

Cuprins

Pagina	Cartea	Abreviere
v	Prefață	
vi	Introducere	
1	Evanghelia după Matei	<i>Mt.</i>
74	Evanghelia după Marcu	<i>Mc.</i>
120	Evanghelia după Luca	<i>Lc.</i>
197	Evanghelia după Ioan	<i>Ioan</i>
250	Faptele Apostolilor	<i>F. A.</i>
321	Romani	<i>Rom.</i>
352	1 Corinteni	<i>1 Cor.</i>
381	2 Corinteni	<i>2 Cor.</i>
399	Galateni	<i>Gal.</i>
410	Efeseni	<i>Ef.</i>
420	Filipeni	<i>Fil.</i>
427	Coloseni	<i>Col.</i>
434	1 Tesaloniceni	<i>1 Tes.</i>
440	2 Tesaloniceni	<i>2 Tes.</i>
444	1 Timotei	<i>1 Tim.</i>
453	2 Timotei	<i>2 Tim.</i>
459	Tit	<i>Tit</i>
463	Filimon	<i>Filim.</i>
465	Evrei	<i>Evr.</i>
490	Iacov	<i>Iac.</i>
498	1 Petru	<i>1 Pet.</i>
507	2 Petru	<i>2 Pet.</i>
513	1 Ioan	<i>1 Ioan</i>
521	2 Ioan	<i>2 Ioan</i>
523	3 Ioan	<i>3 Ioan</i>
525	Iuda	<i>Iuda</i>
528	Apocalipsa	<i>Apoc.</i>
561	Glosar	
574	Hărți	

Contents

Page	Book	Abbreviation
xv	Preface	
xvi	Introduction	
1	Matthew	<i>Mt.</i>
74	Mark	<i>Mk.</i>
120	Luke	<i>Lk.</i>
197	John	<i>Jn.</i>
250	Acts	<i>Acts</i>
321	Romans	<i>Rom.</i>
352	1 Corinthians	<i>1 Cor.</i>
381	2 Corinthians	<i>2 Cor.</i>
399	Galatians	<i>Gal.</i>
410	Ephesians	<i>Eph.</i>
420	Philippians	<i>Php.</i>
427	Colossians	<i>Col.</i>
434	1 Thessalonians	<i>1 Th.</i>
440	2 Thessalonians	<i>2 Th.</i>
444	1 Timothy	<i>1 Tim.</i>
453	2 Timothy	<i>2 Tim.</i>
459	Titus	<i>Titus</i>
463	Philemon	<i>Phm.</i>
465	Hebrews	<i>Heb.</i>
490	James	<i>Jas.</i>
498	1 Peter	<i>1 Pet.</i>
507	2 Peter	<i>2 Pet.</i>
513	1 John	<i>1 Jn.</i>
521	2 John	<i>2 Jn.</i>
523	3 John	<i>3 Jn.</i>
525	Jude	<i>Jude</i>
528	Revelation	<i>Rev.</i>
565	Word List	
574	Maps	

Cărțile Vechiului Testament

Cartea	Abreviere
Geneza	<i>Gen.</i>
Exodul	<i>Ex.</i>
Leviticul	<i>Lv.</i>
Numeri	<i>Num.</i>
Deuteronomul	<i>Dt.</i>
Iosua	<i>los.</i>
Judecătorii	<i>Jud.</i>
Rut	<i>Rut</i>
1 Samuel	<i>1 Sam.</i>
2 Samuel	<i>2 Sam.</i>
1 Împărați	<i>1 Împ.</i>
2 Împărați	<i>2 Împ.</i>
1 Cronici	<i>1 Cr.</i>
2 Cronici	<i>2 Cr.</i>
Ezra	<i>Ezra</i>
Neemia	<i>Neem.</i>
Estera	<i>Est.</i>
Iov	<i>Iov</i>
Psalmii	<i>Ps.</i>
Proverbele	<i>Pv.</i>
Eclesiastul	<i>Ecl.</i>
Cântarea Cântărilor	<i>Cânt.</i>
Isaia	<i>Is.</i>
Ieremia	<i>Ier.</i>
Plângerile lui Ieremia	<i>Pl.</i>
Ezechiel	<i>Ezec.</i>
Daniel	<i>Dan.</i>
Osea	<i>Osea</i>
Ioel	<i>Ioel</i>
Amos	<i>Am.</i>
Obadia	<i>Ob.</i>
Iona	<i>Iona</i>
Mica	<i>Mica</i>
Naum	<i>Naum</i>
Habacuc	<i>Hab.</i>
Țefania	<i>Țef.</i>
Hagai	<i>Hag.</i>
Zaharia	<i>Zah.</i>
Maleahi	<i>Mal.</i>

Books of the Old Testament

Book	Abbreviation
Genesis	<i>Gen.</i>
Exodus	<i>Ex.</i>
Leviticus	<i>Lev.</i>
Numbers	<i>Num.</i>
Deuteronomy	<i>Deut.</i>
Joshua	<i>Josh.</i>
Judges	<i>Judges</i>
Ruth	<i>Ruth</i>
1 Samuel	<i>1 Sam.</i>
2 Samuel	<i>2 Sam.</i>
1 Kings	<i>1 Kings</i>
2 Kings	<i>2 Kings</i>
1 Chronicles	<i>1 Chron.</i>
2 Chronicles	<i>2 Chron.</i>
Ezra	<i>Ezra</i>
Nehemiah	<i>Neh.</i>
Esther	<i>Esther</i>
Job	<i>Job</i>
Psalms	<i>Ps.</i>
Proverbs	<i>Prov.</i>
Ecclesiastes	<i>Ecc.</i>
Song of Solomon	<i>S. of S.</i>
Isaiah	<i>Isa.</i>
Jeremiah	<i>Jer.</i>
Lamentations	<i>Lam.</i>
Ezekiel	<i>Ezek.</i>
Daniel	<i>Dan.</i>
Hosea	<i>Hos.</i>
Joel	<i>Joel</i>
Amos	<i>Amos</i>
Obadiah	<i>Obad.</i>
Jonah	<i>Jonah</i>
Micah	<i>Micah</i>
Nahum	<i>Nahum</i>
Habakkuk	<i>Hab.</i>
Zephaniah	<i>Zeph.</i>
Haggai	<i>Hag.</i>
Zechariah	<i>Zech.</i>
Malachi	<i>Mal.</i>

Prefață

Unul dintre principiile-cheie care au stat la baza realizării acestei versiuni a Sfintei Scripturi este că o bună traducere înseamnă o bună comunicare. Principala grijă a traducătorilor a fost aceea de a comunica întotdeauna cititorului mesajul autorilor cărților Bibliei la fel de clar și natural cum îl transmiteau scrierile originale oamenilor din acele vremuri. O traducere fidelă nu înseamnă doar a potrivi cuvinte din dicționar. Este un proces, o încercare de exprimare a mesajului original într-o formă care nu numai să aibă același înțeles, dar să fie la fel de relevantă, să trezească același interes și să aibă astăzi același impact pe care l-a avut și acum aproape două mii de ani.

Astfel, comunicarea eficientă a fost foarte importantă pentru traducătorii acestui text. Această dorință de a comunica în mod corect nu a neglijat acuratețea, dar aceasta a fost înțeleasă în sensul unei fidele redări a ideilor și nu a unei desăvârșite corespondențe între diferite trăsături formale ale limbajului.

Autorii Scripturii, și în special cei ai Noului Testament, au arătat prin stilul folosit că erau interesați de o bună comunicare. Traducătorii

acestei versiuni românești au considerat că acesta este un exemplu demn de urmat. Astfel, ei au hotărât ca mesajul biblic să fie prezentat cititorilor cărora li se adresează această lucrare, într-o formă simplă și naturală. Ei au folosit limbajul astfel încât acesta să nu ridice o piedică în calea înțelegerii, ci să pună la dispoziția cititorului cheia necesară descoperirii adevărurilor din Sfintele Scripturi.

Pentru a înlesni înțelegerea, au fost folosite anumite elemente speciale. Cuvintele sau frazele care necesită o explicație mai lungă sunt urmate de un indice numeric și explicate în notele de subsol. Cuvintele sau sintagmele care apar de mai multe ori sunt urmate de semnul (*) și sunt explicate în lista de cuvinte de la sfârșitul cărții. În plus, sunt identificate citatele din Sfânta Scriptură și este indicată proveniența lor în notele de subsol unde apar și variante de traducere acolo unde s-a considerat necesar. În câteva cazuri, cuvinte indicate în mod implicit de context sunt redată în text pentru a înlesni înțelegerea lui. Astfel de cuvinte explicative sunt marcate prin semnele „L”.

Introducere

Noul Testament este numele folosit de secole pentru a indica un grup de scrieri care formează cea de-a doua parte a Bibliei. Biblia este o culegere de cărți structurată în două părți. De fapt, chiar cuvântul „Biblie“ vine de la un cuvânt grecesc care înseamnă „cărți“. Cuvântul tradus prin „testament“ era folosit pentru a indica un „legământ“ sau o „înțelegere“ și se referă la promisiunea lui Dumnezeu de a-Și binecuvânta poporul. Vechiul Testament este o culegere de scrieri care prezintă legământul făcut de Dumnezeu cu poporul evreu (Israel) în vremea lui Moise. Noul Testament este o culegere de scrieri care prezintă legământul făcut de Dumnezeu cu toți cei ce cred în Isus Cristos.

Scrierile Vechiului Testament relatează lucrările pline de măreție ale lui Dumnezeu față de poporul evreu și dezvăluie planul Său de a folosi acest popor spre binecuvântarea întregii lumi. Aceste scrieri vorbesc despre venirea unui Mântuitor (Mesia) pe care Dumnezeu Îl va trimite să împlinească planul Său. Scrierile Noului Testament sunt o continuare a istoriei Vechiului Testament. Ele relatează venirea Mântuitorului (Isus Cristos) și prezintă semnificația venirii Lui pentru întreaga omenire. Vechiul Testament este foarte important deoarece el oferă informațiile de fond necesare înțelegerii Noului Testament. La rândul lui, Noul Testament întregește istoria mântuirii începută în Vechiul Testament.

Vechiul Testament

Scrierile Vechiului Testament sunt o culegere de 39 de cărți aparținând unor autori diferiți. În cea mai mare parte, ele au fost scrise în ebraică, limba Israelului antic, însă există și secțiuni scrise în aramaică, limba oficială a Imperiului Babilonian. Unele părți ale Vechiului Testament au fost scrise cu 3 500 de ani în urmă, iar între scrierea primei și

ultimei cărți au trecut mai mult de 1 000 de ani. În această culegere sunt prezente cărți cu caracter juridic, pagini de istorie, proză, cântece, poezie, precum și învățături ale înțelepților.

Potrivit opiniei generale, Vechiul Testament este împărțit în trei secțiuni: Legea, Profeții și Scrierile Sfinte. Legea conține cinci cărți numite: „Cele cinci cărți ale lui Moise“. Prima carte este Geneza, și ea vorbește despre începutul lumii așa cum o știm noi astăzi, despre primul bărbat și prima femeie, precum și despre primul lor păcat împotriva lui Dumnezeu. Ea vorbește, de asemenea, despre marele potop și familia salvată de Dumnezeu de la acest potop, despre începuturile poporului Israel, poporul ales de Dumnezeu spre a fi folosit într-un scop cu totul deosebit.

Povestea lui Avraam

Dumnezeu a făcut un legământ cu Avraam, unul din marii oameni ai credinței. În această înțelegere, Dumnezeu a promis să-l facă pe Avraam tatăl unei mari națiuni și să le dea, lui și urmașilor săi, țara Canaanului. Pentru a arăta că a acceptat înțelegerea, Avraam a fost circumcis. Circumcizia a devenit astfel semnul legământului dintre Dumnezeu și poporul Său. Avraam nu știa cum va împlini Dumnezeu lucrurile pe care le-a promis, dar a avut credință în El. Acest lucru a fost pe placul lui Dumnezeu.

Dumnezeu i-a spus lui Avraam să plece din casa lui, să-și părăsească familia aflată printre semiții din Mesopotamia, și l-a condus în țara promisă, Canaanul (numit și Palestina). La bătrânețe, Avraam a avut un fiu pe nume Isaac. Isaac a avut un fiu, pe nume Iacov, iar Iacov (numit și Israel) a avut doisprezece fii și o fiică. Această familie a devenit poporul lui Israel, dar națiunea evreiască nu și-a uitat niciodată originea tribală. A continuat să se refere la sine sub denumirea de „Cele

douăsprezece triburi ale lui Israel“ — urmașii celor doisprezece fii ai lui Iacov: Ruben, Simeon, Levi, Iuda, Dan, Neftali, Gad, Așer, Isahar, Zabulon, Iosif și Benjamin. Cei trei strămoși — Avraam, Isaac și Iacov (Israel) — sunt cunoscuți ca fiind „părinții“ sau „patriarhii“ lui Israel.

Avraam a fost și un alt fel de „părinte“. De multe ori, în vremea Israelului antic, Dumnezeu a chemat anumiți oameni spre a fi purtătorii mesajului Lui. Aceștia erau reprezentanții lui Dumnezeu în fața poporului. Prin profeți, Dumnezeu a făcut multe făgăduințe poporului Israel, le-a transmis avertismente, legi, învățături, lecții care se bazau pe experiențe trecute, dar și lecții care aveau în vedere evenimente viitoare. Avraam, „evreul“ este primul profet menționat în Biblie.

Israel eliberat din sclavie

Familia lui Iacov (Israel) a crescut și a ajuns să includă aproape șaptezeci dintre urmașii lui direcți. Unul dintre fiii săi, Iosif, a devenit un mare demnitar în Egipt. Din cauza unor vremuri foarte grele, Iacov și familia lui s-au mutat în Egipt unde se găsea hrană din belșug. Acest trib al evreilor ajunsese aproape o națiune, iar faraonul (regele Egiptului) i-a transformat în sclavi. Cartea Exodul arată cum, în cele din urmă, după patru sute de ani, Dumnezeu l-a folosit pe Moise pentru a elibera poporul Israel din sclavia egipteană și pentru a-i conduce pe evrei înapoi în Palestina. Prețul eliberării a fost foarte mare, însă egiptenii au fost cei care l-au plătit. Faraonul și toate familiile din Egipt și-au pierdut primul născut înainte ca suveranul să accepte, în sfârșit, să-i elibereze pe evrei. Primul născut a trebuit să moară pentru ca oamenii să fie eliberați, iar poporul Israel a comemorat acest lucru mai târziu, în multe feluri, prin închinarea și prin jertfele aduse.

Poporul Israel era pregătit pentru călătoria spre libertate. Fiecare familie tăiașe și fripsese un miel. Ei au pus sângele mielului pascal pe stâlpii porții ca un semn special pentru Dumnezeu. Au copt în grabă pâine fără drojdie și au mâncat. În noaptea aceea, îngerul Domnului a trecut prin țara Egiptului. În casele unde sângele mielului nu era pe stâlpii porții, primul născut din acea familie trebuia să moară. Astfel, poporul Israel a fost eliberat, însă, în timp ce israeliții erau gata să

părăsească Egiptul, faraonul s-a răzgândit. El și-a trimis oștile să-i prindă pe sclavii israeliți și să-i aducă înapoi, dar Dumnezeu a intervenit și a salvat poporul Său. Dumnezeu a despărțit în două Marea Roșie, a condus poporul Său spre libertate, pe celălalt mal, și a distrus armata egiptenilor care îi urmărea. Apoi, undeva în Peninsula Arabică, pe un munte în deșertul Sinai, Dumnezeu a făcut un legământ deosebit cu poporul Său.

Legea lui Moise

Eliberarea poporului Israel de către Dumnezeu și legământul încheiat cu ei pe Muntele Sinai au făcut ca acest popor să fie cu totul deosebit față de toate celelalte națiuni. Legământul conținea promisiuni și legi pentru poporul Israel, iar o parte a acestui legământ, cunoscută sub numele de „Cele zece porunci“ a fost scrisă de Dumnezeu pe două table de piatră și a fost dată poporului. Aceste porunci conțin principii de bază pentru felul de viață pe care îl aștepta Dumnezeu de la poporul Israel. Ele includ toate îndatoririle pe care le are un fiu al poporului Israel față de Dumnezeu, familie și aproapele său.

Cele zece porunci și restul legilor și învățăturilor date pe Muntele Sinai au devenit cunoscute sub denumirea de „Legea lui Moise“ sau, mai simplu, „Legea“. De multe ori, acești termeni sunt folosiți spre a se face referire la primele cinci cărți ale Scripturilor, dar și la întreg Vechiul Testament.

În afară de Cele zece porunci și alte reguli de comportament, Legea lui Moise mai conține reguli și instrucțiuni referitoare la preoți, jertfe, închinare și zile sfinte. Acestea se găsesc în cartea Leviticul. În conformitate cu Legea lui Moise, toți preoții și ajutoarele lor trebuiau să aparțină tribului lui Levi. Aceste ajutoare erau leviții, iar preotul cel mai important purta numele de mare preot.

Legea mai cuprinde instrucțiuni pentru ridicarea Cortului Sfânt sau Cortul Întâlnirii, locul unde poporul Israel se aduna pentru a se închina înaintea lui Dumnezeu. Tot în Lege sunt consemnate instrucțiuni cu privire la toate obiectele folosite în închinare. Toate acestea i-au pregătit pe israeliți pentru zidirea Templului, clădirea sfântă din Ierusalim, de pe Muntele Sion, unde avea să se adune mai târziu poporul pentru a se închina lui Dumnezeu. Regulile cu privire la jertfe și la

închinare îi ajutau pe oameni să vadă că au păcătuit unii împotriva altora și împotriva lui Dumnezeu, însă ele ofereau și o cale de iertare și de împăcare cu Dumnezeu. Aceste jertfe au pregătit calea pentru o mai bună înțelegere a jertfei pe care Dumnezeu o plănuise pentru ispășirea păcatelor întregii omeniri.

Legea conținea instrucțiuni pentru celebrarea unor zile sfinte sau sărbători. Fiecare sărbătoare avea o semnificație specială. Unele sărbători erau ocazii fericite de a celebra evenimente deosebite ale anului, cum ar fi sărbătoarea recoltei sau ziua primelor roade, Sabuot (Cincizecime sau sărbătoarea săptămânilor) și Sucot (sărbătoarea corturilor).

Unele sărbători erau ținute pentru comemorarea lucrărilor mărețe împlinite de Dumnezeu pentru poporul Său. Paștele era una dintre aceste sărbători. Fiecare familie retrăia eliberarea din Egipt. Oamenii cântau cântece de slavă lui Dumnezeu și jertfeau un miel și pregăteau carnea potrivit rânduielii. Fiecare pahar de vin și fiecare îmbucătură de mâncare le amintea israeliților de lucrurile pe care le-a făcut Dumnezeu spre a-i scăpa de la o viață de durere și întristare.

Alte sărbători erau pline de sobrietate. În fiecare an, de Ziua Ispășirii, poporul trebuia să-și amintească lucrurile rele pe care le făcuseră împotriva semenilor lor și împotriva lui Dumnezeu. Aceasta era o zi a întristării, când israeliții nu mâncau; însă era, de asemenea, ziua în care marele preot aducea jertfe speciale care să acopere sau să ispășească păcatele lor.

Legământul făcut de Dumnezeu cu Israel era foarte important pentru scriitorii Vechiului Testament. Aproape toate cărțile Profeților și Scrierile Sfinte se bazează pe faptul că poporul Israel și fiecare cetățean al Israelului a făcut un legământ special cu Dumnezeu. Ei l-au numit „Legământul Domnului“ sau pur și simplu „Legământul“. Cărțile lor de istorie prezintă evenimentele în lumina acestui legământ: dacă o anumită persoană sau întreg poporul era credincios Domnului și Legământului, atunci Dumnezeu îi răsplătea. Dacă poporul a abandonat Legământul, Dumnezeu i-a pedepsit. El și-a trimis profeții pentru a le aminti oamenilor de legământul Său cu poporul evreu. Poeții lui Israel au cântat despre lucrurile minunate pe care le-a făcut Dumnezeu pentru poporul Său ascultător și au plâns pentru

suferința și pedepsele care s-au abătut asupra celor care nu L-au ascultat pe Dumnezeu. Scriitorii Vechiului Testament și-au fundamentat concepțiile despre bine și rău pe temelia învățăturilor Legământului. De aceea, atunci când oameni nevinovați sufereau, poeții încercau să înțeleagă motivele acestei suferințe.

Împărăția lui Israel

Istoria Israelului antic este o alternanță între istoria poporului care-L părăsește pe Dumnezeu și istoria lui Dumnezeu care salvează poporul și îl face să se întoarcă la Sine. Acest ciclu a început imediat după ce poporul a acceptat Legământul lui Dumnezeu, și de atunci s-a repetat mereu. La Muntele Sinai, poporul Israel a acceptat să-L urmeze pe Dumnezeu, pentru ca apoi să se răzvrătească și să fie silit să pibegească timp de patruzeci de ani în deșert. În cele din urmă, Iosua, succesorul lui Moise a condus poporul în Țara promisă. A avut loc o cucerire inițială și o parțială colonizare a ținutului încredințat Israelului, iar în primele secole după această colonizare parțială oamenii au fost conduși de judecători.

În cele din urmă, poporul a dorit să aibă un împărat. Primul împărat a fost Saul, dar el nu a ascultat de Dumnezeu, și Dumnezeu a ales un tânăr păstor, pe nume David, pentru a fi noul împărat. Profetul Samuel a venit și a turnat undelemn pe capul lui David, ungându-l astfel ca împărat al lui Israel. Dumnezeu i-a promis lui David că viitorii împărați ai Israelului vor fi urmașii săi din tribul lui Iuda. David a cucerit cetatea Ierusalim și a făcut din ea capitala sa, loc în care avea să fie construit mai târziu Templul. El a desemnat preoții, profeții, compozitorii, muzicienii și cântăreții pentru serviciile religioase desfășurate la Templu. David a scris el însuși multe cântări (psalmi), însă Dumnezeu nu i-a îngăduit să zidească Templul.

Când David era bătrân și aproape de moarte, el l-a numit pe Solomon, fiul lui, împărat al lui Israel. David și-a sfătuit fiul să-L urmeze întotdeauna pe Dumnezeu și să respecte Legământul. Ca împărat, Solomon a construit Templul și a extins granițele Israelului. În timpul domniei lui Solomon, Israel a ajuns în culmea gloriei sale. Solomon a devenit un împărat cu un renume deosebit, iar Israel un popor foarte puternic.

Iuda și Israel — Împărăția divizată

După moartea lui Solomon, a avut loc un război civil și poporul a fost divizat, cele zece triburi din nord luându-și numele de Regatul lui Israel. Triburile din sud și-au luat numele de Regatul lui Iuda (de unde provine termenul de „iudeu“). Iuda a rămas fidel Legământului, iar împărații din familia lui David au continuat să domnească în Ierusalim până când Iuda a fost cucerit, iar poporul său a fost dus de babilonieni în exil.

Peste împărăția din nord au domnit mai multe dinastii, pentru că poporul nu a respectat Legământul făcut cu Dumnezeu. De-a lungul anilor, regii lui Israel și-au stabilit capitala în diferite cetăți, dintre care ultima a fost Samaria. Pentru a avea mai mare control asupra poporului, regii lui Israel au schimbat modul de închinare către Dumnezeu. Ei au ales alți preoți și au construit două noi temple, unul la Dan (la hotarul de nord al lui Israel), iar celălalt la Betel (de-a lungul hotarului dintre Israel și Iuda). Între Israel și Iuda a avut loc un mare număr de războaie.

În timpul acestei perioade de război civil și de tulburări sociale, Dumnezeu a trimis în Iuda și în Israel mulți profeți. Unii dintre ei erau preoți, alții erau simpli țărani. Unii erau sfinctici ai regilor, alții trăiau vieți simple. Unii dintre profeți și-au scris învățăturile sau profețiile, dar mulți dintre ei nu au făcut-o. Însă toți profeții au predicat despre dreptate, cinste, nevoia de ajutor din partea lui Dumnezeu și biziurea pe El pentru a obține acest ajutor.

Mulți profeți au avertizat poporul că va fi înfrânt și împrăștiat pe toată suprafața pământului dacă nu se va întoarce la Dumnezeu. Unii dintre acești profeți au avut viziuni atât ale slavei din viitor, cât și ale unor pedepse viitoare. Mulți dintre ei așteptau cu nerăbdare timpul când va veni un nou împărat pentru a conduce împărăția. Unii vedeau acest împărat ca fiind un urmaș al lui David, care va conduce poporul lui Dumnezeu într-o nouă eră de aur. Alții vedeau acest împărat venind să domnească pentru totdeauna peste o împărăție veșnică. Alții îl vedeau ca pe un slujitor care urma să îndure multe pentru a aduce acest popor înapoi la Dumnezeu. Dar toți îl vedeau ca fiind Mesia, Cel uns de Dumnezeu pentru a aduce o nouă eră.

Distrugerea lui Israel și a lui Iuda

Poporul Israel nu a luat seama la avertismentele lui Dumnezeu, așa că în 722–721 î.Cr. Samaria a fost cucerită de asirieni. Poporul Israel a fost scos din case și împrăștiat pe tot cuprinsul Imperiului Asirian, despărțit pentru totdeauna de frații și surorile sale din Iuda. Apoi asirienii au adus străini pentru a repopula țara lui Israel. Acești oameni au fost inițiați în religia evreiască și nu puțini au încercat să țină Legământul. Ei au ajuns să fie cunoscuți sub numele de samariteni. Asirienii au încercat să cucerească regatul lui Iuda. Multe cetăți au fost invadate, dar Dumnezeu a salvat Ierusalimul. Împăratul Asiriei, biruit, s-a întors în țara sa și acolo a fost ucis de doi dintre fiii săi. Astfel, Iuda a fost salvat.

Pentru o vreme, poporul lui Iuda s-a schimbat. Iudeii au început să-L asculte pe Dumnezeu, dar aceasta nu a durat mult. Până la urmă, au fost și ei înfrânți și risipiți pe suprafața pământului. Babilonul a ajuns puternic și a atacat regatul lui Iuda. La început, agresorii au luat ca prizonieri câțiva oameni importanți. Dar câțiva ani mai târziu, în 587–586 î.Cr., s-au întors spre a distruge Ierusalimul și Templul din cetate. O parte din oameni au fugit în Egipt, dar cea mai mare parte a lor au fost duși în Babilon ca sclavi. Dumnezeu a trimis din nou profeți, și oamenii au început să-L asculte. Se pare că distrugerea Templului și a Ierusalimului, ca și exilul în Babilon, au avut un mare impact asupra poporului, determinând o schimbare reală. Profeții vorbeau din ce în ce mai mult despre noul împărat și împărăția lui. Unul dintre acești profeți, Ieremia, a vorbit chiar despre un Nou Legământ. Acest Nou Legământ, spre deosebire de cel vechi, nu va fi scris pe table de piatră, ci urma să fie scris în inimile celor credincioși din poporul lui Dumnezeu.

Întoarcerea iudeilor în Palestina

Între timp, la conducerea Imperiului Medo-Persan a venit Cyrus, care a cucerit Babilonul. El a permis oamenilor să se întoarcă în țările lor de baștină. Astfel, la 70 de ani după exil, o mare parte a poporului lui Iuda s-a întors acasă. Oamenii s-au străduit să-și reclădească națiunea, dar Iuda a rămas un popor mic și departe de a fi puternic. Ei au reconstruit Templul, deși fără splendoarea celui înălțat de Solomon. Mulți iudei s-au

întors cu adevărat la Dumnezeu și au început să studieze Legea, cărțile Profetilor și celelalte scrieri sfinte. Mulți bărbați au devenit scribi (oameni învățați sau cărturari) care au făcut copii ale Scripturilor. S-a ajuns chiar ca acești bărbați să înființeze școli unde se studiau Scripturile. Oamenii au început să se adune în ziua de sabbat (sâmbăta) spre a studia, a se ruga și a se închina lui Dumnezeu împreună. În sinagogile lor se studiau Scripturile, și mulți oameni au început să aștepte venirea lui Mesia.

În Occident, Alexandru cel Mare a câștigat controlul asupra Greciei, și nu după mult timp a cucerit întreaga lume. El a răspândit limba greacă, precum și obiceiurile și cultura Greciei în multe părți ale lumii. După moartea lui, împărăția lui s-a divizat și în curând un alt imperiu a apărut și a preluat controlul asupra unei mari părți a lumii cunoscute în vremea aceea, incluzând Palestina, unde locuia poporul lui Iuda.

Noii conducători, romanii, erau de cele mai multe ori cruzi și duri, iar iudeii erau mândri și îi sfidau pe opresori. În acele vremuri zbuciumate, mulți iudei se așteptau ca Mesia să vină în timpul vieții lor. Iudeii vroiau să fie conduși doar de Dumnezeu și de Mesia, pe care Dumnezeu promisese că-L va trimite pentru ei. Ei nu au înțeles că Dumnezeu dorea să salveze întreaga lume prin Mesia. Ei credeau că planul lui Dumnezeu era să salveze iudeii de întreaga lume. Unii iudei se mulțumeau să aștepte ca Dumnezeu să-L trimită pe Alesul Său. Dar alții s-au hotărât să-L „ajute” pe Dumnezeu să pună bazele împărăției Sale. Acești iudei purtau numele de „zeloți”. Zeloții au încercat să lupte împotriva romanilor și de multe ori au ucis alți iudei care colaboraseră cu romanii.

Grupările religioase ale iudeilor

În secolul I î.Cr., Legea lui Moise devenise foarte importantă pentru iudei. Oamenii studiau și dezbăteau Legea. Deși o înțelegeau în mod diferit, mulți iudei erau gata să moară pentru Lege. Printre iudeii acelei vremi, existau trei mari grupări religioase și în fiecare grupare erau cărturari (sau învățați).

Saducheii

Una dintre aceste grupări era cea a saducheilor. Se pare că această denumire provine de la numele Sadoc, marele preot din timpul împăratului David. Mulți dintre preoți

și oamenii cu influență erau saducheii. Acești oameni acceptau numai Legea (cele cinci cărți ale lui Moise) ca autoritate în probleme religioase. Legea învăța multe lucruri despre preoți și jertfe, dar nu menționa existența unei vieți viitoare. Așa că saducheii nu credeau într-o înviere a morților.

Fariseii

Altă grupare era aceea a fariseilor. Această denumire provine dintr-un cuvânt ebraic ce se traduce prin „a interpreta” sau „a separa”. Acești învățați evrei încercau să predea și să interpreteze Legea lui Moise pentru oamenii obișnuiți. Fariseii credeau că exista o tradiție orală care se păstrase chiar din zilele lui Moise. Ei credeau că bărbații din fiecare generație puteau să interpreteze Legea într-un fel care i-ar fi îngăduit acesteia să satisfacă nevoile oamenilor din generația respectivă. Aceasta demonstra că fariseii acceptau ca autoritate nu numai Legea lui Moise, dar și Profetii, Scrierile Sfinte și chiar tradițiile lor. Acești oameni își dădeau toată silința să respecte Legea și tradițiile lor. Așa că erau foarte atenți la tot ce mâncau și la fiecare lucru pe care îl atingeau. Aveau mare grijă cu privire la ritualul spălării mâinilor și băile rituale. Ei credeau că oamenii vor învia din morți, pentru că înțelegeau mesajul multor profeți, care spuneau că așa se va întâmpla.

Esenienii

Cea de-a treia mare grupare religioasă a iudeilor erau esenienii. Mulți dintre preoții din Ierusalim nu trăiau după voia lui Dumnezeu. De asemenea, marele preot era de multe ori ales de romani și, în cele mai multe cazuri, nu era ales potrivit cu Legea lui Moise. De aceea, esenienii credeau că jertfele și închinarea nu se desfășurau într-un mod corespunzător la Ierusalim. Așa că esenienii s-au mutat din Ierusalim spre a locui în Pustia Iudeii. Ei aveau propria lor comunitate, unde puteau veni și locui doar alți esenieni. Ei posteau, se rugau și așteptau ca Dumnezeu să-L trimită pe Mesia și să curețe Templul și preoțimea. Mulți specialiști cred că esenienii erau legați cumva de comunitatea de la Qumran și că există o legătură între ei și multele scrieri străvechi (inclusiv „Manuscrisele de la Marea Moartă”) găsite la Qumran și în alte locuri din Pustia Iudeii.

Noul Testament

Dumnezeu inițiasă un plan pentru a cărui împlinire alesese un popor aparte. El făcuse un legământ cu acest popor, legământ prin care acești oameni erau pregătiți să înțeleagă dreptatea și bunătatea lui Dumnezeu. Prin profeți și poeți, El a dezvăluit planul Său de a binecuvânta lumea prin instaurarea unei „împărății“ perfecte din punct de vedere spiritual, având la bază un legământ nou și mult mai bun. Planul acesta trebuia să înceapă o dată cu venirea lui Mesia. Profeții vorbiseră pe larg despre venirea Lui. Ei vestiseră unde Se va naște Mesia, ce fel de om va fi El și lucrarea pe care va trebui să o ducă la îndeplinire. Era timpul ca Mesia să vină și să inițieze Noul Legământ.

Scrierile Noului Testament relatează cum a fost dezvăluit Noul Legământ al lui Dumnezeu și cum a fost pus în aplicare de Isus, care este Cristosul („Unsul“, Mesia). Ele arată că Noul Legământ este valabil pentru toate popoarele. Tot prin aceste scrieri aflăm și în ce fel au răspuns oamenii din primul secol la oferta plină de îndurare și de dragoste a lui Dumnezeu și au devenit astfel parte a Noului Legământ. Aceste scrieri conțin instrucțiuni cu privire la modul de viață al sfinților lui Dumnezeu în această lume. De asemenea, ele înfățișează binecuvântările pe care Dumnezeu le-a promis poporului Său pentru o viață deplină aici, pe pământ, și pentru viața de după moarte împreună cu El.

Scrierile Noului Testament cuprind douăzeci și șapte de „cărți“ distincte, provenind de la cel puțin opt scriitori. Toți au scris în greacă, aceasta fiind o limbă larg răspândită în primul secol. Peste o jumătate din totalul scrierilor respective au fost redactate de patru „apostoli“, oameni aleși de Isus pentru a fi reprezentanții sau mesagerii Săi. Trei dintre aceștia — Matei, Ioan și Petru — au făcut parte din grupul celor doisprezece ucenici apropiați ai lui Isus în timpul vieții Sale pe acest pământ. Celălalt scriitor, Pavel, a fost ales apostol de către Isus mai târziu, printr-o apariție miraculoasă.

Primele patru cărți, numite „Evangheliile“, sunt povestiri distincte despre viața și moartea lui Isus Cristos. În general, aceste cărți pun un accent deosebit pe învățătura lui Isus, pe scopul venirii Sale pe pământ și pe semnificația esențială a morții Sale, și acordă

mai puțină atenție faptelor vieții Sale din punct de vedere istoric. Acest lucru este adevărat mai ales pentru cartea a patra, Evanghelia după Ioan. Primele trei Evangheliile sunt foarte asemănătoare în conținut. Multe fapte redată de una din aceste Evangheliile pot fi găsite într-una sau în celelalte două Evangheliile. Totuși, fiecare scriitor se adresează unui anumit public și pare să aibă în vedere un scop diferit.

Cele patru Evangheliile sunt urmate de Faptele Apostolilor, o istorie a evenimentelor care au urmat morții lui Isus. Această carte arată cum a fost vestit darul de iubire al lui Dumnezeu de către ucenicii lui Isus în întreaga lume. Propovăduirea Evangheliei (Vestea Bună) a dus la acceptarea, pe scară largă, a credinței creștine în Palestina și în lumea romană. Cartea Faptele Apostolilor a fost scrisă de Luca, el fiind martor la aproape toate evenimentele pe care le-a consemnat. Luca a fost și autorul celei de-a treia Evanghelii. Cele două cărți ale sale au o unitate logică, Faptele Apostolilor fiind urmarea naturală a povestirii sale despre viața lui Isus.

După Faptele Apostolilor, urmează o colecție de scrisori către persoane sau grupuri de creștini. Aceste scrisori au fost trimise de conducători creștini ca Pavel și Petru, doi dintre apostolii lui Isus. Ele au fost scrise pentru a ajuta oamenii din vremea aceea să găsească soluții la problemele de tot felul care apăruseră. Ele sunt valabile și utile și astăzi prin contribuția lor la informarea, corectarea, învățarea și încurajarea creștinilor cu privire la credința lor, la viața lor în comunitatea creștină și la relațiile lor sociale.

Ultima carte a Noului Testament, Apocalipsa, este diferită de toate celelalte cărți, deși scopul ei este similar celui al scrisorilor adresate bisericilor.

Cărțile Noului Testament

Următoarele detalii despre cărțile Noului Testament vor fi de folos celor care se află în fața textului biblic pentru prima dată:

Matei. Matei este numele unuia dintre cei doisprezece ucenici ai lui Isus. El era vameș iudeu când Isus l-a ales să fie unul dintre apostolii Săi. În scrierea lui Matei se resimte influența originii sale evreiești. El pare interesat în special de împlinirea profețiilor din Vechiul Testament în legătură cu viața lui Isus.

Totuși, Matei își centreează cartea în jurul învățaturii lui Isus.

Marcu. Ioan-Marcu a fost un tânăr prieten al unora dintre apostoli. Stilul său este succint și plin de acțiune. În comparație cu Matei și Luca, Marcu acordă foarte puțin interes învățăturilor lui Isus. Marcu avea ca țintă aparentă a scrierii sale gândirea romană total diferită de cea evreiască, Evanghelia lui concentrându-se pe acțiunile lui Isus care dovedeau că El este Fiul lui Dumnezeu. Marcu pare interesat, în primul rând, ca oamenii să știe că Isus a venit pe pământ pentru a salva omenirea de consecințele păcatului.

Luca. Aceasta este una dintre cele două cărți scrise de Luca, un tovarăș de călătorie al apostolului Pavel. Luca era un doctor cu o vastă cultură și un scriitor talentat. El pare a fi familiar cu Evanghelia lui Marcu și cu majoritatea materialului din Evanghelia lui Matei, dar alege să includă în special părțile care ar putea trezi interesul și ar fi ușor de înțeles pentru cititorii săi neevrei. Mai mult decât ceilalți scriitori ai Evangheliilor, Luca pare interesat de o istorisire ordonată a vieții lui Isus ca realitate istorică. Totuși, accentul nu este pus pe evenimentele din viața lui Isus, ci pe Isus Însuși, ca Om iubitor și atent la nevoile oamenilor, care îi învață pe oameni adevăratul sens al vieții, având puterea să ajute și să mântuiască.

Ioan. Această Evanghelie este foarte deosebită de celelalte trei, și acest lucru este evident încă din frumoasa și profunda sa introducere. Ioan aduce mult material pe care nu-l găsim în celelalte Evanghelii. Principalul său scop este acela de a susține că Isus este Mesia (Cristos), divinul Fiul al lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii.

Faptele Apostolilor. Cartea aceasta, scrisă de Luca, preia și continuă istorisirea din punctul în care se termină prima sa carte. Începe cu instrucțiunile lui Isus către apostolii Lui prin care Domnul le cere să propovăduiască Vestea Bună în toată lumea, acesta fiind mesajul despre iubirea lui Dumnezeu pentru omenire. Isus vroia ca ei să vorbească oamenilor despre misiunea Lui divină. Care era această misiune? Mântuirea omenirii de consecințele păcatelor. Luca trasează tulburătoarea împlinire a acestei misiuni, concentrându-se pe faptele personajelor principale: Petru și Pavel. El arată

cu câtă rapiditate s-a răspândit creștinismul, care a cunoscut un început modest în Ierusalim și în ținuturile înconjurătoare din Iudeea și Samaria, și s-a extins atingând provinciile cele mai îndepărtate ale Imperiului Roman.

Următorul grup de scrieri din Noul Testament îl constituie scrisorile lui Pavel. Apostolul Pavel (care inițial se numea Saul) era un iudeu cu o educație aleasă, originar din Tars, localitate aflată în Cilicia (sud-estul Turciei). Instruit în Ierusalim, el avea o poziție proeminentă printre farisei și s-a opus în mod violent mișcării creștine în anii de început. Isus i-a apărut într-o viziune și i-a schimbat radical sensul vieții. Zece ani mai târziu, a început să călătorească pentru a duce oamenilor Vestea Bună despre Cristos. În această perioadă, a scris multe scrisori bisericilor (grupurilor de creștini), precum și câtorva persoane. Treisprezece din aceste scrisori sunt incluse în Noul Testament.

Scrisoarea lui Pavel către **Romani** este cea mai lungă și cea mai plină de semnificații dintre scrisorile sale. Cele mai multe dintre ele au fost adresate unor grupuri de creștini din cetățile în care el a început să-i învețe pe oameni despre Cristos și să formeze biserici. Însă el încă nu fusese la Roma când le-a scris această scrisoare creștinilor de acolo. Pavel se afla în Grecia, în anul 57 d.Cr. Pentru că nu a putut ajunge la Roma așa cum dorise, a consemnat în această scrisoare esențialul învățaturii sale. Este o prezentare foarte exactă a adevărilor fundamentale ale credinței creștine.

Cărțile 1 și 2 Corinteni sunt două din scrisorile adresate de Pavel creștinilor din Corint, care era un oraș din sudul Greciei. În introducerea acestor două scrisori, Pavel abordează problemele apărute în mijlocul creștinilor de acolo și răspunde la câteva întrebări care-i fuseseră adresate. El scrie despre unitatea creștină, căsătorie, adulter și desfrânare, divorț, obiceiuri evreiești etc. Un interes deosebit îl prezintă capitolul 13, celebrul pasaj unde Pavel vorbește despre dragoste, în care el vede soluția tuturor problemelor corintenilor. Cea de-a doua scrisoare urmează răspunsului dat de corinteni la cea dintâi.

Scrisoarea lui Pavel către **Galateni** tratează o altă problemă semnalată printre creștinii din Galatia. Pavel a vestit acolo mesajul creștin și

a întemeiat câteva biserici. La un moment dat, în cetate și-a făcut apariția un grup de învățători evrei care au încercat să propage niște idei total diferite de adevărata învățătură a lui Cristos. Problema era una crucială pentru că viza însuși fundamentul unei bune relații cu Dumnezeu. Neputându-se deplasa în Galatia în acel moment, Pavel se ocupă de problema lor în această scrisoare. Asemenea scrisorii către Romani, scrisoarea către Galateni tratează adevărurile fundamentale ale credinței creștine, dar dintr-o altă perspectivă.

Pavel a scris Scrisoarea către **Efeseni** în timp ce era în închisoare, dar nu se știe exact unde și când. Tema acestei scrisori o constituie planul lui Dumnezeu de a-i strânge pe toți credincioșii sub conducerea lui Cristos. Pavel îi încurajează pe creștini să-și trăiască viața în armonie unii cu alții și într-o deplină ascultare de voia lui Dumnezeu.

Scrisoarea lui Pavel către **Filipeni** a fost scrisă tot din închisoare, probabil din Roma. Pavel se confrunta, pe atunci, cu multe necazuri, dar avea încredere în Dumnezeu, iar scrisoarea lui exprimă din plin această încredere și bucurie. Pavel a scris-o pentru a-i încuraja pe creștinii din Filipi și a le mulțumi pentru sprijinul lor material.

Pavel a scris Scrisoarea către **Coloseni** pentru a combate anumite erezii care tulburau Biserica din Colose, un oraș din Asia Mică (Turcia). Unele pasaje din această Epistolă au afinități cu Scrisoarea către Efeseni. Pavel oferă și câteva lecții practice privind adevărata viață de creștin.

1 și 2 Tesaloniceni s-au numărat probabil printre primele scrisori scrise de Pavel. În prima sa călătorie în Macedonia (nordul Greciei), Pavel le-a propovăduit locuitorilor Tesalonicului mesajul creștin. Mulți au crezut, dar Pavel a trebuit să se despartă de ei foarte curând. El le-a scris pentru a-i încuraja în noua lor credință. Scrisoarea mai conține câteva lucruri pe care credincioșii nu le înțeleseseră, în special cu privire la așteptata revenire a lui Cristos. Cea de-a doua scrisoare continuă această temă.

1 Timotei, 2 Timotei și Tit au fost scrise către sfârșitul vieții lui Pavel și au avut ca destinatari doi dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi. Pavel l-a lăsat pe Timotei în Efes, iar pe Tit în Creta pentru a rezolva câteva probleme cu privire la organizarea și

funcționarea bisericilor locale. Se pare că Timotei și Tit trebuiau să pregătească aceste biserici să se conducă și să acționeze singure. În prima scrisoare către Timotei și în scrisoarea către Tit, Pavel dă câteva instrucțiuni pentru alegerea conducătorilor și pentru rezolvarea diferitelor probleme. Cea de-a doua scrisoare către Timotei, scrisă din închisoare în timp ce Pavel simțea că se apropie de sfârșitul vieții, este foarte personală, fiind plină de sfaturi și încurajări. Pavel îl îndeamnă pe Timotei să-i urmeze exemplul de credință, curaj și răbdare.

Filimon este o scrisoare trimisă de Pavel o dată cu Scrisoarea către Coloseni. Filimon, un creștin din Colose, era stăpânul unui sclav fugar, Onisim, care, sub influența lui Pavel, devenise creștin. Scrisoarea conține rugămintea lui Pavel către Filimon de a-l ierta pe Onisim și de a-l primi înapoi.

Pe lângă scrisorile lui Pavel, mai există altele opt scrise de ucenicii lui Isus. Autorul Scrisorii către **Evrei** este controversat, dar nu încapă nici o îndoială că aceasta le-a fost adresată evreilor care credeau în Cristos. Ei se confruntau cu pericolul de a se îndepărta de învățătura creștină. Această scrisoare a fost scrisă pentru a întări credința acestor creștini. Autorul subliniază înțâietatea lui Cristos față de ceilalți oameni. El îi învață că preoția veșnică a lui Cristos Isus și Legământul cel Nou sunt mai presus de preoția Vechiului Testament și de Vechiul Legământ. Autorul încheie încurajându-i pe credincioși să aibă încredere în Dumnezeu și să trăiască pentru El.

Cuvântul „practic“ este aproape întotdeauna folosit pentru a califica Scrisoarea lui **Iacov**, „un slujitor“ al lui Dumnezeu și al lui Isus. Unii cercetători susțin că acest Iacov ar fi unul dintre frații lui Isus. Trecutul evreiesc al lui Iacov răzbate din natura subiectelor abordate. El vorbește despre cinste și dreptate, despre ajutorarea celor săraci și păzirea de influența lumii, despre înțelepciune, autocontrol, suferință și ispite, despre nevoia de a răspunde cu fapta la auzirea Cuvântului credinței sădit în ei și la istorisirea lucrărilor lui Dumnezeu. El îi mai încurajează pe credincioși să se roage și să aștepte cu răbdare revenirea Domnului Isus.

Scrisorile **1 și 2 Petru** au fost adresate de apostolul Petru creștinilor de pretutindeni. El le vorbește credincioșilor despre speranța vie

și despre adevărata lor casă din ceruri. Petru îi asigură că Dumnezeu nu i-a părăsit, deși ei se confruntă cu vremuri grele. Suferința va duce la creșterea lor spirituală. El le amintește că Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a iertat păcatele prin Isus Cristos și că răspunsul lor ar trebui să fie o viață de sfințenie. În a doua sa scrisoare, Petru îi înfruntă pe învățătorii mincinoși. El îi învață pe creștini care este adevărata cunoaștere și, de asemenea, vorbește despre a doua venire a lui Cristos.

Scrisorile **1, 2 și 3 Ioan** au fost scrise de apostolul Ioan. Mesajele lui Ioan despre dragoste îi asigură pe credincioși că Dumnezeu îi va accepta întotdeauna. Ioan îi învață că trebuie să-și arate dragostea lor pentru Dumnezeu iubindu-i pe cei din jur și făcând voia lui Dumnezeu. Cea de-a doua și cea de-a treia scrisoare îi îndeamnă pe creștini să se iubească unii pe alții și îi avertizează cu privire la învățătorii mincinoși și la lipsa de evlavie.

Autorul cărții **Iuda** este fratele lui Iacov și probabil fratele lui Isus. Această scrisoare încurajează credințioșii și se pronunță împotriva celor ce provoacă certuri și dezbinări, precum și contra învățătorilor mincinoși.

Apocalipsa apostolului Ioan este diferită de toate celelalte cărți ale Noului Testament. Ea începe prin a se adresa unor grupuri de creștini din șapte cetăți din Asia Mică (Turcia), însă continuă cu descrierea unui război spiritual care este de un maxim interes pentru creștinii din orice vreme. Această carte folosește un limbaj figurat de o mare complexitate și transmite revelația dată lui Ioan. Multe din simbolurile și imaginile de aici sunt preluate din Vechiul Testament și pot fi înțelese comparându-le cu scrierile respective. Această carte îi asigură pe creștini de victoria totală asupra forțelor răului prin puterea lui Dumnezeu și a lui Isus Cristos, Conducătorul și Ajutorul lor.

Noul Testament și cititorul modern

Cititorul de astăzi al Bibliei ar trebui să țină seama de faptul că aceste cărți, scrise cu mii de ani în urmă, le-au fost destinate unor oameni care au trăit în culturi foarte diferite de a sa. În general, scrierile respective au la bază principii universal valabile, deși relațiile istorice, exemplele și trimiterile pe care le fac nu pot fi înțelese deplin fără o cunoaștere sumară a momentului istoric și a contextului cultural în care au avut loc.

Cititorul modern poate găsi că lumea Bibliei este întrucâtva ciudată. Obiceiurile, atitudinile, vorbirea oamenilor pot părea nefamiliare. Este rezonabil să evaluăm toate acestea după standardele acelor zile și locuri, și nu după cele moderne. Este important, de asemenea, să notăm că Biblia nu este o carte de știință. Ea a fost scrisă cu scopul de a marca evenimentele istorice și a prezenta semnificația lor pentru omenire. Învățăturile ei implică adevăruri universale care depășesc cadrul specific al disciplinelor științifice. Ele rămân relevante chiar și în această epocă modernă pentru că se referă la nevoile spirituale fundamentale ale omului, nevoi care rămân neschimbătoare.

Oricine citește Biblia cu obiectivitate se poate aștepta să aibă de câștigat. Toți cei care o vor citi vor căpăta cunoștințe cu privire la istoria și cultura lumii antice. Vor învăța despre viață, vor descoperi învățăturile lui Cristos Isus și semnificația lor și-și vor da seama de roadele ascultării de El. Totodată, vor câștiga o înțelegere a lumii spirituale și le vor fi oferite lecții practice pentru a trăi o viață dinamică și plină de bucurie. Vor găsi răspunsuri la cele mai dificile întrebări ale vieții. Iată deci câteva motive serioase pentru a citi această Carte. Cel ce-o va citi cu o minte deschisă și curioasă va descoperi, dacă va căuta, scopul lui Dumnezeu pentru viața sa.

Preface

This special version of the New Testament is for those who want an English translation that accurately expresses the full meaning of the original text in a style that is clear and easy to understand. It is especially helpful to those who have limited experience with English, including children and people who are just learning English. It is designed to help such people overcome or avoid the most common difficulties in reading with understanding.

The writers of Scripture, especially those who produced the New Testament writings, showed by the language style they used that they were interested in good communication. The translators of this English version considered this an important example to follow. So they worked to express the meaning of the Biblical text in a form that would be simple and natural. They used language that, instead of working as a barrier to understanding, would provide a key to unlock the truths of the Scriptures to a large segment of the English-speaking world.

The translation is based directly on the original languages of Scripture. In the case of the New Testament, the source text was that which is found in both the United Bible Societies' *Greek New Testament* (fourth revised edition, 1993) and the Nestle-Aland *Novum Testamentum Graece* (twenty-seventh edition, 1993). For the Old Testament books of Psalms and Proverbs, the translators followed the Hebrew Masoretic Text as it is represented in the latest printed edition of *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (1984), while referring occasionally to some earlier readings in the Dead Sea Scrolls. In some cases, they also followed the Septuagint (LXX), the Greek translation of the Old Testament, where it represents readings that are actually earlier

than any known Hebrew manuscript. The occasional variation from these printed editions was guided by reference to the findings of more recent scholarship.

Several special features are used to aid understanding. Brief explanations or synonyms (*italicized* within parentheses) sometimes follow difficult or ambiguous words in the text. If a word or phrase needs fuller explanation, it is specially marked in one of two ways: (1) If its usage is unique or unusual, it is marked by a letter of the alphabet linking it to a footnote that provides an explanation or important information. Included in such footnotes are references to Scripture quotations and information about alternate readings when significant differences occur in the ancient manuscripts. (2) If it is a word that occurs frequently with the same meaning, its first occurrence in a section is marked with an asterisk (*) indicating that an explanation can be found in a Word List at the end of the book.

As in all translations, words that are implied by the context are often supplied in the text to make the meaning clear. For example, the phrase that in Greek is simply "David of Jesse" is always translated into English as "David the son of Jesse." If such explanatory words or phrases are extensive or unusual, they may be marked by half brackets. For example, in the translation, "The LORD gave this command to Moses [for the people]," the phrase in half brackets is added to avoid any misunderstanding that the Lord's command was intended only for Moses and not for all the people.

Finally, in the gospels, the first four books of the New Testament, the section headings are often followed by cross references. These identify where the same or similar material is found in one or more of the other gospels.

Introduction

New Testament is a name that has been used for centuries to describe a group of writings or “books” that make up the second major part of the Bible. So the Bible is actually two collections of books. In fact, the word Bible comes from a Greek word meaning “books.” The word translated “testament” was used to mean a “covenant” or “agreement.” It refers to God’s promise to bless his people. The Old Testament is the collection of writings that relate to the agreement that God made with the descendants of Jacob (Israel) in the time of Moses. The New Testament is the collection of writings that relate to the agreement that God made with all people who believe in Jesus Christ.

The Old Testament writings tell about the great things God did for the people of Israel and his plan for using them to bring his blessings to the whole world. These writings look forward to the coming of a savior or “Messiah” (see “Christ” in the Word List). The New Testament writings continue the Old Testament story. They describe the coming of that savior (Jesus Christ) and the meaning of his coming for all people. The Old Testament is important for understanding the New Testament, since it provides the necessary background. And the New Testament completes the story of salvation that began in the Old Testament.

THE OLD TESTAMENT

The Old Testament writings are a collection of thirty-nine different books produced by many different authors. They were written mainly in Hebrew, the language of ancient Israel. There are a few sections in Aramaic, an international language in Bible times. Portions of the Old Testament were written over 3500 years ago, and more than 1000 years passed between the writing of the first book and the last. In this collection there are books of law, history, prose, songs, poetry, and wise sayings.

The Old Testament is often divided into three main sections: the Law, the Prophets, and the Holy Writings. The Law contains five books called “The Five Books of Moses.” The first book is Genesis. It tells about the beginning of the world as we know it, the first man and woman, and their first sin against God. It tells about the Great Flood and the family God saved through that flood, and it tells about the beginnings of the nation of Israel, the people God chose to use for a special purpose.

THE STORY OF ABRAHAM

God made an agreement with Abraham, a great man of faith. In that agreement God promised to make Abraham the father of a great nation and to give him and his descendants the land of Canaan. Abraham was circumcised to show that he had accepted the agreement, and circumcision became the proof of the agreement between God and his people. Abraham did not know how God would do what he had promised but trusted him to make it happen. This pleased God very much.

God told Abraham to leave his home in Mesopotamia and led him to Canaan (later called the land of Israel, which was approximately the same geographical area known today as Palestine). In his old age Abraham had a son named Isaac, who had a son named Jacob. Jacob (also called Israel) had twelve sons and a daughter. This family became the nation of Israel, but it never forgot its tribal origin. It continued to refer to itself as the twelve tribes of Israel—descendants of the twelve sons of Jacob: Reuben, Simeon, Levi, Judah, Dan, Naphtali, Gad, Asher, Issachar, Zebulun, Joseph, and Benjamin. The three main ancestors—Abraham, Isaac, and Jacob (Israel)—are known as the “fathers” or “patriarchs” of Israel.

Abraham was also a “father” of another kind. Many times in ancient Israel, God called

certain people to speak for him. These special people, or prophets, were God's representatives to the rest of his people. Through the prophets God gave the people of Israel promises, warnings, laws, teachings, lessons drawn from past experiences, and lessons based on future events. Abraham "the Hebrew" is the first prophet mentioned in the Scriptures.

ISRAEL FREED FROM SLAVERY

The family of Jacob (Israel) grew to include about 70 of his direct descendants. One of his sons, Joseph, became a high official in Egypt. Times were hard, so Jacob and his family moved to Egypt, where there was plenty of food and life was easier. This tribe of Hebrews grew to be a small nation, and Pharaoh (the title or name of the king of Egypt) made them serve as slaves. The book of Exodus tells about how finally, after 400 years, God used the prophet Moses to free the people of Israel from slavery in Egypt and take them back to Palestine. The price for freedom was high, but the Egyptians were the ones who had to pay. Pharaoh and all the families of Egypt lost their firstborn sons before the king finally agreed to let the people go free. The firstborn had to die so that the people could be freed—and the people of Israel later remembered this in many ways in their worship and sacrifices.

The people of Israel were ready for their trip to freedom. They had dressed for the escape from Egypt. Each family killed and roasted a lamb. They put the blood from the lamb on their doorposts as a special sign to God. They hurriedly baked bread without yeast and ate their meal. That night the Angel of the Lord went through the land. If the blood of the lamb was not on the doorposts, the firstborn of that family died. The people of Israel were freed. But as the Israelite slaves were about to leave Egypt, Pharaoh changed his mind. He sent his army to catch them and bring them back, but God saved his people. He divided the Red Sea, making a path through it to lead his people to freedom on the other side. Then he released the waters to destroy the army of Egypt that was following behind them. After that, at a mountain in the Sinai desert on the Arabian Peninsula, God made a special agreement with his people.

THE LAW OF MOSES

God's rescue of the people of Israel and his agreement with them at Sinai set this nation apart from all others. This agreement contained promises and laws for the people of Israel. A part of this agreement, known as the Ten Commandments, was written by God on two stone tablets and given to the people. These commands contain the basic principles for the kind of life God wanted the people of Israel to live, including their duty to God, family, and others.

The Ten Commandments and the rest of the rules and teachings given at Mount Sinai became known as "the Law of Moses" or simply "the Law." Many times these terms are used to refer to the first five books of the Scriptures and often to the entire Old Testament.

Besides the Ten Commandments and other rules of conduct, the Law of Moses contains rules about priests, sacrifices, worship, and holy days. These rules are found in the book of Leviticus. According to the Law of Moses, all priests and their helpers came from the tribe of Levi. These helpers were called "Levites." The most important priest was called the high priest.

The Law of Moses included instructions for building the Holy Tent ("Tabernacle"), or Meeting Tent, the place where the people of Israel went to worship God. It also has instructions for making all the things to be used in their worship. This prepared the Israelites for the building of the Temple, the holy building in Jerusalem on Mount Zion, where the people would later go to worship God. The rules about sacrifices and worship forced the people to see that they sinned against each other and against God. But they also gave the people a way to be forgiven and to be reunited with one another and with God. These sacrifices prepared the way for a better understanding of the sacrifice God was preparing to give for all the people of the world.

The Law of Moses also contained instructions for celebrating a number of holy days or festivals. Each festival had its own special meaning. Some festivals were happy occasions to celebrate special times of the year, such as the harvest festivals of First Fruits, Shabuoth (Pentecost or the Festival of Weeks), and Succoth (the Festival of Shelters).

Other festivals were for remembering the wonderful things God had done for his people. Passover was this kind of holy day. Each family relived the escape from Egypt, gathering in their homes to remember this part of Israel's history and to sing songs of praise to God. A lamb was slaughtered and the meal prepared. Each cup of wine and piece of food reminded the people of the things God had done to save them from a life of pain and sadness.

One holy day, in particular, was very serious. Every year, on the Day of Atonement, the people had to remember the many wrong things they had done to others and to God. This was a day of sadness, and the people did not eat. But on that day the high priest offered special sacrifices to 'cover over' or atone for their sins.

The agreement between God and Israel was very important to the writers of the Old Testament. Almost all of the books of the Prophets and Holy Writings are based on the fact that the nation of Israel, and every citizen of Israel, had made a very special agreement with their God. They called it the "Agreement of the Lord" or simply "the Agreement." Their books of history interpret events in light of the Agreement: If the individual or nation was faithful to God and the Agreement, then God rewarded them. If the people abandoned the Agreement, then God punished them. God sent his prophets to remind the people of their agreement with him. The poets of Israel sang of the wonderful things God did for his obedient people, and they mourned the pain and punishments that came to those who disobeyed. These writers based their concepts of right and wrong on the teaching of the Agreement. And when innocent people suffered, the poets struggled to understand why.

THE KINGDOM OF ISRAEL

The story of ancient Israel is the story of people who were always leaving God, God rescuing the people, the people turning back to God and eventually leaving him again. This cycle began almost as soon as the people had accepted God's Agreement, and it was repeated again and again. At Mount Sinai the people of Israel agreed to follow God, and then they rebelled and were forced to wander 40 years in the desert. Finally, Moses' helper, Joshua, led

the people into the promised land. Then came the battles to gain control of the different areas and to settle the first parts of what later came to be known as the land of Israel. For the first few centuries after this settlement, the people were governed by local leaders called judges.

Eventually, the people wanted a king. The first king God appointed for them was Saul. But Saul did not obey God, so God chose a shepherd boy named David to be the new king. The prophet Samuel came and poured oil on his head, anointing him king of Israel. God promised David that the future kings of Israel would be his descendants from the tribe of Judah. David conquered the city of Jerusalem and made it his capital and the future site of the Temple. He organized the priests, prophets, song writers, musicians, and singers for the Temple worship. David even wrote many of the songs (or psalms) himself, but God did not let him build the Temple.

When David was old and about to die, with God's blessing he made his son Solomon king of Israel. David warned his son to always follow God and obey the Agreement. As king, Solomon built the Temple in Jerusalem that David had planned, and he expanded Israel's borders. At this time Israel was at the high point of its power. Solomon became famous, and Israel became strong.

JUDAH AND ISRAEL—THE DIVIDED KINGDOM

At Solomon's death there was disagreement and a struggle among the people, and the nation was divided. The northern ten tribes called themselves Israel. The southern tribes called themselves Judah. (The modern term "Jew" comes from this name.) Judah remained loyal to the Agreement, and David's family continued ruling in Jerusalem for several hundred years.

In the northern kingdom (Israel) numerous kings and dynasties came and went, because the people did not follow the Agreement. The kings of Israel had several capital cities at various times, the last of which was Samaria. In order to strengthen their hold on the people, the kings of Israel changed the way to worship God. They chose new priests and built two new temples—one at Dan (on the northern border of Israel) and the other at Bethel (along Israel's border with Judah). There were many wars between Israel and Judah.

During this time of civil war and troubles, God sent many prophets to Judah and Israel. Some of the prophets were priests; others were farmers. Some were advisors to kings; others lived a much simpler life. Some of the prophets wrote their teachings or prophecies; many others did not. But all the prophets spoke for justice, fairness, and the need to depend on God for help.

Many prophets warned that the people would be defeated and scattered if they did not turn back to God. Some prophets saw visions of future glories as well as future punishments. Many of them looked forward to the time when a new king would come to rule the kingdom. Some saw this king as a descendant of David who would lead the people of God into a new Golden Age. Some spoke of this king as ruling forever over an eternal kingdom. Others saw him as a servant who would suffer many things in order to bring his people back to God. But all of them saw him as the Messiah, the one anointed (chosen) by God to bring in a new age.

THE DESTRUCTION OF ISRAEL AND JUDAH

The people of Israel did not listen to God's warnings. So, in 722/721 B.C. Samaria fell to the invading Assyrians. The people of Israel were taken from their homes and scattered throughout the Assyrian empire, lost forever to their brothers and sisters in Judah. Then the Assyrians brought in foreigners to settle the land of Israel again. These people were taught about the religion of Judah and Israel, and many of them tried to follow the Agreement. These people came to be known as the Samaritans. The Assyrians tried to invade Judah. Many cities fell to the invaders, but God saved Jerusalem. The defeated king of Assyria returned to his homeland, and there he was murdered by two of his sons. So Judah was saved.

For a while the people of Judah changed. They began to obey God, but only for a short time. They, too, were finally defeated and scattered. The nation of Babylon rose to power and invaded Judah. At first they took only a few important people away as captives. But a few years later, in 587/586 B.C., they returned to destroy Jerusalem and the Temple. Some of the people escaped to Egypt, but most of them were taken as slaves to Babylon. Again God

sent prophets to the people, and they began to listen. It seems that the destruction of the Temple and Jerusalem and the exile in Babylon brought about a real change in the people. The prophets spoke more and more about the new king and his kingdom. One of the prophets, Jeremiah, even spoke of a new agreement. This agreement would not be written on tablets of stone, but would be in the hearts of God's people.

THE RETURN TO PALESTINE

Meanwhile, Cyrus came to power over the Medo-Persian empire and conquered Babylon. Cyrus allowed people to return to their homelands. So, after 70 years of exile, many of the people of Judah went back home. The people tried to rebuild their nation, but Judah remained small and weak. The people rebuilt the Temple, although it was not as beautiful as the one Solomon had built. Many of the people truly turned to God and began studying the Law, the writings of the prophets, and the other holy writings. Many men became scribes (special scholars), who made copies of the Scriptures. Eventually, these men organized schools for studying the Scriptures. The people began meeting together on the Sabbath (Saturday) to study, pray, and worship God together. In their synagogues (meetings) they studied the Scriptures, and many people began looking for the Messiah to come.

In the West, Alexander the Great gained control of Greece and soon conquered the world. He spread the Greek language as well as the customs and culture of Greece to many parts of the world. When he died, his kingdom was divided. Soon another empire grew and gained control of a large part of the known world, including Palestine, where the people of Judah lived.

The new rulers, the Romans, were often cruel and harsh, and the Jewish people were proud and defiant. In these troubled times there were many Jews who were looking for the Messiah to come in their own lifetime. They wanted to be ruled only by God and the Messiah that God had promised to send them. They did not understand that God planned to save the world through the Messiah. They thought that God's plan was to save the Jews from the world! Some were content to wait for God to send his Messiah. Others thought that

they should “help” God establish his new kingdom by making sure that the law of Moses was observed and that the Temple, the land, and the Jewish people were kept pure. In order to make this happen, they were willing to suffer, to die, or to kill anyone, foreigners or other Jews, who threatened these goals. Such Jews eventually came to be known as “Zealots.”

THE JEWISH RELIGIOUS GROUPS

By the first century B.C., the Law of Moses had become extremely important to the Jews. They had studied and argued over the Law. The people understood the Law in different ways, but many Jews were ready to die for that Law. There were three major religious groups among the Jews, and there were scribes (scholars or experts of the Law) in each group.

The Sadducees

One of the groups was called the Sadducees. This name probably comes from the name Zadok, the high priest in King David’s time. Many of the priests and the people in authority were Sadducees. These men accepted only the Law (the five books of Moses) as their authority in religious matters. The Law of Moses taught many things about the priests and sacrifices, but it did not teach about life after death. So the Sadducees did not believe that people would ever be raised from death.

The Pharisees

Another group was called the Pharisees. This name comes from a Hebrew word meaning “to interpret (explain)” or “to separate.” These men tried to teach or interpret the Law of Moses to the common people. The Pharisees believed that there was an oral tradition going back to Moses’ time. They believed that people of each generation could interpret the Law in a way that would allow it to meet the needs of that generation. This meant that the Pharisees could accept not only the Law of Moses as their authority, but also the Prophets, the Holy Writings, and even their own traditions. These men tried very hard to follow the Law and their traditions. So they were very careful about what they ate and what they touched. They were careful about washing their hands and bathing. They also believed that people would be raised from death,

because they understood many of the prophets to say that would happen.

The Essenes

The third major group was the Essenes. Many of the priests in Jerusalem did not live the way God wanted them to. Also, the Romans had appointed many of the high priests, and some of these men were not qualified according to the Law of Moses. Because of this, the Essenes did not think the worship and sacrifices were being done properly in the Jerusalem Temple. So they moved out into the Judean desert to live. They formed their own community, where only other Essenes could come and live. They fasted, prayed, and waited for God to send the Messiah to purify the Temple and the priesthood. Many scholars believe that the Essenes were connected in some way with the Qumran Community and the many ancient writings (including the “Dead Sea Scrolls”) found at Qumran and other places in that area of the Judean desert.

THE NEW TESTAMENT

God had begun his plan. He had chosen a special nation. He had made an agreement with those people that would prepare them to understand his justice and his goodness. Through prophets and poets he had revealed his plan to bless the world by establishing a perfect spiritual “kingdom” based on a new and better agreement. This plan would begin with the coming of the promised Messiah. The prophets had spoken of his coming in great detail. They had told where the Messiah would be born, the type of person he would be, and the work he would have to do. It was now time for the Messiah to come and begin the new agreement.

The writings of the New Testament describe how God’s new agreement was revealed and put into effect by Jesus, who was the Christ (meaning “the Anointed One,” the Messiah). They teach that this agreement was to be for all people. And they tell how people in the first century responded to God’s kind offer of love and became a part of the new agreement. Many things that were part of the first agreement are given new meaning under the new agreement, especially ideas related to Israelite worship, such as temple, priesthood, and sacrifice. These writings give instructions to God’s

people about how to live in this world. They also describe the blessings that God promises his people for a full and meaningful life here and for life with him after death.

The New Testament writings include twenty-seven different “books” by at least eight different writers. All of them wrote in Greek, which was widely spoken in the first-century world. More than half of the total writing was done by four “apostles,” men chosen by Jesus to be his special representatives or helpers. Three of these, Matthew, John, and Peter, were among the twelve closest followers of Jesus during his life on earth. The fourth, Paul, was chosen as an apostle later by Jesus through a miraculous appearance.

The first four books, called “Gospels,” are separate accounts of the life and death of Jesus Christ. Generally, these books emphasize Jesus’ teaching, the purpose of his appearance on earth, and the special significance of his death, rather than just the historical facts of his life. This is especially true of the fourth book, the Gospel of John. The first three Gospels are very similar in content. In fact, much of the material in one is found in one or both of the others. Each writer, however, may be writing to a different audience and seems to have a slightly different goal in view.

The four Gospels are followed by Acts, a history of the events following the death of Jesus. It describes how God’s offer of love to all people was announced throughout the world by Jesus’ followers. It tells how the proclaiming of this “gospel” or “Good News” resulted in the conversion of thousands of people throughout Palestine and the Roman world to faith in Jesus Christ. The book of Acts was written by a medical doctor named Luke, an eyewitness of much that he recorded. Luke was also the author of the third Gospel. His two books make a logical unit with Acts being the natural sequel to his account of the life of Jesus.

Following Acts, there is a collection of letters written to individuals or groups of believers in Christ. These letters were sent from leaders in the faith, such as Paul and Peter, two of Jesus’ apostles. These letters were written to help the people of that time deal with problems they were facing. They serve to inform, correct, teach, and encourage

not only those people but all who become followers of Jesus in regard to their faith, their life together, and their life in the world.

The final book of the New Testament, Revelation, is very different from all the other books in the New Testament, although its purpose is similar to that of other letters to churches. Written in a literary style similar to fantasy, its central aim is to encourage followers of Christ, assuring them of victory over evil.

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT

Here is additional information on each of the New Testament books, which should be helpful in preparation for reading each book:

Matthew. Matthew is the name of one of Jesus’ twelve closest followers. Matthew was a Jewish tax collector when Jesus chose him as one of his apostles. Matthew’s writing shows the influence of his Jewish background and interests. He seems especially interested in the fulfillment of Old Testament prophecies in the life of Jesus. Matthew really centers his book, however, around the teaching of Jesus.

Mark. John Mark was a young companion to some of the apostles. Mark’s style of writing is brief and full of action. Unlike Matthew and Luke, he shows very little interest in Jesus’ teachings. Mark apparently aimed his writing at the Roman non-Jewish mind and centers on the actions of Jesus that prove him to be the Son of God. Mark seems mainly interested in people’s knowing that Jesus came to earth for the purpose of saving them from the consequences of sin.

Luke. This is one of two books written by a traveling companion of the apostle Paul. Luke was a well-educated medical doctor and a talented writer. He seems familiar with Mark’s Gospel and much of the material in the Gospel of Matthew, but he chooses to include mainly the parts that would be attractive and understandable to his non-Jewish audience. More than the other Gospel writers, he seems interested in an orderly account of Jesus’ life as a historical reality. Emphasis, however, is not on the events in Jesus’ life, but on Jesus himself as a loving, caring person who taught people the real meaning of life and reached out to the needs of all people with power to help and save.

John. This Gospel is very different from the first three. This is seen immediately from the

beautiful but profound introduction. John introduces much material that is not found in the other Gospels. His main interest is in proving Jesus to be the Messiah (Christ), the divine Son of God and savior of the world.

Acts. This book, written by Luke, takes up where his first book ends. It begins with Jesus' instructions to his followers to go throughout the world announcing the "Good News," a message about God's love for all people. Jesus wanted them to tell what they now knew about his divine mission to save the earth's people from the consequences of their wrongdoing. Luke traces the exciting fulfillment of this assignment, centering on the activities of two main characters, Peter and Paul. He shows how Christianity spread rapidly from a small beginning in Jerusalem into the surrounding regions of Judea and Samaria, and eventually to the farthest areas of the Roman empire.

The next group of New Testament writings consists of the Letters of Paul. The apostle Paul (originally named Saul) was a well-educated Jew from Tarsus in Cilicia (Southeast Turkey). Educated in Jerusalem, he was a leader among the Pharisees, and he was violently opposed to the Christian movement in its early years. Jesus appeared to him in a vision, however, and changed the whole direction of his life. About ten years later, he began traveling all over the Roman world to proclaim the message about Christ. During this period he wrote many letters to churches (groups of Christians) and to individuals. Thirteen of these letters are included in the New Testament.

Paul's letter to the **Romans** is the longest and fullest of all his letters. Most of his letters are to groups of Christians in cities where he had pioneered in teaching people about Christ and forming churches. However, when he wrote this letter to Christians living in Rome, he had never been there. He was in Greece about 57 A.D. Not being able to travel on to Rome as he had wanted, he wrote his usual teaching in this letter. Besides dealing with a number of other issues, he includes a carefully-written presentation of the fundamental truths of the Christian faith.

The letters of **1 Corinthians** and **2 Corinthians** are two of several that Paul wrote to the Christians in Corinth, a city in southern Greece. In the first of these two let-

ters, Paul deals with some problems that had developed among the Christians there and answers questions that some of them had sent to him. The subjects include Christian unity, marriage, sexual sin, divorce, Jewish customs, etc. Of particular interest is chapter 13, Paul's famous writing on love, which he sees as the solution to all their problems. The second letter follows up on the Corinthians' response to the first letter.

Paul's letter to the **Galatians** deals with a problem of a different kind among the Christians in Galatia. Paul had proclaimed the Christian message there and had formed some churches. Then a group of Jewish teachers went there and taught some ideas that were very different from the true teaching of Christ. The problem was a crucial one, because it involved the basis for a person's good relationship with God. Being unable to travel to Galatia at the time, Paul strongly confronted the problem in this letter. Like his letter to the Romans, it also includes a presentation of the basics of the Christian faith, but for a different reason.

Paul wrote the letter to the **Ephesians** while he was in prison, but it is not certain where or when. The theme of this letter is God's plan to bring all people together under the rule of Christ. Paul encourages Christians to live their lives in harmony with each other and with complete commitment to God's purpose for them.

Paul's letter to the **Philippians** was also written from prison, probably from Rome. Paul was facing many troubles at the time, but he trusted God, and this letter is full of confidence and joy. Paul wrote to encourage the Christians in Philippi and to thank them for some financial help they had sent to him.

Paul wrote the letter to the **Colossians** to confront some false teachings that were troubling the church in Colossae, a city in Asia Minor (modern Turkey). Parts of this letter are similar to the letter to the Ephesians. Paul gives some practical lessons for living the way a Christian should.

The letters of **1 Thessalonians** and **2 Thessalonians** were probably among the first of Paul's letters. On Paul's first trip to Macedonia (northern Greece) he told the people of Thessalonica the Christian message. Many people believed, but Paul had to leave

after a short time. Paul wrote to encourage the people in their new faith. He also discusses some things the people did not understand, especially concerning Christ's expected return. The second letter continues this discussion.

The letters of **1 Timothy**, **2 Timothy**, and **Titus** were written toward the end of Paul's life to two of his close companions. Paul had left Timothy in Ephesus and Titus in Crete to help with some problems about the organization and function of the churches there. Apparently Timothy and Titus were to help the churches in these places prepare for independent leadership and operation. In the first letter to Timothy and the letter to Titus, Paul gives some guidelines for the selection of leaders as well as instructions for dealing with various problems and situations. The second letter to Timothy, written from prison as Paul faced what he felt was the end of his life, is very personal. The letter is full of advice and encouragement as he urges Timothy to follow his own example of faith, courage, and endurance.

Philemon is a short letter written by Paul at the same time he wrote the letter to the Colossians. Philemon, a Christian in Colossae, was the master of a run-away slave Onesimus, who had become a Christian through Paul's influence. The letter is Paul's appeal to Philemon to forgive Onesimus and welcome him back.

In addition to the letters of Paul, there are eight letters written by other followers of Jesus. The author of **Hebrews** is unknown, but it is clear that it was written to Jewish believers in Christ. They were in danger of being pulled away from their belief in Jesus. This letter was written to encourage and strengthen the faith of these Christians. The writer emphasizes the superiority of Jesus Christ over all other beings and persons. He teaches that the eternal priesthood of Jesus Christ and the "better agreement" are superior to the Old Testament priesthood and the "first agreement." The writer closes by encouraging the people to trust in God and to live for Him.

The word "practical" is almost always used in describing the letter from **James**, "a servant" of God and Jesus. Some people think this is one of Jesus' brothers. The Jewish background of James is clear as he teaches about fairness and justice, helping the poor, friendship with the world, wisdom, self-control, trials and temptations, doing and hearing, and

faith and works. He also encourages people to pray and be patient.

The letters of **1 Peter** and **2 Peter** were written by the apostle Peter to Christians who were living in many different places. Peter teaches such Christians about their living hope and their real home in heaven. Because of the hard times they are facing, Peter assures them that God has not forgotten them. They will be better because of their suffering. He reminds them that God has blessed them and has forgiven their sins through Jesus Christ. They should respond by living right. In **2 Peter** the apostle confronts false teachers. He teaches about true knowledge and the second coming of Christ.

The letters of **1 John**, **2 John**, and **3 John** were written by the apostle John. John's letters of love assure the believers that God will always accept them. John teaches that people show their love to God by loving the people around them and by doing the things God wants them to do. The second and third letters appeal to Christians to love one another, and they warn against false teachers and ungodly behavior.

The writer of the letter **Jude** is a brother of James and probably a brother of Jesus. This letter encourages faithfulness and speaks out against troublemakers and false teachers.

The **Revelation** of the apostle John begins with words of criticism, encouragement, and instruction addressed to groups of believers in seven different cities of Asia Minor (modern Turkey). But it continues with a picture of spiritual warfare that is of interest to all followers of Christ. It uses highly figurative language as it tells of visions seen by the author. Many of the figures and images are from the Old Testament and can best be understood by comparing them to Old Testament writings. This last book of the New Testament writings assures believers of ultimate victory over the forces of evil through the power of God and Jesus Christ, their leader and helper.

THE BIBLE AND TODAY'S READER

Today's reader of the Bible should keep in mind that these books were written thousands of years ago for people who lived in cultures very different from ours today. Many of the historical accounts, illustrations, and references they contain can only be understood

with some knowledge of the time and culture in which the writers lived. Generally, however, the writings focus on principles that are universally true. For example, Jesus told a story about a man sowing grain in a field that had different types of soil conditions. Those exact conditions may be unfamiliar to a person today, but the lesson Jesus draws from the example is appropriate for people in any time or place.

The modern reader may find the world of the Bible somewhat strange. The customs, the attitudes, and the way people talk may be quite unfamiliar. It is only reasonable to judge these things by their experience and ideals, not by today's standards. It is also important to note that the Bible was not written as a book of science. It was written mainly to describe historical events and present the significance of

those events in ways that relate to all people. Its teachings present universal truths that are beyond the realm of science. It remains relevant even in our own time, because it deals with people's basic spiritual needs, which never change.

If you read the Bible with an open mind, you can expect to receive many benefits. You will gain knowledge about the history and culture of the ancient world. You will learn about the life and teachings of Jesus Christ and what it means to be his follower. You will gain basic spiritual insights and learn practical lessons for living a dynamic and joy-filled life. You will find answers to life's most difficult questions. There are, therefore, many good reasons for reading this book, and if you read it with a sincere and receptive spirit, you may well discover God's purpose for your life.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>

Matei

Matthew

Genealogia lui Isus Cristos

(Lc. 3:23–38)

1 ¹Aceasta este genealogia lui Isus Cristos, din familia lui David* și a lui Avraam.

²Avraam a fost tatăl lui Isaac; Isaac, tatăl lui Iacov. Iacov a fost tatăl lui Iuda și al fraților acestuia. ³Iuda a fost tatăl lui Fares și Zara, a căror mamă a fost Tamar. Fares a fost tatăl lui Esrom, iar Esrom, tatăl lui Aram. ⁴Aram a fost tatăl lui Aminadab; Aminadab, tatăl lui Naason, iar Naason, tatăl lui Salmon. ⁵Salmon a fost tatăl lui Boaz, iar Rahab a fost mama sa. Boaz a fost tatăl lui Obed, iar Rut a fost mama sa. Obed a fost tatăl lui Iese. ⁶Iese a fost tatăl împăratului David. David a fost tatăl lui Solomon, iar mama sa a fost fosta soție a lui Urie.

⁷Solomon a fost tatăl lui Roboam, iar Roboam, tatăl lui Abia. Abia a fost tatăl lui Asa. ⁸Asa a fost tatăl lui Iosafat; Iosafat, tatăl lui Ioram, iar Ioram a fost tatăl lui Ozia. ⁹Ozia a fost tatăl lui Ioatam; Ioatam, tatăl lui Ahaz, iar Ahaz a fost tatăl lui Ezechia. ¹⁰Ezechia a fost tatăl lui Manase; Manase, tatăl lui Amon, iar Amon a fost tatăl lui Iosia. ¹¹Iosia a fost tatăl lui Iehonia și al fraților săi. (Aceasta pe vremea când evreii au fost duși în Babilon ca sclavi.)

¹²După aducerea lor în Babilon, Iehonia a avut un fiu, pe Salatiel, iar Salatiel, pe Zorobabel. ¹³Zorobabel a fost tatăl lui Abiud; Abiud, tatăl lui Eliachim, iar Eliachim a fost tatăl lui Azor. ¹⁴Azor a fost tatăl lui Sadoc; Sadoc, tatăl lui Achim, iar Achim a fost tatăl lui Eliud. ¹⁵Eliud a fost tatăl lui Eleazar; Eleazar, tatăl lui Matan, iar Matan a fost tatăl lui Iacov. ¹⁶Iacov a fost tatăl lui Iosif, soțul Mariei din care S-a născut Isus, numit și Mesia.

The Family History of Jesus

(Lk. 3:23b–38)

1 ¹This is the family history of Jesus Christ. He came from the family of David* and Abraham.*

²Abraham was the father of Isaac. Isaac was the father of Jacob.* Jacob was the father of Judah and his brothers. ³Judah was the father of Perez and Zerah. (Their mother was Tamar.) Perez was the father of Hezron. Hezron was the father of Ram. ⁴Ram was the father of Amminadab. Amminadab was the father of Nahshon. Nahshon was the father of Salmon. ⁵Salmon was the father of Boaz. (The mother of Boaz was Rahab.) Boaz was the father of Obed. (The mother of Obed was Ruth.) Obed was the father of Jesse. ⁶Jesse was the father of King David. David was the father of Solomon. (Solomon's mother had been Uriah's wife.)

⁷Solomon was the father of Rehoboam. Rehoboam was the father of Abijah. Abijah was the father of Asa. ⁸Asa was the father of Jehoshaphat. Jehoshaphat was the father of Jehoram. Jehoram was the father of Uzziah. ⁹Uzziah was the father of Jotham. Jotham was the father of Ahaz. Ahaz was the father of Hezekiah. ¹⁰Hezekiah was the father of Manasseh. Manasseh was the father of Amon. Amon was the father of Josiah. ¹¹Josiah was the grandfather of Jehoiachin/ and his brothers. (This was during the time that the people were taken away to Babylon.)

¹²After they were taken to Babylon: Jehoiachin was the father of Shealtiel. Shealtiel was the grandfather of Zerubbabel. ¹³Zerubbabel was the father of Abiud. Abiud was the father of Eliakim. Eliakim was the father of Azor. ¹⁴Azor was the father of Zadok. Zadok was the father of Achim. Achim was the father of Eliud. ¹⁵Eliud was the father of Eleazar. Eleazar was the father of Matthan. Matthan was the father of Jacob. ¹⁶Jacob was the father of Joseph. Joseph was the husband of Mary, and Mary was the mother of Jesus, who is called the Christ.*

¹1:11 *Jehoiachin* Literally, "Jechoniah," another name for Jehoiachin.

¹⁷Deci, de la Avraam până la David, au fost paisprezece generații, iar de la David până la deportarea evreilor în Babilon au fost paisprezece generații. Au fost tot paisprezece generații și de la deportarea în Babilon până la nașterea lui Cristos*.

Nașterea lui Isus Cristos

(Lc. 2:1–7)

¹⁸Nașterea lui Isus Cristos a avut loc în felul următor: mama Sa, Maria, era logodită cu Iosif. Dar înainte de căsătoria lor Maria a aflat că era însărcinată. Era însărcinată de la Duhul Sfânt*. ¹⁹Iosif, viitorul ei soț, fiind un om drept și nevrând s-o facă de rușine pe Maria în fața celorlalți oameni, a hotărât să rupă logodna în secret.

²⁰Dar, în timp ce el se gândea la aceste lucruri, un înger al Domnului i-a apărut într-un vis și i-a spus: „Iosife, fiul lui David*, nu te teme să o iei pe Maria de soție, căci copilul care este în ea este de la Duhul Sfânt. ²¹Ea va naște un Fiu, pe care-L vei numi Isus¹, pentru că El va mântui poporul Său de păcatele lor.“

²²Toate acestea s-au întâmplat pentru a se împlini ceea ce spusese Domnul prin profet*: ²³„Iată! Fecioara va fi însărcinată, va naște un fiu și-L vor numi «Emanuel» (care înseamnă: „Dumnezeu este cu noi“)“.²

²⁴După ce s-a trezit, Iosif a făcut ce îi poruncise îngerul Domnului, luând-o acasă pe Maria ca soție. ²⁵Dar nu a avut relații intime cu ea până când ea a născut un fiu. Iosif i-a pus fiului numele Isus.

Vizita înțelepților de la răsărit

2¹Isus S-a născut la Betleem, în Iudeea, pe vremea când era rege Irod*. După nașterea Sa, au venit la Ierusalim niște înțelepți* de la răsărit. ²Ei au întrebat: „Unde este nou-născutul Împărat al iudeilor? I-am văzut steaua răsărind și am venit să ne închinăm Lui.“

³Când a auzit regele Irod aceste lucruri, s-a tulburat; și toți oamenii din Ierusalim împreună cu el. ⁴Adunând la el toți conducătorii preoților și învățătorii Legii, i-a întrebat unde trebuia să se nască Cristosul*. ⁵Ei i-au răspuns: „În Betleemul din Iudeea, pentru că așa a fost scris de către profet*:

¹ 1.21 *Isus* Isus înseamnă „Domnul este Mântuitor“.
² 1.23 Citat din Is. 7:14.

¹⁷So there were fourteen generations from Abraham to David. There were also fourteen generations from David until the people were taken away to Babylon. And there were fourteen more from the time the people were taken to Babylon until Christ was born.

The Birth of Jesus Christ

(Lk. 2:1–7)

¹⁸This is how the birth of Jesus Christ happened. His mother Mary was engaged to marry Joseph. But before they married, he learned that she was expecting a baby. (She was pregnant by the power of the Holy Spirit.*) ¹⁹Mary's husband, Joseph, was a good man. He did not want to cause her public disgrace, so he planned to divorce her secretly.

²⁰But after Joseph thought about this, an angel from the Lord came to him in a dream. The angel said, “Joseph, son of David,* don't be afraid to accept Mary to be your wife. The baby inside her is from the Holy Spirit. ²¹She will give birth to a son. You will name him Jesus.¹ Give him that name because he will save his people from their sins.”

²²All this happened to make clear the full meaning of what the Lord said through the prophet*: ²³“The virgin* will be pregnant and will give birth to a son. They will name him Immanuel.”² (Immanuel means “God with us.”)

²⁴When Joseph woke up, he did what the Lord's angel told him to do. He married Mary. ²⁵But Joseph did not have sexual relations with her until her son was born. And he named him Jesus.

Wise Men Come to Visit Jesus

2¹Jesus was born in the town of Bethlehem in Judea during the time when Herod* was king. After Jesus was born, some wise men* from the east came to Jerusalem. ²They asked people, “Where is the child that has been born to be the king of the Jews? We saw the star that shows he was born. We saw it rise in the sky in the east and have come to worship him.”

³When King Herod heard about this, it upset him as well as everyone else in Jerusalem. ⁴Herod called a meeting of all the leading Jewish priests and teachers of the law. He asked them where the Christ* would be born. ⁵They answered, “In the town of Bethlehem in Judea, just as the prophet* wrote:

¹ 1:21 *Jesus* The name Jesus means “the LORD (YAHWEH) saves.”
² 1:23 Quote from Isa. 7:14.

⁶«Iar tu, Betleeme, ținut al lui Iuda, nu ești nicidecum cea mai neînsemnată dintre căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși un conducător. El va fi Păstorul poporului Israel.»⁶

Mica 5.2

⁷Atunci Irod i-a chemat în secret pe înțelepți și a aflat de la ei cu exactitate când a apărut steaua. ⁸Apoi i-a trimis la Betleem, spunându-le: „Duceți-vă și căutați copilul cu mare atenție, iar când îl veți găsi, veniți să-mi spuneți, ca să vin și eu să mă închin Lui.”

⁹Înțelepții l-au ascultat pe rege și au plecat. Iar steaua pe care o văzuseră răsărind i-a condus până au ajuns în dreptul locului unde se afla copilul. ¹⁰Când au văzut steaua, ei s-au bucurat foarte mult. ¹¹Au intrat în casă, unde au văzut copilul și pe mama Sa, Maria. Au îngenuncheat și I s-au închinat. Deschizându-și cutiile, I-au oferit daruri: aur, tămâie și smirnă*. ¹²Fiind avertizați de Dumnezeu, într-un vis, să nu se întoarcă la Irod, înțelepții au plecat spre țara lor pe un alt drum.

Părinții lui Isus îl duc în Egipt

¹³După plecarea înțelepților*, un înger al Domnului i-a apărut în vis lui Iosif și i-a spus: „Trezește-te, ia copilul și pe mama Lui și pleacă în Egipt. Stai acolo până îți voi spune eu, căci Irod* va căuta să omoare copilul.”

¹⁴Iosif s-a sculat, a luat copilul și pe mama lui și a plecat în Egipt în timpul nopții. ¹⁵A rămas acolo până la moartea lui Irod. Acestea s-au întâmplat pentru ca să se îplinească cele spuse de Domnul prin profet*: „L-am chemat pe Fiul Meu din Egipt“.¹

Irod ucide pruncii din Betleem

¹⁶Când a văzut Irod* că a fost înșelat de înțelepți*, s-a înfuriat și a poruncit ca toți băieții din Betleem, care aveau de la doi ani în jos, să fie omorâți. ¹⁷Așa s-a împlinit ceea ce spusese Dumnezeu prin profetul* Ieremia:

⁶ ‘Bethlehem, in the land of Judah, you are important among the rulers of Judah. Yes, a ruler will come from you, and that ruler will lead Israel, my people.’”

Micah 5:2

⁷Then Herod had a private meeting with the wise men from the east. He learned from them the exact time they first saw the star. ⁸Then he sent them to Bethlehem. He said, “Go and look carefully for the child. When you find him, come tell me. Then I can go worship him too.”

⁹After the wise men heard the king, they left. They saw the same star they had seen in the east, and they followed it. The star went before them until it stopped above the place where the child was. ¹⁰They were very happy and excited to see the star.

¹¹The wise men came to the house where the child was with his mother Mary. They bowed down and worshiped him. Then they opened the boxes of gifts they had brought for him. They gave him treasures of gold, frankincense,* and myrrh.* ¹²But God warned the wise men in a dream not to go back to Herod. So they went home to their own country a different way.

Jesus’ Parents Take Him to Egypt

¹³After the wise men* left, an angel from the Lord came to Joseph in a dream. The angel said, “Get up! Take the child with his mother and escape to Egypt. Herod* wants to kill the child and will soon start looking for him. Stay in Egypt until I tell you to come back.”

¹⁴So Joseph got ready and left for Egypt with the child and the mother. They left during the night. ¹⁵Joseph stayed in Egypt until Herod died. This gave full meaning to what the Lord said through the prophet*: “I called my son to come out of Egypt.”¹

Herod Kills the Baby Boys in Bethlehem

¹⁶Herod* saw that the wise men* had fooled him, and he was very angry. So he gave an order to kill all the baby boys in Bethlehem and the whole area around Bethlehem. Herod had learned from the wise men the time the baby was born. It was now two years from that time. So he said to kill all the boys who were two years old and younger. ¹⁷This gave full meaning to what God said through the prophet* Jeremiah:

¹2:15 Citat din Osea 11.1.

¹2:15 Quote from Hos. 11:1.

¹⁸ „Un glas s-a auzit în Rama,
plânsete și sfâșietoare gemete.
Rahela își plânge copiii
și nu vrea să fie mângâiată,
căci ei nu mai sunt.“ *Jeremia 31.15*

¹⁸“A sound was heard in Ramah—
bitter crying and great sadness.
Rachel cries for her children,
and she cannot be comforted,
because her children are gone.” *Jeremiah 31:15*

Întoarcerea în Nazaret

¹⁹După moartea lui Irod*, un înger al Domnului i-a apărut lui Iosif în vis, când încă mai era în Egipt. ²⁰Îngerul i-a spus: „Ridică-te, ia copilul și pe mama Lui și duceți-vă în ținutul lui Israel, pentru că cei ce încercau să ia viața copilului au murit.“

Joseph and Mary Return From Egypt

¹⁹While Joseph was in Egypt, Herod* died. An angel from the Lord came to Joseph in a dream ²⁰and said, “Get up! Take the child with his mother and go to Israel. Those who were trying to kill the child are now dead.”

²¹Iosif s-a ridicat, a luat copilul și pe mama copilului și au plecat spre Israel. ²²Dar când a auzit că Arhelau era acum regele Iudeii, în locul tatălui său, Irod, i-a fost teamă să meargă acolo. Fiind însă avertizat de Dumnezeu în vis, a plecat în Galileea. ²³Astfel s-au stabilit într-un oraș numit Nazaret, pentru că ceea ce fusese vestit de către profeți* să se împlinească: „El va fi numit Nazarinean.“¹

²¹So Joseph took the child and the mother and went to Israel. ²²But he heard that Archelaus was now king in Judea. Archelaus became king when his father Herod died. So Joseph was afraid to go there. Then, after being warned in a dream, he went away to the area of Galilee. ²³He went to a town called Nazareth and lived there. This gave full meaning to what God said through the prophets.* God said the Christ* would be called a Nazarene.¹

Ioan Botezătorul

(Mc. 1.1–8; Lc. 3.1–9, 15–17; Ioan 1.19–28)

3¹În zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul și predica oamenilor în deșertul Iudeii. ²El spunea: „Schimbați-vă inima și viața, căci Împărăția cerurilor este aproape.“ ³El este cel despre care vorbea profetul* Isaia, când spunea:

John Prepares the Way for Jesus

(Mk. 1:1–8; Lk. 3:1–9, 15–17; Jn. 1:19–28)

3¹When it was the right time, John the Baptizer* began telling people a message from God. This was out in the desert area of Judea. ²John said, “Change your hearts and lives, because God’s kingdom* is coming soon.” ³John is the one Isaiah the prophet* was talking about when he said,

„Iată glasul celui care strigă în pustie:
«Pregătiți calea Domnului,
neteziți-I cărările»“.

Isaia 40.3

“There is someone shouting in the desert:
‘Prepare the way for the Lord.
Make the road straight for him.’” *Isaiah 40:3*

⁴Hainele lui Ioan erau făcute din păr de cămilă și purta o curea de piele în jurul taliei. El mânca lăcuste și miere sălbatică. ⁵Toți oamenii din Ierusalim, din Iudeea și din împrejurimile râului Iordan veneau să-l asculte. ⁶Ei își recunoșteau păcatele și erau botezați* de Ioan în râul Iordan.

⁴John’s clothes were made from camel’s hair, and he had a leather belt around his waist. For food, he ate locusts* and wild honey. ⁵People came to John from Jerusalem and the rest of Judea and from all the areas along the Jordan River. ⁶They confessed the bad things they had done, and John baptized* them in the Jordan.

⁷Când a văzut Ioan că mulți farisei* și saducheii* veneau la el pentru a fi botezați, le-a spus: „Pui de șerpi! Cine v-a înștiințat să fugiți de mânia lui Dumnezeu care vine? ⁸Dovediți prin faptele voastre că v-ați schimbat cu adevărat modul de a gândi și viața! ⁹Și să nu credeți că este suficient să

⁷Many Pharisees* and Sadducees* came to the place where John was baptizing people. When John saw them, he said, “You are all snakes! Who warned you to run away from the punishment that God is about to send? ⁸Change your hearts! And show by the way you live that you have changed. ⁹I know what you are thinking. You want to say, ‘but Abraham* is our father!’

¹ 2.23 *Nazarinean* versetul din Vechiul Testament la care se face referire este nesigur, dar este posibil ca Matei să facă o paralelă între Samson, care era un Nazireu, adică era dedicat lui Dumnezeu (Jud. 13.5, 7) și Isus, Nazarineanul.

¹ 2:23 *Nazarene* A person from the city of Nazareth. This name sounds like the Hebrew word for “branch.” So Matthew may be referring to the promise of a “branch” of David’s family. See Isa. 11:1.

spuneți: «Tatăl nostru este Avraam», căci vă spun că Dumnezeu poate să facă fii pentru Avraam și din aceste pietre. ¹⁰Toporul este gata să taie copacii și orice copac ce nu dă roade bune va fi tăiat și aruncat în foc.

¹¹Cât despre mine, eu vă botez cu apă, ca dovadă că v-ați schimbat inima și viața. Însă Cel care vine după mine este mai puternic decât mine. Eu nu sunt vrednic nici să-I scot sandalele. El vă va boteza cu Duh Sfânt* și cu foc. ¹²El ține lopata în mână și este gata să curețe aria de treierat. El va aduna grânele în hambar și va arde pleava în focul ce nu poate fi stins.“

Botezul lui Isus Cristos

(Mc. 1.9–11; Lc. 3.21–22)

¹³Atunci a venit Isus din Galileea la râul Iordan, unde era Ioan, pentru a fi botezat* de el. ¹⁴Ioan a încercat să-L oprească, spunându-I: „De ce vii să fii botezat de mine? Eu sunt cel care ar trebui să fie botezat de Tine.“

¹⁵Isus a răspuns: „Lasă acum, căci se cuvine să facem tot ce este drept.“ Așa că Ioan a fost de acord să-L boteze pe Isus.

¹⁶Isus a fost botezat și imediat cum a ieșit din apă cerurile s-au deschis și a văzut Duhul lui Dumnezeu coborând ca un porumbel și venind peste El. ¹⁷Și o voce din ceruri a spus: „Acesta este Fiul Meu preaiubit în care Îmi găsesc plăcerea.“

Ispitirea lui Isus Cristos

(Mc. 1.12–13; Lc. 4.1–13)

4¹După aceea, Duhul* l-a dus pe Isus în pustie pentru a fi ispășit de Diavolul. ²După ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, lui Isus I S-a făcut foame. ³Diavolul a venit la El și I-a spus: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, spune acestor pietre să se transforme în pâini.“

⁴Dar Isus i-a răspuns: „Scriptura* spune:
«Oamenii nu vor trăi numai cu pâine,
ci și cu orice cuvânt
spus de Dumnezeu.»“ *Deuteronom 8.3*

⁵Atunci Diavolul L-a dus pe Isus în cetatea sfântă, Ierusalim și L-a așezat pe locul cel mai înalt al Templului*, ⁶spunându-I:

That means nothing. I tell you, God could make children for Abraham from these rocks. ¹⁰The ax is now ready to cut down the trees.¹ Every tree that does not produce good fruit will be cut down and thrown into the fire.

¹¹“I baptize you with water to show that you changed your hearts and lives. But there is someone coming later who is able to do more than I can. I am not good enough to be the slave who takes off his sandals. He will baptize you with the Holy Spirit* and with fire. ¹²He will come ready to clean the grain.² He will separate the good grain from the straw, and he will put the good part into his barn. Then he will burn the useless part with a fire that cannot be stopped.”

Jesus Is Baptized by John

(Mk. 1:9–11; Lk. 3:21–22)

¹³Then Jesus came from Galilee to the Jordan River. He came to John, wanting John to baptize* him. ¹⁴But John tried to find a way to say no. He said, “Why do you come to me to be baptized? I should be baptized by you!”

¹⁵Jesus answered, “Let it be this way for now. We should do whatever God says is right.” Then John agreed.

¹⁶So Jesus was baptized. As soon as he came up out of the water, the sky opened, and he saw God’s Spirit coming down on him like a dove. ¹⁷A voice from heaven said, “This is my Son and I love him. I am very pleased with him.”

The Temptation of Jesus

(Mk. 1:12–13; Lk. 4:1–13)

4¹Then the Spirit* led Jesus into the desert. He was taken there to be tempted by the devil. ²Jesus ate nothing for 40 days and nights. After this, he was very hungry. ³The devil³ came to tempt him and said, “If you are the Son of God, tell these rocks to become bread.”

⁴Jesus answered him, “The Scriptures* say,
‘It is not just bread that keeps people alive.
Their lives depend on what God says.’”
Deuteronomy 8:3

⁵Then the devil led Jesus to the holy* city of Jerusalem and put him on a high place at the edge of the Temple* area. ⁶He said to Jesus, “If you are

¹ 3:10 *trees* The people who don’t obey God. They are like “trees” that will be cut down. ² 3:12 *clean the grain* Meaning that Jesus will separate the good people from those who are bad. ³ 4:3 *The devil* Literally, “The tempter.”

„Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, căci Scriptura spune:

«El va porunci îngerilor Săi să aibă grijă de tine.
Ei te vor purta pe mâinile lor,
astfel încât să nu-ți lovești piciorul de vreo piatră.»⁶ *Psalmul 91.11-12*

⁷Isus a răspuns: „Dar Scriptura mai spune și acestea:

«Să nu pui la încercare pe Domnul, Dumnezeuul tău!»⁷ *Deuteronom 6.16*

⁸Atunci, Diavolul L-a dus pe Isus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și splendoarea lor, ⁹spunându-I: „Îți voi da toate aceste lucruri, dacă vei îngenunchea și Te vei închina mie.“

¹⁰Isus a spus: „Pleacă, Satan! Căci Scriptura spune:

«Trebuie să te închini Domnului, Dumnezeului tău, și numai Lui să-I slujești!»⁸ *Deuteronom 6.13*

¹¹Atunci Diavolul L-a părăsit, iar îngerii au venit și I-au slujit.

Isus Își începe lucrarea în Galileea
(*Mc. 1.14-15; Lc. 4.14-15*)

¹²Când a aflat Isus că Ioan fusese arestat, S-a întors în Galileea. ¹³Totuși nu a rămas în Nazaret, ci a plecat să locuiască în Capernaum, care se află aproape de mare în regiunea lui Zabulon și a lui Neftali. ¹⁴Astfel s-a împlinit ce spusese Dumnezeu prin profetul* Isaia:

¹⁵„Ținutul Zabulon și ținutul Neftali, spre mare, pe malul vestic al Iordanului, Galileea națiunilor!

¹⁶ Poporul care trăiește în întuneric a văzut o lumină mare, iar pentru cei care trăiesc în ținutul întunecat al umbrei morții, a răsărit o lumină.“ *Isaia 9.1-2*

¹⁷Din acel moment, Isus a început să predice și să spună oamenilor: „Schimbați-vă inima și viața, căci Împărăția cerurilor este aproape.“

the Son of God, jump off, because the Scriptures say,

‘God will command his angels to help you, and their hands will catch you, so that you will not hit your foot on a rock.’” *Psalm 91:11-12*

⁷Jesus answered, “The Scriptures also say,

‘You must not test the Lord your God.’” *Deuteronomy 6:16*

⁸Then the devil led Jesus to the top of a very high mountain and showed him all the kingdoms of the world and all the wonderful things in them. ⁹The devil said, “If you will bow down and worship me, I will give you all these things.”

¹⁰Jesus said to him, “Get away from me, Satan*! The Scriptures say,

‘You must worship the Lord your God. Serve only him!’” *Deuteronomy 6:13*

¹¹So the devil left him. Then some angels came to Jesus and helped him.

Jesus Begins His Work in Galilee
(*Mk. 1:14-15; Lk. 4:14-15*)

¹²Jesus heard that John was put in prison, so he went back to Galilee. ¹³But he did not stay in Nazareth. He went to live in Capernaum,* a town near Lake Galilee in the area near Zebulun and Naphtali. ¹⁴He did this to give full meaning to what the prophet* Isaiah said,

¹⁵“Listen, land of Zebulun and land of Naphtali, lands by the road that goes to the sea, the area past the Jordan River— Galilee, where those from other nations live.

¹⁶ The people who live in spiritual darkness have seen a great light. The light has shined for those who live in the land that is as dark as a grave.” *Isaiah 9:1-2*

¹⁷From that time Jesus began to tell people his message: “Change your hearts and lives, because God’s kingdom* is coming soon.”

Alegerea ucenicilor*(Mc. 1.16–20; Lc. 5.1–11)*

¹⁸Pe când mergea Isus de-a lungul mării Galileii, a văzut doi frați. Simon (zis Petru) și Andrei, fratele său, aruncau plasa de pescuit în mare pentru că erau pescari. ¹⁹Isus le-a zis: „Urmați-Mă, și am să vă fac pescari de oameni.“ ²⁰Ei și-au lăsat, chiar în acel moment, plasele și L-au urmat.

²¹Isus a mers mai departe și a văzut alți doi frați: Iacov, fiul lui Zebedei și Ioan, fratele său. Ei erau în barcă împreună cu tatăl lor, Zebedei, reparându-și plasele de pescuit. Isus i-a chemat ²²și imediat ei au lăsat barca și pe tatăl lor și L-au urmat.

Isus vindecă și îi învață pe oameni*(Lc. 6.17–19)*

²³Isus a mers prin toată Galileea, învățând oamenii în sinagogile* lor, spunând oamenilor Vestea Bună* despre Împărăția cerurilor și vindecând orice fel de boală. ²⁴Vestea despre El s-a răspândit în toată Siria, așa că oamenii aduceau la El toți bolnavii care sufereau de diferite boli și dureri puternice, pe cei posedați de duhuri rele, pe cei epileptici* și pe cei paralizați, iar El îi vindeca. ²⁵Mari mulțimi de oameni Îl urmau, venind din Galileea, Decapole*, Ierusalim, Iudeea și de dincolo de Iordan.

Predica de pe munte*(Lc. 6.20–23)*

5¹Când a văzut mulțimile, Isus a urcat pe munte și după ce S-a așezat, ucenicii Săi au venit la El. ²El a început să-i învețe pe oameni, vorbindu-le astfel:

- ³„Binecuvântați sunt cei săraci în duh¹,
căci a lor este Împărăția cerurilor!
- ⁴ Binecuvântați sunt cei cu inima frântă,
căci ei vor fi mângâiați de Dumnezeu.
- ⁵ Binecuvântați sunt cei umili,
căci ei vor moșteni Țara promisă de Dumnezeu².

¹5.3 *săraci în duh* cei ce-și dau seama de sărăcia lor spirituală.
²5.5 *Țara promisă de Dumnezeu* Vezi Ps. 37.11.

Jesus Chooses Some Followers*(Mk. 1:16–20; Lk. 5:1–11)*

¹⁸As Jesus was walking by Lake Galilee, he saw two brothers, Simon (called Peter) and Simon's brother Andrew. These brothers were fishermen, and they were fishing in the lake with a net. ¹⁹Jesus said to them, "Come, follow me, and I will make you a different kind of fishermen. You will bring in people, not fish." ²⁰Simon and Andrew immediately left their nets and followed him.

²¹Jesus continued walking by Lake Galilee. He saw two other brothers, James and John, the sons of Zebedee. They were in a boat with their father Zebedee. They were preparing their nets to catch fish. Jesus told the brothers to come with him. ²²So they immediately left the boat and their father, and they followed Jesus.

Jesus Teaches and Heals the People*(Lk. 6:17–19)*

²³Jesus went everywhere in the country of Galilee. He taught in the synagogues* and told the Good News about God's kingdom.¹ And he healed all the people's diseases and sicknesses. ²⁴The news about Jesus spread all over Syria, and people brought to him all those who were sick. They were suffering from different kinds of diseases and pain. Some had demons* inside them, some suffered from seizures, and some were paralyzed. Jesus healed them all. ²⁵Large crowds followed him—people from Galilee, the Ten Towns,* Jerusalem, Judea, and the area across the Jordan River.

Jesus Teaches the People*(Lk. 6:20–23)*

5¹When Jesus saw the crowds of people there, he went up on a hill and sat down. His followers came and sat next to him. ²Then Jesus began teaching the people. He said,

- ³“What great blessings there are
for those who know they are spiritually
in need.²
God's kingdom* belongs to them.
- ⁴ What great blessings there are
for those who are sad now.
God will comfort them.
- ⁵ What great blessings there are
for those who are humble.
They will be given the land God promised.³

¹4:23 *God's kingdom* Literally, “the kingdom.” See “God's kingdom” in the Word List. ²5:3 *those ... in need* Literally, “the poor in spirit.”
³5:5 *They will ... promised* This is the meaning of these words in Ps. 37:11. Here, they probably refer to a spiritual “promised land,” but they can also mean “The earth will belong to them.”

- ⁶ Binecuvântați sunt cei înfomețați și însetați după dreptate, căci ei vor fi pe deplin săturați.
- ⁷ Binecuvântați sunt cei miloși, căci lor li se va arăta milă.
- ⁸ Binecuvântați sunt cei cu inimile curate, căci ei Îl vor vedea pe Dumnezeu.
- ⁹ Binecuvântați sunt cei ce fac pace, căci ei vor fi numiți copii ai lui Dumnezeu.
- ¹⁰ Binecuvântați sunt cei tratați rău pentru binele pe care-l fac, căci a lor este Împărăția cerurilor.“

¹¹Binecuvântați sunteți voi, cei insultați, persecutați și vorbiți de rău pentru că faceți ce este drept. ¹²Bucurați-vă, căci răsplata voastră va fi mare în ceruri. Așa au fost persecutați și profeții* care au trăit înaintea voastră.

Sarea și lumina

(Mc. 9:50; Lc. 14:34–35)

¹³Voi sunteți sarea lumii, dar dacă sarea își pierde gustul, cum va putea fi sărată din nou? Nu mai este bună decât s-o arunci pe jos, să fie călcată în picioare de oameni.

¹⁴Voi sunteți lumina lumii. O cetate așezată pe un deal nu poate fi ascunsă. ¹⁵Oamenii nu aprind lampa pentru a o acoperi cu un vas, ci o pun pe un suport pentru lampă, astfel ca ea să lumineze pentru toți cei din casă. ¹⁶Tot așa să lumineze și lumina voastră pentru ca oamenii să vadă faptele voastre bune și să-L slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri.

Împlinirea Legii și a Profeților

¹⁷Să nu credeți că am venit să desființez Legea sau scrierile profeților*. Nu am venit să distrug, ci să împlinesc. ¹⁸Căci vă spun adevărul: atâta timp cât vor exista cerul și pământul, nici o literă, nici măcar punctul de pe vreun „i“ nu vor dispărea din Lege, până nu se vor împlini toate lucrurile scrise în ea. ¹⁹Așa că, oricine încalcă și cea mai puțin importantă poruncă și-i învață pe oameni să facă la fel, va fi considerat cel mai mic în Împărăția cerurilor. Dar cine se supune poruncilor și-i învață și pe alții, va fi

- ⁶ What great blessings there are for those who want to do right more than anything else.¹ God will fully satisfy them.
- ⁷ What great blessings there are for those who show mercy to others. Mercy will be given to them.
- ⁸ What great blessings there are for those whose thoughts are pure. They will be with God.
- ⁹ What great blessings there are for those who work to bring peace. God will call them his sons and daughters.
- ¹⁰ What great blessings there are for those who suffer persecution for doing what is right. God’s kingdom belongs to them.

¹¹“People will insult you and hurt you. They will lie and say all kinds of evil things about you because you follow me. But when they do that, know that God will bless you. ¹²Be happy about it. Be very glad because you have a great reward waiting for you in heaven. People did these same bad things to the prophets* who lived before you.

You Are Like Salt and You Are Like Light

(Mc. 9:50; Lk. 14:34–35)

¹³“You are the salt of the earth. But if the salt loses its taste, it cannot be made salty again. Salt is useless if it loses its salty taste. It will be thrown out where people will just walk on it.

¹⁴“You are the light that shines for the world to see. You are like a city built on a hill that cannot be hidden. ¹⁵People don’t hide a lamp under a bowl. They put it on a lampstand. Then the light shines for everyone in the house. ¹⁶In the same way, you should be a light for other people. Live so that they will see the good things you do and praise your Father in heaven.

Jesus and the Old Testament Writings

¹⁷“Don’t think that I have come to destroy the law of Moses* or the teaching of the prophets.* I have come not to destroy their teachings but to give full meaning to them. ¹⁸I assure you that nothing will disappear from the law until heaven and earth are gone. The law will not lose even the smallest letter or the smallest part of a letter until it has all been done.

¹⁹“A person should obey every command in the law, even one that does not seem important.

¹ 5:6 want ... more than anything else Literally, “hunger and thirst for righteousness.”

considerat mare în Împărăția cerurilor.²⁰ Căci vă spun: dacă nu-i întreci pe învățătorii Legii și pe farisei* în devotamentul față de Dumnezeu, nu veți intra în Împărăția cerurilor!

Despre ucidere și mânie

²¹Ați auzit că străbunilor noștri li s-a spus: «Să nu ucizi!» și «Oricine comite o crimă să fie judecat.»¹ ²²Dar Eu vă spun că oricine se mânie pe cineva, va fi judecat. Și oricine insultă pe cineva va fi judecat înaintea curții Sinedriului*. Oricine spune cuiva: «Prostule!»², va da socoteală în focul iadului.

²³Deci, dacă îți aduci darul la altar și-ți amintești că o persoană are ceva împotriva ta, ²⁴lasă darul în fața altarului. Întâi, du-te și împacă-te cu acea persoană; și apoi, întoarce-te să oferi darul.

²⁵Împacă-te repede cu acuzatorul tău, cât timp vă mai aflați pe drumul spre curtea de justiție. Altfel, s-ar putea ca acuzatorul tău să te dea judecătorului, judecătorul să te dea ofițerului și să fii aruncat în închisoare. ²⁶Îți spun adevărul: nu vei ieși de acolo până nu vei plăti și ultimul ban.

Despre adulter

²⁷Ați auzit că s-a spus: «Să nu comiți adulter.»³ ²⁸Dar Eu vă spun că oricine se uită la o femeie și dorește să păcătuiască cu ea, a comis deja adulter în inima sa. ²⁹Și dacă ochiul tău drept te face să păcătuiești, scoate-l și aruncă-l, căci este mai bine pentru tine să-ți pierzi un singur mădular al corpului, decât să-ți fie aruncat în iad întregul trup. ³⁰Iar dacă mâna ta dreaptă te face să păcătuiești, tai-o și arunc-o. Căci este mai bine să-ți pierzi un mădular al corpului, decât să-ți fie aruncat în iad întregul trup.

Despre divorț

(Mt. 19:9; Mc. 10:11–12; Lc. 16:18)

³¹Ați auzit că s-a spus: «Oricine divorțează de soția sa, trebuie să-i dea un act de divorț.»⁴ ³²Dar Eu vă spun că oricine divorțează de soția sa din alt motiv decât cel al

Whoever refuses to obey any command and teaches others not to obey it will be the least important in God's kingdom.* But whoever obeys the law and teaches others to obey it will be great in God's kingdom. ²⁰I tell you that you must do better than the teachers of the law and the Pharisees.* If you are not better people than they are, you will not enter God's kingdom.

Jesus Teaches About Anger

²¹“You have heard that it was said to our people long ago, ‘You must not murder anyone.’ Any person who commits murder will be judged.’ ²²But I tell you, don’t be angry with anyone. If you are angry with others, you will be judged. And if you insult someone, you will be judged by the high court. And if you call someone a fool, you will be in danger of the fire of hell.

²³“So, what if you are offering your gift at the altar* and remember that someone has something against you? ²⁴Leave your gift there and go make peace with that person. Then come and offer your gift.

²⁵“If anyone wants to take you to court, make friends with them quickly. Try to do that before you get to the court. If you don’t, they might give you to the judge. And the judge will turn you over to a guard, who will throw you into jail. ²⁶I assure you that you will not leave there until you have paid everything you owe.

Jesus Teaches About Sexual Sin

²⁷“You have heard that it was said, ‘You must not commit adultery.’*² ²⁸But I tell you that if a man looks at a woman and wants to sin sexually with her, he has already committed that sin with her in his mind. ²⁹If your right eye makes you sin, take it out and throw it away. It is better to lose one part of your body than to have your whole body thrown into hell. ³⁰If your right hand makes you sin, cut it off and throw it away. It is better to lose one part of your body than for your whole body to go into hell.

Jesus Teaches About Divorce

(Mt. 19:9; Mk. 10:11–12; Lk. 16:18)

³¹“It was also said, ‘Any man who divorces his wife must give her a written notice of divorce.’³ ³²But I tell you that any man who divorces his wife is causing his wife to be guilty of adultery.* The only reason for a man to divorce his wife is if

¹5:21 Citat din Ex. 20:13 și Dt. 5:17. ²5:22 «Prostule!» în original: „Raca“, mai însemna și „om de nimic“. ³5:27 Citat din Ex. 20:14 și Dt. 5:18. ⁴5:31 Citat din Dt. 24:1.

¹5:21 Quote from Ex. 20:13; Deut. 5:17. ²5:27 Quote from Ex. 20:14; Deut. 5:18. ³5:31 Quote from Deut. 24:1.

infidelității, o face să comită adulter, iar cel ce se căsătorește cu ea, comite și el adulter.

Despre jurăminte

³³Ați auzit că străbunilor noștri li s-a spus: «Să nu juri fals, ci să împlinești jurămintele făcute Domnului.»¹ ³⁴Dar Eu vă spun: nu jurați deloc. Nu jurați nici pe cer, pentru că este tronul lui Dumnezeu, ³⁵nici pe pământ, pentru că pământul este al lui Dumnezeu.² Nu jurați nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea Marelui Împărat. ³⁶Și nu jurați pe capul vostru, pentru că nu puteți face un singur fir de păr alb sau negru. ³⁷Dacă vrei să spui: «Da», ar trebui să spui: «Da», iar dacă vrei să spui: «Nu», spune: «Nu». Tot ce trece dincolo de acestea vine de la Cel Rău.

Iubirea dușmanilor

(Lc. 6:29–30)

³⁸Ați auzit că s-a spus: «Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte.»³ ³⁹Dar Eu vă spun: nu vă împotriviți răufăcătorului. Ci, dacă îți dă cineva o palmă peste obrazul drept, întoarce-i și celălalt obraz. ⁴⁰Și oricui încearcă să te dea în judecată și să-ți ia cămașa, lasă-i și haina. ⁴¹Dacă cineva te obligă să mergi cu el un kilometru, mergi cu el doi kilometri. ⁴²Dacă cineva îți cere un lucru, dă-i. Nu-l refuza pe cel care vrea să împrumute de la tine.

Iubiți-i pe toți oamenii

(Lc. 6:27–28, 32–36)

⁴³Ați auzit că s-a spus: «Iubește-ți aproapele⁴, dar urăște-ți dușmanii.» ⁴⁴Însă Eu vă spun: Iubiți-vă dușmanii și rugați-vă pentru cei ce vă persecută, ⁴⁵ca să fiți copiii Tatălui vostru din ceruri. El face să răsară soarele și peste oamenii buni și peste cei răi și trimite ploaia peste cei drepti și peste cei nedrepti. ⁴⁶Dacă-i iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată aveți? Chiar și vameșii* fac acest lucru, nu-i așa? ⁴⁷Iar dacă-i salutați numai pe frații voștri, ce faceți în plus față de alții? Până și păgânii fac același lucru, nu-i așa? ⁴⁸De aceea, fiți desăvârșiți, așa cum și Tatăl vostru ceresc este desăvârșit.

¹5:33 Vezi Lv. 19:12; Num. 30:2; Dt. 23:21. ²5:35 pentru că pământul este al lui Dumnezeu. lit. „pentru că este scăunelul picioarelor lui Dumnezeu”. ³5:38 Citat din Ex. 21:24; Lv. 24:20. ⁴5:43 Citat din Lv. 19:18.

his wife had sexual relations with another man. And any man who marries that divorced woman is guilty of adultery.

Jesus Teaches About Making Promises

³³“You have heard that it was said to our people long ago, ‘When you make a vow,* you must not break your promise. Keep the vows that you make to the Lord.’¹ ³⁴But I tell you, when you make a promise, don’t try to make it stronger with a vow. Don’t make a vow using the name of heaven, because heaven is God’s throne. ³⁵Don’t make a vow using the name of the earth, because the earth also belongs to him.² Don’t make a vow using the name of Jerusalem, because it too belongs to him, the great King. ³⁶And don’t even say that your own head is proof that you will keep your promise. You cannot make one hair on your head white or black. ³⁷Say only ‘yes’ if you mean ‘yes,’ and say only ‘no’ if you mean ‘no.’ If you say more than that, it is from the Evil One.*

Jesus Teaches About Fighting Back

(Lk. 6:29–30)

³⁸“You have heard that it was said, ‘An eye for an eye, and a tooth for a tooth.’³ ³⁹But I tell you, don’t fight back against someone who is mean to you. If someone hits you on the right cheek, let them hit the other cheek too. ⁴⁰If someone wants to sue you in court and take your shirt, let them have your coat too. ⁴¹If a soldier forces you to walk with him one mile,⁴ go with him two. ⁴²Give to anyone who asks you for something. Don’t refuse to give to anyone who wants to borrow from you.

Love Your Enemies

(Lk. 6:27–28, 32–36)

⁴³“You have heard that it was said, ‘Love your neighbor,⁵ and hate your enemy.’ ⁴⁴But I tell you, love your enemies. Pray for those who treat you badly. ⁴⁵If you do this, you will be children who are truly like your Father in heaven. He lets the sun rise for all people, whether they are good or bad. He sends rain to those who do right and to those who do wrong. ⁴⁶If you love only those who love you, why should you get a reward for that? Even the tax collectors* do that. ⁴⁷And if you are nice only to your friends, you are no better than anyone else. Even the people who don’t know God are nice to their friends. ⁴⁸What I am saying is that you must be perfect, just as your Father in heaven is perfect.

¹5:33 See Lev. 19:12; Num. 30:2; Deut. 23:21. ²5:35 the earth ... him Literally, “it is the footstool of his feet.” ³5:38 Quote from Ex. 21:24; Lev. 24:20. ⁴5:41 one mile Literally, “one million,” about 1.5km. ⁵5:43 Quote from Lev. 19:18.

Despre dărnicie

6¹Aveți grijă să nu faceți lucruri drepte în fața oamenilor numai pentru a fi văzuți de aceștia. Dacă faceți așa, nu veți fi răsplătiți de Tatăl vostru care este în ceruri.

²Deci, când dai săracilor, nu anunța dinaintea fapta ta în public, în sinagogi* sau pe stradă, așa cum fac ipocriții, ca să fie lăudați de oameni. Eu vă spun adevărul: ei și-au primit răsplata din plin. ³Ci tu, când dai săracilor, nu lăsa mâna ta stângă să știe ce face mâna ta dreaptă, ⁴pentru ca dărnicia ta să fie făcută în secret. Apoi Tatăl tău, care vede ce este făcut în secret, îți va răsplăti.

Despre rugăciune

(Lc. 11:2–4)

⁵Iar când te rogi, să nu fii ca ipocriții, cărora le place să stea și să se roage în sinagogi* și la colț de stradă, pentru ca să fie văzuți de oameni. Vă spun adevărul: și-au primit răsplata din plin. ⁶Când te rogi, intră în camera ta, încuie ușa și roagă-te Tatălui tău în secret. Atunci Tatăl tău, care vede ce faci tu în secret, îți va răsplăti.

⁷Când vă rugați, nu folosiți repetiții fără sens, așa cum fac oamenii care nu-L cunosc pe Dumnezeu. Ei cred că vor fi auziți pentru cuvintele multe pe care le spun. ⁸Așa că, să nu faceți ca ei, pentru că Tatăl vostru știe de ce aveți nevoie înainte de a-I cere voi ceva. ⁹Voi deci așa să vă rugați:

«Tatăl nostru care ești în ceruri,
Sfințit fie Numele Tău.

¹⁰ Vie Împărăția Ta.

Facă-se voia Ta, precum în cer,
așa și pe pământ.

¹¹ Pâinea noastră cea de toate zilele,
dă-ne-o nouă astăzi.

¹² Și ne iartă păcatele noastre,
așa cum și noi iertăm
celor ce au păcătuit față de noi.

¹³ Și nu ne duce în ispită,
ci scapă-ne de Cel Rău.»¹

¹⁴Căci, dacă ierțați păcatele altora, și Tatăl vostru cerească va ierta păcatele voastre.

Jesus Teaches About Giving

6¹“Be careful! When you do something good, don’t do it in front of others so that they will see you. If you do that, you will have no reward from your Father in heaven.

²“When you give to those who are poor, don’t announce that you are giving. Don’t be like the hypocrites.* When they are in the synagogues* and on the streets, they blow trumpets before they give so that people will see them. They want everyone to praise them. The truth is, that’s all the reward they will get. ³So when you give to the poor, don’t let anyone know what you are doing.¹ ⁴Your giving should be done in private. Your Father can see what is done in private, and he will reward you.

Jesus Teaches About Prayer

(Lk. 11:2–4)

⁵“When you pray, don’t be like the hypocrites.* They love to stand in the synagogues* and on the street corners and pray loudly. They want people to see them. The truth is, that’s all the reward they will get. ⁶But when you pray, you should go into your room and close the door. Then pray to your Father. He is there in that private place. He can see what is done in private, and he will reward you.

⁷“And when you pray, don’t be like the people who don’t know God. They say the same things again and again. They think that if they say it enough, their god will hear them. ⁸Don’t be like them. Your Father knows what you need before you ask him. ⁹So this is how you should pray:

‘Our Father in heaven,
we pray that your name will always
be kept holy.*

¹⁰ We pray that your kingdom* will come,
and that what you want will be done here on
earth, the same as in heaven.

¹¹ Give us the food we need for each day.

¹² Forgive our sins,
just as we have forgiven those
who did wrong to us.

¹³ Don’t let us be tempted,
but save us from the Evil One.*²

¹⁴Yes, if you forgive others for the wrongs they do to you, then your Father in heaven will also

¹ 6:13 Unele manuscrise grecești adaugă: „Căci a Ta este Împărăția și puterea și slava pentru totdeauna. Amin.”

¹ 6:3 *don't ... doing* Literally, “don’t let your left hand know what your right hand is doing.” ² 6:13 Some Greek copies add: “For the kingdom and the power and the glory belong to you for ever and ever. Amen.”

¹⁵Dar dacă nu ierțați păcatele altor oameni, nici Tatăl vostru nu vă va ierța păcatele.

Despre post

¹⁶Când postiți*, nu vă luați o înfățișare tristă, cum fac ipocriții, pentru că ei își urâtesc fețele pentru ca oamenii să vadă că postește. Vă spun adevărul: și-au primit răsplata din plin. ¹⁷Iar tu, când postești, aranjează-te frumos și spală-te pe față, ¹⁸pentru ca nu oamenii să te vadă că postești, ci numai Tatăl tău, care este nevăzut. Atunci, Tatăl tău care vede tot ce se face în secret, îți va răsplăti.

Dumnezeu este mai presus de bogățiile lumesti

(Lc. 12.33–34)

¹⁹Nu vă strângeți comori pe pământ, unde le pot distruge moliile și rugina și unde pot intra hoții să le fure. ²⁰Mai bine strângeți-vă comori în ceruri, unde nici moliile, nici rugina nu le pot distruge și unde hoții nu pot intra să le fure. ²¹Căci unde îți este comoara, acolo-ți este și inima.

Lumină și întuneric

(Lc. 11.34–36)

²²Ochiul este lumina trupului. Dacă ochiul tău este bun, tot trupul îți va fi plin de lumină. ²³Dar dacă ochiul îți este rău, atunci tot trupul îți va fi întunecat. Căci, dacă singura lumină pe care o ai este întunericul, cât de mare trebuie să fie acest întuneric!

Cine poate sluji la doi stăpâni?

(Lc. 16.13)

²⁴Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni, pentru că fie îl va urî pe unul și îl va iubi pe celălalt, fie îi va fi devotat unuia și îl va disprețui pe celălalt. Nu puteți sluji și lui Dumnezeu, și lui Mamona¹.

Împărăția lui Dumnezeu

(Lc. 12.22–34)

²⁵De aceea vă spun: Nu vă îngrijorați pentru mâncarea și băutura de fiecare zi sau pentru îmbrăcăminte. Cu siguranță, viața înseamnă mai mult decât mâncare, iar trupul înseamnă mai mult decât îmbrăcăminte. ²⁶Priviți păsările cerului! Ele nu seamănă, nu seceră și nici nu strâng grânele în hambare; și totuși, Tatăl vostru cerească le hrănește. Nu sunteți voi, oare, mult mai de

forgive your wrongs. ¹⁵But if you don't forgive others, then your Father in heaven will not forgive the wrongs you do.

Jesus Teaches About Fasting

¹⁶“When you fast,* don't make yourselves look sad like the hypocrites.* They put a suffering look on their faces so that people will see they are fasting. The truth is, that's all the reward they will get. ¹⁷So when you fast, wash your face and make yourself look nice. ¹⁸Then no one will know you are fasting, except your Father, who is with you even in private. He can see what is done in private, and he will reward you.

You Cannot Serve Two Masters

(Lk. 12:33–34; 11:34–36; 16:13)

¹⁹“Don't save treasures for yourselves here on earth. Moths and rust will destroy them. And thieves can break into your house and steal them. ²⁰Instead, save your treasure in heaven. The treasures in heaven cannot be destroyed by moths or rust. Thieves cannot break in and steal them. ²¹Your heart will be where your treasure is.

²²“The only source of light for the body is the eye. If you look at people and want to help them, you will be full of light.* ²³But if you look at people in a selfish way, you will be full of darkness.* And if the only light you have is really darkness, you have the worst kind of darkness.¹

²⁴“You cannot serve two masters at the same time. You will hate one and love the other, or you will be loyal to one and not care about the other. You cannot serve God and Money² at the same time.

Put God's Kingdom First

(Lk. 12:22–34)

²⁵“So I tell you, don't worry about the things you need to live—what you will eat, drink or wear. Life is more important than food, and the body is more important than what you put on it. ²⁶Look at the birds. They don't plant, harvest or save food in barns, but your heavenly Father feeds

¹ 6:23 Literally, “²²The lamp of the body is the eye. So, if your eye is pure, your whole body will be full of light. ²³But if your eye is evil, your whole body will be dark. So, if the light in you is darkness, how much is the darkness.” ² 6:24 Money Or, *mamona*, an Aramaic word meaning “wealth.”

¹ 6.24 *Mamona* cuvânt evreiesc pentru „bogății“.

preț decât ele? ²⁷Care dintre voi își poate prelungi viața cu un ceas, îngrijorându-se?

²⁸Atunci de ce vă îngrijorați pentru haine? Gândiți-vă la florile de pe câmp. Vedeți cum cresc! Ele nici nu muncesc și nici nu țes. ²⁹Dar eu vă spun că însuși Solomon, cu toată splendoarea sa, nu s-a îmbrăcat ca ele. ³⁰Și dacă astfel îmbracă Dumnezeu iarba de pe câmp, care astăzi este, dar mâine va fi aruncată în cuptor, nu vă va îmbrăca El cu mult mai mult pe voi, oameni a căror credință este atât de mică? ³¹Așa că nu vă îngrijorați spunând: «Ce vom mânca?» sau: «Ce vom bea?» sau: «Cu ce ne vom îmbrăca?» ³²Doar cei care nu-L cunosc pe Dumnezeu își fac griji pentru asemenea lucruri. Tatăl vostru cereșc știe că aveți nevoie de toate aceste lucruri. ³³Deci preocupați-vă mai întâi de Împărăția lui Dumnezeu și de dreptatea pe care-o cere El, și toate acestea vă vor fi date pe deasupra. ³⁴Nu vă îngrijorați pentru ziua de mâine, căci ea va avea grijile ei. Fiecare zi cu grijile ei.

Despre judecată

(Lc. 6:37–38, 41–42)

7¹Nu-i judecați pe alții, pentru a nu fi judecați, la rândul vostru, de Dumnezeu. ²Căci veți fi judecați în același fel în care îi judecați voi pe alții, iar cu măsura cu care măsurați veți fi, la rândul vostru, măsurați. ³De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău și nu vezi bârna din ochiul tău? ⁴Cum poți să-i spui fratelui tău: «Lasă-mă să-ți scot paiul din ochi!», când tu ai o bârnă în ochi? ⁵Ipocritule, scoate-ți întâi bârna din ochiul tău pentru a vedea clar să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

⁶Nu dați câinilor ce e sfânt și nu aruncați perlele voastre la porci. Pentru că porcii le vor călca în picioare, iar câinii se vor întoarce și vă vor sfâșia.

Cereți și vi se va da

(Lc. 11:9–13)

⁷Cereți, și vi se va da; căutați, și veți găsi; bateți, și vi se va deschide. ⁸Căci oricine cere primește. Cine caută găsește și celui ce bate i se va deschide.

them. Don't you know you are worth much more than they are? ²⁷You cannot add any time to your life by worrying about it.

²⁸“And why do you worry about clothes? Look at the wildflowers in the field. See how they grow. They don't work or make clothes for themselves. ²⁹But I tell you that even Solomon, the great and rich king, was not dressed as beautifully as one of these flowers. ³⁰If God makes what grows in the field so beautiful, what do you think he will do for you? It's just grass—one day it's alive, and the next day someone throws it into a fire. But God cares enough to make it beautiful. Surely he will do much more for you. Your faith is so small!

³¹“Don't worry and say, ‘What will we eat?’ or ‘What will we drink?’ or ‘What will we wear?’ ³²That's what those people who don't know God are always thinking about. Don't worry, because your Father in heaven knows that you need all these things. ³³What you should want most is God's kingdom* and doing what he wants you to do. Then he will give you all these other things you need. ³⁴So don't worry about tomorrow. Each day has enough trouble of its own. Tomorrow will have its own worries.

Be Careful About Criticizing Others

(Lk. 6:37–38, 41–42)

7¹“Don't judge others, and God will not judge you. ²If you judge others, you will be judged in the same way you judge them. God will treat you just like you treat others.

³“Why do you notice the small piece of dust that is in your friend's eye, but you don't notice the big piece of wood that is in your own? ⁴Why do you say to your friend, ‘Let me take that piece of dust out of your eye?’ Look at yourself first! You still have that big piece of wood in your own eye. ⁵What a hypocrite* you are! First, take the wood out of your own eye. Then you will see clearly to take the dust out of your friend's eye.

⁶“Don't give something that is holy* to dogs. They will only turn and hurt you. And don't throw your pearls to pigs. They will only step on them.

Ask God for What You Need

(Lk. 11:9–13)

⁷“Continue to ask, and God will give to you. Continue to search, and you will find. Continue to knock, and the door will open for you. ⁸Yes, whoever continues to ask will receive. Whoever continues to look will find. And whoever continues to knock will have the door opened for them.

⁹Dacă fiul vostru ar cere o bucată de pâine, nici unul dintre voi, care sunteți tați, nu i-ați da o piatră, nu-i așa? ¹⁰Iar dacă ar cere un pește, nu i-ați da un șarpe, nu-i așa? ¹¹Deci dacă voi înșivă, care sunteți răi, știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu atât mai mult Tatăl vostru din ceruri va da lucruri bune celor ce I le cer.

Cea mai importantă regulă

¹²De aceea, faceți pentru alții tot ce ați vrea să facă ei pentru voi. Acesta este înțelesul Legii și al învățăturilor profeților*.

Calea spre cer și calea spre iad

(Lc. 13:24)

¹³Intrați pe poarta îngustă, pentru că largă este poarta și lată este calea care duce la pierire și mulți sunt cei ce intră pe ea. ¹⁴Dar îngustă este poarta și plină de greutate este calea care duce spre viață și puțini sunt cei ce o găsesc.

Fiți atenți la faptele oamenilor

(Lc. 6:43–44; 13:25–27)

¹⁵Feriți-vă de falșii profeți*. Ei vin la voi în chip de oi, dar pe dinăuntru sunt lupi nemiloși. ¹⁶Îi veți recunoaște după ceea ce fac. Pot culege oamenii struguri din spini sau smochine din măcăciuni? ¹⁷Tot astfel, orice pom bun face roade bune, însă pomul rău face roade rele. ¹⁸Un pom bun nu poate face fructe rele și nici un pom rău nu poate face fructe bune. ¹⁹Fiecare pom care nu face roade bune este tăiat și aruncat în foc. ²⁰Deci vă spun că-i veți recunoaște după ceea ce fac.

²¹Nu oricine-Mi va zice: «Doamne, Doamne!» va intra în Împărăția cerurilor, ci doar cel ce va face voia Tatălui Meu din ceruri. ²²Mulți Îmi vor spune în ziua aceea: «Doamne, Doamne, n-am vorbit noi în Numele Tău? Nu am scos noi demoni* în Numele Tău? Și nu am făcut noi minuni* în Numele Tău?» ²³Atunci le voi spune deschis: «Niciodată nu v-am cunoscut. Plecați de lângă Mine, nelegiuților!»

Un om înțelept și un om nechibzuit

(Lc. 6:47–49)

²⁴Așa că, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și ascultă de ele este ca un om

⁹“Do any of you have a son? If he asked for bread, would you give him a rock? ¹⁰Or if he asked for a fish, would you give him a snake? Of course not! ¹¹Even you bad people know how to give good things to your children. So surely your heavenly Father will give good things to those who ask him.

A Very Important Rule

¹²“Do for others what you would want them to do for you. This is the meaning of the law of Moses* and the teaching of the prophets.*

The Way to Heaven and the Way to Hell

(Lk. 13:24)

¹³“You can enter true life only through the narrow gate. The gate to hell is very wide, and there is plenty of room on the road that leads there. Many people go that way. ¹⁴But the gate that opens the way to true life is narrow. And the road that leads there is hard to follow. Only a few people find it.

What People Do Shows What They Are

(Lk. 6:43–44; 13:25–27)

¹⁵“Be careful of false prophets.* They come to you and look gentle like sheep. But they are really dangerous like wolves. ¹⁶You will know these people because of what they do. Good things don’t come from bad people, just as grapes don’t come from thornbushes, and figs don’t come from thorny weeds. ¹⁷In the same way, every good tree produces good fruit, and bad trees produce bad fruit. ¹⁸A good tree cannot produce bad fruit, and a bad tree cannot produce good fruit. ¹⁹Every tree that does not produce good fruit is cut down and thrown into the fire. ²⁰You will know these false people by what they do.¹

²¹“Not everyone who says I am their Lord will enter God’s kingdom.* The only people who will enter are those who do what my Father in heaven wants. ²²On the last day many people will say to me, ‘You are our Lord! We spoke for you. And for you we forced out demons* and did many miracles.*’ ²³Then I will tell those people clearly, ‘Get away from me, you people who do wrong. I never knew you.’

Two Kinds of People

(Lk. 6:47–49)

²⁴“Whoever hears these teachings of mine and obeys them is like a wise man who built his house

¹7:20 by what they do Literally, “by their fruits.”

prevăzător care și-a zidit casa pe stâncă. ²⁵A venit ploaia, apele s-au ridicat, vântul a suflat, izbind în casă. Dar casa nu s-a prăbușit pentru că avea temelie pe stâncă. ²⁶Însă oricine aude cuvintele Mele și nu ascultă de ele este ca un om fără minte care și-a zidit casa pe nisip. ²⁷A venit ploaia, apele s-au ridicat, vântul a suflat și a izbit casa. Și aceasta s-a prăbușit cu zgomot mare.“

²⁸Când a terminat Isus de spus aceste cuvinte, mulțimile au rămas uimite de învățătura Lui, ²⁹căci El îi învăța ca o persoană cu autoritate, nu cum îi învățau învățătorii Legii.

Isus vindecă un bolnav de lepră

(Mc. 1.40–45; Lc. 5.12–16)

8¹Când a coborât Isus de pe munte, o mare mulțime de oameni L-a urmat. ²Atunci a venit la Isus un lepros, a îngenunchat în fața Lui și a spus: „Doamne, dacă vrei, poți să mă vindeci.“

³Atunci Isus a întins mâna și l-a atins, spunându-i: „Da, vreau. Fii vindecat!“ Și el s-a vindecat imediat de lepră*. ⁴Apoi Isus i-a zis: „Nu spune nimănui ce ți s-a întâmplat. Mai bine du-te și arată-te preotului.¹ Apoi adu darul pe care l-a poruncit Moise drept mărturie a vindecării voastre înaintea oamenilor.“

Vindecarea slujitorului unui centurion

(Lc. 7.1–10; Ioan 4.43–54)

⁵În timp ce Isus intra în Capernaum, un centurion* roman s-a apropiat și L-a implorat să-l ajute. ⁶I-a spus: „Doamne, slujitorul meu este acasă, în pat. Este paralizat și are dureri mari.“

⁷Atunci Isus i-a spus centurionului: „Voi veni și-l voi vindeca.“

⁸Centurionul l-a răspuns: „Doamne, nu merit să vii în casa mea. Poruncește doar și slujitorul meu va fi vindecat. ⁹Știu asta pentru că sunt un om sub autoritate și am soldați sub comanda mea. Îi spun unui soldat: «Du-te!» și se duce. Îi spun altuia: «Vino!» și vine. Și sclavului meu îi spun: «Fă lucrul acesta!» și el îl face.“

¹⁰Când a auzit Isus aceste lucruri, a rămas uimit și le-a spus celor care-L urmau: „Vă spun adevărul: nu am găsit nicăieri în Israel o credință atât de mare. ¹¹Și vă mai spun că mulți vor veni de la răsărit și de la

¹ 8.4 arată-te preotului Legea lui Moise stipula că un lepros trebuia să arate preotului că s-a vindecat.

on rock. ²⁵It rained hard, and the floods came. The winds blew and beat against that house. But it did not fall because it was built on rock.

²⁶“Whoever hears these teachings of mine and does not obey them is like a foolish man who built his house on sand. ²⁷It rained hard, the floods came, the winds blew and beat against that house. And it fell with a loud crash.”

²⁸When Jesus finished speaking, the people were amazed at his teaching. ²⁹He did not teach like their teachers of the law. He taught like someone who has authority.

Jesus Heals a Sick Man

(Mk. 1:40–45; Lk. 5:12–16)

8¹Jesus came down from the hill, and a large crowd followed him. ²Then a man sick with leprosy* came to him. The man bowed down before Jesus and said, “Lord, you have the power to heal me if you want.”

³Jesus touched the man. He said, “I want to heal you. Be healed!” Immediately the man was healed from his leprosy. ⁴Then Jesus said to him, “Don’t tell anyone about what happened. Go and show yourself to the priest.¹ And offer the gift that Moses* commanded for people who are made well. This will show everyone that you are healed.”

Jesus Heals an Officer’s Servant

(Lk. 7:1–10; Jn. 4:43–54)

⁵Jesus went to the city of Capernaum. When he entered the city, an army officer* came to him and begged for help. ⁶The officer said, “Lord, my servant is very sick at home in bed. He can’t move his body and has much pain.”

⁷Jesus said to the officer, “I will go and heal him.”

⁸The officer answered, “Lord, I am not good enough for you to come into my house. You need only to give the order, and my servant will be healed. ⁹I know this, because I understand authority. There are people who have authority over me, and I have soldiers under my authority. I tell one soldier, ‘Go,’ and he goes. I tell another soldier, ‘Come,’ and he comes. I say to my servant, ‘Do this,’ and my servant obeys me.”

¹⁰When Jesus heard this, he was amazed. He said to those who were with him, “The truth is, this man has more faith than anyone I have found, even in Israel.* ¹¹Many people will come from the east and from the west. These people will sit and

¹ 8:4 show yourself to the priest The law of Moses said a priest must decide when a person with leprosy was well.

apus și vor sta la masă cu Avraam, Isaac și Iacov* în Împărăția cerurilor. ¹²Iar cei pentru care a fost pregătită Împărăția vor fi aruncați afară în întuneric, unde sunt plânsete și scrâșnet de dinți.“

¹³Apoi Isus i-a spus centurionului: „Du-te și să ți se împlinescă după credința ta.“ Iar slujitorul său s-a vindecat chiar în acel moment.

Isus vindecă mulți bolnavi; soacra lui Petru
(Mc. 1:29-34; Lc. 4:38-41)

¹⁴Când a ajuns Isus acasă la Petru, a găsit-o pe soacra acestuia întinsă pe pat, cu febră mare. ¹⁵El i-a atins mâna, iar febra a lăsat-o. Apoi ea s-a ridicat și a început să-I slujească.

¹⁶Seara, I-au adus lui Isus mulți oameni posedați de duhuri rele. Și, cu o poruncă, Isus a alungat duhurile rele și i-a vindecat pe toți cei bolnavi. ¹⁷Acestea s-au întâmplat pentru a se împlini tot ce fusese spus de către Dumnezeu prin profetul* Isaia:

„Și a luat asupra Lui suferințele noastre și a purtat bolile noastre.“ *Isaia 53.4*

Cum să-L urmăm pe Isus
(Lc. 9:57-62)

¹⁸Când a văzut Isus mulțimea din jurul Lui, a poruncit ucenicilor să treacă de cealaltă parte a mării. ¹⁹Un învățător al Legii s-a apropiat de El și i-a spus: „Învățătorule, Te voi urma oriunde vei merge.“

²⁰Atunci Isus i-a răspuns: „Vulpile au vizuini și păsările au cuiburi, dar Fiul omului* nu are unde să-și așeze capul.“

²¹Alt ucenic i-a spus: „Doamne, dă-mi voie mai întâi să mă duc și să-mi îngrop tatăl.“

²²Însă Isus i-a spus: „Urmează-Mă și lasă-i pe morți să-și îngroape morții.“

Isus liniștește furtuna
(Mc. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³Isus S-a urcat într-o barcă, iar ucenicii Săi L-au însoțit. ²⁴Atunci a început pe mare o furtună atât de puternică, încât barca era acoperită de valuri. Isus dormea. ²⁵Ucenicii s-au apropiat de El și L-au trezit, spunându-I: „Doamne, salvează-ne, fiindcă pierim!“

²⁶El le-a spus: „De ce sunteți atât de fricoși, oameni cu credință puțină?“ Apoi S-a sculat, a muștră vânturile și marea, și s-a lăsat o liniște adâncă.

eat with Abraham,* Isaac,* and Jacob* in God’s kingdom.* ¹²And those who should have the kingdom will be thrown out. They will be thrown outside into the darkness, where people will cry and grind their teeth with pain.”

¹³Then Jesus said to the officer, “Go home. Your servant will be healed the way you believed he would.” Right then his servant was healed.

Jesus Heals Many People
(Mk. 1:29-34; Lk. 4:38-41)

¹⁴Jesus went to Peter’s house. He saw that Peter’s mother-in-law was in bed with a high fever. ¹⁵He touched her hand, and the fever left her. Then she stood up and began to serve him.

¹⁶That evening people brought to Jesus many people who had demons* inside them. He spoke and the demons left the people. He healed all those who were sick. ¹⁷So Jesus made clear the full meaning of what Isaiah the prophet* said,

“He took away our diseases and carried away our sicknesses.” *Isaiah 53:4*

Following Jesus
(Lk. 9:57-62)

¹⁸When Jesus saw the crowd around him, he told his followers to go to the other side of the lake. ¹⁹Then a teacher of the law came to him and said, “Teacher, I will follow you any place you go.”

²⁰Jesus said to him, “The foxes have holes to live in. The birds have nests. But the Son of Man* has no place to rest.”

²¹Another of Jesus’ followers said to him, “Lord, I will follow you too, but let me go and bury my father first.”

²²But Jesus said to him, “Follow me, and let those who are dead bury their own dead.”

Jesus’ Followers See His Power
(Mk. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³Jesus got into a boat, and his followers went with him. ²⁴After the boat left the shore, a very bad storm began on the lake. The waves covered the boat. But Jesus was sleeping. ²⁵The followers went to him and woke him. They said, “Lord, save us! We will drown!”

²⁶Jesus answered, “Why are you afraid? You don’t have enough faith.” Then he stood and gave a command to the wind and the waves. The wind stopped, and the lake became very calm.

²⁷Oamenii erau uimiți și spuneau: „Ce fel de om este acesta, de-L ascultă până și vânturile și marea?”

Isus scoate duhurile rele

(Mc. 5:1–20; Lc. 8:26–39)

²⁸Când a ajuns Isus de partea cealaltă a mării, în ținutul gadarenilor*, L-au întâmpinat doi oameni posedați de demoni* care ieșiseră dintre morminte. Erau așa de periculoși, încât nimeni nu putea să treacă pe drumul acela. ²⁹Ei strigau: „Ce vrei de la noi, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit să ne chiniești înainte de vreme?”

³⁰Departa de ei era o turmă mare de porci care pășteau. ³¹Așa că duhurile rele L-au rugat: „Dacă ne scoți afară din acești oameni, lasă-ne să ne ducem în turma de porci!”

³²Și Isus le-a spus: „Duceți-vă!” Și au ieșit afară și s-au dus în turma de porci. Apoi întreaga turmă s-a repezit în jos, de pe malul prăpăstios, și s-a înecat în mare. ³³Cei ce îi păzeau au fugit în cetate și au spus tot ceea ce se întâmplase cu porcii și cu oamenii posedați de demoni. ³⁴Astfel, toată cetatea a venit să-L întâlnească pe Isus. Și când L-au văzut, L-au rugat să plece din ținutul lor.

Vindecarea unui om paralizat

(Mc. 2:1–12; Lc. 5:17–26)

9¹Isus S-a urcat într-o barcă, a trecut marea și a ajuns în cetatea Sa. ²Acolo I-au adus un om paralizat, care era întins pe un pat. Când le-a văzut Isus credința, i-a spus celui paralizat: „Curaj, copilul Meu! Păcatele îți sunt iertate.”

³Atunci, unii dintre învățătorii Legii și-au zis: „Acest om Îl insultă pe Dumnezeu prin cuvintele sale.”

⁴De vreme ce Isus le cunoștea gândurile, le-a spus: „De ce aveți gânduri rele în inimile voastre? ⁵Ce este mai ușor? Să spui: «Păcatele îți sunt iertate» sau să spui: «Ridică-te și mergi»? ⁶Vă voi arăta că Fiul omului* are putere pe pământ să ierte păcatele.” Apoi i-a spus celui paralizat: „Ridică-te, ia-ți patul și du-te acasă.”

²⁷The men were amazed. They said, “What kind of man is this? Even the wind and the water obey him!”

Jesus Sends Demons Out of Two Men

(Mk. 5:1–20; Lk. 8:26–39)

²⁸Jesus arrived at the other side of the lake in the country of the Gadarene¹ people. There, two men who had demons* inside them came to him. They lived in the burial caves and were so dangerous that no one could use the road by those caves. ²⁹They came to Jesus and shouted, “What do you want with us, Son of God? Did you come here to punish us before the right time?”

³⁰Near that place there was a large herd of pigs feeding. ³¹The demons begged Jesus, “If you make us leave these men, please send us into that herd of pigs.”

³²Jesus said to them, “Go!” So the demons left those men and went into the pigs. Then the whole herd of pigs ran down the hill into the lake, and all were drowned. ³³The men who had the work of caring for the pigs ran away. They went into town and told the people everything that happened, especially about the men who had the demons. ³⁴Then the whole town went out to see Jesus. When the people saw him, they begged him to leave their area.

Jesus Heals a Crippled Man

(Mk. 2:1–12; Lk. 5:17–26)

9¹Jesus got into a boat and went back across the lake to his own town. ²Some people brought to him a man who was paralyzed and was lying on a mat. Jesus saw that these people had much faith. So he said to the paralyzed man, “Young man, you’ll be glad to hear this. Your sins are forgiven.”

³Some of the teachers of the law heard what Jesus said. They said to themselves, “What an insult to God for this man to say that!”

⁴Jesus knew they were thinking this. So he said, “Why are you thinking such evil thoughts? ^{5–6}The Son of Man* has power on earth to forgive sins. But how can I prove this to you? Maybe you are thinking it was easy for me to say, ‘Your sins are forgiven.’ There’s no proof that it really happened. But what if I say to the man, ‘Stand up and walk’? Then you will be able to see that I really have this power.” So Jesus said to the paralyzed man, “Stand up. Take your mat and go home.”

¹8:28 *Gadarene* From Gadara, an area southeast of Lake Galilee.

⁷Cel paralizat s-a sculat și s-a dus acasă.
⁸Când au văzut mulțimile aceste lucruri, s-au înspăimântat și L-au slăvit pe Dumnezeu pentru că a dat oamenilor o astfel de putere.

Matei îl urmează pe Isus

(Mc. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Plecând de acolo, Isus a văzut un om, pe nume Matei, care stătea în locul unde se strâneau taxele și i-a spus: „Urmează-Mă!” Matei s-a ridicat și L-a urmat.

¹⁰Pe când Isus lua masa acasă la Matei, au mai venit mulți alți vameși* și păcătoși, care au stat la masă cu El și cu ucenicii Săi.

¹¹Când au văzut fariseii* acest lucru, au început să-i întrebe pe ucenici: „De ce mănâncă Învățătorul vostru împreună cu vameșii și păcătoșii?”

¹²Când a auzit Isus aceste cuvinte, le-a spus: „Nu oamenii sănătoși au nevoie de doctor, ci oamenii bolnavi. ¹³Așa că duceți-vă și învățați ce înseamnă: «Milă voiesc, și nu jertfă!»¹ Căci nu am venit să-i chem pe cei drepecți, ci pe cei păcătoși.”

Isus nu este un simplu profet

(Mc. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Atunci ucenicii lui Ioan* s-au apropiat și L-au întrebat: „De ce noi și fariseii* postim* adesea, iar ucenicii Tăi nu postesc?”

¹⁵Isus le-a spus: „Nuntașii nu se pot întrista când mirele este cu ei, nu-i așa? Dar vor veni zile când mirele nu va mai fi cu ei și atunci ei vor posti.

¹⁶Nimeni nu coase un petic de stofă nouă la o haină veche, căci peticul ar trage din haină și ruptura s-ar mări. ¹⁷Și nici nu se pune vin nou în burdufuri vechi, căci dacă se va face așa, burdufurile vor plesni, vinul se va vărsa, iar burdufurile vor fi distruse. De aceea, oamenii pun vinul nou în burdufuri noi și se păstrează amândouă.”

Isus redă viața unei fetițe și vindecă o femeie bolnavă

(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸În timp ce Isus spunea aceste lucruri, un conducător al sinagogii* a venit la El, a îngenuncheat înaintea Sa și I-a spus: „Fiica

¹9:13 Citat din Osea 6:6.

⁷The man stood up and went home. ⁸The people saw this and they were amazed. They praised God for letting someone have such power.

Matthew (Levi) Follows Jesus

(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹When Jesus was leaving, he saw a man named Matthew sitting at the place for collecting taxes. Jesus said to him, “Follow me.” So he got up and followed Jesus.

¹⁰Jesus ate dinner at Matthew’s house. Many tax collectors* and others with bad reputations came and ate with him and his followers. ¹¹The Pharisees* saw that Jesus was eating with these people. They asked his followers, “Why does your teacher eat with tax collectors and other sinners?”

¹²Jesus heard them say this. So he said to them, “It is the sick people who need a doctor, not those who are healthy. ¹³I will tell you something. Go and learn what it means: ‘I don’t want animal sacrifices; I want you to show kindness to people.’¹ I did not come to invite good people. I came to invite sinners.”

Jesus Is Not Like Other Religious Leaders

(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴Then the followers of John* came to Jesus and said, “We and the Pharisees* fast* often, but your followers don’t ever fast. Why?”

¹⁵Jesus answered, “At a wedding the friends of the bridegroom* are not sad while he is with them. They cannot fast then. But the time will come when the bridegroom will be taken from them. Then they will fast.

¹⁶“When someone sews a patch over a hole in an old coat, they never use a piece of cloth that has not already been shrunk. If they do, the patch will shrink and pull away from the coat. Then the hole will be worse. ¹⁷Also, people never pour new wine into old wineskins.* They would break, the wine would spill out, and the wineskins would be ruined. People always put new wine in new wineskins, which won’t break, and the wine stays good.”

Jesus Gives Life to a Dead Girl and Heals a Sick Woman

(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸While Jesus was still talking, a leader of the synagogue* came to him. The leader bowed down before him and said, “My daughter has just died.

¹9:13 Quote from Hos. 6:6.

mea tocmai a murit. Dar vino și pune-Ți mâna peste ea și va trăi din nou.“

¹⁹Isus S-a ridicat și a plecat cu el, împreună cu ucenicii Săi.

²⁰Acolo era o femeie care suferea de doi-sprezece ani de o hemoragie puternică. Venind din spate, ea I-a atins tivul hainei, ²¹pentru că își spunea încontinuu: „De-aș putea doar să-I ating haina, mă voi vindeca!“

²²Isus S-a întors și văzând-o, i-a spus: „Curaj, femeie! Credința ta te-a vindecat.“ Iar femeia s-a vindecat chiar în clipa aceea.

²³Când Isus a ajuns acasă la conducătorul sinagogii, i-a găsit acolo pe cântăreții din fluier care urmau să cânte la înmormântare. Și mai erau și mulți alți oameni care făceau mult zgomot. ²⁴Isus a spus: „Plecați de aici! Căci fata nu este moartă, ci doarme!“ Însă ei au început să râdă de El. ²⁵După ce a fost scoasă afară mulțimea, Isus a intrat, a luat-o pe fată de mână și ea s-a ridicat. ²⁶Iar vestea s-a răspândit în tot ținutul acela.

Isus vindecă doi orbi

²⁷După ce Isus a plecat de acolo, doi orbi L-au urmat strigând: „Ai milă de noi, Fiul lui David!“

²⁸Când a intrat în casă, orbii s-au apropiat de El și Isus le-a spus: „Credeti că pot să vă vindec?“ Ei au răspuns: „Da, Doamne!“

²⁹Atingându-le ochii, Isus le-a spus: „Să vi se facă după credința voastră.“ ³⁰Și vederea le-a revenit. Apoi Isus le-a poruncit: „Să nu spuneți nimănui nimic!“ ³¹Dar ei au plecat și au răspândit vestea în tot ținutul acela.

³²Pe când cei doi plecau, niște oameni I-au adus un mut posedat de demon. ³³După ce a fost scos demonul din el, mutul a început să vorbească. Mulțimile au rămas uimite și spuneau: „Nu s-a mai văzut nici odată așa ceva în Israel!“

³⁴Dar fariseii* ziceau: „Prin puterea prințului demonilor scoate El demoni!“

Lui Isus I se face milă de oameni

³⁵Isus străbătea toate cetățile și satele, învățând oamenii în sinagogile* lor, aducându-le Vestea Bună¹ despre Împărăția lui Dumnezeu și vindecând orice fel de boală și

But if you will come and touch her with your hand, she will live again.”

¹⁹So Jesus and his followers went with the man.

²⁰On the way, there was a woman who had been bleeding for twelve years. She came close behind Jesus and touched the bottom of his coat. ²¹She was thinking, “If I can touch his coat, I will be healed.”

²²Jesus turned and saw the woman. He said, “Be happy, dear woman. You are made well because you believed.” Then the woman was healed.

²³Jesus continued going with the Jewish leader and went into the leader’s house. He saw people there who make music for funerals. And he saw a crowd of people crying loudly. ²⁴Jesus said, “Go away. The girl is not dead. She is only sleeping.” But the people laughed at him. ²⁵After the people were put out of the house, Jesus went into the girl’s room. He held the girl’s hand, and the girl stood up. ²⁶The news about this spread all around the area.

Jesus Heals More People

²⁷As Jesus was going away from there, two blind men followed him. They said loudly, “Show kindness to us, Son of David.”

²⁸Jesus went inside, and the blind men went with him. He asked them, “Do you believe that I am able to make you see again?” They answered, “Yes, Lord, we believe.”

²⁹Then Jesus touched their eyes and said, “You believe that I can make you see again, so it will happen.” ³⁰Then the men were able to see. Jesus gave them a strong warning. He said, “Don’t tell anyone about this.” ³¹But they left and spread the news about Jesus all around that area.

³²As these two men were leaving, some people brought another man to Jesus. This man could not talk because he had a demon* inside him. ³³Jesus forced the demon out, and the man was able to talk. The people were amazed and said, “We have never seen anything like this in Israel.”

³⁴But the Pharisees* said, “The ruler of demons is the one that gives him power to force demons out.”

Jesus Feels Sorry for the People

³⁵Jesus traveled through all the towns and villages. He taught in their synagogues* and told people the Good News about God’s kingdom.¹ He healed all kinds of diseases and sicknesses.

¹ 9.35 *Vestea Bună* vestea că Dumnezeu a pregătit un mijloc prin care omul poate fi iertat de păcate și poate trăi etern cu Dumnezeu.

¹ 9:35 *God’s kingdom* Literally, “the kingdom.” See “God’s kingdom” in the Word List.

suferință. ³⁶Când Isus a văzut mulțimile de oameni, I s-a făcut milă de ei, pentru că erau istoviți și neajutorați, ca oile fără păstor. ³⁷Atunci le-a spus ucenicilor Săi: „Secerișul este mare, însă lucrătorii sunt puțini; ³⁸așa că rugați pe Domnul secerișului să trimită lucrători la secerișul Său.“

Isus trimite apostolii

(Mc. 3:13–19; 6:7–13; Lc. 6:12–16; 9:1–6)

10 ¹Isus i-a chemat la El pe cei doisprezece ucenici ai Săi și le-a dat putere să scoată duhurile rele și să vindece orice fel de dureri și de boli. ²Acestea erau numele celor doisprezece apostoli*: cel dintâi, Simon (zis Petru) și fratele său, Andrei; Iacov, fiul lui Zebedei și fratele lui, Ioan; ³Filip și Bartolomeu; Toma și Matei, vameșul; Iacov, fiul lui Alfeu și Tadeu; ⁴Simon Zelotul* și Iuda Iscarioteanul, care L-a trădat.

⁵Pe aceștia doisprezece i-a trimis Isus, poruncindu-le: „Nu mergeți în ținuturile locuite de neevrei și nu intrați în vreo cetate samariteană. ⁶Ci duceți-vă mai degrabă la oile pierdute ale Israelului ⁷și predicați spunând: «Împărăția cerurilor este aproape.» ⁸Vindecați-i pe cei bolnavi, înviați-i pe cei morți, vindecați-i pe leproși și scoateți demonii. Fără plată ați primit aceste binecuvântări, fără plată să dați. ⁹Nu luați nici aur, nici argint, nici aramă în brăiele voastre. ¹⁰Nu luați cu voi traistă pentru drum, nici haine de schimb, nici sandale în plus, nici toiag. Vă spun acest lucru pentru că lucrătorul merită să primească lucrurile de care are nevoie.

¹¹Când intrați într-o cetate sau într-un sat, aflați cine este vrednic să vă primească și stați la el până la plecare. ¹²Când intrați în casa aceea, salutați-i pe cei ce locuiesc acolo. ¹³Dacă acea casă este vrednică, pacea voastră să rămână cu ea, iar dacă nu este vrednică, luați-vă înapoi salutul de pace. ¹⁴Dacă cineva nu vă primește sau nu vă ascultă cuvintele, plecați din casa sau din cetatea aceea și scuturați-vă praful de pe picioare. ¹⁵Vă spun adevărul: în Ziua judecării, va fi mai ușor de îndurat pentru locuitorii Sodomei și Gomorei*, decât pentru cetatea aceea.

³⁶Jesus saw the many people and felt sorry for them because they were worried and helpless—like sheep without a shepherd to lead them. ³⁷Jesus said to his followers, “There is such a big harvest of people to bring in. But there are only a few workers to help harvest them. ³⁸God owns the harvest. Ask him to send more workers to help gather his harvest.”

Jesus Sends His Apostles on a Mission

(Mk. 3:13–19; 6:7–13; Lk. 6:12–16; 9:1–6)

10 ¹Jesus called his twelve followers together. He gave them power over evil spirits and power to heal every kind of disease and sickness. ²These are the names of the twelve apostles*: Simon (also called Peter), Andrew, brother of Peter, James, son of Zebedee, John, brother of James, ³Philip, Bartholomew, Thomas, Matthew, the tax collector,* James, son of Alphaeus, Thaddaeus, ⁴Simon the Zealot,¹ and Judas Iscariot (the one who gave Jesus to his enemies).

⁵Jesus sent the twelve men out with these instructions: “Don’t go to the non-Jewish people. And don’t go into any town where the Samaritans* live. ⁶But go to the people of Israel.* They are like sheep that are lost. ⁷When you go, tell them this: ‘God’s kingdom* is coming soon.’ ⁸Heal the sick. Bring the dead back to life. Heal the people who have leprosy.* And force demons* out of people. I give you these powers freely, so help others freely. ⁹Don’t carry any money with you—gold or silver or copper. ¹⁰Don’t carry a bag. Take only the clothes and sandals you are wearing. And don’t take a walking stick. A worker should be given what he needs.

¹¹“When you enter a city or town, find some worthy person there and stay in his home until you leave. ¹²When you enter that home, say, ‘Peace be with you.’ ¹³If the people in that home welcome you, they are worthy of your peace. May they have the peace you wished for them. But if they don’t welcome you, they are not worthy of your peace. Take back the peace you wished for them. ¹⁴And if the people in a home or a town refuse to welcome you or listen to you, then leave that place and shake the dust off your feet.² ¹⁵I can assure you that on the judgment day it will be worse for that town than for the people of Sodom* and Gomorrah.*

¹10:4 Zealot Literally, “*Cananaean*,” an Aramaic word meaning “Zealot” or “Enthusiast.” See “Zealot” in the Word List. ²10:14 *shake the dust off your feet* A warning. It would show that they were finished talking to these people.

Isus îi previne pe ucenicii Săi*(Mc. 13.9–13; Lc. 21.12–17)*

¹⁶Vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor. Așa că, fiți prudenți ca șerpii și inocenți ca porumbeii. ¹⁷Aveți grijă, căci oamenii vă vor da să fiți judecați și vă vor biciui în sinagogile* lor. ¹⁸Din cauza Mea, veți fi duși în fața guvernatorilor și împăraților, ca să depuneți mărturie înaintea lor și înaintea neevreilor. ¹⁹Iar când vă vor prinde, să nu vă îngrijorați de ceea ce veți spune sau cum veți spune, pentru că vi se vor da chiar în acel moment cuvintele potrivite. ²⁰Amintiți-vă că nu voi veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru va vorbi în voi.

²¹Fratele își va trimite la moarte fratele, iar părinții, pe copiii lor. Copiii se vor ridica împotriva părinților și-i vor omorî. ²²Toți vă vor urî din cauza Numelui Meu. Însă cine îndură până la sfârșit va fi mântuit. ²³Când sunteți persecutați într-o cetate, fugiți în alta. Adevărat vă spun că nu veți fi străbătut toate cetățile lui Israel până la venirea Fiului omului.

²⁴Un ucenic nu este mai presus de învățătorul său, nici un sclav mai presus de stăpânul său. ²⁵Ucenicul să fie mulțumit dacă ajunge ca învățătorul său, iar sclavul, ca stăpânul său. Dacă L-au numit Beelzebul pe Stăpânul casei, cu atât mai mult îi vor trata așa pe cei din casa Lui.

Temeți-vă de Dumnezeu, și nu de oameni*(Lc. 12.2–7)*

²⁶Așa că nu vă temeți de ei. Căci tot ce este acoperit va fi descoperit și tot ce este ascuns va fi făcut cunoscut. ²⁷Ce vă spun Eu la întuneric, voi să spuneți la lumină; și ce vă șoptesc la ureche, voi să strigați de pe acoperișurile caselor. ²⁸Nu vă temeți de cei ceucid trupul, dar nu pot ucide sufletul. Ci mai degrabă temeți-vă de cel ce poate distruge și sufletul și trupul în iad. ²⁹Nu se pot oare cumpăra două vrăbii cu un ban? Și totuși nici una din ele nu cade la pământ

Jesus Warns About Troubles*(Mk. 13:9–13; Lk. 21:12–17)*

¹⁶“Listen! I am sending you, and you will be like sheep among wolves. So be smart like snakes. But also be like doves and don’t hurt anyone. ¹⁷Be careful of people. They will arrest you and take you to be judged. They will whip you in their synagogues.* ¹⁸You will be taken to stand before governors and kings. People will do this to you because you follow me. You will tell about me to those kings and governors and to the non-Jewish people. ¹⁹When you are arrested, don’t worry about what to say or how you should say it. At that time you will be given the words to say. ²⁰It will not really be you speaking; the Spirit of your Father will be speaking through you.

²¹“Brothers will turn against their own brothers and give them to be killed. Fathers will turn against their own children and give them to be killed. Children will fight against their own parents and will send their parents to be killed. ²²Everyone will hate you because you follow me. But the one who remains faithful to the end will be saved. ²³When you are treated badly in one city, go to another city. I promise you that you will not finish going to all the cities of Israel before the Son of Man* comes again.

²⁴“Students are not better than their teacher. Servants are not better than their master. ²⁵Students should be happy to be treated the same as their teacher. And servants should be happy to be treated the same as their master. If those people call me ‘the ruler of demons,’ and I am the head of the family,¹ then it is even more certain that they will insult you, the members of the family!

Fear God, Not People*(Lk. 12:2–7)*

²⁶“So don’t be afraid of those people. Everything that is hidden will be shown. Everything that is secret will be made known. ²⁷I tell you all this secretly,² but I want you to tell it publicly.³ Whatever I tell you privately,⁴ you should shout for everyone to hear.⁵

²⁸“Don’t be afraid of people. They can kill the body, but they cannot kill the soul. The only one you should fear is God, who can destroy both the body and the soul in hell. ²⁹When birds are sold, two small birds cost only a penny. But not even one of those little birds can die without your

¹ 10:25 *call me ... family* Literally, “call the head of the household Beelzebul.” See verse 9:34. ² 10:27 *secretly* Literally, “in the dark.” ³ 10:27 *publicly* Literally, “in the light.” ⁴ 10:27 *privately* Literally, “in the ear.” ⁵ 10:27 *for everyone to hear* Literally, “on the housetops.”

fără voia Tatălui vostru! ³⁰Cât despre voi, până și firele de păr de pe cap vă sunt numărate! ³¹Deci să nu vă fie teamă, căci voi sunteți mai valoroși decât multe vrăbii!

Despre credință

(Lc. 12:8–9)

³²Oricine își recunoaște credința în fața oamenilor, va fi recunoscut de Mine în fața Tatălui Meu din ceruri. ³³Dar în cazul celui ce neagă în fața oamenilor că Mă cunoaște, voi nega și Eu în fața Tatălui Meu ceresc faptul că-l cunosc.

Isus poate aduce necazuri

(Lc. 12:51–53; 14:26–27)

³⁴Să nu credeți că am venit să aduc pace pe pământ. Nu am venit să aduc pace, ci sabie. ^{35–36}Am venit să împlinesc aceste cuvinte:

«Fiul se va ridica împotriva tatălui,
fiica împotriva mamei
și nora împotriva soacrei.
Iar dușmanii omului vor fi chiar cei din
familia sa.» *Mica 7.6*

³⁷Cel ce își iubește tatăl sau mama mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Nici cel ce își iubește fiul sau fiica mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. ³⁸Cel ce nu-și ia crucea și nu Mă urmează, nu este vrednic de Mine. ³⁹Cel ce încearcă să-și păstreze viața, o va pierde, dar cel ce-și pierde viața din cauza Mea, o va păstra.

Ajutorul dat ucenicilor lui Isus

(Mc. 9:41)

⁴⁰Cel ce vă primește pe voi, Mă primește pe Mine, iar cel ce Mă primește pe Mine, Îl primește pe Cel ce M-a trimis. ⁴¹Cel ce primește un profet* pentru că acela este profet, va primi răsplata unui profet, și cel ce primește un om bun pentru că acela este un om bun, va primi răsplata unui om bun. ⁴²Oricine va da un pahar cu apă rece unuia dintre acești neînsemnați ucenici ai Mei, pentru că este ucenicul Meu, adevărat vă spun că-și va primi răsplata.“

11 ¹După ce a terminat Isus de dat porunci celor doisprezece apostoli, a plecat de acolo pentru a-i învăța pe oameni și pentru a predica în cetățile Galileii.

Father knowing it. ³⁰God even knows how many hairs are on your head. ³¹So don't be afraid. You are worth more than a whole flock of birds.

Don't Be Ashamed of Your Faith

(Lk. 12:8–9)

³²“If you stand before others and are willing to say you believe in me, then I will tell my Father in heaven that you belong to me. ³³But if you stand before others and say you do not believe in me, then I will tell my Father in heaven that you do not belong to me.

Following Jesus May Bring You Trouble

(Lk. 12:51–53; 14:26–27)

³⁴“Do not think that I have come to bring peace to the earth. I did not come to bring peace. I came to bring trouble.¹ ³⁵I have come to make this happen:

‘A son will turn against his father.
A daughter will turn against her mother.
A daughter-in-law will turn against her
mother-in-law.

³⁶ Even members of your own family
will be your enemies.’ *Micah 7:6*

³⁷“Those who love their father or mother more than they love me are not worthy of me. And those who love their son or daughter more than they love me are not worthy of me. ³⁸Those who will not accept the cross* that is given to them when they follow me are not worthy of me. ³⁹Those who try to keep the life they have will lose it. But those who give up their life for me will find true life.

God Will Bless Those Who Welcome You

(Mc. 9:41)

⁴⁰“Whoever accepts you also accepts me. And whoever accepts me accepts the one who sent me. ⁴¹Whoever accepts a prophet* because he is a prophet will get the same reward a prophet gets. And whoever accepts a godly person just because that person is godly will get the same reward a godly person gets. ⁴²Whoever helps one of these little ones because they are my followers will definitely get a reward, even if they only give them a cup of cold water.”

John Sends Men to Ask Jesus a Question

(Lk. 7:18–35)

11 ¹When Jesus finished these instructions for his twelve followers, he left there. He

¹10:34 trouble Literally, “a sword.”

Trimișii lui Ioan Botezătorul*(Lc. 7.18–35)*

²Când Ioan, care era în închisoare, a auzit ce făcea Cristos*, a trimis vorbă prin ucenicii săi ³să-L întrebe: „Tu ești Acela care vine sau să așteptăm pe altul?”

⁴Isus le-a răspuns: „Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan ceea ce auziți și vedeți: ⁵orbii văd, șchiopii pot să meargă, leproșii sunt vindecați, surzii aud, morții sunt înviați, iar săracilor li se spune Vestea Bună*. ⁶Fericit este cel pentru care Eu nu sunt o piatră de poticnire!”

⁷În timp ce ei plecau, Isus a început să vorbească mulțimilor despre Ioan: „Ce-ați ieșit să vedeți în pustie? O trestie îndoindu-se în vânt? ⁸Atunci ce-ați ieșit să vedeți? Un om îmbrăcat în haine frumoase? Ascultați! Cei ce poartă haine frumoase se află în palatele împăraților. ⁹Deci, ce-ați ieșit să vedeți? Un profet*? Da, vă spun, chiar mai mult decât un profet! ¹⁰El este cel despre care vorbește Scriptura* când spune:

«Iată! Îl trimit pe mesagerul Meu
înaintea Ta,
El Îți va pregăti calea.» *Maleahi 3.1*

¹¹Adevărat vă spun că, dintre toți oamenii născuți pe acest pământ, nu a fost niciodată vreunul mai mare decât Ioan Botezătorul. Și totuși, cel mai mic din Împărăția cerurilor este mai mare decât el. ¹²Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăția cerurilor a suferit atacuri puternice, oamenii răi au încercat să intre în ea cu forța. ¹³Căci toți profeții* și Legea au profetizat, înainte de Ioan, despre Împărăție. ¹⁴Și dacă vreți să acceptați ce spun acestea, el este Ilie¹, cel a cărui venire a fost vestită. ¹⁵Cine are urechi de auzit, să audă!

¹⁶Cu cine voi asemăna această generație? Seamănă cu niște copii care stau în piețe, strigând unii către ceilalți, ¹⁷și spunând:

«V-am cântat din fluier,
dar n-ați dansat.
V-am cântat cântece de jale,
dar n-ați bocit.»

¹⁸Când a venit Ioan*, care nici nu mânca, nici nu bea, au spus: «E posedat de un duh

went to the towns in Galilee to teach the people and tell them God’s message.

²When John was in prison, he heard about the things that were happening—things the Christ* would do. So he sent some of his followers to Jesus. ³They asked Jesus, “Are you the one we’ve been expecting, or should we wait for someone else?”

⁴Jesus answered, “Go tell John what you have heard and seen: ⁵The blind can see. The crippled can walk. People with leprosy* are healed. The deaf can hear. The dead are brought back to life. And the Good News* is being told to the poor. ⁶What great blessings there are for those who don’t have a problem accepting me.”

⁷When John’s followers left, Jesus began talking to the people about John. He said, “What did you people go out to the desert to see? Someone who is weak, like a stem of grass¹ blowing in the wind? ⁸Really, what did you expect to see? Someone dressed in fine clothes? Of course not. People who wear fine clothes are all in king’s palaces. ⁹So what did you go out to see? A prophet*? Yes, John is a prophet. But I tell you, he is more than that. ¹⁰This Scripture* was written about him:

‘Listen! I will send my messenger ahead of you. He will prepare the way for you.’ *Malachi 3:1*

¹¹“The truth is that John the Baptizer* is greater than anyone who has ever come into this world. But even the least important person in God’s kingdom* is greater than John. ¹²Since the time John the Baptizer came until now, God’s kingdom has been going forward strongly.² People have been trying to take control of the kingdom by force. ¹³Before John came, the law of Moses* and all the prophets told about the things that would happen. ¹⁴And if you believe what they said, then John is Elijah.³ He is the one they said would come. ¹⁵You people who hear me, listen!

¹⁶“What can I say about the people who live today? What are they like? The people today are like children sitting in the marketplace. One group of children calls to the other group,

¹⁷‘We played flute music for you,
but you did not dance;
we sang a funeral song,
but you were not sad.’

¹⁸Why do I say people are like that? Because John came, not eating like other people or drinking

¹11.14 Ilie Vezi Mal. 4.5-6.

¹11:7 stem of grass Literally, “reed.” ²11:12 has been ... strongly Or, “has suffered violence.” ³11:14 Elijah See Mal. 4:5-6.

rău!»¹⁹A venit Fiul omului*, care mănâncă și bea, iar ei spun: «Uitați-vă la El! Este un mândăcios și un bețiv! E prieten cu vameșii* și cu păcătoșii!» Dar înțelepciunea își dovedește dreptatea prin faptele sale!“

Avertizarea necredincioșilor

(Lc. 10.13–15)

²⁰Apoi Isus a început să mustre cetățile în care fuseseră făcute cele mai multe din minunile¹ Lui, pentru că locuitorii lor nu-și schimbaseră viața și nu încetaseră să păcătuiască. ²¹„Vai de tine, Horazine!* Vai de tine, Betsaida!* Pentru că, dacă minunile făcute în voi ar fi avut loc în Tir și Sidon*, locuitorii lor de mult și-ar fi schimbat viața. Oamenii aceia ar fi purtat pânză de sac și ar fi turnat cenușă pe ei ca să arate că regretă păcatele pe care le-au comis. ²²Dar vă spun că în Ziua judecării va fi mai ușor de îndurat pentru Tir și Sidon decât pentru voi! ²³Iar tu, Capernaume*, crezi că vei fi înălțat până la cer? Nu, ci vei fi aruncat în iad! Căci dacă minunile făcute în tine ar fi fost făcute în Sodoma, cetatea aceea ar fi dăinuit până în ziua de azi. ²⁴Dar vă spun că în Ziua judecării va fi mai ușor de îndurat pentru cei din Sodoma decât pentru tine.“

Lucrurile descoperite celor simpli.

Jugul lui Isus

(Lc. 10.21–22)

²⁵Atunci Isus a spus: „Te laud, Tată, Domn al cerurilor și al pământului, pentru că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți și le-ai dezvăluit celor simpli. ²⁶Da, Tată, căci aceasta a fost voia Ta.

²⁷Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu; și nimeni nu-L cunoaște pe Fiul, în afară de Tatăl. Și nimeni nu-L cunoaște pe Tatăl, în afară de Fiul și de cel căruia vrea Fiul să i-L descopere.

²⁸Veniți la Mine, toți cei care sunteți oboșiți și cărați poveri grele. Eu vă voi da odihnă. ²⁹Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine, pentru că Eu sunt blând și smerit; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre. ³⁰Pentru că jugul pe care vă cer Eu să-l acceptați este ușor, iar povara pe care v-o dau Eu s-o purtați nu este grea.“

¹ 11.20 *minuni* lucrări uimitoare făcute prin puterea lui Dumnezeu.

wine, and people say, ‘He has a demon* inside him.’ ¹⁹The Son of Man* came eating and drinking, and people say, ‘Look at him! He eats too much and drinks too much wine. He’s a friend of tax collectors* and other bad people.’ But wisdom is shown to be right by what it does.”

Jesus Warns People Who Won’t Believe

(Lk. 10:13–15)

²⁰Then Jesus criticized the cities where he did most of his miracles.* He criticized these cities because the people there did not change their lives and stop sinning. ²¹Jesus said, “It will be bad for you Chorazin*! It will be bad for you Bethsaida*! I did many miracles in you. If these same miracles had happened in Tyre* and Sidon,* the people there would have changed their lives a long time ago. They would have worn sackcloth* and put ashes on themselves to show that they were sorry for their sins. ²²But I tell you, on the day of judgment it will be worse for you than for Tyre and Sidon.

²³“And you, Capernaum,* will you be lifted up to heaven? No! You will be thrown down to the place of death. I did many miracles in you. If these same miracles had happened in Sodom,* the people there would have stopped sinning and it would still be a city today. ²⁴But I tell you, it will be worse for you in the day of judgment than for Sodom.”

Jesus Offers Rest to His People

(Lc. 10:21–22)

²⁵Then Jesus said, “I praise you, Father, Lord of heaven and earth. I am thankful that you have hidden these things from those who are so wise and so smart. But you have shown them to people who are like little children. ²⁶Yes, Father, you did this because it’s what you really wanted to do.

²⁷“My Father has given me everything. No one knows the Son—only the Father knows the Son. And no one knows the Father—only the Son knows the Father. And the only people who will know about the Father are those the Son chooses to tell.

²⁸“Come to me all of you who are tired from the heavy burden you have been forced to carry. I will give you rest. ²⁹Accept my teaching.¹ Learn from me. I am gentle and humble in spirit. And you will be able to get some rest. ³⁰Yes, the teaching that I ask you to accept is easy. The load I give you to carry is light.”

¹ 11:29 *Accept my teaching* Literally, “Take my yoke upon you.” A yoke was put on the neck of a work animal for pulling a load. It was a Jewish symbol for the law. See Acts 15:10; Gal. 5:1.

Ziua sabbatului*(Mc. 2.23–28; Lc. 6.1–5)*

12¹Cam în aceeași vreme, Isus mergea prin lanurile de grâu, într-o zi de sabat*. Ucenicilor li s-a făcut foame și au început să smulgă spice de grâu ca să le mănânce. ²Când au văzut fariseii* acest lucru, I-au spus: „Iată, ucenicii Tăi fac un lucru care nu este permis de Lege într-o zi de sabat!“

³Atunci Isus le-a răspuns: „Nu ați citit oare ce-au făcut David* și cei care erau cu el, atunci când le-a fost foame? ⁴El a intrat în Casa Domnului și a mâncat pâinea sfântă, dăruită lui Dumnezeu, deși Legea nu le permitea, lui și celor care erau cu el, să o mănânce, ea fiind rezervată preoților. ⁵Sau n-ați citit în Lege că, în ziua de sabat, preoții încalcă sabbatul în Templu* și nu sunt considerați vinovați? ⁶Dar vă spun că aici e cineva mai important decât Templul. ⁷Dacă ați fi știut ce înseamnă: «Milă vreau, și nu jertfe»¹, nu i-ați fi condamnat pe cei nevinovați!

⁸Pentru că Fiul omului* este Domn al sabbatului.“

Isus vindecă un om în ziua de sabat*(Mc. 3.1–6; Lc. 6.6–11)*

⁹Apoi Isus a plecat de acolo și a intrat în sinagoga lor. ¹⁰Era acolo un om cu mâna paralizată. Pentru a-L putea acuza, ei L-au întrebat: „Este permis să vindecii în ziua de sabat?“

¹¹Isus a răspuns: „Dacă unul dintre voi are o oaie și în ziua de sabat oaia cade într-o groapă, nu o apucați și o ridicați afară din groapă? ¹²Cu siguranță, un om este mai important decât o oaie! Deci este permis să faci bine în ziua de sabat!“

¹³Apoi Isus i-a spus omului cu mâna paralizată: „Întinde-ți mâna!“; iar omul a întins-o și mâna s-a însănătoșit, făcându-se la fel ca mâna cealaltă. ¹⁴Fariseii* au ieșit afară și au început să facă planuri pentru a-L ucide.

Isus, Alesul Domnului

¹⁵Isus a aflat și a plecat de acolo. L-au urmat mari mulțimi de oameni, iar El i-a vindecat pe toți ¹⁶și le-a poruncit să nu

¹12.7 Citat din Osea 6.6. ²12.10 „să vindecii ... sabbat“ Legea evreiască interzicea lucrul în ziua de sabat.

Jesus Is Lord Over the Sabbath Day*(Mk. 2:23–28; Lk. 6:1–5)*

12¹About that same time, Jesus was walking through the fields of grain on a Sabbath* day. His followers were with him, and they were hungry. So they began to pick the grain and eat it. ²The Pharisees* saw this. They said to Jesus, “Look! Your followers are doing something that is against the law to do on the Sabbath day.”

³Jesus said to them, “You have read what David* did when he and those with him were hungry. ⁴David went into God’s house. He and those with him ate the bread that was offered to God. It was against the law for David or those with him to eat that bread. Only the priests were allowed to eat it. ⁵And you have read in the law of Moses* that on every Sabbath day the priests at the Temple* break the law about the Sabbath day. But they are not wrong for doing that. ⁶I tell you that there is something here that is greater than the Temple. ⁷The Scriptures* say, ‘I don’t want animal sacrifices; I want you to show kindness to people.’¹ You don’t really know what that means. If you understood it, you would not judge those who have done nothing wrong.

⁸“The Son of Man* is Lord over the Sabbath day.”

Jesus Heals a Man on the Sabbath Day*(Mk. 3:1–6; Lk. 6:6–11)*

⁹Jesus went from there to their synagogue.* ¹⁰In the synagogue there was a man with a crippled hand. Some Jews there were looking for a reason to accuse Jesus of doing wrong. So they asked him, “Is it right to heal on the Sabbath* day?”²

¹¹Jesus answered, “If any of you has a sheep and it falls into a ditch on the Sabbath day, you will take the sheep and help it out of the ditch. ¹²Surely a man is more important than a sheep. So it is right to do good on the Sabbath day.”

¹³Then Jesus said to the man with the crippled hand, “Hold out your hand.” The man held out his hand, and it became well again, the same as the other hand. ¹⁴But the Pharisees* left and made plans to kill Jesus.

Jesus Is God’s Chosen Servant

¹⁵Jesus knew what the Pharisees* were planning. So he left that place, and many people followed him. He healed all who were sick, ¹⁶but he

¹12:7 Quote from Hos. 6:6. ²12:10 “Is it right ... day” It was against Jewish law to work on the Sabbath day.

spună și altora cine era El, ¹⁷pentru a se împlini ceea ce fusese spus prin profetul* Isaia:

¹⁸„Acesta este Slujitorul Meu,
pe care L-am ales,
Fiul Meu iubit în care Îmi găsesc
plăcerea!
Voi pune Duhul Meu peste El
și va vesti popoarelor judecata.

¹⁹ El nu Se va certa și nu va striga,
iar oamenii nu-I vor auzi glasul pe străzi.

²⁰ El nu va rupe o trestie îndoită,
nici nu va stinge o lampă care pâlpâie,
până la victoria judecății.

²¹ Toate popoarele își vor pune speranța
în El.“ *Isaia 42.1-4*

Puterea lui Isus vine de la Dumnezeu

(Mc. 3.20-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²²Atunci I-au adus un om orb și mut,
posedat de un demon, iar Isus l-a vindecat.
Și omul a început să vorbească și să vadă.
²³Mulțimile, uimite, au început să spună:
„Ar putea fi acesta Fiul lui David*?”

²⁴Când au auzit fariseii* acest lucru, au
zis: „El scoate demonii prin puterea lui
Beelzebul, prințul demonilor.“

²⁵Isus, știindu-le gândurile, le-a spus:
„Orice împărăție dezbinată va fi distrusă. Și
nici o cetate sau casă dezbinată nu va dăi-
nui. ²⁶Și dacă Satan îi scoate pe demonii
lui¹, este dezbinat împotriva lui însuși.
Atunci cum va dăinui împărăția lui? ²⁷Dacă
Eu scot demonii prin puterea lui Beelzebul,
ucenicii voștri prin a cui putere îi scot?
Chiar ei vă vor dovedi că greșiți. ²⁸Pe de
altă parte, dacă Eu scot demoni prin puterea
Duhului lui Dumnezeu, atunci Împărăția lui
Dumnezeu a venit deja peste voi.

²⁹Cum poate intra cineva în casa unui om
puternic și să-l jefuiască, fără să-l lege mai
întâi? Numai atunci va putea să-i fure din
casă.

³⁰Cine nu este cu Mine este împotriva
Mea, iar cine nu strânge cu Mine risipește.

³¹De aceea, vă spun că orice păcat și orice
fel de cuvinte defăimătoare pot fi iertate
oamenilor; numai cele împotriva Duhului*

warned them not to tell others who he was. ¹⁷This
was to give full meaning to what Isaiah the
prophet* said when he spoke for God,

¹⁸“Here is my servant;
I have chosen him.
I love him, and I am pleased with him.
I will put my Spirit* on him,
and he will judge the nations fairly.

¹⁹ He will not argue or shout;
people will not hear his voice in the streets.

²⁰ He will not break off even a bent stem of grass.¹
He will not put out even the weakest flame.
He will not quit until he makes fair
judgment victorious.

²¹ All people will hope in him.” *Isaiah 42:1-4*

Jesus' Power Is From God

(Mc. 3:20-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

²²Then some people brought a man to Jesus. This
man was blind and could not talk, because he had a
demon* inside him. Jesus healed the man, and he
could talk and see. ²³All the people were amazed.
They said, “Maybe this man is the Son of David*!”

²⁴When the Pharisees* heard this, they said, “This
man uses the power of Satan² to force demons out
of people. Satan is the ruler of demons.”

²⁵Jesus knew what the Pharisees were thinking.
So he said to them, “Every kingdom that fights
against itself will be destroyed. And every city or
family that is divided against itself will not sur-
vive. ²⁶So if Satan* forces out his own demons,³
then he is fighting against himself, and his
kingdom will not survive. ²⁷You say that I use the
power of Satan to force out demons. If that is true,
then what power do your people use when they
force out demons? So your own people will prove
that you are wrong. ²⁸But I use the power of
God’s Spirit to force out demons, and this shows
that God’s kingdom* has come to you. ²⁹Whoever
wants to enter a strong man’s house and steal his
things must first tie him up. Then they can steal
the things from his house. ³⁰Whoever is not with
me is against me. And anyone who does not work
with me is working against me.

³¹“So I tell you, people can be forgiven for
every sinful thing they do and for every bad
thing they say against God. But anyone who

¹12.26 îi scoate pe demonii lui lit. Satan îl scoate pe Satan.

¹ 12:20 stem of grass Literally, “reed.” ² 12:24 Satan Literally, “Beelzebul” (the devil). Also in verse 27. ³ 12:26 if Satan ... demons Literally, “if Satan forces out Satan.”

nu pot fi iertate. ³²Oricine vorbește împotriva Fiului omului poate fi iertat, dar nici o blasfemie împotriva Sfântului Duh nu poate fi iertată, nici în lumea aceasta, nici în cea viitoare.

Faptele tale arată cine ești
(Lc. 6.43–45)

³³Vă trebuie un pom bun ca să dea rod bun. Dacă aveți un pom rău, va da roade rele. Căci pomul se cunoaște după rodul său. ³⁴Pui de șerpi! Cum puteți să spuneți lucruri bune, când voi sunteți răi? Cuvintele omului vin din ceea ce este în inima lui. ³⁵Un om bun scoate lucrurile bune adunate în el, pe când un om rău scoate lucrurile rele adunate în el. ³⁶Dar vă spun că, în Ziua judecării, oamenii vor da socoteală pentru fiecare cuvânt fără rost pe care l-au spus. ³⁷Cuvintele tale sunt cele care te vor găsi nevinovat sau te vor condamna.“

Iudeii vor o dovadă
(Mc. 8.11–12; Lc. 11.29–32)

³⁸Atunci niște învățători ai Legii și niște farisei* I-au zis: „Învățătorule, vrem să vedem un semn¹ făcut de Tine!“

³⁹Dar El le-a răspuns: „Această generație rea și necredincioasă caută un semn. Dar nu i se va da nici un semn, în afară de semnul profetului* Iona. ⁴⁰Așa cum Iona a stat în pântecul celui pește uriaș timp de trei zile și trei nopți, așa va sta și Fiul omului* în inima pământului trei zile și trei nopți. ⁴¹În Ziua judecării, locuitorii Ninivei² se vor ridica o dată cu această generație și o vor acuza, pentru că ei și-au schimbat inima și viața în urma celor predicate de Iona. Și iată că aici este Cineva mai important decât Iona! ⁴²În Ziua judecării,

speaks against the Holy Spirit* will not be forgiven. ³²You can even speak against the Son of Man* and be forgiven. But anyone who speaks against the Holy Spirit will never be forgiven—not now or in the future.

What You Do Shows What You Are
(Lk. 6:43–45)

³³“If you want good fruit, you must make the tree good. If your tree is not good, it will have bad fruit. A tree is known by the kind of fruit it produces. ³⁴You snakes! You are so evil. How can you say anything good? What people say with their mouth comes from what fills their heart. ³⁵Those who are good have good things saved in their heart. That’s why they say good things. But those who are evil have hearts full of evil, and that’s why they say things that are evil. ³⁶I tell you that everyone will have to answer for all the careless things they have said. This will happen on the day of judgment. ³⁷Your words will be used to judge you. What you have said will show whether you are right or whether you are guilty.”

Some People Doubt Jesus’ Authority
(Mk. 8:11–12; Lk. 11:29–32)

³⁸Then some of the Pharisees* and teachers of the law answered Jesus. They said, “Teacher, we want to see you do a miracle* as a sign from God.”

³⁹Jesus answered, “Evil and sinful people are the ones who want to see a miracle as a sign. But no miracle will be done to prove anything to them. The only sign will be the miracle that happened to the prophet* Jonah.¹ ⁴⁰Jonah was in the stomach of the big fish for three days and three nights. In the same way, the Son of Man* will be in the grave three days and three nights. ⁴¹On the judgment day, you people who live now will be compared with the people from Nineveh,² and they will be witnesses who show how guilty you are. Why do I say this? Because when Jonah preached to those people, they changed their lives. And you are listening to someone greater than Jonah, but you refuse to change!

⁴²“On the judgment day, you people who live now will also be compared with the Queen

¹ 12.38 *semn*, miracol, lucru neobișnuit făcut prin puterea lui Dumnezeu. ² 12.41 *Ninive* cetate în care a predicat Iona; vezi Iona 3.

¹ 12:39 *Jonah* The story of Jonah is found in the Old Testament book of Jonah. ² 12:41 *Nineveh* City where Jonah preached. See Jonah 3.

împărăteasa din sud¹ se va ridica alături de această generație ca să o acuze, pentru că ea a venit de la marginile pământului să audă înțelepciunea lui Solomon. Dar aici este Cineva mai important decât Solomon.

Răutatea oamenilor

(Lc. 11:24–26)

⁴³Când un duh rău iese din trupul unui om, umblă prin locuri secetoase, căutând odihnă, dar n-o poate găsi. ⁴⁴Și atunci spune: «Mă voi întoarce în casa din care am plecat». Se întoarce și o găsește goală, măturată și în ordine. ⁴⁵Apoi se duce și mai aduce cu el alte șapte duhuri, care sunt și mai rele. Și intră toate și locuiesc acolo, iar starea omului ajunge și mai rea decât era înainte.“

Familia lui Isus

(Mc. 3:31–35; Lc. 8:19–21)

⁴⁶În timp ce Isus vorbea mulțimilor, au venit mama și frații Lui și stăteau afară pentru că vroiau să-I vorbească. ⁴⁷Cineva i-a spus: „Mama Ta și frații Tăi stau afară și vor să-Ți vorbească!“

⁴⁸Isus i-a răspuns celui care vorbise: „Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?“ ⁴⁹Apoi, arătând spre ucenicii Săi, a spus: „Iată-i pe mama Mea și pe frații Mei!“ ⁵⁰Căci oricine face voia Tatălui Meu din ceruri este fratele, sora și mama Mea!“

Pilda semănătorului

(Mc. 4:1–9; Lc. 8:4–8)

13 ¹În aceeași zi, Isus a ieșit din casă și S-a așezat pe țărmul mării. ²Mulțimi mari de oameni s-au strâns în jurul Lui, așa că S-a suit într-o barcă și a stat jos, în timp ce mulțimea stătea pe țărm. ³Le-a vorbit despre multe lucruri, folosind pilde. El a spus: „Un fermier a ieșit să semene. ⁴În timp ce semăna, niște semințe au căzut lângă drum și păsările au venit și le-au mâncat. ⁵Alte semințe au căzut pe locuri stâncoase, unde nu era mult pământ. Au răsărit imediat pentru că pământul nu era destul de adânc. ⁶Dar când a răsărit soarele, s-au veștejit și, pentru că nu aveau rădăcini, s-au uscat. ⁷Alte semințe au căzut între spini, care au crescut și le-au înăbușit. ⁸Iar altele au căzut pe pământ bun și au dat o recoltă

of the South,¹ and she will be a witness who shows how guilty you are. I say this because she traveled from far, far away to listen to Solomon’s wise teaching. And I tell you that someone greater than Solomon is right here, but you won’t listen!

The Danger of Emptiness

(Lk. 11:24–26)

⁴³“When an evil spirit comes out of a person, it travels through dry places looking for a place to rest, but it finds none. ⁴⁴So it says, ‘I will go back to the home I left.’ When it comes back, it finds that home still empty. It is all neat and clean. ⁴⁵Then the evil spirit goes out and brings seven other spirits more evil than itself. They all go and live there, and that person has even more trouble than before. It is the same way with the evil people who live today.”

Jesus’ Followers Are His True Family

(Mc. 3:31–35; Lc. 8:19–21)

⁴⁶While Jesus was talking to the people, his mother and brothers stood outside. They wanted to talk to him. ⁴⁷Someone told him, “Your mother and brothers are waiting for you outside. They want to talk to you.”

⁴⁸Jesus answered, “Who is my mother? Who are my brothers?” ⁴⁹Then he pointed to his followers and said, “See! These people are my mother and my brothers. ⁵⁰My true brother and sister and mother is anyone who does what my Father in heaven wants.”

A Story About a Farmer Sowing Seed

(Mc. 4:1–9; Lc. 8:4–8)

13 ¹That same day Jesus went out of the house and sat by the lake. ²A large crowd gathered around him. So he got into a boat and sat down. All the people stayed on the shore. ³Then Jesus used stories to teach them many things. He told them this story:

“A farmer went out to sow seed. ⁴While he was scattering the seed, some of it fell by the road. The birds came and ate all that seed. ⁵Other seed fell on rocky ground, where there was not enough dirt. It grew very fast there, because the soil was not deep. ⁶But when the sun rose, it burned the plants. The plants died because they did not have deep roots. ⁷Some other seed fell among thorny weeds. The weeds grew and stopped the good plants from growing. ⁸But some of the seed fell on good ground. There it grew and made grain.

¹12.42 *împărăteasa din sud* împărăteasa din Seba, care a călătorit aproape două mii de km pentru a afla despre înțelepciunea lui Dumnezeu de la Solomon. Vezi 1 Împ. 10:1–13.

¹12:42 *Queen of the South* Or, “Queen of Sheba.” She traveled about 1000 miles (1600 km) to learn God’s wisdom from Solomon. See 1 Kings 10:1–13.

de o sută, de șaiszeci sau de treizeci de ori mai mare decât ceea ce fusese semănat.⁹Cine are urechi de auzit, să audă!“

De ce folosește Isus pilde

(Mc. 4.10–12; Lc. 8.9–10)

¹⁰Ucenicii Săi s-au apropiat și L-au întrebat: „De ce le vorbești în pilde?“

¹¹Isus le-a răspuns: „Numai vouă vi s-a dat dreptul de a cunoaște tainele Împărăției cerurilor, nu și celorlalți.¹²Celui ce are, i se va da și va avea mai mult decât are nevoie. Dar celui ce nu are, i se va lua până și puținul pe care-l are.¹³De aceea le vorbesc în pilde: căci ei, cu toate că văd, nu văd cu adevărat, și, cu toate că aud, nu aud sau nu înțeleg cu adevărat.¹⁴Pentru ca în ei să se împlinească profeția lui Isaia:

«Veți tot asculta, dar nu veți înțelege.
Vă veți tot uita și nu veți vedea.

¹⁵ Căci inima acestor oameni
este împietrită.
Și-au acoperit urechile, și-au închis
ochii,
ca nu cumva să vadă și să audă,
să înțeleagă și să se întoarcă la Mine,
iar Eu să-i vindec.» *Isaia 6.9–10*

¹⁶Fericiți sunteți voi, pentru că ochii voștri văd și urechile voastre aud! ¹⁷Vă spun adevărul: mulți profeți* și oameni drepecți au vrut să vadă lucrurile pe care le vedeți voi, dar nu le-au văzut; și au vrut să audă ce auziți voi, dar nu au auzit.

Înțelesul pildei semănătorului

(Mc. 4.13–20; Lc. 8.11–15)

¹⁸Ascultați deci înțelesul pildei semănătorului. ¹⁹Sămânța căzută lângă drum este cel ce aude vestea despre Împărăție și nu o înțelege: Cel Rău vine și ia ce a fost sădit în inima sa. ²⁰Sămânța care a căzut pe locuri stâncoase este cel ce aude cuvântul și-l

Some plants made 100 times more grain, some 60 times more, and some 30 times more. ⁹You people who hear me, listen!”

Why Jesus Used Stories to Teach

(Mk. 4:10–12; Lk. 8:9–10)

¹⁰The followers came to Jesus and asked, “Why do you use these stories to teach the people?”

¹¹Jesus answered, “Only you can know the secret truths about God’s kingdom.* Those other people cannot know these secret truths. ¹²The people who have some understanding will be given more. And they will have even more than they need. But those who do not have much understanding will lose even the little understanding that they have. ¹³This is why I use these stories to teach the people: They see, but they don’t really see. They hear, but they don’t really hear or understand. ¹⁴So they show that what Isaiah said about them is true:

‘You people will listen and you will hear,
but you will not understand.
You people will look and you will see,
but you will not understand what you see.

¹⁵ Yes, the minds of these people are now closed.
They have ears, but they don’t listen.
They have eyes, but they refuse to see.
If their minds were not closed,
they might see with their eyes;
they might hear with their ears;
they might understand with their minds.
Then they might turn back to me
and be healed.’ *Isaiah 6:9–10*

¹⁶But God has blessed you. You understand what you see with your eyes. And you understand what you hear with your ears. ¹⁷I can assure you, many prophets* and godly people wanted to see what you now see. But they did not see it. And many prophets and godly people wanted to hear what you now hear. But they did not hear it.

Jesus Explains the Story About Seed

(Mc. 4:13–20; Lk. 8:11–15)

¹⁸“So listen to the meaning of that story about the farmer:

¹⁹“What about the seed that fell by the path? That is like the people who hear the teaching about God’s kingdom¹ but do not understand it. The Evil One* comes and takes away what was planted in their heart.

²⁰“And what about the seed that fell on rocky ground? That is like the people who hear the

¹ 13:19 *God’s kingdom* Literally, “the kingdom.” Also in verse 38. See “God’s kingdom” in the Word List.

primește imediat și cu bucurie. ²¹Dar nu rămâne mult, pentru că nu îl lasă să pătrundă adânc în inima sa. Iar când vin necazurile și persecuțiile din cauza cuvântului, imediat renunță. ²²Sămânța căzută între spini este cel ce aude cuvântul, dar vin grijile acestei vieți și falsa strălucire a bogăției și înăbușă cuvântul, care nu dă roade. ²³Sămânța care a căzut pe pământ bun este cel ce aude și înțelege cuvântul și dă o recoltă de o sută, de șazeci sau de treizeci de ori mai mare.“

Pilda neghinei

²⁴Isus le-a spus altă pildă: „Împărăția cerurilor este ca omul care a semănat sămânța bună pe ogorul său. ²⁵Dar în timp ce toți dormeau, a venit dușmanul său, a semănat neghină între grâu și a plecat. ²⁶Când grâul a înmugurit și a crescut, a apărut și neghina o dată cu el. ²⁷Slujitorii au venit la stăpânul lor și i-au spus: «Stăpâne, ai semănat sămânță bună pe ogorul tău, nu-i așa? Atunci de unde are și neghină?»

²⁸El le-a răspuns: «Un dușman a făcut asta!»

Iar slujitorii l-au întrebat: «Vrei să mergem pe câmp să smulgem neghina?»

²⁹Stăpânul le-a zis: «Nu, pentru că atunci când smulgeți neghina s-ar putea să smulgeți și grâul o dată cu ea. ³⁰Lăsați-le să crească până la seceriș, iar la timpul recoltei le voi spune secerătorilor: «Strângeți mai întâi neghina, legați-o în snopi ca s-o ardem, iar grâul strângeți-l în grânarul meu.»“

Alte pilde

(Mk. 4.30–34; Lc. 13.18–21)

³¹Isus le-a spus o altă pildă: „Împărăția cerurilor este ca un bob de muștar pe care cineva l-a însămânțat în ogorul său. ³²Este cea mai mică dintre toate semințele, dar când crește ajunge cea mai mare dintre toate plantele. Devine un copac, unde vin păsările și-și fac cuiburi pe ramurile sale!“

³³Le-a spus încă o pildă: „Împărăția cerurilor este precum drojdia pe care o femeie a amestecat-o cu trei măsuri de făină, lăsând apoi întreg aluatul să crească.“

teaching and quickly and gladly accept it. ²¹But they do not let the teaching go deep into their life. They keep it only a short time. As soon as trouble or persecution* comes because of the teaching they accepted, they give up.

²²“And what about the seed that fell among the thorny weeds? That is like the people who hear the teaching but let worries about this life and love for money stop it from growing. So it does not produce a crop¹ in their lives.

²³“But what about the seed that fell on the good ground? That is like the people who hear the teaching and understand it. They grow and produce a good crop, sometimes 100 times more, sometimes 60 times more, and sometimes 30 times more.”

A Story About Wheat and Weeds

²⁴Then Jesus used another story to teach them. Jesus said, “God’s kingdom* is like a man who planted good seed in his field. ²⁵That night, while everyone was asleep, the man’s enemy came and planted weeds among the wheat and then left. ²⁶Later, the wheat grew, and heads of grain grew on the plants. But at the same time the weeds also grew. ²⁷Then the man’s servants came to him and said, ‘You planted good seed in your field. Where did the weeds come from?’

²⁸“The man answered, ‘An enemy planted weeds.’

“The servants asked, ‘Do you want us to go pull the weeds?’

²⁹“He answered, ‘No, because when you pull up the weeds, you might also pull up the wheat. ³⁰Let the weeds and the wheat grow together until the harvest time. At the harvest time I will tell the workers this: First, gather the weeds and tie them together to be burned. Then gather the wheat and bring it to my barn.’”

What Is God’s Kingdom Like?

(Mk. 4.30–34; Lk. 13.18–21)

³¹Then Jesus told the people another story: “God’s kingdom* is like a mustard seed that a man plants in his field. ³²It is one of the smallest of all seeds. But when it grows, it is one of the largest garden plants. It becomes a tree big enough for the birds to come and make nests in its branches.”

³³Then Jesus told them another story: “God’s kingdom is like yeast that a woman mixes into a big bowl of flour to make bread. The yeast makes all the dough rise.”

¹ 13:22 *produce a crop* Meaning to do the good things God wants his people to do.

³⁴Isus a spus mulțimilor toate aceste lucruri în pilde. De fapt, nu le vorbea decât în pilde, ³⁵pentru ca să se împlinească ceea ce fusese spus prin profet*:

„Îmi voi deschide gura și voi vorbi
în pilde,
spunând lucruri ascunse
încă de la crearea lumii!“ *Psalmul 78.2*

Înțelesul pildei cu neghina

³⁶Apoi Isus a dat drumul mulțimilor și S-a dus în casă. Ucenicii Săi s-au apropiat și I-au zis: „Spune-ne: ce înțeles are pilda neghinei?“

³⁷Isus le-a răspuns: „Cel ce seamănă sămânța cea bună este Fiul omului*. ³⁸Ogorul este lumea. Iar sămânța cea bună sunt cei care aparțin Împărăției. Neghina sunt cei care aparțin Celui Rău. ³⁹Dușmanul care a semănat neghina este Diavolul, recoltatul este sfârșitul lumii¹, iar secerătorii sunt îngerii.

⁴⁰Căci după cum neghina a fost strânsă și aruncată în foc, așa va fi și la sfârșitul lumii. ⁴¹Fiul omului Își va trimite îngerii și ei îi vor strânge în afara Împărăției Sale pe toți cei care i-au făcut pe oameni să păcătuiască și pe cei care fac ce este rău ⁴²și îi vor arunca în cuptorul încins. Acolo vor fi plânsete și scrâșnet de dinți. ⁴³Iar cei dreپți vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă!

Pilda comorii

⁴⁴Împărăția cerurilor este ca o comoară îngropată pe câmp. Un om a găsit-o și a îngropat-o la loc. A fost atât de fericit încât s-a dus, a vândut tot ce avea și a cumpărat acel ogor.

Pilda perlei

⁴⁵Tot așa, Împărăția cerurilor este ca un negustor care caută perle fine. ⁴⁶Când a găsit o perlă foarte scumpă, s-a dus, a vândut tot ce avea și a cumpărat-o.

Pilda năvodului

⁴⁷Împărăția cerurilor este asemenea unui năvod aruncat în mare și care a prins tot felul de pești. ⁴⁸Când s-a umplut, pescarii l-au tras la țarm, s-au așezat și au ales peștii buni și i-au pus în coșuri, iar pe cei răi i-au aruncat. ⁴⁹Așa va fi și la sfârșitul lumii. Îngerii vor veni, îi vor despărți pe cei răi de

³⁴Jesus used stories to tell all these things to the people. He always used stories to teach them. ³⁵This was to make clear the full meaning of what the prophet* said,

“I will speak using stories;
I will tell things that have been secrets
since the world was made.” *Psalm 78:2*

Jesus Explains a Hard Story

³⁶Then Jesus left the people and went into the house. His followers came to him and said, “Explain to us the meaning of the story about the weeds in the field.”

³⁷He answered, “The man who planted the good seed in the field is the Son of Man.* ³⁸The field is the world. The good seed are the people in God’s kingdom. The weeds are the people who belong to the Evil One.* ³⁹And the enemy who planted the bad seed is the devil. The harvest is the end of time. And the workers who gather are God’s angels.

⁴⁰“The weeds are pulled up and burned in the fire. It will be the same at the end of time. ⁴¹The Son of Man will send his angels, and they will find the people who cause sin and all those who do evil. The angels will take those people out of his kingdom.* ⁴²They will throw them into the place of fire. There the people will be crying and grinding their teeth with pain. ⁴³Then the godly people will shine like the sun. They will be in the kingdom of their Father. You people who hear me, listen!

Stories About a Treasure and a Pearl

⁴⁴“God’s kingdom* is like a treasure hidden in a field. One day a man found the treasure. He was very happy to find it. He hid the treasure in the field again. Then he went and sold everything he owned to buy that field.

⁴⁵“Also, God’s kingdom is like a salesman looking for fine pearls. ⁴⁶One day he found a very fine pearl. He went and sold everything he had to buy it.

A Story About a Fishing Net

⁴⁷“Also, God’s kingdom* is like a net that was put into the lake. The net caught many different kinds of fish. ⁴⁸It was full, so the fishermen pulled it to the shore. They sat down and put all the good fish in baskets. Then they threw away the bad fish. ⁴⁹It will be the same at the end of time. The angels will come and separate the evil people

¹13.39 *lume* lit. „veac“ sau „timp“.

cei drepți, ⁵⁰și-i vor arunca în cuptorul încins. Acolo vor fi plânsete și scrâșnet de dinți.“

⁵¹Isus i-a întrebat pe ucenici: „Ați înțeles voi toate aceste lucruri?”

Ei au răspuns: „Da, le-am înțeles.“

⁵²El le-a zis: „De aceea, orice învățător al Legii care a fost învățat despre Împărăția cerurilor este ca un gospodar care scoate lucruri noi, dar și lucruri vechi, din cămara sa.“

Isus în Nazaret

(Mc. 6.1–6; Lc. 4.16–30)

⁵³După ce a terminat de spus aceste pilde, Isus a plecat de acolo ⁵⁴și S-a dus în cetatea Sa natală. A început să-i învețe pe oameni în sinagoga* lor. Toți erau uimiți și întrebau: „De unde are El toată înțelepciunea și minunile acestea? ⁵⁵Nu este El fiul tâmplarului? Nu este Maria mama Lui și nu sunt frații Săi Iacov, Iosif, Simon și Iuda? ⁵⁶Și nu sunt toate surorile Lui cu noi? Atunci de unde are El toate acestea?“ ⁵⁷Și din această cauză, le era greu să creadă în El.

Isus le-a spus: „Nici un profet* nu este prețuit în cetatea sau în casa lui.“

⁵⁸Așa că nu a făcut multe minuni acolo, pentru că ei nu credeau.

Irod află despre Isus

(Mc. 6.14–29; Lc. 9.7–9)

14 ¹În acest timp, Irod*, guvernatorul Galileii, a auzit veștile despre Isus. ²El le-a spus slujitorilor săi: „Acest om este Ioan Botezătorul; s-a sculat din morți și de aceea poate face toate aceste minuni!“

Uciderea lui Ioan Botezătorul

³Cu ceva timp în urmă, Irod îl arestase pe Ioan, punându-l în lanțuri și aruncându-l în închisoare, la cererea Irodiadei, soția fratelui său, Filip. ⁴Ioan îi spusese de mai multe ori: „Nu-ți este permis să te căsătorești cu ea.“ ⁵De aceea ar fi vrut să-l omoare, însă îi era teamă de mulțimea care-l considera pe Ioan un profet*.

⁶De ziua lui Irod, fata Irodiadei a dansat pentru el și oaspeții săi. Lui Irod i-a plăcut atât de mult, ⁷încât a promis prin jurământ că-i va da orice va cere. ⁸Îndemnată de

from the godly people. ⁵⁰They will throw the evil people into the place of fire. There the people will cry and grind their teeth with pain.”

⁵¹Then Jesus asked his followers, “Do you understand all these things?”

They said, “Yes, we understand.”

⁵²Then Jesus said to the followers, “So every teacher of the law who has learned about God’s kingdom has some new things to teach. He is like the owner of a house. He has new things and old things saved in that house. And he brings out the new with the old.”

Jesus Goes to His Hometown

(Mk. 6:1–6; Lk. 4:16–30)

⁵³When Jesus finished teaching with these stories, he left there. ⁵⁴He went to the town where he grew up. He taught the people in the synagogue,* and they were amazed. They said, “Where did this man get such wisdom and this power to do miracles*? ⁵⁵Isn’t he just the son of the carpenter we know? Isn’t his mother’s name Mary, and aren’t his brothers James, Joseph, Simon, and Judas? ⁵⁶And don’t all his sisters still live here in town? How is he able to do these things?” ⁵⁷So they had a problem accepting him.

But Jesus said to them, “People everywhere give honor to a prophet,* but in his own town or in his own home a prophet does not get any honor.” ⁵⁸Jesus did not do many miracles there, because the people did not believe in him.

Herod Thinks Jesus Is John the Baptizer

(Mk. 6:14–29; Lk. 9:7–9)

14 ¹About that time Herod,* the ruler of Galilee, heard what the people were saying about Jesus. ²So he said to his servants, “This man is really John the Baptizer.* He must have risen from death, and that is why he can do these miracles.*”

How John the Baptizer Was Killed

³Before this time, Herod* had arrested John.* He had him chained and put in prison. He arrested John because of Herodias, the wife of Philip, Herod’s brother. ⁴John had told him, “It is not right for you to have Herodias.” ⁵Herod wanted to kill him, but he was afraid of the people. They believed that John was a prophet.*

⁶On Herod’s birthday, the daughter of Herodias danced for him and his group. Herod was very pleased with her. ⁷So he promised that he would give her anything she wanted. ⁸Herodias told her

mama sa, ea i-a spus: „Dă-mi capul lui Ioan Botezătorul pe o tavă!“⁹Cu toate că s-a întristat foarte mult, a poruncit ca dorința să-i fie îndeplinită, din cauza jurământului său și a oaspeților.¹⁰A trimis niște oameni în închisoare să-i taie capul lui Ioan.¹¹Capul a fost adus pe o tavă și dat fetei, care l-a dus mamei sale.¹²Ucenicii lui Ioan au venit, i-au luat trupul și l-au îngropat; apoi s-au dus și I-au spus lui Isus.

Hrănirea celor cinci mii de oameni

(Mc. 6.30–44; Lc. 9.10–17; Ioan 6.1–14)

¹³Când a aflat Isus, a plecat de acolo singur, într-o barcă, spre un ținut pustiu. Mulțimile au auzit aceasta și L-au urmat pe jos din cetățile lor.¹⁴Când a ajuns pe țărm și a văzut o mare mulțime de oameni, lui Isus I s-a făcut milă și i-a vindecat pe cei care erau bolnavi.

¹⁵Cum s-a înserat, ucenicii au venit la El și I-au spus: „Locul acesta este pustiu și e târziu.

¹⁶Dă drumul mulțimilor să meargă în sate, să-și cumpere mâncare!“ Dar Isus le-a zis: „Nu trebuie să plece. Dați-le voi să mănânce!“

¹⁷Ucenicii I-au spus: „Nu avem decât cinci pâini și doi pești!“

¹⁸Atunci Isus a zis: „Aduceți-Mi-le aici!“¹⁹A poruncit mulțimilor să se așeze pe iarbă. Și ținând în mână cele cinci pâini și cei doi pești, și-a ridicat privirea spre cer și I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru mâncare. Apoi, a rupt pâinea și a dat-o ucenicilor Săi, iar ucenicii au dat-o oamenilor.²⁰Toți au mâncat și s-au săturat. Când au terminat, ucenicii au umplut douăsprezece coșuri cu resturile rămase.²¹Erau cinci mii de bărbați care au mâncat, fără să mai fie numărate femeile și copiii.

Isus merge pe apă

(Mc. 6.45–52; Ioan 6.16–21)

²²Îndată după aceea, Isus i-a pus pe ucenici să urce în barcă și să treacă de cealaltă parte a mării, înaintea Lui, în timp ce El dădea drumul mulțimilor.²³După ce a dat drumul mulțimilor, a mers pe munte, la o parte, să Se roage. La venirea serii, El era

daughter what to ask for. So she said to Herod, “Give me the head of John the Baptizer* here on this plate.”

⁹King Herod was very sad. But he had promised to give the daughter anything she wanted. And the people eating with Herod had heard his promise. So he ordered what she asked to be done.¹⁰He sent men to the prison, where they cut off John’s head.¹¹And the men brought John’s head on a plate and gave it to the girl. Then she took the head to her mother, Herodias.¹²John’s followers came and got his body and buried it. Then they went and told Jesus what happened.

Jesus Feeds More Than 5000

(Mk. 6:30–44; Lk. 9:10–17; Jn. 6:1–14)

¹³When Jesus heard what happened to John,* he left in a boat. He went alone to a place where no one lived. But the people heard that Jesus had left. So they left their towns and followed him. They went by land to the same place he went.¹⁴When Jesus came there, he saw a large crowd of people. He felt sorry for them, and he healed the ones who were sick.

¹⁵Late that afternoon, the followers came to Jesus and said, “No one lives in this place. And it is already late. Send the people away so they can go to the towns and buy food for themselves.”

¹⁶Jesus said, “The people don’t need to go away. You give them some food to eat.”

¹⁷The followers answered, “But we have only five loaves of bread and two fish.”

¹⁸Jesus said, “Bring the bread and the fish to me.”¹⁹Then he told the people to sit down on the grass. He took the five loaves of bread and the two fish. He looked into the sky and thanked God for the food. Then he broke the bread into pieces, which he gave to the followers, and they gave the food to the people.²⁰Everyone ate until they were full. When they finished eating, the followers filled twelve baskets with the pieces of food that were not eaten.²¹There were about 5000 men there who ate. There were also women and children who ate.

Jesus Walks on Water

(Mk. 6:45–52; Jn. 6:16–21)

²²Then Jesus made the followers get into the boat. He told them to go to the other side of the lake. He said he would come later. He stayed there to tell everyone they could go home.²³After Jesus said goodbye to the people, he went up into the hills. He went there alone to pray. It was late,

acolo singur. ²⁴Barca era deja la mare depărtare de țarm, fiind clătinată de valuri, pentru că plutea contra vântului.

²⁵Între orele trei și șase dimineața, Isus a venit către ei, mergând pe mare. ²⁶Ucenicii Săi, văzându-L mergând pe mare, s-au îngrozit și au zis: „Este o stafie!” Și au țipat de frică.

²⁷Imediat, Isus le-a vorbit: „Curaj, Eu sunt! Nu vă temeți!”

²⁸Petru I-a răspuns: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin către Tine pe apă!”

²⁹Isus i-a spus: „Vino!”

Petru s-a dat jos din barcă și a mers pe apă, către Isus. ³⁰Dar când a văzut ce puternic era vântul, i s-a făcut frică. A început să se scufunde și a strigat: „Doamne, salvează-mă!”

³¹Imediat, Isus a întins mâna și l-a prins, spunându-i: „Puțin credinciosule, de ce te-ai îndoit?”

³²Când s-au urcat în barcă, vântul s-a oprit. ³³Și cei din barcă I s-au închinat, spunând: „Ești cu adevărat Fiul lui Dumnezeu!”

Isus vindecă mulți bolnavi

(Mc. 6:53–56)

³⁴Au trecut marea și au ajuns pe țărmul Ghenezaretului. ³⁵Când locuitorii aceluia ținut L-au recunoscut pe Isus, au trimis vorbă către tot ținutul înconjurător. Așa că I-au adus toți bolnavii ³⁶și L-au implorat să le dea voie numai să-I atingă marginea hainei. Și toți cei care au atins-o s-au vindecat.

Legea lui Dumnezeu și legile oamenilor

(Mc. 7:1–23)

15 ¹Apoi niște farisei* și învățători ai Legii din Ierusalim s-au apropiat de Isus și L-au întrebat: ²„De ce încalcă ucenicii Tăi legile moștenite de la strămoșii noștri și nu-și spală mâinile înainte de masă?”

³Drept răspuns, Isus i-a întrebat: „Dar voi de ce încalcați porunca lui Dumnezeu, de dragul regulilor voastre? ⁴Căci Dumnezeu a spus: «Respectă-i pe tatăl tău și pe mama ta!»¹ și «Oricine își vorbește de rău tatăl sau mama trebuie să fie pedepsit cu moartea!»² ⁵Dar voi ziceți: Oricine spune tatălui sau

¹ 15:4 Citat din Ex. 20:12 și Dt. 5:16. ² 15:4 Citat din Ex. 21:17.

and he was there alone. ²⁴By this time the boat was already a long way from shore. Since the wind was blowing against it, the boat was having trouble because of the waves.

²⁵Between three and six o'clock in the morning, Jesus' followers were still in the boat. Jesus came to them. He was walking on the water. ²⁶When they saw him walking on the water, it scared them. “It's a ghost!” they said, screaming in fear.

²⁷But Jesus quickly spoke to them. He said, “Don't worry! It's me! Don't be afraid.”

²⁸Peter said, “Lord, if that is really you, tell me to come to you on the water.”

²⁹Jesus said, “Come, Peter.”

Then Peter left the boat and walked on the water to Jesus. ³⁰But while Peter was walking on the water, he saw the wind and the waves. He was afraid and began sinking into the water. He shouted, “Lord, save me!”

³¹Then Jesus caught Peter with his hand. He said, “Your faith is small. Why did you doubt?”

³²After Peter and Jesus were in the boat, the wind stopped. ³³Then the followers in the boat worshiped Jesus and said, “You really are the Son of God.”

Jesus Heals Many Sick People

(Mk. 6:53–56)

³⁴After they crossed the lake, they came to the shore at Gennesaret. ³⁵Some men there saw Jesus and knew who he was. So they sent word to the other people throughout that area that Jesus had come. The people brought all their sick people to him. ³⁶They begged Jesus to let them only touch the edge of his coat to be healed. And all the sick people who touched his coat were healed.

God's Law and Human Traditions

(Mc. 7:1–23)

15 ¹Then some Pharisees* and teachers of the law came to Jesus. They came from Jerusalem and asked him, ²“Why do your followers not obey the traditions we have from our great leaders who lived long ago? Your followers don't wash their hands before they eat!”

³Jesus answered, “And why do you refuse to obey God's command so that you can follow those traditions you have? ⁴God said, ‘You must respect your father and mother.’¹ And God also said, ‘Whoever says anything bad to their father or mother must be killed.’² ⁵But you teach that a person can say to their father or mother, ‘I have

¹ 15:4 Quote from Ex. 20:12; Deut. 5:16. ² 15:4 Quote from Ex. 21:17.

mamei sale: «Nu te pot ajuta, căci tot ce am și cu ce v-aș fi putut ajuta este pus deoparte pentru Dumnezeu», ⁶nu trebuie să-și respecte tatăl.“ Așa că ați desființat porunca lui Dumnezeu, de dragul acestor reguli pe care le aveți. ⁷Ipocriților! Bine a zis Isaia când a profețit despre voi, spunând:

⁸«Poporul acesta Mă onorează doar cu buzele,
dar departe de Mine le sunt inimile.
⁹Închinarea lor este lipsită de rost,
pentru că învățătura dată de ei oamenilor
constă în reguli făcute de om!»⁸

Isaia 29:13

¹⁰Isus a chemat mulțimea la El și a spus: „Ascultați și înțelegeți! ¹¹Nu ceea ce intră în gura omului îl face necurat, ci mai degrabă ceea ce iese din gura sa.“

¹²Apoi ucenicii Lui s-au apropiat și I-au zis: „Știi că fariseii s-au simțit jigniți când au auzit ce-ai spus?”

¹³Isus le-a răspuns: „Orice plantă care nu a fost sădită de Tatăl Meu ceresc va fi smulsă. ¹⁴Așa că, lăsați-i! Sunt orbi care-i conduc pe ceilalți orbi. Iar dacă un orb conduce un alt orb, amândoi vor cădea într-un șanț.“

¹⁵„Spune-ne înțelesul acelei pilde!“, a zis Petru.

¹⁶Isus a răspuns: „Nici voi nu înțelegeți? ¹⁷Nu pricepeți că orice intră pe gură, în stomac, este dat apoi afară? ¹⁸Ce iese din gură vine din inimă. Și ce vine din inimă îl face pe om să nu fie acceptat de Dumnezeu. ¹⁹Căci din inimă vin toate relele: gândurile rele, adulterul,uciderea, desfrânarea, furtul, mărturia mincinoasă și defăimarea. ²⁰Acestea îl fac pe om să nu fie acceptat de Dumnezeu. Dar mâncatul cu mâinile nespălate nu îl face pe om inacceptabil înaintea lui Dumnezeu.“

Isus ajută o femeie canaanită
(Mc. 7:24–30)

²¹Isus a plecat de acolo și s-a dus în ținutul Tirului și al Sidonului. ²²O femeie canaanită din acel ținut a ieșit afară și a început să strige: „Ai milă de mine, Doamne, Fiul al lui David! Fiica mea este posedată de un demon și suferă mult!”

something I could use to help you. But I will not use it for you. I will give it to God.’ ⁶You are teaching them not to respect their father. So you are teaching that it is not important to do what God said. You think it is more important to follow those traditions you have. ⁷You are hypocrites*! Isaiah was right when he spoke for God about you:

⁸‘These people say they honor me,
but they don’t really make me
an important part of their lives.
⁹Their worship of me is for nothing.
The things they teach are only rules
that people have made.’” *Isaiah 29:13*

¹⁰Jesus called the people to him. He said, “Listen and understand what I am saying. ¹¹It is not what people put in their mouth that makes them wrong.¹ It is what comes out of their mouth that makes them wrong.”

¹²Then the followers came to Jesus and asked, “Do you know that the Pharisees are upset about what you said?”

¹³Jesus answered, “Every plant that my Father in heaven has not planted will be pulled up by the roots. ¹⁴Stay away from the Pharisees. They lead the people, but they are like blind men leading other blind men. And if a blind man leads another blind man, both of them will fall into a ditch.”

¹⁵Peter said, “Explain to us what you said earlier to the people.”

¹⁶Jesus said, “You still have trouble understanding? ¹⁷Surely you know that all the food that enters the mouth goes into the stomach. Then it goes out of the body. ¹⁸But the bad things people say with their mouth come from the way they think. And that’s what can make people wrong. ¹⁹All these bad things begin in the mind: evil thoughts, murder, adultery,* sexual sins, stealing, lying, and insulting people. ²⁰These are the things that make people wrong. Eating without washing their hands will never make people unacceptable to God.”

Jesus Helps a Non-Jewish Woman
(Mk. 7:24–30)

²¹Jesus went from there to the area of Tyre and Sidon. ²²A Canaanite woman from that area came out and began shouting, “Lord, Son of David,* please help me! My daughter has a demon* inside her, and she is suffering very much.”

¹ 15:11 *wrong* Literally, “unclean” or “not pure,” meaning unacceptable to God. Also in verse 18.

²³Isus nu i-a dat nici un răspuns, așa că ucenicii au venit la El și au început să-L roage, spunând: „Trimite-o de aici! Vine după noi și strigă.”

²⁴Isus a răspuns: „Sunt trimis doar pentru oile pierdute ale poporului lui Israel!”

²⁵Atunci femeia a venit, I s-a închinat și a spus: „Doamne, ajută-mă!”

²⁶Isus i-a spus: „Nu este bine să iei mâncarea copiilor și s-o dai la câini!”

²⁷„Așa este, Doamne!”, spuse ea. „Dar până și câinii mănâncă firimiturile care cad de la masa stăpânilor lor!”

²⁸Isus i-a zis: „Femeie, mare este credința ta! Fie ca dorința să ți se îndeplinească!” Chiar atunci fiica ei a fost vindecată.

Isus îi vindecă pe mulți

²⁹Isus a plecat de acolo și S-a dus pe țărmul mării Galileii. S-a urcat pe un deal și a stat jos.

³⁰Mari mulțimi de oameni au venit la Isus, aducând cu ei șchiopi, orbi, infirmi, surdo-muți și alți bolnavi, pe care i-au așezat la picioarele Sale. Și Isus i-a vindecat. ³¹Mulțimea a rămas uimită văzând muți care vorbeau, infirmi care erau din nou sănătoși, șchiopi care mergeau bine și orbi care vedeau. Și oamenii L-au lăudat pe Dumnezeu lui Israel.

A doua înmulțire a pâinilor

(Mc. 8:1–10)

³²Isus i-a chemat pe ucenici și le-a spus: „Mi-e milă de acești oameni. Sunt cu Mine de trei zile și nu au nimic să mănânce. Nu vreau să le dau drumul înfometatei pentru că s-ar putea să leșine pe drum.”

³³Ucenicii I-au zis: „De unde să luăm destulă pâine să hrănim această mare mulțime, într-un loc pustiu ca acesta?”

³⁴Isus i-a întrebat: „Câte pâini aveți?” „Șapte pâini și câțiva peștișori”, au răspuns ei. ³⁵Isus a poruncit mulțimii să stea jos, pe pământ. ³⁶Apoi, a luat cele șapte pâini și peștii și I-a mulțumit lui Dumnezeu. Le-a împărțit și a început să le dea ucenicilor, iar ucenicii le-au dat

²³But Jesus did not answer her. So the followers came to him and said, “Tell her to go away. She keeps crying out and won’t leave us alone.”

²⁴Jesus’ answer to this was, “So God sent me only to the lost people¹ of Israel*!”

²⁵Then the woman came over to Jesus and bowed before him. She said, “Lord, help me!”

²⁶He answered her with this saying: “It is not right to take the children’s bread and give it to the dogs.”

²⁷The woman said, “Yes, Lord, but even the dogs eat the pieces of food that fall from their master’s table.”

²⁸Then Jesus answered, “Woman, you have great faith! You will get what you asked for.” And right then the woman’s daughter was healed.

Jesus Heals Many People

²⁹Then Jesus went from there to the shore of Lake Galilee. He went up on a hill and sat down.

³⁰A large crowd of people came to him. They brought many other sick people and put them before him. There were people who could not walk, people who were blind, crippled, or deaf, and many others. Jesus healed them all. ³¹People were amazed when they saw that those who could not speak were now able to speak. Crippled people were made strong. Those who could not walk were now able to walk. The blind were able to see. Everyone thanked the God of Israel* for this.

Jesus Feeds More Than 4000

(Mc. 8:1–10)

³²Jesus called his followers to him and said, “I feel sorry for these people. They have been with me three days, and now they have nothing to eat. I don’t want to send them away hungry. They might faint while going home.”

³³The followers asked Jesus, “Where can we get enough bread to feed all these people? We are a long way from any town.”

³⁴Jesus asked, “How many loaves of bread do you have?”

They answered, “We have seven loaves of bread and a few small fish.”

³⁵Jesus told the people to sit on the ground. ³⁶He took the seven loaves of bread and the fish. Then he gave thanks to God for the food. He broke the bread into pieces, which he gave to the followers, and they gave the food to the people.

¹15:24 *people* Literally, “sheep.”

oamenilor. ³⁷Toți au mâncat până s-au săturat. Apoi ucenicii au strâns resturile în șapte coșuri. ³⁸Erau acolo patru mii de bărbați care au mâncat, fără a se mai pune la socoteală femeile și copiii. ³⁹După ce a dat drumul mulțimilor, Isus s-a urcat într-o barcă și a trecut în ținutul Magdalei.

Conducătorii iudeilor îl pun

la încercare pe Isus

(Mc. 8.11–13; Lc. 12.54–56)

16 ¹Fariseii* și saduceii* au venit să-L pună la încercare pe Isus și I-au cerut să le arate un semn din cer.

²Isus le-a spus: „La apusul soarelui spuneți: «Cerul este roșu, deci va fi vreme frumoasă.» ³Iar la răsărit spuneți: «Cerul este roșu-întunecat, deci astăzi va ploua.» Puteți deosebi semnele de pe cer, dar nu și pe cele ale vremurilor în care trăim. ⁴O generație rea și necredincioasă cere un semn. Dar nu i se va da decât semnul lui Iona.¹” Apoi Isus i-a lăsat și a plecat.

Aluatul saducheilor și al fariseilor

(Mc. 8.14–21)

⁵Ucenicii Lui au trecut pe țărmul celălalt al mării, uitând să ia pâine. ⁶Isus le-a zis: „Fiți atenți și păziți-vă de aluatul fariseilor* și al saducheilor*.”

⁷Ucenicii au început să vorbească între ei: „Spune asta pentru că am uitat să luăm pâine.”

⁸Isus, știind ce gândeau, le-a spus: „Oameni cu credința mică, de ce vorbiți între voi despre faptul că nu aveți pâine? ⁹Tot nu înțelegeți? Sau nu vă mai amintiți de cele cinci pâini, pentru cei cinci mii de oameni și câte coșuri ați umplut cu resturile? ¹⁰Și nu mai țineți minte cele șapte pâini pentru hrânirea celor patru mii de oameni și câte coșuri ați umplut cu resturile? ¹¹De ce nu înțelegeți că nu vorbeam despre pâine?

¹ 16.4 *semnul lui Iona* cele trei zile ale lui Iona într-un pește mare sunt asemenea celor trei zile ale lui Isus în mormânt. Vezi cartea lui Iona; Mt. 12.39–40; Lc. 11.29–30.

³⁷All the people ate until they were full. After this, the followers filled seven baskets with the pieces of food that were not eaten. ³⁸There were about 4000 men there who ate. There were also some women and children. ³⁹After they all ate, Jesus told the people they could go home. He got into the boat and went to the area of Magadan.

Some People Doubt Jesus' Authority

(Mk. 8:11–13; Lk. 12:54–56)

16 ¹The Pharisees* and Sadducees* came to Jesus. They wanted to test him. So they asked him to show them a miracle* as a sign from God.

²Jesus answered, “When you people see the sunset, you know what the weather will be. If the sky is red, you say we will have good weather. ³And in the morning, if the sky is dark and red, you say that it will be a rainy day. These are signs of the weather. You see these signs in the sky and know what they mean. In the same way, you see the things that are happening now. These are also signs, but you don’t know their meaning. ⁴It is the evil and sinful people who want to see a miracle as a sign from God. But no miracle will be done to prove anything to them. The only sign will be the miracle that happened to Jonah.¹” Then Jesus went away from there.

Jesus' Followers Misunderstand Him

(Mk. 8:14–21)

⁵Jesus and his followers went across the lake. But the followers forgot to bring bread. ⁶Jesus said to the followers, “Be careful! Guard against the yeast* of the Pharisees* and the Sadducees.*”

⁷The followers discussed the meaning of this. They said, “Did Jesus say this because we forgot to bring bread?”

⁸Jesus knew that they were talking about this. So he asked them, “Why are you talking about not having bread? Your faith is small. ⁹You still don’t understand? Remember the five loaves of bread that fed the 5000 people? And remember that you filled many baskets with the bread that was left? ¹⁰And remember the seven loaves of bread that fed the 4000 people? Remember that you filled many baskets with the bread that was left? ¹¹So I was not talking to you about bread. Why don’t you understand that? I am telling you

¹ 16:4 *Jonah* A prophet in the Old Testament. After three days in a big fish he came out alive, like Jesus would come out from the tomb on the third day.

Am spus să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor.“

¹²Atunci au înțeles ce vroia El să spună: să se păzească de învățăturile fariseilor și ale saducheilor, și nu de aluatul pentru pâine.

Cine este Isus

(Mc. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³Când a ajuns în ținutul Cezareii lui Filip, Isus i-a întrebat pe ucenici: „Cine spun oamenii că sunt Eu, Fiul omului?”¹

¹⁴Ei au zis: „Unii spun că ești Ioan Botezătorul, alții că ești Ilie, iar alții spun că ești Ieremia* sau unul dintre profeți*.”

¹⁵„Dar voi cine ziceți că sunt?”², i-a întrebat Isus.

¹⁶„Tu ești Cristosul*, Fiul lui Dumnezeu cel viu“, i-a răspuns Petru.

¹⁷Isus i-a zis: „Fericit ești tu, Simone, fiul lui Iona, pentru că nu o ființă omenească ți-a descoperit acest lucru, ci Tatăl Meu din ceruri. ¹⁸Îți spun că tu ești Petru¹ și pe această piatră Îmi voi clădi Biserica, iar porțile iadului nu o vor învinge. ¹⁹Îți voi da cheile Împărăției cerurilor, iar orice vei lega pe pământ, Dumnezeu va lega în ceruri și orice vei dezlega pe pământ, Dumnezeu va dezlega în ceruri.“ ²⁰Apoi le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui că El este Cristosul.

Isus vorbește despre suferințele și moartea Sa

(Mc. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹Din momentul acela, Isus a început să le spună ucenicilor că El trebuie să meargă la Ierusalim și acolo trebuie să îndure multe lucruri din partea bătrânilor poporului, a conducătorilor preoților și a învățătorilor Legii. Le-a spus că va fi omorât și că a treia zi va învia dintre cei morți.

²²Petru L-a luat deoparte și a început să-L mustre: „Doamne, să Te ferească cerul! Asta nu trebuie să Ți se întâmple niciodată!“

²³Isus S-a întors spre el și i-a zis: „Dă-te la o parte, Satan! Ești o piedică pentru Mine. Căci nu gândești așa cum gândește

to be careful and guard against the yeast of the Pharisees and the Sadducees.”

¹²Then the followers understood what Jesus meant. He was not telling them to guard against the yeast used in bread. He was telling them to guard against the teaching of the Pharisees and the Sadducees.

Peter Says Jesus Is the Christ

(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³Jesus went to the area of Caesarea Philippi. He said to his followers, “Who do people say I am?”

¹⁴They answered, “Some people say you are John the Baptizer.* Others say you are Elijah.* And some say you are Jeremiah* or one of the prophets.*”

¹⁵Then Jesus said to his followers, “And who do you say I am?”

¹⁶Simon Peter answered, “You are the Christ,* the Son of the living God.”

¹⁷Jesus answered, “You are blessed, Simon son of Jonah. No one taught you that. My Father in heaven showed you who I am. ¹⁸So I tell you, you are Peter.² And I will build my church* on this rock. The power of death³ will not be able to defeat my church. ¹⁹I will give you the keys to God’s kingdom.* When you speak judgment here on earth, that judgment will be God’s judgment. When you promise forgiveness here on earth, that forgiveness will be God’s forgiveness.”⁴

²⁰Then Jesus warned his followers not to tell anyone he was the Christ.

Jesus Says He Must Die

(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹From that time Jesus began telling his followers that he must go to Jerusalem. He explained that the older Jewish leaders, the leading priests, and the teachers of the law would make him suffer many things. And he told his followers that he must be killed. Then, on the third day, he would be raised from death.

²²Peter took Jesus away from the other followers to talk to him alone. He began to criticize him. He said, “God save you from those sufferings, Lord! That will never happen to you!”

²³Then Jesus said to Peter, “Get away from me, Satan⁵! You are not helping me! You don’t care

¹ 16:13 *I am* Literally, “the Son of Man is.” ² 16:18 *Peter* The Greek name “Peter,” like the Aramaic name “Cephas,” means “rock.” ³ 16:18 *power of death* Literally, “gates of Hades.” ⁴ 16:19 *When you speak ... God’s forgiveness* Literally, “Whatever you bind on earth will have been bound in heaven, and whatever you loose on earth will have been loosed in heaven.” ⁵ 16:23 *Satan* Name for the devil meaning “the enemy.” Jesus means that Peter was talking like Satan.

¹ 16:18 *Petru* numele grecesc înseamnă «piatră».

Dumnezeu, ci gândești așa cum gândesc oamenii!”

²⁴Apoi Isus le-a spus ucenicilor: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, va trebui să renunțe la dorințele sale, să-și poarte crucea* și să Mă urmeze! ²⁵Oricine vrea să-și salveze viața o va pierde și oricine își pierde viața din cauza Mea o va găsi. ²⁶Ce folos ar avea cel ce ar cuceri lumea, dar și-ar pierde viața? Ce poate oferi un om în schimbul vieții sale, o dată ce-a pierdut-o? ²⁷Iar Fiul omului* va veni în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi și va răsplăti fiecărui om după faptele sale. ²⁸Adevărat vă spun că sunt aici câțiva care nu vor muri până nu-L vor vedea pe Fiul omului venind în Împărăția Sa“.

Schimbarea la față

(Mc. 9:2–13; Lc. 9:28–36)

17 ¹Șase zile mai târziu, Isus i-a luat pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, fratele lui și i-a dus pe un munte înalt, ca să fie singuri. ²Atunci, înfățișarea I s-a schimbat chiar în fața lor. Fața Îi strălucea ca soarele și hainele I s-au făcut albe ca lumina. ³Deodată au apărut în fața lor Moise și Ilie* și au început să stea de vorbă cu Isus.

⁴Petru I-a spus lui Isus: „Doamne, este bine că suntem aici! Dacă vrei, voi face trei corturi aici: unul pentru Tine, unul pentru Moise și unul pentru Ilie!“

⁵În timp ce Petru încă mai vorbea, un nor strălucitor i-a învăluit și o voce din nor a spus: „Acesta este Fiul Meu preaiubit în care Îmi găsesc plăcerea! De El să ascultați!“

⁶Când au auzit ucenicii, s-au speriat atât de rău, încât au căzut cu fețele la pământ. ⁷Apoi Isus a venit și i-a atins, spunându-le: „Ridicați-vă și să nu vă fie teamă!“ ⁸Când și-au ridicat privirea, n-au mai văzut pe nimeni altcineva, în afară de Isus.

⁹În timp ce coborau de pe munte, Isus le-a poruncit: „Să nu spuneți nimănui ce-ați văzut, până la învierea Fiului omului dintre cei morți.“

¹⁰„Atunci de ce spun învățătorii Legii că Ilie/ trebuie să vină primul?“; L-au întrebât ucenicii.

¹17.10 Ilie Vezi Mal. 4:5-6.

about the same things God does. You care only about things that people think are important.”

²⁴Then Jesus said to his followers, “Whoever wants to be my follower must say no to themselves and what they want to do. They must accept the cross* that is given to them and follow me. ²⁵Those who try to keep the life they have will lose it. But those who give up their life for me will save it. ²⁶It is worth nothing for you to have the whole world if you yourself are lost. You could never pay enough to buy back your life. ²⁷The Son of Man* will come again with his Father’s glory* and with his angels. And he will reward everyone for what they have done. ²⁸Believe me when I say that there are some people standing here who will see the Son of Man coming with his kingdom before they die.”

Jesus Is Seen With Moses and Elijah

(Mk. 9:2–13; Lk. 9:28–36)

17 ¹Six days later, Jesus took Peter, James, and John the brother of James and went up on a high mountain. They were all alone there. ²While these followers watched him, Jesus was changed. His face became bright like the sun, and his clothes became white as light. ³Then two men were there, talking with him. They were Moses* and Elijah.*

⁴Peter said to Jesus, “Lord, it is good that we are here. If you want, I will put three tents here—one for you, one for Moses, and one for Elijah.”

⁵While Peter was talking, a bright cloud came over them. A voice came from the cloud and said, “This is my Son and I love him. I am very pleased with him. Obey him!”

⁶The followers with Jesus heard this voice. They were very afraid, so they fell to the ground. ⁷But Jesus came to them and touched them. He said, “Stand up. Don’t be afraid.” ⁸The followers looked up, and they saw that Jesus was now alone.

⁹As Jesus and the followers were coming down the mountain, he gave them this command: “Don’t tell anyone about what you saw on the mountain. Wait until the Son of Man* has been raised from death. Then you can tell people about what you saw.”

¹⁰The followers asked Jesus, “Why do the teachers of the law say that Elijah must come/ before the Christ* comes?”

¹17:10 Elijah must come See Mal. 4:5-6.

¹¹Isus le-a răspuns: „Ilie va veni și va pune totul în ordine. ¹²Dar Eu vă spun că Ilie a și venit, însă ei nu l-au recunoscut și s-au purtat cu el după cum le-a plăcut. La fel va suferi și Fiul omului* în mâinile lor.“
¹³Și ucenicii au înțeles că le vorbea despre Ioan Botezătorul.

Vindecarea unui epileptic

(Mc. 9.14–29; Lc. 9.37–43a)

¹⁴Când S-a întors la mulțime, un om a venit la Isus și a îngenuncheat în fața Lui. ¹⁵Omul i-a zis: „Doamne, ai milă de fiul meu! Este epileptic* și suferă mult. Adesea cade în foc sau în apă. ¹⁶L-am adus ucenicilor Tăi, dar nu l-au putut vindeca.“

¹⁷Isus a răspuns: „Oameni necredincioși, care umblați pe căi greșite! Cât trebuie să mai stau cu voi? Cât o să vă mai rabd? Aduceți băiatul la Mine!“ ¹⁸Și Isus a poruncit duhului rău, care a ieșit afară din el. Așa că băiatul s-a vindecat chiar în clipa aceea.

¹⁹Apoi ucenicii au venit la Isus, L-au luat deoparte și L-au întrebat: „Noi de ce nu am putut să scoatem duhul rău?“

²⁰Isus le-a spus: „Pentru că aveți prea puțină credință. Vă spun adevărul: dacă ați avea credință cât un bob de muștar, ați putea spune acestui munte: «Mută-te de aici, acolo!» și s-ar muta. Și nimic nu ar fi imposibil pentru voi.“ [21]/

Isus vorbește despre moartea și învierea Sa

(Mc. 9.30–32; Lc. 9.43b–45)

²²Când s-au adunat în Galileea, Isus le-a spus: „Fiul omului* va fi dat pe mâna oamenilor. ²³Ei Îl vor omorî, dar în a treia zi va învia.“ Ucenicii s-au întristat foarte mult.

Taxa pentru Templu

²⁴Când au intrat în Capernaum, cei ce strângeau taxele pentru Templu* s-au apropiat de Petru și l-au întrebat: „Învățătorul vostru nu plătește taxa pentru Templu?“

¹17.21 versetul 21 Unele manuscrise grecești adaugă versetul 21: „Asemenea duhuri rele nu ies decât prin rugăciune și post.“

²17.24 taxa pentru Templu o taxă pe care fiecare evreu trebuia s-o plătească o dată pe an pentru Templu.

¹¹Jesus answered, “They are right to say Elijah is coming. And it is true that Elijah will make all things the way they should be. ¹²But I tell you, Elijah has already come. People did not know who he was, and they treated him badly, doing whatever they wanted to do. It is the same with the Son of Man. Those same people will make the Son of Man suffer.” ¹³Then the followers understood that when Jesus said Elijah, he was really talking about John the Baptizer.*

Jesus Frees a Boy From an Evil Spirit

(Mk. 9:14–29; Lk. 9:37–43a)

¹⁴Jesus and the followers went back to the people. A man came to Jesus and bowed before him. ¹⁵The man said, “Lord, be kind to my son. He suffers so much from the seizures he has. He often falls into the fire or into the water. ¹⁶I brought him to your followers, but they could not heal him.”

¹⁷Jesus answered, “You people today have no faith. Your lives are so wrong! How long must I stay with you? How long must I continue to be patient with you? Bring the boy here.” ¹⁸Jesus gave a strong command to the demon* inside the boy. The demon came out of the boy, and the boy was healed.

¹⁹Then the followers came to Jesus alone. They said, “We tried to force the demon out of the boy, but we could not. Why were we not able to make the demon go out?”

²⁰Jesus answered, “You were not able to make the demon go out, because your faith is too small. Believe me when I tell you, if your faith is only as big as a mustard* seed you can say to this mountain, ‘Move from here to there,’ and it will move. You will be able to do anything.” [21]/

Jesus Talks About His Death

(Mk. 9:30–32; Lk. 9:43b–45)

²²Later, the followers met together in Galilee. Jesus said to them, “The Son of Man* will be handed over to people ²³who will kill him. But on the third day he will be raised from death.” The followers were very sad to hear that Jesus would be killed.

Jesus Teaches About Paying Taxes

²⁴Jesus and his followers went to Capernaum.* There the men who collect the two-drachma Temple* tax came to Peter and asked, “Does your teacher pay the Temple tax?”

¹17:21 Some Greek copies add verse 21: “But that kind of spirit comes out only with prayer and fasting.”

²⁵„Ba da“, i-a zis Petru. După ce a intrat în casă, Isus a vorbit primul și a spus: „Tu ce crezi, Simone? De la cine strâng împărății pământului taxe sau tribut? De la fiii lor sau de la străini?“

²⁶„De la străini!“, a răspuns Petru.

Isus i-a spus: „Deci fiii lor sunt scutiți de taxe. ²⁷Dar, ca să nu provocăm necazuri, du-te la mare, aruncă-ți undița și scoate afară primul pește pe care-l vei prinde, deschide-i gura și vei găsi o monedă de patru drahme. Ia-o și dă-o din partea Mea și a ta!“

Cel mai important în Împărăția cerurilor
(Mc. 9.33–37; Lc. 9.46–48)

18¹Atunci ucenicii au venit la Isus și I-au spus: „Cine este cel mai important în Împărăția cerurilor?“

²Isus a chemat un copil la El, l-a pus să stea în fața lor ³și a zis: „Vă spun adevărul: până nu vă veți schimba și nu veți fi asemenea unor copilași, nu veți intra în Împărăția cerurilor. ⁴De aceea, oricine va fi umil ca acest copil, va fi cel mai important în Împărăția cerurilor.

⁵Și oricine primește cu bucurie un astfel de copil în Numele Meu, pe Mine Mă primește.

Prilejuri de poticnire
(Mc. 9.42–48; Lc. 17.1–2)

⁶Iar pentru cel care este o piedică în calea acestor oameni simpli care cred în Mine, va fi mai bine să i se lege de gât o piatră de moară și să fie înecat în adâncul mării. ⁷Vai de oamenii din lume, din cauza lucrurilor care-i fac să păcătuiască! Întotdeauna vor fi ocazii de a păcătui. Dar vai de cel prin care vin aceste ocazii de a păcătui! ⁸Dacă mâna ta sau piciorul tău te face să păcătuiești, taie-l și aruncă-l! Mai bine să intri în viața eternă fără o mână sau fără un picior, decât să ai amândouă mâinile și picioarele, dar să fii aruncat în focul etern. ⁹Și dacă ochiul tău te face să păcătuiești, scoate-l și aruncă-l! Mai bine să intri în viața eternă doar cu un ochi, decât să ai amândoi ochii și să fii aruncat în focul iadului.

²⁵Peter answered, “Yes, he does.”

Peter went into the house where Jesus was. Before Peter could speak, Jesus said to him, “The kings on the earth get different kinds of taxes from people. But who are those who pay the taxes? Are they the king’s children? Or do other people pay the taxes? What do you think?”

²⁶Peter answered, “The other people pay the taxes.”

Jesus said, “Then the children of the king don’t have to pay taxes. ²⁷But we don’t want to upset these tax collectors. So do this: Go to the lake and fish. After you catch the first fish, open its mouth. Inside its mouth you will find a four-drachma coin. Take that coin and give it to the tax collectors.* That will pay the tax for you and me.”

Who Is the Greatest?
(Mk. 9:33–37; Lk. 9:46–48)

18¹About that time the followers came to Jesus and asked, “Who is the greatest in God’s kingdom*?”

²Jesus called a little child to come to him. He stood the child in front of the followers. ³Then he said, “The truth is, you must change your thinking and become like little children. If you don’t do this, you will never enter God’s kingdom. ⁴The greatest person in God’s kingdom is the one who makes himself humble like this child.

⁵“Whoever accepts a little child like this in my name is accepting me.

Jesus Warns About Causes of Sin
(Mk. 9:42–48; Lk. 17:1–2)

⁶“If one of these little children believes in me, and someone causes that child to sin, it will be very bad for that person. It would be better for them to have a millstone* tied around their neck and be drowned in the deep sea. ⁷I feel sorry for the people in the world because of the things that make people sin. These things must happen, but it will be very bad for anyone who causes them to happen.

⁸“If your hand or your foot makes you sin, cut it off and throw it away. It is better for you to lose part of your body and have eternal life than to have two hands and two feet and be thrown into the fire that burns forever. ⁹If your eye makes you sin, take it out and throw it away. It is better for you to have only one eye and have eternal life than to have two eyes and be thrown into the fire of hell.

Pilda cu oaia rătăcită*(Lc. 15.3–7)*

¹⁰Aveți grijă să nu disprețuiți pe nici unul dintre acești micuți. Vă spun că ei au îngeri în cer, îngeri care Îl văd mereu pe Tatăl Meu din ceruri. ^[11]

¹²Spuneți-Mi: voi ce credeți? Dacă un om are o sută de oi și una dintre ele se rătăcește, nu le va lăsa el pe cele nouăzeci și nouă și se va duce să o găsească pe cea rătăcită? ¹³Ba da! Vă spun adevărul: atunci când o găsește, va fi mai fericit pentru ea, decât pentru cele nouăzeci și nouă care nu s-au pierdut. ¹⁴Tot așa, Tatăl vostru din ceruri nu vrea să se rătăcească nici una din aceste ființe aparent lipsite de importanță.

Dacă fratele tău păcătuiește împotriva ta*(Lc. 17.3)*

¹⁵Dacă fratele tău păcătuiește împotriva ta, du-te și vorbește-i între patru ochi despre greșeala lui. Dacă te ascultă, ți-ai câștigat din nou fratele. ¹⁶Dar dacă nu te ascultă, mai ia cu tine una sau două persoane, pentru ca orice se spune să poată fi susținut de spusele a doi sau trei martori.² ¹⁷Dacă fratele tău nu-i va asculta nici pe martori, atunci spune lucrul acesta Bisericii. Dacă nu ascultă nici de Biserică, atunci poartă-te cu el ca și cum ar fi un necredincios sau un vameș.

¹⁸Vă spun adevărul: orice legați pe pământ este legat în ceruri și orice dezlegați pe pământ este dezlegat în ceruri.

¹⁹Vă spun adevărul: dacă doi dintre voi se înțeleg aici, pe pământ, să se roage pentru un lucru, acesta le va fi dat de Tatăl Meu din ceruri. ²⁰Pentru că oriunde sunt doi sau trei oameni adunați în Numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.“

Pilda despre iertare

²¹Petru a venit la Isus și I-a spus: „Doamne, dacă fratele meu păcătuiește împotriva mea, de câte ori să-l iert? Până la șapte ori?”

Jesus Uses a Story About a Lost Sheep*(Lk. 15:3–7)*

¹⁰“Be careful. Don’t think these little children are not important. I tell you that these children have angels in heaven. And those angels are always with my Father in heaven. ^[11]”

¹²“If a man has 100 sheep, but one of the sheep is lost, what will he do? He will leave the other 99 sheep on the hill and go to look for the lost sheep. Right? ¹³And if he finds the lost sheep, he is happier about that one sheep than about the 99 sheep that were never lost. I can assure you, ¹⁴in the same way your Father in heaven does not want any of these little children to be lost.

When Someone Hurts You*(Lk. 17:3)*

¹⁵“If your brother or sister in God’s family does something wrong, go and tell them what they did wrong. Do this when you are alone with them. If they listen to you, then you have helped them to be your brother or sister again. ¹⁶But if they refuse to listen, go to them again and take one or two people with you. Then there will be two or three people who will be able to tell all that happened.² ¹⁷If they refuse to listen to them, then tell the church.* And if they refuse to listen to the church, treat them like you would treat someone who does not know God or who is a tax collector.*

¹⁸“I can assure you that when you speak judgment here on earth, it will be God’s judgment. And when you promise forgiveness here on earth, it will be God’s forgiveness.³ ¹⁹To say it another way, if two of you on earth agree on anything you pray for, my Father in heaven will do what you ask. ²⁰Yes, if two or three people are together believing in me, I am there with them.”

A Story About Forgiveness

²¹Then Peter came to Jesus and asked, “Lord, when someone⁴ won’t stop doing wrong to me, how many times must I forgive them? Seven times?”

¹18.11 versetul 11 Unele manuscrise grecești adaugă versetul 11: „Fiul omului a venit să-i mântuiască pe cei pierduți.”
²18.16 orice spune ... martori Vezi Dt. 19.15.

¹18:11 Some Greek copies add verse 11: “The Son of Man came to save lost people.” See Lk. 19:10. ²18:16 Then ... happened See Deut. 19:15. ³18:18 when you speak ... God’s forgiveness Literally, “whatever you bind on earth will have been bound in heaven, and whatever you loose on earth will have been loosed in heaven.” ⁴18:21 someone Literally, “my brother.”

²²Isus i-a zis: „Nu-ți spun că de șapte ori, ci, mai degrabă, de șaptezeci de ori câte șapte!”

²³Împărăția cerurilor se aseamănă cu un împărat care a hotărât să-și strângă datoriile de la slujitorii săi. ²⁴Când a început să facă socoteala, i-au adus un om care îi datora cincizeci de milioane de monede de argint. ²⁵De vreme ce omul nu avea ce să-i dea înapoi, stăpânul a hotărât ca acesta să fie vândut, împreună cu soția, copiii și tot ce avea și acei bani să fie dați stăpânului pentru ce datora omul.

²⁶Atunci slujitorul a căzut în genunchi înaintea stăpânului lui și l-a rugat: «Ai răbdare cu mine și-ți voi plăti toată datoria!» ²⁷Stăpânului i s-a făcut milă de el, așa că a șters datoria omului și l-a lăsat să plece.

²⁸După ce a plecat, acest slujitor l-a găsit pe unul dintre ceilalți slujitori, care-i datora lui o sută de monede. L-a apucat de gât și i-a spus: «Plătește-mi datoria!»

²⁹Celălalt slujitor a căzut în genunchi înaintea lui, implorându-l: «Ai răbdare cu mine și-ți voi plăti!»

³⁰Dar primul slujitor a refuzat. L-a luat și l-a aruncat pe datornic în închisoare până își va plăti datoria. ³¹Când au văzut ce s-a întâmplat, ceilalți slujitori s-au întristat foarte tare. Așa că s-au dus să-i spună stăpânului lor tot ce s-a întâmplat.

³²Atunci stăpânul l-a chemat pe acel slujitor și i-a spus: «Slujitor rău! Ți-am șters toată datoria pe care o aveai la mine pentru că m-ai implorat să fac astfel. ³³N-ar fi trebuit să ai și tu îndurare față de cel care este slujitor ca tine, așa cum ți-am arătat și eu îndurare?» ³⁴Iar stăpânul s-a supărat foarte tare și l-a dat să fie pedepsit până-și va plăti datoria.

³⁵Așa vă va face și Tatăl Meu ceresc, dacă voi nu vă iertați frațele din toată inima.“

²²Jesus answered, “I tell you, you must forgive them more than seven times. You must continue to forgive them even if they do wrong to you seventy-seven times.¹”

²³“So God’s kingdom* is like a king who decided to collect the money his servants owed him. ²⁴The king began to collect his money. One servant owed him several thousand pounds² of silver. ²⁵He was not able to pay the money to his master, the king. So the master ordered that he and everything he owned be sold, even his wife and children. The money would be used to pay the king what the servant owed.

²⁶“But the servant fell on his knees and begged, ‘Be patient with me. I will pay you everything I owe.’ ²⁷The master felt sorry for him. So he told the servant he did not have to pay. He let him go free.

²⁸“Later, that same servant found another servant who owed him a few dollars’ worth of silver. He grabbed the other servant around the neck and said, ‘Pay me the money you owe me!’

²⁹“The other servant fell on his knees and begged him, ‘Be patient with me. I will pay you everything I owe.’

³⁰“But the first servant refused to be patient. He told the judge that the other servant owed him money, and that servant was thrown into prison. He had to stay in prison until he could pay everything he owed. ³¹All the other servants saw what happened. They felt very sorry for the man. So they went and told their master everything that happened.

³²“Then the master called his servant in and said, ‘You evil servant. You begged me to forgive your debt, and I said you did not have to pay anything! ³³So you should have given that other man who serves with you the same mercy I gave you.’ ³⁴The master was very angry, so he put the servant in prison to be punished. And he had to stay in prison until he could pay everything he owed.

³⁵“This king did the same as my heavenly Father will do to you. You must forgive your brother or sister with all your heart, or my heavenly Father will not forgive you.”

¹ 18:22 *seventy-seven times* Or, “seventy times seven,” a very large number, meaning there should be no limit to forgiveness. ² 18:24 *several thousand pounds* Literally, “10,000 *talanta*” or “talents.” A talent was about 27 to 36 kilograms (60 to 80 pounds) of gold, silver, or copper coins.

¹ 18.22 *șaptezeci de ori câte șapte* sau: șaptezeci și șapte.

Despre divorț
(Mc. 10:1–12)

19¹După ce a terminat Isus de spus aceste cuvinte, a plecat din Galileea și a intrat în ținutul Iudeii, de partea cealaltă a râului Iordan. ²O mare mulțime de oameni L-a urmat și El i-a vindecat acolo.

³Niște farisei* au venit la El ca să-L pună la încercare. I-au zis: „Este îngăduit ca un bărbat să divorțeze de soția sa din orice motiv?”

⁴Isus le-a răspuns: „Nu ați citit că, la început, Creatorul «i-a făcut bărbat și femeie?»¹ ⁵Apoi Dumnezeu a spus: «De aceea îi va lăsa bărbatul pe tatăl său și pe mama sa pentru a se uni cu soția sa și cei doi vor fi un singur trup.»² ⁶De aceea ei nu mai sunt doi, ci unul. Și nimeni nu ar trebui să despartă ce a unit Dumnezeu.“

⁷„Atunci de ce a dat Moise o poruncă prin care îi este permis bărbatului să divorțeze de soția sa scriindu-i o scrisoare de despărțire?”³ L-au întrebat fariseii.

⁸Isus le-a răspuns: „Moise a îngăduit să divorțați de soțiile voastre, din cauza inimilor voastre împietrite, dar la început nu a fost așa. ⁹Vă spun că, dacă un bărbat divorțează de soția lui — în afară de cazul când ea i-a fost necredincioasă — și se căsătorește cu alta, comite adulter.“

¹⁰Atunci, ucenicii I-au zis: „Dacă așa stau lucrurile cu relația dintre bărbat și femeie, mai bine să nu te căsătorești!”

¹¹Isus le-a spus: „Nu oricine poate accepta această învățătură, ci doar aceia cărora le-a fost dat! ¹²Sunt bărbați care nu se pot căsători⁴: unii care din naștere sunt incapabili de procreere; alții care au ajuns ulterior în aceeași situație, fiind făcuți astfel de alți oameni; iar unii au renunțat la căsătorie pentru Împărăția cerurilor. Cine poate primi această învățătură, s-o primească.“

Isus și copiii

(Mc. 10:13–16; Lc. 18:15–17)

¹³La Isus au fost aduși niște copii, pentru ca El să-și pună mâinile peste ei și să Se roage pentru ei. Dar ucenicii i-au muștră.

Jesus Teaches About Divorce
(Mk. 10:1–12)

19¹After Jesus said all these things, he left Galilee. He went into the area of Judea on the other side of the Jordan River. ²Many people followed him. Jesus healed the sick people there.

³Some Pharisees* came to Jesus. They tried to make him say something wrong. They asked him, “Is it right for a man to divorce his wife for any reason he chooses?”

⁴Jesus answered, “Surely you have read this in the Scriptures*: When God made the world, ‘he made people male and female.’¹ ⁵And God said, ‘So a man will leave his father and mother and be joined to his wife. And the two people will become one.’² ⁶So they are no longer two, but one. God has joined them together, so no one should separate them.”

⁷The Pharisees asked, “So why did Moses* give a command allowing a man to divorce his wife by writing a certificate of divorce³?”

⁸Jesus answered, “Moses allowed you to divorce your wives because you refused to accept God’s teaching. But divorce was not allowed in the beginning. ⁹I tell you that any man who divorces his wife and marries another woman is guilty of the sin of adultery.* The only reason for a man to divorce and marry again is if his first wife had sexual relations with another man.”

¹⁰The followers said to Jesus, “If that is the only reason a man can divorce his wife, it is better not to marry.”

¹¹He answered, “Not everyone can accept this truth about marriage. But God has made some people able to accept it. ¹²There are different reasons why some men cannot marry.⁴ Some men were born without the ability to make children. Other men were made that way later in life. And others have given up marriage because of God’s kingdom.* But the person who can marry should accept this teaching about marriage.⁵”

Jesus Welcomes Children

(Mk. 10:13–16; Lk. 18:15–17)

¹³Then the people brought their little children to Jesus so that he could lay his hands on them to bless them and pray for them. When the followers

¹19:4 Citat din Gen. 1:27 sau 5:2. ²19:5 Citat din Gen. 2:24. ³19:7 scrisoare de despărțire Vezi Dt. 24:1. ⁴19:12 bărbați care nu se pot căsători lit. eunuci.

¹19:4 Quote from Gen. 1:27; 5:2. ²19:5 Quote from Gen. 2:24. ³19:7 a command ... certificate of divorce See Deut. 24:1. ⁴19:12 some men cannot marry Literally, “there are eunuchs.” ⁵19:12 But ... marriage Or, “The person who can accept this teaching about not marrying should accept it.”

¹⁴Isus le-a zis: „Lăsați copiii să vină la Mine și nu le stați în cale, pentru că Împărăția cerurilor este a unora ca ei.“
¹⁵Isus Și-a pus mâinile peste ei, S-a rugat pentru ei și apoi a plecat de acolo.

Tânărul bogat

(Mc. 10.17–31; Lc. 18.18–30)

¹⁶Era acolo un om care s-a apropiat de Isus și L-a întrebat: „Învățătorule, ce bine să fac pentru ca să am viață eternă?”

¹⁷Isus a răspuns: „De ce Mă întrebi: «Ce bine?» Binele este Unul singur! Dacă vrei să ai viață eternă, împlinește poruncile.“

¹⁸Omul L-a întrebat: „Care?”

Isus i-a zis: „Să nu ucizi, să nu comiți adulter, să nu furi, să nu minți, ¹⁹să-i respecti pe tatăl tău și pe mama ta.»¹ Și: «Să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși.»²“

²⁰Tânărul i-a spus: „Am respectat toate aceste porunci. Ce-mi lipsește?”

²¹Isus i-a spus: „Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde tot ce ai și dăruiește săracilor, ca să ai o comoară în ceruri. Apoi, vino și urmează-Mă!”

²²Dar când a auzit tânărul aceste lucruri, a plecat întristat, pentru că era foarte bogat.

²³Isus le-a spus ucenicilor: „Vă spun adevărul: va fi foarte greu pentru cel bogat să intre în Împărăția cerurilor! ²⁴Vă spun că este mai ușor pentru o cămilă să treacă prin gaura acului, decât pentru cel bogat să intre în Împărăția lui Dumnezeu!”

²⁵Când au auzit ucenicii aceste cuvinte, au rămas foarte mirați și au întrebat: „Atunci cine poate fi mântuit?”

²⁶Isus S-a uitat la ei și le-a zis: „Acesta este un lucru pe care oamenii nu-l pot face singuri, dar Dumnezeu poate face orice.“

²⁷Petru a spus: „Iată, noi am lăsat totul și Te-am urmat. Ce folos vom avea?”

²⁸Și Isus le-a răspuns: „În lumea cea nouă care va veni, când Fiul omului* va sta pe tronul Său măreț, voi, cei care M-ați urmat, veți sta pe douăsprezece tronuri și veți

saw this, they told the people to stop bringing their children to him. ¹⁴But Jesus said, “Let the little children come to me. Don’t stop them, because God’s kingdom* belongs to people who are like these children.” ¹⁵After Jesus blessed the children, he left there.

A Rich Man Refuses to Follow Jesus

(Mk. 10:17–31; Lk. 18:18–30)

¹⁶A man came to Jesus and asked, “Teacher, what good thing must I do to have eternal life?”

¹⁷Jesus answered, “Why do you ask me about what is good? Only God is good. But if you want to have eternal life, obey the law’s commands.”

¹⁸The man asked, “Which ones?”

Jesus answered, “‘You must not murder anyone, you must not commit adultery,* you must not steal, you must not tell lies about others, ¹⁹you must respect your father and mother,’¹ and ‘love your neighbor² the same as you love yourself.’³”

²⁰The young man said, “I have obeyed all these commands. What else do I need?”

²¹Jesus answered, “If you want to be perfect, then go and sell all that you own. Give the money to the poor, and you will have riches in heaven. Then come and follow me!”

²²But when the young man heard Jesus tell him to give away his money, he was sad. He didn’t want to do this, because he was very rich. So he left.

²³Then Jesus said to his followers, “The truth is, it will be very hard for a rich person to enter God’s kingdom.* ²⁴Yes, I tell you, it is easier for a camel to go through the eye of a needle than for a rich person to enter God’s kingdom.”

²⁵The followers were amazed to hear this. They asked, “Then who can be saved?”

²⁶Jesus looked at them and said, “This is something that people cannot do. But God can do anything.”

²⁷Peter said to him, “We left everything we had and followed you. So what will we have?”

²⁸Jesus said to them, “When the time of the new world comes, the Son of Man* will sit on his great and glorious throne. And I can promise that you who followed me will sit on twelve thrones, and

¹ 19.19 » Citat din Ex. 20.12–16 și Dt. 5.16–20. ² 19.19 Citat din Lv. 19.18.

¹ 19:19 Quote from Ex. 20:12–16; Deut. 5:16–20. ² 19:19 *your neighbor* Or, “others.” Jesus’ teaching in Lk. 10:25–37 makes clear that this includes anyone in need. ³ 19:19 Quote from Lev. 19:18.

judeca poporul lui Dumnezeu.²⁹ Și oricine a lăsat case sau frați și surori, tată și mamă sau copii sau ogoare pentru Mine, va primi de o sută de ori mai mult și va moșteni viața eternă.³⁰ Și mulți dintre cei care sunt acum cei dintâi vor fi cei din urmă, iar cei din urmă vor fi cei dintâi.

Pilda lucrătorilor viei

20¹ Împărăția cerurilor este ca un proprietar de pământ care s-a dus de dimineață să angajeze lucrători pentru via sa.² S-a înțeles cu lucrătorii să le plătească o monedă de argint* pe zi și apoi i-a trimis la vie.

³ Pe la ora nouă dimineața, a plecat de acasă și a văzut niște oameni care stăteau în piață fără să facă nimic.⁴ Și le-a spus: «Duceți-vă în via mea și vă voi plăti așa cum trebuie.»⁵ Așa că au plecat să lucreze în vie.

Încă o dată, pe la amiază și pe la ora trei, proprietarul a plecat de acasă și a făcut la fel.⁶ Pe la ora cinci, a plecat iarăși de acasă și a găsit niște oameni stând în piață. I-a întrebat: «De ce stați aici toată ziua fără să faceți nimic?»

⁷ «Pentru că nu ne-a angajat nimeni la lucru», i-au zis ei.

«Duceți-vă și voi în via mea!», le-a spus proprietarul.

⁸ La sfârșitul zilei, proprietarul viei i-a spus administratorului său: «Cheamă lucrătorii și plătește-i, începând cu ultimii angajați și terminând cu primii angajați.»

⁹ Cei care fuseseră angajați pe la cinci, au venit și au primit o monedă de argint.¹⁰ Când au venit primii angajați, au crezut că vor primi mai mult, dar fiecare a primit câte o monedă de argint.¹¹ Au luat-o și au început să se plângă proprietarului viei,¹² zicând: «Aceștia din urmă au fost angajați numai pentru o oră și pe noi ne-ai plătit cât i-ai plătit și pe ei, chiar dacă noi am lucrat toată ziua sub soarele arzător.»

you will judge the twelve tribes of Israel.¹
²⁹ Everyone who has left houses, brothers, sisters, father, mother, children, or farms to follow me will get much more than they left. And they will have eternal life.³⁰ Many people who have the highest place in life now will have the lowest place in the future. And many people who have the lowest place now will have the highest place in the future.

Jesus Uses a Story About Farm Workers

20¹ “God’s kingdom* is like a man who owned some land. One morning, the man went out very early to hire some people to work in his vineyard.*² He agreed to pay the workers one silver coin* for working that day. Then he sent them into the vineyard to work.

³ “About nine o’clock the man went to the marketplace and saw some other people standing there. They were doing nothing.⁴ So he said to them, ‘If you go and work in my field, I will pay you what your work is worth.’⁵ So they went to work in the vineyard.

“The man went out again about twelve o’clock and again at three o’clock. Both times he hired some others to work in his vineyard.⁶ About five o’clock the man went to the marketplace again. He saw some other people standing there. He asked them, ‘Why did you stand here all day doing nothing?’

⁷ “They said, ‘No one gave us a job.’

“The man said to them, ‘Then you can go and work in my vineyard.’

⁸ “At the end of the day, the owner of the field said to the boss of all the workers, ‘Call the workers and pay them all. Start by paying the last people I hired. Then pay all of them, ending with the ones I hired first.’

⁹ “The workers who were hired at five o’clock came to get their pay. Each worker got one silver coin.¹⁰ Then the workers who were hired first came to get their pay. They thought they would be paid more than the others. But each one of them also received one silver coin.¹¹ When they got their silver coin, they complained to the man who owned the land.¹² They said, ‘Those people were hired last and worked only one hour. But you paid them the same as us. And we worked hard all day in the hot sun.’

¹ 19:28 *Israel* First, Israel was the people descended from Jacob (see “Israel” in the Word List), but the name is also used in Scripture to mean all of God’s people.

¹³Proprietarul le-a spus: «Prietene, nu sunt nedrept cu tine. Nu ne-am înțeles să vă plătesc cu o monedă de argint? ¹⁴Ia ce-i al tău și du-te acasă. Vreau să dau ultimului lucrător angajat cât v-am dat și vouă. ¹⁵Nu am eu dreptul să fac ce vreau cu ce am? Sunteți invidioși pentru că sunt bun cu oamenii?»

¹⁶Căci cei din urmă vor fi cei dintâi, iar cei dintâi vor fi cei din urmă!¹

Isus vorbește din nou despre moartea și învierea Sa

(Mc. 10.32–34; Lc. 18.31–34)

¹⁷Isus era în drum spre Ierusalim. În timp ce mergea, i-a luat pe cei doisprezece ucenici deoparte și le-a zis: ¹⁸„Ascultați! Mergem spre Ierusalim. Fiul omului* va fi dat pe mâna conducătorilor preoților și a învățătorilor Legii și aceștia Îl vor condamna la moarte. ¹⁹Apoi Îl vor da pe mâna neevreilor, ca să-și bată joc de El, să-L biciuiască și să-L răstignească, dar în a treia zi va învia.“

Cererea mamei fiilor lui Zebedei

(Mc. 10.35–45)

²⁰Atunci a venit la Isus mama fiilor lui Zebedei împreună cu fiii săi. S-a închinat în fața Lui și L-a rugat să facă ceva pentru ea.

²¹El a întrebat-o: „Ce vrei?”

Și ea I-a zis: „Promite-mi că acești doi fii ai mei vor sta unul la dreapta și altul la stânga Ta, în Împărăția Ta!”

²²Isus i-a răspuns: „Nu știți ce cereți! Puteți voi să beți din paharul suferinței din care voi bea Eu?²”

„Da, putem“, i-au zis ei.

²³Isus le-a zis: „O să beți, într-adevăr, din paharul suferinței Mele. Dar nu sunt Eu Acela care acordă privilegiul de a sta la dreapta sau la stânga Mea, ci Tatăl Meu îl va da celor pentru care au fost pregătite aceste locuri.“

²⁴Când au auzit ceilalți zece ucenici, s-au supărat pe cei doi frați. ²⁵Isus i-a chemat la El și le-a zis: „Știți că cei ce sunt conducători peste nevrei își arată puterea față de ei, iar conducătorii lor cei mai importanți își exercită autoritatea asupra lor. ²⁶Dar nu ar

¹³“But the man who owned the field said to one of them, ‘Friend, I am being fair with you. You agreed to work for one silver coin. Right? ¹⁴So take your pay and go. I want to give the man who was hired last the same pay I gave you. ¹⁵I can do what I want with my own money. Why would you be mad at me for being good to someone?’

¹⁶“So those who have the last place now will have the first place in the future. And those who have the first place now will have the last place in the future.”

Jesus Talks Again About His Death

(Mk. 10:32–34; Lk. 18:31–34)

¹⁷Jesus was going to Jerusalem. His twelve followers were with him. While they were walking, he gathered the followers together and spoke to them privately. He said to them, ¹⁸“We are going to Jerusalem. The Son of Man* will be handed over to the leading priests and the teachers of the law, and they will say he must die. ¹⁹They will hand him over to the foreigners, who will laugh at him and beat him with whips, and then they will kill him on a cross. But on the third day after his death, he will be raised to life again.”

A Mother Asks a Special Favor

(Mk. 10:35–45)

²⁰Then Zebedee’s wife came to Jesus and brought her sons. She bowed before Jesus and asked him to do something for her.

²¹Jesus said, “What do you want?”

She said, “Promise that one of my sons will sit at your right side in your kingdom and the other at your left.”

²²So Jesus said to the sons, “You don’t understand what you are asking. Can you drink from the cup¹ that I must drink from?”

The sons answered, “Yes, we can!”

²³Jesus said to them, “It is true that you will drink from the cup that I drink from. But it is not for me to say who will sit at my right or my left. My Father has decided who will do that. He has prepared those places for them.”

²⁴The other ten followers heard this and were angry with the two brothers. ²⁵So Jesus called the followers together. He said, “You know that the rulers of the non-Jewish people love to show their power over the people. And their important leaders love to use all their authority over the people. ²⁶But it should not be that way with you.

¹ 20.16 versetul 16 Unele manuscrise grecești conțin și următoarele cuvinte: „Pentru că mulți sunt chemați, dar puțini sunt aleși.“ ² 20.22 Puteți ... Eu? Isus Se referă aici la suferințele pe care urma să le îndure.

¹ 20:22 cup A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come. Also in verse 23.

trebui să fie la fel cu voi. Oricine vrea să devină mare printre voi, trebuie să fie slujitorul vostru. ²⁷Și oricare dintre voi vrea să fie primul, acela să vă fie ca un sclav. ²⁸Trebuie să fiți asemenea Fiului omului, care nu a venit să fie slujit, ci El să slujească și să-Și dea viața ca preț de răscumpărare pentru ca mulți oameni să fie eliberați.“

Vindecarea orbilor din Ierihon

(Mc. 10.46–52; Lc. 18.35–43)

²⁹Pe când plecau din Ierihon, o mare mulțime L-a urmat. ³⁰Erau acolo doi orbi care stăteau lângă drum. Când au auzit că trece Isus, au strigat: „Ai milă de noi, Doamne, Fiul lui David!“

³¹Mulțimea i-a certat și le-a spus să tacă. Dar ei au început să strige și mai tare: „Doamne, Fiul lui David, ai milă de noi!“

³²Atunci Isus S-a oprit, i-a chemat și le-a zis: „Ce vreți să fac pentru voi?“

³³„Vrem să vedem, Doamne!“ I-au răspuns ei.

³⁴Lui Isus I s-a făcut milă de ei și le-a atins ochii. Chiar din clipa aceea au început să vadă din nou și L-au urmat.

Intrarea lui Isus în Ierusalim

(Mc. 11.1–11; Lc. 19.28–38; Ioan 12.12–19)

21 ¹Când s-au apropiat de Ierusalim și au ajuns la Betfaghe, înspre Muntele Măslinilor*, Isus i-a trimis pe doi dintre ucenici, ²spunându-le: „Duceți-vă în satul dinaintea voastră. Veți găsi acolo o măgăriță legată și cu ea, un măgăruș. Dezlegați-i și aduceți-i la Mine! ³Dacă vă zice cineva ceva, spuneți-i: «Domnul are nevoie de ei și îi va trimite înapoi curând.»“

⁴Acestea s-au întâmplat ca să se împlinească ceea ce fusese spus de către profet*:

⁵„Spuneți cetății Sionului:

«Iată! Împăratul tău vine la tine!

Este smerit și vine călare pe un măgar,

pe un măgăruș,

mânzul unui animal de povară.»“

Zaharia 9.9

⁶Ucenicii s-au dus și au făcut așa cum le poruncise Isus. ⁷Au adus măgărița și măgărușul. Apoi și-au pus hainele peste ei și Isus S-a așezat deasupra. ⁸Cei mai mulți dintre oameni și-au așternut hainele pe drum, iar alții au rupt ramuri din copaci, pe care le-au

Whoever wants to be your leader must be your servant. ²⁷Whoever wants to be first must serve the rest of you like a slave. ²⁸Do as I did: The Son of Man* did not come for people to serve him. He came to serve others and to give his life to save many people.”

Jesus Heals Two Blind Men

(Mk. 10:46–52; Lk. 18:35–43)

²⁹When Jesus and his followers were leaving Jericho, a large crowd followed him. ³⁰There were two blind men sitting by the road. They heard that Jesus was coming by. So they shouted, “Lord, Son of David,* please help us!”

³¹The people there criticized the blind men and told them to be quiet. But they shouted more and more, “Lord, Son of David, please help us!”

³²Jesus stopped and said to them, “What do you want me to do for you?”

³³They answered, “Lord, we want to be able to see.”

³⁴Jesus felt sorry for the blind men. He touched their eyes, and immediately they were able to see. Then they became followers of Jesus.

Jesus Enters Jerusalem Like a King

(Mk. 11:1–11; Lk. 19:28–38; Jn. 12:12–19)

21 ¹Jesus and his followers were coming closer to Jerusalem. But first they stopped at Bethphage at the hill called the Mount of Olives.* From there Jesus sent two of his followers into town. ²He said to them, “Go to the town you can see there. When you enter it, you will find a donkey with her colt. Untie them both, and bring them to me. ³If anyone asks you why you are taking the donkeys, tell them, ‘The Master needs them. He will send them back soon.’”

⁴This showed the full meaning of what the prophet* said,

⁵“Tell the city of Zion,

‘Now your king is coming to you.

He is humble and riding on a donkey.

He is riding on a young donkey,

born from a work animal.” Zechariah 9:9

⁶The followers went and did what Jesus told them to do. ⁷They brought the mother donkey and the young donkey to him. They put their coats on the donkeys, and Jesus sat on the coats. ⁸On the way to Jerusalem many people spread their coats on the road for Jesus. Others cut branches from

așternut pe drum. ⁹Mulțimea care mergea înaintea și în urma Lui striga:

„Laudă! Ție, Fiul lui David*!
Binecuvântat să fie Cel ce vine
în Numele Domnului! *Psalmul 118.26*

Laudă lui Dumnezeu în ceruri!“

¹⁰Când a intrat Isus în Ierusalim, cetatea întreagă era cuprinsă de agitație și oamenii întrebau: „Cine este acest om?“

¹¹Iar mulțimile răspundeau mereu: „Acesta este profetul Isus; vine din Nazaret, din ținutul Galileii.“

Alungarea vânzătorilor din Templu

(*Mc. 11.15–19; Lc. 19.45–48; Ioan 2.13–22*)

¹²Isus a intrat în Templu și i-a alungat afară pe toți cei ce vindeau și cumpărau în Templu*. A răsturnat mesele celor ce schimbau bani și scaunele celor ce vindeau porumbei. ¹³Isus le-a zis: „Este scris în Scriptură*: «Casa Mea va fi un loc pentru rugăciune»² și voi ați făcut din ea «o peșteră pentru tâlhari!»³“

¹⁴Niște orbi și niște infirmi au venit la El în Templu și i-a vindecat. ¹⁵Când conducătorii preoților și învățătorii Legii au văzut minunile pe care le făcuse Isus și pe copiii din Templu strigând: «Lăudat să fie Fiul lui David*!», s-au supărat și L-au întrebat:

¹⁶„Auzi ce spun acești copii?“

Și Isus le-a răspuns: „Da, aud. Oare n-ați citit în Scriptură: «Ai făcut astfel încât până și copiii și pruncii care sug cântă laude»?⁴“

¹⁷Apoi i-a lăsat și a plecat de la Ierusalim în Betania, unde și-a petrecut noaptea.

Puterea credinței

(*Mc. 11.12–14, 20–24*)

¹⁸Dimineața devreme, pe când venea spre cetate, lui Isus I s-a făcut foame. ¹⁹A văzut un smochin lângă drum, S-a dus spre el, dar nu a găsit decât frunze. Așa că i-a zis: „Să

the trees and spread them on the road. ⁹Some of the people were walking ahead of Jesus. Others were walking behind him. They all shouted,

“Praise! to the Son of David*!
‘Welcome! God bless the one who comes in
the name of the Lord!’ *Psalm 118:25–26*

Praise to God in heaven!”

¹⁰Then Jesus went into Jerusalem. All the people in the city were confused. They asked, “Who is this man?”

¹¹The crowds following Jesus answered, “This is Jesus. He is the prophet from the town of Nazareth in Galilee.”

Jesus Goes to the Temple

(*Mk. 11:15–19; Lk. 19:45–48; Jn. 2:13–22*)

¹²Jesus went into the Temple* area. He threw out all those who were selling and buying things there. He turned over the tables that belonged to those who were exchanging different kinds of money. And he turned over the benches of those who were selling doves. ¹³Jesus said to them, “The Scriptures* say, ‘My house will be called a house of prayer.’² But you are changing God’s house into a ‘hiding place for thieves.’³”

¹⁴Some blind people and some who were crippled came to Jesus in the Temple area. Jesus healed them. ¹⁵The leading priests and the teachers of the law saw the wonderful things he was doing. And they saw the children praising him in the Temple area. The children were saying, “Praise to the Son of David.*” All this made the priests and the teachers of the law angry.

¹⁶They asked Jesus, “Do you hear what these children are saying?”

He answered, “Yes. The Scriptures say, ‘You have taught children and babies to give praise.’⁴ Have you not read that Scripture?”

¹⁷Then Jesus left them and went out of the city to Bethany, where he spent the night.

Jesus Shows the Power of Faith

(*Mk. 11:12–14, 20–24*)

¹⁸Early the next morning, Jesus was going back to the city. He was very hungry. ¹⁹He saw a fig tree beside the road and went to get a fig from it. But there were no figs on the tree. There were only leaves. So Jesus said to the tree, “You

¹21:9 *Laudă* lit. „Osana“, cuvânt evreiesc care înseamnă „măntuiește“, dar care a ajuns să fie o expresie a laudei. ²21:13 Citat din Is. 56:7. ³21:13 Citat din Ier. 7:11. ⁴21:16 Citat din Citat din Ps. 8:2, versiunea grecească.

¹21:9 *Praise* Literally, “*Hosanna*,” a Hebrew word used in praying to God for help. Here, it was probably a shout of celebration used in praising God or his Messiah. Also in the last line of this verse and in verse 15. ²21:13 Quote from Isa. 56:7. ³21:13 Quote from Jer. 7:11. ⁴21:16 Quote from Ps. 8:2 (Greek version).

nu mai dai roade niciodată!“ Iar smochinul s-a uscat pe loc.

²⁰Când au văzut ucenicii acest lucru, au rămas uimiți și au zis: „Cum de s-a uscat atât de repede smochinul?“

²¹Isus le-a răspuns: „Adevărat vă spun că, dacă aveți credință și nu vă îndoiiți, nu numai că veți putea face smochinului ce i-am făcut Eu, dar dacă spuneți acestui munte: «Ridică-te și aruncă-te în mare!», așa se va întâmpla. ²²Și orice veți cere în rugăciune, cu credință, veți primi.“

Autoritatea lui Isus

(Mc. 11:27–33; Lc. 20:1–8)

²³După ce a intrat Isus în Templu*, conducătorii preoților și bătrânii poporului au venit la El, în timp ce îi învăța pe oameni și L-au întrebat: „Cu ce autoritate faci Tu aceste lucruri și cine Ți-a dat această autoritate?“

²⁴Isus le-a răspuns: „Am să vă pun și Eu doar o întrebare și, dacă Îmi răspundeți, vă voi spune și Eu cu ce autoritate fac acestea. ²⁵De unde venea botezul* lui Ioan? De la Dumnezeu sau de la oameni?“

Au început să vorbească între ei și au zis: „Dacă spunem: «De la Dumnezeu», va zice: «Atunci de ce nu l-ați crezut?». ²⁶Iar dacă spunem: «De la oameni», ne temem de reacția oamenilor, pentru că mulțimea îl consideră pe Ioan un profet.*“

²⁷Așa că I-au răspuns: „Nu știm de unde venea!“

„Atunci nici Eu n-am să vă spun cu ce autoritate fac aceste lucruri“, le-a spus Isus.

Pilda celor doi fii

²⁸„Spuneți-Mi, ce credeți? Un om avea doi fii. S-a dus la primul și i-a zis: «Fiule, du-te și lucrează astăzi la vie!», dar fiul i-a răspuns: «Nu mă duc!»

²⁹Dar mai târziu s-a răzgândit și s-a dus.

³⁰Apoi s-a dus la celălalt fiu și i-a spus același lucru. Iar el i-a zis: «Mă voi duce, domnule!» Dar nu s-a dus.

³¹Care dintre ei a făcut ce i-a spus tatăl?“

Și ei au zis: „Primul.“

Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: vameșii* și prostituatele vor intra în Împărăția lui Dumnezeu înaintea voastră. ³²Căci Ioan a venit să vă arate cum să trăiți drept și nu

will never again produce fruit!“ The tree immediately dried up and died.

²⁰When the followers saw this, they were very surprised. They asked, “How did the fig tree dry up and die so quickly?”

²¹Jesus answered, “The truth is, if you have faith and no doubts, you will be able to do the same as I did to this tree. And you will be able to do more. You will be able to say to this mountain, ‘Go, mountain, fall into the sea.’ And if you have faith, it will happen. ²²If you believe, you will get anything you ask for in prayer.”

Jewish Leaders Doubt Jesus’ Authority

(Mk. 11:27–33; Lk. 20:1–8)

²³Jesus went into the Temple* area. While Jesus was teaching there, the leading priests and the older leaders of the people came to him. They said, “Tell us! What authority do you have to do these things you are doing? Who gave you this authority?”

²⁴Jesus answered, “I will ask you a question too. If you answer me, then I will tell you what authority I have to do these things. ²⁵Tell me: When John baptized* people, did his authority come from God or was it only from other people?”

The priests and the Jewish leaders talked about Jesus’ question. They said to each other, “If we answer, ‘John’s baptism was from God,’ then he will say, ‘Then why didn’t you believe John?’ ²⁶But we can’t say John’s baptism was from someone else. We are afraid of the people, because they all believe John was a prophet.*”

²⁷So they told Jesus, “We don’t know the answer.”

Jesus said, “Then I won’t tell you what my authority is to do these things.

Jesus Uses a Story About Two Sons

²⁸“Tell me what you think about this: There was a man who had two sons. He went to the first son and said, ‘Son, go and work today in the vineyard.*”

²⁹“The son answered, ‘I will not go.’ But later he decided he should go, and he went.

³⁰“Then the father went to the other son and said, ‘Son, go and work today in the vineyard.’ He answered, ‘Yes, sir, I will go and work.’ But he did not go.

³¹“Which of the two sons obeyed his father?”

The Jewish leaders answered, “The first son.”

Jesus said to them, “The truth is, you are worse than the tax collectors* and the prostitutes. In fact, they will enter God’s kingdom* before you enter. ³²John came showing you the right way to live,

l-ați crezut. Însă vameșii și prostituatele l-au crezut. Voi ați văzut că s-a întâmplat așa și tot ați refuzat să vă schimbați viața și să-l credeți.“

Pilda viticulturilor

(Mc. 12.1–12; Lc. 20.9–19)

³³„Ascultați altă pildă. Era odată un proprietar care plantase o vie. A pus un gard în jurul ei, a săpat o groapă pentru teasc și a construit un turn de pază. Apoi a arendat-o unor viticultori și a plecat în călătorie. ³⁴Când a venit vremea recoltării strugurilor, proprietarul viei și-a trimis slujitorii la viticultori pentru a-și lua partea sa din struguri.

³⁵Dar viticultorii i-au prins pe slujitori. Pe unul l-au bătut, pe unul l-au omorât și pe celălalt l-au lovit cu pietre. ³⁶Proprietarul viei și-a trimis slujitorii încă o dată, mai mulți decât prima dată, dar viticultorii le-au făcut la fel. ³⁷Apoi l-a trimis pe fiul său, spunându-și: «Cu siguranță, îl vor respecta pe fiul meu!»

³⁸Dar când l-au văzut viticultorii pe fiu, și-au spus: «Acesta este moștenitorul! Haideți să-l omorâm și să-i luăm moștenirea.» ³⁹Așa că l-au prins, l-au scos afară din vie și l-au omorât.

⁴⁰Deci ce le va face proprietarul viei acestor viticultori când va veni?“

⁴¹Ei l-au spus: „Îi va nimici fără milă pe acei viticultori răi și va da via pe mâna altor viticultori, care-i vor da partea sa din recoltă la timp.“

⁴²Isus le-a zis: „Cu siguranță ați citit în Scripturi*:

«Piatra pe care au aruncat-o zidarii
a devenit piatra din capul unghiului*.
Domnul a făcut lucrul acesta
și este minunat în ochii noștri.»

Psalmul 118.22–23

⁴³De aceea vă spun: Împărăția lui Dumnezeu va fi luată de la voi și va fi dată unui popor care va aduce roadele potrivite pentru Împărăție. ⁴⁴Cel ce va cădea peste piatra aceasta va fi făcut bucăți și dacă piatra va cădea peste cineva, îl va zdrobi.¹

⁴⁵Când conducătorii preoților și fariseii* au auzit pildele lui Isus, au înțeles că era vorba despre ei. ⁴⁶Ar fi încercat să-L

¹21.44 versetul 44 unele copii grecești ale manuscriselor omit versetul 44.

and you did not believe him. But the tax collectors and prostitutes believed John. You saw that happening, but you would not change. You still refused to believe him.

God Sends His Son

(Mk. 12:1–12; Lk. 20:9–19)

³³“Listen to this story: There was a man who owned a vineyard.* He put a wall around the field and dug a hole for a winepress.* Then he built a tower. He leased the land to some farmers and then left on a trip. ³⁴Later, it was time for the grapes to be picked. So the man sent his servants to the farmers to get his share of the grapes.

³⁵“But the farmers grabbed the servants and beat one. They killed another one and then stoned to death a third servant. ³⁶So the man sent some other servants to the farmers. He sent more servants than he sent the first time. But the farmers did the same thing to them that they did the first time. ³⁷So the man decided to send his son to the farmers. He said, ‘The farmers will respect my son.’

³⁸“But when the farmers saw the son, they said to each other, ‘This is the owner’s son. This vineyard will be his. If we kill him, it will be ours.’ ³⁹So the farmers took the son, threw him out of the vineyard, and killed him.

⁴⁰“So what will the owner of the vineyard do to these farmers when he comes?“

⁴¹The Jewish priests and leaders said, “He will surely kill those evil men. Then he will lease the land to other farmers, who will give him his share of the crop at harvest time.”

⁴²Jesus said to them, “Surely you have read this in the Scriptures*:

‘The stone that the builders refused
to accept became the cornerstone.*
The Lord did this, and it is wonderful to us.’

Psalm 118:22–23

⁴³“So I tell you that God’s kingdom* will be taken away from you. It will be given to people who do what God wants in his kingdom. ⁴⁴Whoever falls on this stone will be broken. And it will crush anyone it falls on.”¹

⁴⁵The leading priests and the Pharisees* heard these stories that Jesus told. They knew that Jesus was talking about them. ⁴⁶They wanted to find a way to arrest Jesus. But they were afraid to

¹21:44 Some Greek copies do not have verse 44.

aresteze, dar le era teamă de mulțime pentru că oamenii Îl considerau un profet*.

Pilda petrecerii de nuntă

(Lc. 14:15-24)

22¹Isus a început să vorbească din nou în pilde și a spus: ²„Împărăția cerurilor este ca un împărat care a dat o petrecere de nuntă pentru fiul său. ³A trimis slujitorii să-i cheme pe cei invitați la petrecere, dar ei n-au vrut să vină.

⁴A trimis din nou alți slujitori și le-a zis: «Spuneți celor care au fost invitați: Iată, masa este gata. Bui și vitele cele îngrășate au fost tăiate și totul este pregătit. Veniți la petrecerea de nuntă!»

⁵Dar cei invitați n-au vrut să asculte și au plecat. Unul a plecat să-și lucreze ogorul și altul la afacerile sale. ⁶Iar ceilalți i-au prins pe slujitorii împăratului, i-au batjocorit și i-au omorât. ⁷Împăratul s-a înfuriat. Și-a trimis soldații, care i-au omorât pe acei uci-gași și le-au ars cetatea.

⁸Apoi împăratul le-a spus slujitorilor săi: «Petrecerea de nuntă este gata, dar cei invitați nu au meritat această cinste. ⁹Așa că duceți-vă la colțurile străzilor și invitați la petrecerea de nuntă pe oricine veți găsi.» ¹⁰Slujitorii s-au dus pe străzi și au strâns pe câți au putut găsi, oameni buni și răi, iar sala unde avea loc petrecerea era plină de oaspeți.

¹¹Când a intrat împăratul să-și vadă oaspeții, a observat un om care nu era îmbrăcat în haine de nuntă. ¹²El i-a spus: «Prieten, cum ai venit aici fără să ai haine de nuntă?» Dar omul nu a răspuns. ¹³Atunci împăratul le-a zis slujitorilor: «Legeți-l de mâini și de picioare și aruncați-l în întunericul de afară, unde vor fi plânsete și scrâșnet de dinți.

¹⁴Căci mulți sunt chemați, dar puțini sunt aleși!»

Taxele pentru Cezar

(Mc. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵Apoi, fariseii* au plecat și au pus la cale un plan prin care să-L prindă pe Isus spunând ceva greșit, ca să-L poată acuza. ¹⁶Ei și-au trimis ucenicii la El, împreună cu irodienii* și I-au spus: „Învățătorule, noi știm că spui adevărul, că-i înveți pe oameni

do anything, because the people believed that Jesus was a prophet.*

A Story About People Invited to a Dinner

(Lk. 14:15-24)

22¹Jesus used some more stories to teach the people. He said, ²“God’s kingdom* is like a king who prepared a wedding feast for his son. ³He invited some people to the feast. When it was ready, the king sent his servants to tell the people to come. But they refused to come to the king’s feast.

⁴“Then the king sent some more servants. He said to them, ‘I have already invited the people. So tell them that my feast is ready. I have killed my best bulls and calves to be eaten. Everything is ready. Come to the wedding feast.’

⁵“But when the servants told the people to come, they refused to listen. They all went to do other things. One went to work in his field, and another went to his business. ⁶Some of the other people grabbed the servants, beat them, and killed them. ⁷The king was very angry. He sent his army to kill those who murdered his servants. And the army burned their city.

⁸“After that, the king said to his servants, ‘The wedding feast is ready. I invited those people, but they were not good enough to come to my feast. ⁹So go to the street corners and invite everyone you see. Tell them to come to my feast.’ ¹⁰So the servants went into the streets. They gathered everyone they could find. They brought good people and bad people to the place where the wedding feast was ready. And the place was filled with guests.

¹¹“When the king came in to meet the guests, he saw a man there who was not dressed in the right clothes for a wedding. ¹²The king said, ‘Friend, how were you allowed to come in here? You are not wearing the right clothes.’ But the man said nothing. ¹³So the king told some servants, ‘Tie this man’s hands and feet. Throw him out into the darkness, where people are crying and grinding their teeth with pain.’

¹⁴“Yes, many people are invited. But only a few are chosen.”

The Jewish Leaders Try to Trick Jesus

(Mc. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵Then the Pharisees* left the place where Jesus was teaching. They made plans to catch him saying something wrong. ¹⁶They sent some men to Jesus. They were some of their own followers and some from the group called Herodians.* They said, “Teacher, we know you are an honest man. We

adevărul despre calea lui Dumnezeu și că nu-Ți pasă ce cred ceilalți pentru că Tu nu dai atenție poziției sociale a oamenilor. ¹⁷Așa că, spune-ne ce crezi: este bine să plătim taxele Cezarului* sau nu?“

¹⁸Isus le știa intențiile rele, așa că a spus: „Iprociților! De ce încercați să Mă prindeți în cursă? ¹⁹Arătați-Mi o monedă pentru plă-tirea taxelor.“ Așa că I-au adus o monedă de argint*. ²⁰Apoi le-a spus: „Ale cui sunt chipul și inscripția de pe ea?“

²¹Ei I-au răspuns: „Ale Cezarului.“

„Ei bine, dați Cezarului ce-i al Cezarului și dați lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu!“ le-a zis Isus.

²²Când au auzit acestea, ei au rămas foarte uimiți. Așa că L-au lăsat și au plecat.

Despre înviere

(Mc. 12.18–27; Lc. 20.27–40)

²³În aceeași zi au venit la El niște sadu-chei*. Ei sunt cei care spun că nu există înviere. Ei L-au întrebat: ²⁴„Învățătorule, Moise ne-a învățat astfel: «Dacă un om moare fără să aibă copii, fratele său s-o ia de nevastă pe văduvă și să aibă copii pentru fratele său mort.»¹ ²⁵Erau șapte frați printre noi. Primul s-a însurat și după un timp a murit. Pentru că nu avea copii, fratele său a luat-o de nevastă pe văduvă. ²⁶Tot așa s-a întâmplat și cu al doilea și al treilea frate, până la cel de-al șaptelea. ²⁷La urmă, a murit și femeia. ²⁸Te întrebăm: la înviere, cu care dintre cei șapte va fi ea măritată, de vreme ce toți au avut-o de nevastă?“

²⁹Isus le-a răspuns: „Sunteți departe de adevăr, căci nu cunoașteți nici Scripturile*, nici puterea lui Dumnezeu. ³⁰După înviere, oamenii nu se vor însura și nici nu se vor mărita. Ei vor fi ca îngerii în ceruri. ³¹În ceea ce privește învierea morților, nu ați citit ce v-a spus Dumnezeu? El a spus: ³²«Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov.»² Deci Dumnezeu este Dumnezeul celor vii, și nu al celor morți.“

³³Când au auzit aceste lucruri, oamenii au rămas foarte uimiți de învățătura Lui.

know you teach the truth about God’s way. You are not afraid of what others think about you. All people are the same to you. ¹⁷So tell us what you think. Is it right to pay taxes to Caesar* or not?“

¹⁸But Jesus knew that these men were trying to trick him. So he said, “You hypocrites*! Why are you trying to catch me saying something wrong? ¹⁹Show me a coin used for paying the tax.” They showed Jesus a silver coin.* ²⁰Then he asked, “Whose picture is on the coin? And whose name is written on the coin?”

²¹They answered, “It is Caesar’s picture and Caesar’s name.”

Then Jesus said to them, “Give to Caesar what belongs to Caesar, and give to God what belongs to God.”

²²When they heard what Jesus said, they were amazed. They left him and went away.

Some Sadducees Try to Trick Jesus

(Mk. 12:18–27; Lk. 20:27–40)

²³That same day some Sadducees* came to Jesus. (Sadducees believe that no one will rise from death.) The Sadducees asked Jesus a question. ²⁴They said, “Teacher, Moses* told us that if a married man dies and had no children, his brother must marry the woman. Then they will have children for the dead brother.¹ ²⁵There were seven brothers among us. The first one married but died. He had no children. So his brother married the woman. ²⁶Then the second brother also died. The same thing happened to the third brother and all the other brothers. ²⁷The woman was last to die. ²⁸But all seven men had married her. So when people rise from death, whose wife will she be?”

²⁹Jesus answered, “You are so wrong! You don’t know what the Scriptures* say. And you don’t know anything about God’s power. ³⁰At the time when people rise from death, there will be no marriage. People will not be married to each other. Everyone will be like the angels in heaven. ³¹Surely you have read what God said to you about people rising from death. ³²God said, ‘I am the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.*’² So they were not dead, because he is the God only of living people.”

³³When the people heard this, they were amazed at Jesus’ teaching.

¹ 22:24 fratele său ... mort Vezi Dt. 25.5–6, Gen. 38.8.
² 22:32 Citat din Ex. 3.6.

¹ 22:24 if ... dead brother See Deut. 25:5, 6. ² 22:32 Quote from Ex. 3:6.

Cea mai mare poruncă*(Mc. 12.28–34; Lc. 10.25–28)*

³⁴Când au auzit fariseii* că Isus le-a închis gura saduceilor* cu răspunsul Său, s-au adunat la un loc. ³⁵Unul din ei, un foarte bun cunoscător al Legii, încercând să-L prindă în capcană, ³⁶L-a întrebat: „Învățătorule, care este cea mai mare poruncă din Lege?”

³⁷Isus i-a spus: „«Iubește-L pe Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată mintea ta.»¹ ³⁸Aceasta este prima și cea mai mare poruncă. ³⁹Iar cea de-a doua, care seamănă cu prima: «Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși.»² ⁴⁰Toată Legea și Profeții se bazează pe aceste două porunci.“

Al cui fiu este Cristosul?*(Mc. 12.35–37; Lc. 20.41–44)*

⁴¹Pe când fariseii* erau adunați împreună, Isus i-a întrebat: ⁴²„Ce credeți despre Mesia? Al cui Fiu este?”

„Al lui David“, I-au răspuns ei.

⁴³El le-a zis: „Atunci cum se face că David, prin Duhul*, L-a numit Domn pe Mesia, când a spus:

⁴⁴«Domnul [Dumnezeu] a spus Domnului [Cristos] meu:
Stai la dreapta Mea,
până când Ți-i voi pune
la picioare pe toți dușmanii Tăi.»“?

Psalmul 110.1

⁴⁵Atunci, dacă David L-a numit «Domn», cum poate fi Mesia fiul lui David*?“ ⁴⁶Nimeni nu I-a putut răspunde și nimeni nu a mai îndrăznit să-L întrebe ceva din ziua aceea.

Isus îi critică pe cărturari și pe farisei*(Mc. 12.38–40; Lc. 11.37–52; 20.45–47)*

23¹Apoi Isus a vorbit mulțimii și ucenicilor. ²El le-a spus: „Învățătorii Legii și fariseii* au autoritatea de a explica Legea lui Moise. ³Așa că, fiți atenți și faceți tot ce vă spun ei să faceți, dar nu faceți ceea ce fac ei. Pentru că ei vorbesc, dar nu fac. ⁴Ei dau legi severe, care sunt greu de urmat și îi silesc pe oameni să le împlinescă. Dar

Which Command Is the Most Important?*(Mk. 12:28–34; Lk. 10:25–28)*

³⁴The Pharisees* learned that Jesus had made the Sadducees* look so foolish that they stopped trying to argue with him. So the Pharisees had a meeting. ³⁵Then one of them, an expert in the law of Moses,* asked Jesus a question to test him. ³⁶He said, “Teacher, which command in the law is the most important?”

³⁷Jesus answered, ““Love the Lord your God with all your heart, all your soul, and all your mind.”¹ ³⁸This is the first and most important command. ³⁹And the second command is like the first: ‘Love your neighbor² the same as you love yourself.’³ ⁴⁰All of the law and the writings of the prophets* take their meaning from these two commands.”

Is the Christ David’s Son or David’s Lord?*(Mk. 12:35–37; Lk. 20:41–44)*

⁴¹So while the Pharisees* were together, Jesus asked them a question. ⁴²He said, “What do you think about the Christ*? Whose son is he?”

The Pharisees answered, “The Christ is the Son of David.*”

⁴³Jesus said to them, “Then why did David call him ‘Lord’? David was speaking by the power of the Spirit.* He said,

⁴⁴‘The Lord God said to my Lord:
Sit by me at my right side,
and I will put your enemies
under your control.’⁴

Psalm 110:1

⁴⁵David calls the Christ ‘Lord.’ So how can he be David’s son?” ⁴⁶None of the Pharisees could answer Jesus’ question. And after that day no one was brave enough to ask him any more questions.

Jesus Criticizes the Religious Leaders*(Mk. 12:38–40; Lk. 11:37–52; 20:45–47)*

23¹Then Jesus spoke to the people and to his followers. He said, ²“The teachers of the law and the Pharisees* have the authority to tell you what the law of Moses* says. ³So you should obey them. Do everything they tell you to do. But their lives are not good examples for you to follow. They tell you to do things, but they don’t do those things themselves. ⁴They make strict

¹ 22:37 Quote from Deut. 6:5. ² 22:39 *your neighbor* Or, “others.” Jesus’ teaching in Lk. 10:25–37 makes clear that this includes anyone in need. ³ 22:39 Quote from Lev. 19:18. ⁴ 22:44 *control* Literally, “feet.”

¹ 22:37 Citat din Dt. 6.5. ² 22:39 Citat din Lv. 19.18.

ei nu mișcă nici măcar un deget ca să respecte aceste legi.

⁵Ei fac toate faptele lor pentru a fi văzuți de oameni pentru că vor să arate cât de sfinți sunt și își tot măresc filacterele¹ și-și lungesc ciucurii hainelor. ⁶Le place să aibă locurile mai importante la petreceri și scaunele din față în sinagogi*. ⁷Le place să fie salutați cu respect în piețe și să fie numiți de oameni «învățători».

⁸Dar voi să nu-i lăsați pe oameni să vă numească «învățători», pentru că aveți un singur Învățător, iar voi toți sunteți frați și surori. ⁹Și nu numiți pe nimeni de pe acest pământ: «Tată», pentru că aveți un singur Tată: Cel care este în ceruri. ¹⁰Nici să nu-i lăsați pe oameni să vă spună: «Stăpâne», pentru că aveți un singur Stăpân și Acela este Cristos*. ¹¹Cel mai important dintre voi să fie slujitorul vostru. ¹²Oricine se înalță va fi smerit, iar oricine se smerește va fi înălțat.

¹³Vai de voi, învățători ai Legii și farisei ipocriți, căci voi le închideți oamenilor ușile Împărăției cerurilor. Nici voi nu intrați în Împărăție, nici celor ce încearcă să intre nu le dați voie. ^{[14]2}

¹⁵Vai de voi, învățători ai Legii și farisei ipocriți! Vă faceți luntre și punte pentru a găsi pe cineva care să vă urmeze și când îl găsiți, îl faceți de două ori mai rău decât voi.

¹⁶Vai de voi, călăuze oarbe care spuneți: «Dacă cineva jură pe Templu*, nu este legat cu nimic să-și țină promisiunea, dar dacă cineva jură pe aurul din Templu, atunci trebuie să și-o țină.» ¹⁷Orbi, nebuni ce sunteți! Ce este mai mare: aurul din Templu sau Templul, care a sfințit acel aur? ¹⁸Voi spuneți: «Dacă cineva jură pe altar, jurământul acela nu-l leagă cu nimic, dar dacă cineva jură pe darul de pe altar, trebuie să-și țină jurământul.» ¹⁹Orbilor! Ce este mai mare: darul sau altarul care sfințește acel dar?

¹23.5 *filactere* fâșii de pergament pe care erau înscrise scurte pasaje din Legea lui Moise, depuse uneori în niște cutioare cubice de pergament sau de piele; erau purtate pe frunte și pe brațe. ²23.14 *versetul 14* Unele manuscrise adaugă versetul 14: „Vai de voi, învățători ai Legii și farisei prefăcuți! Căci luați casele văduvelor în timp ce spuneți rugăciuni lungi de ochii lumii. Iar pedeapsa voastră va fi și mai mare.” Vezi Mc. 12.40; Lc. 20.47.

rules that are hard for people to obey. They try to force others to obey all their rules. But they themselves will not try to follow any of those rules.

⁵“The only reason they do what they do is for other people to see them. They make the little Scripture* boxes¹ they wear bigger and bigger. And they make their special prayer clothes long and showy. ⁶These men love to have the places of honor at banquets and the most important seats in the synagogues.* ⁷They love for people to show respect to them in the marketplaces and to call them ‘Teacher.’

⁸“But you must not be called ‘Teacher.’ You are all brothers and sisters together. You have only one Teacher. ⁹And don’t call anyone on earth ‘Father.’ You have one Father. He is in heaven. ¹⁰And you should not be called ‘Master.’ You have only one Master, the Christ.* ¹¹Whoever serves you like a servant is the greatest among you. ¹²People who think they are better than others will be made humble. But people who humble themselves will be made great.

¹³“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You are hypocrites*! You close the way for people to enter God’s kingdom.* You yourselves don’t enter, and you stop those who are trying to enter. ^{[14]2}

¹⁵“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You are hypocrites. You travel across the seas and across different countries to find one person who will follow your ways. When you find that person, you make him worse than you are. And you are so bad that you belong in hell!

¹⁶“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You guide the people, but you are blind. You say, ‘If anyone uses the name of the Temple* to make a promise, that means nothing. But anyone who uses the gold that is in the Temple to make a promise must keep that promise.’ ¹⁷You are blind fools! Can’t you see that the Temple is greater than the gold on it? It’s the Temple that makes the gold holy*!

¹⁸“And you say, ‘If anyone uses the altar* to make a promise, that means nothing. But anyone who uses the gift on the altar to make a promise must keep that promise.’ ¹⁹You are blind! Can’t you see that the altar is greater than any gift on it?

¹23:5 *little Scripture boxes* Small leather boxes containing four important Scriptures. Some Jews tied these to the forehead and left arm to show that they were very religious. ²23:14 Some Greek copies add verse 14: “It will be bad for you, teachers of the law and Pharisees. You are hypocrites. You cheat widows and take their homes. Then you make long prayers so that people can see you. So you will have a worse punishment.” See Mk. 12:40; Lk. 20:47.

²⁰Deci, dacă cineva jură pe altar, jură pe altar și pe tot ce este pe altar. ²¹Și dacă cineva jură pe Templu, jură și pe Templu, și pe tot ce este în Templu. ²²Iar dacă cineva jură pe ceruri, atunci jură pe tronul lui Dumnezeu și pe Cel ce stă pe el.

²³Vai de voi, învățători ai Legii și farisei ipocriți! Voi dați o zecime din tot ce aveți: din izmă, din mărar și din chimen și ați lăsat deoparte lucrurile cele mai importante din învățătura Legii: dreptatea, mila și credința. Ar fi trebuit să le împliniți pe acestea din urmă, fără să le lăsați deoparte pe celelalte. ²⁴Sunteți călăuze oarbe, care strecoară țânțarul și înghit cămila!

²⁵Vai de voi, învățători ai Legii și farisei ipocriți! Voi spălați paharele și vasele pe dinafară, dar pe dinăuntru sunt pline de ce ați obținut prin jefuire și lăcomie. ²⁶Farisei orbi, întâi curățați paharul pe dinăuntru, pentru ca să poată fi curățat și pe dinafară!

²⁷Vai de voi, învățători și farisei ipocriți! Sunteți ca mormintele văruite, care arată bine pe dinafară, dar înăuntru sunt pline de oasele morților și de tot felul de necurății. ²⁸Tot așa și voi, pe dinafară păreți buni, dar pe dinăuntru sunteți plini de prefăcătorie și răutate.

²⁹Vai de voi, învățători și farisei ipocriți! Faceți morminte pentru profeți* și decorați mormintele celor drepti. ³⁰Și ziceți: «Dacă am fi trăit pe vremea strămoșilor noștri, nu i-am fi ajutat să ucidă profeții.» ³¹Deci recunoașteți că sunteți urmașii celor ce-au ucis profeții. ³²Și apoi vă duceți și terminați ce-au început strămoșii voștri! ³³Șerpi! Pui de vipere! Cum credeți că veți scăpa de pedeapsa iadului? ³⁴Așa că vă spun următorul lucru: Îmi voi trimite profeții, înțelepții și învățătorii. Îi veți ucide pe unii și-i veți răstigni pe alții. Pe unii îi veți biciui în

It's the altar that makes the gift holy! ²⁰Whoever uses the altar to make a promise is really using the altar and everything on the altar. ²¹And anyone who uses the Temple to make a promise is really using the Temple and God, who lives in it. ²²Whoever uses heaven to make a promise is using God's throne and the one who is seated on it.

²³“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You are hypocrites! You give God one-tenth of everything you own—even your mint, dill, and cumin.¹ But you don't obey the really important teachings of the law—being fair, showing mercy, and being faithful. These are the things you should do. And you should also continue to do those other things. ²⁴You guide the people, but you are blind! Think about a man picking a little fly out of his drink and then swallowing a camel! You are like that.²

²⁵“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees. You are hypocrites! You wash clean the outside of your cups and dishes. But inside they are full of what you got by cheating others and pleasing yourselves. ²⁶Pharisees, you are blind! First make the inside of the cup clean and good. Then the outside of the cup will also be clean.

²⁷“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You are hypocrites! You are like tombs³ that are painted white. Outside they look fine, but inside they are full of dead people's bones and all kinds of filth. ²⁸It is the same with you. People look at you and think you are godly. But on the inside you are full of hypocrisy* and evil.

²⁹“It will be bad for you teachers of the law and Pharisees! You are hypocrites! You build tombs for the prophets.* And you show honor to the graves of the godly people who were killed. ³⁰And you say, ‘If we had lived during the time of our ancestors,* we would not have helped them kill these prophets.’ ³¹So you give proof that you are descendants of those who killed the prophets. ³²And you will finish the sin that your ancestors started!

³³“You are snakes! You are from a family of poisonous snakes! You will not escape God. You will all be judged guilty and go to hell! ³⁴So I tell you this: I send to you prophets and teachers who are wise and know the Scriptures. You will kill some of them. You will hang some of them on

¹ 23:23 *mint, dill, cumin* Small plants grown in gardens and used for spices. Only very religious people would be careful enough to give a tenth of these plants. ² 23:24 *You are like that* Meaning “You worry about the smallest mistakes but commit the biggest sin.” ³ 23:27 *tombs* Small buildings made to show respect for important people who had died. Also in verse 29.

sinagogile voastre și pe alții îi veți goni din cetate în cetate. ³⁵Astfel veți fi vinovați de uciderea fiecărui om drept de pe acest pământ, de la uciderea lui Abel, cel bun și neprihănit, până la uciderea lui Zaharia¹, fiul lui Barachia, pe care l-ați omorât între Templu și altar*. ³⁶Vă spun adevărul, pedeapsa pentru toate acestea va cădea asupra acestei generații.“

Isus către cetatea Ierusalim
(Lc. 13:34–35)

³⁷„Ierusalime, Ierusalime, care ucizi profeții* și omori cu pietre mesagerii trimiși la tine! De câte ori am vrut să-ți strâng copiii la un loc, așa cum găina își strânge puii sub aripile ei și voi n-ați vrut! ³⁸Acum casa voastră va rămâne pustie. ³⁹Într-adevăr, vă spun că nu Mă veți mai vedea până nu veți spune: «Binecuvântat fie Cel ce vine în Numele Domnului!»⁴²

Distrugerea viitoare a Templului
(Mc. 13:1–31; Lc. 21:5–33)

24¹Isus tocmai părăsise Templul* și mergea pe drum, când ucenicii au venit să-I arate clădirile Templului. ²El le-a zis: „Vedeți toate acestea? Vă spun adevărul: nu va rămâne piatră peste piatră și totul va fi distrus.“

³Pe când Isus stătea pe Muntele Măslinilor*, ucenicii au venit singuri la El și I-au spus: „Spune-ne: când se vor întâmpla acestea? Care va fi semnul revenirii Tale și al sfârșitului lumii?³“

⁴Isus le-a spus: „Aveți grijă să nu vă înșele nimeni. ⁵Căci mulți vor veni în Numele Meu și vor spune: «Eu sunt Cristosul!», înșelându-i pe mulți. ⁶Veți auzi despre războaie și relatări despre războaie. Dar să nu vă neliniștiți. Astfel de lucruri trebuie să se întâmple, însă sfârșitul încă nu va veni. ⁷Un popor se va ridica împotriva altui popor și o împărăție se va ridica împotriva altei împărății. Peste tot va fi foamete și vor fi

crosses. You will beat some of them in your synagogues. You will chase them from town to town.

³⁵“So you will be guilty for the death of all the good people who have been killed on earth. You will be guilty for the killing of that godly man Abel.¹ And you will be guilty for the killing of Zechariah² son of Berachiah. He was killed between the Temple and the altar. You will be guilty for the killing of all the good people who lived between the time of Abel and the time of Zechariah. ³⁶Believe me when I say that all of these things will happen to you people who are living now.

Jesus Warns the People of Jerusalem
(Lk. 13:34–35)

³⁷“O Jerusalem, Jerusalem! You kill the prophets.* You stone to death those that God has sent to you. Many, many times I wanted to help your people. I wanted to gather them together like a hen gathers her chicks under her wings. But you did not let me. ³⁸Now your house will be left completely empty. ³⁹I tell you, you will not see me again until that time when you will say, ‘Welcome! God bless the one who comes in the name of the Lord.’^{3”}

Jesus Warns About the Future
(Mk. 13:1–31; Lc. 21:5–33)

24¹Jesus left the Temple* area and was walking away. But his followers came to him to show him the Temple’s buildings. ²He asked them, “Are you looking at these buildings? The fact is, they will be destroyed. Every stone will be thrown down to the ground. Not one stone will be left on another.”

³Later, Jesus was sitting at a place on the Mount of Olives.* The followers came to be alone with him. They said, “Tell us when these things will happen. And what will happen to prepare us for your coming and the end of time?”

⁴Jesus answered, “Be careful! Don’t let anyone fool you. ⁵Many people will come and use my name. They will say, ‘I am the Christ.*’ And they will fool many people. ⁶You will hear about wars that are being fought. And you will hear stories about other wars beginning. But don’t be afraid. These things must happen before the end comes. ⁷Nations will fight against other nations. Kingdoms will fight against other kingdoms. There will be times when there is no food for people to eat. And there will be earthquakes in different places.

¹ 23:35 *Abel și Zaharia* primul și ultimul martir din Vechiul Testament. ² 23:39 Citat din Ps. 118:26. ³ 24:3 *lume* lit. „veac” sau „timp”.

¹ 23:35 *Abel* In the Hebrew Old Testament, the first person to be murdered. ² 23:35 *Zechariah* In the Hebrew Old Testament, the last person to be murdered. ³ 23:39 Quote from Ps. 118:26.

cutremure. ⁸Acestea sunt doar începutul, așa cum sunt primele dureri ale nașterii.

⁹Vă vor da să fiți pedepsiți și uciși. Veți fi urâți de toate națiunile pentru că sunteți ucenicii Mei. ¹⁰Atunci mulți vor renunța la credință. Se vor da unul pe altul pe mâna autorităților și se vor urî. ¹¹Vor fi mulți profeți falși* care se vor ridica și-i vor înșela pe mulți. ¹²Pentru că nelegiuirea oamenilor va crește, dragostea multor credincioși se va răci. ¹³Însă cel ce va răbda până la sfârșit va fi mântuit. ¹⁴Iar Vestea Bună a Împărăției va fi proclamată în întreaga lume, drept mărturie pentru toate națiunile. Apoi va veni sfârșitul.

¹⁵Veți vedea «lucrul dezgustător care aduce distrugere»¹, despre care a vorbit profetul* Daniel, «așezat în Locul Sfânt» (cine citește să-nțeleagă!). ¹⁶Cei ce vor fi în Iudeea să fugă în munți. ¹⁷Cel ce este pe acoperiș să nu coboare pentru a-și lua lucrurile din casă. ¹⁸Și nici cel de pe câmp să nu se întoarcă acasă ca să-și ia haina. ¹⁹Vai de femeile însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea! ²⁰Rugați-vă ca fuga voastră să nu fie iarna și nici într-o zi de sabbat*. ²¹Căci atunci va fi un mare necaz, așa cum nu a fost niciodată de la începutul lumii până acum, și nu va mai fi altul la fel. ²²Numai că, Dumnezeu a hotărât ca acele zile să fie scurtate, pentru că altfel nimeni nu ar supraviețui. Însă datorită celor aleși, El va scurta acele zile. ²³Dacă atunci vă va spune cineva: «Iată-l pe Cristos*!», sau «Iată-L aici!», să nu-l credeți. ²⁴Pentru că se vor ridica cristoși și profeți falși, care vor face semne mari și minuni², încercând să-i înșele, dacă s-ar putea, chiar și pe cei aleși. ²⁵Iată, v-am prevenit!

²⁶Așa că, dacă ei vă spun: «Iată, Mesia este în pustie!», să nu vă duceți acolo. Iar dacă vă zic: «Iată, este într-o cameră!», să nu-i credeți. ²⁷Căci venirea Fiului omului* va fi ca fulgerul care vine de la răsărit și

⁸These things are only the beginning of troubles, like the first pains of a woman giving birth.

⁹“Then people will turn against you and give you to be punished and killed. People all over the world will hate you because you believe in me. ¹⁰During that time many believers will lose their faith. They will turn against each other and hate each other. ¹¹Many false prophets* will come. They will cause many people to believe wrong things. ¹²There will be more and more evil in the world. So most believers will stop showing love. ¹³But the one who remains faithful to the end will be saved. ¹⁴The Good News about God’s kingdom¹ will be told in the whole world. It will be told to every nation. Then the end will come.

¹⁵“Daniel the prophet* spoke about ‘the terrible thing that causes destruction.’² You will see this terrible thing standing in the holy place.” (You who read this should understand what it means.) ¹⁶“The people in Judea at that time should run away to the mountains. ¹⁷They should run away without wasting time to stop for anything. If they are on the roof of their house, they must not go down to get anything out of the house. ¹⁸If they are in the field, they must not go back to get a coat.

¹⁹“During that time it will be hard for women who are pregnant or have small babies! ²⁰Pray that it will not be winter or a Sabbath* day when these things happen and you have to run away, ²¹because it will be a time of great trouble. There will be more trouble than has ever happened since the beginning of the world. And nothing as bad as that will ever happen again.

²²“But God has decided to make that terrible time short. If it were not made short, no one would continue living. But God will make that time short to help the people he has chosen.

²³“Someone might say to you at that time, ‘Look, there is the Christ!’ Or someone else might say, ‘There he is!’ But don’t believe them. ²⁴False Christs and false prophets will come and do great miracles and wonders,³ trying to fool the people God has chosen, if that is possible. ²⁵Now I have warned you about this before it happens.

²⁶“Someone might tell you, ‘The Christ is there in the desert!’ But don’t go into the desert to look for him. Someone else might say, ‘There is the Christ in that room!’ But don’t believe it. ²⁷When the Son of Man* comes, everyone will

¹ 24:15 „lucrul dezgustător care aduce distrugere” Vezi Dan. 9:27; 12:11 (comp. cu Dan. 11:31). ² 24:24 minuni aici, lucrări uimitoare făcute prin puterea lui Satan.

¹ 24:14 *God’s kingdom* Literally, “the kingdom.” See “God’s kingdom” in the Word List. ² 24:15 ‘the terrible thing ... destruction’ See Dan. 9:27; 12:11 (also Dan. 11:31). ³ 24:24 *miracles and wonders* Here, amazing acts done by Satan’s power.

luminează cerul până la apus. ²⁸Oriunde este un cadavru, acolo se vor aduna și vulturii.

²⁹Îndată după acele zile de necaz, se vor întâmpla următoarele lucruri:

«soarele se va întuneca,
luna nu va mai lumina,
stelele vor cădea din cer,
iar corpurile cerești vor fi clătinate.»¹

³⁰Atunci, semnul [venirii] Fiului omului va apărea pe cer. Toate popoarele pământului vor jeli și-L vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și mare glorie. ³¹El Își va trimite îngerii care, cu sunetul puternic al unei trâmbițe, îi vor aduna de peste tot pe cei aleși, de la un capăt la altul al cerului.

³²Învățați de la smochin pilda sa. Imediat după ce i se frăgezesc ramurile și-i dau frunzele știți că se apropie vara. ³³Tot așa, când veți vedea întâmplându-se toate aceste lucruri, veți ști că venirea Lui este aproape, chiar la ușă. ³⁴Vă spun adevărul: nu va trece această generație până nu se vor întâmpla toate acestea. ³⁵Cerurile și pământul vor trece, însă cuvintele Mele nu vor trece.

Fiți pregătiți

(Mc. 13.32–37; Lc. 17.26–30, 34–36)

³⁶Dar nimeni nu știe despre ziua sau ora aceea, nici îngerii din cer, nici Fiul. Doar Tatăl știe. ³⁷Venirea Fiului omului* va fi ca în zilele lui Noe. ³⁸În zilele dinaintea potopului, oamenii mâncau și beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie. ³⁹Și nu știau ce se va întâmpla, până când a venit potopul și i-a măturat pe toți. La fel va fi la venirea Fiului omului. ⁴⁰Atunci, din doi oameni care vor lucra pe câmp, unul va fi luat, iar altul va fi lăsat în urmă. ⁴¹Din două femei care vor fi la moară, măcinând grâne, una va fi luată și cealaltă lăsată în urmă. ⁴²Fiți pregătiți, pentru că nu știți când va veni Domnul vostru. ⁴³Amintiți-vă că, dacă ar fi știut stăpânul casei când avea să vină hoțul, ar fi stat treaz și nu ar fi lăsat să-i fie spartă casa.

see him. It will be like lightning flashing in the sky that can be seen everywhere. ²⁸It's like looking for a dead body: You will find it where the vultures* are gathering above.

²⁹“Right after the trouble of those days, this will happen:

“The sun will become dark,
and the moon will not give light.
The stars will fall from the sky,
and everything in the sky will be changed.”¹

³⁰“Then there will be something in the sky that shows the Son of Man is coming. All the people of the world will cry. Everyone will see the Son of Man coming on the clouds in the sky. He will come with power and great glory.* ³¹He will use a loud trumpet to send his angels all around the earth. They will gather his chosen people from every part of the earth.

³²“The fig tree teaches us a lesson: When its branches become green and soft, and new leaves begin to grow, then you know that summer is near. ³³In the same way, when you see all these things happening, you will know that the time² is near, ready to come. ³⁴I assure you that all this will happen while some of the people of this time are still living. ³⁵The whole world, earth and sky, will be destroyed, but my words will last forever.

Only God Knows When the Time Will Be

(Mc. 13.32–37; Lc. 17.26–30, 34–36)

³⁶“No one knows when that day or time will be. The Son and the angels in heaven don't know when it will be. Only the Father knows.

³⁷“When the Son of Man* comes, it will be the same as what happened during Noah's time. ³⁸In those days before the flood, people were eating and drinking, marrying and giving their children to be married right up to the day Noah entered the boat. ³⁹They knew nothing about what was happening until the flood came and destroyed them all.

“It will be the same when the Son of Man comes. ⁴⁰Two men will be working together in the field. One will be taken and the other will be left. ⁴¹Two women will be grinding grain with a mill.* One will be taken and the other will be left.

⁴²“So always be ready. You don't know the day your Lord will come. ⁴³Obviously, a homeowner who knew what time a thief was planning to come

¹24.29 Vezi Is. 13:10, 34.4.

¹24:29 See Isa. 13:10, 34:4. ²24:33 *time* The time Jesus has been talking about when something important will happen. See Lk. 21:31, where Jesus says that this is the time for God's kingdom to come.

⁴⁴De aceea, să fiți pregătiți, căci Fiul omului va veni pe neașteptate.

Slujitorul credincios și slujitorul necredincios (Lc. 12.41–48)

⁴⁵Cine este slujitorul demn de încredere și înțelept, care a fost pus de stăpân peste ceilalți slujitori, ca să le dea de mâncare la timp? ⁴⁶Ferice de slujitorul acesta pe care stăpânul său îl găsește făcându-și treaba la venirea sa! ⁴⁷Vă spun adevărul: îl va pune peste toate averile sale. ⁴⁸Gândiți-vă la slujitorul rău, care-și zice: «Stăpânul meu nu se va întoarce prea curând.» ⁴⁹Și începe să-i bată pe ceilalți slujitori și să mănânce și să bea cu bețivii. ⁵⁰Iar stăpânul aceluia slujitor va veni pe neașteptate, la un ceas pe care el nu-l va ști. ⁵¹Îl va pedepsi aspru și-l va da la un loc cu ipocriții, acolo unde vor fi plânsete și scrâșnet de dinți.

Cele zece fecioare

25 ¹În acea zi, Împărăția cerurilor se va asemana cu zece fecioare, care și-au luat lămpile cu ele și au ieșit să-l întâmpine pe mire. ²Cinci dintre ele nu erau înțelepte și cinci erau înțelepte. ³Cele neînțelepte au luat lămpile, dar nu au luat și ulei cu ele. ⁴Pe când cele înțelepte, o dată cu lămpile lor, au luat și ulei [de rezervă] în vase. ⁵Pentru că mirele întârzia, toate fecioarele au obosit și au adormit.

⁶Însă pe la miezul nopții cineva a strigat «Iată, vine mirele! Ieșiți-i în întâmpinare!»

⁷Toate fecioarele s-au sculat imediat și și-au pregătit lămpile. ⁸Fecioarele neînțelepte le-au zis celor înțelepte: «Dați-ne din uleiul vostru, pentru că lămpile noastre se sting!»

⁹Cele înțelepte le-au zis: «Nu putem să vă dăm, pentru că s-ar putea să nu mai fie destul nici pentru noi, nici pentru voi. Mai bine, duceți-vă la vânzătorii de ulei și cumpărați-vă!»

¹⁰Pe când erau ele plecate să cumpere ulei, a sosit mirele. Iar fecioarele care erau gata au intrat cu el la nuntă. Apoi ușa a fost închisă.

¹¹Mai târziu, când au venit și celelalte fecioare, au spus: «Doamne! Doamne! Deschide-ne!»

would be ready and not let the thief break in. ⁴⁴So you also must be ready. The Son of Man will come at a time when you don't expect him.

Good Servants and Bad Servants

(Lk. 12:41–48)

⁴⁵“Who is the wise and trusted servant? The master trusts one servant to give the other servants their food at the right time. Who is the one the master trusts to do that work? ⁴⁶When the master comes and finds that servant doing the work he gave him, what a great day it will be for that servant. ⁴⁷I can tell you without a doubt, the master will choose that servant to take care of everything he owns.

⁴⁸But what will happen if that servant is evil and thinks his master will not come back soon? ⁴⁹He will begin to beat the other servants. He will eat and drink with others who are drunk. ⁵⁰Then the master will come when the servant is not ready, at a time when the servant is not expecting him. ⁵¹Then the master will punish that servant. He will send him away to be with the hypocrites,* where people will cry and grind their teeth with pain.

A Story About Ten Girls

25 ¹“God’s kingdom* at that time will be like ten girls who went to wait for the bridegroom.* They took their lamps with them. ²Five of the girls were foolish, and five were wise. ³The foolish girls took their lamps with them, but they did not take extra oil for the lamps. ⁴The wise girls took their lamps and more oil in jars. ⁵When the bridegroom was very late, the girls could not keep their eyes open, and they all fell asleep.

⁶“At midnight someone announced, ‘The bridegroom is coming! Come and meet him!’

⁷“Then all the girls woke up. They made their lamps ready. ⁸But the foolish girls said to the wise girls, ‘Give us some of your oil. The oil in our lamps is all gone.’

⁹“The wise girls answered, ‘No! The oil we have might not be enough for all of us. But go to those who sell oil and buy some for yourselves.’

¹⁰“So the foolish girls went to buy oil. While they were gone, the bridegroom came. The girls who were ready went in with the bridegroom to the wedding feast. Then the door was closed and locked.

¹¹“Later, the other girls came. They said, ‘Sir, sir, open the door to let us in.’

¹²El le-a răspuns: «Vă spun că, într-adevăr, nu vă cunosc.»

¹³Așa că fiți pregătiți, căci nu știți ziua sau ora venirii Lui.

Folosirea lucrurilor încredințate de Dumnezeu
(Lc. 19.11–27)

¹⁴Împărăția cerurilor se aseamănă cu un om care urma să plece într-o călătorie. I-a chemat pe sclavii săi și le-a încredințat averea lui. ¹⁵I-a dat unuia dintre ei treizeci de mii de monede¹, unuia douăsprezece mii de monede și altuia șase mii de monede. A dat fiecăruia după abilitățile sale. Apoi a plecat în călătorie. ¹⁶Cel care primise treizeci de mii de monede a început imediat să facă negoț cu ei și a mai câștigat treizeci de mii de monede. ¹⁷Tot așa, cel care primise douăsprezece mii de monede, a mai câștigat douăsprezece mii. ¹⁸Însă cel ce primise șase mii de monede, s-a dus, a săpat o groapă în pământ și a ascuns banii stăpânului său.

¹⁹După mult timp, stăpânul acelor sclavi a venit și a făcut socoteala cu ei. ²⁰Cel care primise treizeci de mii de monede a venit și i-a adus stăpânului alte treizeci de mii de monede. Și i-a spus: «Doamne, tu mi-ai dat treizeci de mii de monede; iată încă treizeci de mii pe care le-am câștigat!»

²¹Stăpânul i-a spus: «Bine, sclav bun și credincios! Ai fost de încredere peste puține lucruri și-ți voi încredința multe altele. Intră și bucură-te cu stăpânul tău!»

²²Apoi s-a apropiat cel cu douăsprezece mii de monede și i-a spus: «Doamne, mi-ai dat douăsprezece mii de monede; iată încă douăsprezece mii pe care le-am câștigat.»

²³Stăpânul său i-a spus: «Bine, sclav bun și credincios! Ai fost de încredere peste puțin și-ți voi încredința multe altele. Intră și bucură-te cu stăpânul tău!»

²⁴Apoi a venit cel care primise șase mii de monede și i-a spus: «Doamne, știu că ești un om aspru. Seceri de unde n-ai semănat și strângi de unde n-ai vânturat. ²⁵M-am

¹²“But the bridegroom answered, ‘Certainly not! I don’t even know you.’

¹³“So always be ready. You don’t know the day or the time when the Son of Man* will come.

A Story About Three Servants
(Lk. 19:11–27)

¹⁴“God’s kingdom* is like a man leaving home to travel to another place for a visit. Before he left, he talked with his servants. He told his servants to take care of his things while he was gone. ¹⁵He decided how much each servant would be able to care for. The man gave one servant five bags of money.¹ He gave another servant two bags. And he gave a third servant one bag. Then he left. ¹⁶The servant who got five bags went quickly to invest the money. Those five bags of money earned five more. ¹⁷It was the same with the servant who had two bags. That servant invested the money and earned two more. ¹⁸But the servant who got one bag of money went away and dug a hole in the ground. Then he hid his master’s money in the hole.

¹⁹“After a long time the master came home. He asked the servants what they did with his money. ²⁰The servant who got five bags brought that amount and five more bags of money to the master. The servant said, ‘Master, you trusted me to care for five bags of money. So I used them to earn five more.’

²¹“The master answered, ‘You did right. You are a good servant who can be trusted. You did well with that small amount of money. So I will let you care for much greater things. Come and share my happiness with me.’

²²“Then the servant who got two bags of money came to the master. The servant said, ‘Master, you gave me two bags of money to care for. So I used your two bags to earn two more.’

²³“The master answered, ‘You did right. You are a good servant who can be trusted. You did well with a small amount of money. So I will let you care for much greater things. Come and share my happiness with me.’

²⁴“Then the servant who got one bag of money came to the master. The servant said, ‘Master, I knew you were a very hard man. You harvest what you did not plant. You gather crops where you did not put any seed. ²⁵So I was afraid. I went

¹ 25.15 *treizeci de mii de monede* lit. talanți; un talant era egal cu 6 000 dinari; un dinar era echivalentul salariului cuvenit pentru o zi de muncă.

¹ 25:15 *bags of money* Literally, “talanton” or “talent,” about 27 to 36 kilograms (60 to 80 pounds) of gold, silver, or copper coins. Also in verses 20, 22, 24, 28.

temut; de aceea, m-am dus și am ascuns banii în pământ. Iată, primește ce-i al tău!»

²⁶Stăpânul său i-a răspuns: «Sclav rău și leneș! Știi că secer de unde n-am semănat și că strâng de unde n-am vânturat. ²⁷Trebuia să-mi pui banii în bancă pentru ca, la venirea mea, să iau cu dobândă ceea ce este al meu.

²⁸De aceea, luați-i cele șase mii de monede și dați-le celui cu șaiszeci de mii de monede. ²⁹Oricui va folosi ce are i se va da mai mult și va avea mai mult decât are nevoie. Dar oricui nu va folosi cu pricepere ce are, i se va lua până și ce are. ³⁰Iar pe sclavul nefolositor aruncați-l afară, în întuneric, unde vor fi plânsete și scrâșnet de dinți.»

Fiul omului îi va judeca pe toți oamenii

³¹Când va veni Fiul omului* în slava Sa, cu toți îngerii Săi, va sta pe tronul Său slăvit. ³²Și toate națiunile se vor aduna înaintea Sa. El îi va despărți pe unii de alții, așa cum își desparte păstorul oile de capre. ³³Va pune oile la dreapta Sa și caprele la stânga Sa.

³⁴Apoi Împăratul va spune celor de la dreapta Sa: «Veniți, voi cei binecuvântați de Tatăl Meu, și moșteniți Împărăția care v-a fost pregătită de la crearea lumii. ³⁵Căci am fost flămând și Mi-ați dat să mănânc. Am fost însetat și Mi-ați dat să beau. Am fost străin și M-ați primit în casa voastră. ³⁶Am fost gol și M-ați îmbrăcat. Am fost bolnav și voi ați avut grijă de Mine. Am fost în închisoare și ați venit să Mă vedeți.»

³⁷Iar cei dreپți Îi vor spune: «Doamne, când Te-am văzut noi flămând și Te-am hrănit? Sau când Te-am văzut noi însetat și Ți-am dat să bei? ³⁸Când Te-am văzut străin și Te-am primit sau când Te-am văzut gol și Te-am îmbrăcat? ³⁹Când Te-am văzut noi bolnav sau în închisoare și am venit pe la Tine?»

⁴⁰Împăratul le va răspunde: «Într-adevăr vă spun că, oricând ați făcut ceva pentru unul dintre cei mai neînsemnați frați ai Mei, pentru Mine ați făcut acel lucru!»

and hid your money in the ground. Here is the one bag of money you gave me.’

²⁶“The master answered, ‘You are a bad and lazy servant! You say you knew that I harvest what I did not plant and that I gather crops where I did not put any seed. ²⁷So you should have put my money in the bank. Then, when I came home, I would get my money back. And I would also get the interest that my money earned.’

²⁸“So the master told his other servants, ‘Take the one bag of money from that servant and give it to the servant who has ten bags. ²⁹Everyone who uses what they have will get more. They will have much more than they need. But people who do not use what they have will have everything taken away from them.’ ³⁰Then the master said, ‘Throw that useless servant outside into the darkness, where people will cry and grind their teeth with pain.’

The Son of Man Will Judge All People

³¹“The Son of Man* will come again with divine greatness,* and all his angels will come with him. He will sit as king on his great and glorious throne. ³²All the people of the world will be gathered before him. Then he will separate everyone into two groups. It will be like a shepherd separating his sheep from his goats. ³³He will put the sheep on his right and the goats on his left.

³⁴“Then the king will say to the godly people on his right, ‘Come, my Father has great blessings for you. The kingdom* he promised is now yours. It has been prepared for you since the world was made. ³⁵It is yours because when I was hungry, you gave me food to eat. When I was thirsty, you gave me something to drink. When I had no place to stay, you welcomed me into your home. ³⁶When I was without clothes, you gave me something to wear. When I was sick, you cared for me. When I was in prison, you came to visit me.’

³⁷“Then the godly people will answer, ‘Lord, when did we see you hungry and give you food? When did we see you thirsty and give you something to drink? ³⁸When did we see you with no place to stay and welcome you into our home? When did we see you without clothes and give you something to wear? ³⁹When did we see you sick or in prison and care for you?’

⁴⁰“Then the king will answer, ‘The truth is, anything you did for any of my people here,¹ you also did for me.’

¹ 25:40 *any of my people here*. Literally, “one of the least of these brothers of mine.” Also in verse 45.

⁴¹Apoi Împăratul le va spune celor de la stânga Sa: «Plecați de la Mine, voi, cei blestemați! Duceți-vă în focul etern, care este pregătit Diavolului și îngerilor săi. ⁴²Căci am fost înfometat și nu Mi-ați dat să mănânc. Am fost însetat și nu Mi-ați dat să beau. ⁴³Am fost străin și nu M-ați primit în casa voastră. Am fost gol și nu M-ați îmbrăcat. Am fost bolnav și în închisoare și nu ați avut grijă de Mine.»

⁴⁴Iar ei Îi vor răspunde: «Doamne, când Te-am văzut noi înfometat sau însetat, străin sau gol, bolnav sau în închisoare și nu Te-am ajutat?»

⁴⁵Atunci El le va răspunde: «Într-adevăr vă spun că, oricând nu ați făcut aceste lucruri unuia dintre cei mai neînsemnați frați ai Mei, Mie nu Mi le-ați făcut.»

⁴⁶Și aceștia vor merge în pedeapsa eternă, iar cei drepti în viață eternă.“

Conducătorii religioși plănuiesc

să-L omoare pe Isus

(Mc. 14.1–2; Lc. 22.1–2; Ioan 11.45–53)

26 ¹După ce a terminat Isus de spus aceste lucruri, le-a spus ucenicilor: ²„Știți că peste două zile este Paștele*, iar Fiul omului* va fi dat pe mâna dușmanilor Lui ca să fie răstignit.“

³Atunci conducătorii preoților și bătrânii poporului s-au adunat în curtea marelui preot*, al cărui nume era Caiafa ⁴și au făcut planuri pentru arestarea lui Isus prin viclenie și să-L omoare. ⁵Ei spuneau: „Nu putem să-L arestăm în timpul sărbătorii, ca să nu se pornească vreo răscoală în popor.“

O femeie toarnă un parfum scump pe capul lui Isus

(Mc. 14.3–9; Ioan 12.1–8)

⁶Pe când era Isus în Betania, în casa lui Simon leprosul, ⁷a venit la El o femeie, care avea un vas de alabastru* cu un parfum foarte scump. Ea a turnat acest parfum pe capul Său, în timp ce El stătea la masă.

⁸Când au văzut ucenicii acest lucru, s-au supărat și au întrebat: „Pentru ce această risipă? ⁹Acest parfum putea fi vândut pe mulți bani, care să fie dați săracilor.“

¹⁰Isus a înțeles ce se întâmpla și i-a întreprins: „De ce supărați femeia? Ea a făcut o

⁴¹“Then the king will say to the evil people on his left, ‘Get away from me. God has already decided that you will be punished. Go into the fire that burns forever—the fire that was prepared for the devil and his angels. ⁴²You must go away because when I was hungry, you gave me nothing to eat. When I was thirsty, you gave me nothing to drink. ⁴³When I had no place to stay, you did not welcome me into your home. When I was without clothes, you gave me nothing to wear. When I was sick and in prison, you did not care for me.’

⁴⁴“Then those people will answer, ‘Lord, when did we see you hungry or thirsty? When did we see you without a place to stay? Or when did we see you without clothes or sick or in prison? When did we see any of this and not help you?’

⁴⁵“Then the king will answer, ‘The truth is, anything you refused to do for any of my people here, you refused to do for me.’

⁴⁶“Then these evil people will go away to be punished forever. But the godly people will go and enjoy eternal life.”

The Jewish Leaders Plan to Kill Jesus

(Mk. 14:1–2; Lk. 22:1–2; Jn. 11:45–53)

26 ¹After Jesus finished saying all these things, he said to his followers, ²“You know that the day after tomorrow is Passover.* On that day the Son of Man* will be handed over to his enemies to be killed on a cross.”

³Then the leading priests and the older Jewish leaders had a meeting at the palace where the high priest* lived. The high priest’s name was Caiaphas. ⁴In the meeting they tried to find a way to arrest and kill Jesus without anyone knowing what they were doing. They planned to arrest Jesus and kill him. ⁵They said, “We cannot arrest Jesus during Passover. We don’t want the people to become angry and cause a riot.”

A Woman Does Something Special

(Mk. 14:3–9; Jn. 12:1–8)

⁶Jesus was in Bethany at the house of Simon the leper.* ⁷While he was there, a woman came to him. She had an alabaster* jar filled with expensive perfume. She poured the perfume on Jesus’ head while he was eating.

⁸The followers saw the woman do this and were upset at her. They said, “Why waste that perfume? ⁹It could be sold for a lot of money, and the money could be given to those who are poor.”

¹⁰But Jesus knew what happened. He said, “Why are you bothering this woman? She did a very good

faptă bună pentru Mine. ¹¹Căci pe săraci îi aveți întotdeauna cu voi, dar pe Mine nu Mă veți avea întotdeauna. ¹²Când a turnat acest parfum pe trupul Meu, ea a făcut-o ca să Mă pregătească de înmormântare. ¹³Adevărat vă spun că, oriunde va fi proclamată Vestea Bună*, în toată lumea, se va spune și despre fapta acestei femei, în amintirea ei.“

Iuda îl trădează pe Isus

(Mc. 14.10–11; Lc. 22.3–6)

¹⁴Atunci, unul din cei doisprezece (și anume Iuda Iscarioteanul) s-a dus la conducătorii preoților ¹⁵și le-a spus: „Ce-mi dați, dacă vi-L dau pe Isus?“ Ei i-au dat treizeci de monede de argint. ¹⁶De atunci, Iuda a început să caute un moment potrivit pentru ca să-L trădeze.

Masa de Paște

(Mc. 14.21–22; Lc. 22.7–14, 21–23; Ioan 13.21–20)

¹⁷În prima zi a sărbătorii Azimilor*, ucenicii au venit la Isus și L-au întrebat: „Unde vrei să-Ți pregătim să mâncăm Paștele*?“

¹⁸El le-a spus: „Duceți-vă în cetate la această cunoștință și spuneți-i: Învățătorul zice: «Timpul Meu este aproape; voi sărbători Paștele cu ucenicii Mei în casa ta.»“ ¹⁹Ucenicii au făcut așa cum le poruncise Isus și au pregătit masa de Paște.

²⁰Când a venit seara, Isus S-a așezat la masă cu cei doisprezece ucenici. ²¹În timp ce mâncau ei, El le-a zis: „Adevărat vă spun că unul dintre voi Mă va trăda.“

²²Ei s-au întristat mult și fiecare dintre ei L-a întrebat: „Doamne, doar nu sunt eu acela!“

²³Isus le-a răspuns: „Cel ce înmoaie pâinea în castron împreună cu Mine, acela Mă va trăda. ²⁴Fiul omului* Se va duce după cum este scris despre El, dar vai de omul prin care este vândut Fiul omului! Ar fi fost mai bine pentru el să nu se fi născut!“

²⁵Iuda, care urma să-L trădeze, I-a vorbit: „Desigur nu sunt eu acela: nu-i așa, Învățătorule?“

„Da, tu ești!“ i-a răspuns Isus.

thing for me. ¹¹You will always have the poor with you.¹ But you will not always have me. ¹²This woman poured perfume on my body. She did this to prepare me for burial after I die. ¹³The Good News* will be told to people all over the world. And I can assure you that everywhere the Good News is told, the story of what this woman did will also be told, and people will remember her.”

Judas Agrees to Help Jesus' Enemies

(Mk. 14:10–11; Lk. 22:3–6)

¹⁴Then one of the twelve followers went to talk to the leading priests. This was the follower named Judas Iscariot. ¹⁵He said, “I will give Jesus over to you. What will you pay me for doing this?” The priests gave him 30 silver coins. ¹⁶After that, Judas waited for the best time to give Jesus to them.

The Passover Meal

(Mk. 14:12–21; Lk. 22:7–14, 21–23; Jn. 13:21–30)

¹⁷On the first day of the Festival of Unleavened Bread,* the followers came to Jesus. They said, “We will prepare everything for you to eat the Passover* meal. Where do you want us to have the meal?”

¹⁸Jesus answered, “Go into the city. Go to a man I know. Tell him that the teacher says, ‘The chosen time is near. I will have the Passover meal with my followers at your house.’” ¹⁹They obeyed and did what Jesus told them to do. They prepared the Passover meal.

²⁰In the evening Jesus was at the table with the twelve followers. ²¹They were all eating. Then Jesus said, “Believe me when I say that one of you twelve here will soon give me to my enemies.”

²²The followers were very sad to hear this. Each one said, “Lord, surely I am not the one!”

²³Jesus answered, “The man who has dipped his hand into the same bowl with me is the one who will turn against me. ²⁴The Son of Man* will suffer what the Scriptures* say will happen to him. But it will be very bad for the one who gives the Son of Man over to be killed. It would be better for him if he were never born.”

²⁵Then Judas said to Jesus, “Teacher, surely I am not the one you are talking about, am I?” (Judas is the one who would give Jesus over to his enemies.)

Jesus answered, “Yes, it is you.”

¹26:11 You will ... with you See Deut. 15:11.

Cina Domnului*(Mc. 14.22–26; Lc. 22.15–20; 1 Cor. 11.23–25)*

²⁶În timp ce mâncau, Isus a luat pâine, I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea și a frânt-o. Apoi a dat-o ucenicilor Săi, zicând: „Luați și mâncați! Acesta este trupul Meu!”

²⁷Apoi a luat paharul cu vin și, după ce I-a mulțumit lui Dumnezeu, le-a dat ucenicilor să bea, spunând: „Beți toți din el! ²⁸Căci acesta este sângele Meu, al noului legământ, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor. ²⁹Vă spun că nu voi mai bea din acest vin, până în ziua când voi bea cu voi vinul cel nou în Împărăția Tatălui Meu.”

³⁰Apoi au cântat un cântec de laudă și au ieșit spre Muntele Măslinilor*.

Despre pierderea credinței ucenicilor*(Mc. 14.27–31; Lc. 22.31–34; Ioan 13.36–38)*

³¹Isus le-a spus: „Voi toți vă veți pierde credința din cauza Mea în această noapte, căci este scris:

«Voi bate Păstorul și oile din turmă
se vor împrăștia.» Zaharia 13.7

³²Însă după ce voi învia, voi merge înaintea voastră în Galileea.“

³³Petru a răspuns: „Chiar dacă toți ceilalți își vor pierde credința din cauza Ta, eu niciodată nu mi-o voi pierde!”

³⁴Isus i-a răspuns: „Îți spun adevărul: chiar în această noapte, înainte de cântatul cocoșului, vei nega de trei ori faptul că Mă cunoști.“

³⁵Petru I-a zis: „Chiar dacă ar trebui să mor cu Tine, tot nu aș nega că Te cunosc.“ Și toți ucenicii au spus același lucru.

Isus Se roagă*(Mc. 14.32–42; Lc. 22.39–46)*

³⁶Apoi Isus a mers cu ei într-un loc numit „Ghetsimani“ și le-a zis ucenicilor: „Rămâneți aici cât Eu Mă duc mai încolo să Mă rog.“ ³⁷I-a luat cu El pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zebedei. A început să Se întristeze și inima I s-a tulburat. ³⁸Atunci le-a spus: „Sufletul Meu este cuprins de o tristețe de moarte. Stați aici și vegheați împreună cu Mine!“ ³⁹A mers puțin mai înainte, a căzut la pământ și a început să Se roage, zicând: „Tată, dacă este cu putință, fie ca acest pahar al suferinței să treacă de la

The Lord's Supper*(Mk. 14:22–26; Lk. 22:15–20; 1 Cor. 11:23–25)*

²⁶While they were eating, Jesus took some bread and thanked God for it. He broke off some pieces, gave them to his followers and said, “Take this bread and eat it. It is my body.”

²⁷Then he took a cup of wine, thanked God for it, and gave it to them. He said, “Each one of you drink some of it. ²⁸This wine is my blood, which will be poured out to forgive the sins of many and begin the new agreement* from God to his people. ²⁹I want you to know, I will not drink this wine again until that day when we are together in my Father’s kingdom* and the wine is new. Then I will drink it again with you.”

³⁰They all sang a song and then went out to the Mount of Olives.*

Jesus Says His Followers Will Leave Him*(Mk. 14:27–31; Lk. 22:31–34; Jn. 13:36–38)*

³¹Jesus told the followers, “Tonight you will all lose your faith in me. The Scriptures* say,

‘I will kill the shepherd,
and the sheep will run away.’ Zechariah 13:7

³²But after I am killed, I will rise from death. Then I will go into Galilee. I will be there before you go there.”

³³Peter answered, “All the other followers may lose their faith in you. But my faith will never be shaken.”

³⁴Jesus answered, “The truth is that tonight you will say you don’t know me. You will deny me three times before the rooster crows.”

³⁵But Peter answered, “I will never say I don’t know you! I will even die with you!” And all the other followers said the same thing.

Jesus Prays Alone*(Mk. 14:32–42; Lk. 22:39–46)*

³⁶Then Jesus went with his followers to a place called Gethsemane. He said to them, “Sit here while I go there and pray.” ³⁷He told Peter and the two sons of Zebedee to come with him. Then he began to be very sad and troubled. ³⁸Jesus said to Peter and the two sons of Zebedee, “My heart is so heavy with grief, I feel like I am dying. Wait here and stay awake with me.”

³⁹Then Jesus went on a little farther away from them. He fell to the ground and prayed, “My Father, if it is possible, don’t make me

Mine! Totuși, facă-se voia Ta, și nu a Mea.“
⁴⁰Întorcându-Se la ucenici, i-a găsit dormind. Și i-a zis lui Petru: „Așa deci, n-ați putut să vegheați cu Mine o oră? ⁴¹Vegheați și rugați-vă să aveți putere împotriva ispitei! Duhul vostru vrea să facă ce este drept, dar trupul e slab.“

⁴²A plecat încă o dată și S-a rugat, zicând: „Tată, dacă nu este cu putință ca acest pahar să treacă de la Mine fără să-l beau, facă-se voia Ta!“

⁴³Isus a venit la ucenici și i-a găsit din nou dormind, pentru că nu puteau să-și țină ochii deschiși. ⁴⁴Așa că i-a lăsat din nou și S-a rugat, pentru a treia oară, spunând aceleași cuvinte.

⁴⁵Apoi S-a dus la ucenici și i-a întrebat: „Încă mai dormiți și vă odihniți? Iată, a venit timpul ca Fiul omului* să fie dat pe mâna păcătoșilor. ⁴⁶Sculați-vă, să mergem! Iată, cel ce Mă va trăda este aici!“

Prinderea lui Isus

(Mc. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Ioan 18:3-12)

⁴⁷Pe când încă mai vorbea El, Iuda, unul dintre cei doisprezece ucenici, a venit însoțit de o mare mulțime de oameni înarmați cu săbii și ciomege, trimiși de conducătorii preoților și de bătrânii poporului. ⁴⁸Cel ce urma să-L trădeze le dăduse un semn: „Cel pe care-L voi săruta, Acela este. Arestați-l!“
⁴⁹Iuda s-a apropiat de Isus și I-a zis: „Te salut, Învățătorule!“ și L-a sărutat.

⁵⁰Isus i-a zis: „Prieten, fă ceea ce trebuie să faci!“

Ei s-au apropiat, L-au prins pe Isus și L-au arestat. ⁵¹Atunci unul dintre cei care erau cu Isus a întins mâna, și-a scos sabia, l-a lovit pe sclavul marelui preot și i-a tăiat urechea.

⁵²Isus i-a spus: „Pune-ți sabia la loc! Căci toți cei ce scot sabia, de sabie vor muri. ⁵³Nu știți că așa putea să-L rog pe Tatăl Meu și El Mi-ar pune imediat la îndemână mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? ⁵⁴Dar cum s-ar mai împlini Scripturile*, care spun că așa trebuie să fie?“

⁵⁵Apoi Isus a zis mulțimii de oameni: „Ați venit să Mă luați cu săbii și ciomege, ca pe un tâlhar? În fiecare zi stăteam în

drink from this cup.¹ But do what you want, not what I want.” ⁴⁰Then he went back to his followers and found them sleeping. He said to Peter, “You men could not stay awake with me for one hour? ⁴¹Stay awake and pray for strength against temptation. Your spirit wants to do what is right, but your body is weak.”

⁴²Then Jesus went away a second time and prayed, “My Father, if I must do this² and it is not possible for me to escape it, then I pray that what you want will be done.”

⁴³Then he went back to the followers. Again he found them sleeping. They could not stay awake. ⁴⁴So he left them and went away one more time and prayed. This third time he prayed, he said the same thing.

⁴⁵Then Jesus went back to the followers and said, “You are still sleeping and resting? The time has come for the Son of Man* to be handed over to sinful people. ⁴⁶Stand up! We must go. Here comes the man who is giving me to my enemies.”

Jesus Is Arrested

(Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴⁷While Jesus was still speaking, Judas, one of the twelve apostles* came there. He had a big crowd of people with him, all carrying swords and clubs. They had been sent from the leading priests and the older leaders of the people. ⁴⁸Judas³ planned to do something to show them which one was Jesus. He said, “The one I kiss will be Jesus. Arrest him.” ⁴⁹So he went to Jesus and said, “Hello, teacher!” Then Judas kissed him.

⁵⁰Jesus answered, “Friend, do the thing you came to do.”

Then the men came and grabbed Jesus and arrested him. ⁵¹When that happened, one of the followers with Jesus grabbed his sword and pulled it out. He swung his sword at the servant of the high priest* and cut off his ear.

⁵²Jesus said to the man, “Put your sword back in its place. People who use swords will be killed with swords. ⁵³Surely you know I could ask my Father and he would give me more than twelve armies of angels. ⁵⁴But it must happen this way to show the truth of what the Scriptures* said.”

⁵⁵Then Jesus said to the crowd, “Why do you come to get me with swords and clubs like I am a

¹ 26:39 *cup* A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come. ² 26:42 *do this* Literally, “drink this,” referring to the “cup,” the symbol of suffering in verse 39. ³ 26:48 *Judas* Literally, “the one who betrayed him.”

Templu* și îi învățam pe oameni, și nu M-ați arestat. ⁵⁶Dar toate acestea s-au întâmplat ca să se împlinescă ce a fost scris de profeți*.” Atunci toți ucenicii L-au lăsat și au fugit.

Isus în fața Sinedriului

(Mc. 14:53–65; Lc. 22:54–55, 63–71; Ioan 18:13–14, 19–24)

⁵⁷L-au arestat pe Isus și L-au dus la marele preot* Caiafa, unde se adunaseră învățătorii Legii și bătrânii. ⁵⁸Petru Îl urma pe Isus de la distanță și a mers până în curtea marelui preot. A intrat și a stat cu slujitorii să vadă sfârșitul.

⁵⁹Conducătorii preoților și tot Sinedriul* căutau mărturii false împotriva lui Isus, ca să-L poată omori. ⁶⁰Dar n-au găsit nimic, chiar dacă au venit mulți martori mincinoși. La sfârșit au venit doi oameni ⁶¹care au spus: „Acest om a spus: «Pot să dărâm Templul* lui Dumnezeu și să-l zidesc la loc în trei zile.»”

⁶²Apoi marele preot s-a ridicat și I-a spus lui Isus: „Nu ai nimic de răspuns la acuzațiile aduse de acești oameni împotriva Ta?” ⁶³Isus rămânea tăcut.

Atunci marele preot I-a zis: „Jură-te pe Dumnezeu cel viu și spune-ne dacă ești Cristosul, Fiul lui Dumnezeu!”

⁶⁴Isus i-a zis: „Sunt, așa cum ai spus! Dar vă mai spun că de acum încolo Îl veți vedea pe Fiul omului* stând la dreapta lui Dumnezeu și venind pe norii cerului.”

⁶⁵Atunci marele preot și-a rupt hainele, spunând: „A spus o blasfemie la adresa lui Dumnezeu! La ce mai avem nevoie de martori? Iată! Tocmai I-ați auzit blasfemia! ⁶⁶Care este hotărârea voastră?”

„Este vinovat și trebuie să moară!”, i-au răspuns ei.

⁶⁷Apoi L-au scuipat în față și L-au lovit cu pumnii. Alții L-au palmuit, ⁶⁸spunând: „Dacă ești profet*, spune Cristoase! Cine Te-a lovit?”

criminal. Every day I sat in the Temple* area teaching. You did not arrest me there. ⁵⁶But all these things have happened to show the full meaning of what the prophets* wrote.” Then all of Jesus’ followers left him and ran away.

Jesus Before the Jewish Leaders

(Mk. 14:53–65; Lk. 22:54–55, 63–71; Jn. 18:13–14, 19–24)

⁵⁷The men who arrested Jesus led him to the house of Caiaphas the high priest.* The teachers of the law and the older Jewish leaders were gathered there. ⁵⁸Peter followed Jesus but stayed back at a distance. He followed him to the yard of the high priest’s house. Peter went in and sat with the guards. He wanted to see what would happen to Jesus.

⁵⁹The leading priests and the high council tried to find something against Jesus so that they could kill him. They tried to find people to lie and say that Jesus had done wrong. ⁶⁰Many people came and told lies about him. But the council could find no real reason to kill him. Then two people came ⁶¹and said, “This man¹ said, ‘I can destroy the Temple* of God and build it again in three days.’”

⁶²Then the high priest stood and said to Jesus, “Don’t you have anything to say about these charges against you? Are they telling the truth?” ⁶³But Jesus said nothing.

Again the high priest said to Jesus, “You are now under oath. I command you by the power of the living God to tell us the truth. Tell us, are you the Christ,* the Son of God?”

⁶⁴Jesus answered, “Yes, that’s right. But I tell you, in the future you will see the Son of Man* sitting at the right side of God. And you will see the Son of Man coming on the clouds of heaven.”

⁶⁵When the high priest heard this, he tore his clothes in anger. He said, “This man has said things that insult God! We don’t need any more witnesses. You all heard his insulting words. ⁶⁶What do you think?”

The Jewish leaders answered, “He is guilty, and he must die.”

⁶⁷Then some there spit in Jesus’ face, and they hit him with their fists. Others slapped him. ⁶⁸They said, “Show us that you are a prophet,² Christ! Tell us who hit you!”

¹26:61 *this man* Jesus. His enemies avoided saying his name. ²26:68 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people.

Petru se teme să spună că-L cunoaște pe Isus
(Mc. 14.66–72; Lc. 22.56–62; Ioan 18.15–18, 25–27)

⁶⁹În acest timp, Petru stătea afară, în curte, când o slujitoare a venit la el și i-a spus: „Și tu erai cu Isus din Galileea.“

⁷⁰Dar el a negat în fața tuturor, spunând: „Nu știu ce spui.“

⁷¹Apoi a ieșit din curte, la poartă. O altă slujitoare l-a văzut și le-a spus celorlalți: „Acesta era cu Isus din Nazaret.“

⁷²Și încă o dată a negat, jurându-se: „Nu-L cunosc pe omul acesta!“

⁷³Puțin mai târziu, cei ce stăteau acolo s-au apropiat de Petru și i-au spus: „Tu chiar ești unul dintre ei. Felul în care vorbești te trădează.“

⁷⁴Și el a început să se jure mai tare și să spună: „Nu-L cunosc pe omul acesta!“ Chiar atunci a cântat cocoșul. ⁷⁵Și Petru și-a adus aminte de ceea ce-i spusese Isus: „Înainte de a cânta cocoșul vei nega de trei ori faptul că Mă cunoști!“ Și a ieșit afară și a plâns cu amărăciune.

Isus este dus la Pilat
(Mc. 15.1; Lc. 23.1–2; Ioan 18.28–32)

27 ¹Când s-a făcut dimineață, toți conducătorii preoților și bătrânii poporului s-au sfătuit cum să-L omoare pe Isus. ²L-au legat și L-au dat pe mâna guvernatorului Pilat*.

Iuda se sinucide
(F.A. 1.18–19)

³Când Iuda, care-L trădase, a văzut că Isus a fost condamnat, a regretat ce făcuse. Așa că a dus înapoi cele treizeci de monede de argint conducătorilor preoților și bătrânilor. ⁴Și le-a spus: „Am păcătuțit, dând un om drept pe mâna dușmanilor, ca să fie omorât.“

„Ce ne pasă nouă? Treaba ta!“ i-au spus ei.

⁵Iuda a aruncat monedele de argint în Templu și a plecat. S-a dus afară și s-a spânzurat.

⁶Iar conducătorii preoților au luat monedele de argint, zicând: „Legea nu îngăduie să punem acești bani în vistieria Templului din cauză au fost folosiți pentru uciderea cuiva.“

⁷Așa că au hotărât să cumpere cu ei „Ogorul olarului“, pentru îngroparea străinilor care

Peter Is Afraid to Say He Knows Jesus
(Mk. 14:66–72; Lk. 22:56–62; Jn. 18:15–18, 25–27)

⁶⁹While Peter was still in the yard, a servant girl came up to him. She said, “You were with Jesus, that man from Galilee.”

⁷⁰But Peter told everyone there that this was not true. “I don’t know what you are talking about,” he said.

⁷¹Then he left the yard. At the gate another girl saw him and said to the people there, “This man was with Jesus of Nazareth.”

⁷²Again, Peter said he was never with Jesus. He said, “I swear to God that I don’t know this man Jesus!”

⁷³A short time later some people standing there went to Peter and said, “We know you are one of those who followed Jesus. We know this because of the way you talk.”

⁷⁴Then Peter began to curse. He said, “I swear to God that I don’t know this man Jesus!” After he said this, a rooster crowed. ⁷⁵Then he remembered what Jesus had told him: “Before the rooster crows, you will say three times that you don’t know me.” Then Peter went outside and cried bitterly.

Jesus Is Taken to Governor Pilate
(Mc. 15:1; Lk. 23:1–2; Jn. 18:28–32)

27 ¹Early the next morning, all the leading priests and older leaders of the people met and decided to kill Jesus. ²They tied him, led him away, and turned him over to Pilate, the governor.

Judas Kills Himself
(Acts 1:18–19)

³Judas saw that they had decided to kill Jesus. He was the one who gave Jesus to his enemies. When he saw what happened, he was very sorry for what he had done. So he took the 30 silver coins back to the priests and the older leaders. ⁴Judas said, “I sinned. I gave you an innocent man to be killed.”

The Jewish leaders answered, “We don’t care! That’s a problem for you, not us.”

⁵So Judas threw the money into the Temple.* Then he went out from there and hanged himself.

⁶The leading priests picked up the silver coins in the Temple. They said, “Our law does not allow us to keep this money with the Temple money, because this money has paid for a man’s death.” ⁷So they decided to use the money to buy a field called Potter’s Field. This field would be a place to bury people who died while visiting in

vizitau Ierusalimul. ⁸De aceea, numele acelei loc a rămas până în ziua de azi: „Ogorul sângelui.“ ⁹Și s-a împlinit ce fusese spus prin profetul* Ieremia: „Au luat treizeci de monede de argint. Atât cât au decis unii dintre fiii lui Israel să plătească pentru viața Lui. ¹⁰Și cu ei au cumpărat «Ogorul Olarului», așa cum îmi poruncise Domnul.“¹

Isus înaintea lui Pilat

(Mc. 15.2–5; Lc. 23.3–5; Ioan 18.33–38)

¹¹În acest timp, Isus a fost adus înaintea guvernatorului, care L-a întrebat: „Ești Tu regele iudeilor?“

„Da, sunt!“, i-a răspuns Isus.

¹²Dar când a fost acuzat de conducătorii preoților și de bătrânii conducători iudei, n-a dat nici un răspuns.

¹³Atunci Pilat* L-a întrebat: „N-auzi câte acuzații aduc aceștia împotriva Ta?“

¹⁴Dar Isus nu i-a dat nici un răspuns, nici măcar la o singură acuzație. Și Pilat a rămas foarte mirat.

Încercarea lui Pilat de a-L elibera pe Isus

(Mc. 15.6–15; Lc. 23.13–25; Ioan 18.39–19.16)

¹⁵De sărbătoarea Paștelui*, guvernatorul avea obiceiul să elibereze pe unul dintre deținuți, care era cerut de mulțime. ¹⁶Pe atunci, aveau un deținut foarte cunoscut, pe nume Baraba². ¹⁷Așa că, atunci când mulțimea s-a adunat, Pilat* a întrebat: „Pe care vreți să vi-l eliberez, pe Baraba sau pe Isus numit Cristosul?“ ¹⁸(Pilat știa că-L dăduseră pe mâna lui din invidie.)

¹⁹Și pe când stătea el pe scaunul de judecată, soția lui i-a trimis vorbă: „Să nu ai nimic de-a face cu acel om drept, pentru că azi am fost tulburată mult de un vis pe care l-am avut despre El!“

²⁰Însă conducătorii preoților și bătrânii au convins mulțimea să-i ceară lui Pilat să-l elibereze pe Baraba și să-L omoare pe Isus.

²¹Pilat le-a spus: „Pe care dintre cei doi vreți să vi-l eliberez?“

„Pe Baraba“, au răspuns ei.

²²Pilat i-a întrebat: „Și-atunci ce să fac cu Isus, numit Cristosul?“

„Răstignește-L!“

Jerusalem. ⁸That is why that field is still called the Field of Blood. ⁹This showed the full meaning of what Jeremiah the prophet* said,

“They took 30 silver coins. That was how much the Jewish people decided to pay for his life. ¹⁰They used those 30 silver coins to buy the potter’s field, like the Lord commanded me.”¹

Governor Pilate Questions Jesus

(Mk. 15:2–5; Lk. 23:3–5; Jn. 18:33–38)

¹¹Jesus stood before Pilate the governor, who asked him, “Are you the king of the Jews?”

Jesus answered, “Yes, that’s right.”

¹²Then, when the leading priests and the older Jewish leaders made their accusations against Jesus, he said nothing.

¹³So Pilate said to him, “Don’t you hear all these charges they are making against you? Why don’t you answer?”

¹⁴But Jesus did not say anything, and this really surprised the governor.

Pilate Tries but Fails to Free Jesus

(Mk. 15:6–15; Lk. 23:13–25; Jn. 18:39–19:16)

¹⁵Every year at Passover* time the governor would free one prisoner—whichever one the people wanted him to free. ¹⁶At that time, there was a man in prison who was known to be very bad. His name was Barabbas.²

¹⁷When a crowd gathered, Pilate said to them, “I will free one man for you. Which one do you want me to free: Barabbas, or Jesus who is called the Christ*?” ¹⁸Pilate knew that they had given Jesus to him because they were jealous of him.

¹⁹While Pilate was sitting there in the place for judging, his wife sent a message to him. It said, “Don’t do anything with that man. He is not guilty. Last night I had a dream about him, and it troubled me very much.”

²⁰But the leading priests and older Jewish leaders told the people to ask for Barabbas to be set free and for Jesus to be killed.

²¹Pilate said, “I have Barabbas and Jesus. Which one do you want me to set free for you?”

The people answered, “Barabbas!”

²²Pilate asked, “So what should I do with Jesus, the one called the Christ?”

All the people said, “Kill him on a cross!”

¹ 27.10 „Au luat ... Domnul.“ Vezi Zah. 11.12–13; Ier. 32.6–9.
² 27.16 *Baraba* în unele manuscrise grecești, Isus Baraba.

¹ 27:10 “They took ... me” See Zech. 11:12–13; Jer. 32:6–9.
² 27:16 *Barabbas* In some Greek copies the name is Jesus Barabbas.

²³„De ce? Ce rău a făcut?“, a întrebat el.
Însă ei continuau să strige și mai tare:
„Răstignește-L!“

²⁴Pilat, văzând că nu este de nici un folos să insiste și că era pe punctul să izbucnească o răscoală, a luat apă și s-a spălat pe mâini în fața mulțimii, zicând: „Nu sunt vinovat de moartea acestui om. Treaba voastră.“ ²⁵„Noi și copiii noștri să fim vinovați de moartea Lui!“, au răspuns toți oamenii.

²⁶Atunci Pilat l-a eliberat pe Baraba la cererea mulțimii. A poruncit ca Isus să fie biciuit și L-a dat să fie răstignit.

Batjocurile soldaților

(Mc. 15:16–20; Ioan 19:2–3)

²⁷Apoi soldații guvernatorului L-au dus pe Isus în palat. Toți soldații s-au adunat în jurul Lui. ²⁸L-au dezbrăcat de haine și L-au îmbrăcat cu o haină roșie. ²⁹Au împletit o cunună de spini și I-au pus-o pe cap. În mâna dreaptă I-au pus o trestie, au îngenunchat în fața Lui și râdeau de El, spunând: „Salutare, Împăratul iudeilor!“ ³⁰Apoi L-au scuipat, I-au luat trestia și-L băteau peste cap. ³¹După ce au râs de El, I-au scos haina, L-au îmbrăcat în hainele Lui și L-au dus să fie răstignit.

Răstignirea lui Isus

(Mc. 15:21–32; Lc. 23:26–43; Ioan 19:17–27)

³²Pe când ieșeau, au găsit un om din Cirene, pe nume Simon și l-au obligat să-I ducă crucea lui Isus. ³³Când au ajuns la locul numit „Golgota“ (care înseamnă „Locul craniului“), ³⁴I-au dat să bea vin amestecat cu fiere¹, dar când L-a gustat, Isus n-a vrut să bea. ³⁵L-au răstignit și au împărțit hainele Lui între ei, trăgând la sorți.² ³⁶Stăteau jos și-L păzeau. ³⁷Deasupra capului Său au pus o plăcuță cu acuzația ce-I era adusă: „ACESTA ESTE ISUS, ÎMPĂRĂTUL IUDEILOR.“ ³⁸Cu El au mai fost răstigniți doi tâlhari: unul la dreapta și altul la stânga Sa. ³⁹Oamenii care treceau pe acolo Îl jigneau, dădeau din cap ⁴⁰și spuneau:

¹ 27:34 *vin amestecat cu fiere* amestec folosit pentru calmarea durerilor. ² 27:35 *versetul* ³⁵ Unele manuscrise conțin și următoarele cuvinte: „ca să se împlinească ce fusese vestit de profetul, care zice: «Și-au împărțit hainele Mele între ei și pentru cămașa Mea au tras la sorți.»“ Vezi Ps. 22:18.

²³Pilate asked, “Why do you want me to kill him? What wrong has he done?”

But they shouted louder, “Kill him on a cross!”

²⁴Pilate saw that there was nothing he could do to make the people change. In fact, it looked like there would be a riot. So he took some water and washed his hands¹ in front of them all. He said, “I am not guilty of this man’s death. You are the ones who are doing it!”

²⁵The people answered, “We will take full responsibility for his death. You can blame us and even our children!”

²⁶Then Pilate freed Barabbas. And he told some soldiers to beat Jesus with whips. Then he gave Jesus to the soldiers to be killed on a cross.

Pilate’s Soldiers Make Fun of Jesus

(Mk. 15:16–20; Jn. 19:2–3)

²⁷Then Pilate’s soldiers took Jesus into the governor’s palace. All the soldiers gathered around him. ²⁸They took off Jesus’ clothes and put a red robe on him. ²⁹Then they made a crown from thorny branches and put it on his head, and they put a stick in his right hand. Then they bowed before him, making fun of him. They said, “We salute you, king of the Jews!” ³⁰They spit on him. Then they took his stick and kept hitting him on the head with it. ³¹After they finished making fun of him, the soldiers took off the robe and put his own clothes on him again. Then they led him away to be killed on a cross.

Jesus Is Nailed to a Cross

(Mk. 15:21–32; Lk. 23:26–39; Jn. 19:17–19)

³²The soldiers were going out of the city with Jesus. They saw a man from Cyrene named Simon, and they forced him to carry Jesus’ cross. ³³They came to the place called Golgotha. (Golgotha means “The Place of the Skull.”) ³⁴There the soldiers gave Jesus some wine mixed with gall.² But when he tasted it, he refused to drink it.

³⁵The soldiers nailed Jesus to a cross. Then they threw dice to divide his clothes between them. ³⁶The soldiers stayed there to guard him. ³⁷They put a sign above his head with the charge against him written on it: “THIS IS JESUS, THE KING OF THE JEWS.”

³⁸Two criminals were nailed to crosses beside Jesus—one on the right and the other on the left. ³⁹People walked by and shouted insults at Jesus. They shook their heads ⁴⁰and said, “You said you could destroy the Temple* and build it again in

¹ 27:24 *washed his hands* Pilate did this as a sign to show that he wanted no part in what the people did. ² 27:34 *gall* Probably used as a drug to relieve pain.

„Tu, care dă-râmi Templul și-l zidești la loc în trei zile, salvează-Te pe Tine Însuși! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, atunci coboară de pe cruce!“

⁴¹La fel, conducătorii preoților, împreună cu învățătorii Legii și cu bătrânii, Îl batjocoreau, spunând: ⁴²„I-a salvat pe alții, dar nu Se poate salva pe Sine! Este acesta Împăratul Israelului!? Atunci să coboare acum de pe cruce și vom crede în El! ⁴³Se încrede în Dumnezeu. Atunci, să-L scape Dumnezeu acum, dacă-L vrea! N-a spus El: «Sunt Fiul lui Dumnezeu!»?“ ⁴⁴Tâlharii care erau răstigniți cu El Îl batjocoreau și ei.

Moartea lui Isus

(Mc. 15:33–41; Lc. 23:44–49; Ioan 19:28–30)

⁴⁵De la amiază până la ora trei a fost întuneric peste toată țara. ⁴⁶Pe la ora trei, Isus a strigat tare: „Eli, Eli, lama sabactani?“ , care înseamnă: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?“¹

⁴⁷Unii dintre cei care stăteau acolo L-au auzit și au început să spună: „Îl cheamă pe Ilie!“

⁴⁸Imediat, unul dintre ei a alergat, a luat un burete și l-a înmuiat în oțet. Apoi l-a pus într-un băț și l-a întins să bea. ⁴⁹Dar ceilalți oameni spuneau: „Lasă-L! Să vedem dacă va veni Ilie să-L salveze.“

⁵⁰Isus a strigat încă o dată cu glas tare și a murit².

⁵¹Chiar atunci, perdeaua din Templu* s-a rupt în două, de sus până jos, iar pământul s-a cutremurat. Stâncile s-au despicat. ⁵²Mormintele s-au deschis și mulți oameni ai lui Dumnezeu care muriseră, au înviat. ⁵³După învierea lui Isus, ei și-au părăsit mormintele, s-au dus în cetatea sfântă și s-au arătat multor oameni.

⁵⁴Centurionul* și oamenii săi, care-L păzeau pe Isus, văzând cutremurul și cele întâmplate, s-au înfricoșat. „Cu adevărat, Acesta a fost Fiul lui Dumnezeu!“ , au zis ei.

⁵⁵Erau acolo multe femei care priveau de la distanță. Ele Îl urmaseră pe Isus din Galileea, pentru a-I sluji. ⁵⁶Printre ele erau

three days. So save yourself! Come down from that cross if you really are the Son of God!”

⁴¹The leading priests, the teachers of the law, and the older Jewish leaders were also there. They made fun of Jesus the same as the other people did. ⁴²They said, “He saved others, but he can’t save himself! People say he is the king of Israel.* If he is the king, he should come down now from the cross. Then we will believe in him. ⁴³He trusted God. So let God save him now, if God really wants him. He himself said, ‘I am the Son of God.’” ⁴⁴And in the same way, the criminals on the crosses beside Jesus also insulted him.

Jesus Dies

(Mk. 15:33–41; Lk. 23:44–49; Jn. 19:28–30)

⁴⁵At noon the whole country became dark. The darkness continued for three hours. ⁴⁶About three o’clock Jesus cried with a loud voice, “Eli, Eli, lema sabachthani?” This means “My God, my God, why have you left me alone?”¹

⁴⁷Some of the people standing there heard this. They said, “He is calling Elijah.”²

⁴⁸Quickly, one of them ran and got a sponge. He filled the sponge with vinegar and tied the sponge to a stick. Then he used the stick to give the sponge to Jesus to drink from it. ⁴⁹But the others said, “Don’t bother him. We want to see if Elijah will come to save him.”

⁵⁰Again Jesus cried with a loud voice. Then he died.³

⁵¹When Jesus died, the curtain* in the Temple* was torn into two pieces. The tear started at the top and tore all the way to the bottom. Also, the earth shook and rocks were broken. ⁵²The graves opened, and many of God’s people who had died were raised from death. ⁵³They came out of the graves. And after Jesus was raised from death, they went into the holy city, and many people saw them.

⁵⁴The army officer* and the soldiers guarding Jesus saw this earthquake and everything that happened. They were very afraid and said, “He really was the Son of God!”

⁵⁵Many women were standing away from the cross, watching. These were the women who had followed Jesus from Galilee to care for him. ⁵⁶Mary

¹27:46 Citat din Ps. 22:1. ²27:50 a murit lit. Și-a dat duhul.

¹27:46 Quote from Ps. 22:1. ²27:47 “He is calling Elijah” The word for “My God” (Eli in Hebrew or Eloi in Aramaic) sounded to the people like the name of Elijah, a famous man who spoke for God about 850 B.C. ³27:50 died Literally, “let his spirit leave.”

și Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov și Iosif și mama fiilor lui Zebedei.

Înmormântarea lui Isus

(Mc. 15:42–47; Lc. 23:50–56; Ioan 19:38–42)

⁵⁷Seara, a venit în Ierusalim un om bogat, pe nume Iosif, din Arimateea. Era și el un ucenic al lui Isus. ⁵⁸El s-a dus la Pilat* și i-a cerut trupul lui Isus. Iar Pilat a poruncit să-i fie dat trupul. ⁵⁹Iosif a luat trupul și l-a înfășurat într-o pânză nouă de in. ⁶⁰Apoi l-a pus în mormântul său cel nou, pe care-l săpase în stâncă. A rostogolit o piatră mare la intrare și a plecat. ⁶¹Maria Magdalena și cealaltă Marie stăteau în fața mormântului.

Păzirea mormântului

⁶²A doua zi, după Ziua Pregătirii¹, conducătorii preoților și fariseii* s-au dus împreună la Pilat. ⁶³Și i-au zis: „Domnule, ne amintim că pe când mai trăia încă, acel înșelător a zis: «După trei zile voi învia.» ⁶⁴Așa că, poruncește să fie păzit mormântul trei zile. Ca nu cumva să vină ucenicii Săi, să fure trupul și să spună oamenilor: «A înviat dintre cei morți.» Căci această ultimă înșelătorie ar fi mai mare decât cea dintâi.”

⁶⁵Pilat le-a zis: „Aveți garda. Duceți-vă și păziți cât de bine știți.” ⁶⁶Ei s-au dus și au întărit mormântul și au pus sigiliu pe piatră și soldați de pază.

Învieerea lui Isus

(Mc. 16:1–8; Lc. 24:1–12; Ioan 20:1–10)

28 ¹După sabbat*, în zorii primei zile a săptămânii, Maria Magdalena și cealaltă Marie au venit să vadă mormântul*.

²Atunci s-a produs un cutremur puternic. Un înger al Domnului a coborât din cer, a venit și a rostogolit piatra de la intrare și s-a așezat pe ea. ³Înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui era albă ca zăpada. ⁴Când cei ce păzeau mormântul au văzut îngerul, au început să tremure de frică și au rămas ca morți.

⁵Îngerul a vorbit și le-a spus femeilor: „Nu vă fie teamă! Știu că Îl căutați pe Isus cel răstignit. ⁶Nu este aici. A înviat dintre cei morți, așa cum a spus. Veniți să vedeți

¹27.62 Ziua Pregătirii vineri, ziua dinaintea sabbatului.

Magdalene, Mary the mother of James and Joseph, and the mother of James and John¹ were there.

Jesus Is Buried

(Mk. 15:42–47; Lk. 23:50–56; Jn. 19:38–42)

⁵⁷That evening a rich man named Joseph came to Jerusalem. He was a follower of Jesus from the town of Arimathea. ⁵⁸He went to Pilate and asked to have Jesus' body. Pilate gave orders for the soldiers to give Jesus' body to him. ⁵⁹Then Joseph took the body and wrapped it in a new linen cloth. ⁶⁰He put Jesus' body in a new tomb* that he had dug in a wall of rock. Then he closed the tomb by rolling a very large stone to cover the entrance. After he did this, he went away. ⁶¹Mary Magdalene and the other woman named Mary were sitting near the tomb.

The Tomb of Jesus Is Guarded

⁶²That day was the day called Preparation day.* The next day, the leading priests and the Pharisees* went to Pilate. ⁶³They said, “Sir, we remember that while that liar was still alive he said, ‘I will rise from death in three days.’ ⁶⁴So give the order for the tomb* to be guarded well for three days. His followers might come and try to steal the body. Then they could tell everyone that he has risen from death. That lie will be even worse than what they said about him before.”

⁶⁵Pilate said, “Take some soldiers and go guard the tomb the best way you know.” ⁶⁶So they all went to the tomb and made it safe from thieves. They did this by sealing the stone in the entrance and putting soldiers there to guard it.

News That Jesus Has Risen From Death

(Mk. 16:1–8; Lk. 24:1–12; Jn. 20:1–10)

28 ¹The day after the Sabbath* day was the first day of the week. That day at dawn Mary Magdalene and the other woman named Mary went to look at the tomb.*

²Suddenly an angel of the Lord came from the sky, and there was a huge earthquake. The angel went to the tomb and rolled the stone away from the entrance. Then he sat on top of the stone. ³The angel was shining as bright as lightning. His clothes were as white as snow. ⁴The soldiers guarding the tomb were very afraid of the angel. They shook with fear and then became like dead men.

⁵The angel said to the women, “Don't be afraid. I know you are looking for Jesus, the one who was killed on the cross. ⁶But he is not here. He has risen from death, as he said he would. Come

¹27:56 James and John Literally, “the sons of Zebedee.”

locul unde a fost pus! ⁷Apoi duceți-vă repede și spuneți ucenicilor Săi: «Isus a înviat dintre cei morți și acum Se duce înaintea voastră în Galileea. Acolo Îl veți vedea.» Asta am avut de spus!⁸

⁸Atunci, femeile au plecat repede de la mormântul lui Isus, cu frică și cu mare bucurie. Și au alergat să le spună ucenicilor Săi ce se întâmplase. ⁹Pe neașteptate, Isus a stat în fața lor și le-a spus: „Salutare!” Și ele au venit la El, I-au cuprins picioarele și I s-au închinat. ¹⁰Isus le-a zis: „Nu vă fie teamă! Duceți-vă și spuneți fraților Mei să plece în Galileea! Căci acolo Mă vor vedea.”

Ademenirea străjerilor

¹¹Pe când mergeau ele, niște soldați din gardă s-au dus în cetate și au spus conducătorilor preoților tot ce se întâmplase. ¹²Aceștia s-au întâlnit cu bătrânii și au făcut un plan. Le-au dat mulți bani soldaților ¹³și le-au spus: „Spuneți oamenilor: «Ucenicii Lui au venit în timpul nopții și I-au furat trupul pe când dormeam.» ¹⁴Și dacă ajung aceste vești la urechile guvernatorului, îl vom convinge noi și vă vom scăpa din încurcătură.” ¹⁵Soldații au luat banii și au făcut cum fuseseră învățați. Așa că această poveste s-a răspândit printre iudei până în ziua de azi.

Isus Se arată în Galileea

(Mc. 16.14–18; Lc. 24.36–49; Ioan 20.19–23; F.A. 1.6–8)

¹⁶Cei unsprezece s-au dus în Galileea, pe muntele unde le zisese Isus. ¹⁷Când L-au văzut, I s-au închinat, dar unii se îndoiau. ¹⁸Isus S-a apropiat de ei și le-a spus: „Mie Mi-a fost dată toată autoritatea în cer și pe pământ. ¹⁹Duceți-vă și faceți ucenici oameni din toate popoarele, botezându-i* în Numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh*! ²⁰Învățați-i să împlinească tot ce v-am poruncit Eu! Și puteți fi siguri de acest fapt: Eu voi fi cu voi întotdeauna, până la sfârșitul vremurilor.”

and see the place where his body was. ⁷And go quickly and tell his followers, ‘Jesus has risen from death. He is going into Galilee and will be there before you. You will see him there.’” Then the angel said, “Now I have told you.”

⁸So the women left the tomb quickly. They were afraid, but they were also very happy. They ran to tell his followers what happened. ⁹Suddenly, Jesus was there in front of them. He said, “Hello!” The women went to him and, holding on to his feet, worshiped him. ¹⁰Then Jesus said to them, “Don’t be afraid. Go tell my followers¹ to go to Galilee. They will see me there.”

Report to the Jewish Leaders

¹¹The women went to tell the followers. At the same time, some of the soldiers who were guarding the tomb* went into the city. They went to tell the leading priests everything that happened. ¹²Then the priests met with the older Jewish leaders and made a plan. They paid the soldiers a lot of money ¹³and said to them, “Tell the people that Jesus’ followers came during the night and stole the body while you were sleeping. ¹⁴If the governor hears about this, we will talk to him and keep you out of trouble.” ¹⁵So the soldiers kept the money and obeyed the priests. And that story is still spread among the Jews even today.

Jesus Talks to His Followers

(Mk. 16:14–18; Lk. 24:36–49; Jn. 20:19–23; Acts 1:6–8)

¹⁶The eleven followers went to Galilee, to the mountain where Jesus told them to go. ¹⁷On the mountain the followers saw Jesus. They worshiped him. But some of the followers did not believe that it was really Jesus. ¹⁸So he came to them and said, “All authority in heaven and on earth is given to me. ¹⁹So go and make followers of all people in the world. Baptize* them in the name of the Father and the Son and the Holy Spirit.* ²⁰Teach them to obey everything that I have told you. You can be sure that I will be with you always. I will continue with you until the end of time.”

¹28:10 *followers* Literally, “brothers.”

Marcu

Venirea lui Isus

(Mt. 3:1–12; Lc. 3:1–9, 15–17; Ioan 1:19–28)

1 ¹Vestea Bună* despre Isus Cristos*, Fiul lui Dumnezeu¹, începe ²cu ceea ce a spus profetul* Isaia că se va întâmpla. Isaia a scris:

„Iată, Eu îl trimit pe mesagerul Meu înaintea Ta.
El Îți va pregăti calea.“ *Maleahi 3:1*

³„Iată glasul celui care strigă în pustie:
«Pregătiți calea Domnului,
neteziți-I cărările.»“ *Isaia 40:3*

⁴Astfel, a venit Ioan Botezătorul și a botezat oameni în pustie. El le spunea oamenilor să se boteze* ca să arate că vor să-și schimbe inima și viața, pentru ca păcatele să le fie iertate. ⁵Toți oamenii care locuiau în Iudeea și Ierusalim s-au dus la Ioan. Acești oameni și-au mărturisit păcatele și au fost botezați de Ioan în râul Iordan. ⁶Ioan purta haine din păr de cămilă, iar la mijloc avea o curea din piele. El mânca lăcuste și miere sălbatică. ⁷El le spunea oamenilor: „După mine va veni cineva care este cu mult mai important decât mine. Eu nu sunt vrednic nici măcar să-I dezleg cureaua de la încălțăminte. ⁸Eu vă botez cu apă, dar El vă va boteza cu Duhul Sfânt*.“

Isus este botezat

(Mt. 3:13–17; Lc. 3:21–22)

⁹În acele zile, Isus a venit din Nazaret, din Galileea și a fost botezat* de Ioan în râul Iordan. ¹⁰Cum a ieșit din apă, Isus a văzut cerurile deschise și Duhul* coborând spre El ca un porumbel. ¹¹Și o voce s-a auzit din ceruri: „Tu ești Fiul Meu preaiubit, în Tine Îmi găsesc plăcerea.“

¹1:1 *Fiul lui Dumnezeu* Unele manuscrise omit „Fiul lui Dumnezeu“.

Mark

John Prepares the Way for Jesus

(Mt. 3:1–12; Lk. 3:1–9, 15–17; Jn. 1:19–28)

1 ¹The Good News* about Jesus Christ, the Son of God,¹ begins ²with what the prophet* Isaiah said would happen. He wrote:

“Listen! I will send my messenger ahead of you.
He will prepare the way for you.” *Malachi 3:1*

³“There is someone shouting in the desert:
‘Prepare the way for the Lord.
Make his paths straight.’” *Isaiah 40:3*

⁴So John the Baptizer* came and was baptizing* people in the desert area. He told them to be baptized to show that they wanted to change their lives, and then their sins would be forgiven. ⁵All the people from Judea, including everyone from Jerusalem, came out to John. They confessed the bad things they had done, and he baptized them in the Jordan River.

⁶John wore clothes made from camel’s hair and a leather belt around his waist. He ate locusts* and wild honey.

⁷This is what John told the people: “There is someone coming later who is able to do more than I can. I am not good enough to be the slave who stoops down to untie his sandals. ⁸I baptize you with water, but the one who is coming will baptize you with the Holy Spirit.*”

Jesus Is Baptized by John

(Mt. 3:13–17; Lk. 3:21–22)

⁹About that time Jesus came from the town of Nazareth in Galilee to the place where John was. John baptized* Jesus in the Jordan River. ¹⁰As Jesus was coming up out of the water, he saw the sky torn open. The Spirit* came down to him like a dove. ¹¹A voice came from heaven and said, “You are my Son, and I love you. I am very pleased with you.”

¹1:1 *the Son of God* Some Greek copies do not have these words.

Ispitirea lui Isus

(Mt. 4.1–11; Lc. 4.1–13)

¹²Imediat, Duhul L-a trimis pe Isus în pustie, ¹³unde a stat patruzeci de zile și unde a fost ispitit de Satan. Acolo a stat printre animale sălbatice și îngerii au avut grijă de El.

Isus alege primii ucenici

(Mt. 4.12–22; Lc. 4.14–15; 5.1–11)

¹⁴După ce Ioan* a fost închis, Isus S-a dus în Galileea și a început să predice Vestea Bună* de la Dumnezeu. ¹⁵Isus spunea: „Acum este momentul potrivit: Împărăția lui Dumnezeu este aproape. Schimbați-vă inima și viața și credeți Vestea Bună.“

¹⁶În timp ce mergea pe malul mării Galileii, Isus i-a văzut pe Simon¹ și pe fratele acestuia, Andrei, aruncând plasele în mare. Ei erau pescari. ¹⁷Isus le-a spus: „Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni!“ ¹⁸Simon și Andrei și-au lăsat plasele de pescuit și L-au urmat.

¹⁹A mai mers puțin și l-a văzut pe Iacov, fiul lui Zebedei și pe fratele lui, Ioan. El i-a văzut în timp ce-și pregăteau plasele în barcă. ²⁰Isus i-a chemat, iar ei L-au urmat, lăsându-l în barcă pe tatăl lor, Zebedei, împreună cu angajații acestuia.

Isus vindecă un om stăpânit de un duh rău

(Lc. 4.31–37)

²¹Apoi Isus și ucenicii Săi s-au dus la Capernaum. În următoarea zi de sabbat*, Isus a intrat în sinagogă* și a început să-i învețe pe oameni. ²²Ei erau uimiți de învățătura Lui, pentru că Isus îi învăța ca unul care are autoritate, și nu ca învățătorii Legii. ²³Deodată, un om care era posedat de un duh rău a început să țipe, ²⁴spunând: „Ce vrei Tu de la noi, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne distrugi? Eu știu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.“

²⁵Dar Isus l-a certat și i-a spus: „Taci și ieși din el!“ ²⁶Duhul rău l-a făcut pe acel om să tremure, apoi a început să urle și a ieșit afară din el.

²⁷Oamenii erau atât de uimiți, încât au început să se întrebe unii pe alții: „Ce este aceasta? Este o învățătură nouă, spusă cu autoritate! El poruncește chiar și duhurilor

¹1.16 *Simon* Simon Petru.

Jesus Goes Away to Be Tempted

(Mt. 4:1–11; Lk. 4:1–13)

¹²Then the Spirit* sent Jesus into the desert alone. ¹³He was there for 40 days, being tempted by Satan.* During this time he was out among the wild animals. Then angels came and helped him.

Jesus Begins His Work in Galilee

(Mt. 4:12–17; Lk. 4:14–15)

¹⁴After John was put in prison, Jesus went into Galilee and told people the Good News* from God. ¹⁵He said, “The right time is now here. God’s kingdom* is near. Change your hearts and lives, and believe the Good News!”

Jesus Chooses Some Followers

(Mt. 4:18–22; Lk. 5:1–11)

¹⁶Jesus was walking by Lake Galilee. He saw Simon¹ and his brother, Andrew. These two men were fishermen, and they were throwing a net into the lake to catch fish. ¹⁷Jesus said to them, “Come, follow me, and I will make you a different kind of fishermen. You will bring in people, not fish.” ¹⁸So they immediately left their nets and followed Jesus.

¹⁹Jesus continued walking by Lake Galilee. He saw two more brothers, James and John, the sons of Zebedee. They were in their boat, preparing their nets to catch fish. ²⁰Their father Zebedee and the men who worked for him were in the boat with the brothers. When Jesus saw the brothers, he told them to come. They left their father and followed Jesus.

Jesus Frees a Man From an Evil Spirit

(Lk. 4:31–37)

²¹Jesus and his followers went to Capernaum.* On the Sabbath* day, Jesus went into the synagogue* and taught the people. ²²They were amazed at his teaching. He did not teach like their teachers of the law. He taught like someone with authority. ²³While Jesus was in the synagogue, a man was there who had an evil spirit inside him. The man shouted, ²⁴“Jesus of Nazareth! What do you want with us? Did you come to destroy us? I know who you are—God’s Holy One!”

²⁵Jesus, his voice full of warning, said, “Be quiet, and come out of him!” ²⁶The evil spirit made the man shake. Then the spirit made a loud noise and came out of him.

²⁷The people were amazed. They asked each other, “What is happening here? This man is teaching something new, and he teaches with authority! He even commands evil spirits, and

¹1:16 *Simon* Simon’s other name was Peter. Also in verses 29, 36.

rele și ele Îl ascultă!“²⁸ Astfel, vestea despre Isus s-a răspândit foarte repede în tot ținutul Galileii.

Isus vindecă mai mulți oameni

(Mt. 8.14-17; Lc. 4.38-41)

²⁹Isus și cei ce-L urmau au ieșit imediat din sinagogă* și au mers împreună cu Iacov și cu Ioan la casa lui Simon și Andrei.³⁰ Soacra lui Simon avea febră și stătea în pat. Oamenii de acolo I-au vorbit lui Isus despre ea.³¹ Isus S-a dus la ea, a luat-o de mână și a ridicat-o. Febra a lăsat-o, iar ea a început să-I slujească.

³²Seara, după apusul soarelui, i-au adus la Isus pe toți bolnavii și pe cei posedați de demoni*.³³ Toată cetatea se adunase la ușa acelei case.³⁴ Isus a vindecat mulți oameni care aveau diferite boli și a scos multe duhuri rele. Dar El nu-i lăsa pe acești demoni să vorbească, pentru că ei Îl cunoșteau.

Isus Se pregătește să spună Vestea Bună

(Lc. 4.42-44)

³⁵Foarte devreme, când încă nu se lumina-se, Isus a plecat de acolo și S-a dus într-un loc pustiu să Se roage.³⁶ Simon și cei care erau cu El s-au dus să-L caute, ³⁷iar când L-au găsit, I-au spus: „Toată lumea Te caută.“

³⁸Dar Isus le-a spus: „Trebuie să mergem și în așezările învecinate, pentru ca să predic și acolo, deoarece pentru aceasta am venit.“³⁹ Așa că a mers prin Galileea, predicând în sinagogile* lor și scoțând demoni*.

Isus vindecă un om bolnav

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰Un lepros* a venit la Isus, a îngenuncheat și L-a implorat să-l ajute. Leprosul I-a spus lui Isus: „Dacă Tu vrei, poți să mă vindec.“

⁴¹Lui Isus I s-a făcut milă de el. A întins mâna, l-a atins și i-a spus: „Vreau să te vindec! Fii vindecat!“⁴² Imediat lepra a dispărut și a fost vindecat.

⁴³Isus i-a cerut să plece, dar înainte l-a avertizat, ⁴⁴spunându-i: „Să nu spui nimănui nimic despre ce ți s-a întâmplat. Dar du-te să te arăți preotului și să aduci jertfele rânduite de Moise pentru curățire¹. Să faci lucrul acesta pentru ca oamenii să știe că te-ai

they obey him.”²⁸ So the news about Jesus spread quickly everywhere in the area of Galilee.

Jesus Heals Many People

(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹Jesus and the followers left the synagogue.* They all went with James and John to the home of Simon and Andrew.³⁰ Simon’s mother-in-law was very sick. She was in bed and had fever. The people there told Jesus about her.³¹ So he went to her bed. Jesus held her hand and helped her stand up. The fever left her, and she was healed. Then she began serving them.

³²That night, after the sun went down, the people brought to Jesus many who were sick. They also brought those who had demons* inside them.³³ Everyone in the town gathered at the door of that house.³⁴ Jesus healed many of those who had different kinds of sicknesses. He also forced many demons out of people. But he would not allow the demons to speak, because they knew who he was.¹

Jesus Goes to Other Towns

(Lk. 4:42-44)

³⁵The next morning Jesus woke up very early. He left the house while it was still dark and went to a place where he could be alone and pray.³⁶ Later, Simon and his friends went to look for Jesus.³⁷ They found him and said, “Everyone is looking for you!”

³⁸Jesus answered, “We should go to another place. We can go to other towns around here, and I can tell God’s message to those people too. That is why I came.”³⁹ So Jesus traveled everywhere in Galilee. He spoke in the synagogues,* and he forced demons* out of people.

Jesus Heals a Sick Man

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰A man who had leprosy* came to Jesus. The man bowed on his knees and begged him, “You have the power to heal me if you want.”

⁴¹Jesus felt sorry for the man. So he touched him and said, “I want to heal you. Be healed!”⁴² Immediately the leprosy disappeared, and the man was healed.

⁴³Jesus told the man to go, but he gave him a strong warning: ⁴⁴“Don’t tell anyone about what I did for you. But go and show yourself to the priest. And offer a gift to God because you have been healed. Offer the gift that Moses* commanded.² This will show everyone that you are

¹1.44 pentru curățire Vezi Lv. 14.1-32.

¹ 1:34 who he was Meaning that the demons knew that Jesus was the Christ, the Son of God. ²1:44 Moses commanded See Lev. 14:1-32.

vindecat.⁴⁵ Dar acel om a plecat și a început să spună tuturor ce i s-a întâmplat. Vestea despre El s-a răspândit. Așa că Isus nu mai putea intra într-o cetate în văzul lumii și stătea în afara lor, în locuri retrase. Dar și acolo veneau la El oameni din toate părțile.

Isus vindecă un om paralizat

(Mt. 9:1–8; Lc. 5:17–26)

2¹Peste câteva zile, Isus S-a întors în Capernaum. Vestea că era acasă s-a răspândit. ²Oamenii s-au strâns în număr atât de mare încât nu mai era loc nici afară. Pe când Isus îi învăța, ³câțiva oameni au venit la El cu un om paralizat. Patru dintre ei îl transportau. ⁴Pentru că, din cauza mulțimii, nu puteau să ajungă cu el la Isus, ei au făcut o gaură în acoperișul casei și de acolo l-au coborât cu targă cu tot. ⁵Când a văzut Isus credința lor, i-a spus celui paralizat: „Fiule, păcatele îți sunt iertate!”

⁶Câțiva dintre învățătorii Legii erau acolo. Ei au văzut ce făcuse Isus și și-au spus: ⁷„De ce spune omul acesta așa ceva? El spune lucruri care sunt o insultă la adresa lui Dumnezeu. Cine poate ierta păcatele, în afară de Dumnezeu?”

⁸Isus a știut imediat, în duhul Său, ce gândesc ei și le-a spus: „De ce gândiți astfel? ⁹Ce este mai ușor: să zic acestui om paralizat: «Păcatele îți sunt iertate!» sau să-i spun: «Ridică-te! Ia-ți targa și mergi!»? ¹⁰Dar Eu vă voi dovedi că Fiul omului* are putere pe pământ să ierte păcatele.“ Așa că Isus i-a spus celui paralizat: ¹¹„Îți spun, ridică-te! Ia-ți targa și du-te acasă!“ ¹²Omul paralizat s-a ridicat. Și-a luat targa și a ieșit, în timp ce toți ceilalți se uitau la el uimiți. Ei îl laudau pe Dumnezeu și ziceau: „Nu am mai văzut niciodată așa ceva!”

Levi (Matei) Îl urmează pe Isus

(Mt. 9:9–13; Lc. 5:27–32)

¹³Isus S-a dus din nou pe malul mării, mulțimea a venit la El, iar El i-a învățat. ¹⁴Pe când mergea Isus de-a lungul țărmului, l-a văzut pe Levi, fiul lui Alfeu, stând la vamă, unde lucra și i-a spus:

healed.” ⁴⁵The man left there and told everyone he saw that Jesus had healed him. So the news about Jesus spread. And that is why he could not enter a town if people saw him. He stayed in places where people did not live. But people came from all the towns to the places where he was.

Jesus Heals a Crippled Man

(Mt. 9:1–8; Lk. 5:17–26)

2¹A few days later, Jesus came back to Capernaum.* The news spread that he was back home. ²A large crowd gathered to hear him speak. The house was so full that there was no place to stand, not even outside the door. While Jesus was teaching, ³some people brought a paralyzed man to see him. He was being carried by four of them. ⁴But they could not get the man inside to Jesus because the house was so full of people. So they went to the roof above Jesus and made a hole in it. Then they lowered the mat with the paralyzed man on it. ⁵When Jesus saw how much faith they had, he said to the paralyzed man, “Young man, your sins are forgiven.”

⁶Some of the teachers of the law were sitting there. They saw what Jesus did, and they said to themselves, ⁷“Why does this man say things like that? What an insult to God! No one but God can forgive sins.”

⁸Jesus knew immediately what these teachers of the law were thinking. So he said to them, “Why do you have these questions in your minds? ^{9–10}The Son of Man* has power on earth to forgive sins. But how can I prove this to you? Maybe you are thinking it was easy for me to say to the crippled man, ‘Your sins are forgiven.’ There’s no proof it really happened. But what if I say to the man, ‘Stand up. Take your mat and walk’? Then you will be able to see if I really have this power or not.” So Jesus said to the paralyzed man, ¹¹“I tell you, stand up. Take your mat and go home.”

¹²Immediately the paralyzed man stood up. He picked up his mat and walked out of the room. Everyone could see him. They were amazed and praised God. They said, “This is the most amazing thing we have ever seen!”

Levi (Matthew) Follows Jesus

(Mt. 9:9–13; Lk. 5:27–32)

¹³Jesus went to the lake again, and many people followed him there. So Jesus taught them. ¹⁴He was walking beside the lake, and he saw a man named Levi, son of Alphaeus. Levi was sitting at his place for collecting taxes. Jesus said to

„Urmează-Mă!“ Levi s-a sculat și L-a urmat pe Isus.

¹⁵Mai târziu, Isus S-a dus la casa lui Levi unde a mâncat cu ucenicii Săi. La masă, împreună cu ei, mai erau vameși* și păcătoși. Mulți dintre ei Îl urmașera pe Isus. ¹⁶Când învățătorii Legii care erau farisei* au văzut că Isus mânca împreună cu păcătoșii și cu vameșii, i-au întreat pe ucenicii Săi: „De ce mănâncă Isus cu vameșii și cu păcătoșii?“

¹⁷Isus a auzit și le-a spus: „Cei bolnavi au nevoie de doctor, nu cei sănătoși! Eu nu am venit să-i chem pe cei drești, ci pe cei păcătoși.“

Isus nu este la fel ca alți conducători religioși
(Mt. 9.14–17; Lc. 5.33–39)

¹⁸Ucenicii lui Ioan Botezătorul și fariseii* posteau. Niște oameni au venit la Isus și L-au întreat: „De ce ucenicii lui Ioan* și ai fariseilor postesc*, iar ai Tăi nu?“

¹⁹Isus le-a răspuns: „Pot oare nuntașii să postească atunci când mirele este cu ei? Cât timp mirele este cu ei, nu pot posti. ²⁰Dar vor veni zilele în care mirele va fi luat de la ei. Atunci vor posti.“

²¹Nimeni nu coase la o haină veche un petic din material nou. Dacă ar face cineva așa, atunci peticul ar destrăma haina veche, iar ruptura ar fi mai mare. ²²Și nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi. Pentru că vinul ar sparge burdufurile și atunci și vinul, și burdufurile s-ar strica. Vinul nou se pune în burdufuri noi.“

Fariseii Îl critică pe Isus
(Mt. 12.1–8; Lc. 6.1–5)

²³Într-o zi de sabbat*, Isus trecea prin lanurile de grâu. Pe când mergeau prin lan, ucenicii Lui au început să smulgă spice. ²⁴Fariseii* au văzut lucrul acesta și L-au întreat pe Isus: „De ce fac ucenicii Tăi ceva ce nu este permis de Lege în ziua de sabbat?“

²⁵Isus le-a răspuns: „Nu ați citit niciodată ce au făcut David* și oamenii lui când li s-a făcut foame și nu aveau ce să mănânce? ²⁶N-ați citit cum a intrat el în Casa lui Dumnezeu, în timpul marelui preot Abiatar, cum a mâncat pâinea care Îi era oferită lui Dumnezeu și cum le-a dat pâine și celor care erau cu el? Ceea ce a făcut el nu era permis de Legea lui Moise decât preoților.“

²⁷Isus le-a mai spus: „Sabatul a fost făcut pentru om, și nu omul pentru sabbat.“

him, “Follow me.” Then Levi stood up and followed Jesus.

¹⁵Later that day, Jesus and his followers ate at Levi’s house. There were also many tax collectors* and others with bad reputations eating with them. (There were many of these people who followed Jesus.) ¹⁶When some teachers of the law who were Pharisees* saw Jesus eating with such bad people, they asked his followers, “Why does he eat with tax collectors and sinners?”

¹⁷When Jesus heard this, he said to them, “It is the sick people who need a doctor, not those who are healthy. I did not come to invite good people. I came to invite sinners.”

Jesus Is Not Like Other Religious Leaders
(Mt. 9:14–17; Lk. 5:33–39)

¹⁸The followers of John* and the Pharisees* were fasting.* Some people came to Jesus and said, “John’s followers fast, and the followers of the Pharisees fast. But your followers don’t fast. Why?”

¹⁹Jesus answered, “At a wedding the friends of the bridegroom* are not sad while he is with them. They cannot fast while the bridegroom is still there. ²⁰But the time will come when the bridegroom will be taken from them. Then they will fast.“

²¹“When someone sews a patch over a hole in an old coat, they never use a piece of cloth that is not yet shrunk. If they do, the patch will shrink and pull away from the coat. Then the hole will be worse. ²²Also, no one ever pours new wine into old wineskins.* The wine would break them, and the wine would be ruined along with the wineskins. You always put new wine into new wineskins.”

Jesus Is Lord Over the Sabbath Day
(Mt. 12:1–8; Lk. 6:1–5)

²³On the Sabbath* day, Jesus and his followers were walking through some grain fields. The followers picked some grain to eat. ²⁴Some Pharisees* said to Jesus, “Why are your followers doing this? It is against the law to pick grain on the Sabbath.”

²⁵Jesus answered, “You have read what David* did when he and the people with him were hungry and needed food. ²⁶It was during the time of Abiathar the high priest.* David went into God’s house and ate the bread that was offered to God. And the law of Moses* says that only priests can eat that bread. David also gave some of the bread to the people with him.”

²⁷Then Jesus said to the Pharisees, “The Sabbath day was made to help people. People were

²⁸Așa că Fiul omului* este Domn chiar și al sabatului.“

Isus vindecă un om cu mâna paralizată

(Mt. 12:9–14; Lc. 6:6–11)

3¹Isus a intrat din nou în sinagogă*. ²Acolo era un om cu o mână paralizată. ³Câțiva oameni se uitau la Isus să vadă dacă nu cumva îl va vindeca în ziua sabatului*, pentru a-L putea acuza. ⁴Isus i-a spus omului cu mâna paralizată: „Ridică-te!“

⁴Isus le-a spus celor din sinagogă: „Este permis să faci bine sau rău într-o zi de sabat? Este bine să salvezi o viață sau să omori?“ Dar ei tăceau.

⁵Isus Și-a rotit privirea peste ei mânios, întristat de împietrirea inimii lor. Isus i-a spus acelui om: „Întinde-ți mâna!“ Omul și-a întins mâna, care i s-a vindecat. ⁶Imediat, fariseii* au plecat și, împreună cu irodienii*, au început să se gândească cum să-L omoare pe Isus.

Mulți Îl urmează pe Isus

⁷Isus a plecat împreună cu ucenicii Săi la Marea Galileii. I-a urmat o mare mulțime ce s-a strâns din Galileea, din Iudeea, ⁸din Ierusalim, din Idumeea, de dincolo de râul Iordan, din Tir și din Sidon. Ei au venit la Isus pentru că auziseră vorbindu-se despre toate lucrurile pe care le făcea El. ⁹Din cauza mulțimii, El le-a spus ucenicilor să-I pregătească o barcă, pentru ca nu cumva să fie împulzit de mulțime. ¹⁰El vindecase mulți oameni, așa că toți cei ce sufereau de vreo boală se împingeau ca să ajungă la El pentru a-L putea atinge. ¹¹De câte ori Îl vedeau, duhurile rele cădeau înaintea Lui și strigau: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu!“ ¹²Isus însă le-a poruncit să nu spună oamenilor cine este El.

Isus îi alege pe cei doisprezece apostoli

(Mt. 10:1–4; Lc. 6:12–16)

¹³Apoi, El S-a urcat pe un deal și a chemat câțiva oameni, pe aceia pe care i-a vrut El. Ei au venit la El și El a ales doisprezece dintre ei, ¹⁴pe care i-a numit apostoli*. Isus i-a ales pentru a fi cu El și pentru a-i trimite să predice în alte părți. ¹⁵El le-a dat puterea

not made to be ruled by the Sabbath. ²⁸So the Son of Man* is Lord of every day, even the Sabbath.”

Jesus Heals a Man on the Sabbath Day

(Mt. 12:9–14; Lk. 6:6–11)

3¹Another time Jesus went into the synagogue.* ²In the synagogue there was a man with a crippled hand. ³Some Jews there were watching Jesus closely. They were waiting to see if he would heal the man on a Sabbath* day. They wanted to see Jesus do something wrong so that they could accuse him. ⁴Jesus said to the man with the crippled hand, “Stand up here so that everyone can see you.”

⁴Then Jesus asked the people, “Which is the right thing to do on the Sabbath day: to do good, or to do evil? Is it right to save a life or to destroy one?” The people said nothing to answer him.

⁵Jesus looked at the people. He was angry, but he felt very sad because they were so stubborn. He said to the man, “Hold out your hand.” The man held out his hand, and it was healed. ⁶Then the Pharisees* left and made plans with the Herodians* about a way to kill Jesus.

Many Follow Jesus

⁷Jesus went away with his followers to the lake. A large crowd of people from Galilee followed them. ⁸Many also came from Judea, from Jerusalem, from Idumea, from the area across the Jordan River, and from the area around Tyre and Sidon. These people came because they heard about all that Jesus was doing.

⁹Jesus saw how many people there were, so he told his followers to get a small boat and make it ready for him. He wanted the boat so that the crowds of people could not push against him. ¹⁰He had healed many of them, so all the sick people were pushing toward him to touch him. ¹¹Some people had evil spirits inside them. When the evil spirits saw Jesus, they bowed before him and shouted, “You are the Son of God!” ¹²But Jesus gave the spirits a strong warning not to tell anyone who he was.

Jesus Chooses His Twelve Apostles

(Mt. 10:1–4; Lk. 6:12–16)

¹³Then Jesus went up on a hill and invited those he wanted to go with him. So they joined him there. ¹⁴And he chose twelve men and called them apostles.* He wanted these twelve men to be with him, and he wanted to send them to other places to tell people God’s message. ¹⁵He also wanted them to have the power to force demons* out of

de a scoate duhuri rele. ¹⁶Isus i-a chemat pe următorii doisprezece: Simon (pe care l-a numit Petru), ¹⁷Iacov și Ioan, fiii lui Zebedei, cărora le-a pus numele Boanerges, adică „fiii tunetului“; ¹⁸Andrei, Filip, Bartolomeu, Matei, Toma, Iacov, fiul lui Alfeu, Tadeu, Simon Zelotul* ¹⁹și Iuda Iscarioteanul, care L-a și trădat.

Puterea lui Isus este de la Dumnezeu

(Mt. 12.22–32; Lc. 11.14–23; 12.10)

²⁰Apoi Isus S-a dus acasă. Mulțimea s-a adunat din nou la El. Erau atât de mulți oameni, încât Isus și ucenicii Săi nici măcar nu puteau să mănânce. ²¹Familia lui Isus a auzit că era în casă și s-au dus să-L ia pe Isus, pentru că lumea spunea că e nebun.

²²Învățătorii Legii care veniseră de la Ierusalim spuneau: „Îl are pe prințul demonilor* în El și prin puterea prințului demonilor scoate El demonii!“

²³Isus i-a chemat și a început să le vorbească în pilde: „Cum poate Satan să îl scoată afară pe Satan? ²⁴Dacă o împărăție este dezbinată împotriva ei înseși, împărăția aceea nu va dăinui. ²⁵Și dacă o familie este dezbinată împotriva ei înseși, acea familie nu va dăinui. ²⁶Așa că dacă Satan se ridică împotriva lui însuși, el nu va putea dăinui și îi va veni sfârșitul. ²⁷Într-adevăr, nimeni nu poate intra să fure în casa unui om puternic, dacă nu-l leagă mai întâi pe stăpân. După ce-l va lega, îi va putea jefui casa. ²⁸Vă spun adevărul: Oamenilor li se pot ierta toate păcatele și toate lucrurile rele spuse de ei împotriva lui Dumnezeu. ²⁹Dar oricine spune lucruri rele împotriva Duhului Sfânt* nu va fi iertat niciodată. Persoana aceea este vinovată de un păcat etern.“

³⁰Isus a spus lucrul acesta pentru că unii oameni ziceau: „Are un duh rău în El.“

Adevărata familie a lui Isus

(Mt. 12.46–50; Lc. 8.19–21)

³¹Mama și frații lui Isus au venit la El. Ei au rămas afară și au trimis pe cineva să-L cheme. ³²Mulțimea stătea în jurul lui Isus. Și I-au spus: „Mama Ta, frații Tăi și surorile Tale sunt afară și Te cheamă.“

³³El le-a răspuns: „Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?“ ³⁴Isus S-a uitat la cei care stăteau în jurul Său și a spus:

people. ¹⁶These are the names of the twelve men Jesus chose: Simon (the one Jesus named Peter), ¹⁷James and John, the sons of Zebedee (the ones Jesus named Boanerges, which means “Sons of Thunder”), ¹⁸Andrew, Philip, Bartholomew, Matthew, Thomas, James, the son of Alphaeus, Thaddaeus, Simon the Zealot,¹ ¹⁹and Judas Iscariot (the one who gave Jesus to his enemies).

Jesus' Power Is From God

(Mt. 12:22–32; Lk. 11:14–23; 12:10)

²⁰Then Jesus went home, but again a large crowd gathered there. There were so many people that he and his followers could not eat. ²¹His family heard about all these things. They went to get him because people said he was crazy.

²²And the teachers of the law from Jerusalem said, “Satan² is living inside him! He uses power from the ruler of demons* to force demons out of people.”

²³So Jesus called them together and talked to them using some stories. He said, “Satan* will not force his own demons out of people. ²⁴A kingdom that fights against itself will not survive. ²⁵And a family that is divided will not survive. ²⁶If Satan is against himself and is fighting against his own people, he will not survive. That would be the end of Satan.

²⁷“Whoever wants to enter a strong man’s house and steal his things must first tie him up. Then they can steal the things from his house.

²⁸“I want you to know that people can be forgiven for all the sinful things they do. They can even be forgiven for the bad things they say against God. ²⁹But anyone who speaks against the Holy Spirit* will never be forgiven. They will always be guilty of that sin.”

³⁰Jesus said this because the teachers of the law had accused him of having an evil spirit inside him.

Jesus' Followers Are His True Family

(Mt. 12:46–50; Lk. 8:19–21)

³¹Then Jesus’ mother and brothers came. They stood outside and sent someone in to tell him to come out. ³²Many people were sitting around Jesus. They said to him, “Your mother and brothers are waiting for you outside.”

³³Jesus asked, “Who is my mother? Who are my brothers?” ³⁴Then he looked at the people sitting

¹3:18 *Zealot* Literally, “*Cananaean*,” an Aramaic word meaning “Zealot” or “Enthusiast.” See “Zealot” in the Word List. ²3:22 *Satan* Literally, “*Beelzebul*” (the devil).

„Aceștia sunt mama Mea și frații Mei!
³⁵Oricine face voia lui Dumnezeu Îmi este frate, soră și mamă.“

Pilda semănătorului

(Mt. 13.1–9; Lc. 8.4–8)

4¹Isus a început din nou să-i învețe pe oameni lângă mare. În jurul Lui s-a adunat o mare mulțime, așa că El S-a urcat într-o barcă și S-a așezat în ea, iar oamenii stăteau pe malul mării. ²El i-a învățat multe lucruri folosindu-Se de pilde. Iată una din ele: ³„Ascultați! Un semănător a ieșit să semene. ⁴Și pe când semăna, o parte din semințe au căzut pe drum, iar păsările au venit și le-au mâncat. ⁵Alte semințe au căzut pe un loc stâncos, unde nu aveau prea mult pământ. Acestea au încolțit repede, pentru că pământul nu era adânc. ⁶Și când a răsărit soarele, au fost dogorite; și pentru că nu aveau rădăcini, s-au uscat. ⁷Alte semințe au căzut între spini. Spinii au crescut și le-au năpădit, și ele n-au dat roadă. ⁸Alte semințe au căzut pe un pământ bun, au încolțit, au crescut și au adus roadă. Unele au dat de treizeci, de șaiszeci și chiar de o sută de ori mai multă roadă.“

⁹Apoi a spus: „Cine are urechi de auzit, să audă.“

Isus explică de ce vorbește în pilde

(Mt. 13.10–17; Lc. 8.9–10)

¹⁰Când era singur, cei ce erau în jurul Său cu cei doisprezece L-au întrebat care este rostul pildelor.

¹¹Și El le-a spus: „Vouă vi s-a îngăduit să cunoașteți taina Împărăției lui Dumnezeu. Dar pentru cei de afară totul este spus în pilde,

¹²pentru ca:

«Ei să privească, dar să nu vadă;
 să asculte, dar să nu înțeleagă;
 ca nu cumva să se întoarcă
 și să fie iertați.»“

Isaia 6.9–10

Explicarea pildei semănătorului

(Mt. 13.18–23; Lc. 8.11–15)

¹³Apoi Isus le-a spus ucenicilor: „Nu înțelegeți această pildă? Atunci cum le veți înțelege pe celelalte? ¹⁴Semănătorul este cel care seamănă cuvântul lui Dumnezeu. ¹⁵Unii oameni sunt asemenea semințelor

around him and said, “These people are my mother and my brothers! ³⁵My true brother and sister and mother are those who do what God wants.”

A Story About a Farmer Sowing Seed

(Mt. 13:1–9; Lk. 8:4–8)

4¹Another time Jesus began teaching by the lake, and a large crowd gathered around him. He got into a boat so that he could sit and teach from the lake. All the people stayed on the shore near the water. ²Jesus used stories to teach them many things. One of his lessons included this story:

³“Listen! A farmer went out to sow seed. ⁴While he was scattering the seed, some of it fell by the road. The birds came and ate all that seed. ⁵Other seed fell on rocky ground, where there was not enough dirt. It grew quickly there because the soil was not deep. ⁶But then the sun rose and the plants were burned. They died because they did not have deep roots. ⁷Some other seed fell among thorny weeds. The weeds grew and stopped the good plants from growing. So they did not make grain. ⁸But some of the seed fell on good ground. There it began to grow, and it made grain. Some plants made 30 times more grain, some 60 times more, and some 100 times more.”

⁹Then Jesus said, “You people who hear me, listen!”

Why Jesus Used Stories to Teach

(Mt. 13:10–17; Lk. 8:9–10)

¹⁰Later, Jesus was away from the people. The twelve apostles* and his other followers asked him about the stories.

¹¹Jesus said, “Only you can know the secret truth about God’s kingdom.* But to those other people I tell everything by using stories. ¹²I do this so that:

“They will look and look but never really see;
 they will listen and listen
 but never understand.
 If they saw and understood,
 they might change and be forgiven.”

Isaiah 6:9–10

Jesus Explains the Story About Seed

(Mt. 13:18–23; Lk. 8:11–15)

¹³Then Jesus said to the followers, “Do you understand this story? If you don’t, how will you understand any story? ¹⁴The farmer is like someone who plants God’s teaching in people. ¹⁵Sometimes the teaching falls on the path. That is

căzute lângă drum. Cum aud învățătura lui Dumnezeu, vine Satan și ia cuvântul care a fost semănat în ei. ¹⁶Alți oameni se aseamănă cu locul stâncos. Cum aud cuvântul, îl primesc cu bucurie. ¹⁷Dar cuvântul nu prinde rădăcină în ei și nu ascultă de el decât pentru scurt timp. Când apar probleme sau când sunt persecutați din cauza cuvântului, renunță repede la credința lor. ¹⁸Alți oameni sunt ca semințele semănate printre spini. Aceștia sunt cei ce aud cuvântul, ¹⁹dar apar grijile acestei vieți, amăgirea bogățiilor și dorința de a avea tot felul de lucruri și toate acestea înăbușă cuvântul. Acești oameni nu aduc roadă. ²⁰Alții se aseamănă cu semințele semănate pe un pământ bun. Aceștia sunt cei ce aud cuvântul, îl acceptă și aduc roadă: unii de treizeci de ori, alții de șazeci de ori și unii chiar de o sută de ori mai mult.“

Folosiți-vă de ceea ce aveți

(Lc. 8.16–18)

²¹Și El le-a spus: „Aduce oare vreunul dintre voi o lampă pentru a fi acoperită sau ascunsă sub pat? Nu este oare ea adusă pentru a lumina? ²²Tot ceea ce este ascuns va fi făcut cunoscut. Fiecare secret va fi scos la lumină. ²³Dacă are cineva urechi de auzit, să audă.“

²⁴Apoi El le-a spus: „Gândiți-vă bine la ceea ce auziți! Cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura și vouă, și chiar vi se va da în plus. ²⁵Celui ce are i se va da și mai mult. Și celui ce nu are, i se va lua și puținul pe care-l are.“

Pilda seminței

²⁶Apoi Isus a spus: „Vă spun cu ce seamănă Împărăția lui Dumnezeu. Un om aruncă semințe pe pământ. ²⁷Fie că doarme, fie că este treaz, noapte și zi, sămânța încolțește și crește, fără ca omul să știe cum. ²⁸De la sine, pământul produce grâul: la început, apare un fir; apoi, un spic; după aceea, apar și boabele de grâu pe spic. ²⁹Când s-a copt grâul, omul intră cu seceră în el, pentru că a venit timpul secerișului.“

like some people who hear the teaching of God. As soon as they hear it Satan* comes and takes away the teaching that was planted in them.

¹⁶“Other people are like the seed planted on rocky ground. They hear the teaching, and they quickly and gladly accept it. ¹⁷But they don’t allow it to go deep into their lives. They keep it only a short time. As soon as trouble or persecution* comes because of the teaching they accepted, they give up.

¹⁸“Others are like the seed planted among the thorny weeds. They hear the teaching, ¹⁹but their lives become full of other things: the worries of this life, the love of money, and everything else they want. This keeps the teaching from growing, and it does not produce a crop¹ in their lives.

²⁰“And others are like the seed planted on the good ground. They hear the teaching and accept it. Then they grow and produce a good crop—sometimes 30 times more, sometimes 60 times more, and sometimes 100 times more.”

Use the Understanding You Have

(Lk. 8:16–18)

²¹Then Jesus said to them, “You don’t take a lamp and hide it under a bowl or a bed, do you? Of course not. You put it on a lampstand. ²²Everything that is hidden will be made clear. Every secret thing will be made known. ²³You people who hear me, listen! ²⁴Think carefully about what you are hearing. God will know how much to give you by how much you understand now. But he will give you more than you deserve. ²⁵The people who have some understanding will receive more. But those who do not have much will lose even the small amount they have.”

Jesus Uses a Story About Seed

²⁶Then Jesus said, “God’s kingdom* is like a man who plants seed in the ground. ²⁷The seed begins to grow. It grows night and day. It doesn’t matter whether the man is sleeping or awake, the seed still grows. He doesn’t know how it happens. ²⁸Without any help the ground produces grain. First the plant grows, then the head, and then all the grain in the head. ²⁹When the grain is ready, the man cuts it. This is the harvest time.”

¹ 4:19 produce a crop Meaning to do the good things God wants his people to do.

Împărăția lui Dumnezeu și sămânța de muștar
(Mt. 13:31–32, 34–35; Lc. 13:18–19)

³⁰Apoi Isus a spus: „Cum vom spune că arată Împărăția lui Dumnezeu? Sau prin ce pildă o vom explica? ³¹Ea este ca o sămânță de muștar care, atunci când este semănată în pământ, este cea mai mică dintre semințe. ³²După ce este semănată, ea crește și devine una dintre cele mai mari plante din grădinile noastre. Ea are ramuri mari la umbra cărora își fac cuiburi păsările cerului.“

³³Isus i-a învățat folosind multe pilde ca acestea. El le-a spus lucrurile pe care le puteau ei înțelege. ³⁴El nu le-a spus nimic fără să folosească pilde, dar când rămânea singur cu ucenicii Săi, le explica totul.

Isus potolește furtuna
(Mt. 8:23–27; Lc. 8:22–25)

³⁵În seara aceleiași zile, Isus le-a spus: „Haideți să trecem de partea cealaltă a mării.“ ³⁶Isus și ucenicii Săi au lăsat mulțimea acolo. Ucenicii s-au urcat și ei în barca în care era El. Acolo mai erau și alte bărci care L-au urmat. ³⁷Un vânt puternic s-a abătut asupra mării, iar valurile loveau atât de tare barca, încât aproape că au umplut-o cu apă. ³⁸Isus era în partea din spate a bărcii și dormea cu capul sprijinit pe o pernă. Ucenicii L-au sculat și I-au spus: „Învățătorule, nu vezi că ne scufundăm?“

³⁹Isus S-a sculat, a certat vântul și a spus mării: „Liniște! Liniștește-te!“ Vântul s-a oprit și marea s-a liniștit de tot.

⁴⁰Apoi Isus le-a spus: „De ce vă este frică? Nici acum nu aveți credință?“

⁴¹Ucenicilor le era foarte frică și își spuneau între ei: „Ce fel de om este Acesta? Chiar și marea și vântul Îl ascultă!“

Isus vindecă un om posedat de un duh rău
(Mt. 8:28–34; Lc. 8:26–39)

5¹Isus și ucenicii Săi au traversat marea și au ajuns în ținutul gadarenilor. ²Cum s-au dat jos din barcă, un om posedat de un duh rău a ieșit dintr-un cimitir și s-a dus să-L întâlnească pe Isus. ³Acest om trăia printre morminte și nimeni nu putea să-l lege, nici măcar cu lanțuri. ⁴De multe ori îi fuseseră prinse în fiare picioarele și legate în lanțuri mâinile, dar de fiecare dată el rupsesese lanțurile și sfărâmasese fiarele. Astfel nu se găsea nimeni destul de puternic pentru

What Is God’s Kingdom Like?

(Mt. 13:31–32, 34–35; Lk. 13:18–19)

³⁰Then Jesus said, “What can I use to show you what God’s kingdom* is like? What story can I use to explain it? ³¹God’s kingdom is like a mustard seed, which is smaller than any other seed on earth that you can plant. ³²But when you plant it, it grows and becomes the largest of all the plants in your garden. It has branches that are very big. The wild birds can come and make nests there and be protected from the sun.”

³³Jesus used many stories like these to teach the people. He taught them all they could understand. ³⁴He always used stories to teach them. But when he was alone with his followers, Jesus explained everything to them.

Jesus’ Followers See His Power

(Mt. 8:23–27; Lk. 8:22–25)

³⁵That day, at evening, Jesus said to his followers, “Come with me across the lake.” ³⁶So they left the crowd behind and went with Jesus in the boat he was already in. There were also other boats that went with them. ³⁷A very bad wind came up on the lake. The waves were coming over the sides and into the boat, and it was almost full of water. ³⁸Jesus was inside the boat, sleeping with his head on a pillow. The followers went and woke him. They said, “Teacher, don’t you care about us? We are going to drown!”

³⁹Jesus stood up and commanded the wind and the waves to stop. He said, “Quiet! Be still!” Then the wind stopped, and the lake became calm.

⁴⁰He said to his followers, “Why are you afraid? Do you still have no faith?”

⁴¹They were very afraid and asked each other, “What kind of man is this? Even the wind and the waves obey him!”

Jesus Frees a Man From Evil Spirits

(Mt. 8:28–34; Lk. 8:26–39)

5¹Jesus and his followers went across the lake to the area where the Gerasene people lived. ²When Jesus got out of the boat, a man came to him from the caves where the dead are buried. This man had an evil spirit living inside him. ³He lived in the burial caves. No one could keep him tied up, even with chains. ⁴Many times people had put chains on his hands and feet, but he broke the chains. No one was strong enough to control him.

a-l supune. ⁵Zi și noapte el stătea printre morminte și pe dealuri; țipa și se tăia cu pietre.

⁶Când L-a văzut pe Isus venind de la distanță, a alergat la El și I s-a închinat. ⁷Apoi, cu o voce puternică, a spus: „Ce ai cu mine, Isuse, Fiul Dumnezeului Preaînalt? Te implor, în Numele lui Dumnezeu, nu mă chinui!” ⁸(Duhul rău îi spunea toate acestea pentru că Isus îi poruncise: „Ieși afară din acest om, duh rău!”)

⁹Isus l-a întrebat: „Cum te cheamă?”

Iar duhul l-a răspuns: „Numele meu este Legiune¹, pentru că suntem mai mulți.” ¹⁰Duhurile din acel om Îl tot implorau pe Isus să nu le alunge din acel ținut.

¹¹Pe un deal din apropiere păștea o turmă mare de porci. ¹²Duhurile rele L-au rugat pe Isus: „Trimite-ne în porcii aceia, ca să putem intra în ei.” ¹³Isus le-a dat voie, așa că duhurile rele au ieșit și au intrat în porci. Porcii, care erau cam două mii, au luat-o la fugă și au căzut în mare, unde s-au înecat.

¹⁴Cei care îngrijeau porcii au alergat în cetate și în împrejurimi să spună ce au văzut. Oamenii care au auzit, au venit să vadă ce se întâmplase. ¹⁵Ei au venit la Isus. Acolo l-au văzut și pe cel ce fusese posedat de legiunea de duhuri rele. El stătea liniștit și era îmbrăcat, fiind în toate mințile. Oamenilor li s-a făcut frică. ¹⁶Martorii celor petrecute le-au explicat și celorlalți ce se întâmplase cu omul posedat de duhuri rele și cu porcii. ¹⁷Oamenii au început să-L roage pe Isus să plece din ținutul lor.

¹⁸Pe când Se urca Isus în barcă, omul care fusese posedat de demoni* L-a rugat să-l lase să meargă cu El.

¹⁹Dar Isus nu i-a dat voie să meargă cu El, ci i-a spus: „Du-te acasă la ai tăi și spune-le tot ce a făcut Domnul pentru tine și cum a avut milă de tine.” ²⁰Așa că omul a plecat și a început să le spună oamenilor din Decapole* tot ce făcuse Isus pentru el. Toți erau uimiți de ceea ce auzeau.

⁵Day and night he stayed around the burial caves and on the hills. He would scream and cut himself with rocks.

⁶While Jesus was still far away, the man saw him. He ran to Jesus and bowed down before him. ⁷⁻⁸As Jesus was saying, “You evil spirit, come out of this man,” the man shouted loudly, “What do you want with me, Jesus, Son of the Most High God? I beg you in God’s name not to punish me!”

⁹Then Jesus asked the man, “What is your name?”

The man answered, “My name is Legion,¹ because there are many spirits inside me.” ¹⁰The spirits inside the man begged Jesus again and again not to send them out of that area.

¹¹A large herd of pigs was eating on a hill near there. ¹²The evil spirits begged Jesus, “Send us to the pigs. Let us go into them.” ¹³So Jesus allowed them to do this. The evil spirits left the man and went into the pigs. Then the herd of pigs ran down the hill and into the lake. They were all drowned. There were about 2000 pigs in that herd.

¹⁴The men who had the work of caring for the pigs ran away. They ran to the town and to the farms and told everyone what happened. The people went out to see. ¹⁵They came to Jesus, and they saw the man who had the many evil spirits. He was sitting down and was wearing clothes. He was in his right mind again. When they saw this, they were afraid. ¹⁶Those who had seen what Jesus did told the others what happened to the man who had the demons* living in him. And they also told about the pigs. ¹⁷Then the people began to beg Jesus to leave their area.

¹⁸Jesus was preparing to leave in the boat. The man who was freed from the demons begged to go with him. ¹⁹But Jesus did not allow the man to go. He said, “Go home to your family and friends. Tell them about all that the Lord did for you. Tell them how the Lord was good to you.”

²⁰So the man left and told the people in the Ten Towns* about the great things Jesus did for him. Everyone was amazed.

¹ 5:9 *legiune* în armata romană, o legiune avea șase mii de oameni.

¹ 5:9 *Legion* This name means very many. A legion was about 6000 men in the Roman army.

**Isus redă viața unei fetițe
și vindecă o femeie bolnavă**
(Mt. 9.18–26; Lc. 8.40–56)

²¹Isus a trecut din nou de partea cealaltă a mării și o mare mulțime s-a strâns în jurul Său. Isus Se afla pe țarm. ²²Iair, unul din conducătorii sinagogii*, a venit acolo. Când L-a văzut pe Isus, Iair a căzut la picioarele Lui, ²³rugându-L fierbinte și spunând: „Fetiței mele i se apropie sfârșitul. Vino, Te rog, și pune-Ți mâinile peste ea, ca să se vindece și să trăiască.“

²⁴Isus S-a dus cu el. O mulțime mare Îl urma și mulți oameni se înghesuiau în jurul Său, gata să-L strivească.

²⁵În mulțime era o femeie care de doisprezece ani avea o hemoragie. ²⁶Ea suferise mult și trecuse pe la mulți doctori. Cheltuise tot ce avea, dar nu se făcea mai bine, ba îi era chiar mai rău. ²⁷Ea auzise de Isus. S-a apropiat de El pe la spate, prin mulțime și I-a atins haina, ²⁸pentru că își spunea: „Dacă voi putea atinge măcar hainele Lui, mă voi vindeca.“ ²⁹Imediat hemoragia i s-a oprit și a simțit în trupul ei că s-a vindecat de suferința sa. ³⁰Isus a simțit cum a ieșit putere din El. S-a oprit, S-a întors și a întrebat: „Cine Mi-a atins hainele?“

³¹Ucenicii Săi I-au spus: „Vezi că sunt atâția oameni care se împing în jurul Tău și Te îmbulzesc și mai întreb: «Cine M-a atins?»“

³²Dar Isus a continuat să Se uite în jurul Său, ca să vadă cine L-a atins. ³³Atunci femeia, tremurând de frică și știind ce i se întâmplase, a venit și a căzut înaintea Lui; și I-a spus întregul adevăr. ³⁴Isus i-a spus „Fiică, credința ta te-a mântuit! Mergi în pace și fii vindecată!“

³⁵Pe când mai vorbea El încă, au venit câțiva oameni de la casa lui Iair. Ei i-au spus: „Fiica ta a murit. De ce-L mai deranjezi pe Învățător?“

³⁶Isus nu a dat atenție spuselor lor și i-a spus lui Iair: „Nu-ți fie teamă! Ai credință!“

³⁷Isus nu a dat voie nimănui să intre împreună cu El în casa lui Iair, în afară de Petru, Iacov și Ioan, fratele lui Iacov. ³⁸Ei au ajuns la casa conducătorului sinagogii, unde au văzut o agitație mare și mulți oameni plângând și tânguindu-se. ³⁹Isus a intrat și a

**Jesus Gives Life to a Dead Girl
and Heals a Sick Woman**
(Mt. 9:18–26; Lk. 8:40–56)

²¹Jesus went back to the other side of the lake in the boat. There, a large crowd of people gathered around him on the shore. ²²A leader of the synagogue* came. His name was Jairus. He saw Jesus and bowed down before him. ²³He begged Jesus again and again, saying, “My little daughter is dying. Please come and lay your hands on her. Then she will be healed and will live.”

²⁴So Jesus went with Jairus. Many people followed Jesus. They were pushing very close around him.

²⁵There among the people was a woman who had been bleeding for the past twelve years. ²⁶She had suffered very much. Many doctors had tried to help her, and all the money she had was spent, but she was not improving. In fact, her sickness was getting worse.

²⁷The woman heard about Jesus, so she followed him with the other people and touched his coat. ²⁸She thought, “If I can just touch his clothes, that will be enough to heal me.” ²⁹As soon as she touched his coat, her bleeding stopped. She felt that her body was healed from all the suffering. ³⁰Jesus immediately felt power go out from him, so he stopped and turned around. “Who touched my clothes?” he asked.

³¹The followers said to Jesus, “There are so many people pushing against you. But you ask, ‘Who touched me?’”

³²But Jesus continued looking for the one who touched him. ³³The woman knew that she was healed, so she came and bowed at Jesus’ feet. She was shaking with fear. She told Jesus the whole story. ³⁴He said to her, “Dear woman, you are made well because you believed. Go in peace. You will not suffer any more.”

³⁵While Jesus was still there speaking, some men came from the house of Jairus, the synagogue leader. They said, “Your daughter is dead. There is no need to bother the teacher.”

³⁶But Jesus did not care what the men said. He said to the synagogue leader, “Don’t be afraid; only believe.”

³⁷Jesus let only Peter, James, and John the brother of James go with him. ³⁸They went to the synagogue leader’s house, where Jesus saw many people crying loudly. There was a lot of confusion. ³⁹He entered the house and said, “Why are you people crying and making so much noise?”

spus: „Ce este cu toată această agitație și cu acest plâns? Copila nu este moartă, ea doar-me.“⁴⁰ Dar ei au râs de El. Însă El i-a scos pe toți afară. Isus i-a luat pe tatăl și pe mama fetiței, pe cei trei care erau cu El și au intrat în camera în care se afla fata.⁴¹ Isus a luat-o pe fetiță de mână și i-a spus: „*Talita cumi!*“ (ceea ce înseamnă: „Fetițo, îți spun să te ridici!“).⁴² Fetița s-a sculat imediat și a început să meargă. (Ea avea doisprezece ani.) Ei au fost copleșiți de o mare uimire.⁴³ Isus le-a poruncit ca nimeni să nu afle nimic despre ce se întâmplase. Apoi le-a spus să-i dea fetiței ceva de mâncare.

Isus Se întoarce în cetatea Sa natală
(Mt. 13.53–58; Lc. 4.16–30)

6¹ Isus a plecat de acolo și S-a întors în cetatea Sa natală. Ucenicii Săi au mers cu El.² În ziua de sabbat*, Isus a început să-i învețe pe oameni în sinagogă*, iar aceștia au rămas uimiți de ceea ce auzeau. Ei se întrebau: „De unde a învățat omul acesta tot ceea ce știe? De unde a primit această înțelepciune? Cine l-a dat-o? Și de unde are puterea de a face astfel de minuni*? Oare nu este El doar tâmplarul, fiul Mariei? Și nu este El fratele lui Iacov, al lui Iose, al lui Iuda și al lui Simon? Și nu sunt surorile Lui aici cu noi?“ Din acest motiv le era greu să creadă în El.

⁴ Iar Isus le-a spus: „Doar în țara lui este primit fără cinstire un profet*, acolo unde se află rudele și familia lui.“⁵ În afară de faptul că și-a pus mâinile peste câțiva oameni bolnavi și i-a vindecat, Isus nu a mai putut face nici o altă minune în cetatea aceea.⁶ Și El a fost uimit de necredința lor.

Apoi Isus S-a dus prin satele apropiate să-i învețe pe oameni.

Trimiterea celor doisprezece
(Mt. 10.1, 5–15; Lc. 9.1–6)

⁷ Isus și-a chemat cei doisprezece ucenici și i-a trimis doi câte doi. El le-a dat putere asupra duhurilor rele.⁸ Isus le-a spus să nu ia nimic pentru drum, în afară de un toiag; să nu ia pâine, să nu ia traiste și nici bani.⁹ Să poarte sandale și să nu aibă la ei haine de schimb.¹⁰ Și Isus le-a spus: „Dacă, atunci când intrați într-o cetate, vă opriți să stați într-o casă, să rămâneți acolo până când veți pleca din acea cetate.¹¹ Dacă se întâmplă să nu fiți primiți într-o cetate sau dacă oamenii

This child is not dead. She is only sleeping.”⁴⁰ But everyone laughed at him.

Jesus told the people to leave the house. Then he went into the room where the child was. He brought the child’s father and mother and his three followers into the room with him.⁴¹ Then Jesus held the girl’s hand and said to her, “*Talitha, koum!*” (This means “Little girl, I tell you to stand up!”)⁴² The girl immediately stood up and began walking. (She was twelve years old.) The father and mother and the followers were amazed.⁴³ Jesus gave the father and mother very strict orders not to tell people about this. Then he told them to give the girl some food to eat.

Jesus Goes to His Hometown
(Mt. 13:53–58; Lk. 4:16–30)

6¹ Jesus left and went back to his hometown. His followers went with him.² On the Sabbath* day Jesus taught in the synagogue,* and many people heard him. They were amazed and said, “Where did this man get this teaching? How did he get such wisdom? Who gave it to him? And where did he get the power to do miracles*? Isn’t he just the carpenter we know—Mary’s son, the brother of James, Joses, Judas, and Simon? And don’t his sisters still live here in town?” So they had a problem accepting him.

⁴ Then Jesus said to them, “People everywhere give honor to a prophet,* except in his own town, with his own people, or in his home.”⁵ Jesus was not able to do any miracles there except the healing of some sick people by laying his hands on them.⁶ He was surprised that the people there had no faith. Then he went to other villages in that area and taught.

Jesus Sends His Apostles on a Mission
(Mt. 10:1, 5–15; Lk. 9:1–6)

⁷ Jesus called his twelve apostles* together. He sent them out in groups of two and gave them power over evil spirits.⁸ This is what he told them: “Take nothing for your trip except a stick for walking. Take no bread, no bag, and no money.⁹ You can wear sandals, but don’t take extra clothes.¹⁰ When you enter a house, stay there until you leave that town.¹¹ If any town refuses to accept you or refuses to listen to you,

de acolo nu vă ascultă, plecați din acea cetate și scuturați-vă praful de pe picioare. Acesta va fi un avertisment pentru ei.”

¹²Ucenicii au plecat și au mers în alte locuri. Ei vorbeau cu oamenii și le spuneau să-și schimbe inima și viața. ¹³Ei au scos multe duhuri rele. Au uns mulți oameni bolnavi cu ulei de măsline și i-au vindecat.

Irod crede că Isus este Ioan Botezătorul

(Mt. 14.1–12; Lc. 9.7–9)

¹⁴Regele Irod* a auzit ce se întâmpla, pentru că Isus ajunsese acum foarte cunoscut. Unii oameni ziceau: „Isus este Ioan Botezătorul înviat din morți și de aceea poate face aceste minuni.”

¹⁵Alții ziceau: „Isus e Ilie*.”

Iar alții ziceau: „Isus este un profet* asemenea celor din trecut.”

¹⁶Dar când a auzit Irod toate acestea, a spus: „Ioan, cel căruia i-am tăiat capul, a înviat.”

Cum a fost omorât Ioan Botezătorul

¹⁷Irod însuși poruncise arestarea și închiderea lui Ioan* pentru a-i face pe plac soției sale, Irodiada. Irodiada fusese soția lui Filip, fratele lui Irod. ¹⁸Pentru că Ioan îi tot spunea lui Irod: „Legea nu-ți dă voie s-o ai pe soția fratelui tău!”, ¹⁹Irodiada îl ura pe Ioan și dorea să-l omoare. Dar ea nu-l putea omorî, ²⁰deoarece Irod se temea de Ioan. Irod îl ocrotea pe Ioan, pentru că știa că acesta este un om bun și sfânt. Când îl auzea pe Ioan vorbind, rămânea uimit; și îi făcea plăcere să-l asculte.

²¹Dar a sosit și ziua potrivită pentru ca Irodiada să obțină moartea lui Ioan. De ziua lui, Irod a dat o masă pentru conducătorii cei mai importanți, pentru comandanții armatei și pentru oamenii bogați ai Galileii. ²²Fiica Irodiadei a venit la petrecere și a dansat. Lui Irod și celor ce erau cu el le-a plăcut mult cum a dansat ea.

Irod i-a spus fetei: „Cere-mi orice dorești și eu îți voi da!” ²³Irod i-a promis cu jurământ: „Îți voi da orice-mi vei cere, până la jumătate din împărăție!”

then leave that town and shake the dust off your feet¹ as a warning to them.”

¹²The apostles left and went to other places. They talked to the people and told them to change their hearts and lives. ¹³They forced many demons* out of people and put olive oil on² many who were sick and healed them.

Herod Thinks Jesus Is John the Baptizer

(Mt. 14:1–12; Lk. 9:7–9)

¹⁴King Herod* heard about Jesus, because Jesus was now famous. Some people said, “He is John the Baptizer.* He must have risen from death, and that is why he can do these miracles.*”

¹⁵Other people said, “He is Elijah.*”

And others said, “He is a prophet.* He is like the prophets who lived long ago.”

¹⁶Herod heard these things about Jesus. He said, “I killed John by cutting off his head. Now he has been raised from death!”

How John the Baptizer Was Killed

¹⁷Herod* himself had ordered his soldiers to arrest John and put him in prison. Herod did this to please his wife Herodias. She had been married to Herod’s brother Philip, but then Herod married her. ¹⁸John told Herod that it was not right for him to be married to his brother’s wife. ¹⁹So Herodias hated John. She wanted him dead, but she was not able to persuade Herod to kill him. ²⁰Herod was afraid to kill John, because he knew that he was a good and holy* man. So he protected him. He liked listening to John, although what John said left him with so many questions.

²¹Then the right time came for Herodias to cause John’s death. It happened on Herod’s birthday. Herod gave a dinner party for the most important government leaders, the commanders of his army, and the most important people in Galilee. ²²The daughter of Herodias came to the party and danced. When she danced, Herod and the people eating with him were very pleased.

So King Herod said to the girl, “I will give you anything you want.” ²³He promised her, “Anything you ask for I will give to you—even half of my kingdom.”

¹ 6:11 *shake the dust off your feet* A warning. It would show that they were finished talking to these people. ² 6:13 *put olive oil on* Olive oil was used like a medicine.

²⁴Ea a ieșit afară la mama sa și a întrebato: „Ce să-i cer?” Și Irodiada i-a răspuns: „Cere-i capul lui Ioan Botezătorul.”

²⁵Fata s-a întors repede la rege și i-a spus: „Vreau să-mi dai, chiar acum, pe o farfurie, capul lui Ioan Botezătorul.”

²⁶Lui Irod i-a părut rău, dar din cauza jurământului său și din cauza celor ce stăteau la masă cu el, nu a vrut s-o refuze. ²⁷Irod a trimis pe unul din soldații lui să-i taie capul lui Ioan și să i-l aducă. Acesta s-a dus în închisoare și i-a tăiat capul lui Ioan, ²⁸după care l-a adus pe o farfurie. Soldatul i-a dat capul fetei, care i l-a dat mamei sale. ²⁹Când au auzit ucenicii lui Ioan ce se întâmplase, s-au dus, i-au luat trupul și l-au pus într-un mormânt.

Isus hrănește peste cinci mii de oameni

(Mt. 14.13–21; Lc. 9.10–17; Ioan 6.1–14)

³⁰Ucenicii trimiși de Isus s-au întors la El și I-au povestit tot ce făcuseră. ³¹Apoi Isus le-a spus: „Veniți cu Mine într-un loc liniștit, unde să fim singuri și să vă odihniți puțin.” În jurul lor erau mulți oameni și ei nici nu apucaseră să mănânce.

³²Așa că au plecat singuri cu barca spre un loc liniștit. ³³Însă mulți oameni i-au văzut plecând. Cei ce i-au văzut îi cunoșteau. De aceea, oameni din toate cetățile au alergat către locul spre care mergeau ei. Oamenii au ajuns acolo înaintea lor. ³⁴Când S-a dat jos din barcă, Isus a văzut mulțimea care se adunase și I s-a făcut milă de ei, pentru că erau ca niște oi fără păstor.

³⁵Se făcuse deja destul de târziu. Ucenicii au venit la Isus și I-au spus: „Aici este un loc izolat și este deja târziu. ³⁶Spune oamenilor să plece, să se ducă pe la gospodăriile din împrejurimi și în satele din jur să-și cumpere ceva de mâncare.”

³⁷Dar El le-a spus: „Dați-le voi ceva de mâncare.”

Ucenicii I-au spus: „Nu putem merge să cumpărăm destulă pâine pentru a fi hrăniți toți acești oameni! Ne-ar trebui banii câștigați într-o lună de muncă de noi toți, ca să putem cumpăra atâta pâine!”

³⁸Atunci Isus le-a spus: „Duceți-vă și vedeți câte pâini aveți.”

²⁴The girl went to her mother and asked, “What should I ask King Herod to give me?”

Her mother answered, “Ask for the head of John the Baptizer.*”

²⁵So right then the girl went back in to the king. She said to him, “Please give me the head of John the Baptizer. Bring it to me now on a plate.”

²⁶King Herod was very sad, but he didn’t want to break the promise he had made to her in front of his guests. ²⁷So he sent a soldier to cut off John’s head and bring it to him. The soldier went and cut off John’s head in the prison. ²⁸He brought the head back on a plate and gave it to the girl, and the girl gave it to her mother. ²⁹John’s followers heard about what happened, so they came and got John’s body and put it in a tomb.*

Jesus Feeds More Than 5000

(Mt. 14:13–21; Lk. 9:10–17; Jn. 6:1–14)

³⁰The apostles* Jesus sent out came back to him. They gathered around him and told him about all they had done and taught. ³¹Jesus and his followers were in a very busy place. There were so many people that he and his followers did not even have time to eat. He said to them, “Come with me. We will go to a quiet place to be alone. There we will get some rest.”

³²So Jesus and his followers went away alone. They went in a boat to a place where no one lived. ³³But many people saw them leave and knew who they were. So people from every town ran to the place where they were going and got there before Jesus. ³⁴As Jesus stepped out of the boat, he saw a large crowd waiting. He felt sorry for them, because they were like sheep without a shepherd to care for them. So he taught the people many things.

³⁵It was now very late in the day. Jesus’ followers came to him and said, “No one lives around here, and it is already very late. ³⁶So send the people away. They need to go to the farms and towns around here to buy some food to eat.”

³⁷But Jesus answered, “You give them some food to eat.”

They said to Jesus, “We can’t buy enough bread to feed all these people. We would all have to work a month to earn enough to buy that much bread!”

³⁸Jesus asked them, “How many loaves of bread do you have now? Go and see.”

După ce s-au uitat, I-au spus: „Avem cinci pâini și doi pești.“

³⁹Apoi Isus le-a poruncit ucenicilor să le spună oamenilor să se așeze pe iarbă și să se împartă în grupuri. ⁴⁰Și oamenii s-au așezat în grupuri de câte o sută și de câte cincizeci. ⁴¹Isus a luat cele cinci pâini și cei doi pești, și, privind către cer, I-a mulțumit lui Dumnezeu și a frânt pâinile. El le-a dat ucenicilor Săi pentru ca ei să-i servească pe oameni. Isus a împărțit și cei doi pești. ⁴²Toată lumea a mâncat și s-a săturat. ⁴³Și s-au strâns douăsprezece coșuri cu resturi de pâine și pește. ⁴⁴Bărbații care au mâncat au fost în număr de cinci mii.

Isus merge pe apă

(Mt. 14.22–23; Ioan 6.16–21)

⁴⁵După aceea, Isus i-a urcat în barcă pe ucenici și i-a trimis în Betsaida, pe malul celălalt al lacului. Isus a dat drumul mulțimii ⁴⁶și S-a dus pe munte să Se roage.

⁴⁷Când s-a înserat, barca ucenicilor era în mijlocul mării, iar Isus stătea singur pe mal. ⁴⁸Din cauza vântului care bătea împotriva lor, ucenicii se străduiau din greu să vâslească. Cândva, între ora trei noaptea și șase dimineața, Isus S-a dus la ei mergând pe mare. El S-a apropiat de ei, ⁴⁹dar când L-au văzut mergând pe mare, ucenicii Lui au crezut că văd o stafie și au început să țipe. ⁵⁰Cu toții Îl văzuseră și erau îngroziți. Isus le-a spus: „Curaj! Eu sunt! Să nu vă fie frică!“ ⁵¹El S-a urcat la ei în barcă, iar vântul s-a potolit. Ucenicii erau uimiți ⁵²pentru că nu înțeleseseră nici ce însemna minunea cu pâinile. Inimile le erau împietrite.

Isus vindecă mulți bolnavi

(Mt. 14.34–36)

⁵³Ei au traversat marea și au ajuns în ținutul Ghenezaretului. Acolo și-au legat barca de mal. ⁵⁴Când s-au dat jos din barcă, oamenii L-au recunoscut pe Isus. ⁵⁵Și au început să alerge în tot ținutul acela, ca să aducă la El oameni bolnavi. ⁵⁶Isus S-a dus în satele, în cetățile și pe la fermele din acel ținut. Și oriunde ajungea, oamenii locului îi adunau pe cei bolnavi în piețe. Cu toții Îl

They counted their loaves of bread. They came to Jesus and said, “We have five loaves of bread and two fish.”

³⁹Then Jesus said to them, “Tell everyone to sit in groups on the green grass.” ⁴⁰So all the people sat in groups. There were about 50 or 100 people in each group.

⁴¹Jesus took the five loaves and two fish. He looked up to the sky and thanked God for the food. Then he broke the bread into pieces, which he gave to his followers to distribute to the people. Then he divided the two fish among everyone there.

⁴²They all ate until they were full. ⁴³After they finished eating, the followers filled twelve baskets with the pieces of bread and fish that were left. ⁴⁴There were about 5000 men there who ate.

Jesus Walks on Water

(Mt. 14:22–33; Jn. 6:16–21)

⁴⁵Then Jesus told the followers to get into the boat. He told them to go to the other side of the lake to Betsaida. He said he would come later. He stayed there to tell the people they could go home. ⁴⁶After he said goodbye to the people, he went into the hills to pray.

⁴⁷That night, the boat was still in the middle of the lake. Jesus was alone on the land. ⁴⁸He saw the boat far away on the lake. And he saw the followers working hard to row the boat. The wind was blowing against them. Sometime between three and six o'clock in the morning, Jesus went out to the boat, walking on the water. He continued walking until he was almost past the boat. ⁴⁹But the followers saw Jesus walking on the water. They thought he was a ghost, and they started screaming. ⁵⁰It scared them all to see him. But he spoke to them and said, “Don't worry! It's me! Don't be afraid.” ⁵¹When he got into the boat with the followers, the wind stopped. The followers were completely amazed. ⁵²They could not believe what happened. It was like the miracle he did with the bread. They still didn't understand what that meant.

Jesus Heals Many Sick People

(Mt. 14:34–36)

⁵³Jesus and his followers went across the lake and came to shore at Gennesaret. They tied the boat there. ⁵⁴When they were out of the boat, the people there saw Jesus. They knew who he was, ⁵⁵so they ran to tell others throughout that area. They brought sick people on mats to every place Jesus went. ⁵⁶Jesus went into towns, cities, and farms around that area. And every place he went, the people brought sick people to the market-

rugau pe Isus să-i lase să atingă hainele Lui și toți cei care le atingeau erau vindecați.

places. They begged him to let them touch any part of his coat. And all those who touched him were healed.

Legea lui Dumnezeu și tradițiile oamenilor
(Mt. 15:1-20)

God's Law and Human Traditions
(Mt. 15:1-20)

7¹Fariseii* și câțiva dintre învățătorii Legii care veniseră de la Ierusalim s-au strâns în jurul lui Isus. ²Ei îi văzuseră pe unii dintre ucenicii lui Isus mâncând cu mâinile nespălate. ³(Fariseii și toți ceilalți evrei nu mănâncă dacă nu și-au spălat mâinile, așa cum le cere tradiția bătrânilor. ⁴Și când se întorc din piață, nu mănâncă până nu se spală. Ei mai țin și alte tradiții, cum ar fi: spălarea paharelor, a ulcioarelor, a vaselor de aramă și a paturilor.)

7¹Some Pharisees* and some teachers of the law came from Jerusalem and gathered around Jesus. ²They saw that some of his followers ate food with hands that were not clean, meaning that they did not wash their hands in a special way. ³The Pharisees and all the other Jews never eat before washing their hands in this special way. They do this to follow the traditions they have from their great leaders who lived long ago. ⁴And when these Jews buy something in the market, they never eat it until they wash it in a special way. They also follow other rules from their people who lived before them. They follow rules like the washing of cups, pitchers, and pots.¹

⁵Așa că fariseii și învățătorii Legii L-au întrebat: „De ce nu respectă ucenicii Tăi tradiția bătrânilor și mănâncă fără a-și spăla mâinile?”

⁵The Pharisees and teachers of the law said to Jesus, “Your followers don’t follow the traditions we have from our great leaders who lived long ago. They eat their food with hands that are not clean. Why do they do this?”

⁶Isus le-a răspuns: „Sunteți niște ipocriți! Isaia avea dreptate când a profețit despre voi, după cum este scris:

⁶Jesus answered, “You are all hypocrites.* Isaiah was right when he wrote these words from God about you:

«Acest popor Mă onorează cu buzele,
dar departe de Mine le sunt inimile.

‘These people say they honor me,
but they don’t really make me
an important part of their lives.

⁷ Închinarea lor este lipsită de rost,
pentru că învățătura dată de ei
oamenilor constă în reguli făcute
de om.»

⁷ Their worship of me is for nothing.
The things they teach are only rules
that people have made.’ *Isaiah 29:13*

Isaia 29.13

⁸Voi ați încetat să ascultați poruncile lui Dumnezeu și acum respectați tradițiile omenești.“

⁸You have stopped following God’s commands, preferring instead the man-made rules you got from others.”

⁹Isus le-a mai spus: „Voi ignorați poruncile lui Dumnezeu pentru a respecta propriile voastre învățături. ¹⁰Moise a spus: «Respectă-i pe tatăl tău și pe mama ta.»¹ și «Cel ce își vorbește de rău mama și tatăl trebuie omorât.»² ¹¹Dar voi spuneți că dacă cineva zice tatălui și mamei sale: «Orice ți-aș putea da este pus deoparte pentru Dumnezeu», ¹²atunci acelei persoane îi este permis să nu mai facă nimic pentru tatăl său și pentru mama sa. ¹³Astfel, voi, cu tradiția pe care o transmiteți poporului, anulați

⁹Then he said, “You show great skill in avoiding the commands of God so that you can follow your own teachings! ¹⁰Moses* said, ‘You must respect your father and mother.’² He also said, ‘Whoever says anything bad to their father or mother must be killed.’³ ¹¹But you teach that people can say to their father or mother, ‘I have something I could use to help you, but I will not use it for you. I will give it to God.’¹² You are telling people that they do not have to do anything for their father or mother. ¹³So you are teaching that it is not important to do what God said. You

¹7:10 Citat din Ex. 20:12; Dt. 5:16. ²7:10 Citat din Ex. 21:17.

¹7:4 pots Some Greek copies add “and couches.” ²7:10 Quote from Ex. 20:12; Deut. 5:16. ³7:10 Quote from Ex. 21:17.

Cuvântul lui Dumnezeu. Și faceți multe alte lucruri asemănătoare.“

¹⁴Isus a chemat din nou mulțimea la El și le-a spus oamenilor: „Ascultați-Mă cu toții și înțelegeți! ¹⁵Omul nu este întinat de ceea ce intră în el, ci de ceea ce iese din el.“ ^[16]¹

¹⁷Apoi, Isus a lăsat mulțimea și a intrat într-o casă. Ucenicii L-au întrebat ce înseamnă această pildă. ¹⁸Și El le-a spus: „Nici voi nu înțelegeți? Nu vedeți că nimic din ceea ce intră în om din afara lui nu-l întinează? ¹⁹Pentru că nimic din acestea nu intră în inima lui, ci în stomac. De acolo, sunt date afară din nou.“ (Vorbind astfel, Isus a dat de înțeles că se poate mânca orice fel de mâncare.)

²⁰Isus le-a spus: „Ceea ce iese din om îl întinează. ²¹Pentru că din interiorul omului, din inima lui, ies gândurile rele, păcatele sexuale, furturile, crimele, ²²adulterul, lăcomia, răutatea, înșelătoria, indecența, invidia, bârfa, aroganța și nebunia. ²³Toate aceste lucruri rele vin din interior și îl întinează pe om.“

Isus ajută o femeie neevreică

(Mt. 15.21–28)

²⁴Isus a plecat de acolo și S-a dus în ținutul Tirului. El a intrat într-o casă și dorea să nu se știe că este acolo. Dar Isus nu putea sta ascuns. ²⁵De fapt, o femeie a cărei fată era posedată de un duh rău, a auzit imediat vorbindu-se despre Isus. Ea s-a dus la El și a căzut la picioarele Lui. ²⁶Femeia era o grecoaică de origine siro-feniciană. Ea L-a implorat pe Isus să scoată demonul* din fata ei.

²⁷Isus i-a spus: „Mai întâi, trebuie să se sature copiii, pentru că nu este bine să iei pâinea copilului și s-o arunci la câini.“

²⁸Dar ea I-a răspuns: „Doamne, dar chiar și câinii care stau sub masă mănâncă firimiturile care cad de la masa copiilor.“

²⁹Atunci Isus i-a spus: „Pentru acest răspuns poți să te duci liniștită acasă. Demonul a ieșit din fiica ta.“

think it is more important to follow those traditions you have, which you pass on to others. And you do many things like that.”

¹⁴Jesus called the people to him again. He said, “Everyone should listen to me and understand what I am saying. ¹⁵There is nothing people can put in their mouth that will make them wrong.¹ People are made wrong by what comes from inside them.” ^[16]²

¹⁷Then Jesus left the people and went into the house. The followers asked Jesus about what he had told the people. ¹⁸He said, “You still have trouble understanding? Surely you know that nothing that enters the mouth from the outside can make people unacceptable to God. ¹⁹Food does not go into a person’s mind. It goes into the stomach. Then it goes out of the body.” (When Jesus said this, he meant that there is no food that is wrong for people to eat.)

²⁰And Jesus said, “The things that make people wrong are the things that come from the inside. ²¹All these bad things begin inside a person, in the mind: bad thoughts, sexual sins, stealing, murder, ²²adultery,* greed, doing bad things to people, lying, doing things that are morally wrong, jealousy, insulting people, proud talking, and foolish living. ²³These evil things come from inside a person. And these are the things that make people unacceptable to God.”

Jesus Helps a Non-Jewish Woman

(Mt. 15:21–28)

²⁴Jesus went from there to the area around Tyre. He did not want the people in that area to know he was there, so he went into a house. But he could not stay hidden. ²⁵A woman heard that he was there. Her little daughter had an evil spirit inside her. So the woman came to Jesus and bowed down near his feet. ²⁶She was not a Jew. She was born in Phoenicia, an area in Syria. She begged Jesus to force the demon* out of her daughter.

²⁷Jesus told the woman, “It is not right to take the children’s bread and give it to the dogs. First let the children eat all they want.”

²⁸She answered, “That is true, Lord. But the dogs under the table can eat the pieces of food that the children don’t eat.”

²⁹Then he told her, “That is a very good answer. You may go. The demon has left your daughter.”

¹ 7:16 *versetul 16* În unele manuscrise este adăugat versetul 16: „Cine are urechi de auzit, să audă.“

¹ 7:15 *wrong* Literally, “unclean” or “not pure,” meaning unacceptable to God. Also in verse 20. ² 7:16 Some Greek copies add verse 16: “You people who hear me, listen!”

³⁰Femeia s-a dus acasă și și-a găsit fata stând pe pat. Demonul ieșise din ea.

Isus vindecă un surd

³¹Isus a plecat din ținutul Tirului către Marea Galileii, trecând prin ținutul Sidonului și prin Decapole. ³²Acolo, I-a fost adus un surd care nici nu prea putea vorbi. Cei ce l-au adus L-au rugat pe Isus să-și pună mâinile peste el.

³³Isus l-a luat deoparte de mulțime și a atins urechile aceluia om. Apoi, a scuipat și i-a atins limba. ³⁴Isus a privit către cer, a suspinat și i-a spus: „*Efata!*” (ceea ce înseamnă „Deschide-te!”). ³⁵Imediat urechile omului s-au deschis, limba i-a fost dezlegată și a început să vorbească.

³⁶Isus le-a poruncit să nu spună nimănui cele întâmplate. Dar cu cât le porunca mai mult, cu atât mai mult vorbeau ei despre El. ³⁷Oamenii erau foarte uimiți și ziceau: „Tot ce a făcut El, a făcut bine. Chiar și pe surzi îi face să audă, și pe muți să vorbească.”

Isus hrănește peste patru mii de oameni

(Mt. 15:32–39)

8 ¹În zilele acelea, s-a adunat iarăși o mare mulțime. Nimeni nu avea ce să mănânce. Isus i-a chemat pe ucenici la El și le-a spus: ²„Mi-e milă de acești oameni pentru că sunt cu Mine de trei zile și nu au ce mânca. ³Dacă îi trimit acasă flămânzi, vor leșina pe drum; iar unii au venit de departe.”

⁴Ucenicii L-au întreat: „Unde s-ar putea găsi pâine, în această pustietate, pentru a-i sătura?”

⁵Iar Isus i-a întreat: „Câte pâini aveți?”

„Șapte“, I-au răspuns ei.

⁶Apoi Isus le-a cerut oamenilor să se așeze pe jos. A luat cele șapte pâini, I-a mulțumit lui Dumnezeu și le-a frânt, dându-le ucenicilor să le împartă. Aceștia le-au dat mulțimii. ⁷De asemenea, mai aveau și câțiva peștișori. Isus I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ei și le-a spus ucenicilor să-i împartă. ⁸Oamenii au mâncat până s-au săturat și s-au strâns șapte coșuri pline de resturi. ⁹Acolo erau patru mii de oameni care au mâncat. Apoi, Isus le-a dat drumul

³⁰The woman went home and found her daughter lying on the bed. The demon was gone.

Jesus Heals a Deaf Man

³¹Then Jesus left the area around Tyre and went through Sidon. On his way to Lake Galilee he went through the area of the Ten Towns. ³²While he was there, some people brought a man to him who was deaf and could not talk clearly. The people begged Jesus to put his hand on the man to heal him.

³³Jesus led the man away from the people to be alone with him. He put his fingers in the man's ears. Then he spit and touched the man's tongue with it. ³⁴Jesus looked up to the sky and with a loud sigh he said, “*Ephphatha!*” (This means “Open!”) ³⁵As soon as Jesus did this, the man was able to hear. He was able to use his tongue and spoke clearly.

³⁶Jesus told the people not to tell anyone about what happened. He always told people not to tell others about him. But this only caused them to tell about him more and more. ³⁷The people were completely amazed. They said, “Look at what he has done. It's all good. He makes deaf people able to hear and gives a new voice to people who could not talk.”

Jesus Feeds More Than 4000

(Mt. 15:32–39)

8 ¹Another time there were many people with Jesus. The people had nothing to eat. So he called his followers to him and said, ²“I feel sorry for these people. They have been with me for three days, and now they have nothing to eat. ³I should not send them home hungry. If they leave without eating, they will faint on the way home. Some of them live a long way from here.”

⁴Jesus' followers answered, “But we are far away from any towns. Where can we get enough bread to feed all these people?”

⁵Then Jesus asked them, “How many loaves of bread do you have?”

They answered, “We have seven loaves of bread.”

⁶Jesus told the people to sit on the ground. Then he took the seven loaves and gave thanks to God. He broke the bread into pieces and gave them to his followers. He told them to give the bread to the people, and they did as he said. ⁷The followers also had a few small fish. Jesus gave thanks for the fish and told them to give the fish to the people.

⁸They all ate until they were full. Then the followers filled seven baskets with the pieces of food that were left. ⁹There were about 4000 men who ate. After they ate, Jesus told them to go home.

să plece. ¹⁰Imediat Isus S-a urcat într-o barcă împreună cu ucenicii Săi și s-au dus în ținutul Dalmanutei.

Fariseii Îl pun la încercare pe Isus

(Mt. 16.1–4)

¹¹Fariseii* au venit și au început să-I pună întrebări. Ca să-L încerce, ei I-au cerut un semn din ceruri. ¹²Suspinând adânc în duhul Său, Isus a spus: „De ce-Mi cere această generație un semn? Vă spun adevărul: nu va fi dat nici un semn acestei generații.“ ¹³Apoi, Isus i-a lăsat, S-a urcat din nou în barcă și a trecut de partea cealaltă.

Avertismentul lui Isus cu privire la conducătorii evreilor

(Mt. 16.5–12)

¹⁴Ucenicii uitaseră să ia pâine, astfel că acum mai aveau una singură. ¹⁵Isus le-a atras atenția și le-a spus: „Aveți grijă! Feriți-vă de aluatul¹ fariseilor* și de aluatul lui Irod!“

¹⁶Ucenicii au început să se gândească la ce le spusese Isus și și-au zis: „A spus lucrul acesta pentru că nu avem pâine.“

¹⁷Știind la ce se gândeau, Isus i-a întrebat: „De ce spuneți că nu aveți pâine? Încă nu știți și încă nu ați înțeles? Aveți cumva inimile împietrite? ¹⁸Aveți ochi care nu văd și urechi care nu aud? Nu vă mai aduceți aminte? ¹⁹Mai știți câte coșuri pline cu resturi ați strâns atunci când am împărțit cele cinci pâini la cei cinci mii de oameni?“

„Douăsprezece“, I-au răspuns ucenicii.

²⁰„Dar atunci când am împărțit șapte pâini la patru mii de oameni, câte coșuri pline cu resturi ați strâns?“

„Șapte“, I-au spus ucenicii.

²¹Apoi, Isus le-a spus: „Încă nu înțelegeți?“

Isus vindecă un orb în Betsaida

²²Când au ajuns în Betsaida, niște oameni I-au adus un orb și L-au rugat pe Isus să-l atingă. ²³Isus l-a luat de mână și au ieșit din sat. Apoi Isus a scuipat pe ochii orbului,

¹⁰Then he went in a boat with his followers to the area of Dalmanutha.

Some People Doubt Jesus' Authority

(Mt. 16:1–4; Lk. 11:16, 29)

¹¹The Pharisees* came to Jesus and asked him questions. They wanted to test him. So they asked him to do a miracle* as a sign from God. ¹²Jesus made a sad sound like he was troubled. He said, “Why do you people ask to see a miracle as a sign? I want you to know that no miracle will be done to prove anything to you.” ¹³Then Jesus left them and went in the boat to the other side of the lake.

Jesus' Followers Misunderstand Him

(Mt. 16:5–12)

¹⁴The followers had only one loaf of bread with them in the boat. They forgot to bring more bread. ¹⁵Jesus warned them, “Be careful! Guard against the yeast¹ of the Pharisees* and the yeast of Herod.*”

¹⁶The followers discussed the meaning of this. They said, “He said this because we have no bread.”

¹⁷Jesus knew that the followers were talking about this. So he asked them, “Why are you talking about having no bread? You still don’t see or understand? Are you not able to understand? ¹⁸Do you have eyes that can’t see? Do you have ears that can’t hear? Remember what I did before, when we did not have enough bread? ¹⁹I divided five loaves of bread for 5000 people. Remember how many baskets you filled with pieces of food that were not eaten?”

The followers answered, “We filled twelve baskets.”

²⁰“And remember that I divided seven loaves of bread for 4000 people. Remember how many baskets you filled with pieces of food that were not eaten?”

They answered, “We filled seven baskets.”

²¹Then he said to them, “You remember these things I did, but you still don’t understand?”

Jesus Heals a Blind Man in Bethsaida

²²Jesus and his followers came to Bethsaida. Some people brought a blind man to him and begged him to touch the man. ²³So Jesus held the blind man’s hand and led him out of the village.

¹8.15 *aluatul* aici ca simbol al unei influențe rele.

¹8:15 *yeast* The part of bread dough that makes it rise. Here, used as a symbol of bad influence.

Și-a pus mâinile peste el și l-a întrebat: „Vezi ceva?”

²⁴Orbul s-a uitat în sus și I-a spus: „Zăresc niște oameni, dar ei seamănă cu niște copaci care se mișcă.”

²⁵Isus a pus din nou mâinile pe ochii lui. Orbul și-a deschis ochii. Vederea îi fusese redată și acum vedea foarte bine. ²⁶Apoi Isus l-a trimis acasă, spunându-i: „Nu cumva să intri în sat și să spui cuiva ce ți s-a întâmplat!”

Petru declară că Isus este Cristosul

(Mt. 16.13–20; Lc. 9.18–21)

²⁷Isus și ucenicii Săi au plecat către satele din Cezareea lui Filip. Pe drum, Isus i-a întrebat pe ucenici: „Cine spun oamenii că sunt Eu?”

²⁸Ucenicii I-au răspuns: „Unii spun că ești Ioan Botezătorul. Alții zic că ești Ilie*. Alții zic că ești unul din profeți*.”

²⁹Apoi, i-a mai întrebat: „Dar voi cine ziceți că sunt Eu?”

Iar Petru I-a răspuns: „Tu ești Cristosul*.”

³⁰Însă Isus i-a avertizat să nu spună nimănui cine este El.

Isus vestește moartea Sa

(Mt. 16.21–28; Lc. 9.22–27)

³¹Atunci a început să-i învețe: „Fiul omului* trebuie să îndure multe suferințe. El nu va fi primit de bătrâni, de marii preoți și nici de învățătorii Legii. El va fi omorât și va învia în a treia zi.” ³²Isus le-a spus toate aceste lucruri foarte deschis. Petru însă L-a luat pe Isus deoparte și a început să-L certe. ³³Dar Isus S-a întors, S-a uitat la ucenici și l-a muștrat pe Petru: „Dă-te la o parte, Satan!¹ Pe tine nu te interesează lucrurile lui Dumnezeu, ci mai degrabă cele ale oamenilor.”

³⁴Apoi Isus a chemat mulțimea la El. Ucenicii erau și ei acolo. Și le-a spus: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, va trebui să renunțe la dorințele sale, să-și ia crucea și să Mă urmeze. ³⁵Pentru că oricine va dori să-și scape viața și-o va pierde, dar oricine își va pierde viața pentru Mine și pentru Vestea Bună* și-o va salva. ³⁶Ce folos are un om care câștigă întreaga lume,

¹ 8.33 *Satan* nume pentru Diavol, care înseamnă „dușman”; aici Isus vrea să spună că Petru vorbea la fel ca Satan.

Then he spit on the man’s eyes. He laid his hands on him and asked, “Can you see now?”

²⁴The man looked up and said, “Yes, I see people. They look like trees walking around.”

²⁵Again Jesus laid his hands on the man’s eyes, and the man opened them wide. His eyes were healed, and he was able to see everything clearly. ²⁶Jesus told him to go home. He said, “Don’t go into the town.”

Peter Says Jesus Is the Christ

(Mt. 16:13–20; Lk. 9:18–21)

²⁷Jesus and his followers went to the towns in the area of Caesarea Philippi. While they were traveling, Jesus asked the followers, “Who do people say I am?”

²⁸They answered, “Some people say you are John the Baptizer.* Others say you are Elijah.* And others say you are one of the prophets.*”

²⁹Then Jesus asked, “Who do you say I am?”

Peter answered, “You are the Christ.*”

³⁰Jesus told the followers, “Don’t tell anyone who I am.”

Jesus Says He Must Die

(Mt. 16:21–28; Lk. 9:22–27)

³¹Then Jesus began to teach his followers that the Son of Man* must suffer many things. He taught that the Son of Man would not be accepted by the older Jewish leaders, the leading priests, and the teachers of the law. He said that the Son of Man must be killed and then rise from death after three days. ³²Jesus told them everything that would happen. He did not keep anything secret.

Peter took Jesus away from the other followers to talk to him alone. Peter criticized him for saying these things. ³³But Jesus turned and looked at his followers. Then he criticized Peter. He said to Peter, “Get away from me, Satan!¹ You don’t care about the same things God does. You care only about things that people think are important.”

³⁴Then Jesus called the people to him. His followers were also there. He said, “Whoever wants to be my follower must say no to themselves and what they want to do. They must accept the cross* that is given to them and follow me. ³⁵Those who try to save their life will lose it. But those who give up their life for me and for the Good News* about me will save it. ³⁶It is worth nothing for you to have the whole world if you yourself are lost.

¹ 8:33 *Satan* Name for the devil meaning “the enemy.” Jesus means that Peter was talking like Satan.

dar își pierde viața? ³⁷Și ce ar putea da omul în schimb pentru viața sa? ³⁸Dacă cuiva din această generație necredincioasă și păcătoasă îi va fi rușine de Mine și de cuvintele Mele, atunci și Fiului omului Îi va fi rușine de acea persoană atunci când va veni în slava Tatălui Său, împreună cu îngerii.“

9¹Apoi Isus le-a mai spus: „Vă spun ade-vărul: printre voi, cei care stați aici, sunt unii care nu vor muri până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu venind cu putere.“

Isus cu Moise și Ilie

(Mt. 17.1–13; Lc. 9.28–36)

²Șase zile mai târziu, Isus i-a luat cu El pe Petru, pe Iacov și pe Ioan. El i-a condus pe un munte înalt, unde au rămas singuri. Acolo, înfățișarea lui Isus S-a schimbat. ³Hainele I-au devenit strălucitoare și foarte albe. Ele erau mai albe decât le-ar fi putut albi orice înălbitor de pe pământ. ⁴Moise și Ilie* au apărut înaintea lor, vorbind cu Isus.

⁵Petru a început să vorbească și I-a spus lui Isus: „Învățătorule, este bine că suntem aici. Lasă-ne să facem trei colibe: una pentru Tine, una pentru Moise și una pentru Ilie.“ ⁶Petru vorbea astfel pentru că nu știa ce să spună, ei toți fiind cuprinși de spaimă.

⁷Însă iată că a apărut un nor și i-a acoperit cu umbra lui. Apoi s-a auzit o voce din nor: „Acesta este Fiul Meu iubit. De El să ascultați!“

⁸Când s-au uitat în jurul lor, nu au mai văzut pe nimeni, decât pe Isus singur.

⁹Pe când coborau de pe munte, Isus le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce văzuseră până când va învia Fiul omului* dintre cei morți.

¹⁰Ei au păstrat aceste cuvinte în inima lor, dar s-au întrebat ce însemna: „va învia dintre cei morți“. ¹¹Și L-au întrebat pe Isus: „De ce spun învățătorii Legii că mai întâi trebuie să vină Ilie?“¹

¹²Isus le-a spus: „Da, Ilie vine primul, pentru a pune toate lucrurile în ordine. Dar de ce spune Scriptura că Fiul omului trebuie să sufere mult și va fi disprețuit? ¹³Eu vă

³⁷You could never pay enough to buy back your life. ³⁸People today are so sinful. They have not been faithful to God. As you live among them, don't be ashamed of me and my teaching. If that happens, I' will be ashamed of you when I come with the glory* of my Father and the holy* angels.”

9¹Then Jesus said, “Believe me when I say that some of you people standing here will see God's kingdom* come with power before you die.”

Jesus Is Seen With Moses and Elijah

(Mt. 17:1–13; Lk. 9:28–36)

²Six days later Jesus took Peter, James, and John and went up on a high mountain. They were all alone there. While these followers watched him, Jesus was changed. ³His clothes became shining white—whiter than anyone on earth could make them. ⁴Then two men were there talking with Jesus. They were Elijah* and Moses.*

⁵Peter said to Jesus, “Teacher, it is good that we are here. We will put three tents here—one for you, one for Moses, and one for Elijah.” ⁶Peter did not know what to say, because he and the other two followers were so afraid.

⁷Then a cloud came and covered them. A voice came from the cloud and said, “This is my Son, and I love him. Obey him!”

⁸The followers looked, but they saw only Jesus there alone with them.

⁹As Jesus and the followers were walking back down the mountain, he gave them these instructions: “Don't tell anyone about what you saw on the mountain. Wait until after the Son of Man* rises from death. Then you can tell people what you saw.”

¹⁰So the followers waited to say anything about what they saw. But they discussed among themselves what Jesus meant about rising from death. ¹¹They asked him, “Why do the teachers of the law say that Elijah must come² first?”

¹²Jesus answered, “They are right to say that Elijah must come first. Elijah makes all things the way they should be. But why do the Scriptures* say that the Son of Man will suffer much and that people will think he is worth nothing? ¹³I tell you that Elijah has already come. And people did to

¹9.11 Să vină Ilie Vezi Mal. 4.5-6.

¹ 8:38 / Literally, “the Son of Man” (Jesus). ² 9:11 Elijah must come See Mal. 4:5-6.

spun: Ilie a venit, iar ei i-au făcut ce au vrut, așa cum este scris despre el.“

Isus vindecă un băiat bolnav

(Mt. 17.14–20; Lc. 9.37–43a)

¹⁴Când au ajuns la ceilalți ucenici, au văzut o mare mulțime în jurul lor și pe învățătorii Legii certându-se cu ei. ¹⁵Când L-au văzut pe Isus, oamenii au fost foarte surprinși și au alergat să-L salute.

¹⁶Isus i-a întrebat: „Despre ce vă certați cu ei?”

¹⁷Un om din mulțime I-a răspuns: „Învățătorule, eu l-am adus pe fiul meu la Tine. El este posedat de un duh care-l împiedică să vorbească. ¹⁸Duhul îl atacă pe fiul meu și îl aruncă pe jos. Apoi băiatul face spumă la gură, scrâșnește din dinți și rămâne țeapăn. Eu i-am rugat pe ucenicii Tăi să-i scoată duhul, dar n-au putut.“

¹⁹Apoi Isus le-a spus: „O, generație necredincioasă! Cât voi mai fi cu voi? Cât va mai trebui să vă rabd? Aduceți băiatul la Mine!”

²⁰Și au adus băiatul la El. Când L-a văzut pe Isus, duhul i-a provocat băiatului convulsii. Acesta a căzut pe jos, s-a rostogolit și a început să facă spumă la gură.

²¹Isus l-a întrebat pe tatăl lui: „De cât timp este așa?”

Tatăl I-a răspuns: „Din copilărie. ²²De multe ori duhul a încercat să-l arunce în foc sau în apă ca să-l omoare. Dar dacă poți face ceva, ai milă de noi și ajută-ne!”

²³Isus i-a spus: „Tu zici: «Dacă poți ...». Toate lucrurile sunt posibile pentru cei ce cred.“

²⁴Imediat tatăl băiatului a strigat: „Cred! Ajută-mi necredința!”

²⁵Când a văzut Isus că se apropie mulțimea, a certat duhul rău, zicându-i: „Duhule care l-ai făcut pe acest băiat surd și mut, îți poruncesc să ieși afară din el și să nu mai intri niciodată în el!”

²⁶Duhul a țipat, l-a aruncat pe băiat în niște convulsii puternice și a ieșit din el. Băiatul arăta ca un cadavru. Mulți oameni au spus: „Este mort!“, ²⁷însă Isus l-a luat de mână și l-a ridicat. Băiatul a stat în picioare.

²⁸După ce Isus a intrat în casă, ucenicii L-au luat deoparte și L-au întrebat: „Noi de ce nu am putut să scoatem duhul acela?”

him all the bad things they wanted to do. The Scriptures said this would happen to him.”

Jesus Frees a Boy From an Evil Spirit

(Mt. 17:14–20; Lk. 9:37–43a)

¹⁴Then Jesus, Peter, James, and John went to the other followers. They saw many people around them. The teachers of the law were arguing with the followers. ¹⁵When the people saw Jesus, they were very surprised and ran to welcome him.

¹⁶Jesus asked, “What are you arguing with the teachers of the law about?”

¹⁷A man answered, “Teacher, I brought my son to you. He is controlled by an evil spirit that keeps him from talking. ¹⁸The spirit attacks him and throws him on the ground. He foams at the mouth, grinds his teeth, and becomes very stiff. I asked your followers to force the evil spirit out, but they could not.”

¹⁹Jesus answered, “You people today don’t believe! How long must I stay with you? How long must I be patient with you? Bring the boy to me!”

²⁰So the followers brought the boy to Jesus. When the evil spirit saw Jesus, it attacked the boy. The boy fell down and rolled on the ground. He was foaming at the mouth.

²¹Jesus asked the boy’s father, “How long has this been happening to him?”

The father answered, “Since he was very young. ²²The spirit often throws him into a fire or into water to kill him. If you can do anything, please have pity on us and help us.”

²³Jesus said to the father, “Why did you say ‘if you can’? All things are possible for the one who believes.”

²⁴Immediately the father shouted, “I do believe. Help me to believe more!”

²⁵Jesus saw that all the people were running there to see what was happening. So he spoke to the evil spirit. He said, “You evil spirit that makes this boy deaf and stops him from talking—I command you to come out of him and never enter him again!”

²⁶The evil spirit screamed. It caused the boy to fall on the ground again, and then it came out. The boy looked like he was dead. Many people said, “He is dead!” ²⁷But Jesus took hold of his hand and helped him stand up.

²⁸Then Jesus went into the house. His followers were alone with him there. They said, “Why weren’t we able to force that evil spirit out?”

²⁹Isus le-a spus: „Un duh de acest fel poate fi scos numai prin rugăciune.“

Isus vorbește despre moartea Sa

(Mt. 17.22–23; Lc. 9.43b–45)

³⁰Isus și ucenicii Săi au plecat de acolo și au trecut prin Galileea. El nu dorea să se știe unde este. ³¹Isus îi învăța pe ucenici, spunându-le: „Fiul omului* va fi dat pe mâna oamenilor, care-L vor omorî. Dar, a treia zi după ce va fi fost omorât, va învia.“ ³²Însă ei nu au înțeles ce le spunea Isus și le-a fost teamă să-L întrebe ce-a vrut să zică.

Isus spune cine este cel mai important

(Mt. 18.1–5; Lc. 9.46–48)

³³Apoi au ajuns în Capernaum. Când era cu ucenicii în casă, Isus i-a întrebat: „Despre ce discutați pe drum?“ ³⁴Dar ei au tăcut, pentru că discutaseră despre cine era cel mai important dintre ei.

³⁵Isus S-a așezat, i-a chemat pe cei doisprezece la El și le-a spus: „Dacă vrea cineva să fie cel mai important, trebuie să-i considere pe toți ceilalți mai importanți decât el și să fie slujitorul tuturor.“

³⁶Și luând un copilăș, l-a pus în fața lor. Luând copilul în brațe, Isus le-a spus: ³⁷„Oricine primește pe vreunul din acești copilăși în Numele Meu, pe Mine Mă primește. Și cine Mă primește pe Mine, nu Mă primește numai pe Mine, ci și pe Cel ce M-a trimis pe Mine.“

Oricine nu este împotriva noastră este cu noi
(Lc. 9.49–50)

³⁸Ioan I-a spus: „Învățătorule, am văzut pe cineva scoțând demoni* în Numele Tău. Dar noi am încercat să-l oprim, pentru că nu ne urma.“

³⁹Însă Isus i-a spus: „Să nu-l opriți! Pentru că dacă cineva face minuni în Numele Meu, atunci el nu va putea spune lucruri rele despre Mine. ⁴⁰Cel care nu este împotriva noastră este pentru noi. ⁴¹Oricine vă dă o cană cu apă pentru că sunteți ai lui Cristos*, vă spun adevărul, nu-și va pierde răsplata.

Avertisment cu privire la păcat

(Mt. 18.6–9; Lc. 17.1–2)

⁴²Dacă cineva îl va face să păcătuiască pe vreunul din acești micuți care au credință în Mine, ar fi mai bine pentru el să fie aruncat în mare cu o piatră de moară legată de gât.

²⁹Jesus answered, “That kind of spirit can be forced out only with prayer.”¹”

Jesus Talks About His Death

(Mt. 17:22–23; Lk. 9:43b–45)

³⁰Then Jesus and his followers left there and went through Galilee. Jesus did not want the people to know where they were. ³¹He wanted to teach his followers alone. He said to them, “The Son of Man* will be put under the control of others, who will kill him. After three days, he will rise from death.” ³²But the followers did not understand what he meant, and they were afraid to ask him.

Who Is the Greatest?

(Mt. 18:1–5; Lk. 9:46–48)

³³Jesus and his followers went to Capernaum.* They went into a house, and Jesus said to them, “I heard you arguing on the way here today. What were you arguing about?” ³⁴But the followers did not answer, because their argument on the road was about which one of them was the greatest.

³⁵Jesus sat down and called the twelve apostles* to him. He said, “Whoever wants to be the most important must make others more important than themselves. They must serve everyone else.”

³⁶Then Jesus took a small child and stood the child in front of the followers. He held the child in his arms and said, ³⁷“Whoever accepts children like these in my name is accepting me. And anyone who accepts me is also accepting the one who sent me.”

Whoever Is Not Against Us Is For Us

(Lk. 9:49–50)

³⁸Then John said, “Teacher, we saw a man using your name to force demons* out of someone. He is not one of us. So we told him to stop, because he does not belong to our group.”

³⁹Jesus said, “Don’t stop him. Whoever uses my name to do powerful things will not soon say bad things about me. ⁴⁰Whoever is not against us is with us. ⁴¹I can assure you that anyone who helps you by giving you a drink of water because you belong to the Christ* will definitely get a reward.

Jesus Warns About Causes of Sin

(Mt. 18:6–9; Lk. 17:1–2)

⁴²“If one of these little children believes in me, and someone causes that child to sin, it will be

¹9:29 *prayer* Some Greek copies have “prayer and fasting.”

⁴³Și dacă mâna voastră vă face să păcătuieți, tăiați-o. Este mai bine să intrați ciungi în viață, decât să aveți două mâini și să mergeți în iad, în focul care nu se va stinge niciodată. ^[44]¹ ⁴⁵Și dacă piciorul tău te face să păcătuiești, taie-l! Este mai bine pentru tine să intri în viață schiop, decât să ai două picioare și să fii aruncat în iad. ^[46]² ⁴⁷Și dacă ochiul tău te face să păcătuiești, scoate-l! Este mai bine pentru tine să intri în Împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi, decât să-i ai pe amândoi și să fii aruncat în iad, ⁴⁸unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁴⁹Pentru că fiecare om va fi pedepsit³ cu foc.

⁵⁰Sarea este bună. Dar dacă sarea își pierde gustul, cum o veți face sărată din nou? Să aveți sare în voi înșivă și să trăiți în pace unii cu alții.“

Despre divorț

(Mt. 19.1-12)

10¹Isus a plecat de acolo și S-a dus în ținutul Iudeii, de partea cealaltă a râului Iordan. Mulțimile au venit din nou la El și, așa cum Îi era obiceiul, Isus a început să-i învețe pe oameni.

²Fariseii* au venit la El și L-au întrebat: „Îi permite Legea unui bărbat să divorțeze de soția lui?“ Fariseii I-au pus această întrebare pentru a-L pune la încercare.

³Isus le-a răspuns: „Ce v-a poruncit Moise?“

⁴Ei I-au spus: „Moise a dat voie bărbatului să scrie o scrisoare de despărțire și prin această să divorțeze.“⁴

⁵Isus le-a spus: „Moise v-a dat această poruncă din cauza încăpățânării voastre.

⁶Dar, de la începutul lumii, Dumnezeu i-a creat pe oameni de sex masculin și de sex feminin⁵. ⁷«De aceea, bărbatul va lăsa pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de soția sa. ⁸Și cei doi vor deveni un singur trup.»⁶ Așa că ei nu vor mai fi doi, ci vor fi un singur trup. ⁹De aceea, nimeni nu trebuie să despartă ceea ce a unit Dumnezeu.“

very bad for that person. It would be better for them to have a millstone* tied around their neck and be drowned in the sea. ⁴³If your hand makes you sin, cut it off. It is better for you to lose part of your body and have eternal life than to have two hands and go to hell. There the fire never stops. ^[44]¹ ⁴⁵If your foot makes you sin, cut it off. It is better for you to lose part of your body and have eternal life than to have two feet and be thrown into hell. ^[46]² ⁴⁷If your eye makes you sin, take it out. It is better for you to have only one eye and enter God's kingdom* than to have two eyes and be thrown into hell. ⁴⁸The worms that eat the people in hell never die. The fire there is never stopped.

⁴⁹“Everyone will be salted with fire.”³

⁵⁰“Salt is good. But if it loses its salty taste, you can't make it good again. So, don't lose that good quality of salt you have. And live in peace with each other.”

Jesus Teaches About Divorce

(Mt. 19:1-12)

10¹Then Jesus left there and went into the area of Judea and across the Jordan River. Again, many people came to him, and Jesus taught them as he always did.

²Some Pharisees* came to Jesus and tried to make him say something wrong. They asked him, “Is it right for a man to divorce his wife?”

³Jesus answered, “What did Moses* command you to do?”

⁴The Pharisees said, “Moses allowed a man to divorce his wife by writing a certificate of divorce.”⁴

⁵Jesus said, “Moses wrote that command for you because you refused to accept God's teaching. ⁶But when God made the world, ‘he made people male and female.’⁵ ⁷‘That is why a man will leave his father and mother and be joined to his wife. ⁸And the two people will become one.’⁶ So they are no longer two, but one. ⁹God has joined them together, so no one should separate them.”

¹9.44 versetul 44 Unele manuscrise grecești adaugă versetul 44 care este identic cu versetul 48. ²9.46 versetul 46 Unele manuscrise grecești adaugă versetul 46 care este identic cu versetul 48. ³9.49 pedepsit lit. sărat. ⁴10.4 „Moise ... divorțeze.“ Dt. 24.1, 3. ⁵10.6 Citat din Gen. 1.27. ⁶10.8 Citat din Gen. 2.24.

¹9:44 Some Greek copies add verse 44, which is the same as verse 48. ²9:46 Some Greek copies add verse 46, which is the same as verse 48. ³9:49 Some Greek copies add, “and every sacrifice will be salted with salt.” In the Old Testament salt was put on sacrifices. This verse could mean that Jesus' followers will be tested by suffering and that they must offer themselves to God as sacrifices. ⁴10:4 “Moses ... certificate of divorce” See Deut. 24:1. ⁵10:6 Quote from Gen. 1:27; 5:2. ⁶10:8 Quote from Gen. 2:24.

¹⁰Când au intrat din nou în casă, ucenicii I-au pus iarăși întrebări lui Isus cu privire la divorț. ¹¹Isus le-a spus: „Orice bărbat care divorțează de soția lui și se căsătorește cu altă femeie, comite adulter împotriva soției lui. ¹²Și dacă femeia divorțează de bărbatul ei și se căsătorește cu altul, atunci ea comite adulter.“

Isus îi primește pe copii

(Mt. 19.13–15; Lc. 18.15–17)

¹³Oamenii au adus niște copii la Isus pentru ca El să-Și pună mâinile peste ei. Dar ucenicii i-au certat. ¹⁴Când a văzut Isus ce-au făcut, S-a supărat și le-a spus: „Lăsați copiii să vină la Mine! Nu-i opriți, pentru că Împărăția lui Dumnezeu aparține celor ca ei. ¹⁵Vă spun adevărul: cine nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca un copilăș nu va intra niciodată în ea.“ ¹⁶Isus i-a luat pe copii în brațe, Și-a pus mâinile peste ei și i-a binecuvântat.

Un om bogat refuză să-L urmeze pe Isus

(Mt. 19.16–30; Lc. 18.18–30)

¹⁷Pe când călătorea Isus, un om a venit la El alergând. A îngenuncheat înaintea Lui și L-a întrebat: „Bunule Învățător, ce ar trebui să fac pentru ca să moștenesc viața eternă?“

¹⁸Și Isus i-a spus: „De ce Mă numești bun? Nimeni în afară de Dumnezeu nu este bun. ¹⁹Știi poruncile: să nu ucizi, să nu comiți adulter, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă, să nu înșeli, să-i respecti pe tatăl tău și pe mama ta.“¹

²⁰Omul I-a spus: „Învățătorule, am împlinit toate aceste porunci încă din tinerețea mea.“

²¹Isus S-a uitat la el cu dragoste și i-a spus: „Îți lipsește un singur lucru: du-te și vinde tot ce ai. Apoi dă totul săracilor și vei avea o comoară în ceruri. După aceea, vino și urmează-Mă!“

²²Omul a fost dezamăgit de ceea ce a auzit și a plecat trist. El era foarte bogat.

²³Isus S-a uitat în jur și le-a spus ucenicilor: „Cât de greu este pentru cei bogați să intre în Împărăția lui Dumnezeu!“

²⁴Ucenicii au fost uimiți când au auzit aceste cuvinte. Dar Isus le-a mai spus:

¹ 10.19 „Să nu ucizi ... mama ta.“ Citat din Ex. 20.12–16; Dt. 5.16–20.

¹⁰Later, when the followers and Jesus were in the house, they asked him again about the question of divorce. ¹¹He said, “Any man who divorces his wife and marries another woman has sinned against his wife. He is guilty of adultery.* ¹²And the woman who divorces her husband and marries another man is also guilty of adultery.”

Jesus Welcomes Children

(Mt. 19:13–15; Lk. 18:15–17)

¹³People brought their small children to Jesus, so that he could lay his hands on them to bless them. But the followers told the people to stop bringing their children to him. ¹⁴Jesus saw what happened. He did not like his followers telling the children not to come. So he said to them, “Let the little children come to me. Don’t stop them, because God’s kingdom* belongs to people who are like these little children. ¹⁵The truth is, you must accept God’s kingdom like a little child accepts things, or you will never enter it.” ¹⁶Then Jesus held the children in his arms. He laid his hands on them and blessed them.

A Rich Man Refuses to Follow Jesus

(Mt. 19:16–30; Lk. 18:18–30)

¹⁷Jesus started to leave, but a man ran to him and bowed down on his knees before Jesus. The man asked, “Good teacher, what must I do to get the life that never ends?”

¹⁸Jesus answered, “Why do you call me good? Only God is good. ¹⁹And you know his commands: ‘You must not murder anyone, you must not commit adultery,* you must not steal, you must not lie, you must not cheat, you must respect your father and mother ...’¹”

²⁰The man said, “Teacher, I have obeyed all these commands since I was a boy.”

²¹Jesus looked at the man in a way that showed how much he cared for him. He said, “There is still one thing you need to do. Go and sell everything you have. Give the money to those who are poor, and you will have riches in heaven. Then come and follow me.”

²²The man was upset when Jesus told him to give away his money. He didn’t want to do this, because he was very rich. So he went away sad.

²³Then Jesus looked at his followers and said to them, “It will be very hard for a rich person to enter God’s kingdom*!”

²⁴The followers were amazed at what Jesus said. But he said again, “My children, it is very

¹ 10:19 Quote from Ex. 20:12–16; Deut. 5:16–20.

„Copiii Mei, ce greu este să intri în Împărăția lui Dumnezeu! ²⁵Este mai ușor pentru o cămilă să treacă prin urechea acului, decât să intre un om bogat în Împărăția lui Dumnezeu.“

²⁶Ei au fost și mai uimiți și au spus unii către alții: „Atunci cine poate fi mântuit?“

²⁷Uitându-Se la ei, Isus le-a spus: „Acest lucru este imposibil pentru oameni, dar nu și pentru Dumnezeu, căci toate lucrurile sunt posibile pentru Dumnezeu.“

²⁸Petru a început să spună: „Iată, noi am lăsat totul și Te-am urmat.“

²⁹Isus a spus: „Vă spun adevărul: oricine a lăsat casă, frați, surori, mamă, tată, copii sau avuții pentru Mine și pentru Vestea Bună*, ³⁰va primi de o sută de ori mai mult, în zilele vieții lui: case, frați, surori, mame, copii și avuții, dar va fi și persecutat. Iar în lumea care va veni va primi și viața eternă. ³¹Dar mulți care sunt acum primii vor fi ultimii, iar cei care sunt acum ultimii vor fi primii.“

Isus vorbește din nou despre moartea Sa (Mt. 20.17–19; Lc. 18.31–34)

³²Isus și oamenii care erau cu El și cu ucenicii Săi mergeau către Ierusalim. Isus mergea înaintea lor. Ucenicii erau uimiți, iar cei care-L urmau pe Isus erau înspăimântați. Și Isus i-a luat din nou pe cei doisprezece deoparte și a început să le spună ce urma să I se întâmple: ³³„Ascultați! Acum mergem spre Ierusalim. Acolo Fiul omului* va fi dat pe mâna marilor preoți și a învățătorilor Legii. Ei Îl vor condamna la moarte și Îl vor da pe mâna neevreilor. ³⁴Ei își vor bate joc de El, Îl vor scuipa, Îl vor biciui și Îl vor omori. Însă după trei zile El va învia.“

Iacov și Ioan cer o favoare (Mt. 20.20–28)

³⁵Iacov și Ioan, fiii lui Zebedei, au venit la Isus și I-au spus: „Învățătorule, am vrea să faci ceva pentru noi.“

³⁶Isus le-a spus: „Ce vreți să fac?“

³⁷Și ei I-au răspuns: „Dă-ne voie să stăm cu Tine, în slava Ta, unul la dreapta Ta și altul la stânga Ta!“

hard to enter God’s kingdom! ²⁵It is easier for a camel to go through the eye of a needle than for a rich person to enter God’s kingdom!”

²⁶The followers were even more amazed and said to each other, “Then who can be saved?”

²⁷Jesus looked at them and said, “That is something people cannot do, but God can. He can do anything.”

²⁸Peter said to Jesus, “We left everything to follow you!”

²⁹Jesus said, “I can promise that everyone who has left their home, brothers, sisters, mother, father, children, or farm for me and for the Good News* about me ³⁰will get a hundred times more than they left. Here in this world they will get more homes, brothers, sisters, mothers, children, and farms. And with these things they will have persecutions.* But in the world that is coming they will also get the reward of eternal life. ³¹Many people who have the highest place now will have the lowest place in the future. And the people who have the lowest place now will have the highest place then.”

Jesus Talks Again About His Death (Mt. 20:17–19; Lk. 18:31–34)

³²Jesus and those with him were on their way to Jerusalem. He was at the front of the group. His followers were wondering what was happening, and the people who followed behind them were feeling afraid. Jesus gathered the twelve apostles* again and talked with them alone. He told them what would happen in Jerusalem. ³³He said, “We are going to Jerusalem. The Son of Man* will be handed over to the leading priests and teachers of the law. They will say that he must die and will hand him over to the foreigners, ³⁴who will laugh at him and spit on him. They will beat him with whips and kill him. But on the third day after his death, he will rise to life again.”

James and John Ask for a Favor (Mt. 20:20–28)

³⁵Then James and John, sons of Zebedee, came to Jesus and said, “Teacher, we want to ask you to do something for us.”

³⁶Jesus asked, “What do you want me to do for you?”

³⁷The sons answered, “Let us share the great honor you will have as king. Let one of us sit at your right side and the other at your left.”

³⁸Isus le-a spus: „Nu știți ce-Mi cereți! Puteți voi oare să acceptați suferința prin care voi trece Eu¹ sau puteți să fiți botezați cu botezul cu care sunt Eu botezat?”²

³⁹Ei I-au răspuns: „Putem.”

Atunci Isus le-a spus: „Voi veți suferi la fel cum voi suferi Eu și veți fi botezați cu botezul cu care sunt botezat Eu, ⁴⁰dar nu Eu hotărâsc cine va sta la dreapta și la stânga Mea. Aceste locuri sunt ale celor pentru care au fost pregătite.”

⁴¹Când ceilalți zece au auzit ce se întâmplase, s-au mâniat pe Iacov și pe Ioan. ⁴²Dar Isus i-a chemat la El și le-a spus: „Știți că cei care sunt recunoscuți drept conducători ai popoarelor își domină supușii. Mai-marii popoarelor își manifestă autoritatea asupra lor. ⁴³Voi să nu faceți la fel, pentru că cine vrea să fie mare între voi trebuie să fie slujitorul tuturor. ⁴⁴Și cine vrea să fie primul între voi trebuie să fie sclavul tuturor. ⁴⁵Și însuși Fiul omului* nu a venit să fie slujit, ci a venit să slujească și să-și dea viața pentru ca mulți oameni să poată fi mântuiți!”

Isus vindecă un orb

(Mt. 20:29–34; Lc. 18:35–43)

⁴⁶Apoi au ajuns în Ierihon. Când Isus a plecat din Ierihon, împreună cu ucenicii și cu o mulțime mare, un om orb, pe nume Bartimeu, fiul lui Timeu, stătea pe marginea drumului și cerșea. ⁴⁷Când a auzit că Isus din Nazaret trece pe acolo, orbul a început să strige tare: „Isuse, Fiul lui David*, ai milă de mine!”

⁴⁸Atunci mai mulți oameni l-au certat și i-au cerut să tacă. Dar el a strigat și mai tare: „Fiul lui David, ai milă de mine!”

⁴⁹Isus S-a oprit și a spus: „Chemați-l aici!”

Așa că ei l-au chemat pe orb și i-au spus: „Ai curaj! Ridică-te! Isus te cheamă.” ⁵⁰Orbul și-a aruncat haina, a sărit în sus și s-a dus la Isus.

⁵¹Isus l-a întrebat: „Ce vrei să-ți fac?”

Orbul i-a răspuns: „Învățătorule, vreau să văd din nou!”

³⁸Jesus said, “You don’t understand what you are asking. Can you drink from the cup¹ that I must drink from? Can you be baptized with the same baptism² that I must go through?”

³⁹The sons answered, “Yes, we can!”

Jesus said to the sons, “It is true that you will drink from the cup that I drink from. And you will be baptized with the same baptism that I must go through. ⁴⁰But it is not for me to say who will sit at my right or my left. God has prepared those places for the ones he chooses.”

⁴¹When the other ten followers heard this, they were angry with James and John. ⁴²Jesus called all the followers together. He said, “The non-Jewish people have men they call rulers. You know that those rulers love to show their power over the people. And their important leaders love to use all their authority over the people. ⁴³But it should not be that way with you. Whoever wants to be your leader must be your servant. ⁴⁴Whoever wants to be first must serve the rest of you like a slave. ⁴⁵Follow my example: Even the Son of Man* did not come for people to serve him. He came to serve others and to give his life to save many people.”

Jesus Heals a Blind Man

(Mt. 20:29–34; Lk. 18:35–43)

⁴⁶Then they came to the town of Jericho. When Jesus left there with his followers, a large crowd was with them. A blind man named Bartimaeus (meaning, “son of Timaeus”) was sitting by the road. He was always begging for money. ⁴⁷He heard that Jesus from Nazareth was walking by. So he began shouting, “Jesus, Son of David,* please help me!”

⁴⁸Many people criticized the blind man and told him to be quiet. But he shouted more and more, “Son of David, please help me!”

⁴⁹Jesus stopped and said, “Tell him to come here.”

So they called the blind man and said, “You can be happy now. Stand up! Jesus is calling you.” ⁵⁰The blind man stood quickly. He left his coat there and went to Jesus.

⁵¹Jesus asked the man, “What do you want me to do for you?”

He answered, “Teacher, I want to see again.”

¹ 10:38 „suferința ... Eu.” lit. să beți paharul pe care-L voi bea Eu. ² 10:38 „botezul cu care sunt Eu botezat” Aici cu semnificația: „botezat” sau „îngropat” în necazuri.

¹ 10:38 *cup* A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come. Also in verse 39. ² 10:38 *baptized with the same baptism* Baptism, which usually means to be immersed in water, has a special meaning here—being immersed or “buried” in troubles. Also in verse 39.

⁵²Isus i-a spus: „Du-te! Credința ta te-a mântuit.“ Imediat orbul și-a recăpătat vederea și a mers după Isus pe drum.

⁵²Jesus said, “Go. You are healed because you believed.” Immediately the man was able to see again. He followed Jesus down the road.

Intrarea lui Isus în Ierusalim

(Mt. 21.1–11; Lc. 19.28–40; Ioan 12.12–19)

11 ¹Când se apropiau de Ierusalim și au ajuns în Betfaghe și în Betania, înspre Muntele Măslinilor*, Isus i-a trimis înainte pe doi dintre ucenicii Săi, ²spunându-le: „Duceți-vă în satul din fața voastră. Când veți ajunge acolo, veți găsi un măgăruș legat și pe care nu a mai călărit nimeni. Dezlegați-l și aduceți-l aici. ³Și dacă vă întreabă cineva pentru ce îl luați, să-i spuneți: «Domnul are nevoie de el și îl va trimite repede înapoi.»“

Jesus Enters Jerusalem Like a King

(Mt. 21:1–11; Lk. 19:28–40; Jn. 12:12–19)

11 ¹Jesus and his followers were coming closer to Jerusalem. They came to the towns of Bethphage and Bethany at the Mount of Olives.* There Jesus sent two of his followers to do something. ²He said to them, “Go to the town you can see there. When you enter it, you will find a young donkey that no one has ever ridden. Untie it and bring it here to me. ³If anyone asks you why you are taking the donkey, tell them, ‘The Master needs it. He will send it back soon.’”

⁴Cei doi au plecat și au găsit măgărușul legat afară, lângă o ușă. ⁵Ei l-au dezlegat. Niște oameni care stăteau acolo i-au întrebat: „De ce dezlegați măgărușul?“ ⁶Ucenicii le-au spus ce le spusese Isus și oamenii i-au lăsat să-l ia. ⁷Ei l-au adus măgărușul lui Isus și și-au pus hainele pe el. Apoi Isus a încălecat pe el. ⁸Mulți oameni și-au aruncat hainele pe drumul pe care trecea Isus, în timp ce alții presărau ramuri pe care le rupseseră din copaci. ⁹Cei care mergeau cu Isus, și cei care erau în fața Lui, și cei care erau în spate strigau:

⁴The followers went into the town. They found a young donkey tied in the street near the door of a house, and they untied it. ⁵Some people were standing there and saw this. They asked, “What are you doing? Why are you untying that donkey?” ⁶The followers answered the way Jesus told them, and the people let them take the donkey.

„«Laudă! lui Dumnezeu!»
«Binecuvântat este Cel ce vine
în Numele Domnului!»

Psalmul 118.25–26

“‘Praise! Him!’
‘Welcome! God bless the one who
comes in the name of the Lord!’

Psalm 118:25–26

¹⁰ Binecuvântată este împărăția care vine,
a tatălui nostru David*!
Laudă lui Dumnezeu în ceruri!“

¹⁰“God bless the kingdom of our father David.*
That kingdom is coming!
Praise to God in heaven!”

¹¹Apoi Isus a intrat în Ierusalim. S-a dus la Templu* și S-a uitat în jurul Său. Pentru că era deja târziu, S-a dus în Betania cu cei doisprezece ucenici.

¹¹Jesus entered Jerusalem and went to the Temple.* He looked at everything in the Temple area, but it was already late. So he went to Bethany with the twelve apostles.*

Smochinul blestemat

(Mt. 21.18–19)

¹²A doua zi, pe când plecau din Betania, lui Isus I s-a făcut foame. ¹³El a văzut în depărtare un smochin înfrunzit și S-a dus să vadă dacă poate găsi fructe în el. Dar nu a găsit nimic în afară de frunze, pentru că nu

Jesus Says a Fig Tree Will Die

(Mt. 21:18–19)

¹²The next day, Jesus was leaving Bethany. He was hungry. ¹³He saw a fig tree with leaves. So he went to the tree to see if it had any figs growing on it. But he found no figs on the tree. There were

¹11.9 *Laudă* lit. „Osana“, cuvânt evreiesc care înseamnă „mântuieste“, dar care a ajuns să fie o expresie a laudei.

¹11:9 *Praise* Literally, “*Hosanna*,” a Hebrew word used in praying to God for help. Here, it was probably a shout of celebration used in praising God or his Messiah. Also in verse 10.

era vremea smochinelor. ¹⁴Atunci i-a spus smochinului: „Fie ca nimeni să nu mai mănânce niciodată din fructele tale!“ Ucenicii au auzit ce a spus Isus.

Isus intră în Templu

(Mt. 21.12–17; Lc. 19.45–48; Ioan 2.13–22)

¹⁵Apoi s-au dus în Ierusalim. Când au intrat în Templu*, Isus a început să-i scoată afară pe cei ce vindeau și cumpărau în Templu. Isus a răsturnat mesele celor ce schimbau bani și scaunele celor ce vindeau porumbei. ¹⁶El nu lăsa pe nimeni să poarte lucruri prin Templu. ¹⁷Apoi Isus a început să-i învețe spunându-le: „Oare nu este scris în Scriptură*: «Casa Mea va fi numită o casă de rugăciune/ pentru toate popoarele»? Voi însă ați făcut din ea o ascunzătoare pentru hoți.»²

¹⁸Preoții cei mai impotanți și învățătorii Legii au auzit ce se întâmplase și au început să se gândească cum să-L omoare pe Isus. Ei se temeau de Isus pentru că întreaga mulțime era uimită de învățătura Lui. ¹⁹Când s-a înserat, Isus și ucenicii au ieșit din cetate.

Isus arată puterea credinței

(Mt. 21.20–22)

²⁰Dimineața, pe când mergeau, Isus și ucenicii Săi au văzut smochinul care se uscaseră din rădăcini. ²¹Petru și-a amintit ce se întâmplase în urmă cu o zi și i-a spus lui Isus: „Învățătorule, uite că smochinul pe care l-ai blestemat s-a uscat!“

²²Isus i-a răspuns: „Ai credință în Dumnezeu! ²³Îți spun adevărul: oricui îi va zice acestui munte: «Ridică-te și aruncă-te în mare!» și nu se îndoiește în inima sa, ci crede că ce spune se va întâmpla, i se va face precum a cerut. ²⁴De aceea, vă spun că, orice veți cere în rugăciune, să credeți că ați și primit și acel lucru va fi al vostru. ²⁵Și când vă rugați, dacă aveți ceva împotriva cuiva, să iertați, pentru ca și Tatăl vostru din ceruri să vă ierte păcatele.» [26]³

Conducătorii evreilor se îndoiesc

de autoritatea lui Isus

(Mt. 21.23–27; Lc. 20.1–8)

²⁷Isus și ucenicii Săi s-au întors în Ierusalim. Isus Se plimba prin Templu* când

¹11.17 Citat din Is. 56.7. ²11.17 Citat din Ier. 7.11. ³11.26 versetul 26 Unele manuscrise adaugă versetul 26: „Dar dacă voi nu-i iertați pe alții, nici Tatăl vostru din ceruri nu vă va ierta păcatele voastre.“

only leaves, because it was not the right time for figs to grow. ¹⁴So Jesus said to the tree, “People will never eat fruit from you again.” His followers heard him say this.

Jesus Goes to the Temple

(Mt. 21:12–17; Lk. 19:45–48; Jn. 2:13–22)

¹⁵Jesus went to Jerusalem and entered the Temple* area. He began driving out the people who were buying and selling things there. He turned over the tables that belonged to those who were exchanging different kinds of money. And he turned over the benches of those who were selling doves. ¹⁶He refused to allow anyone to carry things through the Temple area. ¹⁷Then Jesus began teaching the people and said, “It is written in the Scriptures,* ‘My house will be called a house of prayer for all people.’¹ But you are changing God’s house into a ‘hiding place for thieves.’²”

¹⁸When the leading priests and the teachers of the law heard what Jesus said, they began trying to find a way to kill him. They were afraid of him because all the people were amazed at his teaching. ¹⁹That night Jesus and his followers left the city.

Jesus Shows the Power of Faith

(Mt. 21:20–22)

²⁰The next morning Jesus was walking with his followers. They saw the fig tree that he spoke to the day before. The tree was dry and dead, even the roots. ²¹Peter remembered the tree and said to Jesus, “Teacher, look! Yesterday, you told that fig tree to die. Now it is dry and dead!”

²²Jesus answered, “Have faith in God. ²³The truth is, you can say to this mountain, ‘Go, mountain, fall into the sea.’ And if you have no doubts in your mind and believe that what you say will happen, then God will do it for you. ²⁴So I tell you to ask for what you want in prayer. And if you believe that you have received those things, then they will be yours. ²⁵When you are praying, and you remember that you are angry with another person about something, then forgive that person. Forgive them so that your Father in heaven will also forgive your sins.” [26]³

Jewish Leaders Doubt Jesus’ Authority

(Mt. 21:23–27; Lk. 20:1–8)

²⁷Jesus and his followers went again to Jerusalem. Jesus was walking in the Temple* area.

¹11:17 Quote from Isa. 56:7. ²11:17 Quote from Jer. 7:11. ³11:26 Some early Greek copies add verse 26: “But if you don’t forgive others, then your Father in heaven will not forgive your sins.”

au venit la El conducătorii preoților, învățătorii Legii și bătrânii, ²⁸care L-au întrebat: „Cu ce autoritate faci aceste lucruri? Și cine Ți-a dat autoritatea să le faci?”

²⁹Isus le-a spus: „Vă voi pune o întrebare. Dacă Îmi veți răspunde, vă voi spune și Eu cu ce autoritate fac aceste lucruri. ³⁰Botezul* lui Ioan* venea de la Dumnezeu sau de la oameni? Răspundeți-Mi!”

³¹Ei au discutat între ei și au spus: „Dacă vom răspunde: «A fost de la Dumnezeu», El va spune: «Atunci de ce nu l-ați crezut?» ³²Dar dacă vom zice: «A fost de la oameni», poporul se va mânia.” Conducătorilor le era frică de mulțime, pentru că toți credeau că Ioan a fost un profet*.

³³Atunci I-au răspuns lui Isus: „Nu știm.”

Așa că Isus le-a spus: „Nici Eu nu vă voi spune cu ce autoritate fac aceste lucruri.”

Dumnezeu își trimite Fiul

(Mt. 21.33–46; Lc. 20.9–19)

12 ¹Isus a început să le vorbească în pilde: „Un om a plantat o vie. A construit un gard în jurul ei, a săpat o groapă pentru teasc și a zidit un turn. Apoi a închiriat-o unor viticultori și a plecat într-o călătorie. ²Când a venit vremea culesului, omul și-a trimis un slujitor să-i aducă ceva din rodul viei. ³Dar viticultorii l-au prins pe slujitor, l-au bătut și l-au trimis înapoi cu mâna goală. ⁴Apoi, omul a trimis la ei un alt slujitor. Viticultorii l-au lovit în cap și și-au bătut joc de el. ⁵El a mai trimis un slujitor. Viticultorii l-au ucis pe acesta. El a mai trimis și alți slujitori. Unii au fost bătuți, iar alții au fost omorâți.

⁶Acum mai avea un singur om pe care-l putea trimite: pe fiul său iubit. Pe acesta l-a trimis ultimul. Omul și-a spus: «Sigur îl vor respecta pe fiul meu!»

⁷Dar viticultorii aceia și-au spus: «Acesta este moștenitorul. Veniți să-l omorâm și moștenirea va fi a noastră.» ⁸L-au omorât și l-au aruncat afară din vie.

⁹Acum, ce va face proprietarul viei? Se va duce, îi va omorî pe viticultori și via o va da altora. ¹⁰Nu ați citit Scriptura* care spune:

The leading priests, the teachers of the law, and the older Jewish leaders came to him. ²⁸They said, “Tell us! What authority do you have to do these things? Who gave you this authority?”

²⁹Jesus answered, “I will ask you a question. You answer my question. Then I will tell you whose authority I use to do these things. ³⁰Tell me: When John baptized* people, did his authority come from God or was it only from other people? Answer me.”

³¹These Jewish leaders talked about Jesus’ question. They said to each other, “If we answer, ‘John’s baptism was from God,’ then he will say, ‘Then why didn’t you believe John?’ ³²But we can’t say that John’s baptism was from someone else.” (These leaders were afraid of the people, because the people believed that John was a prophet.*)

³³So the leaders answered Jesus, “We don’t know the answer.”

Jesus said, “Then I will not tell you what authority I use to do these things.”

God Sends His Son

(Mt. 21:33–46; Lk. 20:9–19)

12 ¹Jesus used stories to teach the people. He said, “A man planted a vineyard.* He put a wall around the field and dug a hole for a winepress.* Then he built a tower. He leased the land to some farmers and left for a trip.

²“Later, it was time for the grapes to be picked. So the man sent a servant to the farmers to get his share of the grapes. ³But the farmers grabbed the servant and beat him. They sent him away with nothing. ⁴Then the man sent another servant to the farmers. They hit this servant on the head, showing no respect for him. ⁵So the man sent another servant. The farmers killed this servant. The man sent many other servants to the farmers. The farmers beat some of them and killed the others.

⁶“The man had only one person left to send to the farmers. It was his son. He loved his son, but he decided to send him. He said, ‘The farmers will respect my son.’

⁷“But the farmers said to each other, ‘This is the owner’s son, and this vineyard will be his. If we kill him, it will be ours.’ ⁸So they took the son, threw him out of the vineyard, and killed him.

⁹“So what will the man who owns the vineyard do? He will go and kill those farmers. Then he will lease the land to others. ¹⁰Surely you have read this in the Scriptures*:

«Piatra aruncată de zidari
a ajuns să fie pusă în capul unghiului*.
11 Domnul a făcut lucrul acesta
și este minunat în ochii noștri?»¹¹

Psalmul 118.22–23

¹²Conducătorii iudeilor au început să caute o cale de a-L aresta pe Isus pentru că știau că această pildă fusese spusă împotriva lor. Însă ei se temeau de mulțime, așa că L-au lăsat să plece.

Taxele pentru Cezar

(Mt. 22.15–22; Lc. 20.20–26)

¹³Mai târziu, conducătorii iudeilor au trimis niște farisei* și irodieni* la Isus ca să-L prindă spunând ceva de care să-L poată acuza. ¹⁴Fariseii și irodienii au venit la El și I-au spus: „Învățătorule, știm că ești un om cinstit și știm că nu-Ți pasă ce zic alții despre Tine, pentru că nu Te uiți la cum arată omul, ci îi înveți pe toți adevărul despre calea lui Dumnezeu. Spune-ne: este bine sau nu să plătim taxele către Cezar*? Ar trebui să le plătim sau nu?»

¹⁵Dar Isus, văzând ipocrizia lor, i-a întrebat: „De ce Mă încercați? Dați-Mi să văd o monedă de argint*.” ¹⁶Ei I-au dat o monedă și El i-a întrebat: „Chipul și inscripția cui sunt pe ea?” Ei I-au răspuns: „Ale Cezarului.”

¹⁷Atunci Isus le-a spus: „Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.” Ei au fost uimiți de ceea ce spusese Isus.

Niște saducheii încearcă să-L

prindă în cursă pe Isus

(Mt. 22.23–33; Lc. 20.27–40)

¹⁸Apoi au venit la Isus niște saducheii*. Saducheii spun că nu există înviere. Ei L-au întrebat: ¹⁹„Învățătorule, Moise ne-a scris în Lege că, dacă un bărbat căsătorit moare și lasă o soție, fără să aibă copii, atunci fratele său trebuie să se însoare cu ea și să aibă cu ea copii¹ pentru fratele său. ²⁰Erau cândva șapte frați. Primul s-a căsătorit și a murit fără să aibă copii. ²¹Al doilea s-a căsătorit cu văduva lui, după care a murit, dar fără să aibă copii. Cu al treilea s-a întâmplat la fel. ²²Nici unul din cei șapte frați nu a avut

¹12.19 „Moise ... copii.” Vezi Dt. 25.5-6.

“The stone that the builders refused
to accept became the cornerstone.*

11 The Lord did this, and it is wonderful to us.”

Psalm 118:22–23

¹²When these Jewish leaders heard this story, they knew it was about them. They wanted to find a way to arrest Jesus, but they were afraid of the people. So they left him and went away.

The Jewish Leaders Try to Trick Jesus

(Mt. 22:15–22; Lk. 20:20–26)

¹³Later, the Jewish leaders sent some Pharisees* and some men from the group called Herodians* to Jesus. They wanted to catch him saying something wrong. ¹⁴They went to Jesus and said, “Teacher, we know that you are an honest man. You are not afraid of what others think about you. All people are the same to you. And you teach the truth about God’s way. Tell us, is it right to pay taxes to Caesar*? Should we pay them or not?”

¹⁵But Jesus knew that these men were really trying to trick him. He said, “Why are you trying to catch me saying something wrong? Bring me a silver coin.* Let me see it.” ¹⁶They gave Jesus a coin and he asked, “Whose picture is on the coin? And whose name is written on it?” They answered, “It is Caesar’s picture and Caesar’s name.”

¹⁷Then Jesus said to them, “Give to Caesar what belongs to Caesar, and give to God what belongs to God.” The men were amazed at what Jesus said.

Some Sadducees Try to Trick Jesus

(Mt. 22:23–33; Lk. 20:27–40)

¹⁸Then some Sadducees* came to Jesus. (Sadducees believe that no one will rise from death.) They asked him a question: ¹⁹“Teacher, Moses* wrote that if a married man dies and had no children, his brother must marry the woman. Then they will have children for the dead brother.¹ ²⁰There were seven brothers. The first brother married but died. He had no children. ²¹So the second brother married the woman. But he also died and had no children. The same thing happened with the third brother. ²²All seven brothers married the woman and died. None of the brothers had any children with her. And she was the last to

¹12:19 if ... dead brother See Deut. 25:5, 6.

copii cu ea. Ultima a murit femeia. ²³La înviere, soția cui va fi ea? Pentru că toți șapte au avut-o de soție.“

²⁴Isus le-a spus: „Voi greșiți pentru că nu cunoașteți nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. ²⁵Pentru că atunci când învie din morți, oamenii nici nu se mai însoară, nici nu se mai mărită. ²⁶Iar cu privire la învierea morților, nu ați citit în cartea lui Moise pasajul despre rugul aprins? Acolo Dumnezeu i-a spus lui Moise: «Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov.»² ²⁷Dacă Dumnezeu spune că este Dumnezeul acestor oameni, înseamnă că ei nu sunt morți, pentru că El nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii. Voi, saducheii, greșiți.“

Care este cea mai importantă poruncă

(Mt. 22:34–40; Lc. 10:25–28)

²⁸Unul din învățătorii Legii a venit la Isus și L-a auzit discutând cu saducheii și cu fariseii*. Când a văzut cât de bine le răspundea El, L-a întrebat: „Care este cea mai importantă poruncă?”

²⁹Isus i-a răspuns: „Cea mai importantă poruncă este aceasta: «Ascultă, Israele: Domnul Dumnezeuul nostru este singurul Domn. ³⁰Și trebuie să-L iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, din toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată mintea ta și cu toată puterea ta.»³ ³¹A doua poruncă este aceasta: «Să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși.»⁴ Nu este nici o poruncă mai importantă decât acestea.“

³²Învățătorul Legii I-a spus: „Bine ai spus, Învățătorule. Ai dreptate când spui că Dumnezeu este Unul și că nu există altul în afară de El. ³³Și a-L iubi din toată inima, cu toată priceperea, cu toată puterea și a ne iubi aproapele este mai important decât toate animalele arse pe altar și decât toate jertfele cerute de Lege.“

³⁴Când a văzut Isus că omul I-a răspuns cu înțelepciune, i-a spus: „Tu nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu.“ După aceea, nimeni nu a mai îndrăznit să-I pună întrebări.

die. ²³But all seven brothers had married her. So at the time when people rise from death, whose wife will she be?”

²⁴Jesus answered, “How could you be so wrong? It’s because you don’t know what the Scriptures* say. And you don’t know anything about God’s power. ²⁵When people rise from death, there will be no marriage. People will not be married to each other. All people will be like angels in heaven. ²⁶Surely you have read what God said about people rising from death. In the book where Moses wrote about the burning bush,¹ it says that God told Moses this: ‘I am the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.’² ²⁷So they were not dead, because he is the God only of living people. You Sadducees are so wrong!”

Which Command Is the Most Important?

(Mt. 22:34–40; Lk. 10:25–28)

²⁸One of the teachers of the law came to Jesus. He heard Jesus arguing with the Sadducees* and the Pharisees.* He saw that Jesus gave good answers to their questions. So he asked him, “Which of the commands is most important?”

²⁹Jesus answered, “The most important command is this: ‘People of Israel,* listen! The Lord our God is the only Lord. ³⁰Love the Lord your God with all your heart, all your soul, all your mind, and all your strength.’³ ³¹The second most important command is this: ‘Love your neighbor⁴ the same as you love yourself.’⁵ These two commands are the most important.”

³²The man answered, “That was a good answer, Teacher. You are right in saying that God is the only Lord and that there is no other God. ³³And you must love God with all your heart, all your mind, and all your strength. And you must love others the same as you love yourself. These commands are more important than all the animals and sacrifices we offer to God.”

³⁴Jesus saw that the man answered him wisely. So he said to him, “You are close to God’s kingdom.”* And after that time, no one was brave enough to ask Jesus any more questions.

¹ 12:26 *rugul aprins* Vezi Ex. 3:1–12. ² 12:26 Citat din Ex. 3:6. ³ 12:30 Citat din Dt. 6:4–5. ⁴ 12:31 Citat din Lv. 9:18.

¹ 12:26 *burning bush* See Ex. 3:1–12. ² 12:26 Quote from Ex. 3:6. ³ 12:30 Quote from Deut. 6:4–5. ⁴ 12:31 *your neighbor* Or, “others.” Jesus’ teaching in Lk. 10:25–37 makes clear that this includes anyone in need. ⁵ 12:31 Quote from Lev. 19:18.

Al cui fiu este Cristosul?

(Mt. 22.41–46; Lc. 20.41–44)

³⁵În timp ce îi învăța pe oameni în Templu*, Isus a spus: „Cum pot zice învățătorii Legii că Cristosul* este Fiul lui David*? ³⁶David însuși, inspirat de Duhul Sfânt*, a spus:

«Domnul Dumnezeu spune Domnului
Meu:
Stai la dreapta Mea,
până când Ți-i voi pune la picioare
pe toții dușmanii Tăi.» *Psalmul 110.1*

³⁷David însuși Îl numește pe Cristos «Domn». Atunci cum poate fi El Fiul lui David?“ O mare mulțime Îl asculta cu bucurie.

Isus îi critică pe învățătorii Legii

(Mt. 23.1–36; Lc. 20.45–47)

³⁸Învățându-i pe oameni, Isus spunea: „Aveți grijă cu învățătorii Legii. Lor le face plăcere să se plimbe în hainele lor lungi, le place să fie salutați cu respect în piețe, ³⁹să aibă locurile cele mai importante din sinagogă* și locurile cele mai bune de la petreceri. ⁴⁰Și în timp ce se poartă rău cu văduvele și le fură casele, încearcă să arate bine în ochii lumii și spun rugăciuni lungi. Acești oameni vor primi o pedeapsă și mai mare.“

O văduvă săracă — model de dărnicie

(Lc. 21.1–4)

⁴¹Isus stătea în fața cutiei pentru daruri din fața Templului* și Se uita la oamenii care puneau bani în cutie. Unii oameni bogați puneau mulți bani. ⁴²A venit și o văduvă săracă. Ea a pus doi bănuți.

⁴³Isus i-a chemat pe ucenici și le-a spus: „Vă spun adevărul: această văduvă săracă a dat mai mult decât toți ceilalți care au pus ceva în cutie. ⁴⁴Pentru că toți aceștia au dat din ceea ce aveau în plus. Dar ea, din sărăcia ei, a dat tot ce a avut. Ea a dat toți banii care îi mai rămăseseră să trăiască.“

Dărâmarea Templului

(Mt. 24.1–44; Lc. 21.5–33)

13 ¹În timp ce Isus ieșea din Templu*, unul dintre ucenici I-a spus: „Învățătorule, iată ce clădiri frumoase și ce pietre mari are acest Templu!“

Is the Christ David’s Son or David’s Lord?

(Mt. 22:41–46; Lk. 20:41–44)

³⁵Jesus was teaching in the Temple* area. He asked, “Why do the teachers of the law say that the Christ* is the son of David*? ³⁶With the help of the Holy Spirit,* David himself says,

‘The Lord God said to my Lord:
Sit by me at my right side,
and I will put your enemies
under your control.’¹ *Psalm 110:1*

³⁷David himself calls the Christ ‘Lord.’ So how can the Christ be David’s son?” Many people listened to Jesus and were very pleased.

Jesus Criticizes the Teachers of the Law

(Mt. 23:1–36; Lk. 20:45–47)

³⁸Jesus continued teaching. He said, “Be careful of the teachers of the law. They like to walk around wearing clothes that look important. And they love for people to show respect to them in the marketplaces. ³⁹They love to have the most important seats in the synagogues* and the places of honor at banquets. ⁴⁰But they cheat widows and take their homes. Then they try to make themselves look good by saying long prayers. God will punish them very much.”

True Giving

(Lk. 21:1–4)

⁴¹Jesus sat near the Temple* collection box² and watched as people put money into it. Many rich people put in a lot of money. ⁴²Then a poor widow came and put in two very small copper coins, worth less than a penny.

⁴³Jesus called his followers to him and said, “This poor widow put in only two small coins. But the truth is, she gave more than all those rich people. ⁴⁴They have plenty, and they gave only what they did not need. This woman is very poor, but she gave all she had. It was money she needed to live on.”

Jesus Warns About the Future

(Mt. 24:1–44; Lk. 21:5–33)

13 ¹Jesus was leaving the Temple* area. One of his followers said to him, “Teacher, look how big those stones are! What beautiful buildings!”

¹ 12:36 control Literally, “feet.” ² 12:41 collection box A special box in the Jewish place for worship where people put their gifts to God.

²Dar Isus i-a răspuns: „Vezi tu aceste clădiri mari? Toate vor fi dărâmate. Nu vor rămâne două pietre una peste alta.“

³Mai târziu, Isus stătea pe Muntele Măslinilor*, cu fața către Templu împreună cu Petru, Iacov, Ioan și Andrei. Ei L-au întrebat: ⁴„Spune-ne: când se vor întâmpla aceste lucruri? Și ce semn va arăta că a venit vremea ca ele să se întâmple?“

⁵Atunci Isus a început să le spună: „Aveți grijă să nu fiți înșelați de nimeni! ⁶Vor veni mulți în Numele Meu zicând: «Eu sunt Cristosul*». Aceștia îi vor înșela pe mulți. ⁷Voi veți auzi despre războaie și zvonuri despre războaie. Să nu vă fie frică! Aceste lucruri trebuie să se întâmple înainte de venirea sfârșitului. ⁸Un popor se va lupta cu alt popor și o împărăție cu o altă împărăție. Vor fi cutremure și foamete. Dar acestea sunt doar începutul sfârșitului.

⁹Aveți grijă de voi! Oamenii vă vor da pe mâna sinedriilor* și veți fi bătuți în sinagogi*. Veți sta înaintea conducătorilor și împăraților din cauza Mea. Și le veți spune despre Mine. ¹⁰Iar înainte ca aceste lucruri să se întâmple, Vestea Bună* trebuie proclamată tuturor popoarelor. ¹¹Voi veți fi arestați și judecați. Dar să nu vă faceți dinainte griji cu privire la ceea ce veți avea de spus, ci să spuneți ceea ce vă va fi dat atunci. Căci nu voi veți vorbi, ci Duhul Sfânt*.

¹²Un frate se va întoarce împotriva altui frate și îl va da să fie omorât. Și un tată va face la fel fiului său. Copiii se vor ridica împotriva părinților și îi vor omorî. ¹³Toți oamenii vă vor urî din cauza Numelui Meu. Dar oricine va răbda până la sfârșit va fi mântuit.

¹⁴Când veți vedea «lucrul dezgustător care aduce distrugere»¹ stând unde nu trebuie (cine citește să înțeleagă!), atunci cei ce sunt în Iudeea să fugă în munți. ¹⁵Cel ce se află pe acoperișul casei să nu coboare în casă și să nu intre să-și ia ceva din ea. ¹⁶Iar cel ce se găsește pe câmp să nu se întoarcă

²Jesus said, “Do you see these great buildings? They will all be destroyed. Every stone will be thrown down to the ground. Not one stone will be left on another.”

³Later, Jesus was sitting at a place on the Mount of Olives.* He was alone with Peter, James, John, and Andrew. They could all see the Temple, and they said to Jesus, ⁴“Tell us when these things will happen. And what will show us it is time for them to happen?”

⁵Jesus said to them, “Be careful! Don’t let anyone fool you. ⁶Many people will come and use my name. They will say, ‘I am the one’ and will fool many people. ⁷You will hear about wars that are being fought. And you will hear stories about other wars beginning. But don’t be afraid. These things must happen before the end comes. ⁸Nations will fight against other nations. Kingdoms will fight against other kingdoms. There will be times when there is no food for people to eat. And there will be earthquakes in different places. These things are only the beginning of troubles, like the first pains of a woman giving birth.

⁹“You must be careful. People will arrest you and take you to be judged for being my followers. They will beat you in their synagogues.* You will be forced to stand before kings and governors. You will tell them about me. ¹⁰Before the end comes, the Good News* must be told to all people. ¹¹Even when you are arrested and put on trial, don’t worry about what you will say. Say whatever God tells you at the time. It will not really be you speaking. It will be the Holy Spirit.*

¹²“Brothers will turn against their own brothers and give them to be killed. Fathers will turn against their own children and give them to be killed. Children will fight against their own parents and find ways for their parents to be killed. ¹³All people will hate you because you follow me. But those who remain faithful to the end will be saved.

¹⁴“You will see ‘the terrible thing that causes destruction.’¹ You will see this thing standing in the place where it should not be.” (Reader, I trust you understand what this means.) “Everyone in Judea at that time should run away to the mountains. ¹⁵They should run away without wasting time to stop for anything. If someone is on the roof of their house, they must not go down to take things out of the house. ¹⁶If someone is in the field, they must not go back to get a coat.

¹ 13.14 *lucrul dezgustător care aduce distrugere* Vezi Dan. 9.27; 12.11 (comp. cu Dan. 11.31).

¹ 13:14 ‘the terrible thing ... destruction’ See Dan. 9:27; 12:11 (also Dan. 11:31).

să-și ia haina. ¹⁷Va fi foarte rău pentru femeile care vor fi însărcinate sau care vor avea copii de alăptat în acele zile. ¹⁸Rugați-vă ca aceste lucruri să nu se întâmple iarna. ¹⁹Pentru că necazul din zilele acelea va fi mai mare decât oricare altul care s-a întâmplat de când a creat Dumnezeu lumea și până acum. Și nu se va mai întâmpla niciodată ceva atât de rău. ²⁰Și dacă Domnul nu ar fi scurtat acele zile, nimeni nu ar supraviețui. Dar El le-a scurtat de dragul celor pe care El i-a ales. ²¹Și dacă atunci vă spune cineva: «Uitați-vă, aici este Cristosul!» sau: «Este acolo!», să nu-l credeți. ²²Pentru că vor apărea cristoși și profeți falși*. Ei vor face semne și minuni pentru a-i înșela, dacă se poate, pe cei aleși. ²³Așa că, aveți grijă! V-am spus despre toate acestea înainte ca ele să se întâmple. ²⁴Dar în acele zile, după acel necaz,

«soarele se va întuneca
și luna nu va mai lumina.
²⁵ Stelele vor cădea din cer,
iar corpurile cerești vor fi clătinate.»¹

²⁶Apoi oamenii Îl vor vedea pe Fiul omului* venind pe nori cu mare putere și slavă. ²⁷Și Fiul omului Își va trimite îngerii și va aduna poporul ales din toate colțurile lumii.

²⁸Smochinul ne învață o lecție: când ramurile înverzesc și se umplu cu frunze, știți că vara este aproape. ²⁹La fel, când veți vedea că se întâmplă aceste lucruri, veți ști că timpul² este aproape. ³⁰Vă spun adevărul: această generație va trăi să vadă aceste lucruri întâmplându-se. ³¹Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece niciodată.

³²Nimeni nu știe când va fi ziua sau ora aceea. Nici măcar îngerii sau Fiul, ci numai Tatăl. ³³Vegheați! Fiți treji! Pentru că nu știți când va veni timpul acela. ³⁴Ziua aceea se aseamănă cu un om care pleacă într-o călătorie. El își lasă casa pe mâna slujitorilor și atribuie fiecăruia anumite îndatoriri.

¹⁷“During that time it will be hard for women who are pregnant or have small babies. ¹⁸Pray that these things will not happen in winter, ¹⁹because those days will be full of trouble. There will be more trouble than has ever happened since the beginning, when God made the world. And nothing that bad will ever happen again. ²⁰But the Lord has decided to make that terrible time short. If it were not made short, no one could survive. But the Lord will make that time short to help the special people he has chosen.

²¹“Someone might say to you at that time, ‘Look, there is the Christ*!’ Or another person might say, ‘There he is!’ But don’t believe them. ²²False Christs and false prophets* will come and do miracles and wonders,¹ trying to fool the people God has chosen, if that is possible. ²³So be careful. Now I have warned you about all this before it happens.

²⁴“During the days following that time of trouble, ‘The sun will become dark, and the moon will not give light. ²⁵ The stars will fall from the sky, and everything in the sky will be changed.’²

²⁶“Then people will see the Son of Man* coming in the clouds with great power and glory.* ²⁷He will send his angels all around the earth. They will gather his chosen people from every part of the earth.

²⁸“The fig tree teaches us a lesson: When the fig tree’s branches become green and soft, and new leaves begin to grow, then you know that summer is near. ²⁹In the same way, when you see all these things happening, you will know that the time³ is near, ready to come. ³⁰I assure you that all these things will happen while some of the people of this time are still living. ³¹The whole world, earth and sky, will be destroyed, but my words will last forever.

³²“No one knows when that day or time will be. The Son and the angels in heaven don’t know when that day or time will be. Only the Father knows. ³³Be careful! Always be ready. You don’t know when that time will be.

³⁴“It’s like a man who goes on a trip and leaves his house in the care of his servants. He gives each one a special job to do. He tells the servant

¹ 13.24–25 Vezi Is. 13:10, 34.4. ² 13.29 *timpul* vremea când Isus spune că se va întâmpla ceva important; vezi și Lc. 21.31, unde Isus spune că s-a împlinit vremea pentru ca Împărăția lui Dumnezeu să vină.

¹ 13:22 *miracles and wonders* Here, amazing acts done by Satan’s power. ²13:24–25 See Isa. 13:10, 34:4. ³13:29 *time* The time Jesus has been talking about when something important will happen. See Lk. 21:31, where Jesus says that this is the time for God’s kingdom to come.

El poruncește paznicului să vegheze. ³⁵Așa că, vegheați și voi, pentru că nu știți când va veni stăpânul casei. Nu știți dacă va veni seara, la miezul nopții, când va cânta cocoșul sau dimineața. ³⁶Dacă vine pe neașteptate, să nu vă găsească dormind. ³⁷Ce vă spun vouă, spun tuturor: Vegheați!“

Conducătorii evrei plănuiesc

să-L omoare pe Isus

(Mt. 26.1–5; Lc. 22.1–2; Ioan 11.45–53)

14 ¹Mai erau două zile până la Paște* și până la Sărbătoarea Pâinilor Nedospite*. Conducătorii preoților și învățătorii Legii căutau o ocazie să-L prindă pe Isus în secret și să-L omoare. ²Ei spuneau: „Nu-L putem aresta pe Isus în timpul sărbătorii, pentru că oamenii ar putea provoca tulburări.“

O femeie face un lucru deosebit

(Mt. 26.6–13; Ioan 12.1–8)

³În timp ce se afla în Betania, Isus a mâncat în casa lui Simon leprosul. Atunci a venit o femeie cu un vas de alabastru*. În el avea un parfum foarte scump făcut numai din nard*. Ea a spart vasul de alabastru și a turnat parfumul pe capul lui Isus.

⁴Unii s-au indignat și și-au spus: „De ce trebuie să se risipească atâta parfum? ⁵Acest parfum s-ar fi putut vinde cu trei sute de dinari și banii s-ar fi putut da săracilor.“ Și au criticat-o aspru.

⁶Dar Isus a spus: „Lăsați-o în pace! De ce o necăjiți? Ea a făcut ceva frumos pentru Mine. ⁷Pentru că pe săraci îi veți avea întotdeauna cu voi și îi puteți ajuta oricând doriți. Dar pe Mine nu Mă veți avea întotdeauna. ⁸Ea a făcut ce a putut. A turnat parfum pe trupul Meu. Și ea a făcut aceasta, înainte ca Eu să mor, ca să Mă pregătească pentru înmormântare. ⁹Vă spun adevărul: oriunde va fi proclamată Vestea Bună*, în întreaga lume, se va spune și ceea ce a făcut femeia aceasta, în amintirea ei.“

guarding the door to always be ready. And this is what I am now telling you. ³⁵You must always be ready. You don't know when the owner of the house will come back. He might come in the afternoon, or at midnight, or in the early morning, or when the sun rises. ³⁶If you are always ready, he will not find you sleeping, even if he comes back earlier than expected. ³⁷I tell you this, and I say it to everyone: 'Be ready!'"

The Jewish Leaders Plan to Kill Jesus

(Mt. 26:1–5; Lk. 22:1–2; Jn. 11:45–53)

14 ¹It was now only two days before the Passover* and the Festival of Unleavened Bread.* The leading priests and teachers of the law were trying to find a way to arrest Jesus without the people seeing it. Then they could kill him. ²They said, "But we cannot arrest Jesus during the festival. We don't want the people to be angry and cause a riot."

A Woman Does Something Special

(Mt. 26:6–13; Jn. 12:1–8)

³Jesus was in Bethany at the house of Simon the leper.* While he was eating there, a woman came to him. She had an alabaster* jar filled with expensive perfume made of pure nard.* She opened the jar and poured the perfume on Jesus' head.

⁴Some of the followers there saw this. They were upset and complained to each other. They said, "Why waste that perfume? ⁵It was worth a full year's pay.¹ It could have been sold and the money given to those who are poor." And they told the woman what a bad thing she had done.

⁶Jesus said, "Leave her alone. Why are you giving her such trouble? She did a very good thing for me. ⁷You will always have the poor with you,² and you can help them any time you want. But you will not always have me. ⁸This woman did the only thing she could do for me. She poured perfume on my body before I die to prepare it for burial. ⁹The Good News* will be told to people all over the world. And I can assure you that everywhere the Good News is told, the story of what this woman did will also be told, and people will remember her."

¹ 14:5 a full year's pay Literally, "300 denarii (silver coins)." One coin, a Roman denarius, was the average pay for one day's work. ² 14:7 You will ... with you See Deut. 15:11.

Trădarea lui Iuda

(Mt. 26.14–16; Lc. 22.3–6)

¹⁰Apoi, Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, s-a dus la marii preoți pentru a-L da pe Isus pe mâna lor. ¹¹Ei au fost încântați să audă așa ceva și i-au promis niște bani. Așa că Iuda a început să caute momentul potrivit pentru a-L trăda pe Isus.

Masa de Paște

(Mt. 26.17–25; Lc. 22.7–14, 21–23; Ioan 13.21–30)

¹²Era prima zi a Sărbătorii Pâinilor Nedospite, ziua în care era omorât mielul* pentru Paște*. Ucenicii au venit la Isus și I-au spus: „Unde vrei să ne ducem să facem pregătiri, ca să mănânci masa de Paște?”

¹³Isus a trimis doi ucenici, spunându-le: „Duceți-vă în cetate! Vă veți întâlni cu un om care duce un vas cu apă. Urmați-l! ¹⁴Spuneți stăpânului casei în care intră: Învățătorul zice: «Unde este camera în care pot să iau masa de Paște cu ucenicii Mei?» ¹⁵El vă va arăta o cameră mare de la etaj, aranjată și pregătită. Faceți pregătirile pentru noi acolo.”

¹⁶Ucenicii au plecat și, când au ajuns în cetate, au găsit totul așa cum le spusese Isus. Ei au pregătit masa de Paște.

¹⁷Când s-a înserat, a venit Isus cu cei doisprezece. ¹⁸În timp ce mâncau la masă, Isus a spus: „Vă spun adevărul: unul dintre voi Mă va trăda. Mă va trăda cel ce mănâncă la masă cu Mine!”

¹⁹Ei s-au întristat și fiecare L-a întrebat: „Nu cumva eu sunt acela?”

²⁰Isus le-a răspuns: „Este unul din cei doisprezece. Este cel care își înmoaie pâinea în castron împreună cu Mine. ²¹Fiul omului* va muri așa cum s-a scris despre El. Dar vai de cel care Îl va trăda! Ar fi fost mai bine pentru acel om să nu se fi născut.”

Cina Domnului

(Mt. 26.26–30; Lc. 22.15–20; 1 Cor. 11.23–25)

²²În timp ce mâncau, Isus a luat pâine, I-a mulțumit lui Dumnezeu, a frânt-o și le-a dat-o ucenicilor, spunând: „Luați, acesta este trupul Meu!”

²³Apoi Isus a luat un pahar și I-a mulțumit lui Dumnezeu. El le-a dat paharul și ei au băut din el.

Judas Agrees to Help Jesus' Enemies

(Mt. 26:14–16; Lk. 22:3–6)

¹⁰Then Judas Iscariot, one of the twelve apostles,* went to talk to the leading priests about helping them arrest Jesus. ¹¹They were very happy about this, and they promised to pay him. So he waited for the best time to hand Jesus over to them.

The Passover Meal

(Mt. 26:17–25; Lk. 22:7–14, 21–23; Jn. 13:21–30)

¹²It was now the first day of the Festival of Unleavened Bread*—the day the lambs were killed for the Passover.* Jesus' followers came to him and said, “We will go and prepare everything for you to eat the Passover meal. Where do you want us to have the meal?”

¹³Jesus sent two of his followers into the city. He said to them, “Go into the city. You will see a man carrying a jar of water. He will come to you. Follow him. ¹⁴He will go into a house. Tell the owner of the house, ‘The Teacher asks that you show us the room where he and his followers can eat the Passover meal.’ ¹⁵The owner will show you a large room upstairs that is ready for us. Prepare the meal for us there.”

¹⁶So the followers left and went into the city. Everything happened the way Jesus said. So the followers prepared the Passover meal.

¹⁷In the evening, Jesus went to that house with the twelve apostles.* ¹⁸While they were all at the table eating, he said, “Believe me when I say that one of you will turn against me—one of you eating with me now.”

¹⁹The followers were very sad to hear this. Each one said to Jesus, “Surely I am not the one!”

²⁰Jesus answered, “The man who is against me is one of you twelve. He is the one who dips his bread into the same bowl with me. ²¹The Son of Man* will suffer what the Scriptures* say will happen to him. But it will be very bad for the one who gives the Son of Man over to be killed. It would be better for him if he were never born.”

The Lord's Supper

(Mt. 26:26–30; Lk. 22:15–20; 1 Cor. 11:23–25)

²²While they were eating, Jesus took some bread and thanked God for it. He broke off some pieces, gave them to his followers and said, “Take and eat this bread. It is my body.”

²³Then he took a cup of wine, thanked God for it, and gave it to them. They all drank from the

²⁴El le-a spus: „Acesta este sângele Meu, sângele legământului cel nou, care se varsă pentru mulți. ²⁵Vă spun adevărul: nu voi mai bea din rodul viței până în ziua în care îl voi bea nou în Împărăția lui Dumnezeu.“

²⁶Ucenicii au cântat un cântec de laudă. Apoi s-au dus pe Muntele Măslinilor*.

Ucenicii Îl vor părăsi pe Isus

(Mt. 26.31–35; Lc. 22.31–34; Ioan 13.36–38)

²⁷Isus le-a spus: „Voi toți vă veți pierde credința. Pentru că este scris:

«Voi bate păstorul,
iar oile se vor împrăștia.» Zaharia 13.7

²⁸Dar după ce voi învia, Mă voi duce în Galileea. Voi ajunge acolo înaintea voastră.“

²⁹Însă Petru i-a spus: „Chiar dacă toți își vor pierde credința, eu nu mi-o voi pierde.“

³⁰Atunci Isus i-a spus: „Îți spun adevărul: chiar în această noapte, înainte de a cânta cocoșul de două ori, vei nega de trei ori faptul că Mă cunoști.“

³¹Dar Petru a spus din nou, cu și mai multă insistență: „Chiar dacă va trebui să mor cu Tine, niciodată nu voi nega faptul că Te cunosc.“ Și ceilalți ucenici au spus la fel.

Isus Se roagă singur

(Mt. 26.36–46; Lc. 22.39–46)

³²Apoi Isus și ucenicii au ajuns la un loc numit Ghetsimani. Isus le-a spus ucenicilor: „Stați aici cât Mă rog.“ ³³Și i-a luat cu El pe Petru, pe Iacov și pe Ioan. El a început să Se teamă și să Se tulbure. ³⁴El le-a spus: „Sufletul Meu este cuprins de o întristare de moarte. Stați aici și vegheați.“

³⁵Isus S-a dus puțin mai departe, a căzut cu fața la pământ și S-a rugat ca, dacă se poate, să nu treacă prin acest ceas al suferinței. ³⁶El a spus: „*Ava*¹, Tată, Tu poți face absolut orice. Ia paharul² acesta de la Mine! Dar să nu se facă voia Mea, ci voia Ta!“

³⁷Apoi Isus S-a întors și i-a găsit dormind. Și i-a spus lui Petru: „Simone, dormi? Nu ai putut veghea nici măcar un ceas? ³⁸Vegheați și rugați-vă să aveți putere împotriva ispitei! Duhul este plin de voință, dar trupul este slab.“

cup. ²⁴Then he said, “This wine is my blood, which will be poured out for many to begin the new agreement* from God to his people. ²⁵I want you to know, I will not drink this wine again until that day when I drink it in God’s kingdom* and the wine is new.”

²⁶They all sang a song and then went out to the Mount of Olives.*

Jesus Says His Followers Will Leave Him

(Mt. 26:31–35; Lk. 22:31–34; Jn. 13:36–38)

²⁷Then Jesus told the followers, “You will all lose your faith. The Scriptures* say,

‘I will kill the shepherd,
and the sheep will run away.’ Zechariah 13:7

²⁸But after I am killed, I will rise from death. Then I will go to Galilee. I will be there before you come.”

²⁹Peter said, “All the other followers may lose their faith. But my faith will never be shaken.”

³⁰Jesus answered, “The truth is that tonight you will say you don’t know me. You will say it three times before the rooster crows twice.”

³¹But Peter strongly protested, “I will never say I don’t know you! I will even die with you!” And all the other followers said the same thing.

Jesus Prays Alone

(Mt. 26:36–46; Lk. 22:39–46)

³²Jesus and his followers went to a place named Gethsemane. He said to them, “Sit here while I pray.” ³³But he told Peter, James, and John to come with him. He began to be very distressed and troubled, ³⁴and he said to them, “My heart is so heavy with grief, I feel like I am dying. Wait here and stay awake.”

³⁵Jesus went on a little farther away from them, fell to the ground, and prayed. He asked that, if possible, he would not have this time of suffering. ³⁶He said, “*Abba*,¹ Father! You can do all things. Don’t make me drink from this cup.² But do what you want, not what I want.”

³⁷Then he went back to his followers and found them sleeping. He said to Peter, “Simon, why are you sleeping? Could you not stay awake with me for one hour? ³⁸Stay awake and pray for strength against temptation. Your spirit wants to do what is right, but your body is weak.”

¹ 14.36 *Ava* nume pe care-l foloseau copiii pentru a-și chema tatăl. ² 14.36 *paharul* paharul suferinței; Isus Se referă la toate lucrurile groaznice care urmau să l se întâmple.

¹ 14:36 *Abba* An Aramaic word that was used by Jewish children as a name for their fathers. ² 14:36 *cup* A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come.

³⁹Isus S-a dus din nou și S-a rugat, spunând același lucru. ⁴⁰Când S-a întors, i-a găsit din nou dormind, pentru că erau oboșiți. Și ei nu au știut ce să-I spună.

⁴¹După ce S-a rugat a treia oară, Isus S-a întors la ucenici și le-a spus: „Încă dormiți și vă odihniți? Destul! A venit ceasul când Fiul omului* este dat pe mâna păcătoșilor. ⁴²Sculați-vă! Să mergem! Iată, vine omul care M-a trădat.“

Prinderea lui Isus

(Mt. 26.47–56; Lc. 22.47–53; Ioan 18.3–12)

⁴³Imediat după aceea, în timp ce Isus încă mai vorbea, a apărut Iuda, unul dintre cei doisprezece. El era însoțit de mai mulți oameni înarmați cu săbii și ciomege, trimiși de marii preoți, de învățătorii Legii și de bătrâni.

⁴⁴Trădătorul stabilise cu ei un semn: „Cel pe care-L voi săruta, Acela este Isus. Arestați-L și păziți-L când ați pus mâna pe El!“ ⁴⁵Cum a ajuns acolo, Iuda s-a dus la Isus și I-a spus: „Învățătorule!“ Apoi L-a sărutat. ⁴⁶Oamenii au pus mâna pe Isus și L-au arestat. ⁴⁷Unul din cei care erau aproape și-a scos sabia și l-a lovit pe slujitorul marelui preot, tăindu-i urechea.

⁴⁸Apoi Isus le-a spus: „Ați venit să Mă prindeți cu săbii și ciomege, de parcă aș fi un hoț. ⁴⁹Am fost în fiecare zi cu voi, învățându-i pe oameni în Templu* și nu M-ați arestat. Dar trebuia să se întâmple așa, pentru ca să se împlinescă Scriptura*.“ ⁵⁰Toți ucenicii L-au părăsit pe Isus și au fugit.

⁵¹Un tânăr îl urma pe Isus. El nu purta decât o haină de in. Au încercat să-l aresteze și pe el, ⁵²dar el și-a lăsat haina de in și a fugit dezbrăcat.

Isus înaintea conducătorilor evrei

(Mt. 26.57–68; Lc. 22.54–55, 63–71; Ioan 18.13–14, 19–24)

⁵³L-au dus pe Isus înaintea marelui preot*. Toți marii preoți, bătrânii și învățătorii Legii au venit și ei. ⁵⁴Petru L-a urmat pe Isus până în curtea marelui preot. Petru a intrat în curte și stătea acolo cu slujitorii și se încălzea la foc.

³⁹Again Jesus went away and prayed the same thing. ⁴⁰Then he went back to the followers and again found them sleeping. They could not stay awake. They did not know what they should say to him.

⁴¹After Jesus prayed a third time, he went back to his followers. He said to them, “You are still sleeping and resting? That’s enough! The time has come for the Son of Man* to be handed over to sinful people. ⁴²Stand up! We must go. Here comes the man who is giving me to those people.”

Jesus Is Arrested

(Mt. 26:47–56; Lk. 22:47–53; Jn. 18:3–12)

⁴³While Jesus was still speaking, Judas, one of the twelve apostles,* came there. He had a big crowd of people with him, all carrying swords and clubs. They had been sent from the leading priests, the teachers of the law, and the older Jewish leaders.

⁴⁴Judas¹ planned to do something to show them which one was Jesus. He said, “The one I kiss will be Jesus. Arrest him and guard him while you lead him away.” ⁴⁵So Judas went over to Jesus and said, “Teacher!” Then he kissed him. ⁴⁶The men grabbed Jesus and arrested him. ⁴⁷One of the followers standing near Jesus grabbed his sword, pulled it out, and swung it at the servant of the high priest* and cut off his ear.

⁴⁸Then Jesus said, “You came to get me with swords and clubs like I am a criminal. ⁴⁹Every day I was with you teaching in the Temple* area. You did not arrest me there. But all these things have happened to show the full meaning of what the Scriptures* said.” ⁵⁰Then all of Jesus’ followers left him and ran away.

⁵¹One of those following Jesus was a young man wearing only a linen cloth. When the people tried to grab him, ⁵²he left the cloth in their hands and ran away naked.

Jesus Before the Jewish Leaders

(Mt. 26:57–68; Lk. 22:54–55, 63–71; Jn. 18:13–14, 19–24)

⁵³Those who arrested Jesus led him to the house of the high priest.* All the leading priests, the older Jewish leaders, and the teachers of the law were gathered there. ⁵⁴Peter followed Jesus but stayed back at a distance. He followed him to the yard of the high priest’s house. He went into the yard and sat there with the guards, warming himself by their fire.

¹14:44 *Judas* Literally, “the one who betrayed him.”

⁵⁵Conducătorii preoților și întregul Sinedriu* căutau dovezi împotriva lui Isus pentru a-L omorî. Dar nu au putut găsi nici una. ⁵⁶Pentru că mulți au depus mărturii false împotriva Lui, dar aceste mărturii nu se potriveau.

⁵⁷Apoi unii s-au ridicat și au depus mărturie împotriva lui Isus, mințind. Ei ziceau: ⁵⁸„L-am auzit spunând: «Voi dărâma acest Templu făcut de mâinile oamenilor și în trei zile voi construi altul, care nu va fi făcut de mâini omenești.»“ ⁵⁹Dar ei nu se înțelegeau nici măcar asupra acestei mărturii.

⁶⁰Apoi marele preot s-a ridicat în fața lor și L-a întrebat pe Isus: „Nu răspunzi nimic? Ce ai de spus acestor oameni care Te acuză?“ ⁶¹Dar Isus tăcea.

Marele preot L-a întrebat: „Ești Tu Cristosul*, Fiul Dumnezeului binecuvântat?“

⁶²Isus a răspuns: „Sunt. Și Îl veți vedea pe Fiul omului* stând la dreapta Celui Puternic și venind pe norii cerului.“

⁶³Marele preot și-a rupt hainele și a spus: „Ce nevoie mai avem de martori? ⁶⁴Ați auzit blasfemia! Ce credeți?“

Și ei au hotărât cu toții că Isus este vinovat și merită să moară. ⁶⁵Atunci unii au început să-L scuipe, să-I acopere fața, să-L lovească și să-I spună: „Vorbește! Spune cine Te-a lovit!“ Iar slujitorii L-au luat și L-au bătut.

Petru se teme să spună că-L cunoaște pe Isus

(Mt. 26.69–75; Lc. 22.56–62; Ioan 18.15–18, 25–27)

⁶⁶Petru era tot în curte, când a venit o slujitoare a marelui preot. ⁶⁷Când l-a văzut pe Petru încălzindu-se, s-a uitat cu atenție la el și i-a spus: „Și tu erai cu acel Nazarinean, Isus.“

⁶⁸Dar Petru nu a recunoscut și a spus: „Nu știu ce vorbești și nu înțeleg ce spui!“ Apoi a ieșit de acolo și cocoșul a cântat¹.

⁶⁹Când l-a văzut slujitoarea, a început să le spună celor care stăteau acolo: „Acesta este unul dintre ei!“ ⁷⁰Dar Petru a negat din nou.

¹ 14:68 „și cocoșul a cântat“ Numai unele manuscrise adaugă aceste cuvinte.

⁵⁵The leading priests and the whole high council tried to find something that Jesus had done wrong so they could kill him. But the council could find no proof that would allow them to kill Jesus.

⁵⁶Many people came and told lies against Jesus, but they all said different things. None of them agreed.

⁵⁷Then some others stood and told more lies against Jesus. They said, ⁵⁸“We heard this man¹ say, ‘I will destroy this Temple* built by human hands. And three days later, I will build another Temple not made by human hands.’” ⁵⁹But also what these people said did not agree.

⁶⁰Then the high priest stood before everyone and said to Jesus, “These people said things against you. Do you have something to say about their charges? Are they telling the truth?” ⁶¹But Jesus said nothing to answer him.

The high priest asked Jesus another question: “Are you the Christ,* the Son of the blessed God?”

⁶²Jesus answered, “Yes, I am the Son of God. And in the future you will see the Son of Man* sitting at the right side of God All-Powerful. And you will see the Son of Man coming on the clouds of heaven.”

⁶³When the high priest heard this, he tore his clothes in anger. He said, “We don’t need any more witnesses! ⁶⁴You all heard these insults to God. What do you think?”

Everyone agreed that Jesus was guilty and must be killed. ⁶⁵Some of the people there spit at him. They covered his eyes and hit him with their fists. They said, “Be a prophet² and tell us who hit you!” Then the guards led Jesus away and beat him.

Peter Is Afraid to Say He Knows Jesus

(Mt. 26:69–75; Lk. 22:56–62; Jn. 18:15–18, 25–27)

⁶⁶While Peter was still in the yard, a servant girl of the high priest* came there. ⁶⁷She saw him warming himself at the fire. She looked closely at him and said, “You were with Jesus, that man from Nazareth.”

⁶⁸But Peter said this was not true. “That makes no sense,” he said. “I don’t know what you are talking about!” Then he left and went to the entrance of the yard.³

⁶⁹The servant girl saw Peter there. Again the girl said to the people who were standing there, “This man is one of those people who followed Jesus.” ⁷⁰Again Peter said it was not true.

¹ 14:58 *this man* Jesus. His enemies avoided saying his name. ² 14:65 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people. ³ 14:68 Many Greek copies add “and the rooster crowed.”

Puțin mai târziu, cei care stăteau acolo i-au spus lui Petru: „Cu siguranță că și tu ești unul dintre ei, pentru că ești galileean.“

⁷¹Și Petru s-a jurat: „Nu-L cunosc pe acest om despre care vorbiți!“

⁷²Și chiar atunci cocoșul a cântat a doua oară, iar Petru și-a amintit cuvintele lui Isus: „Înainte de a cânta cocoșul de două ori, vei nega de trei ori faptul că Mă cunoști.“ Petru s-a întristat și a început să plângă.

Guvernatorul Pilat Îl anchetează pe Isus

(Mt. 27.1–2, 11–14; Lc. 23.1–5; Ioan 18.28–38)

15¹Dimineța, marii preoți, cu bătrânii, cu învățătorii Legii și cu întregul Sinedriu*, au pus la cale un plan. Ei L-au legat pe Isus, L-au dus și L-au dat predat lui Pilat*.

²Iar Pilat L-a întrebat: „Ești Tu Împăratul iudeilor?“

Isus i-a răspuns: „Este așa cum spui.“

³Marii preoți L-au acuzat de multe lucruri. ⁴Pilat L-a întrebat din nou: „Nu răspunzi? Nu vezi de câte lucruri Te acuză?“

⁵Dar Isus nu răspundea. Pilat era uimit.

Pilat încearcă, fără succes,

să-L elibereze pe Isus

(Mt. 27.15–31; Lc. 23.13–25; Ioan 18.39–19.16)

⁶De Paște*, Pilat avea obiceiul să elibereze un prizonier pe care-l vroiau oamenii. ⁷În acele zile era în închisoare un bărbat, pe nume Baraba, împreună cu niște răsculați. Aceștia provocaseră o revoltă și erau vinovați de crimă. ⁸Iudeii au venit la Pilat și l-au rugat să facă ce făcea de obicei.

⁹Pilat i-a întrebat: „Vreți să-I dau drumul Împăratului iudeilor?“ ¹⁰Pilat a spus aceasta pentru că știa că marii preoți Îl dăduseră pe Isus în mâinile sale din invidie. ¹¹Însă marii preoți au agitat mulțimea pentru ca Pilat să-l elibereze pe Baraba în locul lui Isus.

¹²Dar Pilat i-a întrebat din nou: „Ce vreți să fac cu Cel pe care-L numiți Împăratul iudeilor?“

¹³Ei au strigat din nou: „Răstignește-L!“

¹⁴Dar Pilat le-a spus: „De ce? Cu ce a greșit?“

Însă ei au început să strige și mai tare: „Răstignește-L!“

A short time later, some people were standing near Peter. The people said, “We know you are one of those who followed Jesus. You are also from Galilee.”

⁷¹Then Peter began to curse. He said, “I swear to God I don’t know this man you are talking about!”

⁷²As soon as Peter said this, the rooster crowed the second time. Then he remembered what Jesus had told him: “Before the rooster crows twice, you will say three times that you don’t know me.” Then Peter began to cry.

Governor Pilate Questions Jesus

(Mt. 27:1–2, 11–14; Lk. 23:1–5; Jn. 18:28–38)

15¹Very early in the morning, the leading priests, the older Jewish leaders, the teachers of the law, and the whole high council decided what to do with Jesus. They tied him, led him away, and turned him over to governor Pilate.*

²Pilate asked Jesus, “Are you the king of the Jews?”

Jesus answered, “Yes, that is right.”

³The leading priests accused Jesus of many things. ⁴So Pilate asked Jesus another question. He said, “You can see that these people are accusing you of many things. Why don’t you answer?”

⁵But Jesus still did not answer, and this really surprised Pilate.

Pilate Tries but Fails to Free Jesus

(Mt. 27:15–31; Lk. 23:13–25; Jn. 18:39–19:16)

⁶Every year at the Passover* time the governor would free one prisoner—whichever one the people wanted. ⁷There was a man in prison at that time named Barabbas. He and the rebels with him had been put in prison for committing murder during a riot.

⁸The people came to Pilate and asked him to free a prisoner as he always did. ⁹Pilate asked them, “Do you want me to free the king of the Jews?” ¹⁰Pilate knew that the leading priests had given Jesus to him because they were jealous of him. ¹¹But the leading priests persuaded the people to ask Pilate to free Barabbas, not Jesus.

¹²Pilate asked the people again, “So what should I do with this man you call the king of the Jews?”

¹³The people shouted, “Kill him on a cross!”

¹⁴Pilate asked, “Why? What wrong has he done?”

But the people shouted louder and louder, “Kill him on a cross!”

¹⁵Pilat a dorit să facă pe plac mulțimii, așa că i-a dat drumul lui Baraba, iar pe Isus, după ce a pus să fie biciuit, L-a dat să fie răstignit.

¹⁶Soldații L-au dus pe Isus în palatul guvernatorului, în pretoriu și au chemat întreaga companie de soldați. ¹⁷Ei L-au îmbrăcat cu o mantie roșie. Au făcut o coroană din spini și I-au pus-o pe cap. ¹⁸Apoi au început să-L salute, zicând: „Salutare, Împăratul iudeilor!” ¹⁹Soldații L-au lovit în cap cu un băț și L-au scuipat. Apoi au căzut în genunchi și au început să I se închine. ²⁰După ce și-au bătut joc de El, I-au dat jos mantia roșie și I-au pus hainele Lui. Apoi L-au scos afară ca să-L răstignească.

Isus este răstignit

(Mt. 27.32–44; Lc. 23.26–43; Ioan 19.17–27)

²¹Pe drum s-au întâlnit cu Simon din Cirena care se întorcea de la câmp. El era tatăl lui Alexandru și al lui Ruf. Soldații l-au obligat să care crucea lui Isus. ²²Ei L-au adus la un loc numit Golgota, care înseamnă „Locul craniului”. ²³I-au dat vin cu smirnă¹, dar El nu a băut. ²⁴Și L-au răstignit. Ei au împărțit hainele Lui și au tras la sorți ca să vadă ce va lua fiecare.

²⁵Era nouă dimineața când L-au răstignit. ²⁶Au scris pe cruce acuzația care I se adusese. Pe inscripție se putea citi: „ÎMPĂRATUL IUDEILOR.” ²⁷Au mai răstignit doi tâlhari cu El: unul la stânga și unul la dreapta Lui. ^[28]²⁹Oamenii care treceau pe acolo Îl insultau. Ei dădeau din cap și ziceau: „Tu ai spus că poți să dărâmi Templul* și să-l reconstruiești în trei zile. ³⁰Dă-Te jos de pe cruce și salvează-Te!” ³¹La fel își băteau joc de Isus marii preoți și învățătorii Legii. Ei își spuneau unii altora: „Pe alții i-a salvat, dar pe Sine Însuși nu Se poate salva! ³²Să Se dea jos de pe cruce acest Mesia, Împăratul iudeilor, pentru ca să vedem și să credem în El.”

¹⁵Pilate wanted to please the people, so he freed Barabbas for them. And he told the soldiers to beat Jesus with whips. Then he gave Jesus to the soldiers to be killed on a cross.

¹⁶Pilate's soldiers took Jesus into the governor's palace (called the Praetorium). They called all the other soldiers together. ¹⁷They put a purple robe on Jesus, made a crown from thorny branches, and put it on his head. ¹⁸Then they began shouting, “Welcome, king of the Jews!” ¹⁹They kept on beating his head with a stick and spitting on him. Then they bowed down on their knees and pretended to honor him as a king. ²⁰After they finished making fun of him, they took off the purple robe and put his own clothes on him again. Then they led him out of the palace to be killed on a cross.

Jesus Is Nailed to a Cross

(Mt. 27:32–44; Lk. 23:26–39; Jn. 19:17–19)

²¹There was a man from Cyrene named Simon walking into the city from the fields. He was the father of Alexander and Rufus. The soldiers forced him to carry Jesus' cross. ²²They led Jesus to the place called Golgotha. (Golgotha means “The Place of the Skull.”) ²³There they gave him some wine mixed with myrrh,* but he refused to drink it. ²⁴The soldiers nailed Jesus to a cross. Then they divided his clothes among themselves, throwing dice to see who would get what.

²⁵It was nine o'clock in the morning when they nailed Jesus to the cross. ²⁶There was a sign with the charge against him written on it. It said, “THE KING OF THE JEWS.” ²⁷They also put two criminals on crosses beside Jesus—one on the right and the other on the left. ^[28]

²⁹People walked by and said bad things to Jesus. They shook their heads and said, “You said you could destroy the Temple* and build it again in three days. ³⁰So save yourself! Come down from that cross!”

³¹The leading priests and the teachers of the law were also there. They made fun of Jesus the same as the other people did. They said to each other, “He saved others, but he can't save himself! ³²If he is really the Christ,* the king of Israel,* he should come down from the cross now. When we see this, then we will believe in him.” The criminals on the crosses beside Jesus also said bad things to him.

¹15.23 *smirnă* smirna amestecată cu vin era folosită pentru calmarea durerilor. ²15.28 *versetul 28* Unele manuscrise adaugă versetul 28: „Și s-a împlinit Scriptura care zice: «A fost pus în rând cu cei nelegiuți.»”

¹ 15:28 Some Greek copies add verse 28: “And this showed the full meaning of the Scripture that says, ‘They put him with criminals.’”

Isus moare

(Mt. 27.45–56; Lc. 23.44–49; Ioan 19.28–30)

³³La amiază s-a făcut întuneric, până la ora trei. ³⁴La ora trei, Isus a strigat: „*Eloi, Eloi, lama sabactani?*“, care înseamnă: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?“¹

³⁵Când au auzit unii din cei ce stăteau acolo aceste cuvinte, au spus: „Ascultați! Îl cheamă pe Ilie!“²

³⁶Cineva a alergat și a îmbibat un burete în oțet. A pus apoi buretele pe un băț și i-a dat lui Isus să bea, spunând: „Stați să vedem dacă va veni Ilie să-L dea jos.“

³⁷Isus a scos un ultim strigăt și a murit.

³⁸Perdeaua* Templului* s-a rupt în două, de sus până jos. ³⁹Un centurion* stătea în fața lui Isus. El l-a auzit cum a strigat și a văzut cum a murit. Atunci a spus: „Acest Om a fost într-adevăr Fiul lui Dumnezeu!“

⁴⁰Niște femei priveau de la distanță. Printre ele erau Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel tânăr și a lui Iose și Salome. ⁴¹Acestea erau femeile care Îl urmaseră pe Isus în Galileea și Îl ajutaseră. Mai erau acolo multe alte femei care veniseră cu Isus la Ierusalim.

Isus este înmormântat

(Mt. 27.57–61; Lc. 23.50–56; Ioan 19.38–42)

⁴²Era ziua Pregătirii (ziua dinaintea saba-tului*) și se apropia seara. ⁴³Atunci a venit Iosif din Arimateea, care era un membru respectat al Sinedriului* și care aștepta să vină Împărăția lui Dumnezeu. El s-a dus cu îndrăzneală la Pilat* și i-a cerut trupul lui Isus. ⁴⁴Pilat s-a mirat când a auzit că Isus a murit atât de repede. El l-a chemat pe centurion* și l-a întrebat dacă Isus murise deja. ⁴⁵Când a auzit ce i-a spus centurionul, i-a dat lui Iosif trupul lui Isus. ⁴⁶Iosif a cumpărat niște pânză de in. L-a dat jos pe Isus de pe cruce, L-a înfășurat în in și L-a pus într-un mormânt făcut în stâncă. Au pus o piatră mare la intrarea mormântului.

¹15:34 Citat din Ps. 22:1. ²15:35 „Îl cheamă pe Ilie“ Unii au confundat cuvântul „Eli“, care înseamnă „Dumnezeul Meu“, cu „Ilie“.

Jesus Dies

(Mt. 27:45–56; Lk. 23:44–49; Jn. 19:28–30)

³³At noon the whole country became dark. This darkness continued until three o'clock. ³⁴At three o'clock Jesus cried with a loud voice, “*Eloi, Eloi, lama sabachthani.*” This means “My God, my God, why have you left me alone?”¹

³⁵Some of the people standing there heard this. They said, “Listen! He is calling Elijah.”²

³⁶One man there ran and got a sponge. He filled the sponge with vinegar and tied it to a stick. Then he used the stick to give the sponge to Jesus to drink from it. The man said, “We should wait now and see if Elijah will come to take him down from the cross.”

³⁷Then Jesus cried with a loud voice and died.

³⁸When Jesus died, the curtain* in the Temple* was torn into two pieces. The tear started at the top and tore all the way to the bottom. ³⁹The army officer* who was standing there in front of the cross saw what happened when Jesus died. The officer said, “This man really was the Son of God!”

⁴⁰Some women were standing away from the cross, watching. Among these women were Mary from the town of Magdala, Salome, and Mary the mother of James and Joses. (James was her youngest son.) ⁴¹These were the women who had followed Jesus in Galilee and cared for him. Many other women who had come with Jesus to Jerusalem were also there.

Jesus Is Buried

(Mt. 27:57–61; Lk. 23:50–56; Jn. 19:38–42)

⁴²This day was called Preparation day. (That means the day before the Sabbath* day.) It was becoming dark. ⁴³A man named Joseph from Arimathea was brave enough to go to Pilate and ask for Jesus’ body. Joseph was an important member of the high council. He was one of the people who wanted God’s kingdom* to come.

⁴⁴Pilate was surprised to hear that Jesus was already dead. So he called for the army officer* in charge and asked him if Jesus was already dead. ⁴⁵When Pilate heard it from the officer, he told Joseph he could have the body.

⁴⁶Joseph bought some linen cloth. He took the body from the cross, wrapped it in the linen, and put the body in a tomb* that was dug in a wall of rock. Then he closed the tomb by rolling a large

¹15:34 Quote from Ps. 22:1. ²15:35 *He is calling Elijah*” The word for “My God” (*Eli* in Hebrew or *Eloi* in Aramaic) sounded to the people like the name of Elijah, a famous man who spoke for God about 850 B.C.

⁴⁷Maria Magdalena și Maria, mama lui Iose, se uitau și au văzut unde L-au pus.

stone to cover the entrance. ⁴⁷Mary from Magdala and Mary the mother of Joses saw the place where Jesus was put.

Vestea că Isus a înviat din morți

(Mt. 28.1-8; Lc. 24.1-12; Ioan 20.1-10)

16¹În prima zi după sabbat*, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov și Salome au cumpărat balsamuri, ca să se ducă și să ungă trupul lui Isus. ²Ele s-au dus la mormânt foarte devreme în acea zi, prima zi a săptămânii, chiar după răsăritul soarelui. ³Femeile își ziceau una alteia: „Cine va da la o parte pentru noi piatra de la intrarea mormântului?”

News That Jesus Has Risen From Death

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16¹The next day after the Sabbath* day, Mary from Magdala, Salome, and Mary the mother of James bought some sweet-smelling spices to put on Jesus' body. ²Very early on that day, the first day of the week, the women were going to the tomb.* It was very early after sunrise. ³The women said to each other, “There is a large stone covering the entrance of the tomb. Who will move the stone for us?”

⁴Apoi, s-au uitat și au văzut că piatra fusese dată la o parte, deși era foarte mare. ⁵Când au intrat în mormânt, au văzut un tânăr stând în partea dreaptă. El era îmbrăcat cu haine albe. Femeile s-au speriat.

⁴Then the women looked and saw that the stone was moved. The stone was very large, but it was moved away from the entrance. ⁵The women walked into the tomb and saw a young man there wearing a white robe. He was sitting on the right side of the tomb. The women were afraid.

⁶El le-a spus: „Nu vă temeți! Voi Îl căutați pe Isus din Nazaret care a fost răstignit. El a înviat. Nu este aici. Uitați-vă la locul unde a fost așezat. ⁷Dar duceți-vă și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că Isus merge înaintea voastră în Galileea. Voi Îl veți vedea acolo, așa cum v-a spus.”

⁶But the man said, “Don't be afraid. You are looking for Jesus from Nazareth, the one who was killed on a cross. He has risen from death! He is not here. Look, here is the place they put him when he was dead. ⁷Now go and tell his followers. And be sure to tell Peter. Tell them, ‘Jesus is going into Galilee and will be there before you come. You will see him there, as he told you before.’”

⁸Ele au ieșit și au plecat fugind de la mormânt pentru că erau înspăimântate și uimite. Și nu au spus nimănui nimic pentru că le era frică.¹

⁸The women were very afraid and confused. They left the tomb and ran away. They did not tell about what happened, because they were afraid.¹

Câțiva ucenici Îl văd pe Isus

(Mt. 28.9-10; Ioan 20.11-18; Lc. 24.13-35)

⁹După ce a înviat, în dimineața primei zile a săptămânii, Isus i S-a arătat Mariei Magdalena, cea din care scosese șapte duhuri rele. ¹⁰Maria s-a dus la ucenicii Lui și le-a spus că L-a văzut pe Isus. Ucenicii erau triști și plângeau. ¹¹Când au auzit că Isus era viu și că Maria Îl văzuse, nu au crezut-o.

Some Followers See Jesus

(Mt. 28:9-10; Jn. 20:11-18; Lk. 24:13-35)

⁹Jesus rose from death early on the first day of the week. He showed himself first to Mary from Magdala. One time in the past, Jesus had forced seven demons* out of Mary. ¹⁰After Mary saw Jesus, she went and told his followers. They were very sad and were crying. ¹¹But Mary told them that Jesus was alive. She said that she had seen Jesus, but they did not believe her.

¹²Apoi Isus li S-a arătat, sub o altă înfățișare, altor doi ucenici care se duceau la țară.

¹²Later, Jesus showed himself to two followers while they were walking in the country. But Jesus did not look the same as before he was killed.

¹ 16.8 versetul 8 Unele manuscrise grecești vechi încheie aici această carte.

¹ 16:8 Some of the oldest Greek copies end the book here. A few later copies have this shorter ending: “But they soon gave all the instructions to Peter and those with him. After that, Jesus himself sent them out from east to west with the holy message that will never change—that people can be saved forever.”

¹³Cei doi s-au întors și le-au spus și celorlalți, dar nu i-au crezut nici pe ei.

Isus le vorbește ucenicilor Săi

(Mt. 28.16–20; Lc. 24.36–49; Ioan 20.19–23; F.A. 1.6–8)

¹⁴Mai târziu, Isus a apărut în fața celor unsprezece în timp ce ei mâncau. El i-a certat pentru lipsa lor de credință și pentru mințile lor închise, pentru că ei nu îi creuseră pe cei care Îl văzuseră după ce înviase.

¹⁵Isus le-a spus: „Duceți-vă în toată lumea și spuneți Vestea Bună* fiecărui om. ¹⁶Oricine crede și va fi botezat* va fi mântuit. Dar cine nu crede va fi condamnat. ¹⁷Iar cei ce cred vor putea face aceste minuni: în Numele Meu vor scoate duhuri rele și vor vorbi în limbi. ¹⁸Ei vor lua șerpi în mână și, când vor bea otravă, nu vor păți nimic. Își vor pune mâinile peste oameni bolnavi și ei se vor face bine.“

Înălțarea la cer

(Lc. 24.50–53; F.A. 1.9–11)

¹⁹După ce le-a vorbit, Domnul Isus a fost înălțat la ceruri. El S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu. ²⁰Ucenicii s-au dus și au predicat peste tot. Și Domnul a lucrat cu ei, confirmând Cuvântul prin semnele care l-au însoțit.

¹³These followers went back to the other followers and told them what happened. Again, the followers did not believe them.

Jesus Talks to His Followers

(Mt. 28:16–20; Lk. 24:36–49; Jn. 20:19–23; Acts 1:6–8)

¹⁴Later, Jesus showed himself to the eleven followers while they were eating. He criticized them because they had so little faith. They were stubborn and refused to believe the people who said Jesus had risen from death.

¹⁵He said to them, “Go everywhere in the world. Tell the Good News* to everyone. ¹⁶Whoever believes and is baptized* will be saved. But those who do not believe will be judged guilty. ¹⁷And the people who believe will be able to do these things as proof: They will use my name to force demons* out of people. They will speak in languages they never learned. ¹⁸If they pick up snakes or drink any poison, they will not be hurt. They will lay their hands on sick people, and they will get well.”

Jesus Goes Back to Heaven

(Lk. 24:50–53; Acts 1:9–11)

¹⁹After the Lord Jesus said these things to his followers, he was carried up into heaven. There, Jesus sat at the right side of God. ²⁰The followers went everywhere in the world telling people the Good News,* and the Lord helped them. By giving them power to do miracles* the Lord proved that their message was true.

Luca

Despre viața lui Isus

1 ¹Preaalesule Teofil, mulți oameni au încercat să alcătuiască o relatare a evenimentelor care s-au întâmplat printre noi. Și ei au scris aceleași lucruri care ²ne-au fost transmise de oamenii care au fost martori oculari încă de la început și care I-au slujit lui Dumnezeu spunând și altora mesajul Său. ³Și eu, după ce am cercetat totul cu grijă, de la început, m-am gândit că ar fi bine să le scriu în ordine, pentru tine, preaalesule Teofil, ⁴pentru ca tu să știi că ceea ce ai fost învățat este adevărat.

Zaharia și Elisabeta

⁵Pe vremea lui Irod*, regele Iudeii, trăia un preot, numit Zaharia. Zaharia făcea parte din ceata preoțească a lui Abia¹. Soția sa se trăgea din familia lui Aaron și se numea Elisabeta. ⁶Amândoi erau oameni drepti înaintea lui Dumnezeu. Ei respectau fără greșea-lă toate legile și poruncile Domnului. ⁷Dar ei nu aveau copii, deoarece Elisabeta era sterilă; și atât ea, cât și soțul ei erau foarte bătrâni.

⁸Odată, pe când Zaharia slujea ca preot înaintea lui Dumnezeu, căci era rândul grupului lui să slujească în Templu*, ⁹el a fost ales prin tragere la sorți, potrivit obiceiului preoților, să intre în Templul Domnului și să ardă tămâie*. ¹⁰Când a venit vremea arderii tămâiei, toți oamenii se adunaseră afară și se rugau. ¹¹Atunci i s-a arătat lui Zaharia un înger al Domnului. Îngerul stătea la dreapta altarului tămâierii. ¹²Când a văzut îngerul, Zaharia a fost tulburat și l-a cuprins frica. ¹³Dar îngerul i-a spus: „Nu te teme, Zaharia! Rugăciunea ta a fost auzită și soția ta, Elisabeta, îți va naște un fiu. Îi vei pune numele Ioan. ¹⁴El îți va aduce bucurie și fericire. Și mulți oameni se vor bucura la nașterea sa, ¹⁵pentru că el va fi mare

¹1.5 *Abia* preoții evrei erau împărțiți în douăzeci și patru de cete sau grupuri. Vezi 1 Cr. 24.

Luke

Luke Writes About the Life of Jesus

1 ¹Most Honorable Theophilus: Many others have tried to give a report of the things that happened among us to complete God's plan. ²What they have written agrees with what we learned from the people who saw those events from the beginning. They also served God by telling people his message. ³I studied it all carefully from the beginning. Then I decided to write it down for you in an organized way. ⁴I did this so that you can be sure that what you have been taught is true.

Zechariah and Elizabeth

⁵During the time when Herod* ruled Judea, there was a priest named Zechariah. He belonged to Abijah's group.¹ His wife came from the family of Aaron. Her name was Elizabeth. ⁶Zechariah and Elizabeth were both good people who pleased God. They did everything the Lord commanded, always following his instructions completely. ⁷But they had no children. Elizabeth could not have a baby, and both of them were very old.

⁸Zechariah was serving as a priest before God for his group. It was his group's time to serve. ⁹The priests always chose one priest to offer the incense,* and Zechariah was the one chosen this time. So he went into the Temple* of the Lord to offer the incense. ¹⁰There was a large crowd outside praying at the time the incense was offered.

¹¹Then, on the right side of the incense table an angel of the Lord came and stood before Zechariah. ¹²When he saw the angel, Zechariah was upset and very afraid. ¹³But the angel said to him, "Zechariah, don't be afraid. Your prayer has been heard by God. Your wife Elizabeth will give birth to a baby boy, and you will name him John. ¹⁴You will be very happy, and many others will share your joy over his birth. ¹⁵He will be a great man for the Lord. He will never drink wine or

¹1:5 *Abijah's group* Jewish priests were divided into 24 groups. See 1 Chron. 24.

înaintea Domnului. El nu va bea niciodată vin sau alte băuturi alcoolice. El va fi plin de Duhul Sfânt* încă din pântecul mamei sale. ¹⁶Și îi va face pe mulți iudei să se întoarcă la Domnul, Dumnezeu lor. ¹⁷Ioan va merge înaintea Lui în duhul și puterea lui Ilie*. El va face pace între părinți și copii și pe cei neascultători îi va face să gândească la fel ca cei drepecți, pentru ca să pregătească un popor potrivit pentru Domnul.“

¹⁸Atunci Zaharia i-a spus îngerului: „Cum voi ști că aceste lucruri sunt adevărate? Eu sunt bătrân și soția mea este și ea în vârstă.“

¹⁹Îngerul i-a răspuns: „Eu sunt Gabriel, cel care stă înaintea lui Dumnezeu. Am fost trimis să vorbesc cu tine și să-ți aduc aceste vești bune. ²⁰Dar tu vei rămâne mut și nu vei putea vorbi până în ziua în care se vor întâmpla aceste lucruri, pentru că nu ai crezut cuvintele mele. Ele se vor întâmpla când va veni timpul lor.“

²¹Oamenii îl așteptau pe Zaharia și se întrebau de ce stătea atât de mult în Templu. ²²Când a ieșit, Zaharia nu putea să vorbească și ei și-au dat seama că avusese o viziune* în Templu. El le făcea semne, dar nu putea vorbi. ²³Când s-a sfârșit timpul slujirii sale, s-a dus acasă.

²⁴Ceva mai târziu, Elisabeta, soția lui, a rămas însărcinată și a stat retrasă timp de cinci luni. ²⁵Ea a zis: „Iată ce lucruri minunate a făcut Domnul pentru mine! În sfârșit, El S-a gândit la mine și m-a scăpat de rușinea de a nu avea copii, pe care o simțeam înaintea oamenilor.“

Fecioara Maria

²⁶În timpul celei de-a șasea luni de sarcină a Elisabetei, Dumnezeu l-a trimis pe îngerul Gabriel într-un oraș din Galileea, numit Nazaret, ²⁷la o fecioară logodită cu un bărbat pe nume Iosif, din familia lui David. Numele fecioarei era Maria. ²⁸Gabriel a venit la ea și i-a spus: „Salutări ție, care ai fost binecuvântată prin harul lui Dumnezeu; Domnul este cu tine!“

²⁹Dar aceste cuvinte au tulburat-o pe Maria și ea s-a întrebat ce înseamnă această urare.

³⁰Îngerul i-a spus: „Nu te teme, Maria, căci Dumnezeu vrea să te binecuvânteze. ³¹Vei rămâne însărcinată și vei naște un Fiu și Îi vei pune numele Isus. ³²El va fi mare și

liquor. Even before he is born, he will be filled with the Holy Spirit.*

¹⁶“John will help many people of Israel* return to the Lord their God. ¹⁷John himself will go ahead of the Lord and make people ready for his coming. He will be powerful like Elijah* and will have the same spirit. He will make peace between fathers and their children. He will cause people who are not obeying God to change and start thinking the way they should.”

¹⁸Zechariah said to the angel, “How can I know that what you say is true? I am an old man, and my wife is also old.”

¹⁹The angel answered him, “I am Gabriel, the one who always stands ready before God. He sent me to talk to you and to tell you this good news. ²⁰Now, listen! You will not be able to talk until the day when these things happen. You will lose your speech because you did not believe what I told you. But everything I said will really happen.”

²¹Outside, the people were still waiting for Zechariah. They were surprised that he was staying so long in the Temple. ²²Then Zechariah came outside, but he could not speak to them. So the people knew that he had seen a vision* inside the Temple. He was not able to speak. He could only make signs to the people. ²³When his time of service was finished, he went home.

²⁴Later, Zechariah’s wife Elizabeth became pregnant. So she did not go out of her house for five months. She said, ²⁵“Look what the Lord has done for me! He decided to help me. Now people will stop thinking there is something wrong with me.”

The Virgin Mary

²⁶⁻²⁷During Elizabeth’s sixth month of pregnancy, God sent the angel Gabriel to a virgin* girl who lived in Nazareth, a town in Galilee. She was engaged to marry a man named Joseph from the family of David.* Her name was Mary. ²⁸The angel came to her and said, “Greetings! The Lord is with you; you are very special to him.”

²⁹But Mary was very confused about what the angel said. She wondered, “What does this mean?”

³⁰The angel said to her, “Don’t be afraid, Mary, because God is very pleased with you. ³¹Listen! You will become pregnant and have a baby boy. You will name him Jesus. ³²He will be great.

va fi numit Fiul Celui Preaînalt. Domnul Dumnezeu Îi va da scaunul de domnie al strămoșului său David*; ³³El va domni pentru totdeauna peste familia lui Iacov și împărăția Sa nu se va sfârși niciodată.“

³⁴Atunci Maria l-a întrebat pe înger: „Cum se poate întâmpla lucrul acesta, când eu nu sunt măritată?“

³⁵Îngerul i-a răspuns: „Duhul Sfânt* va veni la tine și puterea Celui Preaînalt te va acoperi. Și Copilul sfânt care Se va naște va fi numit Fiul lui Dumnezeu. ³⁶De asemenea, ruda ta, Elisabeta, este și ea însărcinată și va avea un fiu, deși este bătrână. Femeia despre care oamenii spuneau că nu poate avea copii este în cea de-a șasea lună de sarcină. ³⁷Căci nimic nu este imposibil pentru Dumnezeu.“

³⁸Maria a spus: „Mă supun Domnului. Fie ca totul să mi se întâmple după cum ai spus.“ Apoi îngerul a plecat.

Maria o vizitează pe Elisabeta

³⁹Puțin după aceea, Maria s-a pregătit și a plecat în grabă spre o cetate din ținutul deluros al Iudeii. ⁴⁰A intrat în casa lui Zaharia și a salutat-o pe Elisabeta. ⁴¹Când Elisabeta a auzit salutul Mariei, copilul din ea a mișcat și Elisabeta a fost umplută de Duhul Sfânt. ⁴²Atunci ea a strigat: „Ești cea mai binecuvântată dintre toate femeile și binecuvântat este Copilul din pântecele tău! ⁴³Dar de ce mi se face onoarea ca mama Domnului meu să vină la mine? ⁴⁴În clipa în care am auzit salutul tău, copilul din mine a tresăltat de bucurie. ⁴⁵Tu ești binecuvântată pentru că ai crezut ceea ce ți-a spus Dumnezeu că se va întâmpla.“

Maria Îl laudă pe Domnul

⁴⁶Maria a spus:

⁴⁷„Sufletul meu Îl laudă pe Domnul și mi-e plină inima de bucurie, căci Dumnezeu este Mântuitorul meu.

⁴⁸ El Și-a arătat grija față de mine, umila Sa supusă.

De acum înainte, oamenii toți mă vor numi binecuvântată,

⁴⁹ pentru că Cel Atotputernic a făcut lucruri minunate pentru mine. Numele Său este sfânt.

People will call him the Son of the Most High God, and the Lord God will make him king like his ancestor David. ³³He will rule over the people of Jacob* forever; his kingdom will never end.”

³⁴Mary said to the angel, “How will this happen? I am still a virgin.”

³⁵The angel said to Mary, “The Holy Spirit* will come to you, and the power of the Most High God will cover you. The baby will be holy and will be called the Son of God. ³⁶And here’s something else: Your relative Elizabeth is pregnant. She is very old, but she is going to have a son. Everyone thought she could not have a baby, but she has been pregnant now for six months. ³⁷God can do anything!”

³⁸Mary said, “I am the servant of the Lord God. Let this thing you have said happen to me!” Then the angel went away.

Mary Visits Zechariah and Elizabeth

³⁹Mary got up and went quickly to a town in the hill country of Judea. ⁴⁰She went into Zechariah’s house and greeted Elizabeth. ⁴¹When Elizabeth heard Mary’s greeting, the unborn baby inside her jumped, and she was filled with the Holy Spirit.*

⁴²In a loud voice she said to Mary, “God has blessed you more than any other woman. And God has blessed the baby you will have. ⁴³You are the mother of my Lord, and you have come to me! Why has something so good happened to me? ⁴⁴When I heard your voice, the baby inside me jumped with joy. ⁴⁵What a great blessing is yours because you believed what the Lord said to you! You believed this would happen.”

Mary Praises God

⁴⁶Then Mary said,

⁴⁷“I praise the Lord with all my heart. I am very happy because God is my Savior.

⁴⁸ I am not important, but he has shown his care for me, his lowly servant.

From now until the end of time, people will remember how much God blessed me.

⁴⁹ Yes, the Powerful One has done great things for me. His name is very holy.

- ⁵⁰ El are milă față de oamenii care se tem de El, generație după generație.
- ⁵¹ El Și-a arătat puterea: i-a împrăștiat pe cei îngâmfați și gândurile lor de mândrie.
- ⁵² El a răsturnat conducători de pe scaunele lor de domnie și i-a înălțat pe cei smeriți.
- ⁵³ Pe cei flămânzi i-a săturat cu lucruri bune, iar pe bogați i-a alungat cu mâinile goale.
- ⁵⁴ El a venit în ajutorul lui Israel, poporul pe care El l-a ales ca să-I slujească. El nu a uitat niciodată să-Și arate îndurarea față de Avraam și urmașii lui din toate timpurile, după cum a promis strămoșilor noștri.“

⁵⁶Maria a stat cu Elisabeta aproape trei luni, apoi s-a întors acasă.

Nașterea lui Ioan

⁵⁷Când a venit timpul ca Elisabeta să nască, ea a născut un fiu. ⁵⁸Vecinii și rudele ei, auzind că Domnul a arătat mare milă față de ea, s-au bucurat împreună cu ea.

⁵⁹În cea de-a opta zi, copilul urma să fie circumcis* și numit Zaharia, la fel ca tatăl său. ⁶⁰Dar mama sa a spus: „Nu. Numele său va fi Ioan.“

⁶¹Ei au răspuns: „Nimeni din familia ta nu are numele acesta.“ ⁶²Apoi, prin semne, l-au întrebat pe tată ce nume vrea să-i pună copilului.

⁶³Zaharia a cerut o tăbliță de scris și a scris pe ea: „Numele lui este Ioan.“ Toți au rămas uimiți. ⁶⁴Imediat Zaharia a putut să vorbească din nou și a început să-L laude pe Dumnezeu. ⁶⁵Toți vecinii au fost cuprinși de frică și peste tot, în ținutul deluros al Iudeii, se vorbea despre aceste întâmplări. ⁶⁶Toți oamenii care au auzit aceste lucruri se minunau și se întrebau: „Ce va deveni acest copil?“, căci se vedea că Domnul era cu el.

Zaharia îl laudă pe Domnul

⁶⁷Atunci Zaharia, tatăl său, a fost umplut de Duhul Sfânt și a vorbit despre ce avea să se întâmple:

- ⁵⁰ He always gives mercy to those who worship him.
- ⁵¹ He reached out his arm and showed his power: He scattered those who are proud and think great things about themselves.
- ⁵² He brought down rulers from their thrones and raised up the humble people.
- ⁵³ He filled the hungry with good things, but he sent the rich away with nothing.
- ⁵⁴ God has helped Israel—the people he chose to serve him. He did not forget his promise to give us his mercy.
- ⁵⁵ He has done what he promised to our ancestors,* to Abraham* and his children forever.”

⁵⁶Mary stayed with Elizabeth for about three months and then went home.

The Birth of John

⁵⁷When it was time for Elizabeth to give birth, she had a boy. ⁵⁸Her neighbors and relatives heard that the Lord was very good to her, and they were happy for her.

⁵⁹When the baby was eight days old, they came to circumcise* him. They wanted to name him Zechariah because this was his father’s name. ⁶⁰But his mother said, “No, he will be named John.”

⁶¹The people said to Elizabeth, “But no one in your family has that name.” ⁶²Then they made signs to his father, “What would you like to name him?”

⁶³Zechariah asked for something to write on. Then he wrote, “His name is John.” Everyone was surprised. ⁶⁴Then Zechariah could talk again, and he began praising God. ⁶⁵And all their neighbors were afraid. In all the hill country of Judea people continued talking about these things. ⁶⁶Everyone who heard about these things wondered about them. They thought, “What will this child be?” They could see that the Lord was with him.

Zechariah Praises God

⁶⁷Then Zechariah, John’s father, was filled with the Holy Spirit.* He told the people a message from God about what would happen:

- 68 „Domnul, Dumnezeul lui Israel,
să fie binecuvântat,
pentru că a venit în ajutorul poporului
Său și l-a eliberat.
- 69 El ne-a dat un Mântuitor puternic,
născut din familia slujitorului său
David*,
- 70 după cum a promis,
prin sfinții Săi de demult.
- 71 Dumnezeu a promis să ne scape
de dușmanii noștri și să ne elibereze
din mâna tuturor celor ce ne urăsc.
- 72 El a promis că va arăta îndurare
față de strămoșii noștri și Își va aminti
de legământul sfânt făcut cu ei.
- 73 Acest legământ a fost promisiunea
făcută strămoșului nostru, Avraam,
74 că ne va elibera
de sub puterea dușmanilor noștri
și vom putea să-L slăvim fără teamă,
- 75 cu sfințenie și dreptate,
până la sfârșitul zilelor noastre.
- 76 Iar tu, copilul meu,
vei fi numit profet* al Celui Preaînalt,
căci vei merge înaintea Domnului,
ca să-i pregătești pe oameni
pentru venirea Sa.
- 77 Tu vei spune poporului Său
că poate fi mântuit prin iertarea
păcatelor,
- 78 datorită marii îndurări a lui Dumnezeu,
care va face ca o nouă zi
să ne lumineze de sus,
- 79 pentru a străluci deasupra celor
ce trăiesc în întuneric și în umbra morții
și să ne conducă pașii pe calea păcii.“

⁸⁰Și băiatul creștea și devenea din ce în ce mai puternic în duh. El a stat în locuri pustii, departe de oameni, până când a venit timpul să se arate înaintea poporului Israel.

Nașterea lui Isus

(Mt. 1:18–25)

2¹În vremea aceea, Cezar* August a dat poruncă să se facă recensământul locuitorilor țărilor aflate sub dominație romană.

- 68“Praise to the Lord God of Israel.*
God has come to help his people
and has given them freedom.
- 69 God has given us a powerful Savior
from the family of God’s servant, David.*
- 70 God said that he would do this.
He said it through his holy prophets* who
lived long ago.
- 71 God will save us from our enemies
and from the power of all those who hate us.
- 72 God said he would show mercy to our fathers.*
And he remembered his holy promise.
- 73 God made a promise to our father Abraham.*
- 74 God promised to free us
from the power of our enemies,
so that we could serve him without fear.
- 75 Now we can serve God in a holy
and right way as long as we live.
- 76“Now you, little boy, will be called
a prophet of the Most High God.
You will go first before the Lord
to prepare the way for him.
- 77 You will make his people know
that they will be saved.
They will be saved by having their sins
forgiven.
- 78“With the loving mercy of our God,
a new day¹ from heaven will shine on us.
- 79 God will help the people who live
in darkness, in the fear of death.
He will lead us in the way that goes
toward peace.”

⁸⁰And so the little boy John grew up and became stronger in spirit. Then he lived in areas away from other people until the time when he came out to tell God’s message to the people of Israel.

The Birth of Jesus Christ

(Mt. 1:18–25)

2¹It was about that same time that Augustus Caesar* sent out an order to all people in the countries that were under Roman rule. The order said that everyone’s name must be put on a list.

¹ 1:78 *new day* Literally, “dawn,” used here as a figure, probably meaning the Lord’s Messiah.

²Acesta a fost primul recensământ și a avut loc în vremea când Quirinius era guvernator în Siria. ³Toți oamenii au mers în localitățile în care se născuseră, pentru a fi înscriși pe liste.

⁴Așa că și Iosif a plecat din Nazaret, cetate din Galileea, spre Iudeea, în Betleem, cetatea lui David*, deoarece el se trăgea din familia lui David. ⁵Iosif s-a dus să se înscrie împreună cu Maria, care era logodită cu el și care acum era însărcinată. ⁶Când erau în Betleem, a venit timpul ca ea să nască. ⁷Astfel, Maria l-a născut pe primul său fiu. La han nu mai era loc, așa că Maria l-a înfășat în scutece și l-a culcat într-o iesle.

Păstorii vin la Isus

⁸În ținuturile acelea erau niște păstori care în noaptea aceea se aflau pe câmp, stând de veghe și păzindu-și turma. ⁹Un înger al Domnului a apărut înaintea lor și slava Domnului a strălucit în jurul lor. Păstorii erau copleșiți de spaimă. ¹⁰Îngerul le-a spus: „Nu vă temeți, căci vă aduc o veste bună, care va fi o mare bucurie pentru toți oamenii. ¹¹Astăzi, în cetatea lui David, s-a născut un Mântuitor pentru voi, care este Cristos*, Domnul. ¹²Îl veți recunoaște în felul următor: veți găsi un copil înfășat în scutece, într-o iesle.“

¹³Deodată, îngerului i s-a alăturat o mulțime de alți îngeri din ceruri. Ei îl laudau pe Dumnezeu și spuneau:

¹⁴„Slavă lui Dumnezeu din ceruri
și pace pe pământ,
printre oamenii plăcuți Lui.“

¹⁵După ce îngerii au plecat, întorcându-se în ceruri, păstorii și-au spus unii altora: „Să mergem la Betleem ca să vedem cum stau lucrurile cu această întâmplare pe care ne-a descoperit-o Dumnezeu.“

¹⁶Așa că au plecat în grabă, i-au găsit pe Maria și pe Iosif și au văzut copilul culcat în iesle. ¹⁷Când au văzut Copilul, păstorii au povestit tot ce li se spusese despre Acest Copil. ¹⁸Și toți cei care i-au auzit au fost uimiți de lucrurile pe care le spuneau păstorii. ¹⁹Maria a păstrat toate aceste lucruri în inima ei și se gândea mereu la ele. ²⁰Apoi păstorii s-au întors acasă, slăvind-L și lăudându-L pe Dumnezeu pentru toate lucrurile

²This was the first counting of all the people while Quirinius was governor of Syria. ³Everyone traveled to their own hometowns to have their name put on the list.

⁴So Joseph left Nazareth, a town in Galilee, and went to the town of Bethlehem in Judea. It was known as the town of David.* Joseph went there because he was from the family of David. ⁵Joseph registered with Mary because she was engaged to marry him. (She was now pregnant.) ⁶While Joseph and Mary were in Bethlehem, the time came for her to have the baby. ⁷She gave birth to her first son. She wrapped him up well and laid him in a box where cattle are fed. She put him there because the guest room was full.

Some Shepherds Hear About Jesus

⁸That night, some shepherds were out in the fields near Bethlehem watching their sheep. ⁹An angel of the Lord appeared to them, and the glory* of the Lord was shining around them. The shepherds were very afraid. ¹⁰The angel said to them, “Don’t be afraid. I have some very good news for you—news that will make everyone happy. ¹¹Today your Savior was born in David’s town. He is Christ,* the Lord. ¹²This is how you will know him: You will find a baby wrapped in pieces of cloth and lying in a feeding box.”

¹³Then a huge army of angels from heaven joined the first angel, and they were all praising God, saying,

¹⁴“Praise God in heaven,
and on earth let there be peace
to the people who please him.”

¹⁵The angels left the shepherds and went back to heaven. The shepherds said to each other, “What a great event this is that the Lord has told us about. Let’s go to Bethlehem and see it.”

¹⁶So they went running and found Mary and Joseph. And there was the baby, lying in the feeding box. ¹⁷When they saw the baby, they told what the angels said about this child. ¹⁸Everyone was surprised when they heard what the shepherds told them. ¹⁹Mary continued to think about these things, trying to understand them. ²⁰The shepherds went back to their sheep, praising God

pe care le văzuseră și le auziseră. Totul s-a întâmplat așa cum li se spusese.

²¹Când a împlinit opt zile, copilul a fost circumcis* și I s-a pus numele Isus. Acesta era numele pe care îngerul i-l dăduse înainte de a fi conceput.

Isus este adus în Templu

²²A venit timpul ca Maria și Iosif să facă ceea ce le cerea Legea lui Moise pentru a fi curățiți¹. Ei L-au dus pe Isus la Ierusalim, ca să-L prezinte Domnului, ²³după cum este scris în Legea Domnului: „Când primul născut într-o familie este băiat, acesta va fi pus deoparte pentru Dumnezeu.”² ²⁴De asemenea, Legea Domnului spune că trebuie oferită o jertfă. „Trebuie aduse două turturele sau doi pui de porumbel.”³

Simeon Îl vede pe Isus

²⁵În Ierusalim trăia un om pe nume Simeon; el era un om drept și evlavios. El aștepta să vină vremea când Dumnezeu va aduce mângâiere poporului Israel. Duhul Sfânt* era cu el. ²⁶Duhul Sfânt i-a descoperit că el nu va muri înainte de a-L vedea pe Cristosul* Domnului. ²⁷Duhul l-a condus pe Simeon la Templu*. Când părinții L-au adus înăuntru pe Copilul Isus, ca să îplinească cu privire la El ce porunceea Legea, ²⁸Simeon L-a luat în brațe și L-a laudat pe Dumnezeu, spunând:

²⁹„Acum, Doamne, poți lăsa slujitorul Tău să moară în pace, așa cum ai promis, ³⁰căci ochii mei au văzut mântuirea⁴ Ta,

³¹care a fost pregătită în prezența oamenilor din toate popoarele.

³²El este lumina care dezvăluie calea pentru neevrei și slava adusă poporului Tău, Israel.”

³³Tatăl și mama lui Isus erau uimiți la auzul lucrurilor care se spuneau despre El. ³⁴Simeon i-a binecuvântat și i-a spus Mariei: „Acest Copil este predestinat să fie cauza căderii sau a ridicării multor oameni

and thanking him for everything they had seen and heard. It was just as the angel had told them.

²¹When the baby was eight days old, he was circumcised,* and he was named Jesus. This name was given by the angel before the baby began to grow inside Mary.

Jesus Is Presented in the Temple

²²The time came for Mary and Joseph to do the things the law of Moses* taught about being made pure.¹ They brought Jesus to Jerusalem so they could present him to the Lord. ²³It is written in the law of the Lord: “When a mother’s first baby is a boy, he shall be called ‘special for the Lord.’”² ²⁴The law of the Lord also says that people must give a sacrifice*: “You must sacrifice two doves or two young pigeons.”³ So Joseph and Mary went to Jerusalem to do this.

Simeon Sees Jesus

²⁵A man named Simeon lived in Jerusalem. He was a good man who was devoted to God. He was waiting for the time when God would come to help Israel.* The Holy Spirit* was in him. ²⁶The Holy Spirit told Simeon that he would not die before he saw the Christ* from the Lord. ²⁷The Spirit led Simeon to the Temple.* So he was there when Mary and Joseph brought the baby Jesus to do what the Jewish law said they must do. ²⁸Simeon took the baby in his arms and thanked God:

²⁹“Now, Lord, you can let me, your servant, die in peace as you said.

³⁰I have seen with my own eyes how you will save your people.

³¹Now all people can see your plan.

³²He is a light to show your way to the other nations. And he will bring honor to your people Israel.”

³³Jesus’ father and mother were amazed at what Simeon said about him. ³⁴Then Simeon blessed them and said to Mary, “Many Jews will fall and many will rise because of this boy. He will be a

¹2.22 *curățiți* Legea lui Moise cerea ca la patruzeci de zile de la naștere, femeia să fie curățită printr-o ceremonie la Templu. Vezi Lv. 12.2-8. ²2.23 „Când ... pentru Dumnezeu.” Vezi Ex. 13.2, 12. ³2.24 Citat din Lv. 12.8. ⁴2.30 *mântuirea* numele Isus înseamnă Domnul este mântuire.

¹2:22 *pure* The law of Moses said that 40 days after a Jewish woman gave birth to a baby, she must be cleansed by a ceremony at the Temple. See Lev. 12:2-8. ²2:23 “When ... the Lord” See Ex. 13:2, 12. ³2:24 Quote from Lev. 12:8.

din Israel și să fie semnul din partea lui Dumnezeu care va fi respins de oameni.³⁵ Chiar sufletul tău va fi împovărat de o mare tristețe. Și gândurile ascunse ale multor oameni vor fi aduse la lumină.“

Ana îl vede pe Isus

³⁶Era acolo și o prorociță* pe nume Ana. Ea era fiica lui Fanuel, din familia lui Așer. Ana era în vârstă. Ea fusese căsătorită timp de șapte ani,³⁷ după care a rămas văduvă. La momentul acesta avea optzeci și patru de ani. Ea nu pleca niciodată de la Templu*; zi și noapte, Ana se închina¹ lui Dumnezeu cu post* și rugăciune.³⁸ Chiar atunci Ana a venit spre Isus și spre părinții Lui și I-a mulțumit lui Dumnezeu; ea a vorbit despre Isus tuturor celor ce așteptau eliberarea Ierusalimului.

Întoarcerea în Nazaret

³⁹Când Iosif și Maria au terminat de făcut ceea ce le cerea Legea Domnului, s-au întors în Galileea, în orașul lor, Nazaret.⁴⁰ Copilul creștea și devenea puternic. El era plin de înțelepciune și binecuvântările lui Dumnezeu erau peste El.

Isus în Templu la vârsta de doisprezece ani

⁴¹În fiecare an, părinții lui Isus mergeau la Ierusalim pentru sărbătoarea Paștelui*.⁴² Când Isus avea doisprezece ani, s-au dus la sărbătoare, ca de obicei.⁴³ După ce au trecut zilele sărbătorii, au pornit spre casă. Dar Isus a rămas în Ierusalim, fără ca părinții Lui să știe.⁴⁴ Ei au călătorit o zi întreagă, crezând că Isus era cu ei în grup. Și au început să-L caute printre prieteni și rude.⁴⁵ Când au văzut că nu îl găsesc, s-au întors la Ierusalim să-L caute.⁴⁶ După trei zile, L-au găsit în Templu*. Se afla în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și punându-le întrebări.⁴⁷ Toți cei care îl auzeau erau uimiți de puterea Lui de înțelegere și de răspunsurile Sale.⁴⁸ Când L-au văzut părinții Lui, au fost foarte surprinși. Mama Lui I-a spus: „Copile, de ce ne-ai făcut asta? Tatăl Tău și cu mine am fost foarte îngrijorați în timp ce Te căutam.“

⁴⁹Dar Isus le-a răspuns: „De ce a trebuit să Mă căutați? Nu știți că Eu trebuie să fiu unde este lucrarea Tatălui Meu?“⁵⁰ Ei nu au înțeles răspunsul dat de El.

sign from God that some will not accept.³⁵ So the secret thoughts of many will be made known. And the things that happen will be painful for you—like a sword cutting through your heart.”

Anna Sees Jesus

³⁶Anna, a prophetess,* was there at the Temple.* She was from the family of Phanuel in the tribe of Asher. She was now very old. She had lived with her husband seven years³⁷ before he died and left her alone. She was now 84 years old. Anna was always at the Temple; she never left. She worshiped God by fasting* and praying day and night.

³⁸Anna was there when Joseph and Mary came to the Temple. She praised God and talked about Jesus to all those who were waiting for God to free Jerusalem.

Joseph and Mary Return Home

³⁹Joseph and Mary finished doing all the things that the law of the Lord commanded. Then they went home to Nazareth, their own town in Galilee.⁴⁰ The little boy Jesus was developing into a mature young man, full of wisdom. God was blessing him.

Jesus as a Boy

⁴¹Every year Jesus' parents went to Jerusalem for the Passover* festival.⁴² When Jesus was twelve years old, they went to the feast as usual.⁴³ When the feast days were finished, they went home, but Jesus stayed in Jerusalem. His parents did not know about it.⁴⁴ They traveled for a whole day thinking that Jesus was with them in the group. They began looking for him among their family and close friends,⁴⁵ but they did not find him. So they went back to Jerusalem to look for him there.

⁴⁶After three days they found him. Jesus was sitting in the Temple* area with the religious teachers, listening and asking them questions.⁴⁷ Everyone who heard him was amazed at his understanding and wise answers.⁴⁸ When his parents saw him, they wondered how this was possible. And his mother said, “Son, why did you do this to us? Your father and I were very worried about you. We have been looking for you.”

⁴⁹Jesus said to them, “Why did you have to look for me? You should have known that I must be where my Father's work is.”⁵⁰ But they did not understand the meaning of what he said to them.

¹ 2:37 *inchina* închinarea este o adorare, o cinstire a lui Dumnezeu, o slujire prin care I se aduce un omagiu Domnului.

¹ 2:49 *where ... work is* Or, “in my Father's house.”

⁵¹Apoi Isus S-a întors cu ei în Nazaret și a fost ascultător de părinții Săi. Mama Lui a păstrat aceste lucruri în inima ei. ⁵²Isus creștea în înțelepciune și în statură. El era pe placul lui Dumnezeu și al oamenilor.

⁵¹Jesus went with them to Nazareth and obeyed them. His mother was still thinking about all these things. ⁵²As Jesus grew taller, he continued to grow in wisdom. God was pleased with him, and so were the people who knew him.

Predica lui Ioan Botezătorul

(Mt. 3:1–12; Mc. 1:1–8; Ioan 1:19–28)

John Prepares the Way for Jesus

(Mt. 3:1–12; Mk. 1:1–8; Jn. 1:19–28)

3¹În al cincisprezecelea an de domnie al lui Tiberiu Cezar*,

3¹It was the 15th year of the rule of Tiberius Caesar.* These men were under Caesar:

Pilat din Pont era guvernator în Iudeea;
Irod* era conducător al Galileii;
Filip, fratele lui, conducător al Ituriei și al Trahonitei;
și Lisania era conducător al Abilenei.

Pontius Pilate, the governor of Judea;
Herod,* the ruler of Galilee;
Philip, Herod's brother, the ruler of Iturea and Trachonitis;
Lysanias, the ruler of Abilene.

²Marii preoți* erau Ana și Caiafa. Dumnezeu i-a vorbit lui Ioan, fiul lui Zaharia, pe când acesta era în pustie. ³Ioan a mers prin tot ținutul din jurul râului Iordan și le spunea oamenilor să se boteze* ca să arate că vor să-și schimbe inima și viața, pentru ca păcatele să le fie iertate. ⁴Despre aceste lucruri fusese scris în cartea profetului* Isaia:

²Annas and Caiaphas were the high priests.* During this time John, the son of Zechariah, was living in the desert and received a message from God. ³So he went through the whole area around the Jordan River and told the people God's message. He told them to be baptized* to show that they wanted to change their lives, and then their sins would be forgiven. ⁴This is like the words written in the book of Isaiah the prophet*:

„Iată glasul celui care strigă în pustie:
«Pregățiți calea Domnului,
neteziți-I cărările.

“There is someone shouting in the desert:
‘Prepare the way for the Lord.
Make the path straight for him.

⁵ Toate văile vor fi acoperite,
iar munții și dealurile vor fi nivelate,
drumurile cotite vor fi îndreptate,
iar cele pietroase vor fi netezite.

⁵ Every valley will be filled,
and every mountain and hill
will be made flat.
Roads with turns will be made straight,
and rough roads will be made smooth.

⁶ Și toți oamenii vor vedea
mântuirea trimisă de Dumnezeu.»“

⁶ Then everyone will see how God
will save his people!” *Isaiah 40:3–5*

Isaia 40.3–5

⁷Mulțimilor de oameni care veneau să fie botezați de el, Ioan le spunea: „Pui de șerpi, cine v-a prevenit să scăpați de mânia care vine? ⁸Trăiți astfel încât să dovediți că v-ați schimbat cu adevărat inima și viața. Și nu începeți să vă spuneți: «Tatăl nostru este Avraam.» Vă spun că Dumnezeu poate face copii ai lui Avraam chiar din aceste pietre. ⁹Toporul este deja la rădăcina copacilor. Orice copac care nu aduce roadă bună va fi tăiat și aruncat în foc.”

⁷Crowds of people came to be baptized by John. But he said to them, “You are all snakes! Who warned you to run away from God's anger that is coming? ⁸Change your hearts! And show by your lives that you have changed. I know what you are about to say—‘but Abraham* is our father!’ That means nothing. I tell you that God can make children for Abraham from these rocks! ⁹The ax is now ready to cut down the trees.¹ Every tree that does not produce good fruit will be cut down and thrown into the fire.”

¹⁰Mulțimile de oameni l-au întrebat: „Atunci ce trebuie să facem?”

¹⁰The people asked John, “What should we do?”

¹ 3:9 trees Meaning the people who don't obey God. They are like “trees” that will be cut down.

¹¹Ioan le-a răspuns: „Cel care are două haine să-i dea și celui care nu are nici una. La fel să facă și cel care are de mâncare.“

¹²Au venit și niște vameși* să fie botezați. Ei l-au întrebat pe Ioan: „Învățătorule, noi ce trebuie să facem?“

¹³El le-a răspuns: „Nu luați de la oameni taxe mai mari decât vi s-a poruncit.“

¹⁴Niște soldați l-au întrebat: „Noi ce trebuie să facem?“

Ioan le-a răspuns: „Nu luați bani cu sila de la nimeni. Nu acuzați pe nimeni pe nedrept. Și fiți mulțumiți de plata voastră.“

¹⁵Poporul spera și aștepta ca Cristos* să vină și cu toții se întrebau dacă nu cumva Ioan era Cristosul.

¹⁶Dar Ioan le-a răspuns tuturor: „Eu vă botez cu apă, dar vine cineva mai puternic decât mine. Eu nici măcar nu sunt demn să-I dezleg cureaua sandalelor. El vă va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc. ¹⁷El va veni pregătit pentru treierat și va strânge grânele în hambarul Său, iar pleava o va arde într-un foc ce nu poate fi stins.“ ¹⁸Astfel, cu multe alte îndemnuri, Ioan a continuat să spună oamenilor Vestea Bună*.

Sfârșitul lucrării lui Ioan

¹⁹Ioan îi reproșa tetrarhului Irod relația cu Irodiada, soția fratelui său și toate celelalte lucruri rele pe care le făcuse Irod. ²⁰La toate acestea, s-a adăugat și trimiterea lui Ioan în închisoare.

Botezul lui Isus

(Mt. 3.13–17; Mc. 1.9–11)

²¹Înainte ca Ioan să fie închis, toți oamenii fuseseră botezați* de el. Isus a fost și El botezat. În timp ce El Se ruga, cerul s-a deschis ²²și Duhul Sfânt* S-a coborât asupra Lui sub forma unui porumbel. Și s-a auzit un glas din ceruri spunând: „Tu ești Fiul Meu iubit; în Tine Îmi găsesc plăcerea!“

Genealogia familiei lui Iosif

(Mt. 1.1–17)

²³Isus avea cam treizeci de ani când a început să-i învețe pe oameni. Oamenii credeau că El era fiul lui Iosif.

Iosif era fiul lui Eli. ²⁴Eli era fiul lui Matat. Matat era fiul lui Levi. Levi era fiul lui Melhi. Melhi era fiul lui Ianai. Ianai era

¹¹He answered, “If you have two shirts, share with someone who does not have one. If you have food, share that too.”

¹²Even the tax collectors* came to John. They wanted to be baptized. They said to him, “Teacher, what should we do?”

¹³He told them, “Don’t take more taxes from people than you have been ordered to collect.”

¹⁴The soldiers asked him, “What about us? What should we do?”

He said to them, “Don’t use force or lies to make people give you money. Be happy with the pay you get.”

¹⁵Everyone was hoping for the Christ* to come, and they wondered about John. They thought, “Maybe he is the Christ.”

¹⁶John’s answer to this was, “I baptize you in water, but there is someone coming later who is able to do more than I can. I am not good enough to be the slave who unties his sandals. He will baptize you with the Holy Spirit* and with fire. ¹⁷He will come ready to clean the grain.¹ He will separate the good grain from the straw, and he will put the good part into his barn. Then he will burn the useless part with a fire that cannot be stopped.” ¹⁸John said many other things like this to encourage the people to change, and he told them the Good News.*

How John’s Work Later Ended

¹⁹John criticized Herod* the ruler for what he had done with Herodias, the wife of Herod’s brother, as well as for all the other bad things he had done. ²⁰So Herod added another bad thing to all his other wrongs: He put John in jail.

Jesus Is Baptized by John

(Mt. 3:13–17; Mk. 1:9–11)

²¹When all the people were being baptized,* Jesus came and was baptized too. And while he was praying, the sky opened, ²²and the Holy Spirit* came down on him. The Spirit looked like a real dove. Then a voice came from heaven and said, “You are my Son, and I love you. I am very pleased with you.”

The Family History of Joseph

(Mt. 1:1–17)

²³When Jesus began to teach, he was about 30 years old. People thought that Jesus was Joseph’s son.

Joseph was the son of Eli. ²⁴Eli was the son of Matthat. Matthat was the son of Levi. Levi was

¹3:17 *clean the grain* Meaning that Jesus will separate the good people from those who are bad.

fiul lui Iosif. ²⁵Iosif era fiul lui Matatia. Matatia era fiul lui Amos. Amos era fiul lui Naum. Naum era fiul lui Esli. Esli era fiul lui Nagai. ²⁶Nagai era fiul lui Maat. Maat era fiul lui Matatia. Matatia era fiul lui Semei. Semei era fiul lui Iosif. Iosif era fiul lui Ioda.

²⁷Ioda era fiul lui Ioanan. Ioanan era fiul lui Resa. Resa era fiul lui Zorobabel. Zorobabel era fiul lui Salatiel. Salatiel era fiul lui Neri. ²⁸Neri era fiul lui Melhi. Melhi era fiul lui Adi. Adi era fiul lui Cosam. Cosam era fiul lui Elmodam. Elmodam era fiul lui Er. ²⁹Er era fiul lui Iose. Iose era fiul lui Eliezer. Eliezer era fiul lui Iorim. Iorim era fiul lui Matat. Matat era fiul lui Levi.

³⁰Levi era fiul lui Simeon. Simeon era fiul lui Iuda. Iuda era fiul lui Iosif. Iosif era fiul lui Ionam. Ionam era fiul lui Eliachim. ³¹Eliachim era fiul lui Melea. Melea era fiul lui Menaan. Menaan era fiul lui Matata. Matata era fiul lui Natan. Natan era fiul lui David. ³²David era fiul lui Iese. Iese era fiul lui Obed. Obed era fiul lui Boaz. Boaz era fiul lui Salmon. Salmon era fiul lui Naason.

³³Naason era fiul lui Aminadab. Aminadab era fiul lui Admin. Admin era fiul lui Arni. Arni era fiul lui Esrom. Esrom era fiul lui Fares. Fares era fiul lui Iuda. ³⁴Iuda era fiul lui Iacov. Iacov era fiul lui Isaac. Isaac era fiul lui Avraam. Avraam era fiul lui Tara. Tara era fiul lui Nahor. ³⁵Nahor era fiul lui Seruh. Seruh era fiul lui Ragau. Ragau era fiul lui Falec. Falec era fiul lui Eber. Eber era fiul lui Sala.

³⁶Sala era fiul lui Cainan. Cainan era fiul lui Arfaxad. Arfaxad era fiul lui Sem. Sem era fiul lui Noe. Noe era fiul lui Lameh. ³⁷Lameh era fiul lui Metusala. Metusala era fiul lui Enoh. Enoh era fiul lui Jared. Jared era fiul lui Maleleel. Maleleel era fiul lui Cainan. ³⁸Cainan era fiul lui Enos. Enos era fiul lui Set. Set era fiul lui Adam. Adam era fiul lui Dumnezeu.

Ispitirea lui Isus Cristos

(Mt. 4.1–11; Mc. 1.12–13)

4 ¹Isus, plin de Duhul Sfânt, S-a întors de la râul Iordan și a fost condus de Duhul în pustie. ²Acolo a fost ispitit de Diavolul

the son of Melchi. Melchi was the son of Jannai. Jannai was the son of Joseph. ²⁵Joseph was the son of Mattathias. Mattathias was the son of Amos. Amos was the son of Nahum. Nahum was the son of Esli. Esli was the son of Naggai. ²⁶Naggai was the son of Maath. Maath was the son of Mattathias. Mattathias was the son of Semein. Semein was the son of Josech. Josech was the son of Joda.

²⁷Joda was the son of Joanan. Joanan was the son of Rhesa. Rhesa was the son of Zerubbabel. Zerubbabel was the son of Shealtiel. Shealtiel was the son of Neri. ²⁸Neri was the son of Melchi. Melchi was the son of Addi. Addi was the son of Cosam. Cosam was the son of Elmadam. Elmadam was the son of Er. ²⁹Er was the son of Joshua. Joshua was the son of Eliezer. Eliezer was the son of Jorim. Jorim was the son of Matthat. Matthat was the son of Levi.

³⁰Levi was the son of Simeon. Simeon was the son of Judah. Judah was the son of Joseph. Joseph was the son of Jonam. Jonam was the son of Eliakim. ³¹Eliakim was the son of Melea. Melea was the son of Menna. Menna was the son of Mattatha. Mattatha was the son of Nathan. Nathan was the son of David. ³²David was the son of Jesse. Jesse was the son of Obed. Obed was the son of Boaz. Boaz was the son of Salmon. Salmon was the son of Nahshon.

³³Nahshon was the son of Amminadab. Amminadab was the son of Admin. Admin was the son of Arni. Arni was the son of Hezron. Hezron was the son of Perez. Perez was the son of Judah. ³⁴Judah was the son of Jacob. Jacob was the son of Isaac. Isaac was the son of Abraham. Abraham was the son of Terah. Terah was the son of Nahor. ³⁵Nahor was the son of Serug. Serug was the son of Reu. Reu was the son of Peleg. Peleg was the son of Eber. Eber was the son of Shelah.

³⁶Shelah was the son of Cainan. Cainan was the son of Arphaxad. Arphaxad was the son of Shem. Shem was the son of Noah. Noah was the son of Lamech. ³⁷Lamech was the son of Methuselah. Methuselah was the son of Enoch. Enoch was the son of Jared. Jared was the son of Mahalaleel. Mahalaleel was the son of Cainan. ³⁸Cainan was the son of Enos. Enos was the son of Seth. Seth was the son of Adam. Adam was the son of God.

Jesus Is Tempted by the Devil

(Mt. 4:1–11; Mk. 1:12–13)

4 ¹Jesus returned from the Jordan River. He was full of the Holy Spirit.* And the Spirit led him into the desert. ²There the devil tempted Jesus for

timp de patruzeci de zile. În tot timpul acesta, Isus nu a mâncat nimic. La sfârșitul acestor zile, I s-a făcut foame.

³Diavolul I-a spus: „Dacă ești într-adevăr Fiul lui Dumnezeu, poruncește acestei pietre să se transforme în pâine.”

⁴Isus i-a răspuns: „În Scripturi* este scris: «Oamenii nu vor trăi numai cu pâine.»”

Deuteronom 8.3

⁵Apoi Diavolul L-a dus pe un loc înalt și într-o clipă I-a arătat toate împărățiile lumii. ⁶Și I-a spus: „Îți voi da slavă și deplină autoritate peste toate aceste împărății. Această autoritate mi-a fost dată mie și o pot da oricui vreau. ⁷Dacă Te vei închina mie, va fi toată a Ta.”

⁸Isus i-a răspuns: „În Scripturi este scris:

«Trebuie să te închini
Domnului Dumnezeului tău
și numai Lui să-I slujești.»”

Deuteronom 6.13

⁹Apoi Diavolul L-a dus la Ierusalim și L-a pus pe locul cel mai înalt al Templului*. El I-a spus: „Dacă ești într-adevăr Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te de aici. ¹⁰Căci în Scripturi este scris:

«El va porunci îngerilor Săi
să te păzească.» *Psalmul 91.11*

¹¹Și mai este scris:

«Ei te vor purta pe mâinile lor,
astfel încât piciorul tău
să nu se lovească de vreo piatră.»” *Psalmul 91.12*

¹²Dar Isus i-a răspuns: „Tot în Scripturi se spune:

«Să nu pui la încercare pe Domnul,
Dumnezeul tău.»” *Deuteronom 6.16*

¹³După ce L-a ispitit în toate felurile, Diavolul a plecat, așteptând un timp mai potrivit.

Isus în Galileea

(Mt. 4.12–17; Mc. 1.14–15)

¹⁴Isus S-a întors în Galileea plin de puterea Duhului Sfânt. S-a dus vestea despre El în tot ținutul din jur. ¹⁵El îi învăța pe oameni în sinagogi* și era laudat de toată lumea.

40 days. Jesus ate nothing during this time, and when it was finished, he was very hungry.

³The devil said to him, “If you are the Son of God, tell this rock to become bread.”

⁴Jesus answered, “The Scriptures* say, ‘It is not just food that keeps people alive.’”

Deuteronomy 8:3

⁵Then the devil took Jesus and in a moment of time showed him all the kingdoms of the world. ⁶The devil said to him, “I will make you king over all these places. You will have power over them, and you will get all the glory.* It has all been given to me. I can give it to anyone I want. ⁷I will give it all to you, if you will only worship me.”

⁸Jesus answered, “The Scriptures say, ‘You must worship the Lord your God. Serve only him.’” *Deuteronomy 6:13*

⁹Then the devil led Jesus to Jerusalem and put him on a high place at the edge of the Temple* area. He said to him, “If you are the Son of God, jump off! ¹⁰The Scriptures say,

‘God will command his angels
to take care of you.’ *Psalm 91:11*

¹¹It is also written,

‘Their hands will catch you
so that you will not hit your foot on a rock.’” *Psalm 91:12*

¹²Jesus answered, “But the Scriptures also say,

‘You must not test the Lord your God.’” *Deuteronomy 6:16*

¹³The devil finished tempting Jesus in every way and went away to wait until a better time.

Jesus Begins His Work in Galilee

(Mt. 4:12–17; Mk. 1:14–15)

¹⁴Jesus went back to Galilee with the power of the Spirit.* Stories about him spread all over the area around Galilee. ¹⁵He began to teach in the synagogues,* and everyone praised him.

Necredința locuitorilor din Nazaret*(Mt. 13:53–58; Mc. 6:1–6)*

¹⁶Apoi S-a dus în Nazaret, unde crescuse. În ziua sabatului* S-a dus la sinagogă*, după cum obișnuia. Isus S-a ridicat să citească ¹⁷și I s-a dat cartea profetului* Isaia. El a deschis cartea la locul unde era scris:

¹⁸„Duhul Domnului este în Mine.
El M-a ales pe Mine
să duc vestea bună celor săraci.
El M-a trimis să spun celor captivi
că pot fi liberi,
să spun celor orbi că pot vedea din nou
și să îi eliberez de suferință
pe cei împovărați.
¹⁹ Dumnezeu M-a trimis să vestesc
vremea în care Domnul
Își va arăta bunătatea față de
oameni.“ *Isaia 61.1–2*

²⁰Apoi Isus a închis cartea, a dat-o înapoi îngrijitorului și S-a așezat. Toți oamenii din sinagogă se uitau cu atenție la El. ²¹Isus le-a spus: „Astăzi s-au împlinit aceste cuvinte din Scriptură* pe care le-ați auzit.“

²²Toți oamenii spuneau lucruri bune despre El și toți erau uimiți de cuvintele frumoase pe care le spunea. Ei se întrebau: „Nu este El fiul lui Iosif?“

²³Isus le-a spus: „Știu că Îmi veți aminti proverbul ce spune: «Doctore, vindecă-te pe tine însuși. Fă și aici, în orașul tău, ceea ce am auzit că ai făcut în Capernaum.»“

²⁴Apoi le-a zis: „Vă spun adevărul: nici un profet nu este acceptat în localitatea sa natală. ²⁵Vă amintiți de vremea lui Ilie, când nu a plouat în Israel timp de trei ani și șase luni și a fost o mare foamete în toată țara? Erau multe văduve în Israel în vremea aceea. ²⁶Dar Ilie nu a fost trimis la nici una dintre aceste văduve, ci la o văduvă din Sarepta, oraș din ținutul Sidonului. ²⁷Și erau mulți leproși* în Israel pe vremea profetului Elisei*, dar nici unul dintre ei nu a fost vindecat, în afară de Naaman, sirianul.“

²⁸Când au auzit aceste cuvinte, toți cei din sinagogă s-au mâniat foarte tare. ²⁹Oamenii s-au ridicat și L-au alungat pe Isus din cetate. Ei L-au dus la marginea dealului pe care era construită cetatea și au vrut să-L arunce în prăpastie. ³⁰Dar Isus a trecut printre ei și a plecat de acolo.

Jesus Goes to His Hometown*(Mt. 13:53–58; Mk. 6:1–6)*

¹⁶Jesus traveled to Nazareth, the town where he grew up. On the Sabbath* day he went to the synagogue* as he always did. He stood up to read. ¹⁷The book of Isaiah the prophet* was given to him. He opened the book and found the place where this is written:

¹⁸“The Spirit of the Lord has come to me.
God chose me to tell good news to the poor.
He chose me to tell prisoners that they are free
and to tell the blind that they can see again.
He sent me to free those who
have been treated badly

¹⁹ and to announce that the time
has come for the Lord to show his kindness.”
Isaiah 61:1–2

²⁰Jesus closed the book, gave it back to the helper, and sat down. As everyone in the synagogue watched him closely, ²¹he began to speak to them. He said, “While you heard me reading these words just now, they were coming true!”

²²Everyone said good things about Jesus. They were amazed to hear him speak such wonderful words. They said, “How is this possible? Isn’t he Joseph’s son?”

²³Jesus said to them, “I know you will tell me the old saying: ‘Doctor, heal yourself.’ You want to say, ‘We heard about the things you did in Capernaum.* Do those same things here in your own hometown!’” ²⁴Then he said, “The truth is, a prophet is not accepted in his own hometown.

^{25–26}“During the time of Elijah* it did not rain in Israel for three and a half years. There was no food anywhere in the whole country. There were many widows in Israel during that time. But the fact is, Elijah was sent to none of those widows in Israel. He was sent only to a widow in Zarephath, a town in Sidon.

²⁷“And there were many people with leprosy* living in Israel during the time of the prophet Elisha.* But none of them were healed; the only one was Naaman. And he was from the country of Syria, not Israel.”

²⁸When the people in the synagogue heard this, they were very angry. ²⁹They got up and forced Jesus to go out of town. Their town was built on a hill. They took Jesus to the edge of the hill to throw him off. ³⁰But he walked through the middle of the crowd and went away.

Vindecarea unui om posedat de un duh rău
(Mc. 1:21–28)

³¹Apoi Isus S-a dus în Capernaum, o cetate din Galileea. În ziua sabatului*, El îi învăța pe oameni. ³²Ei erau uimiți de învățătura Lui, pentru că Isus vorbea cu autoritate. ³³În sinagogă,* se afla un om care avea în el un duh rău. El striga cu voce tare: ³⁴„Ah! Ce vrei de la noi, Isuse din Nazaret? Ai venit aici pentru a ne distruge? Știu cine ești: Tu ești Sfântul lui Dumnezeu!“ ³⁵Isus l-a certat și i-a spus: „Taci! Și ieși afară din omul acesta!“ Atunci, demonul* l-a aruncat pe om la pământ, în mijlocul tuturor și a ieșit din el fără să-i facă nici un rău.

³⁶Toți oamenii erau uimiți și au început să vorbească între ei: „Ce fel de învățatură este aceasta? El le poruncește cu putere și autoritate duhurilor rele, iar ele ies afară.“ ³⁷Și vestea despre Isus s-a răspândit în tot ținutul acela.

Vindecarea soacrei lui Simon
(Mt. 8:14–17; Mc. 1:29–34)

³⁸Isus a plecat din sinagogă* și a intrat în casa lui Simon. Soacra lui Simon avea febră mare. Cei din casă L-au rugat pe Isus să o ajute. ³⁹Isus S-a aplecat asupra ei, a certat febra, iar aceasta a ieșit din femeie. Imediat ea s-a ridicat și a început să le slujească.

Vindecarea mai multor bolnavi

⁴⁰La apusul soarelui, toți oamenii care aveau rude sau prieteni bolnavi i-au adus la Isus. El Și-a pus mâinile peste fiecare dintre ei și i-a vindecat. ⁴¹Din mulți dintre ei au ieșit demoni* care strigau și ziceau: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu!“ Dar Isus i-a certat și nu i-a lăsat să vorbească, pentru că ei știau că El este Cristosul*.

Isus merge în alte cetăți
(Mc. 1:35–39)

⁴²Când s-a crăpat de ziuă, Isus a plecat într-un loc pustiu. Dar mulțimile de oameni Îl căutau și au venit în locul unde Se afla El. Ei nu vroiau să-L lase să plece. ⁴³Dar Isus le-a spus: „Trebuie să merg și în alte cetăți și să le spun oamenilor Vestea Bună despre Împărăția lui Dumnezeu. Acesta este scopul pentru care am fost trimis.“

⁴⁴Și El a continuat să predice în sinagogile* din Iudeea.

Jesus Frees a Man From an Evil Spirit
(Mk. 1:21–28)

³¹Jesus went to Capernaum, a city in Galilee. On the Sabbath* day he taught the people. ³²They were amazed at his teaching because he spoke with authority.

³³In the synagogue* there was a man who had an evil spirit from the devil inside him. The man shouted with a loud voice, ³⁴“Jesus of Nazareth! What do you want with us? Did you come here to destroy us? I know who you are—God’s Holy One!” ³⁵But Jesus warned the evil spirit to stop. He said, “Be quiet! Come out of the man!” The evil spirit threw the man down on the ground in front of everyone. Then the evil spirit left the man and did not hurt him.

³⁶The people were amazed. They said to each other, “What does this mean? With authority and power he commands evil spirits and they come out.” ³⁷And so the news about Jesus spread to every place in the whole area.

Jesus Heals Peter’s Mother-in-Law
(Mt. 8:14–17; Mk. 1:29–34)

³⁸Jesus left the synagogue* and went to Simon’s¹ house. Simon’s mother-in-law was very sick. She had a high fever. They asked Jesus to do something to help her. ³⁹He stood very close to her and ordered the sickness to go away. The sickness left her, and she got up and began serving them.

Jesus Heals Many Others

⁴⁰When the sun went down, the people brought their sick friends to Jesus. They had many different kinds of sickness. Jesus laid his hands on each sick person and healed them all. ⁴¹Demons* came out of many people. The demons shouted, “You are the Son of God.” But Jesus gave a strong command for the demons not to speak, because they knew he was the Christ.*

Jesus Goes to Other Towns
(Mk. 1:35–39)

⁴²The next day Jesus went to a place to be alone. The people looked for him. When they found him, they tried to stop him from leaving. ⁴³But he said to them, “I must tell the Good News* about God’s kingdom* to other towns too. This is why I was sent.”

⁴⁴Then Jesus told the Good News in the synagogues* in Judea.

¹4:38 *Simon* Simon’s other name was Peter. Also in 5:3, 4, 5, 10.

Pescuirea minunată*(Mt. 4.18–22; Mc. 1.16–20)*

5¹Isus stătea lângă Marea Ghenezaretului. Oamenii se înghesuiau în jurul Lui și ascultau Cuvântul lui Dumnezeu. ²El a văzut două bărci la marginea lacului. Pescarii coborâseră și își spălau plasele de pescuit. ³Isus S-a urcat într-una dintre bărci, care era a lui Simon¹, și l-a rugat să o depărteze puțin de mal. Apoi S-a așezat și, din barcă, a început să-i învețe pe oameni.

⁴Când a terminat de vorbit, i-a spus lui Simon: „Scoate barca în larg, unde sunt ape adânci și aruncă plasele pentru a prinde pește.”

⁵Simon I-a răspuns: „Stăpâne, am muncit din greu toată noaptea și nu am prins nimic. Dar pentru că Tu ne spui asta, vom arunca din nou plasele.” ⁶Când au aruncat plasele în apă, au prins foarte mulți pești. Plasele li se rupeau, ⁷așa că i-au chemat pe tovarășii lor din cealaltă barcă să vină și să-i ajute. Ei au venit și au umplut ambele bărci, atât de mult încât bărcile au început să se afunde.

⁸Când Simon Petru a văzut aceasta, a căzut la picioarele lui Isus și a spus: „Doamne, pleacă de la mine, pentru că sunt un om păcătos!” ⁹A spus aceste cuvinte pentru că și el, și toți cei care erau cu el au fost uimiți de cât de mulți pești prinseseră. ¹⁰Iacov și Ioan, fiii lui Zebedei, care erau tovarășii lui Simon, erau de asemenea uimiți.

Isus i-a spus lui Simon: „Nu te teme! De acum încolo vei fi pescar de oameni, nu de pești!”

¹¹Ei au dus bărcile la mal, au lăsat totul și L-au urmat pe Isus.

Vindecarea unui om bolnav de lepră*(Mt. 8.1–4; Mc. 1.40–45)*

¹²Isus Se afla într-o cetate în care locuia un om plin de lepră.* Când L-a văzut pe Isus, el a căzut cu fața la pământ și L-a rugat: „Doamne, dacă vrei, Tu mă poți vindeca.”

¹³Isus Și-a întins mâna și l-a atins, spunând: „Vreau. Fii vindecat!” Imediat lepra l-a părăsit. ¹⁴Apoi Isus i-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat. „Dar du-te la preot”, i-a spus Isus, „și adu-I lui Dumnezeu jertfa pentru vindecarea ta, după

Jesus Chooses Some Followers*(Mt. 4:18–22; Mk. 1:16–20)*

5¹As Jesus stood beside Lake Galilee,¹ a crowd of people pushed to get closer to him and to hear the teachings of God. ²Jesus saw two boats at the shore of the lake. The fishermen were washing their nets. ³Jesus got into the boat that belonged to Simon. He asked Simon to push off a little from the shore. Then he sat down in the boat and taught the people on the shore.

⁴When Jesus finished speaking, he said to Simon, “Take the boat into the deep water. If all of you will put your nets into the water, you will catch some fish.”

⁵Simon answered, “Master, we worked hard all night trying to catch fish and caught nothing. But you say I should put the nets into the water, so I will.” ⁶The fishermen put their nets into the water. Their nets were filled with so many fish that they began to break. ⁷They called to their friends in the other boat to come and help them. The friends came, and both boats were filled so full of fish that they were almost sinking.

^{8–9}The fishermen were all amazed at the many fish they caught. When Simon Peter saw this, he bowed down before Jesus and said, “Go away from me, Lord. I am a sinful man!” ¹⁰James and John, the sons of Zebedee, were amazed too. (James and John worked together with Simon.)

Jesus said to Simon, “Don’t be afraid. From now on your work will be to bring in people, not fish!”

¹¹The men brought their boats to the shore. They left everything and followed Jesus.

Jesus Heals a Sick Man*(Mt. 8:1–4; Mk. 1:40–45)*

¹²One time Jesus was in a town where a very sick man lived. This man was covered with leprosy.* When the man saw Jesus, he bowed before Jesus and begged him, “Lord, you have the power to heal me if you want.”

¹³Jesus said, “I want to heal you. Be healed!” Then he touched the man, and immediately the leprosy disappeared. ¹⁴Then Jesus said, “Don’t tell anyone about what happened. But go show

¹5:3 *Simon* cel de-al doilea nume al lui Petru.¹5:1 *Galilee* Literally, “Gennesaret.”

cum v-a poruncit Moise. Aceasta va arăta oamenilor că ai fost vindecat.“

¹⁵Vestea despre Isus se răspândea cu repeziciune și tot mai mulți oameni veneau să-L asculte și să fie vindecați de bolile lor. ¹⁶Dar de multe ori Isus Se ducea în locuri pustii și Se ruga.

Vindecarea unui om paralizat

(Mt. 9.1–8; Mc. 2.1–12)

¹⁷Într-o zi, când Isus îi învăța pe oameni, erau acolo și farisei* și învățători ai Legii veniți din toate orașele din Galileea, din Iudeea și din Ierusalim. Domnul I-a dat lui Isus puterea să vindece. ¹⁸Niște oameni au venit cărând un om paralizat pe o targă. Ei au încercat să-l ducă și să-l lase în fața lui Isus. ¹⁹Dar, din cauza mulțimii, nu au reușit să-l aducă înăuntru. Așa că s-au suit pe acoperiș și au coborât targa prin acoperiș, până au ajuns în mijlocul oamenilor, în fața lui Isus. ²⁰Văzând credința lor, Isus a spus: „Prietene, păcatele tale sunt iertate!“

²¹Învățătorii Legii și fariseii au început să comenteze și să spună în inima lor: „Cine este acesta de spune asemenea lucruri împotriva lui Dumnezeu? Cine altcineva poate ierta păcatele, în afară de Dumnezeu?“

²²Dar Isus știa ce gândeau și i-a întrebat: „De ce gândiți astfel în inimile voastre? ²³Ce este mai ușor? Să spui: «Păcatele tale sunt iertate!» sau: «Ridică-te și mergi!»? ²⁴Dar veți vedea că Fiul omului* are pe pământ puterea de a ierta păcatele.“ El a spus omului paralizat: „Îți spun: ridică-te, ia-ți targa și du-te acasă!“

²⁵Chiar atunci, omul s-a ridicat în fața lor, și-a luat targa și s-a dus acasă, laudându-L pe Dumnezeu. ²⁶Toți oamenii erau copleșiți de uimire și Îl laudau pe Dumnezeu. Ei erau plini de teamă și de respect și spuneau: „Astăzi am văzut lucruri de necrezut!“

yourself to the priest.¹ And offer a gift to God for your healing like Moses* commanded. This will show people that you are healed.”

¹⁵But the news about Jesus spread more and more. Many people came to hear him and to be healed of their sicknesses. ¹⁶Jesus often went away to other places to be alone so that he could pray.

Jesus Heals a Crippled Man

(Mt. 9:1–8; Mk. 2:1–12)

¹⁷One day Jesus was teaching the people. The Pharisees* and teachers of the law were sitting there too. They had come from every town in Galilee and Judea and from Jerusalem. The Lord was giving Jesus the power to heal people. ¹⁸There was a man who was paralyzed, and some other men were carrying him on a mat. They tried to bring him and put him down before Jesus. ¹⁹But there were so many people that they could not find a way to Jesus. So they went up on the roof and lowered the crippled man down through a hole in the ceiling. They lowered the mat into the room so that the crippled man was lying before Jesus. ²⁰Jesus saw how much faith they had and said to the sick man, “Friend, your sins are forgiven.”

²¹The Jewish teachers of the law and the Pharisees thought to themselves, “Who is this man who dares to say such things? What an insult to God! No one but God can forgive sins.”

²²But Jesus knew what they were thinking and said, “Why do you have these questions in your minds? ^{23–24}The Son of Man* has power on earth to forgive sins. But how can I prove this to you? Maybe you are thinking it was easy for me to say, ‘Your sins are forgiven.’ There’s no proof that it really happened. But what if I say to the man, ‘Stand up and walk’? Then you will be able to see that I really have this power.” So Jesus said to the paralyzed man, “I tell you, stand up! Take your mat and go home!”

²⁵The man immediately stood up in front of everyone. He picked up his mat and walked home, praising God. ²⁶Everyone was completely amazed and began to praise God. They were filled with great respect for God’s power. They said, “Today we saw amazing things!”

¹ 5:14 *show yourself to the priest* The law of Moses said a priest must decide when a person with leprosy was well.

Levi (Matei) Îl urmează pe Isus*(Mt. 9.9-13; Mc. 2.13-17)*

²⁷După aceea, Isus a ieșit și a văzut un vameș, pe nume Levi, stând în locul de primire a taxelor. Isus i-a spus: „Vino după Mine!”

²⁸Levi a lăsat totul, s-a ridicat și L-a urmat.

²⁹Levi a dat o masă mare pentru Isus acasă la el. Împreună cu ei mâncau mulți vameși* și alți oaspeți. ³⁰Fariseii* și învățătorii Legii s-au dus supărați la ucenicii lui Isus și i-au întrebat: „De ce mâncați și beți cu vameșii și cu alți oameni păcătoși?”

³¹Isus le-a răspuns: „Nu oamenii sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. ³²Eu nu am venit să le cer celor drepti să se schimbe, ci am venit să le cer celor păcătoși să-și schimbe inima și viața.”

Întrebarea despre post*(Mt. 9.14-17; Mc. 2.18-22)*

³³Ei I-au spus: „Ucenicii lui Ioan postesc* și se roagă adesea, și la fel fac și ucenicii fariseilor*; dar ucenicii Tăi mănâncă și beau tot timpul.”

³⁴Isus le-a răspuns: „Puteți voi cere oaspeților mirelui să postească atunci când mirele este cu ei? ³⁵Dar va veni vremea când mirele va fi luat de lângă ei și atunci vor posti.”

³⁶Isus le-a spus apoi această pildă: „Nimeni nu rupe un petic dintr-o haină nouă pentru a-l coase la una veche. Dacă ar face lucrul acesta, ar strica haina cea nouă, iar peticul nu s-ar potrivi la haina veche. ³⁷Și nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi. Dacă ar face una ca asta, burdufurile vechi s-ar sparge. Vinul s-ar vărsa, iar burdufurile s-ar rupe. ³⁸Vinul nou trebuie pus în burdufuri noi. ³⁹Nimeni nu vrea să bea vin nou după ce a băut vin vechi, pentru că se gândește: «Vinul vechi este mai bun.»”

Spicele de grâu și sabbatul*(Mt. 12.1-8; Mc. 2.23-28)*

6¹Într-o zi de sabbat*, Isus trecea prin niște lanuri de grâu. Ucenicii Lui rupeau spice de grâu, le frecau în mână, apoi le mâncau. ²Unii dintre farisei* au spus: „De ce faceți ceea ce nu e permis să faceți în ziua sabbatului?”

³Isus le-a răspuns: „Nu ați citit ce a făcut David*? Când lui și celor care erau cu el li s-a făcut foame, ⁴David a intrat în Casa lui Dumnezeu, a luat pâinea care fusese oferită

Levi (Matthew) Follows Jesus*(Mt. 9:9-13; Mk. 2:13-17)*

²⁷After this Jesus went out and saw a tax collector* sitting at his place for collecting taxes. His name was Levi. Jesus said to him, “Follow me!”

²⁸Levi got up, left everything, and followed Jesus.

²⁹Then Levi gave a big dinner at his house for Jesus. At the table there were many tax collectors and some other people too. ³⁰But the Pharisees* and those who taught the law for the Pharisees began to complain to the followers of Jesus, “Why do you eat and drink with tax collectors and other sinners?”

³¹Jesus answered them, “It is the sick people who need a doctor, not those who are healthy. ³²I have not come to ask good people to change. I have come to ask sinners to change the way they live.”

Jesus Is Not Like Other Religious Leaders*(Mt. 9:14-17; Mk. 2:18-22)*

³³They said to Jesus, “John’s followers often fast* and pray, the same as the followers of the Pharisees.* But your followers eat and drink all the time.”

³⁴Jesus said to them, “At a wedding you can’t ask the friends of the bridegroom* to be sad and fast while he is still with them. ³⁵But the time will come when the groom will be taken away from them. Then his friends will fast.”

³⁶Jesus told them this story: “No one takes cloth off a new coat to cover a hole in an old coat. That would ruin the new coat, and the cloth from the new coat would not be the same as the old cloth. ³⁷Also, no one ever pours new wine into old wineskins.* The new wine would break them. The wine would spill out, and the wineskins would be ruined. ³⁸You always put new wine into new wineskins. ³⁹No one who drinks old wine wants new wine. They say, ‘The old wine is just fine.’”

Jesus Is Lord Over the Sabbath Day*(Mt. 12:1-8; Mk. 2:23-28)*

6¹One time on a Sabbath* day, Jesus was walking through some grain fields. His followers picked the grain, rubbed it in their hands, and ate it. ²Some Pharisees* said, “Why are you doing that? It is against the law of Moses* to do that on the Sabbath day.”

³Jesus answered, “You have read about what David* did when he and the people with him were hungry. ⁴David went into God’s house. He took the bread that was offered to God and ate it. And

lui Dumnezeu, a mâncat-o și a dat și celor care erau cu el. Legea spune că numai preoții pot mânca această pâine.“⁵Apoi Isus le-a spus: „Fiul omului* este Domn chiar și al sabatului.“

Omul cu mâna deformată

(Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

⁶Într-o altă zi de sabat*, Isus a intrat într-o sinagogă* și îi învăța pe oameni. Acolo se afla un om a cărui mână dreaptă era deformată. ⁷Învățătorii Legii și fariseii* se uitau la Isus să vadă dacă va vindeca pe cineva în ziua sabatului, ca să aibă motiv să-L acuze. ⁸Isus le cunoștea gândurile, dar i-a spus omului cu mâna deformată: „Ridică-te și stai în fața tuturor!“ Omul s-a ridicat și a stat în picioare. ⁹Apoi Isus i-a întrebat: „Ce permite Legea să faci într-o zi de sabat? Să faci bine sau rău? Să salvezi sau să distrugi o viață?“ ¹⁰Isus a privit în jur, la fiecare dintre ei, apoi i-a spus omului: „Întinde-ți mâna!“ El a întins-o și mâna i-a fost vindecată. ¹¹Dar fariseii și învățătorii Legii s-au înfuriat foarte tare și au vorbit între ei despre ce ar putea să-I facă lui Isus.

Alegerea celor doisprezece apostoli

(Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

¹²În acele zile, Isus S-a dus pe munte să Se roage. El a petrecut întreaga noapte rugându-Se lui Dumnezeu. ¹³Când s-a făcut ziuă, i-a chemat pe ucenicii Săi și a ales doisprezece dintre ei. Pe aceștia i-a numit apostoli*. ¹⁴Ei erau: Simon, pe care l-a numit și Petru, Andrei, fratele lui Petru, Iacov și Ioan, Filip, Bartolomeu, ¹⁵Matei, Toma, Iacov, fiul lui Alfeu, Simon, căruia i se spunea ZeLOTUL*, ¹⁶Iuda, fiul lui Iacov, și Iuda Iscarioteanul, care până la urmă L-a trădat pe Isus.

Diferite vindecări

(Mt. 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷Isus a coborât de pe munte împreună cu ei și S-a oprit într-un loc neted. Acolo se aflau mulți dintre ucenicii Lui și o mulțime de oameni din toată Iudeea, din Ierusalim și din cetățile din apropierea Tirului și Sidonului. ¹⁸Cu toții veniseră să-L asculte și să fie vindecați de bolile lor. Iar cei chinuți de duhuri rele au fost și ei vindecați. ¹⁹Mulțimea de oameni încerca să-L atingă

he gave some of the bread to the people with him. This was against the law of Moses, which says that only the priests can eat that bread.”⁵Then Jesus said to the Pharisees, “The Son of Man* is Lord over the Sabbath day.”

Jesus Heals a Man on the Sabbath Day

(Mt. 12:9-14; Mk. 3:1-6)

⁶On another Sabbath* day Jesus went into the synagogue* and taught the people. A man with a crippled right hand was there. ⁷The teachers of the law and the Pharisees* were watching Jesus closely. They were waiting to see if he would heal on the Sabbath day. They wanted to see him do something wrong so that they could accuse him. ⁸But Jesus knew what they were thinking. He said to the man with the crippled hand, “Get up and stand here where everyone can see.” The man got up and stood there. ⁹Then Jesus said to them, “I ask you, which is the right thing to do on the Sabbath day: to do good, or to do evil? Is it right to save a life or to destroy one?”

¹⁰Jesus looked around at all of them, then said to the man, “Hold out your hand.” The man held out his hand, and it was healed. ¹¹The Pharisees and the teachers of the law got so mad they couldn’t think straight. They talked to each other about what they could do to Jesus.

Jesus Chooses His Twelve Apostles

(Mt. 10:1-4; Mk. 3:13-19)

¹²A few days later, Jesus went out to a mountain to pray. He stayed there all night praying to God. ¹³The next morning he called his followers. He chose twelve of them and called them apostles.* These are the ones he chose: ¹⁴Simon (Jesus named him Peter), Andrew, brother of Peter, James, John, Philip, Bartholomew, ¹⁵Matthew, Thomas, James, the son of Alphaeus, Simon, called the Zealot,* ¹⁶Judas, the son of James, and Judas Iscariot (the one who gave Jesus to his enemies).

Jesus Teaches and Heals the People

(Mt. 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷Jesus and the apostles* came down from the mountain. Jesus stood on a flat place. A large crowd of his followers was there. Also, there were many people from all around Judea, Jerusalem, and the seacoast cities of Tyre* and Sidon.* ¹⁸They all came to hear Jesus teach and to be healed of their sicknesses. He healed the people who were troubled by evil spirits. ¹⁹Everyone was

pentru că din El ieșea o putere care îi vindeca pe toți.

²⁰Isus Și-a ridicat privirea spre ucenicii Lui și a spus:

„Binecuvântați sunteți voi, cei săraci,
pentru că a voastră este Împărăția lui
Dumnezeu!

²¹ Binecuvântați sunteți voi,
care acum sunteți flămânzi,
pentru că veți fi săturați!
Binecuvântați sunteți voi,
care acum plângeți, pentru că veți râde!

²²Binecuvântați sunteți voi, când oamenii vă urăsc, vă alungă din sinagogle* lor, vă insultă și vă batjocoresc numele din cauza Fiului omului! ²³În ziua aceea, să fiți fericiți și să tresăltați de bucurie, pentru că răsplata voastră este mare în ceruri! Strămoșii acestor oameni s-au purtat la fel față de profeți*.

²⁴Dar, vai de voi, cei bogați, pentru că voi v-ați primit deja mângâierea!

²⁵Vai de voi, cei ce sunteți sătui acum, pentru că veți ajunge flămânzi! Vai de voi, cei ce râdeți acum, pentru că veți fi triști și veți plânge!

²⁶Vai de voi, când toți oamenii spun lucruri frumoase despre voi, pentru că strămoșii lor s-au purtat la fel cu profeții mincinoși!*

Iubirea dușmanilor
(Mt. 5:38–48; 7:12a)

²⁷Dar vouă, cei ce ascultați, vă spun: iubiți-vă dușmanii! Faceți bine celor ce vă urăsc! ²⁸Binecuvântați-i pe cei ce vă blestemă! Rugați-vă pentru cei ce se poartă rău cu voi! ²⁹Dacă cineva te lovește peste un obraz, întoarce-i și obrazul celălalt. Dacă cineva vrea să-ți ia haina, lasă-l să-ți ia și cămașa. ³⁰Dă oricui îți cere ceva. Și dacă cineva ia un lucru care este al tău, nu-l cere înapoi. ³¹Purtați-vă cu ceilalți oameni așa cum ați vrea să se poarte ei cu voi. ³²Dacă îi iubiți doar pe cei ce vă iubesc, de ce considerați că meritați să fiți laudați? Și păcătoșii îi iubesc pe cei care-i iubesc pe ei. ³³Dacă faceți bine doar celor ce vă fac bine, ce laudă credeți că meritați? Și păcătoșii fac la

trying to touch him, because power was coming out from him. Jesus healed them all.

²⁰Jesus looked at his followers and said,

“What great blessings there are
for you who are poor.
God’s kingdom* belongs to you.

²¹ What great blessings there are
for you who are hungry now.
You will be filled.
What great blessings there are
for you who are crying now.
You will be happy and laughing.

²²“People will hate you because you belong to the Son of Man.* They will make you leave their group. They will insult you. They will think it is wrong even to say your name. When these things happen, know that God will bless you. ²³You can be happy then and jump for joy, because you have a great reward in heaven. The ancestors* of those people did the same things to the prophets.*

²⁴“But how bad it will be for you rich people,
because you had your easy life.

²⁵ How bad it will be for you people who are
full now,
because you will be hungry.
How bad it will be for you people who are
laughing now,
because you will be sad and cry.

²⁶“How bad it is when everyone says nothing but good about you. Just look at the false prophets.* Their ancestors always said good things about them.

Love Your Enemies
(Mt. 5:38–48; 7:12a)

²⁷“I say to you people who are listening to me, love your enemies. Do good to those who hate you. ²⁸Ask God to bless the people who ask for bad things to happen to you. Pray for the people who are mean to you. ²⁹If someone hits you on the side of your face, let them hit the other side too. If someone takes your coat, don’t stop them from taking your shirt too. ³⁰Give to everyone who asks you for something. When someone takes something that is yours, don’t ask for it back. ³¹Do for others what you want them to do for you.

³²“If you love only those who love you, should you get any special praise for doing that? No, even sinners love those who love them! ³³If you do good only to those who do good to you, should you get any special praise for doing that? No,

fel. ³⁴Iar dacă împrumutați doar celor de la care sperați să primiți înapoi, meritați să fiți laudați? Și păcătoșii împrumută altor păcătoși, pentru a primi înapoi aceeași sumă. ³⁵Voi însă, iubiți-i pe dușmanii voștri, faceți-le bine și împrumutați-le fără să așteptați nimic în schimb. Atunci răsplata voastră va fi mare și veți fi fiii ai Celui Preaînalt; căci El Însuși este bun și cu cei nerecunoscători și răi. ³⁶Fiți plini de milă, așa cum Tatăl vostru este plin de milă.

Paiul și bârna

(Mt. 7.1–5)

³⁷Nu-i judecați pe alții și nu veți fi judecați. Nu-i condamnați pe alții și nu veți fi condamnați. Iertați-i pe alții și veți fi iertați. ³⁸Dați și vi se va da. Vi se va da o măsură bună, îndesată și clătinată, atât de mult, încât va da și pe dinafară. Cu aceeași măsură cu care măsurați altora vi se va măsura și vouă.“

³⁹Și Isus le-a spus o pildă: „Poate un orb să arate drumul unui alt orb? Nu vor cădea amândoi în șanț? ⁴⁰Nici un elev nu este mai mare decât profesorul său. Dar dacă este bine pregătit, el poate ajunge asemenea profesorului său.

⁴¹De ce vezi tu paiul din ochiul fratelui tău, dar nu vezi bârna din ochiul tău? ⁴²Cum poți spune fratelui tău: «Frate, dă-mi voie să iau paiul acela din ochiul tău», când nu vezi bârna din ochiul tău? Ipocritule, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și apoi vei putea să vezi destul de bine pentru a scoate paiul din ochiul fratelui tău.

Pomul și roada

(Mt. 7.17–20; 12.34b–35)

⁴³Nu există pom bun care să facă roade rele și nu există pom rău care să facă roade bune. ⁴⁴Fiecare pom este cunoscut după fructele sale. Nu se culeg smochine din spinii și nici nu se culeg struguri din mărăcini. ⁴⁵Omul bun scoate lucruri bune din comoara păstrată în inima sa. Iar omul rău scoate lucruri rele din răutatea care este în inima lui, pentru că gura rostește ceea ce se revărsă din inima omului.

even sinners do that! ³⁴If you lend things to people, always expecting to get something back, should you get any special praise for that? No, even sinners lend to other sinners so that they can get back the same amount!

³⁵“I’m telling you to love your enemies and do good to them. Lend to people without expecting to get anything back. If you do this, you will have a great reward. You will be children of the Most High God. Yes, because God is good even to the people who are full of sin and not thankful. ³⁶Give love and mercy the same as your Father gives love and mercy.

Be Careful About Criticizing Others

(Mt. 7:1–5)

³⁷“Don’t judge others, and you will not be judged. Don’t condemn others, and you will not be condemned. Forgive others, and you will be forgiven. ³⁸Give to others, and you will receive. You will be given much. It will be poured into your hands—more than you can hold. You will be given so much that it will spill into your lap. The way you give to others is the way God will give to you.”

³⁹Jesus told them this story: “Can a blind man lead another blind man? No. Both of them will fall into a ditch. ⁴⁰Students are not better than their teacher. But when they have been fully taught, they will be like their teacher.

⁴¹“Why do you notice the small piece of dust that is in your friend’s eye, but you don’t see the big piece of wood that is in your own eye? ⁴²You say to your friend, ‘Let me get that little piece of dust out of your eye.’ Why do you say this? Can’t you see that big piece of wood in your own eye? You are a hypocrite.* First, take the wood out of your own eye. Then you will see clearly to get the dust out of your friend’s eye.

Only Good Trees Produce Good Fruit

(Mt. 7:17–20; 12:34b–35)

⁴³“A good tree does not produce bad fruit. And a bad tree does not produce good fruit. ⁴⁴Every tree is known by the kind of fruit it produces. You won’t find figs on thorny weeds. And you can’t pick grapes from thornbushes! ⁴⁵Good people have good things saved in their hearts. That’s why they say good things. But those who are evil have hearts full of evil, and that’s why they say things that are evil. What people say with their mouths comes from what fills their hearts.

Casa zidită pe stâncă*(Mt. 7:24–27)*

⁴⁶De ce Îmi spuneți: «Doamne, Doamne!», dar nu faceți ce vă spun Eu? ⁴⁷Vă voi spune cu cine se aseamănă cel ce vine la Mine, ascultă cuvintele Mele și le împlinește: ⁴⁸este ca un om care a construit o casă. El a săpat adânc și a pus temelie pe stâncă, iar când au venit apele cu putere peste acea casă, nu au putut s-o clintescă, pentru că a fost bine construită. ⁴⁹Dar cine ascultă cuvintele Mele și nu le împlinește, este ca un om care a construit o casă pe pământ, fără temelie. Apele au venit peste casă și aceasta s-a prăbușit îndată. Și din ea nu a rămas decât o ruină.“

Vindecarea slujitorului unui centurion*(Mt. 8:5–13; Ioan 4:43–54)*

7¹Când a terminat de zis ceea ce dorește să le spună oamenilor, Isus S-a dus în Capernaum. ²Acolo locuia un centurion* care avea un slujitor bolnav, la care ținea foarte mult și care era pe moarte. ³Când centurionul a auzit de Isus, a trimis la El câțiva conducători iudei mai în vârstă, ca să-L roage să vină și să salveze viața slujitorului său. ⁴Ei s-au dus la Isus, L-au rugat din inimă și I-au spus: „Centurionul merită să faci acest lucru pentru el, ⁵pentru că iubește poporul nostru și el este cel ce ne-a construit sinagoga.“

⁶Isus a plecat cu ei. Nu era departe de casă, când centurionul a trimis la El niște prieteni să-I spună: „Doamne, nu Te deranja. Nu merit ca Tu să-mi intri în casă. ⁷De aceea nici nu am îndrăznit să vin la Tine. Poruncește doar, și slujitorul meu va fi vindecat. ⁸Și eu sunt un om care ascultă ordine și, de asemenea, am soldați care ascultă de mine. Dacă spun unuia: «Du-te!», el se duce. Când spun altuia: «Vino!», el vine. Când spun slujitorului meu: «Fă lucrul acesta!», el îl face.“

⁹Când a auzit aceste cuvinte, Isus a rămas foarte impresionat de centurion. El S-a întors spre mulțimea care Îl urma și a zis: „Vă spun că nu am văzut atât de multă credință nici măcar în Israel!“

¹⁰Când s-au întors acasă, cei ce fuseseră trimiși la Isus l-au găsit pe slujitor sănătos.

Two Kinds of People*(Mt. 7:24–27)*

⁴⁶“Why do you call me, ‘Lord, Lord,’ but you don’t do what I say? ⁴⁷The people who come to me, who listen to my teachings and obey them—I will show you what they are like: ⁴⁸They are like a man building a house. He digs deep and builds his house on rock. The floods come, and the water crashes against the house. But the flood cannot move the house, because it was built well.

⁴⁹“But the people who hear my words and do not obey are like a man who builds a house without preparing a foundation. When the floods come, the house falls down easily and is completely destroyed.”

Jesus Heals an Officer’s Servant*(Mt. 8:5–13; Jn. 4:43–54)*

7¹Jesus finished saying all these things to the people. Then he went into Capernaum.* ²In Capernaum there was an army officer.* He had a servant who was very sick; he was near death. The officer loved the servant very much. ³When he heard about Jesus, he sent some older Jewish leaders to him. He wanted the men to ask Jesus to come and save the life of his servant. ⁴The men went to Jesus. They begged Jesus to help the officer. They said, “This officer is worthy to have your help. ⁵He loves our people and he built the synagogue* for us.”

⁶So Jesus went with them. He was coming near the officer’s house when the officer sent friends to say, “Lord, you don’t need to do anything special for me. I am not good enough for you to come into my house. ⁷That is why I did not come to you myself. You need only to give the order, and my servant will be healed. ⁸I know this because I am a man under the authority of other men. And I have soldiers under my authority. I tell one soldier, ‘Go,’ and he goes. And I tell another soldier, ‘Come,’ and he comes. And I say to my servant, ‘Do this,’ and my servant obeys me.”

⁹When Jesus heard this, he was amazed. He turned to the people following him and said, “I tell you, this is the most faith I have seen anywhere, even in Israel.”*

¹⁰The group that was sent to Jesus went back to the house. There they found that the servant was healed.

Învierea fiului văduvei din Nain

¹¹În ziua următoare, Isus S-a dus într-o cetate numită Nain. Ucenicii Lui și o mare mulțime de oameni mergeau cu El. ¹²Când S-a apropiat de poarta cetății, a văzut un om mort care era dus să fie îngropat. Mama lui era văduvă și acesta era singurul ei fiu. Multă lume din oraș era cu ea. ¹³Când a văzut-o, Domnului I s-a făcut milă de ea și i-a spus: „Nu plânge!” ¹⁴Apoi S-a apropiat și a atins sicriul. Oamenii care îl duceau s-au oprit. Apoi Isus a spus: „Tinare, îți spun: ridică-te!” ¹⁵Tânărul s-a ridicat și a început să vorbească. Isus l-a redat mamei lui.

¹⁶Toți au fost cuprinși de uimire și L-au slăvit pe Dumnezeu, spunând: „Printre noi a venit un mare profet” și: „Dumnezeu a venit să-Și ajute poporul!”

¹⁷Vestea aceasta despre Isus s-a răspândit în toată Iudeea și în toate împrejurimile.

Isus și Ioan Botezătorul

(Mt. 11.2–19)

¹⁸Ucenicii lui Ioan s-au dus și i-au spus despre toate aceste lucruri. Atunci Ioan a chemat pe doi dintre ucenicii lui ¹⁹și i-a trimis la Isus să-L întrebe: „Tu ești Cel ce trebuie să vină sau să așteptăm pe altul?”

²⁰Când aceștia au ajuns la Isus, I-au spus: „Ioan Botezătorul ne-a trimis să Te întrebăm: «Tu ești Cel ce trebuie să vină sau să așteptăm pe altul?»”

²¹Chiar atunci Isus a vindecat mulți oameni de boli, de chinuri și de duhuri rele. Și multor orbi le-a redat vederea. ²²Așa că Isus le-a răspuns ucenicilor lui Ioan: „Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan ce ați văzut și ați auzit: orbii văd din nou, cei șchiopi pot să meargă, cei bolnavi de lepră* sunt curățiți, surzii aud, morții sunt aduși la viață, iar săracilor le este predicată Vestea Bună*.” ²³Bindecuvântat este cel care Mă poate accepta.“

²⁴După ce au plecat trimișii lui Ioan, Isus a început să vorbească mulțimii despre Ioan: „Ce doreați să vedeți când v-ați dus în pustie? O trestie bătută de vânt? ²⁵Nu? Atunci ce doreați să vedeți? Un om îmbrăcat în haine frumoase? Nu, oamenii care poartă haine frumoase și trăiesc în lux locuiesc în palatele împăraților. ²⁶Atunci, ce ați ieșit să vedeți? Un profet*? Într-adevăr, și vă spun că ați văzut mai mult decât un profet! ²⁷Ioan este cel despre care este scris:

Jesus Brings a Woman's Son Back to Life

¹¹The next day Jesus and his followers went to a town called Nain. A big crowd was traveling with them. ¹²When Jesus came near the town gate, he saw some people carrying a dead body. It was the only son of a woman who was a widow. Walking with her were many other people from the town. ¹³When the Lord saw the woman, he felt very sorry for her and said, “Don’t cry.” ¹⁴He walked to the open coffin and touched it. The men who were carrying the coffin stopped. Jesus spoke to the dead son: “Young man, I tell you, get up!” ¹⁵Then the boy sat up and began to talk, and Jesus gave him back to his mother.

¹⁶Everyone was filled with fear. They began praising God and said, “A great prophet* is here with us!” and “God is taking care of his people.”

¹⁷This news about Jesus spread all over Judea and to all the other places around there.

John Sends Men to Ask Jesus a Question

(Mt. 11:2–19)

¹⁸John’s followers told him about all these things. John called for two of his followers. ¹⁹He sent them to the Lord to ask, “Are you the one we heard was coming, or should we wait for someone else?”

²⁰So the men came to Jesus. They said, “John the Baptizer* sent us to you with this question: ‘Are you the one who is coming, or should we wait for someone else?’”

²¹Right then Jesus healed many people of their sicknesses and diseases. He healed those who had evil spirits and made many who were blind able to see again. ²²Then he said to John’s followers, “Go tell John what you have seen and heard: The blind can see. The crippled can walk. People with leprosy* are healed. The deaf can hear. The dead are brought back to life. And the Good News* is being told to the poor. ²³What great blessings there are for those who don’t have a problem accepting me.”

²⁴When John’s followers left, Jesus began talking to the people about John: “What did you people go out into the desert to see? Someone who is weak, like a stem of grass¹ blowing in the wind? ²⁵Really, what did you expect to see? Someone dressed in fine clothes? Of course not. People who wear fancy clothes and live in luxury are all in kings’ palaces. ²⁶So what did you go out to see? A prophet*? Yes, John is a prophet. But I tell you, he is more than that. ²⁷This Scripture* was written about him:

¹7:24 stem of grass Literally, “reed.”

«Iată, Îl trimit pe mesagerul Meu
înaintea Ta.
El Îți va pregăti calea.» *Maleahi 3.1*

²⁸Vă spun că dintre toți oamenii nu este nici unul mai presus decât Ioan. Cu toate acestea, chiar și omul cel mai puțin important din Împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.

²⁹(Toți oamenii care l-au ascultat, chiar și vameșii*, au recunoscut că învățătura lui Dumnezeu este bună și toți au fost botezați* cu botezul lui Ioan. ³⁰Dar fariseii* și învățătorii Legii nu au acceptat planul lui Dumnezeu pentru ei, refuzând să fie botezați de Ioan.) ³¹Atunci cu ce să compar oamenii din generația aceasta? Cu ce se aseamănă ei? ³²Ei sunt asemenea copiilor care stau în piață și strigă unii către alții:

«V-am cântat un cântec vesel,
dar nu ați dansat.
V-am cântat un cântec trist,
dar nu ați plâns.»

³³Pentru că Ioan Botezătorul nu mănâncă la fel ca ceilalți oameni și nu bea vin, voi spuneți că are un duh rău în el. ³⁴Fiul omului* mănâncă și bea ca toți ceilalți oameni, iar voi spuneți: «Iată, este un om mândăcios și bețiv, prieten al vameșilor și al păcătoșilor.» ³⁵Dar înțelepciunea este dovedită dreaptă prin lucrurile pe care le face.¹

Femeia păcătoasă

³⁶Un fariseu* L-a invitat pe Isus la masă. Isus S-a dus la el acasă și S-a așezat la masă. ³⁷În cetate era atunci o femeie păcătoasă. Când a aflat ea că Isus mânca în casa fariseului, a cumpărat un vas de alabastru* cu parfum. ³⁸Ea stătea în spatele lui Isus, la picioarele Lui, și plângea. Și a început să-I spele picioarele cu lacrimile ei. Apoi I le-a șters cu părul ei. I-a sărutat picioarele și a turnat parfum pe ele. ³⁹Fariseul care Îl invitase a văzut lucrurile acestea și și-a spus: „Dacă omul acesta ar fi profet*, ar ști cine este femeia care Îl atinge și că este o păcătoasă.“

⁴⁰Dar Isus i-a răspuns: „Simon, am să-ți spun ceva.“

Simon a spus: „Te ascult, Învățătorule.“

¹ 7.35 „Dar înțelepciunea ... le face.“ lit. „Înțelepciunea este îndreptățită de către toți copiii ei.“

‘Listen! I will send my messenger ahead of you.
He will prepare the way for you.’ *Malachi 3:1*

²⁸I tell you, no one ever born is greater than John. But even the least important person in God’s kingdom* is greater than John.”

²⁹(When the people heard this, they all agreed that God’s teaching was good. Even the tax collectors* agreed. These were the people who were baptized* by John. ³⁰But the Pharisees* and experts in the law refused to accept God’s plan for themselves; they did not let John baptize them.)

³¹“What shall I say about the people of this time? What can I compare them to? What are they like? ³²They are like children sitting in the marketplace. One group of children calls to the other children and says,

‘We played flute music for you,
but you did not dance;
we sang a sad song,
but you did not cry.’

³³John the Baptizer came and did not eat the usual food or drink wine. And you say, ‘He has a demon* inside him.’ ³⁴The Son of Man* came eating and drinking. And you say, ‘Look at him! He eats too much and drinks too much wine! He is a friend of the tax collectors and other bad people!’ ³⁵But wisdom is shown to be right by those who accept it.”

Simon the Pharisee

³⁶One of the Pharisees* asked Jesus to eat with him. Jesus went into the Pharisee’s house and took a place at the table.

³⁷There was a sinful woman in that town. She knew that Jesus was eating at the Pharisee’s house. So the woman brought some expensive perfume in an alabaster* jar. ³⁸She stood at Jesus’ feet, crying. Then she began to wash his feet with her tears. She dried his feet with her hair. She kissed his feet many times and rubbed them with the perfume.

³⁹When the Pharisee who asked Jesus to come to his house saw this, he thought to himself, “If this man were a prophet,¹ he would know that the woman who is touching him is a sinner!”

⁴⁰In response, Jesus said to the Pharisee, “Simon, I have something to say to you.”

Simon said, “Let me hear it, teacher.”

¹ 7:39 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people.

⁴¹Isus a zis: „Doi oameni datorau bani unui cămătar. Unul dintre ei îi datora cinci sute de monede de argint*, iar celălalt cincizeci. ⁴²Nici unul dintre ei nu avea bani să-i plătească. Dar cămătarul i-a iertat pe amândoi de datoriile lor. Care dintre cei doi oameni îl va iubi mai mult?“

⁴³Simon a răspuns: „Bănuiesc că cel care datora mai mulți bani.“

„Ai judecat bine“, i-a spus Isus. ⁴⁴Apoi, întorcându-Se spre femeie, i-a spus lui Simon: „Vezi tu femeia aceasta? Am intrat în casa ta și nu Mi-ai dat apă să-Mi spăl picioarele. Dar ea Mi-a spălat picioarele cu lacrimile ei și Mi le-a șters cu părul ei. ⁴⁵Tu nu M-ai primit cu o sărutare, dar ea, de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. ⁴⁶Tu nu Mi-ai uns capul cu untdelemn, dar ea Mi-a uns picioarele cu parfum. ⁴⁷De aceea îți spun: multele ei păcate sunt iertate, pentru că a arătat mare dragoste. Dar cel căruia i se iartă puțin, iubește puțin.“

⁴⁸Apoi Isus i-a spus femeii: „Păcatele îți sunt iertate!“

⁴⁹Cei care erau la masă cu El și-au spus: „Cine este Acesta de poate să ierte chiar și păcatele?“

⁵⁰Dar El i-a spus femeii: „Credința ta te-a mântuit; mergi în pace!“

Isus proclamă Vestea Bună

8¹După aceea, Isus a trecut prin câteva cetăți și sate. El le spunea oamenilor un mesaj de la Dumnezeu, Vestea Bună* despre Împărăția lui Dumnezeu. Cei doisprezece apostoli* erau cu El. ²Cu ei mai erau și niște femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de diferite boli: Maria, căreia i se spunea și Magdalena, din care ieșiseră șapte duhuri rele; ³Ioana, soția lui Cuza, administratorul lui Irod, Suzana și multe altele. Aceste femei i-au ajutat cu ce aveau pe Isus și ucenicii Lui.

Pilda semănătorului

(Mt. 13:1–17; Mc. 4:1–12)

⁴Când s-a strâns o mare mulțime, pentru că au venit la Isus mulți oameni din toate cetățile, El le-a spus această pildă:

⁴¹Jesus said, “There were two men. Both men owed money to the same banker. One man owed him 500 silver coins.* The other man owed him 50 silver coins. ⁴²The men had no money, so they could not pay their debt. But the banker told the men that they did not have to pay him. Which one of those two men will love him more?”

⁴³Simon answered, “I think it would be the one who owed him the most money.”

Jesus said to him, “You are right.” ⁴⁴Then he turned to the woman and said to Simon, “Do you see this woman? When I came into your house, you gave me no water for my feet. But she washed my feet with her tears and dried my feet with her hair. ⁴⁵You did not greet me with a kiss, but she has been kissing my feet since I came in. ⁴⁶You did not honor me with oil for my head, but she rubbed my feet with her sweet-smelling oil. ⁴⁷I tell you that her many sins are forgiven. This is clear, because she showed great love. People who are forgiven only a little will love only a little.”

⁴⁸Then Jesus said to her, “Your sins are forgiven.”

⁴⁹The people sitting at the table began to think to themselves, “Who does this man think he is? How can he forgive sins?”

⁵⁰Jesus said to the woman, “Because you believed, you are saved from your sins. Go in peace.”

The Group With Jesus

8¹The next day, Jesus traveled through some cities and small towns. Jesus told the people a message from God, the Good News about God’s kingdom.* The twelve apostles* were with him. ²There were also some women with him. Jesus had healed these women of sicknesses and evil spirits. One of the women was named Mary Magdalene.¹ Seven demons had come out of her. ³Also with these women were Joanna, the wife of Chuza (the manager of Herod’s* property), Suzanna, and many other women. These women used their own money to help Jesus and his apostles.

A Story About a Farmer Sowing Seed

(Mt. 13:1–17; Mk. 4:1–12)

⁴A large crowd came together. People came to Jesus from every town, and he told them this story:

¹8:2 *Magdalene* Meaning “from Magdala,” a town by Lake Galilee.

⁵„Semănătorul a ieșit să-și semene sămânța. În timp ce semăna, o parte din sămânță a căzut lângă drum. Oamenii au călcat pe ea, păsările cerului au mâncat din ea. ⁶Altă parte a căzut pe pământ pietros. După ce a crescut, s-a veștejit, pentru că nu avea umezeală. ⁷Altă parte din sămânță a căzut printre spini. Spinii au crescut împreună cu ea și au înăbușit-o. ⁸Și altă parte din sămânță a căzut pe pământ bun. A crescut și a adus rod înșutit.“

După ce a spus aceste lucruri, Isus a strigat: „Cine are urechi de auzit, să audă!“

⁹Ucenicii Săi L-au întrebat care este înțelesul acestei pilde.

¹⁰Isus le-a spus: „Voi ați fost aleși să cunoașteți tainele Împărăției lui Dumnezeu, dar celorlalți li se vorbește în pilde, pentru ca:

«Deși privesc, ei să nu vadă
și deși aud, să nu înțeleagă.» *Isaia 6:9*

Înțelesul pildei semănătorului

(Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

¹¹Acesta este înțelesul pildei: sămânța este Cuvântul lui Dumnezeu. ¹²Semințele de lângă drum reprezintă oamenii care aud cuvântul, apoi vine Diavolul și ia învățătura din inimile lor, ca ei să nu creadă și să nu fie mântuiți. ¹³Semințele care au căzut pe pământ pietros reprezintă oamenii care aud cuvântul și îl primesc cu bucurie, dar ei nu au rădăcină. Ei cred pentru un timp, dar când vin necazurile, renunță și se îndepărtează de Dumnezeu. ¹⁴Sămânța care a căzut printre spini reprezintă oamenii care aud cuvântul, dar sunt sufocați de griji, de bogății și de plăcerile vieții. Sămânța aceasta nu reușește nicidecum să aducă rod. ¹⁵Sămânța care a căzut pe pământ bun reprezintă oamenii cu inima sinceră și bună. Când aud cuvântul, ei îl păstrează în sufletele lor și aduc roadă în răbdare.

Folosirea înțelepciunii

(Mc. 4:21-25)

¹⁶Nimeni, după ce aprinde lampa, n-o acoperă cu un vas și nici n-o pune sub pat, ci o pune pe un suport, astfel încât cei care intră să vadă lumina. ¹⁷Fiindcă tot ceea ce este ascuns va fi descoperit; și tot ce este acum secret va fi făcut cunoscut și adus la

⁵“A farmer went out to sow seed. While he was scattering the seed, some of it fell beside the road. People walked on the seed, and the birds ate it all. ⁶Other seed fell on rock. It began to grow but then died because it had no water. ⁷Some other seed fell among thorny weeds. This seed grew, but later the weeds stopped the plants from growing. ⁸The rest of the seed fell on good ground. This seed grew and made 100 times more grain.”

Jesus finished the story. Then he called out, “You people who hear me, listen!”

⁹Jesus’ followers asked him, “What does this story mean?”

¹⁰He said, “You have been chosen to know the secret truths about God’s kingdom.* But I use stories to speak to other people. I do this so that:

‘They will look,
but they will not see;
and they will listen,
but they will not understand.’ *Isaiah 6:9*

Jesus Explains the Story About Seed

(Mt. 13:18-23; Mk. 4:13-20)

¹¹“This is what the story means: The seed is God’s teaching. ¹²Some people are like the seed that fell beside the path. They hear God’s teaching, but then the devil comes and causes them to stop thinking about it. This keeps them from believing it and being saved. ¹³Others are like the seed that fell on rock. That is like the people who hear God’s teaching and gladly accept it. But they don’t have deep roots. They believe for a while. But when trouble comes, they turn away from God.

¹⁴What about the seed that fell among the thorny weeds? That is like the people who hear God’s teaching, but they let the worries, riches, and pleasures of this life stop them from growing. So they never produce a crop.¹ ¹⁵And what about the seed that fell on the good ground? That is like the people who hear God’s teaching with a good, honest heart. They obey it and patiently produce a good crop.

Use the Understanding You Have

(Mk. 4:21-25)

¹⁶“No one lights a lamp and then covers it with a bowl or hides it under a bed. Instead, they put the lamp on a lampstand so that the people who come in will have enough light to see. ¹⁷Everything that is hidden will become clear. Every secret thing will be made known, and

¹ 8:14 *produce a crop* Meaning to do the good things God wants his people to do.

lumină. ¹⁸Fiți atenți deci cum ascultați, pentru că celui ce are i se va da mai mult. Dar celui ce nu are i se va lua și ceea ce crede că are.“

Mama și frații lui Isus

(Mt. 12:46–50; Mc. 3:31–35)

¹⁹Mama și frații lui Isus au venit să-L vadă, dar nu au putut să ajungă la El din cauza mulțimii. ²⁰Cineva I-a spus: „Mama și frații Tăi stau afară și vor să Te vadă.“

²¹Dar Isus a răspuns: „Mama și frații Mei sunt cei ce ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și îl împlinesc.“

Potolirea furtunii

(Mt. 8:23–27; Mc. 4:35–41)

²²Într-una din zile, Isus S-a urcat într-o corabie împreună cu ucenicii Lui. El le-a spus: „Să trecem pe malul celălalt al lacului.“ Și au plecat în larg. ²³Pe când barca înainta, Isus a adormit. O furtună mare s-a pornit pe lac. Corabia lor a început să se umple cu apă și ei erau în primejdie. ²⁴Așa că ucenicii au venit și L-au trezit pe Isus, strigând: „Stăpâne, Stăpâne, ne scufundăm!“

Atunci El S-a ridicat și a certat vântul și valurile. Furtuna s-a oprit și valurile s-au liniștit. ²⁵Apoi Isus i-a întrebat: „Unde vă este credința?“

Dar ei erau speriați și uimiți și își spuneau unul altuia: „Cine este Acesta care poruncește până și vântului și apei și este ascultat de ele?“

Vindecarea unui om posedat de dururi rele

(Mt. 8:28–34; Mc. 5:1–20)

²⁶Isus și ucenicii Lui au ajuns cu corabia în ținutul gherghesenilor, care este pe malul opus Galileii. ²⁷Când Isus a coborât pe mal, L-a întâmpinat un om din cetate, care era posedat de demoni*. Mult timp el nu purtase haine și nici nu locuise într-o casă, ci locuia printre morminte. ^{28–29}Isus a poruncit duhului să iasă din omul acela pe care pusese

everyone will see it. ¹⁸So think carefully about what you are hearing. The people who have some understanding will receive more. But those who do not have understanding will lose even what they think they have.”

Jesus' Followers Are His True Family

(Mt. 12:46–50; Mk. 3:31–35)

¹⁹Jesus' mother and brothers came to visit him. But they could not get close to him, because there were so many people. ²⁰Someone said to Jesus, “Your mother and your brothers are standing outside. They want to see you.”

²¹Jesus answered them, “My mother and my brothers are those who listen to God's teaching and obey it.”

Jesus' Followers See His Power

(Mt. 8:23–27; Mk. 4:35–41)

²²One day Jesus and his followers got into a boat. He said to them, “Come with me across the lake.” And so they started across. ²³While they were sailing, Jesus slept. A big storm blew across the lake, and the boat began to fill with water. They were in danger. ²⁴The followers went to Jesus and woke him. They said, “Master! Master! We will drown!”

Jesus got up. He gave a command to the wind and the waves. The wind stopped, and the lake became calm. ²⁵He said to his followers, “Where is your faith?”

They were afraid and amazed. They said to each other, “What kind of man is this? He commands the wind and the water, and they obey him.”

Jesus Frees a Man From Evil Spirits

(Mt. 8:28–34; Mk. 5:1–20)

²⁶Jesus and his followers sailed on across the lake. They sailed to the area where the Gerasene people live, across from Galilee. ²⁷When Jesus got out of the boat, a man from that town came to him. This man had demons* inside him. For a long time he had worn no clothes. He did not live in a house but in the caves where the dead are buried.

^{28–29}The demon inside the man had often seized him, and he had been put in jail with his hands and feet in chains. But he would always break the

stăpânire de mult timp. Omul fusese pus în închisoare, cu lanțuri la mâini și la picioare, dar întotdeauna reușise să scape din lanțuri și fusese dus de demon în pustie. Atunci omul a căzut la picioarele lui Isus și a strigat: „Ce ai cu mine Isuse, Fiul Dumnezeului Cel Preaînalt? Te rog, nu mă chinui!”

³⁰Isus l-a întrebat: „Cum te numești?”

El a răspuns: „Legiune”¹ pentru că în el intraseră mai mulți demoni. ³¹Demonii L-au rugat pe Isus să nu le poruncească să se ducă în întunericul etern.² ³²Pe munte era o turmă mare de porci care pășteau. Demonii L-au rugat pe Isus să-i lase să intre în ei. Isus le-a dat voie. ³³Demonii au ieșit din om și au intrat în porci. Apoi turma s-a repezit în jos, de pe râpă, direct în lac. Și toți porcii s-au înecat.

³⁴Când oamenii care aveau grijă de porci au văzut ce se întâmplase, au alergat și au povestit în cetate și prin sate cele văzute. ³⁵Oamenii au ieșit să vadă ce se întâmplase. Au venit la Isus și l-au găsit pe omul din care fuseseră scoși demonii stând la picioarele Lui. Era îmbrăcat și gândirea îi era limpede. Atunci oamenii au fost cuprinși de frică. ³⁶Cei care au văzut ce se întâmplase au povestit și altora cum a fost vindecat omul posedat de demoni. ³⁷Toți oamenii din ținutul gherghesenilor L-au rugat pe Isus să plece de la ei, pentru că erau toți înspăimântați. Atunci Isus S-a urcat în corabie și a plecat. ³⁸Dar omul din care ieșiseră duhurile L-a rugat să-l ia cu El.

Isus i-a răspuns: ³⁹„Întoarce-te acasă și povestește-le oamenilor tot ce a făcut Dumnezeu pentru tine.”

Omul a plecat și a spus în toată cetatea ce făcuse Isus pentru el.

Isus redă viața unei fetițe și vindecă o femeie bolnavă
(Mt. 9.18–26; Mc. 5.21–43)

⁴⁰Când S-a întors Isus în Galileea, mulțimea L-a primit cu bucurie, căci toți Îl așteptau. ⁴¹Chiar atunci a venit un bărbat, pe nume Iair, care era conducătorul sinagogii*. El a căzut la picioarele lui Isus și L-a rugat să meargă la el acasă. ⁴²Singura lui fiică, în vârstă de doisprezece ani, era pe moarte.

¹ 8:30 *legiune* în armata romană, o legiune avea șase mii de soldați. ² 8:31 *întunericul etern* lit. abis.

chains. The demon inside him would force him to go out to the places where no one lived. Jesus commanded the evil spirit to come out of the man. When the man saw Jesus, he fell down before him, shouting with a loud voice, “What do you want with me, Jesus, Son of the Most High God? Please, don’t punish me!”

³⁰Jesus asked him, “What is your name?”

The man answered, “Legion.”¹ (He said his name was “Legion” because many demons had gone into him.) ³¹The demons begged Jesus not to send them into the bottomless pit.² ³²On that hill there was a big herd of pigs eating. The demons begged Jesus to allow them to go into the pigs. So he allowed them to do this. ³³Then the demons came out of the man and went into the pigs. The herd of pigs ran down the hill into the lake, and all were drowned.

³⁴The men who were caring for the pigs ran away and told the story in the fields and in the town. ³⁵People went out to see what had happened. They came to Jesus and found the man sitting there at the feet of Jesus. The man had clothes on and was in his right mind again; the demons were gone. This made the people afraid. ³⁶The men who saw these things happen told the others all about how Jesus made the man well. ³⁷All those who lived in the area around Gerasa asked Jesus to go away because they were afraid.

So Jesus got into the boat to go back to Galilee. ³⁸The man he had healed begged to go with him. But Jesus sent him away, saying, ³⁹“Go back home and tell people what God did for you.”

So the man went all over town telling what Jesus had done for him.

Jesus Gives Life to a Dead Girl and Heals a Sick Woman
(Mt. 9:18–26; Mk. 5:21–43)

⁴⁰When Jesus went back to Galilee, the people welcomed him. Everyone was waiting for him. ^{41–42}A man named Jairus came to him. He was a leader of the synagogue.* He had only one daughter. She was twelve years old, and she was dying. So Jairus bowed down at the feet of Jesus and begged him to come to his house.

¹ 8:30 “Legion” This name means very many. A legion was about 6000 men in the Roman army. ² 8:31 *bottomless pit* Literally, “the abyss,” something like a deep hole where evil spirits are kept.

În drum spre casa lui Iair, mulțimea se înghesuia în jurul lui Isus. ⁴³Se afla acolo și o femeie care avea o hemoragie de doisprezece ani. Ea își cheltuise tot ce avea cu doctorii, dar nici unul nu reușise s-o vindece. ⁴⁴Ea a venit pe la spatele lui Isus și s-a atins de poala hainei Lui. Imediat hemoragia i s-a oprit. ⁴⁵Isus a întrebat: „Cine M-a atins?”

Când toți au negat, Petru a spus: „Învățătorule, mulțimile se înghesuie în jurul Tău, toți Te împing și Tu mai întreb: «Cine M-a atins?»!”

⁴⁶Dar Isus a spus: „Cineva M-a atins, pentru că am simțit o putere ieșind din Mine.” ⁴⁷Când a văzut că nu a rămas neobservată, femeia a venit tremurând și a căzut înaintea Lui. Acolo, în fața tuturor oamenilor, ea a spus de ce L-a atins pe Isus și a povestit cum a fost imediat vindecată. ⁴⁸Atunci Isus i-a spus: „Fiică, credința ta te-a vindecat. Du-te în pace!”

⁴⁹În timp ce El încă vorbea, a venit cineva din casa conducătorului sinagogii și i-a spus: „Fiica ta a murit. Nu-L mai deranja pe Învățătorul!”

⁵⁰Dar Isus l-a auzit și i-a spus lui Iair: „Nu te teme! Crede doar și fiica ta va fi vindecată.”

⁵¹Când au ajuns în casă, Isus nu a lăsat pe nimeni să intre cu El, în afară de Petru, Ioan, Iacov și de mama și tatăl fetei. ⁵²Toți plângeau și o jeleau. Isus a spus: „Nu mai plângeți! Fata nu e moartă, ci doarme.”

⁵³Toți au râs de El, căci știau că ea murise. ⁵⁴Dar Isus a luat-o de mână și i-a spus: „Copilă, ridică-te!” ⁵⁵Duhul ei s-a întors în ea și imediat fata s-a ridicat. Isus le-a spus să-i dea ceva să mănânce. ⁵⁶Părinții fetei erau din cale afară de uimiți. Dar Isus le-a spus să nu povestească nimănui despre cele întâmplate.

Trimiterea celor doisprezece

(Mt. 10.5–15; Mc. 6.7–13)

9¹Isus i-a adunat laolaltă pe cei doisprezece ucenici și le-a dat putere și autoritate peste demoni* și puterea de a vindeca boli. ²Apoi i-a trimis să predice lumii despre Împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe cei bolnavi. ³Isus le-a spus: „Nu luați nimic pentru drum: nici toiag, nici traistă, nici mâncare, nici bani, și nu luați haine în plus cu voi. ⁴Când intrați într-o casă, rămâneți acolo până când vine timpul să plecați.

While Jesus was going to Jairus' house, the people crowded all around him. ⁴³A woman was there who had been bleeding for twelve years. She had spent all her money on doctors,¹ but no doctor was able to heal her. ⁴⁴The woman came behind Jesus and touched the bottom of his coat. At that moment, her bleeding stopped. ⁴⁵Then Jesus said, “Who touched me?”

They all said they had not touched him. And Peter said, “Master, people are all around you, pushing against you.”

⁴⁶But Jesus said, “Someone touched me. I felt power go out from me.” ⁴⁷When the woman saw that she could not hide, she came forward, shaking. She bowed down before Jesus. While everyone listened, she told why she touched him. Then she said that she was healed immediately when she touched him. ⁴⁸Jesus said to her, “My daughter, you are made well because you believed. Go in peace.”

⁴⁹While Jesus was still speaking, someone came from the house of the synagogue leader and said, “Your daughter has died! Don't bother the teacher anymore.”

⁵⁰Jesus heard this and said to Jairus, “Don't be afraid! Just believe and your daughter will be well.”

⁵¹Jesus went to the house. He let only Peter, John, James, and the girl's father and mother go inside with him. ⁵²Everyone was crying and feeling sad because the girl was dead. But Jesus said, “Don't cry. She is not dead. She is only sleeping.”

⁵³The people laughed at him, because they knew that the girl was dead. ⁵⁴But Jesus held her hand and called to her, “Little girl, stand up!” ⁵⁵Her spirit came back into her, and she stood up immediately. Jesus said, “Give her something to eat.” ⁵⁶The girl's parents were amazed. He told them not to tell anyone about what happened.

Jesus Sends His Apostles on a Mission

(Mt. 10:5–15; Mk. 6:7–13)

9¹Jesus called his twelve apostles* together. He gave them power to heal sicknesses and power to force demons* out of people. ²He sent them to tell about God's kingdom* and to heal the sick. ³He said to them, “When you travel, don't take a walking stick. Also, don't carry a bag, food, or money. Take for your trip only the clothes you are wearing. ⁴When you go into a

¹ 8:43 She had spent ... doctors Some Greek copies do not have these words.

⁵Și dacă oamenii nu vă primesc cu bucurie, la plecarea din localitatea aceea, scuturați-vă și praful de pe picioare. Acesta va fi un avertisment pentru ei.“

⁶Ei au plecat și au mers din sat în sat, spunând Vestea Bună* și vindecând oamenii în fiecare loc.

Nedumerirea lui Irod

(Mt. 14.1-12; Mc. 6.14-29)

⁷Guvernatorul Irod* a auzit despre toate lucrurile care se întâmplau. El a fost din cale afară de nedumerit, pentru că unii oameni spuneau că Ioan a înviat din morți, ⁸alții că s-a arătat Ilie, iar alții ziceau că a înviat unul dintre profeții* din trecut. ⁹Dar Irod a spus: „Eu i-am tăiat capul lui Ioan. Cine este Cel despre care aud toate aceste lucruri?“ Și căuta să-L vadă pe Isus.

Înmulțirea pâinilor

(Mt. 14.13-21; Mc. 6.30-44; Ioan 6.1-14)

¹⁰Când s-au întors, apostolii* I-au povestit lui Isus despre tot ceea ce făcuseră. Atunci, Isus i-a luat cu El într-o cetate numită Betsaida, unde puteau să fie singuri. ¹¹Dar mulțimile au aflat și s-au dus pe urmele Lui. Isus le-a primit și le-a vorbit despre Împărăția lui Dumnezeu și i-a vindecat pe cei care aveau nevoie de vindecare.

¹²Dar ziua era pe sfârșite. Cei doisprezece au venit la El și I-au spus: „Acesta este un loc izolat. Spune oamenilor să plece și să meargă prin satele și pe la gospodăriile din împrejurimi pentru a căuta mâncare și un loc unde să doarmă.“

¹³Dar Isus le-a spus: „Dați-le voi să mănânce.“

Ei au răspuns: „Nu avem decât cinci pâini și doi pești. Vrei să mergem să cumpărăm mâncare pentru toți oamenii aceștia?“ ¹⁴(Acolo erau cam cinci mii de bărbați.)

Isus le-a spus ucenicilor: „Așezați-i în grupuri de câte cincizeci.“

¹⁵Așa au și făcut și au spus tuturor oamenilor să se așeze. ¹⁶Isus a luat cele cinci pâini și cei doi pești, și-a ridicat ochii spre cer și I-a mulțumit lui Dumnezeu. Apoi le-a împărțit și le-a dat ucenicilor ca să le dea oamenilor. ¹⁷Toți oamenii au mâncat și s-au săturat. Și cu ce a rămas de la masă au umplut douăsprezece coșuri.

house, stay there until it is time to leave. ⁵If the people in the town will not welcome you, go outside the town and shake the dust off your feet¹ as a warning to them.”

⁶So the apostles went out. They traveled through all the towns. They told the Good News* and healed people everywhere.

Herod Is Confused About Jesus

(Mt. 14:1-12; Mk. 6:14-29)

⁷Herod* the ruler heard about all these things that were happening. He was confused because some people said, “John the Baptizer has risen from death.” ⁸Others said, “Elijah* has come to us.” And some others said, “One of the prophets* from long ago has risen from death.” ⁹Herod said, “I cut off John’s head. So who is this man I hear these things about?” Herod continued trying to see Jesus.

Jesus Feeds More Than 5000

(Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰When the apostles* came back, they told Jesus what they had done on their trip. Then he took them away to a town called Betsaida. There, he and his apostles could be alone together. ¹¹But the people learned where Jesus went and followed him. He welcomed them and talked with them about God’s kingdom.* He healed the people who were sick.

¹²Late in the afternoon, the twelve apostles came to Jesus and said, “No one lives in this place. Send the people away. They need to find food and places to sleep in the farms and towns around here.”

¹³But Jesus said to the apostles, “You give them something to eat.”

They said, “We have only five loaves of bread and two fish. Do you want us to go buy food for all these people?” There are too many! ¹⁴(There were about 5000 men there.)

Jesus said to his followers, “Tell the people to sit in groups of about 50 people.”

¹⁵So the followers did this and everyone sat down. ¹⁶Then Jesus took the five loaves of bread and two fish. He looked up into the sky and thanked God for the food. Then he broke it into pieces, which he gave to the followers to give to the people. ¹⁷They all ate until they were full. And there was a lot of food left. Twelve baskets were filled with the pieces of food that were not eaten.

¹ 9:5 *shake the dust off your feet* A warning. It would show that they were finished talking to these people.

Mărturia lui Petru despre Isus*(Mt. 16.13–19; Mc. 8.27–29)*

¹⁸Odată, pe când Isus Se ruga singur, ucenicii au venit la El. Isus i-a întrebat: „Cine spun oamenii că sunt Eu?”

¹⁹Ei au răspuns: „Unii spun că ești Ioan Botezătorul; alții că ești Ilie; iar alții spun că ești unul dintre profeții* din trecut care a înviat.”

²⁰Isus i-a întrebat: „Dar voi cine ziceți că sunt?”

Petru a răspuns: „Tu ești Cristosul* lui Dumnezeu!”

²¹Dar Isus i-a avertizat să nu spună nimă-nui lucrul acesta.

Prima vestire a suferințelor*(Mt. 16.21–28; Mc. 8.30–9.1)*

²²El a spus: „Fiul omului* va suferi multe, va fi respins de conducătorii iudei, de marii preoți și de învățătorii Legii, va fi omorât și în a treia zi va învia.”

²³Apoi Isus a continuat prin a le spune tuturor: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să renunțe la sine însuși. El trebuie să-și ducă în fiecare zi crucea care i-a fost dată și să Mă urmeze. ²⁴Pentru că cine vrea să-și salveze viața o va pierde. Dar cine își va pierde viața pentru Mine o va salva. ²⁵La ce i-ar folosi unui om să câștige întreaga lume, dacă se distruge pe el însuși sau este pierdut? ²⁶Dacă cuiva îi este rușine de Mine sau de învățătura Mea, atunci și Mie Îmi va fi rușine de el. Îmi va fi rușine de el când Mă voi întoarce în slava Mea, în slava Tatălui și a sfinților îngeri. ²⁷Dar Eu vă spun adevărul: sunt câțiva aici care nu vor muri până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu.”

Schimbarea la față*(Mt. 17.1–8; Mc. 9.2–8)*

²⁸Cam la opt zile după ce a spus aceste cuvinte, Isus i-a luat cu El pe Petru, Ioan și Iacov și S-a dus pe munte să Se roage. ²⁹În timp ce Se ruga, înfățișarea Lui s-a schimbat, iar hainele Sale au devenit de un alb strălucitor. ³⁰Și deodată au apărut doi bărbați care vorbeau cu Isus. Cei doi bărbați erau Moise și Ilie. ³¹Ei apăruseră în slavă și vorbeau cu Isus despre moartea Lui, care urma să aibă loc în Ierusalim. ³²Petru și cei ce erau cu el dormeau adânc. Dar când s-au trezit, au văzut slava lui Isus și pe cei doi

Peter Says Jesus Is the Christ*(Mt. 16:13–19; Mk. 8:27–29)*

¹⁸One time Jesus was praying alone. His followers came together there, and he asked them, “Who do the people say I am?”

¹⁹They answered, “Some people say you are John the Baptizer. Others say you are Elijah.* And some people say you are one of the prophets* from long ago that has come back to life.”

²⁰Then Jesus said to his followers, “And who do you say I am?”

Peter answered, “You are the Christ* from God.”

²¹Jesus warned them not to tell anyone.

Jesus Says He Must Die*(Mt. 16:21–28; Mk. 8:30–9:1)*

²²Then Jesus said, “The Son of Man* must suffer many things. He will be rejected by the older Jewish leaders, the leading priests, and teachers of the law. And he will be killed. But after three days he will be raised from death.”

²³Jesus continued to say to all of them, “Whoever wants to be my follower must say no to themselves and what they want to do. They must accept the cross* that is given to them every day and follow me. ²⁴Those who try to keep the life they have will lose it. But those who give up their life for me will save it. ²⁵It is worth nothing for you to have the whole world if you yourself are destroyed or lost. ²⁶Don’t be ashamed of me and my teaching. If that happens, I’ will be ashamed of you when I come with my divine greatness* and that of the Father and the holy angels. ²⁷Believe me when I say that some of you people standing here will see God’s kingdom* before you die.”

Jesus Is Seen With Moses and Elijah*(Mt. 17:1–8; Mk. 9:2–8)*

²⁸About eight days after Jesus said these things, he took Peter, John, and James and went up on a mountain to pray. ²⁹While Jesus was praying, his face began to change. His clothes became shining white. ³⁰Then two men were there, talking with him. They were Moses* and Elijah.* ³¹They also looked bright and glorious. They were talking with Jesus about his death that would happen in Jerusalem. ³²Peter and the others were asleep. But they woke up and saw the glory* of Jesus. They

¹9:26 / Literally, “the Son of Man” (Jesus).

bărbați care stăteau cu El. ³³În timp ce Moise și Ilie* se îndepărtau de El, Petru I-a spus lui Isus: „Învățătorule, este bine că suntem aici. Să facem trei corturi: unul pentru Tine, unul pentru Moise și unul pentru Ilie.“ (Dar Petru nu știa ce spune.)

³⁴În timp ce spunea aceste lucruri, un nor a venit deasupra lor și i-a acoperit cu umbra lui. Când norul i-a acoperit, ei s-au speriat. ³⁵Un glas s-a auzit din nor, spunând: „Acesta este Fiul Meu; El este Alesul Meu. De El să ascultați!“

³⁶După ce s-a auzit glasul acela, Isus a rămas singur acolo. Petru, Iacov și Ioan nu au spus nimic și nu au povestit nimănui atunci despre cele văzute.

Vindecarea unui demonizat

(Mt. 17.14–18; Mc. 9.14–27)

³⁷În ziua următoare, când au coborât de pe munte, o mare mulțime de oameni L-a întâmpinat pe Isus. ³⁸Chiar atunci un om din mulțime a strigat: „Învățătorule, Te implor, uită-Te la fiul meu pentru că este singurul meu copil. ³⁹Fără nici o avertizare, un duh pune stăpânire pe el și băiatul începe brusc să țipe. Îi dă convulsii până face spume la gură. Duhul rău îl chinuie mult și rareori îl lasă în pace. ⁴⁰I-am rugat pe ucenicii Tăi să scoată duhul, dar ei nu au reușit.“

⁴¹Atunci Isus a răspuns: „Oameni necredincioși și porniți pe căi greșite! Cât timp trebuie să mai stau cu voi și să am răbdare cu voi? Adu-ți fiul aici!“

⁴²Când băiatul era pe drum, demonul* l-a aruncat la pământ cu convulsii. Dar Isus a certat duhul rău. L-a vindecat pe băiat și l-a dat înapoi tatălui său.

Isus vorbește despre moartea Sa

(Mt. 17.22–23; Mc. 9.30–32)

⁴³Toți oamenii erau copleșiți de măreția lui Dumnezeu. În timp ce oamenii se minunau de toate lucrurile pe care le făcea Isus, El le-a spus ucenicilor: ⁴⁴„Fiți atenți la ceea ce vă spun acum: Fiul omului* va fi dat în mâinile oamenilor.“ ⁴⁵Dar ucenicii nu au înțeles aceste cuvinte. Înțelesul lor era ascuns pentru ei, astfel ca ei să nu îl priceapă. Dar le era frică să-L întrebe pe Isus ce a vrut să zică.

also saw the two men who were standing with him. ³³When Moses and Elijah were leaving, Peter said, “Master, it is good that we are here. We will put three tents here—one for you, one for Moses, and one for Elijah.” (He did not know what he was saying.)

³⁴While Peter was saying these things, a cloud came all around them. Peter, John, and James were afraid when the cloud covered them. ³⁵A voice came from the cloud and said, “This is my Son. He is the one I have chosen. Obey him.”

³⁶When the voice stopped, only Jesus was there. Peter, John, and James said nothing. And for a long time after that they told no one about what they had seen.

Jesus Frees a Boy From an Evil Spirit

(Mt. 17:14–18; Mk. 9:14–27)

³⁷The next day, Jesus, Peter, John, and James came down from the mountain. A large group of people met Jesus. ³⁸A man in the group shouted to him, “Teacher, please come and look at my son. He is the only child I have. ³⁹An evil spirit comes into him, and then he shouts. He loses control of himself and foams at the mouth. The evil spirit continues to hurt him and almost never leaves him. ⁴⁰I begged your followers to make the evil spirit leave my son, but they could not do it.”

⁴¹Jesus answered, “You people today have no faith. Your lives are all wrong. How long must I be with you and be patient with you?” Then Jesus said to the man, “Bring your son here.”

⁴²While the boy was coming, the demon* threw the boy to the ground. The boy lost control of himself. But Jesus gave a strong command to the evil spirit. Then the boy was healed, and Jesus gave him back to his father. ⁴³All the people were amazed at the great power of God.

Jesus Talks About His Death

(Mt. 17:22–23; Mk. 9:30–32)

The people were still amazed about all the things Jesus did. He said to his followers, ⁴⁴“Don’t forget what I will tell you now: The Son of Man* will soon be put under the control of others.” ⁴⁵But the followers did not understand what he meant. The meaning was hidden from them so that they could not understand it. But they were afraid to ask Jesus about what he said.

Cine este cel mai mare*(Mt. 18:1–5; Mc. 9:33–37)*

⁴⁶Apoi, ucenicii au început să se certe dorind să știe care dintre ei este cel mai important. ⁴⁷Dar Isus, care le cunoștea gândurile, a luat un copilăș și l-a pus lângă El. ⁴⁸Și le-a spus: „Cine primește un copilăș ca acesta în Numele Meu, pe Mine Mă primește. Și cine Mă primește pe Mine Îl primește pe Cel ce M-a trimis. Acela dintre voi toți care este considerat cel mai neînsemnat va fi cel mai important.“

Cine nu este împotriva voastră este cu voi*(Mc. 9:38–40)*

⁴⁹Ioan L-a întrebat: „Învățătorule, am văzut un om alungând demoni* în Numele Tău. Am încercat să-l oprim pentru că nu este unul dintre noi.“

⁵⁰Dar Isus i-a răspuns: „Nu-l opriți, căci cine nu este împotriva voastră este de partea voastră.“

„Foc din cer“

⁵¹Când s-a apropiat timpul ca Isus să fie luat în cer, El S-a hotărât să meargă la Ierusalim. ⁵²El a trimis înainte niște mesageri. Aceștia au plecat și au mers într-un sat din Samaria ca să pregătească totul pentru Isus. ⁵³Samaritenii nu L-au primit, pentru că Isus Se îndrepta spre Ierusalim. ⁵⁴Când ucenicii Săi, Iacov și Ioan, au văzut lucrul acesta, au spus: „Doamne, vrei să cerem să coboare foc din cer și să-i distrugă?!”

⁵⁵Dar Isus S-a întors spre ei și i-a certat.² ⁵⁶Apoi Isus și ucenicii Lui au plecat în alt sat.

Cum să-L urmăm pe Isus*(Mt. 8:19–22)*

⁵⁷Pe când mergeau pe drum, cineva I-a spus lui Isus: „Te voi urma oriunde vei merge.“

⁵⁸Dar Isus i-a răspuns: „Vulpile au vizuini, iar păsările cerului au cuiburi. Dar Fiul omului* nu are un loc unde să-și pună capul și să Se odihnească.“

⁵⁹Altuia, Isus i-a spus: „Urmează-Mă!“

Dar omul a spus: „Lasă-mă, mai întâi, să mă duc să-mi îngrop tatăl!“

¹ 9:54 *Versetul 54* Unele manuscrise adaugă: „... așa cum a făcut Ilie?“ ² 9:55 *Versetul 55* Unele manuscrise grecești adaugă: „Isus a mai spus: «Nu știți de ce duh sunteți însuflețiți. ⁵⁶Fiul omului nu a venit să distrugă sufletele oamenilor, ci să le mântuiască.»“

Who Is the Greatest?*(Mt. 18:1–5; Mk. 9:33–37)*

⁴⁶Jesus' followers began to have an argument about which one of them was the greatest. ⁴⁷Jesus knew what they were thinking, so he took a little child and stood the child beside him. ⁴⁸Then he said to the followers, “Whoever accepts a little child like this in my name is accepting me. And anyone who accepts me is also accepting the one who sent me. The one among you who is the most humble—this is the one who is great.”

Whoever Is Not Against You Is for You*(Mk. 9:38–40)*

⁴⁹John answered, “Master, we saw someone using your name to force demons* out of people. We told him to stop because he does not belong to our group.”

⁵⁰Jesus said to him, “Don't stop him. Whoever is not against you is for you.”

A Samaritan Town

⁵¹The time was coming near when Jesus would leave and go back to heaven. He decided to go to Jerusalem. ⁵²He sent some men ahead of him. They went into a town in Samaria to make everything ready for him. ⁵³But the people there would not welcome Jesus because he was going toward Jerusalem. ⁵⁴James and John, the followers of Jesus, saw this. They said, “Lord, do you want us to call fire down from heaven and destroy those people?”¹

⁵⁵But Jesus turned and criticized them for saying this.² ⁵⁶Then he and his followers went to another town.

Following Jesus*(Mt. 8:19–22)*

⁵⁷They were all traveling along the road. Someone said to Jesus, “I will follow you anywhere you go.”

⁵⁸He answered, “The foxes have holes to live in. The birds have nests. But the Son of Man* has no place where he can rest his head.”

⁵⁹Jesus said to another man, “Follow me!”

But the man said, “Lord, let me go and bury my father first.”

¹ 9:54 Some Greek copies add “... like Elijah did?” ² 9:55 Some Greek copies add “And he said, “You don't know what kind of spirit you belong to. ⁵⁶The Son of Man did not come to destroy people's lives but to save them.””

⁶⁰Însă Isus i-a răspuns: „Lasă morții să-și îngroape morții și tu du-te și spune lumii despre Împărăția lui Dumnezeu!”

⁶¹Alt om a spus: „Te voi urma, Doamne, dar lasă-mă, mai întâi, să-mi iau la revedere de la ai mei!”

⁶²Dar Isus i-a răspuns: „Cel care pune mâna pe plug, dar se uită înapoi, nu este pregătit pentru Împărăția lui Dumnezeu.”

Trimiterea celor șaptezeci

10¹După ce s-au întâmplat aceste lucruri, Domnul a ales încă șaptezeci¹ de oameni. El i-a trimis să meargă câte doi, înaintea Lui, în fiecare cetate și în fiecare loc pe unde urma să treacă. ²El le-a spus: „Recolta este bogată, dar puțini sunt lucrătorii! Rugați deci pe Domnul secerișului să trimită mai mulți lucrători la secerișul Său! ³Duceți-vă! Și țineți minte că vă trimit ca pe niște miei în mijlocul lupilor. ⁴Nu luați cu voi traistă, sac sau încălțăminte. Și nu salutați oamenii pe care îi întâlniți pe drum. ⁵Când intrați într-o casă, primele voastre cuvinte să fie: «Pacea să fie peste casa aceasta!» ⁶Dacă în acea casă locuiește un om iubitor de pace, pacea voastră va veni asupra lui. Dacă nu, aceasta se va întoarce la voi. ⁷Rămâneți în casa aceea, mâncați și beți ce vi se dă, pentru că lucrătorul merită această plată. Să nu vă mutați din casă în casă. ⁸Când intrați într-o localitate și oamenii vă primesc bine, mâncați ce vi se va pune înainte. ⁹Vindecați bolnavii din acea localitate și spuneți-le oamenilor: «Împărăția lui Dumnezeu a venit la voi!» ¹⁰Când intrați într-o localitate și oamenii nu vă primesc bine, ieșiți pe străzile ei și spuneți: ¹¹«Scuturăm împotriva voastră chiar și praful din localitatea voastră care s-a lipit de picioarele noastre! Să știți totuși că Împărăția lui Dumnezeu a venit la voi!» ¹²Vă spun că, în Ziua judecății, va fi mai rău pentru oamenii din acea localitate decât a fost pentru locuitorii Sodomei*.

Avertizarea oamenilor necredincioși

(Mt. 11.20–24)

¹³Vai de tine, Horazine! Vai de tine, Betsaida*! Multe minuni au avut loc în cetățile voastre. Dacă aceste minuni ar fi fost făcute în Tir și Sidon*, locuitorii lor de

¹10.1 șaptezeci unele manuscrise spun că era vorba de șaptezeci și doi.

⁶⁰But Jesus said to him, “Let the people who are dead bury their own dead. You must go and tell about God’s kingdom.*”

⁶¹Another man said, “I will follow you, Lord, but first let me go and say goodbye to my family.”

⁶²Jesus said, “Anyone who begins to plow a field but looks back is not prepared for God’s kingdom.”

Jesus Sends the 72 Men

10¹After this, the Lord chose 72¹ more followers. He sent them out in groups of two. He sent them ahead of him into every town and place where he planned to go. ²He said to them, “There is such a big harvest of people to bring in. But there are only a few workers to help harvest them. God owns the harvest. Ask him to send more workers to help bring in his harvest.

³“You can go now. But listen! I am sending you, and you will be like sheep among wolves. ⁴Don’t carry any money, a bag, or sandals. Don’t stop to talk with people on the road. ⁵Before you go into a house, say, ‘Peace be with this home.’ ⁶If the people living there love peace, your blessing of peace will stay with them. But if not, your blessing of peace will come back to you. ⁷Stay in the peace-loving house. Eat and drink what the people there give you. A worker should be given his pay. Don’t leave that house to stay in another house.

⁸“If you go into a town and the people welcome you, eat the food they give you. ⁹Heal the sick people who live there, and tell them, ‘God’s kingdom* is coming to you soon!’

¹⁰“But if you go into a town, and the people don’t welcome you, then go out into the streets of that town and say, ¹¹“Even the dirt from your town that sticks to our feet we wipe off against you. But remember that God’s kingdom is coming soon.’ ¹²I tell you, on the judgment day it will be worse for the people of that town than for the people of Sodom.*

Jesus Warns People Who Won’t Believe

(Mt. 11:20–24)

¹³“It will be bad for you, Chorazin*! It will be bad for you, Bethsaida*! I did many miracles* in you. If those same miracles had happened in Tyre* and Sidon,* then the people in those cities

¹10:1 72 Some Greek copies say 70.

mult și-ar fi schimbat viața. Oamenii aceia ar fi purtat pânză de sac și ar fi turnat cenușă pe ei ca să arate că regretă păcatele pe care le-au comis. ¹⁴Dar în Ziua judecății va fi mai rău pentru voi decât pentru Tir și Sidon. ¹⁵Iar tu, Capernaume,* vei fi înălțat până la ceruri? Nu, ci vei fi coborât până în iad!

¹⁶Cine vă ascultă pe voi Mă ascultă pe Mine. Și cine nu vă primește pe voi, pe Mine nu Mă primește. Iar cel ce Mă respinge pe Mine Îl respinge pe Cel care M-a trimis pe Mine.“

Căderea lui Satan

¹⁷Cei șaptezeci¹ s-au întors plini de bucurie și au zis: „Doamne, chiar și demonii* ne ascultă, când le poruncim în Numele Tău!“ ¹⁸Dar Isus le-a răspuns: „L-am văzut pe Satan căzând ca un fulger din cer! ¹⁹Iată, v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpioni și v-am dat putere care să o depășească pe cea a dușmanului. Nimic nu vă va răni. ²⁰Dar nu vă bucurați de autoritatea pe care o aveți asupra duhurilor, ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri.“

Isus Se roagă Tatălui

(Mt. 11:25–27; 13:16–17)

²¹Atunci Isus, plin de bucurie prin Duhul Sfânt*, a spus: „Mulțumesc, Tată, Domn al cerurilor și al pământului, că ai ascuns aceste lucruri oamenilor deștepți și înțelepți, dar le-ai făcut cunoscute celor simpli. Da, Tată, pentru că așa ai vrut Tu să faci.

²²Toate lucrurile Mi-au fost date Mie de către Tatăl Meu. Nimeni nu știe cine este Fiul, în afară de Tatăl. Și nimeni nu știe cine este acest Tată, în afară de Fiul și de cel căruia vrea Fiul să i-L descopere.“

²³Apoi, când au rămas singuri, întorcându-Se spre ucenici, Isus le-a spus: „Voi sunteți fericiți pentru că vedeți ceea ce vedeți! ²⁴Vă spun că mulți profeți* și împărați au vrut să vadă lucrurile pe care le vedeți voi, dar nu le-au văzut; și au vrut să audă lucrurile pe care le auziți voi, dar nu le-au auzit.“

would have changed their lives and stopped sinning a long time ago. They would have worn sackcloth* and sat in ashes to show that they were sorry for their sins. ¹⁴But on the judgment day it will be worse for you than for Tyre and Sidon. ¹⁵And you, Capernaum,* will you be lifted up to heaven? No, you will be thrown down to the place of death!

¹⁶“When anyone listens to you, they are really listening to me. But when anyone refuses to accept you, they are really refusing to accept me. And when anyone refuses to accept me, they are refusing to accept the one who sent me.”

Satan Falls

¹⁷When the 72¹ followers came back from their trip, they were very happy. They said, “Lord, even the demons* obeyed us when we used your name!”

¹⁸Jesus said to them, “I saw Satan* falling like lightning from the sky. ¹⁹He is the enemy, but know that I have given you more power than he has. I have given you power to crush his snakes and scorpions under your feet. Nothing will hurt you. ²⁰Yes, even the spirits obey you. And you can be happy, not because you have this power, but because your names are written in heaven.”

Jesus Prays to the Father

(Mt. 11:25–27; 13:16–17)

²¹Then the Holy Spirit* made Jesus feel very happy. Jesus said, “I praise you, Father, Lord of heaven and earth. I am thankful that you have hidden these things from those who are so wise and so smart. But you have shown them to people who are like little children. Yes, Father, you did this because it’s what you really wanted to do.

²²“My Father has given me all things. No one knows who the Son is—only the Father knows. And only the Son knows who the Father is. The only people who will know about the Father are those the Son chooses to tell.”

²³Then Jesus turned to his followers. They were there alone with him. He said, “What a blessing it is for you to see what you now see! ²⁴I tell you, many prophets* and kings wanted to see what you now see, but they could not. And they wanted to hear what you now hear, but they could not.”

¹ 10:17 șaptezeci unele manuscrise spun că era vorba de șaptezeci și doi.

¹ 10:17 72 Some Greek copies say 70.

Pilda samariteanului

²⁵Atunci un învățător al Legii s-a ridicat și l-a pus la încercare pe Isus, întrebând: „Învățătorule, ce trebuie să fac ca să obțin viața eternă?”

²⁶Isus i-a spus: „Ce este scris în Lege? Ce citești acolo?”

²⁷Învățătorul Legii a răspuns: „«Să iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu toată puterea ta și cu toată gândirea ta»¹ și: «Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși.»²»

²⁸Isus i-a spus: „Răspunsul tău este corect. Fă lucrurile acestea și vei avea viața eternă!”

²⁹Dar omul, vrând să se justifice, l-a întrebat pe Isus: „Cine este aproapele meu?”

³⁰Isus i-a răspuns: „Un om călătorea pe drumul care duce de la Ierusalim la Ierihon. Au dat peste el niște tâlhari, care i-au furat hainele, l-au bătut și au plecat lăsându-l aproape mort. ³¹S-a întâmplat ca pe acolo să treacă un preot. Când l-a văzut pe omul acela, preotul a trecut pe lângă el și a mers pe partea cealaltă a drumului. ³²Apoi a trecut pe acolo un levit. Levitul* l-a văzut pe acel om, dar a trecut de el, mergând pe cealaltă parte a drumului. ³³Dar a trecut și un samaritean* prin acel loc. El l-a văzut pe omul acela și i-a fost milă de el. S-a dus la el și i-a pus untdelemn și vin pe răni, apoi le-a bandajat. ³⁴După aceea, samariteanul l-a luat pe om, l-a pus pe măgarul său și l-a dus la un han. Acolo a avut grijă de el. ³⁵A doua zi, samariteanul a scos două monede de argint* și i-a dat gazdei banii, spunându-i: «Ai grijă de acest om. Și dacă vei mai cheltui ceva cu el, îți voi plăti când mă voi întoarce.»”

³⁶„Ce zici: care dintre aceștia trei a fost aproapele omului care a căzut în mâinile tâlharilor?”

³⁷Învățătorul Legii a răspuns: „Cel căruia i-a fost milă de el și care l-a ajutat.”

Atunci Isus i-a spus: „Du-te și poartă-te la fel ca el.”

A Story About the Good Samaritan

²⁵Then an expert in the law stood up to test Jesus. He said, “Teacher, what must I do to get eternal life?”

²⁶Jesus said to him, “What is written in the law? What do you understand from it?”

²⁷The man answered, “‘Love the Lord your God with all your heart, all your soul, all your strength, and all your mind.’¹ Also, ‘Love your neighbor the same as you love yourself.’²”

²⁸Jesus said, “Your answer is right. Do this and you will have eternal life.”

²⁹But the man wanted to show that the way he was living was right. So he said to Jesus, “But who is my neighbor?”

³⁰To answer this question, Jesus said, “A man was going down the road from Jerusalem to Jericho. Some robbers surrounded him, tore off his clothes and beat him. Then they left him lying there on the ground almost dead.

³¹“It happened that a Jewish priest was going down that road. When he saw the man, he did not stop to help him. He walked away. ³²Next, a Levite* came near. He saw the hurt man, but he went around him. He would not stop to help him either. He just walked away.

³³“Then a Samaritan* man traveled down that road. He came to the place where the hurt man was lying. He saw the man and felt very sorry for him. ³⁴The Samaritan went to him and poured olive oil and wine³ on his wounds. Then he covered the man’s wounds with cloth. The Samaritan had a donkey. He put the hurt man on his donkey, and he took him to an inn. There he cared for him. ³⁵The next day, the Samaritan took out two silver coins* and gave them to the man who worked at the inn. He said, ‘Take care of this hurt man. If you spend more money on him, I will pay it back to you when I come again.’”

³⁶Then Jesus said, “Which one of these three men do you think was really a neighbor to the man who was hurt by the robbers?”

³⁷The teacher of the law answered, “The one who helped him.”

Jesus said, “Then you go and do the same.”

¹ 10:27 Quote from Deut. 6:5. ² 10:27 Quote from Lev. 19:18. ³ 10:34 *olive oil and wine* These were used like medicine to soften and clean wounds.

¹10:27 Citat din Dt. 6:5. ²10:27 Citat din Lv. 19:18.

Marta și Maria

³⁸În timp ce Isus și ucenicii Lui își urmau drumul, El a intrat într-un sat. O femeie, pe nume Marta, L-a primit cu multă bucurie în casa ei. ³⁹Ea avea o soră, Maria, care stătea la picioarele Domnului și asculta învățătura Lui. ⁴⁰Marta era ocupată cu multe pregătiri. Ea s-a dus la Isus și I-a spus: „Doamne, nu-Ți pasă că sora mea m-a lăsat să fac toată treaba singură? Spune-i să vină să mă ajute!”

⁴¹Domnul i-a răspuns: „Marta, Marta, ești îngrijorată și supărată de multe lucruri. ⁴²Dar de un singur lucru este nevoie. Maria a ales partea bună; aceasta nu-i va fi luată niciodată.”

Rugăciunea „Tatăl nostru“

(Mt. 6.9–15)

11 ¹Odată, pe când Se afla într-un anumit loc, Isus Se ruga. Când a terminat, unul dintre ucenici I-a spus: „Doamne, Ioan i-a învățat pe ucenicii lui să se roage. Învăța-ne și Tu să ne rugăm.”

²Atunci Isus le-a spus: „Când vă rugați să spuneți:

«Tată, sfințit să fie Numele Tău!
Vie împărăția Ta!

³ Dă-ne în fiecare zi pâinea de care avem nevoie.

⁴ Și iartă-ne păcatele noastre,
pentru că și noi îi iertăm
pe cei care păcătuiesc față de noi.
Și nu ne supune ispitei.»“

Cereți neîncetat

(Mt. 7.7–11)

⁵⁻⁶Apoi Isus le-a spus: „Să zicem că, într-o noapte, la miezul nopții, unul dintre voi se duce acasă la un prieten și îi spune: «Un prieten de-al meu tocmai a venit la mine dintr-o călătorie și nu am nimic să-i dau de mâncare. Împrumută-mi, te rog, trei pâini!» ⁷Și să zicem că omul va răspunde din casă: «Lasă-mă în pace! Ușa este deja încuiată. Copiii mei și cu mine suntem în pat. Nu pot să mă scol acum să-ți dau pâine.» ⁸Vă spun că poate nu se va scula să vă dea pâinea pentru că vă este prieten. Dar dacă veți continua să cereți cu insistență, se va scula și vă va da ceea ce vă trebuie. ⁹Iată ce vă spun Eu: cereți și vi se va da. Căutați și veți găsi. Bateți și ușa vi se va deschide.

Mary and Martha

³⁸While Jesus and his followers were traveling, he went into a town, and a woman named Martha let him stay at her house. ³⁹She had a sister named Mary. Mary was sitting at Jesus' feet and listening to him teach. ⁴⁰But her sister Martha was busy doing all the work that had to be done. Martha went in and said, “Lord, don't you care that my sister has left me to do all the work by myself? Tell her to help me!”

⁴¹But the Lord answered her, “Martha, Martha, you are getting worried and upset about too many things. ⁴²Only one thing is important. Mary has made the right choice, and it will never be taken away from her.”

Jesus Teaches About Prayer

(Mt. 6:9–15)

11 ¹One time Jesus was out praying, and when he finished, one of his followers said to him, “John* taught his followers how to pray. Lord, teach us how to pray too.”

²Jesus said to the followers, “This is how you should pray:

‘Father, we pray that your name
will always be kept holy.
We pray that your kingdom* will come.
³ Give us the food we need for each day.

⁴ Forgive our sins,
just as we forgive everyone who
has done wrong to us.
And don't let us be tempted.’”

Ask God for What You Need

(Mt. 7:7–11)

⁵⁻⁶Then Jesus said to them, “Suppose one of you went to your friend's house very late at night and said to him, ‘A friend of mine has come into town to visit me. But I have nothing for him to eat. Please give me three loaves of bread.’ ⁷Your friend inside the house answers, ‘Go away! Don't bother me! The door is already locked. My children and I are in bed. I cannot get up and give you the bread now.’ ⁸I tell you, maybe friendship is not enough to make him get up to give you the bread. But he will surely get up to give you what you need if you continue to ask. ⁹So I tell you, continue to ask, and God will give to you. Continue to search, and you will find. Continue to

¹⁰Căci cel care cere va primi. Cel ce caută va găsi. Iar ușa va fi deschisă celui ce bate.
¹¹Unii dintre voi sunteți tați. Dacă fiul vostru vă cere un pește, îi veți da un șarpe, în loc de pește? ¹²Sau dacă fiul vostru vă cere un ou, îi veți da un scorpion? ¹³Voi, deși sunteți răi, știți să dați lucruri bune copiilor voștri. Atunci, cu siguranță, Tatăl vostru din ceruri va da Duhul Sfânt* celor care I-L cer.“

Isus și Beelzebul

(Mt. 12.22–30; Mc. 3.20–27)

¹⁴Odată Isus scotea un demon* dintr-un om care era mut. Când demonul a ieșit din el, omul a început să vorbească. Mulțimile de oameni erau uimite. ¹⁵Dar unii dintre ei au spus: „Isus scoate demonii cu puterea lui Beelzebul, prințul demonilor.“

¹⁶Alții, pentru a-L pune la încercare, I-au cerut lui Isus să le arate un semn din ceruri. ¹⁷Dar Isus știa ce gândeau și le-a spus: „Orice împărăție care este dezbinată și luptă împotriva ei înseși, va fi distrusă. Familia¹ care este dezbinată împotriva ei înseși se va destrăma. ¹⁸Deci dacă Satan luptă împotriva lui însuși, cum va putea rezista împărăția lui? Voi spuneți că alung duhurile rele cu puterea lui Beelzebul. ¹⁹Dar dacă Eu scot demoni cu puterea lui Beelzebul, oamenii voștri cu ce putere îi scot? Așa că lăsați-i pe ei să arate cine greșește. ²⁰În schimb, dacă Eu scot demoni cu putere de la Dumnezeu, atunci, cu siguranță, Împărăția lui Dumnezeu a venit la voi.

²¹Când un om puternic este bine înarmat și își păzește casa, averile lui sunt la adăpost. ²²Dar dacă un om mai puternic vine și îl înfrânge, el îi va lua toate armele pe care se bazuia. Și omul mai puternic va face tot ce va vrea cu averile celui alt om.

²³Cine nu este cu Mine este împotriva Mea; și cine nu strânge cu Mine risipește.

Omul din care a fost scos un demon

(Mt. 12.43–45)

²⁴Când un demon* iese dintr-un om, umblă prin locuri fără apă și caută odihnă.

¹11.17 Familia lit. casa.

knock, and the door will open for you. ¹⁰Yes, whoever continues to ask will receive. Whoever continues to look will find. And whoever continues to knock will have the door opened for them. ¹¹Does any of you have a son? What would you do if your son asked you for a fish? Would any father give him a snake? ¹²Or, if he asked for an egg, would you give him a scorpion? Of course not! ¹³Even you who are bad know how to give good things to your children. So surely your heavenly Father knows how to give the Holy Spirit* to the people who ask him.”

Jesus' Power Is From God

(Mt. 12.22–30; Mk. 3.20–27)

¹⁴One time Jesus was sending a demon* out of a man who could not talk. When the demon came out, the man was able to speak. The crowds were amazed. ¹⁵But some of the people said, “He uses the power of Satan¹ to force demons out of people. Satan is the ruler of demons.”

¹⁶Some others there wanted to test Jesus. They asked him to do a miracle as a sign from God. ¹⁷But he knew what they were thinking. So he said to them, “Every kingdom that fights against itself will be destroyed. And a family that fights against itself will break apart. ¹⁸So if Satan* is fighting against himself, how will his kingdom survive? You say that I use the power of Satan to force out demons. ¹⁹But if I use Satan’s power to force out demons, then what power do your people use when they force out demons? So your own people will prove that you are wrong. ²⁰But I use the power of God to force out demons. This shows that God’s kingdom* has come to you.

²¹“When a strong man with many weapons guards his own house, the things in his house are safe. ²²But suppose a stronger man comes and defeats him. The stronger man will take away the weapons that the first man trusted to keep his house safe. Then the stronger man will do what he wants with the other man’s things.

²³“Whoever is not with me is against me. And anyone who does not work with me is working against me.

The Danger of Emptiness

(Mt. 12.43–45)

²⁴“When an evil spirit comes out of someone, it travels through dry places, looking for a place to

¹11:15 Satan Literally, “Beelzebul” (the devil). Also in verses 18 and 19.

El nu găsește odihnă și atunci spune: «Mă voi întoarce în casa de unde am plecat.»²⁵ Și se întoarce și găsește casa măturată și pusă în ordine.²⁶ Atunci se duce și mai aduce alte șapte duhuri mai rele decât el și se duc toate să locuiască acolo. În final starea aceluia om va fi mai rea decât la început.“

Oamenii cu adevărat binecuvântați

²⁷Când a spus Isus aceste lucruri, o femeie din mulțime și-a ridicat glasul și I-a zis: „Mama Ta este binecuvântată pentru că Te-a născut și Te-a hrănit la pieptul ei.“

²⁸Dar Isus a spus: „Oamenii cu adevărat binecuvântați sunt cei ce aud Cuvântul lui Dumnezeu și i se supun!“

Semnul lui Iona

(Mt. 12:38–42; Mc. 8:12)

²⁹Pe când mulțimile se strâneau cu grămadă, Isus a început prin a spune: „Oamenii de azi sunt plini de răutate. Ei așteaptă un semn de la Dumnezeu. Dar nu li se va da alt semn decât semnul lui Iona¹.³⁰ Așa cum Iona a fost un semn pentru oamenii din Ninive*, la fel va fi și Fiul omului* un semn pentru oamenii de azi.³¹ În Ziua judecății, împărăteasa de la sud² va sta alături de bărbații acestei generații și îi va acuza. Căci ea a venit de la capătul pământului pentru a asculta învățătura lui Solomon. Acum aici este Unul mai important decât Solomon.³² În Ziua judecății, oamenii din Ninive vor sta alături de oamenii acestei generații și îi vor acuza. Pentru că atunci când Iona le-a predicat, ei și-au schimbat inima și viața. Acum aici este cineva mai important decât Iona.

Lumina

(Mt. 5:15; 6:22–23)

³³Nimeni nu aprinde o lumină și apoi o pune în pivniță sau o ascunde sub un vas. El o pune pe un suport, ca să poată fi văzută de cei ce intră în casă.³⁴ Ochiul este lumina trupului tău. Dacă ochiul tău este bun, tot trupul este plin de lumină. Dar dacă ochiul

¹ 11:29 *Iona* profet în Vechiul Testament; a ieșit viu după ce a petrecut trei zile în abdomenul unui pește uriaș. ² 11:31 *împărăteasa de la sud* împărăteasa din Seba, care a călătorit aproape două mii de km pentru a afla despre înțelepciunea lui Dumnezeu de la Solomon. Vezi 1 Imp. 10:1–13.

rest. But it finds no place to rest. So it says, ‘I will go back to the home I left.’²⁵ When it comes back, it finds that home all neat and clean.²⁶ Then the evil spirit goes out and brings back seven other spirits more evil than itself. They all go and live there, and that person has even more trouble than before.”

The People God Blesses

²⁷As Jesus was saying these things, a woman with the people there called out to him, “What a great blessing God gave your mother, because she gave birth to you and fed you!”

²⁸But Jesus said, “The people who hear the teaching of God and obey it—they are the ones who have God’s blessing.”

Some People Doubt Jesus’ Authority

(Mt. 12:38–42; Mk. 8:12)

²⁹The crowd grew larger and larger. Jesus said, “The people who live today are evil. They ask for a miracle* as a sign from God. But no miracle will be done to prove anything to them. The only sign will be the miracle that happened to Jonah.¹³⁰ Jonah was a sign for those who lived in Nineveh.² It is the same with the Son of Man.* He will be a sign for the people of this time.

³¹“On the judgment day, you people who live now will be compared with the Queen of the South,³ and she will be a witness who shows how guilty you are. Why do I say this? Because she traveled from far, far away to listen to Solomon’s wise teaching. And I tell you that someone⁴ greater than Solomon is right here, but you won’t listen!”

³²“On the judgment day, you people who live now will also be compared with the people from Nineveh, and they will be witnesses who show how guilty you are. I say this because when Jonah preached to those people, they changed their hearts and lives. And you are listening to someone greater than Jonah, but you refuse to change!”

Be a Light for the World

(Mt. 5:15; 6:22–23)

³³“No one takes a light and puts it under a bowl or hides it. Instead, they put it on a lampstand so that the people who come in can see.³⁴ The only source of light for the body is the eye. When you look at people and want to help them, you are full

¹ 11:29 *Jonah* A prophet in the Old Testament. After three days in a big fish he came out alive, like Jesus would come out from the tomb on the third day. ² 11:30 *Nineveh* City where Jonah preached. See Jonah 3. ³ 11:31 *Queen of the South* Or, “Queen of Sheba.” She traveled about 1000 miles (1600 km) to learn God’s wisdom from Solomon. See 1 Kings 10:1–13. ⁴ 11:31 *someone* Literally, “something.” Also in verse 32.

tău este rău, trupul tău va fi plin de întuneric. ³⁵Deci ai grijă ca lumina din tine să nu devină întuneric! ³⁶Dacă tot corpul tău este plin de lumină și nu are nici o parte întunecată, atunci el va fi luminos. Va fi ca și cum l-ar lumina o lampă.“

Isus îi critică pe farisei

(Mt. 23.1–36; Mc. 12.38–40; Lc. 20.45–47)

³⁷Când a terminat Isus de vorbit, un fariseu L-a rugat să mănânce cu el. Isus a intrat și S-a așezat la masă. ³⁸Fariseul a văzut că Isus nu S-a spălat pe mâini¹ înainte de masă și a fost foarte mirat. ³⁹Atunci Domnul i-a spus: „Voi, fariseii*, spălați partea de afară a căinii și a farfuriei, dar înăuntru sunteți plini de lăcomie și răutate. ⁴⁰Oameni nebuni! Partea de afară a fost făcută de Cel ce a creat și partea dinăuntru. ⁴¹Acordați atenție lucrurilor dinăuntru; dați celor în nevoie; astfel veți fi pe deplin curați. ⁴²Dar, vai de voi, fariseilor, pentru că voi dați lui Dumnezeu a zecea parte din tot ce aveți — chiar din mentă, rută și orice altă plantă — dar uitați dreptatea și dragostea de Dumnezeu. Aceasta este ceea ce trebuia să faceți, fără a uita să dați în continuare a zecea parte din averile voastre. ⁴³Vai de voi, fariseilor, pentru că vă place să ocupați locurile de onoare în sinagogi* și să fiți salutați cu respect în piețe! ⁴⁴Voi sunteți ca mormintele care nu sunt marcate și peste care oamenii merg fără să știe pe ce calcă.“

Isus îi critică pe învățătorii iudei

⁴⁵Unul dintre învățătorii Legii I-a răspuns: „Învățătorule, când le spui aceste lucruri fariseilor*, ne insultă și pe noi.“

⁴⁶Isus a spus: „Vai și de voi, învățătorii Legii! Voi împovărați oamenii cu poveri prea greu de purtat, în timp ce voi nici măcar nu încercați să urmați aceste reguli. ⁴⁷Vai de voi! Voi zidiți mormintele profeților* pe care i-au ucis chiar strămoșii voștri. ⁴⁸Prin aceasta arătați că sunteți de acord cu ceea ce au făcut strămoșii voștri. Ei i-au ucis pe profeți, iar voi le zidiți mormintele. ⁴⁹De aceea Înțelepciunea lui Dumnezeu a spus: «Le voi trimite profeți și apostoli.* Pe unii dintre ei îi vor ucide, pe alții îi vor

of light. But when you look at people in a selfish way, you are full of darkness.¹ ³⁵So be careful! Don't let the light in you become darkness. ³⁶If you are full of light, and there is no part of you that is dark, then you will be all bright, like you have the light of a lamp shining on you.”

Jesus Criticizes the Religious Leaders

(Mt. 23:1–36; Mk. 12:38–40; Lk. 20:45–47)

³⁷After Jesus had finished speaking, a Pharisee* asked Jesus to eat with him. So he came and took a place at the table. ³⁸But the Pharisee was surprised when he saw that Jesus did not wash his hands² first before the meal. ³⁹The Lord said to him, “The washing you Pharisees do is like cleaning only the outside of a cup or a dish. But what is inside you? You want only to cheat and hurt people. ⁴⁰You are foolish! The same one who made what is outside also made what is inside. ⁴¹So pay attention to what is inside. Give to the people who need help. Then you will be fully clean.

⁴²“But it will be bad for you Pharisees! You give God one-tenth of everything you have—even your mint, your rue, and every other little plant in your garden. But you forget to be fair to others and to love God. These are the things you should do. And you should also continue to do those other things.

⁴³“It will be bad for you Pharisees because you love to have the most important seats in the synagogues.* And you love for people to show respect to you in the marketplaces. ⁴⁴It will be bad for you, because you are like hidden graves. People walk on them without knowing it.”

⁴⁵One of the experts in the law said to Jesus, “Teacher, when you say these things about the Pharisees, you are criticizing our group too.”

⁴⁶Jesus answered, “It will be bad for you, you experts in the law! You make strict rules that are very hard for people to obey.³ You try to force others to obey your rules. But you yourselves don't even try to follow any of those rules. ⁴⁷It will be bad for you, because you build tombs⁴ for the prophets.* But these are the same prophets your ancestors* killed! ⁴⁸And now you show all people that you agree with what your ancestors did. They killed the prophets, and you build tombs for the prophets! ⁴⁹This is why God in his wisdom

¹ 11:34 Literally, “The lamp of the body is your eye. When your eye is pure, your whole body is full of light. But if it is evil, your body is dark.”

² 11:38 *wash his hands* Washing the hands was a Jewish religious custom that the Pharisees thought was very important. ³ 11:46 *You make ... obey* Literally, “You put heavy burdens on people that are hard for them to carry.” ⁴ 11:47 *tombs* Small buildings made to show respect for important people who had died.

¹ 11:38 *spălat pe mâini* spălatul mâinilor înainte de masă făcea parte, alături de alte tradiții, dintr-un întreg ritual evreiesc de curățire.

persecuta.»⁵⁰Așa că oamenii de astăzi vor fi pedepsiți pentru sângele profeților care a fost vărsat de la începutul lumii.⁵¹Veți fi pedepsiți pentru toate crimele, de la Abel la Zaharia,¹ care a fost ucis între altar* și Templu. Da, vă spun că oamenii care trăiesc acum vor fi pedepsiți pentru toate.

⁵²Vai de voi, învățători ai Legii! Voi ați ascuns cheia învățaturii despre Dumnezeu. Voi nu ați învățat și nici nu i-ați lăsat să învețe pe cei care vroiau s-o facă.“

⁵³Când Isus a plecat din locul acela, învățătorii Legii și fariseii au început să-L atace pe Isus cu dușmănie și să-L asalteze cu tot felul de întrebări.⁵⁴Ei pândeau și așteptau să-L prindă pe Isus spunând ceva greșit.

Înștiințări și încurajări

12¹S-a adunat o mulțime de mii de oameni. Erau atât de mulți încât se călcau în picioare unii pe alții. Isus le-a vorbit întâi ucenicilor: „Feriți-vă de aluatul fariseilor*, adică de ipocrizie.²Tot ceea ce este acoperit va fi descoperit și tot ceea ce a fost ascuns va fi făcut cunoscut.³De aceea, tot ce ați spus la întuneric va fi auzit la lumină. Și ceea ce ați șoptit la urechea cuiva într-o cameră tainică va fi strigat de pe acoperișul casei.

Temeți-vă doar de Dumnezeu

(Mt. 10:28–31)

⁴Dar vă spun, prietenii Mei, să nu vă temeți de cei ceucid trupul și după aceea nu vă mai pot face nimic.⁵Vă voi spune de cine trebuie să vă temeți: temeți-vă de Acela care, după ce omoară, are puterea să vă arunce în iad. Da, de El trebuie să vă temeți.

⁶Cinci vrăbii sunt vândute pe doi bani. Totuși Dumnezeu nu uită nici măcar una dintre ele.⁷Dumnezeu cunoaște chiar și numărul firelor de păr de pe capul vostru. Nu vă fie teamă, căci voi sunteți mult mai importanți decât multe vrăbii.

said, ‘I will send prophets and apostles’ to them. Some of my prophets and apostles will be killed by evil men. Others will be treated badly.’

⁵⁰“So you people who live now will be punished for the deaths of all the prophets who were killed since the beginning of the world.⁵¹You will be punished for the killing of Abel.² And you will be punished for the killing of Zechariah,³ who was killed between the altar* and the Temple.* Yes, I tell you that you people will be punished for them all.

⁵²“It will be bad for you, you experts in the law! You have taken away the key to learning about God. You yourselves would not learn, and you stopped others from learning too.”

⁵³When Jesus left, the teachers of the law and the Pharisees began to give him much trouble. They tried to make him answer questions about many things.⁵⁴They were trying to find a way to catch Jesus saying something wrong.

Don't Be Like the Pharisees

12¹Many thousands of people came together. There were so many people that they were stepping on each other. Before Jesus spoke to the people, he said to his followers, “Be careful of the yeast* of the Pharisees.* I mean that they are hypocrites.*²Everything that is hidden will be shown, and everything that is secret will be made known.³What you say in the dark will be told in the light. And what you whisper in a private room will be shouted from the top of the house.”

Fear Only God

(Mt. 10:28–31)

⁴Then Jesus said to the people, “I tell you, my friends, don’t be afraid of people. They can kill the body, but after that they can do nothing more to hurt you.⁵I will show you the one to fear. You should fear God, who has the power to kill you and also to throw you into hell. Yes, he is the one you should fear.

⁶“When birds are sold, five small birds cost only two pennies. But God does not forget any of them.⁷Yes, God even knows how many hairs you have on your head. Don’t be afraid. You are worth much more than many birds.

¹ 11:51 *Abel și Zaharia* primul și ultimul martir din Vechiul Testament.

¹ 11:49 *prophets and apostles* People chosen by God to tell his Good News to the world. ² 11:51 *Abel* In the Hebrew Old Testament, the first person to be murdered. ³ 11:51 *Zechariah* In the Hebrew Old Testament, the last person to be murdered.

Nu vă rușinați de Isus*(Mt. 10:32–33; 12:32; 10:19–20)*

⁸Vă spun că, dacă cineva mărturisește înaintea altor oameni că crede în Mine și Eu, Fiul omului,* voi mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu că acea persoană este a Mea. ⁹Dar dacă cineva spune în fața oamenilor că nu crede în Mine, atunci și Eu voi spune înaintea îngerilor lui Dumnezeu că acea persoană nu este a Mea.

¹⁰Dacă cineva spune ceva rău împotriva Fiului omului, va fi iertat. Dar cel ce vorbește împotriva Duhului Sfânt nu va fi iertat.

¹¹Când vă vor duce în sinagogi*, înaintea conducătorilor și autorităților, nu vă îngrijo-rați cu privire la cum vă veți apăra sau ce veți spune. ¹²Duhul Sfânt* vă va învăța chiar atunci ce trebuie să spuneți.“

Pilda bogatului nechibzuit

¹³Atunci cineva din mulțime I-a spus: „Învățătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moștenirea rămasă de la tatăl nostru!“

¹⁴Dar Isus i-a răspuns: „Cine M-a pus pe Mine judecător sau Mi-a dat dreptul să hotărâsc cum să vă împărțiți moștenirea?“ ¹⁵Și le-a mai spus: „Aveți grijă și feriți-vă de orice fel de lăcomie. Chiar dacă un om are mai mult decât îi trebuie, viața lui nu vine din averile lui.“

¹⁶Apoi Isus le-a spus această pildă: „Un om bogat avea un pământ care aducea o recoltă bogată. ¹⁷El s-a gândit: «Nu am loc să-mi țin toată recolta. Ce să fac?» ¹⁸Apoi și-a spus: «Știu ce voi face: voi dărâma hambarele pe care le am și voi construi altele, mai mari. Acolo voi păstra toate grânele și toate bunurile mele. ¹⁹Apoi îmi voi spune: Ai acum la păstrare tot ce îți trebuie pentru mulți ani. Poți să te odihnești, să mănânci, să bei și să te simți bine!» ²⁰Dar Dumnezeu i-a spus: «Om nebun, în noaptea aceasta vei muri. Cine va primi lucrurile pe care le-ai pregătit?»

²¹Așa va fi și cu omul care își strânge averi pentru sine. În ochii lui Dumnezeu, acel om nu e bogat.“

Don't Be Ashamed of Your Faith*(Mt. 10:32–33; 12:32; 10:19–20)*

⁸“I tell you, if you stand before others and are willing to say you believe in me, then I¹ will say that you belong to me. I will say this in the presence of God's angels. ⁹But if you stand before others and say you do not believe in me, then I will say that you do not belong to me. I will say this in the presence of God's angels.

¹⁰“Whoever says something against the Son of Man* can be forgiven. But whoever speaks against the Holy Spirit* will not be forgiven.

¹¹“When men bring you into the synagogues* before the leaders and other important men, don't worry about what you will say. ¹²The Holy Spirit will teach you at that time what you should say.”

Jesus Warns Against Selfishness

¹³One of the men in the crowd said to Jesus, “Teacher, our father just died and left some things for us. Tell my brother to share them with me.”

¹⁴But Jesus said to him, “Who said I should be your judge or decide how to divide your father's things between you two?” ¹⁵Then Jesus said to them. “Be careful and guard against all kinds of greed. People do not get life from the many things they own.”

¹⁶Then Jesus used this story: “There was a rich man who had some land. His land grew a very good crop of food. ¹⁷He thought to himself, ‘What will I do? I have no place to keep all my crops.’

¹⁸“Then he said, ‘I know what I will do. I will tear down my barns and build bigger barns! I will put all my wheat and good things together in my new barns. ¹⁹Then I can say to myself, I have many good things stored. I have saved enough for many years. Rest, eat, drink, and enjoy life!’

²⁰“But God said to that man, ‘Foolish man! Tonight you will die. So what about the things you prepared for yourself? Who will get those things now?’

²¹“This is how it will be for anyone who saves things only for himself. To God that person is not rich.”

¹12:8 / Literally, “the Son of Man” (Jesus).

Îngrijorările*(Mt. 6:25–34; 19:21)*

²²Apoi Isus le-a vorbit astfel ucenicilor: „De aceea, vă spun să nu vă îngrijorați cu privire la viața voastră și la ce veți mânca. Și să nu vă îngrijorați cu privire la trupul vostru și cu ce vă veți îmbrăca. ²³Căci viața înseamnă mai mult decât mâncare, iar trupul înseamnă mai mult decât îmbrăcămintă. ²⁴Uitați-vă la corbi: ei nici nu seamănă, nici nu culeg. Nu au cămări sau hambare și cu toate acestea, Dumnezeu are grijă de ei. Voi sunteți mult mai importanți decât păsările. ²⁵Cine dintre voi poate să-și prelungească viața măcar cu o oră dacă se îngrijorează? ²⁶Dacă nu puteți să faceți nici măcar acest lucru neînsemnat, atunci de ce vă îngrijorați cu privire la celelalte? ²⁷Uitați-vă la crini și vedeți cum cresc. Ei nu torc, nici nu țes. Totuși, vă spun că nici măcar Solomon, în toată slava lui, nu a fost îmbrăcat la fel de frumos ca una din aceste flori. ²⁸Iarba de pe câmp azi este aici, dar mâine este aruncată în foc. Dacă Dumnezeu Se îngrijește de iarba de pe câmp, cu atât mai mult vă va îmbrăca pe voi, oameni a căror credință este atât de mică! ²⁹Deci nu fiți preocupați de ce veți mânca și ce veți bea; nu fiți îngrijorați de aceste lucruri. ³⁰Toți oamenii se gândesc la aceste lucruri, dar Tatăl vostru știe că aveți nevoie de ele. ³¹Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate aceste lucruri de care aveți nevoie vi se vor da deasupra.

Nu vă puneți încrederea în bogății

³²Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru vrea să vă dea vouă Împărăția. ³³Vindeți tot ce aveți și dați banii săracilor. Bogățiile acestei lumi nu durează. Strângeți bogății care nu se strică, o comoară fără sfârșit în ceruri. Acolo nu o poate ajunge nici un hoț și moliile nu o pot distruge. ³⁴Pentru că unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră.

Îndemn la veghere*(Mt. 24:45–51)*

³⁵Fiți gata: îmbrăcați și pregătiți! ³⁶Fiți ca slujitorii care așteaptă ca stăpânul lor să se întoarcă de la o nuntă. Când stăpânul se întoarce și bate la ușă, slujitorii îi vor deschide îndată. ³⁷Binecuvântați sunt acei slujitori pe care stăpânul îi găsește treji și pregătiți atunci când se întoarce acasă. Vă spun adevărul: stăpânul se va îmbrăca pentru a

Put God's Kingdom First*(Mt. 6:25–34; 19–21)*

²²Jesus said to his followers, “So I tell you, don’t worry about the things you need to live—what you will eat or what you will wear. ²³Life is more important than food, and the body is more important than what you put on it. ²⁴Look at the birds. They don’t plant, harvest or save food in houses or barns, but God feeds them. And you are worth much more than crows. ²⁵None of you can add any time to your life by worrying about it. ²⁶And if you can’t do the little things, why worry about the big things?

²⁷“Think about how the wildflowers grow. They don’t work or make clothes for themselves. But I tell you that even Solomon, the great and rich king, was not dressed as beautifully as one of these flowers. ²⁸If God makes what grows in the field so beautiful, what do you think he will do for you? That’s just grass—one day it’s alive, and the next day someone throws it into a fire. But God cares enough to make it beautiful. Surely he will do much more for you. Your faith is so small!

²⁹“So don’t always think about what you will eat or what you will drink. Don’t worry about it. ³⁰That’s what all those people who don’t know God are always thinking about. But your Father knows that you need these things. ³¹What you should be thinking about is God’s kingdom.* Then he will give you all these other things you need.

Don't Trust in Money

³²“Don’t fear, little flock. Your Father wants to share his kingdom with you. ³³Sell the things you have and give that money to those who need it. This is the only way you can keep your riches from being lost. You will be storing treasure in heaven that lasts forever. Thieves can’t steal that treasure, and moths can’t destroy it. ³⁴Your heart will be where your treasure is.

Always Be Ready*(Mt. 24:42–44)*

³⁵“Be ready! Be fully dressed and have your lights shining. ³⁶Be like servants who are waiting for their master to come home from a wedding party. The master comes and knocks, and the servants immediately open the door for him. ³⁷When their master sees that they are ready and waiting for him, it will be a great day for those servants. I can tell you without a doubt, the master will get

sluji, îi va așeza la masă și va veni să-i servească. ³⁸Stăpânul se poate întoarce la miezul nopții sau chiar mai târziu. Binecuvântați sunt slujitorii, dacă îi va găsi încă treji. ³⁹Să știți că, dacă stăpânul casei ar ști la ce oră va veni hoțul, el nu i-ar da voie să pătrundă în casă. ⁴⁰Voi, de asemenea, să fiți pregătiți, căci Fiul omului* va veni când nu vă așteptați.“

Slujitorul demn de încredere

(Mt. 24:45–51)

⁴¹Petru a spus: „Doamne, pilda aceasta o spui pentru noi sau pentru toată lumea?“ ⁴²Domnul a zis: „Cine este administratorul credincios și înțelept pe care stăpânul îl va pune peste slujitorii lui pentru a le da porțiile de mâncare la timpul potrivit? ⁴³Binecuvântat este acel slujitor pe care, la întoarcere, stăpânul îl va găsi făcând ceea ce i-a spus. ⁴⁴Vă spun adevărul: pe acel slujitor stăpânul îl va pune responsabil peste tot ce are el. ⁴⁵Dar s-ar putea ca slujitorul să gândească astfel: «Stăpânul meu nu se va întoarce curând.» Și atunci începe să-i bată pe ceilalți slujitori și slujitoare, să mănânce și să bea până se îmbată. ⁴⁶Stăpânul aceluia slujitor va veni într-o zi când slujitorul nu se așteaptă, la o oră pe care nu o știe. Și când va veni, îl va pedepsi aspru pe acest slujitor. Stăpânul îl va trimite în locul unde sunt cei necredincioși.

⁴⁷Slujitorul care cunoaște voia stăpânului, dar nu se pregătește și nu caută să facă ce a vrut stăpânul, va fi aspru pedepsit. ⁴⁸Dar dacă slujitorul nu știa ce a vrut stăpânul și a făcut ceva ce trebuie pedepsit, el va primi o pedeapsă mai mică decât cel ce știa ce trebuie să facă. Se va cere mult de la cel care a primit mult. Și i se va cere mai mult celui căruia i s-a încredințat mult.“

Foc pe pământ

(Mt. 10:34–36)

⁴⁹Isus a continuat: „Eu am venit pentru a aduce foc pe pământ; și Mi-aș dori să fie deja aprins. ⁵⁰Eu trebuie să fiu botezat cu un alt fel de botez;¹ și nu-Mi voi găsi liniștea până când el nu va avea loc. ⁵¹Voi credeți

himself ready to serve a meal and tell the servants to sit down. Then he will serve them. ³⁸Those servants might have to wait until midnight or later for their master. But they will be glad they did when he comes in and finds them still waiting.

³⁹“Remember this: If the owner of the house knew what time a thief was coming, he would not allow the thief to enter his house. ⁴⁰So you also must be ready, because the Son of Man* will come at a time when you don’t expect him!”

Who Is the Trusted Servant?

(Mt. 24:45–51)

⁴¹Peter said, “Lord, did you tell this story for us or for all people?”

⁴²The Lord said, “Who is the wise and trusted servant? The master trusts one servant to give the other servants their food at the right time. Who is the servant that the master trusts to do that work?

⁴³When the master comes and finds him doing the work he gave him, what a great day it will be for that servant! ⁴⁴I can tell you without a doubt, the master will choose that servant to take care of everything he owns.

⁴⁵“But what will happen if that servant is evil and thinks his master will not come back soon? He will begin to beat the other servants, men and women. He will eat and drink until he has had too much. ⁴⁶Then the master will come when the servant is not ready, at a time when the servant is not expecting him. Then the master will punish that servant and send him away to be with the other people who don’t obey.

⁴⁷“That servant knew what his master wanted him to do. But he did not make himself ready or try to do what his master wanted. So that servant will be punished very much! ⁴⁸But what about the servant who does not know what his master wants? He also does things that deserve punishment. But he will get less punishment than the servant who knew what he should do. Whoever has been given much will be responsible for much. Much more will be expected from the one who has been given more.”

Following Jesus May Bring You Trouble

(Mt. 10:34–36)

⁴⁹Jesus continued speaking: “I came to bring fire to the world. I wish it were already burning!

⁵⁰There is a kind of baptism¹ that I must suffer through. I feel very troubled until it is finished.

⁵¹Do you think I came to give peace to the world?

¹ 12:50 *botezat* ... *botez* aici cu semnificația de îngropat în suferințe.

¹ 12:50 *baptism* This word, which usually means to be immersed in water, has a special meaning here—being covered or “buried” in troubles.

că am venit pentru a aduce pace pe pământ? Vă spun că nu. Eu am venit pentru a aduce dezbinare. ⁵²De acum înainte, o familie cu cinci membri va fi împărțită: trei împotriva a doi și doi împotriva celorlalți trei. ⁵³Tatăl va fi împotriva fiului său, iar fiul va fi împotriva tatălui. Mama va fi împotriva fiicei sale, iar fiica va fi împotriva mamei. Soacra va fi împotriva norei, iar nora va fi împotriva soacrei sale.“

Semnele timpurilor

(Mt. 16:2–3)

⁵⁴Apoi Isus a spus mulțimilor: „Când vedeți nori adunându-se spre apus, imediat spuneți: «Vine ploaia!» Și așa se întâmplă. ⁵⁵Iar când vântul bate dinspre miazăzi, spuneți: «Va fi o zi călduroasă!» Și așa se întâmplă. ⁵⁶Ipocriților, voi știți să interpretați semnele pământului și ale cerului. Dar de ce nu cunoașteți vremea în care trăiți acum?

Ajungerea la o înțelegere

(Mt. 5:25–26)

⁵⁷Și de ce nu judecați voi singuri ce este drept? ⁵⁸Când cineva te dă în judecată și ești în drum spre sala de judecată, încearcă să ajungi la o înțelegere cât ești încă pe drum. Altfel, el te va târî înaintea judecătorului; judecătorul te va da pe mâna temnicerului, iar acesta te va trimite la închisoare. ⁵⁹Îți spun că nu vei ieși de acolo până nu vei plăti și ultimul ban.“

Galileenii măcelăriți de Pilat

13 ¹Atunci au venit unii care I-au povestit lui Isus ce li se întâmplase unor oameni din Galileea. Pe când aceștia își aduceau jertfele, Pilat* i-a omorât și sângele lor s-a amestecat cu cel al animalelor jertfite. ²Isus le-a răspuns: „Credeți că ei au murit astfel pentru că erau mai păcătoși decât restul oamenilor din Galileea? ³Vă spun că nu! Dar, dacă nu vă schimbați inima și viața, veți muri și voi la fel ca ei. ⁴Sau cei optsprezece peste care a căzut turnul din Siloam și i-a omorât: credeți că ei erau mai vinovați decât toți ceilalți oameni din Ierusalim? ⁵Vă spun că nu! Dar, dacă nu

No, I came to divide the world! ⁵²From now on, a family of five will be divided, three against two, and two against three.

⁵³ A father and son will be divided:

The son will turn against his father.

The father will turn against his son.

A mother and her daughter will be divided:

The daughter will turn against her mother.

The mother will turn against her daughter.

A mother-in-law and her daughter-in-law will be divided:

The daughter-in-law will turn against her mother-in-law.

The mother-in-law will turn against her daughter-in-law.”

Understanding the Times

(Mt. 16:2–3)

⁵⁴Then Jesus said to the people, “When you see clouds growing bigger in the west, you say, ‘A rainstorm is coming.’ And soon it begins to rain. ⁵⁵When you feel the wind begin to blow from the south, you say, ‘It will be a hot day.’ And you are right. ⁵⁶You hypocrites*! You can understand the weather. Why don’t you understand what is happening now?

Settle Your Problems

(Mt. 5:25–26)

⁵⁷“Why can’t you decide for yourselves what is right? ⁵⁸Suppose someone is suing you, and you are both going to court. Try hard to settle it on the way. If you don’t settle it, you may have to go before the judge. And the judge will turn you over to the officer, who will throw you into jail. ⁵⁹I tell you, you will not get out of there until you have paid every cent you owe.”

Change Your Hearts

13 ¹Some people there with Jesus at that time told him about what had happened to some worshipers from Galilee. Pilate* had them killed. Their blood was mixed with the blood of the animals they had brought for sacrificing.* ²Jesus answered, “Do you think this happened to those people because they were more sinful than all other people from Galilee? ³No, they were not. But if you don’t decide now to change your lives, you will all be destroyed like those people! ⁴And what about those 18 people who died when the tower of Siloam fell on them? Do you think they were more sinful than everyone else in Jerusalem? ⁵They were not. But I tell you if you don’t decide

vă schimbați inima și viața, veți muri și voi la fel ca ei.“

Pilda smochinului neroditor

⁶Apoi Isus a spus această pildă: „Un om avea un smochin plantat în grădina sa. Omul a venit să caute fructe în el, dar nu a găsit. ⁷Atunci a spus grădinarului: «De trei ani tot vin și caut fructe în acest smochin, dar nu am găsit niciodată. Așa că, taie-l! De ce să stea aici și să ocupe degeaba pământul?» ⁸Grădinarul i-a răspuns: «Stăpâne, mai lasă-l încă un an! Voi săpa în jurul lui și voi pune bălegar. ⁹Poate pomul va rodi în anul următor. Dacă nu, poți să-l tai.»“

Vindecarea unei femei într-o zi de sabbat

¹⁰Într-o zi de sabbat*, Isus îi învăța pe oameni într-una dintre sinagogi*. ¹¹Era acolo o femeie care avea în ea un duh rău. Acesta o ținuse infirmă timp de optsprezece ani. Ea era adusă de spate și nu putea să stea dreaptă. ¹²Când a văzut-o, Isus a chemat-o la El și i-a spus: „Femeie, ești vindecată de boala ta!“ ¹³Apoi Și-a pus mâinile peste ea. Imediat ea s-a îndreptat și L-a laudat pe Dumnezeu.

¹⁴Conducătorul sinagogii s-a mâniat foarte tare pentru că Isus vindecase în ziua de sabbat. Așa că a spus oamenilor: „Sunt șase zile în săptămână când puteți munci; deci veniți să fiți vindecați în aceste zile, nu în ziua de sabbat.“

¹⁵Domnul i-a răspuns: „Ipocriților! Oare nu dă fiecare dintre voi drumul boului și măgarului său să meargă să bea apă în ziua de sabbat? ¹⁶Femeia aceasta este una dintre fiicele lui Avraam. Satan a ținut-o legată timp de optsprezece ani. Nu e bine ca ea să fie eliberată în ziua de sabbat?“ ¹⁷Când Isus a spus acestea, dușmanilor Lui li s-a făcut rușine și toată mulțimea se bucura de lucrurile minunate pe care le făcea El.

Cu ce se aseamănă Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 13:31–33; Mc. 4:30–32)

¹⁸Apoi Isus a spus: „Cu ce se aseamănă Împărăția lui Dumnezeu? Cu ce să o compar? ¹⁹Împărăția lui Dumnezeu este ca o sămânță de muștar aruncată de un om în grădina sa. Sămânța a crescut, a devenit copac și păsările cerului și-au făcut cuiburi în ramurile sale.“

now to change your lives, you will all be destroyed too!”

The Useless Tree

⁶Jesus told this story: “A man had a fig tree. He planted it in his garden. He came looking for some fruit on it, but he found none. ⁷He had a servant who took care of his garden. So he said to his servant, ‘I have been looking for fruit on this tree for three years, but I never find any. Cut it down! Why should it waste the ground?’ ⁸But the servant answered, ‘Master, let the tree have one more year to produce fruit. Let me dig up the dirt around it and fertilize it. ⁹Maybe the tree will have fruit on it next year. If it still does not produce, then you can cut it down.’”

Jesus Heals a Woman on the Sabbath

¹⁰Jesus taught in one of the synagogues* on the Sabbath* day. ¹¹A woman was there who had a spirit inside her. It had made the woman crippled for 18 years. Her back was always bent; she could not stand up straight. ¹²When Jesus saw her, he called to her, “Woman, you have been made free from your sickness!” ¹³He laid his hands on her, and immediately she was able to stand up straight. She began praising God.

¹⁴The synagogue leader was angry because Jesus healed on the Sabbath day. He said to the people, “There are six days for work. So come to be healed on one of those days. Don’t come for healing on the Sabbath day.”

¹⁵The Lord answered, “You people are hypocrites*! All of you untie your work animals and lead them to drink water every day—even on the Sabbath day. ¹⁶This woman that I healed is our Jewish sister.¹ But Satan* has held her for 18 years. Surely it is not wrong for her to be made free from her sickness on a Sabbath day!” ¹⁷When Jesus said this, all those who were criticizing him felt ashamed of themselves. And all the people were happy for the wonderful things he was doing.

What Is God’s Kingdom Like? (Mt. 13:31–33; Mk. 4:30–32)

¹⁸Then Jesus said, “What is God’s kingdom* like? What can I compare it to? ¹⁹God’s kingdom is like the seed of the mustard* plant. Someone plants this seed in their garden. The seed grows and becomes a tree, and the birds build nests on its branches.”

¹13:16 *Jewish sister* Literally, “daughter of Abraham.”

²⁰Și din nou Isus a spus: „Cu ce să compar Împărăția lui Dumnezeu? ²¹Împărăția lui Dumnezeu este ca drojdia pe care o femeie a luat-o și a amestecat-o cu trei măsuri de făină. Drojdia a făcut să crească tot aluatul.“

Ușa cea strâmtă

(Mt. 7.13–14, 21–23)

²²Mergând spre Ierusalim, Isus a trecut prin cetățile și satele care Îi erau în drum și în fiecare loc îi învăța pe oameni. ²³Cineva I-a spus: „Doamne, oare să fie puțini oamenii care vor fi mântuiți?“

Isus le-a spus: ²⁴„Străduiți-vă să intrați pe ușa cea strâmtă. Vă spun că mulți vor încerca să intre, dar nu vor putea. ²⁵Când Stăpânul casei Se va ridica și va închide ușa, veți rămâne afară. Atunci veți începe să bateți la ușă și să spuneți: «Doamne, deschide-ne!» Dar El va răspunde: «Nu vă cunosc și nu știu de unde veniți.» ²⁶Atunci voi veți spune: «Am mâncat și am băut cu Tine. Tu i-ai învățat pe oameni pe străzile noastre.» ²⁷Dar El vă va răspunde: «Nu știu de unde veniți. Plecați de la Mine, voi toți, oameni care faceți răul.» ²⁸Îi veți vedea pe Avraam, Isaac și Iacov* și pe toți profeții* în Împărăția lui Dumnezeu, dar voi veți fi aruncați afară. Atunci veți plânge de teamă și supărare. ²⁹Vor veni oameni de la est și de la vest, de la nord și de la sud și își vor lua locul lor la masă, în Împărăția lui Dumnezeu. ³⁰Unii, care sunt ultimii acum, vor fi primii; și unii care sunt acum primii, vor fi ultimii în Împărăția lui Dumnezeu.“

Grija pentru Ierusalim

(Mt. 23.37–39)

³¹Atunci au venit la Isus niște farisei* și I-au spus: „Pleacă de aici și du-Te altundeva, pentru că Irod* vrea să Te omoare.“

³²Isus le-a spus: „Duceți-vă și spuneți vulpii aceleia: «Astăzi și mâine mai scot demoni* din oameni și mai fac vindecări, iar în cea de-a treia zi voi termina lucrarea Mea.» ³³Dar trebuie să merg în continuare astăzi, mâine și în ziua următoare, pentru că nu este obiceiul ca vreun profet* să moară în afara Ierusalimului.

³⁴Ierusalime, Ierusalime! Tu îi omori pe profeți,* și pe cei trimiși de Dumnezeu îi ucizi cu pietre. De multe ori Mi-am dorit să strâng poporul tău laolaltă așa cum o găină

²⁰Jesus said again, “What can I compare God’s kingdom with? ²¹It is like yeast¹ that a woman mixes into a big bowl of flour to make bread. The yeast makes all the dough rise.”

The Narrow Door

(Mt. 7:13–14, 21–23)

²²Jesus was teaching in every town and village. He continued to travel toward Jerusalem. ²³Someone said to him, “Lord, how many people will be saved? Only a few?”

Jesus said, ²⁴“The door to heaven is narrow. Try hard to enter it. Many people will want to enter there, but they will not be able to go in. ²⁵If a man locks the door of his house, you can stand outside and knock on the door, but he won’t open it. You can say, ‘Sir, open the door for us.’ But he will answer, ‘I don’t know you. Where did you come from?’ ²⁶Then you will say, ‘We ate and drank with you. You taught in the streets of our town.’ ²⁷Then he will say to you, ‘I don’t know you. Where did you come from? Get away from me! You are all people who do wrong!’

²⁸“You will see Abraham,* Isaac,* Jacob,* and all the prophets* in God’s kingdom.* But you will be left outside. There you will cry and grind your teeth with pain. ²⁹People will come from the east, west, north, and south. They will sit down at the table in God’s kingdom. ³⁰People who have the lowest place in life now will have the highest place in God’s kingdom. And people who have the highest place now will have the lowest place in God’s kingdom.”

Jesus Will Die in Jerusalem

(Mt. 23:37–39)

³¹Just then some Pharisees* came to Jesus and said, “Go away from here and hide. Herod* wants to kill you!”

³²Jesus said to them, “Go tell that fox,² ‘Today and tomorrow I am forcing demons* out of people and finishing my work of healing. Then, the next day, the work will be finished.’ ³³After that, I must go, because all prophets* should die in Jerusalem.

³⁴“Jerusalem, Jerusalem! You kill the prophets. You stone to death the people God has sent to you. How many times I wanted to help your people. I wanted to gather them together like a

¹ 13:21 yeast Used here as a symbol of good influence. ² 13:32 fox Jesus means that Herod is clever and sly like a fox.

își strânge puii sub aripile sale, dar tu nu M-ai lăsat. ³⁵Acum vi se va lăsa casa pustie. Vă spun că nu Mă veți mai vedea până nu va veni vremea când veți spune: «Binecuvântat este Cel ce vine în Numele Domnului!»¹“

Vindecarea unui bolnav de hidropizie

14 ¹Într-o zi de sabbat,* Isus S-a dus la masă în casa unuia dintre conducătorii fariseilor*. Oamenii de acolo Îl urmăreau cu atenție. ²Înainte Lui era un om bolnav de hidropizie². ³Isus i-a întrebat pe învățătorii Legii și pe farisei: „Este permis să vindec în ziua sabbatului sau nu?” ⁴Ei nu au răspuns. Atunci Isus l-a luat pe omul acela, l-a vindecat și i-a dat drumul să plece. ⁵Apoi Isus le-a spus învățătorilor Legii și fariseilor: „Dacă fiul vostru sau un bou de-al vostru ar cădea într-o fântână, într-o zi de sabbat, nu l-ați scoate îndată?” ⁶Dar ei nu l-au putut răspunde nimic.

Despre smerenie

⁷Apoi Isus a văzut că oaspeții alegeau locurile cele mai importante. Atunci El le-a spus această pildă: ⁸„Când ești invitat de cineva la o nuntă, nu te așeza la masă pe locul cel mai important. S-ar putea ca la nuntă să fi fost invitat cineva mai important decât tine. ⁹Și cel care v-a invitat și pe tine, și pe el va veni atunci și îți va spune: «Dă locul tău omului acestuia!» Atunci, cu rușine, vei merge să iei ultimul loc. ¹⁰Ci, când ești invitat, du-te și așază-te în locul cel mai puțin important. Astfel, când va veni gazda, îți va spune: «Prieten, vino aici, pe un loc mai important.» Atunci toți ceilalți oaspeți te vor respecta. ¹¹Oricine se înalță și își dă importanță va fi smerit, dar cel ce se smereste va fi înălțat.“

Veți fi răsplătiți

¹²Apoi, Isus a spus fariseului care Îl invitase: „Când inviți oameni la un prânz sau la o cină, să nu-ți chemi prietenii, nici frații, nici rudele sau vecinii bogați, ca să te invite și ei, la rândul lor, și astfel să fii răsplătit. ¹³Ci când dai o masă, cheamă săracii, schilozii, șchiopii și orbii. ¹⁴Ei nu au cu ce să te

hen gathers her chicks under her wings. But you did not let me. ³⁵Now your home will be left completely empty. I tell you, you will not see me again until that time when you will say, ‘Welcome! God bless the one who comes in the name of the Lord.’¹”

Is It Right to Heal on the Sabbath Day?

14 ¹On a Sabbath* day, Jesus went to the home of a leading Pharisee* to eat with him. The people there were all watching him very closely. ²A man with a bad disease² was put before him. ³Jesus said to the Pharisees and experts in the law, “Is it right or wrong to heal on the Sabbath day?” ⁴But they would not answer his question. So he took the man and healed him. Then he sent the man away. ⁵Jesus said to the Pharisees and teachers of the law, “If your son or work animal falls into a well on the Sabbath day, you know you would pull him out immediately.” ⁶The Pharisees and teachers of the law could say nothing against what he said.

Don't Make Yourself Important

⁷Then Jesus noticed that some of the guests were choosing the best places to sit. So he told this story: ⁸“When someone invites you to a wedding, don't sit in the most important seat. They may have invited someone more important than you. ⁹And if you are sitting in the most important seat, they will come to you and say, ‘Give this man your seat!’ Then you will begin to move down to the last place. And you will be very embarrassed.

¹⁰“So when someone invites you, go sit in the seat that is not important. Then they will come to you and say, ‘Friend, move up here to this better place!’ What an honor this will be for you in front of all the other guests. ¹¹Everyone who makes themselves important will be made humble. But everyone who makes themselves humble will be made important.”

You Will Be Rewarded

¹²Then Jesus said to the Pharisee* who had invited him, “When you give a lunch or a dinner, don't invite only your friends, brothers, relatives, and rich neighbors. At another time they will pay you back by inviting you to eat with them. ¹³Instead, when you give a feast, invite the poor, the crippled, and the blind. ¹⁴Then you will have great blessings, because these people cannot pay you back. They have nothing. But God will

¹13.35 „Binecuvântat ... Domnului” Ps. 118.26. ²14.2 hidropizie boală cauzată de acumularea de apă în cavitățile naturale ale trupului sau în țesuturi.

¹13:35 Quote from Ps. 118:26. ²14:2 disease The man had dropsy, a sickness that causes the body to swell larger and larger.

răsplătească, dar vei fi binecuvântat, pentru că vei fi răsplătit la învierea celor drepti.”

Pilda celor invitați la cină

(Mt. 22:1–10)

¹⁵Unul dintre cei aflați la masă, auzind aceste cuvinte, a spus: „Binecuvântați sunt toți cei ce vor mânca în Împărăția lui Dumnezeu!”

¹⁶Isus i-a răspuns: „Un om pregătea un ospaț mare și a invitat mulți oameni. ¹⁷Când a venit timpul pentru ospaț, el l-a trimis pe slujitorul său să spună tuturor celor invitați: «Veniți, toate sunt gata acum!» ¹⁸Dar toți au început să se scuze. Primul a spus: «Tocmai am cumpărat un ogor și trebuie să mă duc să-l văd. Te rog, scuză-mă!» ¹⁹Altul a spus: «Tocmai am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc. Te rog să mă scuzi!» ²⁰Iar altul a spus: «Tocmai m-am căsătorit; de aceea nu pot să vin.» ²¹Când slujitorul s-a întors, i-a povestit stăpânului său aceste lucruri. Stăpânul acelei case s-a supărat foarte tare și a spus slujitorului său: «Du-te repede în piețele și pe străzile cetății și adu aici pe săraci, pe schilozi, pe orbi și pe șchiopi!» ²²Slujitorul a spus: «Stăpâne, am făcut ce mi-ai spus și încă mai este loc.» ²³Atunci stăpânul i-a spus: «Ieși și caută pe drumuri și pe lângă garduri și fă-i pe oameni să vină! Vreau să am casa plină. ²⁴Vă spun că nici unul dintre cei pe care i-am invitat la început nu va gusta din mâncarea mea.»”

Cum să fie ucenicul lui Isus

(Mt. 10:37–38)

²⁵Împreună cu Isus mergeau mari mulțimi de oameni. El s-a întors și le-a spus: ²⁶„Dacă cineva vine la Mine, trebuie să Mă iubească mai mult decât își iubește tatăl și mama, soția și copiii, frații, surorile. El trebuie să Mă iubească mai mult chiar decât se iubește pe sine însuși. Altfel, nu poate fi ucenicul Meu. ²⁷Oricine nu-și poartă crucea și nu vine după Mine nu poate fi ucenicul Meu. ²⁸Când cineva vrea să construiască un turn, stă mai întâi și calculează costurile. Așa va vedea dacă are destui bani pentru a-l termina. ²⁹Altfel e posibil ca, după ce i-a pus temelială, să nu poată termina ce a început. Atunci cei care îl vor vedea vor râde de el. ³⁰Ei vor spune: «Omul acesta a început să construiască ceva, dar nu a fost în stare să termine ce a început!»

reward you at the time when all godly people rise from death.”

A Story About People Invited to a Dinner

(Mt. 22:1–10)

¹⁵One of the men sitting at the table with Jesus heard these things. The man said to him, “What a great blessing it will be for anyone to eat a meal in God’s kingdom!”

¹⁶Jesus said to him, “A man gave a big dinner. He invited many people. ¹⁷When it was time to eat, he sent his servant to tell the guests, ‘Come. The food is ready.’ ¹⁸But all the guests said they could not come. Each one made an excuse. The first one said, ‘I have just bought a field, so I must go look at it. Please excuse me.’ ¹⁹Another man said, ‘I have just bought five pairs of work animals; I must go and try them. Please excuse me.’ ²⁰A third man said, ‘I just got married; I can’t come.’

²¹“So the servant returned. He told his master what had happened. The master was angry. He said, ‘Hurry! Go into the streets and alleys of the town. Bring me the poor, the crippled, the blind, and the lame.’

²²“Later, the servant said to him, ‘Master, I did what you told me to do, but we still have places for more people.’ ²³The master said to the servant, ‘Go out to the highways and country roads. Tell the people there to come. I want my house to be full!’ ²⁴None of those people I invited first will get to eat any of this food.”

Decide if You Can Follow Me

(Mt. 10:37–38)

²⁵Many people were traveling with Jesus. He said to them, ²⁶“If you come to me but will not leave your family, you cannot be my follower. You must love me more than your father, mother, wife, children, brothers, and sisters—even more than your own life! ²⁷Whoever will not carry the cross* that is given to them when they follow me cannot be my follower.

²⁸“If you wanted to build a building, you would first sit down and decide how much it would cost. You must see if you have enough money to finish the job. ²⁹If you don’t do that, you might begin the work, but you would not be able to finish. And if you could not finish it, everyone would laugh at you. ³⁰They would say, ‘This man began to build, but he was not able to finish.’

³¹Sau dacă un rege vrea să pornească război împotriva altui rege, el stă mai întâi să vadă dacă poate face față, cu cei zece mii de oameni ai săi, regelui care vine la luptă cu douăzeci de mii de oameni. ³²Dacă vede că nu poate face față, în timp ce regele celălalt este încă departe, îi va trimite un mesager care să discute condițiile de încheiere a păcii. ³³Tot așa este și cu voi. Oricine dintre voi care nu renunță la tot ce are nu poate fi ucenicul Meu.

Puterea de a săra
(Mt. 5.13; Mc. 9.50)

³⁴Sarea este bună. Dar dacă și sarea își va pierde gustul, cu ce i se va reda gustul sărat? ³⁵Nu mai este bună nici pentru pământ, nici pentru grămada de bălegar. Atunci este aruncată afară.

Cine are urechi de auzit, să audă!“

Oaia rătăcită și moneda pierdută
(Mt. 18.12–14)

15 ¹Mulți vameși* și alți oameni păcătoși se apropiau de Isus ca să-L asculte. ²Fariseii* și învățătorii Legii murmurau nemulțumiți: „Omul acesta îi primește pe păcătoși și chiar mănâncă împreună cu ei!“

³Atunci Isus le-a spus această pildă: ⁴„Să zicem că un om are o sută de oi și se întâmplă să piardă una dintre ele. El le lasă singure pe toate cele nouăzeci și nouă de oi și se duce să caute oaia pierdută, până când o găsește. ⁵Iar când o găsește, o ia pe umeri plin de bucurie. ⁶Când ajunge acasă, el își adună prietenii și vecinii și le spune: «Mi-am găsit oaia pe care o pierdusem. Bucurați-vă împreună cu mine!» ⁷Vă spun că, la fel, va fi mai multă bucurie în ceruri pentru un singur om păcătos care își schimbă inima, decât pentru nouăzeci și nouă de oameni buni care nu au nevoie de schimbarea inimii.

⁸Sau să spunem că o femeie are zece monede de argint. Dacă va pierde o monedă¹, ea va aprinde o lampă, va mătura casa și va căuta cu grijă până când o va găsi. ⁹Iar când o va găsi, ea le va strânge pe prietenele și vecinele ei și le va spune: «Am găsit moneda pe care o pierdusem. Bucurați-vă împreună cu mine!» ¹⁰În același

³¹“If a king is going to fight against another king, first he will sit down and plan. If he has only 10,000 men, he will try to decide if he is able to defeat the other king who has 20,000 men. ³²If he thinks he cannot defeat the other king, he will send some men to ask for peace.

³³“It is the same for each of you. You must leave everything you have to follow me. If not, you cannot be my follower.

Don't Lose Your Influence
(Mt. 5.13; Mk. 9.50)

³⁴“Salt is a good thing. But if the salt loses its salty taste, you can't make it salty again. ³⁵It is worth nothing. You can't even use it as dirt or dung. People just throw it away.

“You people who hear me, listen!”

Joy in Heaven
(Mt. 18.12–14)

15 ¹Many tax collectors* and sinners came to listen to Jesus. ²Then the Pharisees* and the teachers of the law began to complain, “Look, this man¹ welcomes sinners and even eats with them!”

³Then Jesus told them this story: ⁴“Suppose one of you has 100 sheep, but he loses one of them. Then he will leave the other 99 sheep there in the field and go out and look for the lost sheep. He will continue to search for the lost sheep until he finds it. ⁵And when he finds it, the man is very happy. He carries it ⁶to his home. He goes to his friends and neighbors and says to them, ‘Be happy with me because I found my lost sheep!’ ⁷In the same way, I tell you, heaven is a happy place when one sinner decides to change. There is more joy for that one sinner than for 99 good people who don't need to change.

⁸“Suppose a woman has ten silver coins,² but she loses one of them. She will take a light and clean the house. She will look carefully for the coin until she finds it. ⁹And when she finds it, she will call her friends and neighbors and say to them, ‘Be happy with me because I have found the coin that I lost!’ ¹⁰In the same way, it's a

¹15.8 *monedă* drahmă grecească.

¹15:2 *this man* Jesus. His enemies avoided saying his name. ²15:8 *silver coin* A Greek *drachma*, the average pay for one day's work.

fel, vă spun, se bucură îngerii lui Dumnezeu când un om păcătos își schimbă inima.“

Pilda fiului risipitor

¹¹Apoi Isus a spus: „Un om avea doi fii. ¹²Fiul mai mic i-a spus tatălui său: «Tată, dă-mi partea mea din avere.» Atunci, tatăl a împărțit averea între cei doi fii. ¹³Curând după aceasta, fiul mai mic și-a strâns toate lucrurile și a plecat într-o țară îndepărtată. Acolo și-a risipit toată averea trăind nebunește. ¹⁴Când și-a terminat toți banii, în țara aceea a venit o foamete mare. El a început să ducă lipsă de hrană și de bani. ¹⁵Atunci s-a dus și a găsit de lucru la unul dintre locuitorii acelei țări. Acesta l-a trimis pe câmp să păzească porcii. ¹⁶Fiului îi era atât de foame încât vroia să mănânce mâncarea porcilor, dar nu-i dădea nimeni nimic. ¹⁷El și-a venit în fire și a spus: «Câți dintre slujitorii angajați de tatăl meu au destulă mâncare și chiar mai mult decât le trebuie, iar eu mor aici de foame! ¹⁸Voi pleca de aici și mă voi duce la tatăl meu, și îi voi spune: Tată, am păcătuit împotriva lui Dumnezeu și împotriva ta. ¹⁹Nu mai merit să mă numesc fiul tău. Lasă-mă să fiu unul dintre angajații tăi!» ²⁰Și fiul s-a sculat și a plecat la tatăl său.

Pe când era încă departe, tatăl său l-a văzut și a fost cuprins de milă. El a alergat, și-a îmbrățișat fiul și l-a sărutat. ²¹Fiul a spus: «Tată, am păcătuit împotriva lui Dumnezeu și împotriva ta. Nu mai merit să fiu numit fiul tău.» ²²Dar tatăl a spus slujitorilor lui: «Aduceți repede haina cea mai frumoasă și puneți-o pe fiul meu. Puneți-i un inel pe deget și încălțăminte în picioare. ²³Și aduceți vițelul pe care l-am îngrășat și tăiați-l. Să mâncăm și să petrecem! ²⁴Căci acest fiu al meu era mort, dar acum a revenit la viață! Era pierdut, dar a fost găsit.» Și au început să sărbătorească.

²⁵În acest timp, fiul mai mare era pe câmp. Când s-a întors și s-a apropiat de casă, a auzit muzică și dans. ²⁶El a chemat pe unul dintre slujitori și l-a întrebat ce însemnau toate acestea. ²⁷Slujitorul i-a spus: «Fratele tău s-a întors. Tatăl tău a tăiat vițelul cel îngrășat de bucurie că fiul său s-a întors acasă viu și nevătămat.»

happy time for the angels of God when one sinner decides to change.”

Story About Two Sons

¹¹Then Jesus said, “There was a man who had two sons. ¹²The younger son said to his father, ‘Give me now the part of your property that I am supposed to receive someday.’ So the father divided his wealth between his two sons.

¹³“A few days later the younger son gathered up all that he had and left. He traveled far away to another country, and there he wasted his money living like a fool. ¹⁴After he spent everything he had, there was a terrible famine throughout the country. He was hungry and needed money. ¹⁵So he went and got a job with one of the people who lived there. The man sent him into the fields to feed pigs. ¹⁶He was so hungry that he wanted to eat the food that the pigs were eating. But no one gave him anything.

¹⁷“The son realized that he had been very foolish. He thought, ‘All of my father’s hired workers have plenty of food. But here I am, almost dead because I have nothing to eat. ¹⁸I will leave and go to my father. I will say to him: Father, I have sinned against God and have done wrong to you. ¹⁹I am no longer worthy to be called your son. But let me be like one of your hired workers.’ ²⁰So he left and went to his father.

The Younger Son Returns

“While the son was still a long way off, his father saw him coming and felt sorry for him. So he ran to him and hugged and kissed him. ²¹The son said, ‘Father, I have sinned against God and have done wrong to you. I am no longer worthy to be called your son.’

²²“But the father said to his servants, ‘Hurry! Bring the best clothes and put them on him. Also, put a ring on his finger and good sandals on his feet. ²³And bring our fat calf and kill it so that we can have plenty to eat and celebrate. ²⁴My son was dead, but now he is alive again! He was lost, but now he is found!’ So they began to have a party.

The Older Son Complains

²⁵“The older son had been out in the field. When he came near the house, he heard the sound of music and dancing. ²⁶So he called to one of the servant boys and asked, ‘What does all this mean?’ ²⁷The boy said, ‘Your brother has come back, and your father killed the fat calf to eat. He is happy because he has his son back safe and sound.’

²⁸Fiul mai mare s-a mâniat și nu vroia să intre în casă. Tatăl a ieșit și l-a rugat să intre. ²⁹Dar fiul mai mare a răspuns tatălui său: «Iată, în toți acești ani, ți-am slujit și am împlinit toate poruncile tale. Și nu mi-ai dat niciodată nici măcar un ied pentru a petrece împreună cu prietenii mei. ³⁰Acest fiu al tău ți-a risipit averea cu prostituate. Totuși, când s-a întors acasă, ai tăiat pentru el vițelul cel îngrășat.» ³¹Tatăl i-a răspuns: «Fiule, tu ești totdeauna alături de mine. Tot ce este al meu este și al tău. ³²Dar trebuie să sărbătorim și să ne bucurăm, căci fratele tău era mort și acum a revenit la viață. Era pierdut, dar a fost găsit.»“

Pilda administratorului necinstit

16 ¹Isus a spus ucenicilor Lui: „Era odată un om bogat care avea un administrator. Omul cel bogat a fost înștiințat că administratorul risipea bunurile sale. ²Atunci omul l-a chemat pe administrator la el și i-a spus: «Am auzit lucruri rele despre tine. Trebuie să dai socoteală și să-mi spui ce ai făcut cât ai lucrat pentru mine. De acum înainte nu vei mai fi administratorul meu!» ³Administratorul s-a gândit atunci: «Ce să fac? Stăpânul îmi ia slujba de administrator. Nu sunt destul de puternic pentru a munci cu sapa și să cerșesc îmi este rușine. ⁴Știu ce trebuie să fac pentru ca oamenii să mă primească în casele lor după ce nu voi mai lucra aici!» ⁵Și el i-a chemat, unul câte unul, pe cei care îi datorau bani stăpânului său. Primului dintre ei i-a spus: «Cât îi datorezi stăpânului meu?» ⁶Omul a răspuns: «Trei mii cinci sute de litri de ulei de măsline.» Administratorul i-a spus: «Ia-ți contractul, stai jos și modifică-l repede la o mie șapte sute cincizeci de litri.» ⁷Altui om i-a spus: «Tu cât îi datorezi stăpânului meu?» Acesta a răspuns: «O sută de saci de grâu.» Administratorul a spus: «Ia-ți contractul și modifică-l la optzeci de saci de grâu.» ⁸Atunci stăpânul a spus administratorului necinstit că ce a făcut a fost un lucru chibzuit. Fiii acestei lumi sunt mai pricepuți, în relațiile dintre ei, decât fiii luminii.

⁹Vă spun, folosiți bogățiile pe care le aveți în această lume, pentru a vă face prieteni. Iar când aceste lucruri nu mai sunt, veți

²⁸“The older son was angry and would not go in to the party. So his father went out and begged him to come in. ²⁹But he said to his father, ‘Look, for all these years I have worked like a slave for you. I have always done what you told me to do, and you never gave me even a young goat for a party with my friends. ³⁰But then this son of yours comes home after wasting your money on prostitutes, and you kill the fat calf for him!’

³¹“His father said to him, ‘Oh, my son, you are always with me, and everything I have is yours. ³²But this was a day to be happy and celebrate. Your brother was dead, but now he is alive. He was lost, but now he is found.’”

True Wealth

16 ¹Jesus said to his followers, “Once there was a rich man. He hired a manager to take care of his business. Later, he learned that his manager was cheating him. ²So he called the manager in and said to him, ‘I have heard bad things about you. Give me a report of what you have done with my money. You can’t be my manager anymore.’

³“So, the manager thought to himself, ‘What will I do? My master is taking my job away from me. I am not strong enough to dig ditches. I am too proud to beg. ⁴I know what I will do! I will do something to make friends, so that when I lose my job, they will welcome me into their homes.’

⁵“So the manager called in each person who owed the master some money. He asked the first one, ‘How much do you owe my master?’ ⁶He answered, ‘I owe him 800 gallons¹ of olive oil.’ The manager said to him, ‘Here is your bill. Hurry! Sit down and make the bill less. Write 400 gallons.’

⁷“Then the manager asked another one, ‘How much do you owe my master?’ He answered, ‘I owe him 1000 bushels² of wheat.’ Then the manager said to him, ‘Here is your bill; you can make it less. Write 800 bushels.’

⁸“Later, the master told the dishonest manager that he had done a smart thing. Yes, worldly people are smarter in their business with each other than spiritual people are.

⁹“I tell you, use the worldly things you have now to make ‘friends’ for later. Then, when those things are gone, you will be welcomed into a

¹ 16:6 gallons Literally, “100 batous.” A batos was about 34 liters.

² 16:7 bushels Literally, “korous.” A koros was about 393 liters.

fi primiți în locuințele eterne. ¹⁰Cui îi pot fi încredințate lucruri neînsemnate îi pot fi încredințate și lucruri importante. Iar cine este necinstit în lucruri neînsemnate va fi necinstit și în cele importante. ¹¹Dar dacă nu ați fost demni de încredere cu bogățiile lumești, cine vă va încredința adevăratele bogății? ¹²Și dacă nu ați fost demni de încredere cu ceea ce aparține altcuiva, cine vă va da lucruri care să fie ale voastre?

¹³Nici un slujitor nu poate sluji la doi stăpâni. Sau îl va urî pe unul și îl va iubi pe celălalt, sau va fi devotat unuia și îl va disprețui pe celălalt. Nu puteți sluji și lui Dumnezeu, și lui Mamona¹.

Legea lui Dumnezeu nu poate fi schimbată (Mt. 11.12–13)

¹⁴Fariseii* au auzit aceste cuvinte și își băteau joc de Isus, pentru că ei iubeau banii. ¹⁵Atunci Isus le-a spus: „Voi încercați să păreți buni în fața oamenilor, dar Dumnezeu vă cunoaște inimile. Lucrurile pe care le prețuiesc oamenii cel mai mult sunt disprețuite de Dumnezeu.

¹⁶Înainte de venirea lui Ioan Botezătorul, oamenii aveau Legea lui Moise și scrierile profeților*. De atunci este proclamată Vestea Bună* a Împărăției lui Dumnezeu și mulți se reped să pătrundă în ea. ¹⁷Este mai ușor să dispară cerul și pământul decât să fie schimbată măcar o literă din Lege.

Divorț și căsătorie

¹⁸Dacă un bărbat divorțează de soția lui și se însoară cu alta, comite adulter. Iar cel care se însoară cu o femeie divorțată, de asemenea comite adulter.

Bogatul și Lazăr

¹⁹Era odată un om bogat. El se îmbrăca totdeauna în haine scumpe și trăia în fiecare zi o viață plină de petreceri și lux. ²⁰La poarta lui stătea întins pe jos un om sărac, pe nume Lazăr. El avea tot corpul plin de răni. ²¹Lazăr și-ar fi dorit să-și poată potoli foamea cu resturile care cădeau de la masa bogatului. Căinii veneau și îi lingeau rănilor. ²²Într-o zi, Lazăr a murit. Îngerii l-au luat și l-au dus în sânul lui Avraam². Bogatul a

home that lasts forever. ¹⁰Whoever can be trusted with small things can also be trusted with big things. Whoever is dishonest in little things will be dishonest in big things too. ¹¹If you cannot be trusted with worldly riches, you will not be trusted with the true riches. ¹²And if you cannot be trusted with the things that belong to someone else, you will not be given anything of your own.

¹³“You cannot serve two masters at the same time. You will hate one master and love the other. Or you will be loyal to one and not care about the other. You cannot serve God and Money¹ at the same time.”

God’s Law Cannot Be Changed (Mt. 11:12–13)

¹⁴The Pharisees* were listening to all these things. The Pharisees criticized Jesus because they all loved money. ¹⁵Jesus said to them, “You make yourselves look good in front of people. But God knows what is really in your hearts. What people think is important is worth nothing to God.

¹⁶“Before John the Baptizer* came, people were taught the law of Moses* and the writings of the prophets.* But since the time of John, the Good News* about God’s kingdom* is being told. And everyone is trying hard to get into it. ¹⁷But even the smallest part of a letter in the law cannot be changed. It would be easier for heaven and earth to pass away.

Divorce and Remarriage

¹⁸“If a man divorces his wife and marries another woman, he is guilty of adultery.* And the man who marries a divorced woman is also guilty of adultery.”

The Rich Man and Lazarus

¹⁹Jesus said, “There was a rich man who always dressed in the finest clothes. He was so rich that he was able to enjoy all the best things every day. ²⁰There was also a very poor man named Lazarus. Lazarus’ body was covered with sores. He was often put by the rich man’s gate. ²¹Lazarus wanted only to eat the scraps of food left on the floor under the rich man’s table. And the dogs came and licked his sores.

²²“Later, Lazarus died. The angels took him and placed him in the arms of Abraham.* The rich

¹16.13 *Mamona* cuvânt arameic pentru bogății. ²16.22 *sânul lui Avraam* un loc unde mergeau, înainte de Cristos, sufletele dreptilor.

¹16:13 *Money* Or, *mamona*, an Aramaic word meaning “wealth.”

murit și el și a fost îngropat. ²³El a ajuns în Locuința morților și era în mari chinuri. Când și-a ridicat privirea, l-a văzut în depărtare pe Avraam și pe Lazăr alături de el. ²⁴Bogatul a strigat: «Părinte Avraam, ai milă de mine! Trimite-l pe Lazăr să-și înmoaie degetul în apă și să-mi răcorească limba, căci groaznic mă chinui în acest foc!» ²⁵Avraam a spus: «Fiule, amintește-ți că în timpul vieții tu ai primit lucrurile bune, pe când Lazăr le-a primit pe cele rele. Dar acum el este mângâiat, iar tu ești chinuit. ²⁶În plus, între noi și voi a fost pusă o mare prăpastie. Astfel, cei care ar vrea să treacă de aici la tine nu o pot face și nimeni de acolo nu poate trece aici.» ²⁷Bogatul a spus: «Părinte, atunci, te rog să-l trimiți pe Lazăr la casa tatălui meu. ²⁸Eu am cinci frați. Lasă-l pe Lazăr să le spună despre aceste lucruri, ca să nu ajungă și ei în acest loc de chin.» ²⁹Dar Avraam i-a spus: «Îi au pe Moise și pe profeți*. Să asculte de ei!» ³⁰Bogatul a spus: «Nu, părinte Avraam, ci dacă cineva dintre cei morți se va duce la ei, ei își vor schimba inima și viața.» ³¹Avraam i-a spus: «Dacă nu ascultă de Moise și de profeți, frații tăi nu vor crede nici chiar dacă ar învia cineva dintre cei morți.»“

Nu-i faceți pe alții să păcătuiască

(Mt. 18:6–7, 21–22; Mc. 9:42)

17 ¹Isus le-a spus ucenicilor Lui: „Vor veni cu siguranță lucruri care îi vor face pe oameni să păcătuiască. Dar vai de omul prin care vor veni! ²Ar fi mai bine pentru el să aibă o piatră de moară legată în jurul gâtului și să fie aruncat în mare, decât să facă pe unul dintre acești micuți să păcătuiască. ³Așa că, fiți atenți!

Dacă fratele tău păcătuiește, muștră-l. Dar dacă regretă, iartă-l. ⁴Dacă de șapte ori păcătuiește împotriva ta într-o zi și de șapte ori se întoarce la tine, în aceeași zi, și spune: «Îmi pare rău!», iartă-l.“

Credință cât sămânța de muștar

⁵Apostolii * I-au spus Domnului: „Mărește-ne credința!“

⁶Domnul a răspuns: „Dacă ați avea credință cât o sămânță de muștar, ați putea

man also died and was buried. ²³He was sent to the place of death¹ and was in great pain. He saw Abraham far away with Lazarus in his arms. ²⁴He called, ‘Father Abraham, have mercy on me! Send Lazarus to me so that he can dip his finger in water and cool my tongue. I am suffering in this fire!’

²⁵“But Abraham said, ‘My child, remember when you lived? You had all the good things in life. But Lazarus had nothing but problems. Now he is comforted here, and you are suffering. ²⁶Also, there is a big pit between you and us. No one can cross over to help you, and no one can come here from there.’

²⁷“The rich man said, ‘Then please, father Abraham, send Lazarus to my father’s house on earth. ²⁸I have five brothers. He could warn my brothers so that they will not come to this place of pain.’

²⁹“But Abraham said, ‘They have the law of Moses* and the writings of the prophets* to read; let them learn from that.’

³⁰“The rich man said, ‘No, father Abraham! But if someone came to them from the dead, then they would decide to change their lives.’

³¹“But Abraham said to him, ‘If your brothers won’t listen to Moses and the prophets, they won’t listen to someone who comes back from the dead.’”

Sin and Forgiveness

(Mt. 18:6–7, 21–22; Mk. 9:42)

17 ¹Jesus said to his followers, “Things will surely happen that will make people sin. But it will be very bad for anyone who makes this happen. ²It will be very bad for anyone who makes one of these little children sin. It would be better for them to have a millstone* tied around their neck and be drowned in the sea. ³So be careful!

“If your brother or sister in God’s family does something wrong, warn them. If they are sorry for what they did, forgive them. ⁴Even if they do something wrong to you seven times in one day, but they say they are sorry each time, you should forgive them.”

How Big Is Your Faith?

⁵The apostles* said to the Lord, “Give us more faith!”

⁶The Lord said, “If your faith is as big as a mustard* seed, you can say to this mulberry tree,

¹16:23 *place of death* Literally, “Hades.”

spune acestui pom: «Ieși din pământ și plantează-te în mare!», iar el v-ar asculta.

‘Dig yourself up and plant yourself in the ocean!’
And the tree will obey you.

Slujitori buni

⁷Să zicem că unul dintre voi are un slujitor care ară sau paște oile. Când se întoarce de la câmp, îi veți spune: «Vino și stai la masă!»? ⁸Mai degrabă îi veți spune: «Pregătește-mi cina! Pune-ți șorțul și servește-mă cât timp mănânc și beau! Apoi poți și tu să mănânci și să bei.» ⁹Îi mulțumești slujitorului tău că a făcut ceea ce i-ai spus? ¹⁰La fel este și cu voi. Când ați terminat de făcut tot ceea ce vi s-a cerut, ar trebui să spuneți: «Nu merităm mulțumiri speciale. Suntem slujitori și ne-am făcut doar datoria.»¹¹

Be Good Servants

⁷“Suppose one of you has a servant who has been working in the field, plowing or caring for the sheep. When he comes in from work, what would you say to him? Would you say, ‘Come in, sit right down and eat?’ ⁸Of course not! You would say to your servant, ‘Prepare something for me to eat. Then get ready and serve me. When I finish eating and drinking, then you can eat.’ ⁹The servant should not get any special thanks for doing his job. He is only doing what his master told him to do. ¹⁰It is the same with you. When you finish doing all that you are told to do, you should say, ‘We are not worthy of any special thanks. We have only done the work we should do.’”

Cei zece leproși

¹¹Isus călătorea spre Ierusalim și mergea de-a lungul hotarului dintre Samaria și Galileea. ¹²Când a intrat într-un sat, L-au întâmpinat zece oameni bolnavi de lepră. Ei stăteau la distanță ¹³și strigau tare: „Isuse, Stăpâne, fie-Ți milă de noi!”

Be Thankful

¹¹Jesus was traveling to Jerusalem. He went from Galilee to Samaria. ¹²He came into a small town, and ten men met him there. They did not come close to him, because they all had leprosy.* ¹³But the men shouted, “Jesus! Master! Please help us!”

¹⁴Când i-a văzut Isus, le-a spus: „Duceți-vă și arătați-vă preoților!”¹

¹⁴When Jesus saw the men, he said, “Go and show yourselves to the priests.”¹

În timp ce se duceau la preot, ei au fost vindecați. ¹⁵Unul dintre ei, când a văzut că a fost vindecat, s-a întors laudându-L cu voce tare pe Dumnezeu. ¹⁶El s-a aruncat la picioarele lui Isus și I-a mulțumit. Acest om era din Samaria. ¹⁷Isus i-a spus: „Nu au fost toți zece vindecați? Unde sunt ceilalți nouă? ¹⁸Nu s-a întors nici unul dintre ei să-L laude pe Dumnezeu? Doar acest om din Samaria?” ¹⁹Și Isus i-a spus: „Ridică-te și du-te! Credința ta te-a vindecat.”

While the ten men were going to the priests, they were healed. ¹⁵When one of them saw that he was healed, he went back to Jesus. He praised God loudly. ¹⁶He bowed down at Jesus’ feet and thanked him. (He was a Samaritan.*) ¹⁷Jesus said, “Ten men were healed; where are the other nine? ¹⁸This man is not even one of our people. Is he the only one who came back to give praise to God?” ¹⁹Then Jesus said to the man, “Stand up! You can go. You were healed because you believed.”

Venirea Împărăției lui Dumnezeu

(Mt. 24.23–28, 37–41)

²⁰Odată fariseii* L-au întrebat pe Isus când va veni Împărăția lui Dumnezeu.

The Coming of God’s Kingdom

(Mt. 24:23–28, 37–41)

²⁰Some of the Pharisees* asked Jesus, “When will God’s kingdom* come?”

El le-a răspuns: „Împărăția lui Dumnezeu nu vine într-un mod vizibil. ²¹Oamenii nu vor spune: «Este aici!» sau «Este acolo!», pentru că Împărăția lui Dumnezeu este în mijlocul vostru.”

Jesus answered, “God’s kingdom is coming, but not in a way that you can see it. ²¹People will not say, ‘Look, God’s kingdom is here!’ Or, ‘There it is!’ No, God’s kingdom is here with you.”²

²²Dar ucenicilor Lui le-a spus: „Va veni vremea când veți dori să vedeți una dintre

²²Then Jesus said to his followers, “The time will come when you will want very much to see

¹17:14 arătați-vă preoților Legea lui Moise stipula că un leproș trebuia să arate preotului că s-a vindecat.

¹17:14 show yourselves to the priests The law of Moses said a priest must decide when a person with leprosy was well. ²17:21 here with you Or, “inside you.”

zilele Fiului omului, dar nu veți putea. ²³Oamenii vă vor spune: «Este aici!» sau «Este acolo!» Să nu vă duceți și nici să nu-i urmați.

Întoarcerea lui Isus

²⁴Fiul omului* Se va întoarce. În ziua aceea, El va fi ca fulgerul care strălucește și luminează de la o margine la alta a cerului. ²⁵Dar mai întâi, El trebuie să sufere multe și să fie respins de oamenii acestei generații. ²⁶Așa cum a fost în vremea lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului omului. ²⁷Pe vremea lui Noe, oamenii au mâncat, au băut, s-au însurat și s-au măritat până în ziua în care Noe a intrat în arcă. Apoi a venit potopul și i-a distrus pe toți. ²⁸Va fi la fel ca pe vremea lui Lot: oamenii mâncau, beau, cumpărau, vindeau, plantau și construiau, până în ziua plecării lui Lot. ²⁹Dar în ziua în care Lot a ieșit din Sodoma*, a plouat din cer foc și pucioasă și i-a distrus pe toți. ³⁰La fel va fi și în ziua în care Fiul omului Se va arăta din nou.

³¹În ziua aceea, dacă cineva este pe acoperiș, iar lucrurile sale sunt în casă, să nu coboare să le ia. Și dacă cineva este pe câmp, să nu se întoarcă acasă. ³²Amintiți-vă de soția lui Lot!. ³³Cine încearcă să-și salveze viața o va pierde. Iar cel care își pierde viața o va păstra. ³⁴Vă spun că, în ziua aceea, din doi oameni care vor fi în același pat, unul va fi luat, iar celălalt va fi lăsat. ³⁵Din două femei care macină împreună, una va fi luată, iar cealaltă va fi lăsată.“ [36]2

³⁷Ucenicii L-au întrebat: „Unde, Doamne?”

El le-a spus: „Unde este trupul mort, acolo se strâng vulturii.“

Pilda judecătorului nedrept

18 ¹Isus le-a spus ucenicilor o pildă pentru a-i învăța că trebuie să se roage mereu și să nu renunțe. ²El a spus: „Într-o cetate, trăia un judecător. El nu se temea de Dumnezeu și nu avea respect pentru oameni. ³În cetatea aceea era o văduvă care venea mereu la judecător și îi spunea: «Fă-mi dreptate față de omul care îmi face rău.» ⁴Mult timp judecătorul nu a vrut

one of the days of the Son of Man,* but you will not be able to. ²³People will say to you, ‘Look, there it is!’ or, ‘Look, here it is!’ Stay where you are; don’t go away and search.

When Jesus Comes Again

²⁴“When the Son of Man* comes again, you will know it. On that day he will shine like lightning flashes across the sky. ²⁵But first, the Son of Man must suffer many things. The people of today will refuse to accept him.

²⁶“When the Son of Man comes again, it will be the same as it was when Noah lived. ²⁷People were eating, drinking, and getting married even on the day when Noah entered the boat. Then the flood came and killed them all.

²⁸“It will be the same as during the time of Lot, when God destroyed Sodom.* Those people were eating, drinking, buying, selling, planting, and building houses for themselves. ²⁹They were doing these things even on the day when Lot left town. Then fire and sulfur rained down from the sky and killed them all. ³⁰This is exactly how it will be when the Son of Man comes again.

³¹“On that day if a man is on his roof, he will not have time to go inside and get his things. If a man is in the field, he cannot go back home. ³²Remember what happened to Lot’s wife! /

³³“Those who try to keep the life they have will lose it. But those who give up their life will save it. ³⁴That night there may be two people sleeping in one room. One will be taken and the other will be left. ³⁵There may be two women working together. One will be taken and the other will be left.” [36]2

³⁷The followers asked Jesus, “Where will this be, Lord?”

Jesus answered, “It’s like looking for a dead body: You will find it where the vultures* are gathering above.”

God Will Answer His People

18 ¹Then Jesus taught the followers that they should always pray and never lose hope. He used this story to teach them: ²“Once there was a judge in a town. He did not care about God. He also did not care what people thought about him. ³In that same town there was a woman whose husband had died. She came many times to this judge and said, ‘There is a man who is doing bad things to me. Give me my rights!’ ⁴But the

¹ 17:32 *soția lui Lot* Vezi Gen. 19.15-17, 26. ² 17:36 *versetul 36* Unele manuscrise adaugă versetul 36: „Doi bărbați vor fi pe același ogor. Unul va fi luat, iar celălalt va fi lăsat.“

¹ 17:32 *Lot’s wife* The story about Lot’s wife is found in Gen. 19:15-17, 26. ² 17:36 A few Greek copies add verse 36: “Two men will be in the same field. One man will be taken, but the other man will be left behind.”

să o ajute. Dar, până la urmă, el s-a gândit: «Nu mă tem de Dumnezeu și nu am respect pentru oameni. ⁵Dar pentru că această văduvă nu mă lasă în pace, îi voi face dreptate, ca să nu mai vină și să mă tot bată la cap.»⁴

⁶Apoi Domnul a spus: „Observați ce spune judecătorul nedrept? ⁷Și oare nu va face Dumnezeu dreptate oamenilor pe care i-a ales și care strigă către El zi și noapte? Dumnezeu nu va aștepta mult până să-i ajute. ⁸Vă spun că El va avea grijă să li se facă repede dreptate. Dar când va veni Fiul omului*, va găsi oare pe pământ oameni care cred în El?”

Pilda vameșului și a fariseului

⁹Erau acolo oameni care se considerau drepti și se uitau de sus la toți ceilalți. Isus le-a spus următoarea pildă: ¹⁰„Doi oameni s-au dus la Templu* să se roage. Unul era fariseu, iar celălalt era vameș. ¹¹Fariseul stătea deoparte și se ruga astfel: «Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca alți oameni care fură, înșală, comit adulter, și nici chiar ca acest vameș. ¹²Țin post* de două ori pe săptămână și dau a zecea parte din tot ce câștig.»

¹³Dar vameșul stătea la distanță și nici măcar nu-și ridica ochii spre cer. El se bătea în piept și spunea: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!» ¹⁴Vă spun că omul acesta, și nu fariseul, a plecat acasă îndreptățit înaintea lui Dumnezeu. Pentru că oricine se va înălța va fi smerit. Dar cel ce se smerește va fi înălțat.“

Copilașii

(Mt. 19:13–15; Mc. 10:13–16)

¹⁵La Isus au fost aduși niște copilași pentru ca El să-i atingă. Când au văzut ucenicii acest lucru, i-au certat pe aceia care îi aduceau. ¹⁶Dar Isus i-a chemat pe copilași la El și a spus: „Lăsați copilașii să vină la Mine! Nu-i opriți, căci Împărăția lui Dumnezeu este a unora ca ei! ¹⁷Vă spun adevărul: cine nu primește Împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș nu va intra în ea.“

judge did not want to help the woman. After a long time, the judge thought to himself, ‘I don’t care about God. And I don’t care about what people think. ⁵But this woman is bothering me. If I give her what she wants, then she will leave me alone. But if I don’t give her what she wants, she will bother me until I am sick.’”

⁶The Lord said, “Listen, there is meaning in what the bad judge said. ⁷God’s people shout to him night and day, and he will always give them what is right. He will not be slow to answer them. ⁸I tell you, God will help his people quickly. But when the Son of Man* comes again, will he find people on earth who believe in him?”

Being Right With God

⁹There were some people who thought that they were very good. They acted like they were better than others. Jesus used this story to teach them: ¹⁰“One time there was a Pharisee* and a tax collector.* One day they both went to the Temple* to pray. ¹¹The Pharisee stood alone, away from the tax collector. When the Pharisee prayed, he said, ‘O God, I thank you that I am not as bad as other people. I am not like men who steal, cheat, or commit adultery.* I thank you that I am better than this tax collector. ¹²I fast* twice a week, and I give one-tenth of everything I get!’

¹³“The tax collector stood alone too. But when he prayed, he would not even look up to heaven. He felt very humble before God. He said, ‘O God, have mercy on me. I am a sinner!’ ¹⁴I tell you, when this man finished his prayer and went home, he was right with God. But the Pharisee, who felt that he was better than others, was not right with God. People who make themselves important will be made humble. But those who make themselves humble will be made important.”

Jesus Welcomes Children

(Mt. 19:13–15; Mk. 10:13–16)

¹⁵Some people brought their small children to Jesus so that he could lay his hands on them to bless them. But when the followers saw this, they told the people not to do this. ¹⁶But Jesus called the little children to him and said to his followers, “Let the little children come to me. Don’t stop them, because God’s kingdom* belongs to people who are like these little children. ¹⁷The truth is, you must accept God’s kingdom like a little child accepts things, or you will never enter it.”

Un om bogat*(Mt. 19.16–30; Mc. 10.17–31)*

¹⁸Un conducător iudeu L-a întrebat: „Bunule învățător, ce trebuie să fac pentru a moșteni viața eternă?”

¹⁹Isus i-a spus: „De ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun în afară de Dumnezeu. ²⁰Știi poruncile lui Dumnezeu: «Să nu comiți adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă, să-i respecti pe tatăl tău și pe mama ta.»¹”

²¹Conducătorul iudeu a spus: „Am ascultat de aceste porunci de când eram copil.”

²²Când a auzit Isus acest lucru, i-a spus: „Mai trebuie să faci un lucru: vinde tot ce ai și împarte banii la săraci. Atunci vei avea o comoară în ceruri. Apoi vino și urmează-Mă!” ²³Când a auzit acestea, omul s-a întristat pentru că era foarte bogat.

²⁴Când Isus l-a văzut întristat, a spus: „Va fi foarte greu pentru oamenii bogați să intre în Împărăția lui Dumnezeu! ²⁵Va fi mai ușor pentru o cămilă să treacă prin urechea acului decât pentru un bogat să intre în Împărăția lui Dumnezeu.”

Cine poate fi mântuit

²⁶Oamenii care au auzit aceste lucruri au spus: „Atunci cine poate fi mântuit?”

²⁷Isus a spus: „Dumnezeu poate face lucruri care pentru oameni sunt imposibile.”

²⁸Atunci Petru a spus: „Iată, noi am lăsat tot ce aveam și Te-am urmat!”

²⁹Isus le-a spus: „Vă spun adevărul: tuturor celor care și-au lăsat casa, soția, frații, părinții sau copiii pentru Împărăția lui Dumnezeu, ³⁰li se va înapoia cu mult mai mult în viața aceasta. Iar în veacul ce va veni, vor trăi cu Dumnezeu pentru totdeauna.”

Isus vorbește despre moartea și învierea Sa*(Mt. 20.17–19; Mc. 10.32–34)*

³¹Isus i-a luat deoparte pe cei doisprezece și le-a spus: „Iată că mergem la Ierusalim și tot ce a fost scris de profeți* despre Fiul omului* se va întâmpla! ³²Da, El va fi dat pe mâna neevreilor. Ei își vor bate joc de El, Îl vor insulta și Îl vor scuipa. ³³Îl vor biciui și Îl vor omorî. Dar în a treia zi va învia.” ³⁴Ucenicii nu au înțeles nici unul

A Rich Man Refuses to Follow Jesus*(Mt. 19:16–30; Mk. 10:17–31)*

¹⁸A religious leader asked Jesus, “Good teacher, what must I do to get eternal life?”

¹⁹Jesus said to him, “Why do you call me good? Only God is good. ²⁰And you know his commands: ‘You must not commit adultery,* you must not murder anyone, you must not steal, you must not tell lies about others, you must respect your father and mother . . .’¹”

²¹But the leader said, “I have obeyed all these commands since I was a boy.”

²²When Jesus heard this, he said to the leader, “But there is still one thing you need to do. Sell everything you have and give the money to those who are poor. You will have riches in heaven. Then come and follow me.” ²³But when the man heard Jesus tell him to give away his money, he was sad. He didn’t want to do this, because he was very rich.

²⁴When Jesus saw that the man was sad, he said, “It will be very hard for rich people to enter God’s kingdom.* ²⁵It is easier for a camel to go through the eye of a needle than for a rich person to enter God’s kingdom.”

Who Can Be Saved?

²⁶When the people heard this, they said, “Then who can be saved?”

²⁷Jesus answered, “God can do things that are not possible for people to do.”

²⁸Peter said, “Look, we left everything we had and followed you.”

²⁹Jesus said, “I can promise that everyone who has left their home, wife, brothers, parents, or children for God’s kingdom* ³⁰will get much more than they left. They will get many times more in this life. And in the world that is coming they will get the reward of eternal life.”

Jesus Talks Again About His Death*(Mt. 20:17–19; Mk. 10:32–34)*

³¹Then Jesus talked to the twelve apostles* alone. He said to them, “Listen, we are going to Jerusalem. Everything that God told the prophets* to write about the Son of Man* will happen. ³²His people will turn against him and hand him over to the foreigners, who will laugh at him, insult him, and spit on him. ³³They will beat him with whips and then kill him. But on the third day after his death, he will rise to life again.” ³⁴The apostles

¹18:20 Citat din Ex. 20.12–16; Dt. 5.16–20.¹18:20 Quote from Ex. 20:12–16; Deut. 5:16–20.

dintre aceste lucruri. Înțelesul lor le era ascuns și nu știau despre ce vorbea Isus.

Vindecarea unui orb la Ierihon

(Mt. 20.29–34; Mc. 10.46–52)

³⁵În timp ce Isus Se apropia de Ierihon, un om orb stătea lângă drum și cerșea. ³⁶Când orbul a auzit mulțimea trecând, a întrebat ce se întâmplă.

³⁷I s-a spus că trecea Isus din Nazaret.

³⁸El a strigat: „Isuse, Fiul lui David*, ai milă de mine!”

³⁹Cei ce mergeau înainte i-au spus să tacă, dar el striga și mai tare: „Fiul lui David, ai milă de mine!”

⁴⁰Isus S-a oprit și a poruncit ca orbul să fie adus la El. Când acesta s-a apropiat, Isus l-a întrebat: ⁴¹„Ce vrei să fac pentru tine?”

Omul a răspuns: „Doamne, vreau să-mi recapăt vederea!”

⁴²Isus i-a spus: „Recapătă-ți vederea! Credința ta te-a vindecat.”

⁴³Imediat omul a putut să vadă. El L-a urmat pe Isus, laudând pe Dumnezeu. Toți oamenii au văzut acest lucru și L-au laudat și ei pe Dumnezeu.

Zacheu

19 ¹Isus a intrat în Ierihon și a trecut prin cetate. ²Acolo se afla un om pe nume Zacheu. El era șeful vameșilor* și era un om bogat. ³Zacheu încerca să vadă cine era Isus. Dar fiindcă era foarte mic de statură, nu putea să vadă din cauza mulțimii. ⁴Atunci el a alergat înaintea tuturor și s-a urcat într-un smochin. El știa că Isus urma să treacă pe acolo și vroia să-L vadă. ⁵Când a ajuns Isus acolo, Și-a ridicat ochii și i-a spus lui Zacheu: „Zachee, coboară repede! Astăzi trebuie să rămân în casa ta!”

⁶Zacheu s-a grăbit să coboare și L-a primit cu bucurie. ⁷Toți oamenii au văzut lucrul acesta și au început să spună nemulțumiți: „S-a dus să stea în casa unui păcătos!”

⁸Dar Zacheu s-a ridicat și a spus: „Doamne, iată: voi da săracilor jumătate din tot ce am. Și dacă am înșelat pe cineva cu ceva îi voi da înapoi de patru ori mai mult.”

⁹Isus a spus: „Acest om este și el un fiu al lui Avraam. Astăzi a venit mântuirea în casa

tried to understand this, but they could not; the meaning was hidden from them.

Jesus Heals a Blind Man

(Mt. 20:29–34; Mk. 10:46–52)

³⁵Jesus came near the city of Jericho. There was a blind man sitting beside the road. He was begging people for money. ³⁶When he heard the people coming down the road, he asked, “What is happening?”

³⁷They told him, “Jesus, the one from Nazareth, is coming here.”

³⁸The blind man was excited and said, “Jesus, Son of David,* please help me!”

³⁹The people who were in front, leading the group, criticized the blind man. They told him to be quiet. But he shouted more and more, “Son of David, please help me!”

⁴⁰Jesus stopped there and said, “Bring that man to me!” When he came close, Jesus asked him, ⁴¹“What do you want me to do for you?”

He said, “Lord, I want to see again.”

⁴²Jesus said to him, “You can see now. You are healed because you believed.”

⁴³Then the man was able to see. He followed Jesus, thanking God. Everyone who saw this praised God for what happened.

Zacchaeus

19 ¹Jesus was going through the city of Jericho. ²In Jericho there was a man named Zacchaeus. He was a wealthy, very important tax collector.* ³He wanted to see who Jesus was. There were many others who wanted to see Jesus too. Zacchaeus was too short to see above the people. ⁴So he ran to a place where he knew Jesus would come. Then he climbed a sycamore tree so he could see him.

⁵When Jesus came to where Zacchaeus was, he looked up and saw him in the tree. Jesus said, “Zacchaeus, hurry! Come down! I must stay at your house today.”

⁶Zacchaeus hurried and came down. He was happy to have Jesus in his house. ⁷Everyone saw this. They began to complain, “Look at the kind of man Jesus is staying with. Zacchaeus is a sinner!”

⁸Zacchaeus said to the Lord, “I want to do good. I will give half of my money to the poor. If I have cheated anyone, I will pay them back four times more.”

⁹Jesus said, “Today is the day for this family to be saved from sin. Yes, even this tax collector is

aceasta. ¹⁰Căci Fiul omului* a venit să-i caute și să-i mântuiască pe cei pierduți.“

Folosirea lucrurilor încredințate de Dumnezeu

(Mt. 25.14–30)

¹¹În timp ce ei ascultau toate acestea, fiindcă Isus Se apropia de Ierusalim și oamenii credeau că Împărăția lui Dumnezeu urma să apară chiar atunci, Isus a continuat cu o pildă. ¹²El a spus: „Un om de neam nobil s-a dus într-o țară îndepărtată pentru a fi numit ca rege, după care urma să se întoarcă în țara sa. ¹³El și-a chemat cei zece slujitori și a dat fiecăruia câte o sumă de bani¹ și le-a spus: «Faceți negoț cu acești bani până mă întorc.» ¹⁴Dar concetățenii săi îl urau. Ei au trimis un grup de oameni după el ca să spună: «Nu mai vrem ca acest om să domnească peste noi!»

¹⁵Dar omul a fost numit rege, apoi s-a întors acasă. Atunci el a trimis după slujitorii cărora le dăduse banii, ca să afle ce profit au avut. ¹⁶Primul a venit și a spus: «Stăpâne, cu punga de bani pe care mi-ai dat-o, am câștigat de zece ori mai mult.» ¹⁷Stăpânul i-a spus: «Foarte bine, slujitor bun! Ai fost demn de încredere și când ai avut puțin și de aceea îți voi da autoritate peste zece cetăți.» ¹⁸Apoi cel de-al doilea slujitor a venit și a spus: «Stăpâne, cu punga de bani de la tine am câștigat de cinci ori mai mult.» ¹⁹Acestuia, el i-a spus: «Vei conduce cinci cetăți.» ²⁰Apoi alt slujitor a venit și a spus: «Stăpâne, iată banii tăi. I-am pus deoparte într-o batistă. ²¹Știu că ești un om aspru și mi-a fost teamă de tine. Vrei să iei de unde nu ai pus și să seceri ce nu ai semănat.» ²²Stăpânul i-a răspuns: «Slujitor rău, te voi judeca după propriile tale cuvinte. Știai că sunt un om aspru, că iau de unde nu pun și secer ce nu am semănat. ²³Atunci de ce nu mi-ai pus banii la bancă? Dacă ai fi făcut-o, i-aș fi luat cu dobândă.» ²⁴Apoi le-a spus celor care stăteau lângă el: «Luați-i banii și dați-i celui care a câștigat zece pungi de bani.» ²⁵Ei i-au răspuns: «Stăpâne, acela are deja zece pungi de bani!»

one of God's chosen people.¹ ¹⁰The Son of Man* came to find lost people and save them.”

Use What God Gives You

(Mt. 25:14–30)

¹¹Jesus traveled closer to Jerusalem. Some of the people thought that God's kingdom* would come soon. ¹²Jesus knew the people thought this, so he told them this story: “A very important man was preparing to go to a country far away to be made a king. Then the man planned to return home and rule his people. ¹³So he called ten of his servants together. He gave a bag of money² to each servant. He said, ‘Do business with this money until I come back.’ ¹⁴But the people in the kingdom hated the man. They sent a group to follow him to the other country. There they said, ‘We don't want this man to be our king.’

¹⁵“But the man was made king. When he came home, he said, ‘Call those servants who have my money. I want to know how much more money they earned with it.’ ¹⁶The first servant came and said, ‘Sir, I earned ten bags of money with the one bag you gave me.’ ¹⁷The king said to the servant, ‘Fine! You are a good servant. I see that I can trust you with small things. So now I will let you rule over ten of my cities.’

¹⁸“The second servant said, ‘Sir, with your one bag of money I earned five bags.’ ¹⁹The king said to this servant, ‘You can rule over five cities.’

²⁰“Then another servant came in. The servant said to the king, ‘Sir, here is your bag of money. I wrapped it in a piece of cloth and hid it. ²¹I was afraid of you because you are a hard man. You even take money that you didn't earn and gather food that you didn't grow.’

²²“Then the king said to the servant, ‘You bad servant! I will use your own words to condemn you. You said that I am a hard man. You said that I even take money that I didn't earn and gather food that I didn't grow. ²³If that is true, you should have put my money in the bank. Then, when I came back, my money would have earned some interest.’ ²⁴Then the king said to the men who were watching, ‘Take the bag of money away from this servant and give it to the servant who earned ten bags of money.’

²⁵“The men said to the king, ‘But sir, that servant already has ten bags of money.’

¹19.13 *sumă de bani* lit. mină; echivalentul salariului pe trei luni al unui lucrător.

¹19:9 *one of God's chosen people* Literally, “a son of Abraham.”

²19:13 *bag of money* One bag of money was a Greek *mina*, enough to pay a person for working three months. Also in verses 16, 18, 20, 24, 25.

²⁶Stăpânul a spus: «Vă spun că acela care folosește ceea ce are va primi mai mult; dar de la acela care nu folosește ceea ce are va fi luat și ce are. ²⁷Și unde sunt dușmanii mei, care nu vroiau să domnesc peste ei? Aduceți-i aici și omorâți-i în fața mea!»

Intrarea lui Isus în Ierusalim

(Mt. 21:1–11; Mc. 11:1–11; Ioan 12:12–19)

²⁸După ce a spus aceste lucruri, Isus Și-a continuat drumul spre Ierusalim. ²⁹El a ajuns aproape de Betfaghe și Betania, la muntele numit Muntele Măslinilor*. Atunci a trimis doi dintre ucenicii Lui, spunându-le: ³⁰„Să mergeți în satul dinaintea voastră. Când veți intra în el, veți găsi un măgăruș care nu a fost încălecat vreodată. Dezlegați-l și aduceți-l aici! ³¹Și dacă vă întreabă cineva de ce îl dezlegați, să răspundeți: «Domnul are nevoie de el!»

³²Ucenicii s-au dus și au găsit totul așa cum le spusese Isus. ³³În timp ce dezlegau măgărușul, stăpânii lui le-au spus: „De ce dezlegați măgărușul?”

³⁴Ei au răspuns: „Domnul are nevoie de el!” ³⁵Și l-au adus la Isus. Ucenicii și-au pus apoi hainele pe spatele măgărușului și l-au suit pe Isus deasupra. ³⁶În timp ce El mergea, oamenii își așterneau hainele pe drum înaintea lui Isus.

³⁷Isus Se apropia de Ierusalim. Când se afla pe panta Muntelui Măslinilor, toată mulțimea ucenicilor a început să-L laude pe Dumnezeu cu voce tare. Ei erau plini de bucurie și Îl lăudau pe Dumnezeu pentru toate minunile pe care le văzuseră.

³⁸Ei spuneau: „Bindecuvântat este Împăratul care vine în Numele Domnului! Pace în ceruri și slavă lui Dumnezeu!” ³⁹Unii dintre fariseii* din mulțime l-au spus lui Isus: „Învățătorule, spune ucenicilor Tăi să nu mai zică aceste lucruri!”

⁴⁰Isus a răspuns: „Vă spun că aceste lucruri trebuie spuse. Dacă ucenicii Mei nu le-ar spune, pietrele le-ar striga.”

Isus plânge pentru Ierusalim

⁴¹Când s-a apropiat Isus de Ierusalim, a văzut cetatea și a plâns pentru ea. ⁴²El a spus: „Ierusalime, Mi-aș dori să știi astăzi ce ți-ar aduce pace; dar acest lucru îți este ascuns. ⁴³Va veni o vreme când dușmanii tăi vor construi un zid în jurul tău ca să te atace.

²⁶“The king said, ‘People who use what they have will get more. But those who do not use what they have will have everything taken away from them. ²⁷Now where are my enemies? Where are the people who did not want me to be king? Bring my enemies here and kill them. I will watch them die.’”

Jesus Enters Jerusalem Like a King

(Mt. 21:1–11; Mk. 11:1–11; Jn. 12:12–19)

²⁸After Jesus said these things, he continued traveling toward Jerusalem. ²⁹He came near Bethphage and Bethany, towns near the hill called the Mount of Olives.* He sent out two of his followers. ³⁰He said, “Go into the town you can see there. When you enter the town, you will find a young donkey tied there that no one has ever ridden. Untie it, and bring it here to me. ³¹If anyone asks you why you are taking the donkey, you should say, ‘The Master needs it.’”

³²The two followers went into town. They found the donkey exactly like Jesus told them. ³³They untied it, but its owners came out. They said to the followers, “Why are you untying our donkey?”

³⁴The followers answered, “The Master needs it.” ³⁵So the followers brought the donkey to Jesus. They put their coats on its back. Then they put Jesus on the donkey. ³⁶He rode along the road toward Jerusalem. The followers spread their coats on the road before him.

³⁷Jesus was coming close to Jerusalem. He was already near the bottom of the Mount of Olives. The whole group of followers was happy. They were very excited and praised God. They thanked God for all the powerful things they had seen. ³⁸They said,

“‘Welcome! God bless the king who comes in the name of the Lord.’ *Psalm 118:26*

Peace in heaven and glory* to God!”

³⁹Some of the Pharisees* said to Jesus, “Teacher, tell your followers not to say these things.”

⁴⁰But Jesus answered, “I tell you, if my followers didn’t say them, these stones would shout them.”

Jesus Cries for Jerusalem

⁴¹Jesus came near Jerusalem. Looking at the city, he began to cry for it ⁴²and said, “I wish you knew today what would bring you peace. But it is hidden from you now. ⁴³A time is coming when your enemies will build a wall around you and

Ei te vor înconjura și te vor apăsa din toate părțile. ⁴⁴Te vor zdrobi, pe tine și pe oamenii tăi. Ei nu vor lăsa în clădirile tale piatră peste piatră, pentru că nu ai știut timpul venirii lui Dumnezeu pentru mântuirea ta.“

Isus în Templu

(Mt. 21.12–17; Mc. 11.15–19; Ioan 2.13–22)

⁴⁵Isus a intrat în Templu*. El a început să-i scoată afară pe cei care vindeau acolo. ⁴⁶El le-a spus: „În Scripturi, este scris: «Casa Mea va fi o casă de rugăciune!»¹ Dar voi ați făcut din ea o ascunzătoare de tâlhari!“²

⁴⁷Isus îi învăța pe oameni în Templu în fiecare zi. Conducătorii preoților, învățătorii Legii și oamenii de frunte ai poporului încercau să găsească o cale de a-L omorî. ⁴⁸Dar ei nu știau cum L-ar putea omorî, pentru că oamenii erau foarte atenți la ce spunea Isus.

Autoritatea lui Isus

(Mt. 21.23–27; Mc. 11.27–33)

20 ¹Odată Isus se afla în Templu* unde îi învăța pe oameni și le spunea Vestea Bună*. Conducătorii preoților și învățătorii Legii, împreună cu bătrânii conducători iudei au venit la El. ²Ei I-au spus: „Spune-ne cu ce autoritate faci aceste lucruri! Și cine Ți-a dat această autoritate?“

³Isus le-a răspuns: „Vă voi pune și eu o întrebare. Răspundeți-Mi: ⁴botezul* cu care boteza Ioan era de la Dumnezeu sau de la oameni?“

⁵Preoții, învățătorii Legii și conducătorii iudei au discutat între ei și au spus: „Dacă răspundem: «De la Dumnezeu», Isus va spune: «De ce nu l-ați crezut?» ⁶Dar dacă răspundem: «De la oameni», oamenii ne vor omorî cu pietre, pentru că ei sunt siguri că Ioan a fost un profet*.“ ⁷Așa că ei au răspuns că nu știu de unde era botezul lui Ioan.

⁸Atunci Isus le-a spus: „Nici Eu nu vă voi spune cu ce autoritate fac aceste lucruri.“

Pilda viticultorilor

(Mt. 21.33–46; Mc. 12.1–12)

⁹Apoi Isus a început să spună oamenilor această pildă: „Un om a plantat o vie. El a dat-o în arendă unor viticultori și a plecat din țară pentru mult timp. ¹⁰Când a venit timpul pentru strânsul strugurilor, omul a trimis un slujitor la viticultori ca să ia din rodul viei. Dar arendașii l-au bătut pe

hold you in on all sides. ⁴⁴They will destroy you and all your people. Not one stone of your buildings will stay on top of another. All this will happen because you did not know the time when God came to save you.”

Jesus Goes to the Temple

(Mt. 21:12–17; Mk. 11:15–19; Jn. 2:13–22)

⁴⁵Jesus went into the Temple* area. He began to throw out the people who were selling things there. ⁴⁶He said, “The Scriptures* say, ‘My house will be a house of prayer.’¹ But you have changed it into a ‘hiding place for thieves.’²”

⁴⁷Jesus taught the people in the Temple area every day. The leading priests, the teachers of the law, and some of the leaders of the people wanted to kill him. ⁴⁸But they did not know how they could do it, because everyone was listening to him. The people were very interested in what Jesus said.

Jewish Leaders Doubt Jesus’ Authority

(Mt. 21:23–27; Mk. 11:27–33)

20 ¹One day Jesus was in the Temple* area teaching the people. He was telling them the Good News.* The leading priests, teachers of the law, and older Jewish leaders came to talk to Jesus. ²They said, “Tell us what authority you have to do these things. Who gave you this authority?”

³Jesus answered, “I will ask you a question too. Tell me: ⁴When John* baptized* people, did his authority come from God or was it only from other people?”

⁵The priests, the teachers of the law, and the Jewish leaders all talked about this. They said to each other, “If we answer, ‘John’s baptism was from God,’ then he will say, ‘Then why did you not believe John?’ ⁶But if we say that John’s baptism was from someone else, the people will stone us to death. They all believe that John was a prophet.*” ⁷So they answered, “We don’t know the answer.”

⁸So Jesus said to them, “Then I will not tell you what authority I use to do these things.”

God Sends His Son

(Mt 21:33–46; Mk. 12:1–12)

⁹Then Jesus told the people this story: “A man planted a vineyard.* He leased the land to some farmers. Then he went away for a long time. ¹⁰Later, it was time for the grapes to be picked. So the man sent a servant to those farmers so that they would give him his share of the grapes. But they beat the servant and sent him away with

¹19.46 Citat din Is. 56:7. ²19.46 Citat din Ier. 7:11.

¹19:46 Quote from Isa. 56:7. ²19:46 Quote from Jer. 7:11.

slujitor și l-au trimis înapoi fără nimic. ¹¹Atunci omul a trimis un alt slujitor. Dar ei l-au bătut și pe acesta, s-au purtat urât cu el și l-au trimis înapoi fără nimic. ¹²Omul a continuat și a trimis un al treilea slujitor. Dar viticultorii l-au rănit și pe el și l-au trimis înapoi fără nimic. ¹³Atunci proprietarul viei a spus: «Ce să fac? Îl voi trimite chiar pe fiul meu iubit. Poate vor avea respect pentru el.» ¹⁴Dar când viticultorii l-au văzut pe fiu, au vorbit între ei și au spus: «El este moștenitorul viei. Să-l omorâm și atunci moștenirea va fi a noastră!» ¹⁵Și l-au scos pe fiu afară din vie și l-au omorât.

Ce va face acum proprietarul viei? ¹⁶Va veni și îi va omorî pe acei viticultori și va încredința via altora.“

Când au auzit oamenii această istorisire, au spus: „Să nu se întâmple una ca asta!“ ¹⁷Dar Isus S-a uitat la ei și a spus: „Atunci care este înțelesul acestui verset din Scripturi:

«Piatra care a fost refuzată de zidari
a ajuns să fie pusă în capul unghiului?»

Psalmul 118:22

¹⁸Oricine va cădea pe piatra aceasta va fi rupt în bucăți. Și acela peste care va cădea ea va fi zdrobit!“

¹⁹Învățătorii Legii și conducătorii preoților încercau să găsească o cale de a-L aresta pe Isus chiar atunci, dar se temeau de oameni. Ei căutau să-L prindă pe Isus pentru că știau că spusese pilda aceasta împotriva lor.

Taxa pentru Cezar

(Mt. 22:15–22; Mc. 12:13–17)

²⁰Deci Îl urmăreau cu atenție. Ei au trimis niște iscoade, oameni care se prefăceau a fi sinceri, pentru a-L prinde pe Isus spunând ceva greșit. Atunci ei ar fi putut să-L dea pe mâna guvernatorului, care avea putere și autoritate. ²¹Acești oameni L-au întrebat: „Învățătorule, știm că ce spui și ce ne înveți este adevărat. Știm că-i tratezi la fel pe toți oamenii și că-i înveți adevărul despre calea lui Dumnezeu. ²²Este bine să plătim taxe Cezarului* sau nu?“

²³Isus a înțeles intențiile lor rele. Și le-a răspuns: ²⁴„Arătați-Mi o monedă de argint*. A cui față și al cui nume sunt pe monedă?“

„Ale Cezarului“, au răspuns ei.

nothing. ¹¹So the man sent another servant. They beat this servant too and showed no respect for him. They sent the servant away with nothing.

¹²So the man sent a third servant to the farmers. They hurt this servant badly and threw him out.

¹³“The owner of the vineyard said, ‘What will I do now? I will send my son. I love my son very much. Maybe the farmers will respect my son.’

¹⁴When the farmers saw the son, they said to each other, ‘This is the owner’s son. This vineyard will be his. If we kill him, it will be ours.’ ¹⁵So the farmers threw the son out of the vineyard and killed him.

“What will the owner of the vineyard do? ¹⁶He will come and kill those farmers. Then he will lease the land to some other farmers.”

When the people heard this story, they said, “This should never happen!” ¹⁷But Jesus looked into their eyes and said, “Then what does this verse mean:

‘The stone that the builders refused
to accept became the cornerstone*?’

Psalm 118:22

¹⁸Everyone who falls on that stone will be broken. If that stone falls on you, it will crush you!”

¹⁹The teachers of the law and the leading priests heard this story that Jesus told. They knew it was about them. So they wanted to arrest Jesus right then, but they were afraid of what the people would do.

The Jewish Leaders Try to Trick Jesus

(Mt. 22:15–22; Mk. 12:13–17)

²⁰So the Jewish leaders waited for the right time to get Jesus. They sent some men to him, who pretended to be sincere. They wanted to find something wrong with what Jesus said. (If they found something wrong, then they could hand him over to the governor, who had the authority to arrest him.)

²¹So the men said to Jesus, “Teacher, we know that what you say and teach is true. It doesn’t matter who is listening—you teach the same to all people. You always teach the truth about God’s way. ²²Tell us, is it right for us to pay taxes to Caesar* or not?”

²³But Jesus knew that these men were trying to trick him. He said to them, ²⁴“Show me a silver coin.* Whose name and whose picture are on it?”

They said, “Caesar’s.”

²⁵Atunci Isus le-a spus: „Dați Cezarului ce este al Cezarului și dați-I lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.“

²⁶Ei au fost uimiți de răspunsul înțelept al lui Isus și au tăcut. Ei nu au putut să-L prindă pe Isus spunând ceva greșit în public.

Despre înviere

(Mt. 22:23–33; Mc. 12:18–27)

²⁷Câțiva dintre saducheii* au venit la Isus (saducheii nu cred că există înviere). Ei L-au întrebat: ²⁸„Învățătorule, Moise ne-a scris în Lege o poruncă: dacă un bărbat însurat, dar care nu a avut copii, moare, fratele lui trebuie să se însoare cu soția acestuia și să aibă copii pentru fratele său mort.¹ ²⁹Au fost cândva șapte frați. Primul s-a căsătorit și a murit fără să aibă copii. ³⁰Atunci cel de-al doilea s-a căsătorit cu văduva, dar a murit fără să aibă copii. ³¹Apoi cel de-al treilea frate s-a căsătorit cu ea, dar a murit și el. La fel s-a întâmplat cu toți cei șapte frați. Ei au murit fără să aibă copii. ³²În cele din urmă, a murit și femeia. ³³Dacă a fost măritată cu toți șapte, a cui soție va fi ea la înviere?“

³⁴Atunci Isus le-a spus: „Oamenii de azi se însoară și se mărită. ³⁵Însă cei care vor fi considerați demni de a lua parte la învierea dintre cei morți și să trăiască în veacul următor nu se vor însura, nici nu se vor mărita; ³⁶și nu vor mai putea muri, pentru că vor fi ca îngerii. Ei sunt fii ai lui Dumnezeu pentru că au fost înviați. ³⁷Chiar Moise a arătat că morții învie. Când a scris despre rugul aprins², el a spus că Domnul este «Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov.» ³⁸Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci este Dumnezeul celor vii, căci pentru El ei sunt în viață.“

³⁹Câțiva dintre învățătorii Legii au spus: „Învățătorule, bine ai spus!“ ⁴⁰Și nimeni nu îndrăznește să-I mai pună vreo întrebare.

Al cui fiu este Cristosul

(Mt. 22:41–46; Mc. 12:35–37)

⁴¹Dar Isus le-a spus: „De ce spun oamenii că Cristos* este fiul lui David? ⁴²Căci însuși David, în cartea Psalmilor, spune:

²⁵He said to them, “Then give to Caesar what belongs to Caesar, and give to God what belongs to God.”

²⁶The men were amazed at his wise answer. They could say nothing. They were not able to trick Jesus there in front of the people. He said nothing they could use against him.

Some Sadducees Try to Trick Jesus

(Mt. 22:23–33; Mk. 12:18–27)

²⁷Some Sadducees* came to Jesus. (Sadducees believe that people will not rise from death.) They asked him, ²⁸“Teacher, Moses* wrote that if a married man dies without having children, his brother must marry his widow. Then they will have children for the dead brother.¹ ²⁹One time there were seven brothers. The first brother married a woman, but died. He had no children. ³⁰Then the second brother married the woman, and he died. ³¹And the third brother married the woman, and he died. The same thing happened with all the other brothers. They all died and had no children. ³²The woman was the last to die. ³³But all seven brothers married her. So when people rise from death, whose wife will this woman be?“

³⁴Jesus said to the Sadducees, “On earth, people marry each other. ³⁵Some people will be worthy to be raised from death and live again after this life. In that life they will not marry. ³⁶In that life people are like angels and cannot die. They are children of God, because they have been raised from death. ³⁷Moses clearly showed that people are raised from death. When Moses wrote about the burning bush,² he said that the Lord is ‘the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.’³ ³⁸So they were not still dead, because he is the God only of living people. Yes, to God they are all still living.”

³⁹Some of the teachers of the law said, “Teacher, your answer was very good.” ⁴⁰No one was brave enough to ask him another question.

Is the Christ David’s Son or David’s Lord?

(Mt. 22:41–46; Mk. 12:35–37)

⁴¹Then Jesus said, “Why do people say that the Christ* is the Son of David*? ⁴²In the book of Psalms, David* himself says,

¹ 20:28 dacă ... mort. Vezi Dt. 25:5, 6. ² 20:37 rugul aprins Vezi Ex. 3:1–12.

¹ 20:28 if ... dead brother See Deut. 25:5, 6. ² 20:37 burning bush See Ex. 3:1–12. ³ 20:37 ‘the God of ... Jacob’ Words taken from Ex. 3:6.

«Domnul a spus Domnului meu:
Stai la dreapta Mea
43 până îi voi pune pe dușmanii Tăi la
picioarele Tale.» *Psalmul 110.1*

44Deci David Îl numește «Domn». Atunci cum poate Cristos să fie fiul lui David?«

Învățătorii Legii

(Mt. 23.1–36; Mc. 12.38–40; Lc. 11.37–54)

45Toți oamenii Îl ascultau pe Isus. El a spus ucenicilor: 46„Feriți-vă de învățătorii Legii, căroră le place să umble îmbrăcați în haine lungi și le place ca oamenii să le arate respect în piețe. Lor le place să primească locurile cele mai importante în sinagogi* și locurile de cinste la petreceri. 47Dar ei le înșală pe văduve și le fură casele și spun rugăciuni lungi doar de ochii lumii. Acești oameni vor primi cea mai grea pedeapsă.“

Văduva săracă

(Mc. 12.41–44)

21 1Isus Și-a ridicat privirea și a văzut oameni bogați punându-și darurile în cutia pentru daruri a Templului. 2Apoi a văzut o văduvă săracă punând în cutie doi bănuși de aramă. 3Atunci Isus a spus: „Vă spun adevărul: această văduvă săracă a pus în cutie mai mult decât toți ceilalți oameni. 4Toți acești oameni au dat din ce aveau în plus. Dar ea a dat tot ce îi mai rămăsese ca să trăiască.“

Distrugerea Templului

(Mt. 24.1–14; Mc. 13.1–13)

5Câțiva dintre ucenici vorbeau despre Templu*. Ei spuneau că era frumos decorat cu pietre scumpe și cu daruri oferite lui Dumnezeu. Isus a spus:

6„Va veni ziua când ceea ce vedeți va fi dărâmat; nu va mai rămâne piatră peste piatră.“

7Ucenicii L-au întrebat: „Învățătorule, când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care este semnul care va arăta că aceste lucruri se vor întâmpla?“

8Isus a spus: „Aveți grijă să nu fiți înșelați. Mulți vor veni folosind Numele Meu. Ei vor spune: «Eu sunt Cristos»* și vor spune: «A venit timpul.» Dar să nu îi urmați! 9Când veți auzi de războaie și revolte, să nu vă

«The Lord God said to my Lord:
Sit by me at my right side,
43 and I will put your enemies
under your power.1' *Psalm 110:1*

44David calls the Christ ‘Lord.’ So how can the Christ also be David’s son?”

Warning Against the Teachers of the Law

(Mt. 23:1–36; Mk. 12:38–40; Lk. 11:37–54)

45While all the people were listening to Jesus, he said to his followers, 46“Be careful of the teachers of the law. They like to walk around wearing clothes that look important. And they love for people to show respect to them in the marketplaces. They love to have the most important seats in the synagogues* and the places of honor at banquets. 47But they cheat widows and take their homes. Then they try to make themselves look good by saying long prayers. God will punish them very much.”

True Giving

(Mk. 12:41–44)

21 1Jesus looked up and saw some rich people putting their gifts to God into the Temple* collection box.2 2Then he saw a poor widow put two small copper coins into the box. 3He said, “This poor widow gave only two small coins. But the truth is, she gave more than all those rich people. 4They have plenty, and they gave only what they did not need. This woman is very poor, but she gave all she had to live on.”

Jesus Warns About the Future

(Mt. 24:1–14; Mk. 13:1–13)

5Some of the followers were talking about the Temple.* They said, “This is a beautiful Temple, built with the best stones. Look at the many good gifts that have been offered to God.”

6But Jesus said, “The time will come when all that you see here will be destroyed. Every stone of these buildings will be thrown down to the ground. Not one stone will be left on another.”

7Some followers asked Jesus, “Teacher, when will these things happen? What will show us that it is time for these things to happen?”

8Jesus said, “Be careful! Don’t be fooled. Many people will come using my name. They will say, ‘I am the Christ*’ and ‘The right time has come!’ But don’t follow them. 9When you hear about

¹ 20:43 and I ... power Literally, “until I make your enemies a footstool for your feet.” ² 21:1 collection box A special box in the Jewish place for worship where people put their gifts to God.

temeți. Mai întâi trebuie să aibă loc acestea. Sfârșitul va veni mai târziu.“

¹⁰Apoi El le-a mai spus: „Popoare vor lupta împotriva altor popoare și împărății vor lupta împotriva altor împărății. ¹¹În anumite locuri vor fi mari cutremure de pământ, foamete sau alte nenorociri. Se vor întâmpla lucruri înfricoșătoare și semne vor veni din ceruri.

¹²Dar înainte ca aceste lucruri să se întâmple, oamenii vă vor aresta și vă vor persecuta. Vă vor judeca în sinagogi* și vă vor trimite în închisori. Din cauza Mea veți fi duși înaintea împăraților și guvernatorilor. ¹³Dar toate acestea vă vor da posibilitatea de a vorbi oamenilor despre Mine. ¹⁴Înțelegeți acest lucru: să nu vă faceți griji mai dinainte cu privire la ce veți spune în apărarea voastră. ¹⁵Eu vă voi da înțelepciune pentru a spune lucruri în fața căroro dușmanii voștri nu vor putea rezista sau la care nu vor putea răspunde. ¹⁶Până și părinții voștri, frații, rudele și prietenii voștri se vor întoarce împotriva voastră și vor omorî pe unii dintre voi. ¹⁷Toți oamenii vă vor urî pentru că Mă urmați. ¹⁸Dar nici măcar un fir de păr din capul vostru nu se va pierde. ¹⁹Dacă veți continua să rămâneți puternici în credința voastră, vă veți salva viețile.

Distrugea Ierusalimului

(Mt. 24.15–21; Mc. 13.14–19)

²⁰Când veți vedea Ierusalimul înconjurat de armate, veți ști că se apropie timpul să fie distrus. ²¹Atunci cei ce se vor afla în Iudeea să fugă în munți. Oamenii care se vor afla în Ierusalim vor trebui să iasă repede. Iar cei ce vor fi afară din cetate, să nu intre. ²²Căci acelea vor fi zilele în care Dumnezeu va pedepsi poporul Său pentru a se împlini tot ceea ce a fost scris. ²³Vai de femeile care vor fi însărcinate și de cele care alăptează! Fiindcă peste acest ținut vor veni vremuri grele și mânia lui Dumnezeu se va abate asupra acestui popor. ²⁴Unii oameni vor fi omorâți de sabie, alții vor fi luați prizonieri și duși în toate celelalte țări. Ierusalimul va fi călcat în picioare de neevrei, până când va trece vremea lor.

Nu vă temeți

(Mt. 24.29–31; Mc. 13.24–27)

²⁵Vor fi semne în soare, în lună și în stele. Pe pământ oamenii vor fi neliniștiți. Mările se vor tulbura și vor urla, iar oamenii

wars and riots, don't be afraid. These things must happen first. Then the end will come later.”

¹⁰Then Jesus said to them, “Nations will fight against other nations. Kingdoms will fight against other kingdoms. ¹¹There will be great earthquakes, sicknesses, and other bad things in many places. In some places there will be no food for the people to eat. Terrible things will happen, and amazing things will come from heaven to warn people.

¹²“But before all these things happen, people will arrest you and do bad things to you. They will judge you in their synagogues* and put you in jail. You will be forced to stand before kings and governors. They will do all these things to you because you follow me. ¹³But this will give you an opportunity to tell about me. ¹⁴Decide now not to worry about what you will say. ¹⁵I will give you the wisdom to say things that none of your enemies can answer. ¹⁶Even your parents, brothers, relatives, and friends will turn against you. They will kill some of you. ¹⁷All people will hate you because you follow me. ¹⁸But none of these things can really harm you. ¹⁹You will save yourselves by continuing strong in your faith through all these things.

The Destruction of Jerusalem

(Mt. 24:15–21; Mk. 13:14–19)

²⁰“You will see armies all around Jerusalem. Then you will know that the time for its destruction has come. ²¹The people in Judea at that time should run away to the mountains. The people in Jerusalem must leave quickly. If you are near the city, don't go in! ²²The prophets* wrote many things about the time when God will punish his people. The time I am talking about is when all these things must happen. ²³During that time, it will be hard for women who are pregnant or have small babies, because very bad times will come to this land. God will be angry with these people. ²⁴Some of the people will be killed by soldiers. Others will be made prisoners and taken to all the different countries. The holy city of Jerusalem will be under the control of foreigners until their time is completed.

Don't Fear

(Mt. 24:29–31; Mk. 13:24–27)

²⁵“Amazing things will happen with the sun, moon, and stars. The people on earth will feel trapped. The oceans will be upset, and the people

nu vor ști de ce. ²⁶Oamenii vor leșina de frică în așteptarea celor ce se vor abate asupra lumii; căci puterile cerului se vor clătina. ²⁷Apoi oamenii Îl vor vedea pe Fiul omului* venind pe un nor cu putere și cu mare slavă. ²⁸Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, ridicați-vă în picioare și priviți în sus. Bucurați-vă, căci eliberarea voastră se apropie.“

Cuvintele lui Isus vor rămâne pentru totdeauna

(Mt. 24.32–35; Mc. 13.28–31)

²⁹Apoi Isus a spus această pildă: „Uitați-vă la smochin și la toți ceilalți copaci. ³⁰Când le dau frunzele, știți că vara este aproape. ³¹În același fel, când veți vedea aceste lucruri întâmplându-se, veți ști că Împărăția lui Dumnezeu este aproape.

³²Vă spun adevărul: unii oameni din această generație vor fi încă în viață când se vor întâmpla toate aceste lucruri. ³³Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece niciodată.

Vegheați tot timpul

³⁴Fiți atenți să nu vă lăsați inimile împovărate de un dezmăț de mâncare și băutură și de îngrijorările acestei vieți. Căci dacă veți face astfel, când va veni ziua aceea, vă va găsi nepregătiți. ³⁵Ziua aceea va veni ca o cursă peste toți cei care trăiesc pe fața pământului. ³⁶Vegheați tot timpul și rugați-vă să puteți scăpa nevătămați din toate aceste lucruri care vor veni. Și rugați-vă să puteți sta în picioare înaintea Fiului omului.“

³⁷În timpul zilei, Isus îi învăța pe oameni în Templu*, dar seara pleca din cetate și petrecea noaptea pe Muntele Măslinilor.* ³⁸Toți oamenii se trezeau de dimineață și se duceau la Templu să-L asculte pe Isus.

Sfat împotriva lui Isus

(Mt. 26.1–5, 14–16; Mc. 14.1–2, 10–11; Ioan 11.45–53)

22¹Se apropia timpul pentru Sărbătoarea Pâinilor Nedospite*, numită Paște*. ²Conducătorii preoților și învățătorii Legii căutau o cale de a-L ucide pe Isus, dar se temeau de oameni.

will not know why. ²⁶They will be afraid and worried about what will happen to the world. Everything in the sky will be changed. ²⁷Then people will see the Son of Man* coming on a cloud with power and great glory.* ²⁸When these things begin to happen, stand up tall and don't be afraid. Know that it is almost time for God to free you!”

My Words Will Live Forever

(Mt. 24:32–35; Mk. 13:28–31)

²⁹Then Jesus told this story: “Look at all the trees. The fig tree is a good example. ³⁰When it turns green, you know that summer is near. ³¹In the same way, when you see all these things happening, you will know that God's kingdom* is coming very soon.

³²“I assure you that all these things will happen while some of the people of this time are still living. ³³The whole world, earth and sky, will be destroyed, but my words will last forever.

Be Ready All the Time

³⁴“Be careful not to spend your time having parties and getting drunk or worrying about this life. If you do that, you won't be able to think straight, and the end might come when you are not ready. ³⁵It will come as a surprise to everyone on earth. ³⁶So be ready all the time. Pray that you will be able to get through all these things that will happen and stand safe before the Son of Man.*”

³⁷During the day Jesus taught the people in the Temple* area. At night he went out of the city and stayed all night on the Mount of Olives.* ³⁸Every morning all the people got up early to go listen to Jesus at the Temple.

The Jewish Leaders Plan to Kill Jesus

(Mt. 26:1–5, 14–16; Mk. 14:1–2, 10–11; Jn. 11:45–53)

22¹It was almost time for the Jewish Festival of Unleavened Bread,* called the Passover.* ²The leading priests and teachers of the law wanted to kill Jesus. But they were trying to find a quiet way to do it, because they were afraid of what the people would do.

Planul lui Iuda*(Mt. 26.14–16; Mc. 14.10–11)*

³Unul dintre cei doisprezece apostoli* se numea Iuda, zis și Iscarioteanul. Satan a intrat în inima lui. ⁴Iuda s-a dus și s-a înțelese cu preoții cei mai importanți și cu soldații care păzeau Templul* asupra modului în care să-L dea pe Isus în mâinile lor. ⁵Aceștia s-au bucurat și i-au promis bani. ⁶Iuda a fost de acord și a început să caute un prilej, când mulțimea de oameni nu era cu ei, ca să-L predea pe Isus preoților.

Sărbătorirea Paștelui*(Mt. 26.17–25; Mc. 14.12–21; Ioan 13.21–30)*

⁷A venit ziua Sărbătorii Pâinilor Nedospite*. Aceasta era ziua când iudeii aduceau jertfă mieii de Paște*. ⁸Isus le-a spus lui Petru și lui Ioan: „Duceți-vă și pregătiți masa de Paște pentru noi, ca să mâncăm împreună.”

⁹Ei L-au întrebat: „Unde vrei să o pregătim?”

Isus le-a răspuns: ¹⁰„Când veți intra în cetate, veți vedea un om ducând un ulcior cu apă. Mergeți după el și intrați în casa în care va intra el. ¹¹Să spuneți stăpânului casei: «Învățătorul te întreabă: 'Unde este camera în care putem mânca Paștele Eu și ucenicii Mei?'» ¹²El vă va arăta o cameră mare, mobilată, la etaj. Acolo să faceți pregătirile.”

¹³Petru și Ioan au plecat și au găsit totul așa cum le spusese Isus. Și au pregătit masa de Paște.

Cina Domnului*(Mt. 26.26–30; Mc. 14.22–26; 1 Cor. 11.23–25)*

¹⁴Când a venit timpul, Isus și apostolii* s-au așezat la masă. ¹⁵Și El le-a spus: „Mi-am dorit foarte mult să mâncăm acest Paște* împreună cu voi înainte de a muri. ¹⁶Vă spun că nu voi mai mânca un alt Paște până când nu va fi împlinit adevăratul său înțeles în Împărăția lui Dumnezeu.”

¹⁷Apoi Isus a luat un pahar cu vin, I-a mulțumit lui Dumnezeu și a spus: „Luați acest pahar și împărțiți-l între voi. ¹⁸Pentru că vă spun că nu voi mai bea vin până la venirea Împărăției lui Dumnezeu.”

¹⁹Apoi a luat o pâine și I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea. Isus a rupt-o și a dat-o ucenicilor, spunând: „Acesta este trupul Meu pe care îl dau pentru voi. Să faceți același lucru pentru a vă aminti de Mine.”

²⁰Tot așa, după ce au mâncat, a luat paharul

Judas Agrees to Help Jesus' Enemies*(Mt. 26:14–16; Mk. 14:10–11)*

³One of Jesus' twelve apostles* was named Judas Iscariot. Satan* entered him, ⁴and he went and talked with the leading priests and some of the soldiers who guarded the Temple.* He talked to them about a way to give Jesus over to them. ⁵The priests were very happy about this. They promised to give Judas money for doing this. ⁶He agreed. Then he waited for the best time to give Jesus to them. He wanted to do it when no one was around to see it.

The Passover Meal*(Mt. 26:17–25; Mk. 14:12–21; Jn. 13:21–30)*

⁷The Day of Unleavened Bread¹ came. This was the day when the Jews always killed the lambs for the Passover.* ⁸Jesus said to Peter and John, “Go and prepare the Passover meal for us to eat.”

⁹They said to him, “Where do you want us to prepare the meal?”

He said to them, ¹⁰“When you go into the city, you will see a man carrying a jar of water. Follow him. He will go into a house. ¹¹Tell the owner of the house, ‘The Teacher asks that you please show us the room where he and his followers can eat the Passover meal.’ ¹²Then the owner will show you a large room upstairs that is ready for us. Prepare the meal there.”

¹³So Peter and John left. Everything happened the way Jesus said. So they prepared the Passover meal.

The Lord's Supper*(Mt. 26:26–30; Mk. 14:22–26; 1 Cor. 11:23–25)*

¹⁴The time came for them to eat the Passover* meal. Jesus and the apostles* were together at the table. ¹⁵Jesus said to them, “I wanted very much to eat this Passover meal with you before I die. ¹⁶I will never eat another Passover meal until it is given its full meaning in God's kingdom.*”

¹⁷Then Jesus took a cup of wine. He gave thanks to God for it and said, “Take this cup and give it to everyone here. ¹⁸I will never drink wine again until God's kingdom comes.”

¹⁹Then he took some bread and thanked God for it. He broke off some pieces, gave them to the apostles and said, “This bread is my body that I am giving for you. Eat this to remember me.” ²⁰In

¹22:7 Day of Unleavened Bread Same as Passover.

și a spus: „Acest vin reprezintă noul legământ în sângele Meu, care este vărsat pentru voi.¹”

Descoperirea trădătorului

²¹Dar iată, mâna celui ce Mă va trăda este alături de a Mea pe masă. ²²Fiul omului* va merge la moarte, așa cum a plănuit Dumnezeu. Dar vai de omul care Îl va trăda!“

²³Atunci apostolii* au început să se întrebe între ei: „Care dintre noi va face așa ceva?“

Cine este cel mai important

²⁴Apoi apostolii* au început să se certe, încercând să afle care dintre ei avea să fie considerat cel mai important. ²⁵Dar Isus le-a spus: „Regii din lume domnesc peste oameni, iar cei care au autoritate asupra oamenilor sunt numiți «binefăcători». ²⁶Dar voi nu trebuie să fiți astfel. Cel mai important dintre voi ar trebui să fie ca cel mai mic, iar cel ce este conducător să fie asemenea unui slujitor. ²⁷Cine este mai important: cel ce stă la masă sau cel ce slujește? Nu este cel ce stă la masă? Dar printre voi Eu sunt cel ce slujește.

²⁸Voi sunteți aceia care ați stat alături de Mine în timpul necazurilor Mele. ²⁹Tatăl Meu Mi-a dat o împărăție, iar Eu vă dau vouă autoritatea să domniți alături de Mine. ³⁰Astfel, veți putea să mâncați și să beți la masa Mea, în Împărăția Mea. Veți sta pe tronuri și veți judeca cele douăsprezece seminții ale lui Israel.“

Nu vă pierdeți credința!

(Mt. 26:31–35; Mc. 14:27–31; Ioan 13:36–38)

³¹Isus a mai zis: „Simone, Simone, ascultă! Satan a cerut să vă pună la încercare așa cum este cernut grâul. ³²Dar Eu M-am rugat pentru tine, Simone, ca să nu-ți pierzi credința și, după ce te vei întoarce la Mine, să-i întărești pe frații tăi.“

³³Dar Petru I-a răspuns: „Doamne, sunt gata să fiu închis cu Tine. Sunt gata chiar să mor cu Tine.“

the same way, after supper, Jesus took the cup of wine and said, “This wine represents the new agreement* from God to his people. It will begin when my blood is poured out for you.”¹

Who Will Turn Against Jesus?

²¹Jesus said, “One of you will soon turn against me. His hand is by my hand on the table. ²²The Son of Man* will do what God has planned. But it will be very bad for the one who gives the Son of Man over to be killed.”

²³Then the apostles* asked each other, “Which one of us would do that?”

Be Like a Servant

²⁴Later, the apostles* began to argue about which one of them was the most important. ²⁵But Jesus said to them, “The kings of the world rule over their people, and those who have authority over others want to be called ‘the great providers for the people.’ ²⁶But you must not be like that. The one with the most authority among you should act like he is the least important. The one who leads should be like one who serves. ²⁷Who is more important: the one serving or the one sitting at the table being served? Everyone thinks it’s the one being served, right? But I have been with you as the one who serves.

²⁸“You men have stayed with me through many struggles. ²⁹So I give you authority to rule with me in the kingdom the Father has given me. ³⁰You will eat and drink at my table in that kingdom. You will sit on thrones and judge the twelve tribes of Israel.”²

Peter Will Be Tested and Fail

(Mt. 26:31–35; Mk. 14:27–31; Jn. 13:36–38)

³¹“Satan* has asked to test you men like a farmer tests his wheat. O Simon, Simon,³ ³²I have prayed that you will not lose your faith! Help your brothers be stronger when you come back to me.”

³³But Peter said to Jesus, “Lord, I am ready to go to jail with you. I will even die with you!”

¹ 22:20 versetul 20 unele manuscrise grecești nu au ultima parte a versetului 19 și nici versetul 20.

¹ 22:20 A few Greek copies do not have Jesus’ words in the last part of verse 19 and all of verse 20. ² 22:30 *Israel* First, Israel was the people descended from Jacob (see “Israel” in the Word List), but the name is also used in Scripture to mean all of God’s people. ³ 22:31 *Simon* Simon’s other name was Peter.

³⁴Dar Isus i-a spus: „Petre, înainte de a cânta cocoșul mâine dimineată, vei spune de trei ori că nu Mă cunoști.“

Pregătirea pentru vreme de necaz

³⁵Atunci Isus le-a spus ucenicilor Lui: „Atunci când v-am trimis fără bani, fără traistă și fără încălțăminte, v-a lipsit ceva?“

„Nu ne-a lipsit nimic“, au răspuns ei.

³⁶Isus le-a spus: „Acum, dacă aveți bani sau o traistă, luați-le cu voi. Și cine nu are sabie, să-și vândă haina și să-și cumpere o sabie. ³⁷A venit timpul să se împlinescă ce spune Scriptura* despre Mine:

«A fost considerat ca un nelegiuit.»

Isaia 53.12

Da, această profeție este gata să se împlinescă.“

³⁸Ucenicii I-au spus: „Doamne, iată, aici sunt două săbii!“ Isus le-a spus: „E de-ajuns.“

Rugăciunea de pe munte

(Mt. 26.36-46; Mc. 14.32-42)

³⁹Apoi Isus a plecat și S-a dus la Muntele Măslinilor*, cum făcea de obicei. Ucenicii Lui L-au urmat. ⁴⁰Când a ajuns acolo, Isus le-a spus: „Rugați-vă să nu fiți ispitiți.“

⁴¹Apoi Isus S-a depărtat de ei la o aruncătură de băț, a îngenuncheat și S-a rugat astfel: ⁴²„Tată, dacă vrei, îndepărtează de la Mine acest pahar! Totuși, facă-se voia Ta, nu a Mea!“ ⁴³Atunci a apărut un înger din cer, ca să-L întărească. ⁴⁴Isus suferea foarte tare în sufletul Său. Și S-a rugat cu mai multă putere. Sudoarea Lui cădea pe pământ asemenea picăturilor de sânge.¹ ⁴⁵Când a terminat rugăciunea, Isus S-a ridicat și S-a dus la ucenicii Lui. I-a găsit adormiți, pentru că tristețea îi doborâse ⁴⁶și le-a spus: „De ce dormiți? Sculați-vă și rugați-vă să nu fiți ispitiți.“

Prinderea lui Isus

(Mt. 26.47-56; Mc. 14.43-50; Ioan 18.3-11)

⁴⁷În timp ce vorbea Isus, a apărut un grup de oameni. Iuda, unul dintre cei doisprezece apostoli,* îi conducea. El s-a apropiat de Isus pentru a-L săruta.

³⁴But Jesus said, “Peter, before the rooster crows tomorrow morning, you will say you don’t know me. You will say this three times.”

Be Ready for Trouble

³⁵Then Jesus said to the apostles,* “Remember when I sent you out without money, a bag, or sandals? Did you need anything?”

The apostles said, “No.”

³⁶Jesus said to them, “But now if you have money or a bag, carry that with you. If you don’t have a sword, sell your coat and buy one. ³⁷The Scriptures* say,

‘People said he was a criminal.’

Isaiah 53:12

This Scripture must happen. It was written about me, and it is happening now.”

³⁸The followers said, “Look, Lord, here are two swords.”

Jesus said to them, “That’s enough.”¹

Jesus Prays Alone

(Mt. 26:36-46; Mk. 14:32-42)

³⁹⁻⁴⁰Jesus left the city and went to the Mount of Olives.* His followers went with him. (He went there often.) He said to his followers, “Pray for strength against temptation.”

⁴¹Then Jesus went about 50 steps away from them. He knelt down and prayed, ⁴²“Father, if you are willing, please don’t make me drink from this cup.² But do what you want, not what I want.”

⁴³Then an angel from heaven came to help him.

⁴⁴Jesus was full of pain; he struggled hard in prayer. Sweat dripped from his face like he was bleeding.³ ⁴⁵When he finished praying, he went to his followers. He found them asleep, worn out from their grieving.

⁴⁶Jesus said to them, “Why are you sleeping? Get up and pray for strength against temptation.”

Jesus Is Arrested

(Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

⁴⁷While Jesus was speaking, a crowd came up. It was led by Judas, one of the twelve apostles.* He came over to Jesus to kiss him.

¹ 22:38 “That’s enough” Or, “Enough of that!” meaning, “Don’t talk any more about such things.” ² 22:42 cup A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come. ³ 22:44 Some Greek copies do not have verses 43 and 44.

¹ 22:44 versetul 44 unele manuscrise nu au versetele 43 și 44.

⁴⁸Isus i-a spus: „Juda, cu un sărut Îl trădezi pe Fiul omului?”⁴⁹Ucenicii lui Isus care erau acolo și și-au dat seama ce urma să se întâmple, I-au spus: „Doamne, să ne scoatem săbiile?”⁵⁰Și unul dintre ei a scos sabia și a tăiat urechea dreaptă a slujitorului marelui preot*.

⁵¹Dar Isus a spus: „Opriti-vă! Destul!” Apoi a atins urechea slujitorului și l-a vindecat.

⁵²După aceea, le-a spus conducătorilor preoților, comandanților gărzilor de la Templu*și bătrânilor poporului, adică celor care veniseră să-L aresteze: „De ce ați venit aici cu săbii și cu ciomege, ca pentru a prinde un tâlhar?”⁵³Am fost cu voi în Templu în fiecare zi. De ce nu ați încercat să Mă arestați acolo? Dar acesta este ceasul vostru, vremea când întunericul domnește.“

Negarea lui Petru

(Mt. 26:57–58, 69–75; Mc. 14:53–54, 66–72; Ioan 18:12–18, 25–27)

⁵⁴Ei L-au arestat pe Isus și L-au adus în casa marelui preot. Petru i-a urmat de la distanță.⁵⁵Soldații au aprins un foc în mijlocul curții și s-au așezat în jurul lui. Petru s-a așezat printre ei.⁵⁶O slujnică l-a văzut stând acolo, în lumina focului. S-a uitat la el cu atenție și a spus: „Și omul acesta era cu El.“

⁵⁷Dar Petru a negat: „Nu-L cunosc, femeie!”⁵⁸Puțin mai târziu, altcineva l-a văzut pe Petru și a spus: „Și tu ești unul dintre ei!”

Dar Petru a răspuns: „Nu, nu sunt!”

⁵⁹După aproape o oră, un alt om a spus: „Știu sigur că acest om a fost cu El, căci este din Galileea.“

⁶⁰Dar Petru a spus: „Nu știu despre ce vorbești!”

Chiar atunci, când Petru încă mai vorbea, a cântat un cocoș.⁶¹Domnul S-a întors și S-a uitat la Petru. Atunci Petru și-a amintit ce îi spusese Domnul: „Înainte de a cânta cocoșul mâine dimineată, vei spune de trei ori că nu Mă cunoști.“⁶²Atunci Petru a ieșit afară și a plâns cu amar.

⁴⁸But Jesus said to him, “Judas, are you using the kiss of friendship to give the Son of Man* to his enemies?”⁴⁹The followers of Jesus were standing there too. They saw what was happening and said to Jesus, “Lord, should we use our swords?”⁵⁰And one of them did use his sword. He cut off the right ear of the servant of the high priest.*

⁵¹Jesus said, “Stop!” Then he touched the servant’s ear and healed him.

⁵²Jesus spoke to the group that came to arrest him. They were the leading priests, the older Jewish leaders, and the Jewish soldiers. He said to them, “Why did you come out here with swords and clubs? Do you think I am a criminal?”⁵³I was with you every day in the Temple* area. Why didn’t you try to arrest me there? But this is your time—the time when darkness rules.”

Peter Is Afraid to Say He Knows Jesus

(Mt. 26:57–58, 69–75; Mk. 14:53–54, 66–72; Jn. 18:12–18, 25–27)

⁵⁴They arrested Jesus and took him away to the house of the high priest.* Peter followed Jesus but stayed back at a distance.⁵⁵The soldiers started a fire in the middle of the yard and sat together. Peter sat with them.⁵⁶A servant girl saw him sitting there. She could see because of the light from the fire. She looked closely at Peter’s face. Then she said, “This man was also with Jesus.”

⁵⁷But Peter said this was not true. He said, “Lady, I don’t know him.”⁵⁸A short time later, someone else saw Peter and said, “You are also one of those people who follow him.”

But Peter said, “Man, I am not one of his followers!”

⁵⁹About an hour later, another man said, “It’s true. This man was with him. He is from Galilee.” The man said he was sure about this.

⁶⁰But Peter said, “Man, I don’t know what you are talking about!”

Immediately, while Peter was still speaking, a rooster crowed.⁶¹Then the Lord turned and looked into Peter’s eyes. And Peter remembered what the Lord had said, “Before the rooster crows in the morning, you will say three times that you don’t know me.”⁶²Then Peter went outside and cried bitterly.

Batjocorirea lui Isus*(Mt. 26.67–68; Mc. 14.65)*

⁶³Bărbații care Îl păzeau pe Isus au început să-și bată joc de El și să-L lovească. ⁶⁴Ei L-au legat la ochi, apoi L-au lovit, zicând: „Ești profet! Spune-ne: cine Te-a lovit?” ⁶⁵Și I-au spus multe alte lucruri ca să-L insulte.

Isus înaintea Sinedriului*(Mt. 26.59–66; Mc. 14.55–64; Ioan 18.19–24)*

⁶⁶A doua zi dimineață, a avut loc o întâlnire a bătrânilor, a conducătorilor preoților și a învățătorilor Legii. Ei L-au condus pe Isus la Consiliul lor, ⁶⁷zicând: „Dacă Tu ești Cristosul*, spune-ne.”

Isus le-a răspuns: „Dacă vă voi spune că Eu sunt Cristos, nu Mă veți crede. ⁶⁸Și dacă Eu vă voi pune întrebări, nu-Mi veți răspunde. ⁶⁹Dar de acum înainte Fiul omului* va sta la dreapta lui Dumnezeu Cel Atotputernic.”

⁷⁰Ei toți au spus: „Deci ești Fiul lui Dumnezeu?” Isus le-a răspuns: „Aveți dreptate când spuneți că sunt Fiul Lui.”

⁷¹Atunci ei au spus: „Ce altă mărturie ne mai trebuie? L-am auzit noi înșine, spunând-o cu gura Lui.”

Isus înaintea lui Pilat*(Mt. 27.1–2, 11–14; Mc. 15.1–5; Ioan 18.28–38)*

23 ¹Apoi tot grupul s-a ridicat și L-au dus pe Isus la Pilat*. ²Ei au început să-L acuze pe Isus, zicând: „L-am găsit pe acest om vinovat pentru că îndrumă greșit poporul nostru. El spune să nu plătim taxe Cezarului și pretinde că El este Cristos*, un împărat.”

³Pilat L-a întrebat: „Ești Tu Împăratul iudeilor?”

„Da”, i-a răspuns Isus, „sunt.”

⁴Atunci Pilat a spus marelui preot și mulțimii de oameni: „Nu găsec nici un motiv să-L condamnez pe acest om.”

⁵Dar ei insistau: „Cu învățătura Lui întărește poporul din toată Iudeea. A început în Galileea și a ajuns până aici.”

Isus înaintea lui Irod

⁶Când a auzit Pilat* de Galileea, a întrebat dacă Isus era galileean. ⁷Astfel Pilat a aflat că Isus era sub autoritatea lui Irod. Irod se afla în zilele acelea în Ierusalim, așa că

The Guards Treat Jesus Badly*(Mt. 26:67–68; Mk. 14:65)*

⁶³The men guarding Jesus made fun of him and beat him. ⁶⁴They covered his eyes so that he could not see them. Then they hit him and said, “Be a prophet^l and tell us who hit you!” ⁶⁵And they shouted all kinds of insults at him.

Jesus Before the Jewish Leaders*(Mt. 26:59–66; Mk. 14:55–64; Jn. 18:19–24)*

⁶⁶The next morning, the older leaders of the people, the leading priests, and the teachers of the law came together. They led Jesus away to their high council. ⁶⁷They said, “If you are the Christ,* then tell us that you are.”

Jesus said to them, “If I tell you I am the Christ, you will not believe me. ⁶⁸And if I ask you, you will not answer. ⁶⁹But beginning now, the Son of Man* will sit at the right side of God All-Powerful.”

⁷⁰They all said, “Then are you the Son of God?” Jesus said to them, “You are right in saying I am.”

⁷¹They said, “Why do we need witnesses now? We all heard what he said!”

Governor Pilate Questions Jesus*(Mt. 27:1–2, 11–14; Mk. 15:1–5; Jn. 18:28–38)*

23 ¹Then the whole group stood up and led Jesus away to Pilate.* ²They began to accuse Jesus and said to Pilate, “We caught this man trying to change the thinking of our people. He says we should not pay taxes to Caesar.* He calls himself the Christ,* a king.”

³Pilate asked Jesus, “Are you the king of the Jews?”

Jesus answered, “Yes, what you say is true.”

⁴Pilate said to the leading priests and the people, “I find nothing wrong with this man.”

⁵But they kept on saying, “His teaching is causing trouble all over Judea. He began in Galilee, and now he is here!”

Pilate Sends Jesus to Herod

⁶Pilate heard this and asked if Jesus was from Galilee. ⁷He learned that Jesus was under Herod’s* authority. Herod was in Jerusalem at that time, so Pilate sent Jesus to him.

^l 22:64 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people.

Pilat L-a trimis pe Isus la el. ⁸Irod s-a bucurat foarte mult când L-a văzut pe Isus, pentru că de mult dorea să-L vadă. Irod auzise de El și spera să-L vadă făcând vreo minune. ⁹I-a pus multe întrebări, dar Isus nu i-a răspuns nimic. ¹⁰Conducătorii preoților și învățătorii Legii stăteau acolo și Îl acuzau cu vehemență. ¹¹Irod și soldații săi se purtau și ei cu dispreț și își băteau joc de El. Ei L-au îmbrăcat pe Isus cu o haină împărătească și L-au trimis înapoi la Pilat. ¹²Irod și Pilat s-au împrietenit în acea zi. Ei erau dușmani înainte ca acestea să se întâmple.

Condamnarea lui Isus

(Mt. 27:15–26; Mc. 15:6–15; Ioan 18:39–19:16)

¹³Pilat* i-a adunat pe preoții cei mai importanți, pe conducătorii iudei și pe alți oameni. ¹⁴El le-a spus: „L-ați adus pe acest om la mine, spunând că-i îndrumă greșit pe oameni. L-am cercetat aici, înaintea voastră și nu L-am găsit vinovat de lucrurile de care Îl acuzați. ¹⁵Nici Irod nu L-a găsit vinovat, căci L-a trimis înapoi la noi. După cum vedeți, nu a făcut nimic pentru a fi pasibil de moarte. ¹⁶Așa că voi pune să fie biciuit, apoi Îl voi lăsa să plece.”^[17]

¹⁸Dar toți oamenii au strigat: „Ucide-L pe omul acesta! Eliberează-l pe Baraba!”¹⁹(Baraba fusese închis pentru că pornise o răscoală în cetate și făcuse o crimă.)

²⁰Pilat vroia să-L elibereze pe Isus, așa că le-a spus din nou oamenilor că-I va da drumul. ²¹Dar ei au strigat din nou: „Răstignește-L, răstignește-L!”

²²Pentru a treia oară, Pilat a spus: „De ce? Ce rău a făcut acest om? Nu am găsit nici un motiv pentru a-L condamna la moarte. Așa că voi pune să fie biciuit și apoi Îl voi da drumul.”

²³Dar oamenii au strigat în continuare, cerând ca Isus să fie răstignit. Și au strigat atât de tare încât ²⁴Pilat a hotărât să le împlinescă cererea. ²⁵El l-a eliberat pe omul care fusese aruncat în închisoare pentru că pornise o răscoală și făcuse o crimă. Iar pe Isus, Pilat L-a dat să fie omorât. Așa ceruse mulțimea.

⁸When Herod saw Jesus, he was very happy. He had heard all about him and had wanted to meet him for a long time. Herod wanted to see a miracle,* so he was hoping that Jesus would do one. ⁹He asked him many questions, but Jesus said nothing. ¹⁰The leading priests and teachers of the law were standing there shouting things against Jesus. ¹¹Then Herod and his soldiers laughed at him. They made fun of him by dressing him in clothes like kings wear. Then Herod sent him back to Pilate. ¹²In the past, Pilate and Herod had always been enemies. But on that day they became friends.

Pilate Tries but Fails to Free Jesus

(Mt. 27:15–26; Mk. 15:6–15; Jn. 18:39–19:16)

¹³Pilate called all the people together with the leading priests and the Jewish leaders. ¹⁴He said to them, “You brought this man to me. You said he was trying to change the people. But I judged him before you all and have not found him guilty of the things you say he has done. ¹⁵Herod* didn’t find him guilty either. He sent him back to us. Look, he has done nothing bad enough for the death penalty. ¹⁶So, after I punish him a little, I will let him go free.”^[17]

¹⁸But they all shouted, “Kill him! Let Barabbas go free!” ¹⁹(Barabbas was a man who was in jail for starting a riot in the city and for murder.)

²⁰Pilate wanted to let Jesus go free. So again Pilate told them that he would let him go. ²¹But they shouted again, “Kill him! Kill him on a cross!”

²²A third time Pilate said to the people, “Why? What wrong has he done? He is not guilty. I can find no reason to kill him. So I will let him go free after I punish him a little.”

²³But the people continued to shout. They demanded that Jesus be killed on a cross. Their shouting got so loud that ²⁴Pilate decided to give them what they wanted. ²⁵They wanted Barabbas to go free—the one who was in jail for starting a riot and for murder. Pilate let Barabbas go free. And he handed Jesus over to be killed. This is what the people wanted.

¹ 23:17 versetul 17 unele manuscrise adaugă versetul 17: „La fiecare sărbătoare de Paște, Pilat trebuia să elibereze un prizonier (la cererea poporului).”

¹ 23:17 A few Greek copies add verse 17: “Every year at the Passover festival, Pilate had to release one prisoner to the people.”

Răstignirea lui Isus

(Mt. 27:32–44; Mc. 15:21–32; Ioan 19:17–27)

²⁶Soldații L-au luat pe Isus și-L duceau să-L răstignească. Un om se întorcea de la câmp. Numele lui era Simon și era din Cirena. Soldații l-au prins pe Simon și l-au obligat să ducă în spinare crucea lui Isus și să meargă după El.

²⁷O mare mulțime de oameni îl urma. Câteva femei plângeau și îl jeleau. ²⁸Isus S-a întors spre ele și le-a spus: „Femei din Ierusalim, nu plângeți pentru Mine, ci plângeți pentru voi și pentru copiii voștri. ²⁹Vor veni vremuri când oamenii vor spune: «Binecuvântate sunt femeile care nu pot avea copii, femeile care nu au născut și nu au alăptat.» ³⁰Apoi ei vor spune munților: «Cădeți peste noi!» și vor spune dealurilor: «Acoperiți-ne!»¹ ³¹Dacă așa se va întâmpla cu cineva care este bun, ce se va întâmpla cu cei vinovați?²»

³²Împreună cu Isus erau duși să fie omorâți și doi tâlhari. ³³Când au ajuns la locul numit „Craniul“, i-au răstignit acolo pe Isus și pe cei doi tâlhari. Pe unul l-au pus la dreapta Lui, iar pe celălalt la stânga. ³⁴Atunci Isus a spus: „Tată, iartă-i pe acești oameni! Ei nu știu ce fac.“

Soldații au dat cu zarurile pentru a hotărî cum să împartă între ei hainele lui Isus. ³⁵Oamenii stăteau acolo și priveau, iar conducătorii își băteau joc de El. Ei spuneau: „I-a salvat pe alții; dacă El este Cristosul*, Alesul lui Dumnezeu, să Se salveze și pe Sine Însuși!“

³⁶Și soldații își băteau joc de El. Ei s-au apropiat, I-au dat să bea oțet ³⁷și au spus: „Dacă ești Împăratul iudeilor, atunci salvează-Te pe Tine Însuși!“ ³⁸Deasupra crucii erau scrise aceste cuvinte: „ACESTA ESTE ÎMPĂRATUL IUDEILOR.“

³⁹Unul dintre tâlharii atârnați alături de El îl insulta. El spunea: „Nu ești Tu Cristosul? Salvează-Te pe Tine Însuși și salvează-ne și pe noi!“

⁴⁰Dar celălalt tâlhar l-a certat și i-a spus: „Nu te temi de Dumnezeu? Toți trei urmează să murim. ⁴¹Doar că noi merităm să murim pentru ceea ce am făcut. Dar acest

Jesus Is Nailed to a Cross

(Mt. 27:32–44; Mk. 15:21–32; Jn. 19:17–19)

²⁶The soldiers led Jesus away. At that same time there was a man from Cyrene named Simon coming into the city from the fields. The soldiers forced him to carry Jesus' cross and walk behind him.

²⁷A large crowd followed Jesus. Some of the women were sad and crying. They felt sorry for him. ²⁸But Jesus turned and said to the women, “Women of Jerusalem, don't cry for me. Cry for yourselves and for your children too. ²⁹The time is coming when people will say, ‘The women who cannot have babies are the ones God has blessed. It's really a blessing that they have no children to care for.’ ³⁰Then the people will say to the mountains, ‘Fall on us!’ They will say to the hills, ‘Cover us!’¹ ³¹If this can happen to someone who is good, what will happen to those who are guilty?²”

³²There were also two criminals led out with Jesus to be killed. ³³They were led to a place called “The Skull.” There the soldiers nailed Jesus to the cross. They also nailed the criminals to crosses beside Jesus—one on the right and the other on the left.

³⁴Jesus said, “Father, forgive them. They don't know what they are doing.”³

The soldiers threw dice to divide Jesus' clothes between them. ³⁵The people stood there watching everything. The Jewish leaders laughed at Jesus. They said, “If he is God's Chosen One, the Christ,* then let him save himself. He saved others, didn't he?”

³⁶Even the soldiers laughed at Jesus and made fun of him. They came and offered him some wine. ³⁷They said, “If you are the king of the Jews, save yourself!” ³⁸(At the top of the cross these words were written: “THIS IS THE KING OF THE JEWS.”)

³⁹One of the criminals hanging there began to shout insults at Jesus: “Aren't you the Christ? Then save yourself, and save us too!”

⁴⁰But the other criminal stopped him. He said, “You should fear God. All of us will die soon. ⁴¹You and I are guilty. We deserve to die because we did wrong. But this man has done nothing

¹ 23:30 Citat din Osea 10:8. ² 23:31 „Dacă așa ... vinovați?” lit. „Dacă i se fac asemenea lucruri pomului verde, ce se va întâmpla cu cel uscat?”

¹ 23:30 Quote from Hos. 10:8. ² 23:31 *If this can happen ... guilty* Literally, “If they do these things in the green tree, what will happen in the dry?” ³ 23:34 *Jesus said, “Father ... doing”* Some early copies of Luke do not have these words.

om nu a făcut nimic rău.“⁴²Apoi el a spus: „Isuse, amintește-Ți de mine când vei veni în Împărăția Ta!“

⁴³Isus i-a răspuns: „Îți spun adevărul: astăzi vei fi cu Mine în Paradis.“

Moartea lui Isus

(Mt. 27:45–56; Mc. 15:33–41; Ioan 19:28–30)

⁴⁴Era amiază când s-a lăsat întunericul peste tot ținutul. A fost întuneric până la ora trei ⁴⁵și soarele nu s-a văzut deloc. Perdeaua* din Templu* s-a rupt în două. ⁴⁶Isus a strigat tare: „Tată, în mâinile Tale Îmi încredințez duhul!“ Și după ce a spus aceste cuvinte, Și-a dat duhul.

⁴⁷Când centurionul* care stătea acolo a văzut ce se întâmplase, L-a lăudat pe Dumnezeu și a spus: „Cu siguranță acesta a fost un om drept!“

⁴⁸Mulți oameni s-au strâns să vadă acest lucru. Când au văzut cele întâmplate, ei au fost foarte îndurerați și au plecat bătându-se în piept. ⁴⁹Dar toți prietenii Lui stăteau acolo. Cu ei erau și niște femei care Îl urmașeră pe Isus din Galileea. Ei priveau aceste lucruri de la distanță.

Îngroparea lui Isus

(Mt. 27:57–61; Mc. 15:42–47; Ioan 19:38–42)

⁵⁰⁻⁵¹Era acolo un om pe nume Iosif, din Arimateea, o cetate din Iudeea. Iosif era un om bun și drept și dorea venirea Împărăției lui Dumnezeu. El era membru al Consiliului evreiesc. Dar el nu a fost de acord cu hotărârea Consiliului de a-L omorî pe Isus. ⁵²Iosif s-a dus la Pilat* și a cerut trupul lui Isus. ⁵³Iosif a coborât trupul lui Isus de pe cruce și l-a înfășurat într-o pânză de în. Apoi l-a pus într-un mormânt săpat în stâncă, în care nu mai fusese depus trupul nimăunii. ⁵⁴Era sfârșitul zilei Pregătirii¹ și urma să înceapă ziua sabatului*.

⁵⁵Femeile care veniseră cu Isus din Galileea l-au urmat pe Iosif. Ele au văzut mormântul și cum a fost pus înăuntru trupul lui Isus. ⁵⁶Apoi s-au dus acasă și au pregătit miresme și uleiuri parfumate pentru a unge trupul lui Isus.

În ziua sabatului s-au odihnit, așa cum le poruncește Legea.

wrong.”⁴²Then he said, “Jesus, remember me when you begin ruling as king!”

⁴³Then Jesus said to him, “I promise you, today you will be with me in paradise.*”

Jesus Dies

(Mt. 27:45–56; Mk. 15:33–41; Jn. 19:28–30)

⁴⁴It was about noon, but it turned dark throughout the land until three o’clock in the afternoon, ⁴⁵because the sun stopped shining. The curtain* in the Temple* was torn into two pieces. ⁴⁶Jesus shouted, “Father, I put my life in your hands!”¹ After Jesus said this, he died.

⁴⁷The army officer* there saw what happened. He praised God, saying, “I know this man was a good man!”

⁴⁸Many people had come out of the city to see all this. When they saw it, they felt very sorry and left. ⁴⁹The people who were close friends of Jesus were there. Also, there were some women who had followed Jesus from Galilee. They all stood far away from the cross and watched these things.

Jesus Is Buried

(Mt. 27:57–61; Mk. 15:42–47; Jn. 19:38–42)

⁵⁰⁻⁵¹A man named Joseph was there from the Jewish town of Arimathea. He was a good man, who lived the way God wanted. He was waiting for God’s kingdom* to come. Joseph was a member of the Jewish council. But he did not agree when the other Jewish leaders decided to kill Jesus. ⁵²He went to Pilate and asked for the body of Jesus. ⁵³He took the body down from the cross and wrapped it in cloth. Then he put it in a tomb* that was dug in a wall of rock. This tomb had never been used before. ⁵⁴It was late on Preparation day.* When the sun went down, the Sabbath* day would begin.

⁵⁵The women who had come from Galilee with Jesus followed Joseph. They saw the tomb. Inside they saw where he put Jesus’ body. ⁵⁶Then they left to prepare some sweet-smelling spices to put on the body.

On the Sabbath day they rested, as commanded in the law of Moses.*

¹23:54 ziua Pregătirii vineri, ziua dinaintea sabatului.

¹23:46 “I put ... hands” Literally, “I put my spirit in your hands.” Quote from Ps. 31:5.

Învierea lui Isus*(Mt. 28.1–10; Mc. 16.1–8; Ioan 20.1–10)*

24¹În prima zi a săptămânii, dis-de-diminează, femeile au venit la mormânt și au adus miresmele pe care le pregătiseră. ²Ele au văzut că piatra care acoperea intrarea în mormânt fusese dată la o parte. ³Au intrat, dar nu au găsit trupul Domnului Isus. ⁴În timp ce femeile se întrebau ce se întâmplase, au apărut lângă ele doi bărbați în haine strălucitoare. ⁵Femeile s-au aplecat cu fața la pământ, pline de frică. Cei doi bărbați le-au spus: „De ce căutați printre morți pe Cel ce este viu? ⁶Isus nu este aici; a înviat! Amintiți-vă ce v-a spus când mai era încă în Galileea, ⁷atunci când spunea că Fiul omului* trebuie să fie dat pe mâna oamenilor păcătoși, să fie răstignit și că a treia zi va învia.“ ⁸Atunci femeile și-au adus aminte de cuvintele lui Isus.

⁹Ele s-au întors de la mormânt, s-au dus unde erau cei unsprezece și toți ceilalți ucenici și le-au spus tot ce se întâmplase. ¹⁰Aceste femei erau: Maria Magdalena, Ioana, Maria, mama lui Iacov și alte câteva femei. Ele le-au spus apostolilor* ce se întâmplase la mormânt. ¹¹Apostolilor li se părea că ele vorbeau fără înțeles și nu le-au crezut. ¹²Dar Petru s-a ridicat și a alergat la mormânt. S-a aplecat și s-a uitat înăuntru, însă nu a văzut decât pânza în care fusese înfășurat trupul lui Isus.

Pe drumul spre Emaus*(Mc. 16.12–13)*

¹³În aceeași zi, doi ucenici se duceau într-un sat, numit Emaus, cam la doisprezece kilometri de Ierusalim. ¹⁴Ei vorbeau despre tot ce se întâmplase. ¹⁵În timp ce vorbeau unul cu altul, Isus însuși s-a apropiat și a mers alături de ei. ¹⁶Dar ei nu erau lăsați să-L recunoască. ¹⁷Isus i-a întrebat: „Despre ce vorbiți cu atâta înflăcărare în timp ce mergeți pe drum?“

Cei doi oameni s-au oprit. Fețele lor erau foarte triste. ¹⁸Unul dintre ei, pe nume Cleopa, i-a spus: „Trebuie să fii singurul om din Ierusalim care nu știe ce s-a întâmplat aici în zilele acestea.“

News That Jesus Has Risen From Death*(Mt. 28:1–10; Mk. 16:1–8; Jn. 20:1–10)*

24¹Very early Sunday morning, the women came to the tomb* where Jesus' body was laid. They brought the sweet-smelling spices they had prepared. ²They saw that the heavy stone that covered the entrance had been rolled away. ³They went in, but they did not find the Lord Jesus' body. ⁴They did not understand this. While they were wondering about it, two men in shining clothes stood beside them. ⁵The women were very afraid. They bowed down with their faces to the ground. The men said to them, “Why are you looking for a living person here? This is a place for dead people. ⁶Jesus is not here. He has risen from death. Do you remember what he said in Galilee? ⁷He said the Son of Man* must be handed over to evil men, be killed on a cross, and rise from death on the third day.” ⁸Then the women remembered what Jesus had said.

⁹The women left the tomb and went to the eleven apostles* and the other followers. They told them everything that happened at the tomb. ¹⁰These women were Mary Magdalene, Joanna, Mary, the mother of James, and some others. They told the apostles everything that happened. ¹¹But the apostles did not believe what they said. It sounded like nonsense. ¹²But Peter got up and ran to the tomb to see. He looked in, but he saw only the cloth that Jesus' body had been wrapped in. It was just lying there. Peter went away to be alone, wondering what had happened.¹

On The Road to Emmaus*(Mk. 16:12–13)*

¹³That same day two of Jesus' followers were going to a town named Emmaus. It is about seven miles² from Jerusalem. ¹⁴They were talking about everything that had happened. ¹⁵While they were talking, discussing these things, Jesus himself came near and walked with them. ¹⁶(But the two men were not allowed to recognize Jesus.) ¹⁷He asked them, “What's this I hear you discussing with each other as you walk?”

The two men stopped, their faces looking very sad. ¹⁸The one named Cleopas said, “You must be the only person in Jerusalem who doesn't know what has just happened there.”

¹ 24:12 A few Greek copies do not have this verse. ² 24:13 seven miles Literally, “seven stadiou,” almost 12km.

¹⁹Isus i-a întrebat: „Ce s-a întâmplat?”

Ei I-au răspuns: „Vorbeam despre Isus din Nazaret. Prin ce a spus și a făcut, El a arătat, înaintea lui Dumnezeu și a tuturor oamenilor, că a fost un mare profet*.” ²⁰Și vorbeam despre cum preoții cei mai importanți și conducătorii noștri L-au dat să fie condamnat la moarte și răstignit. ²¹Noi speram ca Isus să fie Cel ce va elibera poporul evreu. Or, iată că toate acestea au avut loc acum trei zile. ²²În plus, câteva femei din grupul nostru ne-au spus ceva ce ne-a uluit: azi dimineață, devreme, s-au dus la mormântul Lui, ²³dar nu I-au găsit trupul. Ele au venit și ne-au spus că au avut o viziune în care au văzut doi îngeri. Îngerii le-au spus că Isus este viu. ²⁴Apoi câțiva dintre noi s-au dus la mormânt. Ei au găsit totul așa cum spusese ră femeile. Dar nu L-au văzut pe Isus.“

²⁵Atunci Isus le-a spus: „Sunteți niște nepricepuți și cu greu credeți tot ce au spus profeții!*” ²⁶Profeții au spus că Cristosul* trebuia să sufere aceste lucruri înainte de a intra în slava Sa.“ ²⁷Și Isus a început să le explice tot ce fusese scris despre El în toată Scriptura.* El a început cu Moise și apoi le-a vorbit despre ce au scris toți profeții cu privire la El. ²⁸Ei au ajuns aproape de Emaus, satul unde vroiau să ajungă. Isus S-a prefăcut că vrea să meargă mai departe. ²⁹Dar ei au insistat: „Rămâi cu noi! Este târziu, este aproape noapte.“ Așa că Isus a intrat înăuntru și a rămas cu ei.

³⁰Când S-a așezat să mănânce cu ei, Isus a luat pâine și I-a mulțumit lui Dumnezeu. Apoi le-a dat-o lor. ³¹Atunci li s-au deschis ochii și L-au recunoscut, dar Isus a dispărut din fața lor. ³²Ucenicii își spuneau unul altuia: „Cum nu s-a aprins inima în noi când mergeam cu Isus pe drum și El ne vorbea, explicându-ne înțelesul Scripturilor?”

³³Și chiar atunci s-au ridicat și s-au întors la Ierusalim. Acolo i-au găsit pe cei unsprezece apostoli* adunați în același loc și pe alți ucenici care erau împreună cu ei. ³⁴Apostolii și ceilalți au spus: „Domnul a înviat cu adevărat! El S-a arătat lui Simon.“

³⁵Atunci cei doi ucenici le-au povestit ce se întâmplase pe drum și le-au spus cum L-au recunoscut pe Isus când a împărțit pâinea.

¹⁹Jesus said, “What are you talking about?”

They said, “It’s about Jesus, the one from Nazareth. To God and to all the people he was a great prophet.* He said and did many powerful things. ²⁰But our leaders and the leading priests gave him away to be judged and killed. They nailed him to a cross. ²¹We were hoping that he would be the one to free Israel.* But then all this happened.

“And now something else: It has been three days since he was killed, ²²but today some of our women told us an amazing thing. Early this morning they went to the tomb* where the body of Jesus was laid. ²³But they did not find his body there. They came and told us they had seen some angels in a vision.* The angels told them Jesus was alive! ²⁴So some of our group went to the tomb too. It was just like the women said. They saw the tomb, but they did not see Jesus.”

²⁵Then Jesus said to the two men, “You are foolish and slow to realize what is true. You should believe everything the prophets said. ²⁶The prophets said the Christ* must suffer these things before he begins his time of glory.*” ²⁷Then he began to explain everything that had been written about himself in the Scriptures.* He started with the books of Moses* and then he talked about what the prophets had said about him.

²⁸They came near the town of Emmaus, and Jesus acted like he did not plan to stop there. ²⁹But they wanted him to stay. They begged him, “Stay with us. It’s almost night. There’s hardly any daylight left.” So he went in to stay with them.

³⁰Joining them at the supper table, Jesus took some bread and gave thanks. Then he broke some off and gave it to them. ³¹Just then the men were allowed to recognize him. But when they saw who he was, he disappeared. ³²They said to each other, “When he talked to us on the road, it felt like a fire burning in us. How exciting it was when he explained to us the true meaning of the Scriptures!”

³³So the two men got up then and went back to Jerusalem. There they found the followers of Jesus meeting together. The eleven apostles* and the people with them ³⁴said, “The Lord really has risen from death! He showed himself to Simon.”

³⁵Then the two men told what had happened on the road. They talked about how they recognized Jesus when he shared the bread with them.

Isus Se arată ucenicilor

(Mt. 28.16–20; Mc. 16.14–18; Ioan 20.19–23; F.A. 1.6–8)

³⁶În timp ce povesteau ei aceste lucruri, Isus Însuși a apărut între ei și le-a spus: „Pacea să fie cu voi!”

³⁷Ei au fost uluiți și foarte înspăimântați. Credeau că văd o stafie. ³⁸Dar Isus le-a spus: „De ce sunteți neliniștiți? Și de ce vă îndoiiți de ce vedeți? ³⁹Uitați-vă la mâinile și picioarele Mele! Sunt chiar Eu. Atingeți-Mă și vedeți că sunt Eu în carne și oase. O stafie nu are carne și oase.”

⁴⁰Și după ce a spus acestea, Isus le-a arătat mâinile și picioarele. ⁴¹Apostolii* erau atât de bucuroși și de uimiți, încât încă le venea greu să creadă că toate acestea erau adevărate. Isus i-a întrebat: „Aveți aici ceva de mâncare?” ⁴²Ei i-au dat o bucată de pește fript. ⁴³Isus a luat peștele și l-a mâncat sub privirile lor.

⁴⁴Apoi le-a spus: „Iată ce vă spuneam, pe când încă eram cu voi: tot ce este scris despre Mine în Legea lui Moise, în cărțile profeților* și în Psalmi trebuie să se întâmple.”

⁴⁵Apoi Isus le-a deschis mințile să înțeleagă Scripturile*. ⁴⁶Și le-a spus: „Scriptura spune că Cristosul* va suferi și va învia în a treia zi; ⁴⁷și că, prin autoritatea lui Isus, li se va spune oamenilor din toate popoarele, începând din Ierusalim, că trebuie să se întoarcă la Dumnezeu și să-și schimbe modul de a gândi și de a trăi, astfel ca păcatele lor să fie iertate. ⁴⁸Voi sunteți martori ai acestor lucruri. ⁴⁹Și acum vă voi trimite ceea ce a promis Tatăl Meu. Dar trebuie să rămâneți în Ierusalim până veți fi îmbrăcați cu putere din ceruri.”

Înălțarea la cer a lui Isus

(Mc. 16.19–20; F.A. 1.9–11)

⁵⁰Apoi Isus i-a condus în afara cetății, până aproape de Betania. El Și-a ridicat mâinile și i-a binecuvântat. ⁵¹În timp ce îi binecuvânta, Isus a fost luat de la ei și a fost înălțat la ceruri. ⁵²Ucenicii I s-au închinat, apoi s-au întors cu mare bucurie la Ierusalim. ⁵³Ei stăteau tot timpul la Templu* și Îl laudau pe Dumnezeu.

Jesus Appears to His Followers

(Mt. 28:16–20; Mk. 16:14–18; Jn. 20:19–23; Acts 1:6–8)

³⁶While the two men were saying these things to the other followers, Jesus himself came and stood among them. He said to them, “Peace be with you.”

³⁷This surprised the followers. They were afraid. They thought they were seeing a ghost. ³⁸But Jesus said, “Why are you troubled? Why do you doubt what you see? ³⁹Look at my hands and my feet. It’s really me. Touch me. You can see that I have a living body; a ghost does not have a body like this.”

⁴⁰After Jesus told them this, he showed them his hands and his feet. ⁴¹The followers were amazed and very, very happy to see that Jesus was alive. They still could not believe what they saw. He said to them, “Do you have any food here?” ⁴²They gave him a piece of cooked fish. ⁴³While the followers watched, he took the fish and ate it.

⁴⁴Jesus said to them, “Remember when I was with you before? I said that everything written about me must happen—everything written in the law of Moses,* the books of the prophets,* and the Psalms.”

⁴⁵Then Jesus helped the followers understand these Scriptures* about him. ⁴⁶Jesus said to them, “It is written that the Christ* would be killed and rise from death on the third day. ^{47–48}You saw these things happen—you are witnesses. You must go and tell people that they must change and turn to God, which will bring them his forgiveness. You must start from Jerusalem and tell this message in my name to the people of all nations. ⁴⁹Remember that I will send you the one my Father promised. Stay in the city until you are given that power from heaven.”

Jesus Goes Back to Heaven

(Mk. 16:19–20; Acts 1:9–11)

⁵⁰Jesus led his followers out of Jerusalem almost to Bethany. He raised his hands and blessed his followers. ⁵¹While he was blessing them, he was separated from them and carried into heaven. ⁵²They worshiped him and went back to Jerusalem very happy. ⁵³They stayed at the Temple* all the time, praising God.

Ioan

John

Întruparea Cuvântului

1¹La început era Cuvântul¹. Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu. ²Cuvântul era la început cu Dumnezeu. ³Toate lucrurile au fost făcute prin El și nimic n-a fost făcut fără El. ⁴În El era viața și viața era lumina oamenilor. ⁵Lumina luminează în întuneric, însă întunericul nu a biruit-o².

⁶Era un om trimis de Dumnezeu, pe nume Ioan*. ⁷El a venit ca martor, să mărturisească despre Lumină, pentru ca prin el toți oamenii să creadă. ⁸Nu era el însuși lumina, dar a venit să mărturisească despre Lumină, ⁹adevărata Lumină, cea care luminează fiecare om, venind în lume.

¹⁰Cuvântul era în lume, iar lumea a fost făcută prin El. Însă lumea nu L-a cunoscut. ¹¹A venit la ai Săi și ai Săi nu L-au primit. ¹²Dar tuturor celor ce L-au primit, care au crezut în Numele Său, le-a dat dreptul de a fi copii ai lui Dumnezeu, ¹³născuți nu pe cale naturală, nici prin hotărârea omului, nici din voia unui bărbat, ci din Dumnezeu.

¹⁴Cuvântul a devenit om și a trăit printre noi. Și noi I-am văzut slava, ca slavă a singurului Fiu al Tatălui, iar Cuvântul era plin de har și de adevăr. ¹⁵Ioan a mărturisit despre El: „Acesta este Cel despre care vorbeam când ziceam: «Cel ce vine după mine este mai mare decât mine, căci era înaintea mea.»“

¹⁶Cu toții am primit din plinătatea Lui de har și de adevăr. Am primit binecuvântare după binecuvântare. ¹⁷Căci Legea a fost dată prin Moise; harul și adevărul au venit

Christ Comes to the World

1¹Before the world began, the Word¹ was there. The Word was with God, and the Word was God. ²He was there with God in the beginning. ³Everything was made through him, and nothing was made without him. ⁴In him there was life, and that life was a light for the people of the world. ⁵The light² shines in the darkness,* and the darkness has not defeated³ it.

⁶There was a man named John,* who was sent by God. ⁷He came to tell people about the light. Through him all people could hear about the light and believe. ⁸John was not the light. But he came to tell people about the light. ⁹The true light was coming into the world. This is the true light that gives light to all people.

¹⁰The Word was already in the world. The world was made through him, but the world did not know him. ¹¹He came to the world that was his own. And his own people did not accept him. ¹²But some people did accept him. They believed in him, and he gave them the right to become children of God. ¹³They became God's children, but not in the way babies are usually born. It was not because of any human desire or plan. They were born from God himself.

¹⁴The Word became a man and lived among us. We saw his divine greatness*—the greatness that belongs to the only Son of the Father. The Word was full of grace* and truth. ¹⁵John told people about him. He said, “This is the one I was talking about when I said, ‘The one who is coming after me is greater than I am, because he was living before I was even born.’”

¹⁶Yes, the Word was full of grace and truth, and from him we all received one blessing after another.⁴ ¹⁷That is, the law was given to us through Moses,* but grace and truth came

¹1.1 *Cuvântul* în greacă: *Logos*, aici se referă la Cristos; felul în care vorbea Dumnezeu oamenilor despre El Însuși. ²1.5 *nu a biruit-o* o altă traducere posibilă: „nu a înțeles-o”.

¹1:1 *Word* The Greek word is “*logos*,” meaning any kind of communication. It could be translated “message.” Here, it means Christ—the way God told the world about himself. Also in verses 10, 14, 16. ²1:5 *light* Meaning Christ, the Word, who brought to the world understanding about God. Also in verse 7. ³1:5 *defeated* Or, “understood.” ⁴1:16 *one blessing after another* Literally, “grace in place of grace.”

prin Isus Cristos*. ¹⁸Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu. Doar singurul Fiu, care este Dumnezeu și care stă lângă Tatăl, L-a făcut cunoscut.

Mărturia lui Ioan Botezătorul

(Mt. 3.1–12; Mc. 1.2–8; Lc. 3.15–17)

¹⁹Aceasta a fost mărturia lui Ioan. Când iudeii din Ierusalim au trimis preoții și leviții* să-l întrebe: „Cine ești?”,

²⁰el a vorbit deschis, fără să ocolească răspunsul. Și a mărturisit: „Eu nu sunt Cristosul.”*

²¹„Atunci cine ești? Ești Ilie*?”, l-au întrebat ei.

Și el le-a răspuns: „Nu sunt.”

„Ești profetul?”*

„Nu”, a răspuns el.

²²Și ei i-au zis: „Spune-ne cine ești, ca să dăm un răspuns celor care ne-au trimis. Ce zici tu despre tine însuși?”

²³Ioan le-a răspuns cu cuvintele profetului* Isaia:

„Sunt glasul care strigă în pustie:
«Neteziți calea Domnului!»” *Isaia 40.3*

²⁴Acești oameni fuseseră trimiși de farisei*. ²⁵Ei l-au întrebat pe Ioan: „Dacă nu ești nici Cristosul, nici Ilie, nici profetul, atunci de ce botezi?”*

²⁶Ioan le-a răspuns: „Eu botez cu apă, dar printre voi este unul pe care voi nu-L cunoașteți. ²⁷El este Cel ce vine după mine, iar eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua sandalei.”

²⁸Acestea s-au petrecut în Betania, dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

²⁹A doua zi, Ioan L-a văzut pe Isus venind spre el și a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu², care înlătură păcatul lumii! ³⁰Acesta este Cel despre care am zis: «După mine va veni un om care este mai mare decât mine, căci era înainte de mine». ³¹Eu

through Jesus Christ. ¹⁸No one has ever seen God. The only Son is the one who has shown us what God is like. He is himself God and is very close to the Father.¹

John Tells About the Christ

(Mt. 3:1–12; Mk. 1:1–8; Lk. 3:1–9, 15–17)

¹⁹The Jewish leaders in Jerusalem sent some priests and Levites* to John* to ask him, “Who are you?” He told them the truth. ²⁰Without any hesitation he said openly and plainly, “I am not the Christ.”*

²¹They asked him, “Then who are you? Are you Elijah*?”

He answered, “No, I am not Elijah.”

They asked, “Are you the Prophet*?”

He answered, “No, I am not the Prophet.”

²²Then they said, “Who are you? Tell us about yourself. Give us an answer to tell the people who sent us. What do you say about yourself?”

²³John told them the words of the prophet* Isaiah:

“I am the voice of someone shouting
in the desert:
‘Make a straight road ready for the Lord.’”

Isaiah 40:3

²⁴These Jews were sent from the Pharisees.* ²⁵They said to John, “You say you are not the Christ. You say you are not Elijah or the Prophet. Then why do you baptize* people?”

²⁶John answered, “I baptize people with water. But there is someone here with you that you don’t know. ²⁷He is the one who is coming later. I am not good enough to be the slave who unties the strings on his sandals.”

²⁸These things all happened at Bethany on the other side of the Jordan River. This is where John was baptizing people.

Jesus, the Lamb of God

²⁹The next day John saw Jesus coming toward him and said, “Look, the Lamb* of God. He takes away the sins of the world! ³⁰This is the one I was talking about when I said, ‘There is a man coming after me who is greater than I am, because he was living even before I was born.’ ³¹I did not know who he was. But I came baptizing people with

¹1:21 *profetul* probabil era vorba despre Profetul pe care urma să-L trimită Dumnezeu, după cum îi spusese lui Moise; vezi Dt. 18:15–19. ²1:29 *Mielul lui Dumnezeu* nume pentru Isus. Înseamnă că Isus este asemenea mieilor care erau aduși ca jertfă înaintea lui Dumnezeu.

¹1:18 *The only Son ... Father* Or, more literally, “The only God, who is very close to the Father, has shown us what he is like.” Some other Greek copies say, “The only Son is very close to the Father and has shown us what he is like.” ²1:21 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15–19. Also in verse 24.

nu-L cunoșteam, dar am venit botezând cu apă, pentru ca El să fie cunoscut de Israel.“

³²Atunci Ioan a mărturisit: „Am văzut Duhul* coborând din cer ca un porumbel și rămânând peste El. ³³Eu nu-L cunoșteam, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă mi-a spus: «Acela peste care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El este Cel ce botează cu Duhul Sfânt.» ³⁴Am văzut și am depus mărturie că acesta este Fiul lui Dumnezeu.“

Primii ucenici

³⁵În ziua următoare, Ioan stătea din nou acolo împreună cu doi dintre ucenicii săi. ³⁶Când L-a văzut pe Isus trecând pe acolo, a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu!“

³⁷Când l-au auzit cei doi ucenici spunând acest lucru, au venit după Isus. ³⁸Isus S-a întors și a văzut că-L urmau. „Ce vreți?“, i-a întrebat El.

Ei l-au zis: „*Rabbi*, unde locuiești?“ (În traducere, *Rabbi* înseamnă „Învățătorul“.)

³⁹„Veniți să vedeți!“, le-a spus Isus. Așa că s-au dus, au văzut unde locuia și au stat cu El în ziua aceea. Era pe la ora patru.

⁴⁰Andrei, fratele lui Simon Petru, era unul dintre cei doi care auziseră ce spusese Ioan și Îl urmaseră pe Isus. ⁴¹El s-a dus imediat și l-a găsit pe fratele său, Simon și i-a spus: „L-am găsit pe Mesia“ (care înseamnă: „Cristosul“*).

⁴²L-a dus pe Petru la Isus, care S-a uitat la el și a zis: „Tu ești Simon, fiul lui Iona. Te vei numi Chifa“ (care tradus înseamnă Petru’).

⁴³A doua zi, Isus a hotărât să meargă în Galileea. L-a găsit pe Filip și i-a zis: „Urmează-Mă!“ ⁴⁴Filip era din Betsaida, cetatea lui Andrei și Petru. ⁴⁵Filip l-a găsit pe Natanael și i-a spus: „L-am găsit pe acela despre care a scris Moise în Lege și despre care au vorbit profeții*. Este Isus din Nazaret, fiul lui Iosif.“

⁴⁶„Poate ieși ceva bun din Nazaret?“, a zis Natanael.

Și Filip a zis: „Vino să vezi!“

water so that Israel* could know that Jesus is the Christ.*”

³²⁻³³Then John said, “I also did not know who the Christ was. But the one who sent me to baptize* with water told me, ‘You will see the Spirit* come down and rest on a man. He is the one who will baptize with the Holy Spirit.’ I have seen this happen. I saw the Spirit come down from heaven like a dove and rest on this man. ³⁴So this is what I tell people: ‘He is the Son of God.’”

The First Followers of Jesus

³⁵The next day John was there again and had two of his followers with him. ³⁶He saw Jesus walking by and said, “Look, the Lamb* of God!”

³⁷The two followers heard him say this, so they followed Jesus. ³⁸Jesus turned and saw the two men following him. He asked, “What do you want?”

They said, “*Rabbi*, where are you staying?” (“*Rabbi*” means “Teacher.”)

³⁹He answered, “Come with me and you will see.” So the two men went with him. They saw the place where he was staying, and they stayed there with him that day. It was about four o’clock.

⁴⁰These men followed Jesus after they had heard about him from John. One of them was Andrew, the brother of Simon Peter. ⁴¹The first thing Andrew did was to go and find his brother Simon. Andrew said to him, “We have found the Messiah.” (“Messiah” means “Christ.*”)

⁴²Then Andrew brought Simon to Jesus. Jesus looked at him and said, “You are Simon, the son of John. You will be called Cephas.” (“Cephas” means “Peter.’”)

⁴³The next day Jesus decided to go to Galilee. He met Philip and said to him, “Follow me.” ⁴⁴Philip was from the town of Bethsaida, the same as Andrew and Peter. ⁴⁵Philip found Nathanael and told him, “We have found the man that Moses* wrote about in the law. The prophets* wrote about him too. He is Jesus, the son of Joseph. He is from Nazareth.”

⁴⁶But Nathanael said to Philip, “Nazareth! Can anything good come from Nazareth?”

Philip answered, “Come and see.”

¹ 1.42 *Petru* Petru în greacă și Chifa în aramaică înseamnă „piatră“.

¹ 1:42 *Peter* The Greek name “Peter,” like the Aramaic name “Cephas,” means “rock.”

⁴⁷Isus, văzându-l pe Natanael venind spre El, a zis despre acesta: „Iată-l pe israelitul adevărat în care nu este prefăcătorie.“

⁴⁸Natanael I-a spus: „De unde mă cunoști?“

Isus a răspuns: „Te-am văzut când erai sub smochin, înainte de a te chema Filip.“

⁴⁹Și Natanael a zis: „Învățătorule, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, ești Împăratul lui Israel!“

⁵⁰Isus i-a zis: „Crezi pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin? Vei vedea și lucruri mai mari decât acestea.“ ⁵¹Apoi i-a zis: „Vă spun adevărul: veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborând¹ peste Fiul omului*.“

Nunta din Cana

2¹A treia zi a avut loc la Cana, în Galileea, o nuntă. Mama lui Isus era acolo. ²Isus și ucenicii Lui fuseseră și ei invitați la nuntă. ³Când s-a terminat vinul, mama lui Isus I-a spus: „Nu mai au vin.“

⁴„Femeie, de ce-Mi spui Mie? Nu Mi-a sosit încă timpul“, i-a zis Isus.

⁵Iar mama Sa le-a zis celor ce serveau: „Faceți orice vă va spune.“

⁶Erau acolo șase vase de piatră pentru apă, puse după obiceiul iudaic de spălare.² În fiecare intrau cam o sută de litri³.

⁷Isus le-a zis celor care serveau: „Umpleți vasele cu apă!“ Ei le-au umplut până sus.

⁸Apoi le-a spus: „Acum scoateți și duceți mai-marelui ospățului!“ Și i-au dus. ⁹Mai-marele ospățului, de îndată ce a gustat apa devenită vin (el nu știa de unde vine acest vin, dar cei ce serveau și scosese apă știa), l-a chemat pe mire ¹⁰și i-a spus: „Toți servesc întâi vinul cel mai bun și după ce oaspeții au băut bine, servesc vinul de calitate mai proastă. Dar tu ai păstrat vinul cel mai bun până acum.“

¹¹Aceasta este prima minune pe care a făcut-o Isus la Cana, în Galileea. El Și-a arătat slava și ucenicii Săi au crezut în El.

⁴⁷Jesus saw Nathanael coming toward him and said, “This man coming is a true Israelite,* one you can trust.¹”

⁴⁸Nathanael asked, “How do you know me?”

Jesus answered, “I saw you when you were under the fig tree, before Philip told you about me.”

⁴⁹Then Nathanael said, “Teacher, you are the Son of God. You are the King of Israel.*”

⁵⁰Jesus said to him, “Do you believe this just because I said I saw you under the fig tree? You will see much greater things than that!” ⁵¹Then he said, “Believe me when I say that you will all see heaven open. You will see ‘angels of God going up and coming down’² on the Son of Man.*”

The Wedding at Cana

2¹Two days later there was a wedding in the town of Cana in Galilee, and Jesus’ mother was there. ²Jesus and his followers were also invited. ³At the wedding there was not enough wine, so Jesus’ mother said to him, “They have no more wine.”

⁴Jesus answered, “Dear woman, why are you telling me this? It is not yet time for me to begin my work.”

⁵His mother said to the servants, “Do what he tells you.”

⁶There were six large stone waterpots there that were used by the Jews in their washing ceremonies.³ Each one held about 20 or 30 gallons.⁴

⁷Jesus said to the servants, “Fill the waterpots with water.” So they filled them to the top.

⁸Then he said to them, “Now dip out some water and take it to the man in charge of the feast.”

So they did what he said. ⁹Then the man in charge tasted it, but the water had become wine. He did not know where the wine had come from, but the servants who brought the water knew. He called the bridegroom* ¹⁰and said to him, “People always serve the best wine first. Later, when the guests are drunk, they serve the cheaper wine. But you have saved the best wine until now.”

¹¹This was the first of all the miraculous signs* Jesus did. He did it in the town of Cana in Galilee. By this he showed his divine greatness,* and his followers believed in him.

¹1.51 Citat din Gen. 28.12. ²2.6 *spălare* Evreii aveau anumite obiceiuri religioase de spălare înainte de masă, înainte de închinare și în multe alte ocazii. ³2.6 *o sută de litri* lit. două-trei măsurii.

¹1:47 *you can trust* Literally, “in whom is no deceit.” In the Old Testament, Israel’s other name, Jacob, is explained with words that mean “deceit” or “trickery,” for which he was well known. See Gen. 27:35, 36. ²1:51 Quote from Gen. 28:12. ³2:6 *washing ceremonies* The Jews had religious rules about washing in special ways before eating, before worshiping in the Temple, and at other special times. ⁴2:6 *20 or 30 gallons* Literally, “2 or 3 *metretas*,” about 80 to 120 liters.

¹²Apoi a plecat la Capernaum împreună cu mama Sa, frații Săi și ucenicii Săi. Au rămas acolo pentru câteva zile.

Isus în Templu

(Mt. 21.12–13; Mc. 11.15–17; Lc. 19.45–46)

¹³Se apropia Paștele* iudeilor, așa că Isus s-a dus la Ierusalim. ¹⁴În Templu* a găsit vânzătorii de vite, de oi și de porumbei și schimbătorii de bani stând la mesele lor. ¹⁵A făcut un bici din funii și i-a scos pe toți din Templu, împreună cu oile și vitele. A vărsat banii schimbătorilor de bani și le-a răsturnat mesele. ¹⁶Celor care vindeau porumbei le-a zis: „Scoateți lucrurile acestea de aici! Nu faceți din Casa Tatălui Meu o casă de comerț!”

¹⁷Ucenicii Lui și-au amintit că este scris:

„Râvna pentru Casa Ta Mă consumă.“

Psalmul 69.9

¹⁸Iudeii I-au zis lui Isus: „Ce semn miraculos poți să faci ca să ne dovedești autoritatea de a face aceste lucruri?”

¹⁹Isus a răspuns: „Dărâmați acest Templu și Eu îl voi ridica în trei zile.“

²⁰Iudeii I-au spus: „Acest Templu a fost zidit în patruzeci și șase de ani și Tu îl vei ridica în trei zile?”

²¹Însă templul despre care vorbea El era trupul Său. ²²După ce a înviat dintre cei morți, ucenicii Lui și-au amintit ce spusese și au crezut Scriptura* și cuvintele spuse de El.

²³Pe când Isus era în Ierusalim, în timpul sărbătorii Paștelui, mulți oameni au crezut în El pentru că au văzut semnele pe care le făcea. ²⁴Dar Isus nu Se încredea în ei, pentru că îi cunoștea pe toți. ²⁵N-avea nevoie de cineva care să-i spună despre oameni, căci El știa ce este în inima lor.

Isus și Nicodim

3¹Era printre farisei* un om cu numele Nicodim, un conducător al iudeilor. ²El a venit noaptea la Isus și I-a zis: „Învățătorule, știm că ești un învățător venit de la Dumnezeu, pentru că nimeni n-ar putea să facă semnele* pe care le faci Tu, dacă n-ar fi Dumnezeu cu el.“

¹²Then Jesus went to the town of Capernaum.* His mother and brothers and his followers went with him. They all stayed there a few days.

Jesus at the Temple

(Mt. 21:12–13; Mk. 11:15–17; Lk. 19:45–46)

¹³It was almost time for the Jewish Passover,* so Jesus went to Jerusalem. ¹⁴There in the Temple* area he saw men selling cattle, sheep, and doves. He saw others sitting at tables, exchanging and trading people’s money. ¹⁵Jesus made a whip with some pieces of rope. Then he forced all these men and the sheep and cattle to leave the Temple area. He turned over the tables of the money traders and scattered their money. ¹⁶Then he said to those who were selling pigeons, “Take these things out of here! Don’t make my Father’s house a place for buying and selling!”

¹⁷When this happened, his followers remembered what was written in the Scriptures*:

“My strong devotion to your temple will destroy me.”

Psalm 69:9

¹⁸Some Jews said to Jesus, “Show us a miracle* as a sign from God. Prove that you have the right to do these things.”

¹⁹Jesus answered, “Destroy this temple and I will build it again in three days.”

²⁰They answered, “People worked 46 years to build this Temple! Do you really believe you can build it again in three days?”

²¹But the temple Jesus meant was his own body. ²²After he was raised from death, his followers remembered that he had said this. So they believed the Scriptures, and they believed the words Jesus said.

²³Jesus was in Jerusalem for the Passover festival. Many people believed in him because they saw the miraculous signs* he did. ²⁴But Jesus did not trust them, because he knew how all people think. ²⁵He did not need anyone to tell him what a person was like. He already knew.

Jesus and Nicodemus

3¹There was a man named Nicodemus, one of the Pharisees.* He was an important Jewish leader. ²One night he came to Jesus and said, “Teacher, we know that you are a teacher sent from God. No one can do these miraculous signs* that you do unless they have God’s help.”

³Și Isus i-a zis: „Îți spun adevărul: dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu.“

⁴Nicodim I-a spus: „Cum poate să se nască un om bătrân? Cu siguranță, nu poate intra în pântecele mamei sale a doua oară și să se nască!“

⁵Isus i-a răspuns: „Îți spun adevărul: dacă un om nu se naște din apă și din Duh*, nu poate intra în Împărăția lui Dumnezeu. ⁶Ce se naște din carne, carne este, și ce se naște din Duh, duh este. ⁷Nu te mira că ți-am zis: Trebuie să fiți născuți din nou. ⁸Vântul suflă încotro vrea. Îi auzi vuietul, dar nu știi de unde vine și nici unde se duce. Așa este și cu cel născut din Duhul.“

⁹„Cum se pot face toate acestea?“, I-a zis Nicodim.

¹⁰Isus i-a răspuns: „Ești un învățător important al lui Israel și nu știi aceste lucruri? ¹¹Îți spun adevărul: noi depunem mărturie despre ce am văzut, dar voi nu acceptați mărturia noastră. ¹²V-am vorbit despre lucrurile pământești și nu M-ați crezut. Atunci cum o să Mă credeți când vă voi vorbi despre lucrurile cerești? ¹³Nimeni nu s-a ridicat la cer, în afară de Cel ce S-a coborât din cer și Acela este Fiul omului*.

¹⁴Așa cum a înălțat Moise șarpele în pustie,¹ tot așa va fi înălțat și Fiul omului, ¹⁵pentru ca oricine crede în El să aibă viață eternă.

¹⁶Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe singurul Său Fiu pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață eternă. ¹⁷Dumnezeu nu Și-a trimis Fiul în lume pentru a judeca lumea, ci pentru ca lumea să fie mântuită prin El. ¹⁸Cine crede în El nu este judecat. Dar cine nu crede în El a fost judecat deja pentru că nu a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu. ¹⁹Aceasta este judecata: Lumina a venit în lume, dar oamenii au iubit mai mult întunericul decât lumina, căci faptele lor erau rele. ²⁰Oricine face fapte rele, urăște lumina și nu vine la lumină, ca nu cumva

³Jesus answered, “I assure you, everyone must be born again. Anyone who is not born again cannot be in God’s kingdom.”

⁴Nicodemus said, “How can a man who is already old be born again? Can he go back into his mother’s womb and be born a second time?”

⁵Jesus answered, “Believe me when I say that everyone must be born from water and the Spirit.* Anyone who is not born from water and the Spirit cannot enter God’s kingdom. ⁶The only life people get from their human parents is physical. But the new life that the Spirit gives a person is spiritual. ⁷Don’t be surprised that I told you, ‘You must be born again.’ ⁸The wind blows wherever it wants to. You hear it, but you don’t know where it is coming from or where it is going. It is the same with everyone who is born from the Spirit.”

⁹Nicodemus asked, “How is all this possible?”

¹⁰Jesus said, “You are an important teacher of Israel,* and you still don’t understand these things? ¹¹The truth is, we talk about what we know. We tell about what we have seen. But you people don’t accept what we tell you. ¹²I have told you about things here on earth, but you do not believe me. So I’m sure you will not believe me if I tell you about heavenly things! ¹³The only one who has ever gone up to heaven is the one who came down from heaven—the Son of Man.*

¹⁴“Moses lifted up the snake in the desert.¹ It is the same with the Son of Man. He must be lifted up too. ¹⁵Then everyone who believes in him can have eternal life.”

^{16/2} Yes, God loved the world so much that he gave his only Son, so that everyone who believes in him would not be lost but have eternal life. ¹⁷God sent his Son into the world. He did not send him to judge the world guilty, but to save the world through him. ¹⁸People who believe in God’s Son are not judged guilty. But people who do not believe are already judged, because they have not believed in God’s only Son. ¹⁹They are judged by this fact: The light³ has come into the world. But they did not want light. They wanted darkness,* because they were doing evil things. ²⁰Everyone who does evil hates the light. They will not come to the light, because the light will

¹3:14 *șarpele în pustie* Când poporul lui Dumnezeu pierdea de mușcătura șerpilor, Dumnezeu i-a spus lui Moise să înalțe un șarpe de aramă pe un stâlp pentru ca israeliții să privească la el și să fie vindecați. Vezi Num. 21.4-9.

¹3:14 *Moses lifted ... desert* When God’s people were dying from snake bites, God told Moses to put a brass snake on a pole for them to look at and be healed. See Num. 21:4-9. ²3:16 Some scholars think verses 16-21 are Jesus’ words. Others think John wrote them. ³3:19 *light* This means Christ, the Word, who brought to the world understanding about God.

să-i fie arătate faptele. ²¹Dar cel ce face totul conform adevărului, vine la lumină pentru ca să se vadă clar că faptele sale au fost făcute în ascultare de Dumnezeu.“

Isus și Ioan Botezătorul

²²După aceea, Isus și ucenicii Lui au venit în ținutul Iudeii. El sta acolo cu ei și boteza*. ²³Ioan boteza și el la Enon, lângă Salim, pentru că era destulă apă acolo; oamenii veneau la el și erau botezați. ²⁴(Ioan încă nu fusese aruncat în închisoare.) ²⁵Între ucenicii lui Ioan și un iudeu s-a iscat o dispută cu privire la ritualul spălării.¹ ²⁶Așa că au venit la Ioan și i-au zis: „Învățătorule, Omul care a fost cu tine de cealaltă parte a Iordanului—și despre care tu ai depus mărturie—botează și toți se duc la El.“

²⁷Ioan le-a răspuns: „Un om nu poate primi nimic dacă nu-i este dat din cer. ²⁸Voi înșivă îmi sunteți martori că am spus: «Nu sunt eu Cristosul*, ci unul care a fost trimis înaintea Lui.» ²⁹Cel ce are mireasa este mirele, însă prietenul mirelui, care stă lângă el și ascultă, se bucură mult la auzul glasului mirelui. Și această bucurie, care este a mea, s-a împlinit. ³⁰El trebuie să devină din ce în ce mai important, iar eu să devin din ce în ce mai neînsemnat.

Cel ce vine din cer

³¹Cel ce vine de sus e mai presus de toți. Cel ce vine de pe pământ este al pământului și ceea ce spune el este pământesc. Cel ce vine din cer e mai presus de toți. ³²El depune mărturie despre cele văzute și auzite, însă nimeni nu-I acceptă mărturia. ³³Cel ce-I acceptă mărturia recunoaște că Dumnezeu este adevărat. ³⁴Căci Cel trimis de Dumnezeu spune cuvintele lui Dumnezeu, deoarece Dumnezeu I-a dat Duhul fără măsură. ³⁵Tatăl Îl iubește pe Fiul și a lăsat toate lucrurile în mâinile Lui. ³⁶Cel ce crede în Fiul are viață eternă; dar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea acea viață, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.“

Femeia samariteancă

4¹Fariseii* auziseră că Isus făcea și boteza* mai mulți ucenici decât Ioan. Iar

¹ 3:25 *ritualul spălării* evreii aveau reguli speciale de spălare înainte de a mânca, înainte de închinarea la Templu și cu alte ocazii speciale.

show all the bad things they have done. ²¹But anyone who follows the true way comes to the light. Then the light will show that whatever they have done was done through God.

Jesus and John the Baptizer

²²After this, Jesus and his followers went into the area of Judea. There he stayed with his followers and baptized* people. ²³John was also baptizing people in Aenon, a place near Salim with plenty of water. People were going there to be baptized. ²⁴This was before John was put into prison.

²⁵Some of John's followers had an argument with another Jew about religious washing.¹ ²⁶Then they came to John and said, “Teacher, remember the man who was with you on the other side of the Jordan River? He is the one you were telling everyone about. He is also baptizing people, and many are going to him.”

²⁷John answered, “A person can receive only what God gives. ²⁸You yourselves heard me say, ‘I am not the Christ.* I am only the one God sent to prepare the way for him.’ ²⁹The bride always belongs to the bridegroom.* The friend who helps the bridegroom just waits and listens. He is happy just to hear the bridegroom talk. That’s how I feel now. I am so happy that he is here. ³⁰He must become more and more important, and I must become less important.

The One Who Comes From Heaven

³¹“The one who comes from above is greater than all others. The one who is from the earth belongs to the earth. He talks about things that are on the earth. But the one who comes from heaven is greater than all others. ³²He tells what he has seen and heard, but people don’t accept what he says. ³³Whoever accepts what he says has given proof that God speaks the truth. ³⁴God sent him, and he tells people what God says. God gives him the Spirit* fully. ³⁵The Father loves the Son and has given him power over everything. ³⁶Whoever believes in the Son has eternal life. But those who do not obey the Son will never have that life. They cannot get away from God’s anger.”

Jesus Talks to a Woman in Samaria

4¹Jesus learned that the Pharisees* had heard the report that he was making and baptizing*

¹ 3:25 *religious washing* The Jews had religious rules about washing in special ways before eating, before worshiping in the Temple, and at other special times.

când a aflat Isus acest lucru, ²(deși nu Isus însuși boteza, ci ucenicii Lui), ³a plecat din Iudeea și S-a întors din nou în Galileea. ⁴Ca să ajungă acolo, trebuia să treacă prin Samaria.

⁵Astfel a ajuns într-o cetate samariteană numită Sihar, aproape de bucata de pământ pe care Iacov o dăduse fiului său Iosif. ⁶Acolo era fântâna lui Iacov. Isus, fiind obosit după călătorie, S-a așezat lângă fântână. Era pe la amiază. ⁷O femeie samariteancă a venit să scoată apă. Isus i-a spus: „Dă-mi să beau!” ⁸(Ucenicii se duseseră în cetate să cumpere de mâncare.)

⁹Femeia samariteancă I-a spus: „Cum se face că Tu, iudeu fiind, ceri să bei de la mine, o femeie samariteancă?” (Iudeii nu aveau legături cu samaritenii*.)

¹⁰Isus i-a spus: „Dacă ai fi știut care este darul lui Dumnezeu și cine este Cel care-ți cere de băut, atunci tu I-ai fi cerut și El ți-ar fi dat apă vie.”

¹¹Femeia I-a zis: „Domnule, nu ai găleată și fântâna este adâncă. De unde ai apă vie? Cu siguranță, nu ești mai mare decât tatăl nostru Iacov, ¹²care ne-a dat fântâna aceasta, din care a băut el însuși și, de asemenea, animalele și copiii săi.”

¹³Isus i-a răspuns: „Oricui bea din această apă îi va fi iarăși sete. ¹⁴Însă oricine bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta niciodată. Căci apa pe care i-o voi da Eu va deveni în el un izvor de apă care țâșnește în viața eternă.”

¹⁵Și femeia I-a zis: „Domnule, dă-mi apa aceea, ca să nu mai însetez niciodată și să nu mai fie nevoie să vin până aici să scot apă.”

¹⁶„Du-te, cheamă-ți soțul și vino aici!” i-a spus Isus.

¹⁷„Nu am soț”, I-a răspuns femeia.

Și Isus i-a spus: „Bine ai zis: «Nu am soț!» ¹⁸Căci ai avut cinci soți și cel pe care-l ai acum nu ți-e soț! Ai spus adevărul.”

¹⁹Femeia I-a zis: „Domnule, văd că ești profet!* ²⁰Strămoșii noștri s-au închinat pe acest munte, dar voi spuneți că Ierusalimul este locul unde trebuie să se închine oamenii.”

more followers than John. ²(But really, Jesus himself did not baptize anyone; his followers baptized people for him.) ³So he left Judea and went back to Galilee. ⁴On the way to Galilee he had to go through the country of Samaria.

⁵In Samaria Jesus came to the town called Sychar, which is near the field that Jacob gave to his son Joseph. ⁶Jacob's well was there. Jesus was tired from his long trip, so he sat down beside the well. It was about noon. ⁷A Samaritan* woman came to the well to get some water, and Jesus said to her, “Please give me a drink.” ⁸This happened while his followers were in town buying some food.

⁹The woman answered, “I am surprised that you ask me for a drink! You are a Jew and I am a Samaritan woman!” (Jews are not friends with Samaritans.¹)

¹⁰Jesus answered, “You don't know what God can give you. And you don't know who I am who asked you for a drink. If you knew, you would have asked me, and I would have given you living water.”

¹¹The woman said, “Sir, where will you get that living water? The well is very deep, and you have nothing to get water with. ¹²Are you greater than Jacob* our father? He is the one who gave us this well. He drank from it himself, and his sons and all his animals drank from it too.”

¹³Jesus answered, “Everyone who drinks this water will be thirsty again. ¹⁴But anyone who drinks the water I give will never be thirsty again. The water I give people will be like a spring flowing inside them. It will bring them eternal life.”

¹⁵The woman said to Jesus, “Sir, give me this water. Then I will never be thirsty again and won't have to come back here to get more water.”

¹⁶Jesus told her, “Go get your husband and come back.”

¹⁷The woman answered, “But I have no husband.”

Jesus said to her, “You are right to say you have no husband. ¹⁸That's because, although you have had five husbands, the man you live with now is not your husband. That much was the truth.”

¹⁹The woman said, “Sir, I can see that you are a prophet.² ²⁰Our fathers worshiped on this mountain. But you Jews say that Jerusalem is the place where people must worship.”

¹ 4:9 *Jews are not friends with Samaritans* Or, “Jews don't use things that Samaritans have used.” ² 4:19 *prophet* A prophet often knows things that are hidden to other people.

²¹Isus i-a spus: „Femeie, crede-Mă! Vine vremea când nu vă veți închina¹ Tatălui nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim. ²²Voi vă închinați la ce nu cunoașteți. Noi știm la ce ne închinăm, căci mântuirea vine de la iudei. ²³Dar vine vremea—și a și venit—când închinătorii adevărați I se vor închina Tatălui în duh și adevăr. Căci astfel de închinători dorește Tatăl. ²⁴Dumnezeu este Duh, iar cei ce I se închină trebuie să I se închine în Duh și adevăr.“

²⁵Femeia i-a zis: „Știu că vine Mesia, cel numit «Cristos».* Când va veni El, ne va spune toate lucrurile.“ ²⁶„Eu, Cel ce vorbesc cu tine, sunt acela!“ i-a spus Isus.

²⁷Atunci s-au întors ucenicii Lui și au rămas foarte mirați pentru că vorbea cu o femeie. Dar nici unul nu L-a întrebat: „Ce vrei de la ea?“ sau „De ce vorbești cu ea?“

²⁸Femeia și-a lăsat vasul cu apă și s-a întors în cetate, zicându-le oamenilor: ²⁹„Veniți să vedeți un om care mi-a spus tot ce am făcut! N-ar putea fi El Mesia?“ ³⁰Oamenii au ieșit din cetate și veneau spre El.

³¹În acest timp, ucenicii Îl rugau pe Isus: „Învățătorule, mănâncă!“

³²„Eu am o hrană despre care voi nu știți nimic“, le-a spus El.

³³Apoi ucenicii au început să se întrebe între ei: „Nu cumva I-a adus cineva de mâncare?“

³⁴Isus le-a zis: „Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis și să termin lucrarea Lui. ³⁵Când semănați, spuneți: «Mai sunt patru luni până la seceriș.» Eu vă spun: deschideți ochii și priviți lanurile, care sunt deja coapte, gata pentru seceriș. ³⁶Cel ce seceră primește deja plata și strânge recolta pentru viața eternă, pentru ca să se bucure și cel ce seamănă și cel ce seceră. ³⁷Așa se vede că este adevărată zicala: «Unul seamănă și altul seceră.» ³⁸V-am trimis să secerăți de unde n-ați muncit. Alții au muncit și voi ați venit să profitați de rezultatele muncii lor.“

³⁹Mulți samariteni din cetatea aceea au crezut în El datorită cuvintelor femeii, care

¹ 4.21 *închina* închinarea este o adorare, o cinstire a lui Dumnezeu, o slujire prin care I se aduce un omagiu Domnului.

²¹Jesus said, “Believe me, woman! The time is coming when you will not have to be in Jerusalem or on this mountain to worship the Father. ²²You Samaritans worship something you don’t understand. We Jews understand what we worship, since salvation comes from the Jews. ²³But the time is coming when the true worshipers will worship the Father in spirit and truth. In fact, that time is now here. And these are the kind of people the Father wants to be his worshipers. ²⁴God is spirit. So the people who worship him must worship in spirit and truth.”

²⁵The woman said, “I know that the Messiah is coming.” (Messiah is the one called Christ.)* “When he comes, he will explain everything to us.”

²⁶Then Jesus said, “He is talking to you now—I’m the Messiah.”

²⁷Just then Jesus’ followers came back from town. They were surprised because they saw Jesus talking with a woman. But none of them asked, “What do you want?” or “Why are you talking with her?”

²⁸Then the woman left her water jar and went back to town. She told the people there, ²⁹“A man told me everything I have ever done. Come see him. Maybe he is the Christ.” ³⁰So the people left the town and went to see Jesus.

³¹While the woman was in town, Jesus’ followers were begging him, “Teacher, eat something!”

³²But Jesus answered, “I have food to eat that you know nothing about.”

³³So the followers asked themselves, “Did somebody already bring him some food?”

³⁴Jesus said, “My food is to do what the one who sent me wants me to do. My food is to finish the work that he gave me to do. ³⁵When you plant, you always say, ‘Four more months to wait before we gather the grain.’ But I tell you, open your eyes, and look at the fields. They are ready for harvesting now. ³⁶Even now, the people who harvest the crop are being paid. They are gathering crops for eternal life. So now the people who plant can be happy together with those who harvest. ³⁷It is true when we say, ‘One person plants, but another person harvests the crop.’ ³⁸I sent you to harvest a crop that you did not work for. Others did the work, and you get the profit from their work.”

³⁹Many of the Samaritan people in that town believed in Jesus. They believed because of what the woman had told them about him. She had told

mărturisea: „Mi-a spus tot ce am făcut.“
⁴⁰Samaritenii au venit la El și L-au rugat să rămână cu ei. Așa că a stat acolo două zile.
⁴¹Și mai mulți au crezut în El datorită cuvintelor Lui.

⁴²Ei i-au zis femeii: „Acum nu credem numai datorită spuselor tale, ci pentru că am auzit noi înșine și știm că El este cu adevărat Mântuitorul lumii.“

Vindecarea fiului unui demnitar regal

(Mt. 8:5–13; Lc. 7:1–10)

⁴³După cele două zile, Isus a plecat de acolo și S-a dus în Galileea. ⁴⁴(Căci Isus Însuși spunea că un profet* nu este respectat în țara sa.) ⁴⁵Când a ajuns în Galileea, a fost primit bine de galileenii, căci ei văzuseră toate lucrările pe care le făcuse El la Ierusalim de sărbătoarea Paștelui* (fiind prezenți și ei la sărbătoare).

⁴⁶Isus S-a întors încă o dată la Cana, în Galileea, unde transformase apa în vin. În Capernaum era un demnitar regal al cărui fiu era bolnav. ⁴⁷Când a auzit demnitarul că Isus venise din Iudeea în Galileea, a venit la El și L-a rugat să vină în Capernaum să-i vindece fiul, căci era pe moarte. ⁴⁸Isus i-a zis: „Dacă nu vedeți semne și minuni, nu credeți!“

⁴⁹Demnitarul I-a spus: „Doamne, vino, Te rog, până nu-mi moare fiul!“

⁵⁰„Du-te acasă!“, i-a spus Isus. „Fiul tău va trăi.“

Omul a crezut ce a spus Isus și s-a dus acasă. ⁵¹Mergând spre casă, și-a întâlnit sclavii care îi aduceau vestea că fiul său trăiește.

⁵²I-a întrebat la ce oră începuse să-și revină.

„Febra l-a lăsat ieri, pe la ora unu după-amiază“, i-au spus ei.

⁵³Tatăl și-a dat seama că tocmai atunci îi spusese Isus: „Fiul tău va trăi“, și a crezut împreună cu toți cei din casa lui.

⁵⁴Acesta este cel de-al doilea semn făcut de Isus de la venirea din Iudeea în Galileea.

Vindecarea unui om la bazinul Betesda

5¹După acestea, Isus S-a dus în Ierusalim pentru o sărbătoare a iudeilor. ²În Ierusalim, lângă Poarta Oilor este un bazin

them, “He told me everything I have ever done.”

⁴⁰The Samaritans went to Jesus. They begged him to stay with them. So he stayed there two days.

⁴¹Many more people believed because of the things he said.

⁴²The people said to the woman, “First we believed in Jesus because of what you told us. But now we believe because we heard him ourselves. We know now that he really is the one who will save the world.”

Jesus Heals an Official's Son

(Mt. 8:5–13; Lk. 7:1–10)

⁴³Two days later Jesus left and went to Galilee.

⁴⁴(Jesus had said before that a prophet* is not respected in his own country.) ⁴⁵When he arrived in Galilee, the people there welcomed him. They had been at the Passover* festival in Jerusalem and had seen everything he did there.

⁴⁶Jesus went to visit Cana in Galilee again. Cana is where he had changed the water into wine. One of the king's important officials lived in the city of Capernaum.* This man's son was sick. ⁴⁷The man heard that Jesus had come from Judea and was now in Galilee. So he went to Jesus and begged him to come to Capernaum and heal his son, who was almost dead. ⁴⁸Jesus said to him, “You people must see miraculous signs* and wonders* before you will believe in me.”

⁴⁹The king's official said, “Sir, come before my little son dies.”

⁵⁰Jesus answered, “Go. Your son will live.”

The man believed what Jesus told him and went home. ⁵¹On the way home the man's servants came and met him. They said, “Your son is well.”

⁵²The man asked, “What time did my son begin to get well?”

They answered, “It was about one o'clock yesterday when the fever left him.”

⁵³The father knew that one o'clock was the same time that Jesus had said, “Your son will live.” So the man and everyone in his house believed in Jesus.

⁵⁴That was the second miraculous sign that Jesus did after coming from Judea to Galilee.

Jesus Heals a Man at a Pool

5¹Later, Jesus went to Jerusalem for a special Jewish festival. ²In Jerusalem there is a pool with five covered porches. In Aramaic* it is called

care în evreiește se numește Betesda și are cinci pridvoare acoperite. ³În aceste pridvoare, zăceau o mulțime de bolnavi: orbi, ciungi sau paralizați.¹ ^[4]² Era acolo un om bolnav de treizeci și opt de ani. ⁶Când l-a văzut Isus stând întins acolo, știind că era bolnav de atâta timp, i-a spus: „Vrei să te faci sănătos?”

⁷Iar bolnavul l-a răspuns: „Domnule, nu am pe nimeni care să mă pună în bazin când se agită apa. Până să ajung eu, întotdeauna intră altcineva înaintea mea.”

⁸„Scoală-te, ridică-ți targa și umblă!”, i-a spus Isus. ⁹Și omul s-a făcut bine imediat. Și-a ridicat targa și a început să meargă.

Era într-o zi de sabbat*. ¹⁰Așa că iudeii i-au spus celui care fusese vindecat: „Este sabbatul și Legea* nu permite să-ți duci targa!”

¹¹Și el le-a zis: „Omul care m-a vindecat mi-a spus: «Ridică-ți targa și umblă!»”

¹²„Cine este omul care ți-a zis: «Ridică-ți targa și umblă!»?”, l-au întrebat ei.

¹³Însă omul care fusese vindecat nu știa cine era, pentru că Isus Se strecurase prin mulțimea aflată în acel loc.

¹⁴După aceea, Isus l-a găsit pe om în Templu* și i-a zis: „Iată că te-ai făcut sănătos. Să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău!”

¹⁵Omul s-a dus și le-a spus iudeilor că Isus era acela care-l vindecase.

¹⁶De aceea, iudeii au început să-L persecute pe Isus din pricina lucrurilor pe care le făcea în ziua sabbatului. ¹⁷Isus le-a răspuns: „Tatăl Meu nu încetează niciodată lucrul, de aceea și Eu trebuie să lucrez.”

¹⁸Din cauza aceasta, iudeii s-au străduit și mai mult să-L omoare. Nu numai pentru că El încălca legea sabbatului, dar și pentru că-L numea pe Dumnezeu Tatăl Său și Se făcea egal cu Dumnezeu.

Isus are autoritate de la Dumnezeu

¹⁹Isus le-a răspuns: „Vă spun adevărul: Fiul nu poate face nimic de unul singur, ci doar ce-L vede pe Tatăl făcând. Orice face

Bethzatha.¹ This pool is near the Sheep Gate. ³Many sick people were lying on the porches beside the pool. Some of them were blind, some were crippled, and some were paralyzed.² ^[4]³ One of the men lying there had been sick for 38 years. ⁶Jesus saw him lying there and knew that he had been sick for a very long time. So he asked him, “Do you want to be well?”

⁷The sick man answered, “Sir, there is no one to help me get into the water when it starts moving. I try to be the first one into the water. But when I try, someone else always goes in before I can.”

⁸Then Jesus said, “Stand up! Pick up your mat and walk.” ⁹Immediately the man was well. He picked up his mat and started walking.

The day all this happened was a Sabbath* day. ¹⁰So some Jews said to the man who had been healed, “Today is the Sabbath. It is against our law for you to carry your mat on the Sabbath day.”

¹¹But he answered, “The man who made me well told me, ‘Pick up your mat and walk.’”

¹²They asked him, “Who is the man who told you to pick up your mat and walk?”

¹³But the man who had been healed did not know who it was. There were many people there, and Jesus had left.

¹⁴Later, Jesus found the man at the Temple* and said to him, “See, you are well now. But stop sinning or something worse may happen to you!”

¹⁵Then the man left and went back to the Jews who questioned him. He told them that Jesus was the one who made him well.

¹⁶Jesus was doing all this on the Sabbath day. So these Jews began trying to make him stop. ¹⁷But he said to them, “My Father never stops working, and so I work too.”

¹⁸This made them try harder to kill him. They said, “First this man was breaking the law about the Sabbath day. Then he said that God is his Father! He is making himself equal with God!”

Jesus Has God’s Authority

¹⁹But Jesus answered, “I assure you that the Son can do nothing alone. He does only what he sees his Father doing. The Son does the same

¹ 5:3 *versetul 3b* Unele manuscrise grecești adaugă: ^{3b}„și așteptau să se agite apa. ² 5:4 *versetul 4* Din când în când, un înger al Domnului venea la bazin și agita apa. După ce îngerul agita apa, prima persoană care intra în bazin era vindecată de orice avea.”

¹ 5:2 *Bethzatha* Also called Bethsaida or Bethesda, a pool of water north of the Temple in Jerusalem. ² 5:3 At the end of verse 3 some Greek copies add “and they waited for the water to move.” ³ 5:4 A few later copies add verse 4: “Sometimes an angel of the Lord came down to the pool and shook the water. After the angel did this, the first person to go into the pool was healed from any sickness he had.”

Tatăl, face și Fiul întocmai. ²⁰Tatăl Îl iubește pe Fiul și-I arată tot ce face și Îi va arăta lucruri chiar mai mari decât aceste vindecări, pentru ca voi să vă minunați. ²¹Pentru că, așa cum Tatăl învie morții și le dă viață, tot așa și Fiul dă viață cui dorește. ²²Tatăl nu judecă pe nimeni, ci a dat toată judecata Fiului, ²³pentru ca toți oamenii să-L onoreze pe Fiul așa cum Îl onorează pe Tatăl. Iar cine nu-L onorează pe Fiul, nu-L onorează pe Tatăl care L-a trimis.

²⁴Vă spun adevărul: cine aude cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis are viață eternă și nu va fi judecat, ci a trecut deja din moarte la viață. ²⁵Vă spun adevărul: va veni timpul—și a și venit—când cei morți vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și toți cei ce-L vor asculta, vor trăi. ²⁶Așa cum Tatăl este izvor de viață, tot așa L-a făcut și pe Fiul izvor de viață. ²⁷Și I-a dat autoritatea să judece, pentru că este Fiul omului*. ²⁸Să nu vă mirați de acest lucru, căci va veni vremea când toți aceia care sunt în morminte Îi vor auzi glasul ²⁹și vor ieși din ele; cei care au făcut binele vor învia pentru viață, iar cei care au făcut răul vor învia pentru judecată.“

³⁰„Nu pot să fac nimic de unul singur. Judec după cum aud, iar judecata Mea este dreaptă, căci nu caut să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis.

Isus le vorbește iudeilor

³¹Dacă Eu depun mărturie despre Mine Însumi, mărturia Mea nu este adevărată. ³²Altcineva depune mărturie despre Mine, iar mărturia aceea, pe care o depune despre Mine, știu că este adevărată.

³³Ați trimis oameni la Ioan și el a depus mărturie despre adevăr. ³⁴Eu însă nu am nevoie ca un om să depună mărturie despre Mine, ci vă spun aceste lucruri ca să fiți mântuiți. ³⁵Ioan era ca o lampă care arde și luminează și voi doreați să vă bucurați de lumina sa pentru un timp.

³⁶Dar Eu am o mărturie mai mare decât a lui Ioan, căci lucrările pe care Mi le-a dat Tatăl să le împlinesc—aceste lucrări pe care le fac—depun această mărturie despre Mine, și anume că sunt trimis de Tatăl.

things that the Father does. ²⁰The Father loves the Son and shows him everything he does. This man was healed. But the Father will show the Son greater things than this to do. Then you will all be amazed. ²¹The Father raises the dead and gives them life. In the same way, the Son gives life to those he wants to.

²²“Also, the Father judges no one. He has given the Son power to do all the judging. ²³God did this so that all people will respect the Son the same as they respect the Father. Anyone who does not respect the Son does not respect the Father. He is the one who sent the Son.

²⁴“I assure you, anyone who hears what I say and believes in the one who sent me has eternal life. They will not be judged guilty. They have already left death and have entered into life. ²⁵Believe me, an important time is coming. That time is already here. People who are dead will hear the voice of the Son of God. And those who listen will live. ²⁶Life comes from the Father himself. So the Father has also allowed the Son to give life. ²⁷And the Father has given him the power to judge all people because he is the Son of Man.*

²⁸“Don’t be surprised at this. A time is coming when all people who are dead and in their graves will hear his voice. ²⁹Then they will come out of their graves. Those who did good in this life will rise and have eternal life. But those who did evil will rise to be judged guilty.

³⁰“I can do nothing alone. I judge only the way I am told. And my judgment is right, because I am not trying to please myself. I want only to please the one who sent me.

Jesus Says More to the Jewish Leaders

³¹“If I tell people about myself, they cannot be sure that what I say is true. ³²But there is someone else who tells people about me, and I know that what he says about me is true.

³³“You sent men to John,* and he told you what is true. ³⁴I don’t need anyone to tell people about me, but I remind you of what John said so that you can be saved. ³⁵John was like a lamp that burned and gave light, and you were happy to enjoy his light for a while.

³⁶“But I have a proof about myself that is greater than anything John said. The things I do are my proof. These are what my Father gave me

³⁷Chiar și Tatăl, care M-a trimis, a depus mărturie despre Mine. Nu I-ați auzit nici odată glasul și nu ați văzut cum arată, ³⁸și nici nu păstrați învățăturile Sale în voi, pentru că nu credeți în Cel pe care L-a trimis. ³⁹Voi cercetați Scripturile,* crezând că veți găsi în ele viața eternă, dar chiar aceste Scripturi depun mărturie despre Mine. ⁴⁰Cu toate acestea, nu vreți să veniți la Mine ca să aveți viață.

⁴¹Eu nu caut să primesc laudă de la oameni. ⁴²Știu însă că nu aveți dragostea lui Dumnezeu în voi. ⁴³Am venit în Numele Tatălui Meu, și totuși nu Mă primiți; dar dacă va veni altcineva în numele lui însuși, pe acela îl veți primi. ⁴⁴Cum puteți voi să credeți în Mine, când primiți laudă unul de la altul și nu căutați lauda care vine de la singurul Dumnezeu? ⁴⁵Să nu credeți că vă voi învinui în fața Tatălui. Cel ce vă va învinui este însuși Moise, în care v-ați pus speranțele. ⁴⁶Dacă l-ați crede pe Moise, M-ați crede și pe Mine, căci Moise a scris despre Mine. ⁴⁷Dacă nu credeți ce a scris el, cum veți crede cuvintele Mele?“

Hrănirea celor cinci mii de oameni

(Mt. 14:13–21; Mc. 6:30–44; Lc. 9:10–17)

6¹După acestea, Isus a trecut de partea cealaltă a Mării Galileii (adică Marea Tiberiadei) ²și o mare mulțime L-a urmat pentru că văzuse minunile făcute prin vindicarea celor bolnavi. ³Însă Isus a urcat pe munte și S-a așezat acolo cu ucenicii Lui. ⁴Sărbătoarea iudeilor, Paștele,* era aproape.

⁵Când Isus Și-a ridicat privirea și a văzut că o mulțime mare venea spre El, i-a spus lui Filip: „De unde putem cumpăra pâine ca să mănânce oamenii?“ ⁶(Isus a spus acest lucru ca să-l încerce, căci știa deja ce va face.)

⁷Filip I-a răspuns: „Nici cu două sute de monede de argint* nu putem să cumpărăm destulă pâine pentru ca fiecare să aibă o bucățică.“

⁸Alt ucenic (era Andrei, fratele lui Simon Petru) I-a zis: ⁹„Este aici un băiețel care are cinci pâini de orz și doi pești, dar la ce bun pentru atâția oameni?“

¹⁰Isus le-a zis: „Spuneți oamenilor să stea jos.“ (Era multă iarba în acel loc.) Așa că bărbații au stat jos. (Erau aproape cinci mii.) ¹¹Apoi, Isus a luat pâinile și, după ce I-a mulțumit lui Dumnezeu, le-a dat celor ce

to do. They show that the Father sent me. ³⁷And the Father who sent me has given proof about me himself. But you have never heard his voice. You have never seen what he looks like. ³⁸The Father’s teaching does not live in you, because you don’t believe in the one the Father sent. ³⁹You carefully study the Scriptures.* You think that they give you eternal life. These same Scriptures tell about me! ⁴⁰But you refuse to come to me to have that life.

⁴¹“I don’t want praise from you or any other human. ⁴²But I know you—I know that you have no love for God. ⁴³I have come from my Father and speak for him, but you don’t accept me. But when other people come speaking only for themselves, you accept them. ⁴⁴You like to have praise from each other. But you never try to get the praise that comes from the only God. So how can you believe? ⁴⁵Don’t think that I will be the one to stand before the Father and accuse you. Moses* is the one to accuse you. And he is the one you hoped would save you. ⁴⁶If you really believed Moses, you would believe me, because he wrote about me. ⁴⁷But you don’t believe what he wrote, so you can’t believe what I say.”

Jesus Feeds More Than 5000

(Mt. 14:13–21; Mk. 6:30–44; Lk. 9:10–17)

6¹Later, Jesus went across Lake Galilee (Lake Tiberias). ²A great crowd of people followed him because they saw the miraculous signs* he did in healing the sick. ³Jesus went up on the side of the hill and sat there with his followers. ⁴It was almost the time for the Jewish Passover* festival.

⁵Jesus looked up and saw a crowd of people coming toward him. He said to Philip, “Where can we buy enough bread for all these people to eat?” ⁶He asked Philip this question to test him. Jesus already knew what he planned to do.

⁷Philip answered, “We would all have to work a month to buy enough bread for each person here to have only a little piece!”

⁸Another follower there was Andrew, the brother of Simon Peter. Andrew said, ⁹“Here is a boy with five loaves of barley bread and two little fish. But that is not enough for so many people.”

¹⁰Jesus said, “Tell everyone to sit down.” This was a place with a lot of grass, and about 5000 men sat down there. ¹¹Jesus took the loaves of bread and gave thanks for them. Then he gave them to the people who were waiting to eat. He

stăteau jos. Tot așa, a împărțit și peștele după cât a vrut fiecare.

¹²După ce s-au săturat, Isus le-a spus ucenicilor: „Strângeți ce a rămas pentru ca nimic să nu se piardă.” ¹³Ei au strâns tot și au umplut douăsprezece coșuri cu cele rămase din cele cinci pâini de orz, după ce mâncase toată mulțimea.

¹⁴Când au văzut oamenii minunea* pe care o făcuse, au început să spună: „Cu siguranță, acesta este Profetul¹ care trebuia să vină în lume!”

¹⁵Isus, știind că aveau de gând să-L facă împărat cu forța, a plecat din nou pe munte de unul singur.

Isus merge pe apă

(Mt. 14.22–27; Mc. 6.45–52)

¹⁶Când s-a înserat, ucenicii Săi au coborât la mare, ¹⁷s-au urcat într-o barcă și treceau marea, îndreptându-se spre Capernaum. Se întunecase și Isus nu venise încă la ei. ¹⁸Valurile deveneau din ce în ce mai mari, în timp ce pe mare sufla un vânt puternic. ¹⁹După ce făcuseră cam cinci sau șase kilometri de la țarm, ucenicii L-au zărit pe Isus mergând pe apă și apropiindu-Se de barcă. Și s-au speriat. ²⁰„Eu sunt, nu vă temeți!” le-a zis Isus. ²¹Atunci ei s-au bucurat să-L ia în barcă și imediat barca a ajuns la locul spre care se îndreptau.

Mulțimea îl caută pe Isus

²²A doua zi, mulțimea care rămăsese de partea cealaltă a mării a știut că ucenicii plecaseră singuri și că Isus nu Se urcase cu ei în barcă, fiindcă nu fusese acolo decât o singură barcă. ²³Însă niște bărci din Tiberiada sosiseră aproape de locul unde mâncaseră ei pâinea după ce Domnul mulțumise pentru ea. ²⁴Când au văzut mulțimile că nici Isus, nici ucenicii Lui nu erau acolo, s-au urcat în bărci și s-au dus în Capernaum să-L caute pe Isus.

did the same with the fish. He gave them as much as they wanted.

¹²They all had plenty to eat. When they finished, Jesus said to his followers, “Gather the pieces of fish and bread that were not eaten. Don’t waste anything.” ¹³So they gathered up the pieces that were left. The people had started eating with only five loaves of barley bread. But the followers filled twelve large baskets with the pieces of food that were left.

¹⁴The people saw this miraculous sign that Jesus did and said, “He must be the Prophet¹ who is coming into the world.”

¹⁵Jesus knew that the people planned to come get him and make him their king. So he left and went into the hills alone.

Jesus Walks on Water

(Mt. 14:22–27; Mk. 6:45–52)

¹⁶That evening Jesus’ followers went down to the lake. ¹⁷It was dark now and Jesus had not yet come back to them. They got into a boat and started going across the lake to Capernaum.* ¹⁸The wind was blowing very hard. The waves on the lake were becoming bigger. ¹⁹They rowed the boat about three or four miles.² Then they saw Jesus. He was walking on the water, coming to the boat. They were afraid. ²⁰But he said to them, “Don’t be afraid. It’s me.” ²¹When he said this, they were glad to take him into the boat. And then the boat reached the shore at the place they wanted to go.

The People Look for Jesus

²²The next day came. Some people had stayed on the other side of the lake. They knew that Jesus did not go with his followers in the boat. They knew that the followers had left in the boat alone. And they knew that it was the only boat that was there. ²³But then some boats from Tiberias came and landed near the place where the people had eaten the day before. This was where they had eaten the bread after the Lord gave thanks. ²⁴The people saw that Jesus and his followers were not there now. So they got into the boats and went to Capernaum* to find Jesus.

¹6:14 *Profetul* probabil era vorba despre Profetul pe care urma să-l trimită Dumnezeu, după cum îi spusese lui Moise; vezi Dt. 18.15–19.

¹6:14 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15–19. ²6:19 *three or four miles* Literally, “25 or 30 stadia,” about 5 or 6km.

Isus este Pâinea vieții

²⁵Când L-au găsit de cealaltă parte a mării, L-au întrebat: „Învățătorule, când ai ajuns aici?”

²⁶Isus le-a răspuns: „Vă spun adevărul: voi nu Mă căutați pentru semnele pe care le-ați văzut, ci pentru că ați mâncat pâinea și v-ați săturat. ²⁷Nu lucrați pentru mâncarea care se alterează, ci lucrați pentru mâncarea care ține pentru viața eternă, pe care v-o va da Fiul omului!* Căci Dumnezeu Tatăl Și-a pus pecetea pe El.”

²⁸„Ce să facem pentru a îndeplini lucrările lui Dumnezeu?”²⁸, L-au întrebat ei.

²⁹Isus le-a răspuns: „Aceasta este lucrarea pe care o cere Dumnezeu: să credeți în Cel pe care L-a trimis El.”

³⁰Și ei L-au întrebat: „Ce semn* vei da, ca să-l vedem și să credem în Tine? Ce vei face? ³¹Strămoșii noștri au mâncat mană* în pustie, așa cum este scris în Scripturi: «Le-a dat să mănânce pâine din cer.»¹”

³²Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: nu Moise v-a dat pâine din cer, ci Tatăl Meu vă dă pâinea adevărată din cer. ³³Căci Pâinea dată de Dumnezeu este cea care vine din cer și dă viață lumii.”

³⁴Ei I-au spus: „Doamne, dă-ne pâinea aceea, acum și totdeauna!”

³⁵Isus le-a zis: „Eu sunt Pâinea vieții. Cel ce vine la Mine nu va fi niciodată flămând. Cel ce crede în Mine nu va fi niciodată însetat. ³⁶Dar v-am spus că M-ați văzut și tot nu credeți. ³⁷Orice om pe care Mi-l dă Tatăl va veni la Mine și nu-l voi alunga niciodată pe cel ce vine la Mine. ³⁸Căci am coborât din cer pentru a face voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis. ³⁹Voia Celui ce M-a trimis este să nu pierd pe nici unul dintre cei pe care Mi i-a dat, ci să-i înviez în ziua de pe urmă. ⁴⁰Căci voia Tatălui Meu este ca oricine-L vede pe Fiul și crede în El să aibă viață eternă. Și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă.”

⁴¹Iudeii au început să cârtească împotriva Lui pentru că zisese: „Eu sunt Pâinea care a coborât din cer.” ⁴²Și spuneau: „Nu este acesta Isus, fiul lui Iosif? Nu-I cunoaștem noi tatăl și mama? Atunci cum poate să spună: «Am coborât din cer?»”

¹6.31 Citat din Ps. 78.24.

Jesus, the Bread of Life

²⁵The people found Jesus on the other side of the lake. They asked him, “Teacher, when did you come here?”

²⁶He answered, “Why are you looking for me? Is it because you saw miraculous signs*? The truth is, you are looking for me because you ate the bread and were satisfied. ²⁷But earthly food spoils and ruins. So don’t work to get that kind of food. But work to get the food that stays good and gives you eternal life. The Son of Man* will give you that food. He is the only one qualified by God the Father to give it to you.”

²⁸The people asked Jesus, “What does God want us to do?”

²⁹Jesus answered, “The work God wants you to do is this: to believe in the one he sent.”

³⁰So the people asked, “What miraculous sign will you do for us? If we can see you do a miracle, then we will believe you. What will you do? ³¹Our ancestors* were given manna* to eat in the desert. As the Scriptures* say, ‘He gave them bread from heaven to eat.’¹”

³²Jesus said, “I can assure you that Moses* was not the one who gave your people bread from heaven. But my Father gives you the true bread from heaven. ³³God’s bread is the one who comes down from heaven and gives life to the world.”

³⁴The people said, “Sir, from now on give us bread like that.”

³⁵Then Jesus said, “I am the bread that gives life. No one who comes to me will ever be hungry. No one who believes in me will ever be thirsty. ³⁶I told you before that you have seen me, and still you don’t believe. ³⁷The Father gives me my people. Every one of them will come to me. I will always accept them. ³⁸I came down from heaven to do what God wants, not what I want. ³⁹I must not lose anyone God has given me. But I must raise them up on the last day. This is what the one who sent me wants me to do. ⁴⁰Everyone who sees the Son and believes in him has eternal life. I will raise them up on the last day. This is what my Father wants.”

⁴¹Some Jews began to complain about Jesus because he said, “I am the bread that comes down from heaven.” ⁴²They said, “This is Jesus. We know his father and mother. He is only Joseph’s son. How can he say, ‘I came down from heaven?’”

¹6:31 Quote from Ps. 78:24.

⁴³Isus le-a răspuns: „Nu mai cârțiți între voi! ⁴⁴Căci nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu-l atrage Tatăl care M-a trimis. Și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. ⁴⁵Este scris în profeți*: «Toți vor fi învățați de Dumnezeu.»¹ Oricine ascultă de Tatăl și învață de la El vine la Mine. ⁴⁶(Nu că L-ar fi văzut cineva pe Tatăl, în afară de Acela care este de la Tatăl. El L-a văzut pe Tatăl.) ⁴⁷Vă spun adevărul: cine crede în Mine are viață eternă. ⁴⁸Eu sunt Pâinea care dă viață. ⁴⁹Strămoșii voștri au mâncat mană în pustie și totuși au murit. ⁵⁰Însă, dacă cineva mănâncă această Pâine care coboară din cer nu va muri. ⁵¹Eu sunt Pâinea vie care a coborât din cer. Dacă cineva mănâncă din această Pâine, va trăi etern. Pâinea pe care o voi da este trupul Meu, pe care-l voi da pentru ca lumea să trăiască.“

⁵²Atunci iudeii au început să se certe între ei, zicând: „Cum poate să ne dea El trupul Lui să-l mâncăm?“

⁵³Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: dacă nu mâncați trupul Fiului omului și dacă nu-I beți sângele, nu veți avea viață în voi. ⁵⁴Acela care mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață eternă, și Eu îl voi învia în ziua de pe urmă. ⁵⁵Căci trupul Meu este mâncare adevărată și sângele Meu este băutură adevărată. ⁵⁶Acela care mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne în Mine și Eu rămân în el. ⁵⁷După cum Tatăl, care este viu, M-a trimis și Eu trăiesc datorită Tatălui, tot așa și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi datorită Mie. ⁵⁸Aceasta este Pâinea coborâtă din cer. Spre deosebire de strămoșii noștri, care au mâncat mană și au murit, cel ce mănâncă această Pâine va trăi etern.“ ⁵⁹Isus a spus aceste lucruri pe când îi învăța pe oameni în sinagoga* din Capernaum.

Despre viața eternă

⁶⁰Când au auzit aceste lucruri, mulți dintre ucenicii Săi au zis: „Această învățătură este greu de primit. Cine poate s-o accepte?“

⁶¹Isus știa, fără să I se spună, că ucenicii căteau împotriva acestui lucru. Așa că le-a zis: „Vă simțiți cumva ofențați de învățătura Mea? ⁶²Dar dacă L-ați vedea pe Fiul omului* urcându-Se unde era mai înainte?

¹6:45 Citat din Is. 54:13.

⁴³But Jesus said, “Stop complaining to each other. ⁴⁴The Father is the one who sent me, and he is the one who brings people to me. I will raise them up on the last day. Anyone the Father does not bring to me cannot come to me. ⁴⁵It is written in the prophets*: ‘God will teach all the people.’¹ People listen to the Father and learn from him. They are the ones who come to me. ⁴⁶I don’t mean that there is anyone who has seen the Father. The only one who has ever seen the Father is the one who came from God. He has seen the Father.

⁴⁷“I can assure you that anyone who believes has eternal life. ⁴⁸I am the bread that gives life. ⁴⁹Your ancestors ate the manna God gave them in the desert, but it didn’t keep them from dying. ⁵⁰Here is the bread that comes down from heaven. Whoever eats this bread will never die. ⁵¹I am the living bread that came down from heaven. Whoever eats this bread will live forever. This bread is my body. I will give my body so that the people in the world can have life.”

⁵²Then the Jews began to argue among themselves. They said, “How can this man give us his body to eat?”

⁵³Jesus said, “Believe me when I say that you must eat the body of the Son of Man, and you must drink his blood. If you don’t do this, you have no real life. ⁵⁴Those who eat my body and drink my blood have eternal life. I will raise them up on the last day. ⁵⁵My body is true food, and my blood is true drink. ⁵⁶Those who eat my body and drink my blood live in me, and I live in them.

⁵⁷“The Father sent me. He lives, and I live because of him. So everyone who eats me will live because of me. ⁵⁸I am not like the bread that your ancestors ate. They ate that bread, but they still died. I am the bread that came down from heaven. Whoever eats this bread will live forever.”

⁵⁹Jesus said all this while he was teaching in the synagogue* in the city of Capernaum.*

Many Followers Leave Jesus

⁶⁰When Jesus’ followers heard this, many of them said, “This teaching is hard. Who can accept it?”

⁶¹Jesus already knew that his followers were complaining about this. So he said, “Is this teaching a problem for you? ⁶²Then what will you think when you see the Son of Man* going up to

¹6:45 Quote from Isa. 54:13.

⁶³Duhul* este Cel ce dă viață. Trupul nu este de folos. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt Duh și dau viață, dar sunt printre voi unii care nu cred.“ ⁶⁴(Căci Isus știa de la început care erau cei ce nu credeau și îl știa pe cel ce avea să-L trădeze.) A continuat zicând: ⁶⁵„De aceea v-am spus că nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu-i este dat de Tatăl Meu.“

⁶⁶De aceea, mulți din ucenicii Lui s-au întors și nu L-au mai urmat.

⁶⁷Apoi, Isus le-a zis celor doisprezece: „Voi nu vreți să plecați?“

⁶⁸Simon Petru I-a răspuns: „Doamne, la cine să ne ducem? Tu ai cuvinte ce dau viață eternă ⁶⁹și noi credem și știm că Tu ești Sfântul lui Dumnezeu.“

⁷⁰Isus le-a răspuns: „Nu v-am ales Eu pe voi, cei doisprezece? Și cu toate acestea, unul dintre voi este un drac!“

⁷¹(Vorbea despre Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, căci el urma să-L trădeze, cu toate că era unul dintre cei doisprezece.)

Isus și frații Săi

7¹După aceste întâmplări, Isus străbătea Galileea și nu vroia să treacă prin Iudeea, căci iudeii căutau să-L omoare. ²Sărbătoarea iudaică a Corturilor* se apropia. ³Așa că frații lui Isus I-au spus: „Pleacă din acest loc și du-Te în Iudeea, pentru ca și ucenicii Tăi să vadă lucrările pe care le faci. ⁴Dacă cineva încearcă să fie cunoscut în public, atunci nu trebuie să facă nimic pe ascuns. Și dacă faci aceste lucruri, arată-Te lumii!“ ⁵(Nici frații Săi nu credeau în El.) ⁶Isus le-a spus: „Nu Mi-a sosit încă timpul, dar pentru voi orice timp este bun. ⁷Lumea nu vă poate urî pe voi, dar Mă urăște pe Mine pentru că îi tot spun că lucrările ei sunt rele. ⁸Duceți-vă la sărbătoare! Eu nu vin pentru că nu a sosit încă vremea potrivită.“ ⁹După ce a spus aceste lucruri, El a rămas în Galileea.

¹⁰După ce s-au dus la sărbătoare frații Lui, S-a dus și El, dar nu pe față, ci pe ascuns. ¹¹Și iudeii îl căutau la sărbătoare, zicând: „Unde este omul acela?“

¹²Se vorbea mult în mulțime despre Isus. Unii ziceau: „Este un om bun“, dar alții spuneau: „Nu, căci înșală oamenii.“

where he came from? ⁶³It is the Spirit* that gives life. The body is of no value for that. But the things I have told you are from the Spirit, so they give life. ⁶⁴But some of you don't believe.” (Jesus knew the people who did not believe. He knew this from the beginning. And he knew the one who would turn against him.) ⁶⁵Jesus said, “That is why I said, ‘Anyone the Father does not help to come to me cannot come.’”

⁶⁶After Jesus said these things, many of his followers left and stopped following him.

⁶⁷Jesus asked the twelve apostles,* “Do you want to leave too?”

⁶⁸Simon Peter answered him, “Lord, where would we go? You have the words that give eternal life. ⁶⁹We believe in you. We know that you are the Holy One from God.”

⁷⁰Then Jesus answered, “I chose all twelve of you. But one of you is a devil.” ⁷¹He was talking about Judas, the son of Simon Iscariot. Judas was one of the twelve apostles, but later he would turn against Jesus.

Jesus and His Brothers

7¹After this, Jesus traveled around the country of Galilee. He did not want to travel in Judea, because the Jewish leaders there wanted to kill him. ²It was time for the Jewish Festival of Shelters.* ³So his brothers said to him, “You should leave here and go to the festival in Judea. Then your followers there can see the miracles* you do. ⁴If you want to be well known, you must not hide what you do. So show yourself to the world. Let them see these things you do.” ⁵Jesus' brothers said this because even they did not believe in him.

⁶Jesus said to them, “The right time for me has not yet come, but any time is right for you to go. ⁷The world cannot hate you. But the world hates me, because I tell the people in the world that they do evil things. ⁸So you go to the festival. I will not go now, because the right time for me has not yet come.” ⁹After Jesus said this, he stayed in Galilee.

¹⁰So his brothers left to go to the festival. After they left, Jesus went too, but he did not let people see him. ¹¹At the festival the Jewish leaders were looking for him. They said, “Where is that man?”

¹²There was a large group of people there. Many of them were talking secretly to each other about Jesus. Some people said, “He is a good man.” But others said, “No, he fools the people.”

¹³Totuși, de teama conducătorilor iudei, nimeni nu vorbea pe față despre El.

Isus vorbește oamenilor în Ierusalim

¹⁴Când sărbătoarea era pe la jumătate, Isus S-a dus în Templu* și a început să-i învețe pe oameni. ¹⁵Iudeii erau uimiți și ziceau: „Cum de știe atâtea lucruri fără să fi făcut școală?”

¹⁶Isus le-a răspuns: „Ce îi învăț Eu pe oameni nu vine de la Mine, ci de la Cel ce M-a trimis. ¹⁷Și dacă cineva dorește să facă voia Lui, atunci va ști dacă învățătura Mea vine de la Dumnezeu sau vine de la Mine Însuși. ¹⁸Cine vorbește de la el însuși caută laudă pentru sine. Dar cine caută să aducă laudă Celui ce L-a trimis, Acela este adevărat și în El nu este nimic fals. ¹⁹Nu v-a dat Moise Legea?* Dar nici unul dintre voi nu ascultă de Lege. De ce căutați să Mă omorâți?”

²⁰Iar mulțimea a răspuns: „Ai un demon în Tine! Cine caută să Te omoare?”

²¹Isus le-a răspuns: „O minune am făcut și sunteți toți mirați din cauza aceasta. ²²Moise v-a dat legea circumciziei* (nu că venea de la el, ci de la strămoși), și voi faceți circumcizie unui copil în ziua de sabat*. ²³De vreme ce un om poate fi circumcis și în ziua de sabat, fără să se încalce Legea lui Moise, voi de ce vă mâniați pe Mine pentru că am vindecat un om într-o zi de sabat? ²⁴Nu mai judecați după aparențe, ci judecați după ceea ce este cu adevărat drept.”

Oamenii se întreabă dacă Isus este Cristosul

²⁵Unii dintre cei ce locuiau în Ierusalim au spus: „Nu este acesta omul pe care caută ei să-L omoare? ²⁶Iată că El vorbește în public și ei nu-I spun nimic. Oare sunt convinși conducătorii preoților că El este Cristosul?* ²⁷Dar noi știm de unde vine acest om, însă când va veni Cristos nimeni nu va ști de unde vine.”

²⁸Pe când Îi învăța Isus pe oameni în Templu*, a ridicat glasul și a zis: „Mă cunoașteți și știți de unde vin, dar Eu nu am venit în Numele Meu. Însă Cel ce M-a trimis este adevărat. Voi nu-L cunoașteți. ²⁹Eu însă Îl cunosc, pentru că vin de la El și El M-a trimis.”

¹³But no one was brave enough to talk about him openly. They were afraid of the Jewish leaders.

Jesus Teaches in Jerusalem

¹⁴When the festival¹ was about half finished, Jesus went to the Temple* area and began to teach. ¹⁵The Jews were amazed and said, “This man has never studied in school. How did he learn so much?”

¹⁶Jesus answered, “What I teach is not my own. My teaching comes from the one who sent me. ¹⁷People who really want to do what God wants will know that my teaching comes from God. They will know that this teaching is not my own. ¹⁸If I taught my own ideas, I would just be trying to get honor for myself. But if I am trying to bring honor to the one who sent me, I can be trusted. Anyone doing that is not going to lie. ¹⁹Moses* gave you the law,* right? But none of you obey that law. If you do, then why are you trying to kill me?”

²⁰The people answered, “A demon* is making you crazy! We are not trying to kill you.”

²¹Jesus said to them, “I did one miracle* on a Sabbath* day, and you were all surprised. ²²But you obey the law Moses gave you about circumcision*—and sometimes you do it on a Sabbath day. (Really, Moses is not the one who gave you circumcision. It came from our ancestors* who lived before Moses.) Yes, you often circumcise baby boys on a Sabbath day. ²³This shows that someone can be circumcised on a Sabbath day to obey the law of Moses. So why are you angry with me for healing a person’s whole body on the Sabbath day? ²⁴Stop judging by the way things look. Be fair and judge by what is really right.”

The People Wonder if Jesus Is the Christ

²⁵Then some of the people who lived in Jerusalem said, “This is the man they are trying to kill. ²⁶But he is teaching where everyone can see and hear him. And no one is trying to stop him from teaching. Maybe the leaders have decided that he really is the Christ.* ²⁷But when the real Christ comes, no one will know where he comes from. And we know where this man’s home is.”

²⁸Jesus was still teaching in the Temple* area when he said loudly, “Do you really know me and where I am from? I am here, but not by my own decision. I was sent by one who is very real. But you don’t know him. ²⁹I know him because I am from him. He is the one who sent me.”

¹7:14 festival The Festival of Shelters. See verse 2 and the Word List.

³⁰Apoi au încercat să-L prindă, dar nu au pus mâna pe El pentru că nu-I sosise încă timpul. Mulți oameni din mulțime au crezut în El. ³¹Ei au zis: „Când va veni Cristos, va face mai multe minuni decât a făcut acest om?”

Iudeii încearcă să-L prindă pe Isus

³²Fariseii* au auzit ce spuneau oamenii, în șoaptă, despre Isus. Așa că ei, împreună cu conducătorii preoților, au trimis gărzi să-L prindă pe Isus. El a zis: ³³„Voi mai fi cu voi puțin timp și apoi Mă voi întoarce la Cel ce M-a trimis. ³⁴Mă veți căuta și nu Mă veți găsi, căci nu puteți veni unde voi fi Eu.”

³⁵Iudeii spuneau între ei: „Unde vrea El să meargă, de nu-L vom putea găsi? Doar nu Se va duce la iudeii împrăștiați printre greci, să-i învețe pe greci? ³⁶Ce înseamnă aceste cuvinte pe care le-a spus: «Mă veți căuta și nu Mă veți găsi» și: «Unde voi fi Eu, voi nu puteți veni?»”

Isus vorbește despre Duhul Sfânt

³⁷În ultima și cea mai importantă zi a sărbătorii, Isus S-a ridicat și a strigat: „Dacă este cineva însetat, să vină la Mine și să bea! ³⁸Căci, după cum spune Scriptura,* celui ce crede în Mine îi vor izvorî din inimă râuri de apă vie.” ³⁹Isus spunea acestea despre Duhul* pe care-L vor primi cei ce vor crede în El. Duhul nu fusese încă dat pentru că Isus nu fusese încă înălțat în slavă.

Oamenii se ceartă pe seama lui Isus

⁴⁰Când au auzit aceste cuvinte, unii au început să spună: „Cu adevărat acesta este Profetul!”

⁴¹Alții spuneau: „Acesta este Cristosul*!”⁴¹, iar alții ziceau: „Cu siguranță, Cristosul nu vine din Galileea! ⁴²Nu spune Scriptura* că Cristosul va fi unul dintre urmașii lui David* și va veni din Betleem, cetatea în care a locuit David?”⁴³ Astfel mulțimea era împărțită din cauza Lui. ⁴⁴Unii doreau să-L aresteze, dar nimeni nu a încercat să-L prindă.

Preoții cei mai importanți refuză să creadă

⁴⁵Când gărzile s-au întors la conducătorii preoților și la farisei,* aceștia i-au întreat: „De ce nu L-ați adus?”

³⁰When Jesus said this, the people tried to grab him. But no one was able even to touch him, because the right time for him had not yet come. ³¹But many of the people believed in Jesus. They said, “We are waiting for the Christ to come. When he comes, will he do more miraculous signs* than this man has done?”

The Jewish Leaders Try to Arrest Jesus

³²The Pharisees* heard what the people were saying about Jesus. So the leading priests and the Pharisees sent some Temple* police to arrest him. ³³Then Jesus said, “I will be with you a little while longer. Then I will go back to the one who sent me. ³⁴You will look for me, but you will not find me. And you cannot come where I am.”

³⁵These Jews said to each other, “Where will this man go that we cannot find him? Will he go to the Greek cities where our people live? Will he teach the Greek people there? ³⁶He says, ‘You will look for me but you will not find me.’ He also says, ‘You cannot come where I am.’ What does this mean?”

Jesus Talks About the Holy Spirit

³⁷The last day of the festival came. It was the most important day. On that day Jesus stood and said with a loud voice, “Whoever is thirsty may come to me and drink. ³⁸If anyone believes in me, rivers of living water will flow out from their heart. That is what the Scriptures* say.” ³⁹Jesus was talking about the Spirit.* The Spirit had not yet been given to people, because Jesus had not yet been raised to glory.* But later, those who believed in Jesus would receive the Spirit.

The People Argue About Jesus

⁴⁰The people heard these things that Jesus said. Some of them said, “This man really is the Prophet.!”

⁴¹Other people said, “He is the Christ.*”

And others said, “The Christ will not come from Galilee. ⁴²The Scriptures* say that he will come from the family of David.* And they say that he will come from Bethlehem, the town where David lived.” ⁴³So the people did not agree with each other about Jesus. ⁴⁴Some of the people wanted to arrest him. But no one tried to do it.

The Jewish Leaders Refuse to Believe

⁴⁵The Temple* police went back to the leading priests and the Pharisees.* The priests and the Pharisees asked, “Why did you not bring Jesus?”

¹ 7:40 *Prophet* They probably meant the prophet that God told Moses he would send. See Deut. 18:15-19.

⁴⁶Gărzile au răspuns: „Nimeni nu a vorbit vreodată ca omul acesta!”

⁴⁷Fariseii le-au zis: „Nu cumva ați fost înșelați și voi? ⁴⁸Nici unul dintre conducătorii noștri sau dintre farisei nu a crezut în El, nu-i așa? ⁴⁹Însă acești oameni, care nu cunosc Legea,* sunt sub blestemul lui Dumnezeu!”

⁵⁰Nicodim (cel care Îl vizitase mai înainte pe Isus), fiind unul dintre ei, le-a spus: ⁵¹„Oare condamnă Legea noastră un om înainte să-l fi auzit și să fi aflat ce a făcut?”

⁵²Ei i-au răspuns: „Și tu ești din Galileea, nu-i așa? Citește Scripturile* și vei vedea că nici un profet* nu vine din Galileea.”

⁵³Apoi s-au dus toți la casele lor.¹

Femeia prinsă în adulter

8¹Isus s-a dus la Muntele Măslinilor.* ²Dis-de-diminează El S-a întors la Templu*. Toți oamenii au venit la Isus, care S-a așezat jos și a început să-i învețe. ³Învățătorii Legii și fariseii* au adus o femeie prinsă în timp ce comitea adulter. Au pus-o în fața lor ⁴și I-au zis: „Învățătorule, această femeie a fost prinsă chiar în timp ce comitea adulter. ⁵Moise ne-a poruncit în Lege să ucidem cu pietre o astfel de femeie. Tu ce spui?” ⁶(Îi spuneau aceste lucruri ca să-L pună la încercare și să-L poată acuza de ceva.) Dar Isus S-a aplecat și a început să scrie cu degetul pe pământ. ⁷Și pentru că ei Îl tot întrebau, S-a ridicat și le-a spus: „Acela dintre voi care nu a păcătuit niciodată să arunce primul piatra.” ⁸Apoi S-a aplecat din nou și a scris cu degetul pe pământ.

⁹Când au auzit ei acestea, au plecat unul câte unul, începând cu cei mai bătrâni, astfel că Isus a rămas singur cu femeia, care stătea acolo. ¹⁰Isus S-a ridicat și i-a spus: „Femeie, unde sunt toți acuzatorii tăi? Nu te-a condamnat nici unul?”

¹¹Ea I-a răspuns: „Nici unul, Doamne!”

„Nici Eu nu te condamn. Du-te și de acum încolo să nu mai păcătuiești!“, i-a spus Isus.

⁴⁶The Temple police answered, “We have never heard anyone say such amazing things!”

⁴⁷The Pharisees answered, “So he has fooled you too! ⁴⁸You don’t see any of the leaders or any of us Pharisees believing in him, do you? ⁴⁹But those people out there know nothing about the law.* They are under God’s curse!”

⁵⁰But Nicodemus was there in that group. He was the one who had gone to see Jesus before.¹ He said, ⁵¹“Our law will not let us judge anyone without first hearing them and finding out what they have done.”

⁵²The Jewish leaders answered, “You must be from Galilee too! Study the Scriptures.* You will find nothing about a prophet² coming from Galilee.” ⁵³Then they all left and went home.

The Woman Caught in Adultery

8¹Jesus went to the Mount of Olives.* ²Early in the morning he went back to the Temple* area. The people all came to him, and he sat and taught them.

³The teachers of the law and the Pharisees* brought a woman they had caught in bed with a man who was not her husband. They forced her to stand in front of the people. ⁴They said to Jesus, “Teacher, this woman was caught in the act of adultery.* ⁵The law of Moses* commands us to stone to death any such woman. What do you say we should do?”

⁶They were saying this to trick Jesus. They wanted to catch him saying something wrong so that they could have a charge against him. But Jesus stooped down and started writing on the ground with his finger. ⁷The Jewish leaders continued to ask him their question. So he stood up and said, “Anyone here who has never sinned should throw the first stone at her.” ⁸Then Jesus stooped down again and wrote on the ground.

⁹When they heard this, they began to leave one by one. The older men left first, and then the others. Jesus was left alone with the woman standing there in front of him. ¹⁰He looked up again and said to her, “Where did they all go? Did no one judge you guilty?”

¹¹She answered, “No one, sir.”

Then Jesus said, “I don’t judge you either. You can go now, but don’t sin again.”³

¹7:50 *He was the one ... before* The story about Nicodemus going and talking to Jesus is in Jn. 3:1-21. ²7:52 *a prophet* Two early Greek copies have “the Prophet,” which would mean the “prophet like Moses” mentioned in Deut. 18:15. In Acts 3:22 and 7:37 this is understood to be the Messiah, as in verse 40 above. ³8:11 The oldest and best Greek copies do not have verses 7:53-8:11. Other copies have this section in different places.

¹7:53 *versetul 53* Cele mai vechi și mai bune manuscrise grecești ale Evangheliei după Ioan nu conțin fragmentul 7:53-8:11.

Isus este Lumina lumii

¹²Apoi Isus le-a vorbit din nou: „Eu sunt Lumina lumii. Cel ce Mă urmează nu va umbla niciodată în întuneric, ci va avea lumina dătătoare de viață.” ¹³Fariseii* I-au zis: „Tu depui mărturie despre Tine Însuși. Deci mărturia Ta nu este întemeiată.”

¹⁴Isus le-a răspuns: „Chiar dacă depun mărturie despre Mine Însuși, mărturia Mea tot este întemeiată, pentru că știu de unde vin și unde Mă duc. Însă voi nu știți de unde vin sau unde Mă duc. ¹⁵Voi judecați cu o judecată omenească. Eu nu judec pe nimeni. ¹⁶Iar dacă judec, judecata Mea este întemeiată, căci atunci când judec, nu sunt singur, ci Tatăl, care M-a trimis, este cu Mine. ¹⁷Căci este scris în Legea* voastră că mărturia a doi oameni este valabilă. ¹⁸Eu depun mărturie despre Mine Însuși și despre Mine depune mărturie și Tatăl, care M-a trimis.”

¹⁹Apoi, ei L-au întrebat: „Unde este Tatăl Tău?”

„Nu Mă cunoașteți nici pe Mine, nici pe Tatăl Meu. Dacă M-ați cunoaște pe Mine, L-ați cunoaște și pe Tatăl Meu“, le-a răspuns Isus. ²⁰Spunea aceste cuvinte pe când era în Templu*, lângă cutia pentru daruri și îi învăța pe oameni. Nimeni nu L-a arestat pentru că nu-I sosise încă timpul.

Iudeii nu-L înțeleg pe Isus

²¹Și le-a spus încă o dată: „Eu Mă duc și voi Mă veți căuta, dar veți muri în păcatul vostru. Nu puteți veni unde Mă duc Eu.”

²²Așa că iudeii au zis: „Are de gând cumva să Se omoare? Pentru că zice: «Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni!»“

²³El le-a spus: „Voi sunteți de aici, de jos, iar Eu sunt de sus. Voi aparțineți acestei lumi. Eu nu aparțin lumii. ²⁴V-am spus că veți muri în păcatele voastre. Dacă nu veți crede că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre.”

²⁵Ei L-au întrebat: „Cine ești Tu?”

Isus le-a zis: „Sunt ceea ce de la început v-am spus că sunt. ²⁶Am multe lucruri de spus și de judecat despre voi, dar Cel ce M-a trimis este adevărat și Eu spun lumii ce am auzit de la El.”

Jesus Is the Light of the World

¹²Later, Jesus talked to the people again. He said, “I am the light of the world. Whoever follows me will never live in darkness.* They will have the light that gives life.”

¹³But the Pharisees* said to Jesus, “When you talk about yourself, you are the only one to say that these things are true. So we cannot accept what you say.”

¹⁴Jesus answered, “Yes, I am saying these things about myself. But people can believe what I say, because I know where I came from. And I know where I am going. But you don’t know where I came from or where I am going. ¹⁵You judge me the way people judge other people. I don’t judge anyone. ¹⁶But if I judge, my judging is true, because when I judge I am not alone. The Father who sent me is with me. ¹⁷Your own law says that when two witnesses say the same thing, you must accept what they say. ¹⁸I am one of the witnesses who speaks about myself. And the Father who sent me is my other witness.”

¹⁹The people asked, “Where is your father?”

Jesus answered, “You don’t know me or my Father. But if you knew me, you would know my Father too.” ²⁰Jesus said these things while he was teaching in the Temple* area, near the room where the Temple offerings were kept. But no one arrested him, because the right time for him had not yet come.

Some Jews Don’t Understand Jesus

²¹Again, Jesus said to the people, “I will leave you. You will look for me, but you will die in your sin. You cannot come where I am going.”

²²So the Jewish leaders asked themselves, “Will he kill himself? Is that why he said, ‘You cannot come where I am going?’”

²³But Jesus said to them, “You people are from here below, but I am from above. You belong to this world, but I don’t belong to this world. ²⁴I told you that you would die in your sins. Yes, if you don’t believe that I AM,¹ you will die in your sins.”

²⁵They asked, “Then who are you?”

Jesus answered, “I am what I have told you from the beginning. ²⁶I have much more I could say to judge you. But I tell people only what I have heard from the one who sent me, and he speaks the truth.”

¹8:24 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).” Also in verse 28.

²⁷(Ei nu știau că le vorbește despre Tatăl.) ²⁸Și Isus le-a spus: „Când Îl veți înălța pe Fiul omului,* atunci veți ști că Eu sunt. Nu fac nimic de unul singur, ci orice spun este așa cum M-a învățat Tatăl, ²⁹iar Cel ce M-a trimis este cu Mine. Nu M-a lăsat singur pentru că întotdeauna fac ce-I este Lui pe plac.“ ³⁰Pe când spunea aceste lucruri, mulți au crezut în El.

Eliberarea de păcat

³¹Isus a început să le spună iudeilor care crezuseră în El: „Dacă voi continuați să ascultați de învățătura Mea, sunteți cu adevărat ucenicii Mei. ³²Veți cunoaște adevărul și adevărul vă va elibera.“

³³„Noi suntem urmașii lui Avraam și n-am fost niciodată sclavii nimănui! Și atunci de ce spui: «Veți fi liberi?»“, I-au răspuns ei.

³⁴Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: oricine persistă în păcat este un sclav al păcatului. ³⁵Sclavul nu rămâne pentru totdeauna într-o familie. Însă fiul rămâne pentru totdeauna. ³⁶Și dacă Fiul vă eliberează, veți fi liberi cu adevărat. Știu că sunteți urmașii lui Avraam, ³⁷însă voi încercați să Mă omorâți pentru că nu vreți să primiți învățătura Mea. ³⁸Eu spun ce am văzut de la Tatăl Meu și voi faceți așa cum ați auzit de la tatăl vostru.“

³⁹„Avraam este tatăl nostru!“, I-au răspuns ei.

Și Isus le-a zis: „Dacă ați fi copiii lui Avraam, ați face lucrurile pe care le-a făcut Avraam. ⁴⁰Dar acum încercați să Mă omorâți pe Mine, omul care v-a spus adevărul auzit de la Dumnezeu. Avraam nu a făcut așa ceva. ⁴¹Voi faceți lucrurile pe care le face tatăl vostru.“

„Noi nu suntem copii nelegitimi! Avem un Tată: pe Dumnezeu!“, I-au răspuns ei.

⁴²Și Isus le-a răspuns: „Dacă ar fi Dumnezeu Tatăl vostru, M-ați iubi, căci Eu vin de la Dumnezeu și acum sunt aici. Nu am venit fiindcă așa am decis Eu, ci El M-a trimis. ⁴³De ce nu înțelegeți ce vă spun? Pentru că nu puteți înțelege învățătura Mea. ⁴⁴Tatăl vostru este Diavolul și vreți să urmați dorințele tatălui vostru. El a fost un ucigaș de la început și nu a stat de partea adevărului pentru că în el nu este adevăr. Când spune o minciună, aceasta îi vine de la sine. Căci este mincinos și este tatăl

²⁷They did not understand who he was talking about. He was telling them about the Father. ²⁸So he said to them, “You will lift up the Son of Man.* Then you will know that I AM. You will know that these things I do are not by my own authority. You will know that I say only what the Father has taught me. ²⁹The one who sent me is with me. I always do what pleases him. So he has not left me alone.” ³⁰While he was saying these things, many people believed in him.

Jesus Talks About Freedom From Sin

³¹So Jesus said to the Jews who believed in him, “If you continue to accept and obey my teaching, you are really my followers. ³²You will know the truth, and the truth will make you free.”

³³They answered, “We are Abraham’s* descendants. And we have never been slaves. So why do you say that we will be free?”

³⁴Jesus said, “The truth is, everyone who sins is a slave—a slave to sin. ³⁵A slave does not stay with a family forever. But a son belongs to the family forever. ³⁶So if the Son makes you free, you are really free. ³⁷I know you are Abraham’s descendants. But you want to kill me, because you don’t want to accept my teaching. ³⁸I am telling you what my Father has shown me. But you do what your father has told you.”

³⁹They said, “Our father is Abraham.”

Jesus said, “If you were really Abraham’s descendants, you would do what Abraham did. ⁴⁰I am someone who has told you the truth I heard from God. But you are trying to kill me. Abraham did nothing like that. ⁴¹So you are doing what your own father did.”

But they said, “We are not like children who never knew who their father was. God is our Father. He is the only Father we have.”

⁴²Jesus said to them, “If God were really your Father, you would love me. I came from God, and now I am here. I did not come by my own authority. God sent me. ⁴³You don’t understand these things I say, because you cannot accept my teaching. ⁴⁴Your father is the devil. You belong to him. You want to do what he wants. He was a murderer from the beginning. He was always against the truth. There is no truth in him. He is like the lies he tells. Yes, the devil is a liar. He is the father of lies.

minciunii. ⁴⁵Dar pentru că Eu spun adevărul, voi nu Mă veți crede. ⁴⁶Care dintre voi poate dovedi că sunt vinovat de păcat? Și dacă vă spun adevărul, de ce nu Mă credeți? ⁴⁷Cine este de la Dumnezeu ascultă cuvintele lui Dumnezeu. Voi de aceea nu ascultați: pentru că nu sunteți de la Dumnezeu.“

Isus este mai important decât Avraam

⁴⁸„Nu avem noi dreptate când spunem că ești samaritean* și că ai un demon în Tine?“, I-au răspuns iudeii.

⁴⁹Isus le-a zis: „Nu am un demon în Mine, ci Îl onorez pe Tatăl Meu, însă voi nu Mă onorați pe Mine. ⁵⁰Nu caut slavă pentru Mine însumi; dar este Unul care o caută și El este și Judecătorul. ⁵¹Vă spun adevărul: oricine ascultă de învățătura Mea nu va muri niciodată.“

⁵²Și iudeii I-au zis: „Acum suntem siguri că ai un demon în Tine. Avraam și profeții* au murit și Tu spui: «Dacă cineva ascultă de învățătura Mea, nu va cunoaște niciodată moartea.» ⁵³Doar nu ești Tu mai mare decât tatăl nostru, Avraam, care a murit? Și profeții au murit. Dar Tu cine Te crezi?“

⁵⁴Isus le-a răspuns: „Dacă Mă slăvesc pe Mine Însumi, slava Mea nu înseamnă nimic. Cel ce Mă slăvește este Tatăl Meu, pe care voi Îl numiți Dumnezeul vostru, ⁵⁵și pe care nu L-ați cunoscut niciodată, însă Eu Îl cunosc. Dacă așa spune că nu-L cunosc, așa fi un mincinos ca voi. Insa Eu Îl cunosc și împlinesc Cuvântul Său. ⁵⁶Tatăl vostru Avraam a tresălit de bucurie la gândul că va vedea ziua venirii Mele. A văzut-o și s-a bucurat.“

⁵⁷Dar iudeii I-au spus: „Nu ai nici măcar cincizeci de ani și I-ai văzut pe Avraam?“

⁵⁸Isus le-a zis: „Vă spun adevărul: înainte de a fi Avraam, Eu sunt.“ ⁵⁹Atunci au ridicat pietre de jos ca să arunce în El. Dar Isus S-a ascuns și a plecat din zona Templului*.

Vindecarea unui orb din naștere

9¹Pe când mergea, Isus a văzut un om orb din naștere. ²Ucenicii Săi L-au întrebat: „Învățătorule, cine a păcătuit de s-a născut orb acest om: el sau părinții lui?“

⁴⁵“I am telling you the truth, and that’s why you don’t believe me. ⁴⁶Can any of you prove that I am guilty of sin? If I tell the truth, why don’t you believe me? ⁴⁷Whoever belongs to God accepts what he says. But you don’t accept what God says, because you don’t belong to God.”

Jesus Talks About Himself and Abraham

⁴⁸The Jews there answered, “We say you are a Samaritan.* We say a demon* is making you crazy! Are we not right when we say this?”

⁴⁹Jesus answered, “I have no demon in me. I give honor to my Father, but you give no honor to me. ⁵⁰I am not trying to get honor for myself. There is one who wants this honor for me. He is the judge. ⁵¹I promise you, whoever continues to obey my teaching will never die.”

⁵²The Jews said to Jesus, “Now we know that you have a demon in you! Even Abraham* and the prophets* died. But you say, ‘Whoever obeys my teaching will never die.’ ⁵³Do you think you are greater than our father Abraham? He died, and so did the prophets. Who do you think you are?”

⁵⁴Jesus answered, “If I give honor to myself, that honor is worth nothing. The one who gives me honor is my Father. And you say that he is your God. ⁵⁵But you don’t really know him. I know him. If I said I did not know him, I would be a liar like you. But I do know him, and I obey what he says. ⁵⁶Your father* Abraham was very happy that he would see the day when I came. He saw that day and was happy.”

⁵⁷The Jews said to Jesus, “What? How can you say you have seen Abraham? You are not even 50 years old!”

⁵⁸Jesus answered, “The fact is, before Abraham was born, I AM.” ⁵⁹When he said this, they picked up stones to throw at him. But Jesus hid, and then he left the Temple* area.

Jesus Heals a Man Born Blind

9¹While Jesus was walking, he saw a man who had been blind since the time he was born. ²Jesus’ followers asked him, “Teacher, why was this man born blind? Whose sin made it happen? Was it his own sin or that of his parents?”

¹8:58 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).”

³Isus le-a spus: „Nici el, nici părinții lui nu au păcătuit, ci s-a născut așa pentru ca să se arate în el puterea lui Dumnezeu. ⁴Trebuie să fac lucrările Celui ce M-a trimis cât mai este încă ziua. Pentru că atunci când vine noaptea, nimeni nu poate lucra. ⁵Cât timp sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii.“

⁶După ce a spus aceste cuvinte, a scuipat pe pământ și a făcut noroi din scuipat și i l-a întins pe ochi. ⁷Apoi i-a zis: „Du-te și spală-te în bazinul Siloamului (care tradus înseamnă «trimis»)!“ Așa că omul s-a dus, s-a spălat și s-a întors văzând.

⁸Vecinii și cei care se obișnuiseră să-l vadă cerșind au spus: „Nu este acesta omul care stătea și cerșea?“

⁹„El este!“ au spus unii. Însă alții ziceau: „Nu este el, doar seamănă cu acela.“

Dar el a zis: „Eu sunt acela.“

¹⁰„Cum de ți-ai căpătat vederea?“ l-au întrebat ei.

¹¹El le-a zis: „Omul numit Isus a făcut noroi și mi l-a întins pe ochi, apoi mi-a zis: «Du-te la Siloam și spală-te!» Așa că m-am dus și m-am spălat și mi-am căpătat vederea.“

¹²„Unde este omul acela?“ l-au întrebat ei. „Nu știu“, le-a răspuns el.

Iudeii îi pun întrebări orbului vindecat

¹³Apoi l-au dus la farisei* pe omul care fusese orb. ¹⁴(Ziua în care făcuse Isus noroi și îi deschisese ochii era o zi de sabbat*.) ¹⁵Și fariseii au început încă o dată să-l întrebe cum și-a căpătat vederea.

El le-a zis: „Mi-a pus noroi pe ochi, m-am spălat și acum pot să văd.“

¹⁶Unii dintre farisei au început să zică: „Acest om nu este de la Dumnezeu, pentru că nu ține sabbatul.“

Alții spuneau: „Cum poate un om păcătos să facă astfel de minuni*?“ Și nu erau de acord unii cu alții.

¹⁷Apoi i-au zis încă o dată orbului: „Ce spui despre El, acum că ți-a dat vederea?“

„E un profet*“, a zis omul.

¹⁸Iudeii n-au crezut că omul fusese orb și că-și căpătase vederea, până nu i-au chemat pe părinții celui ce-și căpătase vederea. ¹⁹Și i-au întrebat: „Este acesta fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Atunci cum de poate vedea acum?“

³Jesus answered, “It was not any sin of this man or his parents that caused him to be blind. He was born blind so that he could be used to show what great things God can do. ⁴While it is day-time, we must continue doing the work of the one who sent me. The night is coming, and no one can work at night. ⁵While I am in the world, I am the light of the world.”

⁶After Jesus said this, he spit on the dirt, made some mud and put it on the man’s eyes. ⁷Jesus told him, “Go and wash in Siloam pool.” (Siloam means “Sent.”) So the man went to the pool, washed and came back. He was now able to see.

⁸His neighbors and some others who had seen him begging said, “Look! Is this the same man who always sits and begs?”

⁹Some people said, “Yes! He is the one.” But others said, “No, he can’t be the same man. He only looks like him.”

So the man himself said, “I am that same man.”

¹⁰They asked, “What happened? How did you get your sight?”

¹¹He answered, “The man they call Jesus made some mud and put it on my eyes. Then he told me to go to Siloam and wash. So I went there and washed. And then I could see.”

¹²They asked him, “Where is this man?” He answered, “I don’t know.”

Some Pharisees Have Questions

¹³Then the people brought the man to the Pharisees.* ¹⁴The day Jesus had made mud and healed the man’s eyes was a Sabbath* day. ¹⁵So the Pharisees asked the man, “How did you get your sight?”

He answered, “He put mud on my eyes. I washed, and now I can see.”

¹⁶Some of the Pharisees said, “That man does not obey the law about the Sabbath day. So he is not from God.”

Others said, “But someone who is a sinner cannot do these miraculous signs.*” So they could not agree with each other.

¹⁷They asked the man again, “Since it was your eyes he healed, what do you say about him?”

He answered, “He is a prophet.*”

¹⁸The Jewish leaders still did not believe that this really happened to the man—that he was blind and was now healed. But later they sent for his parents. ¹⁹They asked them, “Is this your son? You say he was born blind. So how can he see?”

²⁰Părinții lui le-au răspuns: „Știm că este fiul nostru și că s-a născut orb. ²¹Dar nu știm cum de poate acum să vadă și nici nu știm cine i-a deschis ochii. Întrebați-l pe el! Este destul de mare și poate să vorbească în numele său.“ ²²(Părinții lui au vorbit așa pentru că le era frică de conducătorii iudeilor. Aceștia horărâseră deja ca oricine va mărturisi că Isus este Cristosul* să fie dat afară din sinagogă*. De aceea au zis părinții lui: ²³„E destul de mare. Întrebați-l pe el!“)

²⁴L-au chemat pentru a doua oară pe cel ce fusese orb și i-au zis: „Spune adevărul în fața lui Dumnezeu! Știm că acest om este un păcătos.“

²⁵„Eu nu știu dacă este sau nu păcătos. Știu doar un lucru: că am fost orb și acum văd!“ i-a răspuns el.

²⁶Ei l-au întrebat: „Ce ți-a făcut? Cum ți-a dat vederea?“

²⁷El le-a răspuns: „V-am mai zis, dar nu m-ați ascultat! De ce vreți să auziți încă o dată? Vreți să deveniți și voi ucenicii Lui?“

²⁸Ei l-au insultat și i-au zis: „Tu ești ucenicul Lui, însă noi suntem ucenicii lui Moise. ²⁹Știm că Dumnezeu i-a vorbit lui Moise, dar nu știm de unde vine acest om.“

³⁰Omul le-a răspuns: „Ciudat lucru că voi nu știți de unde vine, și totuși El mi-a deschis ochii! ³¹Știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși, ci îl ascultă pe acela care-I este credincios și face voia Lui. ³²Nu s-a mai auzit niciodată ca cineva să fi dat vedere unui orb din naștere. ³³Dacă acest om nu ar fi de la Dumnezeu, nu ar putea să facă nimic.“

³⁴„Te-ai născut plin de păcat și vrei să ne înveți pe noi?“ i-au spus ei. Și l-au scos afară din sinagogă.

Orbirea spirituală

³⁵Isus a auzit că l-au scos afară din sinagogă*, așa că l-a căutat și i-a spus: „Crezi în Fiul omului?“

³⁶Omul l-a răspuns: „Cine este acela, Doamne, ca să cred în El?“

³⁷„L-ai văzut deja și este Cel cu care vorbești acum“, i-a spus Isus.

³⁸Omul l-a zis: „Doamne, cred!“, după care a îngenuncheat și l-a închinat.

²⁰His parents answered, “We know that this man is our son. And we know that he was born blind. ²¹But we don’t know why he can see now. We don’t know who healed his eyes. Ask him. He is old enough to answer for himself.” ²²They said this because they were afraid of the Jewish leaders. The leaders had already decided that they would punish anyone who said Jesus was the Christ.* They would stop them from coming to the synagogue.* ²³That is why his parents said, “He is old enough. Ask him.”

²⁴So the Jewish leaders called the man who had been blind. They told him to come in again. They said, “You should honor God by telling the truth. We know that this man is a sinner.”

²⁵The man answered, “I don’t know if he is a sinner. But I do know this: I was blind, and now I can see.”

²⁶They asked, “What did he do to you? How did he heal your eyes?”

²⁷He answered, “I have already told you that. But you would not listen to me. Why do you want to hear it again? Do you want to be his followers too?”

²⁸At this they shouted insults at him and said, “You are his follower, not us! We are followers of Moses.* ²⁹We know that God spoke to Moses. But we don’t even know where this man comes from!”

³⁰The man answered, “This is really strange! You don’t know where he comes from, but he healed my eyes. ³¹We all know that God does not listen to sinners, but he will listen to anyone who worships and obeys him. ³²This is the first time we have ever heard of anyone healing the eyes of someone born blind. ³³This man must be from God. If he were not from God, he could not do anything like this.”

³⁴The Jewish leaders answered, “You were born full of sin! Are you trying to teach us?” And they told the man to get out of the synagogue and to stay out.

Spiritual Blindness

³⁵When Jesus heard that they had forced the man to leave, he found him and asked him, “Do you believe in the Son of Man*?”

³⁶The man said, “Tell me who he is, sir, so I can believe in him.”

³⁷Jesus said to him, “You have already seen him. The Son of Man is the one talking with you now.”

³⁸The man answered, “Yes, I believe, Lord!” Then he bowed and worshiped Jesus.

³⁹Isus a zis: „Am venit în această lume să judec pentru cei care nu văd, să vadă și cei care văd, să nu vadă.“

⁴⁰Câțiva dintre fariseii* care erau cu El au auzit acestea și I-au spus: „Doar nu suntem și noi orbi!“

⁴¹Isus le-a răspuns: „Dacă ați fi orbi, nu ați fi vinovați de păcat, însă acum voi ziceți: «Vedem!», așa că rămâneți vinovați.“

Păstorul și oile sale

10¹„Vă spun adevărul: cine nu intră în staulul oilor pe poartă, ci urcă și intră pe o altă cale este un hoț și un tâlhar. ²Însă cel ce intră pe poartă este păstorul turmei. ³Paznicul îi deschide poarta, iar oile ascultă de glasul lui. El își cheamă oile pe nume și le scoate afară. ⁴După ce le-a scos pe toate afară, o ia înaintea lor și oile îl urmează, pentru că îi cunosc glasul. ⁵Dar nu vor urma niciodată pe un străin, ci vor fugi de el, pentru că nu îi cunosc glasul.“ ⁶Isus le-a spus această pildă, însă ei nu au înțeles despre ce le vorbise.

Isus este Păstorul cel bun

⁷Isus a zis din nou: „Vă spun adevărul: Eu sunt Poarta oilor. ⁸Toți cei care au venit înainte de Mine sunt hoți și tâlhari, însă oile nu i-au ascultat. ⁹Eu sunt Poarta. Oricine intră prin Mine va fi salvat, va intra, va ieși și va găsi pășune. ¹⁰Hoțul vine numai pentru a fura, a omorî și a distruge. Eu am venit ca oamenii să aibă viață și s-o aibă din abundență.

¹¹Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își dă viața pentru oile sale. ¹²Omul plătit, de vreme ce nu este păstor și oile nu sunt ale sale, când vede lupul venind, lasă oile și fuge. Lupul le atacă și le împrăștie. ¹³Cel plătit fuge pentru că nu îi pasă de oi.

¹⁴Eu sunt Păstorul cel bun. Eu Îmi cunosc oile și oile Mele Mă cunosc pe Mine, ¹⁵asa cum Tatăl Mă cunoaște pe Mine și Eu Îl cunosc pe Tatăl, și-Mi dau viața pentru oi. ¹⁶Mai am și alte oi care nu sunt din această turmă și pe care trebuie să le aduc. Ele Îmi

³⁹Jesus said, “I came into this world so that the world could be judged. I came so that people who are blind¹ could see. And I came so that people who think they see would become blind.”

⁴⁰Some of the Pharisees* were near Jesus. They heard him say this. They asked, “What? Are you saying that we are blind too?”

⁴¹Jesus said, “If you were really blind, you would not be guilty of sin. But you say that you see, so you are still guilty.”

The Shepherd and His Sheep

10¹Jesus said, “It is certainly true that when a man enters the sheep pen, he should use the gate. If he climbs in some other way, he is a robber. He is trying to steal the sheep. ²But the man who takes care of the sheep enters through the gate. He is the shepherd. ³The man who guards the gate opens the gate for the shepherd. And the sheep listen to the voice of the shepherd. He calls his own sheep, using their names, and he leads them out. ⁴He brings all of his sheep out. Then he goes ahead of them and leads them. The sheep follow him, because they know his voice. ⁵But sheep will never follow someone they don’t know. They will run away from him, because they don’t know his voice.”

⁶Jesus told the people this story, but they did not understand what it meant.

Jesus Is the Good Shepherd

⁷So Jesus said again, “I assure you, I am the gate for the sheep. ⁸All those who came before me were thieves and robbers. The sheep did not listen to them. ⁹I am the gate. Whoever enters through me will be saved. They will be able to come in and go out. They will find everything they need. ¹⁰A thief comes to steal, kill, and destroy. But I came to give life—life that is full and good.

¹¹“I am the good shepherd, and the good shepherd gives his life for the sheep. ¹²The worker who is paid to keep the sheep is different from the shepherd. The paid worker does not own the sheep. So when he sees a wolf coming, he runs away and leaves the sheep alone. Then the wolf attacks the sheep and scatters them. ¹³The man runs away because he is only a paid worker. He does not really care for the sheep.

¹⁴⁻¹⁵“I am the shepherd who cares for the sheep. I know my sheep like the Father knows me. And my sheep know me like I know the Father. I give my life for these sheep. ¹⁶I have

¹9:39 *people who are blind* Jesus is talking about people who are spiritually blind (without understanding), not physically blind.

vor asculta glasul și vor deveni o turmă cu un singur păstor. ¹⁷De aceea Mă iubește Tatăl: pentru că Îmi dau viața, ca să o iau din nou. ¹⁸Nimeni nu Mi-o ia, ci Mi-o dau de bunăvoie. Am dreptul să Mi-o dau și am dreptul să o iau înapoi. Am primit această poruncă de la Tatăl Meu!“

¹⁹Și iar s-a iscat o neînțelegere între iudei din pricina acestor cuvinte. ²⁰Mulți ziceau: „Are un demon în El și a înnebunit. De ce-L ascultați?“

²¹Alții spuneau: „Acestea nu sunt cuvintele unui om ce are demon în el. Ar putea un demon să deschidă ochii orbilor?“

Iudeii sunt împotriva lui Isus

²²Era iarnă. În Ierusalim era sărbătoarea Dedicării*. ²³Isus era în zona Templului*, în Pridvorul lui Solomon*. ²⁴Iudeii L-au înconjurat și I-au zis: „Până când ne vei ține sufletele încordate? Dacă Tu ești Cristosul*, spune-ne-o deschis!“

²⁵Isus le-a zis: „V-am spus și nu ați crezut. Lucrările pe care le fac în Numele Tatălui Meu vorbesc pentru Mine. ²⁶Însă voi nu Mă credeți pentru că nu sunteți din oile turmei Mele. ²⁷Oile Mele ascultă glasul Meu. Eu le cunosc și ele Mă urmează. ²⁸Le-am dat viață eternă și nu vor pieri niciodată. Și nimeni nu le va putea smulge din mâna Mea. ²⁹Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decât toți și nimeni nu le poate smulge din mâna Tatălui Meu. ³⁰Eu și Tatăl una suntem.“

³¹Atunci iudeii au ridicat iarăși pietre ca să-L ucidă. ³²„V-am arătat multe lucrări bune de la Tatăl. Pentru care din aceste lucrări încercați să Mă ucideți?“ le-a spus Isus.

³³Ei I-au zis: „Nu încercăm să Te ucidem pentru o lucrare bună, ci pentru blasfemia la adresa lui Dumnezeu și pentru că vrei să Te faci Dumnezeu, Tu, care nu ești decât un om.“

³⁴Isus le-a răspuns: „Nu este scris în Legea* voastră: «Eu am zis că sunteți dumnezei»¹? ³⁵Dacă Scriptura* îi numește «dumnezei» pe cei la care a venit Cuvântul lui Dumnezeu (și Scriptura nu poate fi

other sheep too. They are not in this flock here. I must lead them also. They will listen to my voice. In the future there will be one flock and one shepherd.¹ ¹⁷The Father loves me because I give my life. I give my life so that I can get it back again. ¹⁸No one takes my life away from me. I give my own life freely. I have the right to give my life, and I have the right to get it back again. This is what the Father told me.”

¹⁹Again the Jews were divided over what Jesus was saying. ²⁰Many of them said, “A demon* has come into him and made him crazy. Why listen to him?”

²¹But others said, “These aren’t the words of someone controlled by a demon. A demon cannot heal the eyes of a blind man.”

The Jewish Leaders Against Jesus

²²It was winter, and the time came for the Festival of Dedication² at Jerusalem. ²³Jesus was in the Temple* area at Solomon’s Porch.* ²⁴The Jewish leaders gathered around him. They said, “How long will you make us wonder about you? If you are the Christ,* then tell us clearly.”

²⁵Jesus answered, “I told you already, but you did not believe. I do miracles* in my Father’s name. These miracles show who I am. ²⁶But you do not believe, because you are not my sheep. ²⁷My sheep listen to my voice. I know them, and they follow me. ²⁸I give my sheep eternal life. They will never die, and no one can take them out of my hand. ²⁹My Father is the one who gave them to me, and he is greater than all.³ No one can steal my sheep out of his hand. ³⁰The Father and I are one.”

³¹Again the Jews there picked up stones to kill Jesus. ³²But he said to them, “The many wonderful things you have seen me do are from the Father. Which of these good things are you killing me for?”

³³They answered, “We are not killing you for any good thing you did. But you say things that insult God. You are only a man, but you say you are the same as God! That is why we are trying to kill you!”

³⁴Jesus answered, “It is written in your law that God said, ‘I said you are gods.’⁴ ³⁵This Scripture* called those people gods—the people who received God’s message. And Scripture is always

¹ 10:16 I have other sheep ... shepherd. Jesus means he has followers who are not Jews. See Jn. 11:52. ² 10:22 Festival of Dedication Hanukkah, a special week in December, when the Jewish people celebrated the rebuilding of the Jerusalem Temple in 165/164 B.C. ³ 10:29 he ... than all. Some Greek copies have “They are greater than all.” ⁴ 10:34 Quote from Ps. 82:6.

¹ 10:34 „Eu am zis ... dumnezei.” Ps. 82:6.

desființată), ³⁶atunci de ce Mă acuzați de blasfemie pe Mine, Cel pe care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume, pentru că am zis: «Eu sunt Fiul lui Dumnezeu»? ³⁷Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu Mă credeți. ³⁸Dar dacă le fac, chiar dacă nu Mă credeți pe Mine, credeți lucrările Mele, ca să înțelegeți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și că Eu sunt în Tatăl.“

³⁹Atunci ei au încercat din nou să-L prindă, dar le-a scăpat printre degete.

⁴⁰Isus S-a dus iarăși dincolo de Iordan, la locul unde botezase* Ioan înainte și a stat acolo. ⁴¹Mulți oameni au venit la El și au început să spună: „Ioan* nu a făcut nici o minune,* însă tot ce a spus el despre acest om era adevărat!“ ⁴²Și mulți oameni au crezut în El acolo.

Moartea lui Lazăr

11 ¹Era acolo un om bolnav, pe nume Lazăr, care trăia în Betania, cetatea în care locuiau Maria și sora ei, Marta. ²(Maria era femeia care-L unsese pe Domnul cu parfum și-I uscaseră picioarele cu părul ei.) Fratele ei, Lazăr, era bolnav. ³Surorile I-au trimis vorbă lui Isus, spunând: „Doamne, cel pe care îl iubești este bolnav.“

⁴Când a auzit Isus, a spus: „Această boală nu duce la moarte, ci este spre slava lui Dumnezeu, pentru că prin ea să I se aducă slavă Fiului lui Dumnezeu.“ ⁵Isus îi iubea pe Marta, pe sora ei și pe Lazăr. ⁶Însă, când a auzit că Lazăr este bolnav, a mai stat două zile în locul unde era. ⁷După aceea, le-a spus ucenicilor: „Haideti să ne întoarcem în Iudeea!“

⁸„Învățătorule, iudeii au încercat de curând să Te ucidă și Tu mergi din nou acolo?“ I-au spus ucenicii.

⁹Isus a răspuns: „Nu sunt douăsprezece ore de lumină pe zi? Dacă un om merge în timpul zilei, nu se împiedică pentru că vede lumina acestei lumi. ¹⁰Însă, dacă cineva merge noaptea, se împiedică pentru că nu are lumină să vadă.“

¹¹După aceste cuvinte, le-a spus: „Prietenul nostru Lazăr a adormit, dar Eu Mă voi duce și îl voi trezi.“

true. ³⁶So why do you accuse me of insulting God for saying, ‘I am God’s Son’? I am the one God chose and sent into the world. ³⁷If I don’t do what my Father does, then don’t believe what I say. ³⁸But if I do what my Father does, you should believe in what I do. You might not believe in me, but you should believe in the things I do. Then you will know and understand that the Father is in me and I am in the Father.”

³⁹They tried to get Jesus again, but he escaped from them.

⁴⁰Then he went back across the Jordan River to the place where John* used to baptize* people. Jesus stayed there, ⁴¹and many people came to him. They said, “John never did any miraculous signs,* but everything John said about this man is true.” ⁴²And many people there believed in Jesus.

The Death of Lazarus

11 ¹There was a man named Lazarus who was sick. He lived in the town of Bethany, where Mary and her sister Martha lived. ²(Mary is the same woman who later put perfume on the Lord and wiped his feet with her hair.) Mary’s brother was Lazarus, the man who was now sick. ³So Mary and Martha sent someone to tell Jesus, “Lord, your dear friend Lazarus is sick.”

⁴When Jesus heard this he said, “The end of this sickness will not be death. No, this sickness is for the glory* of God. This has happened to bring glory to the Son of God.” ⁵Jesus loved Martha and her sister and Lazarus. ⁶So when he heard that Lazarus was sick, he stayed where he was two more days ⁷and then said to his followers, “We should go back to Judea.”

⁸They answered, “But teacher, those Jews there tried to stone you to death. That was only a short time ago. Now you want to go back there?”

⁹Jesus answered, “There are twelve hours of light in the day. Whoever walks in the day will not stumble and fall because they can see with the light from the sun.¹ ¹⁰But whoever walks at night will stumble because there is no light.”

¹¹Then Jesus said, “Our friend Lazarus is now sleeping, but I am going there to wake him.”

¹11:9 from the sun Literally, “of this world.”

¹²„Doamne, dacă doarme, se va face bine“, I-au zis ucenicii.

¹³Isus vorbise despre moartea lui Lazăr, dar ei au crezut că vorbește despre somnul obișnuit. ¹⁴Atunci Isus le-a spus deschis: „Lazăr a murit. ¹⁵Și pentru voi Mă bucur că nu am fost acolo, ca să credeți. Dar să mergem la el!“

¹⁶Atunci Toma (numit și „Geamănul“) le-a zis celorlalți ucenici: „Haideți să mergem și noi, ca să murim împreună cu El!“

Isus în Betania

¹⁷Isus a plecat spre Betania și când a ajuns a aflat că Lazăr era în mormânt* de patru zile. ¹⁸Betania era aproape de Ierusalim, cam la trei kilometri depărtare, ¹⁹așa că mulți iudei veniseră să le viziteze pe Marta și pe Maria și să le mângâie pentru pierderea fratelui lor.

²⁰Când a auzit Marta că vine Isus, s-a dus să-L întâmpine, însă Maria a rămas acasă. ²¹„Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit!“, I-a spus Marta lui Isus. ²²„Însă chiar și acum știu că orice Îi vei cere lui Dumnezeu, El îți va da.“

²³Isus i-a zis: „Fratele tău va învia.“

²⁴„Știu că va învia“, a spus Marta, „la vremea învierii, în ziua de pe urmă.“

²⁵Isus i-a zis: „Eu sunt Învierea și Viața. Cel ce crede în Mine va trăi. ²⁶Și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri niciodată. Crezi aceasta?“

²⁷Ea i-a zis: „Da, Doamne! Cred că Tu ești Mesia, Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume!“

Isus plânge

²⁸Și după ce a spus Isus aceste lucruri, Marta a plecat, a chemat-o deoparte pe sora ei, Maria, și i-a zis: „Învățătorul este aici și te cheamă.“ ²⁹Auzind acestea, ea s-a ridicat repede și s-a dus la El. ³⁰(Isus nu intrase încă în sat; era tot în locul unde-L întâmpinase Marta.) ³¹Iudeii care erau cu ea în casă și o consolau, când au văzut-o pe Maria ridicându-se repede și plecând, au venit după ea crezând că se duce să plângă la mormânt. ³²Când Maria a ajuns unde era Isus și L-a văzut, a căzut la picioarele Lui și

¹²The followers answered, “But Lord, if he can sleep, he will get well.” ¹³They thought Jesus meant that Lazarus was literally sleeping, but he really meant that Lazarus was dead.

¹⁴So then Jesus said plainly, “Lazarus is dead. ¹⁵And I am glad I was not there. I am happy for you because now you will believe in me. We will go to him now.”

¹⁶Then Thomas, the one called “Twin,” said to the other followers, “We will go too. We will die there with Jesus.”

Jesus in Bethany

¹⁷Jesus arrived in Bethany and found that Lazarus had already been dead and in the tomb* for four days. ¹⁸Bethany was about two miles¹ from Jerusalem. ¹⁹Many Jews had come to see Martha and Mary. They came to comfort them about their brother Lazarus.

²⁰When Martha heard that Jesus was coming, she went out to greet him. But Mary stayed home. ²¹Martha said to Jesus, “Lord, if you had been here, my brother would not have died. ²²But I know that even now God will give you anything you ask.”

²³Jesus said, “Your brother will rise and be alive again.”

²⁴Martha answered, “I know that he will rise to live again at the time of the resurrection* on the last day.”

²⁵Jesus said to her, “I am the resurrection. I am life. Everyone who believes in me will have life, even if they die. ²⁶And everyone who lives and believes in me will never really die. Martha, do you believe this?”

²⁷Martha answered, “Yes, Lord. I believe that you are the Christ,* the Son of God. You are the one who was coming to the world.”

Jesus Cries

²⁸After Martha said these things, she went back to her sister Mary. She talked to Mary alone and said, “The Teacher is here. He is asking for you.” ²⁹When Mary heard this, she stood up and went quickly to Jesus. ³⁰He had not yet come into the village. He was still at the place where Martha met him. ³¹The Jews who were in the house comforting Mary saw her stand and leave quickly. They thought she was going to the tomb* to cry there. So they followed her. ³²Mary went to the place where Jesus was. When she saw him, she

¹11:18 *two miles* Literally, “15 *stadia*,” almost 3km.

I-a zis: „Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit.“

³³Isus, văzându-i plângând, pe ea și pe iudeii care erau cu ea, a fost profund tulburat și adânc mișcat în duhul Său, ³⁴și a zis: „Unde l-ați pus?“ „Doamne, vino și vezi!“ I-au răspuns ei.

³⁵Isus plângea.

³⁶„Iată cât de mult l-a iubit pe Lazăr!“ ziceau iudeii. ³⁷Dar unii dintre ei spuneau: „Acest om, care a deschis ochii orbului, nu putea să împiedice moartea lui Lazăr?“

Învierea lui Lazăr

³⁸Isus a fost din nou mișcat adânc în Sine și S-a dus la mormânt. Era o peșteră și avea o piatră așezată la intrare. ³⁹„Dați piatra la o parte!“ a zis Isus.

Iar sora mortului, Marta, I-a zis: „Doamne, miroase deja urât, pentru că este acolo de patru zile.“

⁴⁰Isus i-a spus: „Nu ți-am zis Eu că dacă vei crede vei vedea slava lui Dumnezeu?“

⁴¹Așa că au dat piatra la o parte, iar Isus Și-a ridicat privirea și a zis: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat. ⁴²Știu că întotdeauna Mă ascuți, însă vorbesc astfel pentru ca mulțimea care stă împrejur să creadă că Tu M-ai trimis.“ ⁴³După ce a spus acestea, a strigat: „Lazăre, vino afară!“ ⁴⁴Mortul a ieșit afară cu mâinile și picioarele legate în fâșii de pânză. Fața îi era înfășurată cu o pânză.

Și Isus le-a zis: „Dezlegați-l și lăsați-l să meargă!“

Sinedriul hotărăște să-L omoare pe Isus

(Mt. 26.1–5; Mc. 14.1–2; Lc. 22.1–2)

⁴⁵Mulți dintre iudeii care veniseră la Maria și care văzuseră ce făcuse Isus au crezut în El. ⁴⁶Însă unii dintre ei s-au dus la farisei* și le-au spus ce făcuse Isus. ⁴⁷Marele preot* și fariseii au convocat Sinedriul* și au zis: „Ce să facem? Acest om face multe minuni! ⁴⁸Dacă-L lăsăm să continue așa, toți vor crede în El. Iar romanii vor veni și vor distruge și Templul*, și poporul nostru.“

⁴⁹Însă unul dintre ei, Caiafa, care era mare preot* în acel an, le-a zis: „Nimic nu știți. ⁵⁰Și nici nu înțelegeți că este în folosul

bowed at his feet and said, “Lord, if you had been here, my brother would not have died.”

³³When Jesus saw Mary crying and the people with her crying too, he was very upset and deeply troubled. ³⁴He asked, “Where did you put him?”

They said, “Lord, come and see.”

³⁵Jesus cried.

³⁶And the Jews said, “Look! He loved Lazarus very much!”

³⁷But some of them said, “Jesus healed the eyes of the blind man. Why didn’t he help Lazarus and stop him from dying?”

Jesus Raises Lazarus From Death

³⁸Again feeling very upset, Jesus came to the tomb.* It was a cave with a large stone covering the entrance. ³⁹He said, “Move the stone away.”

Martha said, “But Lord, it has been four days since Lazarus died. There will be a bad smell.” Martha was the sister of the dead man.

⁴⁰Then Jesus said to her, “Remember what I told you? I said that if you believed, you would see God’s divine greatness.*”

⁴¹So they moved the stone away from the entrance. Then Jesus looked up and said, “Father, I thank you that you heard me. ⁴²I know that you always hear me. But I said these things because of the people here around me. I want them to believe that you sent me.” ⁴³After Jesus said this he called in a loud voice, “Lazarus, come out!” ⁴⁴The dead man came out. His hands and feet were wrapped with pieces of cloth. He had a handkerchief covering his face.

Jesus said to the people, “Take the cloth off of him and let him go.”

The Jewish Leaders Plan to Kill Jesus

(Mt. 26:1–5; Mk. 14:1–2; Lk. 22:1–2)

⁴⁵There were many Jews who came to visit Mary. When they saw what Jesus did, many of them believed in him. ⁴⁶But some of them went to the Pharisees* and told them what Jesus did. ⁴⁷Then the leading priests and Pharisees called a meeting of the high council. They said, “What should we do? This man is doing many miraculous signs.* ⁴⁸If we let him continue doing these things, everyone will believe in him. Then the Romans will come and take away our Temple* and our nation.”

⁴⁹One of the men there was Caiaphas. He was the high priest* that year. He said, “You people know nothing! ⁵⁰It is better for one man to die for

vostru să moară un singur om pentru mulți oameni, decât să fie distrus tot poporul!”

⁵¹Dar lucrul acesta nu l-a spus de la el însuși, ci fiindcă era mare preot în acel an, a profetizat că Isus va muri pentru popor, ⁵²și nu doar pentru poporul iudeu, ci și ca să-i adune într-unul singur pe toți copiii lui Dumnezeu, care fuseseră împrăștiați.

⁵³Din ziua aceea, ei au complotat să-L omoare. ⁵⁴Așa că Isus nu a mai mers pe față printre iudei, ci a plecat și S-a dus într-o localitate de lângă pustie, în cetatea numită Efraim. Și a stat acolo cu ucenicii Săi.

⁵⁵Paștele* evreiesc se apropia și mulți veneau de la țară la Ierusalim, înainte de Paște, să se pregătească prin spălări rituale pentru sărbătoare. ⁵⁶Îl căutau pe Isus și, stând în Templu, au început să se întrebe unii pe alții: „Ce credeți? Că nu va veni la sărbătoare?” ⁵⁷Marele preot și fariseii porunciseră că, dacă va ști cineva unde Se află Isus, să-i anunțe, ca să-L aresteze.

Maria îi toarnă parfüm pe picioare

(Mt. 26.6–13; Mc. 14.3–9)

12¹Cu șase zile înainte de Paște, Isus S-a dus în Betania, unde locuia Lazăr, cel pe care-l înviase din morți. ²Acolo I-au pregătit cina și Marta a servit la masă. Lazăr era unul dintre cei care mâncau cu El. ³Apoi, Maria a luat jumătate de litru dintr-un parfüm foarte scump, făcut din nard* curat. L-a turnat pe picioarele lui Isus și I-a uscat picioarele cu părul ei. Casa era plină cu miros de parfüm.

⁴Unul dintre ucenicii Lui, Iuda Iscarioteanul, care urma să-L trădeze, a zis: ⁵„De ce n-a fost vândut acest parfüm pe trei sute de monede de argint* care să fie date săracilor?” ⁶(Spunea lucrul acesta nu pentru că îl interesau săracii, ci pentru că era un hoț și de vreme ce el ținea punga cu bani, lua din ce se puneau în ea.)

⁷Isus a zis: „Las-o în pace! Căci ea l-a păstrat pentru ziua aceasta - ziua pregătirii pentru înmormântarea Mea. ⁸Pe săraci îi

the people than for the whole nation to be destroyed. But you don't realize this.”

⁵¹Caiaphas did not think of this himself. As that year's high priest, he was really prophesying* that Jesus would die for the Jewish people. ⁵²Yes, he would die for the Jewish people. But he would also die for God's other children scattered all over the world. He would die to bring them all together and make them one people.

⁵³That day the Jewish leaders began planning to kill Jesus. ⁵⁴So Jesus stopped traveling around openly among the Jews. He went away to a town called Ephraim in an area near the desert. He stayed there with his followers.

⁵⁵It was almost time for the Jewish Passover* festival. Many people from the country went to Jerusalem before the Passover. They went to do the special things to make themselves pure for the festival. ⁵⁶The people looked for Jesus. They stood in the Temple area and asked each other, “Is he coming to the festival? What do you think?” ⁵⁷But the leading priests and the Pharisees had given a special order about Jesus. They said that anyone who knew where he was must tell them so that they could arrest him.

Jesus in Bethany With His Friends

(Mt. 26:6–13; Mk. 14:3–9)

12¹Six days before the Passover* festival, Jesus went to Bethany. That is where Lazarus lived, the man Jesus raised from death. ²There they had a dinner for Jesus. Martha served the food, and Lazarus was one of the people eating with Jesus. ³Mary brought in a pint¹ of expensive perfume made of pure nard.* She poured the perfume on Jesus' feet. Then she wiped his feet with her hair. And the sweet smell from the perfume filled the whole house.

⁴Judas Iscariot, one of Jesus' followers, was there—the one who would later turn against him. Judas said, ⁵“That perfume was worth a full year's pay.² It should have been sold, and the money should have been given to the poor people.” ⁶But Judas did not really care about the poor. He said this because he was a thief. He was the one who kept the money box for the group of followers. And he often stole money from the box.

⁷Jesus answered, “Don't stop her. It was right for her to save this perfume for today—the day for me to be prepared for burial. ⁸You will always

¹ 12:3 *pint* Literally, *litra* or a Roman pound, equal to 327 grams (11.5 ounces). ² 12:5 *a full year's pay* Literally, “300 *denarii* (silver coins).” One coin, a Roman *denarius*, was the average pay for one day's work.

veți avea întotdeauna cu voi, însă pe Mine nu Mă veți avea întotdeauna.“

Planul împotriva lui Lazăr

⁹O mare mulțime de iudei, aflând că Isus era acolo, a venit nu numai pentru El, ci și ca să-l vadă pe Lazăr, pe care Isus îl înviase din morți. ¹⁰Așa că preoții cei mai importanți au plănuit să-l omoare și pe Lazăr ¹¹pentru că din cauza lui mulți iudei plecau de la ei și credeau în Isus.

Intrarea lui Isus în Ierusalim

(Mt. 21.1–11; Mc. 11.1–11; Lc. 19.28–40)

¹²A doua zi, când a auzit mulțimea care se adunase la sărbătoare că Isus vine în Ierusalim, ¹³oamenii au luat ramuri de palmieri și s-au dus să-L întâmpine, strigând:

„Laudă¹ Ție!

Binecuvântat să fie Cel ce vine
în Numele Domnului,

Împăratul lui Israel!“ *Psalmul 118.25–26*

¹⁴Isus a găsit un măgăruș și a încălecat pe el, după cum este scris:

¹⁵„Nu-ți fie teamă, cetate a Sionului!²

Iată, Împăratul tău vine
călare pe un măgăruș.“ *Zaharia 9.9*

¹⁶(La început, ucenicii nu au înțeles aceste lucruri, însă după ce Isus a fost slăvit și-au adus aminte că acestea au fost scrise despre El și că I se făcuseră toate aceste lucruri.)

Oamenii vorbesc despre Isus

¹⁷Oamenii care fuseseră cu El când l-a chemat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat dintre cei morți mărturiseau despre cele întâmplate. ¹⁸De aceea ieșise mulțimea să-L întâmpine: pentru că auziseră că El era Cel ce făcuse minunea. ¹⁹Fariseii* ziceau între ei: „Vedeți că planul nostru este zadarnic? Iată că lumea se duce după El!“

Isus vorbește despre viață și moarte

²⁰Unii dintre cei care veniseră să se închine la sărbătoare erau greci. ²¹Ei s-au dus la Filip, care era din Betsaida Galileii și l-au rugat: „Domnule, am vrea să-L vedem pe

have those who are poor with you.¹ But you will not always have me.”

The Plot Against Lazarus

⁹Many of the Jews heard that Jesus was in Bethany, so they went there to see him. They also went there to see Lazarus, the one Jesus raised from death. ¹⁰So the leading priests made plans to kill Lazarus too. ¹¹Because of him, many Jews were leaving them and believing in Jesus. That is why they wanted to kill Lazarus too.

Jesus Enters Jerusalem Like a King

(Mt. 21:1–11; Mk. 11:1–11; Lk. 19:28–40)

¹²The next day the people in Jerusalem heard that Jesus was coming there. These were the crowds of people who had come to the Passover* festival. ¹³They took branches of palm trees and went out to meet Jesus. They shouted,

““Praise² Him!

Welcome! God bless the one who comes in
the name of the Lord!” *Psalm 118:25–26*

God bless the King of Israel!”

¹⁴Jesus found a donkey and rode on it, as the Scriptures* say,

¹⁵“Do not be afraid, city of Zion!³

Look! Your king is coming.
He is riding on a young donkey.” *Zechariah 9:9*

¹⁶The followers of Jesus did not understand at that time what was happening. But after he was raised to glory,* they understood that this was written about him. Then they remembered that they had done these things for him.

¹⁷There were many people with Jesus when he raised Lazarus from death and told him to come out of the tomb.* Now they were telling others about what Jesus did. ¹⁸That’s why so many people went out to meet him—because they had heard about this miraculous sign* he did. ¹⁹So the Pharisees* said to each other, “Look! Our plan is not working. The people are all following him!”

Jesus Talks About Life and Death

²⁰There were some Greeks there too. These were some of the people who went to Jerusalem to worship at the Passover* festival. ²¹They went to Philip, who was from Betsaida, in Galilee.

¹ 12.13 *Laudă* lit. „Osana“, cuvânt evreiesc care înseamnă „mântuiește“, dar care a ajuns să fie o expresie a laudei.
² 12.15 *Sion* lit. fiică a Sionului, adică Ierusalim.

¹ 12:8 *You will ... with you* See Deut. 15:11. ² 12:13 *Praise* Literally, “*Hosanna*,” a Hebrew word used in praying to God for help. Here, it was probably a shout of celebration used in praising God or his Messiah.
³ 12:15 *city of Zion* Literally, “daughter of Zion,” meaning Jerusalem.

Isus!“ Filip s-a dus și i-a spus lui Andrei.
²²Apoi, Andrei și Filip au venit și I-au spus lui Isus.

²³Isus le-a răspuns: „A sosit timpul ca Fiul omului* să fie slăvit. ²⁴Vă spun adevărul: dacă grăuntele de grâu nu cade pe pământ și nu moare, rămâne o singură sămânță. Însă, dacă moare, va da o recoltă bogată. ²⁵Cel ce-și iubește viața o va pierde, dar cel ce urăște viața sa în această lume o va păstra pentru viața eternă. ²⁶Dacă Îmi slujește cineva, trebuie să Mă urmeze. Și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă Îmi slujește cineva, Tatăl îl va onora.“

Isus vorbește despre moartea Sa

²⁷„Inima Mea este tulburată și ce-aș putea spune? Să spun: «Tată, scapă-Mă de acest ceas al suferinței?» Dar tocmai pentru aceasta am venit în acest ceas. ²⁸Tată, slăvește Numele Tău!“

Atunci s-a auzit un glas din cer: „L-am slăvit și-l voi mai slăvi!“

²⁹Mulțimea care era acolo și auzise a început să spună că a tunat.

Alții spuneau: „I-a vorbit un înger.“

³⁰Isus a răspuns: „Glasul acesta nu s-a auzit pentru Mine, ci pentru voi. ³¹Acum este timpul pentru judecata acestei lumi. Acum va fi aruncat afară stăpânitorul acestei lumi. ³²Și când voi fi înălțat de pe pământ, voi atrage pe toți oamenii la Mine.“ ³³(Spunea aceasta ca să arate ca fel de moarte urma să aibă.)

³⁴„Noi am auzit din Lege că Cristosul* va rămâne pentru totdeauna, așa că de ce spui că Fiul omului* trebuie să fie înălțat? Cine este acest «Fiu al omului?»“, a întrebat mulțimea.

³⁵Isus le-a zis: „Lumina va mai fi printre voi doar pentru scurt timp. Mergeți cât timp aveți lumina, ca să nu vă ajungă din urmă întunericul. Căci cel ce merge în întuneric nu știe unde merge. ³⁶Cât timp aveți lumina, credeți în lumină, ca să fiți ai luminii.“ După ce a spus aceste lucruri, Isus a plecat și s-a ascuns de ei.

They said, “Sir, we want to meet Jesus.” ²²Philip went and told Andrew. Then Andrew and Philip went and told Jesus.

²³Jesus said to them, “The time has come for the Son of Man* to receive his glory.* ²⁴It is a fact that a grain of wheat must fall to the ground and die before it can grow and produce much more wheat. If it never dies, it will never be more than a single seed. ²⁵Those who love the life they have now will lose it. But those who are willing to give up their life in this world will keep it. They will have eternal life. ²⁶Whoever serves me must follow me. My servants must be with me everywhere I am. My Father will give honor to anyone who serves me.”

Jesus Talks About His Death

²⁷“Now I am very troubled. What should I say? Should I say, ‘Father save me from this time of suffering’? No, I came to this time so that I could suffer. ²⁸Father, do what will bring you glory*!”

Then a voice came from heaven, “I have already brought glory to myself. I will do it again.”

²⁹The people standing there heard the voice. They said it was thunder.

But others said, “An angel spoke to him!”

³⁰Jesus said, “That voice was for you and not for me. ³¹Now is the time for the world to be judged. Now the ruler of this world* will be thrown out. ³²I will be lifted up¹ from the earth. When that happens, I will draw all people to myself.” ³³Jesus said this to show how he would die.

³⁴The people said, “But our law says that the Christ* will live forever. So why do you say, ‘The Son of Man* must be lifted up’? Who is this ‘Son of Man’?”

³⁵Then Jesus said, “The light² will be with you for only a short time more. So walk while you have the light. Then the darkness* will not catch you. People who walk in the darkness don’t know where they are going. ³⁶So put your trust in the light while you still have it. Then you will be children of light.” When Jesus finished saying these things, he went away to a place where the people could not find him.

¹ 12:32 *lifted up* Meaning to be nailed to a cross and “lifted up” on it to die. It may also have a second meaning: to be “lifted up” from death to heaven. Also in verse 34. ² 12:35 *light* This means Christ, as in Jn. 1:5-9. Also, it is a symbol of goodness and truth, qualities associated with Christ and his kingdom.

Necredința iudeilor

³⁷Cu toate că făcuse atâtea semne înaintea lor, ei tot nu credeau în El, ³⁸pentru ca să se împlinească ce fusese zis de către profetul* Isaia:

„Doamne, cine a crezut mesajul nostru și cui i-a fost arătată puterea Domnului?“ *Isaia 53.1*

³⁹Prin urmare, nu au putut crede pentru că, așa cum a spus Isaia:

⁴⁰„El le-a orbit ochii și le-a împietrit inimile, ca să nu poată vedea cu ochii lor și să nu poată înțelege cu inimile lor, ca nu cumva să se întoarcă la Mine și să-i vindec.“ *Isaia 6.10*

⁴¹Isaia a spus acestea când a văzut slava lui Isus și a vorbit despre El.

⁴²Totuși mulți oameni, chiar și dintre conducători, au crezut în El. Însă din cauza fariseilor* nu-și recunoșteau credința pe față, ca să nu fie dați afară din sinagogă*.

⁴³Au iubit mai mult lauda care vine de la oameni decât lauda de la Dumnezeu.

Isus vorbește despre judecata oamenilor

⁴⁴Isus a strigat: „Cel ce crede în Mine, nu crede în Mine ci în Cel ce M-a trimis, ⁴⁵iar cel ce Mă vede Îl vede pe Cel ce M-a trimis. ⁴⁶Am venit ca lumină în lume pentru ca oricine crede în Mine să nu stea în întuneric.

⁴⁷Dacă aude cineva cuvintele Mele și nu ascultă de ele, Eu nu-l judec, pentru că am venit să mântuiesc lumea și nu să o judec.

⁴⁸Cine Mă respinge și nu vrea să primească cuvintele Mele are de cine să fie judecat. Cuvântul pe care vi l-am spus îl va judeca în ziua de pe urmă. ⁴⁹Căci Eu nu am vorbit de la Mine Însuși, ci de la Tatăl, care M-a trimis. El Însuși Mi-a poruncit ce trebuie să spun și cum trebuie să vorbesc. ⁵⁰Eu știu că porunca Sa este viață eternă. De aceea, ce spun Eu este întocmai ce Mi-a poruncit Tatăl să spun.“

Isus spală picioarele ucenicilor

13¹Era înainte de sărbătoarea Paștelui* și Isus știa că-I sosise timpul să părăsească această lume și să Se ducă la

Some Jews Refuse to Believe in Jesus

³⁷The people saw all these miraculous signs* Jesus did, but they still did not believe in him. ³⁸This was to give full meaning to what Isaiah the prophet* said,

“Lord, who believed what we told them? Who has seen the Lord’s power?” *Isaiah 53:1*

³⁹This is why the people could not believe. Because Isaiah also said,

⁴⁰“God made the people blind. He closed their minds. He did this so that they will not see with their eyes and understand with their minds. He did it so that they would not turn and be healed.” *Isaiah 6:10*

⁴¹Isaiah said this because he saw Jesus’ divine greatness.* So he spoke about him.

⁴²But many people believed in Jesus. Even many of the Jewish leaders believed in him, but they were afraid of the Pharisees,* so they did not say openly that they believed. They were afraid they would be ordered to stay out of the synagogue.* ⁴³They loved praise from people more than praise from God.

Jesus’ Teaching Will Judge People

⁴⁴Then Jesus said loudly, “Everyone who believes in me is really believing in the one who sent me. ⁴⁵Everyone who sees me is really seeing the one who sent me. ⁴⁶I came into this world as a light. I came so that everyone who believes in me would not stay in darkness.

⁴⁷“I did not come into the world to judge people. I came to save the people in the world. So I am not the one who judges those who hear my teaching and do not obey. ⁴⁸But there is a judge for all those who refuse to believe in me and do not accept what I say. The message I have spoken will judge them on the last day. ⁴⁹That is because what I taught was not from myself. The Father who sent me told me what to say and what to teach. ⁵⁰And I know that whatever he says to do will bring eternal life. So the things I say are exactly what the Father told me to say.”

Jesus Washes His Followers’ Feet

13¹It was almost time for the Jewish Passover* festival. Jesus knew that the time had come for him to leave this world and go back to the Father. Jesus had always loved the

Tatăl. El îi iubea pe cei care erau ai Săi în lume și i-a iubit până la capăt.

²În timpul cinei, când Diavolul pusese deja în mintea lui Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon, gândul să-L trădeze, ³Isus știa că Tatăl Îi dăduse putere asupra tuturor, că venise de la Dumnezeu și că Se ducea înapoi la Dumnezeu. ⁴Așa că S-a ridicat de la masă, Și-a pus deoparte haina și a luat un prosop cu care Și-a înfășurat mijlocul. ⁵Apoi a turnat apă într-un lighean și a început să spele picioarele ucenicilor Săi, după care le ștergea cu prosopul de la brâu.

⁶Când a ajuns la Simon Petru, acesta I-a zis: „Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?”

⁷Isus i-a răspuns: „Acum nu pricepi ce fac, dar vei înțelege după aceea.”

⁸Petru I-a spus: „Nu-mi vei spăla nici odată picioarele!”

Isus i-a răspuns: „Dacă Eu nu te spăl, nu vei avea un loc alături de Mine!”

⁹Simon Petru I-a zis: „Doamne, nu-mi spăla numai picioarele, ci și mâinile și capul!” Isus i-a zis:

¹⁰„Cine s-a îmbăiat, nu are nevoie să fie spălat decât pe picioare, căci tot trupul îi este curat. Voi sunteți curați, însă nu toți.”

¹¹(Îl știa pe cel care avea să-L trădeze. De aceea a spus: „Nu sunteți toți curați.”)

¹²După ce le-a spălat picioarele, Isus Și-a pus haina pe El, S-a întors la masă și le-a zis: „Înțelegeți voi ce v-am făcut Eu? ¹³Voi Mă numiți: «Învățător» și «Domn», și bine ziceți, căci sunt. ¹⁴Deci dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, atunci și voi ar trebui să vă spălați picioarele unul altuia. ¹⁵V-am dat un exemplu, ca să faceți și voi altora cum v-am făcut Eu. ¹⁶Vă spun adevărul: nici un sclav nu este mai mare decât stăpânul lui și nici un mesager nu este mai mare decât cel ce l-a trimis. ¹⁷Dacă știți aceste lucruri, veți fi fericiți dacă le și faceți.

¹⁸Nu vorbesc despre voi toți. Îi știu pe aceia pe care i-am ales, însă trebuie să se împlinească ce spune Scriptura*: «Cel ce mănâncă pâinea cu Mine s-a întors împotriva Mea.»¹ ¹⁹Vă spun acestea acum, înainte de a se întâmpla, pentru ca atunci când se

people in the world who were his. Now was the time he showed them his love the most.

²Jesus and his followers were at the evening meal. The devil had already persuaded Judas Iscariot to turn against Jesus. (Judas was the son of Simon.) ³The Father had given Jesus power over everything. Jesus knew this. He also knew that he had come from God. And he knew that he was going back to God. ⁴While they were eating, Jesus stood up and took off his robe. He got a towel and wrapped it around his waist. ⁵Then he poured water into a bowl and began to wash the followers' feet.¹ He dried their feet with the towel that was wrapped around his waist.

⁶He came to Simon Peter. But Peter said to him, “Lord, you should not wash my feet.”

⁷Jesus answered, “You don't know what I am doing now. But later you will understand.”

⁸Peter said, “No! You will never wash my feet.”

Jesus answered, “If I don't wash your feet, you are not one of my people.”

⁹Simon Peter said, “Lord, after you wash my feet, wash my hands and my head too!”

¹⁰Jesus said, “After a person has a bath, his whole body is clean. He needs only to wash his feet. And you are clean, but not all of you.”

¹¹Jesus knew who would turn against him. That is why he said, “Not all of you are clean.”

¹²When Jesus finished washing their feet, he put on his clothes and went back to the table. He asked, “Do you understand what I did for you? ¹³You call me ‘Teacher.’ And you call me ‘Lord.’ And this is right, because that is what I am. ¹⁴I am your Lord and Teacher. But I washed your feet. So you also should wash each other's feet. ¹⁵I did this as an example for you. So you should serve each other just as I served you. ¹⁶Believe me, servants are not greater than their master. Those who are sent to do something are not greater than the one who sent them. ¹⁷If you know these things, you will be happy if you do them.

¹⁸“I am not talking about all of you. I know the people I have chosen. But what the Scriptures* say must happen: ‘The man who shared my food has turned against me.’² ¹⁹I am telling you this now before it happens. Then when it happens,

¹13:5 wash ... feet A social custom of the first century, because people wore open sandals on very dusty roads. It was a humble duty, usually done by a servant. Also in verses 6–14. ²13:18 has turned against me' Literally, “has lifted up his heel against me.” Quote from Ps. 41:9.

¹13.18 Citat din Ps. 41.9.

vor întâmpla, să credeți că Eu sunt. ²⁰Vă spun adevărul: cine-l primește pe cel trimis de Mine, pe Mine Mă primește și cine Mă primește pe Mine, Îl primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine.“

Isus spune că va fi trădat

(Mt. 26:20–25; Mc. 14:17–21; Lc. 22:21–23)

²¹După ce a spus aceste cuvinte, Isus S-a tulburat mult și a mărturisit: „Vă spun adevărul: unul dintre voi Mă va trăda.“ ²²Ucenicii Lui au început să se uite unii la alții, neștiind despre care dintre ei vorbea. ²³Unul dintre ucenicii Săi, acela pe care Isus îl iubea, stătea întins la masă lângă Isus. ²⁴Așa că Simon Petru i-a făcut semn să întrebe cine este cel despre care vorbea.

²⁵Și ucenicul iubit s-a aplecat spre Isus și L-a întrebat: „Doamne, cine este?“

²⁶„Este acela căruia îi voi înmuia bucata de pâine și i-o voi da“, a răspuns Isus. Apoi a înmuiat bucata de pâine în farfurie, a luat-o și i-a dat-o lui Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon. ²⁷După ce a luat Iuda bucata de pâine, Satan a intrat în el. Și Isus i-a zis: „Fă repede ce trebuie să faci!“ ²⁸Însă nici unul dintre cei ce stăteau la masă nu știau de ce i-a vorbit astfel. ²⁹Unii credeau că, deoarece Iuda ținea punga cu bani, Isus îi spusese: „Cumpără ce avem nevoie pentru sărbătoarea!“ sau să dea săracilor câte ceva.

³⁰Așa că Iuda a luat bucata de pâine și a plecat imediat. Era noapte.

³¹După ce a plecat Iuda, Isus a zis: „Acum Fiul omului* a fost slăvit și Dumnezeu a fost slăvit prin El. ³²Și dacă Dumnezeu a fost slăvit prin El, atunci Dumnezeu Îl va slăvi pe Fiul prin El însuși și-L va slăvi curând.

³³Dragi copii, voi mai fi cu voi pentru scurtă vreme. Mă veți căuta și, după cum am spus iudeilor că, unde Mă duc Eu, ei nu pot veni, tot așa vă spun și vouă acum: «Nu puteți veni unde Mă duc Eu.»

³⁴Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții! Cum v-am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi! ³⁵Prin aceasta vor ști toți că sunteți ucenicii Mei: dacă vă veți arăta dragostea unii față de alții.“

you will believe that I AM.¹ ²⁰I assure you, whoever accepts the person I send also accepts me. And whoever accepts me also accepts the one who sent me.”

Jesus Tells Who Will Turn Against Him

(Mt. 26:20–25; Mk. 14:17–21; Lk. 22:21–23)

²¹After Jesus said these things, he felt very troubled. He said openly, “Believe me when I say that one of you will turn against me.”

²²His followers all looked at each other. They did not understand who Jesus was talking about. ²³One of the followers was next to Jesus and was leaning close to him. This was the one Jesus loved very much. ²⁴Simon Peter made signs to this follower to ask Jesus who he was talking about.

²⁵That follower leaned closer to Jesus and asked, “Lord, who is it that will turn against you?”

²⁶Jesus answered him, “I will dip this bread into the dish. The man I give it to is the man who will turn against me.” So Jesus took a piece of bread, dipped it and gave it to Judas Iscariot, the son of Simon. ²⁷When Judas took the bread, Satan* entered him. Jesus said to Judas, “What you will do—do it quickly!” ²⁸No one at the table understood why Jesus said this to Judas. ²⁹Since Judas was the one in charge of the money, some of them thought that Jesus meant for him to go and buy some things they needed for the feast. Or they thought that Jesus wanted him to go give something to the poor.

³⁰Judas ate the bread Jesus gave him. Then he immediately went out. It was night.

Jesus Talks About His Death

³¹When Judas was gone, Jesus said, “Now is the time for the Son of Man* to receive his glory.* And God will receive glory through him. ³²If God receives glory through him, he will give glory to the Son through himself. And that will happen very soon.”

³³Jesus said, “My children, I will be with you only a short time more. You will look for me, but I tell you now what I told the Jewish leaders: Where I am going you cannot come.

³⁴“I give you a new command: Love each other. You must love each other like I loved you. ³⁵All people will know that you are my followers if you love each other.”

¹ 13:19 / AM This is like the name of God used in the Old Testament. See Isa. 41:4; 43:10; Ex. 3:14. However, it can also mean “I am he (the Christ).”

Înștiințarea lui Petru*(Mt. 26:31–35; Mc. 14:27–31; Lc. 22:31–34)*

³⁶„Doamne, unde Te duci?“, I-a zis Simon Petru.

Isus i-a răspuns: „Nu Mă poți urma acum unde Mă duc, dar vei veni după Mine mai târziu“.

³⁷Petru I-a spus: „Doamne, de ce nu Te pot urma acum? Eu îmi voi da viața pentru Tine!“

³⁸„Îți vei da oare viața pentru Mine? Îți spun adevărul: înainte de a cânta cocoșul vei fi negat de trei ori faptul că Mă cunoști.“

Isus îi încurajează pe ucenici

14¹Isus a spus: „Inimile voastre nu trebuie să fie tulburate. Aveți credință în Dumnezeu și aveți credință în Mine! ²Casa Tatălui Meu are multe camere. (Dacă n-ar fi fost așa, v-aș fi spus.) Mă duc să pregătesc un loc pentru voi. ³Și dacă Mă duc să pregătesc un loc pentru voi, Mă voi întoarce din nou, ca să vă iau cu Mine și să puteți fi acolo unde sunt Eu. ⁴Voi știți calea spre locul în care Mă duc Eu.“

⁵„Doamne, nu știm unde Te duci! Cum putem noi să știm calea?“ I-a spus Toma.

⁶Isus i-a zis: „Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl altfel decât prin Mine. ⁷Dacă M-ați cunoaște, L-ați cunoaște și pe Tatăl. Și de acum Îl cunoașteți; și L-ați văzut.“

⁸Filip I-a spus: „Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne va fi de ajuns.“

⁹Isus i-a zis: „Am fost atâta timp cu voi și tu, Filipe, încă nu Mă cunoști? Cel ce M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl. Cum poți să spui: «Arată-ne pe Tatăl!»? ¹⁰Nu crezi tu că Eu sunt în Tatăl și că Tatăl este în Mine? Ceea ce vă spun nu vine de la Mine, ci Tatăl, care trăiește în Mine, Își face lucrarea. ¹¹Credeți-Mă că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine. Dacă nu, credeți măcar datorită acestor lucrări. ¹²Vă spun adevărul: cine crede în Mine va face lucrările pe care le fac Eu. Și va face lucrări mai mari decât acestea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl. ¹³Și orice veți cere în Numele Meu, aceea voi face, pentru ca Tatăl să fie slăvit prin Fiul. ¹⁴Dacă veți cere ceva în Numele Meu, aceea voi face.“

Mângâietorul — Duhul Sfânt

¹⁵„Dacă Mă iubiți, veți asculta de poruncile Mele. ¹⁶Și Eu Îl voi ruga pe Tatăl și El

Jesus Says Peter Will Deny Him*(Mt. 26:31–35; Mk. 14:27–31; Lk. 22:31–34)*

³⁶Simon Peter asked Jesus, “Lord, where are you going?”

Jesus answered, “Where I am going you cannot follow now. But you will follow later.”

³⁷Peter asked, “Lord, why can’t I follow you now? I am ready to die for you!”

³⁸Jesus answered, “Will you really give your life for me? The truth is, before the rooster crows, you will say three times that you don’t know me.”

Jesus Comforts His Followers

14¹Jesus said, “Don’t be troubled. Trust in God, and trust in me. ²There are many rooms in my Father’s house. I would not tell you this if it were not true. I am going there to prepare a place for you. ³After I go and prepare a place for you, I will come back. Then I will take you with me, so that you can be where I am. ⁴You know the way to the place where I am going.”

⁵Thomas said, “Lord, we don’t know where you are going, so how can we know the way?”

⁶Jesus answered, “I am the way, the truth, and the life. The only way to the Father is through me. ⁷If you really knew me, you would know my Father too. But now you know the Father. You have seen him.”

⁸Philip said to him, “Lord, show us the Father. That is all we need.”

⁹Jesus answered, “Philip, I have been with you for a long time. So you should know me. Anyone who has seen me has seen the Father too. So why do you say, ‘Show us the Father’? ¹⁰Don’t you believe that I am in the Father and the Father is in me? The things I have told you don’t come from me. The Father lives in me, and he is doing his own work. ¹¹Believe me when I say that I am in the Father and the Father is in me. Or believe because of the miracles* I have done.

¹²“I can assure you that whoever believes in me will do the same things I have done. And they will do even greater things than I have done, because I am going to the Father. ¹³And if you ask for anything in my name, I will do it for you. Then the Father’s glory* will be shown through the Son. ¹⁴If you ask me for anything in my name, I will do it.

The Promise of the Holy Spirit

¹⁵“If you love me, you will do what I command. ¹⁶I will ask the Father, and he will give you

vă va da un alt Mângâietor,¹ care să fie cu voi pentru totdeauna: ¹⁷Acela este Duhul adevărului, pe care lumea nu-L poate primi pentru că nu-L vede și nici nu-L cunoaște. Voi însă Îl cunoașteți pentru că trăiește cu voi și va fi cu voi.

¹⁸Nu vă voi lăsa orfani. Mă voi întoarce la voi. ¹⁹Peste puțin timp, lumea nu Mă va mai vedea, însă voi Mă veți vedea. Și pentru că Eu trăiesc, și voi veți trăi. ²⁰În ziua aceea veți ști că Eu sunt în Tatăl Meu și că voi sunteți în Mine, iar Eu sunt în voi. ²¹Cine primește poruncile Mele și ascultă de ele, acela Mă iubește. Cine Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu. Și Eu îl voi iubi și Mă voi face cunoscut lui.“

²²Iuda (nu Iuda Iscarioteanul) I-a spus: „Doamne, dar cum se face că Te vei arăta nouă, însă nu și lumii?“

²³Isus i-a răspuns: „Dacă Mă iubește cineva, va asculta de învățătura Mea și Tatăl Meu îl va iubi. Vom veni la el și vom locui împreună cu el. ²⁴Cine nu Mă iubește nu ascultă de învățătura Mea. Iar învățătura pe care o auziți nu este a Mea, ci a Tatălui Meu, care M-a trimis.

²⁵V-am spus aceste lucruri cât mai sunt cu voi. ²⁶Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt,* pe care Tatăl Îl va trimite în Numele Meu, vă va învăța totul și vă va aminti de tot ceea ce v-am spus.

²⁷Vă las pacea. Vă dau pacea Mea, însă nu așa cum o dă lumea. Să nu vi se tulbure inimile și să nu vă fie frică! ²⁸M-ați auzit spunând: «Plec și Mă voi întoarce la voi.» Dacă M-ați iubi, v-ați bucura că Mă duc la Tatăl, căci Tatăl este mai mare decât Mine. ²⁹V-am spus acum, înainte de a se întâmpla aceste lucruri, pentru ca atunci când se vor întâmpla, să credeți. ³⁰Nu voi mai vorbi mult cu voi, căci vine acela care conduce lumea aceasta. El nu are nici o putere asupra Mea. ³¹Acestea se întâmplă ca lumea să știe că-L iubesc pe Tatăl și că fac așa cum Mi-a poruncit El.

Veniți acum! Vom pleca de aici.“

Isus, Vița

15 ¹Eu sunt adevărata Viță și Tatăl Meu este viticultorul. ²El Îmi taie

another Helper¹ to be with you forever. ¹⁷The Helper is the Spirit of truth.² The people of the world cannot accept him, because they don't see him or know him. But you know him. He lives with you, and he will be in you.

¹⁸“I will not leave you all alone like children without parents. I will come back to you. ¹⁹In a very short time the people in the world will not see me any more. But you will see me. You will live because I live. ²⁰On that day you will know that I am in the Father. You will know that you are in me and I am in you. ²¹Those who really love me are the ones who not only know my commands but also obey them. My Father will love such people, and I will love them. I will show myself to them.”

²²Then Judas (not Judas Iscariot) said, “But Lord, why do you plan to show yourself to us, but not to the world?”

²³Jesus answered, “All who love me will obey my teaching. My Father will love them. My Father and I will come to them and live with them. ²⁴But anyone who does not love me does not obey my teaching. This teaching that you hear is not really mine. It is from my Father who sent me.

²⁵“I have told you all these things while I am with you. ²⁶But the Helper will teach you everything and cause you to remember all that I told you. This Helper is the Holy Spirit* that the Father will send in my name.

²⁷“I leave you peace. It is my own peace I give you. I give you peace in a different way than the world does. So don't be troubled. Don't be afraid. ²⁸You heard me say to you, ‘I am leaving, but I will come back to you.’ If you loved me, you would be happy that I am going back to the Father, because the Father is greater than I am. ²⁹I have told you this now, before it happens. Then when it happens, you will believe.

³⁰“I will not talk with you much longer. The ruler of this world* is coming. He has no power over me. ³¹But the world must know that I love the Father. So I do exactly what the Father told me to do.

“Come now, let's go.”

Jesus Is Like a Vine

15 ¹Jesus said, “I am the true vine, and my Father is the gardener. ²He cuts off every

¹ 14:16 *Helper* Or, “Comforter,” the Holy Spirit. Also in verse 26.

² 14:17 *Spirit of truth* The Holy Spirit. It was his work to help Jesus' followers understand God's truth. See Jn. 16:13.

¹14.16 *Mângâietor* sau Ajutor, adică Duhul Sfânt.

orice mlădiță care nu dă rod și curăță fiecare mlădiță ce dă rod, ca să dea și mai mult rod. ³Voi sunteți deja curați datorită învățurii pe care v-am dat-o. ⁴Rămâneți în Mine și Eu voi rămâne în voi. Așa cum nici o mlădiță nu poate da rod de la sine, dacă nu rămâne în viță, nici voi nu puteți să dați roade, dacă nu rămâneți în Mine.

⁵Eu sunt Vița și voi sunteți mlădițele. Cine rămâne în Mine dă roade multe, căci nu puteți face nimic fără Mine. ⁶Dacă cineva nu rămâne în Mine, este aruncat ca o mlădiță care nu dă roade și se va usca. Aceste mlădițe sunt adunate, aruncate în foc și arse.

⁷Dacă rămâneți în Mine și învățăturile Mele rămân în voi, puteți cere orice doriți și veți vedea acel lucru întâmplându-se. ⁸Prin aceasta este slăvit Tatăl Meu: prin faptul că dați cât mai multe roade și prin faptul că sunteți ucenicii Mei. ⁹După cum M-a iubit Tatăl pe Mine, așa v-am iubit și Eu pe voi. Rămâneți în dragostea Mea. ¹⁰Dacă ascultați de poruncile Mele, veți rămâne în dragostea Mea. După cum și Eu am ascultat de poruncile Tatălui Meu și rămân în dragostea Lui. ¹¹V-am spus aceste lucruri pentru ca bucuria Mea să fie în voi, iar bucuria voastră să fie deplină. ¹²Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit Eu. ¹³Cea mai mare dragoste pe care o poate arăta cineva este de a-și da viața pentru prietenii săi. ¹⁴Voi Îmi sunteți prieteni dacă împliniți poruncile Mele. ¹⁵Nu vă mai numesc «slujitori», căci un slujitor nu știe ce face stăpânul său. Ci vă numesc «prieteni», căci v-am făcut cunoscut tot ce am auzit de la Tatăl Meu. ¹⁶Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am pus să mergeți să aduceți roadă. Și roada voastră să rămână, astfel încât Tatăl să vă dea orice veți cere în Numele Meu. ¹⁷Aceasta vă poruncesc: să vă iubiți unii pe alții.

Ura lumii

¹⁸Dacă vă urăște lumea, amintiți-vă că pe Mine M-a urât mai întâi. ¹⁹Dacă ați fi ai lumii, lumea v-ar iubi ca pe ai săi. Însă voi nu sunteți ai lumii, de vreme ce Eu v-am

branch¹ of mine that does not produce fruit.² He also trims every branch that produces fruit to prepare it to produce even more. ³You have already been prepared to produce more fruit by the teaching I have given you. ⁴Stay joined to me and I will stay joined to you. No branch can produce fruit alone. It must stay connected to the vine. It is the same with you. You cannot produce fruit alone. You must stay joined to me.

⁵“I am the vine, and you are the branches. If you stay joined to me and I to you, you will produce plenty of fruit. But separated from me you won’t be able to do anything. ⁶If you don’t stay joined to me, you will be like a branch that has been thrown out and has dried up. All the dead branches like that are gathered up, thrown into the fire and burned. ⁷Stay joined together with me, and follow my teachings. If you do this, you can ask for anything you want, and it will be given to you. ⁸I want you to produce much fruit and show that you are my followers. This will bring glory* to my Father.

⁹“I have loved you as the Father has loved me. Now continue in my love. ¹⁰I have obeyed my Father’s commands, and he continues to love me. In the same way, if you obey my commands, I will continue to love you. ¹¹I have told you these things so that you can have the true happiness that I have. I want you to be completely happy. ¹²This is what I command you: Love each other as I have loved you. ¹³The greatest love people can show is to die for their friends. ¹⁴You are my friends if you do what I tell you to do. ¹⁵I no longer call you servants, because servants don’t know what their master is doing. But now I call you friends, because I have told you everything that my Father told me.

¹⁶“You did not choose me. I chose you. And I gave you this work: to go and produce fruit—fruit that will last. Then the Father will give you anything you ask for in my name. ¹⁷This is my command: Love each other.

Jesus Warns His Followers

¹⁸“If the world hates you, remember that they hated me first. ¹⁹If you belonged to the world, the world would love you like it loves its own people. But I have chosen you to be different from those

¹ 15:2 *branch* The “branches” are Jesus’ followers. See verse 5. ² 15:2 *produce fruit* Meaning the way Jesus’ followers must live to show they belong to him. See verses 7–10.

ales din lume, și de aceea lumea vă urăște. ²⁰Amintiți-vă ce v-am spus: «Slujitorul nu este mai mare decât stăpânul său.» Dacă M-au persecutat pe Mine, vă vor persecuta și pe voi. Dacă au ascultat de învățătura Mea, vor asculta și de a voastră. ²¹Vă vor face toate aceste lucruri din cauza Mea, căci ei nu-L cunosc pe Cel ce M-a trimis. ²²Dacă n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, nu ar fi fost vinovați de vreun păcat. Însă acum nu mai au nici o scuză pentru păcatele lor. ²³Cine Mă urăște pe Mine Îl urăște și pe Tatăl Meu. ²⁴Dacă nu aș fi făcut printre ei lucrări pe care nimeni altcineva nu le-a făcut, n-ar fi fost vinovați de păcat. Dar acum ei au văzut și totuși Ne urăsc, pe Mine și pe Tatăl. ²⁵Aceasta pentru a se împlini ce este scris în Legea* lor: «M-au urât fără nici un temei.»¹

²⁶Când va veni Mângâietorul, pe care Eu Îl voi trimite de la Tatăl (Duhul adevărului, care vine de la Tatăl), El va depune mărturie despre Mine. ²⁷Și voi veți depune mărturie, pentru că ați fost cu Mine de la început.

16 ¹V-am spus aceste lucruri ca să nu vă pierdeți credința. ²Vă vor da afară din sinagogă*, ba încă va veni vremea când oricine vă va omorî va gândi că Îi face un serviciu lui Dumnezeu. ³Vor face așa pentru că nu-L cunosc nici pe Tatăl, nici pe Mine. ⁴V-am spus acestea pentru ca atunci când va veni timpul ca ele să se întâmple să vă aduceți aminte că v-am spus despre ele. Nu v-am spus acestea la început pentru că eram cu voi.

Lucrarea Duhului Sfânt

⁵Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis și nici unul dintre voi nu Mă întreabă: «Unde Te duci?» ⁶Acum, pentru că v-am spus aceste lucruri, inimile voastre s-au umplut de tristețe. ⁷Vă spun adevărul: este mai bine pentru voi ca Eu să plec pentru că, dacă Eu nu plec, Mângâietorul nu va veni la voi. Dar dacă plec, Eu Îl voi trimite la voi. ⁸Când va veni, El va dovedi lumea vinovată în ceea ce privește păcatul, dreptatea și judecata. ⁹Cu privire la păcat, pentru că ei

in the world. So you don't belong to the world, and that is why the world hates you.

²⁰“Remember the lesson I told you: Servants are not greater than their master. If people treated me badly, they will treat you badly too. And if they obeyed my teaching, they will obey yours too. ²¹They will do to you whatever they did to me, because you belong to me. They don't know the one who sent me. ²²If I had not come and spoken to the people of the world, they would not be guilty of sin. But now I have spoken to them. So they have no excuse for their sin.

²³“Whoever hates me also hates my Father. ²⁴I did things among the people of the world that no one else has ever done. If I had not done those things, they would not be guilty of sin. But they have seen what I did, and still they hate me and my Father. ²⁵But this happened to make clear the full meaning of what is written in their law: ‘They hated me for no reason.’¹

²⁶“I will send you the Helper² from the Father. The Helper is the Spirit of truth³ who comes from the Father. When he comes, he will tell about me. ²⁷And you will tell people about me too, because you have been with me from the beginning.

16 ¹“I have told you all this so that you won't lose your faith when you face troubles. ²People will tell you to leave their synagogues* and never come back. In fact, the time will come when they will think that killing you would be doing service for God. ³They will do this because they have not known the Father, and they have not known me. ⁴I have told you all this now to prepare you. So when the time comes for these things to happen, you will remember that I warned you.

The Work of the Holy Spirit

“I did not tell you these things at the beginning, because I was with you then. ⁵Now I am going back to the one who sent me. And none of you asks me, ‘Where are you going?’ ⁶But you are filled with sadness because I have told you all this. ⁷Let me assure you, it is better for you that I go away. I say this because when I go away I will send the Helper to you. But if I did not go, the Helper would not come.

⁸“When the Helper comes, he will show the people of the world how wrong they are in regard to sin, being right with God, and judgment. ⁹He will prove that they are guilty of sin, because they

¹ 15:25 ‘They hated me for no reason’ These words could be from Ps. 35:19 or Ps. 69:4. ² 15:26 Helper Or, “Comforter,” the Holy Spirit. Also in 16:7, 8. ³ 15:26 Spirit of truth The Holy Spirit. It was his work to help Jesus' followers understand God's truth. See Jn. 16:13.

¹ 15.25 „M-au urât fără temei.” Ps. 35.19 sau 69.4.

nu cred în Mine. ¹⁰Cu privire la dreptate, pentru că Eu Mă duc la Tatăl și voi nu Mă veți mai vedea. ¹¹Cu privire la judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost deja condamnat.

¹²Mai am multe lucruri să vă spun, pe care însă nu le puteți duce acum. ¹³Dar când va veni El, Duhul adevărului, vă va îndruma în tot adevărul. Căci nu va vorbi de la Sine, ci va spune orice va fi auzit și vă va înștiința cu privire la lucrurile care vor urma. ¹⁴El Îmi va da slavă, căci va lua din ce este al Meu și vi-l va face cunoscut. Tot ce are Tatăl este al Meu. ¹⁵De aceea am spus că va lua din ce este al Meu și vi-l va face cunoscut.

Întristarea transformată în bucurie

¹⁶Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea și apoi, ceva mai târziu, Mă veți vedea din nou.“

¹⁷Unii dintre ucenici și-au zis unul altuia: „Ce vrea să ne spună când zice: «Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea» și: «Apoi, ceva mai târziu, Mă veți vedea din nou» și: «Pentru că Mă duc la Tatăl?»“ ¹⁸Apoi ziceau: „Ce vrea să spună cu «peste puțin timp»? Nu știm ce vrea să spună.“

¹⁹Isus știa că vroiau să-I pună întrebări, așa că le-a spus: „Discutați între voi din pricina acestor cuvinte pe care le-am spus: «Peste puțin timp nu Mă veți mai vedea» și: «Puțin mai târziu, Mă veți vedea din nou?»“ ²⁰Vă spun adevărul: voi veți plânge și vă veți jeli, dar lumea se va bucura. Voi veți fi triști, însă tristețea voastră se va transforma în bucurie. ²¹Când o femeie este gata să nască, este îndurerată pentru că i-a venit timpul să nască. Dar după ce s-a născut copilul uită de suferință, fiind bucuroasă că s-a născut un om în lume. ²²Așa și voi, sunteți triști acum, însă vă voi vedea din nou și inima voastră se va bucura, și nimeni nu va putea să vă fure bucuria. ²³În ziua aceea, nu-Mi veți mai pune întrebări. Vă spun adevărul: orice veți cere de la Tatăl, în Numele Meu, El vă va da. ²⁴Până acum nu ați cerut nimic în Numele Meu. Cereți și vi se va da, pentru ca bucuria voastră să fie deplină.

Biruința asupra lumii

²⁵V-am spus aceste lucruri în mod figurat. Vine vremea când nu vă voi mai vorbi

don't believe in me. ¹⁰He will show them how wrong they are about how to be right with God. The Helper will do this, because I am going to the Father. You will not see me then. ¹¹And he will show them how wrong their judgment is, because their leader¹ has already been condemned.

¹²“I have so much more to tell you, but it is too much for you to accept now. ¹³But when the Spirit* of truth comes, he will lead you into all truth. He will not speak his own words. He will speak only what he hears and will tell you what will happen in the future. ¹⁴The Spirit of truth will bring glory* to me by telling you what he receives from me. ¹⁵All that the Father has is mine. That is why I said that the Spirit will tell you what he receives from me.

Sadness Will Change to Happiness

¹⁶“After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again.”

¹⁷Some of the followers said to each other, “What does he mean when he says, ‘After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again?’ And what does he mean when he says, ‘Because I am going to the Father?’” ¹⁸They also asked, “What does he mean by ‘a short time’? We don't understand what he is saying.”

¹⁹Jesus saw that the followers wanted to ask him about this. So he said to them, “Are you asking each other what I meant when I said, ‘After a short time you won't see me. Then after another short time you will see me again?’” ²⁰The truth is, you will cry and be sad, but the world will be happy. You will be sad, but then your sadness will change to happiness.

²¹“When a woman gives birth to a baby, she has pain, because her time has come. But when her baby is born, she forgets the pain. She forgets because she is so happy that a child has been born into the world. ²²It is the same with you. Now you are sad, but I will see you again, and you will be happy. You will have a joy that no one can take away. ²³In that day you will not have to ask me about anything. And I assure you, my Father will give you anything you ask him for in my name. ²⁴You have never asked for anything in this way before. But ask in my name, and you will receive. And you will have the fullest joy possible.

Victory Over the World

²⁵“I have told you these things, using words that hide the meaning. But the time will come

¹ 16:11 *their leader* Literally, “the ruler of this world.” See “Satan” in the Word List.

în mod figurat, ci vă voi vorbi deschis despre Tatăl. ²⁶În ziua aceea, veți cere ceva în Numele Meu, și nu spun că Eu Îi voi cere Tatălui pentru voi. ²⁷Căci Tatăl Însuși vă iubește, pentru că voi M-ați iubit pe Mine și ați crezut că Eu am venit de la Dumnezeu. ²⁸Am venit de la Tatăl în lume, iar acum plec din lume și Mă duc la Tatăl.“

²⁹Ucenicii Săi au zis: „Iată că acum vorbești deschis și nu mai spui nici o pildă. ³⁰Acum știm că Tu cunoști totul și că nu ai nevoie de cineva să-Ți pună întrebări. De aceea credem că ai venit de la Dumnezeu.“

³¹Isus le-a răspuns: „Acum credeți? ³²Ascultați, vine timpul, și a și venit, când veți fi împrăștiați fiecare dintre voi pe la casele voastre și Mă veți lăsa singur. Dar Eu nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine.

³³V-am spus acestea ca să aveți pace în Mine. În lume veți avea necazuri, dar voi să aveți curaj și îndrăzneală. Eu am biruit lumea.“

Rugăciunea lui Isus

17 ¹După ce a spus aceste cuvinte, Isus Și-a ridicat privirea spre cer și a zis: „Tată, a sosit timpul! Slăvește-L pe Fiul Tău, pentru ca și Fiul să Te slăvească pe Tine, ²după cum I-ai dat autoritate peste toți oamenii, ca să dea viață eternă tuturor celor pe care Tu I-ai dat. ³Aceasta este viața eternă: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Cristos,* pe care L-ai trimis Tu. ⁴Eu Te-am slăvit pe pământ și am terminat lucrarea pe care Mi-ai dat-o să o fac. ⁵Și acum, Tată, dă-Mi slava în prezența Ta—slava pe care am avut-o cu Tine înainte de crearea lumii.

⁶Am făcut cunoscut Numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat din lume. Ei erau ai Tăi, dar Mi i-ai dat Mie și ei au ascultat de învățătura Ta. ⁷Acum ei știu că tot ce Mi-ai dat vine de la Tine. ⁸Le-am dat învățăturile pe care Tu Mi le-ai dat și le-au primit. Au înțeles cu adevărat că Eu vin de la Tine și au crezut că Tu M-ai trimis. ⁹Mă rog pentru ei. Nu Mă rog pentru lume, ci pentru aceia pe care Tu Mi i-ai dat, căci sunt ai Tăi.

when I will not use words like that to tell you things. I will speak to you in plain words about the Father. ²⁶Then you will be able to ask the Father for things in my name. I'm not saying that I will have to ask the Father for you. ²⁷The Father himself loves you because you have loved me. And he loves you because you have believed that I came from God. ²⁸I came from the Father into the world. Now I am leaving the world and going back to the Father.”

²⁹Then his followers said, “You are already speaking plainly to us. You are not using words that hide the meaning. ³⁰We can see now that you know all things. You answer our questions even before we ask them. This makes us believe that you came from God.”

³¹Jesus said, “So now you believe? ³²Listen to me. A time is coming when you will be scattered, each to his own home. In fact, that time is already here. You will leave me, and I will be alone. But I am never really alone, because the Father is with me.

³³“I have told you these things so that you can have peace in me. In this world you will have trouble. But be brave! I have defeated the world!”

Jesus Prays for Himself and His Followers

17 ¹After Jesus said these things, he looked toward heaven and prayed, “Father, the time has come. Give glory* to your Son so that the Son can give glory to you. ²You gave the Son power over all people so that he could give eternal life to all those you have given to him. ³And this is eternal life: that people can know you, the only true God, and that they can know Jesus Christ, the one you sent. ⁴I finished the work you gave me to do. I brought you glory on earth. ⁵And now, Father, give me glory with you. Give me the glory I had with you before the world was made.

⁶“You gave me some people from the world. I have shown them what you are like. They belonged to you, and you gave them to me. They have obeyed your teaching. ⁷Now they know that everything I have come from you. ⁸I told them the words you gave me, and they accepted them. They realized the fact that I came from you and believed that you sent me. ⁹I pray for them now. I am not praying for the people in the world. But I am praying for these people you gave me, because

¹⁰Tot ceea ce este al Meu este al Tău și ce este al Tău este al Meu și Eu sunt slăvit prin ei. ¹¹Eu vin la Tine și nu mai sunt în lume însă ei sunt încă în lume. Sfinte Tată, păzește-i în Numele Tău, pe care Tu Mi l-ai dat Mie, pentru ca ei să fie una, ca Noi. ¹²Cât timp am fost cu ei, i-am păzit Eu, prin puterea Numelui Tău, pe care Tu Mi l-ai dat Mie. I-am apărat Eu și nici unul dintre ei nu a pierit, în afară de cel sortit pieirii, ca să fie împlinită Scriptura*.

¹³Acum vin la Tine. Însă Eu spun aceste lucruri cât sunt în lume pentru ca ei să aibă bucuria Mea deplină în inimile lor. ¹⁴Le-am dat Cuvântul Tău, dar lumea i-a urât, căci ei nu sunt ai lumii, așa cum nici Eu nu sunt al lumii. ¹⁵Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de Cel Rău. ¹⁶Ei nu sunt ai lumii, așa cum nici Eu nu sunt al lumii. ¹⁷Sfințește-i prin adevăr. Cuvântul Tău este adevăr. ¹⁸După cum Tu M-ai trimis pe Mine în lume, așa i-am trimis și Eu pe ei în lume. ¹⁹Mă sfințesc de dragul lor, pentru ca și ei să se sfințească prin adevăr.

²⁰Eu nu Mă rog numai pentru ei, ci și pentru cei ce vor crede în Mine datorită învățaturii lor, ²¹pentru ca ei să fie una, după cum și Tu, Tată, ești în Mine iar Eu sunt în Tine. Fie ca și ei să fie una în Noi, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. ²²Le-am dat slava pe care Tu Mi-ai dat-o pentru ca ei să fie una, tot așa cum Noi suntem una. ²³Eu în ei și Tu în Mine pentru ca ei să fie una pe deplin și lumea să știe că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit, cum M-ai iubit și pe Mine.

²⁴Tată, vreau ca acolo unde sunt Eu să fie și cei pe care Mi i-ai dat, pentru ca ei să vadă slava Mea, slava pe care Tu Mi-ai dat-o, căci M-ai iubit înainte de crearea lumii. ²⁵Dreptule Tată, lumea nu Te cunoaște, dar Eu Te cunosc și aceștia știu că Tu M-ai trimis. ²⁶Le-am făcut cunoscut Numele Tău și îl voi mai face cunoscut, pentru ca dragostea pe care Mi-ai arătat-o Tu să fie în ei și Eu să fiu în ei.“

they are yours. ¹⁰All I have is yours, and all you have is mine. And my glory is seen in them.

¹¹“Now I am coming to you. I will not stay in the world, but these followers of mine are still in the world. Holy Father, keep them safe by the power of your name—the name you gave me. Then they will be one, just as you and I are one. ¹²While I was with them, I kept them safe by the power of your name—the name you gave me. I protected them. And only one of them was lost—the one who was sure to be lost. This was to show the truth of what the Scriptures* said would happen.

¹³“I am coming to you now. But I pray these things while I am still in the world. I say all this so that these followers can have the true happiness that I have. I want them to be completely happy. ¹⁴I have given them your teaching. And the world has hated them, because they don’t belong to the world, just as I don’t belong to the world.

¹⁵“I am not asking you to take them out of the world. But I am asking that you keep them safe from the Evil One.* ¹⁶They don’t belong to the world, just as I don’t belong to the world. ¹⁷Make them ready for your service through your truth. Your teaching is truth. ¹⁸I have sent them into the world, just as you sent me into the world. ¹⁹I am making myself completely ready to serve you. I do this for them, so that they too might actually be qualified for your service.

²⁰“I pray not only for these followers but also for those who will believe in me because of their teaching. ²¹Father, I pray that all who believe in me can be one. You are in me and I am in you. I pray that they can also be one in us, so that the world will believe that you sent me. ²²I have given them the glory that you gave me. I gave them this glory so that they can be one, just as you and I are one. ²³I will be in them, and you will be in me. So they will be completely one. Then the world will know that you sent me and that you loved them just as you loved me.

²⁴“Father, I want these people you have given me to be with me in every place I am. I want them to see my glory—the glory you gave me because you loved me before the world was made. ²⁵Father, you are the one who always does what is right. The world does not know you, but I know you, and these followers of mine know that you sent me. ²⁶I showed them what you are like, and I will show them again. Then they will have the same love that you have for me, and I will live in them.”

Prinderea lui Isus*(Mt. 26.47-56; Mc. 14.43-50; Lc. 22.47-53)*

18¹După ce a spus Isus aceste cuvinte, a trecut dincolo de valea Chedron împreună cu ucenicii Săi. Acolo era o grădină în care a intrat cu ucenicii. ²Iuda, care L-a trădat, cunoștea acest loc pentru că Isus Se întâlnise de multe ori acolo cu ucenicii Lui. ³Așa că Iuda a luat grupul de soldați și gărzi trimis de către marii preoți și de farisei* și a venit acolo cu lămpi, torțe și arme.

⁴Isus, care știa tot ce avea să I se întâmple, a pășit înainte și le-a spus: „Pe cine căutați?”

⁵„Pe Isus Nazarineanul“, I-au răspuns ei.

El le-a zis: „Eu sunt.“ (Iuda, trădătorul, stătea acolo cu ei.) ⁶Când le-a zis: „Eu sunt“, s-au dat înapoi și au căzut la pământ.

⁷Așa că i-a întrebat încă o dată: „Pe cine căutați?”

„Pe Isus Nazarineanul“, au zis ei.

⁸Isus le-a răspuns: „V-am spus că Eu sunt. Și dacă Mă căutați pe Mine, lăsați-i pe acești oameni să plece.“ ⁹A vorbit astfel, ca să se împlinească ce spusese: „Nu am pierdut pe nici unul dintre cei care Mi-au fost încredințați.“

¹⁰Iar Simon Petru, care avea o sabie, a scos-o și a lovit slujitorul marelui preot, tăindu-i urechea dreaptă. (Numele robului era Malhus.) ¹¹Atunci Isus i-a zis lui Petru: „Bagă-ți sabia în teacă! Să nu beau paharul suferinței pe care Mi l-a dat Tatăl?”

Isus înaintea lui Ana*(Mt. 26.57-58; Mc. 14.53-54; Lc. 22.54)*

¹²Grupul de soldați, împreună cu căpitanul și cu gărzile iudeilor L-au arestat pe Isus și L-au legat. ¹³L-au dus întâi la Ana, socrul lui Caiafa, care era mare preot* în acel an. ¹⁴(Caiafa era cel care-i sfătuisese pe conducătorii iudeilor că era mai bine să moară un singur om pentru popor.)

Jesus Is Arrested*(Mt. 26:47-56; Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53)*

18¹When Jesus finished praying, he left with his followers and went across the Kidron Valley. He went into a garden there, his followers still with him.

²Judas, the one who turned against him, knew where this place was. He knew because Jesus often met there with his followers. ³So Judas led a group of soldiers to the garden, along with some guards from the leading priests and the Pharisees.* They were carrying torches, lanterns, and weapons.

⁴Jesus already knew everything that would happen to him. So he went out and asked them, “Who are you looking for?”

⁵They answered, “Jesus from Nazareth.”

He said, “I am Jesus.”¹(Judas, the one who turned against him, was standing there with them.) ⁶When Jesus said, “I am Jesus,” the men moved back and fell to the ground.

⁷He asked them again, “Who are you looking for?”

They said, “Jesus from Nazareth.”

⁸Jesus said, “I told you that I am Jesus. So if you are looking for me, let these other men go free.” ⁹This was to show the truth of what Jesus said earlier: “I have not lost anyone you gave me.”

¹⁰Simon Peter had a sword, which he pulled out and struck the servant of the high priest,* cutting off his right ear. (The servant’s name was Malchus.) ¹¹Jesus said to Peter, “Put your sword back in its place! I must drink from the cup² the Father has given me.”

Jesus Is Brought Before Annas*(Mt. 26:57-58; Mk. 14:53-54; Lk. 22:54)*

¹²Then the soldiers with their commander and the Jewish guards arrested Jesus. They tied him ¹³and brought him to Annas, the father-in-law of Caiaphas. Caiaphas was the high priest* that year. ¹⁴He was also the one who had told the other Jewish leaders that it would be better if one man died for all the people.

¹ 18:5 “I am Jesus” Literally, “I am,” which could have the same meaning here that it has in 8:24, 28, 58; 13:19. Also in verse 8. ² 18:11 cup A symbol of suffering. Jesus used the idea of drinking from a cup to mean accepting the suffering he would face in the terrible events that were soon to come.

Petru spune că nu-L cunoaște pe Isus*(Mt. 26.69–70; Mc. 14.66–68; Lc. 22.55–57)*

¹⁵Simon Petru și cu un alt ucenic Îl urmau pe Isus. Acest ucenic era cunoscut de marele preot, așa că a intrat cu Isus în curtea marelui preot, ¹⁶iar Petru a rămas afară, lângă poartă. Celălalt ucenic, care era cunoscut marelui preot, a ieșit și a vorbit cu portăreasa și l-a luat înăuntru pe Petru. ¹⁷Atunci slujitoarea care era portăreasă i-a zis lui Petru: „Nu cumva ești și tu unul dintre ucenicii acestui om?”

„Nu sunt!”, i-a răspuns Petru.

¹⁸Slujitorii și gărzile Templului* făcuseră un foc de cărbuni și stăteau în jurul lui, pentru că era frig și se încălzeau la el. Petru stătea și el cu ei și se încălzea.

Marele preot îi pune întrebări lui Isus*(Mt. 26.59–66; Mc. 14.55–64; Lc. 22.66–71)*

¹⁹Marele preot* L-a întrebat pe Isus despre ucenicii Săi și despre învățătura Sa. ²⁰Isus i-a răspuns: „Am vorbit deschis tuturor. Întotdeauna i-am învățat pe oameni în sinagogă* și în Templu*, acolo unde se întâlnesc toți iudeii. Nu am spus nimic pe ascuns. ²¹De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am spus. Ei știu cu siguranță ce le-am spus!”

²²Când a vorbit astfel, un soldat din garda Templului, care stătea în apropiere, l-a dat o palmă lui Isus, zicând: „Cum îndrăznești Tu să-i răspunzi așa marelui preot?”

²³Isus i-a răspuns: „Dacă am spus ceva greșit, dovedește ce a fost greșit. Dar dacă am vorbit drept, de ce Mă lovești?”

²⁴Atunci Ana L-a trimis legat la marele preot Caiafa.

Petru neagă din nou*(Mt. 26.71–75; Mc. 14.69–72; Lc. 22.58–62)*

²⁵Simon Petru stătea și se încălzea lângă foc. Așa că a fost întrebat: „Nu cumva ești unul dintre ucenicii Lui?”

Însă el a negat, spunând: „Nu sunt!”

²⁶Unul dintre slujitorii marelui preot,* o rudă a celui căruia Petru îi tăiasse urechea, a spus: „Nu te-am văzut eu cu El în grădină?”

²⁷Petru a negat din nou și imediat a cântat cocoșul.

Peter Lies About Knowing Jesus*(Mt. 26:69–70; Mk. 14:66–68; Lk. 22:55–57)*

¹⁵Simon Peter and another one of Jesus' followers went with Jesus. This follower knew the high priest.* So he went with Jesus into the yard of the high priest's house. ¹⁶But Peter waited outside near the door. The follower who knew the high priest came back outside and spoke to the gatekeeper. Then he brought Peter inside. ¹⁷The girl at the gate said to Peter, “Are you also one of the followers of that man?”

Peter answered, “No, I am not!”

¹⁸It was cold, so the servants and guards had built a fire. They were standing around it, warming themselves, and Peter was standing with them.

The High Priest Questions Jesus*(Mt. 26:59–66; Mk. 14:55–64; Lk. 22:66–71)*

¹⁹The high priest* asked Jesus questions about his followers and what he taught them. ²⁰Jesus answered, “I have always spoken openly to all people. I always taught in the synagogues* and in the Temple* area. All the Jews come together there. I never said anything in secret. ²¹So why do you question me? Ask the people who heard my teaching. They know what I said.”

²²When Jesus said this, one of the guards standing there hit him. The guard said, “You should not talk to the high priest like that!”

²³Jesus answered, “If I said something wrong, tell everyone here what was wrong. But if what I said is right, then why do you hit me?”

²⁴So Annas sent Jesus to Caiaphas the high priest. He was still tied.

Peter Lies Again*(Mt. 26:71–75; Mk. 14:69–72; Lk. 22:58–62)*

²⁵Simon Peter was standing at the fire, keeping himself warm. The other people said to Peter, “Are you one of the followers of that man?”

Peter denied it. He said, “No, I am not.”

²⁶One of the servants of the high priest* was there. He was a relative of the man whose ear Peter had cut off. The servant said, “I think I saw you with him in the garden!”

²⁷But again Peter said, “No, I was not with him!” As soon as he said this, a rooster crowed.

Isus înaintea lui Pilat*(Mt. 27.1–2, 11–31; Mc. 15.1–20; Lc. 23.1–25)*

²⁸Apoi L-au dus pe Isus de la casa lui Caiafa la Palatul Guvernatorului. Era dimineața, devreme. Numai că iudeii nu au intrat în Palat, ca să nu se întineze și ca să poată mânca Paștele*. ²⁹De aceea Pilat* a ieșit afară la ei și le-a zis: „Ce acuzație aduceți împotriva acestui om?”

³⁰Ei i-au răspuns: „Dacă acest om nu ar fi fost un răufăcător, nu L-am fi dat pe mâna ta!”

³¹„Luați-L voi și judecați-L după Legea* voastră!“, le-a spus Pilat.

Și iudeii i-au zis: „Nouă nu ne este permis să omorâm pe nimeni.“ ³²Acestea s-au întâmplat pentru a se împlini cuvintele lui Isus cu privire la moartea de care avea să moară.

³³Pilat s-a întors în Palat, L-a chemat pe Isus și I-a zis: „Ești Tu Împăratul iudeilor?”

³⁴„Spui lucrul acesta de la tine însuși sau ți-au vorbit alții despre Mine?“, I-a întrebat Isus.

³⁵Pilat a răspuns: „Sunt eu oare iudeu? Propriul Tău popor și marii preoți mi Te-au dat pe mână. Ce ai făcut?”

³⁶„Împărăția Mea nu este din această lume. Căci dacă Împărăția Mea ar fi fost din această lume, slujitorii Mei s-ar fi luptat să nu fiu dat pe mâna iudeilor. Însă Împărăția Mea nu este de aici“, a răspuns Isus.

³⁷Atunci Pilat I-a spus: „Deci ești împărat?”

„Tu spui că sunt împărat. M-am născut pentru aceasta și tot pentru aceasta am venit în lume: să depun mărturie despre adevăr. Oricine este de partea adevărului ascultă glasul Meu“, a răspuns Isus.

³⁸Pilat L-a întrebat: „Ce este adevărul?” După ce a spus aceasta, Pilat a ieșit din nou la iudei și le-a zis: „Nu-I găsesc nici o vină pentru care să-L condamn. ³⁹Dar, pentru că aveți obicei să vă eliberez pe cineva de Paște, vreți să vi-L eliberez pe «Împăratul iudeilor»?”

⁴⁰Însă ei au strigat din nou: „Nu pe El, ci pe Baraba!” (Baraba era un răsculat.)

19¹Apoi, Pilat L-a luat pe Isus și a dat ordin să fie biciuit. ²Soldații au

Jesus Is Brought Before Pilate*(Mt. 27:1–2, 11–31; Mk. 15:1–20; Lk. 23:1–25)*

²⁸Then the guards took Jesus from Caiaphas' house to the Roman governor's palace. It was early in the morning. The Jews there would not go inside the palace. They did not want to make themselves unclean,¹ because they wanted to eat the Passover* meal. ²⁹So Pilate went outside to them and asked, “What do you say this man has done wrong?”

³⁰They answered, “He is a bad man. That is why we brought him to you.”

³¹Pilate said to them, “You take him yourselves and judge him by your own law.”

The Jewish leaders answered, “But your law does not allow us to punish anyone by killing them.” ³²(This was to show the truth of what Jesus said about how he would die.)

³³Then Pilate went back inside the palace. He called for Jesus and asked him, “Are you the king of the Jews?”

³⁴Jesus said, “Is that your own question, or did other people tell you about me?”

³⁵Pilate said, “I'm not a Jew! It was your own people and their leading priests who brought you before me. What have you done wrong?”

³⁶Jesus said, “My kingdom does not belong to this world. If it did, my servants would fight so that I would not be handed over to the Jewish leaders. No, my kingdom is not an earthly one.”

³⁷Pilate said, “So you are a king.”

Jesus answered, “You are right to say that I am a king. I was born for this: to tell people about the truth. That is why I came into the world. And everyone who belongs to the truth listens to me.”

³⁸Pilate said, “What is truth?” Then he went out to the Jewish leaders again and said to them, “I can find nothing against this man. ³⁹But it is one of your customs for me to free one prisoner to you at the time of the Passover. Do you want me to free this ‘king of the Jews’?”

⁴⁰They shouted back, “No, not him! Let Barabbas go free!” (Barabbas was a rebel.)

19¹Then Pilate ordered that Jesus be taken away and whipped. ²The soldiers made a

¹ 18:28 *unclean* Going into a non-Jewish place would ruin the special cleansing the Jews did to make themselves fit for worship. See Jn. 11:55.

făcut o cunună din ramuri de spini și I-au pus-o pe cap. L-au îmbrăcat într-o robă purpurie ³și veneau la El, zicându-I: „Trăiască Împăratul iudeilor!” și-L pălmuiau.

⁴Pilat a ieșit încă o dată și le-a zis: „Iată, vi-L mai aduc afară o dată, ca să știți că Eu nu-I găsec nici o vină pentru care să-L condamn.” ⁵Atunci Isus a ieșit afară, purtând cununa de spini și roba purpurie. Pilat le-a zis: „Iată omul!”

⁶Când L-au văzut mării preoți și gărzile Templului, au strigat: „Răstignește-L! Răstignește-L!”

Pilat le-a zis: „Luați-L voi și răstigniți-L! Căci eu nu-I găsec nici o vină pentru care să-L condamn.”

⁷Iudeii i-au răspuns: „Noi avem o Lege și, potrivit acestei Legi, trebuie să moară pentru că a pretins că este Fiul lui Dumnezeu!”

⁸Când a auzit Pilat acest lucru, s-a înspăimântat foarte tare ⁹și s-a dus din nou în Palat. „De unde ești?”, I-a zis lui Isus. Însă Isus nu i-a răspuns. ¹⁰„Nu vrei să-Mi vorbești?”, I-a spus Pilat. „Știi că am putere să Te eliberez și am putere să Te răstignesc?”

¹¹Isus i-a răspuns: „N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dată de Dumnezeu. De aceea, omul care M-a trădat ție este vinovat de un păcat și mai mare.”

¹²Auzind acestea, Pilat a încercat să-L elibereze, însă iudeii au strigat: „Dacă-I dai drumul, nu ești prieten cu Cezar! Oricine pretinde că este împărat este împotriva Cezarului!”

¹³Când a auzit Pilat aceste cuvinte, L-a scos afară pe Isus și a stat pe scaunul de judecată, într-un loc numit „Pardoseala pietruită” (care în ebraică se numește „Gabata”). ¹⁴Era în vinerea Paștelui, pe la amiază. Pilat le-a spus iudeilor: „Iată-L pe Împăratul vostru!”, dar ei au început să strige:

¹⁵„Ia-L! Ia-L! Răstignește-L!”

Pilat le-a zis: „Să-L răstignesc pe Împăratul vostru?”

Preoții cei mai importanți au răspuns: „Nu avem alt împărat decât pe Cezar!”

¹⁶Atunci Pilat L-a dat să fie răstignit. Așa că L-au luat pe Isus și L-au dus să-L răstignească.

crown from thorny branches and put it on his head. Then they put a purple robe around him. ³They kept coming up to him and saying, “Hail to the king of the Jews!” And they hit him in the face.

⁴Again Pilate came out and said to the Jewish leaders, “Look! I am bringing Jesus out to you. I want you to know that I find nothing I can charge him with.” ⁵Then Jesus came out wearing the crown of thorns and the purple robe. Pilate said to the Jews, “Here is the man!”

⁶When the leading priests and the Jewish guards saw Jesus they shouted, “Kill him on a cross! Kill him on a cross!”

But Pilate answered, “You take him and nail him to a cross yourselves. I find nothing I can charge him with.”

⁷The Jewish leaders answered, “We have a law that says he must die, because he said he is the Son of God.”

⁸When Pilate heard this, he was more afraid. ⁹So he went back inside the palace and asked Jesus, “Where are you from?” But Jesus did not answer him. ¹⁰Pilate said, “You refuse to speak to me? Remember, I have the power to make you free or to kill you on a cross.”

¹¹Jesus answered, “The only power you have over me is the power given to you by God. So the man who gave me to you is guilty of a greater sin.”

¹²After this, Pilate tried to let Jesus go free. But the Jewish leaders shouted, “Anyone who makes himself a king is against Caesar.* So if you let this man go free, that means you are not Caesar’s friend.”

¹³When Pilate heard this, he brought Jesus out to the place called “The Stone Pavement.” (In Aramaic* the name is “*Gabbatha*.”) Pilate sat down on the judge’s seat there. ¹⁴It was now almost noon on Preparation day* of Passover week. Pilate said to the Jews, “Here is your king!”

¹⁵They shouted, “Take him away! Take him away! Kill him on a cross!”

Pilate asked them, “Do you want me to kill your king on a cross?”

The leading priests answered, “The only king we have is Caesar!”

¹⁶So Pilate gave Jesus to them to be killed on a cross.

Răstignirea lui Isus

(Mt. 27.32–44; Mc. 15.21–32; Lc. 23.26–43)

¹⁷Ducându-și crucea, Isus a mers până la ceea ce este numit „Locul Craniului” (care în ebraică se numește „Golgota”). ¹⁸Acolo L-au răstignit împreună cu doi tâlhari, unul de o parte și altul de cealaltă parte, având pe Isus în mijloc. ¹⁹Pilat* a scris o inscripție care zicea: „ISUS NAZARINEANUL, ÎMPĂRĂTUL IUDEILOR” și a pus-o pe cruce. ²⁰Mulți iudei au citit inscripția, pentru că locul unde a fost răstignit Isus era aproape de cetate și era scrisă în ebraică, latină și greacă. ²¹Însă marii preoți iudei i-au spus lui Pilat: „Nu scrie «Împăratul iudeilor», ci: «Acest om a spus: Eu sunt Împăratul iudeilor.»”

²²Pilat a răspuns: „Ce-am scris, am scris.”

²³Iar soldații, după ce L-au răstignit pe Isus, I-au luat hainele, le-au împărțit în patru părți, câte o parte pentru fiecare soldat. I-au luat și cămașa, care era fără cusătură, fiind dintr-o singură țesătură de sus până jos. ²⁴Așa că și-au zis unul altuia: „Să nu o rupem, ci mai bine să tragem la sorți pentru ea, să vedem a cui va fi”, pentru a se împlini Scriptura,* care spune:

„Și-au împărțit hainele Mele între ei
și au tras la sorți
pentru îmbrăcămintea Mea.”

Psalmul 22.18

Asta deci au făcut soldații.

²⁵Lângă crucea lui Isus stăteau mama Lui și sora mamei Lui; Maria, soția lui Clopa și Maria Magdalena. ²⁶Când a văzut-o Isus pe mama Lui și pe ucenicul pe care-l iubea stând în apropiere, i-a spus mamei Lui: „Femeie dragă, iată fiul tău!” ²⁷Apoi i-a zis ucenicului: „Iată mama ta!” Și din acel moment, ucenicul a luat-o la el acasă.

Moartea lui Isus

(Mt. 27.45–56; Mc. 15.33–41; Lc. 23.44–49)

²⁸Mai târziu, știind că totul s-a împlinit și ca să se îplinească Scriptura*, Isus a spus: „Mi-e sete!” ²⁹Era acolo un vas plin cu oțet, așa că au înmuiat un burete cu oțet, I-au pus pe o creangă de isop și I-au ridicat la gură. ³⁰Și după ce a băut oțet, Isus a zis: „S-a sfârșit!” Apoi Și-a plecat capul și a murit.

¹19.28 „Mi-e sete!” Vezi Ps. 22.15 și 69.21.**Jesus Is Nailed to a Cross**

(Mt. 27:32–44; Mk. 15:21–32; Lk. 23:26–39)

The soldiers took Jesus. ¹⁷He carried his own cross to a place called “The Place of the Skull.” (In Aramaic* the name of this place is “Golgotha.”) ¹⁸There they nailed Jesus to the cross. They also put two other men on crosses. They put them on each side of Jesus with him in the middle.

¹⁹Pilate told them to write a sign and put it on the cross. The sign said, “JESUS OF NAZARETH, THE KING OF THE JEWS.” ²⁰The sign was written in Aramaic, in Latin, and in Greek. Many of the Jews read this sign, because the place where Jesus was nailed to the cross was near the city.

²¹The leading Jewish priests said to Pilate, “Don’t write, ‘The King of the Jews.’ But write, ‘This man said, I am the King of the Jews.’”

²²Pilate answered, “I will not change what I have written.”

²³After the soldiers nailed Jesus to the cross, they took his clothes and divided them into four parts. Each soldier got one part. They also took his tunic.* It was all one piece of cloth woven from top to bottom. ²⁴So the soldiers said to each other, “We should not tear this into parts. Let’s throw lots* to see who will get it.” This happened to make clear the full meaning of what the Scriptures* say,

“They divided my clothes among them,
and they threw lots for what I was wearing.”

Psalm 22:18

So the soldiers did this.

²⁵Jesus’ mother stood near his cross. Her sister was also standing there with Mary the wife of Clopas, and Mary of Magdala. ²⁶Jesus saw his mother. He also saw the follower he loved very much standing there. He said to his mother, “Dear woman, here is your son.” ²⁷Then he said to the follower, “Here is your mother.” So after that, this follower took Jesus’ mother to live in his home.

Jesus Dies

(Mt. 27:45–56; Mk. 15:33–41; Lk. 23:44–49)

²⁸Later, Jesus knew that everything had been done. To make the Scriptures* come true he said, “I am thirsty.” ²⁹There was a jar full of vinegar there, so the soldiers soaked a sponge in it. They put the sponge on a branch of a hyssop plant and lifted it to Jesus’ mouth. ³⁰When he tasted the vinegar, he said, “It is finished.” Then he bowed his head and died.

¹19:28 “I am thirsty” See Ps. 22:15; 69:21.

³¹Deoarece era ziua Pregătirii,¹ și ca să nu rămână trupurile pe cruce de sabbat* (căci acea zi de sabbat era o zi foarte importantă), iudeii i-au cerut lui Pilat să zdrobească picioarele celor răstigniți și să le fie luate trupurile de pe cruce. ³²Soldații au venit și i-au zdrobit picioarele primului tâlhar, apoi și pe ale celui lalt care fusese răstignit cu El. ³³Însă, când au ajuns la Isus, au văzut că era deja mort și nu l-au zdrobit picioarele. ³⁴Totuși, unul dintre soldați l-a străpuns într-o parte cu sulița și imediat a curs de acolo sânge și apă. ³⁵(Cel care a văzut a mărturisit și mărturia lui este adevărată. El știe că spune adevărul pentru ca voi să credeți.) ³⁶Aceasta s-a întâmplat pentru a se împlini Scriptura, care spune: „Nici unul din oasele Lui nu va fi rupt.”² ³⁷Un alt fragment din Scriptură spune: „Se vor uita la Cel pe care l-au străpuns.”³

Înmormântarea lui Isus

(Mt. 27:57–61; Mc. 15:42–47; Lc. 23:50–56)

³⁸După aceea, Iosif din Arimateea i-a cerut lui Pilat permisiunea de a lua trupul lui Isus de pe cruce. Acesta era un ucenic al lui Isus, dar pe ascuns, de teama iudeilor. Pilat i-a dat permisiunea, așa că Iosif a venit și a dat trupul jos de pe cruce. ³⁹A venit și Nicodim, cel care mai la început venise la Isus noaptea, aducând un amestec de smirnă și aloe care cântărea în jur de treizeci de litri. ⁴⁰Au luat trupul lui Isus și l-au înfășurat în fâșii de pânză, cu parfumuri, după obiceiul de înmormântare al iudeilor. ⁴¹În locul unde fusese răstignit Isus era o grădină, iar în acea grădină era un mormânt nou, în care nu fusese îngropat nimeni. ⁴²Fiindcă la iudei era ziua Pregătirii și pentru că mormântul era aproape, l-au pus pe Isus acolo.

Învierea lui Isus

(Mt. 28:1–10; Mc. 16:1–8; Lc. 24:1–12)

20¹În prima zi a săptămânii, dis-de-diminează, pe când era încă întuneric, Maria Magdalena s-a dus la mormânt și a văzut că piatra de la intrarea în mormânt fusese dată la o parte. ²Atunci a alergat și s-a dus la Simon Petru și la celălalt ucenic pe care îl iubea Isus și le-a spus:

³¹This day was Preparation day.* The next day was a special Sabbath* day. The Jewish leaders did not want the bodies to stay on the cross on the Sabbath day. So they asked Pilate to order that the legs of the men be broken. And they asked that the bodies be taken down from the crosses. ³²So the soldiers came and broke the legs¹ of the two men on the crosses beside Jesus. ³³But when the soldiers came close to Jesus, they saw that he was already dead. So they did not break his legs.

³⁴But one of the soldiers stuck his spear into Jesus' side. Immediately blood and water came out. ³⁵(The one who saw this happen has told about it. He told about it so that you also can believe. The things he says are true. He knows that he tells the truth.) ³⁶These things happened to give full meaning to the Scriptures that said, “None of his bones will be broken”² ³⁷and “People will look at the one they stabbed.”³

Jesus Is Buried

(Mt. 27:57–61; Mk. 15:42–47; Lk. 23:50–56)

³⁸Later, a man named Joseph from Arimathea asked Pilate for the body of Jesus. (Joseph was a follower of Jesus, but he did not tell anyone, because he was afraid of the Jewish leaders.) Pilate said Joseph could take Jesus' body, so he came and took it away.

³⁹Nicodemus went with Joseph. He was the man who had come to Jesus before and talked to him at night. He brought about 100 pounds⁴ of spices—a mixture of myrrh* and aloes.* ⁴⁰These two men took Jesus' body and wrapped it in pieces of linen cloth with the spices. (This is how the Jews bury people.) ⁴¹In the place where Jesus was killed on the cross, there was a garden. In the garden there was a new tomb.* No one had ever been buried there before. ⁴²The men put Jesus in that tomb because it was near, and the Jews were preparing to start their Sabbath* day.

News That Jesus Has Risen From Death

(Mt. 28:1–10; Mk. 16:1–8; Lk. 24:1–12)

20¹Early on Sunday morning, while it was still dark, Mary Magdalene went to the tomb.* She saw that the large stone was moved away from the entrance. ²So she ran to Simon Peter and the other follower (the one Jesus loved very much). She said, “They have taken the Lord

¹19:31 ziua Pregătirii vineri, ziua dinaintea sabbatului. ²19:36 „Nici unul ... rupt.” Ps. 34:20; ideea este luată din Ex. 12:46, Num. 9:12. ³19:37 „Se vor ... străpuns.” Zah. 12:10.

¹19:32 broke the legs The legs were broken to make those on the crosses die more quickly. ²19:36 Quote from Ps. 34:20. The idea is from Ex. 12:46; Num. 9:12. ³19:37 Quote from Zech. 12:10. ⁴19:39 100 pounds Literally, 100 *litras* or Roman pounds, equal to 32.7 kilograms (72 pounds).

„L-au luat pe Domnul nostru din mormânt și nu știm unde L-au pus!“

³Așa că Petru și celălalt ucenic au plecat și mergeau către mormânt. ⁴Cei doi alergau împreună, doar că celălalt ucenic alerga mai repede ca Petru și a ajuns primul la mormânt. ⁵S-a aplecat și a văzut fâșiile de pânză pe jos, însă nu a intrat înăuntru. ⁶Simon Petru, care îl urma, a ajuns și a intrat în mormânt. A văzut fâșiile de pânză de pe jos ⁷și ștergarul în care fusese învelit capul lui Isus, care nu era cu fâșiile de pânză, ci împăturit într-un loc separat. ⁸Apoi celălalt ucenic, care ajunsese primul la mormânt, a intrat și el, a văzut și a crezut. ⁹(Până în acel moment, ei încă nu înțeleseseră din Scriptură că El trebuia să învie dintre cei morți.)

Isus Se arată Mariei Magdalena

(Mc. 16.9–11)

¹⁰Apoi ucenicii s-au întors acasă. ¹¹Maria stătea afară lângă mormânt și plângea. Plângând, ea s-a aplecat să privească în mormânt. ¹²Și a văzut doi îngeri îmbrăcați în alb stând acolo, unul la cap și celălalt la picioare, în locul unde fusese pus trupul lui Isus.

¹³Și i-a zis: „Femeie dragă, de ce plângi?“

Ea le-a răspuns: „Pentru că L-au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus.“ ¹⁴Când a spus aceasta, s-a întors și L-a văzut pe Isus stând acolo, cu toate că ea nu știa că este Isus.

¹⁵Isus i-a zis: „Femeie dragă, de ce plângi? Pe cine cauți?“

Crezând că este grădinarul, Maria I-a zis: „Domnule, dacă L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și-L voi lua eu.“

¹⁶Isus i-a zis: „Maria!“

Ea s-a întors și I-a zis în aramaică: *Rabuni!* (care înseamnă: „Învățătorule“).

¹⁷Și Isus i-a zis: „Nu Mă ține, căci nu M-am dus încă la Tatăl. Însă du-te la frații Mei și spune-le: «Mă duc la Tatăl Meu și al vostru, la Dumnezeuul Meu și al vostru.»“

¹⁸Maria Magdalena s-a dus și le-a dat de veste ucenicilor: „L-am văzut pe Domnul!“ și le-a spus ce îi zisese Isus.

out of the tomb, and we don't know where they put him.”

³So Peter and the other follower started going to the tomb. ⁴They were both running, but the other follower ran faster than Peter and reached the tomb first. ⁵He bent down and looked in. He saw the pieces of linen cloth lying there, but he did not go in.

⁶Then Simon Peter finally reached the tomb and went in. He saw the pieces of linen lying there. ⁷He also saw the cloth that had been around Jesus' head. It was folded up and laid in a different place from the pieces of linen. ⁸Then the other follower went in—the one who had reached the tomb first. He saw what had happened and believed. ⁹(These followers did not yet understand from the Scriptures* that Jesus must rise from death.)

Jesus Appears to Mary Magdalene

(Mk. 16:9–11)

¹⁰Then the followers went back home. ¹¹But Mary stood outside the tomb,* crying. While she was crying, she bent down and looked inside the tomb. ¹²She saw two angels dressed in white sitting where Jesus' body had been. One was sitting where the head had been; the other was sitting where the feet had been.

¹³The angels asked Mary, “Woman, why are you crying?”

Mary answered, “They took away the body of my Lord, and I don't know where they put him.” ¹⁴When Mary said this, she turned around and saw Jesus standing there. But she did not know that it was Jesus.

¹⁵He asked her, “Woman, why are you crying? Who are you looking for?”

She thought that this was the man who takes care of the garden. So she said to him, “Did you take him away, sir? Tell me where you put him. I will go and get him.”

¹⁶Jesus said to her, “Mary.”

She turned toward him and said in Aramaic,* “*Rabboni.*” (This means “Teacher.”)

¹⁷Jesus said to her, “You don't need to hold on to me! I have not yet gone back up to the Father. But go to my followers¹ and tell them this: ‘I am going back to my Father and your Father. I am going back to my God and your God.’”

¹⁸Mary Magdalene went to the followers and told them, “I saw the Lord!” And she told them what he had said to her.

¹20:17 *followers* Literally, “brothers.”

Isus Se arată ucenicilor*(Mt. 28.16–20; Mc. 16.14–18; Lc. 24.36–49)*

¹⁹În seara aceleiași zile, prima zi a săptămânii, ușile locului unde se aflau ucenicii erau încuiate de frica iudeilor. Isus a venit și a stat în mijlocul lor, zicându-le: „Pacea fie cu voi!” ²⁰După ce a spus aceste cuvinte, le-a arătat mâinile și coasta Lui. Ucenicii erau bucuroși să-L vadă pe Domnul.

²¹„Pacea fie cu voi!”, le-a zis din nou Isus. „Așa cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi.” ²²După ce a vorbit astfel, a suflat peste ei și le-a zis: „Primiți Sfântul Duh! ²³Celor cărora le veți ierta păcatele, le vor fi iertate. Celor cărora nu le veți ierta păcatele, nu le vor fi iertate.”

Isus i Se arată lui Toma

²⁴Dar Toma, unul dintre cei doisprezece, zis Geamănul, nu era cu ei când a venit Isus. ²⁵„L-am văzut pe Domnul!”, îi ziceau ceilalți ucenici. Însă el le-a zis: „Dacă nu voi vedea semnele cuielor în mâinile Lui și dacă nu-mi voi pune degetul pe semnele cuielor și mâna pe coasta Lui, nu voi crede!”

²⁶O săptămână mai târziu, ucenicii Săi erau din nou în casă și era și Toma cu ei. Isus a venit (chiar dacă ușile erau încuiate) și a stat în mijlocul lor, zicând: „Pacea fie cu voi!” ²⁷Apoi i-a zis lui Toma: „Pune-ți degetul aici și uită-te la mâinile Mele! Întinde-ți mâna și pune-o pe coasta Mea! Nu te mai îndoii, ci crede!” ²⁸„Domnul meu și Dumnezeuul meu!”, I-a răspuns Toma.

²⁹Isus i-a zis: „Crezi pentru că M-ai văzut? Fericiți sunt cei ce cred fără să vadă.”

De ce a scris Ioan această carte

³⁰Isus a mai făcut și alte semne de față cu ucenicii Săi, semne care nu sunt scrise în această carte. ³¹Dar aceste semne au fost scrise ca voi să credeți că Isus este Cristosul*, Fiul lui Dumnezeu și prin credință să aveți viață în Numele Lui.

Isus Se arată la șapte dintre ucenici

21 ¹După aceea, Isus S-a arătat din nou ucenicilor Săi la Marea Tiberiadei în felul următor: ²Simon Petru, Toma (zis Geamănul), Natanael (din Cana Galileii), fiii lui Zebedei și alți doi ucenici ai Săi erau

Jesus Appears to His Followers*(Mt. 28:16–20; Mk. 16:14–18; Lk. 24:36–49)*

¹⁹The day was Sunday, and that same evening the followers were together. They had the doors locked because they were afraid of the Jewish leaders. Suddenly, Jesus was standing there among them. He said, “Peace be with you!” ²⁰As soon as he said this, he showed them his hands and his side. When the followers saw the Lord, they were very happy.

²¹Then Jesus said again, “Peace be with you. It was the Father who sent me, and I am now sending you in the same way.” ²²Then he breathed on them and said, “Receive the Holy Spirit.* ²³If you forgive the sins of anyone, their sins are forgiven. If there is anyone whose sins you don’t forgive, their sins are not forgiven.”

Jesus Appears to Thomas

²⁴Thomas (called Didymus) was one of the twelve, but he was not with the other followers when Jesus came. ²⁵They told him, “We saw the Lord.” Thomas said, “That’s hard to believe. I will have to see the nail holes in his hands, put my finger where the nails were, and put my hand into his side. Only then will I believe it.”

²⁶A week later the followers were in the house again, and Thomas was with them. The doors were locked, but Jesus came and stood among them. He said, “Peace be with you!” ²⁷Then he said to Thomas, “Put your finger here. Look at my hands. Put your hand here in my side. Stop doubting and believe.”

²⁸Thomas said to Jesus, “My Lord and my God!”

²⁹Jesus said to him, “You believe because you see me. What great blessings there are for the people who believe without seeing me!”

Why John Wrote This Book

³⁰Jesus did many other miraculous signs* that his followers saw, which are not written in this book. ³¹But these are written so that you can believe that Jesus is the Christ,* the Son of God. Then, by believing, you can have life through his name.

Jesus Appears to Seven Followers

21 ¹Later, Jesus showed himself again to his followers by Lake Galilee.¹ This is how it happened: ²Some of the followers were together—Simon Peter, Thomas (called Didymus), Nathanael from Cana in Galilee, the

¹21:1 *Lake Galilee* Literally, “Sea of Tiberias.”

împreună. ³Simon Petru le-a zis: „Mă duc să pescuiesc.“ „Venim și noi cu tine!“, i-au zis ceilalți ucenici. Așa că au ieșit, s-au urcat într-o barcă, însă n-au prins nimic în noaptea aceea.

⁴A doua zi dimineața, Isus stătea pe țarm. Însă ucenicii nu știau că este Isus. ⁵„Băieți, aveți ceva pește?“, le-a zis Isus. Ei I-au răspuns: „Nu avem.“

⁶„Aruncați năvodul pe partea dreaptă a bărcii și veți găsi“, le-a zis El. Așa că l-au aruncat, dar nu mai puteau să-l scoată din cauza cantității mari de pește.

⁷Apoi ucenicul pe care îl iubea Isus i-a zis lui Petru: „Este Domnul!“ Când a auzit Simon că era Domnul, și-a legat haina de jur împrejur (fiindcă era dezbrăcat) și s-a aruncat în apă. ⁸Iar ceilalți ucenici au venit cu barca la țarm, trăgând năvodul cu pești (pentru că nu erau departe de țarm, ci doar la o sută de metri depărtare). ⁹Când au ajuns la țarm, au văzut acolo jăratice de cărbuni, pești deasupra și pâine. ¹⁰„Aduceți câțiva dintre peștii pe care i-ați prins acum“, le-a zis Isus.

¹¹Simon Petru a urcat în barcă și a tras năvodul la țarm. Era plin cu pești mari: o sută cincizeci și trei de pești. Dar cu toate că erau așa de mulți, năvodul nu s-a rupt. ¹²Isus le-a spus: „Veniți și mâncați!“ Nici unul dintre ucenici nu a îndrăznit să-L întrebe: „Cine ești?“, pentru că ei știau că este Domnul. ¹³Isus S-a dus, a luat pâinea și le-a dat-o. La fel a făcut și cu peștele.

¹⁴Aceasta era a treia oară când li Se arăta Isus ucenicilor după ce fusese înviat dintre cei morți.

Isus îi vorbește lui Petru

¹⁵După ce au terminat de mâncat, Isus i-a zis lui Simon Petru: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu mai mult decât aceștia?“

Petru I-a răspuns: „Da, Doamne, știi că Te iubesc.“

Isus i-a spus: „Ai grijă de mieiștii Mei!“

¹⁶I-a spus a doua oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?“

Și Petru I-a răspuns: „Da, Doamne, știi că Te iubesc.“

two sons of Zebedee, and two other followers. ³Simon Peter said, “I am going out to fish.”

The other followers said, “We will go with you.” So all of them went out and got into the boat. They fished that night but caught nothing.

⁴Early the next morning Jesus stood on the shore. But the followers did not know it was Jesus. ⁵Then he said to them, “Friends, have you caught any fish?”

They answered, “No.”

⁶He said, “Throw your net into the water on the right side of your boat. You will find some fish there.” So they did this. They caught so many fish that they could not pull the net back into the boat.

⁷The follower Jesus loved very much said to Peter, “That man is the Lord!” When Peter heard him say it was the Lord, he wrapped his coat around himself. (He had taken his clothes off to work.) Then he jumped into the water. ⁸The other followers went to shore in the boat. They pulled the net full of fish. They were not very far from shore, only about 100 yards. ⁹When they stepped out of the boat and onto the shore, they saw a fire of hot coals. There were fish on the fire and some bread there too. ¹⁰Then Jesus said, “Bring some of the fish that you caught.”

¹¹Simon Peter got into the boat and pulled the net to the shore. It was full of big fish—153 of them! But even with that many fish, the net did not tear. ¹²Jesus said to them, “Come and eat.” None of the followers would ask him, “Who are you?” They knew he was the Lord. ¹³Jesus walked over to get the bread and gave it to them. He also gave them the fish.

¹⁴This was now the third time Jesus showed himself to his followers after he was raised from death.

Jesus Talks to Peter

¹⁵When they finished eating, Jesus said to Simon Peter, “Simon, son of John, do you love me more than these other men love me?”

Peter answered, “Yes, Lord, you know that I love you.”

Then Jesus said to him, “Take care of my lambs.¹”

¹⁶Again Jesus said to him, “Simon, son of John, do you love me?”

Peter answered, “Yes, Lord, you know that I love you.”

¹ 21:15 *lambs* Jesus uses this word and the word “sheep” in verses 16 and 17 to mean his followers, as in Jn. 10.

„Ai grijă de oile Mele!“, i-a spus Isus. Și i-a spus pentru a treia oară:

¹⁷„Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?“

Petru s-a întristat pentru că îl întrebase și a treia oară: „Mă iubești?“, așa că I-a spus: „Doamne, Tu le știi pe toate: știi că Te iubesc!“

Isus i-a spus: „Ai grijă de oile Mele! ¹⁸Îți spun adevărul: când erai tânăr, te îmbrăcai singur și mergeai unde doreai, însă când vei îmbătrâni, îți vei întinde mâinile și altcineva te va îmbrăca și te va duce unde nu vrei să mergi.“ ¹⁹(A spus aceste cuvinte ca să arate cu ce fel de moarte avea să-L slăvească Petru pe Dumnezeu.) După ce a vorbit astfel, i-a zis lui Petru: „Urmează-Mă!“

²⁰Petru s-a întors și l-a văzut venind din urmă pe ucenicul iubit de Isus (cel care în timpul cinei se aplecase spre pieptul lui Isus și spusese: „Doamne, cine este cel care Te va trăda?“). ²¹Când l-a văzut Petru, I-a spus lui Isus: „Doamne, dar cu el ce se va întâmpla?“

²²Isus i-a zis: „Dacă vreau ca el să rămână aici până voi veni Eu, ce-ți pasă ție? Tu urmează-Mă!“

²³Aceste cuvinte s-au răspândit printre frați, fiind interpretate că acel ucenic nu va muri niciodată. Însă Isus nu a spus că nu va muri, ci: „Dacă vreau ca el să rămână până voi veni Eu, ce-ți pasă ție?“

²⁴El este ucenicul care depune mărturie despre aceste lucruri și care a scris acestea și noi știm că mărturia lui este adevărată.

²⁵Mai sunt multe alte lucruri pe care le-a făcut Isus și dacă ar fi fost scrise, unul câte unul, cred că nu ar fi putut să încapă în această lume toate cărțile care s-ar fi scris.

Then Jesus said, “Take care of my sheep.”

¹⁷A third time Jesus said, “Simon, son of John, do you love me?”

Peter was sad because Jesus asked him three times, “Do you love me?” He said, “Lord, you know everything. You know that I love you!”

Jesus said to him, “Take care of my sheep. ¹⁸The truth is, when you were young, you tied your own belt and went where you wanted. But when you are old, you will put out your hands and someone else will tie you. They will lead you where you don’t want to go.” ¹⁹(Jesus said this to show how Peter would die to give glory* to God.) Then he said to Peter, “Follow me!”

²⁰Peter turned and saw the follower Jesus loved very much walking behind them. (This was the follower who had leaned against Jesus at the supper and said, “Lord, who will turn against you?“) ²¹When Peter saw him behind them he asked Jesus, “Lord, what about him?”

²²Jesus answered, “Maybe I want him to live until I come. That should not matter to you. You follow me!”

²³So a story spread among the followers of Jesus. They were saying that this follower would not die. But Jesus did not say he would not die. He only said, “Maybe I want him to live until I come. That should not matter to you.”

²⁴That follower is the one who is telling these things. He is the one who has now written them all down. We know that what he says is true.

²⁵There are many other things that Jesus did. If every one of them were written down, I think the whole world would not be big enough for all the books that would be written.

Faptele

Apostolilor

Acts

1 ¹Teofile, în prima mea carte ți-am scris despre tot ce a făcut și i-a învățat Isus pe oameni, de la început, ²până în ziua în care a fost ridicat la cer. Înainte de a fi înălțat la cer, Isus, prin Duhul Sfânt,* le-a dat instrucțiuni apostolilor pe care-i alesese. ³După ce a murit, Isus S-a arătat apostolilor și a făcut multe lucruri pentru a le dovedi că era viu. Timp de patruzeci de zile, Isus a venit de multe ori la apostoli și le-a vorbit despre Împărăția lui Dumnezeu. ⁴Odată, când mânca împreună cu apostolii, Isus le-a spus: „Să nu plecați din Ierusalim. Așteptați împlinirea promisiunii Tatălui despre care ați auzit de la Mine. ⁵Ioan a botezat* oamenii cu apă dar, peste puține zile, voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt.“

Înălțarea lui Isus

⁶Când apostolii* erau împreună cu Isus, L-au întrebat: „Doamne, acesta este timpul când vei da împărăția înapoi poporului Israel?“

⁷Isus le-a răspuns: „Tatăl este Acela care, prin autoritatea Sa, a hotărât timpurile și datele, iar voi nu le puteți ști. ⁸Dar când va veni Duhul Sfânt* peste voi, veți primi putere. Atunci voi veți mărturisi despre Mine în Ierusalim, în toată Iudeea și Samaria și până la marginile pământului.“

⁹După ce a spus acestea, Isus a fost ridicat la cer sub privirile lor și un nor L-a ascuns de ochii lor. ¹⁰Apostolii se uitau după El, cum Se înălța spre cer, când, deodată, au apărut lângă ei doi oameni îmbrăcați în haine albe. ¹¹Cei doi oameni au spus: „Bărbați din Galileea, de ce stați aici și vă uitați spre cer? Acest Isus, care a fost luat din mijlocul vostru și a fost ridicat la cer, Se va întoarce în același fel în care L-ați văzut plecând.“

Luke Writes Another Book

1 ¹Dear Theophilus, The first book I wrote was about everything Jesus did and taught from the beginning ²until the day he was carried up into heaven. Before he went, he talked to the apostles* he had chosen. With the help of the Holy Spirit,* he told them what they should do. ³This was after his death, but he showed them that he was alive, proving it to them in many ways. The apostles saw Jesus many times during the 40 days after he was raised from death. He spoke to them about God's kingdom. ⁴One time when Jesus was eating with them, he told them not to leave Jerusalem. He said, “Wait here until you receive what the Father promised to send. Remember, I told you about it before. ⁵John baptized* people with water, but in a few days you will be baptized with the Holy Spirit.”

Jesus Is Carried Up Into Heaven

⁶The apostles* were all together. They asked Jesus, “Lord, is this the time for you to give the people of Israel* their kingdom again?”

⁷Jesus said to them, “The Father is the only one who has the authority to decide dates and times. They are not for you to know. ⁸But the Holy Spirit* will come to you. Then you will receive power. You will be my witnesses. You will tell people everywhere about me—in Jerusalem, in the rest of Judea, in Samaria, and in every part of the world.”

⁹After Jesus said this, he was lifted up into the sky. While they were watching, he went into a cloud, and they could not see him. ¹⁰They were staring into the sky where he had gone. Suddenly two men wearing white clothes were standing beside them. ¹¹They said, “Men from Galilee, why are you standing here looking into the sky? You saw Jesus carried away from you into heaven. He will come back in the same way you saw him go.”

Alegerea lui Matia

¹²Apoi, apostolii* au coborât de pe Muntele Măslinilor (care este cam la un kilometru de Ierusalim) și s-au întors în Ierusalim. ¹³Când au ajuns, apostolii s-au dus în camera de sus a clădirii unde stăteau. Ei erau: Petru, Ioan, Iacov, Andrei, Filip, Toma, Bartolomeu, Matei, Iacov, fiul lui Alfeu, Simon, zis Zelotul* și Iuda, fiul lui Iacov.

¹⁴Toți aceștia erau uniți și se rugau împreună cu consecvență. Cu ei mai erau niște femei, printre care și Maria, mama lui Isus, și frații Lui.

¹⁵În zilele acelea, erau adunați acolo cam o sută douăzeci de credincioși. Petru s-a ridicat în picioare, în mijlocul lor, și a spus: ¹⁶⁻¹⁷„Fraților, în Scriptură* este scris ceea ce a spus Duhul Sfânt* despre Iuda cu mult timp în urmă, prin gura lui David. Iuda a fost unul dintre noi și i s-a încredințat o parte în această lucrare. El i-a condus pe cei care L-au prins pe Isus. Trebuia să se împlinească toate acestea.

¹⁸(Cu banii primiți pentru fapta lui cea rea, Iuda și-a cumpărat un ogor. Dar el a căzut cu capul în jos, corpul lui a plesnit și toate măruntaiele i-au ieșit afară. ¹⁹Toți locuitorii din Ierusalim au aflat ce s-a întâmplat; de aceea, ogorul acela a fost numit Acheldama, ceea ce în limba lor înseamnă «Ogorul sângelui».)

²⁰În cartea Psalmilor este scris, despre Iuda:

«Locuința lui să rămână pustie
și nimeni să nu mai locuiască în ea.»

Psalmul 69.25

Și se mai spune:

«Slujba lui s-o ia altul.» *Psalmul 109.8*

²¹Deci este nevoie să alegem pe unul dintre bărbații care au fost cu noi tot timpul cât Domnul Isus a fost printre noi, ²²cineva care a fost cu noi de când a început Ioan să boteze* și până când El a fost luat dintre noi și care trebuie să devină martor, împreună cu noi, al învierii Lui.“

²³Ei au propus doi bărbați: pe Iosif, căruia i se spunea Barsaba (cunoscut și sub numele de Iust) și pe Matia. ²⁴⁻²⁵Apostolii s-au rugat, spunând: „Doamne, Tu cunoști inimile tuturor. Arată-ne pe care dintre

A New Apostle Is Chosen

¹²Then the apostles* went back to Jerusalem from the Mount of Olives. (This mountain is about a half mile from Jerusalem.) ¹³When they entered the city, they went to the upstairs room where they were staying. These are the ones who were there: Peter, John, James, Andrew, Philip, Thomas, Bartholomew, Matthew, James (the son of Alphaeus), Simon the Zealot,* and Judas (the son of James).

¹⁴The apostles were all together. They were constantly praying with the same purpose. Some women, Mary the mother of Jesus, and his brothers were there with the apostles.

¹⁵After a few days there was a meeting of the believers.* (There were about 120 of them.) Peter stood up and said, ¹⁶⁻¹⁷“Brothers and sisters, in the Scriptures* the Holy Spirit* said through David* that something must happen. He was talking about Judas, one of our own group. Judas served together with us. The Spirit said that Judas would lead men to arrest Jesus.”

¹⁸(Judas was paid money for doing this. His money was used to buy him a field. But he fell on his head, his body broke open, and all his intestines poured out. ¹⁹And all the people of Jerusalem learned about this. That is why they named that field Akeldama. In their language Akeldama means “field of blood.”)

²⁰Peter said, “In the book of Psalms, this is written about Judas:

‘People should not go near his land;
no one should live there.’ *Psalm 69:25*

And it is also written:

‘Let another man have his work.’ *Psalm 109:8*

²¹⁻²²“So now another man must join us and be a witness of Jesus’ resurrection.* He must be one of those men who were part of our group during all the time the Lord Jesus was with us. He must have been with us from the time John was baptizing* people until the day when Jesus was carried up from us into heaven.”

²³They put two men before the group. One was Joseph Barsabbas. He was also called Justus. The other man was Matthias. ²⁴⁻²⁵They prayed, “Lord, you know the minds of all people. Show us which one of these two men you choose to do this work.

aceștia doi l-ai ales să primească această slujbă de apostol în locul lui Iuda, care a părăsit-o și s-a dus acolo unde e locul lui.“
²⁶Apoi apostolii au tras la sorți și a căzut la sorți Matia, care a fost ales apostol, împreună cu ceilalți unsprezece.

Coborârea Duhului Sfânt

2¹Când a venit ziua Cincizecimii*, apostolii* erau cu toții împreună în același loc. ²Deodată, a venit din cer un zgomot asemenea celui făcut de un vânt puternic. Zgomotul a umplut toată casa în care se adunaseră ei. ³Ucenicii au văzut ceva ca niște limbi de foc. Acestea s-au împărțit și s-au așezat pe fiecare dintre ei. ⁴Cu toții au fost umpluți cu Duhul Sfânt.* Ei au început să vorbească în alte limbi, după cum le dădea Duhul putere să vorbească.

⁵În Ierusalim se aflau în acele zile evrei evlavioși din toate țările lumii. ⁶Când s-a auzit zgomotul, s-a adunat o mulțime de oameni. Ei au fost foarte surprinși pentru că fiecare îi auzea pe apostoli vorbind în propria sa limbă. ⁷Ei erau foarte uluiți și spuneau cu uimire: „Oamenii aceștia care vorbesc nu sunt din Galileea? ⁸Atunci cum se face că îi auzim vorbind în limba fiecăruia dintre noi? ⁹Sunt printre noi parți, mezi, elamiți; sunt și oameni din Mesopotamia, Iudeea, Capadocia, Pont și Asia, ¹⁰din Frigia, Pamfilia, Egipt, din regiunea Libiei, lângă Cirena. Sunt aici vizitatori din Roma, ¹¹din Creta și din Arabia. Unii sunt iudei, alții au fost convertiți la iudaism. Dar cu toții îi auzim pe acești oameni vorbind în propria noastră limbă despre lucrurile minunate pe care le-a făcut Dumnezeu.“ ¹²Toți oamenii erau uimiți și nu știau ce să creadă. Ei se întrebau: „Ce înseamnă acestea?“ ¹³Dar alții își băteau joc de apostoli și spuneau: „Au băut prea mult vin!“

Cuvântarea lui Petru

¹⁴Atunci Petru s-a sculat în picioare împreună cu ceilalți unsprezece apostoli.* Petru și-a ridicat glasul și a zis: „Fraților iudei și voi, toți ceilalți locuitori din Ierusalim, ascultați-mă cu atenție! Lăsați-mă să vă explic ce se întâmplă. ¹⁵Acești oameni nu sunt beți, cum credeți

Judas turned away from it and went where he belongs. Lord, show us which man should take his place as an apostle!“ ²⁶Then they used lots* to choose one of the two men. The lots showed that Matthias was the one the Lord wanted. So he became an apostle with the other eleven.

The Coming of the Holy Spirit

2¹When the day of Pentecost* came, they were all together in one place. ²Suddenly a noise came from heaven. It sounded like a strong wind blowing. This noise filled the whole house where they were sitting. ³They saw something that looked like flames of fire. The flames were separated and stood over each person there. ⁴They were all filled with the Holy Spirit,* and they began to speak different languages. The Holy Spirit was giving them the power to do this.

⁵There were some godly Jewish men in Jerusalem at this time. They were from every country in the world. ⁶A large group of these men came together because they heard the noise. They were surprised because, as the apostles* were speaking, every person heard in their own language.

⁷They were all amazed at this. They did not understand how the apostles could do this. They said, “Look! These men we hear speaking are all from Galilee.” ⁸But we hear them in our own languages. How is this possible? We are from all these different places: ⁹Parthia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Cappadocia, Pontus, Asia,* ¹⁰Phrygia, Pamphylia, Egypt, the areas of Libya near the city of Cyrene, Rome, ¹¹Crete and Arabia. Some of us were born Jews, and others have changed their religion to worship God like Jews. We are from these different countries, but we can hear these men in our own languages! We can all understand the great things they are saying about God.”

¹²The people were all amazed and confused. They asked each other, “What is happening?” ¹³But others were laughing at the apostles, saying they were drunk from too much wine.

Peter Speaks to the People

¹⁴Then Peter stood up with the other eleven apostles.* He spoke loudly so that all the people could hear. He said, “My Jewish brothers and all of you who live in Jerusalem, listen to me. I will tell you something you need to know. Listen carefully. ¹⁵These men are not drunk as you think; it’s

¹ 2:7 from Galilee The people thought men from Galilee could speak only their own language.

voi. Este abia nouă dimineața! ¹⁶Ci, tot ce vedeți acum sunt lucrurile despre care a scris profetul* Ioel:

¹⁷«Dumnezeu spune:

În zilele de pe urmă, voi turna Duhul*
Meu peste toți oamenii.

Fiii și fiicele voastre vor profeti,
tinerii voștri vor avea viziuni,
bătrânii voștri vor avea visuri.

¹⁸ Da, în zilele acelea, voi turna Duhul Meu
peste slujitorii Mei, bărbați și femei,
și ei vor profeti.

¹⁹ Voi face să se vadă semne
sus în cer și jos pe pământ:
sânge, foc și nori de fum.

²⁰ Soarele se va transforma în întuneric
și luna va deveni ca sângele.
Apoi va veni ziua Domnului,
mare și plină de slavă.

²¹ Atunci orice om
care se încrede în Domnul
va fi mântuit.»

Ioel 2.28–32

²²Frați iudei, ascultați cuvintele mele: Isus din Nazaret a fost un om deosebit. Dumnezeu v-a dovedit acest lucru prin faptele puternice, minunile* și semnele pe care le-a făcut printre voi prin El, după cum bine știți. ²³Acest om v-a fost dat vouă, așa cum Dumnezeu știa că se va întâmpla și cum a fost planul Lui să se întâmple. Însă, cu ajutorul oamenilor răi, voi L-ați omorât, răstignindu-L pe cruce. ²⁴Dar Dumnezeu L-a înviat pe Isus și L-a eliberat de lanțurile morții. Moartea nu L-a mai putut ține în strânsoarea sa. ²⁵Despre El, David spune:

«L-am văzut tot timpul pe Domnul
înaintea mea.
Pentru că El este la dreapta mea,
eu voi fi mereu în siguranță.

²⁶ De aceea inima mea este veselă
și gura mea vorbește cu bucurie.
Chiar și trupul meu va trăi cu speranță.

²⁷ Căci Tu nu mă vei părăsi
în Locuința morților.¹
Nu vei lăsa trupul Sfântului Tău
să putrezească în mormânt.

¹2.27 *Locuința morților* lit. Hades.

only nine o'clock in the morning. ¹⁶But Joel the prophet* wrote about what you see happening here today. This is what he wrote:

¹⁷‘God says:

In the last days I will pour out my Spirit*
on all people.

Your sons and daughters will prophesy.*
Your young men will see visions.*
Your old men will have special dreams.

¹⁸ In those days I will pour out my Spirit on my
servants, men and women,
and they will prophesy.

¹⁹ I will work wonders* in the sky above.
I will cause miraculous signs*
on the earth below.

There will be blood, fire, and thick smoke.

²⁰ The sun will be changed into darkness,
and the moon will become red like blood.
Then the great and glorious day
of the Lord will come.

²¹ And everyone who trusts in the Lord¹ will
be saved.’

Joel 2:28–32

²²‘My fellow Israelites,* listen to these words: Jesus from Nazareth was a very special man. God clearly showed this to you. He proved it by the miracles, wonders, and miraculous signs he did through Jesus. You all saw these things, so you know this is true. ²³Jesus was handed over to you, and you killed him. With the help of evil men, you nailed him to a cross. But God knew all this would happen. It was his plan—a plan he made long ago. ²⁴Jesus suffered the pain of death, but God made him free. He raised him from death. There was no way for death to hold him. ²⁵David* said this about him:

‘I saw the Lord before me always;
he is at my right side to keep me safe.

²⁶ So my heart is happy,
and the words I speak are words of joy.
Yes, even my body will live with hope,

²⁷ because you will not leave me
in the place of death.²
You will not let the body of your
Holy One rot in the grave.

¹ 2:21 *who trusts in the Lord* Literally, “who calls on the name of the Lord,” meaning to show faith in him by worshiping him or praying to him for help. ² 2:27 *place of death* Literally, “Hades.” Also in verse 31.

²⁸ Tu mi-ai arătat căile vieții mele
și prezența Ta mă va umple de
bucurie.» *Psalmul 16.8–11*

²⁹Fraților, despre strămoșul nostru David
vă pot spune cu încredere că a murit și a fost
îngropat. Mormântul lui este și astăzi aici, în
mijlocul nostru. ³⁰Dar David a fost un profet
și știa că Dumnezeu îi promisese¹ prin jură-
mânt că va pune pe tronul lui pe unul dintre
descendenții săi. ³¹Privind spre viitor, David a
vorbit despre învierea lui Cristos*. El a scris:

«El nu va fi lăsat în Locuința Morților,
iar trupul Lui
nu va ajunge să putrezească.»

³²Pe acest Isus, Dumnezeu L-a înviat din
morți, și noi toți suntem martori că acest
lucru s-a întâmplat. ³³Fiind înălțat la dreapta
lui Dumnezeu, El a primit de la Tatăl Duhul
Sfânt, care fusese promis și L-a revărsat
prin ceea ce vedeți și auziți acum. ³⁴Căci nu
David a fost cel care s-a suit la ceruri. El
însuși a spus:

«Domnul a spus Domnului meu:
Așează-Te la dreapta Mea,
³⁵ până când îi voi pune pe dușmanii Tăi
sub picioarele Tale.» *Psalmul 110.1*

³⁶Deci tot poporul Israel să știe cu siguranță
că pe acest Isus, pe care voi L-ați răstignit,
Dumnezeu L-a făcut Domn și Cristos.“

³⁷Când au auzit aceste cuvinte, oamenii
au fost străpunși în inimă. Ei le-au spus lui
Petru și celorlalți apostoli: „Fraților, ce ar
trebui să facem?”

³⁸Petru le-a răspuns: „Schimbați-vă inima
și viața și fiecare dintre voi să fie botezat* în
Numele lui Isus Cristos, pentru iertarea
păcatelor. Și veți primi darul Duhului Sfânt.
³⁹Căci această promisiune este pentru voi
dar și pentru copiii voștri și pentru cei ce
sunt departe acum. Este pentru toți cei pe
care Domnul Dumnezeu îi va chema la El.“

⁴⁰Și cu multe alte cuvinte, Petru i-a aver-
tizat și i-a rugat: „Salvați-vă de pedeapsa
care o așteaptă pe această generație deprava-
tă!“ ⁴¹Oamenii care au primit cuvintele
lui Petru au fost botezați. În ziua aceea,
aproape trei mii de oameni s-au adăugat

²⁸ You taught me how to live.
You will come close to me
and give me great joy.’ *Psalm 16:8–11*

²⁹“My brothers, I can tell you for sure about
David, our ancestor. He died, was buried, and his
tomb* is still here with us today. ³⁰He was a
prophet and knew something that God had said.
God had promised David that someone from his
own family would sit on David’s throne as king.¹
³¹David knew this before it happened. That is why
he said this about that future king:

‘He was not left in the place of death.
His body did not rot in the grave.’

David was talking about the Christ* rising from
death. ³²So Jesus is the one God raised from
death. We are all witnesses of this. We saw him.
³³Jesus was lifted up to heaven. Now he is with
God, at God’s right side. The Father has given the
Holy Spirit to him, as he promised. So Jesus has
now poured out that Spirit. This is what you see
and hear. ³⁴David was not the one who was lifted
up to heaven. David himself said,

‘The Lord God said to my Lord:
Sit at my right side,
³⁵ until I put your enemies under your power.’²
Psalm 110:1

³⁶“So, all the Jewish people should know this
for certain: God has made Jesus to be Lord and
Christ. He is the man you nailed to the cross!”

³⁷When the people heard this, they felt very,
very sorry. They asked Peter and the other apos-
tles, “Brothers, what should we do?”

³⁸Peter said to them, “Change your hearts and
lives and be baptized,* each one of you, in the
name of Jesus Christ. Then God will forgive your
sins, and you will receive the gift of the Holy
Spirit. ³⁹This promise is for you. It is also for
your children and for the people who are far
away. It is for everyone the Lord our God calls to
himself.”

⁴⁰Peter warned them with many other words; he
begged them, “Save yourselves from the evil of the
people who live now!” ⁴¹Then those who accepted
what Peter said were baptized. On that day about
3000 people were added to the group of believers.

¹2.30 Dumnezeu îi promisese Vezi Ps. 132.11.

¹ 2:30 God had promised ... as king See 2 Sam. 7:12, 13 and
Ps. 132:11. ² 2:35 until I put ... power Literally, “until I make your
enemies a footstool for your feet.”

grupului de credincioși. ⁴²Ei continuau cu consecvență să învețe de la apostoli, să aibă părtașie unii cu alții, să mănânce¹ împreună și să se roage împreună.

Credincioșii împart între ei tot ce au

⁴³Apostolii* făceau multe minuni* și semne și toți oamenii erau plini de teamă și venerație pentru Dumnezeu. ⁴⁴Toți credincioșii erau împreună și împărțeau între ei tot ce aveau. ⁴⁵Ei și-au vândut pământurile și lucrurile pe care le aveau, iar banii i-au împărțit la toți, după cum avea fiecare nevoie. ⁴⁶În fiecare zi, toți cu același gând, se întâlneau la Templu* și mâncau² împreună în casele lor. Ei împărțeau hrana între ei cu bucurie și cu inimi sincere. ⁴⁷Ei îl laudau pe Dumnezeu și erau pe placul întregului popor. Mulți oameni erau mântuiți în fiecare zi și Domnul îi adăuga pe aceștia grupului de credincioși.

Petru vindecă un infirm

3¹Într-o zi, Petru și Ioan au mers la Templu.* Era ora trei după-amiază, ora rugăciunii. ²Un om care era infirm din naștere era purtat pe brațe. Cei ce-l duceau îl lăsau în fiecare zi lângă una din porțile Templului, numită Poarta Frumoasă. Ei îl lăsau acolo ca să cerșească de la cei ce intrau în Templu. ³El i-a văzut pe Petru și Ioan pregătindu-se să intre în Templu și le-a cerut bani. ⁴Petru și Ioan s-au uitat drept la el și i-au spus: „Uită-te la noi!” ⁵Omul s-a uitat la ei, așteptându-se să primească ceva din mâna lor. ⁶Dar Petru i-a spus: „Nu am nici aur, nici argint, dar îți voi da ceea ce am. În Numele lui Isus Cristos din Nazaret, ridică-te și umblă!” ⁷Și Petru l-a luat de mâna dreaptă și l-a ridicat. În acel moment, picioarele și gleznele lui au devenit puternice, iar omul a sărit în picioare și a început să meargă. El a intrat în Templu împreună cu Petru și Ioan, mergând și sărind în sus de bucurie și laudându-L pe Dumnezeu. ⁹Toți oamenii l-au văzut mergând și laudându-L pe Dumnezeu. ¹⁰Ei l-au recunoscut pe omul care stătea și cerșea lângă Poarta Frumoasă a Templului. Toți au fost cuprinși de uimire și se minunau de ce i se întâmplase.

¹2.42 să mănânce lit. „să frângă pâinea”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22:14-20. ²2.46 mâncau lit. „frângeau pâinea”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22:14-20.

The Believers Share

⁴²The believers spent their time listening to the teaching of the apostles.* They shared everything with each other. They ate¹ together and prayed together. ⁴³Many wonders* and miraculous signs* were happening through the apostles, and everyone felt great respect for God. ⁴⁴All the believers stayed together and shared everything. ⁴⁵They sold their land and the things they owned. Then they divided the money and gave it to those who needed it. ⁴⁶The believers shared a common purpose, and every day they spent much of their time together in the Temple* area. They also ate together in their homes. They were happy to share their food and ate with joyful hearts. ⁴⁷The believers praised God and were respected by all the people. More and more people were being saved every day, and the Lord was adding them to their group.

Peter Heals a Crippled Man

3¹One day Peter and John went to the Temple* area. It was three o'clock in the afternoon, which was the time for the daily Temple prayer service. ²As they were entering the Temple area, a man was there who had been crippled all his life. He was being carried by some friends who brought him to the Temple every day. They put him by one of the gates outside the Temple. It was called Beautiful Gate. There he begged for money from the people going to the Temple. ³That day he saw Peter and John going into the Temple area. He asked them for money.

⁴Peter and John looked at the crippled man and said, “Look at us!” ⁵He looked at them; he thought they would give him some money. ⁶But Peter said, “I don't have any silver or gold, but I do have something else I can give you. By the power of Jesus Christ from Nazareth—stand up and walk!”

⁷Then Peter took the man's right hand and lifted him up. Immediately his feet and legs became strong. ⁸He jumped up, stood on his feet, and began to walk. He went into the Temple area with them. He was walking and jumping and praising God. ⁹⁻¹⁰All the people recognized him. They knew he was the crippled man who always sat by the Temple's Beautiful Gate to beg for money. Now they saw this same man walking and praising God. They were amazed. They did not understand how this could happen.

¹2:42 ate Literally, “broke bread.” This may mean a meal or the Lord's Supper, the special meal Jesus told his followers to eat to remember him. Also in verse 46. See Lk. 22:14-20.

Cuvântarea lui Petru

¹¹Pe când omul încă se mai ținea după Petru și Ioan, mulțimea mirată a alergat la ei, în Pridvorul lui Solomon.*

¹²Când a văzut lucrul acesta, Petru le-a spus oamenilor: „Frați iudei, de ce sunteți surprinși de acest lucru? De ce vă uitați la noi de parcă am fi folosit puterea sau evlavia noastră pentru a-l face pe acest om să meargă? ¹³Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov*, Dumnezeul strămoșilor noștri a făcut-o! El a dat slavă Slujitorului Său Isus, pe care L-ați dat spre a fi omorât. Voi L-ați respins când Isus era înaintea lui Pilat și Pilat vroia să-L elibereze. ¹⁴L-ați respins pe Cel Sfânt și Drept și ați cerut ca un ucigaș să fie eliberat pentru voi. ¹⁵Voi L-ați omorât pe Cel ce arată oamenilor drumul spre viață, dar Dumnezeu L-a înviat din morți. Noi suntem martori că acest lucru s-a întâmplat. ¹⁶Puterea lui Isus este cea care l-a vindecat pe acest om infirm pe care îl vedeți și îl cunoașteți. Acest om a fost pe deplin vindecat prin credința în puterea lui Isus.

¹⁷Fraților, știu că ați făcut aceste lucruri fără să știți ce faceți, după cum au făcut și conducătorii voștri. ¹⁸Dar Dumnezeu a împlinit astfel ceea ce El vestise dinainte prin toți profeții*. Dumnezeu a spus că Cristosul* Său urma să sufere. ¹⁹Deci trebuie să vă schimbați modul de gândire și atitudinea față de Dumnezeu. Întoarceți-vă la El, pentru ca păcatele voastre să fie iertate. ²⁰Atunci Domnul vă va da vremuri de odihnă spirituală și Îl va trimite pe Isus, Cel pe care El L-a ales să fie pentru voi Cristosul. ²¹Dar Isus trebuie să rămână în ceruri până când toate lucrurile despre care a vorbit Dumnezeu cu mult timp în urmă prin sfinții Săi profeți vor fi reînnoite. ²²Căci Moise a spus: «Domnul, Dumnezeul vostru, vă va ridica un Profet ca mine chiar din mijlocul poporului vostru. Să ascultați de El în tot ce vă va spune! ²³Cine nu va asculta de acel Profet va fi nimic din mijlocul poporului lui Dumnezeu.» ²⁴De asemenea, Samuel și toți profeții care au venit după el și care au vorbit au prezis aceste lucruri. ²⁵Voi sunteți moștenitorii profeților și ai legământului pe care l-a făcut Dumnezeu cu părinții noștri.

Peter Speaks to the People

¹¹The man was holding on to Peter and John. All the people were amazed. They ran to Peter and John at Solomon's Porch.*

¹²When Peter saw this, he said to the people, “My Jewish brothers, why are you surprised at this? You are looking at us like it was our power that made this man walk. Do you think this was done because we are good? ¹³No, God did it! He is the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.* He is the God of all our fathers.* He gave glory* to Jesus, his special servant. But you gave him to be killed. Pilate decided to let him go free. But you told Pilate you did not want him. ¹⁴Jesus was holy* and good, but you said you did not want him. You told Pilate to give you a murderer¹ instead of Jesus. ¹⁵And so you killed the one who gives life! But God raised him from death. We are witnesses of this—we saw it with our own eyes.

¹⁶“This crippled man was healed because we trusted in Jesus. It was Jesus' power that made him well. You can see this man, and you know him. He was made completely well because of faith in Jesus. You all saw it happen!

¹⁷“My brothers, I know that what you did to Jesus was done because you did not understand what you were doing. And your leaders did not understand any more than you did. ¹⁸But God said these things would happen. Through the prophets* he said that his Christ* would suffer and die. I have told you how God made this happen. ¹⁹So you must change your hearts and lives. Come back to God, and he will forgive your sins. ²⁰Then the Lord will give you times of spiritual rest. He will send you Jesus, the one he chose to be the Christ.

²¹“But Jesus must stay in heaven until the time when all things will be made right again. God told about this time when he spoke long ago through his holy prophets. ²²Moses* said, ‘The Lord your God will give you a prophet. That prophet will come from among your own people. He will be like me. You must obey everything he tells you. ²³And anyone who refuses to obey that prophet will die, separated from God's people.’²

²⁴“Samuel, and all the other prophets who spoke for God after Samuel, said that this time would come. ²⁵And what those prophets talked about is for you, their descendants. You have received the agreement that God made with your

¹3:22–23 Citat din Dt. 18.15, 19.

¹3:14 murderer Barabbas, the man the Jews chose to be freed instead of Jesus. See Lk. 23:18. ²3:22–23 Quote from Deut. 18:15, 19.

Dumnezeu i-a spus lui Avraam: «Prin urmașii tăi vor fi binecuvântate toate popoarele pământului.¹»²⁶După ce Dumnezeu L-a înviat pe Slujitorul Lui, El L-a trimis întâi la voi să vă binecuvânteze, făcându-vă, pe fiecare dintre voi, să renunțați la faptele voastre rele.“

Petru și Ioan înaintea Sinedriului

4¹În timp ce Petru și Ioan vorbeau oamenilor, câțiva preoți, șeful gărzilor de la Templu* și câțiva saducheii* au venit la ei. ²Ei erau supărați din cauză că, învățându-i pe oameni despre Isus, Petru și Ioan afirmău că morții vor învia. ³Atunci i-au arestat și i-au ținut în închisoare până a doua zi, căci era deja seară. ⁴Dar mulți dintre cei care au auzit mesajul lor au crezut și numărul credincioșilor a crescut la circa cinci mii.

⁵În ziua următoare, conducătorii iudei, bătrânii și învățătorii Legii s-au adunat la Ierusalim. ⁶Acolo se aflau și marele preot* Ana, Caiafa, Ioan, Alexandru și toți cei care proveneau din familia marilor preoți*. ⁷Ei i-au adus pe Petru și Ioan, i-au pus în mijlocul lor și au început să-i întrebe: „Cu ce putere și cu a cui autoritate ați vindecat acest om infirm?“

⁸Atunci Petru, plin de Duhul Sfânt, le-a spus: „Conducători ai poporului și bătrâni ai lui Israel! ⁹Ne întrebați astăzi despre binele pe care i l-am făcut acestui om infirm și cum a fost acesta vindecat. ¹⁰Voi și tot poporul Israel trebuie să știți aceasta: am făcut-o cu puterea lui Isus Cristos din Nazaret, Cel pe care voi L-ați răstignit, dar pe care Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți. Mulțumită lui Isus acest om stă înaintea voastră pe deplin sănătos. ¹¹Isus este

«Piatra pe care voi, zidarii, ați respins-o, dar care a devenit piatra cea mai importantă a clădirii.»

Psalmul 118:22

¹²Isus este singurul care poate să mântuiască². Numele Lui este singura putere dată omenirii prin care putem fi mântuiți.“

¹3.25 Citat din Gen. 22:18. ²4.12 *mântuire* salvarea omului din sclavia păcatului prin credința în jertfa lui Isus Cristos pe cruce.

fathers. God said to your father Abraham, ‘Every nation on earth will be blessed through your descendants.’¹ ²⁶God has sent his special servant Jesus. He sent him to you first. He sent him to bless you by causing each of you to turn away from your evil ways.”

The Apostles and the Jewish High Council

4¹While Peter and John were speaking to the people, some Jewish leaders came up to them. There were some priests, the captain of the soldiers that guarded the Temple,* and some Sadducees.* ²They were upset because of what Peter and John were teaching the people. By telling people about Jesus, the apostles* were teaching that people will rise from death. ³The Jewish leaders arrested Peter and John and put them in jail. It was already night, so they kept them in jail until the next day. ⁴But many of the people who heard the apostles believed what they said. There were now about 5000 men in the group of believers.

⁵The next day the Jewish rulers, the older Jewish leaders, and the teachers of the law met in Jerusalem. ⁶Annas the high priest,* Caiaphas, John, and Alexander were there. Everyone from the high priest’s family was there. ⁷They made Peter and John stand before all the people. They asked them over and over, “How did you make this crippled man well? What power did you use? By whose authority did you do this?”

⁸Then Peter was filled with the Holy Spirit* and said to them, “Rulers of the people and you older leaders, ⁹are you questioning us today about what we did to help this crippled man? Are you asking us what made him well? ¹⁰We want all of you and all the Jewish people to know that this man was made well by the power of Jesus Christ from Nazareth. You nailed Jesus to a cross, but God raised him from death. This man was crippled, but he is now well. He is able to stand here before you because of the power of Jesus! ¹¹Jesus is

‘the stone² that you builders thought was not important.

But this stone has become the cornerstone.*”

Psalm 118:22

¹²Jesus is the only one who can save people. His name is the only power in the world that has been given to save anyone. We must be saved through him!”

¹3:25 Quote from Gen. 22:18; 26:24. ²4:11 *stone* A picture or symbol meaning Jesus.

¹³Conducătorii iudei și-au dat seama că Petru și Ioan erau oameni simpli, fără școală, dar i-au văzut vorbind cu îndrăzneală, și aceasta i-a uimit. Apoi și-au dat seama că Petru și Ioan fuseseră cu Isus. ¹⁴Și nu au putut să spună nimic pentru că omul care fusese vindecat era chiar acolo, cu ei. ¹⁵Conducătorii iudei le-au poruncit să iasă puțin afară. Apoi au vorbit între ei: ¹⁶„Ce să facem cu acești oameni? Toți locuitorii din Ierusalim știu că au făcut o mare minune, iar noi nu putem nega acest lucru. ¹⁷Putem în schimb să-i amenințăm, cerându-le să nu mai vorbească și altora despre Isus, astfel încât vestea aceasta să nu se răspândească mai departe printre oameni.“

¹⁸Conducătorii iudei i-au chemat pe apostoli* înăuntru și le-au poruncit să nu mai spună nimic și să nu mai învețe pe oameni în Numele lui Isus. ¹⁹Dar Petru și Ioan le-au răspuns: „Voi ce credeți că este drept să facem înaintea lui Dumnezeu: să ascultăm de voi sau de El? ²⁰Căci este cu neputință să nu vorbim despre ceea ce am văzut și am auzit.“

^{21–22}Conducătorii iudei nu știau cum să-i pedepsească pe apostoli, pentru că toți oamenii Îl laudau pe Dumnezeu pentru ce se întâmplase. (Omul care fusese vindecat prin această minune avea mai mult de patruzeci de ani.) Așa că ei i-au amenințat din nou pe apostoli; apoi i-au lăsat să plece.

Rugăciunea celor credincioși

²³După ce li s-a dat drumul, Petru și Ioan s-au întors la ai lor și le-au povestit tot ce le spusese mării preoți* și conducătorii bătrâni. ²⁴Când a auzit grupul de credincioși aceste lucruri, s-au rugat cu toții, într-un gând, lui Dumnezeu: „Stăpâne, Tu ai făcut cerul, pământul, mările și tot ce este în ele. ²⁵Strămoșul nostru, David, slujitorul Tău, cu ajutorul Duhului Sfânt,* a scris:

«Pentru ce strigă națiunile,
și de ce fac popoarele lumii
planuri zadarnice împotriva Mea?»

²⁶ Împărații lumii s-au pregătit de luptă și toți conducătorii s-au unit împotriva Domnului și împotriva Cristosului* Său.»

Psalmul 2.1–2

¹³The Jewish leaders understood that Peter and John had no special training or education. But they also saw that they were not afraid to speak. So the leaders were amazed. They also realized that Peter and John had been with Jesus. ¹⁴They saw the crippled man standing there beside the apostles. They saw that he was healed, so they could say nothing against the apostles.

¹⁵The Jewish leaders told them to leave the council meeting. Then the leaders talked to each other about what they should do. ¹⁶They said, “What shall we do with these men? Everyone in Jerusalem knows about the miracle* they did as a sign from God. It’s too obvious. We can’t say it didn’t happen. ¹⁷But we must make them afraid to talk to anyone again about that man. Then this problem will not spread among the people.”

¹⁸So the Jewish leaders called Peter and John in again. They told the apostles not to say anything or to teach anything in the name of Jesus. ¹⁹But Peter and John answered them, “What do you think is right? What would God want? Should we obey you or God? ²⁰We cannot be quiet. We must tell people about what we have seen and heard.”

^{21–22}The Jewish leaders could not find a way to punish the apostles, because all the people were praising God for what had been done. (This miracle was a sign from God. The man who was healed was more than 40 years old.) So the Jewish leaders warned the apostles again and let them go free.

Peter and John Return to the Believers

²³Peter and John left the meeting of Jewish leaders and went to their own group. They told the group everything that the leading priests and the older Jewish leaders had said to them. ²⁴When the believers heard this, they all prayed to God. They all wanted the same thing. They prayed, “Master, you are the one who made the sky, the earth, the sea, and everything in the world. ²⁵Our ancestor David* was your servant. With the help of the Holy Spirit* he wrote these words:

‘Why are the nations shouting?
Why are the people of the world
planning such useless things?’

²⁶ The kings of the earth prepare themselves to fight, and the rulers all come together against the Lord and against his Christ.*’ *Psalm 2:1–2*

²⁷Da, aceasta s-a întâmplat când Irod* și Pilat din Pont s-au unit cu neevreii și cu poporul Israel împotriva Slujitorului Tău cel sfânt, Isus, pe care Tu L-ai ales să fie Cristosul. ²⁸Ei s-au unit ca să facă ceea ce Tu, prin puterea și voia Ta, hotărâseși mai dinainte că se va întâmpla. ²⁹Ascultă, Doamne, acum amenințările lor și dă putere slujitorilor Tăi să proclame Cuvântul Tău cu toată îndrăzneala ³⁰în timp ce îi vindeci pe cei bolnavi și se fac semne și minuni* în Numele Slujitorului Tău cel sfânt, Isus.“

³¹Când au terminat rugăciunea, locul unde erau adunați s-a cutremurat. Cu toții au fost umpluți cu Duhul Sfânt și proclamau Cuvântul lui Dumnezeu cu îndrăzneală.

Dragostea credincioșilor

³²Toți credincioșii gândeau și simțeau la fel. Nici unul nu spunea că lucrurile sale erau doar ale lui, ci împărțeau totul între ei. ³³Apostolii* mărturiseau cu putere despre învierea Domnului Isus. Și Dumnezeu îi binecuvânta pe toți. ³⁴Nimeni dintre cei credincioși nu ducea lipsă de ceva, căci cei care aveau case sau pământuri le vindeau. ³⁵Banii obținuți astfel îi aduceau apostolilor și erau împărțiți astfel încât fiecare să aibă cele necesare.

³⁶Unul dintre credincioși se numea Iosif, dar apostolii i-au spus Barnaba (nume care, tradus, înseamnă „fiul mângâierii“). El era levit* și se născuse în Cipru. ³⁷Iosif avea un ogor. El l-a vândut, apoi a adus banii și i-a dat apostolilor.

Anania și Safira

5¹Un om pe nume Anania, împreună cu soția lui, Safira, a vândut o bucată de pământ. ²El a păstrat pentru sine o parte din bani, cu știrea soției și o parte a dus-o apostolilor*. ³Atunci Petru i-a spus: „Anania, de ce l-ai lăsat pe Satan să-ți umple inima ca să minți pe Duhul Sfânt*? De ce ai păstrat o parte din bani pentru tine? ⁴Înainte de a-l vinde, pământul era al tău. Iar după ce l-ai vândut puteai să faci orice ai fi vrut cu banii. De ce te-ai gândit la un lucru atât de rău? Pe Dumnezeu L-ai mințit, nu pe noi,

²⁷That’s what actually happened when Herod,* Pontius Pilate, the other nations, and the Jewish people all ‘came together’ against Jesus here in Jerusalem. He is your holy* Servant, the one you made to be the Christ. ²⁸These people who ‘came together’ against Jesus made your plan happen. It was done because of your power and your will. ²⁹And now, Lord, listen to what they are saying. They are trying to make us afraid. We are your servants. Help us to say what you want us to say without fear. ³⁰Help us to be brave by showing us your power. Make sick people well. Cause miraculous signs* and wonders* to happen by the authority¹ of Jesus, your holy servant.”

³¹After the believers prayed, the place where they were meeting shook. They were all filled with the Holy Spirit, and they continued to speak God’s message* without fear.

The Believers Share

³²The whole group of believers was united in their thinking and in what they wanted. None of them said that the things they had were their own. Instead, they shared everything. ³³With great power the apostles* were making it known to everyone that the Lord Jesus was raised from death. And God blessed all the believers very much. ³⁴None of them could say they needed anything. Everyone who owned fields or houses sold them. They brought the money they got ³⁵and gave it to the apostles. Then everyone was given whatever they needed.

³⁶One of the believers was named Joseph. The apostles called him Barnabas. (This name means “A person who helps others.”) He was a Levite* born in Cyprus. ³⁷Joseph sold a field he owned. He brought the money and gave it to the apostles.

Ananias and Sapphira

5¹There was a man named Ananias. His wife’s name was Sapphira. Ananias sold some land he had, ²but he gave only part of the money to the apostles.* He secretly kept some of the money for himself. His wife knew this, and she agreed with it.

³Peter said, “Ananias, why did you let Satan* rule your heart? You lied and tried to deceive the Holy Spirit.* You sold your field, but why did you keep part of the money for yourself? ⁴Before you sold the field, it belonged to you. Even after you sold it, you could have used the money any way

¹4:30 *authority* Literally, “name.”

oamenii.“⁵⁻⁶Auzind aceste cuvinte, Anania a căzut la pământ și a murit. Câțiva tineri au venit și i-au înfășurat trupul, apoi l-au dus și l-au îngropat. Toți oamenii care au auzit despre cele întâmplate au fost cuprinși de frică.

⁷Cam după trei ore, a venit soția lui Anania, fără să știe ce se întâmplase. ⁸Petru a întrebat-o: „Spune-mi, cu atâta ați vândut ogorul?”

Safira a răspuns: „Da, cu atâta.“

⁹Atunci Petru i-a spus: „De ce v-ați înțele amândoi să puneți la încercare Duhul Domnului? Auzi la ușă niște pași? Sunt oamenii care l-au îngropat pe soțul tău. La fel te vor duce și pe tine!“¹⁰În acel moment, Safira a căzut la picioarele lui și a murit. Tinerii au intrat și au găsit-o moartă. Atunci au dus-o și pe ea și au îngropat-o lângă soțul ei.¹¹Întreaga adunare și ceilalți oameni care au auzit despre aceste lucruri au fost cuprinși de frică.

Apostolii vindecă mulți oameni

¹²Multe semne și minuni* au fost făcute printre oameni de către apostoli*. Credincioșii se întâlneau cu toții într-un gând în Pridvorul lui Solomon*.¹³Nici unul dintre ceilalți oameni nu îndrăznea să li se alătore, dar cu toții îi laudau.¹⁴Din ce în ce mai mulți oameni credeau în Domnul. Mulți bărbați și femei au fost adăugați la grupul de credincioși.¹⁵Atunci oamenii și-au adus bolnavii în stradă, pe paturi și pe așternuturi, sperând ca măcar umbra lui Petru să cadă peste ei, când va trece el pe acolo.¹⁶Mulțimi de oameni au venit în Ierusalim din așezările din împrejurimi. Ei îi aduceau cu ei pe cei bolnavi și pe cei chinuți de duhuri rele și toți erau vindecați.

Apostolii sunt persecutați

¹⁷Marele preot* și cei apropiați lui, cei din grupul saduceilor*, au fost cuprinși de invidie.¹⁸Ei au pus mâna pe apostoli* și i-au aruncat în închisoare.¹⁹Dar, în timpul nopții, un înger al Domnului a deschis ușile închisorii. El i-a condus afară pe apostoli și le-a spus: ²⁰„Duceți-vă, stați în Templu* și spuneți oamenilor totul despre această viață nouă în Isus.“²¹Când au auzit aceste cuvinte, apostolii au intrat dis-de-dimineată în Templu și au început să-i învețe pe oameni.

you wanted. How could you even think of doing such a thing? You lied to God, not to us!”

⁵⁻⁶When Ananias heard this, he fell down and died. Some young men came and wrapped his body. They carried it out and buried it. And everyone who heard about this was filled with fear.

⁷About three hours later his wife came in. Sapphira did not know about what had happened to her husband. ⁸Peter said to her, “Tell me how much money you got for your field. Was it this much?”

Sapphira answered, “Yes, that was all we got for the field.”

⁹Peter said to her, “Why did you and your husband agree to test the Spirit of the Lord? Listen! Do you hear those footsteps? The men who buried your husband are at the door. They will carry you out in the same way.”¹⁰At that moment Sapphira fell down by his feet and died. The young men came in and saw that she was dead. They carried her out and buried her beside her husband.¹¹The whole group of believers¹ and all the other people who heard about this were filled with fear.

Proofs From God

¹²The apostles* were given the power to do many miraculous signs* and wonders* among the people. They were together in Solomon’s Porch,* and they all had the same purpose.¹³None of the other people dared to stand with the apostles, but everyone was saying wonderful things about them.¹⁴More and more people believed in the Lord, and many men and women were added to the group of believers.¹⁵So the people brought those who were sick into the streets and put them on little beds and mattresses. They were hoping that Peter’s shadow might fall on them as he walked by.¹⁶People came from all the towns around Jerusalem. They brought those who were sick or troubled by evil spirits. All of them were healed.

The Apostles Are Arrested

¹⁷The high priest* and all his friends (a group called the Sadducees*) became very jealous.¹⁸They grabbed the apostles* and put them in jail.¹⁹But during the night, an angel of the Lord opened the doors of the jail. The angel led the apostles outside and said, ²⁰“Go and stand in the Temple* area. Tell the people everything about this new life.”²¹When the apostles heard this, they did what they were told. They went into the Temple area about sunrise and began to teach the people.

¹5:11 *group of believers* Literally, “church.”

Când marele preot și apropiații lui au venit la Templu, ei au convocat o întâlnire a Sinedriului* și a întregii adunări a bătrânilor poporului Israel. Apoi ei au trimis câțiva soldați la închisoare pentru a-i aduce pe apostoli. ²²Când aceștia au ajuns la închisoare, nu i-au găsit înăuntru pe apostoli. Soldații s-au întors și au spus ce se întâmplase: ²³„Am găsit închisoarea bine încuiată, în toată siguranța și gărzile stând la uși; dar când am intrat, nu am găsit pe nimeni înăuntru.“ ²⁴Când au auzit aceste cuvinte, căpitanul gărzilor de la Templu, precum și preoții cei mai de seamă au fost nedumeriți și se întrebau ce se putea întâmpla cu ei. ²⁵Atunci cineva a intrat și le-a spus: „Cei pe care i-ați închis stau acum în Templu și îi învață pe oameni.“ ²⁶Atunci căpitanul a plecat cu soldații lui și i-a adus înapoi pe apostoli, dar nu cu forța, căci se temeau să nu fie uciși cu pietre de popor.

²⁷Soldații i-au adus pe apostoli înaintea Sinedriului. Marele preot le-a cerut socoteală, vorbindu-le astfel: ²⁸„V-am poruncit anume să nu mai învățați pe nimeni despre acest om. Cu toate acestea, voi ați umplut tot Ierusalimul cu învățătura voastră și vreți să dați vina pe noi pentru moartea acestui om.“

²⁹Petru și ceilalți apostoli au răspuns: „Noi trebuie să ascultăm de Dumnezeu, nu de oameni. ³⁰Voi L-ați omorât pe Isus, răstignindu-L pe cruce, însă Dumnezeuul strămoșilor noștri L-a înviat dintre cei morți. ³¹El L-a înălțat pe Isus la dreapta Lui și L-a făcut Prințul și Mântuitorul nostru. El a făcut aceasta pentru ca să dea poporului Israel prilejul să se întoarcă de la păcatele lor, să se întoarcă la Dumnezeu pentru ca păcatele lor să fie iertate. ³²Noi am văzut aceste lucruri și suntem martori. La fel este și Duhul Sfânt* pe care Dumnezeu L-a dat celor ce ascultă de El.“

³³Când cei din Sinedriu au auzit aceasta, s-au înfuriat și au vrut să-i omoare pe apostoli. ³⁴Dar un fariseu*, pe nume Gamaliel, învățător al Legii foarte respectat de oameni, s-a ridicat în picioare. El a poruncit ca apostolii să fie scoși afară pentru puțin timp. ³⁵Atunci el le-a spus: „Bărbați iudei, gândiți-vă cu grijă la ce aveți de gând să le faceți acestor oameni! ³⁶Nu cu mult timp în urmă a venit Teuda, pretinzând că este o persoană importantă. I s-au alăturat cam patru sute de bărbați. El a fost ucis, iar cei care îl urmaseră au fost împrăștiați și nimic

The high priest and his friends came together and called a meeting of the high council and all the older Jewish leaders. They sent some men to the jail to bring the apostles to them. ²²When the men went to the jail, they could not find the apostles there. So they went back and told the Jewish leaders about this. ²³They said, “The jail was closed and locked. The guards were standing at the doors. But when we opened the doors, the jail was empty!” ²⁴The captain of the Temple guards and the leading priests heard this. They were confused and wondered what it all meant.

²⁵Then another man came and told them, “Listen! The men you put in jail are standing in the Temple area teaching the people.” ²⁶The captain and his men went out and brought the apostles back. But the soldiers did not use force, because they were afraid of the people. They were afraid the people would stone them to death.

²⁷The soldiers brought the apostles and made them stand before the council. The high priest questioned them. ²⁸He said, “We told you never again to teach as followers of that man. But look at what you have done! You have filled Jerusalem with your teaching. And you are trying to blame us for his death.”

²⁹Peter and the other apostles answered, “We must obey God, not you! ³⁰You killed Jesus by nailing him to a cross. But God, the same God our fathers* had, raised Jesus up from death. ³¹Jesus is the one God honored by giving him a place at his right side. He made him our Leader and Savior. God did this to give all the people of Israel* the opportunity to change and turn to God to have their sins forgiven. ³²We saw all these things happen, and we can say that they are true. The Holy Spirit* also shows that these things are true. God has given this Spirit to all those who obey him.”

³³When the council members heard this, they became very angry. They began to plan a way to kill the apostles. ³⁴But one member of the council, a Pharisee* named Gamaliel, stood up. He was a teacher of the law, and all the people respected him. He told the men to make the apostles leave the meeting for a few minutes. ³⁵Then he said to them, “Men of Israel, be careful of what you are planning to do to these men. ³⁶Remember when Theudas appeared? He said he was an important man, and about 400 men joined him. But he was killed, and all who followed him were scattered and ran away. They were not able to do anything.

nu s-a ales din mișcarea lor. ³⁷După el, în vremea recensământului, a apărut Iuda, din Galileea. Și el a reușit să-i atragă pe unii din popor de partea sa. Dar și el a fost omorât, iar cei care îl urmaseră au fost împrăștiați. ³⁸Acum vă spun: stați departe de oamenii aceștia și lăsați-i în pace! Dacă planul lor vine de la oameni, va da greș. ³⁹Dar dacă vine de la Dumnezeu, nu-l veți putea distruge. Și s-ar putea chiar să descoperiți că luptați împotriva lui Dumnezeu Însuși.“

Cei din Sinedriu i-au urmat sfatul. ⁴⁰Ei i-au chemat înăuntru pe apostoli și au pus să fie biciuiți, le-au poruncit să nu mai vorbească oamenilor despre Isus, apoi le-au dat drumul. ⁴¹Apostolii au plecat dinaintea Sinedriului bucuroși că au fost considerați demni de a fi batjocoriți pentru Numele lui Isus. ⁴²Dar ei nu au încetat să-i învețe pe oameni. În fiecare zi se duceau în Templu și în casele oamenilor și le spuneau Vestea Bună că Isus este Cristosul.*

Cei șapte slujitori

6¹Numărul ucenicilor lui Isus creștea mult în zilele acelea. Dar între credincioșii vorbitori de limbă greacă și ceilalți credincioși evrei au apărut neînțelegeri. Credincioșii evrei care vorbeau limba greacă se plâneau că văduvele lor erau trecute cu vederea la împărțirea ajutoarelor zilnice. ²Cei doisprezece ucenici i-au adunat pe toți credincioșii și le-au spus: „Nu este bine ca noi să neglijăm predicarea Cuvântului lui Dumnezeu pentru a ajuta la împărțirea hranei. ³Fraților, alegeți dintre voi șapte bărbați cunoscuți a fi oameni buni, plini de Duhul Sfânt* și de înțelepciune. Le vom da lor în grijă această sarcină. ⁴Iar noi vom putea să petrecem tot timpul rugându-ne și proclamând oamenilor Cuvântul lui Dumnezeu.“

⁵Tot grupul a acceptat cu bucurie această idee. Ei i-au ales pe aceștia șapte: Ștefan (un bărbat plin de credință și de Duhul Sfânt), Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmena și Nicolae (un bărbat din Antiohia care devenise iudeu). ⁶Apoi i-au adus pe aceștia înaintea apostolilor*. Apostolii s-au rugat și și-au pus mâinile¹ peste acești oameni.

³⁷Later, during the time of the census, a man named Judas came from Galilee. A lot of people joined his group, but he was also killed, and all his followers were scattered. ³⁸And so now I tell you, stay away from these men. Leave them alone. If their plan is something they thought up, it will fail. ³⁹But if it is from God, you will not be able to stop them. You might even be fighting against God himself!”

The Jewish leaders agreed with what Gamaliel said. ⁴⁰They called the apostles in again. They beat them and told them not to talk to people about Jesus again. Then they let them go free. ⁴¹The apostles left the council meeting. They were happy because they were given the honor of suffering dishonor for Jesus. ⁴²The apostles did not stop teaching the people. They continued to tell the Good News—that Jesus is the Christ.* They did this every day in the Temple area and in people’s homes.

Seven Men Chosen for a Special Work

6¹More and more people were becoming followers of Jesus. But during this same time, the Greek-speaking followers began to complain against the other Jewish followers. They said that their widows were not getting their share of what the followers received every day. ²The twelve apostles* called the whole group of followers together.

The apostles said to them, “It would not be right for us to give up our work of teaching God’s word in order to be in charge of getting food to people. ³So, brothers and sisters, choose seven of your men who have a good reputation. They must be full of wisdom and the Spirit.* We will give them this work to do. ⁴Then we can use all our time to pray and to teach the word of God.”

⁵The whole group liked the idea. So they chose these seven men: Stephen (a man with great faith and full of the Holy Spirit), Philip,¹ Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas, and Nicolaus (a man from Antioch who had become a Jew). ⁶Then they put these men before the apostles, who prayed and laid their hands on² them.

¹6:6 și-au pus mâinile prin aceasta arătau că acestor oameni li se încredințase o lucrare importantă din partea lui Dumnezeu.

¹6:5 Philip Not the apostle named Philip. ²6:6 laid their hands on This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power for a special work.

Ștefan este acuzat

⁷Mesajul lui Dumnezeu s-a răspândit și numărul ucenicilor din Ierusalim a crescut foarte mult. Chiar și un mare număr de preoți au crezut și au ascultat de acest mesaj.

⁸Ștefan era un om plin de har și de putere. Dumnezeu l-a binecuvântat pe Ștefan și i-a dat putere să facă în mijlocul oamenilor minuni* mari și semne miraculoase. ⁹Dar câțiva iudei din sinagoga* numită Sinagoga Sclavilor Eliberați erau împotriva lui Ștefan. Unii dintre ei erau din Cirena, alții din Alexandria, Cilicia sau Asia. Ei au început să se certe cu Ștefan. ¹⁰Dar Duhul* îl ajuta pe Ștefan să vorbească cu înțelepciune și acei iudei nu l-au putut contrazice. ¹¹Atunci ei au aranjat în secret ca niște oameni să spună: „L-am auzit pe Ștefan spunând lucruri rele despre Moise și despre Dumnezeu.” ¹²Astfel i-au stâmit pe oameni, pe conducători și pe învățătorii Legii. Aceștia au venit, l-au prins pe Ștefan și l-au dus înaintea Sinedriului*. ¹³Ei au adus martori mincinoși care au spus: „Omul acesta nu se oprește niciodată din a spune lucruri rele despre acest loc sfânt și despre Lege. ¹⁴L-am auzit spunând că Isus din Nazaret va distruge acest Templu și că El va schimba obiceiurile lăsate de Moise.” ¹⁵Toți cei care erau în Sinedriu se uitau cu atenție la Ștefan și au văzut că fața lui arăta ca fața unui înger.

Cuvântarea lui Ștefan

7¹Atunci marele preot* l-a întrebat pe Ștefan: „E adevărat?” ²Ștefan a răspuns: „Fraților și părinților, ascultați-mă! Dumnezeul slavei S-a arătat strămoșului nostru Avraam când se afla încă în Mesopotamia, înainte ca el să se mute în Haran. ³Și Dumnezeu i-a spus: «Lasă-ți țara și poporul și du-te în ținutul pe care ți-l voi arăta Eu.»¹ ⁴Și Avraam a plecat din țara caldeenilor² și s-a stabilit în Haran. După ce tatăl său a murit, Dumnezeu l-a adus să trăiască aici, pe locul unde trăiți voi acum. ⁵Dar Dumnezeu nu i-a dat lui Avraam în stăpânire nici măcar o palmă de pământ din acest ținut. Deși pe vremea aceea Avraam nu avea copii, Dumnezeu a promis că îi va da acel ținut în stăpânire, să fie al lui și al

¹7.3 Citat din Gen. 12.1. ²7.4 țara caldeenilor sau Babilonia, o țară în sudul Mesopotamiei.

⁷The word of God was reaching more and more people. The group of followers in Jerusalem became larger and larger. Even a big group of Jewish priests believed and obeyed.

Some Jews Against Stephen

⁸Stephen received a great blessing. God gave him power to do great wonders* and miraculous signs* among the people. ⁹But some Jews came and argued with Stephen. They were from the synagogue* of Free Men,* as it was called. The group included Jews from Cyrene, Alexandria, Cilicia, and Asia.* They all came and argued with Stephen. ¹⁰But the Spirit* was helping him speak with wisdom. His words were so strong that the Jews could not argue with him.

¹¹So they told some men to say, “We heard Stephen say bad things against Moses* and against God!” ¹²By doing this, these Jews upset the people, the older Jewish leaders, and the teachers of the law. They became so angry that they came and grabbed Stephen and took him to a meeting of the high council.

¹³The Jews brought some men into the meeting to tell lies about Stephen. These men said, “This man is always saying things against this holy place and against the law of Moses. ¹⁴We heard him say that Jesus from Nazareth will destroy this place and change what Moses told us to do.” ¹⁵Everyone there in the council meeting was staring at Stephen. They saw that his face looked like the face of an angel.

Stephen's Speech

7¹The high priest* said to Stephen, “Is all this true?” ²Stephen answered, “My Jewish fathers and brothers, listen to me. Our great and glorious God appeared to Abraham, our ancestor, when he was in Mesopotamia. This was before he lived in Haran. ³God said to him, ‘Leave your country and your people, and go to the country I will show you.’¹

⁴“So Abraham left the country of Chaldea.² He went to live in Haran. After his father died, God sent him to this place, where you live now. ⁵But God did not give Abraham any of this land, not even a foot of it. But God promised that in the future he would give Abraham this land for himself and for his children. (This was before Abraham had any children.)

¹7:3 Quote from Gen. 12:1. ²7:4 Chaldea Or, “Babylonia,” a land in the southern part of Mesopotamia. See verse 2.

urmașilor lui. ⁶Și Dumnezeu i-a zis: «Urmașii tăi vor locui într-o țară străină. Cei de acolo îi vor face sclavi și îi vor asupri timp de patru sute de ani. ⁷Dar Eu voi pedepsi poporul care îi va face sclavi.»¹ Și Dumnezeu a mai spus: «După aceea vor pleca din acel ținut și Mi se vor închina în locul acesta.»² ⁸Dumnezeu a făcut un legământ cu Avraam, iar semnul acestui legământ a fost circumcizia*. Apoi Avraam a avut un fiu, pe Isaac, și l-a circumcis în ziua a opta de la naștere; apoi Isaac, pe Iacov și Iacov, pe cei doisprezece patriarhi.

⁹Patriarhii au fost geloși pe Iosif și l-au vândut să fie sclav în Egipt. Dar Dumnezeu a fost cu el ¹⁰și l-a scăpat din toate necazurile. El i-a dat lui Iosif înțelepciune și l-a ajutat să fie pe placul faraonului, împăratul Egiptului. Și faraonul l-a făcut pe Iosif guvernator în Egipt și chiar conducător al celor din casa lui. ¹¹Apoi a venit o mare foamete peste toată țara Egiptului și peste Canaan și oamenii au suferit mult. Strămoșii noștri nu puteau găsi nimic de mâncat. ¹²Când Iacov a auzit că în Egipt se găsește grâu, i-a trimis acolo pe strămoșii noștri. Acesta a fost primul lor drum acolo. ¹³Când s-au dus în Egipt pentru a doua oară, Iosif le-a spus fraților săi cine era. Iar faraonul i-a cunoscut pe toți cei din familia lui Iosif. ¹⁴Apoi Iosif a trimis niște oameni să-l aducă și pe tatăl său, Iacov și pe toate rudele, în total șaptezeci și cinci de persoane. ¹⁵Atunci Iacov s-a dus în Egipt. Și el și fiii lui au trăit acolo până la moarte. ¹⁶Mai târziu, trupurile lor au fost mutate la Sihem. Acolo au fost puse în mormântul pe care Avraam îl cumpărase cu o sumă de bani de la fiii lui Emor.

¹⁷Când s-a apropiat timpul ca promisiunea pe care i-o făcuse Dumnezeu lui Avraam să se împlinească, numărul evreilor din Egipt a crescut foarte mult. ¹⁸Atunci a venit un alt împărat să domnească în Egipt, împărat care nu-l cunoștea pe Iosif. ¹⁹Noul împărat a profitat cu viclenie de poporul nostru și i-a asuprit pe strămoșii noștri. El i-a obligat să-și abandoneze copiii, pentru ca aceștia să moară. ²⁰Atunci s-a născut Moise. El era un copil deosebit înaintea lui

⁶“This is what God said to him: ‘Your descendants will live in another country. They will be strangers. The people there will make them slaves and do bad things to them for 400 years. ⁷But I will punish the nation that made them slaves.’”¹ And God also said, ‘After those things happen, your people will come out of that country. Then they will worship me here in this place.’²

⁸“God made an agreement with Abraham; the sign for this agreement was circumcision.* And so when Abraham had a son, he circumcised him when he was eight days old. His son’s name was Isaac. Isaac also circumcised his son Jacob. And Jacob did the same for his sons who became the twelve fathers* of our people.

⁹“These ancestors of ours became jealous of their brother Joseph and sold him to be a slave in Egypt. But God was with him ¹⁰and saved him from all his troubles. Pharaoh was the king of Egypt then. He liked Joseph and respected him because of the wisdom God gave him. Pharaoh gave Joseph the job of being a governor of Egypt. He even let him rule over all the people in Pharaoh’s house. ¹¹But all the land of Egypt and of Canaan became dry. It became so dry that food could not grow, and the people suffered very much. Our people could not find anything to eat.

¹²But Jacob heard that there was food in Egypt. So he sent our people there. (This was their first trip to Egypt.) ¹³Then they went there a second time. This time Joseph told his brothers who he was. And Pharaoh learned about Joseph’s family. ¹⁴Then Joseph sent some men to invite Jacob, his father, to come to Egypt. He also invited all his relatives, a total of 75 people. ¹⁵So Jacob went down to Egypt. He and our other ancestors lived there until they died. ¹⁶Later, their bodies were moved to Shechem, where they were put in a tomb.* (It was the same tomb that Abraham had bought in Shechem from the sons of Hamor. He paid them with silver.)

¹⁷“The number of our people in Egypt grew. There were more and more of our people there. (The promise that God made to Abraham was soon to come true.) ¹⁸Then a different king began to rule Egypt, one who knew nothing about Joseph. ¹⁹This king tricked our people. He treated them badly, making them leave their children outside to die.

²⁰“This was the time when Moses* was born. He was a very fine child, and for three months his

¹ 7:7 Citat din Gen. 15:13-14. ² 7:7 Citat din Gen. 15:14; Ex. 3:12.

¹ 7:7 Quote from Gen. 15:13-14. ² 7:7 Quote from Gen. 15:14; Ex. 3:12.

Dumnezeu. Timp de trei luni, el a crescut în casa tatălui său. ²¹Când Moise a fost abandonat, fiica faraonului l-a luat la ea și l-a crescut ca pe propriul ei fiu. ²²Moise a fost educat în toată înțelepciunea egiptenilor și era plin de putere în cuvânt și în faptă.

²³Când a împlinit patruzeci de ani, el s-a hotărât să-și viziteze frații, pe fiii lui Israel. ²⁴Moise a văzut un egiptean purtându-se rău cu un bărbat israelit. Atunci el i-a luat apărarea bărbatului israelit și l-a omorât pe egiptean. ²⁵Moise a crezut că frații lui vor înțelege că Dumnezeu îl folosea ca să îi elibereze, dar ei nu au înțeles. ²⁶A doua zi, când i-a văzut pe unii dintre ei bătându-se, Moise a intervenit și a încercat să-i împace. El le-a spus: «Voi sunteți frați. De ce vă purtați urât unul cu celălalt?» ²⁷Dar cel care începuse cearta l-a împins pe Moise deoparte și l-a întrebat: «Cine te-a pus pe tine conducător și judecător între noi?» ²⁸Vrei să mă ucizi și pe mine așa cum l-ai ucis ieri pe egipteanul acela?»¹ ²⁹Când a auzit aceasta, Moise a fugit din Egipt și s-a dus să locuiască într-un ținut străin, în Madian. Cât timp a locuit în Madian, Moise a avut doi fii.

³⁰După patruzeci de ani, când Moise se afla în deșertul de lângă muntele Sinai i s-a arătat un înger în flacăra unui rug aprins. ³¹Moise a fost foarte uimit când a văzut lucrul acesta. Când s-a apropiat de rug pentru a vedea mai bine, a auzit vocea Domnului: ³²«Eu sunt Dumnezeul strămoșilor tăi, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov.»² Moise tremura de frică și nu îndrăznește să se uite. ³³Atunci Domnul i-a spus: «Scoate-ți sandalele din picioare, pentru că pământul pe care stai este pământ sfânt. ³⁴M-am uitat și am văzut cât de mult suferă poporul Meu în Egipt, i-am auzit suspinând și am coborât pentru a-i elibera. Acum vino, te voi trimite în Egipt.»³

³⁵Acesta este Moise, omul pe care ei nu l-au vrut și căruia i-au spus: «Cine te-a pus pe tine conducător și judecător?» El este cel pe care Dumnezeu, prin îngerul care i s-a arătat în rug, l-a trimis să fie conducător și eliberator. ³⁶Moise i-a scos din Egipt. El a făcut multe semne și minuni* în Egipt, apoi la Marea Roșie și după aceea în pustie, timp

parents took care of him at home. ²¹When they put him outside, Pharaoh's daughter took him. She raised him like he was her own son. ²²The Egyptians taught Moses everything they knew. He was powerful in all he said and did.

²³“When Moses was about 40 years old, he decided to visit his own people, the people of Israel.* ²⁴He saw one of them being mistreated by an Egyptian, so he defended him. Moses hit the Egyptian to pay him back for hurting the man. He hit him so hard that it killed him. ²⁵Moses thought that his people would understand that God was using him to save them. But they did not understand.

²⁶“The next day, Moses saw two of his own people fighting. He tried to make peace between them. He said, ‘Men, you are brothers! Why are you trying to hurt each other?’ ²⁷The man who was hurting the other one pushed Moses away and said to him, ‘Did anyone say you could be our ruler and judge?’ ²⁸Will you kill me like you killed that Egyptian yesterday?’¹ ²⁹When Moses heard him say this, he left Egypt. He went to live in the land of Midian, where he was a stranger. During the time he lived there, he had two sons.

³⁰“Forty years later Moses was in the desert near Mount Sinai. An angel appeared to him in the flame of a burning bush. ³¹When Moses saw this, he was amazed. He went near to look closer at it. He heard a voice; it was the Lord's. ³²The Lord said, ‘I am the same God your ancestors had—the God of Abraham,* the God of Isaac,* and the God of Jacob.*’² Moses began to shake with fear. He was afraid to look at the bush.

³³“The Lord said to him, ‘Take off your sandals, because the place where you are now standing is holy ground. ³⁴I have seen my people suffer much in Egypt. I have heard my people crying and have come down to save them. Come now, Moses, I am sending you back to Egypt.’³

³⁵“This Moses was the one his people said they did not want. They said, ‘Did anyone say you could be our ruler and judge?’⁴ But he is the one God sent to be a ruler and savior. God sent him with the help of an angel, the one Moses saw in the burning bush. ³⁶So Moses led the people out of Egypt. He worked wonders* and miraculous signs* in Egypt, at the Red Sea, and then in the desert for 40 years.

¹ 7:28 Citat din Ex. 2:14. ² 7:32 Citat din Ex. 3:6. ³ 7:34 Citat din Ex. 3:5, 7, 8, 10.

¹ 7:28 Quote from Ex. 2:14. ² 7:32 Quote from Ex. 3:6. ³ 7:34 Quote from Ex. 3:5-10. ⁴ 7:35 Quote from Ex. 2:14.

de patruzeci de ani. ³⁷Este același Moise care a spus poporului Israel: «Dumnezeu vă va trimite un Profet ca mine, venit din mijlocul poporului nostru.»¹ ³⁸El este același Moise care a fost la adunarea din pustie împreună cu îngerul care i-a vorbit pe Muntele Sinai și cu strămoșii noștri. Moise a primit de la Dumnezeu cuvinte dătătoare de viață, pentru a ni le da nouă.

³⁹Dar strămoșii noștri nu au vrut să-l asculte. Ei l-au respins pe Moise și au vrut să se întoarcă în Egipt. ⁴⁰Și i-au spus lui Aaron: «Nu știm ce s-a întâmplat cu Moise, cel care ne-a scos din Egipt. Fă-ne niște dumnezei care să meargă înaintea noastră și să ne arate drumul.»² ⁴¹Și atunci, oamenii au făcut un idol sub forma unui vițel. Ei au adus jertfe acestui idol și s-au bucurat de ceea ce făcuseră cu mâinile lor. ⁴²Dar Dumnezeu S-a întors de la ei și i-a lăsat să se închine mulțimii de dumnezei falși din cer. În cartea profeților*, Dumnezeu spune:

«Popor israelit,
nu Mie Mi-ați adus voi
vite înjunghiate și jertfe
timp de patruzeci de ani în pustie.

⁴³ Voi ați purtat cortul lui Moloh
și steaua zeului Remfan.
Aceștia sunt idolii pe care vi i-ați făcut
pentru a vă închina lor.
De aceea vă voi alunga de aici,
dincolo de Babilon.» *Amos 5:25–27*

⁴⁴Strămoșii noștri au avut cu ei în pustie Cortul mărturiei³. Acest cort a fost făcut așa cum Acela care îi vorbea lui Moise i-a spus să-l facă, potrivit cu modelul pe care îl văzuse. ⁴⁵Strămoșii noștri, primindu-l, l-au adus cu ei când, sub comanda lui Iosua, au luat în stăpânire țara de la popoarele pe care Dumnezeu le-a alungat dinaintea strămoșilor noștri; și așa a rămas până în timpul lui David. ⁴⁶David s-a bucurat de trecere înaintea lui Dumnezeu și a cerut să fie lăsat să-I construiască un templu Dumnezeului lui Iacov. ⁴⁷Dar Solomon a fost acela care l-a construit o casă.

³⁷“This is the same Moses who said these words to the people of Israel: ‘God will give you a prophet.* That prophet will come from among your own people. He will be like me.’¹ ³⁸This same Moses was with the gathering of God’s people in the desert. He was with the angel who spoke to him at Mount Sinai, and he was with our ancestors. He received life-giving words from God to give to us.

³⁹“But our ancestors did not want to obey Moses. They rejected him. They wanted to go back to Egypt again. ⁴⁰They said to Aaron, ‘Moses led us out of the country of Egypt. But we don’t know what has happened to him. So make some gods to go before us and lead us.’² ⁴¹So the people made an idol that looked like a calf. Then they brought sacrifices to it. They were very happy with what they had made with their own hands. ⁴²But God turned against them and let them continue worshipping the army of false gods in the sky. This is what God says in the book that contains what the prophets wrote:

‘People of Israel, you did not bring me blood offerings and sacrifices* in the desert for 40 years;

⁴³ You carried with you the tent for worshipping Moloch and the image of the star of your god Rephan. These were the idols you made to worship. So I will send you away beyond Babylon.’ *Amos 5:25–27*

⁴⁴“The Holy Tent³ was with our ancestors in the desert. God told Moses how to make this tent. He made it like the plan that God showed him. ⁴⁵Later, Joshua led our ancestors to capture the lands of the other nations. Our people went in and God made the other people go out. When our people went into this new land, they took with them this same tent. Our people received this tent from their fathers, and our people kept it until the time of David.* ⁴⁶God was very pleased with David. He asked God to let him build a Temple* for the people of Jacob.⁴ ⁴⁷But Solomon was the one who built the Temple.

¹7:37 Citat din Dt. 18:15. ²7:40 Citat din Ex. 32:1. ³7:44 Cortul mărturiei cortul deplasabil în care erau păstrate cele zece porunci și unde locuia Dumnezeu în mijlocul poporului Său în timpul lui Moise.

¹7:37 Quote from Deut. 18:15. ²7:40 Quote from Ex. 32:1. ³7:44 Holy Tent Literally, “Tent of the Testimony,” the movable tent where the Ten Commandments were kept and where God lived among his people in the time of Moses. ⁴7:46 for the people of Jacob Some Greek copies have “for the God of Jacob.”

⁴⁸Însă Cel Preaînalt nu locuiește în case făcute de mâinile oamenilor. După cum spune profetul*:

⁴⁹«Domnul spune:

‘Cerul este tronul Meu
și pământul este locul
pe care-Mi odihnesc picioarele.
Ce fel de casă Îmi veți construi voi Mie?
Care este locul unde să Mă odihnesc?’

⁵⁰ Nu sunt Eu Cel ce a creat toate acestea?’»“ *Isaia 66.1–2*

⁵¹Ștefan a continuat: „Oameni încăpățânați! V-ați înstrăinat, în inima voastră, de Dumnezeu. Voi nu ascultați de Dumnezeu. Întotdeauna vă împotriviți față de ceea ce vă spune Duhul Sfânt*. Sunteți la fel ca strămoșii voștri. ⁵²A existat vreun profet care să nu fie persecutat de strămoșii voștri? Ei i-au omorât chiar și pe profeții care au anunțat cu mult timp în urmă venirea Celui Drept. Iar acum voi ați ajutat să fie prins și L-ați omorât. ⁵³Voi sunteți cei care au primit Legea lui Moise, lege care v-a fost adusă de îngeri, dar voi nu ați ascultat de ea!“

Omorârea lui Ștefan

⁵⁴Când au auzit conducătorii iudei aceste cuvinte au fost atât de furioși încât scrâșneau din dinți de mânie împotriva lui. ⁵⁵Dar Ștefan era plin de Duhul Sfânt. El și-a ridicat ochii spre cer și a văzut slava lui Dumnezeu și pe Isus stând la dreapta lui Dumnezeu. ⁵⁶Și a spus: „Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul omului stând la dreapta lui Dumnezeu.“

⁵⁷Atunci conducătorii iudei au început să strige, și-au acoperit urechile și s-au năpusit cu toții asupra lui Ștefan. ⁵⁸Ei l-au târât afară din cetate și au început să arunce cu pietre în el. Oamenii care depuseseră mărturie împotriva lui Ștefan și-au lăsat hainele la picioarele unui tânăr pe nume Saul. ⁵⁹În timp ce oamenii aruncau cu pietre în el, Ștefan se ruga, spunând: „Doamne Isuse, primește duhul meu!“ ⁶⁰Apoi a îngenunchat și a strigat cu glas puternic: „Doamne, nu-i învinui de păcatul acesta!“ După ce a spus aceste cuvinte, Ștefan a murit.

⁴⁸“But the Most High God does not live in houses built by human hands. This is what the prophet¹ writes:

⁴⁹“The Lord says,

Heaven is my throne.
The earth is a place to rest my feet.
What kind of house can you build for me?
Do I need a place to rest?”

⁵⁰ Remember, I made all these things!”

Isaiah 66:1–2

⁵¹Then Stephen said, “You stubborn Jewish leaders! You have not given your hearts to God. You won’t listen to him. You are always against what the Holy Spirit* is trying to tell you. Your ancestors did this, and you are just like them! ⁵²Your ancestors persecuted* every prophet who ever lived. Those prophets said long ago that the Righteous One would come. But your ancestors killed those prophets. And now you have turned against the Righteous One and killed him. ⁵³You are the people who received God’s law. He gave you the law through his angels. But you don’t obey it!”

Stephen Is Killed

⁵⁴When those in the council meeting heard this, they became very angry. They were so mad they were grinding their teeth at him. ⁵⁵But Stephen was full of the Holy Spirit.* He looked up into heaven and saw the glory* of God. And he saw Jesus standing at God’s right side. ⁵⁶Stephen said, “Look! I see heaven open. And I see the Son of Man* standing at God’s right side.”

⁵⁷Everyone there started shouting loudly, covering their ears with their hands. Together they all ran at Stephen. ⁵⁸They took him out of the city and began throwing stones at him. The men who told lies against Stephen gave their coats to a young man named Saul. ⁵⁹As they were throwing the stones at him, Stephen was praying. He said, “Lord Jesus, receive my spirit!” ⁶⁰He fell on his knees and shouted, “Lord, don’t blame them for this sin!” These were his last words before he died.

¹7:48 prophet Isaiah, who spoke for God about 740–700 B.C.

Persecuția celor credincioși

8¹Saul a fost de acord cu omorârea lui Ștefan. În ziua aceea, a început o mare persecuție împotriva Bisericii* din Ierusalim. Toți credincioșii, în afară de apostoli*, au fost împrăștiați prin tot ținutul Iudeii și al Samariei.

²Niște bărbați temători de Dumnezeu l-au îngropat pe Ștefan și au plâns mult după el. ³Saul a început să distrugă Biserica. El mergea din casă în casă târându-i afară atât pe bărbați cât și pe femei și aruncându-i în închisoare. ⁴Cei care au fost împrăștiați au mers în diferite locuri spunând oamenilor Vestea Bună*.

Filip în Samaria

⁵Filip a mers într-o cetate din Samaria și le-a vorbit oamenilor de acolo despre Cristos.* ⁶Când l-au auzit și au văzut semnele pe care le făcea, oamenii au ascultat cu mare atenție lucrurile spuse de el. ⁷Erau acolo mulți oameni care aveau în ei duhuri rele. Aceste duhuri scoteau un țipăt puternic când ieșeau din oameni. Filip a vindecat, de asemenea, mulți oameni care erau paralizați sau șchiopi, ⁸astfel că în cetatea aceea era multă bucurie.

⁹Era acolo un om pe nume Simon care practica magia. El îi uimea pe locuitorii din Samaria cu vrăjile sale. Simon se considera un om important. ¹⁰Toți oamenii, de la mic la mare, îi acordau o mare atenție și spuneau: „Omul acesta are puterea lui Dumnezeu care se numește «Marea Putere»!” ¹¹Ei îi acordau o mare atenție pentru că îi uimise mult timp cu magia lui. ¹²Dar Filip a spus oamenilor Vestea Bună despre Împărăția lui Dumnezeu și despre puterea lui Isus Cristos. Ei l-au crezut și au fost botezați*, atât bărbați, cât și femei. ¹³Și Simon însuși a crezut și a fost botezat. După aceea, el a stat în preajma lui Filip și a fost uluit văzând minunile* și semnele pe care le făcea acesta.

Petru și Ioan în Samaria

¹⁴Apostolii* se aflau în Ierusalim. Când au auzit că oamenii din Samaria au primit Cuvântul lui Dumnezeu, i-au trimis acolo pe Petru și pe Ioan. ¹⁵Când au ajuns în Samaria, Petru și Ioan s-au rugat ca cei credincioși de acolo să primească Duhul Sfânt*. ¹⁶Acești oameni fuseseră botezați* în Numele Domnului Isus, dar Duhul Sfânt nu

8¹⁻³Saul agreed that the killing of Stephen was a good thing. Some godly men buried Stephen and cried loudly for him.

Trouble for the Believers

On that day the Jews began to persecute* the church* in Jerusalem, making them suffer very much. Saul was also trying to destroy the group. He went into their houses, dragged out men and women, and put them in jail. All the believers left Jerusalem. Only the apostles* stayed. The believers went to different places in Judea and Samaria. ⁴They were scattered everywhere, and in every place they went, they told people the Good News.*

Philip Tells the Good News in Samaria

⁵Philip¹ went to the city of Samaria and told people about the Christ.* ⁶The people there heard Philip and saw the miraculous signs* he was doing. They all listened carefully to what he said. ⁷Many of these people had evil spirits inside them, but Philip made the evil spirits leave them. The spirits made a lot of noise as they came out. There were also many weak and crippled people there. Philip made these people well too. ⁸What a happy day this was for everyone in that city!

⁹Now there was a man named Simon who lived in that city. Before Philip came there, Simon had been doing magic and amazing all the people of Samaria. He bragged and called himself a great man. ¹⁰All the people—the least important and the most important—believed what he said. They said, “This man has the power of God that is called ‘the Great Power.’” ¹¹Simon amazed the people with his magic for so long that the people became his followers. ¹²But Philip told the people the Good News* about God’s kingdom and the power of Jesus Christ. Men and women believed Philip and were baptized.* ¹³Simon himself also believed and was baptized. Simon stayed very close to Philip. When he saw the miracles,* signs,* and powerful things that Philip did, Simon was amazed.

¹⁴The apostles* in Jerusalem heard that the people of Samaria had accepted the word of God. So they sent Peter and John to the people in Samaria. ¹⁵When Peter and John arrived, they prayed for the Samaritan believers to receive the Holy Spirit.* ¹⁶These people had been baptized in the name of the Lord Jesus, but the Holy Spirit

¹8:5 Philip Not the apostle named Philip.

coborâse peste nici unul dintre ei. ¹⁷Atunci Petru și Ioan și-au pus mâinile peste ei și oamenii au primit Duhul Sfânt.

¹⁸Simon a văzut că Duhul a fost dat când apostolii și-au pus mâinile peste oameni. Atunci el le-a oferit bani, spunând: ¹⁹„Dați-mi și mie această putere ca, atunci când îmi pun mâinile peste cineva, să primească Duhul Sfânt.“

²⁰Petru i-a răspuns: „Tu și banii tăi să fiți distruși pentru totdeauna, căci ai crezut că poți cumpăra cu bani darul lui Dumnezeu. ²¹Înima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. De aceea nu ești împreună cu noi în această lucrare. ²²Schimbă-ți atitudinea inimii, renunță la răutatea ta și roagă-te Domnului! Poate că El te va ierta de gândul pe care l-ai avut, ²³căci văd că ești plin de amară gelozie și prins în lanțurile păcatului.“

²⁴Atunci Simon a răspuns: „Rugați-vă voi Domnului pentru mine, ca să nu mi se întâmple nici unul din lucrurile pe care le-ați spus.“

²⁵După ce și-au rostit mărturia înaintea oamenilor și au vestit Cuvântul Domnului, cei doi apostoli s-au întors la Ierusalim. Ei au spus oamenilor Vestea Bună* în multe sate samaritene prin care au trecut în drumul lor.

Filip și etiopianul

²⁶Un înger al Domnului i-a vorbit lui Filip și i-a spus: „Pregătește-te și du-te spre sud, pe drumul care merge de la Ierusalim spre Gaza, drum care trece prin pustie.“

²⁷Filip s-a pregătit și a plecat. Pe drum a văzut un om din Etiopia. Acest om era un eunuc*. El era un om important în slujba lui Candace, împărăteasa Etiopiei, având grijă de toată averea ei. Acest om fusese la Ierusalim pentru a se închina. ²⁸Acum se întorcea din Ierusalim. El stătea în car și citea din cartea profetului* Isaia. ²⁹Atunci Duhul* i-a spus lui Filip: „Du-te și ajunge din urmă carul acela!“ ³⁰Filip a fugit spre car și l-a auzit pe etiopian citind din cartea profetului Isaia. Filip l-a întrebat: „Înțelegi ce citești?“

³¹El i-a răspuns: „Cum aș putea să înțeleg? Am nevoie ca cineva să-mi explice.“ Și l-a rugat pe Filip să urce în car și să stea cu el. ³²Pasajul pe care îl citea era:

had not yet come down on any of them. This is why Peter and John prayed. ¹⁷When the two apostles laid their hands on¹ the people, they received the Holy Spirit.

¹⁸Simon saw that the Spirit was given to people when the apostles laid their hands on them. So he offered the apostles money. ¹⁹He said, “Give me this power so that when I lay my hands on someone, they will receive the Holy Spirit.”

²⁰Peter said to Simon, “You and your money should both be destroyed because you thought you could buy God’s gift with money. ²¹You cannot share with us in this work. Your heart is not right before God. ²²Change your heart! Turn away from these evil thoughts and pray to the Lord. Maybe he will forgive you. ²³I see that you are full of bitter jealousy and cannot stop yourself from doing wrong.”

²⁴Simon answered, “Both of you pray to the Lord for me, so that what you have said will not happen to me.”

²⁵Then the two apostles told the people what they had seen Jesus do. They told them the message* of the Lord. Then they went back to Jerusalem. On the way they went through many Samaritan towns and told people the Good News.

Philip Teaches a Man From Ethiopia

²⁶An angel of the Lord spoke to Philip. The angel said, “Get ready and go south on the road that leads down to Gaza from Jerusalem—the road that goes through the desert.”

²⁷So Philip got ready and went. On the road he saw a man from Ethiopia. He was a eunuch* and an important officer in the service of Candace, the queen of the Ethiopians. He was responsible for taking care of all her money. This man had gone to Jerusalem to worship. ²⁸Now he was on his way home. He was sitting in his chariot* reading from the book of Isaiah the prophet.*

²⁹The Spirit* said to Philip, “Go to that chariot and stay near it.” ³⁰So he went toward the chariot, and he heard the man reading from Isaiah the prophet. Philip asked him, “Do you understand what you are reading?”

³¹The man answered, “How can I understand? I need someone to explain it to me.” Then he invited Philip to climb in and sit with him. ³²The part of the Scriptures* that he was reading was this:

¹ 8:17 *laid their hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power through his Spirit.

„El a fost dus ca o oaie la tăiere
și așa cum mielul este fără glas
înaintea celui ce-l tunde,
tot așa nici El nu a deschis gura.
³³ În umilirea ce I s-a adus,
dreptatea I-a fost refuzată.
Viața Lui pe pământ s-a sfârșit.
Cine va vorbi despre urmașii Lui?“

Isaia 53:7–8

³⁴Etiopianul l-a întrebat pe Filip:
„Spune-mi, te rog, despre cine vorbește profetul?
Despre el sau despre altcineva?“
³⁵Începând tocmai de la acest fragment din
Scriptură, Filip i-a vorbit omului despre
Vestea Bună a lui Isus.

³⁶Pe când își urmau drumul, ei au dat de
o apă. Etiopianul a spus: „Uite apă! Ce mă
poate opri să fiu botezat?“^[37] ³⁸El a
poruncit să fie oprit carul. Atât Filip cât și
eunucul etiopian au coborât apoi în apă și
Filip l-a botezat. ³⁹Când au ieșit din apă,
Duhul Domnului l-a luat pe Filip de acolo,
iar eunucul nu l-a mai văzut niciodată. El
și-a continuat drumul, plin de bucurie.
⁴⁰Filip a apărut în Azot. De acolo a plecat
spre Cezarea și a spus Vestea Bună* oame-
nilor din toate cetățile prin care trecea.

Convertirea lui Saul

9¹În Ierusalim, Saul încerca în continuare
să-i sperie și să-i ucidă pe ucenicii
Domnului. El s-a dus la marele preot*² și i-a
cerut scrisori către iudeii din sinagogile* din
Damasc, pentru ca, dacă ar găsi atât bărbați,
cât și femei care urmau Calea Domnului*,
Saul să-i aresteze și să-i aducă legați la
Ierusalim.

³Saul era încă pe drum și se apropia de
cetatea Damasc. Deodată, o lumină venită
din ceruri a strălucit în jurul lui. ⁴Saul a
căzut la pământ. El a auzit o voce care-i
spunea: „Saule, Saule, de ce faci toate ace-
ste lucruri împotriva Mea?“

⁵Saul a spus: „Cine ești Tu, Doamne?“

Vocea a răspuns: „Eu sunt Isus pe care Îl
persecuți. ⁶Ridică-te acum și du-te în cetate.
Cineva îți va spune ce trebuie să faci.“

¹8:37 versetul 37 Unele manuscrise târzii adaugă versetul 37:
„Filip a răspuns: «Dacă crezi cu toată inima, poți fi botezat.»
Etiopianul a spus: «Cred că Isus Cristos este Fiul lui
Dumnezeu.»“

“He was like a sheep being led to the butcher.
He was like a lamb that makes no sound when
someone cuts off its wool.

He said nothing.

³³ He was shamed, and all his rights
were taken away.
His life on earth has ended.
So there will be no story
about his descendants.”

Isaiah 53:7–8

³⁴The officer said to Philip, “Please, tell me,
who is the prophet talking about? Is he talking
about himself or about someone else?” ³⁵Philip
began to speak. He started with this same Scrip-
ture and told the man the Good News* about
Jesus.

³⁶While they were traveling down the road,
they came to some water. The officer said, “Look,
here is water! What is stopping me from being
baptized*?” ^[37] ³⁸Then the officer ordered the
chariot to stop. Both Philip and the officer went
down into the water, and Philip baptized him.
³⁹When they came up out of the water, the Spirit
of the Lord took Philip away; the officer never
saw him again. The officer continued on his way
home. He was very happy. ⁴⁰But Philip appeared
in a city called Azotus. He was going to the city
of Caesarea. He told people the Good News in all
the towns on the way from Azotus to Caesarea.

Saul Becomes a Follower of Jesus

9¹In Jerusalem Saul was still trying to scare the
followers of the Lord, even saying he would
kill them. He went to the high priest*² and asked
him to write letters to the synagogues* in the city
of Damascus. Saul wanted the high priest to give
him the authority to find people in Damascus who
were followers of the Way.* If he found any
believers there, men or women, he would arrest
them and bring them back to Jerusalem.

³So Saul went to Damascus. When he came
near the city, a very bright light from heaven sud-
denly shined around him. ⁴He fell to the ground
and heard a voice saying to him, “Saul, Saul!
Why are you persecuting* me?”

⁵Saul said, “Who are you, Lord?”

The voice answered, “I am Jesus, the one you
are persecuting. ⁶Get up now and go into the
city. Someone there will tell you what you
must do.”

¹8:37 Some late copies of Acts add verse 37: “Philip answered, ‘If you
believe with all your heart, you can.’ The officer said, ‘I believe that Jesus
Christ is the Son of God.’”

⁷Oamenii care călătoreau împreună cu Saul stăteau acolo muți de uimire, auzind vocea dar nevăzând pe nimeni. ⁸Saul s-a ridicat de la pământ, dar când a deschis ochii nu mai putea să vadă nimic. Așa că oamenii l-au luat de mână și l-au dus în Damasc. ⁹Timp de trei zile a fost orb și nici nu a mâncat, nici nu a băut nimic.

¹⁰În Damasc se afla un ucenic al lui Isus, pe nume Anania. Domnul i-a spus într-o viziune*: „Anania!”

Anania a răspuns: „Iată-mă, Doamne!”

¹¹Domnul i-a spus: „Ridică-te și du-te pe strada numită «Strada Dreaptă». Caută casa lui Iuda și întreabă de un om din Tars, pe nume Saul. El se roagă acum. ¹²Saul a avut o viziune în care a văzut un bărbat pe nume Anania venind la el și punându-și mâinile peste el pentru a-i reda vederea.”

¹³Anania a răspuns: „Doamne, i-am auzit pe mulți oameni vorbind despre acest bărbat. Ei vorbeau despre toate lucrurile rele pe care le-a făcut el sfinților Tăi din Ierusalim. ¹⁴El a venit aici cu autoritate de la marele preot să-i aresteze pe toți cei care cred în Tine.”

¹⁵Dar Domnul i-a spus: „Du-te! Eu l-am ales pe Saul pentru o lucrare importantă. El va vesti Numele Meu înaintea împăraților, printre neevrei și printre evrei. ¹⁶Eu Însuși îi voi arăta lui Saul tot ce va trebui să sufere pentru Numele Meu.”

¹⁷Anania a plecat și s-a dus în casa în care i s-a spus. El și-a pus mâinile peste Saul și a spus: „Frate Saul, m-a trimis Domnul Isus, Cel ce ți s-a arătat când veneai spre Damasc. El m-a trimis ca tu să-ți recapeți vederea și să fii umplut de Duhul Sfânt*.” ¹⁸Chiar atunci de pe ochii lui Saul a căzut ceva care arăta ca niște solzi de pește și el a putut să vadă din nou. Saul s-a ridicat și a fost botezat*. ¹⁹După ce a mâncat ceva, el și-a recăpătat puterea.

Saul a mai rămas câteva zile cu ucenicii din Damasc. ²⁰Apoi s-a dus în sinagoga din Damasc și a început imediat să vorbească despre Isus. El a spus: „Acesta este Fiul lui Dumnezeu!”

²¹Toți cei care l-au auzit au fost uimiți. Ei spuneau: „Nu este el acela care încerca să-i omoare pe toți oamenii din Ierusalim care credeau în Numele lui Isus? Și nu este el

⁷The men traveling with Saul just stood there, unable to speak. They heard the voice, but they saw no one. ⁸Saul got up from the ground and opened his eyes, but he could not see. So the men with him held his hand and led him into Damascus. ⁹For three days Saul could not see; he did not eat or drink.

¹⁰There was a follower of Jesus in Damascus named Ananias. In a vision* the Lord said to him, “Ananias!”

Ananias answered, “Here I am, Lord.”

¹¹The Lord said to him, “Get up and go to the street called Straight Street. Find the house of Judas¹ and ask for a man named Saul from the city of Tarsus. He is there now, praying. ¹²He has seen a vision in which a man named Ananias came and laid his hands on him so that he could see again.”

¹³But Ananias answered, “Lord, many people have told me about this man. They told me about the many bad things he did to your holy people* in Jerusalem. ¹⁴Now he has come here to Damascus. The leading priests have given him the power to arrest all people who trust in you.”²

¹⁵But the Lord Jesus said to Ananias, “Go! I have chosen Saul for an important work. He must tell about me to other nations and their rulers and to the Jewish people. ¹⁶I will show him all that he must suffer for me.”

¹⁷So Ananias left and went to the house of Judas. He laid his hands on³ Saul and said, “Saul, my brother, the Lord Jesus sent me. He is the one you saw on the road when you came here. He sent me so that you can see again and also be filled with the Holy Spirit.*” ¹⁸Immediately, something that looked like fish scales fell off Saul’s eyes. He was able to see! Then he got up and was baptized.* ¹⁹After he ate, he began to feel strong again.

Saul Begins to Tell About Jesus

Saul stayed with the followers of Jesus in Damascus for a few days. ²⁰Soon he began to go to the synagogues* and tell people about Jesus. He told the people, “Jesus is the Son of God!”

²¹All the people who heard Saul were amazed. They said, “This is the same man who was in

¹ 9:11 *Judas* This is not either of the apostles named Judas. ² 9:14 *who trust in you* Literally, “who call on your name,” meaning to show faith in Jesus by worshipping him or praying to him for help. ³ 9:17 *laid his hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give Saul sight and the Holy Spirit.

acela care a venit aici pentru a-i aresta și a-i duce înaintea marilor preoți*?”

²²Dar Saul vorbea cu tot mai multă putere. El le-a dovedit iudeilor din Damasc că Isus este Cristosul*, astfel că ei nu l-au putut contrazice.

Iudeii încearcă să-l omoare pe Saul

²³După multe zile, iudeii au pus la cale omorârea lui Saul. ²⁴Ei păzeau zi și noapte porțile cetății pentru a-l putea omorî. Dar Saul a aflat de planul lor. ²⁵Într-o noapte, niște ucenici l-au luat pe Saul și l-au ajutat să iasă din cetate. Ei l-au pus într-un coș și l-au coborât printr-o gaură din zidul cetății.

Saul în Ierusalim

²⁶Când a ajuns în Ierusalim, Saul a încercat să se alătore grupului de credincioși. Dar toți se temeau de el pentru că nu credeau că Saul devenise un ucenic al lui Isus. ²⁷Barnaba l-a luat și l-a dus la apostoli*. El le-a povestit cum Saul l-a văzut pe Domnul pe drum, cum Domnul i-a vorbit și cum, în Damasc, Saul a vorbit oamenilor cu mult curaj în Numele lui Isus.

²⁸Saul a rămas cu ucenicii. El mergea peste tot în Ierusalim vorbind cu curaj despre Domnul. ²⁹Saul vorbea adesea cu iudeii vorbitori de limbă greacă și se contrazicea cu ei, dar aceștia încercau să-l omoare. ³⁰Când credincioșii au auzit lucrul acesta, l-au dus pe Saul în Cezareea, iar de acolo l-au trimis în cetatea Tars.

³¹Biserica din toată Iudeea, Galileea și Samaria a avut o perioadă de pace. Credincioșii Îl onorau pe Domnul prin modul în care trăiau și erau întăriți de Duhul Sfânt.* De aceea, Biserica a căpătat putere și a crescut în număr.

³²Petru călătorea prin toate cetățile. El a ajuns să-i viziteze pe credincioșii care locuiau în Lida. ³³Acolo a cunoscut un om pe nume Enea care era paralizat. El nu se ridica din pat de opt ani. ³⁴Petru i-a spus: „Enea, Isus Cristos te vindecă: scoală-te și fă-ți patul!” Și Enea s-a ridicat imediat.

Jerusalem trying to destroy the people who trust in Jesus!¹ And that’s why he has come here—to arrest the followers of Jesus and take them back to the leading priests.”

²²But Saul became more and more powerful in proving that Jesus is the Christ.* His proofs were so strong that the Jews who lived in Damascus could not argue with him.

Saul Escapes From Some Jews

²³After many days, some Jews made plans to kill Saul. ²⁴They were watching the city gates day and night. They wanted to kill Saul, but he learned about their plan. ²⁵One night some followers that Saul had taught helped him leave the city. They put him in a basket and lowered it down through a hole in the city wall.

Saul in Jerusalem

²⁶Then Saul went to Jerusalem. He tried to join the group of followers, but they were all afraid of him. They did not believe that he was really a follower of Jesus. ²⁷But Barnabas accepted Saul and took him to the apostles.* He told them how Saul had seen the Lord on the road and how the Lord had spoken to Saul. Then he told them how boldly Saul had spoken for the Lord in Damascus.

²⁸And so Saul stayed with the followers and went all around Jerusalem speaking boldly for the Lord. ²⁹He often had arguments with the Greek-speaking Jews, who began making plans to kill him. ³⁰When the believers* learned about this, they took Saul to Caesarea, and from there they sent him to the city of Tarsus.

³¹The church* everywhere in Judea, Galilee, and Samaria had a time of peace. With the help of the Holy Spirit,* the group became stronger. They all showed that they respected the Lord by the way they lived. Because of this, the group of believers grew larger and larger.

Peter in Lydda and Joppa

³²Peter was traveling through all the areas around Jerusalem, and he stopped to visit the believers² who lived in Lydda. ³³There he met a man named Aeneas, who was paralyzed and had not been able to get out of bed for the past eight years. ³⁴Peter said to him, “Aeneas, Jesus Christ heals you. Get up and make your bed!” He stood

¹ 9:21 *who trust in Jesus* Literally, “who call on this name.” ² 9:32 *believers* Literally, “holy ones,” a name for people who believe in Jesus. Also in verse 41.

³⁵Toți oamenii care locuiau în Lida și în Saronă l-au văzut și s-au întors la Domnul.

Petru în Iope

³⁶În cetatea Iope, locuia o ucenică a lui Isus pe nume Tabita (în grecește, numele ei era Dorca, însemnând „gazelă“). Tabita îi ajuta întotdeauna pe oameni, iar celor săraci le dădea lucruri de care aveau nevoie. ³⁷Pe când Petru era în Lida, Tabita s-a îmbolnăvit și a murit. Trupul său a fost spălat și pus într-o cameră de la etaj. ³⁸Cetatea Lida era aproape de Iope. Când ucenicii din Iope au auzit că Petru se afla în Lida, au trimis la el doi oameni. Ei l-au implorat: „Te rugăm, vino la noi fără întârziere!” ³⁹Așa că Petru s-a pregătit și a mers cu ei. Când a venit, ucenicii l-au dus în camera de la etaj. Toate văduvele au venit și au stat în jurul lui. Ele plângeau și îi arătau cămășile și alte haine pe care Dorca le făcuse pe când era în viață. ⁴⁰Petru i-a scos pe toți din cameră, a îngenuncheat și s-a rugat. Apoi s-a întors spre trupul Tabitei și a spus: „Tabita, ridică-te!” Ea a deschis ochii, l-a văzut pe Petru și s-a ridicat. ⁴¹Petru i-a întins mâna și a ajutat-o să se ridice în picioare. Apoi i-a chemat pe credincioși și pe văduve și le-a arătat-o pe Tabita care era vie. ⁴²Lucrul acesta s-a aflat în toată cetatea Iope și, datorită acestei întâmplări, mulți oameni au crezut în Domnul. ⁴³Petru a rămas mai multe zile în Iope, în casa unui tăbăcar numit Simon.

Centurionul Corneliu

10 ¹În Cezareea trăia un om pe nume Corneliu. El era centurion* în cohorta¹ numită „Italiana“. ²Corneliu era un om religios, cu temere de Dumnezeu, la fel ca întreaga sa familie. El dădea mulți bani pentru a-i ajuta pe săraci și se ruga totdeauna lui Dumnezeu. ³Într-o după-amiază, pe la ora trei, Corneliu a avut o viziune*. El a văzut clar un înger al lui Dumnezeu care a venit la el și i-a spus: „Corneliu!”

⁴Corneliu s-a uitat la înger înspăimântat și a întrebat: „Ce s-a întâmplat, Doamne?”

Îngerul i-a răspuns: „Rugăciunile tale și darurile pe care le-ai făcut săracilor s-au suit înaintea lui Dumnezeu și ele Îi vorbesc lui Dumnezeu despre tine. ⁵Trimite niște oameni la Iope să-l aducă pe Simon căruia i se spune și Petru. ⁶El stă la un tăbăcar, pe

¹ 10.1 *cohorta* unitate militară romană compusă din cinci până la șase sute de soldați.

up immediately. ³⁵All the people living in Lydda and on the plain of Sharon saw him, and they decided to follow the Lord.

³⁶In the city of Joppa there was a follower of Jesus named Tabitha. (Her Greek name, Dorcas, means “a deer.”) She was always doing good things for people and giving money to those in need. ³⁷While Peter was in Lydda, Tabitha became sick and died. They washed her body and put it in an upstairs room. ³⁸The followers in Joppa heard that Peter was in Lydda, which was not far away. So they sent two men, who begged him, “Hurry, please come quickly!”

³⁹Peter got ready and went with them. When he arrived, they took him to the upstairs room. All the widows stood around him. They were crying and showing him the coats and other clothes that Tabitha had made when she was still alive. ⁴⁰Peter sent all the people out of the room. He knelt down and prayed. Then he turned to Tabitha’s body and said, “Tabitha, stand up!” She opened her eyes. When she saw Peter, she sat up. ⁴¹He gave her his hand and helped her stand up. Then he called the believers and the widows into the room. He showed them Tabitha; she was alive!

⁴²People everywhere in Joppa learned about this, and many believed in the Lord. ⁴³Peter stayed in Joppa for many days at the home of a man named Simon, who was a leatherworker.*

Peter and Cornelius

10 ¹In the city of Caesarea there was a man named Cornelius, an army officer* in the so-called Italian Unit of the Roman army. ²He was a religious man. He and all the others who lived in his house were worshipers of the true God. He gave much of his money to help the Jewish poor people and always prayed to God. ³One afternoon about three o’clock Cornelius had a vision.* He clearly saw an angel from God coming to him and saying, “Cornelius!”

⁴Staring at the angel and feeling afraid, Cornelius said, “What do you want, sir?”

The angel said to him, “God has heard your prayers and has seen your gifts to the poor. He remembers you and all you have done. ⁵Send some men now to the city of Joppa to get a man named Simon, who is also called Peter. ⁶He is staying with someone also named Simon, a leatherworker* who has a house beside the sea.”

nume Simon, a căruia casă este lângă mare.“
 7După ce a plecat îngerul care-i vorbise, Corneliu a chemat pe doi dintre slujitorii lui și pe un soldat religios dintre cei care-i slujeau. 8El le-a povestit tot ce se întâmplase și i-a trimis la Iope.

9A doua zi, pe când cei trei oameni erau încă pe drum și se apropiau de Iope, Petru s-a urcat pe acoperișul casei pentru a se ruga. Era pe la amiază. 10Lui Petru i s-a făcut foame și a vrut să mănânce. Dar pe când îi pregăteau masa, el a avut o viziune. 11A văzut cerul deschis și a văzut ceva asemenea unui cearșaf mare. Acesta era coborât pe pământ fiind legat de cele patru colțuri. 12În cearșaf, erau tot felul de animale, reptile și păsări ale cerului. 13Apoi o voce i-a spus: „Petre, ridică-te! Înjunghie aceste animale și mănâncă din ele!“

14Petru a spus: „Doamne, n-aș face așa ceva! Niciodată nu am mâncat ceva interzis sau necurat.“

15Pentru a doua oară vocea i-a spus lui Petru: „Să nu spui că este necurat ceea ce Dumnezeu a numit curat.“ 16Lucrul acesta s-a întâmplat de trei ori, iar apoi totul a fost luat înapoi în cer.

17Pe când Petru se întreba care putea fi înțelesul viziunii pe care o avusese, bărbații trimiși de Corneliu întrebaseră de casa lui Simon, iar acum stăteau la poartă. 18Ei au strigat și au întrebat dacă Simon, zis și Petru, stătea acolo.

19Pe când Petru se mai gândea la viziunea pe care o avusese, Duhul* i-a spus: „Ascultă! Te caută trei oameni. 20Așa că ridică-te și coboară la poartă și mergi cu ei, fără rețineri, căci Eu i-am trimis.“ 21Petru a coborât și le-a spus oamenilor: „Eu sunt cel pe care îl căutați. De ce ați venit aici?“

22Ei au răspuns: „Ne-a trimis centurionul Corneliu. El este un om drept și temător de Dumnezeu. Tot poporul iudeu spune doar lucruri bune despre el. Un înger sfânt i-a spus lui Corneliu să te invite în casa lui pentru ca el să asculte ceea ce ai de spus.“ 23Petru i-a chemat înăuntru și i-a invitat să rămână acolo peste noapte.

A doua zi s-a pregătit și a plecat cu ei. Câțiva frați din Iope i-au însoțit. 24În ziua următoare au ajuns în Cezareea. Corneliu îi aștepta. El adunase toate rudele și toți

7The angel who spoke to Cornelius left. Then Cornelius called two of his servants and a soldier. The soldier was a religious man, one of his close helpers. 8Cornelius explained everything to these three men and sent them to Joppa.

9The next day they were coming near Joppa about noon, when Peter was going up to the roof to pray. 10He was hungry and wanted to eat. But while they were preparing the food for Peter to eat, he had a vision. 11He saw something coming down through the open sky. It looked like a big sheet being lowered to the ground by its four corners. 12In it were all kinds of animals, reptiles, and birds. 13Then a voice said to him, “Get up, Peter; kill anything here and eat it.”

14But Peter said, “I can’t do that, Lord! I have never eaten anything that is not pure or that is unfit to be used for food.”

15But the voice said to him again, “God has made these things pure. Don’t say that they are not fit to eat.” 16This happened three times. Then the whole thing was taken back up into heaven. 17Peter wondered what this vision meant.

The men Cornelius sent had found Simon’s house. They were standing at the door. 18They asked, “Is Simon Peter staying here?”

19While Peter was still thinking about the vision, the Spirit* said to him, “Listen, three men are looking for you. 20Get up and go downstairs. Go with these men without wondering if it’s all right, because I sent them.” 21So Peter went downstairs and said to them, “I think I’m the man you are looking for. Why did you come here?”

22The men said, “A holy* angel told Cornelius to invite you to his house. He is an army officer. He is a good man, one who worships God, and all the Jewish people respect him. The angel told him to invite you to his house so that he can listen to what you have to say.” 23Peter asked the men to come in and stay for the night.

The next day Peter got ready and went away with the three men. Some of the believers* from Joppa went with him. 24The next day they came to the city of Caesarea. Cornelius was waiting for them and had already gathered his relatives and close friends at his house.

prietenii mai apropiați. ²⁵Când Petru a intrat în casă, Corneliu l-a întâmpinat, i-a căzut la picioare și i s-a închinat. ²⁶Dar Petru l-a ajutat să se ridice și i-a spus: „Ridică-te! Eu sunt doar un om, ca și tine.” ²⁷Pe când îi vorbea, Petru a intrat în casă și a găsit acolo mulți oameni adunați. ²⁸Petru le-a spus: „După cum știți, Legea iudaică interzice unui evreu să se însoțească cu un neevreu sau să intre în casa unui neevreu. Dar mie Dumnezeu mi-a arătat că nu trebuie să spun despre nici un om că este nepotrivit sau necurat. ²⁹Așa că nu m-am împotrivit când am fost invitat să vin. De aceea, te întreb: de ce ai trimis după mine?”

³⁰Atunci Corneliu i-a răspuns: „Acum patru zile, pe la ora trei, eram în casa mea și mă rugam. Deodată, în fața mea a apărut un om în haine strălucitoare. ³¹El mi-a spus: «Dumnezeu a auzit rugăciunea ta și Și-a amintit de darurile pe care le-ai făcut săracilor. ³²Așa că trimite niște oameni la Iope și invită-l aici pe Simon, zis și Petru. El stă în casa tăbăcarului Simon, lângă mare.» ³³Chiar atunci am trimis după tine și este foarte bine că ai venit. Acum ne aflăm cu toții aici, înaintea lui Dumnezeu, pentru a auzi ceea ce ți-a poruncit Dumnezeu să ne spui.”

Petru vorbește în casa lui Corneliu

³⁴Atunci Petru a început să vorbească. El a spus: „Acum înțeleg, cu adevărat, că Dumnezeu nu este părtinitor, ³⁵ci El primește pe oricine I se închină și face ceea ce este drept, indiferent din ce popor se trage. ³⁶Acesta este mesajul pe care l-a trimis poporului evreu. Dumnezeu le-a adus Vestea Bună că pacea a venit prin Isus Cristos, care este Domnul tuturor. ³⁷Știți ce s-a întâmplat în toată Iudeea, începând din Galileea cu botezul* predicat de Ioan. ³⁸Știți despre Isus din Nazaret pe care Dumnezeu L-a uns cu Duhul Sfânt* și cu putere. El a umblat din loc în loc, făcând bine și vindicându-i pe cei ce erau sub puterea Diavolului pentru că Dumnezeu era cu El. ³⁹Noi suntem martorii lucrurilor pe care le-a făcut Isus în toată Iudeea și în Ierusalim. Isus a fost omorât fiind atârnat pe o cruce. ⁴⁰Dar Dumnezeu L-a înviat în a treia zi și nu a îngăduit să-L vadă ⁴¹toți oamenii, ci doar noi, martori aleși mai dinainte de

²⁵When Peter entered the house, Cornelius met him. He fell down at Peter’s feet and worshiped him. ²⁶But Peter told him to get up. Peter said, “Stand up! I am only a man like you.” ²⁷Peter continued talking with Cornelius. Then Peter went inside and saw a large group of people gathered there.

²⁸Peter said to the people, “You understand that it is against our law for a Jew to associate with or visit anyone who is not a Jew. But God has shown me that I should not consider anyone unfit or say they are not pure. ²⁹That’s why I didn’t argue when your men asked me to come here. Now, please tell me why you sent for me.”

³⁰Cornelius said, “Four days ago, I was praying in my house. It was at this same time—three o’clock in the afternoon. Suddenly there was someone standing before me wearing bright, shiny clothes. ³¹He said, ‘Cornelius, God has heard your prayer and has seen your gifts to the poor. He remembers you and all you have done. ³²So send some men to the city of Joppa and ask Simon Peter to come. He is staying with another man named Simon, a leatherworker who has a house beside the sea.’ ³³So I sent for you immediately. It was very good of you to come here. Now we are all here before God to hear everything the Lord has commanded you to tell us.”

Peter Speaks in the House of Cornelius

³⁴Peter began to speak: “I really understand now that God does not consider some people to be better than others. ³⁵He accepts anyone who worships him and does what is right. It is not important what nation they come from. ³⁶God has spoken to the Jewish people. He sent them the Good News* that peace has come through Jesus Christ, the Lord of all people.

³⁷“You know what has happened all over Judea. It began in Galilee after John* told the people they needed to be baptized.* ³⁸You know about Jesus from Nazareth. God made him the Christ* by giving him the Holy Spirit* and power. Jesus went everywhere doing good for people. He healed those who were ruled by the devil, showing that God was with him.

³⁹“We saw all that Jesus did in Judea and in Jerusalem. But he was killed. They put him on a cross made of wood. ⁴⁰But on the third day after his death, God raised him to life and let him be seen openly. ⁴¹He was not seen by everyone, but only by us, the ones God had already chosen to be

Dumnezeu. Noi am mâncat și am băut cu Isus după ce El a înviat din morți. ⁴²El ne-a poruncit să predicăm poporului și să fim martori că El este Cel ales de Dumnezeu să fie Judecător al celor vii și al celor morți. ⁴³Toți profeții* mărturisesc despre El, despre faptul că oricine crede în El primește iertarea păcatelor prin Numele Lui.“

Duhul Sfânt este dat neevreilor

⁴⁴În timp ce Petru mai spunea încă aceste cuvinte, Duhul Sfânt* a venit peste toți cei care ascultau Cuvântul. ⁴⁵Credincioșii evrei care veniseră cu Petru au rămas uimiți văzând că Duhul Sfânt a fost turnat chiar și peste niște neevrei. ⁴⁶Credincioșii evrei i-au auzit vorbind în diferite limbi și slăvindu-L pe Dumnezeu. Atunci Petru a spus: ⁴⁷„Poate cineva să oprească apa ca să nu fie botezați* acești oameni, când ei au primit Duhul Sfânt la fel ca noi?“ ⁴⁸Și Petru a poruncit ca ei să fie botezați în Numele lui Isus Cristos. Atunci ei l-au rugat să rămână cu ei câteva zile.

Petru își explică purtarea

11 ¹Apostolii* și frații din toată Iudeea au auzit că și neevreii au primit Cuvântul lui Dumnezeu. ²Când Petru s-a dus la Ierusalim, cei circumciși¹ l-au criticat. ³Ei au spus: „Ai intrat în casa unor oameni necircumciși și ai mâncat cu ei!“

⁴Atunci Petru a început să le povestească tot ce se întâmplase: ⁵„Mă aflu în cetatea Iope și mă rugam, când, într-o stare de extaz, am avut o viziune*. Am văzut ceva asemenea unui cearșaf mare coborât din cer, fiind ținut de patru colțuri. S-a oprit foarte aproape de mine. ⁶M-am uitat în el cu atenție și am văzut animale de casă și fiare sălbatice, reptile și păsări ale cerului. ⁷Apoi am auzit o voce spunându-mi: «Petre, ridică-te! Înjunghie pe oricare din aceste animale și mănâncă!» ⁸Dar eu am spus: «Doamne, n-aș face așa ceva! Niciodată nu am mâncat ceva interzis sau necurat.» ⁹Vocea a vorbit din ceruri din nou: «Să nu numești necurat ceea ce Dumnezeu a numit curat.» ¹⁰Lucrul acesta s-a întâmplat de trei ori, apoi totul a fost luat înapoi în cer. ¹¹Chiar atunci au venit trei oameni la casa unde stăteam. Ei

¹ 11:2 *cei circumciși* lit. cei ai circumciziei; este posibil să fie vorba despre evreii creștini care credeau că toți creștinii trebuie să fie circumciși și să respecte Legea lui Moise (vezi Gal. 2:12).

witnesses. We ate and drank with him after he was raised from death.

⁴²“Jesus told us to go and speak to the people. He told us to tell them that he is the one God chose to be the Judge of all who are living and all who have died. ⁴³Everyone who believes in Jesus will have their sins forgiven through his name. All the prophets* agree that this is true.”

The Holy Spirit Comes to Non-Jews

⁴⁴While Peter was still speaking these words, the Holy Spirit* came down on all those who were listening to his speech. ⁴⁵The Jewish believers who came with Peter were amazed that the Holy Spirit had been poured out as a gift to the non-Jewish people too. ⁴⁶They heard them speaking different languages and praising God. Then Peter said, ⁴⁷“How can anyone object to these people being baptized* in water? They have received the Holy Spirit the same as we did!” ⁴⁸So Peter told them to baptize Cornelius and his relatives and friends in the name of Jesus Christ. Then they asked Peter to stay with them for a few days.

Peter Returns to Jerusalem

11 ¹The apostles* and the believers* in Judea heard that non-Jewish people had accepted God’s teaching too. ²But when Peter came to Jerusalem, some Jewish believers¹ argued with him. ³They said, “You went into the homes of people who are not Jews and are not circumcised,* and you even ate with them!”

⁴So Peter explained the whole story to them. ⁵He said, “I was in the city of Joppa. While I was praying, I had a vision.* I saw something coming down from heaven. It looked like a big sheet being lowered to the ground by its four corners. It came down close to me, ⁶and I looked inside. I saw all kinds of animals, including wild ones, as well as reptiles, and birds. ⁷I heard a voice say to me, ‘Get up, Peter. Kill anything here and eat it!’

⁸“But I said, ‘I can’t do that, Lord! I have never eaten anything that is not pure or that is unfit to be used for food.’

⁹“But the voice from heaven answered again, ‘God has made these things pure. Don’t say they are not fit to eat!’

¹⁰“This happened three times. Then the whole thing was taken back into heaven. ¹¹Suddenly there were three men standing outside the house where I was staying. They had been sent from

¹ 11:2 *Jewish believers* Literally, “those of circumcision.” This may mean Jews who thought all followers of Christ must be circumcised and obey the law of Moses. See Gal. 2:12.

fuseseră trimiși la mine din Cezareea. ¹²Duhul* mi-a spus să merg cu ei, fără rețineri. Cu mine au mers și acești șase frați și am intrat în casa omului. ¹³El ne-a povestit cum a văzut un înger stând în casa lui și spunându-i: «Trimite niște oameni la Iope, ca să-l aducă pe Simon, căruia i se spune și Petru. ¹⁴El îți va spune cuvinte prin care veți fi mântuiți tu și casa ta.» ¹⁵Când am început să vorbesc, Duhul Sfânt a venit peste ei așa cum a venit și peste noi la început. ¹⁶Atunci mi-am amintit ceea ce îmi spusese Domnul: «Ioan a botezat* cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt.» ¹⁷Dumnezeu le-a dat lor același dar pe care ni l-a dat și nouă când am crezut în Domnul Isus Cristos. Dacă acesta este planul lui Dumnezeu, cine sunt eu să împiedic împlinirea lui?»

¹⁸Când au auzit acestea, credincioșii nu s-au mai împotrivit. Ei l-au slăvit pe Dumnezeu și au spus: „Deci Dumnezeu le-a dat și neevreilor posibilitatea să se întoarcă de la păcat pentru a avea viață!” ¹⁹Credincioșii care fuseseră împărățiați din cauza persecuției ivite după moartea lui Ștefan au ajuns chiar până în Fenicia, Cipru și Antiohia. Ei spuneau Vestea Bună* în locurile acestea, dar numai iudeilor. ²⁰Printre ei se aflau și niște credincioși din Cipru și Cirena. Când au ajuns în Antiohia, ei au vorbit și grecilor și le-au proclamat Vestea Bună despre Domnului Isus. ²¹Domnul îi ajuta și un mare număr de oameni au crezut și s-au întors la El.

²²Biserica din Ierusalim a aflat despre noii credincioși, și l-a trimis pe Barnaba în Antiohia. ²³⁻²⁴Barnaba era un om bun, plin de credință și de Duhul Sfânt. Când a ajuns în Antiohia, el s-a bucurat să vadă că Dumnezeu îi binecuvântase din plin pe credincioșii de acolo. Barnaba i-a încurajat să rămână credincioși Domnului cu toată inima. Un mare număr de oameni au decis să-L urmeze pe Domnul Isus.

²⁵Barnaba s-a dus apoi în Tars, pentru a-l căuta pe Saul. ²⁶Când l-a găsit, l-a adus la Antiohia. Ei au stat acolo timp de un an și s-au întâlnit cu grupul local de credincioși,

Caesarea to get me. ¹²The Spirit* told me to go with them without wondering if it was all right. These six brothers here also went with me, and we went to the house of Cornelius. ¹³He told us about the angel he had seen standing in his house. The angel said, ‘Send some men to Joppa to get Simon, the one who is also called Peter. ¹⁴He will speak to you, and what he tells you will save you and everyone living in your house.’

¹⁵“After I began speaking, the Holy Spirit came on them just like he came on us at the beginning.¹ ¹⁶Then I remembered the words of the Lord Jesus: ‘John baptized* people in water, but you will be baptized in the Holy Spirit.’ ¹⁷God gave these people the same gift he gave us who believed in the Lord Jesus Christ. So how could I object to what God wanted to do?”

¹⁸When the Jewish believers heard this, they stopped arguing. They praised God and said, “So God is also allowing the non-Jewish people to change their hearts and have the life he gives!”

The Good News Comes to Antioch

¹⁹The believers were scattered by the persecution² that began when Stephen was killed. Some of them went as far as Phoenicia, Cyprus, and Antioch. They told the Good News* in these places, but only to Jews. ²⁰Some of these believers were men from Cyprus and Cyrene. When these men came to Antioch, they began speaking to people who were not Jews.³ They told them the Good News about the Lord Jesus. ²¹The Lord was helping these men, and a large number of people believed and decided to follow the Lord.

²²The church* in Jerusalem heard about these new believers in Antioch. So the believers in Jerusalem sent Barnabas to Antioch. ²³⁻²⁴Barnabas was a good man, full of the Holy Spirit* and faith. When he went to Antioch and saw how God had blessed the believers there, he was very happy. He encouraged them all, saying, “Always be faithful to the Lord. Serve him with all your heart.” Many more people became followers of the Lord.

²⁵Then Barnabas went to the city of Tarsus to look for Saul. ²⁶When he found him, he brought him to Antioch. They stayed there a whole year.

¹ 11:15 *beginning* The beginning of the church on the day of Pentecost. See Acts 2. ² 11:19 *persecution* A time when the Jewish leaders in Jerusalem were punishing people who believed in Christ. See Acts 8:1-4. ³ 11:20 *people who were not Jews* Literally, “Hellenists,” meaning people who have been influenced by Greek culture. Some Greek copies have “Greeks.”

învățându-i pe mulți oameni. Ucenicii lui Isus au fost numiți „creștini“ pentru prima dată în Antiohia.

²⁷În zilele acelea, câțiva profeți* au mers de la Ierusalim la Antiohia. ²⁸Unul dintre ei, pe nume Agab, s-a ridicat în picioare. Inspirat de Duhul Sfânt, el a prezis că în întreaga lume va fi o mare foamete. (Această foamete a venit în timpul domniei împăratului Claudiu.) ²⁹Toți ucenicii au hotărât să-i ajute pe frații din Iudeea și fiecare să le trimită atât cât putea. ³⁰Așa au și făcut și au trimis darurile conducătorilor bisericilor din Iudeea prin Barnaba și Saul.

Petru în închisoare

12¹Cam în vremea aceea, împăratul Irod* a început să persecute pe unii credincioși din Biserică. ²El a poruncit ca Iacov, fratele lui Ioan, să fie ucis cu sabia. ³Când a văzut Irod că iudeilor le place lucrul acesta, a hotărât să-l închidă și pe Petru. (Aceasta se întâmpla în timpul Sărbătorii Pâinilor Nedospite*.) ⁴Irod l-a luat pe Petru și l-a aruncat în închisoare. El a pus patru cete de câte patru soldați să-l păzească, intenționând ca după Paște să-l ducă în fața poporului pentru judecată. ⁵Deci Petru era ținut în închisoare, dar Biserica se ruga lui Dumnezeu, cu ardoare, pentru el.

Eliberarea lui Petru din închisoare

⁶Dar în noaptea dinaintea zilei în care se hotărâse Irod* să-l judece Petru dormea între doi soldați. El era legat cu două lanțuri, iar la poarta închisorii se aflau alți soldați care păzeau închisoarea. ⁷Deodată, a apărut acolo un înger al Domnului și în celulă a strălucit o lumină. Lovind coasta lui Petru, îngerul l-a trezit și i-a spus: „Scoală-te repede!“ Și lanțurile au căzut de pe mâinile lui Petru. ⁸Atunci îngerul i-a spus: „Îmbracă-te și pune-ți sandalele în picioare!“ Petru a făcut așa. Apoi îngerul i-a spus: „Pune-ți haina pe tine și vino după mine!“ ⁹Petru l-a urmat afară, însă nu știa dacă acest incident cu îngerul se întâmpla cu adevărat, el crezând că are o viziune*. ¹⁰Petru și îngerul au trecut de prima, apoi de a doua gardă și au ajuns la poarta de fier dinspre cetate. Aceasta s-a deschis singură,

Every time the church came together, Barnabas and Saul met with them and taught many people. It was in Antioch that the followers of Jesus were called Christians for the first time.

²⁷About that same time some prophets* went from Jerusalem to Antioch. ²⁸One of them, named Agabus, stood up and spoke with the help of the Spirit. He said, “A very bad time is coming to the whole world. There will be no food for people to eat.” (This time of famine happened when Claudius was emperor.)* ²⁹The believers decided that they would all try to help their brothers and sisters who lived in Judea. Each believer planned to send them as much as he could. ³⁰They gathered the money and gave it to Barnabas and Saul, who brought it to the elders* in Judea.

Herod Agrippa Hurts the Church

12¹During this same time, King Herod* began to persecute* some of the people who belonged to the church.* ²He ordered James, the brother of John, to be killed with a sword. ³Herod saw that the Jews liked this, so he decided to arrest Peter too. (This happened during the Festival of Unleavened Bread.)* ⁴He arrested Peter and put him in jail, where he was guarded by a group of 16 soldiers. Herod planned to bring Peter before the people, but he wanted to wait until after the Passover festival. ⁵So Peter was kept in jail, but the church was constantly praying to God for him.

Peter Leaves the Jail

⁶One night Peter, bound with two chains, was sleeping between two of the soldiers. More soldiers were guarding the door of the jail. Herod* was planning to bring Peter out before the people the next day. ⁷Suddenly an angel of the Lord was standing there, and the room was filled with light. The angel tapped Peter on the side and woke him up. The angel said, “Hurry, get up!” The chains fell off Peter’s hands. ⁸The angel said, “Get dressed and put on your sandals.” Peter did as he was told. Then the angel said, “Put on your coat and follow me.”

⁹So the angel went out and Peter followed. He did not know if the angel was really doing this. He thought he might be seeing a vision.* ¹⁰Peter and the angel went past the first guard and the second guard. Then they came to the iron gate that separated them from the city. The gate opened for

iar ei au ieșit. După ce au mers puțin, îngerul a dispărut.

¹¹Atunci Petru și-a dat seama ce se întâmplase și și-a spus: „Acum știu ce s-a întâmplat cu adevărat: Domnul l-a trimis pe îngerul Său, iar acesta m-a scăpat din mâinile lui Irod și de la ceea ce așteptau iudeii să mi se întâmple.”

¹²Când a înțeles acestea el s-a dus la casa Mariei, mama lui Ioan, căruia i se spunea și Marcu. Acolo se adunase multă lume și se ruga. ¹³Petru a bătut la ușa care dădea în coridor și o servitoare, pe nume Roda, a venit să-i deschidă. ¹⁴Când a recunoscut vocea lui Petru, de bucurie a fugit înăuntru, uitând să-i deschidă ușa. Ea le-a spus tuturor că Petru se afla la ușă. ¹⁵Ei i-au spus: „Ești nebună!” Dar ea insista și spunea că așa este. Ceilalți i-au zis: „Trebuie să fie îngerul lui.”

¹⁶Dar Petru continua să bată la ușă. Când au deschis ușa și l-au văzut, ei au fost uluiți. ¹⁷Petru le-a făcut semn cu mâna să facă liniște, apoi le-a povestit cum îl scosese Domnul din închisoare. El a adăugat: „Spuneți-i lui Iacov și fraților ce s-a întâmplat.” Apoi a plecat și s-a dus în alt loc.

¹⁸În dimineața următoare, era mare agitație printre soldații care stăteau de pază. Ei se întrebau: „Ce i s-a putut întâmpla lui Petru?” ¹⁹După ce Irod l-a căutat, fără să-l găsească, a interogat gărzile cu privire la ce se întâmplase. Apoi a poruncit ca cei care fuseseră de pază să fie omorâți.

Moartea lui Irod

După aceea, Irod a plecat din Iudeea la Cezareea și a rămas un timp acolo.

²⁰Irod* era foarte mânios pe oamenii din Tir și Sidon. Aceștia au venit în grup să-l vadă. Ei îl câștigaseră de partea lor pe Blast care era slujitorul personal al împăratului, iar acum îi cereau pace lui Irod pentru că țara lor depindea de hrana din ținutul lui.

²¹În ziua stabilită pentru a se întâlni cu ei, Irod s-a îmbrăcat cu hainele lui împărătești, s-a așezat pe tron și a ținut oamenilor un discurs. ²²Oamenii au strigat: „Aceasta este vocea unui zeu, nu a unui om!” ²³Imediat, un înger al Domnului l-a lovit pe Irod pentru că acesta primise laudele pentru el, în loc să-I dea lauda lui Dumnezeu. El a murit mâncat de viermi.

them by itself. After they went through the gate and walked about a block, the angel suddenly left.

¹¹Peter realized then what had happened. He thought, “Now I know that the Lord really sent his angel to me. He rescued me from Herod and from all the bad things the Jewish leaders were planning to do to me.”

¹²When Peter realized this, he went to the home of Mary, the mother of John, who was also called Mark. Many people were gathered there and were praying. ¹³Peter knocked on the outside door. A servant girl named Rhoda came to answer it. ¹⁴She recognized Peter’s voice, and she was very happy. She even forgot to open the door. She ran inside and told the group, “Peter is at the door!” ¹⁵The believers said to her, “You are crazy!” But she continued to say that it was true. So they said, “It must be Peter’s angel.”

¹⁶But Peter continued to knock. When the believers opened the door, they saw him. They were amazed. ¹⁷Peter made a sign with his hand to tell them to be quiet. He explained to them how the Lord led him out of the jail. He said, “Tell James and the other brothers what happened.” Then he left and went to another place.

¹⁸The next day the soldiers were very upset. They wondered what happened to Peter. ¹⁹Herod looked everywhere for him but could not find him. So he questioned the guards and then ordered that they be killed.

The Death of Herod Agrippa

Later, Herod* moved from Judea. He went to the city of Caesarea and stayed there a while. ²⁰Herod was very angry with the people from the cities of Tyre and Sidon. But these cities needed food from his country, so a group of them came to ask him for peace. They were able to get Blastus, the king’s personal servant, on their side.

²¹Herod decided a day to meet with them. On that day he was wearing a beautiful royal robe. He sat on his throne and made a speech to the people. ²²The people shouted, “This is the voice of a god, not a man!” ²³Herod did not give the glory* to God. So an angel of the Lord caused him to get sick. He was eaten by worms inside him, and he died.

²⁴Dar Cuvântul lui Dumnezeu ajungea la tot mai mulți oameni și din ce în ce mai mulți se alăturau grupului de credincioși.

²⁵Barnaba și Saul și-au terminat lucrarea la Ierusalim și s-au întors în Antiohia. L-au luat cu ei și pe Ioan, zis și Marcu.

Barnaba și Saul în prima călătorie misionară

13 ¹În Biserica din Antiohia erau câțiva profeți* și învățători: Barnaba, Simeon (numit și Niger), Luciu din Cirena, Manaen (care fusese crescut împreună cu guvernatorul Irod*) și Saul. ²Pe când ei I se închinau Domnului și posteau, Duhul Sfânt* le-a spus: „Puneți-Mi deoparte pe Barnaba și pe Saul, căci pe ei i-am chemat la o lucrare deosebită.“

³După ce profeții și învățătorii au postit și s-au rugat, ei și-au pus mâinile peste Barnaba și peste Saul; apoi i-au trimis la drum.

Barnaba și Saul în Cipru

⁴Trimiși de Duhul Sfânt,* Barnaba și Saul au plecat la Seleucia, iar de acolo au mers cu corabia până în Cipru. ⁵Când au ajuns în Salamina, ei au predicat Cuvântul lui Dumnezeu în sinagogile* iudeilor. Ioan era cu ei și îi ajuta.

⁶Ei au străbătut toată insula, până au ajuns la Pafos. Acolo au întâlnit un iudeu, pe nume Bar-Isus, care era vrăjitor și profet fals*. ⁷Bar-Isus era un apropiat al proconsulului Sergius Paulus care era un bărbat inteligent. Sergius Paulus a trimis după Barnaba și Saul, dorind să audă Cuvântul lui Dumnezeu. ⁸Dar Elima vrăjitorul încerca să-i oprească. (Elima înseamnă „vrăjitorul“ în limba aramaică.) El încerca să-l întoarcă pe proconsul de la credință. ⁹Atunci Saul, care se numea și Pavel, fiind plin de Duhul Sfânt, s-a uitat drept la Elima ¹⁰și i-a spus: „Ești un om plin de viclenie și de tot felul de șiretlicuri rele! Ești fiul Diavolului și dușman a tot ce este bun! Când vei înceta oare să strâmbi căile drepte ale Domnului? ¹¹Iată! Mâna Domnului te va atinge acum: vei fi orb pentru o vreme și nu vei mai vedea lumina soarelui.“

Chiar atunci pentru Elima totul s-a transformat într-un întuneric gros. El băjbăia căutând pe cineva care să-l ducă de mână. ¹²Când a văzut proconsulul ce se

²⁴The message* of God was spreading, reaching more and more people.

²⁵After Barnabas and Saul finished their work in Jerusalem, they returned to Antioch, taking John Mark with them.

Barnabas and Saul Given a Special Work

13 ¹In the church* at Antioch there were some prophets* and teachers. They were: Barnabas, Simeon (also called Niger), Lucius (from the city of Cyrene), Manaen (who had grown up with King Herod¹), and Saul. ²These men were all serving the Lord and fasting* when the Holy Spirit* said to them, “Appoint Barnabas and Saul to do a special work for me. They are the ones I have chosen to do it.”

³So the church fasted and prayed. They laid their hands on² Barnabas and Saul and sent them out.

Barnabas and Saul in Cyprus

⁴Barnabas and Saul were sent out by the Holy Spirit.* They went to the city of Seleucia. Then they sailed from there to the island of Cyprus. ⁵When Barnabas and Saul came to the city of Salamis, they told the message* of God in the Jewish synagogues.* (John Mark was with them to help.)

⁶They went across the whole island to the city of Paphos. There they met a Jewish man named Barjesus who did magic. He was a false prophet.* ⁷He always stayed close to Sergius Paulus, the governor. Sergius Paulus was a wise man. He invited Barnabas and Saul to come visit him, because he wanted to hear the message of God. ⁸But Elymas, the magician, (Elymas is another name for Barjesus) spoke against them, trying to stop the governor from believing in Jesus. ⁹But Saul (also known as Paul), filled with the Holy Spirit, looked hard at Elymas ¹⁰and said, “You son of the devil! You are an enemy of everything that is right, full of lies and all kinds of evil tricks. You are always trying to change the Lord’s truths into lies. ¹¹Now the Lord will touch you and you will be blind. For a time you will not be able to see anything—not even the light from the sun.”

Then everything became dark for Elymas. He walked around lost. He was trying to find someone to lead him by the hand. ¹²When the

¹ 13:1 King Herod Literally, “Herod the tetrarch.” See “Herod Agrippa I” in the Word List. ² 13:3 laid their hands on This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power for a special work.

întâmplase, a fost uimit de învățătura despre Domnul și a crezut.

Pavel și Barnaba pleacă din Cipru

¹³Pavel și cei care îl însoțeau au pornit cu corabia din Pafos și au mers până la Perga, în Pamfilia. Dar Ioan s-a despărțit de ei și s-a întors la Ierusalim. ¹⁴Din Perga, ei și-au continuat călătoria și au ajuns în Antiohia din Pisidia. Într-o zi de sabbat*, Pavel și Barnaba au intrat în sinagogă* și s-au așezat. ¹⁵După ce s-a citit din Lege și din Profeți, conducătorii sinagogii au trimis pe cineva să le spună: „Fraților, dacă aveți ceva de spus care să-i ajute pe oameni, vă rugăm să ne vorbiți!”

¹⁶Atunci Pavel s-a ridicat, a făcut un semn cu mâna și a spus: „Frați iudei și voi, cei din alte popoare care vă închinați lui Dumnezeu, ascultați-mă! ¹⁷Dumnezeul lui Israel i-a ales pe strămoșii noștri. El a făcut din poporul nostru un mare popor cât timp au locuit ca străini în Egipt. Apoi, cu multă putere i-a scos afară din acea țară. ¹⁸Dumnezeu a fost răbdător cu ei timp de aproape patruzeci de ani cât au stat în pustie. ¹⁹Apoi, după ce a nimicit șapte popoare din țara Canaan, El le-a dat acest pământ ca moștenire.

²⁰După aceea, timp de aproape patru sute cincizeci de ani, Dumnezeu a dat poporului nostru judecători care i-au condus până în vremea profetului* Samuel. ²¹Apoi, poporul a cerut un împărat, iar Dumnezeu li l-a dat pe Saul, fiul lui Chiș, din familia lui Beniamin. Saul a domnit timp de patruzeci de ani. ²²După ce l-a înlăturat pe Saul, Dumnezeu l-a făcut pe David împăratul lor. Despre David, Dumnezeu a mărturisit astfel: «Am găsit în David, fiul lui Iese, un om după inima Mea. El va face tot ceea ce vreau Eu să facă.» ²³Așa cum a promis, dintre urmașii lui David, Dumnezeu le-a ridicat evreilor un Mântuitor, pe Isus. ²⁴Înainte de venirea lui Isus, Ioan predicase deja întregului popor al lui Israel despre nevoia fiecăruia dintre ei de a se întoarce de la păcat spre Dumnezeu și a fi botezat*. ²⁵Când se apropia de sfârșitul lucrării sale, Ioan a spus: «Cine credeți voi că sunt eu? Eu nu sunt Cristosul.* Dar El vine după mine și eu nu merit nici măcar să-I dezleg sandalele.»

²⁶Fraților, fii ai familiei lui Avraam, și voi, neevrei care vă închinați lui Dumnezeu! Nouă ne-a fost trimisă această

governor saw this, he believed. He was amazed at the teaching about the Lord.

Paul and Barnabas Go to Antioch in Pisidia

¹³Paul and the people with him sailed away from Paphos. They came to Perga, a city in Pamphylia. There John Mark left them and returned to Jerusalem. ¹⁴They continued their trip from Perga and went to Antioch, a city near Pisidia.

On the Sabbath* day they went into the Jewish synagogue* and sat down. ¹⁵The law of Moses* and the writings of the prophets* were read. Then the leaders of the synagogue sent a message to Paul and Barnabas: “Brothers, if you have something to say that will help the people here, please speak.”

¹⁶Paul stood up, raised his hand to get their attention, and said, “My Jewish brothers and you other people who also worship the true God, please listen to me! ¹⁷The God of Israel* chose our ancestors. And during the time our people lived in Egypt as foreigners, he made them great. Then he brought them out of that country with great power. ¹⁸And he was patient with them for 40 years in the desert. ¹⁹God destroyed seven nations in the land of Canaan and gave their land to his people. ²⁰All this happened in about 450 years.

“After this, God gave our people judges until the time of Samuel* the prophet. ²¹Then the people asked for a king. God gave them Saul, the son of Kish. Saul was from the tribe of Benjamin. He was king for 40 years. ²²After God took Saul away, God made David* their king. This is what God said about David: ‘David, the son of Jesse, is the kind of person who does what pleases me. He will do everything I want him to do.’

²³“As he promised, God has brought one of David’s descendants to Israel to be their Savior. That descendant is Jesus. ²⁴Before he came, John* told all the Jewish people what they should do. He told them to be baptized* to show they wanted to change their lives. ²⁵When John was finishing his work, he said, ‘Who do you think I am? I am not the Christ.* He is coming later, and I am not worthy to be the slave who unties his sandals.’

²⁶“My brothers, sons in the family of Abraham,* and you non-Jews who also worship the true God, listen! The news about this salvation

veste a mântuirii. ²⁷Oamenii din Ierusalim și conducătorii lor nu L-au recunoscut pe Isus și L-au condamnat, împlinind astfel cuvintele profeților* care sunt citite în fiecare zi de sabat. ²⁸Deși nu L-au putut acuza pe Isus de nici un lucru care să merite pedeapsa cu moartea, ei i-au cerut lui Pilat să fie omorât. ²⁹După ce au împlinit tot ceea ce fusese scris despre El, ei L-au dat jos de pe cruce și L-au pus într-un mormânt. ³⁰Dar Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți. ³¹Apoi, timp de mai multe zile, Isus S-a arătat celor care călătoriseră împreună cu El din Galileea până la Ierusalim. Ei sunt acum martorii Lui înaintea oamenilor. ³²Noi vă aducem deci Vestea Bună despre promisiunea pe care a făcut-o Dumnezeu strămoșilor noștri. ³³Noi suntem fiii lor. Iar Dumnezeu Și-a împlinit promisiunea pe care ne-a făcut-o, prin învierea lui Isus. Acest lucru este scris în Psalmul 2:

«Tu ești Fiul Meu; astăzi Te-am născut.»
Psalmul 2.7

³⁴Dumnezeu L-a înviat pe Isus, iar despre faptul că El nu Se va mai întoarce niciodată să putrezească în mormânt, Dumnezeu a spus:

«Vă voi da lucrurile sfinte,
vrednice de încredere,
care i-au fost promise lui David.»
Isaia 55.3

³⁵Și în alt loc Dumnezeu spune:

«Nu vei îngădui ca Sfântul Tău
să putrezească în mormânt.»
Psalmul 16.10

³⁶David a făcut voia lui Dumnezeu în timpul vieții sale, apoi a murit. El a fost îngropat împreună cu strămoșii lui și trupul lui a putrezit în mormânt. ³⁷Dar Cel pe care Dumnezeu L-a înviat nu a putrezit. ³⁸⁻³⁹Să știți deci, fraților, că prin El vă este vestită iertarea păcatelor. Și toți cei care cred în El vor fi eliberați de toate lucrurile de care nu vă putea elibera Legea lui Moise. ⁴⁰Aveți deci grijă să nu vi se întâmple ceea ce au scris profeții:

⁴¹«Uitați-vă, batjocoritorilor!
Minunați-vă și pieriți,
căci în aceste zile fac ceva ce voi

has been sent to us. ²⁷The Jews living in Jerusalem and their leaders did not realize that Jesus was the Savior. The words the prophets wrote about him were read every Sabbath day, but they did not understand. They condemned Jesus. When they did this, they made the words of the prophets come true. ²⁸They could not find any real reason why Jesus should die, but they asked Pilate to kill him.

²⁹“These Jews did all the bad things that the Scriptures* said would happen to Jesus. Then they took Jesus down from the cross and put him in a tomb.* ³⁰But God raised him up from death! ³¹After this, for many days, those who had gone with Jesus from Galilee to Jerusalem saw him. They are now his witnesses to our people.

³²“We tell you the Good News* about the promise God made to our ancestors. ³³We are their descendants, and God has made this promise come true for us. God did this by raising Jesus from death. We also read about this in Psalm 2:

‘You are my Son.
Today I have become your Father.’ *Psalm 2:7*

³⁴God raised Jesus from death. Jesus will never go back to the grave and become dust. So God said,

‘I will give you the true and holy promises that
I made to David.’ *Isaiah 55:3*

³⁵But in another Psalm it says,

‘You will not let your Holy One rot
in the grave.’ *Psalm 16:10*

³⁶David did God’s will during the time he lived. Then he died and was buried like all his ancestors. And his body did rot in the grave! ³⁷But the one God raised from death did not rot in the grave. ³⁸⁻³⁹Brothers, understand what we are telling you. You can have forgiveness of your sins through this Jesus. The law of Moses could not free you from your sins. But you can be made right with God if you believe in Jesus. ⁴⁰So be careful! Don’t let what the prophets said happen to you:

⁴¹‘Listen, you people who doubt!
You can wonder, but then go away and die,
because during your time,
I will do something that you will not believe.

nu veți crede niciodată,
nici dacă v-ar spune cineva.»⁴²

Habacuc 1.5

⁴²Pavel și Barnaba se pregăteau să plece, dar oamenii i-au rugat să le mai spună despre aceste lucruri și în sabbatul următor. ⁴³Când oamenii au plecat de la sinagogă, mulți dintre iudei și dintre cei convertiți la iudaism care se închinau lui Dumnezeu i-au urmat pe Pavel și pe Barnaba. Aceștia le-au vorbit și i-au îndemnat să aibă încredere în continuare în harul lui Dumnezeu.

⁴⁴În următoarea zi de sabbat, aproape toată cetatea s-a adunat să asculte Cuvântul lui Dumnezeu. ⁴⁵Când au văzut iudeii mulțimi de oameni, au fost cuprinși de invidie. Ei spuneau vorbe rele și contraziceau ceea ce spunea Pavel. ⁴⁶Dar Pavel și Barnaba au vorbit cu îndrăzneală: „Cuvântul lui Dumnezeu trebuia să vă fie vestit întâi vouă. Dar cum voi respingeți acest mesaj și vă considerați nedemni de viața eternă, ne întoarcem acum către neevrei. ⁴⁷Căci iată ce ne-a spus Domnul:

«Te-am făcut o lumină pentru neevrei,
ca să poți duce mântuirea
la toți oamenii, până la marginile
pământului.»⁴⁸ *Isaia 49.6*

⁴⁸Când au auzit neevreii aceste cuvinte, s-au bucurat și au preamărit Cuvântul Domnului. Mulți dintre ei l-au crezut. Aceștia fuseseră aleși să aibă viața eternă.

⁴⁹Mesajul lui Dumnezeu a fost vestit în tot ținutul. ⁵⁰Iudeii au întărâtat femeile religioase influente și bărbații de frunte ai cetății și au început să-i persecute pe Pavel și Barnaba până i-au alungat din ținutul lor. ⁵¹Pavel și Barnaba și-au scuturat praful de pe picioare și au plecat spre Iconia. ⁵²Dar ucenicii lui Isus din Antiohia erau plini de bucurie și de Duhul Sfânt*.

Pavel și Barnaba în Iconia

14¹La fel ca și în celelalte cetăți, când au ajuns în Iconia, Pavel și Barnaba s-au dus în sinagoga* iudeilor. Ei au vorbit celor prezenți în așa fel încât un mare număr de oameni, atât iudei, cât și greci, au crezut. ²Dar aceia dintre evrei care n-au crezut i-au stârnit pe neevrei și i-au întors

You will not believe it,
even if someone explains it to you!”

Habakkuk 1:5

⁴²As Paul and Barnabas were leaving the synagogue, the people asked them to come again on the next Sabbath day and tell them more about these things. ⁴³After the meeting, many of the people followed Paul and Barnabas, including many Jews and those who had changed their religion to worship the true God like Jews. Paul and Barnabas encouraged them to continue trusting in God’s grace.*

⁴⁴On the next Sabbath day, almost all the people in the city came together to hear the word of the Lord. ⁴⁵When the Jews there saw all these people, they became very jealous. Shouting insults, they argued against everything Paul said. ⁴⁶But Paul and Barnabas spoke very boldly. They said, “We had to tell God’s message* to you Jews first, but you refuse to listen. You have made it clear that you are not worthy of having eternal life. So we will now go to those who are not Jews. ⁴⁷This is what the Lord told us to do:

‘I have made you a light for other nations,
to show the way of salvation
to people all over the world.’” *Isaiah 49:6*

⁴⁸When the non-Jewish people heard Paul say this, they were happy. They gave honor to the message of the Lord, and many of them believed it. These were the ones chosen to have eternal life.

⁴⁹And so the message of the Lord was being told throughout the whole country. ⁵⁰But the Jews there caused some of the important religious women and the leaders of the city to be angry and turn against Paul and Barnabas and throw them out of town. ⁵¹So Paul and Barnabas shook the dust off their feet.¹ Then they went to the city of Iconium. ⁵²But the Lord’s followers in Antioch were happy and filled with the Holy Spirit.*

Paul and Barnabas in Iconium

14¹Paul and Barnabas went to the city of Iconium and entered the Jewish synagogue.* (This is what they did in every city.) They spoke to the people there. They spoke so well that many Jews and Greeks believed what they said. ²But some of the Jews did not believe. They said

¹ 13:51 *shook the dust off their feet* A warning. It showed they were finished talking to these people.

împotriva fraților lor. ³Pavel și Barnaba au stat acolo mult timp și au vorbit pentru Domnul cu îndrăzneală. Ei au vorbit despre harul lui Dumnezeu, iar El a dovedit că mărturia lor era adevărată, ajutându-i să facă semne și minuni*. ⁴Oamenii din Iconia erau împărțiți: unii erau de partea iudeilor, iar alții de partea celor doi apostoli*.

⁵Unii dintre neevrei și niște iudei, împreună cu autoritățile cetății, s-au înțeles să-i batjocorească și să-i ucidă cu pietre pe Pavel și Barnaba. ⁶Dar ei au aflat și au fugit în Licaonia, în cetățile Listra și Derbe și în împrejurimile acestora. ⁷Acolo ei au continuat să spună Vestea Bună*.

Pavel în Listra și Derbe

⁸În Listra era un om cu picioarele paralizate. El se născuse infirm și nu umblase niciodată. ⁹Acest om l-a auzit pe Pavel vorbind. Pavel s-a uitat drept la el și a văzut că el avea credință, astfel că Dumnezeu îl putea vindeca. ¹⁰Atunci Pavel a spus cu voce tare: „Ridică-te și stai drept în picioare!” Omul a sărit în picioare și a început să meargă. ¹¹Când au văzut oamenii ce făcuse Pavel, au strigat în limba licaoneană: „Zei! au luat trup de oameni și au coborât la noi!” ¹²Pe Barnaba îl numeau „Zeus”, iar pe Pavel „Hermes”*, pentru că el era cel ce vorbea de obicei. ¹³Templul lui Zeus era în apropierea cetății. Preotul de acolo a adus la porțile cetății tauri și coroane de flori. El și mulțimea aceea de oameni vroiau să le aducă jertfe lui Pavel și lui Barnaba.

¹⁴Când au auzit Pavel și Barnaba lucrul acesta, de supărare și-au rupt hainele de pe ei. Ei au alergat în mijlocul mulțimii, strigând: ¹⁵„Oamenilor, de ce faceți lucrul acesta? Suntem doar oameni ca și voi. Noi suntem aici pentru a vă aduce Vestea Bună*, pentru a vă întoarce de la lucruri fără rost la Dumnezeul cel viu care a făcut cerul, pământul și mările cu tot ce este în ele. ¹⁶În trecut, El a lăsat toate popoarele să-și urmeze propriul drum. ¹⁷Dar Dumnezeu a făcut lucruri bune care să vă mărturisească despre El: El v-a trimis ploi din cer și recolte la timpul potrivit, vă dă hrana din abundență și

things that caused the non-Jewish people to be angry and turn against the Lord’s followers.

³So Paul and Barnabas stayed in Iconium a long time, and they spoke bravely for the Lord. They told the people about God’s grace.* The Lord proved that what they said was true by causing miraculous signs* and wonders* to be done through them. ⁴But some of the people in the city agreed with the Jews who did not believe Paul and Barnabas. Others followed the apostles. So the city was divided.

⁵Some of the Jews there, as well as their leaders and some of the non-Jewish people, were determined to hurt Paul and Barnabas. They wanted to stone them to death. ⁶When Paul and Barnabas learned about this, they left the city. They went to Lystra and Derbe, cities in Lycaonia, and to the surrounding areas. ⁷They told the Good News* there too.

Paul in Lystra and Derbe

⁸In Lystra there was a man who had something wrong with his feet. He had been born crippled and had never walked. ⁹He was sitting and listening to Paul speak. Paul looked straight at him and saw that the man believed God could heal him. ¹⁰So Paul shouted, “Stand up on your feet!” The man jumped up and began walking around.

¹¹When the people saw what Paul did, they shouted in their own Lycaonian language. They said, “The gods have come down to us in the form of humans!” ¹²The people began to call Barnabas “Zeus,*” and they called Paul “Hermes,*” because he was the main speaker. ¹³The temple of Zeus was near the city. The priest of this temple brought some bulls and flowers to the city gates. The priest and the people wanted to offer a sacrifice to Paul and Barnabas.

¹⁴But when the apostles,* Barnabas and Paul, understood what the people were doing, they tore their own clothes.¹ Then they ran in among the people and shouted to them: ¹⁵“Men, why are you doing this? We are not gods. We are human just like you. We came to tell you the Good News.* We are telling you to turn away from these worthless things. Turn to the true living God, the one who made the sky, the earth, the sea, and everything that is in them.

¹⁶In the past, God let all the nations do what they wanted. ¹⁷But God was always there doing the good things that prove he is real. He gives you rain from heaven and good harvests at the right

¹14:14 *tore ... clothes* This showed they were very upset.

vă umple inimile de bucurie.“¹⁸Dar chiar și după ce au spus aceste lucruri, Pavel și Barnaba cu greu i-au putut opri pe oameni să le aducă jertfe.

¹⁹Apoi au venit niște iudei din Antiohia și din Iconia și au convins mulțimile să treacă de partea lor. Ei au aruncat cu pietre în Pavel, apoi l-au târât afară din cetate, crezând că murise.²⁰Când s-au strâns ucenicii în jurul lui, el s-a ridicat și a intrat în cetate. A doua zi, Pavel a plecat la Derbe împreună cu Barnaba.

Întoarcerea în Antiohia din Siria

²¹Și în această cetate ei au spus oamenilor Vestea Bună* și au făcut mulți ucenici. Apoi s-au întors la Listra, la Iconia și la Antiohia.²²Acolo ei i-au întărit pe ucenicii lui Isus și i-au încurajat să rămână statornici în credință, spunând: „În Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri.“²³Pavel și Barnaba au numit conducători în fiecare biserică. Cu rugăciune și post i-au încredințat Domnului în care crezuseră.

²⁴Pavel și Barnaba au trecut prin ținutul Pisidia și au ajuns în ținutul Pamfilia.²⁵Ei au vestit Cuvântul lui Dumnezeu în Perga, apoi au plecat spre Atalia.²⁶Din Atalia au mers cu corabia până în Antiohia, de unde fuseseră încredințați harului lui Dumnezeu pentru lucrarea pe care acum o terminaseră.

²⁷Când au ajuns în Antiohia, Pavel și Barnaba au strâns biserica la un loc și le-au povestit credincioșilor tot ceea ce făcuse Dumnezeu cu ei și le-au spus cum Dumnezeu a deschis ușa pentru ca și neevreii să poată crede.²⁸Pavel și Barnaba au rămas mult timp acolo cu ucenicii lui Isus.

Adunarea din Ierusalim

15¹Câțiva oameni din Iudeea au venit în Antiohia. Ei îi învățau pe frații neevreii în felul următor: „Nu puteți fi mântuiți dacă nu sunteți circumciși, după cum ne-a învățat Moise.“²Pavel și Barnaba au fost într-un dezacord puternic cu ei și s-au contrazis îndelung cu acești oameni. Atunci grupul a hotărât să-i trimită pe Pavel, Barnaba și alți câțiva oameni la apostolii* și

times. He gives you plenty of food and fills your hearts with joy.”

¹⁸Even after saying all this, Paul and Barnabas still could hardly stop the people from offering sacrifices to them.

¹⁹Then some Jews came from Antioch and Iconium and persuaded the people to turn against Paul. So they threw stones at him and dragged him out of the town. They thought they had killed him.²⁰But when the followers of Jesus gathered around him, he got up and went back into the town. The next day he and Barnabas left and went to the city of Derbe.

The Return to Antioch in Syria

²¹They told the Good News* in the city of Derbe too, and many people became followers of Jesus. Then Paul and Barnabas returned to the cities of Lystra, Iconium, and Antioch.²²In those cities they strengthened the commitment of the followers and encouraged them to continue in the faith. They told them, “We must suffer many things on our way into God’s kingdom.”²³They also chose elders* for each church* and stopped eating for a period of time to pray for them. These elders were men who had put their trust in the Lord Jesus, so Paul and Barnabas put them in his care.

²⁴Paul and Barnabas went through the country of Pisidia. Then they came to the country of Pamphylia.²⁵They told people the message* of God in the city of Perga, and then they went down to the city of Attalia.²⁶And from there they sailed away to Antioch in Syria. This is the city where the believers had put them into God’s care and sent them to do this work. Now they had finished it.

²⁷When they arrived, they gathered the church together and told them about all that God had done with them. They said, “God opened a door so that the non-Jewish people could also believe!”²⁸And they stayed there a long time with the Lord’s followers.

The Meeting at Jerusalem

15¹Then some men came to Antioch from Judea and began teaching the non-Jewish believers: “You cannot be saved if you are not circumcised* as Moses* taught us.”²Paul and Barnabas were against this teaching and argued with these men about it. So the group decided to send

conducătorii bisericii din Ierusalim, pentru a-i întreba despre acest conflict.

³Biserica i-a ajutat să plece în călătoria lor. Ei au trecut prin Fenicia și Samaria și le-au povestit celor de acolo cum și neevreii s-au întors la Domnul. Această veste i-a umplut de bucurie pe frați. ⁴Când Pavel, Barnaba și ceilalți au ajuns în Ierusalim, ei au fost primiți de biserică, de apostoli și de conducătorii bisericii. Apoi le-au povestit acestora tot ce făcuse Dumnezeu cu ei. ⁵Câțiva credincioși care fuseseră farisei*, s-au ridicat și au spus: „Neevreii trebuie să fie circumciși și trebuie să li se ceară să respecte Legea lui Moise.“

⁶Apostolii și conducătorii bisericii s-au strâns laolaltă pentru a discuta despre această problemă. ⁷După o lungă discuție, Petru s-a ridicat în picioare și le-a spus: „Fraților, știți că în zilele de la început, Dumnezeu m-a ales pe mine dintre voi, să le spun neevreilor Vestea Bună*. Ei au auzit și au crezut mesajul lui Dumnezeu. ⁸Iar Dumnezeu, care cunoaște inimile oamenilor, a arătat că i-a primit și pe ei, dându-le Duhul Sfânt,* ca și nouă. ⁹El nu a făcut nici o deosebire între ei și noi. Dumnezeu le-a curățat inimile prin credință. ¹⁰Atunci de ce Îl provocați pe Dumnezeu? De ce puneți pe umerii ucenicilor neevrei un jug pe care nici noi, nici strămoșii noștri nu l-am putut duce? ¹¹Credem că noi suntem mântuiți prin harul Domnului Isus și că tot astfel vor fi și ei mântuiți.“

¹²Tot grupul a tăcut și îi asculta pe Pavel și Barnaba care povesteau despre toate semnele și minunile* pe care le făcuse Dumnezeu prin ei în mijlocul neevreilor. ¹³Când au terminat ei de vorbit, Iacov a spus: „Fraților, ascultați-mă! ¹⁴Simon ne-a povestit cum Și-a arătat Dumnezeu dragostea pentru neevrei, primindu-i și pe ei pentru a deveni poporul Lui. ¹⁵De asemenea, cuvintele profetilor* spun același lucru. Este scris:

¹⁶«După aceea, Mă voi întoarce
și voi reclădi cortul lui David
care căzuse.
Voi rezidi dărâmurile lui
și îl voi înălța.

Paul, Barnabas, and some others to Jerusalem to talk more about this with the apostles* and elders.*

³The church* helped them get ready to leave on their trip. The men went through the countries of Phoenicia and Samaria, where they told all about how the non-Jewish people had turned to the true God. This made all the believers very happy. ⁴When the men arrived in Jerusalem, the apostles, the elders, and the whole church welcomed them. Paul, Barnabas, and the others told about all that God had done with them. ⁵Some of the believers in Jerusalem had belonged to the Pharisees.* They stood up and said, “The non-Jewish believers must be circumcised. We must tell them to obey the law of Moses!”

⁶Then the apostles and the elders gathered to study this problem. ⁷After a long debate, Peter stood up and said to them, “My brothers, I am sure you remember what happened in the early days. God chose me from among you to tell the Good News* to those who are not Jewish. It was from me that they heard the Good News and believed. ⁸God knows everyone, even their thoughts, and he accepted these non-Jewish people. He showed this to us by giving them the Holy Spirit* the same as he did to us. ⁹To God, those people are not different from us. When they believed, God made their hearts pure. ¹⁰So now, why are you putting a heavy burden¹ around the necks of the non-Jewish followers? Are you trying to make God angry? We and our fathers* were not able to carry that burden. ¹¹No, we believe that we and these people will be saved the same way—by the grace* of the Lord Jesus.”

¹²Then the whole group became quiet. They listened while Paul and Barnabas told about all the miraculous signs* and wonders* that God had done through them among the non-Jewish people. ¹³When they finished speaking, James said, “My brothers, listen to me. ¹⁴Simon Peter has told us how God showed his love for the non-Jewish people. For the first time God accepted them and made them his people. ¹⁵The words of the prophets* agree with this too:

¹⁶‘I will return after this.
I will build David’s* house again.
It has fallen down.
I will build again the parts of his house that
have been pulled down.
I will make his house new.

¹ 15:10 *burden* The Jewish law. Some of the Jews tried to make the non-Jewish believers follow this law.

¹⁷ Atunci și ceilalți oameni
 Îl vor căuta pe Domnul—toți neevreii
 care sunt, de asemenea, ai Mei.
 Așa spune Domnul,
 care face toate aceste lucruri
Amos 9.11–12

¹⁸ care Îi sunt cunoscute de la începutul
 timpului.»

¹⁹De aceea, eu sunt de părere să nu
 adăugăm alte poveri pentru neevreii care
 s-au întors la Dumnezeu. ²⁰Ci, mai degra-
 bă, să le scriem o scrisoare pentru a le
 spune de ce anume să se ferească: de hrana
 oferită idolilor, de imoralitate sexuală, de a
 mânca animale sugrumate sau sânge.
²¹Căci încă din vechime sunt în fiecare
 cetate oameni care predică Legea lui
 Moise. Aceasta este citită în sinagogi în
 fiecare zi de sabat*.”

Scrisoarea către credincioșii neevrei

²²Atunci apostolii* și conducătorii biseri-
 cii, împreună cu întreaga biserică, au hotărât
 să aleagă câțiva bărbați din grupul lor și să-i
 trimită la Antiohia împreună cu Pavel și
 Barnaba. Ei i-au ales pe Iuda, zis și
 Barsaba, și pe Sila. Ei erau conducători
 printre frații din Ierusalim. ²³Cu ei grupul a
 trimis următoarea scrisoare:

„Apostolii și conducătorii, frații voștri,
 trimit salutări fraților neevrei
 din Antiohia, din Siria și din Cilicia.

²⁴Am auzit că unii oameni din
 grupul nostru au venit la voi și v-au
 tulburat și v-au neliniștit cu cuvintele
 lor. Nu noi le-am spus să facă acest
 lucru. ²⁵De aceea, am fost cu toții de
 acord să alegem câțiva bărbați și să-i
 trimitem la voi împreună cu dragii noș-
 tri Barnaba și Pavel. ²⁶Pavel și
 Barnaba sunt oameni care și-au dedicat
 viața slujirii Domnului nostru Isus
 Cristos. ²⁷Împreună cu ei, îi trimitem
 pe Iuda și pe Sila. Ei vă vor spune

¹⁷ Then the rest of the world will look
 for the Lord God—
 all those of other nations who are
 my people too.
 The Lord said this.
 And he is the one who does all these things.
Amos 9:11–12

¹⁸ All this has been known
 from the beginning of time.’

¹⁹“So I think we should not bother those who
 have turned to God from among the non-Jews.
²⁰Instead, we should write a letter to them and
 tell them:

Don’t eat food that has been given to idols.*
 (This makes the food unclean.)
 Don’t commit any kind of sexual sin.
 Don’t eat meat from animals that have been
 strangled or any meat that still has the
 blood in it.

²¹They should not do any of these things, because
 there are still men in every city who teach the law of
 Moses. The words of Moses have been read in the
 synagogue* every Sabbath* day for many years.”

The Letter to the Non-Jewish Believers

²²The apostles,* the elders,* and the whole
 church* wanted to send some men with Paul and
 Barnabas to Antioch. The group decided to
 choose some of their own men. They chose Judas
 (also called Barsabbas) and Silas, men who were
 respected by the believers.* ²³The group sent the
 letter with these men. The letter said:

From the apostles and elders, your brothers.
 To all the non-Jewish brothers in the city of
 Antioch and in the countries of Syria and
 Cilicia.

Dear Brothers:

²⁴We have heard that some men have
 come to you from our group. What they said
 troubled and upset you. But we did not tell
 them to do this. ²⁵We have all agreed to
 choose some men and send them to you.
 They will be with our dear friends, Barnabas
 and Paul. ²⁶Barnabas and Paul have given
 their lives to serve our Lord Jesus Christ.
²⁷So we have sent Judas and Silas with them.

aceleași lucruri prin viu grai. ²⁸Duhul Sfânt* și noi credem că este bine să nu vă împovăram cu alte lucruri decât acestea, care sunt necesare:

²⁹Nu mâncați din hrana jertfită idoliilor, nu mâncați sânge sau animale sugrumate și feriți-vă de desfrânare. Veți face bine dacă vă veți feri de aceste lucruri. Rămas bun.“

³⁰Barnaba, Pavel, Iuda și Sila au plecat din Ierusalim și au călătorit spre Antiohia. Ei au strâns laolaltă grupul de credincioși și le-au dat scrisoarea. ³¹Când au citit-o, ei au fost bucuroși și s-au simțit încurajați. ³²Iuda și Sila erau amândoi profeți. Ei le-au vorbit mult timp fraților, le-au spus multe lucruri pentru a-i încuraja și a le întări credința. ³³După ce au petrecut un timp acolo, Iuda și Sila s-au întors la cei care îi trimiseseră. Frații le-au urat să se întoarcă în pace. ^[34]

³⁵Pavel și Barnaba au rămas în Antiohia. Ei, alături de mulți alții, le spuneau oamenilor Vestea Bună* și îi învățau Cuvântul Domnului.

Pavel se desparte de Barnaba

³⁶Câteva zile mai târziu, Pavel i-a spus lui Barnaba: „Să ne întoarcem și să-i vizităm pe cei cărora le-am vestit Cuvântul Domnului, ca să vedem ce mai fac.“

³⁷Barnaba vroia să-l ia cu ei și pe Ioan, numit și Marcu. ³⁸Dar Pavel a insistat să nu-l ia cu ei pe unul care îi părăsise în Pamfalia și care nu a mai participat alături de ei la lucrare. ³⁹Între Pavel și Barnaba s-a iscat o dispută pe această temă, iar în final cei doi s-au despărțit. Așa că Barnaba l-a luat pe Marcu și au plecat cu corabia la Cipru. ⁴⁰Pavel l-a ales pe Sila să meargă cu el, apoi a plecat, după ce frații l-au încredințat harului Domnului. ⁴¹Pavel a trecut prin Siria și prin Cilicia și a întărit bisericile de acolo.

Timotei pleacă cu Pavel și Sila

16 ¹Pavel a mers mai departe la Derbe și Listra. Acolo se afla un ucenic, numit Timotei. El era fiul unei evreice care

They will tell you the same things. ²⁸We agree with the Holy Spirit* that you should have no more burdens, except for these necessary things:

²⁹ Don't eat food that has been given to idols.* Don't eat meat from animals that have been strangled or any meat that still has the blood in it. Don't commit any kind of sexual sin.

If you stay away from these, you will do well. We say goodbye now.

³⁰So Paul, Barnabas, Judas, and Silas left Jerusalem and went to Antioch. There they gathered the group of believers together and gave them the letter. ³¹When the believers read it, they were happy. The letter comforted them. ³²Judas and Silas, who were also prophets,* said many things to encourage the believers and make them stronger in faith. ³³After Judas and Silas stayed there for a while, they left. They received a blessing of peace from the believers. Then they went back to those who had sent them. ^[34]

³⁵But Paul and Barnabas stayed in Antioch. They and many others taught the believers and told other people the Good News* about the Lord.

Paul and Barnabas Separate

³⁶A few days later, Paul said to Barnabas, “We should go back to all the towns where we told people the message* of the Lord. We should visit the brothers and sisters and see how they are doing.”

³⁷Barnabas wanted to bring John Mark with them too. ³⁸But on their first trip John Mark did not continue with them in the work. He had left them at Pamphylia. So Paul did not think it was a good idea to take him this time. ³⁹Paul and Barnabas had a big argument about this. It was so bad that they separated and went different ways. Barnabas sailed to Cyprus and took Mark with him.

⁴⁰Paul chose Silas to go with him. The believers* in Antioch put Paul into the Lord's care and sent him out. ⁴¹Paul and Silas went through the countries of Syria and Cilicia, helping the churches* grow stronger.

Timothy Goes With Paul and Silas

16 ¹Paul went to the city of Derbe and then to Lystra, where a follower of Jesus named Timothy lived. Timothy's mother was a Jewish

¹15.34 versetul 34 unele manuscrise grecești adaugă versetul 34: „Totuși Sila a hotărât să rămână acolo.”

¹15:34 Some Greek copies add verse 34: “... but Silas decided to remain there.”

era credincioasă, iar tatăl său era grec. ²Toți frații din Listra și din Iconia aveau de spus numai lucruri bune despre Timotei. ³Pavel ar fi vrut ca Timotei să călătorească împreună cu el. Dar iudeii din locurile acelea știau că tatăl lui Timotei era grec. Așa că Pavel l-a circumcis* pe Timotei, din cauza iudeilor. ⁴Pavel și tovarășii lui au trecut prin alte cetăți. Ei le duceau credincioșilor hotărârile luate de apostoli* și de conducătorii din Ierusalim și îi încurajau să le urmeze. ⁵Iar bisericile deveneau mai puternice în credință și creșteau în număr în fiecare zi.

Pavel este chemat să plece din Asia

⁶Pavel și cei care erau cu el au trecut prin ținuturile Frigia și Galatia. Duhul Sfânt* îi împiedicase să vestească Cuvântul în Asia. ⁷Pavel și Timotei au ajuns la marginea Misiei și se pregăteau să intre în Bitinia, dar Duhul lui Isus nu i-a lăsat. ⁸Atunci ei au trecut de Misia și s-au dus în Troa. ⁹În timpul nopții, Pavel a avut o viziune*. Un om din Macedonia stătea acolo și îl implora pe Pavel: „Treci marea și vino în Macedonia să ne ajuți!” ¹⁰După ce a avut Pavel viziunea, imediat ne-am pregătit să plecăm în Macedonia. Am înțeles că Dumnezeu ne chema să le spunem acestor oameni Vestea Bună.

Convertirea Lidiei

¹¹Am plecat cu corabia din Troa și am mers drept la Samotracia, iar în ziua următoare am mers la Neapolis. ¹²De acolo am plecat în Filipi, cetatea cea mai importantă din acea parte a Macedoniei. Filipi este o colonie romană. Am rămas în această cetate câteva zile.

¹³În ziua sabatului*, am ieșit afară pe poarta cetății, lângă un râu, unde credeam că este un loc de rugăciune. Ne-am așezat și am început să vorbim cu femeile care se adunaseră acolo. ¹⁴Printre ele, se afla o femeie numită Lidia, din cetatea Tiatira, care se ocupa cu vânzarea hainelor de purpură. Ea se închina lui Dumnezeu. Lidia asculta ceea ce spunea Pavel. Domnul i-a deschis inima și ea a crezut cele auzite. ¹⁵După ce a fost botezată* împreună cu toată casa ei, ea ne-a rugat: „Dacă mă considerați credincioasă Domnului, atunci veniți să stați în casa mea!” Și a insistat foarte mult să mergem.

believer, but his father was a Greek. ²The believers in the cities of Lystra and Iconium respected him and said good things about him. ³Paul wanted Timothy to travel with him, but all the Jews living in that area knew that his father was Greek. So Paul circumcised* Timothy to please the Jews.

⁴Then Paul and those with him traveled through other cities. They gave the believers the rules and decisions from the apostles* and elders* in Jerusalem. They told them to obey these rules. ⁵So the churches* were becoming stronger in the faith and were growing bigger every day.

Paul Is Called to Macedonia

⁶Paul and those with him went through the areas of Phrygia and Galatia because the Holy Spirit* did not allow them to tell the Good News* in the province of Asia.* ⁷When they reached the border of Mysia, they tried to go on into Bithynia, but the Spirit of Jesus did not let them go there. ⁸So they passed by Mysia and went to the city of Troas.

⁹That night Paul saw a vision.* In it, a man from Macedonia* came to Paul. The man stood there and begged, “Come across to Macedonia and help us.” ¹⁰After Paul had seen the vision, we¹ immediately prepared to leave for Macedonia. We understood that God had called us to tell the Good News to those people.

The Conversion of Lydia

¹¹We left Troas in a ship and sailed to the island of Samothrace. The next day we sailed to the city of Neapolis. ¹²Then we went to Philippi, a Roman colony and the leading city in that part of Macedonia.* We stayed there for a few days.

¹³On the Sabbath* day we went out the city gate to the river. There we thought we might find a special place for prayer. Some women had gathered there, so we sat down and talked with them. ¹⁴There was a woman there named Lydia from the city of Thyatira. Her job was selling purple cloth. She was a worshiper of the true God. Lydia was listening to Paul, and the Lord opened her heart to accept what Paul was saying. ¹⁵She and all the people living in her house were baptized.* Then she invited us into her home. She said, “If you think I am a true believer in the Lord Jesus, come stay in my house.” She persuaded us to stay with her.

¹ 16:10 we Luke, the writer, apparently went with Paul to Macedonia but did not leave Philippi with him. (See verse 40.) The first person pronoun occurs again in 20:5–21:18 and 27:1–28.

Temnicerul din Filipi

¹⁶Odată, când mergeam spre locul de rugăciune, ne-a ieșit în cale o tânără sclavă, care avea un duh prin care putea să prezică viitorul. Stăpânii ei câștigaseră foarte mulți bani din prezicerile ei. ¹⁷Ea s-a luat după Pavel și noi ceilalți, strigând: „Acești oameni sunt slujitorii Dumnezeului Celui Preaînalt. Ei vă vestesc modul în care puteți fi mântuiți!” ¹⁸Ea a făcut lucrul acesta mai multe zile, ceea ce l-a deranjat pe Pavel. El s-a întors și a spus duhului din ea: „În Numele lui Isus Cristos, îți poruncesc să ieși din ea!” Și duhul a ieșit chiar atunci.

¹⁹Când au văzut stăpânii fetei că speranța lor de a scoate bani din aceasta s-a dus, i-au prins pe Pavel și pe Sila și i-au târât în piață, în fața autorităților. ²⁰Când i-au dus înaintea conducătorilor, au spus: „Oamenii aceștia sunt iudei și ne tulbură cetatea! ²¹Ei propun niște obiceiuri care sunt împotriva legii noastre și noi, care suntem romani, nu putem să le acceptăm sau să le practicăm.” ²²Mulțimea li s-a alăturat, pronunțându-se împotriva lui Pavel și a lui Sila. Conducătorii au rupt hainele de pe ei și au dat ordin să fie bătuți. ²³După multe lovituri, ei au fost aruncați în închisoare. Gardianul a primit ordin să-i păzească cu grijă. ²⁴După ce a primit un astfel de ordin, el i-a aruncat în celula din centru și le-a prins picioarele în butuci.

²⁵Cam pe la miezul nopții, Pavel și Sila se rugau și cântau cântece de slavă lui Dumnezeu, iar ceilalți deținuți îi ascultau. ²⁶Deodată, a avut loc un cutremur de pământ atât de puternic încât s-au clătinat temeliele închisorii. Toate ușile s-au deschis și toți deținuții au fost eliberați din lanțurile lor. ²⁷Gardianul s-a trezit. Când a văzut ușile închisorii deschise, el și-a scos sabia și se pregătea să se omoare, crezând că deținuții fugiseră. ²⁸Dar Pavel a strigat tare: „Să nu-ți faci nici un rău, căci suntem aici cu toții.”

²⁹Gardianul a trimis să fie aduse torțe aprinse, apoi s-a repezit înăuntru. Tremurând de frică, el a căzut la picioarele lui Pavel și ale lui Sila. ³⁰Apoi i-a condus afară și le-a spus: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?”

Paul and Silas in Jail

¹⁶One day we were going to the place for prayer, and a servant girl met us. She had a spirit¹ in her that gave her the power to tell what would happen in the future. By doing this she earned a lot of money for the men who owned her. ¹⁷She started following Paul and the rest of us around. She kept shouting, “These men are servants of the Most High God! They are telling you how you can be saved!” ¹⁸She continued doing this for many days. This bothered Paul, so he turned and said to the spirit, “By the power of Jesus Christ, I command you to come out of her!” Immediately, the spirit came out.

¹⁹When the men who owned the servant girl saw this, they realized that they could no longer use her to make money. So they grabbed Paul and Silas and dragged them to the authorities at the city center. ²⁰They brought Paul and Silas before the Roman officials and said, “These men are Jews, and they are making trouble in our city. ²¹They are telling people to do things that are not right for us as Romans to do.”

²²The whole crowd turned against Paul and Silas. The officials tore the clothes off of both men and ordered that they be beaten with rods. ²³They were beaten severely and thrown into jail. The officials told the jailer, “Guard them very carefully!” ²⁴When the jailer heard this special order, he put Paul and Silas far inside the jail and bound their feet between large blocks of wood.

²⁵About midnight Paul and Silas were praying and singing songs to God. The other prisoners were listening to them. ²⁶Suddenly there was an earthquake so strong that it shook the foundation of the jail. All the doors of the jail opened, and all the prisoners were freed from their chains. ²⁷The jailer woke up and saw that the jail doors were open. He thought that the prisoners had already escaped, so he got his sword and was ready to kill himself.² ²⁸But Paul shouted, “Don’t hurt yourself! We are all here!”

²⁹The jailer told someone to bring a light. Then he ran inside and, shaking with fear, fell down in front of Paul and Silas. ³⁰Then he brought them outside and said, “Men, what must I do to be saved?”

¹ 16:16 *spirit* A spirit from the devil that gave special knowledge.

² 16:27 *kill himself* He thought the leaders would kill him for letting the prisoners escape.

³¹Ei i-au răspuns: „Crede în Domnul Isus și vei fi mântuit—tu și casa ta.“ ³²Ei le-au spus Cuvântul lui Dumnezeu gardianului și tuturor celor din casa lui. ³³La acea oră din noapte, gardianul i-a luat și le-a spălat rănille. Chiar atunci, el și toți ai lui au fost botezați*. ³⁴Gardianul i-a adus pe Pavel și Sila în casă și le-a dat să mănânce. Și s-a bucurat că a crezut în Dumnezeu împreună cu toată casa lui.

³⁵Dimineata, conducătorii și-au trimis soldații, spunându-le: „Eliberați-i pe oamenii aceia!“

³⁶Gardianul i-a spus lui Pavel: „Autoritățile au trimis oameni să vă elibereze. Puteți pleca acum. Mergeți în pace!“

³⁷Dar Pavel a spus soldaților: „Deși suntem cetățeni romani, am fost bătuti în fața oamenilor fără să fi fost dovediți vinovați, și apoi ne-au aruncat în închisoare. Iar acum vor să ne dea drumul pe ascuns? În nici un caz! Să vină chiar ei și să ne scoată afară!“

³⁸Soldații au spus conducătorilor aceste cuvinte. Când au auzit că Pavel și Sila erau romani, aceștia s-au speriat. ³⁹Ei au venit și le-au cerut scuze. Apoi i-au scos afară și i-au rugat să plece din cetate. ⁴⁰Când Pavel și Sila au ieșit din închisoare, s-au dus acasă la Lidia. Acolo ei i-au văzut pe credincioși și i-au încurajat. Apoi au plecat.

Pavel și Sila în Tesalonic

17¹Pavel și Sila au trecut prin Amphipoli și Apollonia și au ajuns în Tesalonic. Aici era o sinagogă* a iudeilor. ²Așa cum obișnuia, Pavel s-a dus înăuntru și în fiecare zi de sabat*, timp de trei săptămâni, Pavel a discutat cu iudeii din Scripturi.* ³El le-a explicat ce era scris în Scriptură și le-a dovedit că Cristos* a trebuit să sufere și apoi să învie dintre cei morți. Pavel le-a spus: „Acest Isus despre care vă vorbesc eu este Cristosul.“ ⁴Unii dintre oamenii de acolo au fost convinși și li s-au alăturat lui Pavel și lui Sila. Printre ei era un mare grup de greci temători de Dumnezeu și mai multe femei cu influență.

⁵Dar iudeii au devenit foarte invidioși. Ei au strâns un grup de oameni răi pe care i-au găsit în piață și au provocat agitație în cetate. Ei s-au năpustit asupra casei lui Iason, căutându-i pe Pavel și pe Sila pentru a-i

³¹They said to him, “Believe in the Lord Jesus and you will be saved—you and all these people from your house.” ³²So Paul and Silas told the message* of the Lord to the jailer and all the people who lived in his house. ³³It was late at night, but the jailer took Paul and Silas and washed their wounds. Then the jailer and all his people were baptized.* ³⁴After this the jailer took Paul and Silas home and gave them some food. All the people were very happy because they now believed in God.

³⁵The next morning the Roman officials sent some soldiers to tell the jailer, “Let these men go free.”

³⁶The jailer said to Paul, “The officials have sent these soldiers to let you go free. You can leave now. Go in peace.”

³⁷But Paul said to the soldiers, “Those officials did not prove that we did anything wrong, but they beat us in public and put us in jail. And we are Roman citizens.¹ Now they want us to go away quietly. No, they must come here themselves and lead us out!”

³⁸The soldiers told the officials what Paul said. When they heard that Paul and Silas were Roman citizens, they were afraid. ³⁹So they came and told them they were sorry. They led them out of the jail and asked them to leave the city. ⁴⁰But when Paul and Silas came out of the jail, they went to Lydia’s house. They saw some of the believers there and encouraged them. Then they left.

Paul and Silas in Thessalonica

17¹Paul and Silas traveled through the cities of Amphipolis and Apollonia. They came to the city of Thessalonica, where there was a Jewish synagogue.* ²Paul went into the synagogue to see the Jews as he always did. The next three weeks, on each Sabbath* day, he discussed the Scriptures* with them. ³He explained the Scriptures to show them that the Christ* had to die and then rise from death. He said, “This Jesus that I am telling you about is the Christ.” ⁴Some of the Jews there believed Paul and Silas and decided to join them. Also, a large number of Greeks who were worshipers of the true God and many important women joined them.

⁵But the Jews who did not believe became jealous, so they got some bad men from around the city center to make trouble. They formed a mob and caused a riot in the city. They went to Jason’s

¹ 16:37 *Roman citizen* Roman law said that Roman citizens must not be beaten before their trial.

scoate afară, unde era mulțimea. ⁶Dar nu i-au găsit acolo. Atunci ei i-au târât pe Iason și pe câțiva dintre frați înaintea autorităților cetății și strigau: „Oamenii aceștia au provocat necazuri în toată lumea, iar acum au venit aici! ⁷Iar Iason i-a primit în casa lui. Ei toți încalcă legile lui Cezar*, spunând că există un alt împărat, pe nume Isus.“

⁸Când au auzit aceste lucruri, conducătorii cetății și mulțimile de oameni s-au neliniștit foarte tare. ⁹Ei i-au pus pe Iason și pe ceilalți să plătească niște bani drept cauțiune, apoi le-au dat drumul.

Pavel și Sila în Bereea

¹⁰Chiar în noaptea aceea, frații i-au trimis pe Pavel și pe Sila la Bereea. Când au ajuns acolo, ei s-au dus în sinagoga iudeilor. ¹¹Oamenii de aici erau mai deschiși decât cei din Tesalonic, le ascultau mesajul cu bunăvoință și cercetau Scripturile* în fiecare zi, pentru a vedea dacă ceea ce li se spusese era adevărat. ¹²Mulți dintre acești iudei au crezut și mulți greci, bărbați și femei cu influență, au crezut de asemenea. ¹³Când au aflat iudeii din Tesalonic că Pavel a predicat și în Bereea Cuvântul lui Dumnezeu, s-au dus și ei acolo. Ei au început să tulbure și să agite mulțimile. ¹⁴Atunci frații l-au trimis imediat pe Pavel spre țărmul mării, dar Sila și Timotei au rămas în Bereea. ¹⁵Credincioșii care îl însoțeau pe Pavel l-au dus până la Atena. La întoarcerea acestora, Pavel a trimis prin ei instrucțiuni pentru Sila și Timotei, să vină la el cât mai curând. Și au plecat.

Pavel în Atena

¹⁶În timp ce Pavel îi aștepta pe Sila și Timotei în Atena, el a văzut că cetatea era plină de idoli și a fost foarte tulburat. ¹⁷În sinagogă*, el a vorbit cu iudeii și cu grecii care se închinau lui Dumnezeu. De asemenea, în fiecare zi vorbea cu cei care se aflau întâmplător în piață. ¹⁸Unii dintre filozofii epicurieni și stoici au început să se contrazică cu el.

Unii dintre ei spuneau: „Omul acesta nu știe despre ce vorbește. Ce încearcă el să spună?“ Alții spuneau: „Se pare că vorbește despre alți zei, străini“, căci Pavel predica despre Isus și despre înviere. ¹⁹Ei l-au luat pe Pavel și l-au dus la o întâlnire a tribunalului de la Areopag*. Ei au spus: „Vorbește-ne despre această nouă învățătură

house, looking for Paul and Silas. They wanted to bring them out before the people. ⁶When they did not find them, they dragged Jason and some of the other believers to the city leaders. The people shouted, “These men have made trouble everywhere in the world, and now they have come here too! ⁷Jason is keeping them in his house. They all do things against the laws of Caesar.* They say there is another king called Jesus.”

⁸When the city leaders and the other people heard this, they became very upset. ⁹They made Jason and the other believers deposit money to guarantee that there would be no more trouble. Then they let them go.

Paul and Silas Go to Berea

¹⁰That same night the believers sent Paul and Silas to another city named Berea. When they arrived there, they went to the Jewish synagogue.* ¹¹The people in Berea were more open-minded than those in Thessalonica. They were so glad to hear the message Paul told them. They studied the Scriptures* every day to make sure that what they heard was really true. ¹²The result was that many of them believed, including many important Greek women and men.

¹³But when the Jews in Thessalonica learned that Paul was telling people God’s message in Berea, they came there too. They upset the people and made trouble. ¹⁴So the believers immediately sent Paul away to the coast, but Silas and Timothy stayed in Berea. ¹⁵Those who went with Paul took him to the city of Athens. They returned with a message for Silas and Timothy to come and join him as soon as they could.

Paul in Athens

¹⁶While Paul was waiting for Silas and Timothy in Athens, he was upset because he saw that the city was full of idols.* ¹⁷In the synagogue* he talked with the Jews and with the Greeks who were worshipers of the true God. He also went to the city center every day and talked with everyone who came by. ¹⁸Some of the Epicurean and some of the Stoic philosophers* argued with him.

Some of them said, “This man doesn’t really know what he is talking about. What is he trying to say?” Paul was telling them the Good News* about Jesus and his resurrection.* So they said, “He seems to be telling us about some other gods.”

¹⁹They took Paul to a meeting of the Areopagus council.* They said, “Please explain to us

pe care o predici oamenilor. ²⁰Nu am mai auzit niciodată lucrurile pe care le spui și vrem să știm ce înseamnă aceste lucruri.“
²¹(Locuitorii Atenei și străinii care locuiau în cetate nu făceau altceva decât să asculte sau să vorbească tot timpul despre ideile cele mai noi.)

²²Atunci Pavel s-a ridicat în picioare înaintea tribunalului din Areopag și a spus: „Bărbați atenieni, văd că sunteți oameni religioși în toate privințele. ²³În timp ce mergeam prin cetate, am văzut lucrurile la care vă închinați și am găsit chiar și un altar, pe care scria: «PENTRU DUMNEZEUL NECUNOSCUT.» Voi vă închinați unui dumnezeu pe care nu-l cunoașteți. Pe acest Dumnezeu vi-L vestesc eu. ²⁴El este Domnul cerurilor și al pământului, căci El a creat lumea și tot ceea ce este în ea, iar El nu locuiește în temple făcute de mâna omului. ²⁵El nu are nevoie de nimic, de aceea nu este slujit de mâini omenesci. El este Cel ce dă tuturor viață, suflare și toate lucrurile necesare. ²⁶Dintr-un singur om, El a făcut toate popoarele pentru a locui întreg pământul. El a hotărât timpurile în care vor trăi și locurile unde vor locui. ²⁷Dumnezeu a vrut ca oamenii să-L caute cu speranța că, bătând după El, ar putea, în final, să-L găsească, deși El nu este departe de fiecare dintre noi.

²⁸«Căci în El avem viața,
 în El avem mișcarea și ființa.»

După cum au spus chiar unii dintre poezii voștri:

«Pentru că noi suntem copiii Lui.»

²⁹Din moment ce noi suntem copiii Lui, nu ar trebui să credem că Dumnezeu arată ca un obiect făcut de îndemânarea și imaginația omului, din aur, argint sau piatră. ³⁰Dumnezeu a trecut cu vederea timpurile când oamenii nu L-au cunoscut, dar acum le cere tuturor oamenilor de pretutindeni să se întoarcă de la păcat la Dumnezeu, ³¹deoarece El a fixat o zi în care va judeca cu dreptate oamenii din întreaga lume printr-un Om pe care L-a ales deja. Și Dumnezeu a arătat tuturor că El este Cel pe care L-a ales prin faptul că L-a înviat dintre cei morți.“

³²Când au auzit de învierea din morți, unii își băteau joc, dar alții spuneau: „Vrem să te mai auzim și altă dată vorbind despre

this new idea that you have been teaching. ²⁰The things you are saying are new to us. We have never heard this teaching before, and we want to know what it means.” ²¹(All the people of Athens and the people from other countries who lived there always spent their time talking about all the latest ideas.)

²²Then Paul stood before the meeting of the Areopagus council and said, “Men of Athens, everything I see here tells me you are very religious. ²³I was going through your city and I saw the things you worship. I found an altar that had these words written on it: ‘TO AN UNKNOWN GOD.’ You worship a god that you don’t know. This is the God I want to tell you about.

²⁴“He is the God who made the whole world and everything in it. He is the Lord of the land and the sky. He does not live in temples* built by human hands. ²⁵He is the one who gives people life, breath, and everything else they need. He does not need any help from them. He has everything he needs. ²⁶God began by making one man, and from him he made all the different people who live everywhere in the world. He decided exactly when and where they would live.

²⁷“God wanted people to look for him, and perhaps in searching all around for him they would find him. But he is not far from any of us. ²⁸It is through him that we are able to live, to do what we do, and to be who we are.’ As your own poets have said, ‘We all come from him.’

²⁹That’s right. We all come from God. So you must not think that he is like something that people imagine or make. He is not made of gold, silver, or stone. ³⁰In the past people did not understand God, and he overlooked this. But now he is telling everyone in the world to change and turn to him. ³¹He has decided on a day when he will judge all the people in the world in a way that is fair. To do this he will use a man he chose long ago. And he has proved to everyone that this is the man to do it. He proved it by raising him from death!”

³²When the people heard about Jesus being raised from death, some of them laughed. But others said, “We will hear more about this from

acestea.“³³Pavel a plecat dintre ei.³⁴Totuși câțiva oameni i s-au alăturat și au crezut. Printre aceștia erau Dionisie, membru al tribunalului de la Areopag, o femeie pe nume Damaris și alții împreună cu ei.

18¹După aceea, Pavel a plecat din Atena și s-a dus în Corint.²În Corint el a cunoscut un iudeu, pe nume Aquila, născut în Pont. El se întorsese de curând din Italia, împreună cu soția lui, Priscila. Ei plecaseră din Italia pentru că împăratul Claudiu dăduse ordin ca toți evreii să plece din Roma.³Pavel s-a dus să vorbească cu ei și, fiindcă aveau aceeași meserie, a rămas la ei și a muncit împreună cu ei la făcut corturi.⁴În fiecare zi de sabbat*, Pavel vorbea în sinagogă și încerca să-i convingă, atât pe iudei, cât și pe greci, să creadă în Isus.

⁵După ce Sila și Timotei s-au întors din Macedonia, Pavel și-a folosit tot timpul pentru a predica. El le prezenta iudeilor dovezi că Isus este Cristosul*.⁶Ei l-au contrazis însă și l-au insultat. Atunci Pavel și-a scuturat praful de pe haine și le-a spus: „Dacă veți fi pierduți, a voastră va fi vina! Conștiința mea este curată. De acum încolo, mă voi duce la celelalte popoare.“⁷Pavel a plecat din sinagogă și s-a dus în casa unui om pe nume Titu Iust. Titu Iust era un om care se închina lui Dumnezeu. Casa lui era vecină cu sinagoga.⁸Crisp, conducătorul sinagogii, a crezut în Domnul împreună cu toată familia lui. Și mulți dintre corintenii care l-au ascultat pe Pavel au crezut și au fost botezați*.

⁹Într-o noapte, Domnul i-a spus lui Pavel într-un vis: „Nu te teme! Vorbește și nu tăcea!¹⁰Căci Eu sunt cu tine și nimeni nu va pune mâna pe tine pentru a-ți face rău. Mulți dintre oamenii acestei cetăți sunt ai Mei.“¹¹Pavel a rămas acolo un an și jumătate și i-a învățat pe oameni Cuvântul lui Dumnezeu.

Pavel înaintea lui Galio

¹²Când Galio a ajuns proconsul în ținutul Ahaia, iudeii s-au unit împotriva lui Pavel, l-au atacat și l-au dus în sala de judecată.¹³Ei spuneau: „Omul acesta încearcă să-i convingă pe oameni să se închine lui Dumnezeu într-un mod care încalcă legea.“

you later.”³³So Paul left the council meeting.³⁴But some of the people joined with Paul and became believers. Among these were Dionysius, a member of the Areopagus council, a woman named Damaris, and some others.

Paul in Corinth

18¹Later, Paul left Athens and went to the city of Corinth.²There he met a Jewish man named Aquila, who was born in the country of Pontus. But he and his wife, Priscilla, had recently moved to Corinth from Italy. They left Italy because Claudius* had given an order for all Jews to leave Rome. Paul went to visit Aquila and Priscilla.³They were tentmakers, the same as Paul, so he stayed with them and worked with them.

⁴Every Sabbath* day Paul went to the synagogue* and talked with both Jews and Greeks, trying to persuade them to believe in Jesus.⁵But after Silas and Timothy came from Macedonia,* Paul spent all his time telling God’s message to the Jews, trying to convince them that Jesus is the Christ.*⁶But they disagreed with what Paul was teaching and started insulting him. So Paul shook the dust from his clothes.⁷He said to them, “If you are not saved, it will be your own fault! I have done all I can do. After this I will go only to the non-Jewish people.”

⁷Paul left the synagogue and moved into the home of Titius Justus, a man who was a worshiper of the true God. His house was next to the synagogue.⁸Crispus was the leader of that synagogue. He and all the people living in his house believed in the Lord Jesus. Many other people in Corinth also listened to Paul. They too believed and were baptized.*

⁹During the night, Paul had a vision.* The Lord said to him, “Don’t be afraid, and don’t stop talking to people.¹⁰I am with you, and no one will be able to hurt you. Many of my people are in this city.”¹¹Paul stayed there for a year and a half teaching God’s message to the people.

Paul Is Brought Before Gallio

¹²During the time that Gallio was the governor of Achaia,* some of the Jews came together against Paul. They took him to court.¹³They said to Gallio, “This man is teaching people to worship God in a way that is against our law!”

⁷ 18:6 shook the dust from his clothes A warning. It showed Paul was finished talking to these Jews.

¹⁴Când Pavel se pregătea să vorbească, Galio a spus iudeilor: „Dacă ar fi vorba de o ilegalitate sau o infracțiune, v-aș asculta. ¹⁵Dar problema voastră se referă la cuvinte și nume legate de legea voastră. De aceea, lămuriți-o singuri! Eu nu vreau să fiu judecător în astfel de lucruri.“ ¹⁶Și le-a poruncit să iasă din sala de judecată.

¹⁷Atunci l-au apucat cu toții pe Sosten, conducătorul sinagogii, și au început să-l bată în fața sălii de judecată. Dar lui Galio nu-i păsa deloc de toate acestea.

Pavel în Ierusalim și în Antiohia

¹⁸Pavel a rămas multe zile acolo. Apoi s-a despărțit de frați și a plecat cu corabia spre Siria. Cu el au mers Acuila și Priscila. Când a ajuns în Chencrea, Pavel s-a tuns, pentru că făcuse un jurământ înaintea lui Dumnezeu. ¹⁹Ei au ajuns în Efes, iar Pavel i-a lăsat pe Acuila și pe Priscila acolo. El s-a dus în sinagogă* și a discutat cu iudeii. ²⁰Ei l-au rugat să mai rămână, însă Pavel nu a vrut. ²¹Dar când a plecat, le-a spus: „Dacă va fi voia lui Dumnezeu, mă voi întoarce la voi.“ Apoi a plecat din Efes cu corabia.

²²Când a ajuns în Cezareea, el s-a dus la Ierusalim pentru a saluta credincioșii de acolo. Apoi a coborât la Antiohia. ²³După ce a stat cu ei un timp, Pavel a plecat și a mers din loc în loc, în ținuturile Galatia și Frigia. În fiecare localitate, el îi întărea pe ucenicii lui Isus.

A treia călătorie. Apolo

²⁴În Efes a venit un iudeu, pe nume Apolo. Apolo se născuse în Alexandria. El era un om care avea talent în a vorbi oamenilor și cunoștea bine Scripturile.* ²⁵Apolo fusese instruit în Calea Domnului. El vorbea cu entuziasm și tot ce îi învăța pe oameni despre Isus era corect. Dar singurul botez* pe care-l cunoștea era botezul lui Ioan. ²⁶El s-a dus în sinagogă și a vorbit cu multă îndrăzneală. Când l-au auzit Priscila și Acuila, l-au luat pe Apolo cu ei, l-au învățat și l-au ajutat să înțeleagă mai bine Calea lui Dumnezeu. ²⁷Apoi, Apolo a vrut să meargă în Ahaia. Frații l-au încurajat să facă acest lucru și le-au scris ucenicilor lui Isus de acolo să-l primească bine. Când a ajuns în Ahaia, Apolo le-a fost de mare ajutor celor care, prin harul lui Dumnezeu, au

¹⁴Paul was ready to say something, but Gallio spoke to the Jews. He said, “I would listen to you if your complaint was about a crime or other wrong. ¹⁵But it is only about words and names—arguments about your own law. So you must solve this problem yourselves. I don’t want to be a judge of these matters.” ¹⁶So Gallio made them leave the court.

¹⁷Then they all grabbed Sosthenes. (Sosthenes was now the leader of the synagogue.*) They beat him before the court. But this did not bother Gallio.

Paul Returns to Antioch

¹⁸Paul stayed with the believers* for many days. Then he left and sailed for Syria. Priscilla and Aquila were also with him. At Cenchrea Paul cut off his hair,¹ because he had made a promise to God. ¹⁹Then they went to the city of Ephesus, where Paul left Priscilla and Aquila. While Paul was in Ephesus, he went into the synagogue* and talked with the Jews. ²⁰They asked him to stay longer, but he refused. ²¹He left them and said, “I will come back to you again if God wants me to.” And so he sailed away from Ephesus.

²²When Paul arrived at Caesarea, he went to Jerusalem and visited the church* there. After that, he went to Antioch. ²³Paul stayed in Antioch for a while. Then he left there and went through the countries of Galatia and Phrygia. He traveled from town to town in these countries, helping all the followers grow stronger in their faith.

Apollos in Ephesus and Corinth

²⁴A Jew named Apollos came to Ephesus. Born in the city of Alexandria, he was an educated man who knew the Scriptures* well. ²⁵He had been taught about the Lord and was always excited² to talk to people about Jesus. What he taught was right, but the only baptism* he knew about was the baptism that John* taught. ²⁶Apollos began to speak very boldly in the synagogue.* When Priscilla and Aquila heard him speak, they took him to their home and helped him understand the way of God better.

²⁷Apollos wanted to go to Achaia.* So the believers* in Ephesus helped him. They wrote a letter to the Lord’s followers in Achaia and asked them to accept Apollos. When he arrived there, he was a great help to those who had believed in

¹ 18:18 *cut off his hair* This may show that Paul was ending a Nazirite vow, a time of special dedication and service promised to God. See Num. 6:1–21. ² 18:25 *excited* Or, “on fire with the Spirit.”

crezut. ²⁸El s-a contrazis cu multă putere cu iudeii în fața oamenilor și le-a arătat din Scripturi că Isus este Cristosul*.

Jesus because of God's grace.* ²⁸He argued very strongly against the Jews before all the people. He clearly proved that the Jews were wrong. He used the Scriptures and showed that Jesus is the Christ.*

19 ¹În timp ce Apolo era în Corint, Pavel a călătorit prin mai multe locuri și a ajuns în Efes. El a găsit acolo niște ucenici ²și i-a întrebat: „Ați primit voi Duhul Sfânt* când ați devenit credincioși?”

Paul in Ephesus

19 ¹While Apollos was in the city of Corinth, Paul was visiting some places on his way to Ephesus. In Ephesus he found some other followers of the Lord. ²He asked them, “Did you receive the Holy Spirit* when you believed?”

Ei i-au răspuns: „Nici măcar nu am auzit că există un Duh Sfânt.”

These followers said to him, “We have never even heard of a Holy Spirit!”

³Pavel i-a întrebat din nou: „Atunci cu ce botez ați fost botezați?”

³Paul asked them, “So what kind of baptism* did you have?”

Ei au răspuns: „Cu botezul despre care învăța Ioan*.”

They said, “It was the baptism that John* taught.”

⁴Pavel a spus: „Ioan îi învăța pe oameni să se boteze pentru a arăta că doresc să-și schimbe viața. El a spus oamenilor să creadă în acela care venea după el, adică în Isus.”

⁴Paul said, “John told people to be baptized to show they wanted to change their lives. He told people to believe in the one who would come after him, and that one is Jesus.”

⁵Când au auzit aceste lucruri, ei au fost botezați în Numele Domnului Isus. ⁶Pavel și-a pus mâinile peste ei și Duhul Sfânt a venit peste ei. Au început să vorbească în limbi străine și să spună profeții. ⁷Ei erau în total doisprezece bărbați.

⁵When these followers heard this, they were baptized in the name of the Lord Jesus. ⁶Then Paul laid his hands on them¹ and the Holy Spirit came into them. They began speaking different languages and prophesying.* ⁷There were about twelve men in this group.

⁸Pavel mergea la sinagogă* și timp de trei luni a vorbit cu multă îndrăzneală. El vorbea și îi convingea pe iudei despre Împărăția lui Dumnezeu. ⁹Dar unii dintre ei s-au încăpățânat și au refuzat să creadă. Ei spuneau lucruri rele despre Calea Domnului* în fața celorlalți oameni. Pavel a plecat de la ei și i-a luat cu el pe ucenicii lui Isus. În fiecare zi, el vorbea cu oamenii într-un loc unde un bărbat, pe nume Tiranus, avea o școală. ¹⁰El a făcut aceasta timp de doi ani. Astfel, toți locuitorii provinciei Asia, atât iudei cât și greci, au auzit Cuvântul Domnului.

⁸Paul went into the synagogue* and spoke very boldly. He continued doing this for three months. He talked with the Jews, trying to persuade them to accept what he was telling them about God's kingdom. ⁹But some of them became stubborn and refused to believe. In front of everyone they said bad things about the Way.* So Paul left these Jews and took the followers of Jesus with him. He went to a place where a man named Tyrannus had a school. There Paul talked with people every day. ¹⁰He did this for two years. Because of this work, everyone in Asia,* Jews and non-Jews, heard the word of the Lord.

Fiii lui Sceva

The Sons of Sceva

¹¹Dumnezeu a făcut minuni* nemaivăzute prin mâinile lui Pavel. ¹²Astfel, până și batistele și șorțurile pe care le folosea Pavel erau duse la cei bolnavi, și aceștia erau vindecați, iar duhurile rele ieșeau din ei.

¹¹God used Paul to do some very special miracles.* ¹²Some people carried away handkerchiefs and clothes that Paul had used and put them on those who were sick. The sick people were healed, and evil spirits left them.

¹³⁻¹⁴Niște exorciști iudei care mergeau din loc în loc, au încercat să folosească Numele Domnului Isus pentru a scoate duhurile rele din oameni. Aceștia erau cei șapte fii ai lui Sceva, un mare preot iudeu.

¹³⁻¹⁴Some Jews also were traveling around forcing evil spirits out of people. The seven sons of Sceva were doing this. (Sceva was one of the leading priests.) These Jews tried to use the name of the Lord Jesus to make the evil spirits go out of

¹ 19:6 *laid his hands on them* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power through his Spirit.

Ei spuneau: „În Numele lui Isus, despre care predică Pavel, îți poruncesc să ieși afară!”

¹⁵Dar duhul rău le-a răspuns: „Îl cunosc pe Isus și îl știu pe Pavel, dar voi cine sunteți?”

¹⁶Și omul posedat de duhul rău a sărit la ei. El era mai puternic decât ei toți. I-a bătut și le-a rupt hainele, așa că ei au fugit din acea casă răniți și goi. ¹⁷Toți locuitorii din Efes, atât iudei, cât și greci, au aflat ce s-a întâmplat și au fost cuprinși de venerație. Și Numele Domnului Isus a fost slăvit și mai mult. ¹⁸Mulți dintre cei care au crezut, au venit și au mărturisit în fața tuturor lucrurile rele pe care le făcuseră. ¹⁹Mulți dintre cei care făcuseră vrăjitorie și-au strâns cărțile și le-au ars în fața tuturor. Când au calculat valoarea acestor cărți, au văzut că prețul lor ajungea la cincizeci de mii de monede de argint. ²⁰Astfel, Cuvântul lui Dumnezeu influența cu putere viața oamenilor și din ce în ce mai mulți oameni au crezut.

Pavel se pregătește de drum

²¹După ce s-au întâmplat aceste lucruri, Pavel a hotărât să treacă prin Macedonia și Ahaia și să meargă la Ierusalim. El a spus: „După ce ajung acolo, trebuie să vizitez și Roma.” ²²Pavel i-a trimis în Macedonia pe doi dintre cei care îl ajutau, pe Timotei și pe Erast, iar el a mai rămas un timp în Asia.

Necazuri în Efes

²³Cam în perioada aceea, în Efes a avut loc o mare tulburare privind Calea Domnului*. ²⁴În Efes locuia un argintar, numit Demetrius. El făcea modele de argint ale templului zeiței Artemis. În felul acesta, el aducea mulți bani meșteșugarilor care lucrau la aceasta. ²⁵El i-a adunat pe toți aceștia și pe lucrătorii cu meserii asemănătoare și le-a spus: „Oameni buni, știți că bunăstarea noastră vine din munca aceasta. ²⁶Acest Pavel spune că dumnezeii făcuți de mâna omului nu sunt dumnezei adevărați. Și puteți vedea și auzi că el a convins mulți oameni să gândească la fel ca el, nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia. ²⁷Există pericolul ca lucrurile pe care le spune Pavel să strice buna reputație a meseriei noastre. Mai mult, există pericolul ca templul mării zeițe Artemis să nu mai însemne nimic pentru oameni și măreția ei să se piardă. Și

people. They all said, “By the same Jesus that Paul talks about, I order you to come out!”

¹⁵But one time an evil spirit said to these Jews, “I know Jesus, and I know about Paul, but who are you?”

¹⁶Then the man who had the evil spirit inside him jumped on these Jews. He was much stronger than all of them. He beat them up and tore their clothes off. They all ran away from that house.

¹⁷All the people in Ephesus, Jews and non-Jews, learned about this. They were all filled with fear and gave great honor to the Lord Jesus.

¹⁸Many of the believers began to confess, telling about all the evil things they had done. ¹⁹Some of them had used magic. These believers brought their magic books and burned them before everyone. These books were worth about 50,000 silver coins.¹ ²⁰This is how the word of the Lord was spreading in a powerful way, causing more and more people to believe.

Paul Plans a Trip

²¹After this, Paul made plans to go to Jerusalem. He planned to go through the regions of Macedonia* and Achaia,* and then go to Jerusalem. He thought, “After I visit Jerusalem, I must also visit Rome.” ²²Timothy and Erastus were two of his helpers. Paul sent them ahead to Macedonia. But he stayed in Asia* for a while.

Trouble in Ephesus

²³But during that time there was some trouble in Ephesus about the Way.* This is how it all happened: ²⁴There was a man named Demetrius. He worked with silver. He made little silver models that looked like the temple² of the goddess Artemis. The men who did this work made a lot of money.

²⁵Demetrius had a meeting with these men and some other men who did the same kind of work. He told them, “Men, you know that we make a lot of money from our business. ²⁶But look at what this man Paul is doing. Listen to what he is saying. He has convinced many people in Ephesus and all over Asia* to change their religion. He says the gods that people make by hand are not real. ²⁷I’m afraid this is going to turn people against our business. But there is also another problem. People will begin to think that the

¹ 19:19 *silver coins* Probably *drachmas*. One coin was enough to pay a man for working one day. ² 19:24 *temple* The special building in Ephesus where the people worshiped the false goddess Artemis. Also in verse 35.

Artemis este zeița la care se închină toată Asia și întreaga lume.“

²⁸Când au auzit acestea, toți s-au înfuriat foarte tare și au strigat: „Mare este Artemis, zeița efesenilor!“ ²⁹Oamenii din cetate au fost foarte tulburați. Ei i-au prins pe Gaius și Aristarh, doi macedoneni, tovarăși de călătorie ai lui Pavel, și au năvălit cu toții, într-un gând, în teatru. ³⁰Pavel a vrut să se ducă să vorbească mulțimii, dar ucenicii nu l-au lăsat. ³¹Unii dintre conducătorii provinciei Asia, care erau prieteni cu Pavel, i-au trimis vorbă și l-au rugat să nu riște și să nu se ducă la teatru. ³²În adunare era mare învălmășeală. Unii strigau ceva, alții altceva și cei mai mulți dintre ei nici nu știau pentru ce se adunaseră acolo. ³³L-au scos din mulțime pe Alexandru și iudeii l-au împins în fața oamenilor. Alexandru a făcut un semn cu mâna pentru că vroia să se aperse înaintea poporului. ³⁴Când și-au dat seama că Alexandru era iudeu, cu toții au început să strige același lucru. Timp de două ore ei au strigat: „Mare este Artemis, zeița efesenilor!“

³⁵Notarul cetății a potolit mulțimea și a spus: „Bărbați efeseni! Întreaga lume știe că cetatea Efes este locul în care se află templul marei Artemis și piatra sfântă¹ căzută din cer. ³⁶Toată lumea cunoaște aceste lucruri, și nu pot fi puse la îndoială. De aceea trebuie să rămâneți liniștiți și să nu faceți nimic necugetat. ³⁷Voi i-ați adus aici pe acești oameni, deși nu au jefuit nici un templu și nu au spus nimic rău despre zeița noastră. ³⁸Dacă Demetrius și meșteșugarii lui vor să acuze pe cineva, există tribunale și judecători. Acolo ar trebui să facă ei plângeri și să se acuze unii pe alții. ³⁹Sau dacă aveți și alte probleme, putem să vorbim despre ele în adunarea obișnuită a cetății. ⁴⁰Dar acum, pentru ce s-a întâmplat astăzi, putem fi acuzați de revoltă. Nu avem motive care să explice această agitație.“ ⁴¹După ce a spus el aceste lucruri, adunarea s-a terminat.

temple of the great goddess Artemis is not important. Her greatness will be destroyed. And Artemis is the goddess that everyone in Asia and the whole world worships.”

²⁸When the men heard this, they became very angry. They shouted, “Great is Artemis, the goddess of Ephesus!” ²⁹The whole city was thrown into confusion. The people grabbed Gaius and Aristarchus, men from Macedonia* who were traveling with Paul, and rushed all together into the stadium. ³⁰Paul wanted to go in and talk to the people, but the followers did not let him go. ³¹Also, some leaders of the country who were friends of Paul sent him a message telling him not to go into the stadium.

³²Some people were shouting one thing and others were shouting something else. The meeting was very confused. Most of the people did not know why they had come there. ³³Some Jews made a man named Alexander stand before the crowd, and they told him what to say. Alexander waved his hand, trying to explain things to the people. ³⁴But when the people saw that Alexander was a Jew, they all began shouting the same thing. For two hours they continued shouting, “Great is Artemis of Ephesus! Great is Artemis of Ephesus! Great is Artemis ...!”

³⁵Then the city clerk persuaded the people to be quiet. He said, “Men of Ephesus, everyone knows that Ephesus is the city that keeps the temple of the great goddess Artemis. Everyone knows that we also keep her holy rock.¹ ³⁶No one can deny this, so you should be quiet. You must stop and think before you do anything else.

³⁷“You brought these men² here, but they have not said anything bad against our goddess. They have not stolen anything from her temple. ³⁸We have courts of law and there are judges. Do Demetrius and those men who work with him have a charge against anyone? They should go to the courts. Let them argue with each other there.

³⁹“Is there something else you want to talk about? Then come to the regular town meeting of the people. It can be decided there. ⁴⁰I say this because someone might see this trouble today and say we are rioting. We could not explain all this trouble, because there is no real reason for this meeting.” ⁴¹After the city clerk said this, he told the people to go home.

¹ 19:35 *piatra sfântă* o piatră despre care efesenii credeau că are chipul zeiței Artemis.

¹ 19:35 *holy rock* Probably a meteorite or rock that the people thought looked like Artemis and worshiped. ² 19:37 *men* Gaius and Aristarchus, the men traveling with Paul.

Pavel merge în Macedonia și în Grecia

20¹Când s-a terminat agitația, Pavel i-a chemat pe ucenici. El i-a încurajat, apoi și-a luat la revedere și a plecat spre Macedonia. ²În drumul său spre Macedonia, Pavel a spus multe lucruri pentru a-i încuraja pe credincioși. Apoi a ajuns în Grecia ³unde a rămas trei luni. Iudeii de acolo au pus la cale ceva împotriva lui Pavel, așa că el s-a pregătit să plece cu corabia spre Siria, dar apoi s-a hotărât să se întoarcă în Siria prin Macedonia. ⁴Cu Pavel erau Sopater din Bereea, fiul lui Pir, Aristarh și Secund din Tesalonic, Gaius din Derbe, Timotei, precum și Tihic și Trofim, care erau din Asia. ⁵Ei au plecat înainte și ne-au așteptat la Troa. ⁶După Sărbătoarea Pâinilor Nedospite*, am plecat cu corabia din Filipi și, după cinci zile, am ajuns la ei în Troa. Acolo am rămas șapte zile.

Învierea lui Eutih

⁷În prima zi a săptămânii, când eram strânși cu toții pentru a mânca împreună¹, Pavel vorbea celor de față și avea de gând să plece a doua zi. El și-a prelungit vorbirea până la miezul nopții. ⁸În camera de la etaj, unde ne adunaserăm, erau multe lămpi. ⁹Un tânăr, pe nume Eutih, stătea pe pervazul ferestrei. În timp ce Pavel continua să vorbească, el a căzut într-un somn adânc. Fiind complet adormit, Eutih a căzut de la etajul trei. Când s-au dus la el, oamenii l-au găsit mort. ¹⁰Pavel a coborât, a căzut în genunchi lângă el, l-a îmbrățișat și a spus: „Nu fiți triști, căci este încă în viață.” ¹¹Apoi Pavel a urcat la etaj. El a frânt pâinea și a mâncat. Și a vorbit grupului de oameni mult timp, până în zori. Apoi a plecat. ¹²Oamenii l-au dus acasă pe Eutih. Eutih era în viață, ceea ce i-a încurajat foarte mult.

Pavel la Milet

¹³Noi am luat-o înainte spre corabie și am navigat până la Asos. Acolo, urma să-l luăm și pe Pavel în corabie. El aranjase astfel, căci urma să mergă pe jos până în Asos. ¹⁴Când ne-am întâlnit cu Pavel în Asos, l-am luat și pe el în corabie și am mers la Mitilene. ¹⁵A doua zi, am plecat din Mitilene, am ridicat pânzele și am ajuns

¹20.7 a mânca împreună lit. „frângerea pâinii”. Poate fi vorba despre a mânca în mod obișnuit sau despre Cina Domnului. Vezi Lc. 22.14-20.

Paul Goes to Macedonia and Greece

20¹When the trouble stopped, Paul invited the Lord's followers to come visit him. After encouraging them, he told them goodbye and left for Macedonia.* ²On his way through Macedonia he had many words of encouragement for the followers in various places. Then he went to Greece ³and stayed there three months.

Paul was ready to sail for Syria, but some Jews were planning something against him. So he decided to go back through Macedonia to Syria. ⁴These men were traveling with him: Sopater, the son of Pyrrhus, from the city of Berea, Aristarchus and Secundus, from the city of Thessalonica, Gaius, from the city of Derbe, Timothy, and Tychicus and Trophimus, two men from Asia.* ⁵These men went first, ahead of Paul. They waited for us in the city of Troas. ⁶We sailed from the city of Philippi after the Festival of Unleavened Bread.* We met these men in Troas five days later and stayed there seven days.

Paul's Last Visit to Troas

⁷On Sunday¹ we all met together to eat the Lord's Supper.² Paul talked to the group. Planning to leave the next day, he continued talking until midnight. ⁸We were all together in a room upstairs, and there were many lights in the room. ⁹There was a young man named Eutychus sitting in the window. Paul continued talking, and Eutychus became very, very sleepy. Finally, he went to sleep and fell out of the window. He fell to the ground from the third floor. When the people went down and lifted him up, he was dead.

¹⁰Paul went down to where Eutychus was, knelt down beside him, and put his arms around him. He said to the other believers, “Don't worry. He is alive now.” ¹¹Then Paul went upstairs again, broke off some pieces of bread and ate. He spoke to them a long time. It was early morning when he finished, and then he left. ¹²The followers took Eutychus home alive, and they were all greatly comforted.

The Trip From Troas to Miletus

¹³We went on ahead of Paul and sailed for the city of Assos, planning to meet him there. This is what he told us to do because he wanted to go by land. ¹⁴When he caught up with us at Assos, we took him on board, and we all sailed to Mitylene. ¹⁵The next day, we sailed away from there and

¹20:7 Sunday Literally, “first day of the week,” which for the Jews began at sunset on Saturday. But if Luke is using Greek time here, then the meeting was Sunday night. ²20:7 to eat the Lord's Supper Literally, “to break bread.” This may mean a meal or the Lord's Supper, the special meal Jesus told his followers to eat to remember him. See Lk. 22:14-20.

într-un loc lângă insula Chios. În ziua următoare, am navigat până la Samos și după încă o zi am ajuns în Milet. ¹⁶Pavel se grăbea să ajungă în Ierusalim de ziua Cincizecimii*, dacă era posibil. De aceea, el a hotărât să nu se oprească în Efes, căci nu vroia să rămână prea mult timp în Asia.

Cuvântarea de rămas bun către conducătorii bisericii din Efes

¹⁷Din Milet, Pavel a trimis vorbă la Efes, rugându-i pe conducătorii bisericii să vină la el. ¹⁸Când au sosit, Pavel le-a spus: „Voi cunoașteți cum am trăit tot timpul cât am stat cu voi, chiar din prima zi în care am sosit în Asia. ¹⁹L-am slujit pe Domnul cu multă umilință și cu multe lacrimi. L-am slujit, deși am îndurat multe necazuri, din cauza uneltirilor iudeilor. ²⁰Știți că nu am ezitat să vă spun toate lucrurile care erau spre binele vostru. V-am învățat aceste lucruri în fața mulțimilor și, de asemenea, în casa fiecăruia. ²¹I-am avertizat atât pe iudei, cât și pe greci, că trebuie să-și schimbe atitudinea inimii și să se întoarcă la Dumnezeu. Le-am spus tuturor să creadă în Domnul nostru Isus. ²²Și acum, constrâns de Duhul*, merg la Ierusalim, deși nu știu ce mi se va întâmpla acolo. ²³Știu doar că, în fiecare localitate, Duhul Sfânt mă previne că mă așteaptă multe greutăți și chiar închisoarea. ²⁴Dar eu consider că nu viața mea este ceea ce este important și de valoare pentru mine. Important este să pot termina cursa în care am pornit și să sfârșesc misiunea pe care am primit-o de la Domnul Isus. Această misiune este de a duce altora Vestea Bună despre harul lui Dumnezeu.

²⁵Acum știu că nici unul dintre voi, oamenii printre care am mers cu învățătura despre Împărăția lui Dumnezeu, nu mă va mai vedea vreodată. ²⁶De aceea vă spun astăzi un lucru de care sunt sigur: nu voi fi eu de vină dacă unii nu vor fi mântuiți. ²⁷Căci eu v-am vestit tot ceea ce vrea Dumnezeu să știți. ²⁸Fiți atenți la voi înșivă și la turma peste care Duhul Sfânt v-a pus supraveghetori, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu pe care El a răscumpărat-o cu propriul Lui sânge. ²⁹Știu că, după plecarea mea, oamenii răi vor veni printre voi. Ei vor fi asemenea lupilor necruțători și vor

came to a place near the island of Chios. Then the next day, we sailed to the island of Samos. A day later, we came to the city of Miletus. ¹⁶Paul had already decided not to stop at Ephesus. He did not want to stay too long in Asia.* He was hurrying because he wanted to be in Jerusalem on the day of Pentecost* if possible.

Paul Speaks to the Elders From Ephesus

¹⁷In Miletus Paul sent a message back to Ephesus. He invited the elders* of the church* in Ephesus to come to him.

¹⁸When they came, Paul said to them, “You know about my life from the first day I came to Asia.* You know the way I lived all the time I was with you. ¹⁹The Jews planned things against me, and this gave me much trouble. But you know that I always served the Lord, sometimes with tears. I never thought about myself first. ²⁰I always did what was best for you. I told you the Good News* about Jesus in public before the people and also taught in your homes. ²¹I told everyone—Jewish and non-Jewish people—to change and turn to God. I told them all to believe in our Lord Jesus.

²²“But now I must obey the Spirit* and go to Jerusalem. I don’t know what will happen to me there. ²³I know only that in every city the Holy Spirit tells me that troubles and even jail wait for me. ²⁴I don’t care about my own life. The most important thing is that I finish my work. I want to finish the work that the Lord Jesus gave me to do—to tell people the Good News about God’s grace.*

²⁵“And now listen to me. I know that none of you will ever see me again. All the time I was with you, I told you the Good News about God’s kingdom. ²⁶So today I can tell you one thing that I am sure of: God will not blame me if some of you are not saved. ²⁷I can say this because I know that I told you everything that God wants you to know. ²⁸Be careful for yourselves and for all the people God has given you. The Holy Spirit gave you the work of caring for¹ this flock.² You must be like shepherds to the church of God.³ This is the church that God bought with his own blood.⁴ ²⁹I

¹ 20:28 gave ... caring for Literally, “made you overseers of.” ² 20:28 flock A flock is many sheep. Here, it means a group of God’s people who follow their leaders (elders) like sheep follow a shepherd. ³ 20:28 of God Some Greek copies say, “of the Lord.” ⁴ 20:28 his own blood Or, “the blood of his own Son.”

încerca să distrugă turma. ³⁰Chiar și din mijlocul vostru se vor ridica oameni care vă vor învăța lucruri greșite. Ei vor denatura adevărul și vor încerca să-i tragă după ei pe ucenicii lui Isus. ³¹Așa că, vegheați! Amintiți-vă că timp de trei ani, cu lacrimi în ochi, zi și noapte, v-am avertizat pe fiecare fără încetare.

³²Acum vă încredințez lui Dumnezeu și Cuvântului harului Lui, care poate să vă întârească și poate să vă dea moștenirea printre toți cei care sunt sfințiți. ³³Cât am fost cu voi, nu am dorit să primesc pentru mine nici aurul, nici argintul, nici hainele nimănui. ³⁴Voi știți că am muncit cu mâinile mele, pentru a câștiga lucrurile de care eu și tovarășii mei aveam nevoie. ³⁵În tot ceea ce am făcut, eu v-am arătat că trebuie să muncim din greu, pentru a-i ajuta pe cei care duc lipsă. Trebuie să ne amintim cuvintele pe care Domnul Isus Însuși le-a spus: «Veți fi mai binecuvântați dacă veți da, decât dacă veți primi.»³⁶

³⁶După ce a spus aceste cuvinte, Pavel a îngenuncheat împreună cu ei toți și s-a rugat. ³⁷Cu toții au plâns mult, l-au îmbrățișat pe Pavel și l-au sărutat. ³⁸Pavel spusese că ei nu-l vor mai vedea și aceasta i-a întristat cel mai mult. Apoi ei l-au condus până la corabie.

Pavel pleacă la Ierusalim

21 ¹După ce ne-am despărțit de ei, am ridicat pânzele și am mers drept până la Cos. A doua zi, am mers la Rodos și de acolo la Patara. ²Acolo am găsit o corabie care pleca spre Fenicia. Ne-am suit în ea și am plecat. ³Am zărit insula Cipru spre nord, dar nu am oprit și am mers până în Siria. Am debarcat în Tîr, pentru că acolo trebuia să fie descărcată corabia. ⁴Acolo i-am găsit pe ucenicii lui Isus și am rămas cu ei timp de șapte zile. Prin Duhul Sfânt*, ucenicii au știut ce i se va întâmpla lui Pavel așa că i-au spus să nu se ducă la Ierusalim. ⁵Când a venit timpul, am plecat și ne-am continuat călătoria. Ei ne-au condus până în afara cetății cu soțiile și copiii lor. Cu toții am îngenuncheat acolo, pe

know that after I leave, some men will come into your group. They will be like wild wolves and will try to destroy the flock. ³⁰Also, men from your own group will begin to teach things that are wrong. They will lead some of the Lord's followers away from the truth to follow them. ³¹So be careful! And always remember what I did during the three years I was with you. I never stopped reminding each one of you how you should live, counseling you day and night and crying over you.

³²Now I am putting you in God's care. I am depending on the message* about his grace to make you strong. That message is able to give you the blessings that God gives to all his holy people.* ³³When I was with you, I never wanted anyone's money or fine clothes. ³⁴You know that I always worked to take care of my own needs and the needs of the people who were with me. ³⁵I always showed you that you should work like I did and help people who are weak. I taught you to remember the words of the Lord Jesus: 'You will have a greater blessing when you give than when you receive.'

³⁶When Paul finished speaking, he knelt down, and they all prayed together. ³⁷⁻³⁸They cried and cried. They were especially sad because Paul had said they would never see him again. They hugged him and kissed him. Then they went with him to the ship to say goodbye.

Paul Goes to Jerusalem

21 ¹After we said goodbye to the elders,* we sailed away straight to Cos island. The next day we went to the island of Rhodes, and from there we went to Patara. ²There we found a ship that was going to the area of Phoenicia. We got on the ship and sailed away.

³We sailed near the island of Cyprus. We could see it on the north side, but we did not stop. We sailed to the country of Syria. We stopped at Tyre because the ship needed to unload its cargo there. ⁴We found the Lord's followers there and stayed with them for seven days. They warned Paul not to go to Jerusalem because of what the Spirit* had told them. ⁵But when our time there was up, we returned to the ship to continue our trip. All the followers, even the women and children, came with us to the seashore. We all knelt down on the

plajă, și ne-am rugat. ⁶Ne-am luat la revedere unii de la alții și ne-am urcat în corabie. Iar ei s-au întors la casele lor.

⁷După ce ne-am sfârșit călătoria din Tir, am ajuns la Ptolemaida. I-am salutat pe frații de acolo și am rămas o zi cu ei. ⁸În ziua următoare, am plecat și am ajuns în Cezareea. Acolo ne-am dus acasă la Filip și am stat la el. Filip era evanghelist. El era unul dintre cei șapte bărbați care fuseseră aleși pentru lucrarea de ajutorare a văduvelor. ⁹Filip avea patru fiice necăsătorite care aveau darul de a profeți. ¹⁰După ce am stat acolo câteva zile, a sosit din Iudeea un profet*, pe nume Agab și a venit la noi. ¹¹El a luat cureaua lui Pavel și și-a legat mâinile și picioarele. El a spus: „Duhul Sfânt îmi spune: «Astfel îl vor lega iudeii din Ierusalim pe cel căruia îi aparține această curea. Apoi îl vor da în mâinile neevreilor.»“

¹²Când am auzit aceste lucruri, atât noi, cât și localnicii, l-am implorat pe Pavel să nu meargă la Ierusalim. ¹³Atunci Pavel ne-a spus: „De ce plângeți? De ce îmi frângeți inima? Eu sunt gata nu numai să fiu legat, ci chiar să și mor în Ierusalim pentru Numele Domnului Isus.“

¹⁴Noi am văzut că nu-l puteam convinge, așa că n-am mai încercat, doar am spus: „Facă-se voia Domnului!“

¹⁵După ce au trecut aceste zile, ne-am pregătit și am plecat la Ierusalim. ¹⁶Câțiva dintre ucenicii din Cezareea au mers cu noi. Ei ne-au dus acasă la Mnason, unde urma să stăm. Mnason era unul dintre primii ucenici din Cipru.

Pavel la Ierusalim în Templu

¹⁷Când am ajuns în Ierusalim, frații de acolo ne-au primit cu multă bucurie. ¹⁸A doua zi, Pavel a mers cu noi să-l vizităm pe Iacov. Acolo se aflau toți conducătorii bisericii. ¹⁹Pavel i-a salutat și le-a povestit în amănunt lucrurile pe care le făcuse Dumnezeu, prin lucrarea lui, în mijlocul neevreilor. ²⁰Când au auzit aceste lucruri, ei l-au slăvit pe Dumnezeu și i-au spus: „Frate, ai văzut câte mii de iudei au crezut! Dar ei cred că este foarte important să ascuți de Legea lui Moise. ²¹Ei au auzit că îi înveți pe iudeii care trăiesc în alte ținuturi, printre neevrei, să renunțe la Legea lui Moise, să nu-și mai circumcidă copiii sau

beach, prayed, ⁶and said goodbye. Then we got on the ship, and the followers went home.

⁷We continued our trip from Tyre and went to the city of Ptolemais. We greeted the brothers and sisters there and stayed with them one day. ⁸The next day we left Ptolemais and went to the city of Caesarea. We went into the home of Philip and stayed with him. He had the work of telling the Good News.* He was one of the seven helpers.¹ ⁹He had four unmarried daughters who had the gift of prophesying.*

¹⁰After we had been there for many days, a prophet* named Agabus came from Judea. ¹¹He came to us and borrowed Paul's belt. He used it to tie his own hands and feet. He said, “The Holy Spirit tells me, ‘This is how the Jews in Jerusalem will tie up the man who wears this belt.’² Then they will hand him over to people who don't know God.”

¹²When we heard this, we and the other followers there begged Paul not to go to Jerusalem. ¹³But he said, “Why are you crying and making me feel so sad? I am willing to be put in jail in Jerusalem. I am even ready to die for the name of the Lord Jesus!”

¹⁴We could not persuade him to stay away from Jerusalem. So we stopped begging him and said, “We pray that what the Lord wants will be done.”

¹⁵After this, we got ready and left for Jerusalem. ¹⁶Some of the followers of Jesus from Caesarea went with us. These followers took us to the home of Mnason, a man from Cyprus, who was one of the first people to be a follower of Jesus. They took us to his home so that we could stay with him.

Paul Visits James

¹⁷In Jerusalem the believers were very happy to see us. ¹⁸The next day Paul went with us to visit James, and all the elders* were there. ¹⁹After greeting them, Paul told them point by point all that God had used him to do among the non-Jewish people.

²⁰When the leaders heard this, they praised God. Then they said to Paul, “Brother, you can see that thousands of Jews have become believers, but they think it is very important to obey the law of Moses.* ²¹They have been told that you teach the Jews who live in non-Jewish regions to stop

¹ 21:8 *seven helpers* Men chosen for a special work. See Acts 6:1-6.
² 21:11 *belt* Paul's belt; so Agabus means that the Jews in Jerusalem will tie Paul up (arrest him).

să respecte tradițiile. ²²Ce trebuie să facem? Cu siguranță că ei vor afla că ai venit. ²³Deci, fă ceea ce-ți vom spune noi: printre noi sunt patru bărbați care au făcut un legământ.¹ ²⁴Ia-i pe acești bărbați și ia parte împreună cu ei la ceremonia de curățire. Plătește toate cheltuielile lor, pentru ca ei să-și poată rade capul. Atunci toată lumea va ști că ce au auzit despre tine nu este adevărat și că respecti Legea lui Moise în viața ta.

²⁵Am trimis deja o scrisoare neevreilor. În ea le-am spus să nu mănânce carne care a fost jertfită idolilor, să nu mănânce sânge sau animale care au fost sugrumate, să se ferească de imoralitate sexuală.“

²⁶Așa că Pavel i-a luat cu el pe cei patru bărbați și a doua zi a participat împreună cu ei la ceremonia de curățire. Apoi s-a dus în Templu*, pentru a face cunoscut timpul când se vor încheia zilele de curățire². În ultima zi, trebuia adusă o jertfă pentru fiecare dintre ei.

²⁷Spre sfârșitul celor șapte zile, niște iudei din Asia l-au văzut pe Pavel în Templu. Ei au întăritat toată mulțimea împotriva lui, apoi l-au prins. ²⁸Ei strigau: „Bărbați iudei, ajutați-ne! Acesta este omul care îi învață pe toți oamenii, din toată lumea, lucruri care sunt împotriva poporului nostru, împotriva Legii lui Moise și împotriva acestui Templu. Ba chiar a adus cu el în Templu niște bărbați neevrei și a întinat astfel acest loc sfânt.“ ²⁹Ei îl văzuseră mai devreme pe Trofim efeseanul prin cetate, împreună cu Pavel, și au presupus că Pavel l-a adus cu el în Templu.

³⁰Întreaga cetate a fost cuprinsă de agitație. Ei au alergat împreună, l-au prins pe Pavel și l-au târât în afara Templului. Imediat după aceea, ușile Templului au fost închise. ³¹În timp ce oamenii încercau să-l omoare pe Pavel, comandantul coortei

following the law of Moses. They have heard that you tell them not to circumcise* their sons or follow our other customs.

²²“What should we do? The Jewish believers here will learn that you have come. ²³So we will tell you what to do: Four of our men have made a vow¹ to God. ²⁴Take these men with you and share in their cleansing ceremony.² Pay their expenses so that they can shave their heads.³ This will prove to everyone that the things they have heard about you are not true. They will see that you obey the law of Moses in your own life.

²⁵“In regard to the non-Jewish believers, we have already sent a letter to them saying what we think they should do:

‘Don’t eat food that has been given to idols.*
Don’t eat meat from animals that have been strangled or any meat that still has the blood in it.
Don’t commit any kind of sexual sin.’”

Paul Is Arrested

²⁶So Paul took the four men with him. The next day he shared in their cleansing ceremony. Then he went to the Temple* area and announced the time when the days of the cleansing ceremony would be finished. On the last day an offering would be given for each of the men.

²⁷When the seven-day period was almost finished, some Jews from Asia* saw Paul in the Temple area. They stirred up everyone into an angry mob. They grabbed Paul ²⁸and shouted, “Men of Israel,* help us! This is the man who is teaching things that are against the law of Moses,* against our people, and against this Temple of ours. This is what he teaches people everywhere. And now he has brought some Greeks into the Temple area and has made this holy place unclean!” ²⁹(The Jews said this because they had seen Trophimus with Paul in Jerusalem. Trophimus was a man from Ephesus. The Jews thought that Paul had taken him into the holy area of the Temple.)

³⁰An angry reaction spread throughout the city, and everyone came running to the Temple. They grabbed Paul and dragged him out of the holy area, and the gates were closed immediately. ³¹While they were trying to kill Paul, the commander of the Roman army in Jerusalem got word that the whole

¹ 21:23 *legământ* legământul nazireatului; acest legământ față de Dumnezeu dura o lună. După o lună, cel care îl ținea își tundea părul, era dezlegat de celelalte îndatoriri și trebuia să aducă diferite jertfe în Templu; vezi Num. 6. ² 21:26 *zilele de curățire* șapte zile.

¹ 21:23 *vow* Probably a Nazirite vow, a time of special dedication and service promised to God. See Num. 6:1-21. ² 21:24 *cleansing ceremony* The special things Jews did to end the Nazirite vow. Also in verse 26. ³ 21:24 *shave their heads* To show that their vow was finished.

romane din Ierusalim a primit vestea că întreaga cetate era cuprinsă de agitație. ³²Imediat, comandantul a luat cu el câțiva soldați și centurioni și a alergat la locul unde se afla mulțimea. Când i-au văzut pe comandant și pe soldați, iudeii au încetat să-l mai lovească pe Pavel. ³³Atunci comandantul a venit la Pavel și l-a arestat. El a dat ordin să fie legat cu două lanțuri. Apoi l-a întrebat pe Pavel cine era și ce făcuse. ³⁴Unii oameni din mulțime strigau ceva, alții altceva. Din cauza învălmășelii, comandantul nu a putut să-și dea seama care era adevărul. El a dat ordin ca Pavel să fie dus în cazarma armatei romane. ³⁵⁻³⁶Mulțimea de oameni îi urma. Când a ajuns la trepte, soldații au trebuit să-l care pe Pavel pentru a-l apăra de violența mulțimii. Toată mulțimea striga: „Omorâți-l!”

³⁷Înainte de a fi dus în cazarmă, Pavel i-a zis comandantului: „Îmi este permis să-ți spun ceva?”

Comandantul a spus: „Vorbești grecește? ³⁸Deci nu ești tu acel egiptean care, cu câțva timp în urmă, a pornit o răscoală și a condus în pustie patru mii de ucigași?”

³⁹Pavel a răspuns: „Eu sunt iudeu și sunt din cetatea Tars, din Cilicia. Sunt cetățean al unei cetăți importante. Te rog, dă-mi voie să vorbesc mulțimii!”

⁴⁰Comandantul l-a lăsat să facă acest lucru. Atunci Pavel a stat pe trepte și a făcut semn cu mâna cerând să fie liniște. Când toți au tăcut, el a început să le vorbească în limba aramaică, spunând:

Pavel vorbește oamenilor

22¹„Frați și părinți, ascultați ce voi spune acum în apărarea mea!”
²Când oamenii au auzit că vorbea în limba aramaică, s-a făcut și mai mare liniște. Atunci Pavel a spus: ³„Eu sunt iudeu. M-am născut în cetatea Tars, din Cilicia, dar am crescut în cetatea aceasta. Gamaliel m-a învățat totul despre Legea strămoșilor noștri. Am fost plin de zel pentru Dumnezeu, așa cum sunteți voi toți astăzi. ⁴I-am persecutat pe cei ce urmau Calea Domnului*, pe unii dintre ei chiar i-am omorât. Am prins atât bărbați, cât și femei și i-am pus în

city was in a state of riot. ³²Immediately the commander ran to where the crowd had gathered, taking with him some army officers* and soldiers. When the people saw the commander and his soldiers, they stopped beating Paul.

³³The commander went and arrested Paul. He told his soldiers to tie him with two chains. Then he asked, “Who is this man? What has he done wrong?” ³⁴Some people there were shouting one thing, and others were shouting something else. Because of all this confusion and shouting the commander could not learn the truth about what had happened. So he told the soldiers to take Paul to the army building. ³⁵⁻³⁶All the people were following them. When the soldiers came to the steps, they had to carry Paul. They did this to protect him, because the people were ready to hurt him. The people were shouting, “Kill him!”

³⁷When the soldiers were ready to take Paul into the army building, he asked the commander, “Can I say something to you?”

The commander said, “Oh, you speak Greek? ³⁸Then you are not the man I thought you were. I thought you were the Egyptian who started some trouble against the government not long ago and led four thousand terrorists out to the desert.”

³⁹Paul said, “No, I am a Jew from Tarsus in the country of Cilicia. I am a citizen of that important city. Please, let me speak to the people.”

⁴⁰The commander told Paul he could speak. So he stood on the steps and waved his hand so that the people would be quiet. The people became quiet and Paul spoke to them in Aramaic.*

Paul Speaks to the People

22¹Paul said, “My brothers and fathers, listen to me! I will make my defense to you.”

²When the Jews heard Paul speaking Aramaic,* they became very quiet. Then Paul said,

³“I am a Jew, born in Tarsus in the country of Cilicia. I grew up in this city. I was a student of Gamaliel,¹ who carefully taught me everything about the law of our fathers.* I was very serious about serving God, the same as all of you here today. ⁴I persecuted* the people who followed the Way.* Some of them were killed because of me. I arrested men and women and put them in jail.

¹ 22:3 *Gamaliel* A very important teacher of the Pharisees, a Jewish religious group. See Acts 5:34.

închisoare. ⁵Că am făcut aceste lucruri, pot să vă mărturisescă marele preot* și toată adunarea bătrânilor conducători iudei. Aceștia mi-au încredințat scrisori pe care să le duc fraților iudei din Damasc. Eu mergeam acolo pentru a-i prinde pe creștini și a-i aduce legați la Ierusalim, ca să fie pedepsiți.“

Pavel povestește despre convertirea lui

⁶„Dar când eram pe drum și mă apropiam de Damasc, s-a întâmplat ceva. Era miezul zilei când, deodată, împrejurul meu a strălucit o mare lumină din cer. ⁷Am căzut la pământ și am auzit o voce care îmi spunea: «Saule, Saule, de ce Mă persecuți?» ⁸Eu am răspuns: «Cine ești, Doamne?» El mi-a spus: «Sunt Isus din Nazaret pe care tu Îl persecuți.» ⁹Cei ce erau cu mine au văzut lumina, dar nu au auzit glasul Celui care mi-a vorbit. ¹⁰«Ce să fac, Doamne?», am spus. Iar Domnul mi-a răspuns: «Ridică-te și du-te în Damasc! Acolo îți se va spune despre toate lucrurile pe care am plănuț să le faci.» ¹¹Din cauza strălucirii luminii, nu mai puteam să văd. Cei ce mă însoțeau m-au dus de mână și am plecat în Damasc. ¹²Acolo, a venit la mine un anume Anania. El era un bărbat evlavios și trăia potrivit cu Legea lui Moise și toți iudeii din cetate aveau de spus numai lucruri bune despre el. ¹³El a venit, a stat lângă mine și mi-a spus: «Frate Saul, recapătă-ți vederea!» Chiar atunci am putut să-l văd. ¹⁴Anania a spus: «Dumnezeul strămoșilor noștri te-a ales pe tine să cunoști voia Lui. El te-a ales să-L vezi pe Cel Drept și să auzi cuvinte chiar din gura Lui. ¹⁵Tu vei mărturisi despre El tuturor oamenilor și le vei spune ce ai văzut și ai auzit. ¹⁶Acum, ce mai aștepți? Ridică-te, fii botezat* și spălat de păcatele tale și ai încredere în Numele Domnului că poate face acest lucru.»

¹⁷M-am întors în Ierusalim și, în timp ce mă rugam în Templu*, am avut o viziune*. ¹⁸L-am văzut pe Isus, care îmi spunea: «Grăbește-te și pleacă din Ierusalim chiar acum, pentru că oamenii de aici nu vor accepta ceea ce vei mărturisi despre Mine.» ¹⁹Eu am spus: «Doamne, oamenii aceștia știu că eu mergeam prin sinagogi pentru a-i

⁵“The high priest* and the whole council of older Jewish leaders can tell you that this is true. One time these leaders gave me some letters. The letters were to the Jewish brothers in the city of Damascus. I was going there to arrest the followers of Jesus and bring them back to Jerusalem for punishment.

Paul Tells About His Conversion

⁶“But something happened to me on my way to Damascus. It was about noon when I came close to Damascus. Suddenly a bright light from heaven shined all around me. ⁷I fell to the ground and heard a voice saying to me, ‘Saul, Saul, why are you persecuting* me?’

⁸“I asked, ‘Who are you, Lord?’ The voice said, ‘I am Jesus from Nazareth, the one you are persecuting.’ ⁹The men who were with me did not understand the voice, but they saw the light.

¹⁰“I said, ‘What shall I do, Lord?’ The Lord answered, ‘Get up and go into Damascus. There you will be told all that I have planned for you to do.’ ¹¹I could not see, because the bright light had made me blind. So the men led me into Damascus.

¹²“In Damascus a man named Ananias¹ came to me. He was a man who was devoted to God and obeyed the law of Moses.* All the Jews who lived there respected him. ¹³He came to me and said, ‘Saul, my brother, look up and see again!’ Immediately I was able to see him.

¹⁴“Ananias told me, ‘The God of our fathers* chose you long ago to know his plan. He chose you to see the Righteous One and to hear words from him. ¹⁵You will be his witness to all people. You will tell them what you have seen and heard. ¹⁶Now, don’t wait any longer. Get up, be baptized* and wash your sins away, trusting in Jesus to save you.’²

¹⁷“Later, I came back to Jerusalem. I was praying in the Temple* area, and I saw a vision.*

¹⁸I saw Jesus, and he said to me, ‘Hurry and leave Jerusalem now! The people here will not accept the truth you tell them about me.’

¹⁹“I said, ‘But Lord, the people know that I was the one who put the believers in jail and beat them. I went through all the synagogues* to find

¹ 22:12 *Ananias* In Acts there are three men with this name. See Acts 5:1 and 23:2 for the other two. ² 22:16 *trusting in Jesus ... you* Literally, “calling on his name,” meaning to show faith in Jesus by worshipping him or praying to him for help.

închide și a-i bate pe cei care credeau în Tine. ²⁰Eu eram de față când a fost omorât Ștefan, cel care mărturisea despre Tine. Eu am fost de acord cu fapta lor și chiar am păzit hainele celor care l-au omorât.» ²¹Dar Isus mi-a spus: «Du-te! Te voi trimite departe, la cei care nu sunt evrei.»

²²Iudeii l-au ascultat pe Pavel până aici, dar din acel moment au început să strige: „Să fie șters omul acesta de pe fața pământului! El nu merită să trăiască!” ²³În timp ce strigau, își aruncau hainele de pe ei și aruncau praf în sus. ²⁴Atunci comandantul a dat ordin ca Pavel să fie dus în cazarmă. El a spus soldaților să-i pună întrebări în timp ce-l biciuiau, pentru a afla de ce strigau oamenii astfel de lucruri împotriva lui. ²⁵Soldații l-au luat și l-au legat pentru a fi biciuit. Atunci Pavel a spus centurionului care stătea acolo: „Vă este permis să biciuiți un cetățean roman care nu a fost judecat și găsit vinovat?”

²⁶Când a auzit aceste cuvinte, centurionul s-a dus la comandant și i-a spus: „Îți dai seama ce faci? Omul acesta este cetățean roman.”

²⁷Comandantul a venit la Pavel și l-a întrebat: „Spune-mi, este adevărat că ești cetățean roman?” „Da”, a răspuns Pavel.

²⁸Centurionul a spus: „Eu am plătit mulți bani pentru a primi această cetățenie.” „Eu m-am născut cetățean roman”, a spus Pavel.

²⁹Oamenii care urmau să-l bată și să-i pună întrebări s-au retras imediat. Chiar și comandantul s-a temut când a aflat că Pavel era cetățean roman și el îl legase.

Pavel înaintea Sinedriului

³⁰A doua zi, comandantul i-a dat drumul lui Pavel. El vroia să afle exact de ce îl acuzau iudeii și a poruncit să se strângă laolaltă marii preoți și tot Sinedriul*. Apoi l-a adus pe Pavel înaintea lor.

23 ¹Pavel s-a uitat drept la Sinedriu și a spus: „Fraților, mi-am trăit viața așa cum a cerut Dumnezeu și întotdeauna am făcut ceea ce am crezut că era bine.” ²Marele preot* Anania a poruncit celor care stăteau lângă Pavel să-l lovească peste gură. ³Atunci Pavel i-a spus lui Anania: „Și Dumnezeu te va lovi pe tine! Tu ești asemenea unui perete vărui! Tu stai acolo și pretinzi că mă judeci după Legea lui Moise,

and arrest the people who believe in you. ²⁰The people also know that I was there when Stephen, your witness, was killed. I stood there and agreed that they should kill him. I even held the coats of the men who were killing him!

²¹“But Jesus said to me, ‘Leave now. I will send you far away to the non-Jewish people.’”

²²The people stopped listening when Paul said this last thing. They all shouted, “Get rid of this man! He doesn’t deserve to live.” ²³They shouted and threw off their coats.¹ They threw dust into the air.² ²⁴Then the commander told the soldiers to take Paul into the army building and beat him. He wanted to make Paul tell why the people were shouting against him like this. ²⁵So the soldiers were tying Paul, preparing to beat him. But he said to an army officer* there, “Do you have the right to beat a Roman citizen³ who has not been proven guilty?”

²⁶When the officer heard this, he went to the commander and told him about it. The officer said, “Do you know what you are doing? This man is a Roman citizen!”

²⁷The commander came to Paul and said, “Tell me, are you really a Roman citizen?”

He answered, “Yes.”

²⁸The commander said, “I paid a lot of money to become a Roman citizen.”

But Paul said, “I was born a citizen.”

²⁹The men who were preparing to question Paul moved away from him immediately. The commander was afraid because he had already put Paul in chains, and he was a Roman citizen.

Paul Speaks to the Jewish Leaders

³⁰The next day the commander decided to learn why the Jews were accusing Paul. So he ordered the leading priests and the whole high council to meet together. He had Paul’s chains taken off and had him brought in to face the council.

23 ¹Paul looked at the council members and said, “Brothers, I have lived my life in a good way before God. I have always done what I thought was right.” ²Ananias,⁴ the high priest,* was there. When he heard this, he told the men who were standing near Paul to hit him in the mouth. ³Paul said to Ananias, “God will hit you

¹ 22:23 *threw off their coats* This showed the Jews were very angry with Paul. ² 22:23 *threw dust into the air* A sign of very strong anger. ³ 22:25 *Roman citizen* Roman law said that Roman citizens must not be beaten before their trial. Also at 23:27. ⁴ 23:2 *Ananias* Not the same man named Ananias in Acts 22:12.

dar încalci Legea poruncindu-le să mă lovească.“

⁴Cei care stăteau lângă Pavel au spus: „Îndrăznești să-l insulti pe marele preot al lui Dumnezeu?”

⁵Pavel a spus: „Fraților, nu am știut că el este marele preot. În Scripturi* este scris: «Să nu spui lucruri rele despre un conducător al poporului tău.»¹“

⁶Pavel și-a dat seama că o parte dintre bărbații din adunare erau saducheii*, iar alții fariseii*. El a strigat în Sinedriu: „Fraților, eu sunt fariseu, tatăl meu a fost de asemenea fariseu. Sunt judecat din pricina speranței că oamenii vor învia din morți.“

⁷Când a spus aceste cuvinte, fariseii și saducheii au început o mare ceartă și adunarea s-a împărțit în două grupuri. ⁸Saducheii nu cred că există înviere după moarte și, de asemenea, nu cred în îngeri sau în duhuri. Dar fariseii cred că aceste lucruri există. ⁹În adunare s-a făcut mare zarvă. Atunci s-au ridicat niște învățători ai Legii care erau farisei și au început să se certe cu saducheii: „Nu credem că omul acesta a făcut vreun lucru rău. Poate că într-adevăr i-a vorbit un duh sau un înger.“

¹⁰Cearta a devenit foarte violentă, iar comandantul s-a temut că mulțimea îl va rupe în bucăți pe Pavel. Atunci comandantul a dat ordin soldaților să coboare și să-l ia pe Pavel din mulțime și să-l aducă în cazarmă.

¹¹În noaptea următoare, Domnul a venit lângă Pavel și a spus: „Curaj! Așa cum ai mărturisit oamenilor din Ierusalim despre Mine, la fel va trebui să mărturisești și celor din Roma.“

¹²A doua zi dimineață, iudeii au pus la cale un plan. Ei s-au jurat să nu mănânce și să nu bea până nu-l vor omorî pe Pavel.

¹³Cei ce făcuseră acest jurământ erau cam patruzeci de inși. ¹⁴Ei s-au dus la preoții conducători și la bătrâni și au spus: „Am jurat să nu mâncăm nimic până nu-l vom omorî pe Pavel. ¹⁵Iată ce trebuie să faceți voi și Sinedriul. Cereți comandantului să vi-l trimită pe Pavel, pretinzând că vreți să studiați mai atent cazul lui. Noi vom fi pregătiți să-l ucidem înainte să ajungă aici.“

¹23:5 Citat din Ex. 22:28.

too! You are like a dirty wall that has been painted white. You sit there and judge me, using the law of Moses.* But you are telling them to hit me, and that is against the law.”

⁴The men standing near Paul said to him, “Are you sure you want to insult God’s high priest like that?”

⁵Paul said, “Brothers, I did not know this man was the high priest. The Scriptures* say, ‘You must not say bad things about a leader of your people.’¹”

⁶Paul knew that some of the men in the council meeting were Sadducees* and some were Pharisees.* So he shouted, “My brothers, I am a Pharisee and my father was a Pharisee! I am on trial here because I believe that people will rise from death.”

⁷When Paul said this, a big argument started between the Pharisees and the Sadducees. The group was divided. ⁸(The Sadducees believe that after people die, they will not live again as an angel or as a spirit. But the Pharisees believe in both.) ⁹All these Jews began shouting louder and louder. Some of the teachers of the law, who were Pharisees, stood up and argued, “We find nothing wrong with this man. Maybe an angel or a spirit really did speak to him.”

¹⁰The argument turned into a fight, and the commander was afraid that the Jews would tear Paul to pieces. So he told the soldiers to go down and take Paul away from these Jews and put him in the army building.

¹¹The next night the Lord Jesus came and stood by Paul. He said, “Be brave! You have told people in Jerusalem about me. You must do the same in Rome.”

Some Jews Plan to Kill Paul

¹²The next morning some of the Jews made a plan to kill Paul. They made a promise to themselves that they would not eat or drink anything until they had killed him. ¹³There were more than 40 of them who made this plan. ¹⁴They went and talked to the leading priests and the older Jewish leaders. They said, “We have promised ourselves that we will not eat or drink until we have killed Paul. ¹⁵So this is what we want you to do: Send a message to the commander from you and the high council. Tell him you want him to bring Paul out to you. Say that you want to ask him more questions. We will be waiting to kill him while he is on the way here.”

¹23:5 Quote from Ex. 22:28.

¹⁶Dar fiul sorei lui Pavel a auzit despre complotul lor. Așa că s-a dus în cazarma romanilor și i-a spus lui Pavel despre aceasta. ¹⁷Pavel a chemat pe unul dintre centurioni și i-a spus: „Du-l pe acest tânăr la comandant pentru că are să-i spună ceva.” ¹⁸Centurionul l-a luat pe băiat, l-a condus la comandant și a spus: „Deținutul Pavel m-a chemat și m-a rugat să ți-l aduc pe acest tânăr pentru că are să-ți spună ceva.”

¹⁹Comandantul l-a luat pe băiat de mână, l-a dus deoparte și l-a întrebat: „Ce vrei să-mi spui?”

²⁰Băiatul a răspuns: „Iudeii s-au înțeles să te roage să-l aduci mâine pe Pavel înaintea Sinedriului. Ei vor pretinde că vor să afle mai multe despre el. ²¹Dar nu-i asculta, pentru că mai mult de patruzeci de iudei vor sta ascunși, așteptând să-l omoare. Ei s-au jurat să nu mănânce și să nu bea până nu-l vor omorî pe Pavel. Iar acum sunt gata. Mai așteaptă doar ca tu să fii de acord cu ei.”

²²Atunci comandantul i-a poruncit băiatului: „Nu spune nimănui că mi-ai vorbit despre aceste lucruri.” Și l-a lăsat să plece.

Pavel este trimis la Cezareea

²³Apoi comandantul a chemat pe doi dintre centurionii lui și le-a spus: „Pregătiți două sute de soldați pentru a pleca la Cezareea. De asemenea, pregătiți șaptezeci de călăreți și două sute de soldați înarmați cu sulite. Toți să fie gata de plecare până la ora nouă seara. ²⁴Pregătiți și cai pe care să călărească Pavel și duceți-l teafăr la guvernatorul Felix.” ²⁵Comandantul a scris o scrisoare care spunea:

²⁶„Claudiu Lisias,
către preaalesul guvernator Felix.

Salutări.

²⁷Iudeii l-au prins pe acest om și se pregăteau să-l omoare. Eu am aflat că este cetățean roman, de aceea am intervenit cu soldații mei și l-am salvat. ²⁸Am vrut să știu de ce îl acuzau iudeii și l-am dus înaintea Sinedriului* lor. ²⁹Am aflat că acuzațiile care îi erau aduse priveau lucruri legate de legea lor. Dar el nu a fost acuzat de nimic care să merite închisoarea sau moartea. ³⁰Apoi mi s-a spus că s-a pus ceva la cale împotriva acestui om și imediat

¹⁶But Paul’s nephew heard about this plan. He went to the army building and told Paul. ¹⁷Then Paul called one of the army officers* and said to him, “Take this young man to the commander. He has a message for him.” ¹⁸So the army officer brought Paul’s nephew to the commander. The officer said, “The prisoner Paul asked me to bring this young man to you. He has something to tell you.”

¹⁹The commander led the young man to a place where they could be alone. The commander asked, “What do you want to tell me?”

²⁰The young man said, “Some Jews have decided to ask you to bring Paul down to their council meeting tomorrow. They want you to think that they plan to ask Paul more questions. ²¹But don’t believe them! More than 40 of them are hiding and waiting to kill him. They have all promised not to eat or drink until they have killed him. Now they are waiting for you to say yes.”

²²The commander sent the young man away, telling him, “Don’t tell anyone that you have told me about their plan.”

Paul Is Sent to Caesarea

²³Then the commander called two army officers.* He said to them, “I need some men to go to Caesarea. Get 200 soldiers ready. Also, get 70 soldiers on horses and 200 men to carry spears. Be ready to leave at nine o’clock tonight. ²⁴Get some horses for Paul to ride so he can be taken to Governor Felix safely.” ²⁵The commander wrote a letter that said:

²⁶From Claudius Lysias.
To the Most Honorable Governor Felix.

Greetings:

²⁷Some Jews had taken this man and planned to kill him. But I learned that he is a Roman citizen, so I went with my soldiers and saved him. ²⁸I wanted to know why they were accusing him. So I brought him before their council meeting. ²⁹This is what I learned: The Jews said Paul did some things that were wrong. But these charges were about their own Jewish laws, and there was nothing worthy of jail or death. ³⁰I was told that some of the Jews were making a plan to kill Paul. So I send him to you. I also told

I-am trimis la tine. Celor care îl acuzau le-am poruncit să-ți spună ție despre acuzațiile pe care i le aduc.“

³¹Soldații au făcut ce li s-a ordonat. Ei l-au luat pe Pavel și l-au dus la Antipatrida în timpul nopții. ³²A doua zi, i-au lăsat pe călăreți să meargă mai departe cu Pavel, iar ei s-au întors înapoi la cazarmă. ³³Când au ajuns în Cezareea, călăreții i-au dat guvernatorului scrisoarea și i l-au încredințat pe Pavel. ³⁴Guvernatorul a citit scrisoarea și l-a întrebat pe Pavel din ce provincie era. Pavel a răspuns că din Cilicia. ³⁵Guvernatorul a spus: „Voi asculta cazul tău când vor veni și cei care te acuză.“ El a dat ordin ca Pavel să fie ținut sub pază în palatul care fusese construit de Irod*.

Iudeii îl acuză pe Pavel

24 ¹Cinci zile mai târziu, marele preot* Anania a venit la Cezareea împreună cu câțiva conducători evrei și cu un avocat, pe nume Tertul. Ei și-au prezentat înaintea guvernatorului acuzațiile lor împotriva lui Pavel. ²După ce a fost adus Pavel înăuntru, Tertul și-a început acuzațiile spunând: „Mulțumită ție ne bucurăm de pace. Datorită îngrijirii tale, în această țară au avut loc multe reforme de care aveam mare nevoie. ³Preaalesule Felix, noi mărturisim totdeauna și în orice loc lucrurile pe care le-ai făcut și îți suntem foarte recunoscători. ⁴Dar, ca să nu te rețin prea mult, te rog să fii bun și să ascuți scurta noastră prezentare. ⁵Am găsit acest om care este o pacoste. El a pornit răscoale printre iudeii din întreaga lume și este conducătorul unei secte de nazarineni. ⁶El a încercat chiar să profaneze Templul*; așa că am pus mâna pe el, ⁷(dar a venit comandantul Lisias și l-a smuls cu multă violență din mâinile noastre). ⁸Dacă-l vei cerceta tu însuși, vei putea afla de la el toate lucrurile de care îl acuzăm.“ ⁹Iudeii au intervenit și ei și au spus că toate lucrurile spuse de Tertul erau adevărate.

¹⁰Guvernatorul i-a făcut semn lui Pavel să vorbească. Acesta a spus: „Știu că de mulți ani ești judecător peste acest popor și

those Jews to tell you what they have against him.

³¹The soldiers did what they were told. They got Paul and took him to the city of Antipatris that night. ³²The next day the soldiers on horses went with Paul to Caesarea, but the other soldiers and the spearmen went back to the army building in Jerusalem. ³³The soldiers on horses entered Caesarea and gave the letter to governor Felix, then turned Paul over to him.

³⁴The governor read the letter and asked Paul, “What country are you from?” The governor learned that Paul was from Cilicia. ³⁵The governor said, “I will hear your case when the Jews who are accusing you come here too.” Then the governor gave orders for Paul to be kept in the palace. (This building had been built by Herod. *)

Some Jews Accuse Paul

24 ¹Five days later Ananias, the high priest,* went to the city of Caesarea. He brought with him some of the older Jewish leaders and a lawyer named Tertullus. They went to Caesarea to make charges against Paul before the governor. ²⁻³Paul was called into the meeting, and Tertullus began to make his accusations.

Tertullus said, “Most Honorable Felix, our people enjoy much peace because of you, and many wrong things in our country are being made right through your wise help. For this we all continue to be very thankful. ⁴But I don’t want to take any more of your time. So I will say only a few words. Please be patient. ⁵This man is a troublemaker. He causes trouble with the Jews everywhere in the world. He is a leader of the Nazarene group. ⁶⁻⁸Also, he was trying to make the Temple* unclean, but we stopped him.¹ You can decide if all this is true. Ask him some questions yourself.” ⁹The other Jews agreed and said it was all true.

Paul Defends Himself Before Felix

¹⁰The governor made a sign for Paul to speak. So Paul answered, “Governor Felix, I know that

¹24:6–8 Some Greek copies add 6b-8a: “And we wanted to judge him by our own law. ⁷But the officer Lysias came and used great force to take him from us. ⁸And Lysias ordered those who wanted to accuse him to come to you.”

de aceea mă pot apăra cu încredere. ¹¹Așa cum poți afla, nu au trecut mai mult de douăsprezece zile de când m-am dus la Ierusalim pentru a mă închina. ¹²Nimeni nu m-a văzut certându-mă cu cineva în Templu. Nu am fost văzut provocând oamenii la răscoală nici în sinagogi, nici în alte locuri din cetate. ¹³Acești oameni nu-ți pot dovedi că acuzațiile pe care le fac acum împotriva mea sunt adevărate. ¹⁴Un lucru îl recunosc: mă închin Dumnezeului strămoșilor noștri așa cum îmi cere Calea Domnului*. Ei numesc această Cale o sectă. Eu cred tot ceea ce spune Legea și cred tot ceea ce este scris în cărțile Profeților. ¹⁵Și am aceeași speranță de la Dumnezeu pe care o au și acești oameni: că într-o zi vor învia atât oamenii drepecți, cât și cei nedrepecți. ¹⁶De aceea, încerc întotdeauna să fac ceea ce cred că este bine înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

¹⁷Am fost plecat vreme de mai mulți ani din Ierusalim, iar acum m-am întors să aduc poporului meu daruri pentru cei săraci și să aduc jertfe lui Dumnezeu. ¹⁸Este ceea ce făceam când acești oameni m-au găsit în Templu. Tocmai sfârșisem ceremonia de curățire. Acolo nu era nici o mulțime de oameni cu mine și nici agitație nu era. ¹⁹Niște iudei din Asia se aflau acolo. Dacă ei au vreun lucru de care să mă acuze, ar trebui să fie aici, înaintea ta și să mă acuze. ²⁰Sau să spună cei care sunt aici care anume sunt lucrurile rele de care m-au găsit vinovat când m-am aflat înaintea Sinedriului*. ²¹Un singur lucru am strigat, când am stat înaintea lor: «Sunt judecat de voi astăzi pentru că eu cred în învierea din morți!»²²

²²Atunci Felix a încheiat adunarea. El știa deja multe lucruri despre Calea Domnului. El a spus: „Voi lua hotărârea privind cazul vostru când va sosi comandantul Lisias.” ²³Felix a dat ordin centurionului să-l păzească pe Pavel, dar să-i acorde o anumită libertate și să nu-i împiedice pe prietenii lui să-i aducă lucrurile de care avea nevoie.

Pavel vorbește cu Felix și cu soția lui

²⁴După câteva zile, Felix a venit cu soția lui, Drusila, care era iudeică. El a trimis pe cineva să-l aducă pe Pavel și l-a ascultat vorbind despre credința în Isus Cristos.

you have been a judge over this nation for a long time. So I am happy to defend myself before you.

¹¹I went to worship in Jerusalem only twelve days ago. You can learn for yourself that this is true.

¹²These Jews who are accusing me did not find me arguing with anyone at the Temple* or making trouble with the people. And I was not making trouble or arguing in the synagogues* or any other place in the city. ¹³These men cannot prove the things they are saying against me now.

¹⁴But I will tell you this: I worship the God of our fathers* as a follower of the Way.* The Jews say that this Way is not the right way. But I believe everything that is taught in the law of Moses.* And I believe everything that is written in the books of the prophets.* ¹⁵I have the same hope in God that these Jews have—the hope that all people, good and bad, will be raised from death. ¹⁶This is why I always try to do what I believe is right before God and before everyone.

¹⁷⁻¹⁸“I was away from Jerusalem for many years. I went back there to take money to help my people. I also had some gifts to offer at the Temple. I was doing this when some Jews saw me there. I had finished the cleansing ceremony.¹ I had not made any trouble, and no one was gathering around me. ¹⁹But some Jews from Asia* were there. They should be here, standing before you. If I have really done anything wrong, they are the ones who should accuse me. They were there! ²⁰Ask these men here if they found any wrong in me when I stood before the high council meeting in Jerusalem. ²¹I did say one thing when I stood before them. I said, ‘You are judging me today because I believe that people will rise from death!’”

²²Felix already understood a lot about the Way. He stopped the trial and said, “When commander Lysias comes here, I will decide what to do with you.” ²³Felix told the army officer* to keep Paul guarded but to give him some freedom and to let his friends bring whatever he needed.

Paul Speaks to Felix and His Wife

²⁴After a few days Felix came with his wife Drusilla, who was a Jew. Felix asked for Paul to be brought to him. He listened to Paul talk about

¹ 24:17–18 *cleansing ceremony* The special things Jews did to end the Nazirite vow.

²⁵Dar când Pavel a început să vorbească despre dreptate, despre autocontrol și despre judecata viitoare, Felix s-a speriat și a spus: „Du-te acum! Te voi mai chema când voi avea timp.“ ²⁶Felix spera ca Pavel să-i ofere bani și de aceea trimitea după el tot mai des și stătea de vorbă cu el.

²⁷După doi ani, Felix a fost urmat de Porcius Festus. Dar Felix l-a lăsat pe Pavel în închisoare pentru a face pe placul iudeilor.

Pavel cere să fie dus înaintea lui Cezar

25 ¹Festus a devenit guvernator. Trei zile mai târziu, el a călătorit de la Cezareea la Ierusalim. ²Preoții cei mai de seamă și conducătorii iudeilor i-au prezentat acuzațiile lor împotriva lui Pavel. Ei l-au rugat pe Festus ³să le facă o favoare: să-l trimită pe Pavel la Ierusalim. (Ei aveau de gând să-i iasă înainte și să-l omoare pe apostol pe drum.) ⁴Festus le-a răspuns că Pavel era închis la Cezareea și că el însuși urma să meargă curând la Cezareea. ⁵„Să meargă cu mine câțiva dintre conducătorii voștri“, a spus el. „Dacă acest om a făcut ceva rău, să vină să-l acuze.“

⁶Festus a rămas cu ei nu mai mult de opt, poate zece zile; apoi a plecat la Cezareea. A doua zi, și-a luat locul în sala de judecată și a poruncit să fie adus Pavel. ⁷Când a apărut Pavel, iudeii care veniseră din Ierusalim au stat în jurul lui și l-au acuzat de multe lucruri rele pe care nu le puteau dovedi. ⁸Pavel s-a apărat spunând: „Nu am făcut nimic rău împotriva Legii iudeilor, împotriva Templului* sau împotriva lui Cezar*.“

⁹Festus vroia să le facă iudeilor pe plac. De aceea, i-a spus lui Pavel: „Vrei să mergem la Ierusalim și să fii judecat înaintea mea, acolo, referitor la aceste acuzații?“

¹⁰Pavel a răspuns: „Mă aflu acum înaintea scaunului de judecată al lui Cezar. Aici se cuvine să fiu judecat. După cum bine știi, nu le-am făcut nimic rău iudeilor. ¹¹Dacă sunt vinovat de ceva rău, dacă am făcut ceva ca să merit moartea, eu nu mă feresc de moarte. Dar dacă nici una din aceste acuzații pe care le aduc acești oameni împotriva mea nu este adevărată, atunci nimeni nu mă poate da pe mâna lor. Vreau ca Cezar să judece cazul meu.“

believing in Christ Jesus. ²⁵But Felix became afraid when Paul spoke about things like doing right, self-control, and the judgment that will come in the future. He said, “Go away now. When I have more time, I will call for you.” ²⁶But Felix had another reason for talking with Paul. He hoped Paul would pay him a bribe, so he sent for Paul often and talked with him.

²⁷But after two years, Porcius Festus became governor. So Felix was no longer governor. But he left Paul in prison to please the Jews.

Paul Asks to See Caesar

25 ¹Festus became governor, and three days later he went from Caesarea to Jerusalem. ²The leading priests and the important Jewish leaders made charges against Paul before Festus. ³They asked Festus to do them a favor. They wanted him to send Paul back to Jerusalem because they had a plan to kill Paul on the way. ⁴But Festus answered, “No, Paul will be kept in Caesarea. I will be going there soon myself, ⁵and your leaders can go with me. If this man has really done anything wrong, they can accuse him there.”

⁶Festus stayed in Jerusalem another eight or ten days and then went back to Caesarea. The next day Festus told the soldiers to bring Paul before him. Festus was seated on the judgment seat. ⁷Paul came into the room, and the Jews who had come from Jerusalem stood around him. They made many serious charges against him, but they could not prove anything. ⁸Paul defended himself, saying, “I have done nothing wrong against the Jewish law, against the Temple,* or against Caesar.*”

⁹But Festus wanted to please the Jews. So he asked Paul, “Do you want to go to Jerusalem for me to judge you there on these charges?”

¹⁰Paul said, “I am standing at Caesar’s judgment seat now. This is where I should be judged. I have done nothing wrong to the Jews, and you know it. ¹¹If I have done something wrong, and the law says I must die, then I agree that I should die. I don’t ask to be saved from death. But if these charges are not true, then no one can hand me over to these people. No, I want Caesar to hear my case!”

¹²Festus s-a consultat cu consilierii săi, apoi a spus: „Vrei ca Cezar să judece cazul tău, la Cezar te vei duce!”

Agripa vine la Cezareea

¹³După câteva zile, regele Agripa* și Berenice*, au sosit la Cezareea pentru a-l saluta pe Festus. ¹⁴După ce au stat acolo câteva zile, Festus a vorbit regelui despre cazul lui Pavel. El a spus: „Felix a lăsat închis un bărbat. ¹⁵Când am fost în Ierusalim, preoții cei mai importanți și conducătorii iudeilor și-au prezentat acuzațiile pe care i le aduc și au cerut ca el să fie condamnat la moarte. ¹⁶Le-am răspuns că nu este obiceiul romanilor să dea un acuzat pe mâna nimănui până când acesta nu a stat față în față cu cei care-l acuză și până nu a avut posibilitatea să se apere. ¹⁷Așa că, atunci când au venit aici cu mine, fără întârziere, chiar în ziua următoare, mi-am luat locul în sala de judecată și am poruncit să fie adus acest om. ¹⁸Când cei care îl acuzau au început să-și prezinte acuzațiile, ei nu au vorbit de faptele rele la care mă așteptam eu. ¹⁹Ei discutau cu acest om despre religia lor și despre un anume Isus care a murit, deși Pavel pretinde că e viu. ²⁰Nu aveam nici o idee ce hotărâre să iau în această problemă. Așa că l-am întrebat pe Pavel dacă vrea să meargă la Ierusalim și să fie judecat acolo pentru aceste chestiuni. ²¹Pavel a cerut să rămână în Cezareea și să aștepte hotărârea împăratului, iar eu am poruncit să rămână în închisoare până îl voi putea trimite la Cezar*.”

²²Atunci Agripa i-a zis lui Festus: „Aș vrea să-l aud eu însumi pe acest om.” „Îl vei auzi mâine”, a spus Festus.

²³Așa că a doua zi Agripa și Berenice au venit cu mare pompă și au intrat în sala de judecată, împreună cu comandanții și cei mai importanți oameni ai cetății. La porunca lui Festus, Pavel a fost adus în sală. ²⁴Atunci Festus a spus: „Împărate Agripa și voi toți cei care sunteți prezenți alături de noi, uitați-vă la acest om! Toți iudeii, atât din Ierusalim, cât și de aici, mi-au cerut cu insistență, prin strigăte, ca el să fie omorât. ²⁵Dar am constatat că nu a făcut nimic pasibil de moarte. El a cerut să fie judecat de împărat. De aceea am hotărât să-l trimit la Roma. ²⁶Dar nu am nimic clar a-i scrie împăratului despre el. De aceea l-am adus înaintea voastră, în special a ta, rege Agripa,

¹²Festus talked about this with his advisors. Then he said, “You have asked to see Caesar, so you will go to Caesar!”

Festus Asks King Agrippa About Paul

¹³A few days later King Agrippa* and Bernice* came to Caesarea to visit Festus. ¹⁴They stayed there many days, and Festus told the king about Paul’s case. Festus said, “There is a man that Felix left in prison. ¹⁵When I went to Jerusalem, the leading priests and the older Jewish leaders there made charges against him. They wanted me to order his death. ¹⁶But I told them, ‘When a man is accused of doing something wrong, Romans don’t hand him over for others to judge. First, he must face the people accusing him. And he must be allowed to defend himself against their charges.’

¹⁷“So when these Jews came here for the trial, I did not waste time. The next day I sat on the judgment seat and ordered Paul to be brought in. ¹⁸The Jews stood up and accused him. But they did not accuse him of the kind of crimes I thought they would. ¹⁹Their charges were all about their own religion and about a man named Jesus. Jesus died, but Paul said that he is still alive. ²⁰I did not have any idea about how to judge these issues. So I asked Paul, ‘Do you want to go to Jerusalem and be judged there?’ ²¹But Paul asked to be kept in Caesarea. He wants a decision from the emperor.* So I ordered that he be held until I could send him to Caesar in Rome.”

²²Agrippa said to Festus, “I would like to hear this man too.”

Festus said, “Tomorrow you can hear him.”

²³The next day Agrippa and Bernice came to the meeting with great show, acting like very important people. They entered the room with military leaders and important men of the city. Festus ordered the soldiers to bring Paul in.

²⁴Festus said, “King Agrippa and all of you gathered here with us, you see this man. All the Jewish people, here and in Jerusalem, have complained to me about him. When they complain about him, they shout that he should be killed. ²⁵When I judged him, I did not find him guilty of any crime worthy of death. But he asked to be judged by Caesar,* so I decided to send him to Rome. ²⁶However, I don’t really know what to tell Caesar that this man has done wrong. So I have brought him before all of you—especially

pentru ca, după ce îl veți cerceta, să pot găsi ceva să scriu. ²⁷Mi se pare fără sens să trimis împăratului un deținut, fără a-i arăta de ce este acuzat.“

Pavel înaintea regelui Agripa

26 ¹Agripa i-a spus lui Pavel: „Ți se îngăduie să vorbești pentru a te apăra!“ Pavel și-a ridicat mâna și și-a început apărarea. ²„Rege Agripa, mă socotesc fericit să mă apăr astăzi înaintea ta de acuzațiile pe care mi le aduc iudeii. ³Și aceasta cu atât mai mult cu cât tu cunoști toate obiceiurile iudeilor și controversele lor. De aceea, te rog să ai răbdare să mă ascuți. ⁴Toți iudeii știu cum mi-am trăit viața, de la început, de când eram în țara mea și de asemenea, în Ierusalim. ⁵Ei mă cunosc de mult timp și dacă vor vrea, vor putea mărturisi că am trăit așa cum cerea cea mai severă dintre sectele religiei noastre: am fost fariseu. ⁶Astăzi sunt judecat pentru că sper să se îplinească promisiunea pe care Dumnezeu a făcut-o strămoșilor noștri. ⁷Aceasta este promisiunea a cărei împlinire o așteaptă cele douăsprezece triburi ale poporului nostru. De aceea ei Îi slujesc lui Dumnezeu fără oprire, zi și noapte. Rege, din cauza acestei speranțe pe care o am mă acuză iudeii. ⁸De ce nu vă vine să credeți că Dumnezeu îi învie pe cei morți?

⁹Cât despre mine, eu am crezut că trebuia să fac tot ce îmi stă în putință împotriva Numelui lui Isus din Nazaret. ¹⁰Și așa am și făcut în Ierusalim. Am primit aprobarea de la preoții cei mai importanți și am aruncat în închisoare pe mulți dintre sfinții lui Dumnezeu, iar când aceștia erau omorâți, eu am fost de acord cu omorârea lor. ¹¹Deseori i-am pedepsit în toate sinagogile* și am încercat să-i fac să spună lucruri rele împotriva lui Dumnezeu. Furia mea împotriva lor era atât de mare, încât m-am dus chiar și în alte cetăți pentru a-i persecuta.

Pavel povestește cum L-a văzut pe Isus

¹²Odată, în timpul unei astfel de călătorii, mergeam la Damasc având permisiunea și autoritatea de la preoții cei mai importanți. ¹³Pe la amiază, mă aflam pe drum. Și atunci, rege, din cer a venit o lumină mai strălucitoare decât soarele și ne-a înconjurat pe mine și pe cei ce călătoreau cu mine. ¹⁴Am căzut cu toții la pământ. Atunci am

you, King Agrippa. I hope that you can question him and give me something to write to Caesar. ²⁷I think it is foolish to send a prisoner to Caesar without making some charges against him.”

Paul Before King Agrippa

26 ¹Agrippa* said to Paul, “You may now speak to defend yourself.” Paul raised his hand to get their attention and began to speak. ²He said, “King Agrippa, I will answer all the charges that the Jews make against me. I think it is a blessing that I can stand here before you today and do this. ³I am very happy to talk to you, because you know so much about all the Jewish customs and the things the Jews argue about. Please listen to me patiently.

⁴“All the Jews know about my whole life. They know the way I lived from the beginning in my own country and later in Jerusalem. ⁵These Jews have known me for a long time. If they want to, they can tell you that I was a good Pharisee.* And the Pharisees obey the laws of the Jewish religion more carefully than any other group. ⁶Now I am on trial because I hope for the promise that God made to our fathers.* ⁷This is the promise that all the twelve tribes of our people hope to receive. For this hope the Jews serve God day and night. My king, the Jews have accused me because I hope for this same promise. ⁸Why do you people think it is impossible for God to raise people from death?

⁹“In the past, I too thought I should do everything I could against Jesus from Nazareth. ¹⁰And that’s what I did, first in Jerusalem. The leading priests gave me the authority to put many of God’s people in jail. And when they were being killed, I agreed that it was a good thing. ¹¹I visited all the synagogues* and punished them, trying to make them curse¹ Jesus. My anger against these people was so strong that I went to other cities to find them and punish them.

Paul Tells About Seeing Jesus

¹²“One time the leading priests gave me permission and the authority to go to the city of Damascus. ¹³On the way there, at noon, I saw a light from heaven, brighter than the sun. It shined all around me and those traveling with me. ¹⁴We all fell to the ground. Then I heard a voice talking

¹ 26:11 *curse* Literally, “blaspheme,” the same as saying they did not believe in Jesus.

auzit o voce spunându-mi în limba aramăi-că: «Saule, Saule, de ce Mă persecuți? Dacă Mă ataci, doar tu vei avea de suferit.»¹⁵Atunci eu am întreat: «Cine ești Tu, Doamne?» Iar Domnul mi-a răspuns: «Sunt Isus, pe care tu Îl persecuți. ¹⁶Dar acum ridică-te în picioare! Iată de ce am apărut înaintea ta: te-am ales să fii slujitorul Meu și martorul Meu, pentru ca să vorbești oamenilor despre ce ai văzut și despre ce îți voi arăta. ¹⁷Te trimit la poporul tău și la neevrei, dar nu-i voi lăsa nici pe unii, nici pe alții să-ți facă rău. ¹⁸Tu le vei deschide ochii, îi vei întoarce de la întuneric la lumină și de sub puterea lui Satan, la Dumnezeu. Astfel ei vor putea fi iertați de păcatele lor și primiți alături de cei ce au crezut în Mine și au fost sfințiți.»

Pavel vorbește despre lucrarea sa

¹⁹Și astfel, rege Agripa, eu nu am refuzat să ascult de viziunea* care a venit din ceruri. ²⁰Am vorbit, mai întâi, oamenilor din Damasc, apoi celor din Ierusalim și din tot ținutul Iudeii. Pe urmă, le-am vorbit neevreilor, spunându-le să-și schimbe atitudinea inimii, să se întoarcă la Dumnezeu și să dovedească prin fapte că această schimbare a avut loc. ²¹Acesta este motivul pentru care iudeii m-au arestat când mă aflam în Templu* și au încercat să mă omoare. ²²Însă Dumnezeu m-a ajutat până în ziua de azi. Cu ajutorul Lui stau astăzi aici și spun atât celor neînsemnați, cât și celor importanți, despre lucrurile pe care le-am văzut. Dar nu spun nimic nou. Spun lucruri despre care Moise și profeții* au spus că se vor întâmpla: ²³că Cristosul* trebuie să sufere și că, fiind primul care va învia dintre cei morți, va aduce lumină evreilor și neevreilor.“

Pavel încearcă să-l convingă pe Agripa

²⁴În timp ce Pavel spunea aceste lucruri pentru a se apăra, Festus a strigat tare: „Ești nebun, Pavele! Ai învățat prea mult și ai înnebunit.“

²⁵„Nu sunt nebun, prealesule Festus“, a răspuns Pavel. „Lucrurile pe care le spun sunt pline de sens și de adevăr. ²⁶Regele știe prea bine aceste lucruri și lui pot să-i vorbesc deschis. Sunt sigur că el nu este în necunoștință de cauză cu privire la vreunul din aceste lucruri, pentru că ele s-au întâmplat în văzul tuturor. ²⁷Rege Agripa, crezi

to me in Aramaic.* The voice said, ‘Saul, Saul, why are you persecuting* me? You are only hurting yourself by fighting me.’

¹⁵‘I said, ‘Who are you, Lord?’

“The Lord said, ‘I am Jesus. I am the one you are persecuting. ¹⁶Stand up! I have chosen you to be my servant. You will tell people about me—what you have seen today and what I will show you. This is why I have come to you. ¹⁷I will not let your people hurt you, and I will keep you safe from the non-Jewish people too. I am sending you to these people. ¹⁸You will make them able to understand the truth. They will turn away from darkness to the light. They will turn away from the power of Satan, and they will turn to God. Then their sins can be forgiven, and they can be given a place among God’s people—those who have been made holy* by believing in me.’”

Paul Tells About His Work

¹⁹Paul continued speaking: “King Agrippa,* after I had this vision* from heaven, I obeyed it. ²⁰I began telling people to change their hearts and lives and turn back to God. And I told them to do what would show that they had really changed. I went first to people in Damascus. Then I went to Jerusalem and to every part of Judea and told the people there. I also went to the non-Jewish people.

²¹“This is why the Jews grabbed me and were trying to kill me at the Temple.* ²²But God helped me, and he is still helping me today. With God’s help I am standing here today and telling all people what I have seen. But I am saying nothing new. I am saying only what Moses* and the prophets* said would happen. ²³They said that the Christ* would die and be the first to rise from death. They said that he would bring the light of God’s saving truth¹ to the Jewish people and to the non-Jewish people.”

Paul Tries to Persuade Agrippa

²⁴While Paul was still defending himself, Festus shouted, “Paul, you are out of your mind! Too much study has made you crazy.”

²⁵Paul said, “Most Honorable Festus, I am not crazy. What I am saying is true. It all makes perfect sense. ²⁶King Agrippa* knows about all this, and I can speak freely to him. I know that he has heard about these things, because they happened where everyone could see them. ²⁷King Agrippa,

¹26:23 bring... truth Literally, “proclaim light.”

că ceea ce au scris profeții* este adevărat? Știu că da!”

²⁸Atunci Agripa i-a spus lui Pavel: „Crezi că mă poți convinge atât de repede să devin creștin?”

²⁹Pavel a răspuns: „Mă rog lui Dumnezeu ca, mai devreme sau mai târziu, nu numai tu, ci toți cei ce mă ascultă azi să fie mântuiți și să fie ca mine, însă fără aceste lanțuri.”

³⁰Atunci regele, guvernatorul, Berenice și toți cei ce stăteau împreună cu ei s-au ridicat. ³¹După ce au ieșit din sală, ei vorbeau între ei și spuneau: „Omul acesta nu a făcut nimic ca să fie pasibil de moarte sau de închisoare.” ³²Agripa i-a spus lui Festus: „Acest om ar fi putut să fie eliberat, dacă nu ar fi cerut să fie judecat de Cezar*.”

Plecarea lui Pavel la Roma

27¹S-a hotărât să mergem cu corabia în Italia. Pavel și alți câțiva deținuți au fost dați în grija unui centurion din regimentul împăratului. Numele acestuia era Iuliu. ²Ne-am urcat în corabie la Adramit și am plecat. Corabia urma să treacă prin mai multe porturi de pe coasta Asiei. Cu noi era și Aristarh, un macedonean din Tesalonic. ³A doua zi am ajuns în Sidon. Iuliu s-a purtat frumos cu Pavel. El i-a dat voie să-și viziteze prietenii, iar aceștia s-au îngrijit de el. ⁴Apoi am plecat din Sidon și, pentru că vântul ne era potrivnic, am trecut pe lângă coasta de sud a insulei Cipru. ⁵Am traversat marea lângă Cilicia și Pamfilia și am ajuns la Mira, în Licia. ⁶Acolo centurionul a găsit o corabie din Alexandria, care pleca spre Italia și ne-a urcat și pe noi la bordul ei.

⁷Timp de câteva zile, corabia a mers încet și cu greu am ajuns la Cnid. Dar vântul nu ne-a permis să mergem în direcția aceea. Așa că am navigat la adăpostul insulei Creta, pe lângă cetatea Salmona. ⁸Am înaintat cu greu pe lângă coasta insulei Creta și am ajuns la un loc numit „Porturi bune”, în apropierea cetății Lasea.

⁹Eram deja în mare întârziere. Era periculos să înaintăm cu corabia pentru că tocmai trecuse vremea Postului¹. Așa că Pavel i-a prevenit: ¹⁰„Oameni buni, văd că această călătorie ne va aduce multe neazuri. Nu

do you believe what the prophets* wrote? I know you believe!”

²⁸King Agrippa said to Paul, “Do you think you can persuade me to become a Christian so easily?”

²⁹Paul said, “It is not important if it is easy or if it is hard. I pray to God that not only you but that everyone listening to me today could be saved and be like me—except for these chains I have!”

³⁰King Agrippa, Governor Festus, Bernice,* and all the people sitting with them stood up ³¹and left the room. They were talking to each other. They said, “This man has done nothing worthy of being put to death or even put in jail.” ³²And Agrippa said to Festus, “We could let him go free, but he has asked to see Caesar.*”

Paul Sails for Rome

27¹It was decided that we would sail for Italy. An army officer* named Julius, who served in the emperor’s* special army, was put in charge of guarding Paul and some other prisoners on the trip. ²We got on a ship from the city of Adramyttium that was ready to sail to different places in Asia.* Aristarchus, a man from Thessalonica in Macedonia,* went with us.

³The next day we came to the city of Sidon. Julius was very good to Paul and gave him freedom to go visit his friends there, who gave him whatever he needed. ⁴We left that city and sailed close to the island of Cyprus because the wind was blowing against us. ⁵We went across the sea by Cilicia and Pamphylia. Then we came to the city of Myra in Lycia. ⁶There the army officer found a ship from the city of Alexandria that was going to Italy. So he put us on it.

⁷We sailed slowly for many days. It was hard for us to reach the city of Cnidus because the wind was blowing against us. We could not go any farther that way, so we sailed by the south side of the island of Crete near Salmone. ⁸We sailed along the coast, but the sailing was hard. Then we came to a place called Safe Harbors, near the city of Lasea.

⁹We had lost much time, and it was now dangerous to sail, because it was already after the Jewish day of fasting.¹ So Paul warned them, ¹⁰“Men, I can see that there will be a lot of trouble on this trip. The ship and everything in it

¹27:9 *Vremea Postului* Postul ispășirii, o sărbătoare evreiască; avea loc toamna; era o vreme nefavorabilă pentru călătoriile pe mare.

¹27:9 *day of fasting* The Day of Atonement, an important Jewish holy day in the fall of the year. This was the time of year that bad storms happened on the sea.

numai că încărcătura și corabia vor fi distruse, dar, mai mult, s-ar putea să ne pierdem și viața.“¹¹ Căpitanul și proprietarul corabiei nu erau de acord cu cele spuse de Pavel, iar centurionul i-a crezut pe ei, și nu pe Pavel.¹² Portul unde ne opriserăm nu era potrivit pentru a petrece toată iarna acolo. De aceea, majoritatea oamenilor a hotărât să plecăm de acolo, sperând că vom putea ajunge la Fenix, unde să și rămânem peste iarnă. Fenix era un port din Creta, care dădea atât spre nord-vest, cât și spre sud-vest.

Furtuna

¹³Apoi a început să bată un vânt ușor din spre sud și cei din echipajul corabiei au crezut că era vântul de care aveau nevoie. Așa că au ridicat ancora și au mers de-a lungul coastei insulei Creta.¹⁴ Dar nu după mult timp, dinspre insulă a venit un vânt puternic, ca un uragan, vânt numit Euroclydon¹. Corabia a fost prinsă de furtună.¹⁵ Ea nu putea merge împotriva vântului, așa că i-am dat drumul și ne-am lăsat în voia lui.¹⁶ Am trecut adăpostiți de o mică insulă pe nume Clauda și atunci am reușit cu greu să prindem barca de salvare.¹⁷ După ce au tras sus barca de salvare, marinarii au legat corabia de jur împrejur cu frânghiile pentru a o susține. Ei s-au temut să nu lovească bancurile de nisip de la Sirta. De aceea au lăsat pânzele jos și s-au lăsat duși de vânt.¹⁸ A doua zi, furtuna era și mai puternică, așa că cei de pe corabie au început să arunce încărcătura în mare.¹⁹ Iar în ziua a treia, ei au aruncat cu propriile lor mâini echipamentul de pe corabie.²⁰ Multe zile nu s-au văzut pe cer nici soarele, nici stelele. Furtuna a fost foarte puternică, încât pierdusem orice speranță de scăpare.

²¹Mult timp nimeni nu a mâncat nimic. Atunci Pavel s-a ridicat în picioare în mijlocul lor și a spus: „Oameni buni, ar fi trebuit să-mi ascultați sfatul și să nu plecați din Creta. Nici una din toate aceste stricăciuni și pagube nu s-ar fi întâmplat.“²² Dar vă îndemn acum să nu vă pierdeți curajul, căci nici unul dintre voi nu va pieri. Doar corabia aceasta va fi distrusă.²³ Noaptea trecută a venit la mine un înger al lui Dumnezeu. El este Dumnezeul căruia Îi aparțin și căruia Îi slujesc.²⁴ Și îngerul mi-a spus: «Nu te

¹27.14 *Euroclydon* vânt de la nord-est.

will be lost. Our lives may even be lost!”¹¹ But the captain and the owner of the ship did not agree with Paul. So the army officer accepted what they said instead of believing Paul.¹² Also, that harbor was not a good place for the ship to stay for the winter, so most of the men decided that we should leave there. They hoped we could reach Phoenix, where the ship could stay for the winter. (Phoenix was a city on the island of Crete. It had a harbor that faced southwest and northwest.)

The Storm

¹³Then a good wind began to blow from the south. The men on the ship thought, “This is the wind we wanted, and now we have it!” So they pulled up the anchor. We sailed very close to the island of Crete.¹⁴ But then a very strong wind called the “Northeaster” came from across the island.¹⁵ This wind took the ship and carried it away. The ship could not sail against the wind, so we stopped trying and let the wind blow us.

¹⁶We went below a small island named Cauda. With the island protecting us from the wind, we were able to bring in the lifeboat, but it was very hard to do.¹⁷ After the men took the lifeboat in, they tied ropes around the ship to hold it together. The men were afraid that the ship would hit the sandbanks of Syrtis.* So they lowered the sail and let the wind carry the ship.

¹⁸The next day the storm was blowing us so hard that the men threw some things out of the ship.¹⁹ A day later they threw out the ship’s equipment.²⁰ For many days we could not see the sun or the stars. The storm was very bad. We lost all hope of staying alive—we thought we would die.

²¹The men did not eat for a long time. Then one day Paul stood up before them and said, “Men, I told you not to leave Crete. You should have listened to me. Then you would not have all this trouble and loss.²² But now I tell you to be happy. None of you will die, but the ship will be lost.²³ Last night an angel came to me from God—the God I worship and belong to.²⁴ The angel said, ‘Paul, don’t be afraid! You must stand before Caesar.* And God has given you this promise: He will save the lives of all those sailing

¹27:18 *threw some things ... ship*. The men did this to make the ship lighter so that it would not sink easily.

teme, Pavel! Tu trebuie să ajungi înaintea lui Cezar*. Și, pentru tine, Dumnezeu va salva viața tuturor celor ce călătoresc pe mare împreună cu tine.»²⁵Așa că păstrați-vă curajul, oameni buni! Eu am încredere în Dumnezeu că se va întâmpla așa cum mi s-a spus.²⁶Dar trebuie să fim aruncați pe vreo insulă.“

²⁷În cea de-a paisprezecea noapte de la plecarea noastră eram duși de vânt pe Marea Adriatică. Pe la miezul nopții, marinarii au simțit că ne apropiem de pământ.²⁸Ei au măsurat adâncimea apei și au văzut că era de treizeci și șapte de metri. Puțin mai târziu, ei au măsurat din nou și au văzut că apa era cam de douăzeci și opt de metri.²⁹Marinarii se temeau să nu se lovească de stânci. Așa că au aruncat patru ancore în partea din spate a corabiei și s-au rugat să se facă ziuă cât mai curând.³⁰Marinarii au vrut să fugă de pe corabie. Ei s-au prefăcut că vor să arunce ancore și din partea din față a corabiei și au lăsat la apă barca de salvare.³¹Dar Pavel le-a spus centurionului și soldaților: „Dacă acești oameni nu rămân în corabie, voi nu veți putea fi salvați.“³²Atunci soldații au tăiat frânghiile bărcii de salvare și au lăsat-o să cadă.

³³Puțin înainte de a se lumina de ziuă, Pavel i-a îndemnat pe toți să mănânce câte ceva: „Timp de paisprezece zile ați așteptat înfometăți și nu ați mâncat nimic.³⁴Așa că vă rog acum să mâncați. Căci aveți nevoie de hrană pentru a supraviețui. Nu veți păți nimic, nici măcar un fir de păr nu vi se va pierde.“³⁵După ce a spus aceste cuvinte, Pavel a luat niște pâine și în fața tuturor l-a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea. Apoi a rupt-o în mai multe bucăți și a început să mănânce.³⁶Cu toții au prins curaj și au început și ei să mănânce.³⁷Pe corabie eram în total două sute șaptezeci și șase de oameni.³⁸După ce au mâncat cât au putut, oamenii au aruncat grâul în mare pentru a face corabia mai ușoară.

Corabia este distrusă

³⁹Când s-a luminat de ziuă, marinarii au văzut pământul, dar nu recunoșteau locul. Ei au văzut un golf cu plajă și au hotărât să împingă corabia spre țărm, dacă va fi posibil.⁴⁰Marinarii au slăbit ancorele și le-au lăsat să cadă în mare. Tot atunci au tăiat funiile care țineau cârmele. Apoi au ridicat pânza din față spre vânt și s-au îndreptat

with you.’²⁵So men, there is nothing to worry about. I trust God, and I am sure everything will happen just as his angel told me.²⁶But we will crash on an island.”

²⁷On the fourteenth night we were floating around in the Adriatic Sea.* The sailors thought we were close to land.²⁸They threw a rope into the water with a weight on the end of it. They found that the water was 120 feet deep. They went a little farther and threw the rope in again. It was 90 feet deep.²⁹The sailors were afraid that we would hit the rocks, so they threw four anchors into the water. Then they prayed for daylight to come.³⁰Some of the sailors wanted to leave the ship, and they lowered the lifeboat to the water. They wanted the other men to think that they were throwing more anchors from the front of the ship.³¹But Paul told the army officer* and the other soldiers, “If these men do not stay in the ship, you will lose all hope of survival.”³²So the soldiers cut the ropes and let the lifeboat fall into the water.

³³Just before dawn Paul began persuading all the people to eat something. He said, “For the past two weeks you have been waiting and watching. You have not eaten for 14 days.³⁴Now I beg you to eat something. You need it to stay alive. None of you will lose even one hair off your heads.”³⁵After he said this, Paul took some bread and thanked God for it before all of them. He broke off a piece and began eating.³⁶All the men felt better and started eating too.³⁷(There were 276 people on the ship.)³⁸We ate all we wanted. Then we began making the ship lighter by throwing the grain into the sea.

The Ship Is Destroyed

³⁹When daylight came, the sailors saw land, but they did not know what land it was. They saw a bay with a beach and wanted to sail the ship to the beach if they could.⁴⁰So they cut the ropes to the anchors and left the anchors in the sea. At the same time, they untied the ropes that were holding the rudders. Then they raised the front

spre țarm. ⁴¹Dar corabia s-a lovit de un banc de nisip și s-a oprit. Partea din față a corabiei s-a blocat acolo și nu a mai putut fi mișcată. Apoi partea din spate a fost sfărâmată în bucăți de forța valurilor.

⁴²Atunci soldații s-au hotărât să-i omoare pe deținuți, pentru ca să nu înnoate vreunul și să scape. ⁴³Dar centurionul nu vroia ca Pavel să fie omorât și nu i-a lăsat pe soldați să facă ce își propuseseră. El a dat ordin ca cei ce știau să înnoate să sară în apă primii și să ajungă la țarm. ⁴⁴Ceilalți oameni au folosit scânduri sau bucăți de corabie. Astfel toată lumea a ajuns cu bine la mal.

Trei luni în insula Malta

28 ¹După ce am ajuns în siguranță, am aflat că numele insulei era Malta. ²Locuitorii de acolo au fost neobișnuit de prietenoși cu noi. Pentru că începuse să plouă și se făcuse frig, ei au făcut pentru noi un foc și ne-au chemat pe toți. ³Pavel a strâns o grămadă de ramuri uscate și le pune pe foc. Atunci o viperă a ieșit din cauza căldurii și s-a prins de mâna lui. ⁴Când locuitorii insulei au văzut șarpele atârând de mâna lui Pavel și-au spus: „Cu siguranță omul acesta este un ucigaș. El nu a murit în mare, dar Dreptatea nu vrea ca el să trăiască.” ⁵Dar Pavel a scuturat vipera de pe mână și a lăsat-o să cadă în foc. El nu era rănit deloc. ⁶Oamenii se așteptau ca el să se umfle sau să cadă mort la pământ. Ei au așteptat mai mult timp și când au văzut că nu i s-a întâmplat nimic rău, s-au răzgândit și au spus că Pavel era un zeu.

⁷Locul unde se aflau ei era în apropierea unor terenuri care aparțineau celui mai important om de pe insulă. Numele acestuia era Publius. El ne-a primit în casa lui, unde am stat trei zile, și s-a purtat foarte bine cu noi. ⁸Tatăl lui Publius se afla în pat. El era foarte bolnav, având febră și dizenterie. Pavel s-a dus să-l vadă. El s-a rugat, apoi și-a pus mâinile peste el și l-a vindecat. ⁹După ce s-a întâmplat acest lucru, toți ceilalți oameni de pe insulă, care erau bolnavi, au venit la Pavel, iar el i-a vindecat. ¹⁰Băștinașii ne-au acordat multă cinste și ne-au tratat cu generozitate, iar la plecarea ne-au dat lucruri de care urma să avem nevoie.

sail into the wind and sailed toward the beach. ⁴¹But the ship hit a sandbank. The front of the ship stuck there and could not move. Then the big waves began to break the back of the ship to pieces.

⁴²The soldiers decided to kill the prisoners so that none of the prisoners could swim away and escape. ⁴³But Julius the army officer* wanted to let Paul live. So he did not allow the soldiers to kill the prisoners. He told the people who could swim to jump into the water and swim to land. ⁴⁴The others used wooden boards or pieces of the ship. And this is how all the people went safely to land.

Paul on the Island of Malta

28 ¹When we were safe on land, we learned that the island was called Malta. ²The people who lived there were very good to us. It was raining and very cold, so they built a fire and welcomed all of us. ³Paul gathered a pile of sticks for the fire. He was putting the sticks on the fire, and a poisonous snake came out because of the heat and bit him on the hand. ⁴When the people living on the island saw the snake hanging from his hand, they said, “This man must be a murderer! He did not die in the sea, but Justice¹ does not want him to live.”

⁵But Paul shook the snake off into the fire and was not hurt. ⁶The people thought he would swell up or fall down dead. They waited and watched him for a long time, but nothing bad happened to him. So they changed their opinion. They said, “He is a god!”

⁷There were some fields around that same area. They were owned by a man named Publius, the most important leader on the island. He welcomed us into his home and was very good to us. We stayed in his house for three days. ⁸Publius’ father was very sick. He had a fever and dysentery,* but Paul went to him and prayed for him. He laid his hands on² the man and healed him. ⁹After this happened, all the other sick people on the island came to Paul, and he healed them too.

¹⁰⁻¹¹The people on the island gave us many honors. We stayed there three months. When we were ready to leave, the people gave us the things we needed.

¹28:4 *Justice* The people thought there was a goddess named Justice who would punish bad people. ²28:8 *laid his hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give this man healing.

Sosirea la Roma

¹¹Am stat pe insulă timp de trei luni, apoi am plecat cu o corabie din Alexandria care rămăsese acolo peste iarnă. Corabia purta semnul Dioscurilor¹. ¹²Am ajuns în Siracuza și am rămas acolo trei zile. ¹³De acolo am navigat mai departe, în jurul coastei și am ajuns la Regium. O zi mai târziu, vântul a început să bată dinspre sud și după încă o zi am ajuns la Puzole. ¹⁴Acolo am găsit câțiva frați. Ei ne-au rugat să rămânem cu ei șapte zile. Și așa am ajuns la Roma. ¹⁵Frații din Roma au auzit despre noi și că urma să venim și au venit până la „Forul lui Apius” și până la „Trei Taverne” pentru a ne întâmpina. Când i-a văzut, Pavel I-a mulțumit lui Dumnezeu și s-a simțit încurajat.

Pavel în Roma

¹⁶Când am intrat în Roma, lui Pavel i s-a dat voie să locuiască singur; doar un soldat îl păzea.

¹⁷După trei zile, Pavel i-a chemat laolaltă pe conducătorii iudeilor. Când s-au strâns cu toții, Pavel le-a spus: „Fraților, eu nu am făcut nimic rău împotriva poporului nostru sau împotriva obiceiurilor strămoșilor noștri. Cu toate acestea, când am fost în Ierusalim, am fost dat prizonier în mâinile romanilor. ¹⁸Romanii mi-au pus multe întrebări, dar nu m-au găsit vinovat de nici un lucru pentru care să merit pedeapsa cu moartea, așa că au vrut să-mi dea drumul. ¹⁹Dar iudeii s-au opus, așa că a trebuit să cer să fiu trimis lui Cezar*, cu toate că nu am nici o acuzație de adus poporului meu. ²⁰Acesta este motivul pentru care am cerut să mă întâlnesc și să vorbesc cu voi. Sunt legat în aceste lanțuri din pricina speranței poporului Israel.”

²¹Conducătorii iudei i-au spus lui Pavel: „Nu am primit nici o scrisoare din Iudeea despre tine și nici unul dintre frații care au venit de acolo nu a adus nici un fel de informații și nici nu ne-a spus nimic rău despre tine. ²²Dar am vrea să auzim chiar de la tine care sunt părerile tale, pentru că știm că peste tot se vorbește împotriva acestei secte.”

²³Așa că Pavel și conducătorii iudei au stabilit o zi în care să se întâlnească din nou. O mare mulțime de iudei au venit atunci în casa unde locuia Pavel. Pavel a vorbit de dimineață până seara, explicându-le despre

¹28:11 *Dioscuri* sau zeii gemeni: fiii lui Zeus.

Paul Goes to Rome

We got on a ship from Alexandria that had stayed on the island of Malta during the winter. On the front of the ship was the sign for the twin gods.¹ ¹²We stopped at the city of Syracuse. We stayed there three days and then left. ¹³We came to the city of Rhegium. The next day a wind began to blow from the southwest, so we were able to leave. A day later we came to the city of Puteoli. ¹⁴We found some brothers and sisters there, who asked us to stay with them a week. Finally, we came to Rome. ¹⁵The believers in Rome heard about us and came out to meet us at the Market of Appius² and at the Three Inns.³ When Paul saw these believers, he thanked God and felt encouraged.

Paul in Rome

¹⁶When we came to Rome, Paul was allowed to live alone. But a soldier stayed with him to guard him.

¹⁷Three days later Paul sent for some of the most important Jews. When they came together, he said, “My brothers, I have done nothing against our people or against the customs of our fathers.* But I was arrested in Jerusalem and handed over to the Romans. ¹⁸They asked me many questions, but they could not find any reason why I should be put to death. So they wanted to let me go free. ¹⁹But the Jews there did not want that. So I had to ask to come to Rome to have my trial before Caesar.* That doesn’t mean I am accusing my people of doing anything wrong. ²⁰That is why I wanted to see you and talk with you. I am bound with this chain because I believe in the hope of Israel.**”

²¹The Jews answered Paul, “We have received no letters from Judea about you. None of our Jewish brothers who have traveled from there brought news about you or told us anything bad about you. ²²We want to hear your ideas. We know that people everywhere are speaking against this new group.”

²³Paul and the Jews chose a day for a meeting. On that day many more of these Jews met with Paul at his house. He spoke to them all day long,

¹28:10–11 *twin gods* Statues of Castor and Pollux, Greek gods.

²28:15 *Market of Appius* A town about 43 miles (69km) from Rome.

³28:15 *Three Inns* A town about 30 miles (48km) from Rome.

Împărăția lui Dumnezeu. El a folosit Legea lui Moise și scrierile profeților pentru a-i convinge să creadă ceea ce le spunea despre Isus. ²⁴Unii dintre ei au crezut lucrurile pe care le-a spus Pavel, dar alții nu au crezut. ²⁵Ei se contraziceau între ei și se pregăteau să plece. Pavel le-a mai spus un singur lucru: „Duhul Sfânt* a vorbit bine, când a spus strămoșilor voștri, prin profetul* Isaia:

²⁶⁻²⁷«Du-te la poporul acesta și spune-le:

Veți auzi cu urechile voastre,
dar nu veți înțelege,
veți privi cu ochii voștri,
dar nu veți vedea.

Acest popor și-a împietrit inima.

Ei și-au astupat urechile
și și-au închis ochii,
ca nu cumva să vadă cu ochii lor,
să audă cu urechile lor,
să înțeleagă cu inimile lor,
să se întoarcă la Mine și să-i vindec.»

Isaia 6.9–10

²⁸Trebuie să știți că Dumnezeu a trimis mântuirea Sa neevreilor. Ei vor asculta!“ ^[29]/

³⁰Timp de doi ani, Pavel a locuit în casa pe care o închiriasse și i-a primit pe toți oamenii care au venit să-l viziteze. ³¹El a predicat despre Împărăția lui Dumnezeu și i-a învățat pe oameni despre Domnul Isus Cristos, cu multă îndrăzneală și fără nici o piedică.

explaining God’s kingdom to them. He used the law of Moses* and the writings of the prophets* to persuade them to believe in Jesus. ²⁴Some of the Jews believed what he said, but others did not believe. ²⁵They had an argument among themselves and were ready to leave. But Paul said one more thing to them: “The Holy Spirit* spoke the truth to your fathers through Isaiah the prophet. He said,

²⁶ ‘Go to this people and tell them:

You will listen and you will hear,
but you will not understand.
You will look and you will see,
but you will not understand what you see.

²⁷ Yes, the minds of these people are now closed.

They have ears, but they don’t listen.
They have eyes, but they refuse to see.

If their minds were not closed,
they might see with their eyes;
they might hear with their ears;
they might understand with their minds.

Then they might turn back to me
and be healed.’

Isaiah 6:9–10

²⁸“I want you Jews to know that God has sent his salvation to the non-Jewish people. They will listen!” ^[29]/

³⁰Paul stayed two full years in his own rented house. He welcomed all the people who came and visited him. ³¹He told them about God’s kingdom and taught them about the Lord Jesus Christ. He was very bold, and no one tried to stop him from speaking.

¹ 28.29 versetul 29 În unele manuscrise târzii este adăugat versetul 29: „După ce a spus aceste lucruri, iudeii au plecat certându-se între ei.”

¹ 28:29 Some late copies of Acts add verse 29: “After Paul said this, the Jews left, still having a big argument with each other.”

*Scrisoarea lui Pavel către***Romani**

1 ¹Pavel, sclav al lui Isus Cristos, chemat să fiu apostol* și ales să proclam Vestea Bună* a lui Dumnezeu, ²care a fost promisă de Dumnezeu prin profeții* Săi în Sfintele Scripturi*. ³Ea se referă la Fiul Său, Domnul nostru Isus Cristos. După natura Lui umană, Isus este urmașul lui David*, ⁴iar după Duhul sfințeniei¹, El a fost desemnat Fiul lui Dumnezeu cu putere, prin învierea Lui din morți. ⁵Prin El și pentru Numele Său am primit darul de a fi apostol și de a chema națiunile la ascultarea care vine din credință. ⁶Și voi sunteți între cei chemați să fie ai lui Isus Cristos.

⁷Vă scriu tuturor celor care sunteți în Roma și care sunteți iubiți de Dumnezeu și chemați să fiți sfinți*.

Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Cristos.

Rugăciune de mulțumire

⁸Pentru că se vorbește în toată lumea despre credința voastră, vreau mai întâi să-I mulțumesc Dumnezeului meu, prin Isus Cristos, pentru voi toți. ⁹Dumnezeu, pe care-L slujesc din toată inima prin proclamarea Veștii Bune despre Fiul Său, îmi este martor că vă amintesc întotdeauna în rugăciunile mele. ¹⁰Mă rog mereu ca, prin voia lui Dumnezeu, să reușesc, în sfârșit, să vin la voi. ¹¹Îmi doresc foarte mult să vă văd și să vă împărtășesc un dar spiritual care să ducă la întărirea voastră, ¹²adică să ne încurajăm unii pe alții prin credința noastră, eu prin a voastră, iar voi prin a mea. ¹³Fraților și surorilor, vreau să știți că am încercat de multe ori să vin la voi, dar până acum am fost împiedicat. Am dorit să vin la voi să vă

¹ 1.4 *Duhul sfințeniei* Duhul Sfânt sau Duhul lui Dumnezeu, Duhul lui Cristos sau Mângâietorul.

Romans

1 ¹Greetings from Paul, a servant of Christ Jesus.

God chose me to be an apostle* and gave me the work of telling his Good News.* ²God promised long ago through his prophets* in the Holy Scriptures* to give this Good News to his people. ³⁻⁴The Good News is about God's Son, Jesus Christ our Lord. As a human, he was born from the family of David,* but through the Holy Spirit¹ he was shown to be God's powerful Son when he was raised from death.

⁵Through Christ, God gave me the special work of an apostle—to lead people of all nations to believe and obey him. I do all this to honor Christ. ⁶You are some of those who have been chosen to belong to Jesus Christ.

⁷This letter is to all of you in Rome. God loves you and has chosen you to be his holy people.*

Grace* and peace to you from God our Father and from the Lord Jesus Christ.

A Prayer of Thanks

⁸First I want to say that I thank my God through Jesus Christ for all of you. I thank him because people everywhere in the world are talking about your great faith. ⁹⁻¹⁰Every time I pray, I always remember you. God knows this is true. He is the one I serve with all my heart by telling people the Good News* about his Son. I pray that I will be allowed to come to you. It will happen if God wants it. ¹¹I want very much to see you and give you some spiritual gift to make your faith stronger. ¹²I mean that I want us to help each other with the faith that we have. Your faith will help me, and my faith will help you.

¹³Brothers and sisters, I want you to know that I have planned many times to come to you, but something always happens to change my plans. I would like to see the same good result among you

¹ 1:3-4 *Holy Spirit* Literally, "spirit of holiness."

ajut să creșteți în credință, așa cum i-am ajutat și pe alții dintre neevrei.

¹⁴Eu sunt dator atât grecilor, cât și barbarilor, atât celor înțelepți, cât și celor neînvațați. ¹⁵De aceea, sunt gata să vă spun Vestea Bună* și vouă, care sunteți în Roma.

¹⁶Mie nu-mi este rușine cu Vestea Bună pentru că ea este puterea lui Dumnezeu prin care El îi mântuiește pe cei ce cred: este mai întâi pentru evrei și apoi pentru neevrei. ¹⁷În Vestea Bună este dezvăluită dreptatea lui Dumnezeu, începând și sfârșind în credință, după cum este scris: „Cel drept va trăi prin credință.”¹

Toți oamenii sunt păcătoși

¹⁸Mânia lui Dumnezeu se arată din ceruri împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nedreptăți a oamenilor care înăbușă adevărul prin căile lor rele. ¹⁹Dumnezeu Își arată mânia deoarece tot ce se poate ști despre El le-a fost arătat oamenilor de El Însuși. ²⁰Căci însușirile nevăzute ale lui Dumnezeu—atât puterea Lui eternă, cât și divinitatea Lui—sunt văzute limpede de la crearea lumii, fiind înțelese prin lucrurile pe care le-a făcut El, așa că oamenii nu se pot dezvinovăți ²¹deoarece deși Îl cunosc pe Dumnezeu, nu-L slăvesc ca Dumnezeu și nici nu-I mulțumesc. Ei au început să se gândească la lucruri care nu sunt importante, iar inimile lor fără pricepere s-au întunecat. ²²Oamenii s-au crezut înțelepți și au înnebunit. ²³Au schimbat slava Dumnezeului nemuritor cu idoli ce reprezintă oameni muritori, păsări, patrupede și reptile.

²⁴Și-au umplut inimile cu poftă imorale. De aceea, Dumnezeu i-a lăsat pradă imoralității pentru ca să-și necinstească trupurile între ei. ²⁵Ei au schimbat adevărul lui Dumnezeu cu o minciună. S-au închinat și au slujit creaturii în locul Creatorului care este în veci binecuvântat. Amin.*

²⁶Pentru toate acestea, Dumnezeu i-a lăsat pradă lucrurilor rușinoase pe care doreau să le facă. Femeile lor au schimbat relațiile intime firești cu cele nefirești. ²⁷Tot așa și bărbații au părăsit relațiile lor normale cu femeile. Ei s-au aprins în pofta lor pentru alți bărbați. Bărbații au comis fapte necuviincioase cu alți bărbați și au

that I have had from my work among the other non-Jewish people.

¹⁴I must serve all people—Greeks* and non-Greeks, wise and foolish. ¹⁵That is why I want so much to tell the Good News to you there in Rome.

¹⁶I am proud of the Good News, because it is the power God uses to save everyone who believes—to save the Jews first, and now to save the non-Jews. ¹⁷The Good News shows how God makes people right with himself. God’s way of making people right begins and ends with faith. As the Scriptures* say, “The one who is right with God by faith will live forever.”¹

All People Have Done Wrong

¹⁸God shows his anger from heaven against all the evil and wrong things that people do. Their evil lives hide the truth they have. ¹⁹This makes God angry because they have been shown what he is like. Yes, God has made it clear to them.

²⁰There are things about God that people cannot see—his eternal power and all that makes him God. But since the beginning of the world, those things have been easy for people to understand. They are made clear in what God has made. So people have no excuse for the evil they do.

²¹People knew God, but they did not honor him as God, and they did not thank him. Their ideas were all useless. There was not one good thought left in their foolish minds. ²²They said they were wise, but they became fools. ²³Instead of honoring the divine greatness* of God, who lives forever, they traded it for the worship of idols—things made to look like humans, who get sick and die, or like birds, animals, and snakes.

²⁴People wanted only to do evil. So God left them and let them go their sinful way. And so they became completely immoral and used their bodies in shameful ways with each other. ²⁵They traded the truth of God for a lie. They bowed down and worshiped the things God made instead of worshiping the God who made those things. He is the one who should be praised forever. Amen.*

²⁶Because people did those things, God left them and let them do the shameful things they wanted to do. Women stopped having natural sex with men and started having sex with other women. ²⁷In the same way, men stopped having natural sex with women and began wanting each other all the time. Men did shameful things with

¹1:17 Citat din Hab. 2:4.

¹1:17 Quote from Hab. 2:4.

primit în ei înșiși răsplata cuvenită pentru rățacirea lor.

²⁸Oamenii au refuzat să-L cunoască pe Dumnezeu. Atunci Dumnezeu i-a lăsat pradă unei gândiri stricate care i-a condus să facă lucruri necuviincioase. ²⁹Ei s-au umplut cu orice fel de nedreptate, de răutate, de lăcomie și de ură. Sunt plini de invidie, de ucideri, de certuri, de înșelăciuni și de dușmănie. Sunt bârfitori, ³⁰defăimători, Îl urăsc pe Dumnezeu; sunt obraznici, mândri, lăudăroși, născocitori de rele, neascultători de părinți, ³¹fără minte; nu-și țin promisiunile, nu au afecțiune naturală și nu au milă. ³²Acești oameni cunosc foarte bine hotărârea dreaptă a lui Dumnezeu, conform căreia cei ce fac astfel de lucruri merită să moară. Cu toate acestea, ei nu numai că le fac, dar îi și aprobă pe cei ce le practică.

Și evreii sunt păcătoși

2¹De aceea, tu, omule care judeci, oricine ai fi, nu te mai poți dezvinovăți. Căci atunci când îl judeci pe altul, te condamni pe tine însuși pentru că și tu faci ceea ce judeci. ²Știu că judecata lui Dumnezeu asupra celor ce fac astfel de lucruri este dreaptă. ³Dar tu, cel ce-i judeci pe alții pentru lucrurile greșite pe care le faci și tu, crezi că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? ⁴Sau disprețuiești tu marea Lui bunătate, îngăduință și răbdare? Nu știi că bunătatea Lui te conduce la schimbarea modului tău de a gândi și de a acționa? ⁵Din cauza încăpățănării voastre și pentru că nu vreți să vă schimbați modul de a gândi și de a acționa. Se mânie Dumnezeu din ce în ce mai mult pe voi. Și veți fi pedepsiți în ziua Judecății de apoi. În acea zi va fi arătată judecata dreaptă a lui Dumnezeu. ⁶Fiecare va fi răsplătit de Dumnezeu pentru faptele sale. ⁷Celor ce stăruie în fapte bune și caută slavă¹, cinste și nemurire, le va da viață eternă. ⁸Dar cei ce, din ambiție egoistă, refuză să asculte adevărul și ascultă de nedreptate, vor avea parte de mânia și de furia Sa. ⁹Cel ce face răul, fie că este evreu, fie că nu este evreu, va avea parte de necaz și de suferințe. ¹⁰Dar cel ce face binele, va avea slavă, cinste și pace: mai întâi evreul,

¹2.7 slavă măreția și maiestatea lui Dumnezeu; starea glorioasă a binecuvântării în care vor intra creștinii adevărați după revenirea Mântuitorului din cer.

other men, and in their bodies they received the punishment for those wrongs.

²⁸People did not think it was important to have a true knowledge of God. So God left them and allowed them to have their own worthless thinking. And so they do what they should not do. ²⁹They are filled with every kind of sin, evil, greed, and hatred. They are full of jealousy, murder, fighting, lying, and thinking the worst things about each other. They gossip ³⁰and say evil things about each other. They hate God. They are rude, proud, and brag about themselves. They invent ways of doing evil. They don't obey their parents, ³¹they are foolish, they don't keep their promises, and they show no kindness or mercy to others. ³²They know God's law says that anyone who lives like that should die. But they not only continue to do these things themselves, but they also encourage others who do them.

Let God Be the Judge

2¹So do you think that you can judge those other people? You are wrong. You too are guilty of sin. You judge them, but you do the same things they do. So when you judge them, you are really condemning yourself. ²God judges all who do such things, and we know his judgment is right. ³And since you do the same things as those people you judge, surely you understand that God will punish you too. How could you think you would be able to escape his judgment? ⁴God has been kind to you. He has been very patient, waiting for you to change. But you think nothing of his kindness. Maybe you don't understand that God is kind to you so that you will decide to change your lives.

⁵But you are so stubborn! You refuse to change. So you are making your own punishment greater and greater. You will be punished on the day when God will show his anger. On that day everyone will see how right God is to judge people. ⁶He will reward or punish everyone for what they have done. ⁷Some people live for God's glory,* for honor, and for life that cannot be destroyed. They live for those things by always continuing to do good. God will give eternal life to them. ⁸But others are selfish and refuse to follow truth. They follow evil. God will show his anger and punish them. ⁹He will give trouble and suffering to everyone who does evil—to the Jews first and also to the non-Jews. ¹⁰But he will give glory, honor, and peace to everyone who does good—to the Jews first and also to the non-Jews.

apoi și neevreul. ¹¹Dumnezeu nu este părtinitor cu nimeni.

¹²Cei ce au păcătuit fără să cunoască Legea* scrisă a lui Dumnezeu, vor pieri fără Lege. Toți cei ce au păcătuit sub Lege, vor fi condamnați după Lege. ¹³Înainte de Dumnezeu, nu sunt drepti cei ce aud Legea, ci aceia care fac ceea ce le cere Legea. Aceștia vor fi îndreptățiți de Dumnezeu. ¹⁴Neevreii nu au Legea și nu știu ce le cere aceasta. Dar când fac singuri ceea ce le cere Legea, ei singuri își sunt lege. ¹⁵Ei arată că poruncile Legii sunt scrise în inimile lor. Conștiința lor este martorul lor. Gândurile lor fie îi vor acuza, fie îi vor aproba ¹⁶în ziua când Dumnezeu va judeca lucrurile ascunse ale oamenilor. Vestea Bună* pe care eu o proclam oamenilor spune că Dumnezeu va judeca oamenii prin Cristos Isus.

Evreii și Legea

¹⁷Dar tu spui că ești evreu, te încrezi în Lege* și te lauzi cu Dumnezeu. ¹⁸Tu cunoști voia Lui. Aprobi lucrurile care sunt cele mai bune pentru că ai fost învățat de Lege. ¹⁹Tu te consideri un ghid pentru orbi, o lumină pentru cei ce sunt în întuneric; ²⁰te crezi învățătorul celor fără minte și al copiilor. În Lege găsești întruparea conștiinței și a adevărului. ²¹De ce atunci, tu, care îi înveți pe alții, nu te înveți pe tine însuși? Tu, care îi înveți pe alții să nu fure, furi? ²²Tu, care spui să nu comiți adulter, comiți adulter? Tu, care disprețuiești idolii, le jefuiești templele? ²³Tu, care te lauzi cu Legea, Îl necinstești pe Dumnezeu încalcând Legea? ²⁴Așa cum este scris: „Din cauza voastră este vorbit de rău Numele lui Dumnezeu printre neevrei.”¹

²⁵Circumcizia* înseamnă ceva dacă faci ce-ți cere Legea. Dacă încalci Legea, este ca și cum nu ai fi circumcis. ²⁶Neevreii nu sunt circumciși. Dar dacă fac ce le cere Legea este ca și cum ar fi circumciși. ²⁷Cel care este necircumcis și împlinește Legea te va

¹¹God judges everyone the same. It doesn't matter who they are.

¹²People who have the law* and those who have never heard of the law are all the same when they sin. People who don't have the law and are sinners will be lost. And, in the same way, those who have the law and are sinners will be judged by the law. ¹³Hearing the law does not make people right with God. They will be right before him only if they always do what the law says.

¹⁴The non-Jews don't have the law. But when they naturally do what the law commands without even knowing the law, then they are their own law. This is true even though they don't have the written law. ¹⁵They show that in their heart they know what is right and wrong, the same as the law commands, and their conscience agrees. Sometimes their thoughts tell them that they have done wrong, and this makes them guilty. And sometimes their thoughts tell them that they have done right, and this makes them not guilty.

¹⁶All this will happen on the day when God will judge people's secret thoughts through Jesus Christ. This is part of the Good News* that I tell everyone.

The Jews and the Law

¹⁷What about you? You say you are a Jew. You trust in the law and proudly claim to be close to God. ¹⁸You know what God wants you to do. And you know what is important, because you have learned the law. ¹⁹You think you are a guide for people who don't know the right way, a light for those who are in the dark. ²⁰You think you can show foolish people what is right. And you think you are a teacher for those who are just beginning to learn. You have the law, and so you think you know everything and have all truth. ²¹You teach others, so why don't you teach yourself? You tell them not to steal, but you yourself steal. ²²You say that they must not commit adultery,* but you yourself are guilty of that sin. You hate idols,* but you steal from temples.¹ ²³You are so proud that you have God's law, but you bring shame to God by breaking his law. ²⁴As the Scriptures* say, “People in other nations insult God because of you.”²

²⁵If you follow the law,* then your circumcision* has meaning. But if you break the law, then it is like you were never circumcised. ²⁶The non-Jews are not circumcised. But if they do what the law says, then it is like they were circumcised. ²⁷You have the written law and circumcision, but

¹2:24 Citat din Is. 52:5. Vezi Ezech. 36:20-23.

¹2:22 temple A building people built for their idols (false gods). ²2:24 Quote from Isa. 52:5. See also Ezek. 36:20-23.

condamna pe tine care, deși ești circumcis, nu respecti Legea.

²⁸Nu ești evreu datorită unor caracteristici exterioare. Adevărata circumcizie nu este în trup. ²⁹Evreu adevărat este cel ce este evreu înăuntrul său, iar adevărata circumcizie este aceea a inimii, făcută de Duhul*, și nu de Lege. Lauda pe care o primește un astfel de om nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu.

3¹Au deci evreii vreun avantaj față de ceilalți oameni? Este importantă circumcizia? ²Da, au multe avantaje, în toate privințele. În primul rând, lor le-au fost încredințate cuvintele lui Dumnezeu. ³Însă unii au fost necredincioși. Va anula aceasta credincioșia lui Dumnezeu? ⁴Nici vorbă! Dumnezeu va spune adevărul, chiar dacă toată lumea va minți. După cum este scris:

„Ți se va da dreptate când vei vorbi
și vei câștiga când vei fi judecat.“

Psalmul 51:4

⁵Însă dacă nedreptatea noastră scoate în evidență dreptatea lui Dumnezeu, ce vom spune? Putem spune că Dumnezeu este nedrept când ne pedepsește? (Vorbesc în felul oamenilor.) ⁶Nici vorbă! Dacă Dumnezeu ar fi nedrept, cum ar putea judeca lumea?

⁷Cineva ar putea spune: „Dumnezeu este slăvit și adevărul Lui se vede mai clar datorită minciunii mele. Atunci de ce mai sunt eu judecat ca păcătos?“ ⁸Cu alte cuvinte, s-ar părea, așa cum au pretins unii, vorbindu-ne de rău, că spunem: „Să facem răul, ca să vină binele din el.“ Cei ce spun așa ceva își merită pedeapsa.

Toți oamenii sunt vinovați

⁹Ce vom spune deci? Suntem noi, evreii, mai buni decât alți oameni? Nu. Pentru că am spus deja că și evreii și neevreii sunt vinovați de păcat. ¹⁰După cum este scris:

„Nu este nimeni fără păcat! Nimeni.

¹¹ Nu este nimeni care înțelege.

Nu-L caută nimeni pe Dumnezeu.

¹² Cu toții s-au îndepărtat de Dumnezeu și au devenit nefolositori.

you break the law. So those who are not circumcised in their bodies, but still obey the law, will show that you are guilty.

²⁸You are not a true Jew if you are only a Jew in your physical body. True circumcision¹ is not only on the outside of the body. ²⁹A true Jew is one who is a Jew inside. True circumcision is done in the heart. It is done by the Spirit,* not by the written law. And anyone who is circumcised in the heart by the Spirit gets praise from God, not from people.

3¹So, do Jews have anything that others don't have? Do they get any benefit from being circumcised? ²Yes, the Jews have many benefits. The most important one is this: God trusted the Jews with his teachings. ³It is true that some Jews were not faithful to God. But will that stop God from doing what he promised? ⁴No, even if everyone else is a liar, God will always do what he says. As the Scriptures say about him,

“You will be proved right in what you say,
and you will win when people accuse you.”

Psalm 51:4

⁵When we do wrong, that shows more clearly that God is right. So can we say that God does wrong when he punishes us? (That's the way some people think.) ⁶Of course not. If God could not punish us, how could he judge the world?

⁷Someone might say, “When I lie, it really gives God glory,* because my lie makes his truth easier to see. So why am I judged a sinner?” ⁸It would be the same to say, “We should do evil so that good will come.” Many people criticize us, saying that's what we teach. They are wrong, and they should be condemned for saying that.

All People Are Guilty

⁹So are we Jews better than other people? No, we have already said that Jews and non-Jews are the same. They are all guilty of sin. ¹⁰As the Scriptures* say,

“There is no one doing what is right,
not even one.

¹¹ There is no one who understands.

There is no one who is trying to be with God.

¹² They have all turned away from him,
and now they are of no use to anyone.

¹ 2:28 *circumcision* See the Word List. Paul uses it here in a spiritual sense of believers who share in the new agreement God gave his people through Jesus.

Nu este nici unul care să facă binele.
Nici unul măcar!¹³ *Psalmul 14.1–3*

¹³„Gurile lor sunt ca niște morminte deschise.
Cu limbile lor îi înșală pe alții.“
Psalmul 5.9

„Ceea ce spun ei se aseamănă
cu veninul șerpilor.“ *Psalmul 140.3*

¹⁴„Vorbirea lor este plină de blesteme
și amarăciune.“ *Psalmul 10.7*

¹⁵„Sunt gata să ucidă.
¹⁶ Distrug tot ce găsesc în calea lor
și aduc necazuri pe oriunde trec.
¹⁷ Ei nu știu cum e să trăiești în pace.“
Isaia 59.7–8

¹⁸„Nu au nici teamă, nici respect pentru
Dumnezeu.“ *Psalmul 36.1*

¹⁹Acum știm că, prin tot ceea ce spune, Legea* vorbește celor care sunt sub Lege. Astfel nimeni nu se mai poate dezvinovăți și întreaga lume este trasă la răspundere înaintea lui Dumnezeu. ²⁰De aceea, nimeni nu va fi acceptat de Dumnezeu pe baza faptelor cerute de Lege. Legea aduce recunoașterea păcatului.

Îndreptățirea prin credință

²¹Dar acum Dumnezeu a arătat o cale prin care oamenii pot fi declarați drepti înaintea lui Dumnezeu fără Lege*. Despre ea ne-au adus mărturie Legea și Profeții*. ²²Această dreptate vine de la Dumnezeu prin credința în Isus Cristos. Ea este dată tuturor celor ce cred. Nu există nici o diferență între oameni ²³pentru că toți au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu. ²⁴Dar îndreptățirea¹ lor este un dar făcut prin harul² lui Dumnezeu. Oamenii sunt îndreptății prin eliberarea lor de păcat care vine prin Cristos Isus. ²⁵Dumnezeu L-a prezentat pe Isus ca jertfă, astfel ca, prin

There is no one who does good, not even one.”
Psalm 14:1–3

¹³“The words coming from their mouths are filthy, like the smell coming from an open grave. They use their tongues for telling lies.”
Psalm 5:9

“Their words are like the poison of snakes.”
Psalm 140:3

¹⁴“Their mouths are full of cursing and bitterness.”
Psalm 10:7

¹⁵“They are always ready to hurt and kill.
¹⁶ Everywhere they go they cause ruin and sadness.
¹⁷ They don’t know the way of peace.”
Isaiah 59:7–8

¹⁸“They have no fear or respect for God.”
Psalm 36:1

¹⁹What the law* says is for those who are under the law. It stops anyone from making excuses. And it brings the whole world under God’s judgment, ²⁰because no one can be made right with God by following the law. The law only shows us our sin.

How God Makes People Right

²¹But God has a way to make people right, and it has nothing to do with the law. He has now shown us that new way, which the law and the prophets* told us about. ²²God makes people right through their faith in¹ Jesus Christ. He does this for all who believe in Christ. Everyone is the same. ²³All have sinned and are not good enough to share God’s divine greatness.* ²⁴They are made right with God by his grace.* This is a free gift. They are made right with God by being made free from sin through Jesus Christ. ^{25–26}God gave

¹ 3.24 *îndreptățire* actul lui Dumnezeu prin care îi declară pe oameni liberi de vinovăție și plăcuți înaintea Lui, considerați ca fiind drepti. ² 3.24 *har* bunăvoință, favoare a lui Dumnezeu față de oameni; bunătatea cu care Dumnezeu dă favoruri celor ce nu le merită și acordă păcătoșilor iertarea păcatelor lor și mântuirea eternă prin Cristos.

¹ 3:22 *their faith in* Or, “the faithfulness of.”

sângele Său, El să fie mijlocul prin care sunt iertate păcatele oamenilor, prin credința lor în El. Dumnezeu a făcut aceasta ca demonstrare a dreptății Sale pentru că, în îndurarea Sa, Dumnezeu lăsase nepedepsite păcatele din trecut. ²⁶El L-a dat pe Isus pentru a arăta că și astăzi El este drept. El este în același timp și Cel ce judecă drept, și Cel ce îndreptățește pe acela care are credință în Isus.

²⁷Unde este deci lauda? A fost înlăturată! Pe baza cărui principiu? Al faptelor? Nu, ci pe baza principiului credinței. ²⁸Noi considerăm că omul este îndreptățit înaintea lui Dumnezeu prin credință, și nu prin faptele Legii. ²⁹Dumnezeu nu este numai al evreilor. El este și Dumnezeul neevreilor. ³⁰Dumnezeu este Unul singur. El îi va îndreptăți prin credința lor și pe evrei, și pe neevrei. ³¹Dar noi nu desființăm Legea cu credința, ci prin credință noi confirmăm Legea.

Exemplul lui Avraam

4¹Ce putem spune despre Avraam* care este strămoșul nostru? Ce a aflat el despre credință? ²Dacă Avraam a fost îndreptățit prin faptele sale, atunci el se poate lauda, dar nu înaintea lui Dumnezeu. ³Căci ce spune Scriptura*? „Avraam s-a încrezut în Dumnezeu, iar credința lui i-a fost considerată ca dreptate.”¹

⁴Pentru cel ce lucrează, salariul nu este considerat ca un dar, ci este câștigat de acesta prin muncă. ⁵Însă celui care nu lucrează dar crede în Cel care îl îndreptățește pe păcătos, credința lui îi este considerată ca dreptate. ⁶La fel și David vorbește despre fericirea celui pe care Dumnezeu îl îndreptățește fără fapte.

⁷„Binecuvântați sunt cei
ale căror greșeli sunt iertate
și ale căror păcate sunt acoperite.

⁸ Binecuvântat este omul căruia
Domnul nu-i ia în seamă păcatul.“

Psalmul 32:1–2

¹4:3 Citat din Gen. 15:6.

Jesus as a way to forgive people's sins through their faith in him. God can forgive them because the blood sacrifice of Jesus pays for their sins. God gave Jesus to show that he always does what is right and fair. He was right in the past when he was patient and did not punish people for their sins. And in our own time he still does what is right. God worked all this out in a way that allows him to be a just judge and still make right any person who has faith in Jesus.

²⁷So do we have any reason to boast about ourselves? No reason at all. And why not? Because we are depending on the way of faith, not on what we have done in following the law. ²⁸I mean we are made right with God through faith, not through what we have done to follow the law. This is what we believe. ²⁹God is not only the God of the Jews. He is also the God of the non-Jews. ³⁰There is only one God. He will make Jews¹ right with him by their faith, and he will also make non-Jews² right with him through their faith. ³¹So do we destroy the law by following the way of faith? Not at all! In fact, faith causes us to be what the law actually wants.

The Example of Abraham

4¹So what can we say about Abraham,* the father of our people? What did he learn about faith? ²If Abraham was made right by the things he did, he had a reason to boast about himself. But God knew different. ³That's why the Scriptures* say, “Abraham believed God, and God accepted his faith. That made him right with God.”³

⁴When people work, their pay is not given to them as a gift. They earn the pay they get. ⁵But people cannot do any work that will make them right with God. So they must trust in him. Then he accepts their faith, and that makes them right with him. He is the one who makes even evil people right. ⁶David* said the same thing when he was talking about the blessing people have when God accepts them as good without looking at what they have done:

⁷“What a blessing it is
when people are forgiven
for the wrongs they have done,
when their sins are erased!

⁸ What a blessing it is
when the Lord accepts people
as if they are without sin!”

Psalm 32:1–2

¹3:30 Jews Literally, “circumcision.” ²3:30 non-Jews Literally, “uncircumcision.” ³4:3 Quote from Gen. 15:6.

⁹Această binecuvântare nu este numai pentru cei circumciși, ci și pentru cei necircumciși. Noi spunem: „Credința lui Avraam i-a fost considerată ca dreptate.”¹⁰Dar când i-a fost considerată ca dreptate? Pe când era circumcis* sau pe când era necircumcis? Pe când era necircumcis. ¹¹El a primit circumcizia ca dovadă a îndreptării lui, îndreptare pe care a dobândit-o prin credință, pe când era necircumcis. Acum el este tatăl tuturor celor ce cred, dar nu sunt circumciși. Și acestora li se va considera credința ca dreptate. ¹²El este și tatăl celor circumciși care calcă pe urmele credinței pe care o avea tatăl lor, Avraam, pe când era necircumcis.

Promisiunea lui Dumnezeu prin credință

¹³Lui Avraam și urmașilor săi li s-a promis că vor moșteni lumea. Această promisiune nu a venit prin Lege*, ci prin dreptatea care vine din credință. ¹⁴Căci dacă cei care se bazează pe Lege sunt moștenitori, credința a fost golită de sens și promisiunea a fost anulată. ¹⁵Din cauza neascultării oamenilor, Legea provoacă mânia lui Dumnezeu. Acolo unde nu există Lege, nu există nici neascultare.

¹⁶De aceea, promisiunea lui Dumnezeu vine prin credință pentru a fi primită ca un dar de la Dumnezeu. Promisiunea este făcută tuturor urmașilor lui Avraam: atât celor ce au Legea, cât și celor ce au o credință ca a lui Avraam. El este tatăl nostru, al tuturor, ¹⁷așa cum este scris și în Scripturi*: „Te-am făcut tatăl multor popoare.”¹ Înaintea lui Dumnezeu, Avraam este tatăl nostru. El a crezut în Dumnezeul care dă viață morților și care cheamă la existență lucrurile care încă nu există.

¹⁸Avraam a crezut cu speranță împotriva oricărei speranțe. Astfel, el a devenit tatăl multor popoare, după cum s-a spus: „Atât de numeroși vor fi urmașii tăi.”² ¹⁹Credința lui Avraam nu a slăbit deloc. Avraam s-a uitat la trupul său care era ca și mort (el avea atunci 100 de ani) și la faptul că Sara nu putea avea copii. ²⁰În ciuda acestui fapt, el nu s-a îndoit în necredință de promisiunea lui Dumnezeu, ci s-a întărit în credință

⁹Is this blessing only for those who are circumcised*? Or is it also for those who are not circumcised? We have already said that God accepted Abraham's faith, and that made him right with God. ¹⁰So how did this happen? Did God accept Abraham before or after he was circumcised? God accepted him before his circumcision. ¹¹Abraham was circumcised later to show that God accepted him. His circumcision was proof that he was right with God through faith before he was circumcised. So Abraham is the father of all those who believe but are not circumcised. They believe and are accepted as people who are right with God. ¹²And Abraham is also the father of those who have been circumcised. But it is not their circumcision that makes him their father. He is their father only if they live following the faith that our father Abraham had before he was circumcised.

God's Promise Received Through Faith

¹³Abraham* and his descendants received the promise that they would get the whole world. But Abraham did not receive that promise because he followed the law.* He received that promise because he was right with God through his faith. ¹⁴If people could get God's promise by following the law, then faith is worthless. And God's promise to Abraham is worthless, ¹⁵because the law can only bring God's anger on those who disobey it. But if there is no law, then there is nothing to disobey.

¹⁶So people get what God promised by having faith. This happens so that the promise can be a free gift. And if the promise is a free gift, then all of Abraham's people can have that promise. The promise is not just for those who live under the law of Moses.* It is for all who live with faith like Abraham did. He is the father of us all. ¹⁷As the Scriptures* say, “I have made you a father of many nations.”¹ This is true before God, the one Abraham believed—the God who gives life to the dead and speaks of things that don't yet exist as if they are real.

¹⁸There was no hope that Abraham would have children, but Abraham believed God and continued to hope. And that is why he became the father of many nations. As God told him, “You will have many descendants.”² ¹⁹Abraham was almost a hundred years old, so he was past the age for having children. Also, Sarah could not have children. Abraham was well aware of this, but his faith in God never became weak. ²⁰He never doubted that God would do what he

¹4:17 Citat din Gen. 17:5. ²4:18 Citat din Gen. 15:5.

¹4:17 Quote from Gen. 17:5. ²4:18 Quote from Gen. 15:5.

dând slavă lui Dumnezeu. ²¹Avraam era convins că Dumnezeu are puterea să și facă ce a promis. ²²De aceea, „credința i-a fost considerată ca dreptate.”¹ ²³Scriptura* spune: „credința i-a fost considerată ca dreptate.” Ea nu vorbește doar pentru Avraam, ²⁴ci și pentru noi, cei a căror credință va fi considerată ca dreptate. Aceasta se va întâmpla aceluia dintre noi care cred în Cel ce L-a înviat din morți pe Domnul nostru Isus. ²⁵El a fost dat să moară pentru păcatele noastre și a înviat pentru ca noi să fim îndreptățiți.

Roadele îndreptării

5 ¹Pentru că am fost îndreptățiți prin credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Cristos. ²Tot prin El și prin credință am fost lăsați să intrăm în harul în care ne aflăm acum. Și ne bucurăm datorită speranței de a avea parte de slava lui Dumnezeu. ³Mai mult, noi ne bucurăm chiar și în necaz pentru că știm că necazul produce răbdare. ⁴Iar răbdarea produce caracter. Caracterul produce speranță, ⁵iar speranța nu ne va dezamăgi pentru că dragostea lui Dumnezeu ne-a fost turnată în inimi prin Duhul Sfânt* care ne-a fost dat.

⁶Cristos a murit pe când noi eram neajutorăți. La momentul potrivit El a murit pentru cei răi. ⁷Cu greu ar muri cineva pentru un om cinstit, dar poate că s-ar găsi cineva care ar avea curajul să-și dea viața pentru un om bun. ⁸Cristos a murit pentru noi pe când eram păcătoși. Prin aceasta Își arată Dumnezeu dragostea Lui pentru noi.

⁹De vreme ce noi am fost îndreptățiți prin sângele lui Cristos, cu atât mai mult vom fi salvați prin El de mânia lui Dumnezeu. ¹⁰Pe când eram dușmanii lui Dumnezeu, am fost împăcați cu El prin moartea Fiului Său. Cu atât mai mult acum, că am fost împăcați, vom fi și mântuiți prin viața lui Cristos. ¹¹Mai mult, noi chiar ne bucurăm în Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Cristos. Prin El am fost împăcați cu Dumnezeu.

Adam și Cristos

¹²Păcatul a venit în lume printr-un singur om. Prin păcat a venit moartea. Iar moartea vine pentru fiecare om pentru că fiecare a păcătuit. ¹³Păcatul era în lume înaintea

promised. He never stopped believing. In fact, he grew stronger in his faith and just praised God. ²¹Abraham felt sure that God was able to do what he promised. ²²So, “God accepted Abraham’s faith, and that made him right with God.”¹ ²³These words (“God accepted Abraham’s faith”) were written not only for Abraham. ²⁴They were also written for us. God will also accept us because we believe. We believe in the one who raised Jesus our Lord from death. ²⁵Jesus was given to die for our sins, and he was raised from death to make us right with God.

Right With God

5 ¹We have been made right with God because of our faith. So we have peace with him through our Lord Jesus Christ. ²Through our faith, Christ has brought us into that blessing of God’s grace* that we now enjoy. And we are very happy because of the hope we have of sharing God’s glory.* ³And we are also happy with the troubles we have. Why are we happy with troubles? Because we know that these troubles make us more patient. ⁴And this patience is proof that we are strong. And this proof gives us hope. ⁵And this hope will never disappoint us. We know this because God has poured out his love to fill our hearts through the Holy Spirit* he gave us.

⁶Christ died for us when we were unable to help ourselves. We were living against God, but at just the right time Christ died for us. ⁷Very few people will die to save the life of someone else, even if it is for a good person. Someone might be willing to die for an especially good person. ⁸But Christ died for us while we were still sinners, and in that way God showed how much he loves us.

⁹We have been made right with God by the blood sacrifice of Christ. So through Christ we will surely be saved from God’s anger. ¹⁰I mean that while we were God’s enemies, he made friends with us through his Son’s death. So surely, now that we are God’s friends, God will save us through his Son’s life. ¹¹And not only will we be saved, but we rejoice right now in what God has done for us through our Lord Jesus Christ. It is because of Jesus that we are now God’s friends.

Adam and Christ

¹²Sin came into the world because of what one man did. And with sin came death. So this is why all people must die—because all people have sinned. ¹³Sin was in the world before the law of

¹4:22 Citat din Gen. 15:6.

¹4:22 Quote from Gen. 15:6.

Legii*, dar în absența ei păcatul nu este luat în considerare. ¹⁴Totuși toți cei ce au trăit după Adam și înainte de Moise au murit. Și au murit chiar și cei care nu au păcătuit ca Adam, încălcând în mod voit porunca lui Dumnezeu.

Adam a fost o imagine a Celui ce urma să vină, adică a lui Cristos. ¹⁵Însă darul lui Dumnezeu nu se aseamănă cu greșeala lui Adam. Dacă, prin greșeala unuia singur, au murit mulți, cu atât mai mult harul lui Dumnezeu și darul care a venit printr-un singur Om, Isus Cristos, s-au revărsat din belșug pentru cei mulți. ¹⁶Iar darul nu se aseamănă cu ceea ce a venit prin cel ce a păcătuit. Judecata care duce la condamnare a venit după un singur păcat, dar darul care duce la îndreptățire a venit după mai multe încălcări de Lege. ¹⁷De aceea, dacă moartea a domnit prin greșeala unuia singur, cu atât mai mult vor domni în viață cei ce se bucură de abundența harului lui Dumnezeu și de îndreptățirea realizată de El prin acel Om, Isus Cristos.

¹⁸Dacă printr-o singură greșeală a fost condamnată toată omenirea, tot așa, printr-o singură faptă dreaptă, a venit îndreptățirea și, o dată cu ea, viața eternă pentru toți oamenii. ¹⁹Prin neascultarea unui singur om, toți oamenii au fost făcuți păcătoși. La fel, prin ascultarea unui singur Om, mulți oameni vor fi considerați drepti înaintea lui Dumnezeu. ²⁰Legea a fost introdusă pentru ca greșelile să se înmulțească. Dar unde s-a înmulțit păcatul, acolo s-a înmulțit și mai mult harul lui Dumnezeu. ²¹Așa cum păcatul a domnit prin moarte, tot așa harul lui Dumnezeu va domni prin dreptate, pentru a aduce viața eternă prin Isus Cristos, Domnul nostru.

Morți față de păcat, dar vii în Cristos

6 ¹Ce vom spune atunci? Să continuăm să păcătuim pentru ca să se înmulțească harul? ²Nici vorbă! Cum am putea noi, care am murit față de păcat, să mai trăim în păcat? ³Sau nu știți că toți care am fost botezați în Cristos Isus, am fost botezați în moartea Lui? ⁴Prin botezul* în moartea Lui, noi am fost îngropați împreună cu El, pentru ca, așa cum Cristos a înviat din morți, prin puterea slăvită a Tatălui, tot așa și noi să trăim o viață nouă.

Moses.* But God does not consider people guilty of sin if there is no law. ¹⁴But from the time of Adam to the time of Moses, everyone had to die. Adam died because he sinned by not obeying God's command. But even those who did not sin that same way had to die.

That one man, Adam, can be compared to Christ, the one who was coming in the future. ¹⁵But God's free gift is not like Adam's sin. Many people died because of the sin of that one man. But the grace* that people received from God was much greater. Many received God's gift of life by the grace of this other man, Jesus Christ. ¹⁶After Adam sinned once, he was judged guilty. But the gift of God is different. His free gift came after many sins, and it makes people right with him. ¹⁷One man sinned, and so death ruled all people because of that one man. But now some people accept God's full grace and his great gift of being made right. Surely they will have true life and rule through the one man, Jesus Christ.

¹⁸So that one sin of Adam brought the punishment of death to all people. But in the same way, Christ did something so good that it makes all people right with God. And that brings them true life. ¹⁹One man disobeyed God and many became sinners. But in the same way, one man obeyed God and many will be made right. ²⁰The law was brought in so that more people would sin in the same way Adam did. But where sin increased, there was even more of God's grace. ²¹Sin once used death to rule us. But God gave us more of his grace so that grace could rule by making us right with him. And this brings us eternal life through Jesus Christ our Lord.

Dead to Sin but Alive in Christ

6 ¹So do you think we should continue sinning so that God will give us more and more grace*? ²Of course not! Our old sinful life ended. It's dead. So how can we continue living in sin? ³Did you forget that all of us became part of Christ Jesus when we were baptized*? We shared his death in our baptism.* ⁴So when we were baptized, we were buried with Christ and shared in his death. We were buried so that we could be raised from death like Christ was and live a new life. Christ was raised from death by the wonderful power of the Father.

⁵Dacă am fost uniți cu El într-o moarte ca a Lui, atunci vom fi uniți cu El și într-o înviere ca a Lui. ⁶Noi știm că omul nostru cel vechi a fost răstignit cu Cristos, pentru ca puterea trupului care este supus păcatului să fie distrusă, astfel ca noi să nu mai fim sclavii păcatului. ⁷Pentru că cel ce a murit este eliberat de păcat.

⁸Și dacă am murit cu Cristos, credem că vom și trăi cu El. ⁹Pentru că știm că Cristos, care a înviat din morți, nu mai moare. Moartea nu mai stăpânește peste El. ¹⁰El a murit pentru păcat o dată pentru totdeauna. Viața pe care o trăiește acum, o trăiește pentru Dumnezeu. ¹¹La fel considerați-vă și voi morți față de păcat, dar vii pentru Dumnezeu, în Cristos Isus.

¹²Păcatul nu trebuie să vă stăpânească trupurile muritoare, nici nu ar trebui să ascultați de poftete sale rele. ¹³Nu trebuie să mai lăsați părți ale trupurilor voastre la dispoziția păcatului ca unelte ale răului. ¹⁴Păcatul nu va mai domni peste voi pentru că voi nu sunteți sub Lege*, ci sub harul lui Dumnezeu.

Sclavi ai dreptății

¹⁵Ce să facem atunci? Să păcătuim pentru că nu trăim sub Lege*, ci sub har? Nici vorbă! ¹⁶Știți că atunci când vă faceți sclavii cuiva, sunteți sclavii celui de care ascultați. Fie sunteți sclavii păcatului, o sclavie care duce la moarte, fie sunteți sclavii ascultării de Dumnezeu, o sclavie care duce la dreptate. ¹⁷Dar mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu pentru că, deși erați sclavii păcatului, ați ascultat din toată inima de învățătura căreia v-ați dedicat. ¹⁸Ați fost eliberați de păcat și ați fost făcuți sclavii dreptății. ¹⁹Folosesc un exemplu ușor de înțeles pentru că pricepeți mai greu. Așa cum înainte puneți la dispoziția necurăției și nelegiurii unele părți ale trupului vostru, având ca rezultat nelegiuirea, tot așa puneți-le acum la dispoziția dreptății, având ca rezultat sfințirea în slujirea lui Dumnezeu.

²⁰Când erați sclavi ai păcatului, erați liberi față de dreptate. ²¹Și ce fel de roade aduceați atunci? Roade de care acum vă este rușine și al căror rezultat este moartea. ²²Acum, că ați fost eliberați de păcat și ați fost făcuți sclavii lui Dumnezeu, roada

⁵Christ died, and we have been joined with him by dying too. So we will also be joined with him by rising from death like he did. ⁶We know that our old life was killed on the cross with Christ. This happened so that our sinful selves would have no power over us. Then we would not be slaves to sin. ⁷Anyone who has died is made free from sin's control.

⁸If we died with Christ, we know that we will also live with him. ⁹Christ was raised from death. And we know that he cannot die again. Death has no power over him now. ¹⁰Yes, when Christ died, he died to defeat the power of sin one time—enough for all time. He now has a new life, and his new life is with God. ¹¹In the same way, you should see yourselves as being dead to the power of sin and alive for God through Christ Jesus.

¹²But don't let sin control your life here on earth. You must not be ruled by the things your sinful self makes you want to do. ¹³Don't offer the parts of your body to serve sin. Don't use your bodies to do evil, but offer yourselves to God, as people who have died and now live. Offer the parts of your body to God to be used for doing good. ¹⁴Sin will not be your master, because you are not under law. You now live under God's grace.

Slaves of Goodness

¹⁵So what should we do? Should we sin because we are under grace* and not under law? Absolutely not! ¹⁶Surely you know that when you obey someone like a slave, they become your master. You can follow sin, or you can obey God. Following sin brings spiritual death, but obeying God makes you right with him. ¹⁷In the past you were slaves to sin—sin controlled you. But thank God, you fully obeyed what you were taught. ¹⁸You were made free from sin, and now you are slaves to what is right. ¹⁹I use this example from everyday life because you need help in understanding spiritual truths. In the past you offered the parts of your body to be slaves to your immoral and sinful thoughts. The result was that you lived only for sin. In the same way, you must now offer yourselves to be slaves to what is right. Then you will live only for God.

²⁰In the past you were slaves to sin, and you did not even think about doing right. ²¹You did evil things, and now you are ashamed of what you did. Did those things help you? No, they only brought death. ²²But now you are free from sin. You have become slaves of God, and the result is that you

voastră duce la sfințenie și, în final, la viață eternă. ²³Plata păcatului este moartea, dar darul oferit de Dumnezeu este viața eternă în Cristos Isus, Domnul nostru.

Un exemplu din căsătorie

7¹Fraților, Legea* are putere asupra oamenilor cât sunt în viață (vorbesc celor ce cunosc Legea). ²De exemplu, o femeie căsătorită este legată prin lege de soțul ei, cât timp trăiește acesta. Dacă soțul ei moare, ea este eliberată de legea căsătoriei. ³Dacă ea devine soția altui bărbat cât timp soțul ei trăiește, ea va fi considerată adulteră. Dar dacă soțul ei moare, ea este eliberată de legea căsătoriei și, dacă se căsătorește cu altul, ea nu este adulteră.

⁴La fel ați murit și voi, frații mei, față de Lege, prin trupul lui Cristos, pentru a putea deveni ai Altuia, și anume ai Celui care a înviat dintre cei morți, pentru a aduce roadă lui Dumnezeu. ⁵Pe când eram controlați de natura noastră păcătoasă, patimile noastre păcătoase lucrau în trupurile noastre, prin Lege, pentru a produce roade care duc la moarte. ⁶Din moment ce am murit față de Legea care ne ținea prizonieri, noi am fost eliberați de sub stăpânirea ei. Acum Îi slujim lui Dumnezeu, Stăpânul nostru, într-o viață nouă condusă de Duhul*, și nu în viața veche condusă de Lege.

Lupta noastră împotriva păcatului

⁷Ce vom spune deci? Să spunem că Legea* și păcatul sunt același lucru? Nu! Dar oricum, dacă nu ar fi existat Legea, eu nu aș fi știut ce este păcatul. Dacă Legea nu ar fi spus: „Să nu poftești!”^{1/}, eu nu aș fi știut ce înseamnă pofta. ⁸Păcatul a găsit ocazia, prin Lege, de a-mi produce tot felul de pofte. Căci, în lipsa Legii, păcatul este mort. ⁹Cândva, în lipsa Legii, eu eram viu. Dar a venit porunca și păcatul a prins viață ¹⁰și eu am murit [din punct de vedere spiritual]. Iar porunca aceea care trebuia să-mi aducă viață, mi-a adus moartea. ¹¹Păcatul s-a folosit de poruncă și m-a amăgit. Și tot prin această poruncă m-a omorât.

¹²Așa că Legea este sfântă, iar porunca este sfântă, dreaptă și bună. ¹³Înseamnă aceasta că ceea ce este bun mi-a adus

live only for God. This will bring you eternal life. ²³When people sin, they earn what sin pays—death. But God gives his people a free gift—eternal life in Christ Jesus our Lord.

An Example From Marriage

7¹Brothers and sisters, you all understand the law of Moses.* So surely you know that the law rules over people only while they are alive. ²It's like what the law says about marriage: A woman must stay married to her husband as long as he is alive. But if her husband dies, she is made free from the law of marriage. ³But if she marries another man while her husband is still alive, the law says she is guilty of adultery.* But if her husband dies, she is made free from the law of marriage. So if she marries another man after her husband dies, she is not guilty of adultery.

⁴In the same way, my brothers and sisters, your old selves died and you became free from the law* through the body of Christ. Now you belong to someone else. You belong to the one who was raised from death. We belong to Christ so that we can be used in service to God. ⁵In the past we were ruled by our sinful selves. The law made us want to do sinful things. And those sinful desires controlled our bodies, so that what we did only brought us spiritual death. ⁶In the past the law held us as prisoners, but our old selves died, and we were made free from the law. So now we serve God in a new way, not in the old way with the written rules. Now we serve God in the new way, with the Spirit.*

Our Fight Against Sin

⁷You might think I am saying that sin and the law* are the same. That is not true. But the law was the only way I could learn what sin means. I would never have known it is wrong to want something that is not mine. But the law said, “You must not want what belongs to someone else.”^{1/} ⁸And sin found a way to use that command and make me want all kinds of things that weren't mine. So sin came to me because of the command. But without the law, sin has no power. ⁹Before I knew the law, I was alive. But when I heard the law's command, sin began to live, ¹⁰and I died spiritually. The command was meant to bring life, but for me it brought death. ¹¹Sin found a way to fool me by using the command to make me die.

¹²Now the law is holy,* and the command is holy and right and good. ¹³Does this mean that something that is good brought death to me? No,

^{1/7:7} Citat din Exod 20.17; Dt. 5.21

^{1/7:7} Quote from Ex. 20:17; Deut. 5:21.

moartea? Nici vorbă! Dar păcatul, pentru a fi recunoscut ca păcat, mi-a adus moartea prin ceea ce este bun. Astfel, prin aceea poruncă, păcatul a fost arătat ca fiind peste măsură de păcătos.

Conflictul din om

¹⁴Știm că Legea* este spirituală, dar eu nu sunt spiritual. Am fost vândut ca sclav păcatului. ¹⁵Eu nu știu ce fac. Pentru că nu fac ce vreau să fac, dar fac ceea ce urăsc! ¹⁶Și dacă fac ceea ce nu vreau să fac, atunci recunosc că Legea este bună. ¹⁷Dar nu eu fac aceste rele, ci păcatul care trăiește în mine. ¹⁸Știu că nimic bun nu trăiește în mine, adică în acea parte din mine care nu este spirituală. Eu doresc să fac binele, dar nu pot. ¹⁹Eu nu fac binele pe care vreau să-l fac, ci fac răul pe care nu vreau să-l fac. ²⁰Și dacă fac ceea ce nu vreau să fac, atunci nu eu fac aceste lucruri, ci păcatul care trăiește în mine.

²¹Am descoperit legea următoare: când vreau să fac binele, răul este întotdeauna prezent. ²²În ființa mea interioară, sunt de acord cu legea lui Dumnezeu. ²³Dar, în trupul meu, văd că lucrează o altă lege. Și ea se luptă cu legea din mintea mea și mă face prizonierul legii păcatului care lucrează în trupul meu. ²⁴Sunt un om nenorocit! Cine mă va scăpa din acest trup al morții? ²⁵Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Cristos!

Prin urmare, cu mintea eu însumi sunt un sclav al Legii lui Dumnezeu, dar în natura mea păcătoasă sunt un sclav al legii păcatului.

Viața în Duhul

8¹Prin urmare, pentru cei ce sunt în Cristos Isus nu există condamnare ²pentru că, în Cristos Isus, legea Duhului*, care aduce viață, m-a eliberat de legea păcatului, care duce la moarte. ³Dumnezeu a făcut singurul lucru pe care nu-l putea face Legea*, care era lipsită de putere din cauza naturii noastre păcătoase. El L-a trimis pe singurul Său Fiu, într-un trup omenesc supus păcatului, la fel ca al nostru, spre a fi jertfă pentru păcat. Dumnezeu a condamnat păcatul în acest trup ⁴pentru ca cerințele drepte ale Legii să se împlinească în noi. Noi nu mai trăim ascultând de îndemnul naturii noastre păcătoase, ci ascultăm de îndemnul Duhului.

it was sin that used the good command to bring me death. This shows how terrible sin really is. It can use a good command to produce a result that shows sin at its very worst.

The War Inside Us

¹⁴We know that the law* is spiritual, but I am not. I am so human. Sin rules me like I am its slave. ¹⁵I don't understand why I act the way I do. I don't do the good I want to do, and I do the evil I hate. ¹⁶And if I don't want to do what I do, that means I agree that the law is good. ¹⁷But I am not really the one doing the evil. It is sin living in me that does it. ¹⁸Yes, I know that nothing good lives in me—I mean nothing good lives in the part of me that is not spiritual. I want to do what is good, but I don't do it. ¹⁹I don't do the good that I want to do. I do the evil that I don't want to do. ²⁰So if I do what I don't want to do, then I am not really the one doing it. It is the sin living in me that does it.

²¹So I have learned this rule: When I want to do good, evil is there with me. ²²In my mind I am happy with God's law. ²³But I see another law working in my body. That law makes war against the law that my mind accepts. That other law working in my body is the law of sin, and that law makes me its prisoner. ²⁴What a miserable person I am! Who will save me from this body that brings me death? ²⁵I thank God for his salvation through Jesus Christ our Lord!

So in my mind I am a slave to God's law, but in my sinful self I am a slave to the law of sin.

Life in the Spirit

8¹So now anyone who is in Christ Jesus is not judged guilty. ²That is because in Christ Jesus the law of the Spirit* that brings life made you¹ free. It made you free from the law that brings sin and death. ³The law* was without power because it was made weak by our sinful selves. But God did what the law could not do: He sent his own Son to earth with the same human life that everyone else uses for sin. God sent him to be an offering to pay for sin. So God used a human life to destroy sin. ⁴He did this so that we could be right like the law said we must be. Now we don't live following our sinful selves. We live following the Spirit.

¹8:2 you Some Greek copies have "me." Also in the next sentence.

⁵Cei care trăiesc după voia naturii lor păcătoase se gândesc la dorințele naturii lor păcătoase. Cei care trăiesc în Duhul se gândesc la ce dorește Duhul. ⁶Mintea controlată de natura păcătoasă duce la moarte. Dar mintea controlată de Duhul duce la viață și pace. ⁷Mintea controlată de natura păcătoasă este împotriva lui Dumnezeu pentru că nu se supune și nici nu se poate supune Legii lui Dumnezeu. ⁸Cei care ascultă de dorințele naturii lor păcătoase nu pot fi pe placul lui Dumnezeu.

⁹Dar voi sunteți conduși de Duhul și nu de natura voastră păcătoasă, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește cu adevărat în voi. Dar dacă cineva nu are Duhul lui Cristos, nu este al lui Cristos. ¹⁰Pe de altă parte, dacă Cristos este în voi, deși trupurile voastre sunt moarte din cauza păcatului, Duhul vă dă viață pentru că ați fost îndreptățiți. ¹¹Și dacă Duhul care L-a înviat pe Isus dintre cei morți trăiește în voi, Dumnezeu, care L-a înviat pe Isus dintre cei morți, va da viață și trupurilor voastre muritoare, prin Duhul Său care locuiește în voi.

¹²De aceea, fraților, noi avem o obligație, dar nu aceea de a trăi conform naturii păcătoase. ¹³Dacă veți trăi în ascultare de natura voastră păcătoasă, veți muri. Dar dacă, prin puterea Duhului, omorâți lucrările rele ale trupului, veți trăi.

¹⁴Cei ce sunt conduși de Duhul lui Dumnezeu sunt copiii lui Dumnezeu. ¹⁵Duhul pe care L-ați primit nu vă face din nou sclavi ai fricii. Voi ați primit Duhul care face din voi copii ai lui Dumnezeu. Prin Duhul strigăm: „*Ava!*, Tată!“ ¹⁶Duhul Însuși mărturisește cu duhurile noastre că suntem copiii lui Dumnezeu. ¹⁷Dacă suntem copiii lui Dumnezeu, suntem și moștenitorii Lui. Și suntem moștenitorii lui Dumnezeu și moștenitori împreună cu Cristos. Dar pentru a primi această moștenire, trebuie să și suferim împreună cu Cristos. Apoi vom fi și noi slăviți împreună cu El.

Și noi vom fi slăviți în viitor

¹⁸Eu cred că suferințele noastre de acum nu se compară cu slava care ne va fi arătată. ¹⁹Creația lui Dumnezeu așteaptă cu nerăbdare ziua când El îi va arăta pe cei ce sunt

⁵People who live following their sinful selves think only about what they want. But those who live following the Spirit are thinking about what the Spirit wants them to do. ⁶If your thinking is controlled by your sinful self, there is spiritual death. But if your thinking is controlled by the Spirit, there is life and peace. ⁷Why is this true? Because anyone whose thinking is controlled by their sinful self is against God. They refuse to obey God's law. And really they are not able to obey it. ⁸Those who are ruled by their sinful selves cannot please God.

⁹But you are not ruled by your sinful selves. You are ruled by the Spirit, if that Spirit of God really lives in you. But whoever does not have the Spirit of Christ does not belong to Christ. ¹⁰Your body will always be dead because of sin. But if Christ is in you, then the Spirit gives you life, because Christ made you right with God. ¹¹God raised Jesus from death. And if God's Spirit lives in you, he will also give life to your bodies that die. Yes, God is the one who raised Christ from death, and he will raise you to life through his Spirit living in you.

¹²So, my brothers and sisters, we must not be ruled by our sinful selves. We must not live the way our sinful selves want. ¹³If you use your lives to do what your sinful selves want, you will die spiritually. But if you use the Spirit's help to stop doing the wrong things you do with your body, you will have true life.

¹⁴The true children of God are those who let God's Spirit lead them. ¹⁵The Spirit that we received is not a spirit that makes us slaves again and causes us to fear. The Spirit that we have makes us God's chosen children. And with that Spirit we say, “*Abba,*¹ Father.” ¹⁶And the Spirit himself speaks to our spirits and makes us sure that we are God's children. ¹⁷If we are God's children, we will get the blessings God has for his people. He will give us all that he has given Christ. But we must suffer like Christ suffered. Then we will be able to share his glory.*

We Will Have Glory in the Future

¹⁸We have sufferings now, but these are nothing compared to the great glory* that will be given to us. ¹⁹Everything that God made is waiting with excitement for the time when he will

¹ 8:15 *Ava* nume pe care-l foloseau copiii pentru a-și chema tatăl, în limba aramaică.

¹ 8:15 *Abba*. An Aramaic word that was used by Jewish children as a name for their fathers.

copiii Săi. ²⁰Creația a fost supusă zădărnici-ei, dar nu de bunăvoie, ci din cauza Celui care a supus-o. Totuși există speranța ²¹că această lume creată va fi eliberată de sub sclavia degradării și că se va bucura de libertatea slavei copiilor lui Dumnezeu. ²²Știm că întreaga creație a lui Dumnezeu a așteptat până acum, suspinând în durere, ca o femeie care naște. ²³Și nu numai creația suspină, ci și noi suspinăm înăuntrul nostru. Noi avem în ființa noastră Duhul lui Dumnezeu ca primă parte și ca o garanție a binecuvântării Lui și așteptăm ca Dumnezeu să ne înfieze deplin prin elibera-rea trupurilor noastre. ²⁴Căci în această speranță am fost mântuiți. Dacă am vedea ceea ce sperăm, atunci nu am mai avea speranță. Pentru că nu putem spera ceea ce avem deja. ²⁵Noi sperăm ceea ce nu vedem încă și așteptăm cu răbdare.

²⁶La fel ne ajută și Duhul* în slăbiciunea noastră. Noi nu știm pentru ce să ne rugăm. Dar Duhul Însuși Îi vorbește lui Dumnezeu pentru noi, cu suspine nerostite. ²⁷Dar Dumnezeu, care vede ce este în inimile noastre, știe ce vrea să-I spună Duhul. Duhul vorbește în numele sfinților, după voia lui Dumnezeu.

²⁸Știm că în toate lucrurile Dumnezeu lucrează spre binele celor ce-L iubesc, al celor chemați după planul Său. ²⁹Dumnezeu a știut cine sunt ei chiar înainte de a crea lumea. Și a hotărât ca ei să fie asemenea chipului Fiului Său pentru ca El să fie primul născut¹ dintre mulți frați. ³⁰Dumnezeu i-a chemat pe cei pe care i-a pus deoparte. Și pe cei chemați i-a și îndreptățit. Și celor declarați drepti de El le-a dat și slavă.

Dragostea lui Dumnezeu în Isus Cristos

³¹Ce vom spune deci despre aceste lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră? ³²El nu L-a cruțat nici pe propriul Său Fiu, ci L-a dat ca să fie omorât pentru noi. Cu atât mai mult acum Dumnezeu ne va da totul împreună cu Fiul Său. ³³Cine îi va acuza pe aleșii lui Dumnezeu? Nimeni! Dumnezeu este Cel

show the world who his children are. The whole world wants very much for that to happen. ²⁰Everything God made was changed to be like it was worth nothing. It did not want to change, but God decided to change it. But there was this hope: ²¹That the creation would be made free from ruin—that everything God made would have the same freedom and glory that belong to God's children.

²²We know that everything God made has been waiting until now in pain like a woman ready to give birth to a child. ²³Not only the world, but we also have been waiting with pain inside us. We have the Spirit* as the first part of God's promise. So we are waiting for God to finish making us his own children. I mean we are waiting for our bodies to be made free. ²⁴We were saved to have this hope. If we can see what we are waiting for, that is not really hope. People don't hope for something they already have. ²⁵But we are hoping for something we don't have yet, and we are waiting for it patiently.

²⁶Also, the Spirit helps us. We are very weak, but the Spirit helps us with our weakness. We don't know how to pray as we should, but the Spirit himself speaks to God for us. He begs God for us, speaking to him with feelings too deep for words. ²⁷God already knows our deepest thoughts. And he understands what the Spirit is saying, because the Spirit speaks for his people in the way that agrees with what God wants.

²⁸We know that in everything God works for the good of those who love him. These are the people God chose, because that was his plan. ²⁹God knew them before he made the world. And he decided that they would be like his Son. Then Jesus would be the firstborn¹ of many brothers and sisters. ³⁰God planned for them to be like his Son. He chose them and made them right with him. And after he made them right, he gave them his glory.

God's Love in Christ Jesus

³¹So what should we say about this? If God is for us, no one can stand against us. And God is with us. ³²He even let his own Son suffer for us. God gave his Son for us all. So now with Jesus, God will surely give us all things. ³³Who can accuse the people God has chosen? No one! God

¹ 8.29 *primul născut* acest lucru înseamnă, probabil, că Cristos este primul din familia lui Dumnezeu care are parte de slava Lui.

¹ 8:29 *firstborn* The first male child in a family. Here, it probably means that Christ was the first in God's family to share God's glory.

care-i îndreptățește. ³⁴Cine îi va condamna? Nimeni. Cristos Isus este Cel care a murit și (ceea ce este și mai important) a și înviat. El stă la dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi. ³⁵Ce ne va despărți de dragostea lui Cristos? Nimic. Nici necazul, nici suferința, nici persecuțiile, nici foamea, nici lipsa de îmbrăcăminte, nici primejdia, nici moartea. ³⁶După cum este scris în Scripturi*:

„Pentru Tine suntem în primejdie de moarte tot timpul. Suntem considerați ca niște oi destinate tăierii.“

Psalmul 44.22

³⁷Dar în toate acestea noi suntem mai mult decât învingători prin Dumnezeu care Și-a arătat dragostea Lui pentru noi. ³⁸Pentru că eu sunt convins că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici duhurile conducătoare, nici prezentul, nici viitorul, nici puterile spirituale, ³⁹nici ceea ce este deasupra noastră, nici ceea ce este sub noi și nici un alt lucru creat nu ne poate despărți de dragostea lui Dumnezeu pe care El ne-o arată în Cristos Isus, Domnul nostru.

Dumnezeu și evreii

9¹Eu sunt în Cristos și vă spun adevărul. Nu vă mint. Conștiința îmi este martor, prin Duhul Sfânt*, ²că inima mi-e plină de o mare și neîncetată durere. ³Căci aproape îmi doresc ca eu însumi să fiu blestemat și separat de Cristos, pentru frații mei, pentru cei din poporul meu. ⁴Ei sunt evrei. Ei sunt aleși de Dumnezeu să fie copiii Lui. Ei au văzut slava lui Dumnezeu, cu ei a fost făcut legământul. Lor le-au fost date Legea* și cortul de închinare. Și lor le-au fost făcute promisiunile lui Dumnezeu. ⁵Ei sunt urmașii marilor noștri strămoși. Și ei sunt familia pământească a lui Cristos care este peste toate Dumnezeu binecuvântat pentru totdeauna! Amin.*

⁶Acum eu nu vreau să spun că Dumnezeu nu Și-a ținut promisiunea. Dar unii din poporul Israel¹ nu sunt cu adevărat poporul lui Dumnezeu, ⁷ci numai unii dintre urmașii lui Avraam sunt cu adevărat copiii lui Avraam. Dumnezeu i-a spus lui Avraam:

is the one who makes them right. ³⁴Who can say that God's people are guilty? No one! Christ Jesus died, but that is not all. He was also raised from death. And now he is at God's right side, speaking to him for us. ³⁵Can anything separate us from Christ's love? Can trouble or problems or persecution* separate us from his love? If we have no food or clothes or face danger or even death, will that separate us from his love? ³⁶As the Scriptures* say,

“For you we are in danger of death all the time. People think we are worth no more than sheep to be killed.” *Psalm 44:22*

³⁷But in all these troubles we have complete victory through God, who has shown his love for us. ³⁸⁻³⁹Yes, I am sure that nothing can separate us from God's love—not death, life, angels, or ruling spirits. I am sure that nothing now, nothing in the future, no powers, nothing above us or nothing below us—nothing in the whole created world—will ever be able to separate us from the love God has shown us in Christ Jesus our Lord.

God and the Jewish People

9¹I am in Christ and I am telling you the truth. I am not lying. And my conscience, ruled by the Holy Spirit,* agrees that what I say now is true. ²I have great sorrow and always feel much sadness ³for my own people. They are my brothers and sisters, my earthly family. I wish I could help them. I would even have a curse on me and cut myself off from Christ if that would help them. ⁴They are the people of Israel,* God's chosen children. They have the glory* of God and the agreements he made between himself and his people. God gave them the law of Moses,* the Temple worship, and his promises. ⁵They are the descendants of our great fathers,* and they are the earthly family of Christ. And Christ is God over all things. Praise him forever!¹ Amen.

⁶I don't mean that God failed to keep his promise to the Jewish people. But only some of the people of Israel are really God's people.² ⁷And only some of Abraham's* descendants are true children of Abraham. This is what God said to

¹9:6 *poporul Israel* poporul evreu, prin care a ales Dumnezeu să aducă binecuvântarea în lume.

¹9:5 *Christ ... forever* This can also mean “May God, who rules over all things, be praised forever!” ²9:6 *God's people* Literally, “Israel,” the people God chose to bring his blessings to the world.

„Urmașii tăi se vor trage din Isaac.”¹
⁸Aceasta înseamnă că nu toți urmașii lui Avraam sunt cu adevărat copiii lui Dumnezeu. Adevărații copii ai lui Avraam sunt aceia care au devenit copiii lui Dumnezeu datorită promisiunii lui Dumnezeu.
⁹Iată ce i-a promis Dumnezeu lui Avraam: „La momentul potrivit Mă voi întoarce, iar Sara va avea un fiu.”²

¹⁰Mai mult, Rebeca a rămas însărcinată cu strămoșul nostru Isaac și a avut doi fii.
¹¹⁻¹²Înainte ca cei doi fii să se nască, Dumnezeu i-a spus Rebecăi: „Fiul mai mare va sluji celui mai mic.”³ El i-a spus aceasta înainte ca cei doi să fi făcut ceva bun sau rău. Dumnezeu a vorbit astfel înainte ca ei să se fi născut, pentru ca băiatul ales de El să fie ales după planul Său. Cel mic a fost ales pentru că Dumnezeu a dorit să-l cheme pe el, și nu pentru că cei doi băieți ar fi făcut ceva.
¹³După cum este scris în Scripturi*: „L-am iubit pe Iacov, dar l-am urât pe Esau.”⁴

¹⁴Ce vom spune deci? Este cumva Dumnezeu nedrept? ¹⁵Nici vorbă! Căci El i-a spus lui Moise: „Voi arăta îndurare oricui voi dori să arăt îndurare și voi avea milă față de oricine doresc să am milă.”⁵
¹⁶Deci Dumnezeu va alege pe cel de care I se va face milă. Și alegerea nu va depinde de ce doresc sau încercă să facă oamenii.
¹⁷În Scriptură*, Dumnezeu i-a spus unui faraon⁶: „Te-am ridicat pentru a-Mi arăta puterea în tine și pentru ca Numele Meu să fie vestit pe întreg pământul.”⁷ ¹⁸Așa că Dumnezeu arată îndurare față de cine vrea El și împietrește pe cine vrea.

¹⁹Dar îmi vei spune: „Dacă așa stau lucrurile, atunci de ce ne mai găsește vinovați? Căci cine se va putea împotrivi voii Lui?”
²⁰Da, dar cine ești tu, omule, să-L trași la răspundere pe Dumnezeu? Oare va spune vasul olarului: „De ce m-ai făcut așa?” Nu.
²¹Olarul poate face din același lut mai multe vase. El poate face unele vase pentru ocazii deosebite și altele pentru a fi folosite zi de zi.

²²La fel a făcut și Dumnezeu. Deși a dorit să-Și arate mânia, pentru ca oamenii să-I vadă puterea, Dumnezeu a avut răbdare față

Abraham: “Your true descendants will be those who come through Isaac.”¹ ⁸This means that not all of Abraham’s descendants are God’s true children. Abraham’s true children are those who become God’s children because of the promise he made to Abraham.
⁹Here is what God said in that promise: “About this time next year I will come back, and Sarah will have a son.”²

¹⁰And that is not all. Rebecca also had sons, and they had the same father. He is our father Isaac.
¹¹⁻¹²But before the two sons were born, God told Rebecca, “The older son will serve the younger.”³ This was before the boys had done anything good or bad. God said this before they were born so that the boy he wanted would be chosen because of God’s own plan. He was chosen because he was the one God wanted to call, not because of anything the boys did.
¹³As the Scriptures* say, “I loved Jacob, but I hated Esau.”⁴

¹⁴So what does this mean? That God is not fair? We cannot say that.
¹⁵God said to Moses, “I will show mercy to anyone I want to show mercy to. I will show pity to anyone I choose.”⁵
¹⁶So God will choose anyone he decides to show mercy to, and his choice does not depend on what people want or try to do.
¹⁷In the Scriptures God says to Pharaoh*: “I made you king so you could do this for me. I wanted to show my power through you. I wanted my name to be announced throughout the world.”⁶
¹⁸So God shows mercy to those he wants to show mercy to and makes stubborn those he wants to make stubborn.

¹⁹So one of you will ask me, “If God controls what we do, why does he blame us for our sins?”
²⁰Don’t ask that. You are only human and have no right to question God. A clay jar does not question the one who made it. It does not say, “Why did you make me like this?”
²¹The one who makes the jar can make anything he wants. He uses the same clay to make different things. He might make one thing for special purposes and another for daily use.

²²It is the same way with what God has done. He wanted to show his anger and to let people see his power. But he patiently endured those he was

¹9.7 Citat din Gen. 21.12. ²9.9 Citat din Gen. 18.10, 14.
³9.11–12 Citat din Gen. 25.23. ⁴9.13 Citat din Mal. 1.2–3.
 Echivalent cu: „L-am ales pe Iacov, dar l-am respins pe Esau.”
⁵9.15 Citat din Exod 33.19. ⁶9.17 faraon împăratul Egiptului.
⁷9.17 Citat din Exod 9.16.

¹9:7 Quote from Gen. 21:12. ²9:9 Quote from Gen. 18:10, 14.
³9:11–12 Quote from Gen. 25:23. ⁴9:13 Quote from Mal. 1:2–3.
⁵9:15 Quote from Ex. 33:19. ⁶9:17 Quote from Ex. 9:16.

de cei pe care Se mâniase și care erau gata să fie distruși. ²³Dumnezeu a așteptat cu răbdare pentru a-Și putea face cunoscută bogăția slavei Sale față de cei ce au primit îndurarea Lui și pe care El i-a pregătit pentru a primi slava Lui. ²⁴Este vorba despre aceia pe care Dumnezeu i-a chemat, nu numai dintre evrei, ci și dintre neevrei. ²⁵După cum este scris în Osea:

„Pe cei care nu erau poporul Meu
îi voi numi poporul Meu
și pe femeia care nu a fost iubită
o voi numi iubită.“ *Osea 2.23*

angry with—people who were ready to be destroyed. ²³He waited with patience so that he could make known the riches of his glory* to the people he has chosen to receive his mercy. God has already prepared them to share his glory. ²⁴We are those people, the ones God chose from the Jews and from the non-Jews. ²⁵As the Scriptures say in the book of Hosea,

“The people who are not mine—
I will say they are my people.
And the people I did not love—
I will say they are the people I love.”

Hosea 2:23

²⁶And,

²⁶„Și se va întâmpla că acolo unde li s-a spus:
«Nu sunteți poporul Meu»,
în același loc vor fi numiți
fii ai Dumnezeului celui viu.“ *Osea 1.10*

“Where God said in the past,
‘You are not my people’—
there they will be called children
of the living God.” *Hosea 1:10*

²⁷Și Isaia vestește cu privire la Israel:

„Chiar de ar fi copiii lui Israel la fel de
numeroși ca nisipul mării,
numai câțiva vor fi mântuiți.
²⁸ Domnul Își va aduce la îndeplinire
judecata pe pământ cu repeziciune și
în întregime.“ *Isaia 10.22–23*

²⁷And Isaiah cries out about Israel:

“There are so many people of Israel,
they are like the grains of sand by the sea.
But only a few of them will be saved.
²⁸ Yes, the Lord will quickly finish judging the
people on the earth.” *Isaiah 10:22–23*

²⁹Și, după cum a spus și Isaia:

„Dacă Dumnezeul atotputernic nu ne-ar fi
lăsat câțiva descendenți,
am fi fost ca Sodoma*
și am fi ajuns ca Gomora.“ *Isaia 1.9*

²⁹It is like Isaiah said:

“The Lord All-Powerful allowed some
of our people to live.
If he had not done that,
we would now be like Sodom,*
and we would be like Gomorrah.**” *Isaiah 1:9*

³⁰Deci ce vom spune? Putem spune că neevreii, deși nu căutau îndreptățirea lui Dumnezeu, au fost îndreptățiți datorită credinței lor. ³¹Poporul Israel a urmărit Legea care definește îndreptățirea însă nu a ajuns la acea Lege. ³²De ce? Pentru că ei nu au căutat să fie îndreptățiți prin credință, ci au încercat să obțină îndreptățirea prin fapte. Ei s-au împiedicat de piatra de poticnire, ³³după cum este scris:

„Iată, pun în Sion¹ o piatră
de care oamenii se vor împiedica,
o piatră care îi va face pe oameni să cadă.
Dar oricine crede în El
nu va fi făcut de rușine.“ *Isaia 8.14; 28.16*

³⁰So what does all this mean? It means this: That the non-Jews were not trying to make themselves right with God, but they were made right. They became right because of their faith. ³¹And the people of Israel tried to follow a law to make themselves right with God. But they did not succeed, ³²because they tried to make themselves right by the things they did. They did not trust in God to make them right. They fell over the stone that makes people fall. ³³The Scriptures talk about that stone:

“Look, I put in Zion* a stone
that will make people stumble.
It is a rock that will make people fall.
But anyone who trusts in that rock
will never be disappointed.” *Isaiah 8:14; 28:16*

¹ 9.33 *Sion*, un alt nume pentru Ierusalim, cetatea sfântă a poporului lui Dumnezeu.

10¹Fraților, dorința inimii mele este ca toți evreii să fie mântuiți. Și aceasta este și rugăciunea mea către Dumnezeu. ²Eu mărturisesc că ei au zel pentru Dumnezeu, dar acest zel nu se întemeiază pe o cunoaștere corectă. ³Pentru că nu au cunoscut modalitatea prin care Dumnezeu îi consideră drepti pe oameni, ei au căutat o dreptate a lor proprie și nu s-au supus modalității prin care Dumnezeu îi consideră drepti. ⁴Cristos este sfârșitul Legii, pentru ca oricine crede să fie considerat drept înaintea lui Dumnezeu.

⁵Cu privire la îndreptățirea care vine prin Lege, Moise scrie: „Cel ce face aceste lucruri va trăi prin ele.”¹ ⁶Dar iată ce spune Scriptura cu privire la îndreptățirea care vine din credință: „Să nu spui: «Cine se va urca la ceruri?» (Adică să-L coboare pe Cristos.) ⁷Și să nu spui nici: «Cine se va coborî în lumea de dedesubt?» (Adică să-L aducă înapoi pe Cristos dintre cei morți.)” ⁸Scriptura spune: „Cuvântul este aproape de tine, pe buzele tale și în inima ta.”² Acesta este mesajul despre credința pe care o proclamăm: ⁹dacă vei mărturisi cu gura ta că Isus este Domn și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți, vei fi mântuit, ¹⁰fiindcă trebuie să crezi cu inima pentru a fi îndreptățit, dar trebuie să mărturisești cu gura pentru a fi mântuit. ¹¹Căci Scriptura zice: „Oricine crede în El nu va fi făcut de rușine.”³ ¹²Aceasta pentru că nu este nici o diferență între evreu și neevreu. Același Domn este Domn peste toți oamenii și El este bogat în îndurare față de cei ce se încred în El. ¹³Căci „Orice om care se încrede în Numele Domnului va fi mântuit.”⁴

¹⁴Dar cum vor putea să se încreadă pentru ajutor în Acela în care nu au crezut? Și cum vor putea crede în Acela despre care n-au auzit? Și cum vor putea auzi ei, dacă nu le va predica cineva? ¹⁵Și cum vor putea predica, dacă nu vor fi trimiși? După cum

10¹Brothers and sisters, what I want most is for all the people of Israel to be saved. That is my prayer to God. ²I can say this about them: They really try hard to follow God, but they don't know the right way. ³They did not know the way that God makes people right with him. And they tried to make themselves right in their own way. So they did not accept God's way of making people right. ⁴Christ ended the law so that everyone who believes in him is made right with God.

⁵Moses writes about being made right by following the law. He says, “The person who obeys these laws is the one who will have life through them.”¹ ⁶But this is what the Scriptures say about being made right through faith: “Don't say to yourself, ‘Who will go up into heaven?’” (That means “Who will go up to heaven to get Christ and bring him down to earth?”) ⁷“And don't say, ‘Who will go down into the world below?’” (That means “Who will go down to get Christ and bring him up from death?”)

⁸This is what the Scripture says: “God's teaching is near you; it is in your mouth and in your heart.”² It is the teaching of faith that we tell people. ⁹If you openly say, “Jesus is Lord” and believe in your heart that God raised him from death, you will be saved. ¹⁰Yes, we believe in Jesus deep in our hearts, and so we are made right with God. And we openly say that we believe in him, and so we are saved.

¹¹Yes, the Scriptures say, “Whoever believes in him will never be disappointed.”³ ¹²It says this because there is no difference between Jews and non-Jews. The same Lord is the Lord of all people. And he richly blesses everyone who looks to him for help. ¹³Yes, “everyone who trusts in the Lord⁴ God will be saved.”⁵

¹⁴But before people can pray to the Lord for help, they must believe in him. And before they can believe in the Lord, they must hear about him. And for anyone to hear about the Lord, someone must tell them. ¹⁵And before anyone can go and tell them, they must be sent. As the Scriptures say,

¹ 10:5 Citat din Lv. 18:5. ² 10:8 versetele 6–8 Citat din Dt. 30:12–14. ³ 10:11 Citat din Is. 28:16. ⁴ 10:13 Citat din Ioel 2:32.

¹ 10:5 Quote from Lev. 18:5. ² 10:8 Verses 6–8 Quotes from Deut. 30:12–14. ³ 10:11 Quote from Isa. 28:16. ⁴ 10:13 *who trusts in the Lord* Literally, “who calls on the name of the Lord,” meaning to show faith in him by worshiping him or praying to him for help. ⁵ 10:13 Quote from Joel 2:32.

este scris: „Cât de frumoase sunt picioarele celor care aduc Vestea Bună a păcii!”¹

¹⁶Dar nu toți au primit² Vestea Bună* cu bucurie. Isaia spune: „Doamne, cine a crezut mesajul nostru?”³ ¹⁷Deci credința vine ca urmare a auzirii mesajului, iar auzirea vine atunci când cineva vorbește despre Cristos.

¹⁸Dar întreb: „Nu au auzit ei mesajul?” Ba da, l-au auzit! Scriptura spune:

„Glasul lor s-a auzit pe tot pământul,
iar cuvintele lor au ajuns
până la marginile lumii.” *Psalmul 19.4*

¹⁹Dar eu zic din nou: „Nu a înțeles poporul Israel?” Ba da, a înțeles. Mai întâi, Moise a zis:

„Voi folosi niște oameni
care nu sunt un popor,
pentru a vă face geloși.
Și voi folosi un popor fără pricepere,
pentru a vă mânia.” *Deuteronom 32.21*

²⁰Apoi, Isaia este foarte îndrăzneț când spune:

„Am fost găsit de cei care nu Mă căutau.
Și M-am arătat celor care
nu doreau să cunoască voia Mea.”
Isaia 65.1

²¹Dar Dumnezeu spune despre poporul Israel:

„Toată ziua Mi-am întins mâna spre un
popor neascultător și încăpățânat.”
Isaia 65.2

Dumnezeu nu a uitat poporul Său

11 ¹Așa că întreb: „A respins Dumnezeu poporul Său?” Nici vorbă! Pentru că și eu sunt evreu, un urmaș al lui Avraam din familia lui Beniamin. ²Dumnezeu nu a respins poporul pe care-l alesese dinainte! Sau nu știți ce spune Scriptura* despre Ilie*, când se ruga lui Dumnezeu împotriva lui Israel? ³„Doamne, Ți-au omorât profeții*, Ți-au dărâmat altarele*. Eu sunt singurul profet rămas și acum încercă să mă omore și pe mine.”⁴ ⁴Dar ce i-a răspuns Dumnezeu? „Mi-am păstrat șapte mii de bărbați care nu s-au închinat lui Baal*.”⁵ ⁵La fel există și astăzi un mic grup ales de Dumnezeu, după harul Său. ⁶Și dacă au fost aleși pe baza harului lui Dumnezeu,

¹ 10.15 Citat din Is. 52:7. ² 10.16 *primit* lit. „ascultat de”.
³ 10.16 Citat din Is. 53:1. ⁴ 11.3 Citat din 1 Împ. 19:10, 14.

“How wonderful it is to see someone coming to tell good news.”¹

¹⁶But not all the people accepted that good news. Isaiah said, “Lord, who believed what we told them?”² ¹⁷So faith comes from hearing the Good News.* And people hear the Good News when someone tells them about Christ.

¹⁸But I ask, “Did people not hear the Good News?” Yes, they heard—as the Scriptures say,

“Their voices went out all around the world.
Their words went everywhere in the world.”
Psalm 19:4

¹⁹Again I ask, “Did the people of Israel not understand?” Yes, they did understand. First, Moses says this for God:

“I will use those who are not really
a nation to make you jealous.
I will use a nation that does not understand to
make you angry.” *Deuteronomy 32:21*

²⁰Then Isaiah is bold enough to say this for God:

“The people who were not looking for me—
they are the ones who found me.
I showed myself to those who
did not ask for me.” *Isaiah 65:1*

²¹But about the people of Israel God says,

“All day long I have waited for those people,
but they refuse to obey or to follow me.”
Isaiah 65:2

God Has Not Forgotten His People

11 ¹So I ask, “Did God force his people to leave him?” Of course not. I myself am an Israelite.* I am from the family of Abraham,* from the tribe of Benjamin. ²God chose the Israelites to be his people before they were born. And he did not force them to leave. Surely you know what the Scriptures* say about Elijah.* The Scriptures tell about Elijah praying to God against the people of Israel.* He said, ³“Lord, they have killed your prophets* and destroyed your altars.* I am the only prophet still living, and they are trying to kill me now.”³ ⁴But what answer did God give to Elijah? God said, “I have kept for myself seven thousand men who have never given worship to Baal.”⁴

⁵It is the same now. God has chosen a few people by his grace.* ⁶And if he chose them by

¹ 10:15 Quote from Is. 52:7. ² 10:16 Quote from Is. 53:1. ³ 11:3 Quote from 1 Kings 19:10, 14. ⁴ 11:4 Quote from 1 Kings 19:18.

înseamnă că n-au fost aleși pe baza faptelor lor. Altfel harul lui Dumnezeu nu ar mai fi har.

⁷Iată ce s-a întâmplat: poporul Israel nu a găsit ce a căutat, dar cei aleși au găsit, pe când ceilalți au fost împietriți. ⁸După cum spune Scriptura:

„Domnul a turnat peste voi
un duh de adormire profundă.“

Isaia 29.10

„Domnul v-a dat ochi care nu văd
și urechi care nu aud.
Și acest lucru este la fel
până în ziua de astăzi.“

Deuteronom 29.4

⁹Și David spune:

„Fie ca ei să fie prinși în
cursă la mesele lor!
Fie ca ei să cadă și să-și
primească pedeapsa!

¹⁰ Fie ca ochii lor să se întunece
și ei să nu mai vadă!

Fie ca spinarea lor să se aplece mereu,
sub povara necazurilor!“

Psalmul 69.22–23

¹¹Așa că întreb: Când s-au poticnit evreii, a atras această poticnire căderea lor finală? Nici vorbă! Ci, mai degrabă, prin greșeala lor a venit mântuirea și printre neevrei, pentru a-i face geloși pe evrei. ¹²Dar dacă greșeala lor a adus o bogăție de binecuvântări pentru lume și dacă pierderea suferită de ei a adus o bogăție de binecuvântări pentru neevrei, gândiți-vă ce mare binecuvântare va fi atunci când și evreii vor veni la Cristos.

¹³Acum vă vorbesc celor care sunteți neevrei. Eu sunt un apostol* trimis neevreilor. Eu fac tot ce pot pentru lucrarea mea. ¹⁴Și sper ca, prin ceea ce fac, să-i provoc la gelozie pe evrei, care sunt poporul meu, și să-i salvez pe unii dintre ei. ¹⁵Căci dacă prin respingerea lor de către Dumnezeu s-a ajuns la împăcarea lumii cu Dumnezeu, primirea lor de către Dumnezeu va însemna viață după moarte.

¹⁶Dacă prima felie de pâine Îi este oferită lui Dumnezeu, atunci întreaga pâine este

grace, then it is not what they have done that made them his people. If they could be made his people by what they did, his gift of grace would not really be a gift.

⁷So this is what has happened: The people of Israel wanted God’s blessing, but they did not all get it. The people he chose did get his blessing, but the others became hard and refused to listen to him. ⁸As the Scriptures say,

“God caused the people to fall asleep.”

Isaiah 29:10

“God closed their eyes so that they
could not see,
and he closed their ears so that they could
not hear.

This continues until now.” *Deuteronomy 29:4*

⁹And David says,

“Let those people be caught and trapped at their
own feasts.
Let them fall and be punished.

¹⁰ Let their eyes be closed so that they cannot see.
And let them be troubled forever.”

Psalms 69:22–23

¹¹So I ask: When the Jews fell, did that fall destroy them? No! But their mistake brought salvation to the non-Jews. The purpose of this was to make the Jews jealous. ¹²Their mistake brought rich blessings to the world. And what they lost brought rich blessings to the non-Jewish people. So surely the world will get much richer blessings when enough Jews become the kind of people God wants.

¹³Now I am speaking to you people who are not Jews. I am an apostle* to the non-Jews. So while I have that work, I will do the best I can. ¹⁴I hope I can make my own people jealous. That way, maybe I can help some of them to be saved. ¹⁵God turned away from the Jews. When that happened, he became friends with the other people in the world. So when he accepts the Jews, it will be like bringing people to life after death. ¹⁶If the first piece of bread is offered to God, then the

sfințită. Dacă rădăcinile unui copac sunt sfinte, atunci și ramurile copacului sunt sfinte.

¹⁷Tu, neevreul, ești ca ramura unui măslin sălbatic. Dacă unele din ramurile copacului sfânt sunt rupte și tu ești altoit în ele, ai devenit și tu părtaș aceleiași rădăcini. ¹⁸Dar să nu te lauzi față de ramuri (adică evreii). Dacă totuși te lauzi, să știi că nu tu ții rădăcina, ci rădăcina te ține pe tine. ¹⁹Acum ai putea spune: „Da, dar ramurile au fost tăiate pentru ca eu să fiu altoit.” ²⁰Este adevărat. Ele au fost tăiate datorită necredinței lor. Dar tu faci parte din copac datorită credinței tale. Așa că nu te lauda, ci, mai degrabă, înfricoșează-te! ²¹Pentru că dacă Dumnezeu n-a cruțat ramurile naturale, atunci nu te va cruța nici pe tine.

²²Vezi deci bunătatea, dar și severitatea lui Dumnezeu. Severitate față de cei care au căzut și bunătate față de tine. Dacă nu vei asculta de El, vei fi tăiat și tu. ²³Și dacă ramurile tăiate nu persistă în necredință, vor fi primite înapoi. Căci Dumnezeu îi poate primi înapoi. ²⁴Voi, neevreii, sunteți ca ramura unui măslin sălbatic. Voi ați fost tăiați din măslinul sălbatic și ați fost altoiți, împotriva naturii, în măslinul bun. Cu atât mai ușor va fi ca evreii, care sunt ramurile naturale ale măslinului bun, să fie altoiți în propriul măslin.

²⁵Fraților, eu vreau să cunoașteți acest adevăr ascuns pentru ca să nu vă bizuiți pe propria voastră înțelepciune. Adevărul este că împietrirea poporului lui Israel este trecătoare și va dura până când va veni la Dumnezeu numărul complet al neevreilor. ²⁶Atunci întregul Israel va fi mântuit. După cum este scris:

„Un Mântuitor va veni din Sion.
El va îndepărta nelegiuirile lui Iacov.

²⁷ Acesta este legământul
pe care-l voi face cu ei
atunci când le voi șterge păcatul.“

Isaia 59.20–21; 27.9

²⁸În ceea ce privește Vestea Bună*, evreii sunt dușmani, spre binele vostru. Dar evreii rămân poporul ales al lui Dumnezeu. Dumnezeu îi iubește datorită promisiunilor făcute părinților lor. ²⁹Dumnezeu nu Se răzgândește cu privire la darurile Sale pline de har și cu privire la oamenii pe care-i

whole loaf is made holy.* If the roots of a tree are holy, the tree’s branches are holy too.

¹⁷It is as if some of the branches from an olive tree have been broken off, and the branch of a wild olive tree has been joined to that first tree. If you are not a Jew, you are the same as that wild branch, and you now share the strength and life of the first tree. ¹⁸But don’t act like you are better than those branches that were broken off. You have no reason to be proud of yourself, because you don’t give life to the root. The root gives life to you. ¹⁹You might say, “Branches were broken off so that I could be joined to their tree.” ²⁰That is true. But those branches were broken off because they did not believe. And you continue to be part of the tree only because you believe. Don’t be proud, but be afraid. ²¹If God did not let the natural branches of that tree stay, he will not let you stay if you stop believing.

²²So you see that God is kind, but he can also be very strict. He punishes those who stop following him. But he is kind to you, if you continue trusting in his kindness. If you don’t continue depending on him, you will be cut off from the tree. ²³And if the Jews will believe in God again, he will accept them back. He is able to put them back where they were. ²⁴It is not natural for a wild branch to become part of a good tree. But you non-Jews are like a branch cut from a wild olive tree. And you were joined to a good olive tree. But those Jews are like a branch that grew from the good tree. So surely they can be joined to their own tree again.

²⁵I want you to understand this secret truth, brothers and sisters. This truth will help you understand that you don’t know everything. The truth is this: Part of Israel has been made stubborn, but that will change when enough non-Jews have come to God. ²⁶And that is how all Israel will be saved. The Scriptures say,

“The Savior will come from Zion*;
He will take away all evil
from the family of Jacob.*

²⁷ And I will make this agreement
with those people
when I take away their sins.”

Isaiah 59:20–21; 27:9

²⁸The Jews refuse to accept the Good News,* so they are God’s enemies. This has happened to help you non-Jews. But they are still God’s chosen people, and he loves them because of the promises he made to their ancestors.* ²⁹God never changes his mind about the people he calls. He never decides to take back the blessings he has

cheamă. ³⁰Odinioară voi ați fost neascultători de Dumnezeu, dar acum ați primit îndurare, datorită neascultării evreilor. ³¹Tot așa, și evreii au devenit neascultători, pentru ca datorită îndurării care v-a fost arătată vouă, să primească și ei îndurarea lui Dumnezeu. ³²Oamenii nu L-au ascultat pe Dumnezeu. El i-a închis pe toți oamenii în neascultare, pentru a le arăta tuturor îndurare.

Slavă lui Dumnezeu

³³Cât de bogat este Dumnezeu în îndurare și cât de adânci sunt înțelepciunea și cunoașterea Lui! Cât de greu de cercetat sunt judecățile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui! ³⁴După cum este scris:

„Cine cunoaște gândurile Domnului și cine poate fi consilierul Lui?“

Isaia 40.13

³⁵„Cine l-a dat ceva lui Dumnezeu pentru ca Dumnezeu să-i fie dator să-i dea ceva în schimb?“ *Iov 41.11*

³⁶Toate lucrurile au fost create de El, există prin El și pentru El. A Lui să fie slava pentru totdeauna! Amin.*

Predați-vă viața în mâna lui Dumnezeu

12¹De aceea, vă rog, fraților, datorită îndurării lui Dumnezeu, să-I oferiți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă și plăcută lui Dumnezeu. Aceasta să fie închinarea voastră. ²Să nu vă luați după modelul lumii acesteia. Ci mai degrabă să fiți transformați prin înnoirea gândirii voastre pentru a putea descoperi și accepta ceea ce vrea Dumnezeu de la voi. Astfel veți ști care este voia lui Dumnezeu, care este bună, plăcută și desăvârșită.

³Având în vedere harul care mi-a fost dat, vă spun fiecăruia dintre voi: să nu vă gândiți că sunteți mai buni decât în realitate. Fiecare trebuie să se vadă așa cum este, după câtă credință i-a dat Dumnezeu. ⁴Trupul fiecăruia dintre noi este alcătuit din multe mădule, fiecare având rolul său diferit de al celorlalte. ⁵Tot așa și noi, care suntem mulți, formăm un singur trup în Cristos. Și noi

given them. ³⁰At one time you refused to obey God. But now you have received mercy, because the Jews refused to obey. ³¹And now they are the ones who refuse to obey, because God showed mercy to you. But this happened so that they can also receive mercy from him. ³²All people have refused to obey God. And he has put them all together as people who don't obey him, so that he can show mercy to everyone.

Praise to God

³³Yes, God's riches are very great! His wisdom and knowledge have no end! No one can explain what God decides. No one can understand his ways. ³⁴As the Scriptures* say,

“Who knows the mind of the Lord?

Who is able to give God advice?” *Isaiah 40:13*

³⁵“Who has ever given God anything?

God owes nothing to anyone.” *Job 41:11*

³⁶Yes, God made all things. And everything continues through him and for him. To God be the glory* forever! Amen.

Give Your Lives to God

12¹So I beg you, brothers and sisters, because of the great mercy God has shown us, offer your lives¹ as a living sacrifice* to him—an offering that is only for God and pleasing to him. Considering what he has done, it is only right that you should worship him in this way. ²Don't change yourselves to be like the people of this world, but let God change you inside with a new way of thinking. Then you will be able to decide and accept what God wants for you. You will be able to know what is good and pleasing to him and what is perfect.

³God has given me a special gift, and that is why I have something to say to each one of you. Don't think that you are better than you really are. You must see yourself just as you are. Decide what you are by the faith God has given each of us. ⁴Each one of us has one body, and that body has many parts. These parts don't all do the same thing. ⁵In the same way, we are many people, but in Christ we are all one body. We are the parts of that body, and each part belongs to all the others.

¹ 12:1 *lives* Literally, “bodies.” Paul is using the language of Old Testament animal sacrifice to express the idea of a complete giving of oneself to God.

apartinem unii altora. ⁶Noi avem daruri diferite, potrivit harului care ne-a fost dat de Dumnezeu. Dacă cineva are darul profeției*, atunci să-l folosească după măsura credinței care i-a fost dată. ⁷Dacă cineva are darul slujirii, să slujească. Dacă cineva are darul de a-i învăța pe alții, atunci să-i învețe. ⁸Dacă cineva are darul de a-i încuraja pe ceilalți, atunci să încurajeze. Dacă cineva are darul dărniciiei, să dea din toată inima. Cel ce are darul de a-i conduce pe alții, să facă acest lucru cu sârguință. Cel ce are darul de a fi milos, să fie milos cu bucurie.

⁹Dragostea voastră să fie sinceră. Urăți ceea ce este rău. Căutați cu tot dinadinsul să faceți ce este bine. ¹⁰Arătați-vă dragostea unul față de celălalt prin afecțiunea pe care v-o purtați unii altora. Fiecare să-l privească cu respect pe celălalt ca fiind mai presus decât el. ¹¹Să nu fiți leneși când trebuie să lucrați pentru Domnul. Fiți plini de zel în Duhul*. ¹²Bucurați-vă în speranța voastră. În necazuri, aveți răbdare. Continuați să vă rugați. ¹³Ajutați-i pe sfinții care sunt în nevoie.

¹⁴Binecuvântați pe cei ce vă persecută. Binecuvântați și nu blestemați. ¹⁵Bucurați-vă cu cei ce sunt bucuroși. Plângeți cu cei ce plâng. ¹⁶Trăiți în armonie unii cu alții. Nu vă îngâmfăți, ci alegeți compania celor smeriți. Să nu vă considerați înțelepți.

¹⁷Nu răsplătiți pe nimeni cu rău pentru rău. Încercați să faceți ceea ce este bine înaintea tuturor oamenilor. ¹⁸Dacă este posibil, faceți tot ce ține de voi pentru a trăi în pace cu toți oamenii. ¹⁹Dragii mei, să nu vă răzbunați singuri, ci lăsați loc mâniei lui Dumnezeu. Căci este scris: „Răzburarea este a Mea. Eu voi răsplăti”, zice Domnul.¹ ²⁰Iată ce trebuie să faceți:

„Dacă dușmanului tău îi este foame,
dă-i să mănânce.
Dacă îi este sete,
dă-i să bea.
Dacă vei proceda astfel,
lui i se va face rușine².”

Proverbe 25.21–22

⁶We all have different gifts. Each gift came because of the grace* God gave us. Whoever has the gift of prophecy* should use that gift in a way that fits the kind of faith they have. ⁷Whoever has the gift of serving should serve. Whoever has the gift of teaching should teach. ⁸Whoever has the gift of comforting others should do that. Whoever has the gift of giving to help others should give generously. Whoever has the gift of leading should work hard at it. Whoever has the gift of showing kindness to others should do it gladly.

⁹Your love must be real. Hate what is evil. Do only what is good. ¹⁰Love each other in a way that makes you feel close like brothers and sisters. And give each other more honor than you give yourself. ¹¹As you serve the Lord, work hard and don't be lazy. Be excited about serving him! ¹²Be happy because of the hope you have. Be patient when you have troubles. Pray all the time. ¹³Share with God's people who need help. Look for people who need help and welcome them into your homes.

¹⁴Wish only good for those who treat you badly. Ask God to bless them, not curse them. ¹⁵When others are happy, you should be happy with them. And when others are sad, you should be sad too. ¹⁶Live together in peace with each other. Don't be proud, but be willing to be friends with people who are not important to others. Don't think of yourself as smarter than everyone else.

¹⁷If someone does you wrong, don't try to pay them back by hurting them. Try to do what everyone thinks is right. ¹⁸Do the best you can to live in peace with everyone. ¹⁹My friends, don't try to punish anyone who does wrong to you. Wait for God to punish them with his anger. It is written: "I am the one who punishes; I will pay people back,"¹ says the Lord. ²⁰But you should do this:

“If you have enemies who are hungry,
give them something to eat.
If you have enemies who are thirsty,
give them something to drink.
In doing this you will make them
feel ashamed.”²

Proverbs 25:21–22

¹12:19 Citat din Dt. 32:35. ²12:20 „lui i se va face rușine“ Lit. «vei turna cărbuni aprinși pe capul lui»; oamenii din vremea Vechiului Testament își turnau cenușă în cap pentru a arăta cât sunt de întristați sau pentru a-și exprima regretul.

¹12:19 Quote from Deut. 32:35. ²12:20 you will make them feel ashamed Literally, “you will pour burning coals on their head.” People in Old Testament times often put ashes on their heads to show that they were sad or sorry.

²¹Nu te lăsa învins de rău, ci învinge răul prin bine.

Supunerea față de autorități

13¹Toți trebuie să vă supuneți autorităților care sunt la conducerea țării pentru că nu există autoritate care să nu vină de la Dumnezeu și conducătorii au fost puși de Dumnezeu. ²Deci cel ce nu se supune conducătorilor nu se supune poruncilor lui Dumnezeu. Și cei ce nu se supun își atrag judecata asupra lor. ³Acum, conducătorii nu inspiră frică celui ce face bine, ci celui ce face rău. Dacă vrei să nu ai motiv de teamă față de autorități, fă în continuare ceea ce este bine. Și atunci ele te vor lăuda. ⁴Da, conducătorii sunt supușii lui Dumnezeu care lucrează spre binele vostru. Dar să vă fie teamă dacă faceți rău, pentru că ei au putere să vă pedepsească; poartă sabia și sunt gata s-o folosească. Ei sunt supușii lui Dumnezeu. Ei sunt răzbnătorii lui Dumnezeu care aduc mânia Lui peste cei ce fac răul. ⁵De aceea, trebuie să le fiți supuși, nu numai din frică de mânia lui Dumnezeu, ci și din cauza conștiinței voastre.

⁶Din acest motiv, să plătiți și taxele. Fiecare conducător lucrează pentru Dumnezeu și acestui scop își dedică ei timpul. ⁷Dați tuturor ceea ce le datorați. Plătiți impozitele celor cărora le datorați impozite. Plătiți taxele vamale celor cărora le datorați aceste taxe. Arătați respect celor pe care trebuie să-i respectați. Onorați-i pe cei pe care trebuie să-i onorați.

Dragostea — legea supremă

⁸Să nu datorați nimănui nimic, în afară de a vă iubi unii pe alții. Căci cine iubește pe alții a împlinit toate cerințele Legii*. ⁹De fapt, porunci ca: „Să nu comiți adulter“, „Să nu ucizi“, „Să nu furi“, „Să nu poftești“ și toate celelalte sunt cuprinse în această poruncă: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși.“¹ ¹⁰Dragostea nu-l rănește pe celălalt. De aceea dragostea este împlinirea Legii.

¹¹Să faceți toate acestea pentru că știți în ce vremuri trăiți. Știți că a sosit ceasul să vă treziți din somn, pentru că acum mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut. ¹²Noaptea² se apropie de sfârșit.

¹ 13:9 Citat din Lv. 19:18. ² 13:12 *noaptea* simbol pentru lumea păcătoasă în care trăim.

²¹Don't let evil defeat you, but defeat evil by doing good.

Obey Your Government Rulers

13¹All of you must obey the government rulers. Everyone who rules was given the power to rule by God. And all those who rule now were given that power by God. ²So anyone who is against the government is really against something God has commanded. Those who are against the government bring punishment on themselves. ³People who do right don't have to fear the rulers. But those who do wrong must fear them. Do you want to be free from fearing them? Then do only what is right and they will praise you.

⁴Rulers are God's servants to help you. But if you do wrong, you have reason to be afraid. They have the power to punish, and they will use it. They are God's servants to punish those who do wrong. ⁵So you must obey the government, not just because you might be punished, but because you know it is the right thing to do.

⁶And this is why you pay taxes too. Those rulers are working for God and give all their time to the work of ruling. ⁷Give everyone what you owe them. If you owe them any kind of tax, then pay it. Show respect to those you should respect. And show honor to those you should honor.

Loving Others Is the Only Law

⁸Don't owe people anything. But you will always owe love to each other. The person who loves others has obeyed all the law.* ⁹The law says, "You must not commit adultery,* you must not murder anyone, you must not steal, you must not want what belongs to someone else."¹ All these commands and all other commands are really only one rule: "Love your neighbor² the same as you love yourself."³ ¹⁰Love doesn't hurt others. So loving is the same as obeying all the law.

¹¹I say this because you know that we live in an important time. Yes, it is now time for you to wake up from your sleep. Our salvation is nearer now than when we first believed. ¹²The night* is

¹ 13:9 Quote from Ex. 20:13-15, 17. ² 13:9 *your neighbor* Or, "others." Jesus' teaching in Lk. 10:25-37 makes clear that this includes anyone in need. ³ 13:9 Quote from Lev. 19:18.

Ziua¹ este aproape. Deci să lăsăm faptele întunericii [păcatului] și să luăm armele luminii. ¹³Să trăim cum se cuvine, ca și cum ar fi deja zi. Să nu trăiți în chefuri, în beții, în imoralitate sexuală, în certuri și invidie. ¹⁴Îmbrăcați-vă cu Domnul Isus Cristos. Nu vă mai gândiți la cum să împliniți dorințele naturii voastre păcătoase.

Nu-i criticați pe alții

14 ¹Primiți-l și pe cel slab în credință. Să nu vă certați cu acea persoană din cauza ideilor sale. ²Unul crede că poate să mănânce orice². Dar cel a cărui credință este slabă mănâncă doar verdețuri. ³Cel ce mănâncă din toate nu trebuie să-l disprețuiască pe cel ce nu mănâncă din toate. Și cel ce nu mănâncă din toate nu trebuie să-l condamne pe cel ce mănâncă. Căci Dumnezeu l-a primit și pe el. ⁴Tu nu poți judeca pe slujitorul altui om. Căci stăpânul lui hotărăște dacă a făcut bine sau rău. Și slujitorul va fi aprobat în ceea ce face pentru că Domnul poate să-l aprobe.

⁵Cineva consideră că o anumită zi este mai importantă decât alta. Dar altcineva consideră că toate zilele sunt la fel. Fiecare trebuie să fie pe deplin convins în mintea lui. ⁶Cel ce hotărăște că o zi e deosebită, o sărbătorește pentru a-L slăvi pe Domnul. Cel care mănâncă de toate, mănâncă pentru a-L slăvi pe Domnul pentru că Îi mulțumește lui Dumnezeu. Iar cel ce nu mănâncă anumite mâncăruri, nu le mănâncă pentru a-L slăvi pe Domnul căci și el Îi mulțumește lui Dumnezeu. ⁷Nici unul dintre noi nu trăiește pentru sine și nu moare pentru sine. ⁸Dacă trăim, pentru Domnul trăim. Dacă murim, pentru Domnul murim. Așa că fie că murim, fie că trăim, noi suntem ai Domnului.

⁹Cristos a murit și a înviat pentru a fi Domn și peste cei care sunt morți, dar și peste cei care sunt încă în viață. ¹⁰Atunci de ce judeci tu pe fratele tău? Și tu de ce-l disprețuiești pe fratele tău mai slab? Cu toții

¹13.12 *ziua* simbol pentru vremurile bune care vor veni. ²14.2 *să mănânce orice* Legea evreiască spunea că evreii nu pot mânca anumite mâncăruri. Evreii care deveneau creștini nu înțelegeau că acum puteau mânca orice.

almost finished. The day* is almost here. So we should stop doing whatever belongs to darkness.* We should prepare ourselves to fight evil with the weapons that belong to the light.* ¹³We should live in a right way, like people who belong to the day. We should not have wild parties or be drunk. We should not be involved in sexual sin or any kind of immoral behavior. We should not cause arguments and trouble or be jealous. ¹⁴But be like the Lord Jesus Christ, so that when people see what you do, they will see Christ. Don't think about how to satisfy your sinful self and the bad things you want to do.

Don't Criticize Others

14 ¹Be willing to accept those who still have doubts about what believers can do. And don't argue with them about their different ideas. ²Some people believe they can eat any kind of food,¹ but those who have doubts eat only vegetables. ³Those who know they can eat any kind of food must not feel that they are better than those who eat only vegetables. And those who eat only vegetables must not decide that those who eat all foods are wrong. God has accepted them. ⁴You cannot judge the servants of someone else. Their own master decides if they are doing right or wrong. And the Lord's servants will be right, because the Lord is able to make them right.

⁵Some people might believe that one day is more important than another. And others might believe that every day is the same. Everyone should be sure about their beliefs in their own mind. ⁶Those who think one day is more important than other days are doing that for the Lord. And those who eat all kinds of food are doing that for the Lord. Yes, they give thanks to God for that food. And those who refuse to eat some foods do that for the Lord. They also give thanks to God.

⁷We don't live or die just for ourselves. ⁸If we live, we are living for the Lord. And if we die, we are dying for the Lord. So living or dying, we belong to the Lord. ⁹That is why Christ died and rose from death to live again—so that he could be Lord over those who have died and those who are living.

¹⁰So why do you judge your brother or sister in Christ? Or why do you think that you are better

¹14:2 *any kind of food* The Jewish law said there were some foods that Jews could not eat. When they became followers of Christ, some of them did not understand that they could now eat all foods.

vom sta înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu. ¹¹După cum este scris:

„Pe cât este de adevărat că Eu trăiesc,
zice Domnul,
fiecare genunchi se va pleca
înaintea Mea
și fiecare limbă Îl va mărturisi
pe Dumnezeu.“ *Isaia 45.23*

¹²Deci fiecare va răspunde înaintea lui Dumnezeu pentru sine însuși.

Nu-i faceți pe alții să păcătuiască

¹³De aceea, să nu ne mai judecăm unii pe alții. Mai degrabă, trebuie să ne punem în gând să nu facem ceva ce l-ar împinge pe un frate mai slab spre păcat. ¹⁴Eu știu și sunt convins (ca unul care sunt în Domnul Isus) că nici o mâncare nu este necurată în sine. Ci este necurată doar pentru cel ce o consideră necurată. În acest caz, dacă cineva mănâncă, face un lucru greșit. ¹⁵Dacă fratele tău suferă din cauza unei mâncări, atunci tu nu te mai porți cu dragoste. Să nu-l distrugi, prin mâncarea voastră, pe cel pentru care a murit Cristos! ¹⁶Și nu lăsați ca un lucru pe care voi îl considerați bun să devină un lucru pe care oamenii îl consideră rău. ¹⁷Căci Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate, pace și bucurie care sunt aduse de Duhul Sfânt*. ¹⁸Oricine Îi slujește lui Cristos trăind astfel, Îi face plăcere lui Dumnezeu. Iar acel om va fi aprobat și de ceilalți oameni.

¹⁹Așadar, să urmărim lucrurile care aduc pace și care duc la întărirea noastră, a tuturor. ²⁰Nu distruge lucrarea lui Dumnezeu pentru o mâncare! Este permis să se mănânce orice fel de mâncare. Dar este rău ca cineva să mănânce o mâncare care îl poate face pe altul să păcătuiască. ²¹Este bine să nu mănânci carne, să nu bei vin și să nu faci nimic de care fratele tău s-ar putea împiedica.

²²Păstrează convingerile tale între tine și Dumnezeu. Binecuvântat este cel care nu se simte vinovat de deciziile pe care le ia. ²³Dar cel ce se îndoiește este condamnat, dacă mănâncă ceva ce crede că nu ar trebui să mănânce. Pentru că el nu mănâncă din convingere, pentru aceasta este condamnat. Tot ce nu vine din convingere este păcat.

15 ¹Noi, care suntem puternici din punct de vedere spiritual, trebuie să răbdăm slăbiciunile celor ce nu sunt

than they are? We will all stand before God, and he will judge us all. ¹¹Yes, the Scriptures* say,

“Everyone will bow before me;
everyone will say that I am God.
As surely as I live, these things
will happen,” says the Lord.” *Isaiah 45:23*

¹²So each of us will have to explain to God about the things we do.

Don't Cause Others to Sin

¹³So we should stop judging each other. Let's decide not to do anything that will cause a problem for a brother or sister or hurt their faith. ¹⁴I know that there is no food that is wrong to eat. The Lord Jesus is the one who convinced me of that. But if someone believes that something is wrong, then it is wrong for that person.

¹⁵If you hurt the faith of your brother or sister because of something you eat, you are not really following the way of love. Don't destroy anyone's faith by eating something they think is wrong. Christ died for them. ¹⁶Don't allow what is good for you to become something they say is evil. ¹⁷In God's kingdom, what we eat and drink is not important. Here is what is important: a right way of life, peace, and joy—all from the Holy Spirit.* ¹⁸Whoever serves Christ by living this way is pleasing God, and they will be accepted by others.

¹⁹So let's try as hard as we can to do what will bring peace. Let's do whatever will help each other grow stronger in faith. ²⁰Don't let the eating of food destroy the work of God. All food is right to eat, but it is wrong for anyone to eat something that hurts the faith of another person. ²¹It is better not to eat meat or drink wine or do anything else that hurts the faith of your brother or sister.

²²You should keep your beliefs about these things a secret between yourself and God. It is a blessing to be able to do what you think is right without feeling guilty. ²³But anyone who eats something without being sure it is right is doing wrong. That is because they did not believe it was right. And if you do anything that you believe is not right, it is sin.

15 ¹Some of us have no problem with these things. So we should be patient with those who are not so strong and have doubts. We should

puternici și să nu facem numai ce ne este nouă pe plac. ²Fiecare dintre noi trebuie să facă pe placul celorlalți, spre binele lor și pentru întărirea lor spirituală. ³Nici măcar Cristos nu și-a făcut pe plac. Ci, după cum este scris în Scriptură*: „Insulele celor care Te jigneau au căzut asupra Mea.”¹ ⁴Tot ce s-a scris înainte în Scripturi, s-a scris pentru a ne fi nouă învățătură, pentru ca, prin răbdarea și încurajarea care vin din Scripturi, să avem speranță. ⁵Și fie ca Dumnezeu, izvorul răbdării și al încurajării, să vă dea harul de a duce o viață în înțelegere unii cu alții, urmând exemplul lui Cristos Isus, ⁶pentru ca voi toți, într-un singur glas, să dați slavă lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos. ⁷De aceea, primiți-vă unii pe alții, așa cum și Cristos v-a primit pe voi. Și faceți aceasta pentru ca Dumnezeu să fie slăvit. ⁸Vă spun că Cristos a devenit Slujitorul evreilor pentru a arăta adevărul lui Dumnezeu, adică pentru a împlini promisiunile făcute de Dumnezeu părinților lor, ⁹și pentru ca și neevreii să-L slăvească pe Dumnezeu pentru îndurarea Sa. După cum este scris:

„De aceea Te voi mărturisi printre neevrei și voi cânta slavă Numelui Tău.”
Psalmul 18.49

¹⁰Și mai este scris:

„Fiți plini de bucurie, voi, cei care nu sunteți evrei, împreună cu poporul lui Dumnezeu.”
Deuteronomul 32.43

¹¹Și mai este scris:

„Lăudați-L pe Domnul, toate națiunile!
Lăudați-L, toate popoarele!” *Psalmul 117.1*

¹²Și mai scrie Isaia:

„Urmașul lui Iese* va veni și Se va ridica să domnească peste neevrei. Iar neevreii își vor pune speranța în El.”
Isaia 11.10

¹³Fie ca Dumnezeu, izvorul speranței, să vă umple cu toată bucuria și pacea cât timp vă încredeți în El, astfel încât să aveți speranță din belșug, prin puterea Duhului Sfânt.

not do what pleases us ²but do what pleases them and is for their good. We should do whatever helps the church* grow stronger in faith. ³Even Christ did not live trying to please himself. As the Scriptures* say about him, “Those people who insulted you have also insulted me.”¹ ⁴Everything that was written in the past was written to teach us. Those things were written so that we could have hope. That hope comes from the patience and encouragement that the Scriptures give us. ⁵All patience and encouragement come from God. And I pray that God will help you all agree with each other, as Christ Jesus wants. ⁶Then you will all be joined together. And all together you will give glory* to God the Father of our Lord Jesus Christ. ⁷Christ accepted you, so you should accept each other. This will bring glory to God. ⁸I tell you that Christ became a servant of the Jews to show that God has done what he promised their great ancestors.* ⁹Christ also did this so that the non-Jews could praise God for the mercy he gives to them. The Scriptures say,

“So I will give thanks to you among the people of other nations; I will sing praise to your name.” *Psalms 18:49*

¹⁰And the Scriptures say,

“You people of other nations should be happy together with God’s people.”
Deuteronomy 32:43

¹¹The Scriptures also say,

“Praise the Lord all you people of other nations; all people should praise the Lord.” *Psalms 117:1*

¹²And Isaiah says,

“Someone will come from Jesse’s family.² He will come to rule over all the nations, and they will put their hope in him.”
Isaiah 11:10

¹³I pray that the God who gives hope will fill you with much joy and peace as you trust in him. Then you will have more and more hope, and it will flow out of you by the power of the Holy Spirit.

¹15.3 Citat din Psalmul 69.9.

¹ 15:3 Quote from Ps. 69:9. ² 15:12 *Jesse’s family* Jesse was the father of David, king of Israel. Jesus was from their family.

Pavel vorbește despre lucrarea sa

¹⁴Fraților, eu însumi sunt convins că sunteți plini de bunătațe, că sunteți plini de toată cunoașterea de care este nevoie pentru a putea să vă învățați unul pe altul. ¹⁵Totuși v-am scris cu îndrăzneală despre anumite lucruri pentru a vi le reaminti. Și v-am scris datorită harului pe care mi l-a dat Dumnezeu. ¹⁶Dumnezeu m-a făcut un lucrător al lui Cristos Isus printre neevrei. Lucrarea mea de predicare a Veștii Bune* a lui Dumnezeu este cea a unui preot pentru ca neevreii să fie o jertfă plăcută lui Dumnezeu și sfințită* de Duhul Sfânt*.

¹⁷Ca unul care sunt în Cristos Isus, eu mă pot lăuda cu lucrarea mea pentru Dumnezeu. ¹⁸Pentru că voi îndrăzni să vorbesc doar despre ce a împlinit Cristos prin mine în aducerea neevreilor la ascultarea de Dumnezeu, prin cuvintele mele, prin faptele mele, ¹⁹prin puterea semnelor și minunilor* și prin puterea Duhului Sfânt. Astfel, de la Ierusalim și până în Iliria am răspândit peste tot Vestea Bună* despre Cristos. ²⁰Eu am dorit întotdeauna să proclam Vestea bună în locurile în care Numele lui Cristos nu era cunoscut. Eu nu am dorit să construiesc pe temelia pusă de altul, ²¹ci așa cum este scris:

„Cei cărora nu li s-a spus despre El vor vedea,
iar cei ce n-au auzit vor înțelege.“

Isaia 52.15

Planul lui Pavel de a vizita Roma

²²De aceea, am fost împiedicat de multe ori să vin la voi.

²³Dar acum, pentru că mi-am terminat lucrarea în aceste locuri și pentru că îmi doresc de mulți ani să vă vizitez, ²⁴vreau să trec pe la voi când mă voi duce în Spania. Da, sper să vă văd și să am plăcerea de a petrece măcar o perioadă scurtă de timp cu voi, înainte de a pleca în Spania. Eu sper că mă veți ajuta să ajung acolo. ²⁵Acum mă duc la Ierusalim pentru a-i ajuta pe sfinții de acolo. ²⁶Căci bisericile din Macedonia și Ahaia au decis să strângă o colecție pentru a-i ajuta pe cei săraci dintre sfinții care sunt în Ierusalim. ²⁷Ei s-au hotărât să-i ajute și le sunt îndatorați. Căci dacă neevreii au avut

Paul Talks About His Work

¹⁴My brothers and sisters, I know without a doubt that you are full of goodness and have all the knowledge you need. So you are certainly able to counsel each other. ¹⁵But I have written to you very openly about some things that I wanted you to remember. I did this because God gave me this special gift: ¹⁶to be a servant of Christ Jesus for the non-Jewish people. I serve like a priest whose duty it is to tell God's Good News* to those who are not Jews. God gave me this work so that you non-Jews could be an offering that he will accept—an offering made holy* by the Holy Spirit.*

¹⁷That is why I feel so good about what I have done for God in my service to Christ Jesus. ¹⁸I will not talk about anything I did myself. I will talk only about what Christ has done with me in leading the non-Jewish people to obey God. They have obeyed him because of what I have said and done. ¹⁹And they obeyed him because of the power of the miraculous signs* and wonders* that happened—all because of the power of God's Spirit. I have told people the Good News about Christ in every place from Jerusalem to Illyricum.* And so I have finished that part of my work. ²⁰I always want to tell the Good News in places where people have never heard of Christ. I do this because I don't want to build on the work that someone else has already started. ²¹But as the Scriptures* say,

“Those who were not told about him will see,
and those who have not heard
about him will understand.” *Isaiah 52:15*

Paul's Plan to Visit Rome

²²That's what has kept me so busy and prevented my coming to see you even though I have wanted to come many times.

²³Now I have finished my work in these areas. And for many years I have wanted to visit you. ²⁴So I will visit you when I go to Spain. Yes, I hope to visit you while I am traveling to Spain, and I will stay and enjoy being with you. Then you can help me on my trip.

²⁵Now I am going to Jerusalem to help God's people there. ²⁶Some of them are poor, and the believers in Macedonia* and Achaia* wanted to help them. So they gathered some money to send them. ²⁷They were happy to do this. And helping those believers is something they should do, because as non-Jews they have been blessed spiritually by the Jews. So now they should use the

parte de binecuvântările spirituale ale evreilor, și neevreii trebuie să-i ajute cu binecuvântările lor materiale. ²⁸După ce voi termina de făcut aceasta și după ce le voi fi dus cu bine banii strânși pentru ei, voi pleca spre Spania și voi trece și prin cetatea voastră. ²⁹Și știu că atunci când voi veni la voi, voi veni cu toată binecuvântarea lui Cristos pentru voi.

³⁰Vă implor, fraților, pentru Domnul nostru Isus Cristos și pentru dragostea care vine din Duhul*, ajutați-mă în lucrarea mea, rugându-vă lui Dumnezeu pentru mine. ³¹Să vă rugați pentru ca să fiu scăpat de necredincioșii din Iudeea și pentru ca ceea ce fac pentru Ierusalim să fie primit de către sfinți. ³²Pentru ca, dacă aceasta este voia lui Dumnezeu, să vin la voi cu bucurie și să mă înviorez împreună cu voi. ³³Fie ca Dumnezeul păcii să fie cu voi toți! Amin.*

Cuvinte de încheiere

16 ¹Vreau să știți că puteți avea încredere în sora noastră Fivi, care este diaconiță* a Bisericii din Chencrea. ²Vă rog s-o primiți în Domnul într-un mod demn de cei sfinți. S-o ajutați în orice ar avea nevoie de la voi pentru că și ea a ajutat pe mulți, inclusiv pe mine.

³Salutați pe Priscila și pe Acuila, lucrători împreună cu mine în Cristos Isus ⁴care și-au riscat viața pentru salvarea mea. Eu le sunt recunoscător. De asemenea, le sunt recunoscătoare bisericile alcătuite din neevrei. ⁵Salutați și biserica din casa lor.

Salutați pe prietenul meu Epenet, care este primul convertit la Cristos din Asia. ⁶Salutați pe Maria care a lucrat mult pentru voi. ⁷Salutați pe Andronic și pe Iunia, evrei ca mine și cu care am fost închis. Ei sunt foarte respectați printre apostoli și au venit la Cristos înaintea mea. ⁸Salutați pe Ampliat, dragul meu prieten în Domnul. ⁹Salutați pe Urban, care lucrează împreună cu noi în Cristos, și pe prietenul meu drag Stache. ¹⁰Salutați pe Apele, acel creștin încercat și adevărat. Salutați pe cei din familia lui Aristobul. ¹¹Salutați pe Irodion, care este evreu ca mine. Salutați pe cei din familia lui Narcis care sunt în Domnul.

material blessings they have to help the Jews. ²⁸I am going because I want to be sure that the poor people in Jerusalem get all this money that has been given for them.

After I finish this work, I will leave for Spain. While I am traveling there, I will stop and visit you. ²⁹And I know that when I visit you, I will bring you Christ's full blessing.

³⁰Brothers and sisters, I beg you to help me in my work by praying to God for me. Do this because of our Lord Jesus and the love that the Spirit* gives us. ³¹Pray that I will be saved from the non-believers in Judea. And pray that this help I bring to Jerusalem will please God's people there. ³²Then, if God wants me to, I will come to you. I will come with joy, and together you and I will have a time of rest. ³³The God who gives peace be with you all. Amen.

Paul Has Some Final Things to Say

16 ¹I want you to know that you can trust our sister in Christ, Phoebe. She is a special servant* of the church* in Cenchrea. ²I ask you to accept her in the Lord. Accept her the way God's people should. Help her with anything she needs from you. She has helped me very much, and she has helped many others too.

³Give my greetings to Priscilla and Aquila, who have worked together with me for Christ Jesus. ⁴They risked their own lives to save mine. I am thankful to them, and all the non-Jewish churches are thankful to them. ⁵Also, give greetings to the church that meets in their house.

Give greetings to my dear friend Epænetus. He was the first person to follow Christ in Asia.* ⁶Greetings also to Mary. She worked very hard for you. ⁷And greet Andronicus and Junia. They are my relatives, and they were in prison with me. They were followers of Christ before I was. And they are some of the most important of the ones Christ sent out to do his work.¹

⁸Give my greetings to Ampliat, my dear friend in the Lord, ⁹and to Urbanus. He has worked together with me for Christ. Give greetings also to my dear friend Stachys ¹⁰and to Apelles, who has proved himself to be a true follower of Christ. Give greetings to everyone in the family of Aristobulus ¹¹and to Herodion, my relative. Greetings to all those in the family of Narcissus who belong to the

¹ 16:7 most important ... work Literally, "important among (or to) the apostles."

¹²Salutați pe Trifena și pe Trifosa, care lucrează din greu în Domnul. Salutați pe prietena mea dragă, Persida, care a lucrat mult în Domnul. ¹³Salutați pe Ruf, acel ucenic deosebit al Domnului și pe mama lui care mi-a fost ca o mamă și mie. ¹⁴Salutați pe Asincrit, pe Flegon, pe Hermes, pe Patroba, pe Herma și pe frații care sunt cu ei. ¹⁵Salutați pe Filolog, pe Iulia, pe Nereu și pe sora lui, pe Olimpa și pe toți sfinții care sunt cu ei. ¹⁶Salutați-vă unii pe alții cu o sărutare sfântă. Toate bisericile lui Cristos vă salută.

¹⁷Vă cer, fraților, să fiți atenți cu cei ce provoacă dezbinări și îi fac pe oameni să-și piardă credința și care sunt împotriva învățurii pe care ați primit-o. Stați departe de ei. ¹⁸Astfel de oameni nu-I slujesc Domnului nostru Cristos, ci slujesc propriului lor interes. Ei înșală inimile celor nevinovați prin vorbele lor dulci și lingușitoare. ¹⁹Ascultarea voastră este cunoscută de toți. Așadar, sunt foarte bucuroși pentru voi, dar vreau să fiți înțelepți cu privire la ceea ce este bun și curați cu privire la ceea ce este rău. ²⁰Iar Dumnezeu, izvorul păcii, îl va zdrobi în curând pe Satan sub picioarele voastre.

Fie ca harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi.

²¹Timotei, care lucrează cu mine, vă salută. Vă salută și Luciu, Iason și Sosipater care sunt și ei evrei.

²²Eu, Terțiu, care a scris această scrisoare pentru Pavel, vă salut în Domnul.

²³Gaius, gazda mea și a întregii biserici, vă salută. Erast, vistiernicul cetății, vă salută. Vă salută și fratele nostru Cuart. ^[24]

²⁵A lui Dumnezeu să fie slava! El poate să vă întărească prin Vestea Bună* pe care o predic și prin mesajul despre Isus Cristos, potrivit cu descoperirea tainei care a fost ținută ascunsă de la începuturile timpului. ²⁶Această taină este descoperită acum prin scrierile profeților*. Și, prin porunca lui Dumnezeu, această taină este făcută cunoscută tuturor popoarelor, pentru ca oamenii din toată lumea să creadă și să asculte de Dumnezeu. ²⁷A singurului Dumnezeu înțelept, prin Isus Cristos, să fie slava pentru totdeauna! Amin.*

¹ 16.24 versetul 24 Unele manuscrise adaugă versetul 24: „Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi toți. Amin.”

Lord ¹²and to Tryphaena and Tryphosa, women who work very hard for the Lord. Greetings to my dear friend Persis. She has also worked very hard for the Lord. ¹³Greetings also to Rufus, one of the Lord’s chosen people, and to his mother, who has been a mother to me too.

¹⁴Give my greetings to Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, and all the brothers in Christ who are with them. ¹⁵Give greetings to Philologus and Julia, to Nereus and his sister, to Olympas, and to all of God’s people with them. ¹⁶Give each other the special greeting of God’s people.¹ All the churches that belong to Christ send their greetings to you.

¹⁷Brothers and sisters, I want you to be very careful of those who cause arguments and hurt people’s faith by teaching things that are against what you learned. Stay away from them. ¹⁸People like that are not serving our Lord Christ. They are only pleasing themselves. They use fancy talk and say nice things to fool those who don’t know about evil. ¹⁹Everyone has heard that you do what you were taught, and I am very happy about that. But I want you to be wise about what is good and to know nothing about what is evil.

²⁰The God who brings peace will soon defeat Satan* and give you power over him.

The grace* of our Lord Jesus be with you.

²¹Timothy, a worker together with me, sends you his greetings. Also Lucius, Jason, and Sospater (these are my relatives) send their greetings.

²²I am Tertius, the one writing this letter for Paul. I send you my own greetings as one who belongs to the Lord.

²³Gaius is letting me and the whole church here use his home. He sends his greetings to you. Erastus and our brother Quartus also send their greetings. Erastus is the city treasurer here. ^[24]

²⁵Praise God! He is the one who can make you strong in faith. He can use the Good News* that I teach to make you strong. It is the message about Jesus Christ that I tell people. That message is the secret truth that was hidden for ages and ages but has been made known. ²⁶It has now been shown to us. It was made known by what the prophets* wrote, as God commanded. And it has now been made known to all people, so that they can believe and obey God, who lives forever. ²⁷Glory* forever to the only wise God through Jesus Christ. Amen.

¹ 16:16 the special greeting of God’s people Literally, “a holy kiss.”
² 16:24 Some Greek copies add verse 24: “The grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen.”

*Prima scrisoare
a lui Pavel către*

Corinteni 1 Corinthians

1 ¹Pavel, chemat să fie apostol* al lui Cristos Isus, după voia lui Dumnezeu, împreună cu fratele Sosten,

²către Biserica* lui Dumnezeu din Corint. Voi ați fost sfințiți în Cristos Isus și ați fost chemați de Dumnezeu să fiți poporul Lui sfânt. Ați fost chemați cu toți cei ce, în orice loc s-ar afla, cheamă Numele lui Isus Cristos, Domnul lor și al nostru.

³Fie ca Dumnezeu, Tatăl nostru, și Domnul Isus Cristos să vă dea har și pace!

Pavel îi mulțumește lui Dumnezeu

⁴În ce vă privește, eu Îi mulțumesc întotdeauna lui Dumnezeu pentru harul pe care vi l-a dat prin Cristos Isus. ⁵În Isus ați fost binecuvântați cu de toate în vorbirea voastră și în cunoștințele voastre. ⁶În felul acesta, mărturia despre Cristos a fost confirmată printre voi. ⁷De aceea, acum când așteptați venirea Domnului nostru Isus Cristos, vă bucurați de toate darurile de la Dumnezeu. ⁸El vă va ține tari până la sfârșit, ca să nu puteți fi învinuiți în ziua venirii Domnului nostru Isus Cristos. ⁹Dumnezeu este credincios. El este Cel ce v-a chemat să aveți părtășie cu Fiul Său, Isus Cristos, Domnul nostru.

Probleme în Biserica din Corint

¹⁰Acum, fraților, vă îndemn în Numele Domnului nostru Isus Cristos să trăiți în armonie unii cu alții și să nu existe dezbinări între voi. Vă spun acestea pentru ca să aveți cu toții același gând și același scop. ¹¹Frații mei, cei din familia Cloei mi-au spus că printre voi sunt certuri. ¹²Ei mi-au spus că fiecare dintre voi zice: „Eu sunt al lui Pavel!“, „Iar eu al lui Apolo!“, „Iar eu al

1 ¹Greetings from Paul. I was chosen to be an apostle* of Christ Jesus. God chose me because that is what he wanted. Greetings also from Sosthenes, our brother in Christ.

²To God's church* in Corinth, you who have been made holy* because you belong to Christ Jesus. You were chosen to be God's holy people* together with all people everywhere who trust in the Lord¹ Jesus Christ—their Lord and ours.

³Grace* and peace to you from God our Father and the Lord Jesus Christ.

Paul Gives Thanks to God

⁴I always thank my God for you because of the grace* that God has given you through Christ Jesus. ⁵In him you have been blessed in every way. You have been blessed in all your speaking and all your knowledge. ⁶This proves that what we told you about Christ is true. ⁷So you have every gift from God while you wait for our Lord Jesus Christ to come again. ⁸He will keep you strong until the end, so that you will be free from all blame on the day when our Lord Jesus Christ comes again. ⁹God is faithful. He is the one who has chosen you to share life with his Son, Jesus Christ our Lord.

Problems in the Church at Corinth

¹⁰Brothers and sisters, by the authority of our Lord Jesus Christ, I beg all of you to agree with each other. You should not be divided into different groups. Be completely joined together again with the same kind of thinking and the same purpose.

¹¹My brothers and sisters, some members of Chloe's family told me that there are arguments among you. ¹²This is what I mean: One of you says, "I follow Paul," and someone else says, "I follow Apollos." Another says, "I follow Peter,"²

¹1:2 *who trust in the Lord* Literally, "who call on the name of the Lord," meaning to show faith in him by worshiping or praying to him for help.
²1:12 *Peter* The text says "Cephas," the Aramaic name for Peter, one of Jesus' twelve apostles.

lui Petru!“ „Iar eu al lui Cristos!“¹³A fost cumva Cristos împărțit? A fost Pavel răstignit pentru voi? Ați fost botezați* în numele lui Pavel? ¹⁴Îi mulțumesc lui Dumnezeu că dintre voi i-am botezat doar pe Crisp și pe Gaiu. ¹⁵Astfel nimeni nu poate spune că ați fost botezați în numele meu. ¹⁶Da, am mai botezat familia lui Ștefan, dar în afară de ei nu-mi amintesc să mai fi botezat pe cineva. ¹⁷Căci Cristos nu m-a trimis să botez, ci să proclam Vestea Bună*. În proclamarea Veștii Bune nu am folosit cuvintele înțelepciunii omenești pentru ca să nu rămână fără putere crucea lui Cristos.

Puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu în Cristos

¹⁸Pentru cei pierduți, învățătura despre cruce este o nebunie. Dar pentru cei mântuiți, ea este puterea lui Dumnezeu. ¹⁹Așa cum este scris în Scriptură*:

„Voi distruge înțelepciunea celor înțelepți și voi face fără valoare inteligența celor inteligenți.“

Isaia 29.14

²⁰Unde este înțeleptul? Unde este expertul în Lege? Unde este filozoful acestei lumi? Nu a arătat Dumnezeu că înțelepciunea lumii este nebunie? ²¹Lumea, prin înțelepciunea ei, nu a ajuns să-L cunoască pe Dumnezeu. De aceea Dumnezeu, în înțelepciunea Lui, a hotărât să folosească un mesaj absurd pentru a-i salva pe cei ce-l cred. ²²Evreii cer minuni drept dovadă, iar neevreii vor înțelepciune. ²³Dar noi Îl vestim pe Cristos răstignit. El este o ofensă pentru evrei și pare o nebunie pentru neevrei. ²⁴Dar pentru cei ce au fost chemați (fie că sunt evrei, fie că sunt neevrei), Cristos este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu. ²⁵Căci absurditatea lui Dumnezeu este mai înțeleaptă decât înțelepciunea oamenilor, iar slăbiciunea lui Dumnezeu este mai puternică decât puterea oamenilor.

²⁶Fraților, voi ați fost chemați de Dumnezeu. Amintiți-vă că pe atunci, puțini dintre voi aveau înțelepciunea pe care o prețuiește lumea. Puțini erau influenți și tot atât de puțini erau din familii importante. ²⁷Dar Dumnezeu a ales ceea ce este absurd în lume pentru a-i face de rușine pe înțelepți. Și Dumnezeu a ales ceea ce este slab în lume pentru a face de rușine ceea ce este

and someone else says, “I follow Christ.”¹³Christ cannot be divided into different groups. It wasn’t Paul who died on the cross for you, was it? Were you baptized* in Paul’s name? ¹⁴I am thankful that I did not baptize any of you except Crispus and Gaius. ¹⁵I am thankful because now no one can say that you were baptized in my name. ¹⁶(I also baptized the family of Stephanas, but I don’t remember that I myself baptized any others.) ¹⁷Christ did not give me the work of baptizing people. He gave me the work of telling the Good News.* But he sent me to tell the Good News without using clever speech, which would take away the power that is in the cross¹ of Christ.

God’s Power and Wisdom in Christ

¹⁸The teaching about the cross seems foolish to those who are lost. But to us who are being saved it is the power of God. ¹⁹As the Scriptures* say,

“I will destroy the wisdom of the wise. I will confuse the understanding of the intelligent.”

Isaiah 29:14

²⁰So what does this say about the philosopher,* the law expert, or anyone in this world who is skilled in making clever arguments? God has made the wisdom of the world look foolish. ²¹This is what God in his wisdom decided: Since the world did not find him through its own wisdom, he used the message* that sounds foolish to save those who believe it.

²²The Jews ask for miraculous signs,* and the Greeks* want wisdom. ²³But this is the message we tell everyone: Christ was killed on a cross. This message is a problem for the Jews, and the Greeks think it is foolish. ²⁴But Christ is the power of God and the wisdom of God to the people God has chosen—Jews and Greeks. ²⁵Even the foolishness of God is wiser than human wisdom. Even the weakness of God is stronger than human strength.

²⁶Brothers and sisters, God chose you to be his. Think about that! Not many of you were wise in the way the world judges wisdom. Not many of you had great influence, and not many of you came from important families. ²⁷But God chose the foolish things of the world to shame the wise.

¹ 1:17 *cross* Paul uses the cross as a picture of the Good News, the story of Christ’s death to pay for people’s sins. The cross (Christ’s death) was God’s way to save people.

puternic. ²⁸Dumnezeu a ales ceea ce, în această lume, este neînsemnat, disprețuit și considerat ca un nimic pentru a distruge ceea ce are importanță în ochii lumii. ²⁹Astfel, nimeni nu se mai poate lăuda înaintea lui Dumnezeu. ³⁰Datorită Lui sunteți în Cristos Isus. Prin lucrarea lui Dumnezeu, Cristos a devenit înțelepciunea noastră. El este Cel datorită căruia suntem acceptați de Dumnezeu. Prin El am fost sfințiți și eliberați de păcat. ³¹Sau, așa cum este scris în Scriptură: „Cine se laudă, să se laude în Domnul.”¹

Vestea despre Cristos răstignit

2¹Fraților, atunci când am venit la voi, am venit vestind adevărul ascuns al lui Dumnezeu. Dar nu am folosit nici cuvinte pretențioase, nici înțelepciunea oamenilor. ²Căci m-am hotărât ca, atâta timp cât sunt cu voi, să uit totul în afară de Isus Cristos și de El răstignit pe cruce. ³Am venit la voi în slăbiciune, tremurând tare și plin de frică. ⁴În învățătura și vestirea mea nu am folosit cuvintele convingătoare ale înțelepciunii omenești, ci puterea Duhului Sfânt* a fost dovada învățăturii mele, ⁵astfel încât credința voastră să fie întemeiată nu pe înțelepciunea omenească, ci pe puterea lui Dumnezeu.

Înțelepciunea lui Dumnezeu

⁶Pentru cei maturi însă avem un mesaj al înțelepciunii. Dar aceasta nu este înțelepciunea acestei lumi și nu este nici a conducătorilor acestei lumi care își pierd puterea. ⁷Ci noi vestim înțelepciunea ascunsă a lui Dumnezeu. Ea a fost ascunsă de oameni și pregătită de Dumnezeu, pentru slava noastră, încă înainte de crearea lumii. ⁸Nici unul dintre conducătorii acestei lumi n-a înțeles această înțelepciune. Dacă ar fi înțeles-o, nu l-ar mai fi răstignit pe Domnul slavei. ⁹Dar așa cum este scris în Scriptură*:

„Nici un ochi nu a văzut,
nici o ureche nu a auzit
și nimeni nu și-a închipuit
ce a pregătit Dumnezeu
pentru cei ce-L iubesc.” *Isaia 64.4*

¹⁰Dar Dumnezeu ne-a arătat aceste lucruri prin Duhul* Său.

He chose the weak things of the world to shame the strong. ²⁸And God chose what the world thinks is not important—what the world hates and thinks is nothing. He chose these to destroy what the world thinks is important. ²⁹God did this so that no one can stand before him and boast about anything. ³⁰It is God who has made you part of Christ Jesus. And Christ has become for us wisdom from God. He is the reason we are right with God and fit to live in his presence. He is the one who set us free from sin. ³¹So, as the Scriptures say, “Whoever boasts should boast only about the Lord.”¹

The Message About Christ on the Cross

2¹Dear brothers and sisters, when I came to you, I told you the secret truth of God. But I did not use fancy words or great wisdom. ²I decided that while I was with you I would forget about everything except Jesus Christ and his death on the cross. ³When I came to you, I was weak and shook with fear. ⁴My teaching and my speaking were not with wise words that persuade people. But the proof of my teaching was the power that the Spirit* gives. ⁵I did this so that your faith would be in God’s power, not in human wisdom.

God’s Wisdom

⁶We teach wisdom to people who are mature, but the wisdom we teach is not from this world. It is not the wisdom of the rulers of this world, who are losing their power. ⁷But we speak God’s secret wisdom that has been hidden from everyone until now. God planned this wisdom for our glory.* He planned it before the world began. ⁸None of the rulers of this world understood this wisdom. If they had understood it, they would not have killed our great and glorious Lord on a cross. ⁹But as the Scriptures* say,

“No eye has seen,
no ear has heard,
no one has imagined
what God has prepared
for those who love him.” *Isaiah 64:4*

¹⁰But God has shown us these things through the Spirit.*

¹1.31 Citat din Ier. 9.24.

¹1:31 Quote from Jer. 9:24.

Duhul știe totul; El știe chiar și cele mai ascunse taine ale lui Dumnezeu. ¹¹Gândurile cuiva sunt cunoscute doar de duhul care este în el și de nimeni altcineva. La fel, nimeni nu cunoaște gândurile lui Dumnezeu, în afară de Duhul Lui. ¹²Noi nu am primit duhul acestei lumi, ci am primit Duhul care vine de la Dumnezeu pentru a cunoaște aceste lucruri pe care ni le-a dat Dumnezeu. ¹³Noi nu vorbim folosindu-ne de cuvinte învățate din înțelepciunea oamenilor. Atunci când vorbim, folosim cuvintele învățate de la Duhul și explicăm ceea ce este spiritual prin cuvintele Duhului. ¹⁴Cel ce nu are Duhul nu primește ceea ce vine de la Duhul lui Dumnezeu. Un astfel de om consideră că aceste lucruri sunt absurde și nu le înțelege deoarece ele trebuie să fie judecate din punct de vedere spiritual. ¹⁵Cel ce are Duhul poate judeca totul, însă nu poate fi judecat de nimeni. ¹⁶Căci, așa cum este scris în Scripturi*:

„Cine a cunoscut vreodată gândurile lui Dumnezeu,
astfel încât să-L poată învăța?“
Isaia 40.13 (versiunea grecească)

Dar noi avem gândul lui Cristos.

Despre dezbinările din Biserică

3¹Fraților, în trecut nu v-am putut vorbi ca unor oameni care sunt conduși de Duhul*. Astfel, v-am vorbit ca celor din lume, ca unor prunci în Cristos. ²Învățătura pe care v-am dat-o a fost ca laptele, și nu ca hrana solidă, pentru că atunci nu o puteați mânca. Și nici acum nu o puteați mânca. ³Voi încă nu sunteți conduși de Duhul. Dacă sunteți geloși unul pe altul și vă certați între voi, nu înseamnă aceasta că sunteți oameni nespirituali și vă purtați ca restul oamenilor din lume? ⁴Atunci când cineva spune: „Eu sunt al lui Pavel!“, iar altcineva zice: „Eu sunt al lui Apolo!“, vă purtați ca restul oamenilor.

⁵Cine este atunci Apolo și cine este Pavel? Noi suntem doar slujitorii lui Dumnezeu care v-au ajutat să credeți. Fiecare din noi a făcut ceea ce i-a încredințat Dumnezeu să facă. ⁶Eu am sădit sămânța, Apolo a udat-o, dar Dumnezeu a făcut-o să crească. ⁷Deci important este Dumnezeu, și nu cel ce sădește sau cel ce udă.

The Spirit knows all things. The Spirit even knows the deep secrets of God. ¹¹It is like this: No one knows the thoughts that another person has. Only the person's spirit that lives inside knows those thoughts. It is the same with God. No one knows God's thoughts except God's Spirit. ¹²We received the Spirit that is from God, not the spirit of the world. We received God's Spirit so that we can know all that God has given us.

¹³When we say this, we don't use words taught to us by human wisdom. We use words taught to us by the Spirit. We use the Spirit's words to explain spiritual truths. ¹⁴People who do not have God's Spirit do not accept the things that come from his Spirit. They think these things are foolish. They cannot understand them, because they can only be understood with the Spirit's help. ¹⁵We who have the Spirit are able to make judgments about all these things. But anyone without the Spirit is not able to make proper judgments about us. ¹⁶As the Scriptures say,

“Who ever knew what the Lord was thinking?
Who could tell the Lord what to do?”

Isaiah 40:13 (Greek version)

But we have been given Christ's way of thinking.

Teachers Are Only God's Servants

3¹Brothers and sisters, when I was there, I could not talk to you the way I talk to people who are led by the Spirit. I had to talk to you like ordinary people of the world. You were like babies in Christ. ²And the teaching I gave you was like milk, not solid food. I did this because you were not ready for solid food. And even now you are not ready. ³You are still not following the Spirit. You are jealous of each other, and you are always arguing with each other. This shows that you are still following your own selfish desires. You are acting like ordinary people of the world. ⁴One of you says, “I follow Paul,” and someone else says, “I follow Apollos.” When you say things like that, you are acting like people of the world.

⁵Is Apollos so important? Is Paul so important? We are only servants of God who helped you believe. Each one of us did the work God gave us to do. ⁶I planted the seed and Apollos watered it. But God is the one who made the seed grow. ⁷So the one who plants is not important, and the one who waters is not important. Only God is important, because he is the one who makes things

Dumnezeu este Cel care face să crească. ⁸Cel ce sădește și cel ce udă au același scop. Fiecare își va primi răsplata după lucrarea pe care a făcut-o. ⁹Noi Îi slujim împreună lui Dumnezeu.

Voi sunteți ogorul și clădirea lui Dumnezeu. ¹⁰Eu sunt cel ce a pus temelia, ca un constructor priceput, dar alții sunt cei ce clădesc deasupra, iar fiecare trebuie să aibă grijă cum zidește pe temelie. Eu am pus temelia conform cu darul pe care mi l-a dat Dumnezeu. ¹¹Nimeni nu poate pune o altă temelie în locul celei care a fost pusă și care este Isus Cristos. ¹²Dacă fiecare construiește pe această temelie folosind aur, argint, pietre prețioase, lemne, fân sau paie, ¹³lucrarea fiecăruia va fi arătată la lumina zilei. Ziua aceea¹ va veni cu foc. Același foc va încerca lucrarea fiecăruia pentru a arăta cum este. ¹⁴Dacă lucrarea zidită de cineva pe temelie va rezista, acel om va fi răsplătit. ¹⁵Dacă lucrarea cuiva arde, el își va pierde răsplata. Cât despre el, va fi mântuit, dar ca unul care scapă din foc.

¹⁶Nu știți că voi sunteți templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? ¹⁷Dacă dărmă cineva templul lui Dumnezeu, acel om va fi nimic de Dumnezeu. De ce? Pentru că templul lui Dumnezeu este sfânt, iar voi sunteți acel templu.

¹⁸Nu vă înșelați singuri! Dacă se consideră cineva dintre voi înțelept potrivit principiilor acestei lumi, trebuie să devină nebun în ochii lumii. Astfel va ajunge cu adevărat înțelept. ¹⁹Pentru Dumnezeu, înțelepciunea acestei lumi este o nebunie. Este scris în Scriptură*: „Dumnezeu îi prinde pe cei înțelepți atunci când se folosesc de viclenie.”² ²⁰Tot în Scripturi mai este scris: „Domnul știe că gândurile celor înțelepți nu au nici o valoare.”³ ²¹Deci nimeni să nu se laude cu vreun om. Totul este al vostru: ²²fie Pavel, fie Apolo, fie Chifa (Petru), fie lumea, fie viața, fie moartea, fie cele prezente, fie cele viitoare. Toate sunt ale voastre. ²³Iar voi sunteți ai lui Cristos. Cristos, la rândul Său, este al lui Dumnezeu.

grow. ⁸The one who plants and the one who waters have the same purpose. And each one will be rewarded for his own work. ⁹We are workers together for God, and you are like a farm that belongs to God.

And you are a house that belongs to God. ¹⁰Like an expert builder I built the foundation of that house. I used the gift that God gave me to do this. Other people are building on that foundation. But everyone should be careful how they build. ¹¹The foundation that has already been built is Jesus Christ, and no one can build any other foundation. ¹²People can build on that foundation using gold, silver, jewels, wood, grass, or straw. ¹³But the work that each person does will be clearly seen, because the Day¹ will make it plain. That Day will appear with fire, and the fire will test everyone's work. ¹⁴If the building they put on the foundation still stands, they will get their reward. ¹⁵But if their building is burned up, they will suffer loss. They will be saved, but it will be like they escaped from a fire.

¹⁶You should know that you yourselves are God's temple.² God's Spirit* lives in you. ¹⁷If you destroy God's temple, God will destroy you, because God's temple is holy.* You yourselves are God's temple.

¹⁸Don't fool yourselves. Whoever thinks they are wise in this world should become a fool. That's the only way they can be wise. ¹⁹I say this because the wisdom of this world is foolishness to God. As the Scriptures* say, “He catches the wise in their own clever traps.”³ ²⁰The Scriptures also say, “The Lord knows the thoughts of the wise. He knows that their thoughts are worth nothing.”⁴ ²¹So there is not a person on earth that any of you should be boasting about. Everything is yours: ²²Paul, Apollos, Peter,⁵ the world, life, death, the present, and the future—all these are yours. ²³And you belong to Christ, and Christ belongs to God.

¹3:13 *Ziua aceea* ziua în care Cristos va veni să judece oamenii. ²3:19 Citat din Iov 5:13. ³3:20 Citat din Ps. 94:11.

¹3:13 *Day* The day Christ will come to judge everyone and take his people to live with him. ²3:16 *temple* God's house—the place where God's people worship him. Here, it means that believers are the spiritual temple where God lives. ³3:19 Quote from Job 5:13. ⁴3:20 Quote from Ps. 94:11. ⁵3:22 *Peter* The text says “Cephas,” the Aramaic name for Peter, one of Jesus' twelve apostles.

Apostoli ai lui Cristos

4¹Iată cum ar trebui să ne vadă lumea: ca pe niște slujitori ai lui Cristos și ca pe niște oameni cărora Dumnezeu le-a încredințat adevărurile Lui ascunse. ²Iar ce se cere din partea celor cărora le-a fost încredințat ceva de valoare este să se dovedească demni de încredere. ³Nu mă interesează dacă voi mă judecați. Și nu mă interesează dacă sunt judecat de orice alt tribunal omnesc. Nici eu nu mă mai judec. ⁴Conștiința mea este curată. Dar aceasta nu înseamnă că sunt nevinovat. Domnul este Cel ce mă judecă. ⁵Deci să nu judecați nimic până la timpul potrivit, adică atunci când va veni Domnul. El va scoate la lumină lucrurile ascunse în întuneric și va dezvălui planurile inimilor. Atunci Dumnezeu va da slavă celor ce o merită.

⁶Fraților, ne-am dat ca exemplu, eu și Apolo, pentru ca să învățați ceea ce înseamnă: „Să nu treceți peste ceea ce este scris în Scriptură*.” Așa nu vă veți mai lăuda cu unul împotriva celuilalt. ⁷Cine spune că tu ești mai bun decât alții? Ai tu ceva care să nu-ți fi fost dat? Și dacă totul v-a fost dat, de ce vă mai lăudați ca și cum nu v-ar fi fost dat?

⁸Credeți că aveți tot ce vă trebuie! Credeți că sunteți bogați! Credeți că ați ajuns împărați fără noi! Mi-aș fi dorit ca voi să fi ajuns într-adevăr împărați. Atunci am fi domnit împreună! ⁹Dar mi se pare că Dumnezeu ne-a făcut, pe mine și pe ceilalți apostoli*, ca pe ultimii oameni din cortegiu. Noi suntem precum cei condamnați să moară în arene, căci toată lumea, atât îngerii cât și oamenii, se uită la noi. ¹⁰Noi suntem nebuni pentru Cristos, dar voi sunteți înțelepți în Cristos. Noi suntem slabi, dar voi sunteți puternici! Voi sunteți prețuiți, pe când noi suntem disprețuiți. ¹¹Chiar și acum suntem flămânzi și însetați. Suntem îmbrăcați prost, suntem bătuți și nu avem o casă. ¹²Și ne ostenim, muncind cu mâinile noastre. ¹³Când suntem vorbiți de rău, binecuvântăm. Când suntem persecutați, îndurăm. Când suntem bârșiți, vorbim frumos. Până în ziua de astăzi am ajuns să fim considerați gunoii lumii și drojdia societății.

¹⁴Nu vă scriu despre toate acestea ca să vă fac de rușine, ci vă îndemn ca pe copiii mei iubiți. ¹⁵Puteteți să aveți zece mii de învățători în Cristos, dar nu aveți mai mulți

Apostles of Christ

4¹You should think of us as servants of Christ, the ones God has trusted to do the work of making known his secret truths. ²Those who are trusted with such an important work must show that they are worthy of that trust. ³But I don't consider your judgment on this point to be worth anything. Even an opinion from a court of law would mean nothing. I don't even trust my own judgment. ⁴I don't know of any wrong I have done, but that does not make me innocent. The Lord is the one who must decide if I have done well or not. ⁵So don't judge anyone now. The time for judging will be when the Lord comes. He will shine light on everything that is now hidden in darkness. He will make known the secret purposes of our hearts. Then the praise each person should get will come from God.

⁶Brothers and sisters, I have used Apollos and myself as examples for you. I did this so that you could learn from us the meaning of the words, “Follow what the Scriptures* say.” Then you will not brag about one person and criticize another. ⁷Who do you think you are? Everything you have was given to you. So, if everything you have was given to you, why do you act as if you got it all by your own power?

⁸You think you have everything you need. You think you are rich. You think you have become kings without us. I wish you really were kings. Then we could rule together with you. ⁹But it seems to me that God has given me and the other apostles* the last place. We are like prisoners condemned to die, led in a parade for the whole world to see—not just people but angels too. ¹⁰We are fools for Christ, but you think you are so wise in Christ. We are weak, but you think you are so strong. People give you honor, but they don't honor us. ¹¹Even now we still don't have enough to eat or drink, and we don't have enough clothes. We often get beatings. We have no homes. ¹²We work hard with our own hands to feed ourselves. When people insult us, we ask God to bless them. When people treat us badly, we accept it. ¹³When people say bad things about us, we try to say something that will help them. But people still treat us like we are the world's garbage—everyone's trash.

¹⁴I am not trying to make you feel ashamed, but I am writing this to counsel you as my own dear children. ¹⁵You may have ten thousand teachers in Christ, but you don't have many fathers.

tați. Căci eu, prin Vestea Bună*, am devenit tatăl vostru în Cristos Isus. ¹⁶Așa că vă rog: fiți imitatori ai mei! ¹⁷De aceea l-am trimis pe Timotei la voi. El este scumpul și credinciosul meu copil în Domnul. El vă va aminti de modul meu de viață în Cristos Isus, care este în concordanță cu ceea ce îi învăț pe oameni peste tot, în toate bisericile.

¹⁸Dar unii dintre voi au început să se laude, gândindu-se că nu voi mai veni la voi. ¹⁹Însă voi veni curând la voi, dacă aceasta va fi voia Domnului. Atunci voi vedea nu vorbele, ci faptele celor care s-au îngâmfat. ²⁰Căci Împărăția lui Dumnezeu nu se bizuie pe iscusința în vorbire, ci pe putere. ²¹Ce vă doriți? Să vin la voi să vă pedepsesc? Sau să vin cu dragoste și blândețe?

O problemă morală a Bisericii

5 ¹De fapt, oamenii spun că între voi este imoralitate sexuală, o imoralitate de asemenea proporții cum nu se găsește nici la păgâni, și anume că cineva trăiește cu soția tatălui său. ²Iar voi, în loc să vă întristați, v-ați lăudat cu fapta acestui om. Ar fi trebuit să alungați un astfel de om din mijlocul vostru. ³Trupul meu nu este acolo cu voi, însă în duh sunt de față. Și l-am și judecat pe cel ce a făcut această faptă, ca și cum aș fi fost acolo. ⁴Adunați-vă în Numele Domnului nostru Isus. Eu voi fi cu voi în duh, iar puterea Domnului nostru Isus va fi cu voi. ⁵Atunci predați-l lui Satan pe omul care a comis acel păcat. Dorința¹ lui păcătoasă va fi distrusă, dar duhul lui va fi mântuit în ziua Domnului.

⁶Îngâmfarea voastră nu este bună. Știți ce se spune: „Puțină drojdie dospește tot aluatul.” ⁷Aruncați vechea drojdie pentru ca să fiți un aluat nou. De fapt, voi sunteți ca niște pâini fără drojdie.² Căci Cristos, Mielul nostru de Paște, a fost deja sacrificat. ⁸Să sărbătorim Paștele fără pâine făcută cu drojdia veche a păcatului și a răutății, ci cu pâine făcută fără drojdie, cu pâinea sincerității și a adevărului.

⁹V-am scris în scrisoarea mea să nu aveți nimic în comun cu cei imorali. ¹⁰Dar nu m-am referit la oamenii imorali ai acestei lumi, sau la cei ce sunt lacomi și înșală pe

¹5:5 *Dorința lui păcătoasă* sau trupul. ²5:7 *pâini fără drojdie* pâinea pe care o mâncau evreii de Paște; Pavel vrea să spună că acum creștinii sunt liberi față de păcat, așa cum pâinea aceasta era fără drojdie.

Through the Good News* I became your father in Christ Jesus. ¹⁶So I beg you to be like me. ¹⁷That is why I am sending Timothy to you. He is my son in the Lord. I love him and trust him. He will help you remember the way I live in Christ Jesus—a way of life that I teach in all the churches* everywhere.

¹⁸Some of you are acting so proud, it seems like you think I won't be coming there again. ¹⁹But I will come to you very soon, the Lord willing. Then I will see if these proud talkers have the power to do anything more than talk. ²⁰God's kingdom is not seen in talk but in power. ²¹Which do you want: that I come to you with punishment, or that I come with love and gentleness?

A Moral Problem in the Church

5 ¹I don't want to believe what I am hearing—that there is sexual sin among you. And it is such a bad kind of sexual sin that even those who have never known God don't allow it. People say that a man there has his father's wife. ²And still you are proud of yourselves! You should have been filled with sadness. And the man who committed that sin should be put out of your group. ³I cannot be there with you in person, but I am with you in spirit. And I have already judged the man who did this. I judged him the same as I would if I were really there. ⁴Come together in the name of our Lord Jesus. I will be with you in spirit, and you will have the power of our Lord Jesus with you. ⁵Then turn this man over to Satan.* His sinful self¹ has to be destroyed so that his spirit will be saved on the day when the Lord comes again.

⁶Your proud talk is not good. You know the saying, “Just a little yeast* makes the whole batch of dough rise.” ⁷Take out all the old yeast, so that you will be a new batch of dough. You really are bread without yeast—Passover bread.² Yes, Christ our Passover Lamb³ has already been killed. ⁸So let us eat our Passover meal, but not with the bread that has the old yeast, the yeast of sin and wrong doing. But let us eat the bread that has no yeast. This is the bread of goodness and truth.

⁹I wrote to you in my letter that you should not associate with people who sin sexually. ¹⁰But I did not mean the people of this world. You would

¹5:5 *sinful self* Or, “body.” Literally, “flesh.” ²5:7 *Passover bread* The special bread without yeast that the Jews ate at their Passover meal. Paul means that believers are free from sin like the Passover bread was free from yeast. ³5:7 *Passover Lamb* Jesus was a sacrifice for his people, like a lamb killed for the Jewish Passover Feast.

alții, sau la cei ce se închină la idoli. Pentru a nu avea legături cu toți aceștia, ar trebui să ieșiți din lume. ¹¹Dar acum v-am scris să nu aveți legături cu cel care, deși își zice „frate“, comite păcate sexuale, este lacom, se închină la idoli, este batjocoritor, bețiv sau îi înșală pe alții. Nici măcar să nu mâncați cu unul ca acesta!

¹²Nu este treaba mea să-i judec pe cei ce nu sunt din Biserică. Voi ar trebui să-i judecați pe cei din Biserică, ¹³pentru că Dumnezeu îi va judeca pe cei din afara ei. Așa cum este scris în Scriptură*: „Dați-l afară dintre voi pe cel rău.“¹

Judecățile dintre creștini

6¹Cum îndrăznește acela dintre voi care are o dispută cu altcineva să se ducă la tribunal, să fie judecat de cei nedrepti? Și de ce nu se duce cu problema lui înaintea sfinților, pentru ca ei să o rezolve? ²Nu știți că sfinții vor judeca lumea? Deci, dacă veți judeca lumea, atunci cu siguranță puteți rezolva și aceste mici dispute. ³Nu știți că noi îi vom judeca pe îngeri? Atunci să nu putem noi judeca și tot ceea ce ține de viața noastră de zi cu zi? ⁴Dacă aveți astfel de neînțelegeri care țin de viața aceasta, de ce vă duceți să fiți judecați de oameni care nu au nimic în comun cu Biserica? ⁵Spun toate acestea spre rușinea voastră. Este posibil să nu existe printre voi un om înțelept care să poată rezolva neînțelegerile dintre frații lui? ⁶De ce să se judece un frate cu alt frate înaintea unor judecători necredincioși?

⁷Simplel fapt că aveți procese între voi arată că sunteți deja învinși. Ar fi mai bine să vă lăsați nedreptățiți! Ar fi mai bine dacă v-ați lăsa înșelați! ⁸Dar voi înșivă nedreptățiți și chiar îi înșelați pe frații voștri.

⁹⁻¹⁰Nu știți că cei nedrepti nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu? Nu vă înșelați! Împărăția lui Dumnezeu nu va fi moștenită nici de cei imorali, nici de cei ce se închină la idoli, nici de cei ce comit adulter, nici de cei care se lasă folosiți de alți bărbați în relații sexuale, nici de homosexuali, nici de hoți, nici de lacomi, nici de bețivi, nici de defăimători, și nici de cei care-i înșală pe alții. ¹¹În trecut și unii dintre voi erau ca aceștia. Dar voi ați fost curățiți, ați fost

¹5.13 Citat din Dt. 22.21, 24.

have to leave the world to get away from all the people who sin sexually, or who are greedy and cheat each other, or who worship idols. ¹¹I meant you must not associate with people who claim to be believers* but continue to live in sin. Don't even eat with a brother or sister who sins sexually, is greedy, worships idols, abuses others with insults, gets drunk, or cheats people.

¹²⁻¹³It is not my business to judge those who are not part of the group of believers. God will judge them, but you must judge those who are part of your group. The Scriptures* say, "Make the evil person leave your group."¹

Judging Problems Between Believers

6¹When one of you has something against someone else, why do you go to the judges in the law courts? The way they think and live is wrong. So why do you let them decide who is right? You should be ashamed! Why don't you let God's holy people* decide who is right? ²Surely you know that God's people will judge the world. So if you will judge the world, then surely you are able to judge small things like this. ³You know that in the future we will judge angels. So surely we can judge things in this life. ⁴So if you have disagreements that must be judged, why do you take such matters to those who are not part of the church*? They mean nothing to you. ⁵I say this to shame you. Surely there is someone in your group wise enough to judge a complaint between two believers.* ⁶But now one believer goes to court against another, and you let people who are not believers judge their case!

⁷The lawsuits that you have against each other show that you are already defeated. It would be better for you to let someone wrong you. It would be better to let someone cheat you. ⁸But you are the ones doing wrong and cheating. And you do this to your own brothers and sisters in Christ!

⁹⁻¹⁰Surely you know that people who do wrong will not get God's kingdom. Don't be fooled. These are the people who will not get his kingdom: those who sin sexually, those who worship idols,* those who commit adultery,* men who let other men use them for sex or who have sex with other men, those who steal, those who are greedy, those who drink too much, those who abuse others with insults, and those who cheat. ¹¹In the past, some of you were like that. But you were washed clean, you were made holy,* and you

¹5:12-13 Quote from Deut. 22:21, 24.

sfințiți și făcuți drepti înaintea lui Dumnezeu în Numele Domnului Isus Cristos și prin Duhul Dumnezeului nostru.

Slăviți-L pe Dumnezeu cu trupurile voastre

¹²„Am voie să fac orice“, dar nu toate îmi sunt de folos. „Am voie să fac orice“, dar nu mă voi lăsa stăpânit de nimic. ¹³„Mâncarea este pentru stomac, iar stomacul este pentru mâncare.“ Așa este. Însă Dumnezeu le va distruge pe ambele. Trupul nu este pentru imoralitate sexuală, ci pentru Domnul, iar Domnul este pentru trup. ¹⁴Dumnezeu L-a înviat pe Domnul Isus. La fel, prin puterea Lui, ne va învia și pe noi. ¹⁵Știți că trupurile voastre sunt mădulare ale lui Cristos. Și știți că nu trebuie să iau mădularele lui Cristos și să fac din ele mădularele unei prostituate. ¹⁶Știți că cel ce are o relație intimă cu o prostituată devine una cu trupul ei, după cum este scris în Scriptură*: „Cei doi vor deveni un singur trup.“¹⁷ ¹⁷Dar cel ce se unește cu Domnul este una în duh cu El.

¹⁸Fugiți de imoralitate sexuală! Orice alt păcat este în afara trupului celui ce-l făptuiește, însă cine făptuiește păcate sexuale păcătuiește împotriva propriului său trup. ¹⁹Trupurile voastre sunt temple ale Duhului Sfânt* care este în voi și pe care L-ați primit de la Dumnezeu, iar voi nu mai sunteți ai voștri. ²⁰Voi ați fost cumpărați cu un preț. Slăviți-L deci pe Dumnezeu cu trupurile voastre!

Despre căsătorie

7 ¹Acum mă voi referi la ceea ce mi-ați scris. Ați întrebat dacă nu este mai bine pentru bărbat să nu aibă deloc relații sexuale. ²Dar, din cauză că păcatul sexual este un pericol, fiecare bărbat să se bucure de soția lui și fiecare femeie să se bucure de soțul ei. ³Soțul să-și îndeplinească datoria conjugală față de soție, iar soția să-și îndeplinească aceeași datorie față de bărbatul ei. ⁴Soția nu este stăpână pe trupul ei, ci soțul. La fel, soțul nu este stăpân pe trupul său, ci soția. ⁵Să nu vă lipsiți unul pe altul de datoria de soți, decât printr-o bună înțelegere, și numai pentru o scurtă perioadă de timp, pentru a vă dedica rugăciunii. Dar după aceea să fiți din nou împreună, pentru ca Satan să nu vă

were made right with God in the name of the Lord Jesus Christ and by the Spirit of our God.

Use Your Bodies for God's Glory

¹²“I am allowed to do anything.” My answer to this is that not all things are good. Even if it is true that “I am allowed to do anything,” I will not let anything control me like a slave. ¹³“Food is for the stomach, and the stomach for food.” Yes, and God will destroy them both. But the body is not for sexual sin. The body is for the Lord, and the Lord is for the body. ¹⁴And God will raise our bodies from death with the same power he used to raise the Lord Jesus. ¹⁵Surely you know that your bodies are parts of Christ himself. So I must never take what is part of Christ and join it to a prostitute! ¹⁶The Scriptures* say, “The two people will become one.”¹⁷ So you should know that anyone who is joined with a prostitute becomes one with her in body. ¹⁷But anyone who is joined with the Lord is one with him in spirit.

¹⁸So run away from sexual sin. It involves the body in a way that no other sin does. So if you commit sexual sin, you are sinning against your own body. ¹⁹You should know that your body is a temple² for the Holy Spirit* that you received from God and that lives in you. You don't own yourselves. ²⁰God paid a very high price to make you his. So honor God with your body.

About Marriage

7 ¹Now I will discuss the things you wrote me about. You asked if it is better for a man not to have any sexual relations at all. ²But sexual sin is a danger, so each man should enjoy his own wife, and each woman should enjoy her own husband. ³The husband should give his wife what she deserves as his wife. And the wife should give her husband what he deserves as her husband. ⁴The wife does not have power over her own body. Her husband has the power over her body. And the husband does not have power over his own body. His wife has the power over his body. ⁵Don't refuse to give your bodies to each other. But you might both agree to stay away from sex for a time, so that you can give your time to prayer. Then come together again, so that Satan* will not be

¹6.16 Citat din Gen. 2.24.

¹6:16 Quote from Gen. 2:24. ²6:19 *temple* God's house—the place where God's people worship him. Here, it means that believers are the spiritual temple where God lives.

ispitească din cauza lipsei voastre de autocontrol. ⁶Însă vă spun aceasta nu ca o poruncă, ci ca o concesie. ⁷Aș fi dorit ca toți oamenii să fi fost ca mine, dar fiecare are darul său de la Dumnezeu. Astfel, unul are acest dar, iar altul are alt dar.

⁸Celor necăsătoriți și văduvelor le spun că este mai bine să rămână necăsătoriți, așa cum sunt eu. ⁹Dar, dacă nu se pot stăpâni, ar trebui să se căsătorească fiindcă este mai bine să se căsătorească decât să fie mistuiți de dorința sexuală.

¹⁰Celor căsătoriți le dau această poruncă (deși nu eu le-o dau, ci Domnul): soția nu trebuie să-și părăsească soțul. ¹¹Dar dacă îl părăsește, ea trebuie fie să nu se recăsătorească, fie să se împace cu soțul ei. De asemenea, soțul nu trebuie să divorțeze de soția lui.

¹²Celorlalți le spun (eu, și nu Domnul): dacă un frate creștin are o soție care nu este credincioasă, dar care vrea să trăiască în continuare cu el, să nu divorțeze de ea. ¹³Și dacă o femeie are un soț care este necredincios, dar care vrea să trăiască în continuare cu ea, să nu divorțeze de el. ¹⁴Un soț care nu este credincios este pus deoparte pentru Dumnezeu prin soția lui credincioasă; iar o soție care nu este credincioasă este pusă deoparte pentru Dumnezeu prin soțul ei credincios. Dacă lucrurile nu ar sta astfel, copiii voștri nu ar putea fi acceptați de Dumnezeu; dar așa ei pot fi acceptați de El.

¹⁵Dar dacă cel necredincios vrea să divorțeze, să divorțeze. În această situație, fratele sau sora sunt liberi. Dumnezeu ne-a chemat să trăim în pace. ¹⁶Căci ce știi tu, soție, dacă îți vei mântui soțul? Sau ce știi tu, soțule, dacă îți vei mântui soția?

Trăiți așa cum v-a chemat Dumnezeu

¹⁷Fiecare să trăiască așa cum i-a dat Domnul să trăiască și așa cum l-a chemat Dumnezeu. Această poruncă o dau tuturor bisericilor. ¹⁸Dacă cineva era circumcis* pe când a fost chemat de Dumnezeu, să nu ascundă lucrul acesta. Dacă cineva a fost chemat pe când era necircumcis, să nu se circumcidă. ¹⁹A împlini porunca lui Dumnezeu este mai important decât a fi circumcis sau necircumcis. ²⁰Fiecare să rămână așa cum era când a fost chemat. ²¹Ai fost chemat pe când erai sclav? Nu te

able to tempt you in your weakness. ⁶I say this only to give you permission to be separated for a time. It is not a rule. ⁷I wish everyone could be like me. But God has given each person a different ability. He makes some able to live one way, others to live a different way.

⁸Now for those who are not married and for the widows I say this: It is good for you to stay single like me. ⁹But if you cannot control your body, then you should marry. It is better to marry than to burn with sexual desire.

¹⁰Now I have a command for the married people. Actually, it is not from me; it is what the Lord commanded. A wife must not leave her husband. ¹¹But if a wife leaves her husband she must not marry again. Or she should go back together with her husband. Also the husband must not divorce his wife.

¹²For the others I can only say what I think. The Lord did not give us any teaching about this. If you have a wife who is not a believer, you must not divorce her if she will continue to live with you. ¹³And if you have a husband who is not a believer, you must not divorce him if he will continue to live with you. ¹⁴The husband who is not a believer is set apart for God through his believing wife. And the wife who is not a believer is set apart for God through her believing husband. If this were not true, your children would be unfit for God's use. But now they are dedicated to him.

¹⁵But if the husband or wife who is not a believer decides to leave, let them leave. When this happens, the brother or sister in Christ is free. God chose you to have a life of peace. ¹⁶Wives, maybe you will save your husband; and husbands, maybe you will save your wife. You don't know now what will happen later.

Live as God Called You

¹⁷But each one of you should continue to live the way the Lord God has given you to live—the way you were when God chose you. This is a rule I make for all the churches.* ¹⁸If a man was already circumcised* when he was chosen, he should not change his circumcision. If a man was without circumcision when he was chosen, he should not be circumcised. ¹⁹It is not important if anyone is circumcised or not. What is important is obeying God's commands. ²⁰Each one of you should stay the way you were when God chose you. ²¹If you were a slave when God

neliniști. Dar dacă îți poți recăpăta libertatea, folosește-te de acest prilej! ²²Căci cel ce era sclav când a fost chemat de Domnul este un om liber al Domnului. În același fel, cel ce era liber când a fost chemat, este acum sclavul lui Cristos. ²³Voi ați fost cumpărați cu un preț. Să nu deveniți sclavi ai oamenilor. ²⁴Fraților, fiecare ar trebui să rămână înaintea lui Dumnezeu așa cum era când a fost chemat.

Întrebări despre căsătorie

²⁵Cât despre fecioare, nu am nici o poruncă de la Domnul. Dar vă pot spune părerea mea, ca un om demn de încredere, căruia Domnul i-a arătat milă. ²⁶Din cauza necazului de acum, vă spun că este mai bine să rămâneți așa cum sunteți. ²⁷Dacă ai soție, nu încerca să te desparți de ea! Dacă nu ești căsătorit, nu căuta soție! ²⁸Dar nu păcătuiești dacă te căsătorești. Și dacă o fecioară se căsătorește nu păcătuiește. Cei ce se căsătoresc vor avea parte de necazuri, iar eu aș vrea ca voi să fiți scutiți de ele.

²⁹Fraților, iați ce vreau să spun: nu mai avem prea mult timp. De acum, cei ce au soții, să fie ca și cum n-ar avea. ³⁰Cei ce plâng să fie ca și cum n-ar plânge. Cei ce sunt bucuroși, ca și cum n-ar fi bucuroși. Cei ce-și cumpără lucruri, să trăiască de parcă nu ar avea nimic. ³¹Cei ce se folosesc de lucrurile din lume, să trăiască de parcă acestea n-ar avea nici o importanță pentru ei. Căci lumea, așa cum o vedem astăzi, este trecătoare.

³²Vreau să fiți liberi de orice fel de griji. Un bărbat necăsătorit se ocupă de lucrarea Domnului și caută să-L mulțumească pe Domnul. ³³Dar bărbatul căsătorit este preocupat de lucrurile lumești și caută să-i facă pe plac soției sale. ³⁴Deci devotamentul său este împărțit. O femeie necăsătorită sau o fecioară este preocupată de lucrarea Domnului pentru a fi sfântă și în trup și în duh. Dar femeia căsătorită este preocupată de lucrurile lumești și caută să-i facă pe plac soțului ei. ³⁵Vă spun aceste lucruri ca să vă ajut și nu ca să vă impun restricții. Vreau să trăiți așa cum se cuvine și să vă dedicați Domnului fără ca atenția să vă fie distrasă de îndatoririle casnice.

³⁶Dacă cineva consideră că el nu este corect față de fecioara cu care este logodit și dacă pasiunea lui este puternică și dacă

chose you, don't let that bother you. But if you can be free, then do it. ²²If you were a slave when the Lord chose you, you are now free in the Lord. You belong to the Lord. In the same way, if you were free when you were chosen, you are now Christ's slave. ²³God paid a high price for you, so don't be slaves to anyone else. ²⁴Brothers and sisters, in your new life with God each one of you should continue the way you were when God chose you.

Questions About Getting Married

²⁵Now I write about people who are not married. I have no command from the Lord about this, but I give my opinion. And I can be trusted, because the Lord has given me mercy. ²⁶This is a time of trouble. So I think it is good for you to stay the way you are. ²⁷If you have a wife, don't try to get free from her. If you are not married, don't try to find a wife. ²⁸But if you decide to marry, that is not a sin. And it is not a sin for a girl who has never married to get married. But those who marry will have trouble in this life, and I want you to be free from this trouble.

²⁹Brothers and sisters, this is what I mean: We don't have much time left. So starting now, those who have wives should be the same as those who don't. ³⁰It should not be important whether you are sad or whether you are happy. If you buy something, it should not matter to you that you own it. ³¹You should use the things of the world without letting them become important to you. This is how you should live, because this world, the way it is now, will soon be gone.

³²I want you to be free from worry. A man who is not married is busy with the Lord's work. He is trying to please the Lord. ³³But a man who is married is busy with things of the world. He is trying to please his wife. ³⁴He must think about two things—pleasing his wife and pleasing the Lord. A woman who is not married or a girl who has never married is busy with the Lord's work. She wants to give herself fully—body and spirit—to the Lord. But a married woman is busy with things of the world. She is trying to please her husband. ³⁵I am saying this to help you. I am not trying to limit you, but I want you to live in the right way. And I want you to give yourselves fully to the Lord without giving your time to other things.

³⁶A man might think that he is not doing the right thing with his fiancée. She might be almost

^{17:25} people who are not married Literally, "virgins."

simte că așa trebuie să facă, să se căsătorească. Nu păcătuiește. ³⁷Cel ce a luat altă hotărâre în inima lui și nu este sub nici un fel de obligație, fiind în stare să-și controleze dorințele, dacă a decis să nu se căsătorească, bine face. ³⁸Astfel, cel care se căsătorește face foarte bine, iar cel care nu se căsătorește face și mai bine.¹

³⁹Femeia este legată de soțul ei atâta timp cât trăiește el. Dar dacă soțul ei moare, ea este liberă să se căsătorească cu cine vrea, dacă acea căsătorie este în Domnul. ⁴⁰Dar ea va fi mai fericită dacă va rămâne așa cum este. Aceasta este părerea mea și cred că și eu am Duhul lui Dumnezeu.

Mâncarea oferită idolilor

8¹Acum vă scriu cu privire la mâncarea oferită² idolilor* despre care cred că aveți cu toții cunoștință. Ce-i drept, cunoștințele îl umplu de mândrie pe om. În schimb, dragostea îl întărește. ²Cine crede că știe ceva, nu știe așa cum ar trebui să știe. ³Dar cel care-L iubește pe Dumnezeu este cunoscut de El.

⁴În ce privește mâncarea oferită idolilor: știm că „nici un idol nu are o existență reală în lume“ și că „nu există decât un singur Dumnezeu.“ ⁵Sunt mulți așa-numiți „dumnezei“, fie în ceruri, fie pe pământ. (Și sunt mulți „dumnezei“ și „domni“.) ⁶Totuși pentru noi nu este decât un singur Dumnezeu: Tatăl, de la care ne vin toate și pentru care trăim. Și nu este decât un singur Domn: Isus Cristos, prin care au fost făcute toate lucrurile și prin care trăim și noi.

⁷Dar nu toți cunosc lucrurile acestea. Unii oameni s-au închinat până acum idolilor. Datorită acestui obicei, ei văd în carnea pe care o mănâncă o jertfă adusă idolilor. Și conștiința lor, care este slabă, îi face să se simtă vinovați. ⁸Dar nu mâncarea ne apropie de Dumnezeu; nu suntem mai răi

past the best age to marry.¹ So he might feel that he should marry her. He should do what he wants. It is no sin for them to get married. ³⁷But another man might be more sure in his mind. There may be no need for marriage, so he is free to do what he wants. If he has decided in his own heart not to marry his fiancée, he is doing the right thing. ³⁸So the man who marries his fiancée does right, and the man who does not marry does better.²

³⁹A woman must stay with her husband as long as he lives. But if the husband dies, the woman is free to marry any man she wants, but he should belong to the Lord. ⁴⁰The woman is happier if she does not marry again. This is my opinion, and I believe that I have God's Spirit.

About Food Offered to Idols

8¹Now I will write about meat that is sacrificed³ to idols.* We know that “we all have knowledge.” “Knowledge” puffs you up full of pride. But love makes you help others grow stronger. ²Whoever thinks they know something does not yet know anything like they should. ³But whoever loves God is known by God.

⁴So this is what I say about eating meat: We know that an idol is really nothing in the world, and we know that there is only one God. ⁵It's really not important if there are things called gods in heaven or on earth—and there are many of these “gods” and “lords” out there. ⁶For us there is only one God, and he is our Father. All things came from him, and we live for him. And there is only one Lord, Jesus Christ. All things were made through him, and we also have life through him.

⁷But not all people know this. Some have had the habit of worshiping idols. So now when they eat meat, they still feel like it belongs to an idol. They are not sure that it is right to eat this meat. So when they eat it, they feel guilty. ⁸But food will not bring us closer to God. Refusing to eat

¹7.38 *Versetele 36–38* O altă traducere posibilă ar fi: „Dacă un om crede că fiicei sale fecioare i-a cam trecut vremea de măritat, și dacă el crede că este nevoie ca ea să se căsătorească, să facă ce dorește. S-o lase să se mărite. Nu păcătuiește. Dar altul poate este mai sigur în inima lui că nu-i nevoie de căsătorie, așa că este liber să facă ce dorește. Dacă această persoană a decis să o păstreze pe fiica sa fecioară necăsătorită, face un lucru bun. Așadar, cel ce-și dă fiica fecioară în căsătorie face bine, iar cel ce n-o mărită face și mai bine.“ ²8.1 *oferită* adusă ca semn de închinare înaintea zeilor păgâni.

¹7:36 *She ... to marry* Or, “He may have trouble controlling his desires.” ²7:38 *Verses 36–38* Another possible translation: “³⁶A man might think that he is not doing the right thing with his virgin daughter. She might be almost past the best age to marry, so he might feel that she should get married. He should do what he wants. She should get married. It is no sin. ³⁷But another man might be more sure in his mind. There may be no need for marriage, so he is free to do what he wants. If he has decided in his own heart to keep his virgin daughter unmarried, he is doing the right thing. ³⁸So the man who gives his virgin daughter in marriage does right, and the man who does not give her in marriage does better.” ³8:1 *sacrificed* Killed and offered as a gift to show worship. Also in verse 10.

dacă n-o mâncăm și nu suntem mai buni dacă o mâncăm.

⁹Aveți grijă însă ca acest drept al vostru de a mânca orice să nu-i facă pe cei slabi să păcătuiască. ¹⁰Voi știți toate aceste lucruri. Dar dacă un frate, a cărui conștiință este slabă, vă vede mâncând într-un templu de idoli se va simți încurajat să mănânce și el carne oferită idolilor. ¹¹Astfel, din cauza cunoștințelor tale, va fi pierdut un frate mai slab. Or, Cristos a murit și pentru acel frate. ¹²Deci atunci când păcătuți astfel împotriva fraților voștri, rănindu-le conștiința lor slabă, păcătuți împotriva lui Cristos. ¹³De aceea, dacă mâncarea îl face pe fratele meu să păcătuiască, eu nu voi mai mânca niciodată carne, pentru a nu-l face să păcătuiască.

9¹Eu sunt un om liber! Sunt un apostol*! L-am văzut pe Isus, Domnul nostru! Voi sunteți lucrarea mea în Domnul! ²Pentru alții, poate că nu sunt apostol, dar pentru voi sunt. Voi sunteți unii care pot dovedi că eu sunt apostol în Domnul.

³Apărarea mea înaintea celor care-mi cer socoteală este aceasta: ⁴nu avem și noi dreptul să mâncăm și să bem? ⁵Nu avem și noi dreptul să luăm cu noi soții credincioase, așa cum fac ceilalți apostoli și frații Domnului, și Petru? ⁶Eu și Barnaba suntem oare singurii care trebuie să muncească pentru ca să trăiască? ⁷Slujește cineva ca soldat în armată pe cheltuiala lui? Cel ce sădește via, nu mănâncă din strugurii ei? Sau cine îngrijește o turmă de oi și nu bea din laptele oilor?

⁸Și nu spun lucrurile acestea pentru că așa procedează oamenii, ci pentru că așa spune Legea lui Dumnezeu. ⁹Căci în Legea lui Moise este scris: „Să nu legi gura bouului care treieră.”¹ Dumnezeu nu este preocupat doar de animale. ¹⁰Nu se referă aceste cuvinte mai degrabă la noi? Da, aceste lucruri au fost scrise pentru noi, pentru ca cel ce ară și cel ce treieră să are și să treiere cu speranța că va primi și el grâu. ¹¹Noi am semănat printre voi semințe spirituale, pentru binele vostru. Este prea mult dacă vom culege de la voi lucruri materiale?

does not make us less pleasing to God, and eating does not make us closer to him.

⁹But be careful with your freedom. Your freedom to eat anything may make those who have doubts about what they can eat fall into sin. ¹⁰You understand that it's all right to eat anything, so you can eat in an idol's temple.¹ But someone who has doubts might see you eating there, and this might encourage them to eat meat sacrificed to idols too. But they really think it is wrong. ¹¹So this weak brother or sister—someone Christ died for—is lost because of your better understanding. ¹²When you sin against your brothers and sisters in Christ like this and you hurt them by causing them to do things they feel are wrong, you are also sinning against Christ. ¹³So if the food I eat makes another believer fall into sin, I will never eat meat again. I will stop eating meat, so that I will not make my brother or sister sin.

Rights That Paul Has Not Used

9¹I am a free man. I am an apostle.* I have seen Jesus our Lord. You people are an example of my work in the Lord. ²Others may not accept me as an apostle, but surely you accept me as an apostle. You are proof that I am an apostle in the Lord.

³Some people want to judge me. So this is the answer I give them: ⁴We have the right to eat and drink, don't we? ⁵We have the right to bring a believing wife with us when we travel, don't we? The other apostles and the Lord's brothers and Peter² all do this. ⁶And are Barnabas and I the only ones who must work to earn our living? ⁷No soldier ever serves in the army and pays his own salary. No one ever plants a vineyard* without eating some of the grapes himself. No one takes care of a flock of sheep without drinking some of the milk himself.

⁸These aren't just my own thoughts. God's law says the same thing. ⁹Yes, it is written in the law of Moses*: “When a work animal is being used to separate grain, don't keep it from eating the grain.”³ When God said this, was he thinking only about work animals? No. ¹⁰He was really talking about us. Yes, that was written for us. The one who plows and the one who separates the grain should both expect to get some of the grain for their work. ¹¹We planted spiritual seed among you, so we should be able to harvest from you some things for this life. Surely that is not asking

¹9.9 Citat din Dt. 25.4.

¹8:10 *idol's temple* Place for worship of a false god. ²9:5 *Peter* The text says “Cephas,” the Aramaic name for Peter, one of Jesus' twelve apostles. ³9:9 Quote from Deut. 25:4.

¹²Dacă alții au dreptul de a lua de la voi, atunci cu atât mai mult avem și noi acest drept. Dar noi nu ne-am folosit de acest drept. Am răbdat totul pentru a nu pune nici o piedică în calea Veștii Bune a lui Cristos. ¹³Știți că cei ce lucrează în Templu* primesc mâncarea de la Templu. Cei ce slujesc la altar*, împart ceea ce este adus ca jertfă. ¹⁴La fel, Domnul a poruncit ca cei ce proclamă Vestea Bună* să-și câștige existența din aceasta.

¹⁵Dar eu nu m-am folosit de aceste drepturi. Și nu vă scriu ca să mă folosesc de ele. Căci mai bine mor decât să-mi ia cineva motivul pentru care mă laud. ¹⁶Dacă proclam Vestea Bună, nu am nici un motiv de laudă: sunt dator să fac lucrul acesta. De fapt, vai de mine dacă nu proclam Vestea Bună! ¹⁷Dacă aș proclama Vestea Bună pentru că așa vreau eu, aș merita o răsplată. Dar mie mi-a fost încredințată această slujbă ca o datorie, și nu pentru că mi-aș fi ales-o eu. ¹⁸Ce răsplată mai primesc atunci? Răsplata mea este că, atunci când proclam Vestea Bună, fac acest lucru fără plată. Astfel nu mă folosesc de dreptul de a fi plătit pentru proclamarea ei.

¹⁹Eu sunt liber. Nu sunt sclavul nimănui. Totuși m-am făcut sclavul tuturor pentru a-i putea câștiga pe cât mai mulți. ²⁰Față de evrei, m-am făcut ca un evreu, pentru a-i câștiga pe evrei. Față de cei ce sunt sub Lege¹ m-am făcut ca unul care este sub Lege pentru a-i câștiga pe cei de sub Lege (cu toate că eu nu sunt sub Lege). ²¹Față de cei fără Lege, m-am făcut ca unul care este fără Lege pentru a-i câștiga pe cei fără Lege (cu toate că eu nu sunt fără legea lui Dumnezeu, fiind supus legii lui Cristos). ²²Față de cei slabi, m-am făcut slab pentru a-i câștiga pe cei slabi. M-am făcut tot ce a fost nevoie pentru fiecare în parte pentru a-i putea salva pe cât mai mulți prin orice mijloace. ²³Fac toate acestea pentru Vestea Bună, astfel încât să beneficiaz de binecuvântările ei.

²⁴Nu știți că, într-o competiție, toți concurenții aleargă în cursă dar numai unul câștigă premiul? Alergați așa încât să câștigați! ²⁵Toți concurenții se antrenează mult pentru a câștiga o coroană care se usucă, dar noi ne pregătim pentru o coroană care nu se va

too much. ¹²Others have this right to get things from you. So surely we have this right too. But we don't use this right. No, we endure everything ourselves so that we will not stop anyone from obeying the Good News* of Christ. ¹³Surely you know that those who work at the Temple* get their food from the Temple. And those who serve at the altar* get part of what is offered at the altar. ¹⁴It is the same with those who have the work of telling the Good News. The Lord has commanded that those who tell the Good News should get their living from this work.

¹⁵But I have not used any of these rights, and I am not trying to get anything from you. That is not my purpose for writing this. I would rather die than to have someone take away what for me is a great source of pride. ¹⁶It's not my work of telling the Good News that gives me any reason to boast. This is my duty—something I must do. If I don't tell people the Good News, I am in real trouble. ¹⁷If I did it because it was my own choice, I would deserve to be paid. But I have no choice. I must tell the Good News. So I am only doing the duty that was given to me. ¹⁸So what do I get for doing it? My reward is that when I tell people the Good News I can offer it to them for free and not use the rights that come with doing this work.

¹⁹I am free. I belong to no other person, but I make myself a slave to everyone. I do this to help save as many people as I can. ²⁰To the Jews I became like a Jew so that I could help save Jews. I myself am not ruled by the law,* but to those who are ruled by the law I became like someone who is ruled by the law. I did this to help save those who are ruled by the law. ²¹To those who are without the law I became like someone who is without the law. I did this to help save those who are without the law. (But really, I am not without God's law—I am ruled by the law of Christ.) ²²To those who are weak, I became weak so that I could help save them. I have become all things to all people. I did this so that I could save people in any way possible. ²³I do all this to make the Good News known. I do it so that I can share in the blessings of the Good News.

²⁴You know that in a race all the runners run, but only one runner gets the prize. So run like that. Run to win! ²⁵All who compete in the games use strict training. They do this so that they can win a prize*—one that doesn't last. But our prize

¹9.20 *Lege* probabil Legea evreiască, Legea lui Moise.

usca niciodată. ²⁶Deci, în ce mă privește, alerg ca unul care are un scop precis. Mă lupt ca un luptător care are un adversar, și nu ca unul care se luptă singur. ²⁷Îmi disciplinez trupul, antrenându-l astfel încât să facă ceea ce trebuie, pentru ca nu cumva, după ce i-am învățat pe alții, să fiu eu însumi descalificat.

Exemple din istoria poporului Israel

10 ¹Fraților, vreau să știți că strămoșii noștri au fost cu toții sub nor. Ei au trecut în siguranță prin Marea Roșie. ²Ei au fost botezați* în Moise, în nor, în mare. ³Toți au mâncat aceeași mâncare spirituală ⁴și au băut aceeași băutură spirituală. Ei au băut din Stânca spirituală care a venit după ei și care este Cristos. ⁵Totuși Dumnezeu nu a fost mulțumit de cei mai mulți dintre ei. Aceștia au pierit în pustie.

⁶Aceste lucruri s-au întâmplat spre a ne fi exemple, pentru ca noi să nu ne dorim lucrurile rele pe care și le-au dorit ei. ⁷Deci voi să nu vă închinați la idoli așa cum se închinau unii dintre ei. După cum este scris: „Oamenii s-au așezat să mănânce și să bea. Și apoi s-au sculat să se distreze.”¹ ⁸Ei au comis păcate sexuale. Din această cauză au murit într-o singură zi douăzeci și trei de mii dintre ei. Să nu comitem și noi acte de desfrânare ca ei! ⁹Ei L-au ispitit pe Cristos și au murit otrăviți de șerpi. Să nu-L ispitim și noi pe Cristos! ¹⁰Unii dintre ei au început să se plângă și au fost nimiciți de Îngerul Morții. Să nu ne plângem și noi ca ei!

¹¹Aceste lucruri li s-au întâmplat lor ca să ne fie nouă exemple și au fost scrise pentru a ne avertiza pe noi, cei peste care a venit sfârșitul veacurilor. ¹²Deci cel ce crede că stă în picioare să aibă grijă să nu cadă! ¹³Până acum ați fost ispitiți cu ceea ce sunt ispitiți toți oamenii și cu nimic altceva. Dar Dumnezeu este credincios și El nu va îngădui să fiți ispitiți cu mai mult decât puteți purta ci, împreună cu ispita vă va da și o cale de scăpare pentru ca să puteți rezista.

is one that will last forever. ²⁶So I run like someone who has a goal. I fight like a boxer who is hitting something, not just the air. ²⁷It is my own body I fight to make it do what I want. I do this so that I won't miss getting the prize myself after telling others about it.

Warning From History

10 ¹Brothers and sisters, I want you to know what happened to our ancestors* who were with Moses.* They were all under the cloud,¹ and they all walked through the sea. ²They were all baptized² into Moses in the cloud and in the sea. ³They all ate the same spiritual food, ⁴and they all drank the same spiritual drink. They drank from that spiritual rock that was with them, and that rock was Christ. ⁵But God was not pleased with most of those people, so they were killed in the desert.

⁶And these things that happened are examples for us. These examples should stop us from wanting evil things like those people did. ⁷Don't worship idols* like some of them did. As the Scriptures* say, “The people sat down to eat and drink and then got up to have a wild party.”³ ⁸We should not commit sexual sins like some of them did. In one day 23,000 of them died because of their sin. ⁹We should not test Christ⁴ like some of them did. Because of that, they were killed by snakes. ¹⁰And don't complain like some of them did. Because they complained, they were killed by the angel that destroys.

¹¹The things that happened to those people are examples. They were written to be warnings for us. We live in the time that all those past histories were pointing to. ¹²So anyone who thinks they are standing strong should be careful that they don't fall. ¹³The only temptations that you have are the same temptations that all people have. But you can trust God. He will not let you be tempted more than you can bear. But when you are tempted, God will also give you a way to escape that temptation. Then you will be able to endure it.

¹ 10:1 *cloud* The cloud that led and protected the people of Israel on their journey out of Egypt, across the Red Sea, and through the wilderness. See Ex. 13:20–22; 14:19, 20. ² 10:2 *baptized* See the Word List. Here, Paul seems to mean that what happened to the Jews with Moses can be compared to the baptism of a believer into Christ. ³ 10:7 Quote from Ex. 32:6. ⁴ 10:9 *Christ* Some Greek copies say, “the Lord.”

¹ 10:7 Citat din Ex. 32.6.

¹⁴În concluzie, dragii mei, ferțiți-vă de închinarea la idoli. ¹⁵Vă vorbesc ca unor oameni inteligenți. Gândiți-vă și voi la ce vă spun. ¹⁶„Paharul binecuvântării”,¹ pentru care Îi mulțumim lui Dumnezeu, este părtășia cu sângele lui Cristos, nu-i așa? Pâinea pe care o frângem este părtășia cu trupul lui Cristos, nu? ¹⁷Pentru că este o singură pâine, tot așa și noi suntem un singur trup. Și este așa pentru că împărțim aceeași bucată de pâine.

¹⁸Uitați-vă la poporul Israel. Cei ce mănâncă jertfele sunt părtași cu altarul. ¹⁹Ce vreau să spun? Că acea carne oferită unui idol are ceva deosebit sau că un idol este ceva? ²⁰Nu. Ceea ce vreau să spun este că jertfa acelor oameni este adusă demonilor, și nu lui Dumnezeu. Iar eu nu vreau ca voi să aveți părtășie cu demonii. ²¹Nu puteți bea, în același timp, și din paharul Domnului, și din paharul demonilor. Și nu puteți sta, în același timp, la masa Domnului și la masa demonilor. ²²Încercăm să-L provocăm pe Domnul la gelozie? Suntem noi mai puternici decât El?

Folosii-vă libertatea pentru a-L slăvi pe Dumnezeu

²³„Toate lucrurile sunt permise”, spuneți voi. Dar nu toate ne sunt de folos. „Toate lucrurile sunt permise”, dar unele lucruri nu ajută pe nimeni. ²⁴Nimeni să nu urmărească propriile lui interese. Fiecare să urmărească interesele celui alt.

²⁵Puteți mânca orice fel de carne care se vinde la piață, fără a întreba de unde este și dacă este bine să o mâncați. ²⁶Căci, după cum este scris: „Pământul și tot ce este pe el este al Domnului.”²

²⁷Dacă un necredincios vă invită la masă și vreți să vă duceți, mâncați orice vă pune în farfurie, fără să vă faceți probleme de conștiință. ²⁸Dar dacă cineva vă spune: „Această carne a fost închinată unui idol”, să nu mâncați. Să nu mâncați din cauza celui om și din cauza conștiinței. ²⁹Și atunci când spun „conștiință”, nu mă refer la propria conștiință, ci la a altora. Pentru că libertatea mea nu ar trebui să fie limitată de judecata conștiinței altuia. ³⁰Eu sunt recunoscător Domnului pentru ceea ce mănânc

¹⁴So, my dear friends, stay away from worshipping idols. ¹⁵You are intelligent people. Judge for yourselves the truth of what I say now. ¹⁶The cup of blessing¹ that we give thanks for is a sharing in the blood sacrifice of Christ, isn't it? And the bread that we break is a sharing in the body of Christ, isn't it? ¹⁷There is one loaf of bread, so we who are many are one body, because we all share in that one loaf.

¹⁸And think about what the people of Israel* do. When they eat the sacrifices,² they are united by sharing what was offered on the altar.* ¹⁹So, am I saying that sacrifices to idols are the same as those Jewish sacrifices? No, because an idol is nothing, and the things offered to idols are worth nothing. ²⁰But I am saying that when food is sacrificed to idols, it is an offering to demons,* not to God. And I don't want you to share anything with demons. ²¹You cannot drink the cup of the Lord and then go drink a cup that honors demons. You cannot share a meal at the Lord's table and then go share a meal that honors demons. ²²Doing that would make the Lord jealous.³ Do you really want to do that? Do you think we are stronger than he is?

Use Your Freedom for God's Glory

²³“All things are allowed,” you say. But not all things are good. “All things are allowed.” But some things don't help anyone. ²⁴Try to do what is good for others, not just what is good for yourselves.

²⁵Eat any meat that is sold in the meat market. Don't ask questions about it to see if it is something you think is wrong to eat. ²⁶You can eat it, “because the earth and everything in it belong to the Lord.”²

²⁷Someone who is not a believer might invite you to eat with them. If you want to go, then eat anything that is put before you. Don't ask questions to see if it is something you think is wrong to eat. ²⁸But if someone tells you, “That food was offered to idols,”³ then don't eat it. That's because some people think it is wrong, and it might cause a problem for the person who told you that. ²⁹I don't mean that you think it is wrong. But the other person might think it is wrong. That's the only reason not to eat it. My own freedom should not be judged by what another person thinks. ³⁰I

¹ 10:16 „Paharul binecuvântării” paharul de vin din care beau creștinii la Cina Domnului. ² 10:26 Citat din Ps. 24:1; 50:12; 89:11.

¹ 10:16 *cup of blessing* The cup of wine that believers in Christ thank God for and drink at the Lord's Supper. ² 10:18 *sacrifices* Animals killed and offered as gifts to God. ³ 10:22 *make the Lord jealous* See Deut. 32:16, 17. ⁴ 10:26 Quote from Ps. 24:1; 50:12; 89:11.

și nu vreau să fiu criticat cu privire la un lucru pentru care eu Îi mulțumesc lui Dumnezeu.

³¹Deci fie că mâncați, fie că beți, fie că faceți orice altceva, să faceți totul spre slava lui Dumnezeu! ³²Să nu fiți piedici nici pentru evrei, nici pentru neevrei și nici pentru Biserica lui Dumnezeu. ³³Încercați și voi să faceți la fel ca mine: eu încerc să fiu pe placul tuturor în toate, fără să-mi urmăresc propriul interes, ci al altora, pentru ca ei să fie mântuiți.

11 ¹Urmați exemplul meu, așa cum și eu Îl urmez pe Cristos.

Sub autoritate

²Vă laud pentru că întotdeauna vă amintiți de mine și pentru că ascultați de învățături, așa cum vi le-am dat. ³Dar vreau să știți că Cristos este Capul oricărui bărbat. Bărbatul este capul femeii. Dumnezeu este Capul lui Cristos. ⁴Orice bărbat care se roagă sau profetește* cu capul acoperit își face de rușine Capul. ⁵Și orice femeie care se roagă sau profetește cu capul neacoperit, își face de rușine capul. Și ea este asemenea uneia care s-a ras pe cap. ⁶Dacă o femeie nu-și acoperă capul poate la fel de bine să se și tundă. Dar din moment ce este o rușine pentru o femeie să se tundă sau să se radă pe cap, ea trebuie să-și acopere capul. ⁷Bărbatul este imaginea și slava lui Dumnezeu. De aceea, el nu trebuie să-și acopere capul. Femeia este slava bărbatului, ⁸pentru că nu bărbatul a fost făcut din femeie, ci femeia din bărbat. ⁹Și nu bărbatul a fost creat pentru femeie, ci femeia pentru bărbat. ¹⁰De aceea, femeia ar trebui să aibă capul acoperit cu ceva ca să arate că se află sub autoritate¹. De asemenea, ar trebui să facă acest lucru din cauza îngerilor.

¹¹În Domnul însă femeia nu este fără bărbat; și nici bărbatul fără femeie. ¹²Căci așa cum femeia a fost făcută din bărbat, tot așa și bărbatul este născut din femeie, iar toate vin de la Dumnezeu. ¹³Judecați voi înșivă! Este potrivit ca o femeie să se roage lui Dumnezeu cu capul descoperit? ¹⁴Însăși natura vă învață că este o necinste pentru bărbat să aibă părul lung ¹⁵și că este o cinste pentru femeie să aibă părul lung. Părul i-a

¹ 11:10 *capul ... sub autoritate* Literal, „să aibă autoritate pe capul ei”. Poate fi tradus și astfel: „să păstreze controlul capului ei”, care înseamnă „să facă ceea ce îi va împiedica pe oameni să înțeleagă greșit faptul că ea are capul descoperit”.

eat the meal with thankfulness. So I don't want to be criticized because of something I thank God for.

³¹So if you eat or if you drink or if you do anything, do it for the glory* of God. ³²Never do anything that might make other people do wrong—Jews, non-Jews, or the church* of God. ³³I do the same thing. I try to please everybody in every way. I am not trying to do what is good for me. I try to do what is good for the most people, so that they can be saved.

11 ¹Follow my example, like I follow the example of Christ.

Being Under Authority

²I praise you because you remember me in all things. You follow closely the teachings I gave you. ³But I want you to understand this: The head of every man is Christ. And the head of a woman is the man.¹ And the head of Christ is God.

⁴Every man who prophesies* or prays with his head covered brings shame to his head. ⁵But every woman who prays or prophesies should have her head covered. If her head is not covered, she brings shame to her head. Then she is the same as a woman who has her head shaved. ⁶If a woman does not cover her head, it is the same as cutting off all her hair. But it is shameful for a woman to cut off her hair or to shave her head. So she should cover her head.

⁷But a man should not cover his head, because he is made like God and is God's glory.* But woman is man's glory. ⁸Man did not come from woman. Woman came from man. ⁹And man was not made for woman. Woman was made for man. ¹⁰So that is why a woman should have her head covered with something that shows she is under authority.² Also, she should do this because of the angels.

¹¹But in the Lord the woman needs the man, and the man needs the woman. ¹²This is true because woman came from man, but also man is born from woman. Really, everything comes from God.

¹³Decide this for yourselves: Is it right for a woman to pray to God without something on her head? ¹⁴Even nature itself teaches you that wearing long hair is shameful for a man. ¹⁵But wearing long hair is a woman's honor. Long hair

¹ 11:3 *the man* This could also mean “her husband.” ² 11:10 *have her head ... authority* Literally, “have authority on her head.” This could also be translated, “keep control of her head,” meaning, “do what will keep people from misunderstanding her uncovered head.”

fost dat femeii ca o învelitoare. ¹⁶Unii oameni vor dori să se contrazică în legătură cu aceste lucruri. Dar noi și bisericile lui Dumnezeu nu avem astfel de obiceiuri.

Cina Domnului

¹⁷Acum nu vă voi mai lăuda prin ceea ce voi spune. Căci întâlnirile voastre vă fac mai mult rău decât bine. ¹⁸În primul rând, aud (și cred o parte din ce aud) că atunci când vă întâlniți există dezbinări între voi. ¹⁹(Într-adevăr, trebuie să existe și divergențe între voi pentru ca cei ce au aprobarea lui Dumnezeu să fie cunoscuți.) ²⁰Atunci când vă strângeți împreună, ceea ce mâncați nu este cu adevărat Cina Domnului¹. ²¹Căci fiecare se grăbește să-și mănânce mâncarea lui. Astfel, unii flămânez, iar alții se îmbată. ²²Nu aveți case în care să mâncați și să beți? Sau disprețuiți biserica lui Dumnezeu și încercați să-i umiliți pe cei săraci? Ce v-aș putea spune? Ar trebui cumva să vă laud pentru aceasta? Nu, și nu vă voi lăuda.

²³Căci am primit de la Domnul învățătura pe care v-am dat-o și vouă. Domnul Isus, în noaptea în care a fost trădat, a luat o pâine. ²⁴După ce I-a mulțumit lui Dumnezeu, a frânt-o și a zis: „Acesta este trupul Meu pe care-l dau pentru voi. Faceți aceasta în amintirea Mea.“ ²⁵La fel, după ce au terminat cina, a luat paharul și a zis: „Acest pahar este noul legământ făcut prin sângele Meu. De câte ori beți din el, să faceți acest lucru în amintirea Mea.“ ²⁶Căci de câte ori mâncați această pâine și beți acest pahar vestiți moartea Domnului, până la venirea Sa.

²⁷Oricine mănâncă pâinea și bea din paharul Domnului într-un mod care contrazice semnificația lor reală, păcătuiește împotriva trupului și sângelui Domnului. ²⁸Fiecare să se cerceteze pe sine și apoi să mănânce din pâine și să bea din pahar. ²⁹Dacă cineva mănâncă și bea fără să recunoască trupul Domnului, atunci el va fi judecat și găsit vinovat. ³⁰Din acest motiv, mulți dintre voi sunt slăbiți și bolnavi și nu puțin au murit. ³¹Dar dacă ne cercetăm pe noi înșine, nu vom fi judecați. ³²Atunci când suntem judecați de Domnul, suntem disciplinați de El, pentru ca nu cumva să fim condamnați o dată cu ceilalți oameni din lume.

¹11:20 *Cina Domnului* Vezi Lc. 22.14-20.

is given to the woman to cover her head. ¹⁶Some people may still want to argue about this. But we and the churches* of God don't accept what those people are doing.

The Lord's Supper

¹⁷In the things I tell you now I don't praise you. Your meetings hurt you more than they help you. ¹⁸First, I hear that when you meet together as a church* you are divided. And this is not hard to believe ¹⁹because of your idea that you must have separate groups to show who the real believers are!

²⁰When you all come together, it is not really the Lord's Supper¹ you are eating. ²¹I say this because when you eat, each one eats without waiting for the others. Some people don't get enough to eat or drink, while others have too much.² ²²You can eat and drink in your own homes. It seems that you think God's church is not important. You embarrass those who are poor. What can I say? Should I praise you? No, I cannot praise you for this.

²³The teaching I gave you is the same that I received from the Lord: On the night when the Lord Jesus was handed over to be killed, he took bread ²⁴and gave thanks for it. Then he divided the bread and said, "This is my body; it is for you. Eat this to remember me." ²⁵In the same way, after they ate, Jesus took the cup of wine. He said, "This cup represents the new agreement* from God, which begins with my blood sacrifice. When you drink this, do it to remember me." ²⁶This means that every time you eat this bread and drink this cup, you are telling others about the Lord's death until he comes again.

²⁷So if you eat the bread or drink the cup of the Lord in a way that does not fit its meaning, you are sinning against the body and the blood of the Lord. ²⁸Before you eat the bread and drink the cup, you should examine your own attitude. ²⁹If you eat and drink without paying attention to those who are the Lord's body, your eating and drinking will cause you to be judged guilty. ³⁰That is why many in your group are sick and weak, and many have died. ³¹But if we judged ourselves in the right way, then God would not judge us. ³²But when the Lord judges us, he punishes us to show us the right way. He does this so that we will not be condemned with the world.

¹ 11:20 *Lord's Supper* The special meal Jesus told his followers to eat to remember him. See Lk. 22:14-20. ² 11:21 *have too much* Literally, "get drunk."

³³Deci, frații mei, atunci când vă întâlniți ca să mâncați, așteptați-vă unii pe alții. ³⁴Dacă îi este cuiva foame, să mănânce acasă. Astfel, nu veți mai fi judecați din cauza întâlnirilor voastre. Cât despre celelalte lucruri, le voi pune la punct când voi veni la voi.

Darurile Duhului Sfânt

12¹Acum, fraților, vă scriu cu privire la darurile spirituale. Nu vreau să fiți în necunoștință de cauză cu privire la ele. ²Vă amintiți că atunci când erați necredincioși, erați conduși pe căi greșite de idoli lipsiți de viață. ³Vă spun că cei ce vorbesc prin Duhul lui Dumnezeu nu pot spune: „Isus să fie blestemat!” Iar cel ce spune „Isus este Domnul!”, nu poate vorbi decât prin Duhul Sfânt*.

⁴Există mai multe feluri de daruri spirituale. Dar ele vin de la același Duh. ⁵Sunt felurite slujbe, dar este același Domn. ⁶Și sunt multe feluri de lucrări, dar este același Dumnezeu care lucrează totul în toți. ⁷Fiecare primește un dar al Duhului care să fie folosit spre binele tuturor. ⁸Unuia îi este dată, prin Duhul, capacitatea de a vorbi cu înțelepciune. Iar altuia îi este dat, prin același Duh, să știe o mulțime de lucruri pe care să le spună altora. ⁹Altuia, prin același Duh, îi este dată credință. Altuia îi sunt date daruri de vindecare prin același Duh. ¹⁰Altul primește puteri miraculoase. Unul primește darul de a profeti. Altul primește darul de a face deosebire între duhuri. Unul primește darul de a vorbi în diferite limbi. Altuia îi este dat darul de a interpreta diferite limbi. ¹¹Dar există un singur Duh care împarte toate aceste lucruri. Și Duhul dă fiecăruia după cum vrea El.

Trupul lui Cristos

¹²Trupul are multe mădulare, iar toate aceste mădulare, deși sunt multe, alcătuiesc un singur trup. La fel este și cu Cristos. ¹³Indiferent dacă suntem evrei sau neevrei, sclavi sau oameni liberi, toți am fost botezați* prin lucrarea aceluiași Duh*, pentru a deveni mădulare ale aceluiași trup. Și fiecăruia ni s-a dat același Duh.

¹⁴Trupul nu are un singur mădular, ci mai multe. ¹⁵Dacă piciorul ar spune: „Pentru că nu sunt mână, nu sunt al trupului”, aceasta nu înseamnă că el nu face parte din trup.

³³So, my brothers and sisters, when you come together to eat, wait for each other. ³⁴If some are too hungry to wait, they should eat at home. Do this so that your meeting together will not bring God’s judgment on you. I will tell you what to do about the other things when I come.

Gifts From the Holy Spirit

12¹Now, brothers and sisters, I want you to understand about spiritual gifts. ²You remember the lives you lived before you were believers. You let yourselves be influenced and led away to worship idols*—things that have no life. ³So I tell you that no one who is speaking with the help of God’s Spirit says, “Jesus be cursed.” And no one can say, “Jesus is Lord,” without the help of the Holy Spirit.*

⁴There are different kinds of spiritual gifts; but they are all from the same Spirit. ⁵There are different ways to serve, but we serve the same Lord. ⁶And there are different ways that God works in people, but it is the same God who works in us all to do everything.

⁷Something from the Spirit can be seen in each person. The Spirit gives this to each one to help others. ⁸The Spirit gives one person the ability to speak with wisdom. And the same Spirit gives another person the ability to speak with knowledge. ⁹The same Spirit gives faith to one person and to another he gives gifts of healing. ¹⁰The Spirit gives to one person the power to do miracles,* to another the ability to prophesy,* and to another the ability to know the difference between good and evil spirits. The Spirit gives one person the ability to speak in different kinds of languages, and to another the ability to interpret those languages. ¹¹One Spirit, the same Spirit, does all these things. The Spirit decides what to give each one.

The Body of Christ

¹²A person has only one body, but it has many parts. Yes, there are many parts, but all those parts are still just one body. Christ is like that too: ¹³Some of us are Jews and some of us are non-Jews; some of us are slaves and some of us are free. But we were all baptized* to become one body through one Spirit.* And we were all given^l the one Spirit.

¹⁴And a person’s body has more than one part. It has many parts. ¹⁵The foot might say, “I am not a hand, so I don’t belong to the body.” But saying

^l12:13 *given* Literally, “given to drink.”

¹⁶Dacă urechea ar spune: „Pentru că nu sunt ochi, nu sunt a trupului“, aceasta nu înseamnă că ea nu mai este din trup. ¹⁷Dacă tot trupul ar fi un ochi, cum ar mai auzi? Dacă tot trupul ar fi numai auz, cum ar mai miroși? ¹⁸Dar, de fapt, Dumnezeu i-a dat un loc în trup fiecărui mădular, acolo unde I s-a părut potrivit. ¹⁹Și dacă toate mădulele ar fi de același fel, unde ar mai fi trupul? ²⁰Așadar, sunt multe mădule, dar numai un singur trup.

²¹Ochiul nu poate zice mâinii: „Nu am nevoie de tine!“ și nici capul nu poate zice picioarelor: „Nu am nevoie de voi!“ ²²Dimpotrivă, mădulele pe care noi le considerăm mai slabe sunt foarte necesare. ²³Iar pe acelea pe care le considerăm demne de mai puțină cinste, le tratăm cu mai multă cinste. Și dăm o atenție deosebită părților corpului pe care nu vrem să le arătăm. ²⁴Mădulele mai frumoase nu au nevoie de o astfel de îngrijire. Dumnezeu a alcătuit trupul astfel încât să dea mai multă cinste mădulelor care nu o au. ²⁵Astfel, nu vor exista dezbinări în trup, ci, mai degrabă, mădulele își vor purta de grijă unele altora. ²⁶Dacă un mădular suferă, toate mădulele suferă. Dacă un mădular este tratat cu cinste, toate mădulele se bucură împreună cu el.

²⁷Voi sunteți trupul lui Cristos și fiecare dintre voi este unul dintre mădulele acestui trup. ²⁸Dumnezeu a pus în Biserică în primul rând apostoli*; în al doilea rând, profeți*; în al treilea rând, învățători. Apoi, pe cei ce fac minuni; apoi, pe cei cu darul vindecării; apoi, pe cei care-i ajută pe alții; apoi, pe cei ce au darul de a conduce și pe cei ce au darul de a vorbi limbi diferite. ²⁹Nu sunt toți apostoli. Nu sunt toți profeți. Nu sunt toți învățători. Nu toți pot face minuni. ³⁰Nu toți pot vindeca. Nu toți vorbesc diferite limbi. Și nu toți pot interpreta aceste limbi. ³¹Să doriți, cu înflăcărare, darurile mai mari ale Duhului. Acum vă voi arăta calea cea mai bună.

Dragostea

13 ¹Dacă vorbesc în toate limbile oamenilor și chiar în cele ale îngerilor, dar nu am dragoste, sunt doar o aramă sunătoare sau un chimval răsunător. ²Dacă am darul de a profeți, sau dacă știu toate

this would not stop the foot from being a part of the body. ¹⁶The ear might say, “I am not an eye, so I don’t belong to the body.” But saying this would not make the ear stop being a part of the body. ¹⁷If the whole body were an eye, it would not be able to hear. If the whole body were an ear, it would not be able to smell anything. ¹⁸⁻¹⁹If each part of the body were the same part, there would be no body. But as it is, God put the parts in the body like he wanted them. He made a place for each one. ²⁰So there are many parts, but only one body.

²¹The eye cannot say to the hand, “I don’t need you!” And the head cannot say to the foot, “I don’t need you!” ²²No, those parts of the body that seem to be weaker are really very important. ²³And the parts that we think are not worth very much are the parts we give the most care to. And we give special care to the parts of the body that we don’t want to show. ²⁴The more beautiful parts don’t need this special care. But God put the body together and gave more honor to the parts that need it. ²⁵God did this so that our body would not be divided. God wanted the different parts to care the same for each other. ²⁶If one part of the body suffers, then all the other parts suffer with it. Or if one part is honored, then all the other parts share its honor.

²⁷All of you together are the body of Christ. Each one of you is a part of that body. ²⁸And in the church* God has given a place first to apostles,* second to prophets,* and third to teachers. Then God has given a place to those who do miracles,* those who have gifts of healing, those who can help others, those who are able to lead, and those who can speak in different kinds of languages. ²⁹Not all are apostles. Not all are prophets. Not all are teachers. Not all do miracles. ³⁰Not all have gifts of healing. Not all speak in different kinds of languages. Not all interpret those languages. ³¹Continue to give your attention to the spiritual gifts you consider to be the greatest. But I want to point out a way of life that is even greater.

Let Love Be Your Guide

And now I will show you the best way of all.
13 ¹I may speak in different languages, whether human or even of angels. But if I don’t have love, I am only a noisy bell or a ringing cymbal. ²I may have the gift of prophecy*; I may understand all secrets and know everything

lucrurile ascunse ale lui Dumnezeu, sau dacă am o credință cu care pot muta munții, dar nu am dragoste, nimic nu sunt. ³Dacă dau celor săraci tot ce am și dacă îmi dau trupul să-mi fie ars, dar nu am dragoste, toate acestea nu-mi sunt de nici un folos.

⁴Dragostea este răbdătoare. Dragostea este plină de bunătate, nu este invidioasă și nu se laudă. ⁵Ea nu se umflă de mândrie, nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie ușor și nu ține socoteala rețelilor care-i sunt făcute. ⁶Dragostea nu se bucură de rău, ci se bucură de adevăr. ⁷Dragostea ocrotește întotdeauna, crede întotdeauna, speră întotdeauna și rabdă întotdeauna.

⁸Dragostea nu se va sfârși niciodată. Profețiile vor înceta, darul limbilor se va termina, iar cunoștința se va sfârși. ⁹Căci cunoașterea noastră este incompletă și profețiile noastre sunt incomplete. ¹⁰Dar când va veni ceea ce este desăvârșit, va fi sfârșitul a ceea ce este incomplet. ¹¹Când eram copil, vorbeam ca un copil, gândeam ca un copil și judecam ca un copil. Dar când am devenit matur, am terminat cu ceea ce era copilăresc. ¹²Acum, privim ca într-o oglindă, și ceea ce vedem este neclar, dar când va veni ceea ce este desăvârșit, vom vedea totul foarte clar. Acum, cunoștințele mele sunt incomplete, dar atunci voi cunoaște pe deplin, așa cum și Dumnezeu mă cunoaște pe deplin. ¹³Așadar, rămân acestea trei: credința, speranța și dragostea. Iar dintre acestea, cea mai mare este dragostea.

Folosiți darurile spirituale pentru a ajuta Biserica

14 ¹Căutați dragostea și doriți-vă darurile spirituale, și în special darul de a profeti. ²Cine are darul de a vorbi în altă limbă nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu pentru că nimeni nu-l înțelege. El vorbește despre adevăruri ascunse, prin Duhul.* ³Dar cel ce profetește, prin ceea ce spune, îi ajută pe alții să se întărească, îi încurajează și îi mângâie. ⁴Cine vorbește în limbi se întărește pe el însuși, dar cel ce profetește întărește întreaga Biserică. ⁵Doresc ca voi toți să vorbiți în limbi, dar mai mult doresc să aveți darul de a profeti. Cine profetește este de mai mare folos decât

there is to know; and I may have faith so great that I can move mountains. But even with all this, if I don't have love, I am nothing. ³I may give away everything I have to help others. I may even give my body as an offering to be burned. But I gain nothing by doing all this if I don't have love.

⁴Love is patient and kind. Love is not jealous, it does not brag, and it is not proud. ⁵Love is not rude, it is not selfish, and it cannot be made angry easily. Love does not remember wrongs done against it. ⁶Love is never happy to see others do wrong, but it is always happy to hear the truth. ⁷Love never gives up on people. It never stops trusting, never loses hope, and never quits.

⁸Love will never end. But all those gifts will come to an end—even the gift of prophecy, the gift of speaking in different kinds of languages, and the gift of knowledge. ⁹These will all end because this knowledge and these prophecies we have are not complete. ¹⁰But when perfection comes, the things that are not complete will end.

¹¹When I was a child, I talked like a child; I thought like a child; I made plans like a child. When I became a man, I stopped those childish ways. ¹²It is the same with us. Now we see God like we are looking at a reflection in a mirror. But then, in the future, we will see him right before our eyes. Now I know only a part, but at that time I will know fully, as God has known me. ¹³So these three things continue: faith, hope, and love. And the greatest of these is love.

Use Spiritual Gifts to Help the Church

14 ¹Love should be the goal of your life, but you should also want to have the gifts that come from the Spirit.* And the gift you should want most is to be able to prophesy.* ²I will explain why. Those who have the gift of speaking in a different language are not speaking to people. They are speaking to God. No one understands them—they are speaking secret things through the Spirit. ³But those who prophesy are speaking to people. They help people grow stronger in faith, and they give encouragement and comfort. ⁴Those who speak in a different language are helping only themselves. But those who prophesy are helping the whole church.*

⁵I would like all of you to have the gift of speaking in different languages. But what I want

cel ce vorbește în limbi, dacă acesta din urmă nu poate traduce pentru ca întreaga biserică să fie întărită.

⁶Fraților, dacă vin la voi vorbind limbi necunoscute, nu vă sunt de nici un ajutor. Dacă însă voi spune un adevăr nou, dacă vă voi vorbi cu cunoștințe divine, dacă voi profeti sau vă voi învăța, atunci vă voi ajuta. ⁷La fel stau lucrurile și cu obiectele neînsuflețite care scot sunete, așa cum este fluierul sau harpa. Dacă instrumentul nu scoate sunetele clar, atunci nimeni nu va ști ce melodie se cântă la fluier sau la harpă. ⁸Și dacă trâmbița nu scoate sunetele clar, cine se va mai pregăti pentru luptă? ⁹La fel, dacă nu vorbiți în cuvinte inteligibile, cine vă va înțelege? Căci veți vorbi la pereți. ¹⁰Fără îndoială, există multe limbi în lume, însă toate au înțeles. ¹¹Deci, dacă nu știu limba cuiva, voi fi un străin pentru cel care-mi vorbește și acesta va fi ca un străin pentru mine. ¹²Același lucru este valabil și pentru voi. Din moment ce vă doriți cu ardoare daruri spirituale, încercați să le aveți din belșug pentru întărirea bisericii.

¹³Astfel, cel ce vorbește în limbi să se roage pentru a putea să și interpreteze mesajul. ¹⁴Dacă mă rog în altă limbă, duhul meu se roagă, dar mintea mea nu înțelege nimic. ¹⁵Ce trebuie făcut atunci? Mă voi ruga cu duhul, dar și cu mintea. Voi cânta cântări de slavă atât cu duhul meu, cât și cu mintea mea. ¹⁶Căci dacă tu Îl binecuvântezi pe Dumnezeu numai cu duhul tău, cum va spune „Amin*!“ omul necunoscător care-ți ascultă rugăciunea de mulțumire, de vreme ce nu înțelege ce spui? ¹⁷Tu poate că vei mulțumi frumos înaintea lui Dumnezeu, însă celălalt nu este întărit din punct de vedere spiritual.

¹⁸Îi mulțumesc lui Dumnezeu că pot vorbi în limbi mai mult decât voi toți. ¹⁹În întâlnirile bisericii însă prefer să spun cinci cuvinte care pot fi înțelese, pentru a-i învăța și pe alții, decât să spun zece mii de cuvinte într-o altă limbă.

²⁰Fraților, nu fiți ca niște copii în gândire. Mai degrabă, fiți nevinovați precum

more is for you to prophesy. Anyone who prophesies is more important than those who can only speak in different languages. However, if they can also interpret those languages, they are as important as the one who prophesies. If they can interpret, then the church can be helped by what they say.

⁶Brothers and sisters, will it help you if I come to you speaking in different languages? No, it will help you only if I bring you a new truth or some knowledge, prophecy,* or teaching. ⁷This is true even with lifeless things that make sounds—like a flute or a harp. If the different musical notes are not made clear, you can't understand what song is being played. Each note must be played clearly for you to be able to understand the tune. ⁸And in a war, if the trumpet does not sound clearly, the soldiers will not know it is time to prepare for fighting.

⁹It is the same with you. If you don't speak clearly in a language people know, they cannot understand what you are saying. You will be talking to the air! ¹⁰It is true that there are many different languages in the world, and they all have meaning. ¹¹But if I don't understand the meaning of what someone is saying, it will just be strange sounds to me, and I will sound just as strange to them. ¹²That's why you who want spiritual gifts so much should prefer those gifts that help the church grow stronger.

¹³So those who have the gift of speaking in a different language should pray that they can also interpret what they say. ¹⁴If I pray in a different language, my spirit is praying, but my mind does nothing. ¹⁵So what should I do? I will pray with my spirit, but I will also pray with my mind. I will sing with my spirit, but I will also sing with my mind. ¹⁶You might be praising God with your spirit. But someone there without understanding cannot say “Amen*” to your prayer of thanks, because they don't know what you are saying. ¹⁷You may be thanking God in a good way, but others are not helped.

¹⁸I thank God that my gift of speaking in different kinds of languages is greater than any of yours. ¹⁹But in the church meetings I would rather speak five words that I understand than thousands of words in a different language. I would rather speak with my understanding, so that I can teach others.

²⁰Brothers and sisters, don't think like children. In evil things be like babies, but in your thinking

copilașii în ce privește răul și fiți maturi în gândirea voastră. ²¹În Lege* este scris:

„Voi vorbi prin oameni
care vorbesc alte limbi
și prin buzele străinilor;
și nici așa nu Mă vor asculta.
Așa vorbește Domnul.“ *Isaia 28:11–12*

²²Deci darul de a vorbi în alte limbi este un semn nu pentru credincioși, ci pentru necredincioși. Dar darul de a profeti nu este pentru necredincioși, ci pentru credincioși. ²³Dacă toată biserica se strânge laolaltă și fiecare vorbește într-o altă limbă, nu vor zice nou-veniții sau necredincioșii care vor intra că sunteți nebuni? ²⁴Dar dacă fiecare profetește, atunci când intră un necredincios el își va da seama de păcatul lui și va fi judecat de ceea ce spuneți. ²⁵Secretele inimii lui vor fi dezvăluite, iar el va cădea cu fața la pământ și I se va închina lui Dumnezeu, spunând: „Cu adevărat Dumnezeu este printre voi!“

Întâlnirile voastre să ajute Biserica

²⁶Ce-i de făcut atunci, fraților? Când vă strângeți împreună, unul are un psalm, altcineva are o învățătură, un altul are un adevăr nou de la Dumnezeu, unul vorbește în limbi, iar altul traduce acele limbi. Totul trebuie făcut pentru a întări biserica din punct de vedere spiritual. ²⁷Dacă vorbește cineva în limbi, să vorbească pe rând doi, cel mult trei, și unul să interpreteze. ²⁸Și dacă n-are cine să interpreteze, atunci să nu vorbească în întâlnirile bisericii și să vorbească cu el însuși sau cu Dumnezeu.

²⁹Dintre cei care profetesc să vorbească doi sau trei, iar restul să le examineze spusese. ³⁰Dacă cineva din cei care stau în adunare primește un mesaj de la Dumnezeu, primul profet să tacă, ³¹pentru că puteți profeti toți pe rând, pentru ca toți să învețe și să fie încurajați. ³²Duhurile care îi inspiră pe profeti sunt supuse profetilor. ³³Căci Dumnezeu nu este un Dumnezeu care aduce dezordine, ci pace.

you should be like full-grown adults. ²¹As the Scriptures¹ say,

“Using those who speak a different language
and using the lips of foreigners
I will speak to these people;
but even then they will not obey me.”
Isaiah 28:11–12

This is what the Lord says.

²²And from this we see that the use of different languages shows how God deals with those who don't believe, not with those who believe. And prophecy shows how God works through those who believe, not through unbelievers. ²³Suppose the whole church meets together and you all speak in different languages. If some people come in who are without understanding or don't believe, they will say you are crazy. ²⁴But suppose you are all prophesying and someone comes in who does not believe or who is without understanding. Their sin will be shown to them, and they will be judged by everything you say. ²⁵The secret things in their heart will be made known. So they will bow down and worship God. They will say, “Surely, God is with you.”²²

Your Meetings Should Be Helpful to All

²⁶So, brothers and sisters, what should you do? When you meet together, one person has a song, another has a teaching, and another has a new truth from God. One person speaks in a different language, and another interprets that language. The purpose of whatever you do should be to help everyone grow stronger in faith. ²⁷When you meet together, if anyone speaks to the group in a different language, it should be only two or not more than three people who do this. And they should speak one after the other. And someone else should interpret what they say. ²⁸But if there is no interpreter, then anyone who speaks in a different language should be quiet in the church meeting. They should speak only to themselves and to God.

²⁹And only two or three prophets* should speak. The others should judge what they say. ³⁰And if a message from God comes to someone who is sitting, the first speaker should be quiet. ³¹You can all prophesy* one after the other. In this way everyone can be taught and encouraged. ³²The spirits of prophets are under the control of the prophets themselves. ³³God is not a God of confusion but a God of peace. This is the rule for all the meetings of God's people.

¹ 14:21 *Scriptures* Literally, “law,” which sometimes means the Old Testament. ² 14:25 See Isa. 45:14 and Zech. 8:23.

³⁴Ca în toate bisericile sfinților, femeile să fie tăcute în timpul întâlnirilor bisericii, fiindcă lor nu le este îngăduit să vorbească. Ele trebuie să fie supuse, așa cum cere Legea. ³⁵Dacă vor să învețe ceva, să-și întrebe bărbații acasă, pentru că este rușinos pentru o femeie să vorbească în felul acesta într-o întâlnire a bisericii. ³⁶A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi sau a ajuns numai până la voi? Nu.

³⁷Dacă se consideră cineva profet sau se gândește că are un dar spiritual, atunci ar trebui să observe că ce vă scriu este o poruncă de la Domnul. ³⁸Dacă nu recunoaște cineva lucrul acesta, atunci nici el nu va fi recunoscut.

³⁹Deci, fraților, să doriți din toată inima darul profeției. Nu-i împiedicați pe cei ce vorbesc în limbi, ⁴⁰dar toate să fie făcute într-un mod cuviincios și în ordine.

Vestea cea bună despre Cristos

15 ¹Acum fraților, vreau să vă reamintesc de Vestea Bună* pe care v-am proclamat-o, pe care ați și primit-o, în care stați ²și prin care sunteți mântuiți. Dar trebuie să continuați să credeți ce v-am spus, altfel degeaba ați crezut.

³Căci vă transmit și vouă ce am primit și eu: înainte de toate, că Cristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi*; ⁴că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi; ⁵că i S-a arătat lui Chifa (Petru) și apoi celor doisprezece. ⁶Pe urmă, S-a arătat la peste cinci sute de frați deodată. Cei mai mulți dintre ei trăiesc și astăzi, dar unii au murit. ⁷După aceea, i-a apărut lui Iacov și apoi din nou tuturor apostolilor. ⁸La sfârșit, mi S-a arătat și mie, ca unuia care s-a născut înainte de vreme. ⁹Căci eu sunt cel mai puțin important dintre apostoli. Și nici măcar nu sunt demn să fiu numit apostol, căci am persecutat Biserica lui Dumnezeu. ¹⁰Dar eu sunt ceea ce sunt prin harul lui Dumnezeu. Și harul pe care mi l-a arătat, n-a fost zadarnic. Eu am lucrat mai mult decât toți ceilalți, deși nu eu am lucrat, ci harul lui Dumnezeu care era în mine. ¹¹Deci fie că v-am predicat eu, fie că v-au predicat ei, noi toți predicăm același lucru și voi aceasta ați crezut.

³⁴The women should keep quiet in these church* meetings. They are not allowed to speak out but should be under authority, as the law of Moses says. ³⁵If there is something they want to know, they should ask their own husbands at home. It is shameful for a woman to speak up like that in the church meeting.

³⁶God's teaching did not come from you, and you are not the only ones who have received it. ³⁷If you think you are a prophet or that you have a spiritual gift, you should understand that what I am writing to you is the Lord's command. ³⁸If you do not accept this, you will not be accepted.

³⁹So my brothers and sisters, continue to give your attention to prophesying. And don't stop anyone from using the gift of speaking in different languages. ⁴⁰But everything should be done in a way that is right and orderly.

The Good News About Christ

15 ¹Now, brothers and sisters, I want you to remember the Good News* I told you about. You received that Good News message, and you continue to base your life on it. ²It is that Good News that saves you, but you must continue believing the message just as I told it to you. If you don't, then you believed for nothing.

³I gave you the message that I received. I told you the most important truths: that Christ died for our sins, as the Scriptures* say; ⁴that he was buried and was raised to life on the third day, as the Scriptures say; ⁵and that he showed himself to Peter and then to the twelve apostles.* ⁶After that, Christ showed himself to more than 500 of the brothers and sisters at the same time. Most of them are still living today, but some have died. ⁷Then he showed himself to James and later to all the apostles. ⁸Last of all, he showed himself to me. I was different, like a baby born before the normal time.

⁹All the other apostles are greater than I am. I say this because I persecuted* the church* of God. That is why I am not even good enough to be called an apostle. ¹⁰But, because of God's grace,* that is what I am. And his grace that he gave me was not wasted. I worked harder than all the other apostles. (But I was not really the one working. It was God's grace that was with me.) ¹¹So then it is not important if I told you God's message or if it was the other apostles who told you—we all tell people the same message, and this is what you believed.

Noi vom învia

¹²Dar dacă noi predicăm că Cristos a înviat din morți, cum au ajuns unii dintre voi să spună că nu există o înviere a morților? ¹³Dacă nu există învierea morților, atunci nici Cristos nu a înviat dintre cei morți. ¹⁴Și dacă Cristos nu a înviat dintre cei morți, atunci mesajul pe care-l predicăm noi este lipsit de valoare și la fel este și credința voastră. ¹⁵Noi chiar am fi considerați vinovați de mărturie mincinoasă cu privire la Dumnezeu pentru că am mărturisit înaintea lui Dumnezeu spunând că L-a înviat pe Cristos. Dacă, așa cum spun ei, morții nu învie, Dumnezeu nu L-a înviat pe Cristos. ¹⁶Dacă morții nu învie, atunci nici Cristos nu a înviat. ¹⁷Și dacă Cristos nu a înviat, credința voastră nu are nici un rost și voi sunteți încă în păcatele voastre. ¹⁸Da, iar cei care au murit în Cristos sunt pierduți pentru totdeauna. ¹⁹Dacă numai pentru această viață ne-am pus speranța în Cristos, suntem oamenii cei mai vrednici de milă.

²⁰Dar, de fapt, Cristos a înviat dintre cei morți. El reprezintă prima roadă dintre cei ce au murit. ²¹Căci, tot așa cum, printr-un singur om a venit moartea, printr-unul singur a venit și învierea morților. ²²Așa cum în Adam mor toți, tot așa, în Cristos, suntem aduși la viață, ²³fiecare la timpul său. Mai întâi Cristos, care este prima roadă, și apoi cei ce sunt ai lui Cristos, la venirea Sa. ²⁴Sfârșitul va veni atunci când Cristos va da Împărăția în mâna lui Dumnezeu Tatăl, după ce va distruge orice conducător, orice autoritate și orice putere. ²⁵Cristos trebuie să domnească până când Dumnezeu Îi va supune toți dușmanii. ²⁶Moartea va fi ultimul dușman nimicit. ²⁷Căci „Dumnezeu I-a supus toate lucrurile.“¹ Acum, când Scriptura* zice că „toate“ I-au fost supuse, este clar că aceasta Îl exclude pe Dumnezeu care I-a supus toate lucrurile. ²⁸Și, atunci când toate Îi vor fi supuse, Însuși Fiul Se va supune lui Dumnezeu care I-a supus toate pentru ca Dumnezeu să domnească deplin peste toate.

²⁹Dacă nu este așa, ce fac cei care sunt botezați* pentru cei care au murit? Dacă morții nu învie, atunci de ce se mai botează oamenii aceștia pentru ei?

³⁰De ce înfruntăm noi pericolul la fiecare ceas? ³¹Eu mor în fiecare zi. Acest lucru

¹15:27 Citat din Ps. 8:6.

We Will Be Raised From Death

¹²We tell everyone that Christ was raised from death. So why do some of you say that people will not be raised from death? ¹³If no one will ever be raised from death, then Christ has never been raised. ¹⁴And if Christ has never been raised, then the message we tell is worth nothing. And your faith is worth nothing. ¹⁵And we will also be guilty of lying about God, because we have told people about him, saying that he raised Christ from death. And if no one is raised from death, then God never raised Christ from death. ¹⁶If those who have died are not raised, then Christ has not been raised either. ¹⁷And if Christ has not been raised from death, then your faith is for nothing; you are still guilty of your sins. ¹⁸And those in Christ who have already died are lost. ¹⁹If our hope in Christ is only for this life here on earth, then people should feel more sorry for us than for anyone else.

²⁰But Christ really has been raised from death—the first one of all those who will be raised. ²¹Death happens to people because of what one man (*Adam*) did. But the rising from death also happens because of one man (*Christ*). ²²In Adam all of us die. In the same way, in Christ all of us will be made alive again. ²³But everyone will be raised to life in the right order. Christ was first to be raised. Then, when Christ comes again, those who belong to him will be raised to life. ²⁴Then the end will come. Christ will destroy all rulers, authorities, and powers. Then he will give the kingdom to God the Father.

²⁵Christ must rule until God puts all enemies under his control.¹ ²⁶The last enemy to be destroyed will be death. ²⁷As the Scriptures* say, “God put everything under his control.”² When it says that “everything” is put under him, it is clear that this does not include God himself. God is the one putting everything under Christ’s control. ²⁸After everything has been put under Christ, then the Son himself will be put under God. God is the one who put everything under Christ. And Christ will be put under God, so that God will be the complete ruler over everything.

²⁹If no one will ever be raised from death, then what will the people do who are baptized* for those who have died? If the dead are never raised, then why are people baptized for them?

³⁰And what about us? Why do we put ourselves in danger every hour? ³¹I face death every day.

¹15:25 *control* Literally, “feet.” ²15:27 Quote from Ps. 8:6.

este adevărat, mă jur pe faptul că sunt mândru de voi în Cristos Isus, Domnul nostru. ³²Dacă m-am luptat cu fiarele din Efes numai din motive omenești, ce am câștigat? Dacă morții nu învie, atunci: „Să mâncăm și să bem, căci mâine vom muri!”¹

³³Să nu vă înșelați: „Prietenii rele strică obiceiurile bune.” ³⁴Veniți-vă în fire, așa cum se cuvine, și nu mai păcătuiți! Unii dintre voi nu-L cunosc pe Dumnezeu. Spun aceasta spre rușinea voastră.

Ce fel de trup vom avea?

³⁵Dar va întreba cineva: „Cum învie morții? Cu ce fel de trup se vor întoarce?” ³⁶Cât de nesăbuiți sunteți! Ceea ce semănați nu vine la viață dacă nu „moare” mai întâi. ³⁷Și cu privire la ce sădiți, iată ce vă spun: ceea ce semănați în pământ, nu este trupul plantei care va crește mai târziu acolo, ci o simplă sămânță de grâu sau de altceva. ³⁸Apoi Dumnezeu îi dă un trup anume, după voia Lui. El dă fiecărei semințe „trupul” ei. ³⁹Nu toate vietățile au același fel de trup². Astfel, oamenii au un fel de trup, animalele au alt fel de trup, iar peștii au și ei un alt fel de trup. ⁴⁰Există trupuri cerești și trupuri pământești. Cele cerești au un fel de strălucire, pe când cele pământești au un alt fel. ⁴¹Soarele are un fel de strălucire, luna are alt fel de strălucire, stelele au alt fel de strălucire și totuși strălucirea unei stele nu se aseamănă cu a alteia.

⁴²La fel se întâmplă și atunci când morții sunt înviați. Trupul care este semănat în pământ putrezește, dar cel care este înviat nu putrezește; ⁴³este semănat în necinste și învie în slavă; este semănat în slăbiciune și învie în putere; ⁴⁴este semănat trup material și învie trup spiritual.

Așa cum există trupuri materiale, există și trupuri spirituale. ⁴⁵Și iată ce este scris în Scriptură³: „Primul om, Adam, a devenit o ființă vie.”³ Dar ultimul Adam a devenit un duh dătător de viață. ⁴⁶Dar nu spiritualul a fost primul. Mai întâi, a venit ceea ce este material, și apoi ceea ce este spiritual. ⁴⁷Primul om este pământesc. Acest al doilea

That is true, brothers and sisters, just as it is true that I am proud of what you are because of Christ Jesus our Lord. ³²I fought wild animals in Ephesus. If I did that only for human reasons, then I have gained nothing. If we are not raised from death, “Let us eat and drink, because tomorrow we die.”¹

³³Don’t be fooled: “Bad friends will ruin good habits.” ³⁴Come back to your right way of thinking and stop sinning. Some of you don’t know God. I say this to shame you.

What Kind of Body Will We Have?

³⁵But someone may ask, “How are the dead raised? What kind of body will they have?” ³⁶These are stupid questions. When you plant something, it must die in the ground before it can live and grow. ³⁷And when you plant something, what you plant does not have the same “body” that it will have later. What you plant is only a seed, maybe wheat or something else. ³⁸But God gives it the body that he has planned for it, and he gives each kind of seed its own body. ³⁹All things made of flesh are not the same: People have one kind of flesh, animals have another, birds have another, and fish have yet another kind. ⁴⁰Also there are heavenly bodies and earthly bodies. But the beauty of the heavenly bodies is one kind, and the beauty of the earthly bodies is another. ⁴¹The sun has one kind of beauty, the moon has another kind, and the stars have another. And each star is different in its beauty.

⁴²It will be the same when those who have died are raised to life. The body that is “planted” in the grave will ruin and decay, but it will be raised to a life that cannot be destroyed. ⁴³When the body is “planted,” it is without honor. But when it is raised, it will be great and glorious. When the body is “planted,” it is weak. But when it is raised, it will be full of power. ⁴⁴The body that is “planted” is a physical body. When it is raised, it will be a spiritual body.

There is a physical body. So there is also a spiritual body. ⁴⁵As the Scriptures³ say, “The first man, Adam, became a living thing.”³ But the last Adam⁴ is a life-giving spirit. ⁴⁶The spiritual man did not come first. It was the physical man that came first; then came the spiritual. ⁴⁷The first man came from the dust of the earth. The second

¹ 15:32 „Să mâncăm ... muri!” Is. 22:13; 56:12; Lc. 12:19-20.
² 15:39 trup lit. carne. ³ 15:45 Citat din Gen. 2:7.

¹ 15:32 Quote from Isa. 22:13; 56:12. ² 15:45 thing Literally, “soul.”
³ 15:45 Quote from Gen. 2:7. ⁴ 15:45 Adam The name Adam means “man.” Here, “the last Adam” refers to Christ, the “man of heaven.”

om vine din ceruri. ⁴⁸Toți oamenii făcuți din țărână sunt ca acel om făcut din țărână, dar oamenii cerești sunt ca Cel ceresc. ⁴⁹Și așa cum am purtat imaginea omului făcut din țărână, tot așa vom purta și imaginea Celui ceresc.

⁵⁰Vă spun aceasta, fraților: trupurile noastre pământești de carne și sânge nu pot moșteni Împărăția lui Dumnezeu; iar ceea ce este pieritor nu poate moșteni ceea ce este nepieritor. ⁵¹Ascultați! Vă dezvălui un secret: nu vom muri toți, dar, într-o clipă, vom fi cu toții schimbați. ⁵²Aceasta se va întâmpla într-o clipă, când va suna ultima trâmbiță. Căci trâmbița va suna și morții vor învia cu trupuri nepieritoare. Aceia dintre noi care vor fi atunci în viață vor fi schimbați. ⁵³Acest trup supus putrezirii trebuie să se îmbrace cu unul care nu putrezește; și acest trup muritor trebuie să se îmbrace cu nemurirea. ⁵⁴Și când acest trup care putrezește se va fi îmbrăcat cu ceea ce nu putrezește și când acest trup muritor se va fi îmbrăcat cu ceea ce este nemuritor, atunci se va împlini ce este scris în Scriptură:

„Moartea a fost înghițită de victorie.“

Isaia 25.8

⁵⁵„Unde este victoria ta, Moarte?”

Unde ți-e acul otrăvit, Moarte?”

Osea 13.14

⁵⁶Acul otrăvit al morții este păcatul, iar puterea păcatului vine din Lege. ⁵⁷Dar mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu care ne dă victoria prin Domnul nostru Isus Cristos!

⁵⁸Deci, dragii mei frați, stați tari și neclintiți! Dedicăți-vă întotdeauna lucrării Domnului pentru că știți că efortul vostru pentru Domnul nu este fără roade.

Strângerea de ajutoare pentru credincioși

16 ¹Acum, în ce privește strângerea de bani¹ pentru slujitorii lui Dumnezeu, să faceți și voi cum am poruncit bisericilor din Galatia. ²În prima zi a săptămânii, fiecare să pună deoparte acasă ceva bani, atât cât își permite fiecare, ca să nu se strângă ajutoarele la venirea mea. ³Și când voi veni eu, îi voi trimite cu scrisori de recomandare pe cei pe care îi veți alege

man came from heaven. ⁴⁸All people belong to the earth. They are like that first man of earth. But those who belong to heaven are like that man of heaven. ⁴⁹We were made like that man of earth, so we will also be made like that man of heaven.

⁵⁰I tell you this, brothers and sisters: Our bodies of flesh and blood cannot have a part in God's kingdom. Something that will ruin cannot have a part in something that never ruins. ⁵¹But listen, I tell you this secret: We will not all die, but we will all be changed. ⁵²It will only take the time of a second. We will be changed as quickly as an eye blinks. This will happen when the last trumpet blows. The trumpet will blow and those who have died will be raised to live forever. And we will all be changed. ⁵³This body that ruins must clothe itself with something that will never ruin. And this body that dies must clothe itself with something that will never die. ⁵⁴So this body that ruins will clothe itself with that which never ruins. And this body that dies will clothe itself with that which never dies. When this happens, the Scriptures will be made true:

“Death is swallowed in victory.”

Isaiah 25:8

⁵⁵“O death, where is your victory?”

Where is your power to hurt?”

Hosea 13:14

⁵⁶Death's power to hurt is sin, and the power of sin is the law. ⁵⁷But we thank God who gives us the victory through our Lord Jesus Christ!

⁵⁸So, my dear brothers and sisters, stand strong. Don't let anything change you. Always give yourselves fully to the work of the Lord. You know that your work in the Lord is never wasted.

The Collection for Other Believers

16 ¹Now I will write about the collection of money for God's people. Do the same thing that I told the Galatian churches* to do: ²On the first day of every week each one of you should save as much money as you can from what you are blessed with. You should put this money in a special place and keep it there. Then you will not have to gather your money after I come. ³When I come, I will send some men to take your gift to Jerusalem. These will be the ones you all agree should go. I will send them with letters of

¹16.1 bani lit. colectă.

voi să meargă cu acest dar la Ierusalim. ⁴Și dacă vi se va părea potrivit să merg și eu, ei mă vor însoți.

Planurile lui Pavel

⁵Voi veni la voi când voi trece prin Macedonia, căci plănuiesc să trec prin Macedonia. ⁶Și s-ar putea să stau puțin cu voi sau poate chiar să petrec iarna cu voi pentru ca voi să mă ajutați cu următoarea călătorie, oriunde voi merge. ⁷Acum, nu vreau să fiu în trecere pentru că, dacă va îngădui Domnul, voi sta cu voi mai mult timp. ⁸Eu voi rămâne în Efes până în ziua Cincizecimii.* ⁹Aici mi s-a oferit o mare ocazie pentru lucrare și sunt mulți care se opun.

¹⁰Dacă ajunge Timotei la voi, aveți grijă să se simtă în siguranță la voi pentru că și el participă la lucrarea Domnului, ca și mine. ¹¹Nimeni să nu-l disprețuiască. Trimiteți-l în pace, ca să vină la mine, căci îl aștept cu alți frați.

¹²În ceea ce-l privește pe fratele Apolo, eu l-am îndemnat de multe ori să vă viziteze împreună cu alți frați. Însă el n-a vrut cu nici un chip să vină la voi acum. Totuși va veni când va avea ocazia.

Încheiere

¹³Fiți vigilenți, rămâneți tari în credință! ¹⁴Fiți curajoși! Fiți puternici! Tot ceea ce faceți să fie făcut cu dragoste!

¹⁵Știți că familia lui Ștefana este prima roadă în Ahaia și că s-au dedicat slujirii sfinților. Deci vă rog, fraților, ¹⁶să vă supuneți și voi unor astfel de oameni și oricui se alătură lucrării și slujește cu trudă.

¹⁷Mă bucur că Ștefana, Fortunat și Ahaic sunt cu mine, pentru că ei au făcut pentru mine ce nu ați avut ocazia să faceți voi. ¹⁸Ei mi-au îmborsărit duhul așa cum au făcut-o inițial cu voi. Astfel de oameni merită recunoștință.

¹⁹Bisericele din Asia vă salută. Acvila și Priscila vă salută cu căldură în Domnul, împreună cu Biserica ce se întâlnește în casa lor. ²⁰Toți frații vă salută. Salutați-vă unii pe alții cu un sărut sfânt.

²¹Eu, Pavel, vă scriu această salutare cu mâna mea.

introduction. ⁴If it seems good for me to go too, we can all travel together.

Paul's Plans

⁵I plan to go through Macedonia,* so I will come to you after that. ⁶Maybe I will stay with you for a time. I might even stay all winter. Then you can help me on my trip, wherever I go. ⁷I don't want to come see you now, because I would have to leave to go to other places. I hope to stay a longer time with you if the Lord allows it. ⁸But I will stay in Ephesus until Pentecost.* ⁹I will stay here, because a good opportunity for a great and growing work has been given to me now. And there are many people working against it.

¹⁰Timothy might come to you. Try to make him feel comfortable with you. He is working for the Lord the same as I am. ¹¹So none of you should refuse to accept Timothy. Help him on his trip in peace, so that he can come back to me. I am expecting him to come back with the other brothers.

¹²Now about our brother Apollos, I strongly encouraged him to visit you with the other brothers. But he was sure that he did not want to go now. But when he has the opportunity, he will go to you.

Paul Ends His Letter

¹³Be careful. Hold firmly to your faith. Have courage and be strong. ¹⁴Do everything in love.

¹⁵You know that Stephanas and his family were the first believers in Achaia.* They have given themselves to the service of God's people. I ask you, brothers and sisters, ¹⁶to follow the leading of people like these and others who work hard and serve together with them.

¹⁷I am happy that Stephanas, Fortunatus, and Achaicus have come. You are not here, but they have filled your place. ¹⁸They have been a great encouragement to me, and to you as well. You should recognize the value of such people.

¹⁹The churches* in Asia* send you their greetings. Aquila and Priscilla greet you in the Lord. Also the church that meets in their house sends greetings. ²⁰All the brothers and sisters send their greetings. Give each other the special greeting of God's people.¹

²¹Here's my greeting in my own handwriting—
PAUL.

¹16:20 *the special greeting of God's people* Literally, "a holy kiss."

²²Dacă nu-L iubește cineva pe Domnul,
să fie anatema [blestemat].

„*Maranata!*”¹

²³Harul Domnului Isus să fie cu voi!

²⁴Dragostea mea să fie cu voi toți în
Cristos Isus!

²²If anyone does not love the Lord, let that
person be separated from God—lost forever!

Come, O Lord!¹

²³The grace* of the Lord Jesus be with you.

²⁴My love be with all of you in Christ Jesus.

¹16.22 *Maranata* În aramaică înseamnă: „Vino, Doamne!” sau
„Domnul nostru vine!”

¹16:22 *Come, O Lord* This is a translation of the Aramaic “*marana tha.*”

*A doua scrisoare
a lui Pavel către*

Corinteni 2 Corinthians

1 ¹Pavel, apostol* al lui Cristos Isus, prin voia lui Dumnezeu, și fratele Timotei, către Biserica* din Corint și către toți sfinții* care sunt în toată Ahaia.

²Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Cristos.

Pavel îi mulțumește lui Dumnezeu

³Slăvit să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeul oricărei încurajări. ⁴El ne încurajează în toate necazurile noastre pentru ca și noi să-i încurajăm pe cei ce au necazuri de orice fel cu încurajarea cu care ne-a încurajat Dumnezeu. ⁵Căci așa cum avem parte, într-o măsură nespus de mare, de suferințele lui Cristos, tot așa, prin Cristos, avem parte și de încurajări din belșug. ⁶Dacă noi avem necazuri, le avem pentru încurajarea și mântuirea voastră. Dacă noi suntem încurajați, suntem încurajați pentru încurajarea voastră prin care primiți puterea de a răbda aceleași suferințe ca noi. ⁷Speranța noastră pentru voi este neclintită pentru că știm că, așa cum aveți parte de suferințe, tot așa aveți parte și de încurajare.

⁸Fraților, vrem să vă aducem la cunoștință necazul care ne-a lovit în Asia. Am fost împovărați peste puterile noastre, astfel încât am crezut că vom muri. ⁹Da, în inimile noastre am simțit că am primit condamnarea la moarte. Aceasta s-a întâmplat pentru ca să ne încredem în Dumnezeu care învie morții, și nu în noi înșine. ¹⁰Dumnezeu ne-a salvat din această primejdie de moarte și ne va salva în continuare. În El ne-am pus speranța și El ne va salva din nou, ¹¹iar voi ne ajutați dacă vă rugați pentru noi. Astfel, mulți vor putea să mulțumească lui Dumnezeu pentru noi, pentru că El ne-a binecuvântat datorită rugăciunilor lor.

1 ¹Greetings from Paul, an apostle* of Christ Jesus. I am an apostle because that is what God wanted. Greetings also from Timothy our brother in Christ.

To God's church* in Corinth and to all of God's people throughout Achaia.*

²Grace* and peace to you from God our Father and the Lord Jesus Christ.

Paul Gives Thanks to God

³Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ. He is the Father who is full of mercy, the God of all comfort. ⁴He comforts us every time we have trouble so that we can comfort others any time they have trouble. We can comfort them with the same comfort that God gives us. ⁵We share in the many sufferings of Christ. In the same way, much comfort comes to us through Christ. ⁶If we have troubles, those troubles are for your comfort and salvation. If we have comfort, it is for your comfort. This helps you to patiently accept the same sufferings that we have. ⁷Our hope for you is strong. We know that you share in our sufferings. So we know that you also share in our comfort.

⁸Brothers and sisters, we want you to know about the trouble we suffered in Asia.* We had great burdens there, which were greater than our own strength. We even gave up hope for life. ⁹In fact, we felt sure we were going to die. But this happened so that we would not trust in ourselves. It happened so that we would trust in God, who raises people from death. ¹⁰God saved us from these great dangers of death, and he will continue to save us. We have put our hope in him, and he will continue to save us. ¹¹And you can help us with your prayers. Then many people will give thanks for us—that God blessed us because of their many prayers.

Schimbarea unora din planurile lui Pavel

¹²Iată cu ce ne lăudăm noi: putem spune cu o conștiință curată că ne-am purtat în lume, și mai ales față de voi, cu simplitatea și sinceritatea care vin de la Dumnezeu. Am venit cu harul lui Dumnezeu, și nu cu înțelepciunea lumii. ¹³Da, noi nu vă scriem decât ceea ce puteți citi și înțelege. Și avem speranța că ne veți înțelege pe deplin, ¹⁴așa cum ați înțeles o parte din lucrurile pe care vi le-am spus. Și vă veți da seama că vă puteți lăuda cu noi, tot așa cum ne vom lăuda și noi cu voi în ziua când Se va întoarce Domnul nostru Isus.

¹⁵Având această certitudine, m-am hotărât să trec întâi pe la voi pentru ca să aveți o binecuvântare în plus. ¹⁶Planul meu era să vă vizitez în drumul meu spre Macedonia. Iar când m-aș fi întors din Macedonia urma să trec din nou pe la voi ca să mă trimiteți în Iudeea. ¹⁷Eu nu am făcut aceste planuri fără să mă gândesc foarte bine. Și nu-mi fac planurile așa cum și le face lumea, spunând în același timp și: „Da, da!” și: „Nu, nu!” ¹⁸Iar Dumnezeu este credincios și va mărturisi și El că ceea ce vă spunem nu este și „da” și „nu”. ¹⁹Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos, care v-a fost vestit de noi, adică de Silvan, de Timotei și de mine, nu a fost și „da” și „nu”. Dimpotrivă, în El a fost întotdeauna „da”. ²⁰Toate promisiunile lui Dumnezeu sunt împlinite în Cristos. De aceea, tot prin El trebuie să spunem: „Amin”^{*} pentru a-L slăvi pe Dumnezeu. ²¹Dumnezeu este Cel ce ne face și pe noi și pe voi să stăm tari în Cristos. Și El este Cel ce ne-a uns, ²²ne-a pus pecetea Lui în noi și ne-a dat Duhul^{*} care este în inimile noastre. Acest Duh este ca o plată în avans care ne oferă garanția că El ne va da tot ce a promis.

²³Dar Îl chem pe Dumnezeu ca martor când spun că motivul pentru care nu am venit până acum în Corint este că am vrut să vă cruț. ²⁴Aceasta nu înseamnă că vrem să vă controlăm credința, căci stați tari în credință. Noi vrem să lucrăm cu voi, pentru fericirea voastră.

2¹M-am hotărât deci să nu vă mai fac încă o vizită prin care să vă întristez. ²Nu vă voi întrista. Căci cine mă va înveseli, dacă nu cei pe care i-am întristat? ³V-am scris așa pentru ca, atunci când voi veni la voi, să nu fiu întristat de cei care ar trebui să mă bucure. Sunt convins că știți cu toții că

The Change in Paul's Plans

¹²This is what we are proud of, and I can say with a clear conscience that it is true: In everything we have done in the world, we have done it with an honest and pure heart from God. And this is even truer in what we have done with you. We did this by God's grace,^{*} not by the kind of wisdom the world has. ¹³We write to you only what you can read and understand. And I hope you will fully understand, ¹⁴just as you already understand many things about us. I hope you will understand that you can be proud of us, just as we will be proud of you on the day when our Lord Jesus Christ comes again.

¹⁵I was very sure of all this. That is why I made plans to visit you first. Then you could be blessed twice. ¹⁶I planned to visit you on my way to Macedonia^{*} and again on my way back. I wanted to get help from you for my trip to Judea. ¹⁷Do you think that I made these plans without really thinking? Or maybe you think I make plans like the world does, saying yes and no at the same time.

¹⁸But if you can believe God, then you can believe that what we tell you is never both yes and no. ¹⁹The Son of God, Jesus Christ, the one that Silas, Timothy, and I told you about was not yes and no. In Christ it has always been yes. ²⁰The yes to all of God's promises is in Christ. And that is why we say “Amen”^{*} through Christ to the glory^{*} of God. ²¹And God is the one who makes you and us strong in Christ. God gave us his special blessing.¹ ²²He put his mark on us to show that we are his. And he put his Spirit^{*} in our hearts as the first payment that guarantees all that he will give us.

²³I tell you this, and I ask God to be my witness that this is true: The reason I did not come back to Corinth was that I did not want to punish or hurt you. ²⁴I don't mean that we are trying to control your faith. You are strong in faith. But we are workers with you for your own happiness.

2¹So I decided that my next visit to you would not be another visit to make you sad. ²If I make you sad, then who will make me happy? Only you can make me happy—you, the ones I made sad. ³I wrote you a letter so that when I

¹1:21 gave us his special blessing Literally, “anointed us.”

bucuria mea este și bucuria voastră. ⁴V-am scris tulburat fiind, cu durere în inimă și cu multe lacrimi, nu ca să vă întristez, dar ca să știți cât de mare este dragostea mea pentru voi.

Iertați-l pe cel ce a greșit

⁵Dacă a provocat cineva întristare, nu m-a întristat pe mine, ci, într-o oarecare măsură (nu vreau să exagerez), pe voi toți. ⁶Pedeapsa dată unui astfel de om de cei mai mulți dintre voi îi este de ajuns. ⁷Acum voi ar trebui să-l iertați și să-l încurajați, pentru ca nu cumva să fie copleșit de o prea mare întristare. ⁸De aceea, vă rog să-i arătați dragostea voastră! ⁹Iată de ce v-am scris: ca să aflu dacă, punându-vă la încercare, sunteți ascultători în toate. ¹⁰Dacă iertați pe cineva pentru o faptă de-a lui, atunci îl voi ierta și eu. Și ce am iertat (dacă am iertat ceva) am iertat pentru binele vostru, înaintea lui Cristos, ¹¹pentru ca nu cumva Satan să aibă ceva de câștigat de la noi, pentru că metodele lui nu ne sunt necunoscute.

Teama lui Pavel în Troa

¹²Când m-am dus în Troa să proclam Vestea Bună* a lui Cristos, deși Domnul îmi pregătise prilejuri favorabile acolo, ¹³am fost neliniștit pentru că nu l-am găsit pe fratele meu Tit. Astfel, mi-am luat rămas bun de la cei de acolo și am plecat în Macedonia.

Victoria prin Cristos

¹⁴Dar mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu care, prin Cristos, ne conduce întotdeauna spre victorie și care răspândește peste tot, prin noi, mireasma plăcută a cunoașterii Lui. ¹⁵Noi suntem, pentru Dumnezeu, mireasma lui Cristos, atât printre cei mântuiți, cât și printre cei pierduți. ¹⁶Pentru cei pierduți, noi suntem mirosul morții, iar pentru ceilalți suntem mireasma vieții. Și cine este potrivit pentru o astfel de lucrare? ¹⁷Noi nu vindem, ca alții, Cuvântul lui Dumnezeu pentru câștig. Dimpotrivă, noi vorbim cu sinceritate în Cristos, înaintea lui Dumnezeu, ca oameni trimiși de Dumnezeu.

Slujitori ai Noului Legământ al lui Dumnezeu

3 ¹Începem să ne lăudăm singuri? Sau avem nevoie de scrisori de recomandare către voi și de la voi, cum au nevoie alții?

came to you I would not be made sad by those who should make me happy. I felt sure that all of you would share my joy. ⁴When I wrote to you before, I was very troubled and my heart was full of sadness. I wrote with many tears. I did not write to make you sad, but to let you know how much I love you.

Forgive the Person Who Did Wrong

⁵Someone in your group has caused sadness. He caused this sadness not to me, but to all of you—I mean he caused sadness to all in some way. (I don't want to make it sound worse than it really is.) ⁶The punishment that most of your group gave him is enough for him. ⁷But now you should forgive him and encourage him. This will keep him from having too much sadness and giving up completely. ⁸So I beg you to show him that you love him. ⁹This is why I wrote to you. I wanted to test you and see if you obey in everything. ¹⁰If you forgive someone, then I also forgive them. And what I have forgiven—if I had anything to forgive—I forgave it for you, and Christ was with me. ¹¹I did this so that Satan* would not win anything from us. We know very well what his plans are.

Paul's Anxiety in Troas

¹²I went to Troas to tell people the Good News* of Christ. The Lord gave me a good opportunity there. ¹³But I had no peace because I did not find my brother Titus there. So I said goodbye and went to Macedonia.*

Victory Through Christ

¹⁴But thanks be to God, who always leads us in victory through Christ. God uses us to spread his knowledge everywhere like a sweet-smelling perfume. ¹⁵Our offering to God is this: We are the sweet smell of Christ among people who are being saved and among people who are being lost. ¹⁶To those who are being lost, we are the smell of death that brings death. But to those who are being saved, we are the smell of life that brings life. So who is good enough to do this work? ¹⁷We don't sell the word of God for a profit like many others do. But with Christ's help we speak God's truth honestly, knowing that we must answer to him.

Servants of God's New Agreement

3 ¹Why are we beginning again to tell you all these good things about ourselves? Do we need letters of introduction to you or from you,

Nu.² Voi sunteți scrisoarea noastră, scrisă în inimile noastre, știută și citită de toți oamenii.³ Voi arătați că sunteți o scrisoare de la Cristos, rodul muncii noastre. Această scrisoare nu este scrisă cu cerneală, ci cu Duhul* Dumnezeului celui viu. Și nu este scrisă pe tăblițe de piatră¹, ci pe tăblițele de carne ale inimii omenești.

⁴Prin Cristos, putem avea această încredere înaintea lui Dumnezeu.⁵ Nu că am gândi că avem în noi înșine capacitatea de a face această lucrare prin forțe proprii; capacitatea aceasta vine de la Dumnezeu.⁶ Dumnezeu ne-a făcut capabili să fim slujitori vrednici ai unui nou legământ, nu al Legii scrise, ci al Duhului. Căci Legea scrisă omoară, pe când Duhul dă viață.

Noul Legământ aduce o slavă mai mare

⁷Slujba aducătoare de moarte (adică Legea scrisă pe table de piatră) a venit cu slavă², așa încât evreii nu puteau privi fața lui Moise din cauza strălucirii sale, deși această slavă era trecătoare.⁸ Atunci slujba Duhului* va avea și mai multă slavă.⁹ Slujba care aduce îndreptățire³ va avea mult mai multă slavă decât slujba care aducea condamnarea și care a avut și ea slava ei.¹⁰ Ceea ce a avut slavă este acum fără slavă, deoarece a fost întrecută în strălucire de slava mult mai mare.¹¹ Dacă slujba care urma să dispară a avut slavă, atunci lucrarea care va rămâne pentru totdeauna va avea cu mult mai multă slavă.

¹²Pentru că avem o astfel de speranță, avem și o mare îndrăzneală.¹³ Noi nu suntem ca Moise, care și-a acoperit fața cu un văl, astfel încât poporul Israel să nu privească țintă la sfârșitul a ceea ce era trecător.¹⁴ Mințile evreilor au fost întunecate, căci, până în ziua de astăzi, rămâne același văl atunci când este citit Vechiul Testament. Vălul nu este înlăturat. El este dat la o parte doar în Cristos.¹⁵ Dar până astăzi, oricând este citită Legea lui Moise, rămâne un văl peste inimile lor.¹⁶ Dar când cineva se întoarce la Domnul, vălul este dat la o parte.¹⁷ Acest „Domn“ este Duhul. Acolo unde

like some other people? ²No, you yourselves are our letter, written on our hearts. It is known and read by all people. ³You show that you are a letter from Christ that he sent through us. This letter is not written with ink but with the Spirit* of the living God. It is not written on stone¹ tablets but on human hearts.

⁴We can say this, because through Christ we feel sure before God. ⁵I don't mean that we are able to do anything good ourselves. It is God who makes us able to do all that we do. ⁶He made us able to be servants of a new agreement* from himself to his people. It is not an agreement of written laws, but it is of the Spirit. The written law brings death, but the Spirit gives life.

An Agreement With Greater Glory

⁷The old agreement² that brought death was written with words on stone. It came with God's glory.* The face of Moses* was so bright with glory that the people of Israel* could not continue looking at his face. And that glory later disappeared. ⁸So surely the new agreement that brings the Spirit* has even more glory. ⁹This is what I mean: That old agreement judged people guilty of sin, but it had glory. So surely the new agreement that makes people right with God has much greater glory. ¹⁰That old agreement had glory. But it really loses its glory when it is compared to the much greater glory of the new agreement. ¹¹If the agreement that disappeared came with glory, then the agreement that never ends has much greater glory.

¹²We have this hope, so we are very brave. ¹³We are not like Moses, who put a covering over his face. He covered his face so that the people of Israel would not see it. The glory was disappearing, and Moses did not want them to see it end. ¹⁴But their minds were closed—they could not understand. Even today, when those people read the writings of the old agreement,³ that same covering hides the meaning. That covering has not been removed for them. It is taken away only through Christ. ¹⁵But even today, when they read the law of Moses, there is a covering over their minds. ¹⁶But when someone changes and follows the Lord, that covering is taken away. ¹⁷The Lord

¹ 3.3 *tăblițe de piatră* Legea dată de Dumnezeu lui Moise, în Vechiul Testament, era scrisă pe table de piatră; vezi Ex. 24:12; 25:16. ² 3.7 *slavă* măreția și maiestatea lui Dumnezeu. ³ 3.9 *îndreptățire* actul lui Dumnezeu prin care îi declară pe oameni liberi de vinovăție și plăcuți înaintea Lui, considerați ca fiind drepți.

¹ 3:3 *stone* Meaning the law that God gave to Moses, which was written on stone tablets. Also in verse 7. See Ex. 24:12; 25:16. ² 3:7 *agreement* In verses 7–11 literally, “service” or “ministry.” ³ 3:14 *old agreement* See the Word List. Here, it is used to mean the law of Moses on which that agreement was based.

este Duhul Domnului, este libertate. ¹⁸Noi nu avem fața acoperită de vreun văl și reflectăm slava Domnului ca într-o oglindă. În felul acesta suntem schimbați ca să semănăm cu Isus, cu o slavă care crește continuu și care vine de la Domnul care este Duhul.

Comori spirituale în vase de lut

4¹Dumnezeu, prin îndurarea Lui, ne-a încredințat o slujbă. De aceea noi nu cădem de oboseală și nu renunțăm la aceasta. ²Dimpotrivă, noi am respins căile ascunse și rușinoase; nu înșelăm și nu deformăm Cuvântul lui Dumnezeu. Punând înainte adevărul, ne recomandăm fiecărei conștiințe omenești înaintea lui Dumnezeu. ³Dacă Vestea Bună* pe care o proclamăm este acoperită de un văl, este acoperită doar pentru cei ce se află pe drumul care duce la distrugere. ⁴Dumnezeul acestei lumi a întunecat mințile acestor necredincioși pentru ca ei să nu vadă lumina Veștii Bune despre slava lui Cristos. El este imaginea lui Dumnezeu. ⁵Noi nu ne predicăm pe noi înșine, ci pe Cristos Isus ca Domn; cât despre noi, suntem slujitorii voștri pentru Isus. ⁶Căci Dumnezeu, care a spus: „Lumina va lumina din întuneric“, este Cel ce ne-a luminat inimile. El ne-a dat lumina care este cunoașterea slavei lui Dumnezeu, slavă care se vede pe fața lui Isus Cristos.

⁷Noi păstrăm această comoară în niște vase de lut pentru a arăta că această putere uimitoare este de la Dumnezeu și nu de la noi. ⁸Suntem apăsați din toate părțile, dar nu suntem zdrobiți; suntem dezorientați, dar nu aduși la disperare; ⁹suntem persecutați, dar nu abandonăm; aruncați la pământ, dar nu distruși. ¹⁰Noi purtăm întotdeauna în trupul nostru moartea lui Isus pentru ca și viața lui Isus să fie arătată clar în trupul nostru. ¹¹Noi, care suntem vii, suntem dați morții întotdeauna pentru Isus, pentru ca viața lui Isus să fie arătată clar în trupurile noastre muritoare. ¹²Deci în noi lucrează moartea, pe când în voi lucrează viața.

¹³Este scris: „Am crezut, de aceea am vorbit.“¹ Având același duh de credință, și noi credem și de aceea vorbim. ¹⁴Căci știm că Cel ce L-a înviat pe Domnul Isus ne va învia și pe noi cu Isus și ne va pune să stăm împreună cu voi, în prezența Lui. ¹⁵Toate

¹4:13 Citat din Ps. 116:10.

is the Spirit, and where the Spirit of the Lord is, there is freedom. ¹⁸And our faces are not covered. We all show the Lord's glory. We are being changed to be like him. This change in us brings more and more glory. This glory comes from the Lord, who is the Spirit.

Spiritual Treasure in Clay Jars

4¹God, with his mercy, gave us this work to do, so we don't give up. ²But we have turned away from secret and shameful ways. We don't use trickery, and we don't change the teaching of God. We teach the truth plainly. This is how we show people who we are. And this is how they can know in their hearts what kind of people we are before God. ³The Good News* that we tell people may be hidden, but it is hidden only to those who are lost. ⁴The ruler¹ of this world* has blinded the minds of those who don't believe. They cannot see the light of the Good News—the message about the divine greatness* of Christ. Christ is the one who is exactly like God. ⁵We don't tell people about ourselves. But we tell people that Jesus Christ is Lord, and we tell them that we are your servants for Jesus. ⁶God once said, “The light will shine out of the darkness!” And this is the same God who made his light shine in our hearts to let us know that his own divine greatness is seen in the face of Christ.

⁷We have this treasure from God, but we are only like clay jars that hold the treasure. This is to show that the amazing power we have is from God, not from us. ⁸We have troubles all around us, but we are not defeated. We often don't know what to do, but we don't give up. ⁹We are persecuted,* but God does not leave us. We are hurt sometimes, but we are not destroyed. ¹⁰So we constantly experience the death of Jesus in our own bodies, but this is so that the life of Jesus can also be seen in our bodies. ¹¹We are alive, but for Jesus we are always in danger of death. This happens to us so that the life of Jesus can be seen in our bodies that die. ¹²So death is working in us, but life is working in you.

¹³The Scriptures* say, “I believed, so I spoke.”² Our faith is like that too. We believe, and so we speak. ¹⁴God raised the Lord Jesus from death, and we know that God will also raise us with him. God will bring us together with you, and we will stand before him. ¹⁵All these things are for you.

¹4:4 The ruler Literally, “The god.” ²4:13 Quote from Ps. 116:10.

acestea sunt făcute pentru voi pentru ca, așa cum harul lui Dumnezeu sporește ajungând la tot mai mulți oameni, tot așa să se înmulțească și mulțumirile prin care I se aduce slavă lui Dumnezeu.

Trăind prin credință

¹⁶De aceea noi nu cădem de oboseală. Chiar dacă trupurile noastre se prăbușesc, omul interior se înnoiește în fiecare zi. ¹⁷Necazul nostru ușor și trecător ne aduce o slavă eternă. Și aceasta este cu mult mai mare decât necazul. ¹⁸Noi nu ne gândim la ceea ce se vede, ci la ceea ce nu se vede. Căci ceea ce se vede este trecător, pe când ceea ce nu se vede este etern.

5 ¹Știm că dacă este distrus trupul nostru, cortul nostru pe acest pământ, avem la Dumnezeu o clădire, o casă eternă în ceruri, care nu este făcută de mâna omului. ²Atâta timp cât suntem în acest cort, gemem plini de dorința de a fi îmbrăcați cu locuința noastră din ceruri. ³Avem speranța că, dacă suntem astfel îmbrăcați, nu vom fi găsiți dezbrăcați. ⁴Cât suntem în acest cort, suntem împovărați și gemem. Nu dorim să fim dezbrăcați [fără trup], ci să fim îmbrăcați cu trupul ceresc, pentru ca ceea ce este muritor să fie înghițit de viață. ⁵Cel ce ne-a pregătit pentru acest scop este Dumnezeu. El ne-a dat Duhul* ca pe o garanție a promisiunii Sale.

⁶Avem întotdeauna curaj, pentru că știm că, atâta timp cât trăim aici, în trupul nostru, nu suntem acolo unde este Domnul. ⁷Căci noi trăim biziindu-ne pe credință, și nu pe ceea ce se vede. ⁸Suntem plini de încredere și preferăm să părăsim acest trup și să fim acolo unde este Domnul. ⁹De aceea noi ne-am făcut un scop din a-I fi plăcuți Lui, indiferent dacă trăim în trup sau dacă suntem acolo unde este Domnul. ¹⁰Noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Cristos, pentru ca fiecare să fie răsplătit pentru ceea ce a făcut când era în trup, fie bine, fie rău.

O nouă creație

¹¹Știind ce înseamnă frica de Domnul, îi convingem pe oameni să accepte adevărul. Dumnezeu ne cunoaște așa cum sper că ne cunoașteți și voi. ¹²Noi nu ne recomandăm din nou înaintea voastră. Ci, mai degrabă, vă dăm ocazia să vă laudați cu noi. Astfel, le veți putea răspunde celor care se laudă cu

And so the grace* of God is being given to more and more people. This will bring more and more thanks to God for his glory.*

Living by Faith

¹⁶That is why we never give up. Our physical body is becoming older and weaker, but our spirit inside us is made new every day. ¹⁷We have small troubles for a while now, but these troubles are helping us gain an eternal glory.* That eternal glory is much greater than our troubles. ¹⁸So we think about what we cannot see, not what we see. What we see lasts only a short time, and what we cannot see will last forever.

5 ¹We know that our body—the tent we live in here on earth—will be destroyed. But when that happens, God will have a home for us to live in. It will not be the kind of home people build here. It will be a home in heaven that will continue forever. ²But now we are tired of this body. We want God to give us our heavenly home. ³It will clothe us and we will not be naked. ⁴While we live in this tent, we have burdens and complain. I don't mean that we want to remove this tent, but we want to be clothed with our heavenly home. Then this body that dies will be covered with life. ⁵This is what God made us for. And he has given us the Spirit* as the first payment to guarantee the life to come.

⁶So we always have confidence. We know that while we live in this body, we are away from the Lord. ⁷We live by what we believe will happen, not by what we can see. ⁸So I say that we have confidence. And we really want to be away from this body and be at home with the Lord. ⁹Our only goal is to always please the Lord, whether we are living here in this body or there with him. ¹⁰We must all stand before Christ to be judged. Everyone will get what they should. They will be paid for whatever they did—good or bad—when they lived in this earthly body.

Helping People Become God's Friends

¹¹We know what it means to fear the Lord, so we try to help people accept the truth. God knows what we really are, and I hope that in your hearts you know us too. ¹²We are not trying to prove ourselves to you again. But we are telling you about ourselves. We are giving you reasons to be proud of us. Then you will have an answer for

ceea ce este la suprafață, și nu cu ceea ce este în inimă. ¹³Dacă suntem nebuni, suntem nebuni pentru Dumnezeu. Și dacă suntem întregi la minte, pentru voi suntem. ¹⁴Dragostea lui Cristos ne constrânge, pentru că suntem convinși că dacă Unul a murit pentru toți, atunci înseamnă că toți au murit. ¹⁵El a murit pentru toți, astfel încât cei ce trăiesc să nu mai trăiască pentru ei, ci pentru Cel ce a murit și a înviat pentru ei.

¹⁶De aceea, de acum încolo, nu ne mai gândim la nimeni din punctul de vedere al lumii. Cândva L-am privit pe Cristos din punctul de vedere al lumii, însă acum nu-L mai privim așa. ¹⁷Dacă este cineva în Cristos, este o creație nouă. Ce era vechi a trecut. Totul s-a înnoit. ¹⁸Toate acestea vin de la Dumnezeu care ne-a împăcat cu Sine prin Cristos și care ne-a încredințat lucrarea de a-i împăca pe oameni cu El. ¹⁹Mesajul nostru este că Dumnezeu era în Cristos, împăcând lumea cu El însuși prin Cristos, fără a mai ține în socoteală păcatele oamenilor și că ne-a încredințat nouă propovăduirea acestei împăcări a omului cu Dumnezeu. ²⁰Acum noi lucrăm ca ambasadori ai lui Cristos. Și ca și cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi, vă rugăm, pentru Cristos: „Împăcați-vă cu Dumnezeu!” ²¹Dumnezeu L-a făcut păcat¹ pentru noi pe Cel ce niciodată nu a păcătuit pentru ca prin El să fim declarați nevinovați înaintea lui Dumnezeu.

6¹Ca unii care lucrăm împreună cu Dumnezeu, vă îndemnăm să faceți astfel încât să nu fi primit în zadar harul lui Dumnezeu. ²Căci El spune:

„Te-am auzit la vremea îndurării
și ți-am venit în ajutor
în ziua mântuirii.“ *Isaia 49:8*

Iată, acum este vremea îndurării; astăzi este ziua mântuirii.

³Noi nu punem obstacole în calea nimănui, pentru ca lucrarea noastră să nu fie compromisă, ⁴ci ne prezentăm în toate privințele ca slujitori ai lui Dumnezeu prin multă răbdare: în necazuri, în încercări și în nevoi, în situații dificile; ⁵în bătaii, în închisori, în tulburări, în muncă grea, în nopți nedormite, în lipsa hranei. ⁶Arătăm că suntem slujitori demni de laudă ai lui

those who are proud about what can be seen. They don't care about what is in a person's heart. ¹³If we are crazy, it is for God. If we have our right mind, it is for you. ¹⁴The love of Christ controls us, because we know that one person died for everyone. So all have died. ¹⁵He died for all, so that those who live would not continue to live for themselves. He died for them and was raised from death so that they would live for him.

¹⁶From this time on we don't think of anyone like the world thinks of people. It is true that in the past we thought of Christ like the world thinks. But we don't think that way now. ¹⁷When anyone is in Christ, it is a whole new world.¹ The old things are gone; suddenly, everything is new! ¹⁸All this is from God. Through Christ, God made peace between himself and us. And God gave us the work of bringing people into peace with him. ¹⁹I mean that God was in Christ, making peace between the world and himself. In Christ, God did not hold people guilty for their sins. And he gave us this message of peace to tell people. ²⁰So we have been sent to speak for Christ. It is like God is calling to people through us. We speak for Christ when we beg you to be at peace with God. ²¹Christ had no sin, but God made him become sin² so that in Christ we could be right with God.

6¹We are workers together with God. So we beg you: Don't let the grace* that you received from God be for nothing. ²God says,

“I heard you at the right time,
and I gave you help on the day of salvation.” *Isaiah 49:8*

I tell you that the “right time” is now. The “day of salvation” is now.

³We don't want people to find anything wrong with our work. So we do nothing that will be a problem to others. ⁴But in every way we show that we are servants of God. We never give up, even though we face troubles, difficulties, and problems of every kind. ⁵We are beaten and thrown into prison. People get upset at us and fight against us. We work hard, and sometimes we get no sleep or food. ⁶We show that we are God's

¹5:21 *păcat* Sau: jertfă pentru curățirea păcatului.

¹5:17 *When anyone ... world* Or, “Anyone who is in Christ is a new creation.” ²5:21 *sin* Or, “an offering for sin.”

Dumnezeu prin vieți curate și prin cunoașterea noastră, prin îndelungă răbdare, prin bunătate, prin Duhul Sfânt*, prin dragoste neprefăcută, ⁷prin Cuvântul adevărului, prin puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății, de atac și de apărare¹; ⁸în vremuri de onoare și de rușine, fie că suntem vorbiți de rău, fie că suntem vorbiți de bine. Suntem priviți ca înșelători, deși spunem adevărul; ⁹ca necunoscuți, deși suntem bine cunoscuți; ca fiind pe moarte, și totuși trăim; ca fiind pedepsiți, și totuși nu omorâți; ¹⁰ca fiind întristați, deși noi suntem întotdeauna bucuroși; ca fiind săraci, deși îmbogățim pe mulți; ca neavând nimic, deși avem totul.

¹¹Corintenilor, v-am vorbit fără nici o rețineră. Inimile ne sunt deschise către voi. ¹²Noi vă arătăm dragostea pe care o avem față de voi. De ce nu faceți și voi la fel? ¹³Acum vă vorbesc ca unor copii ai mei. Ca răsplată pentru noi, deschițați-vă și voi inimile către noi, așa cum am făcut și noi.

Credincioși și necredincioși

¹⁴Să nu vă legați la același jug² cu cei necredincioși. Căci ce au în comun dreptatea și nedreptatea? Sau ce au de împărțit lumina și întunericul? ¹⁵Și ce înțelegere are Cristos cu Satan? Sau ce au în comun un credincios și un necredincios? ¹⁶Și ce înțelegere există între Templul lui Dumnezeu și idoli*? Căci noi suntem Templul Dumnezeului celui viu, așa cum a spus Dumnezeu:

„Voi trăi printre ei,
voi umbla printre ei,
voi fi Dumnezeul lor,
iar ei vor fi poporul Meu.“

Leviticul 26.11–12

¹⁷„Așa că ieșiți din mijlocul lor și despărțiți-vă de ei“, spune Domnul, „și să nu vă mai atingeți de ceea ce este necurat. Atunci vă voi primi.“ *Isaia 52.11*

servants by our pure lives, by our understanding, by our patience, and by our kindness. We show it by the Holy Spirit,* by genuine love, ⁷by speaking the truth, and by depending on God's power. This right way of living has prepared us to defend ourselves against every kind of attack.

⁸Some people honor us, but others shame us. Some people say good things about us, but others say bad things. Some people say we are liars, but we speak the truth. ⁹To some people we are not known, but we are well known. We seem to be dying, but look! We continue to live. We are punished, but we are not killed. ¹⁰We have much sadness, but we are always rejoicing. We are poor, but we are making many people rich in faith. We have nothing, but really we have everything.

¹¹We have spoken freely to you people in Corinth. We have opened our hearts to you. ¹²Our feelings of love for you have not stopped. It is you who have stopped your feelings of love for us. ¹³I speak to you like you are my children. Do the same as we have done—open your hearts also.

Warning About Non-Believers

¹⁴You are not the same as those who don't believe. So don't join yourselves to them. Good and evil don't belong together. Light and darkness cannot share the same room. ¹⁵How can there be any unity between Christ and the devil? What does a believer have in common with an unbeliever? ¹⁶God's temple² cannot have an agreement with idols,* and we are the temple of the living God. Like God said,

“I will live with them and walk with them,
I will be their God, and they will be
my people.” *Leviticus 26:11–12*

¹⁷“So come away from those people and separate yourselves from them, says the Lord. Touch nothing that is not clean, and I will accept you.” *Isaiah 52:11*

¹6.7 de atac și de apărare Lit. „de la dreapta și de la stânga“: arma de atac era sabia, în mâna dreaptă, iar cea de apărare era scutul, în mâna stângă. ²6.14 Să nu vă legați la același jug Referire la Dt. 22.10, unde se spune că Legea lui Moise interzicea să fie înjugate împreună animale de specii diferite.

¹6:15 the devil Literally, “beliar,” one form of the Hebrew word “belial,” which means “worthlessness” and was used to refer to the devil or the enemy of Christ. ²6:16 God's temple God's house—the place where God's people worship him. Here, it means that believers are the spiritual temple where God lives.

¹⁸„Și Eu voi fi Tatăl vostru,
iar voi veți fi fiii și fiicele Mele
spune Domnul, Cel Atotputernic.“

2 Samuel 7:14; 7:8

7¹Iubiții mei, din moment ce avem asemenea promisiuni, să ne curățim de orice pângărire a trupului sau a duhului și să ne ducem sfințirea până la capăt, în frică de Dumnezeu.

Bucuria lui Pavel

²Faceți-ne loc în inimile voastre! Noi nu am făcut rău nimănui, nu am năruit credința nimănui, nu am înșelat pe nimeni. ³Nu spun acestea ca să vă condamn. V-am mai spus că sunteți în inimile noastre spre a muri împreună cu voi și spre a trăi împreună cu voi. ⁴Am o mare îndrăzneală față de voi și sunt mândru de voi. Sunt foarte încurajat. Cu toate necazurile, sunt din cale-afară de fericit.

⁵Atunci când ne-am dus în Macedonia, nu am avut liniște. Am fost tulburați în toate privințele: în afară, având confruntări și înăuntru, având temeri. ⁶Dar Dumnezeu, care îi mângâie pe cei descurajați, ne-a mângâiat prin venirea lui Tit. ⁷Am fost mângâiați nu numai prin venirea lui, dar și prin felul în care a fost el însuși mângâiat de voi. El ne-a spus că vreți să ne vedeți, că vă pare rău pentru ce ați făcut și cât de mult vă pasă de mine. De aceea am fost și mai bucuros.

⁸Chiar dacă v-am întristat cu scrisoarea mea, nu-mi pare rău că am scris-o. Deși mi-a părut rău că am scris-o, acum văd că ea v-a întristat pentru puțină vreme. ⁹Acum nu sunt bucuros pentru că ați fost întristați, dar mă bucur că întristarea voastră v-a făcut să vă schimbați modul de a gândi. Voi ați fost întristați așa cum a dorit Dumnezeu, astfel că nu ați fost răniți în nici un fel de noi. ¹⁰Întristarea după voia lui Dumnezeu aduce schimbarea gândirii care duce la mântuire și care nu este însoțită niciodată de regrete. Dar întristarea lumii aduce moarte. ¹¹Cu privire la această întristare dorită de Dumnezeu, iată ce străduință deosebită de a vă dezvinovăți a produs în voi! Ce indignare, ce teamă, ce dorință de a ne vedea, ce preocupare, ce dorință de a se face dreptate! În toate ați arătat că sunteți curați în această privință. ¹²Eu nu v-am scris din cauza omului care a greșit, și nici din cauza celui cărui a s-a făcut rău. V-am scris ca să vă dați

¹⁸“I will be your father,
and you will be my sons and daughters,
says the Lord All-Powerful.”

2 Samuel 7:14; 7:8

7¹Dear friends, we have these promises from God. So we should make ourselves pure—free from anything that makes our body or our soul unclean. Our respect for God should make us try to be completely holy* in the way we live.

Paul's Joy

²Open your hearts to us. We have not done wrong to anyone. We have not ruined the faith of anyone, and we have not cheated anyone. ³I do not say this to blame you. I told you before that we love you so much we would live or die with you. ⁴I feel that I can tell you anything. I am very proud of you. Even with all the troubles we have had, I am greatly encouraged and feel very happy.

⁵When we came into Macedonia,* we had no rest. We found trouble all around us. We had fighting on the outside and fear on the inside. ⁶But God encourages those who are troubled, and he certainly encouraged us by bringing Titus to us. ⁷It was so good to see him, but we were encouraged even more to hear about the encouragement you gave him. He told us that you really want to see me and that you are very sorry for what you did. And he told us how ready and willing you are to help me. When I heard this, I was so much happier.

⁸Even if the letter I wrote you made you sad, I am not sorry I wrote it. I know that letter made you sad, and I was sorry for that. But it made you sad only for a short time. ⁹Now I am happy, not because you were made sad, but because your sorrow made you decide to change. That is what God wanted, so you were not hurt by us in any way. ¹⁰The kind of sorrow God wants makes people decide to change their lives. This leads them to salvation, and we cannot be sorry for that. But the kind of sorrow the world has will bring death. ¹¹You had the kind of sorrow God wanted you to have. Now see what that sorrow has brought you: It has made you very serious. It made you want to prove that you were not wrong. It made you angry and afraid. It made you want to see me. It made you care. It made you want the right thing to be done. You proved that you were not guilty in any part of that problem. ¹²The main reason I wrote that letter was not because of the one who did the wrong or the one who was hurt. I wrote so that you would realize, before God, how

seama, înaintea lui Dumnezeu, de marea noastră grijă pentru voi. ¹³De aceea, am fost nespuse de încurajați.

Și fiind încurajați, ne-am bucurat și mai mult văzând bucuria lui Tit. Duhul lui a fost reîmprospătat de voi toți. ¹⁴Eu m-am lăudat cu voi înaintea lui și nu m-ați făcut de rușine. Așa cum v-am spus numai adevărul, tot așa și lauda noastră înaintea lui Tit s-a dovedit adevărată. ¹⁵Afecțiunea lui pentru voi crește atunci când își amintește că ați fost nerăbdători să-l ascultați și că l-ați primit cu frică și tremur. ¹⁶Mă bucur că pot avea o încredere desăvârșită în voi.

Dărnicia creștină

8 ¹Acum, fraților, vreau să știți despre harul lui Dumnezeu care a fost dat bisericilor din Macedonia. ²Vreau să vă spun că ei au fost greu încercați prin necazurile lor. Totuși nemăsurata lor bucurie și marea lor sărăcie au dus la o mare generozitate din partea lor. ³După cum pot mărturisi și eu, ei singuri au dat cât au putut și chiar mai mult decât își puteau permite. ⁴Ei ne-au rugat insistent să-i lăsăm să participe la această lucrare pentru sfinți. ⁵Ei nu au dăruit așa cum ne-am așteptat noi. Ci ei s-au dat, mai întâi, pe ei înșiși Domnului, și apoi ni s-au dăruit nouă, după voia lui Dumnezeu. ⁶Noi l-am rugat pe Tit ca, așa cum a început, să și ducă la bun sfârșit această lucrare a harului printre voi. ⁷Voi aveți de toate din belșug: și credință, și vorbire, și cunoștințe, și dorința de a ajuta, și dragostea pe care ați învățat-o de la noi. Fie ca tot așa să aveți din belșug și acest har!

⁸Nu vă spun aceasta ca o poruncă. Dar vreau să încerc sinceritatea dragostei voastre, folosind zelul altora. ⁹Voi cunoașteți harul pe care ni l-a arătat Domnul nostru Isus Cristos. El, deși era bogat, s-a făcut sărac pentru voi, pentru ca prin sărăcia Lui să deveniți bogați.

¹⁰În această privință, vă dau un sfat, spre binele vostru. Anul trecut ați fost primii care ați vrut să dați și primii care ați dat. ¹¹Acum terminați ce ați început pentru ca, așa cum ați fost gata să dăruiați, să și terminați lucrarea aceasta cu ce aveți. ¹²Dacă există bunăvoință, darul vostru va fi primit, având în vedere ce aveți și nu ceea ce nu aveți. ¹³Noi nu dorim ca alții să fie ușurați iar voi să fiți împovărați ci, mai degrabă, să

very much you care for us. ¹³And that is what was so encouraging to us.

We were greatly encouraged, but we were especially pleased to see how happy Titus was. You all made him feel so much better. ¹⁴I had bragged about you to Titus, and you didn't embarrass me. We have always told you the truth, and now what we told Titus about you has been shown to be true. ¹⁵And his love for you is stronger when he remembers that you were all ready to obey. You welcomed him with respect and fear. ¹⁶I am so happy that I can trust you fully.

Giving to Help Others

8 ¹And now, brothers and sisters, we want you to know about the grace* that God gave the churches* in Macedonia.* ²Those believers have been tested by great troubles, and they are very poor. But they gave much because of their great joy. ³I can tell you that they gave as much as they were able and even more than they could afford. No one told them to do this. It was their idea. ⁴But they asked us again and again—they begged us to let them share in this service for God's people. ⁵And they gave in a way that we did not expect: They gave themselves to the Lord and to us before they gave their money. This is what God wants.

⁶So we asked Titus to help you finish this special work of giving. He is the one who started this work. ⁷You are rich in everything—in faith, in speaking ability, in knowledge, in the willingness to help, and in the love you learned from us. And so we want you to also be rich in this work of giving.

⁸I am not ordering you to give, but I want to see how real your love is by comparing you with others who have been so ready and willing to help. ⁹You know the grace of our Lord Jesus Christ. You know that he gave up his heavenly riches for you. He gave up everything so that you could be richly blessed.

¹⁰This is what I think you should do: Last year you were the first to want to give, and you were the first who gave. ¹¹So now finish the work you started. Then your “doing” will be equal to your “wanting to do.” Give from what you have. ¹²If you want to give, your gift will be accepted. Your gift will be judged by what you have, not by what you don't have. ¹³We don't want you to have troubles while others are comforted. We want

existe egalitate. ¹⁴Dorința noastră este ca ceea ce voi aveți în plus să le fie lor de ajutor acum, când duc lipsă, pentru ca, mai târziu, să vă ajute ei pe voi când veți avea nevoie, și astfel să fie egalitate. ¹⁵În Scripturi* este scris:

„Cine strânsese mult, nu avea prea mult și cel care strânsese puțin, nu ducea lipsă.“ *Exodul 16.18*

Tit și însoțitorii săi

¹⁶Îi mulțumesc lui Dumnezeu care a pus în inima lui Tit același zel, pe care-l avem și noi, de a vă ajuta. ¹⁷El a ascultat rugămințile noastre și pentru că este deosebit de zelos, s-a hotărât singur să vină la voi. ¹⁸Împreună cu el îl trimitem și pe fratele care este lăudat de toate bisericile pentru proclamarea Veștii Bune*. ¹⁹Pe lângă aceasta, el a fost numit de biserică însoțitorul nostru în călătorii pentru această lucrare a dărniceiei, pe care o administrăm pentru a-L slăvi pe Domnul și pentru a ne arăta dorința puternică de a-i ajuta pe alții.

²⁰Încercăm să administrăm cu atenție această sumă mare de bani, pentru ca nimeni să nu ne critice. ²¹Scopul nostru este de a face întotdeauna ce este bine, nu numai înaintea Domnului, ci și în fața oamenilor.

²²Împreună cu ei îl mai trimitem și pe fratele pe care l-am încercat în multe feluri și în multe ocazii și care s-a dovedit dornic să ajute. Acum el este și mai dornic să ajute datorită încrederii pe care o are în voi.

²³În ce-l privește pe Tit, vreau să vă spun că el este partenerul meu și cel ce lucrează împreună cu mine pentru a vă ajuta. Cât despre ceilalți frați, ei sunt trimișii bisericilor și Îi aduc cinste lui Cristos. ²⁴Dați-le acestor frați o dovadă a dragostei voastre și arătați-le motivele pentru care ne lăudăm cu voi, pentru ca toate bisericile să o cunoască.

Ajutați-vă frații de credință

9¹Acum, în ce privește acest ajutor pentru sfinți, nu mai este nevoie să vă scriu ²pentru că știm că sunteți gata să-i ajutați. Mă laud cu aceasta față de macedoneni spunându-le că bisericile din Ahaia* sunt gata de anul trecut și că entuziasmul vostru i-a determinat să se pregătească. ³Eu îi trimit pe frați la voi pentru ca lauda noastră cu privire la voi, în această privință, să nu se

everything to be equal. ¹⁴At this time you have plenty. What you have can help others to have what they need. Then later, when they have plenty, they can help you to have what you need. Then all will be equal. ¹⁵Like the Scriptures* say,

“Those who gathered much did not have too much, and those who gathered little did not have too little.” *Exodus 16:18*

Titus and His Companions

¹⁶I thank God because he gave Titus the same love for you that I have. ¹⁷Titus agreed to do what we asked. In fact, he himself wanted very much to come see you. ¹⁸We are sending with Titus the brother who is praised by all the churches.* He is praised because of his service to the Good News.* ¹⁹Also, he was chosen by the churches to go with us when we carry this gift. We are doing this service to bring glory* to the Lord and to show that we really want to help.

²⁰We are being careful so that no one will criticize us about the way we are caring for this large gift. ²¹We are trying to do what is right. We want to do what the Lord accepts as right and also what people think is right.

²²Also, we are sending with them our brother who is always ready to help. He has proved this to us in many ways. And he wants to help even more now because he has much faith in you.

²³Now about Titus—he is my partner. He is working together with me to help you. And about the other brothers—they are sent from the churches, and they bring glory to Christ. ²⁴So show these men that you really have love. Show them why we are proud of you. Then all the churches can see it.

Help for Fellow Believers

9¹I really don't need to write to you about this help for God's people. ²I know that you want to help. I have been bragging about you to the people in Macedonia.* I told them that you people in Achaia* have been ready to give since last year. And your desire to give has made most of the people here ready to give also. ³But I am sending the brothers to you. I don't want our bragging about you in this to be for nothing. I

dovedească neîntemeiată și pentru ca să fiți gata, așa cum am spus că sunteți. ⁴Dacă unii dintre macedoneni vor veni cu mine și vă vom găsi nepregătiți, vom fi făcuți de rușine (ca să nu mai spun ce va fi cu voi) din cauza acestei încrederi pe care o avem în voi. ⁵M-am gândit deci că trebuia să-i rog pe frați să meargă înaintea noastră la voi și să pregătească dinainte darul vostru generos, pe care l-ați promis, astfel încât el să fie dat de bunăvoie și nu cu zgârcenie.

⁶Țineți minte: cine seamănă puțin, va culege puțin și cine seamănă mult, va culege mult. ⁷Fiecare să dea cât a hotărât în inima lui, fără părere de rău și nu pentru că se simte forțat să dea, căci Dumnezeu îl iubește pe cel ce dă cu bucurie. ⁸Dumnezeu poate să reverse asupra voastră din abundență daruri bune de tot felul, pentru ca să aveți tot ce vă trebuie întotdeauna și în toate privințele. Și astfel veți avea mai mult decât suficient pentru tot felul de fapte bune. ⁹În Scriptură* este scris:

„El dă cu generozitate celor săraci.
Bunăvoința Lui ține în veci.“

Psalmul 112.9

¹⁰Dumnezeu, care dă sămânță celui ce seamănă și pâine pentru hrană, vă va da și vă va înmulți sămânța și va spori recolta bunăvoinței voastre. ¹¹Veți fi bogați în toate privințele, pentru ca să fiți generoși ori de câte ori aveți ocazia. Dărnicia voastră, arătată prin noi, va aduce mulțumiri lui Dumnezeu. ¹²Contribuția voastră la lucrarea aceasta pe care o faceți, nu numai că va acoperi nevoile sfinților, dar va face să se aducă multe mulțumiri lui Dumnezeu. ¹³Această lucrare este dovada ascultării voastre, care izvorăște din credința voastră în Vestea Bună* a lui Isus Cristos, și a generozității voastre, prin care împărțiți ceea ce aveți cu ei și cu alții. Datorită acestei dovezi, sfinții lui Dumnezeu Îl vor slăvi pe El. ¹⁴Atunci când se roagă pentru voi, ei vor dori să vă vadă, datorită marelui har pe care vi l-a arătat Dumnezeu. ¹⁵Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu pentru darul Lui neasemuit!

Pavel își apără lucrarea

10 ¹Eu, Pavel, vă rog personal prin blândețea și răbdarea lui Cristos. Unii spun despre mine că sunt smerit când sunt cu voi, dar că sunt plin de îndrăzneală când nu sunt de față. ²Vă rog fierbinte să nu

want you to be ready like I said you would be. ⁴If any of those from Macedonia come with me, and they find that you are not ready, we will be ashamed. We will be ashamed that we were so sure of you. And you will be ashamed too! ⁵So I thought that I should ask these brothers to come there before we do. They will help in getting together the generous gift you promised. Then it will be ready when we come, and it will be seen as a blessing you are giving, not as something you were forced to do.

⁶Remember this: The one who plants few seeds will have a small harvest. But the one who plants a lot will have a big harvest. ⁷Each one of you should give what you have decided in your heart to give. You should not give if it makes you unhappy or if you feel forced to give. God loves those who are happy to give. ⁸And God can give you more blessings than you need, and you will always have plenty of everything. You will have enough to give to every good work. ⁹As the Scriptures* say,

“He gives generously to the poor;
his goodness will continue forever.”

Psalm 112:9

¹⁰God is the one who gives seed to those who plant, and he gives bread for food. And God will give you spiritual seed and make that seed grow. He will produce a great harvest from your goodness. ¹¹God will make you rich in every way so that you can always give freely. And your giving through us will make people give thanks to God.

¹²The service you are offering helps God’s people with their needs, but that is not all it does. It is also bringing more and more thanks to God. ¹³This service is a proof of your faith, and people will praise God because of it. They will praise him because you are following the message* about Christ—the message you say you believe. They will praise God because you freely share with them and with all people. ¹⁴And when they pray, they will wish they could be with you. They will feel this way because of the great grace* that God gave you. ¹⁵Thanks be to God for his gift that is too wonderful to describe.

Paul Defends His Ministry

10 ¹I, Paul, am begging you with the gentleness and the kindness of Christ. Some say that I am bold when I am writing you from a distance, but not when I am there with you. ²Some people think that we live on a purely human level.

mă obligați, când voi veni la voi, să recurg la acea îndrăzneală pe care mă aștept s-o folosesc împotriva unora care cred că noi trăim în felul lumii. ³Deși noi trăim în lume, nu luptăm în felul lumii. ⁴Căci armele cu care ne luptăm nu sunt lumești. Ele au puterea lui Dumnezeu prin care pot dărâma fortificațiile. Cu ele desființăm argumentele oamenilor ⁵și orice alt obstacol care se înalță cu mândrie împotriva cunoașterii lui Dumnezeu. Cu ele subjugăm orice gând pentru a-l face să asculte de Cristos. ⁶Când ascultarea voastră va fi totală, vom fi gata să pedepsim orice neascultare.

⁷Uitați-vă la faptele pe care le aveți în față! Dacă cineva este convins în inima lui că-I aparține lui Cristos, atunci ar trebui să se gândească din nou în sine însuși că, după cum el este al lui Cristos, tot așa suntem și noi ai Lui. ⁸Domnul ne-a dat autoritatea de a vă întări duhul, și nu de a vă distruge. Dacă m-aș lăuda mai mult cu această autoritate, ⁹nu mi-ar fi rușine. Dar mă voi stăpâni pentru că nu vreau să pară că încerc să vă sperii cu scrisorile mele. ¹⁰Unii spun: „Scrisorile lui sunt dure și pline de putere, însă el este slab și vorbirea lui nu are nici o greutate.” ¹¹Dar cel ce vorbește astfel ar trebui să observe că nu este nici o diferență între cuvintele pe care vi le scriem în scrisori, când suntem departe de voi, și faptele noastre când suntem cu voi.

¹²Noi nu îndrăznim să ne comparăm sau să ne măsurăm cu anumiți oameni care se laudă singuri. Măsurându-se între ei și comparându-se unii cu alții, ei arată cât sunt de nepricepuți. ¹³În ce ne privește, noi nu ne vom lăuda mai mult decât se cuvine. Ne vom lăuda numai în limita câmpului de activitate pe care ni l-a dat Dumnezeu, care vă cuprinde și pe voi. ¹⁴Într-adevăr, ne-am lăuda prea mult, dacă nu am fi ajuns la voi, dar, de fapt, noi am fost primii care am ajuns la voi cu Vestea Bună* a lui Cristos. ¹⁵Nu ne lăudăm cu ceea ce este dincolo de câmpul nostru, cu lucrările din câmpul altuia. Speranța noastră continuă să crească, câmpul nostru de activitate se va mări, ¹⁶astfel încât să putem duce Vestea Bună și dincolo de cetatea voastră. Noi nu vrem să ne lăudăm cu lucrarea făcută în câmpul altuia. ¹⁷Dar, așa cum scrie și în Scriptură*: „Cel ce se

I plan to be very bold against those people when I come. I hope that I will not need to use that same boldness with you. ³We are human, but we don't fight in the same way that humans do. ⁴The weapons we use are not human ones. Our weapons have power from God and can destroy the enemy's strong places. We destroy people's arguments, ⁵and we tear down every proud idea that raises itself against the knowledge of God. We also capture every thought and make it give up and obey Christ. ⁶We are ready to punish anyone there who does not obey, but first we want you to be fully obedient.

⁷You must look at the facts before you. If you feel sure you belong to Christ, you must remember that we belong to Christ the same as you do. ⁸It may seem like we boast too much about the authority the Lord gave us. But he gave us this authority to strengthen you, not to hurt you. So I will not be ashamed of whatever boasting we do. ⁹I don't want you to think that I am trying to scare you with my letters. ¹⁰Some people say, "Paul's letters are powerful and sound important, but when he is with us, he is weak and the worst speaker you ever heard." ¹¹Those people should know this: When we are there with you, we will show the same power that we show in our letters now.

¹²We don't dare put ourselves in the same class with those who think they are so important. We don't compare ourselves to them. They use themselves to measure themselves, and they judge themselves by what they themselves are. This shows that they know nothing.

¹³But we will not boast about anything outside the work that was given us to do. We will limit our boasting to the work God gave us, but this work includes our work with you. ¹⁴We would be boasting too much only if we had not already come to you. But we have come to you with the Good News* of Christ. ¹⁵We limit our boasting to the work that is ours. We don't boast about the work other people have done. We hope that your faith will continue to grow. We hope that you will help our work to grow much larger. ¹⁶We want to tell the Good News in the areas beyond your city. We don't want to boast about work that has already been done in someone else's area. ¹⁷“Whoever boasts should boast only about the

laudă, să se laude în Domnul.¹ ¹⁸Căci nu cel ce se laudă singur este aprobat, ci acela pe care-l laudă Domnul.

Pavel și apostolii mincinoși

11 ¹Sper că veți suporta puțină nebunie din partea mea. Chiar vă rog să mă suportați! ²Sunt gelos în ce vă privește, cu o gelozie care vine de la Dumnezeu. Căci v-am logodit cu un bărbat [Cristos] ca să vă prezint înaintea lui Cristos ca pe o fecioară curată. ³Șarpele, prin șiretenia lui, a înșelat-o pe Eva și de aceea mi-e teamă ca nu cumva gândurile voastre să fie corupte și îndepărtate de dedicarea voastră sinceră și curată față de Cristos. ⁴Cu câtă ușurință tolerați voi pe cineva care vine și vă vorbește despre un alt Isus, diferit de Cel despre care v-am vorbit noi sau un Duh diferit de Cel pe care L-ați primit sau o Veste Bună diferită de cea pe care ați acceptat-o!

⁵Eu socotesc că nu sunt inferior acelora pe care-i numiți „mari apostoli”. ⁶Poate că sunt nepriceput la vorbire, dar nu și în ceea ce privește cunoștința. V-am arătat acest lucru în toate privințele.

⁷Am păcătuit eu smerindu-mă, pentru ca voi să fiți înălțați sau predicându-vă Vestea Bună* fără plată? ⁸Am împovărat alte biserici, acceptându-le plata, pentru a vă putea sluji vouă. ⁹Și atunci când am fost cu voi și am avut nevoie de ceva, nu am împovărat pe nimeni. Frații care au venit din Macedonia mi-au adus ce-mi trebuia. Nu v-am fost și încerc să nu vă fiu o povară în nici o privință. ¹⁰Adevărul lui Cristos este în mine. Nimic nu mă va împiedica să mă laud în această privință în toată Ahaia*. ¹¹De ce? Pentru că nu vă iubesc? Dumnezeu știe cât vă iubesc!

¹²Dar ceea ce fac acum voi face și în continuare pentru ca cei ce vor să se laude să nu mai aibă cu ce. Astfel, ei vor să fie considerați egalii noștri în ceea ce privește lucrurile cu care se laudă. ¹³Astfel de apostoli sunt apostoli falși. Ei sunt lucrători care înșală, care se deghizează în apostoli* ai lui Cristos. ¹⁴Și lucrul acesta nu este o surpriză, căci Satan însuși se deghizează într-un înger de lumină². ¹⁵Nu este nimic ieșit din comun

Lord.”¹ ¹⁸What people say about themselves means nothing. What counts is whether or not the Lord says they have done well.

Paul and the False Apostles

11 ¹I wish you would be patient with me even when I am a little foolish. But you are already patient with me. ²I feel jealousy for you—a jealousy that comes from God. I promised to give you to Christ. He must be your only husband. I want to give you to Christ to be his pure bride.² ³But I am afraid that your minds will be led away from your true and pure following of Christ. This could happen just like Eve was tricked by that snake with his clever lies. ⁴You seem to be quite patient with anyone who comes to you and tells you about a Jesus that is different from the Jesus we told you about. You seem very willing to accept a spirit or a message that is different from the Spirit* and message* that you received from us.

⁵I don’t think that those “super apostles” are any better than I am. ⁶It is true that I am not a trained speaker, but I do have knowledge. We have shown this to you clearly in every way.

⁷I did the work of telling God’s Good News* to you without pay. I humbled myself to make you important. Do you think that was wrong? ⁸I accepted pay from other churches.* I took their money so that I could serve you. ⁹If I needed something when I was with you, I did not trouble any of you. The brothers who came from Macedonia* gave me all that I needed. I did not allow myself to be a burden to you in any way. And I will never be a burden to you. ¹⁰No one in Achaia* will stop me from boasting about that. I say this with the truth of Christ in me. ¹¹And why do I not burden you? Do you think it is because I don’t love you? God knows that I love you.

¹²And I will continue doing what I am doing now, because I want to stop those people from having a reason to boast. They would like to say that the work they boast about is the same as ours. ¹³They are false apostles, lying workers. They only pretend to be apostles of Christ. ¹⁴That does not surprise us, because even Satan* changes himself to look like an angel of light.³ ¹⁵So it does not surprise us if Satan’s servants make themselves look like servants who work for what is right. But

¹ 10:17 Citat din Ier. 9:24. ² 11:14 *înger de lumină* Mesager trimis de Dumnezeu. Diavolul îi înșală pe oameni făcându-i să creadă că vine de la Dumnezeu.

¹ 10:17 Quote from Jer. 9:24. ² 11:2 *bride* Literally, “virgin.” ³ 11:14 *angel of light* Messenger from God. The devil fools people so that they think he is from God.

dacă slujitorii lui se deghizează în slujitori ai dreptății. Dar în cele din urmă li se va da răsplata pentru ceea ce au făcut.

in the end those people will get the punishment they deserve.

Pavel vorbește despre suferințele sale

¹⁶Vă repet: nimeni să nu mă considere nebun. Dar chiar dacă mă considerați nebun, primiți-mă ca pe un nebun, pentru a putea să mă laud și eu ca alții. ¹⁷Când mă laud cu această încredere, nu vorbesc cu autoritatea Domnului, ci ca un nebun. ¹⁸Pentru că mulți oameni se laudă cu meritele lor în lume, ¹⁹mă voi lăuda și eu. Voi, deși sunteți înțelepți, îi suportați cu plăcere pe cei nebuni. ²⁰Voi suportați să vă înrobească cineva, să se folosească cineva de voi, să vă înșele, să vă privească de sus sau să vă lovească cineva peste față. ²¹Spre rușinea noastră spun acest lucru: am fost prea slabi pentru a vă face aceleași lucruri!

Dacă îndrăznește cineva să se laude cu ceva (vorbesc ca un nebun), atunci voi îndrăzni și eu. ²²Sunt ei evrei? Și eu sunt. Sunt ei israeliți^{1/}? Și eu sunt. Sunt ei urmașii lui Avraam*? Și eu sunt. ²³Sunt ei slujitorii lui Cristos? (Sunt nebun că vorbesc astfel!) Eu lucrez pentru Cristos mai mult decât ei. Am muncit mult mai din greu. Am fost în închisoare de mai multe ori. Am fost biciuit cu asprime. Am fost în fața morții de multe ori. ²⁴De cinci ori am primit câte treizeci și nouă de lovituri de bici de la evrei. ²⁵De trei ori am fost bătut cu nuiele. O dată au aruncat cu pietre în mine. De trei ori am naufragiat și am stat o zi și o noapte în apă. ²⁶Am călătorit de multe ori, am fost în pericol pe râuri, în pericol de a fi atacat de hoți, în pericol din partea celor din neamul meu, în pericol din partea neevreilor. Am fost în pericol în cetate și în afara ei, în pericol pe mare și din cauza unor așa-ziși frați. ²⁷Am muncit și am trudit. De multe ori am rămas nedormit. Mi-a fost foame și mi-a fost sete. Am rămas fără mâncare de multe ori. Mi-a fost frig și n-am avut haine. ²⁸Pe lângă aceste lucruri, mă apasă în fiecare zi grija pentru toate bisericile. ²⁹Cine este slab, fără ca să fiu și eu slab? Cade cineva în ispită fără ca să sufăr și eu?

Paul Tells About His Sufferings

¹⁶I tell you again: No one should think that I am a fool. But if you think I am a fool, then accept me like you would accept a fool. Then I can boast a little too. ¹⁷But I am not talking like the Lord would talk. I am boasting like a fool. ¹⁸Others are boasting about their lives in the world. So I will boast too. ¹⁹You are wise, so you will gladly be patient with fools! ²⁰I say this because you are even patient with someone who forces you to do things and uses you. You are patient with those who trick you, or think they are better than you, or hit you in the face! ²¹I am ashamed to say it, but we were too “weak” to do such things to you.

But if anyone dares to boast, I will too. (I am talking like a fool.) ²²Are those people Hebrews? So am I. Are they Israelites^{1/}? So am I. Are they from Abraham’s* family? So am I. ²³Are they serving Christ? I am serving him more. (I am crazy to talk like this.) I have worked much harder than they have. I have been in prison more often. I have been hurt more in beatings. I have been near death many times.

²⁴Five times the Jews have given me their punishment of 39 lashes with a whip. ²⁵Three different times I was beaten with rods. One time I was almost killed with rocks. Three times I was in ships that were wrecked, and one of those times I spent the night and the next day in the sea. ²⁶In my constant traveling I have been in danger from rivers, from thieves, from my own people and from people who are not Jews. I have been in danger in cities, in places where no one lives, and on the sea. And I have been in danger from people who pretend to be believers* but are not.

²⁷I have done hard and tiring work, and many times I did not sleep. I have been hungry and thirsty. Many times I have been without food. I have been cold and without clothes. ²⁸And there are many other problems. One of these is the care I have for all the churches.* I worry about them every day. ²⁹I feel weak every time another person is weak. I feel upset inside myself every time another person is led into sin.

^{1/}11:22 *israeliti* poporul evreu; proveneau din cele douăsprezece semintii, după cei doisprezece fii ai lui Iacov pe care îl mai chema și Israel.

^{1/}11:22 *Hebrews ... Israelites* Other names for the Jewish people.

³⁰Dacă trebuie să mă laud, atunci mă voi lăuda cu lucrurile privitoare la slăbiciunea mea. ³¹Dumnezeu și Tatăl Domnului Isus, care este binecuvântat pentru totdeauna, știe că nu mint. ³²Când eram în Damasc, guvernatorul regelui Areta păzea cetatea ca să mă prindă. ³³Dar am fost coborât în afara zidului cetății pe o fereastră, într-un coș, și am scăpat de el.

O binecuvântare deosebită în viața lui Pavel

12 ¹Trebuie să mă mai laud. Nu am nimic de câștigat, dar voi vorbi în continuare despre viziunile* și revelațiile* de la Domnul. ²Știu un om în Cristos care, acum paisprezece ani, a fost ridicat până în al treilea cer. Numai Dumnezeu știe dacă a fost dus cu tot cu trup sau fără trup, căci eu nu știu. ³Și știu că acest om (nu știu dacă a fost luat cu tot cu trup sau fără trup, numai Dumnezeu știe) ⁴a fost ridicat în Paradis, unde a auzit cuvinte care nu se pot rosti și pe care ființele omenești nu au voie să le spună. ⁵Cu un astfel de om mă voi lăuda. Dar în ceea ce mă privește, nu mă voi lăuda decât cu slăbiciunile mele. ⁶Dacă mă voi lăuda nu voi fi un nebun, căci voi spune adevărul. Dar nu mă voi lăuda, pentru că nimeni să nu aibă despre mine o părere mai bună decât aceea justificată de ceea ce fac și de ceea ce spun.

⁷Pentru a nu mă umfla de mândrie din cauza acestor revelații extraordinare, mi s-a dat o suferință pătrunzătoare¹, un mesager al lui Satan care să mă lovească și să mă împiedice să mă mândresc. ⁸În ce privește această suferință, de trei ori L-am rugat pe Domnul să o înlăture de la mine. ⁹Dar El mi-a spus: „Harul Meu îți este de ajuns, căci puterea Mea este făcută desăvârșită în slăbiciune.” Așa că sunt bucuros să mă laud cu slăbiciunea mea, pentru că puterea lui Cristos să rămână în mine. ¹⁰De aceea, mă bucur în slăbiciuni, în insulte, în greutate, în persecuții și în suferințe pentru Cristos. Căci atunci când sunt slab, sunt puternic.

Dragostea lui Pavel pentru creștinii din Corint

¹¹Am vorbit ca un nebun. Dar voi m-ați forțat. Voi sunteți cei care ar trebui să mă lăudați, căci nu sunt inferior acelor „mari

³⁰If I must boast, I will boast about the things that show I am weak. ³¹God knows that I am not lying. He is the God and Father of the Lord Jesus, and he is to be praised forever. ³²When I was in Damascus, the governor under King Aretas wanted to arrest me, so he put guards around the city. ³³But some friends put me in a basket. Then they put the basket through a hole in the wall and lowered me down. So I escaped from the governor.

A Special Blessing in Paul's Life

12 ¹There is more that I have to say about myself. It won't help, but I will talk now about visions* and revelations¹ from the Lord. ²I know a man² in Christ who was taken up to the third heaven. This happened 14 years ago. I don't know if the man was in his body or out of his body, but God knows. ³⁻⁴And I know that this man was taken up to paradise.* I don't know if he was in his body or away from his body, but he heard things that he is not able to explain. He heard things that no one is allowed to tell. ⁵I will boast about a man like that, but I will not boast about myself. I will boast only about my weaknesses.

⁶But if I wanted to say more about myself, I would not be a fool, because I would be telling the truth. But I won't say any more, because I don't want people to think more of me than what they see me do or hear me say.

⁷But I must not be too proud of the wonderful things that were shown to me. So a painful problem³ was given to me—an angel from Satan,* sent to make me suffer, so that I would not think that I am better than anyone else. ⁸I begged the Lord three times to take this problem away from me. ⁹But the Lord said, “My grace* is all you need. Only when you are weak can everything be done completely by my power.” So I will gladly boast about my weaknesses. Then Christ's power can stay in me. ¹⁰Yes, I am glad to have weaknesses if they are for Christ. I am glad to be insulted and have hard times. I am glad when I am persecuted* and have problems, because it is when I am weak that I am really strong.

Paul's Love for the Believers in Corinth

¹¹I have been talking like a fool, but you made me do it. You people are the ones who should say

¹12:7 suferință pătrunzătoare lit. „tepuș în carne“.

¹12:1 revelation An opening up (making known) of truth that was hidden. ²12:2 a man In 12:2-5 Paul is probably talking about himself. ³12:7 painful problem Literally, “thorn in the flesh.”

apostoli“, deși eu nu sunt nimic. ¹²Caracteristicile care demonstrează că cineva este apostol* — semne, minuni și miracole^l — au fost făcute printre voi cu perseverență. ¹³Cu ce sunteți voi inferiori celorlalte biserici, în afara faptului că eu însumi nu v-am fost o povară? Iertați-mă pentru această nedreptate!

¹⁴Priviți! Sunt gata să vin la voi pentru a treia oară și nu voi fi o povară pentru voi. Eu nu îmi doresc lucrurile voastre, ci pe voi înșivă. Căci nu copiii trebuie să strângă bani pentru părinții lor, ci părinții trebuie să strângă pentru copiii lor. ¹⁵În ce mă privește, voi da cu bucurie tot ce am și mă voi da chiar și pe mine însumi pentru voi. Dacă vă iubesc mai mult, mă veți iubi mai puțin?

¹⁶Fie și așa. Eu nu v-am împovărat, dar, pentru că sunt un om viclean [după cum spuneți voi], v-am prins printr-un șiretlic. ¹⁷Am profitat eu de voi prin vreunul din cei pe care vi i-am trimis? Nu. ¹⁸L-am rugat pe Tit să vă viziteze și l-am trimis și pe fratele nostru cu el. A profitat Tit de voi? Nu! Știți că acțiunile și atitudinea sa au fost la fel ca ale noastre.

¹⁹V-ați gândit că, în tot acest timp, noi ne apăram înaintea voastră? Vorbim înaintea lui Dumnezeu ca unii care-L urmează pe Cristos. Tot ceea ce facem, dragii mei, este spre întărirea voastră spirituală. ²⁰Îmi este teamă că, la venirea mea, vă voi găsi altfel decât aș vrea, și atunci și voi mă veți găsi altfel decât ar trebui. Îmi este frică să nu găsec printre voi: certuri, gelozii, mânie, bârfe, îngâmfare, dezordine. ²¹Îmi este teamă ca nu cumva, când voi veni la voi, să mă smerească Dumnezeu înaintea voastră și să-i plâng pe cei care au păcătuit în trecut și nu și-au schimbat modul de a gândi și nu le pare rău de necurăția, imoralitatea sexuală și faptele nerușinate pe care le-au comis.

Ultimele avertismente și salutări

13 ¹Aceasta este a treia oară când vin la voi. „Totul trebuie să se întemeieze pe mărturia a doi sau trei martori.“² ²Când am fost la voi a doua oară, v-am atenționat. Și acum, că nu sunt departe de voi, vă atenționez din nou. Aceste avertismente sunt pentru cei care au păcătuit înainte și pentru

good things about me. I am worth nothing, but those “super apostles*” are not worth any more than I am! ¹²When I was with you, I patiently did the things that prove I am an apostle—signs,* wonders,* and miracles.* ¹³So you received everything that the other churches* have received. Only one thing was different: I was not a burden to you. Forgive me for this!

¹⁴I am now ready to visit you for the third time, and I will not be a burden to you. I don’t want any of the things you own. I only want you. Children should not have to save things to give to their parents. Parents should save to give to their children. ¹⁵So I am happy to give everything I have for you. I will even give myself for you. If I love you more, will you love me less?

¹⁶It is clear that I was not a burden to you, but you think that I was tricky and used lies to catch you. ¹⁷Did I cheat you by using any of the men I sent to you? You know I didn’t. ¹⁸I asked Titus to go to you, and I sent our brother with him. Titus did not cheat you, did he? No, you know that his actions and his attitude were the same as ours.

¹⁹Do you think that we have been defending ourselves to you all this time? No, we say these things in Christ and before God. You are our dear friends, and everything we do is to make you stronger. ²⁰I do this because I am afraid that when I come, you will not be what I want you to be. And I am afraid that I will not be what you want me to be. I am afraid that I will find arguing, jealousy, anger, selfish fighting, evil talk, gossip, pride, and confusion there. ²¹I am afraid that when I come to you again, my God will make me humble before you. I may have to cry over the loss of some who sinned before. Many of them have still not changed their hearts to be sorry for their evil lives, their sexual sins, and the shameful things they have done.

Final Warnings and Greetings

13 ¹This will be my third time to visit to you. And remember, “For every complaint there must be two or three people to say that they know it is true.”² ²When I was with you the second time, I gave a warning to those who had sinned. I am not there now, but I am giving another warning to them and to anyone else who

^l 12.12 *semne, minuni și miracole* lucrări uimitoare făcute prin puterea lui Dumnezeu, pe care omul nu le-ar putea face prin puterea sa. ² 13.1 Citat din Dt. 19.15.

^l 13:1 Quote from Deut. 19:15.

toți ceilalți. Dacă mă voi întoarce la voi, nu-i voi cruța pe aceștia. ³Voi proceda astfel din cauza faptului că voi căutați dovezi că Cristos vorbește prin mine. El nu este slab față de voi, ci este puternic printre voi. ⁴Este adevărat că a fost răstignit în slăbiciune, dar acum trăiește prin puterea lui Dumnezeu. Este adevărat că suntem slabi în El, însă vom trăi cu El pentru voi, datorită puterii lui Dumnezeu.

⁵Cercetați-vă singuri, să vedeți dacă trăiți cu credință. Încercați-vă singuri. Sau nu recunoașteți voi înșivă că Isus Cristos este în voi? Asta în afară de cazul în care nu ați reușit să treceți testul. ⁶Sper să recunoașteți că noi am trecut cu succes testul. ⁷Ne rugăm lui Dumnezeu să nu greșiți cu nimic. Nu ne rugăm că oamenii să vadă că am trecut testul, ci ne rugăm ca voi să faceți ceea ce este drept, chiar dacă ar părea că noi nu l-am trecut. ⁸Nu putem face nimic împotriva adevărului, ci numai pentru adevăr. ⁹Ne bucurăm când noi suntem slabi și voi sunteți puternici. Și ne rugăm pentru ca să ajungeți la perfecțiune. ¹⁰Vă scriu aceste lucruri acum, când sunt departe de voi, pentru ca, atunci când voi fi cu voi, să nu trebuiască să fiu aspru, potrivit cu autoritatea pe care mi-a dat-o Domnul, pentru a întări din punct de vedere spiritual, și nu pentru a distruge.

¹¹Acum, fraților, vă spun la revedere. Țintiți spre perfecțiune! Luați seama la tot ceea ce v-am spus! Să fiți de acord unii cu alții! Trăiți în pace! Dumnezeu, care este sursa dragostei și a păcii, va fi cu voi.

¹²Salutați-vă unii pe alții cu o sărutare sfântă! ¹³Toți sfinții vă salută. ¹⁴Fie ca harul Domnului Isus Cristos și dragostea lui Dumnezeu și părțasia Duhului Sfânt* să fie cu voi toți!

has sinned: When I come to you again, I will punish you. ³You want proof that Christ is speaking through me. My proof is that he is not weak in dealing with you but is showing his power among you. ⁴It is true that Christ was weak when he was killed on the cross, but he lives now by God's power. It is also true that we share his weakness, but in dealing with you we will be alive in him by God's power.

⁵Look closely at yourselves. Test yourselves to see if you are living in the faith. Don't you realize that Christ Jesus is in you? Of course, if you fail the test, he is not in you. ⁶But I hope you will see that we have not failed the test. ⁷We pray to God that you will not do anything wrong. Our concern here is not for people to see that we have passed the test in our work with you. Our main concern is that you do what is right, even if it looks like we have failed the test. ⁸We cannot do anything that is against the truth but only what promotes the truth. ⁹We are happy to be weak if you are strong. And this is what we pray—that your lives will be made completely right again. ¹⁰I'm writing this before I come, so that when I am there I will not have to use my authority to punish you. The Lord gave me that authority to make you stronger, not to destroy you.

¹¹Now, brothers and sisters, I say goodbye. Try to make everything right, and do what I have asked you to do. Agree with each other, and live in peace. Then the God of love and peace will be with you.

¹²Give each other the special greeting of God's people.¹ ¹³All of God's holy people* here send you their greetings.

¹⁴I pray that you will enjoy the grace* of the Lord Jesus Christ, the love of God, and the fellowship² of the Holy Spirit.*

¹ 13:12 *the special greeting of God's people* Literally, "a holy kiss."

² 13:14 *fellowship* This can mean a sharing or participation in the Holy Spirit or the loving association and unity among believers that is created by the Spirit.

Scrisoarea lui Pavel către

Galateni

1 ¹Pavel, apostol* nu de la oameni și nu prin om, ci prin Isus Cristos și Dumnezeu Tatăl, care L-a înviat pe Isus dintre cei morți.

²Vă scriu împreună cu toți frații care sunt cu mine. Vă scriu vouă, bisericilor din Galatia.

³Dumnezeu, Tatăl nostru, și Domnul Isus Cristos să vă dea har și pace! ⁴Isus S-a dat pe Sine pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din lumea rea în care trăim. Aceasta a fost voia lui Dumnezeu, Tatăl nostru. ⁵A Lui să fie slava în vecii vecilor! Amin.*

Singura Veste Bună adevărată

⁶Sunt uimit să constat că vă luați atât de repede după un alt mesaj, diferit de Vestea Bună pe care v-am spus-o noi și vă îndepărtați deja de Dumnezeu, care v-a chemat prin harul¹ lui Cristos. ⁷Nu este nici un alt mesaj care să fie o veste bună, dar sunt unii care vă tulbură și care vor să schimbe Vestea Bună* despre Cristos. ⁸Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar spune un mesaj diferit de mesajul adevăratei Veste Bune pe care noi v-am predicat-o, să fie condamnat! ⁹Așa cum v-am mai spus, vă repet: dacă vă spune cineva o Veste Bună diferită de cea pe care ați primit-o, să fie condamnat pentru totdeauna!

¹⁰Încerc acum să câștig aprobarea oamenilor sau a lui Dumnezeu? Caut să fac pe placul oamenilor? Dacă aș încerca să fac pe placul oamenilor, nu aș mai fi sclavul lui Cristos.

Autoritatea lui Pavel este de la Dumnezeu

¹¹Vreau să știți, fraților, că Vestea Bună* pe care v-am spus-o, nu este de natură omenească. ¹²Nu am primit-o de la vreun om și nu am învățat-o de la vreun om. Am primit-o de la Isus Cristos, prin revelație.

¹ 1.6 *har* bunăvoință, favoare a lui Dumnezeu față de oameni; bunătatea cu care Dumnezeu dă favoruri celor ce nu le merită și acordă păcătoșilor iertarea păcatelor lor și mântuirea eternă prin Cristos.

Galatians

1 ¹Greetings from Paul, an apostle.* I was chosen to be an apostle, but not by any group or person here on earth. My authority came from none other than Jesus Christ and God the Father, who raised Jesus from death. ²Greetings also from all those in God's family who are with me.

To the churches* in Galatia¹:

³I pray that God our Father and the Lord Jesus Christ will be good to you and give you peace. ⁴Jesus gave himself for our sins to free us from this evil world we live in. This is what God our Father wanted. ⁵The glory* belongs to God forever and ever. Amen.

There Is Only One Good News Message

⁶A short time ago God chose you to follow him. He chose you through his grace* that came through Christ. But now I am amazed that you are already turning away and believing something different from the Good News* we told you. ⁷There is no other message that is good news, but some people are confusing you. They want to change the Good News about Christ. ⁸We told you the true Good News message. So anyone who tells you a different message should be condemned—even if it's one of us or even an angel from heaven! ⁹I said this before. Now I say it again: You have already accepted the Good News. Anyone who tells you another way to be saved should be condemned!

¹⁰Now do you think I am trying to make people accept me? No, God is the one I am trying to please. Am I trying to please people? If I wanted to please people, I would not be a servant of Jesus Christ.

Paul's Authority Is From God

¹¹Brothers and sisters, I want you to know that the Good News* message I told you was not made up by anyone. ¹²I did not get my message from any other human. The Good News is not something I learned from other people. Jesus Christ himself gave it to me. He showed me the Good News that I should tell people.

¹ 1:2 *Galatia* Probably the area where Paul began churches on his first missionary trip. See Acts 13 and 14.

¹³Ați auzit cum mă purtam odinioară, când urmam religia evreiască; ați auzit că am persecutat aprig Biserica lui Dumnezeu și că am încercat s-o distrug. ¹⁴Eu progresam în religia evreilor și întrecusem pe mulți de-o vârstă cu mine, fiind foarte devotat învățăturilor străbunilor mei.

¹⁵Dumnezeu m-a ales înainte de a mă fi născut și m-a chemat prin harul Său. ¹⁶Dumnezeu a găsit cu cale să mi-L descopere pe Fiul Său, pentru ca eu să-L vestesc neevreilor. Atunci eu nu m-am sfătuit cu alții ¹⁷și nici nu m-am dus la Ierusalim să-i văd pe cei ce erau apostoli înainte de mine, ci m-am dus imediat în Arabia, după care m-am întors în Damasc.

¹⁸Apoi, după trei ani, m-am dus la Ierusalim să-l întâlnesc pe Chifa și am stat cu el cincisprezece zile. ¹⁹Cu excepția lui Iacov, fratele Domnului, nu am văzut pe nici un apostol* acolo. ²⁰Și iau martor pe Dumnezeu că nu vă mint în ceea ce vă scriu acum. ²¹Apoi am mers în provinciile Siriei și Ciliciei.

²²Dar bisericile din Iudeea care sunt în Cristos nu mă cunoșteau în persoană. ²³Ele tot auzeau oameni spunând: „Cel ce ne-a persecutat cândva acum vestește credința pe care a încercat să o distrugă.” ²⁴Și ei L-au slăvit pe Dumnezeu datorită mie.

Ceilalți apostoli l-au primit pe Pavel

2¹După paisprezece ani m-am dus din nou la Ierusalim, împreună cu Barnaba, luându-l cu mine și pe Tit. ²M-am dus acolo în urma unei revelații divine. Și într-o întâlnire particulară cu persoanele influente, le-am prezentat Vestea Bună* pe care o spun neevreilor, astfel încât lucrarea mea, atât din trecut cât și din prezent, să nu fie degeaba. ³Totuși nici chiar Tit, care era cu mine, nu a fost obligat să fie circumcis*, cu toate că era grec. ⁴Această chestiune a apărut din cauza fraților prefăcuți care s-au strecurat printre noi. Ei s-au furișat printre noi ca să pândescă libertatea pe care o avem în Cristos Isus și ca să ne înrobească. ⁵Noi nu am cedat înaintea lor și nu ne-am supus lor nici măcar pentru o clipă, pentru ca adevărul întrupat în Vestea Bună să rămână cu voi.

¹³You have heard about my past life in the Jewish religion. I persecuted* the church* of God very much. I tried to destroy his people. ¹⁴I was becoming a leader in the Jewish religion. I did better than most other Jews my own age. I tried harder than anyone else to follow the traditions we got from our ancestors.*

¹⁵But God had special plans for me even before I was born. So he chose me through his grace.* He wanted me ¹⁶to tell the Good News about his Son to the non-Jewish people. So God let me see and learn about his Son. When this happened, I did not get advice or help from anyone. ¹⁷I did not go to Jerusalem to see those who were apostles* before I was. But, without waiting, I went away to Arabia. Later, I went back to the city of Damascus.

¹⁸Three years later I went to Jerusalem to meet Peter.¹ I stayed with him 15 days. ¹⁹I met no other apostles—only James, the brother of the Lord. ²⁰God knows there is nothing untrue in any of this. ²¹Later, I went to the areas of Syria and Cilicia.

²²The groups of believers² in Judea who belong to Christ had never met me before. ²³They had only heard this about me: “This man was persecuting us. But now he is telling people about the same faith that he once tried to destroy.” ²⁴These believers praised God because of me.

The Other Apostles Accepted Paul

2¹After 14 years I went back to Jerusalem with Barnabas and took Titus with me. ²I went there because God showed me that I should go. I explained to them the message* that I tell the non-Jewish people. I also met alone with those who were considered to be the leaders. I wanted to be sure we were in agreement, so that my past work and the work I do now would not be wasted.

³Titus, who was with me, is a Greek.* But these leaders still did not force him to be circumcised.* ⁴We needed to talk about these problems, because some who pretended to be our brothers had come into our group secretly. They came in like spies to find out about the freedom we have in Christ Jesus. They wanted to make us slaves, ⁵but we did not agree with anything those false brothers wanted. We wanted the truth of the Good News to continue for you.

¹ 1:18 *Peter* The text says “Cephas,” the Aramaic name for Peter, one of Jesus’ twelve apostles. ² 1:22 *groups of believers* Literally, “churches” or “assemblies.” See “church” in the Word List.

⁶Sunt unii care sunt considerați a fi persoane importante, însă pentru mine nu contează această faimă a lor. Înaintea lui Dumnezeu toți oamenii sunt la fel. Oricum, aceste persoane cu faimă nu au adăugat nimic la mesajul meu. ⁷Dimpotrivă, ei au văzut că mi se încredințase proclamarea Vestii Bune celor care nu sunt evrei, așa cum lui Petru i se încredințase slujba de a proclama Vestea Bună evreilor. ⁸Cel ce l-a făcut pe Petru apostol pentru evrei, m-a făcut și pe mine apostol* pentru neevrei. ⁹Deci Iacov, Petru și Ioan, care aveau reputația de conducători ai Bisericii, au văzut privilegiul pe care mi l-a făcut Dumnezeu. Ei au dat mâna cu Barnaba și cu mine, ca semn al părtaşiei, și am căzut de acord ca noi să proclamăm Vestea Bună neevreilor, iar ei evreilor. ¹⁰Ei ne-au rugat doar să ne amintim de săraci, ceea ce am și încercat să fac de fiecare dată, cu mare ardoare.

Pavel îl mustră pe Petru

¹¹Când Petru a venit la Antiohia, m-am împotrivit lui pe față, pentru că era de condamnă. ¹²Astfel, înainte el mânca împreună cu neevreii; dar când au venit niște oameni trimiși de Iacov, Petru s-a retras și a plecat de lângă neevrei, pentru că se temea de cei circumciși*. ¹³Iar restul evreilor au fost alături de el în această prefăcătorie, astfel încât până și Barnaba s-a lăsat dus de prefăcătorii lor. ¹⁴Când am văzut că nu se purtau cum trebuie, după adevărul Vestii Bune*, i-am spus lui Petru în fața tuturor: „Dacă tu, care ești evreu, trăiești ca un neevreu și nu ca un evreu, cum îi poți obliga pe neevrei să trăiască la fel ca evreii?”

¹⁵Noi suntem evrei prin naștere și nu facem parte dintre neevreii păcătoși. ¹⁶Totuși știm că omul nu este îndreptățit înaintea lui Dumnezeu prin ascultarea de poruncile Legii*, ci prin credința în Isus Cristos. De aceea am crezut și noi în Cristos Isus, pentru ca să fim îndreptățiți prin

⁶Those men who were considered to be important did not change the Good News* message I tell people. (It doesn't matter to me if they were "important" or not. To God everyone is the same.) ⁷But these leaders saw that God had given me a special work, the same as Peter.¹ God gave Peter the work of telling the Good News to the Jews. But God gave me the work of telling the Good News to the non-Jewish people. ⁸God gave Peter the power to work as an apostle* for the Jewish people. God gave me the power to work as an apostle too, but for those who are not Jews. ⁹James, Peter, and John seemed to be the leaders. And they saw that God had given me this special gift of ministry, so they accepted Barnabas and me. They said to us, "We agree that you should go to those who are not Jews, and we will go to the Jews."¹⁰They asked us to do only one thing—to remember to help those who are poor. And this was something that I really wanted to do.

Paul Shows That Peter Was Wrong

¹¹When Peter came to Antioch, he did something that was not right. I stood against him, because he was wrong. ¹²This is what happened: When Peter first came to Antioch, he ate and associated with the non-Jewish people. But when some Jewish men came from James, Peter separated himself from the non-Jews. He stopped eating with them, because he was afraid of the Jews who believe that all non-Jewish people must be circumcised.* ¹³So Peter was a hypocrite.* The other Jewish believers joined with him, so they were hypocrites too. Even Barnabas was influenced by what these Jewish believers did. ¹⁴They were not following the truth of the Good News.* When I saw this, I spoke to Peter in front of everyone. I said, "Peter, you are a Jew, but you don't live like a Jew. You live like a non-Jew. So why do you now force the non-Jewish people to live like Jews?"

¹⁵We are Jews by birth. We were not born "sinners," as we call the non-Jews. ¹⁶But we know that no one is made right with God by following the law.* It is trusting in² Jesus Christ that makes a person right with God. So we have put our faith in Christ Jesus, because we wanted to be made right with God. And we are right with him because we trusted in³ Christ—not because we

¹2:7 *Peter* The text says "Cephas," the Aramaic name for Peter, one of Jesus' twelve apostles. ²2:16 *trusting in* Or, "the faithfulness of." ³2:16 *because we trusted in* Or, "through the faithfulness of."

credința în Cristos, și nu prin ascultarea de poruncile Legii.

¹⁷Dar dacă încercând să fim îndreptățiți în Cristos, am fi găsiți și noi păcătoși ca neevreii, ar însemna aceasta că Cristos promovează păcatul? În nici un caz! ¹⁸Dacă reclădesc ce am dăruit, devin eu însumi un călcător de Lege. ¹⁹Căci prin Lege am murit față de Lege, ca să trăiesc pentru Dumnezeu. Eu am fost răstignit cu Cristos, ²⁰astfel încât nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine. Iar viața pe care o trăiesc acum, o trăiesc prin credința în Fiul lui Dumnezeu care m-a iubit și care S-a dat pe Sine pentru mine. ²¹Eu nu resping harul lui Dumnezeu. Căci dacă îndreptățirea¹ vine prin Lege, degeaba a murit Cristos!

Binecuvântarea lui Dumnezeu vine prin credință

3¹O, galateni nehibzuiți! Cine v-a fermecat pe voi, înaintea căroră Isus Cristos a fost înfățișat în mod public ca răstignit? ²Vreau să aflu de la voi un singur lucru: ați primit Duhul* pentru că ați ascultat de Lege* sau pentru că ați ascultat și ați crezut mesajul Veștii Bune? ³Sunteți atât de nehibzuiți încât intenționați să desăvârșiți viața pe care ați început-o cu Duhul prin propriile voastre eforturi? ⁴Degeaba ați avut atâtea experiențe [spirituale]? Sper că nu. ⁵Dumnezeu vă dă Duhul și face minuni printre voi pentru că ascultați de Lege sau pentru că ați ascultat și ați crezut Vestea Bună?

⁶Uitați-vă la Avraam: „El a crezut în Dumnezeu. Lucrul acesta i s-a considerat ca dreptate.”² ⁷Atunci ar trebui să știți că adevărații copii ai lui Avraam sunt cei care au credință. ⁸Scriptura* a prevestit că Dumnezeu îi va îndreptăți pe neevrei prin credință și i-a dat mai înainte lui Avraam această veste bună: „Toate popoarele vor fi binecuvântate prin tine.”³ ⁹Astfel, cei ce au credință sunt binecuvântați împreună cu

followed the law. I can say this because no one can be made right with God by following the law.

¹⁷We Jews came to Christ to be made right with God, so it is clear that we were sinners too. Does this mean that Christ makes us sinners? Of course not. ¹⁸But I would be wrong to begin teaching again those things that I gave up. ¹⁹It was the law itself that caused me to end my life under the law. I died to the law so that I could live for God. I have been nailed to the cross with Christ. ²⁰So I am not the one living now—it is Christ living in me. I still live in my body, but I live by faith in¹ the Son of God. He is the one who loved me and gave himself to save me. ²¹I am not the one destroying the meaning of God’s grace.* If following the law is how people are made right with God, then Christ did not have to die.

God’s Blessing Comes Through Faith

3¹You people in Galatia are so foolish! Why do I say this? Because I told you very clearly about the death of Jesus Christ on the cross. But now it seems like you have let someone use their magical powers to make you forget. ²Tell me this one thing: How did you receive the Spirit*? Did you receive the Spirit by following the law*? No, you received the Spirit because you heard that message about Jesus and believed it. ³You began your life in Christ with the Spirit. Now do you try to complete it by your own power? That is foolish. ⁴You have experienced many things. Were all those experiences wasted? I hope they were not wasted! ⁵Does God give you the Spirit because you follow the law? Does God work miracles* among you because you follow the law? No, God gives you his Spirit and works miracles among you because you heard the message about Jesus and believed it.

⁶The Scriptures* say the same thing about Abraham.* “Abraham believed God, and God accepted Abraham’s faith. That made him right with God.”² ⁷So you should know that the true children of Abraham are those who have faith. ⁸The Scriptures told what would happen in the future. These writings said that God would make the non-Jewish people right through their faith. God told this Good News* to Abraham before it happened. God said to Abraham, “I will use you to bless all the people on earth.”³ ⁹Abraham believed this, and because he believed, he was

¹ 2.21 *îndreptățire* actul lui Dumnezeu prin care îi declară pe oameni liberi de vinovăție și plăcuți înaintea Lui, considerați ca fiind drepti. ² 3.6 Citat din Gen. 15.16. ³ 3.8 Citat din Gen. 12.3.

¹ 2:20 *faith in* Or, “the faithfulness of.” ² 3:6 Quote from Gen. 15:6. ³ 3:8 Quote from Gen. 12:3.

credinciosul Avraam. ¹⁰Dar toți cei ce se bizuie pe ascultarea față de Lege sunt blestemați, căci Scriptura spune: „Blestemat este oricine nu continuă să facă tot ceea ce este scris în cartea Legii.”¹ ¹¹Pentru că este clar că nimeni nu este îndreptățit prin Lege, căci, așa cum spune Scriptura: „Cel drept va trăi prin credință.”² ¹²Legea nu se bazează pe credință. Dimpotrivă, așa cum spune Scriptura: „Cel ce face toate acestea va trăi prin ele.”³ ¹³Cristos ne-a răscumpărat de sub blestemul Legii, punându-Se în locul nostru sub blestem. Căci Scriptura spune: „Blestemat este cel care este spânzurat pe lemn.”⁴ ¹⁴Cristos ne-a răscumpărat pentru ca binecuvântarea dată lui Avraam să vină și asupra neevreilor, prin Cristos Isus, astfel încât să primim prin credință Duhul promis.

Legea și promisiunea

¹⁵Fraților, vă dau acum un exemplu din viața de toate zilele. Știm bine că nimeni nu mai poate anula sau modifica un testament gata stabilit. ¹⁶Promisiunile i-au fost făcute lui Avraam și urmașului⁵ său. Observați că nu se spune „urmașilor” și nu se referă la mai mulți oameni. Se spune, cu referire la un singur om, „urmașului tău”, care este Cristos. ¹⁷Ceea ce vreau să spun este că Legea*, care a venit cu patru sute treizeci de ani mai târziu, nu putea anula legământul validat de Dumnezeu mai dinainte și nu putea înlătura promisiunea. ¹⁸Dacă moștenirea ar putea fi primită prin ascultarea Legii, nu ar depinde de promisiune, căci Dumnezeu i-a dat-o de bună voie lui Avraam, prin promisiune.

¹⁹Care este atunci scopul Legii? Ea a fost adăugată din cauza încălcărilor Legii, până când avea să vină urmașul căruia i s-a făcut promisiunea. Legea a fost dată prin îngeri,

blessed. All people who believe are blessed the same as Abraham was.

¹⁰But people who depend on following the law to make them right are under a curse. As the Scriptures say, “They must do everything that is written in the law. If they do not always obey, they are under a curse.”¹ ¹¹So it is clear that no one can be made right with God by the law. The Scriptures say, “The one who is right with God by faith will live forever.”²

¹²The law does not depend on faith. No, it says that the only way a person will find life by the law is to obey its commands.³ ¹³The law says we are under a curse for not always obeying it. But Christ took away that curse. He changed places with us and put himself under that curse. The Scriptures say, “Anyone who is hung on a tree⁴ is under a curse.”⁵ ¹⁴Because of what Jesus Christ did, the blessing God promised to Abraham was given to all people. Christ died so that by believing in him we could have the Spirit that God promised.

The Law and the Promise

¹⁵Brothers and sisters, let me give you an example from everyday life: Think about an agreement that one person makes with another. After that agreement is made official, no one can stop it or add anything to it, and no one can ignore it. ¹⁶God made promises to Abraham* and his Descendant.⁶ The Scripture* does not say, “and to your descendants.” That would mean many people. But it says, “and to your Descendant.” That means only one, and that one is Christ. ¹⁷This is what I mean: The agreement that God gave to Abraham was made official long before the law* came. The law came 430 years later. So the law could not take away the agreement and change God’s promise.

¹⁸Can following the law give us the blessing God promised? If we could receive it by following the law, then it would not be God’s promise that brings it to us. But God freely gave his blessings to Abraham through the promise God made.

¹⁹So what was the law for? The law was given to show the wrong things people do. The law would continue until the special Descendant of Abraham came. This is the Descendant mentioned in the promise, which came directly from God. But the law was given through angels, and

¹ 3.10 Citat din Dt. 27.26. ² 3.11 Citat din Hab. 2.4; Rom. 1.17. ³ 3.12 „Cel ce ... ele.” Vezi Lv. 18.5. ⁴ 3.13 Citat din Dt. 21.23. ⁵ 3.16 urmașului lit. „sămânță”, care poate însemna și „familie”, în acest caz referindu-se la o singură familie a lui Dumnezeu în Cristos. Vezi și 3.29.

¹ 3:10 Quote from Deut. 27:26. ² 3:11 Quote from Hab. 2:4. ³ 3:12 the only way ... commands See Lev. 18:5. ⁴ 3:13 hung on a tree Deut. 21:22-23 says that when a person was killed for doing wrong, his body was hung on a tree to show shame. Paul means the cross of Jesus was like that. ⁵ 3:13 Quote from Deut. 21:23. ⁶ 3:16 Descendant Literally, “seed,” which could also mean “family.” In that case it would refer to the one family of God in Christ.

printr-un intermediar, adică Moise. ²⁰Dar când Dumnezeu a făcut promisiunea, nu a fost nici un intermediar, pentru că nu este nevoie de intermediar când există o singură parte, și Dumnezeu este unul.¹

Scopul Legii lui Moise

²¹Atunci, se opune Legea* promisiunilor lui Dumnezeu? Bineînțeles că nu! Căci dacă ar fi fost dată o lege care ar fi putut aduce viața, atunci îndreptățirea ar fi venit într-adevăr din acea lege. ²²Scriptura* a închis totul sub puterea păcatului, astfel încât promisiunea să fie dată, pe baza credinței în Isus Cristos, celor care cred.

²³Înainte de venirea acestei credințe, noi am fost ținuți închiși de Lege. Am fost ținuți prizonieri până la arătarea credinței care urma să vină. ²⁴Deci Legea era cea care ne păzea și ne conducea către Cristos, pentru ca noi să fim îndreptățiți prin credință. ²⁵Dar acum, când această credință a venit, nu mai suntem păziți de Lege.

²⁶Ci, mai degrabă, prin credința în Cristos Isus sunteți toți copiii lui Dumnezeu, în Cristos Isus, ²⁷căci toți care ați fost botezați* în Cristos v-ați îmbrăcat cu Cristos. ²⁸Nu există nici o diferență între evreu și neevreu, între un sclav și un om liber, între bărbat și femeie, deoarece sunteți una în Cristos Isus. ²⁹Dacă sunteți ai lui Cristos, atunci sunteți urmașii² lui Avraam și moștenitorii lui, după promisiunea pe care i-a făcut-o Dumnezeu lui Avraam.

4¹Ceea ce vreau să spun este că atâta timp cât moștenitorul este copil, el nu este diferit de un sclav, deși toate sunt ale lui. ²El se află în grija tutorilor și a administratorilor până la momentul hotărât de tatăl său. ³La fel s-a întâmplat și cu noi. Când eram copii, eram sclavii principiilor fundamentale ale lumii. ⁴Dar, la momentul potrivit, Dumnezeu Și-a trimis Fiul. El a fost născut de o femeie și a trăit sub Lege, ⁵ca să-i răscumpere pe cei care sunt sub Lege, astfel încât să fim înfiați de Dumnezeu și să fim copiii Lui.

the angels used Moses as a mediator* to give the law to the people. ²⁰But when God gave the promise, there was no mediator, because a mediator is not needed when there is only one side, and God is one.¹

The Purpose of the Law of Moses

²¹Does this mean that the law* is against God's promises? Of course not. If there was a law that could give life to people, then we could be made right by following law. ²²But this is not true, because the Scriptures* showed that all people are bound by sin. Why did the Scriptures do this? So that the promise would be given to people through faith in² Jesus Christ. It is given to those who believe in him.

²³Before this faith came, the law held us all as prisoners. We had no freedom until God showed us the way of faith that was coming. ²⁴I mean the law was our master until Christ came. After he came, we could be made right with God through faith. ²⁵Now the way of faith has come, so we don't live under the law.

²⁶⁻²⁷You were all baptized* into Christ, and so you were all clothed with Christ. This shows that you are all children of God through faith in Christ Jesus. ²⁸Now, in Christ, it doesn't matter if you are a Jew or a Greek,* a slave or free, male or female. You are all the same in Christ Jesus. ²⁹You belong to Christ, so you are Abraham's* descendants. You get all of God's blessings because of the promise that God made to Abraham.

4¹This is what I am saying: When young children inherit all that their father owned, they are still no different from his slaves. It doesn't matter that they own everything. ²While they are children, they must obey those who are chosen to care for them. But when they reach the age the father set, they are free. ³It is the same for us. We were once like children, slaves to the useless rules³ of this world. ⁴But when the right time came, God sent his Son, who was born from a woman and lived under the law. ⁵God did this so that he could buy the freedom of those who were under the law. God's purpose was to make us his children.

¹ 3.20 Dar ... unul. lit. „Dar intermediarul nu este al unuia singur, însă Dumnezeu este unul singur.” ² 3.29 urmașii lit. „sămăntă”, care poate însemna și „familie”, în acest caz referindu-se la o singură familie a lui Dumnezeu în Cristos.

¹ 3:20 But ... God is one. Literally, “But the mediator is not of one, but God is one.” ² 3:22 faith in Or, “the faithfulness of.” ³ 4:3 rules Or, “powers.” Also in verse 9.

⁶Și pentru că sunteți copiii Lui, Dumnezeu a trimis Duhul Fiului Său în inimile voastre. Duhul strigă: „*Ava!*“¹, adică „Tată!“⁷ Acum nu mai ești sclav, ci fiu. Și dacă ești fiu, ești și moștenitor prin Dumnezeu.

Dragostea lui Pavel pentru creștinii galateni

⁸În trecut, când nu-L cunoșteți pe Dumnezeu, erați sclavii dumnezeilor care de fapt nu sunt dumnezei. ⁹Dar acum, când Îl cunoșteți pe Dumnezeu (sau, mai degrabă, acum, când Dumnezeu vă cunoaște), cum vă puteți întoarce la acele principii slabe și nefolositoare ai căror sclavi vreți să fiți din nou? ¹⁰Voi sărbătoriți zile, luni, anotimpuri și ani. ¹¹Mă tem pentru voi! Îmi este teamă ca nu cumva să fi muncit degeaba pentru voi.

¹²Fraților, vă rog, fiți ca mine, căci și eu sunt ca voi. Nu mi-ați făcut nici un fel de rău. ¹³Știți că, la început, când v-am proclamat Vestea Bună*, eram bolnav. ¹⁴Deși boala mea a fost o încercare pentru voi, nu m-ați privit cu dispreț și nu m-ați respins. În schimb, m-ați primit ca pe un înger al lui Dumnezeu sau chiar ca pe Cristos Isus Însuși! ¹⁵Deci ce s-a întâmplat cu fericirea pe care o aveți la început? Îmi amintesc că, dacă s-ar fi putut, v-ați fi scos și ochii din cap și mi i-ați fi dat. ¹⁶Sunt eu acum dușmanul vostru pentru că vă spun adevărul?

¹⁷Oamenii aceia, care încearcă cu atâta entuziasm să vă câștige de partea lor, nu fac toate acestea cu intenții curate. Ei încearcă să vă despartă de noi pentru ca să fiți plini de entuziasm pentru ei. ¹⁸Este bine să fiți entuziasmați întotdeauna pentru ceva bun, nu numai când sunt cu voi. ¹⁹Copiii mei, pentru voi trebuie să trec din nou prin durerile nașterii până când se va vedea imaginea lui Cristos în voi. ²⁰Aș vrea să fiu acum cu voi și să-mi schimb tonul pentru că într-adevăr m-ați nedumerit!

Exemplul Agarei și al Sarei

²¹Vreau să vă întreb, pe cei care vreți să fiți sub Lege*: nu știți ce spune Legea? ²²Spune că Avraam a avut doi fii. Unul i s-a născut dintr-o sclavă, iar celălalt dintr-o femeie liberă. ²³Cel născut din sclavă s-a născut ca oricare altul. Însă cel născut din

⁶Since you are now God's children, he has sent the Spirit of his Son into your hearts. The Spirit* cries out, "*Abba!*"¹ Father."⁷ Now you are not slaves like before. You are God's children, and you will receive everything he promised his children.

Paul's Love for the Galatian Believers

⁸In the past you did not know God. You were slaves to gods that were not real. ⁹But now you know the true God. Really, though, it is God who knows you. So why do you turn back to the same kind of weak and useless rules you followed before? Do you want to be slaves to those things again? ¹⁰⁻¹¹It worries me that you follow teachings about special days, months, seasons, and years. I fear that my work for you has been wasted.

¹²Brothers and sisters, I became like you; so please become like me. You were very good to me before. ¹³You know that I came to you the first time because I was sick. That was when I told the Good News* to you. ¹⁴My sickness was a burden to you, but you did not hate me or make me leave. Instead, you welcomed me like I was an angel from God. You accepted me like I was Jesus Christ himself! ¹⁵You were very happy then. Where is that joy now? I can say without a doubt that you would have done anything to help me. If it had been possible, you would have taken out your own eyes and given them to me. ¹⁶Am I now your enemy because I tell you the truth?

¹⁷Those people² are working hard to persuade you, but this is not good for you. They want to persuade you to turn against us and work hard for them. ¹⁸It is good for you to work hard, of course, if it is for something good. That's something you should do whether I am there or not. ¹⁹My little children, I am in pain again over you, like a mother giving birth. I will feel this pain until people can look at you and see Christ. ²⁰I wish I could be with you now. Then maybe I could change the way I am talking to you. Now I don't know what to do about you.

The Example of Hagar and Sarah

²¹Some of you people want to be under the law.* Tell me, do you know what the law says? ²²The Scriptures* say that Abraham* had two sons. The mother of one son was a slave woman, and the mother of the other son was a free woman. ²³Abraham's son from the slave woman

¹4.6 *Ava* Copiii evrei își strigau tatăl „*Ava*“.

¹4:6 *Abba* An Aramaic word that was used by Jewish children as a name for their fathers. ²4:17 *Those people* The false teachers who were bothering the believers in Galatia. See Gal. 1:7.

femeia liberă, s-a născut ca urmare a promisiunii lui Dumnezeu.

²⁴Aceste lucruri au un înțeles simbolic. Aceste femei reprezintă două legăminte. Unul dintre legăminte este cel de pe Muntele Sinai¹ și naște copii care sunt sclavi. Aceasta este Agar. ²⁵Agar, care simbolizează Muntele Sinai din Arabia, corespunde Ierusalimului de astăzi, care este în sclavie cu copiii săi. ²⁶Dar Ierusalimul ceresc este liber și este mama noastră. ²⁷Căci în Scriptură* este scris:

„Bucură-te, femeie,
care nu poți avea copii
și care nu poți naște!
Saltă și strigă de bucurie tu,
cea care nu ai simțit durerile nașterii!
Copiii femeii părăsite sunt mai numeroși
decât copiii femeii care are un soț.“

Isaia 54.1

²⁸Deci voi, fraților, sunteți copiii promisiunii lui Dumnezeu, așa cum a fost și Isaac. ²⁹Dar după cum atunci cel ce s-a născut în mod natural l-a persecutat pe cel născut prin puterea Duhului*, la fel se întâmplă și acum. ³⁰Dar ce spune Scriptura*? „Alung-o pe sclavă și pe copilul său, pentru că fiul slavei nu va fi moștenitor împreună cu fiul femeii libere.“² ³¹De aceea, fraților, noi nu suntem copiii slavei, ci ai femeii libere.

Păstrați-vă libertatea

5¹Cristos ne-a eliberat ca să trăim în libertate. Stați tari și nu vă lăsați împovărați din nou de un jug al sclaviei! ²Ascultați! Eu, Pavel, vă spun că dacă veți fi circumciși, Cristos nu vă va mai fi de nici un folos. ³Din nou, mărturisesc oricărui om care se lasă circumcis* că este obligat să țină întreaga Lege. ⁴Cei care încearcă să se îndreptățească prin Lege, se înstrăinează de Cristos și au căzut din har. ⁵Speranța noastră de îndreptărire se întemeiază pe credință, iar noi o așteptăm cu nerăbdare prin Duhul*. ⁶Căci în Cristos Isus nu are valoare

¹4.24 *Muntele Sinai* munte pe care Dumnezeu i-a dat lui Moise legile Sale; vezi Ex. 19 și 20. ²4.30 Citat din Gen. 21.10.

was born in the normal human way. But the son from the free woman was born because of the promise God made to Abraham.

²⁴This true story makes a picture for us. The two women are like the two agreements between God and his people. One agreement is the law that God made on Mount Sinai.* The people who are under this agreement are like slaves. The mother named Hagar is like that agreement. ²⁵So Hagar is like Mount Sinai in Arabia. She is a picture of the earthly Jewish city of Jerusalem. This city is a slave, and all its people are slaves to the law. ²⁶But the heavenly Jerusalem that is above is like the free woman, who is our mother. ²⁷The Scriptures say,

“Be happy, woman—you who cannot have children.
Be glad you never gave birth.
Shout and cry with joy!
You never felt those labor pains.
The woman who is alone¹
will have more children
than the woman who has a husband.”

Isaiah 54:1

²⁸My brothers and sisters, you are children who were born because of God’s promise, just like Isaac was. ²⁹But the other son of Abraham, who was born in the normal way, caused trouble for the one who was born by the power of the Spirit.* It is the same today. ³⁰But what do the Scriptures say? “Throw out the slave woman and her son! The son of the free woman will receive everything his father has, but the son of the slave woman will receive nothing.”² ³¹So, my brothers and sisters, we are not children of the slave woman. We are children of the free woman.

Keep Your Freedom

5¹We have freedom now, because Christ made us free. So stand strong in that freedom. Don’t go back into slavery again. ²Listen! I, Paul, tell you that if you start following the law by being circumcised,* then Christ cannot help you. ³Again, I warn everyone: If you allow yourselves to be circumcised, then you must follow the whole law.* ⁴If you try to be made right with God through the law, your life with Christ is finished—you have left God’s grace.* ⁵I say this because our hope of being right with God comes through faith. And the Spirit* helps us feel sure as we wait for that hope. ⁶When someone belongs to

¹4:27 *woman ... alone* This means her husband has left her. ²4:30 Quote from Gen. 21:10.

nici circumcizia, nici necircumcizia, ci cre-
dința care lucrează prin dragoste.

⁷Voi alergați atât de bine! Cine v-a oprit
din a asculta adevărul? ⁸Această convingere
nu a venit de la Cel care v-a chemat. ⁹Puțină
drojdie dospește tot aluatul. ¹⁰Am încredere
în Domnul că nu veți primi altceva decât ce
v-am învățat. Dar cel care vă tulbură va fi
pedepsit, oricine ar fi el.

¹¹Fraților, dacă predic circumcizia, de ce
mai sunt persecutat? Atunci ofensa pe care
o aduce crucea va dispărea. ¹²În privința
celor ce vă tulbură, bine ar fi să meargă
mai departe decât circumcizia și să se și
castreze!

¹³Dar voi, fraților, ați fost chemați de
Dumnezeu să trăiți în libertate. Numai să nu
îngăduiți ca libertatea voastră să devină un
pretext pentru a satisface dorințele naturii
păcătoase. Slujiți-vă unii altora în dragoste!
¹⁴Întreaga Lege* este cuprinsă în următoarea
poruncă: „Iubește-ți aproapele ca pe tine
înșuți.”¹ ¹⁵Dar dacă vă mușcați și vă sfâșiați
unii pe alții, aveți grijă să nu fiți nimiciți
unii de alții.

Duhul și firea omenească

¹⁶Dar vă spun: lăsați Duhul* să vă condu-
că pașii, și astfel nu veți împlini dorințele
rele ale naturii voastre păcătoase. ¹⁷Căci
dorințele naturii păcătoase sunt împotriva
Duhului și dorințele Duhului sunt împotriva
naturii păcătoase. Ele sunt opuse. De aceea
nu puteți face tot ce vreți. ¹⁸Dar dacă sunteți
conduși prin Duhul, nu sunteți supuși Legii*.

¹⁹Faptele naturii păcătoase sunt clare. Ele
sunt: adulterul, necurăția, desfrânarea,
²⁰închinarea la idoli, vrăjitoria, ura, certuri-
le, geloziiile, mâniile, egoismul, neînțelege-
rile, dezbinările dintre oameni, ²¹invidiile,
bețiile, orgiile și toate lucrurile asemănătoare
cu acestea. Vă atrag atenția acum, așa
cum am făcut-o și altădată: cei ce fac aceste
lucruri nu vor moșteni Împărăția lui

Christ Jesus, it is not important if they are circum-
cised or not. The important thing is faith—the
kind of faith that works through love.

⁷You were doing so well. Who caused you to
stop following the truth? ⁸It certainly wasn't the
one who chose you. ⁹Be careful! "Just a little
yeast* makes the whole batch of dough rise."¹ ¹⁰I
trust in the Lord that you will not believe those
different ideas. Someone is trying to confuse you.
Whoever it is will be punished.

¹¹My brothers and sisters, I don't teach that a
man must be circumcised. If I do teach circumci-
sion, then why am I still being persecuted? If I
still taught circumcision, then my message about
the cross would not be a problem. ¹²I wish those
people who are bothering you would add
castration² to their circumcision.

¹³My brothers and sisters, God chose you to be
free. But don't use your freedom as an excuse to
do what pleases your sinful selves. Instead, serve
each other with love. ¹⁴The whole law is made
complete in this one command: "Love your
neighbor³ the same as you love yourself."⁴ ¹⁵If
you continue hurting each other and tearing each
other apart, be careful, or you will completely
destroy each other.

The Spirit and Human Nature

¹⁶So I tell you, live the way the Spirit* leads
you. Then you will not do the evil things your
sinful self wants. ¹⁷The sinful self wants what is
against the Spirit, and the Spirit wants what is
against the sinful self. They are always fighting
against each other, so that you don't do what you
really want to do. ¹⁸But if you let the Spirit lead
you, you are not under law.⁵

¹⁹The wrong things the sinful self does are
clear: committing sexual sin, being morally cor-
rupt, doing all kinds of shameful things,
²⁰worshiping false gods, taking part in
witchcraft,* hating people, causing trouble, being
jealous, angry or selfish, causing people to argue
and divide into separate groups, ²¹being filled
with envy, getting drunk, having wild parties, and
doing other things like this. I warn you now as I

¹ 5:9 "Just ... rise" A proverb meaning that a small thing (like a little
wrong teaching) can make a big problem or that just one person can
have a bad influence on the whole group. ² 5:12 castration To cut off
part of the male sex organs. Paul uses a word that means "to cut off" in
place of "circumcision," which means "to cut around," to show how
angry he is at the false teachers for forcing non-Jews to be circumcised.
³ 5:14 your neighbor Or, "others." Jesus' teaching in Lk. 10:25-37
makes clear that this includes anyone in need. ⁴ 5:14 Quote from
Lev. 19:18. ⁵ 5:18 law Here, a law system, like the law of Moses.

¹ 5:14 Citat din Lv. 19:18.

Dumnezeu. ²²Dar roada Duhului este dragoste, bucurie, pace, răbdare, bunăvoință, bunătate, ²³credincioșie, blândețe, autocontrol. Împotriva unor astfel de lucruri nu există lege. ²⁴Cei ce sunt ai lui Cristos și-au răstignit natura păcătoasă cu pasiunile și dorințele ei. ²⁵Dacă trăim prin Duhul, să-L și urmăm. ²⁶Să nu ne îngâmfăm, să nu ne provocăm unii pe alții și să nu ne invidiem unii pe alții.

Ajutați-vă unii pe alții

6 ¹Fraților, dacă un om este prins făcând ceva greșit, voi, care sunteți spirituali, îndreptați-l cu duhul blândității. Și fiți atenți la voi înșivă, ca nu cumva să fiți și voi ispițiți! ²Purtați-vă poverile unii altora. Astfel veți împlini legea lui Cristos. ³Dacă cineva își acordă o importanță mai mare decât i se cuvine, se amăgește singur. ⁴Fiecare să-și pună la încercare lucrarea, fără să se compare cu ceea ce fac alții, și abia apoi se va putea lăuda cu ceea ce a făcut. ⁵Fiecare trebuie să-și asume responsabilitatea sa.

⁶Cel ce este instruit în învățătura Cuvântului lui Dumnezeu trebuie să împartă tot ce are bun cu cel care îl învață. ⁷Să nu vă înșelați: Dumnezeu nu Se lasă batjocorit! Omul seceră ce a semănat. ⁸Cel ce a semănat în natura lui păcătoasă, va secera din natura lui păcătoasă stricăciunea. Dar cel ce seamănă în Duhul*, va secera din Duhul viață eternă. ⁹Să nu obosim făcând binele, pentru că vom primi rezultatele lucrării noastre la timpul potrivit, dacă nu vom cădea de oboseală și nu vom renunța. ¹⁰Deci să facem bine tuturor, ori de câte ori avem ocazia. Și să facem bine în special fraților noștri în credință.

Pavel își încheie scrisoarea

¹¹Iată cu ce litere mari v-am scris, cu propria mea mână! ¹²Cei ce vor să facă o impresie bună oamenilor încearcă să vă forțeze să fiți circumciși*, pentru ca ei să nu fie persecutați din cauza crucii lui Cristos!¹

¹ 6.12 *crucea lui Cristos* pentru Pavel, crucea însemna toată vestea bună a răscumpărării noastre prin moartea lui Iisus Cristos pentru păcatele noastre.

warned you before: The people who do these things will not be in God's kingdom. ²²But the fruit that the Spirit produces in a person's life is love, joy, peace, patience, kindness, goodness, faithfulness, ²³gentleness, and self-control. There is no law against these kinds of things. ²⁴Those who belong to Christ Jesus have crucified their sinful self. They have given up their old selfish feelings and the evil things they wanted to do. ²⁵We get our new life from the Spirit, so we should follow the Spirit. ²⁶We must not feel proud and boast about ourselves. We must not cause trouble for each other or be jealous of each other.

Help Each Other

6 ¹Brothers and sisters, someone in your group might do something wrong. You who are following the Spirit* should go to the one who is sinning. Help make that person right again, and do it in a gentle way. But be careful, because you might be tempted to sin too. ²Help each other with your troubles. When you do this, you are obeying the law of Christ. ³If you think you are too important to do this, you are only fooling yourself. ⁴Don't compare yourself with others. Just look at your own work to see if you have done anything to be proud of. ⁵You must each accept the responsibilities that are yours.

Never Stop Doing Good

⁶Whoever is being taught God's word should share the good things they have with the one who is teaching them.

⁷Don't be fooled: You cannot cheat God. You will harvest what you plant.¹ ⁸If you live to satisfy your sinful self, the harvest you will get from that will be eternal death. But if you live to please the Spirit,* your harvest from the Spirit will be eternal life. ⁹We must not get tired of doing good. We will receive our harvest of eternal life at the right time. We must not give up. ¹⁰When we have the opportunity to do good to anyone, we should do it. But we should give special attention to those who are in the family of believers.

Paul Ends His Letter

¹¹This is my own handwriting. You can see how big the letters are. ¹²Those men who are trying to force you to be circumcised* are only doing it so that their people will accept them. They are afraid they will be persecuted* if they

¹ 6:7 *harvest what you plant* This means that life is like farming. Farmers get from their fields only what they plant.

¹³Dar nici măcar cei care sunt circumciși nu țin Legea*, ci vor ca voi să fiți circumciși pentru ca să se laude cu supunerea voastră față de acest ritual. ¹⁴În ceea ce mă privește, fie ca eu să nu mă laud cu nimic altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Cristos, prin care lumea a fost răstignită față de mine și eu față de lume. ¹⁵Nici circumcizia, nici necircumcizia nu înseamnă nimic. Ceea ce contează este a fi o nouă creație [a lui Dumnezeu]. ¹⁶Pace și îndurare să fie peste toți cei care urmați această regulă și peste tot poporul lui Dumnezeu!

¹⁷În încheiere, vă cer să nu-mi mai faceți necazuri, căci deja port în trupul meu semnele¹ lui Isus.

¹⁸Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu duhul vostru, fraților! Amin.*

follow only the cross¹ of Christ. ¹³They are circumcised, but they don't obey the law* themselves. They want you to be circumcised so they can boast about what they did to you.

¹⁴I hope I will never boast about things like that. The cross of our Lord Jesus Christ is my only reason for boasting. Through Jesus' death on the cross the world is dead² to me, and I am dead to the world. ¹⁵It doesn't matter if anyone is circumcised or not. The only thing that matters is this new life we have from God.³ ¹⁶Peace and mercy to those who follow this rule—to all of God's people.⁴

¹⁷So don't give me any more trouble. I have scars on my body that show⁵ I belong to Jesus.

¹⁸My brothers and sisters, I pray that the grace* of our Lord Jesus Christ will be with your spirits. Amen.

¹ 6.17 *semnele* urmele lăsate de loviturile primite de Pavel din cauza slujirii lui Cristos.

¹ 6:12 *cross* Paul uses the cross as a picture of the Good News, the story of Christ's death to pay for people's sins. The cross (Christ's death) was God's way to save people. Also in verse 14. ² 6:14 *is dead* Literally, "has been crucified." ³ 6:15 *this new life ... God* Or, "being the new people God has made." ⁴ 6:16 *all of God's people* Literally, "the Israel of God." ⁵ 6:17 *scars ... show* Many times Paul was beaten by people who tried to stop him from teaching about Christ. The scars were from these beatings.

Scrisoarea lui Pavel către

Efeseni

1 ¹Pavel, apostol* al lui Isus Cristos prin voia lui Dumnezeu, către sfinții* care sunt în Efes, credincioși în Cristos Isus.

²Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul nostru Isus Cristos!

Binecuvântări spirituale în Cristos

³Binecuvântat să fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Cristos! În Cristos, în locurile cerești, Dumnezeu ne-a binecuvântat cu toate binecuvântările spirituale. ⁴În Cristos, Dumnezeu ne-a ales încă înainte de crearea lumii ca să fim sfinți și fără vină înaintea Lui. Din dragoste pentru noi, ⁵El a hotărât să ne înfieze prin Isus Cristos, după voia și plăcerea Sa. ⁶Astfel, El va fi slăvit pentru harul¹ Său nemăsurat, pe care ni l-a dat în Fiul Său iubit. ⁷În El și prin sângele Lui ne bucurăm de iertarea păcatelor. ⁸Avem iertarea păcatelor ca rezultat al harului Său bogat, pe care Dumnezeu l-a revărsat asupra noastră împreună cu toată înțelepciunea și priceperea. ⁹El ne-a făcut cunoscută taina voii Sale, după bunăvoința Sa, pe care a plănuț să o împlinească în Cristos. ¹⁰Planul lui Dumnezeu a fost să strângă, la momentul potrivit, toate lucrurile împreună, sub domnia lui Cristos: atât cele din ceruri, cât și cele de pe pământ.

¹¹În El am fost aleși să fim poporul lui Dumnezeu. Noi am fost pregătiți mai dinainte pentru aceasta, după planul Celui ce face ca toate lucrurile să fie împlinite după planul și voia Sa. ¹²Și aceasta pentru ca noi, cei ce ne-am pus deja speranța în Cristos, să aducem laudă slavei² Sale. ¹³Atunci când ați auzit cuvântul adevărului, adică Vestea Bună* despre mântuirea

¹1.6 *har* bunăvoință, favoare a lui Dumnezeu față de oameni; bunătatea cu care Dumnezeu dă favoruri celor ce nu le merită și acordă păcătoșilor iertarea păcatelor și mântuirea eternă prin Cristos. ²1.12 *slava* măreția și maiestatea lui Dumnezeu.

Ephesians

1 ¹Greetings from Paul, an apostle* of Christ Jesus. I am an apostle because that is what God wanted.

To God's holy people* living in Ephesus,¹ believers who belong to Christ Jesus.

²Grace* and peace to you from God our Father and the Lord Jesus Christ.

Spiritual Blessings in Christ

³Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ. In Christ, God has given us every spiritual blessing in heaven. ⁴In Christ, he chose us before the world was made. He chose us in love to be his holy people*—people who could stand before him without any fault. ⁵And before the world was made, God decided to make us his own children through Jesus Christ. This was what God wanted, and it pleased him to do it. ⁶And this brings praise to God because of his wonderful grace.* God gave that grace to us freely. He gave us that grace in Christ, the one he loves.

⁷In Christ we are made free by his blood sacrifice. We have forgiveness of sins because of God's rich grace. ⁸God gave us that grace fully and freely. With full wisdom and understanding, ⁹he let us know his secret plan. This was what God wanted, and he planned to do it through Christ. ¹⁰God's goal was to finish his plan when the right time came. He planned that all things in heaven and on earth be joined together with Christ as the head.

¹¹In Christ we were chosen to be God's people. God had already planned for us to be his people, because that is what he wanted. And he is the one who makes everything agree with what he decides and wants. ¹²We Jews were the first to hope in Christ. And we were chosen so that we would bring praise to God in all his glory.* ¹³It is the same with you. You heard the true message, the Good News* about your salvation. When you heard that Good News, you believed in Christ.

¹1:1 *in Ephesus* Some Greek copies do not have the words "in Ephesus."

voastră și ați crezut în El, ați fost pecetluiți de Dumnezeu, în Cristos, cu Duhul Sfânt* pe care-L promisese. ¹⁴Duhul reprezintă garanția că ne vom primi moștenirea noastră. Toate acestea vor duce la libertate deplină pentru toți cei care sunt ai lui Dumnezeu și vor aduce laudă slavei Sale.

Rugăciunea lui Pavel

¹⁵De aceea, de când am auzit despre credința voastră în Domnul Isus și despre dragostea voastră pentru toți sfinții* lui Dumnezeu, ¹⁶nu încetez să-I mulțumesc lui Dumnezeu pentru voi, când vă amintesc în rugăciunile mele. ¹⁷Mă rog ca Dumnezeul Domnului nostru Isus Cristos, Tatăl slavei, să vă dea duh de înțelepciune și de descoperire ca să-L cunoașteți pe Tatăl. ¹⁸Mă rog ca El să vă lumineze mintea astfel ca voi să înțelegeți care este speranța chemării Sale. Atunci veți cunoaște cât de bogată și de slăvită este moștenirea pe care Dumnezeu v-a promis-o vouă împreună cu toți cei sfinți ¹⁹și cât de nemăsurată este puterea Lui pentru noi, cei credincioși. Această putere este aceeași putere ²⁰pe care El a folosit-o când L-a înviat pe Cristos dintre cei morți și L-a așezat la dreapta Sa, în locurile cerești. ²¹Dumnezeu L-a pus pe Cristos mai presus de orice conducător, mai presus de orice autoritate și putere, mai presus de orice stăpânire și de orice nume, atât din acest veac, cât și din cel viitor. ²²Dumnezeu a pus totul sub controlul lui Cristos și L-a făcut autoritatea supremă peste toate lucrurile, pentru Biserică. ²³Biserica este trupul lui Cristos, este plinătatea Celui ce umple totul în toate privințele.

De la moarte la viață

2¹Voi erați morți din punct de vedere spiritual din cauza greșelilor voastre față de Dumnezeu și a păcatelor ²în care trăiați când umblați pe căile rele ale acestei lumi și când îl urmați pe stăpânul puterilor spirituale¹ din văzduh. Acesta este duhul care lucrează în viața celor care nu-L ascultă pe Dumnezeu. ³Și noi eram printre ei în trecut, trăind după poftele trupului nostru, împlinind dorințele cărnii și ale minții noastre, și, fiind din fire la fel ca ceilalți, urma să suportăm și noi furia lui Dumnezeu.

And in Christ, God put his special mark on you by giving you the Holy Spirit* that he promised. ¹⁴The Spirit is the first payment that guarantees we will get all that God has for us. Then we will enjoy complete freedom as people who belong to him. The goal for all of us is the praise of God in all his glory.

Paul's Prayer

¹⁵⁻¹⁶That is why I always remember you in my prayers and thank God for you. I have done this ever since I heard about your faith in the Lord Jesus and your love for all of God's people. ¹⁷I always pray to the great and glorious Father, the God of our Lord Jesus Christ. I pray that he will give you the Spirit,* who will let you know truths about God and help you understand them, so that you will know him better.

¹⁸I pray that God will open your minds to see his truth. Then you will know the hope that he has chosen us to have. You will know that the blessings God has promised his holy people* are rich and glorious. ¹⁹And you will know that God's power is very great for us who believe. That power is the same as the great strength ²⁰that God used to raise Christ from death. He put Christ at his right side in the heavenly places. ²¹God made Christ more important than all rulers, authorities, powers, and kings. Christ is more important than anything that has power in this world or in the next world. ²²God put everything under Christ's power and made him head over everything for the church.* ²³The church is Christ's body. It is filled with him. He makes everything complete in every way.

From Death to Life

2¹In the past, you were spiritually dead because of your sins and the things you did against God. ²Yes, in the past your lives were full of those sins. You lived the way the world lives, following the ruler of the evil powers* over the earth. That same spirit is now working in those who refuse to obey God. ³In the past, all of us lived like that, trying to please our sinful selves. We did all the things our bodies and minds wanted. Like everyone else in the world, we deserved to suffer God's anger just because of the way we were.

¹2.2 stăpânul puterilor spirituale Satan.

⁴Dar Dumnezeu este bogat în îndurare și, datorită dragostei mari cu care ne-a iubit, pe când eram morți din cauza păcatelor noastre, ⁵ne-a dat viață împreună cu Cristos. Prin harul lui Dumnezeu ați fost mântuiți. ⁶El ne-a înviat, împreună cu Cristos, și ne-a așezat, împreună cu El, în locurile cerești, pentru că suntem în Cristos Isus. ⁷Dumnezeu a făcut toate acestea ca să arate generațiilor viitoare incomparabila bogăție a harului Său, care ne-a fost arătat în Cristos Isus, prin bunătatea Lui. ⁸Voi ați fost mântuiți prin credință, datorită harului lui Dumnezeu. Mântuirea nu a venit de la voi. Ea a venit ca un dar de la Dumnezeu, ⁹și nu prin fapte, pentru ca să nu se laude nimeni. ¹⁰Noi suntem lucrarea mâinilor lui Dumnezeu. El ne-a creat în Cristos Isus, pentru faptele bune pe care El le-a pregătit mai dinainte, pentru ca noi să le împlinim în viața noastră.

Unul în Cristos

¹¹De aceea, amintiți-vă că voi v-ați născut neevrei și erați numiți „necircumciși” de către cei ce se numesc circumciși. Circumcizia* lor este făcută de un om în trupul lor. ¹²Amintiți-vă că atunci erați fără Cristos; erați excluși din comunitatea lui Israel, fiind străini de legămintele făcute prin promisiunea lui Dumnezeu. Voi trăiați în această lume fără speranță și fără Dumnezeu. ¹³Dar acum, voi, care erați departe de Dumnezeu, ați fost aduși aproape de El, în Cristos Isus, prin sângele lui Cristos. ¹⁴El Însuși este pacea noastră. El a făcut din noi, evrei și neevrei, un singur popor și a dărâmat zidul de dușmănie care ne despărțea. Dându-Și trupul Său, ¹⁵Cristos a desființat Legea¹, cu regulile și cerințele ei, pentru ca să facă pe evrei și neevrei să fie în El Însuși un singur om nou, făcând astfel pace. ¹⁶Prin moartea Lui pe cruce, El i-a împăcat pe evrei și neevrei cu Dumnezeu într-un singur trup, stingând dușmănia dintre ei. ¹⁷El a venit și v-a vestit pacea atât vouă, care erați departe de Dumnezeu, cât și celor

⁴But God is rich in mercy, and he loved us very much. ⁵We were spiritually dead because of all we had done against him. But he gave us new life together with Christ. (You have been saved by God's grace.*) ⁶Yes, it is because we are a part of Christ Jesus that God raised us from death and seated us together with him in the heavenly places. ⁷God did this so that his kindness to us who belong to Christ Jesus would clearly show for all time to come the amazing richness of his grace.

⁸I mean that you have been saved by grace because you believed. You did not save yourselves; it was a gift from God. ⁹You are not saved by the things you have done, so there is nothing to boast about. ¹⁰God has made us what we are. In Christ Jesus, God made us new people so that we would spend our lives doing the good things he had already planned for us to do.

One in Christ

¹¹You were born non-Jews. You are the people the Jews call “uncircumcised.” Those Jews who call you “uncircumcised” call themselves “circumcised.” (Their circumcision* is only something they themselves do to their bodies.) ¹²Remember that in the past you were without Christ. You were not citizens of Israel,* and you did not know about the agreements² with the promises that God made to his people. You had no hope, and you did not know God. ¹³Yes, at one time you were far away from God, but now in Christ Jesus you are brought near to him. You are brought near to God through the blood sacrifice of Christ.

¹⁴Christ is the reason we are now at peace. He made us Jews and you non-Jews one people. We were separated by a wall of hate that stood between us, but Christ broke down that wall. By giving his own body, ¹⁵Christ ended the law with its many commands and rules. His purpose was to make the two groups become one in him. By doing this he would make peace. ¹⁶Through the cross Christ ended the hate between the two groups. And after they became one body, he wanted to bring them both back to God. He did this with his death on the cross. ¹⁷Christ came and brought the message of peace to you non-Jews who were far away from God. And he brought that message of peace to those who were near to

¹ 2:15 *Legea* legea dată de Dumnezeu poporului Israel prin Moise.

¹ 2:11 *uncircumcised* People not having the mark of circumcision like the Jews have. ² 2:12 *agreements* The agreements with special promises that God gave at various times to people in the Old Testament. See “agreement” in the Word List.

care erau aproape de El. ¹⁸Prin Cristos avem acces la Tatăl și unii, și alții, prin același Duh*.

¹⁹Acum voi nu mai sunteți străini și locuitori fără cetățenie, ci sunteți cetățeni împreună cu sfinții și membri ai familiei lui Dumnezeu. ²⁰Voi sunteți o clădire care a fost construită pe temelia apostolilor* și a profeților*, iar Cristos Isus reprezintă piatra cea mai importantă de la baza construcției. ²¹Întreaga clădire este bine alcătuită în El și se înalță pentru a deveni un templu sfânt în Domnul. ²²La fel și voi sunteți zidiți împreună cu ceilalți oameni, în El, prin Duhul*, pentru a fi o locuință a lui Dumnezeu.

Lucrarea lui Pavel printre neevrei

3¹Pentru aceasta, eu, Pavel, sunt prizonier al lui Cristos Isus pentru voi, neevreii. ²Sigur ați auzit de lucrarea pe care Dumnezeu, prin harul Său, mi-a dat-o pentru voi. ³Așa cum v-am scris, pe scurt, planul tainic al lui Dumnezeu mi-a fost arătat prin descoperire divină. ⁴Citind ce v-am scris, veți putea observa cunoștințele mele cu privire la taina lui Cristos. ⁵Această taină nu a fost făcută cunoscută oamenilor din generațiile dinaintea noastră așa cum a fost dezvăluită sfinților Lui apostoli* și profeți* prin Duhul*. ⁶Taina este că, prin Vestea Bună*, neevreii sunt moștenitori împreună cu evreii, sunt mădulare ale aceluiași trup și sunt părtași la promisiunea făcută în Cristos Isus.

⁷Prin darul harului lui Dumnezeu, eu am devenit un slujitor al Veștii Bune. Harul lui Dumnezeu mi-a fost dat potrivit puterii Lui. ⁸Deși eu sunt cel mai neînsemnat dintre toți oamenii lui Dumnezeu, mi s-a dat darul de a proclama neevreilor Vestea Bună despre bogăția de necuprins a lui Cristos, ⁹și de a spune tuturor care este planul tainei lui Dumnezeu. De la începutul timpului, acest plan tainic a rămas ascuns în Dumnezeu, care a creat toate lucrurile. ¹⁰Dumnezeu a dorit ca toți conducătorii și toate puterile din locurile cerești să cunoască prin Biserică felurita Lui înțelepciune, ¹¹potrivit

God. ¹⁸Yes, through Christ we all have the right to come to the Father in one Spirit.*

¹⁹So now you non-Jews are not visitors or strangers, but you are citizens together with God's holy people.* You belong to God's family. ²⁰You believers are like a building that God owns. That building was built on the foundation that the apostles* and prophets* prepared. Christ Jesus himself is the most important stone¹ in that building. ²¹The whole building is joined together in Christ, and he makes it grow and become a holy temple² in the Lord. ²²And in Christ you are being built together with his other people. You are being made into a place where God lives through the Spirit.

Paul's Work for the Gentiles

3¹So I, Paul, am a prisoner because I serve Christ Jesus for you who are not Jews. ²Surely you know that God gave me this work through his grace* to help you. ³God let me know his secret plan by showing it to me. I have already written a little about this. ⁴And if you read what I wrote, you can see that I understand the secret truth about the Christ. ⁵People who lived in other times were not told that secret truth. But now, through the Spirit,* God has shown that secret truth to his holy apostles* and prophets.* ⁶This is that secret truth: that through the Good News* the non-Jews will share with the Jews in the blessings God has for his people. They are part of the same body, and they share together in the promise that God made in Christ Jesus.

⁷By God's special gift of grace, I became a servant to tell that Good News. He gave me that grace by using his power. ⁸I am the least important of all of God's people. But he gave me this gift—to tell the non-Jewish people the Good News about the riches Christ has. These riches are too great to understand fully. ⁹And God gave me the work of telling all people about the plan for his secret truth. That secret truth has been hidden in him since the beginning of time. He is the one who created everything. ¹⁰His purpose was that all the rulers and powers in the heavenly places will now know the many different ways he shows his wisdom. They will know this because of the church.* ¹¹This agrees with the plan God had since the beginning of time. He did what he

¹ 2:20 *most important stone* Literally, "cornerstone." The first and most important stone in a building. ² 2:21 *temple* God's house—the place where God's people worship him. Here, it means that believers are the spiritual temple where God lives.

scopului Său etern, pe care l-a împlinit în Cristos Isus, Domnul nostru. ¹²În Cristos și prin credința noastră în El, ne putem duce în fața lui Dumnezeu cu îndrăzneală și încredere. ¹³Vă rog să nu vă descurajați din cauza suferințelor mele pentru voi, căci acestea sunt slava noastră.

Dragostea lui Cristos

¹⁴Astfel, îngenunchez înaintea Tatălui ¹⁵care dă un nume fiecărei familii din cer și de pe pământ. ¹⁶Mă rog ca Dumnezeu să vă întărească, cu putere, în omul vostru dinăuntru prin Duhul Său, potrivit bogăției slavei Sale neasemuite, ¹⁷pentru ca Cristos să trăiască în inimile voastre prin credință. Și mă mai rog ca voi, fiind înrădăcinați și zidiți în dragoste, ¹⁸să aveți puterea de a înțelege, împreună cu ceilalți sfinți*, lățimea, lungimea, înălțimea și adâncimea dragostei lui Cristos. ¹⁹Mă rog să cunoașteți această dragoste care întrece orice cunoaștere, pentru ca să fiți umpluți cu toată plinătatea lui Dumnezeu.

²⁰Iar a Celui care poate face infinit mai mult decât Îi cerem sau ne imaginăm noi, potrivit cu puterea Lui care lucrează în noi, ²¹a Lui să fie slava în Biserică și în Cristos Isus, în toate generațiile, pentru totdeauna! Amin.*

Unitatea trupului

4 ¹Prin urmare, eu, care sunt în închisoare pentru Domnul, vă îndemn să trăiți într-un mod demn de chemarea pe care ați primit-o de la Dumnezeu. ²Să arătați întotdeauna umilință și blândețe! Fiți răbdători și arătați înțelegere unii față de alții, în dragoste! ³Fiți gata să păstrați unitatea Duhului*, prin pacea care vă unește! ⁴Există un singur trup și un singur Duh, așa cum ați fost și voi chemați la o singură speranță a chemării voastre. ⁵Există un singur Domn, o singură credință, un singur botez*, ⁶un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este deasupra tuturor, lucrează prin toți și este în toți.

⁷Fiecăruia dintre noi i s-a dat har, după măsura cu care a împărțit Cristos. ⁸De aceea spune Scriptura*:

„Când S-a suit în înălțime,
a luat sclavia captivă
și a dat daruri oamenilor.“ *Psalmul 68.18*

planned, and he did it through Christ Jesus our Lord. ¹²In Christ we come before God with freedom and without fear. We can do this because of our faith in Christ. ¹³So I ask you not to be discouraged because of what is happening to me. My sufferings are for your benefit—for your honor and glory.*

The Love of Christ

¹⁴So I bow in prayer before the Father. ¹⁵Every family in heaven and on earth gets its true name from him. ¹⁶I ask the Father with his great glory* to give you the power to be strong in your spirits. He will give you that strength through his Spirit.* ¹⁷I pray that Christ will live in your hearts because of your faith. I pray that your life will be strong in love and be built on love. ¹⁸And I pray that you and all God's holy people* will have the power to understand the greatness of Christ's love. I pray that you can understand how wide, how long, how high and how deep that love is. ¹⁹Christ's love is greater than anyone can ever know, but I pray that you will be able to know that love. Then you can be filled with everything God has for you.

²⁰With God's power working in us, he can do much, much more than anything we can ask or think of. ²¹To him be glory in the church* and in Christ Jesus for all time, forever and ever. Amen.

The Unity of the Body

4 ¹So, as a prisoner for the Lord, I beg you to live the way God's people should live, because he chose you to be his. ²Always be humble and gentle. Be patient and accept each other with love. ³You are joined together with peace through the Spirit.* Do all you can to continue together in this way. Let peace hold you together. ⁴There is one body and one Spirit, and God chose you to have one hope. ⁵There is one Lord, one faith, and one baptism.* ⁶There is one God and Father of us all, who rules over everyone. He works through all of us and in all of us.

⁷Christ gave each one of us a special gift. Everyone received what he wanted to give them. ⁸That is why the Scriptures* say,

“He went up high into the sky;
he took prisoners with him,
and he gave gifts to people.” *Psalm 68:18*

⁹Când se spune: „S-a suit în înălțime“, se înțelege că a și coborât în locurile de jos, adică pe pământ. ¹⁰Cel care a coborât este același cu Cel care a și urcat mai sus decât toate cerurile, pentru a umple totul. ¹¹Și El Însuși a dat unora darul de a fi apostoli*, altora darul de a fi profeti*, altora darul de a fi evangheliști și altora darul de a fi păstori și învățători. ¹²Aceste daruri au fost date pentru echiparea sfinților* pentru lucrările de slujire, pentru zidirea trupului lui Cristos, ¹³până când noi toți ajungem să avem unitate în credință și în cunoașterea deplină a Fiului lui Dumnezeu și ne vom maturiza până vom ajunge la măsura deplină a maturității lui Cristos.

¹⁴Astfel nu vom mai fi copii, aruncați înainte și înapoi de valuri, ca o corabie, și purtați încoace și încolo de vântul învățăturilor de tot felul pe care le auzim, de viclenia oamenilor și de inventivitatea uneltirilor cu care aceștia caută să-i înșele pe alții. ¹⁵Mai degrabă, să spunem adevărul în dragoste și să creștem în toate privințele pentru a fi asemenea lui Cristos, care este capul ¹⁶de care depinde tot trupul. Acesta este unit și ținut împreună prin toate încheieturile. Iar atunci când fiecare mădular funcționează așa cum trebuie, întregul trup crește și se întărește în dragoste.

Modul în care ar trebui să trăiți

¹⁷Vă spun și vă atrag atenția, pentru Domnul: să nu mai trăiți cum trăiesc păgânii, în gândurile lor fără valoare. ¹⁸Mințile lor sunt în întuneric și ei sunt despărțiți de viața care vine de la Dumnezeu, din cauza ignoranței și a împietririi inimii lor. ¹⁹Ei nu mai știu ce este rușinea și s-au dedat la desfrânare, săvârșind fără limite orice fel de imoralitate. ²⁰Dar în Cristos voi altfel ați fost învățați. ²¹(Nu am nici cea mai mică îndoială că ați auzit despre El și că ați fost învățați adevărul care este în Isus.) ²²În ce privește vechiul vostru mod de viață, ați fost învățați să vă lepădați de omul cel vechi care este stricat de dorințele lui înșelătoare. ²³Ați învățat să vă înnoiți în gândurile și în atitudinea voastră ²⁴și să vă îmbrăcați cu omul cel nou, care este creat după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea și sfințenia adevărului.

⁹When it says, “He went up,” what does it mean? It means that he first came down low to earth. ¹⁰So Christ came down, and he is the same one who went up. He went up above the highest heaven in order to fill everything with himself. ¹¹And that same Christ gave gifts to people—he made some to be apostles,* some to be prophets,* some to go and tell the Good News,* and some to care for and teach God’s people.¹ ¹²Christ gave these gifts to prepare God’s holy people* for the work of serving, to make the body of Christ stronger. ¹³This work must continue until we are all joined together in what we believe and in what we know about the Son of God. Our goal is to become like a full-grown man—to look just like Christ and have all his perfection.

¹⁴Then we will no longer be like babies. We will not be people who are always changing like a ship that the waves carry one way and then another. We will not be influenced by every new teaching we hear from people who are trying to deceive us—those who make clever plans and use every kind of trick to fool others into following the wrong way. ¹⁵No, we will speak the truth with love. We will grow to be like Christ in every way. He is the head, ¹⁶and the whole body depends on him. All the parts of the body are joined and held together, with each part doing its own work. This causes the whole body to grow and to be stronger in love.

The Way You Should Live

¹⁷I have something from the Lord to tell you. I warn you: Don’t continue living like those who don’t believe. Their thoughts are worth nothing. ¹⁸They have no understanding, and they know nothing because they refuse to listen. So they cannot have the life that God gives. ¹⁹They have lost their feeling of shame and use their lives to do what is morally wrong. More and more they want to do all kinds of evil. ²⁰But that way of life is nothing like what you learned when you came to know Christ. ²¹I know that you heard about him, and in union with him you were taught the truth. Yes, the truth is in Jesus. ²²You were taught to leave your old self. This means that you must stop living the evil way you lived before. That old self gets worse and worse, because people are fooled by the evil they want to do. ²³You must be made new in your heart and in your thinking. ²⁴Be that new person who was made to be like God, truly good and pleasing to him.

¹4:11 to care for ... people Literally, “to be shepherds and teachers.”

²⁵Spuneți-vă adevărul unii altora! „Oamenii trebuie să fie cinstiți unii cu alții.”¹ pentru că toți suntem mădulare ale aceluiași trup. ²⁶„Mâniați-vă, dar nu păcătuți.”² Să nu lăsați să se încheie ziua fără să vă treacă mânia! ²⁷Nu-i dați Diavolului prilejul să vă învingă! ²⁸Cel care fura, să nu mai fure, ci mai degrabă să facă ceva bun cu mâinile lui, pentru a avea ce să împartă cu cel sărac.

²⁹Să nu mai vorbiți urât, ci să vorbiți frumos pentru a ajuta la zidirea spirituală de care au nevoie oamenii. Astfel le veți face bine celor ce vă aud. ³⁰Să nu mai întristați Duhul Sfânt* al lui Dumnezeu, prin care voi ați fost pecetluiți pentru ziua eliberării voastre depline de păcat. ³¹Să înlăturați din viața voastră orice fel de amărăciune, de furie și de mânie! Înlăturați certurile și defăimarea, împreună cu orice fel de răutate! ³²Fiți binevoitori și aveți compasiune unii pentru alții! Iertați-vă unii pe alții, așa cum v-a iertat și Dumnezeu pe voi în Cristos.

5 ¹Imitați-L pe Dumnezeu, ca niște copii iubii. ²Trăiți în dragoste, așa cum și Cristos ne-a iubit și S-a dat pe Sine pentru noi, ca un dar de o mireasmă plăcută și ca o jertfă înaintea lui Dumnezeu.

³Așa cum este potrivit poporului sfânt al lui Dumnezeu, nu trebuie nici măcar să se audă printre voi despre desfrânare, sau despre vreun alt fel de imoralitate, sau despre lăcomie. ⁴Să nu existe printre voi glume indecente, cuvinte nechibzuite sau glume proaste, care nu sunt potrivite. În loc de acestea, ar trebui să aduceți mulțumiri. ⁵Puteți fi siguri de un lucru: nici un desfrânat, nici un om necurat sau lacom (aceștia fiind închinători la idoli) nu va moșteni Împărăția lui Cristos și a lui Dumnezeu.

⁶Să nu vă înșele nimeni folosind cuvinte goale. Din cauza acestor lucruri, va veni mânia lui Dumnezeu peste cei neascultători. ⁷Să nu aveți nimic de-a face cu ei! ⁸Căci voi ați fost în întuneric, dar acum sunteți lumină, în Domnul. Trăiți ca oameni ai luminii! ⁹(Roadele luminii se văd în orice fel de bunădate, dreptate și adevăr.) ¹⁰Căutați mereu să aflați ce este plăcut Domnului ¹¹și nu mai luați parte la faptele neroditoare ale întunericului, ci dezvăluiți-le! ¹²Este rușinos chiar și să

²⁵So you must stop telling lies. “You must always speak the truth to each other,”¹ because we all belong to each other in the same body. ²⁶“When you are angry, don’t let that anger make you sin,”² and don’t stay angry all day. ²⁷Don’t give the devil a way to defeat you. ²⁸Whoever has been stealing must stop it and start working. They must use their hands for doing something good. Then they will have something to share with those who are poor.

²⁹When you talk, don’t say anything bad. But say the good things that people need—whatever will help them grow stronger. Then what you say will be a blessing to those who hear you. ³⁰And don’t make the Holy Spirit* sad. God gave you his Spirit as proof that you belong to him and that he will keep you safe until the day he makes you free. ³¹Never be bitter, angry, or mad. Never shout angrily or say things to hurt others. Never do anything evil. ³²Be kind and loving to each other. Forgive each other the same as God forgave you through Christ.

5 ¹You are God’s dear children, so try to be like him. ²Live a life of love. Love others just as Christ loved us. He gave himself for us—a sweet-smelling offering and sacrifice* to God.

³But there must be no sexual sin among you. There must not be any kind of evil or selfishly wanting more and more, because such things are not right for God’s holy people.* ⁴Also, there must be no evil talk among you. You must not speak foolishly or tell evil jokes. These are not for you. But you should be giving thanks to God. ⁵You can be sure of this: No one will have a place in the kingdom of Christ and of God if that person commits sexual sins, or does evil things, or is a person who selfishly wants more and more. A greedy person like that is serving a false god.

⁶Don’t let anyone fool you with words they don’t really believe. God gets very angry when people who don’t obey him talk like that. ⁷So don’t have anything to do with them. ⁸In the past you were full of darkness,* but now you are full of light* in the Lord. So live like children who belong to the light. ⁹This light produces every kind of goodness, right living, and truth. ¹⁰Try to learn what pleases the Lord. ¹¹Have no part in the things that people in darkness do, which produce nothing good. Instead, tell everyone how wrong those things are. ¹²It is really very shameful to

¹4.25 Citat din Zah. 8:16. ²4.26 Citat din Ps. 4:4.

¹4:25 Quote from Zech. 8:16. ²4:26 Quote from Ps. 4:4.

vorbești despre ceea ce fac cei neascultători pe ascuns. ¹³Dar totul devine vizibil când este dezvăluit de lumină, ¹⁴căci tot ce este dezvăluit de lumină devine lumină. De aceea se spune:

„Scoală-te, tu, cel ce dormi,
ridică-te dintre cei morți
și Cristos te va lumina.“

¹⁵Deci, aveți grijă cum trăiți! Să nu fiți ca cei care nu sunt înțelepți, ci fiți ca cei înțelepți, ¹⁶care folosesc orice ocazie de a face binele, căci trăim zile rele. ¹⁷Nu fiți nechibzuiți, ci căutați să înțelegeți care este voia Domnului! ¹⁸Să nu vă îmbătați cu vin, ceea ce duce la destrăbălare, ci fiți plini de Duhul*! ¹⁹Vorbiți între voi cu psalmi, cântări de laudă și cântări spirituale. Lăudați și cântați Domnului în inima voastră! ²⁰Mulțumiți întotdeauna pentru toate lucrurile lui Dumnezeu, Tatăl nostru, în Numele Domnului nostru Isus Cristos!

Familia creștină — soțiile și soții

²¹Supuneți-vă unii altora, în temere de Cristos!

²²Soțiilor, supuneți-vă soților voștri ca și cum v-ați supune Domnului! ²³Căci soțul este capul soției, tot așa cum Cristos este capul Bisericii, care este trupul Său și căruia El îi este și Mântuitor. ²⁴Așa cum Biserica se supune lui Cristos, tot așa soțiile trebuie să se supună soților lor în toate privințele.

²⁵Soților, iubiți-vă soțiile așa cum a iubit și Cristos Biserica! El S-a dat pe sine pentru ea, ²⁶pentru a o dedica slujirii lui Dumnezeu, curățind-o, spălând-o cu apă prin mesajul Veștii Bune*. ²⁷Astfel, El va prezenta Biserica înaintea Sa ca pe o mireasă plină de slavă, fără pată, fără cusur, sfântă și fără greșală. ²⁸La fel, soții să-și iubească soțiile așa cum își iubesc propriul lor trup. Cine își iubește soția se iubește pe sine însuși. ²⁹Căci nimeni nu-și urăște vreodată trupul, ci îl hrănește și îl îngrijește, așa cum face și Cristos pentru Biserică. ³⁰Noi suntem mădularele Trupului lui Cristos. ³¹Scriptura* spune: „De aceea, îi va părăsi omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de soția lui și cei doi vor deveni un singur trup.“¹ ³²Acest adevăr tainic este

even talk about the things those people do in secret. ¹³But the light makes clear how wrong those things are. ¹⁴Yes, everything is made clear by the light. This is why we say,

“Wake up, you who are sleeping!
Rise from death, and Christ will shine on you.”

¹⁵So be very careful how you live. Live wisely, not like fools. ¹⁶I mean that you should use every opportunity you have for doing good, because these are evil times. ¹⁷So don't be foolish with your lives, but learn what the Lord wants you to do. ¹⁸Don't be drunk with wine, which will ruin your life, but be filled with the Spirit.* ¹⁹Encourage each other with psalms, hymns, and spiritual songs. Sing and make music in your hearts to the Lord. ²⁰Always give thanks to God the Father for everything in the name of our Lord Jesus Christ.

Wives and Husbands

²¹Be willing to serve each other out of respect for Christ.

²²Wives, be willing to serve your husbands the same as the Lord. ²³A husband is the head of his wife, just as Christ is the head of the church.* Christ is the Savior of the church, which is his body. ²⁴The church serves under Christ, so it is the same with you wives. You should be willing to serve your husbands in everything.

²⁵Husbands, love your wives the same as Christ loved the church and gave his life for it. ²⁶He died to make the church holy.* He used the telling of the Good News* to make the church clean by washing it with water. ²⁷Christ died so that he could give the church to himself like a bride in all her beauty. He died so that the church could be holy and without fault, with no evil or sin or any other thing wrong in it.

²⁸And husbands should love their wives like that. They should love their wives like they love their own bodies. The man who loves his wife loves himself, ²⁹because no one ever hates their own body. Everyone feeds and takes care of their body. And that is what Christ does for the church ³⁰because we are parts of his body. ³¹The Scriptures* say, “So a man will leave his father and mother and join his wife, and the two people will become one.”¹ ³²That

¹5:31 Citat din Gen. 2:24.

¹5:31 Quote from Gen. 2:24.

foarte important—vorbesc aici despre Cristos și despre Biserică. ³³Oricum, fiecare dintre voi să-și iubească soția așa cum se iubește pe sine însuși, iar soția să-și respecte soțul.

Familia creștină — copiii și părinții

6¹Copiii, ascultați-vă părinții în Domnul, căci așa este bine. ²„Respectă-i pe tatăl tău și pe mama ta!”¹ Aceasta este prima poruncă însoțită de o promisiune: ³„pentru ca toate să-ți meargă bine și să ai o viață lungă pe pământ.”²

⁴Părinților, nu-i tratați pe copiii voștri astfel încât să le stârniți mânia, ci creșteți-i în disciplina și învățătura Domnului!

Sclavii și stăpânii

⁵Sclavilor, ascultați de stăpânii voștri pământești cu mare respect, cu sinceritate în inimi, așa cum ascultați de Cristos! ⁶Nu lucrați doar când sunteți supravegheați, ca și cum ați avea nevoie de aprobarea oamenilor. Lucrați ca sclavi ai lui Cristos, care fac voia lui Dumnezeu din toată inima. ⁷Slujiți din toată inima, ca pentru Domnul, și nu ca pentru oameni. ⁸Amintiți-vă că pentru fiecare lucru bun pe care-l face unul dintre voi, fie sclav, fie om liber, va fi răsplătit de Domnul.

⁹Stăpânilor, tratați-i pe sclavi la fel și nu-i mai amenințați! Amintiți-vă că stăpânul lor și al vostru este în ceruri și că El nu este părtinitor.

Purtați întreaga armură a lui Dumnezeu

¹⁰În concluzie, întăriți-vă în Domnul și în marea Lui putere! ¹¹Îmbrăcați-vă cu întreaga armură a lui Dumnezeu, ca să puteți rezista uneltirilor Diavolului. ¹²Căci lupta noastră nu este împotriva oamenilor, ci împotriva conducătorilor, împotriva autorităților, împotriva puterilor acestui veac întunecat și împotriva forțelor spirituale rele din locurile cerești. ¹³De aceea, luați întreaga armură a lui Dumnezeu, ca să puteți rezista când va veni ziua cea rea și să puteți rămâne în picioare după ce veți fi învins totul. ¹⁴Rămâneți tari! Legați-vă la brâu cureaua adevărului! Puneți-vă platoșa dreptății! ¹⁵Încălțați-vă cu

secret truth is very important—I am talking about Christ and the church. ³³But each one of you must love his wife like he loves himself. And a wife must respect her husband.

Children and Parents

6¹Children, obey your parents the way the Lord wants, because this is the right thing to do. ²The command says, “You must respect your father and mother.”¹ That is the first command that has a promise with it. ³That promise is: “Then everything will be fine with you, and you will have a long life on the earth.”²

⁴Fathers, don’t make your children angry, but raise them with the kind of teaching and training you learn from the Lord.

Slaves and Masters

⁵Slaves, obey your masters here on earth with fear and respect. And do that with a heart that is true, the same as you obey Christ. ⁶You must do more than just obey your masters to please them while they are watching you. You must obey them like you are obeying Christ. With all your heart you must do what God wants. ⁷Do your work, and be happy to do it. Work like you are serving the Lord, not like you are serving only an earthly master. ⁸Remember that the Lord will give everyone a reward for doing good. Everyone, slave or free, will get a reward for the good things they do.

⁹Masters, in the same way, be good to your slaves. Don’t say things to scare them. You know that the one who is your Master and their Master is in heaven, and he judges everyone the same.

Wear the Full Armor of God

¹⁰To end my letter I tell you, be strong in the Lord and in his great power. ¹¹Wear the full armor of God. Wear God’s armor so that you can fight against the devil’s clever tricks. ¹²Our fight is not against people on earth. We are fighting against the rulers and authorities and the powers of this world’s darkness. We are fighting against the spiritual powers of evil in the heavenly places. ¹³That is why you need to get God’s full armor. Then on the day of evil you will be able to stand strong. And when you have finished the whole fight, you will still be standing.

¹⁴So stand strong with the belt of truth tied around your waist, and on your chest wear the protection of right living. ¹⁵On your feet wear the

¹6:2 Citat din Ex. 20:12; Dt. 5:16. ²6:3 Citat din Ex. 20:12; Dt. 5:16.

¹6:2 Quote from Ex. 20:12; Deut. 5:16. ²6:3 Quote from Ex. 20:12; Deut. 5:16.

promptitudinea de a anunța vestea bună a păcii [cu Dumnezeu]! ¹⁶Mai presus de acestea, luați scutul credinței cu care veți putea stinge toate săgețile în flăcări ale Celui Rău. ¹⁷De asemenea, luați coiful mântuirii și sabia Duhului* care este Cuvântul lui Dumnezeu. ¹⁸Rugați-vă prin Duhul ori de câte ori aveți ocazia, făcând tot felul de cereri și rugăciuni. Ținând cont de acest lucru, trebuie să fiți pregătiți tot timpul și să continuați să vă rugați mereu pentru toți sfinții.

¹⁹Continuați să vă rugați pentru mine, pentru ca atunci când vorbesc să mi se dea cuvinte potrivite prin care să spun fără teamă adevărul secret despre Vestea Bună*, ²⁰al cărei ambasador în lanțuri sunt. Rugați-vă să spun oamenilor Vestea Bună fără teamă, așa cum și trebuie.

Salutări finale

²¹Tihic vă va spune totul pentru ca și voi să știți ce fac și cum o duc. Tihic este fratele nostru iubit și slujitor credincios în Domnul, ²²pe care-l trimit cu un scop: să vă aducă vești despre mine și să vă întărească inimile.

²³Pace, fraților, dragoste și credință de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul Isus Cristos! ²⁴Harul lui Dumnezeu să fie cu toți cei ce-L iubesc pe Domnul nostru Isus Cristos cu o dragoste nemuritoare.

Good News* of peace to help you stand strong. ¹⁶And also use the shield of faith with which you can stop all the burning arrows that come from the Evil One.* ¹⁷Accept God's salvation as your helmet. And take the sword of the Spirit*—that sword is the teaching of God. ¹⁸Pray in the Spirit at all times. Pray with all kinds of prayers, and ask for everything you need. To do this you must always be ready. Never give up. Always pray for all God's people.

¹⁹Also pray for me—that when I speak, God will give me words so that I can tell the secret truth about the Good News without fear. ²⁰I have the work of speaking for that Good News, and that is what I am doing now, here in prison. Pray that when I tell people the Good News, I will speak without fear as I should.

Final Greetings

²¹I am sending you Tychicus, the brother we love. He is a faithful servant of the Lord's work. He will tell you everything that is happening with me. Then you will know how I am and what I am doing. ²²That's why I am sending him—to let you know how we are, and to encourage you.

²³I pray that God the Father and the Lord Jesus Christ will give peace and love with faith to all the brothers and sisters there. ²⁴God's grace* to all of you who love our Lord Jesus Christ with love that never ends.

Scrisoarea lui Pavel către

Filipeni

1 ¹Pavel și Timotei, sclavi ai lui Cristos Isus, către toți cei sfinți* în Cristos Isus din Filipi împreună cu supraveghetorii¹ și diaconii*:

²Har vouă și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul nostru Isus Cristos.

³De câte ori îmi aduc aminte de voi, Îi mulțumesc lui Dumnezeu. ⁴Mă rog întotdeauna cu bucurie pentru voi, ⁵căci îmi amintesc de ajutorul pe care-l dați la proclamarea Veștii Bune*, din prima zi până azi. ⁶Sunt convins că Dumnezeu, care a început o lucrare atât de bună printre voi, o va duce la bun sfârșit până în ziua în care Se va întoarce Cristos Isus.

⁷Nu greșesc atunci când am aceste sentimente pentru voi, căci vă am în inima mea. Voi toți ați avut parte de același har al lui Dumnezeu, nu numai când eu eram închis, dar și atunci când apăram Vestea Bună sau când demonstrez adevărul ei. ⁸Dumnezeu îmi este martor că îmi este dor de voi toți și mă gândesc la voi cu dragostea lui Cristos Isus.

⁹Mă rog ca dragostea voastră să crească din ce în ce mai mult și să fie însoțită de o cunoaștere adâncă și de discernământ în luarea deciziilor în toate privințele. ¹⁰Astfel, veți putea alege întotdeauna ce este cel mai bine, astfel încât să fiți curați și fără vină în ziua întoarcerii lui Cristos. ¹¹Și mă mai rog ca, prin Isus Cristos, să fiți plini de roadele dreptății, pentru ca Dumnezeu să fie slăvit și laudat.

Ajutorul lui Pavel în vreme de necaz

¹²Fraților, vreau să știți că ceea ce mi s-a întâmplat a dus la răspândirea Veștii Bune*.

¹1.1 *supraveghetor* în greacă, „episkopos“.

Philippians

1 ¹Greetings from Paul and Timothy, servants of Jesus Christ.

To all of you in Philippi who are God's holy people* in Christ Jesus, including your elders¹ and special servants.*

²Grace* and peace to you from God our Father and the Lord Jesus Christ.

Paul's Prayer

³I thank God every time I remember you. ⁴And I always pray for all of you with joy. ⁵I thank God for the help you gave me while I told people the Good News.* You helped from the first day you believed until now. ⁶I am sure that the good work God began in you will continue until he completes it on the day when Jesus Christ comes again.

⁷I know I am right to think like this about all of you because you are so close to my heart. This is because you have all played such an important part in God's grace* to me—now, during this time that I am in prison, and whenever I am defending and proving the truth of the Good News. ⁸God knows that I want very much to see you. I love all of you with the love of Christ Jesus.

⁹This is my prayer for you:

that your love will grow more and more;

that you will have knowledge

and understanding with your love;

¹⁰ that you will see the difference between what

is important and what is not

and choose what is important;

that you will be pure and blameless

for the coming of Christ;

¹¹ that your life will be full of the many good

works that are produced by Jesus Christ

to bring glory* and praise to God.

Paul's Troubles Help the Lord's Work

¹²Brothers and sisters, I want you to know that all that has happened to me has helped to spread

¹1:1 *elders* Here, literally, “overseers.” See “elders” in the Word List.

¹³Astfel, toate gărzile palatului și toți ceilalți oameni de acolo au înțeles că am fost închis pentru că Îl urmez pe Cristos. ¹⁴Mai mult decât atât, cei mai mulți dintre frații în Domnul au căpătat încredere prin faptul că sunt în închisoare și au început să vorbească fără frică și cu tot mai mare îndrăzneală despre mesajul lui Dumnezeu.

¹⁵Este adevărat că unii Îl proclamă pe Cristos din invidie și pentru că se iau la ceartă, dar alții cu intenții bune. ¹⁶Aceștia din urmă Îl proclamă din dragoste, pentru că știu că am fost pus aici ca să apar Vestea Bună. ¹⁷Ceilalți Îl proclamă pe Cristos din ambiții egoiste, fără sinceritate, gândindu-se că îmi vor face și mai multe necazuri aici, în închisoare.

¹⁸Și ce dacă? Ceea ce contează este că Cristos oricum este proclamat, fie din motive rele, fie din motive bune. Lucrul acesta mă bucură. Și voi continua să mă bucur, ¹⁹căci știu că acest lucru va duce la eliberarea mea, prin rugăciunile voastre și cu ajutorul Duhului* lui Isus Cristos. ²⁰Eu aștept, cu nerăbdare și speranță, și cred că nu voi fi făcut de rușine și că voi avea îndrăzneală deplină, pentru ca acum, ca și altă dată, Cristos să fie slăvit în mine, fie prin viață, fie prin moarte. ²¹Căci pentru mine viața înseamnă Cristos, iar moartea este un câștig. ²²Dacă voi trăi în continuare în acest trup, mă voi bucura de roadele muncii mele. Acum nu știu ce să aleg, ²³căci sunt presat de două alternative: pe de o parte, aș dori să părăsesc această viață și să fiu cu Cristos, ceea ce este cu mult mai bine; ²⁴dar vouă vă este mai de folos să rămân în viață. ²⁵Fiind convins de acest lucru, știu că voi sta aici și voi fi cu voi pentru ca să creșteți din punct de vedere spiritual și pentru ca să aveți bucuria care vine din credință. ²⁶Dacă voi fi din nou cu voi, veți avea mai multe motive să fiți mândri de mine în Cristos Isus.

²⁷Numai să vă purtați într-un mod demn de Vestea Bună a lui Cristos, astfel încât, fie că vin să vă văd, fie că sunt departe, să aud că stați tari în același duh, luptând împreună pentru credința Veștii Bune ²⁸și că nu vă este frică de cei ce vi se opun. Acest curaj din partea voastră este un semn că ei vor fi distruși, dar că voi veți fi mântuiți de

the Good News.* ¹³All the Roman guards and all the others here know that I am in prison for serving Christ. ¹⁴My being in prison has caused most of the believers* to put their trust in the Lord and to show more courage in telling people God's message.*

¹⁵Some people are telling the message about Christ because they are jealous and bitter. Others do it because they want to help. ¹⁶They are doing it out of love. They know that God gave me the work of defending the Good News. ¹⁷But those others tell about Christ because of their selfish ambition. Their reason for doing it is wrong. They only do it because they think it will make trouble for me in prison. ¹⁸But that doesn't matter. What is important is that they are telling people about Christ, whether they are sincere or not. So I am glad that they are doing it.

I will continue to be glad, ¹⁹because I know that your prayers and the help that the Spirit* of Jesus Christ gives me will cause this trouble to result in my freedom.¹ ²⁰I am full of hope and feel sure that I will not have any reason to be ashamed. I am certain that I will have now the same boldness to speak freely that I always have. I will let God use my life to bring more honor to Christ. It doesn't matter whether I live or die. ²¹To me, the only important thing about living is Christ. And even death would be for my benefit.² ²²If I continue living here on earth, I will be able to work for the Lord. But what would I choose—to live or to die? I don't know. ²³It would be a hard choice. Sometimes I want to leave this life and be with Christ. That would be much better for me; ²⁴however, you people need me here alive. ²⁵I am sure of this, so I know that I will stay here and be with you to help you grow and have joy in your faith. ²⁶When I am there with you again, you will be bursting with pride over what Christ Jesus did to help me.

²⁷Just be sure that you live as God's people in a way that honors the Good News of Christ. Then if I come and visit you or if I am away from you, I will hear good things about you. I will know that you stand together with the same purpose and work together like a team to help others believe the Good News. ²⁸And you will not be afraid of those who are against you. All of this is proof

¹ 1:19 *freedom* Or, "salvation." ² 1:21 *death ... benefit* Paul says that death would be better, because death would bring him nearer to Christ.

Dumnezeu. ²⁹Căci vouă vi s-a acordat privilegiul nu numai de a crede în Cristos, ci și de a suferi pentru El. ³⁰Voi vă luptați cu ceea ce știți că m-am luptat și eu și cu ceea ce auziți că mă lupt acum.

Fiți uniți și aveți grijă unii de alții

2¹Gândiți-vă la ceea ce avem în Cristos: încurajarea pe care ne-a adus-o, mângâierea dragostei Sale, comuniunea noastră cu Duhul Său, îndurarea și bunătatea pe care ni le-a arătat. Dacă vă bucurați de aceste binecuvântări, ²atunci faceți-mi o bucurie până la capăt! Fiți de acord unii cu alții, purtați-vă cu dragoste unii cu alții. Fiți uniți în scopurile voastre și în modul vostru de gândire. ³Să nu faceți nimic din invidie sau din vanitate. Ci, mai degrabă, în smerenie, considerați-i pe ceilalți ca fiind mai buni decât voi. ⁴Fiecare să se uite la foloasele celorlalți și nu la foloasele lui.

Nu fiți egoiști

⁵Să aveți același fel de gândire pe care l-a avut și Cristos Isus.

⁶Deși El era Dumnezeu în toate privințele, nu a considerat că a fi egal cu Dumnezeu este ceva de care să Se folosească în avantajul Său.

⁷El a renunțat la toate, a devenit în toate privințele ca un slujitor, făcându-Se asemenea oamenilor. ⁸Și în condiția Sa umană, El S-a smerit și a devenit ascultător până la moarte și încă moarte pe cruce.

⁹De aceea, Dumnezeu L-a pus în locul cel mai înalt și I-a dat numele care este mai presus de orice alt nume, ¹⁰pentru ca toți să îngenuncheze înaintea Numelui lui Isus: cei din ceruri, cei de pe pământ și cei de sub pământ; ¹¹și pentru ca fiecare limbă să-L mărturisească pe Isus Cristos ca Domn, spre slava lui Dumnezeu Tatăl.

Fiți ceea ce vrea Dumnezeu să fiți

¹²Dragii mei, așa cum ați fost întotdeauna ascultători, nu numai în prezența mea, ci și mai mult acum, când sunt departe, continuați să lucrați la desăvârșirea mântuirii voastre. Să faceți acest lucru cu frică și tremur. ¹³Dumnezeu este Cel ce vă dă dorința și puterea să faceți ce este plăcut înaintea Lui.

from God that you are being saved and that your enemies will be lost. ²⁹God gave you the honor of believing in Christ. But that is not all. He also gave you the honor of suffering for Christ. Both of these bring glory* to Christ. ³⁰You saw the difficulties I had to face, and you hear that I am still having troubles. Now you must face them too.

Be United and Care for Each Other

2¹Think about what we have in Christ: the encouragement he has brought us, the comfort of his love, our sharing in his Spirit,* and the mercy and kindness he has shown us. If you enjoy these blessings, ²then do what will make my joy complete. Agree with each other, and show your love for each other. Be united in your goals and in the way you think. ³In whatever you do, don't let selfishness or pride be your guide. Be humble and honor others more than yourselves. ⁴Don't be interested only in your own life, but care about the lives of others too.

Learn From Christ to Be Unselfish

⁵In your life together think the way Christ Jesus thought.

⁶He was like God in every way, but he did not think that his being equal with God was something to use for his own benefit. ⁷Instead, he gave up everything, even his place with God. He accepted the role of a servant, appearing in human form. During his life as a man, ⁸he humbled himself by being fully obedient to God, even when that caused him to die. And he died on a cross.

⁹So God raised him up to the most important place and gave him the name that is greater than any other name. ¹⁰God did this so that every person will bow down to honor the name of Jesus. Everyone in heaven, on earth, and under the earth will bow. ¹¹They will all confess, "Jesus Christ is Lord," and this will bring glory* to God the Father.

Be the People God Wants You to Be

¹²My dear friends, you have always obeyed. You obeyed God when I was with you, and it is even more important for you to obey now that I am not there to help you. You must continue to live in a way that gives meaning to your salvation. Do this with respect and fear for God. ¹³Yes, it is God who is working in you. He helps you want to do what pleases him, and he gives you the power to do it.

¹⁴Faceți totul fără să vă plângeți și fără să vă certați, ¹⁵ca să fiți maturi și puri, copiii drepti ai lui Dumnezeu în mijlocul unei generații necinstite și perverse. Să străluciți în mijlocul ei ca niște lumini în lume, ¹⁶oferindu-le mesajul dătător de viață, pentru ca să mă laud în ziua venirii lui Cristos că nu am alergat și nu am făcut degeaba atâtea eforturi.

¹⁷Și chiar dacă va trebui să fiu turnat ca o jertfă de băutură peste jertfa și slujba credinței voastre, voi fi fericit și mă voi bucura cu voi. ¹⁸Așa că și voi ar trebui să fiți fericiți și să vă bucurați cu mine.

Timotei și Epafrodit

¹⁹Sper, cu ajutorul Domnului Isus, să-l trimit la voi în curând pe Timotei, ca să fiu și eu încurajat de noutățile pe care le voi afla cu privire la voi. ²⁰Îl trimit pe el pentru că nu am pe nimeni cu care să împărtășesc aceleași sentimente și care să fie cu adevărat interesat de binele vostru. ²¹Toți ceilalți își urmăresc interesele lor și nu pe ale lui Isus Cristos. ²²Dar voi știți ce fel de persoană este el și că a slujit împreună cu mine la răspândirea Vestii Bune*, ca un fiu care-și slujește tatăl. ²³Așadar, sper să-l trimit la voi după ce aflu ce se va întâmpla cu mine. ²⁴Și am încredere în Domnul că și eu voi putea veni curând.

²⁵M-am gândit că trebuie să vi-l trimit și pe Epafrodit, fratele meu, cel care a lucrat și a luptat pentru Cristos împreună cu mine și pe care l-ați trimis să mă ajute în nevoile mele. ²⁶M-am hotărât să-l trimit înapoi, pentru că îi este dor de voi toți și pentru că a fost tulburat când a auzit că știți că s-a îmbolnăvit. ²⁷El a fost într-adevăr bolnav, aproape de moarte, dar Dumnezeu a avut milă de el (și nu numai de el, ci și de mine), ca să nu mai am încă un motiv de întristare. ²⁸Îl trimit repede, ca să vă bucurați când îl veți vedea și să nu mai fiți întristați din cauza mea. ²⁹Primiți-l cu bucurie, în Domnul, și prețuiți astfel de oameni. ³⁰Pentru că el a fost foarte aproape de moarte pentru lucrarea lui Cristos și și-a riscat viața ca să împlinescă ce lipsea în slujirea voastră față de mine.

Cristos mai presus de toate

3 ¹În concluzie, fraților, bucurați-vă în Domnul! Nu-mi este greu să vă scriu

¹⁴Do everything without complaining or arguing, ¹⁵so that you will be blameless and pure, children of God without any fault. But you are living with evil people all around you, who have lost their sense of what is right. Among those people you shine like lights in a dark world, ¹⁶and you offer them the teaching that gives life. So I can be proud of you when Christ comes again. You will show that my work was not wasted—that I ran in the race and won.

¹⁷Your faith makes you give your lives as a sacrifice* in serving God. Maybe I will have to offer my own life with your sacrifice. But if that happens, I will be glad, and I will share my joy with all of you. ¹⁸You also should be glad and share your joy with me.

News About Timothy and Epaphroditus

¹⁹With the blessing of the Lord Jesus, I hope I will be able to send Timothy to you soon. I will be glad to learn how you are. ²⁰I have no one else like Timothy, who genuinely cares for you. ²¹Others are interested only in their own lives. They don't care about the work of Christ Jesus. ²²You know the kind of person Timothy is. He has served with me in telling the Good News* like a son with his father. ²³I plan to send him to you quickly, as soon as I know what will happen to me. ²⁴I am sure that the Lord will help me to come to you soon.

²⁵Epaphroditus is my brother in Christ. He works and serves with me in the army of Christ. When I needed help, you sent him to me. I think now that I must send him back to you, ²⁶because he wants very much to see all of you. He is worried because you heard that he was sick. ²⁷He was sick and near death. But God helped him and me too, so that I would not have even more grief. ²⁸So I want very much to send him to you. When you see him, you can be happy. And I can stop worrying about you. ²⁹Welcome him in the Lord with much joy. Give honor to people like Epaphroditus. ³⁰He should be honored because he almost died for the work of Christ. He put his life in danger so that he could help me. This was help that you could not give me.

Christ Is More Important Than Anything

3 ¹And now, my brothers and sisters, be filled with joy in the Lord. It is no trouble for me to

aceleași lucruri și este bine pentru siguranța voastră. ²Feriți-vă de acei câini! Feriți-vă de lucrătorii răi! Feriți-vă de cei care mutilează trupul! ³Căci cu adevărat circumciși* suntem noi, cei care ne închinăm lui Dumnezeu prin Duhul Său¹, care ne laudăm în Cristos Isus și care nu ne încredem în noi înșine sau în ceea ce putem face noi, ⁴deși eu aș avea motive să mă încred în astfel de lucruri. Dacă cineva crede că are motive să se încreadă în astfel de lucruri, atunci eu am și mai multe. ⁵Eu am fost circumcis când aveam opt zile. Eu sunt din poporul lui Israel, din seminția lui Benjamin. Eu sunt evreu, născut din părinți evrei. În ceea ce privește Legea lui Moise, o respectam atât de mult încât am devenit fariseu*. ⁶Cu privire la zelul meu, eu am persecutat Biserica. În ceea ce privește dreptatea conform Legii, eram nevinovat. ⁷Dar pentru Cristos, am considerat ca o pierdere ceea ce era un câștig pentru mine. ⁸Mai mult, datorită avantajului de neprețuit de a-L cunoaște pe Cristos Isus, Domnul meu, am considerat că totul este o pierdere. Pentru El am părăsit totul și am ajuns să consider că totul este fără valoare. Și aceasta pentru ca să-L câștig pe Cristos ⁹și să fiu găsit în El, având o dreptate² care vine prin credința în Cristos, pe care o dă Dumnezeu pe baza credinței, și nu o dreptate proprie și care să se bazeze pe Lege. ¹⁰Vreau să-L cunosc pe Cristos și puterea prin care a fost înviat. Vreau să am parte de suferințele Lui și să fiu ca El în moartea Lui, ¹¹cu speranța că voi avea și eu parte de învierea morților.

Câștigarea premiului

¹²Nu spun că sunt exact așa cum vrea Dumnezeu să fiu. Nu am atins încă acest țel, dar mă străduiesc în continuare să-l ating și să intru în posesia premiului. Este ceea ce dorește Cristos Isus să fac. Pentru aceasta m-a făcut El să fiu al Lui. ¹³Fraților, nu consider că l-am obținut deja. Dar este un lucru pe care-l fac: uit ce este în urmă și fac tot posibilul să ajung la ceea ce este înaintea mea, ¹⁴urmărind în continuare să-mi ating țelul. Astfel încerc să câștig premiul ceresc

¹3:3 *cei care ne închinăm prin Duhul Său* sau: „noi, cei care ne închinăm prin Duhul lui Dumnezeu”. ²3:9 *îndreptățire* actul lui Dumnezeu prin care îi declară pe oameni liberi de vinovăție și plăcuți înaintea Lui, considerați ca fiind drepti.

write the same things to you again. I want to be sure that you are prepared.

²Be careful of the dogs—those people whose work does no one any good. They want to cut off everyone who isn't circumcised.¹ ³But we are the ones who have the true circumcision²—we who worship God through his Spirit.* We don't trust in ourselves or anything we can do. We take pride only in Christ Jesus. ⁴Even if I am able to trust in myself, still I don't do it. If anyone else thinks they have a reason to trust in themselves, they should know that I have a greater reason for doing so. ⁵I was circumcised on the eighth day after my birth. I am from the people of Israel* and the tribe of Benjamin. I am a true Jew, and so were my parents. The law was very important to me. That is why I became a Pharisee.* ⁶I was such a fanatic that I persecuted* the church.* And no one could find fault with how I always obeyed the law.

⁷At one time all these things were important to me. But because of Christ, I decided that they are worth nothing. ⁸Not only these things, but now I think that all things are worth nothing compared with the greatness of knowing Christ Jesus my Lord. Because of Christ, I lost all these things, and now I know that they are all worthless trash. All I want now is Christ. ⁹I want to belong to him. In Christ I am right with God, but my being right does not come from following the law. It comes from God through faith. God uses my faith in³ Christ to make me right with him. ¹⁰All I want is to know Christ and the power that raised him from death. I want to share in his sufferings and be like him even in his death. ¹¹Then there is hope that I myself will somehow be raised from death.

Trying to Reach the Goal

¹²I don't mean that I am exactly what God wants me to be. I have not yet reached that goal. But I continue trying to reach it and make it mine. That's what Christ Jesus wants me to do. It is the reason he made me his. ¹³Brothers and sisters, I know that I still have a long way to go. But there is one thing I do: I forget what is in the past and try as hard as I can to reach the goal before me. ¹⁴I keep running hard toward the finish line to get

¹3:2 *want to cut off ... circumcised* There is a play on words here in Greek. The key word is like "circumcision" (see the Word List), but it means "mutilation" or "cutting to pieces." ²3:3 *we are ... circumcision* Literally, "we are the circumcision." Paul uses the word "circumcision" (see the Word List) here in a spiritual sense of believers who share in the new agreement that God gave his people through Jesus. ³3:9 *my faith in* Or, "the faithfulness of."

pe care ne-a chemat Dumnezeu să-l primim în Cristos Isus.

¹⁵Așa că noi, care suntem maturi, să gândim la fel. Și dacă gândește cineva altfel, Dumnezeu îi va limpezi și acest lucru. ¹⁶În orice caz, să trăim cu fidelitate adevărul pe care l-am înțeles deja. Fraților, imitați-mă pe mine, ¹⁷și uitați-vă cu atenție la cei ce trăiesc după exemplul pe care vi l-am dat noi. ¹⁸Așa cum v-am mai spus de multe ori și cum vă spun acum plângând, sunt mulți care trăiesc ca niște dușmani ai crucii lui Cristos. ¹⁹Sfârșitul lor este nimicirea; dumnezeul lor este stomacul lor și sunt mândri de ce ar trebui să le fie rușine. Ei se gândesc la lucrurile lumești. ²⁰Dar cetățenia noastră este în ceruri, de unde și așteptăm un Mântuitor, pe Domnul Isus Cristos. ²¹El va schimba trupurile noastre umile și le va face asemănătoare trupului Său glorios, prin puterea cu care Își poate supune totul.

4¹Deci, frații mei iubiți, de care îmi este dor, bucuria și cununa mea: stați tari în Domnul, dragilor, așa cum v-am spus!

²O încurajez pe Evodia și o încurajez și pe Sintichia să aibă același gând în Domnul. ³Te rog și pe tine, partener credincios în lucrarea mea: ajută-le pe aceste femei care au luptat alături de mine în proclamarea Vestii bune*, împreună cu Clement și cu ceilalți care au lucrat împreună cu mine și ale căror nume sunt scrise în Cartea Vieții¹.

⁴Bucurați-vă întotdeauna în Domnul!

⁵Vă voi spune din nou: bucurați-vă! Blândețea voastră să fie cunoscută de toți oamenii! Domnul este aproape. ⁶Nu vă îngrijorați de nimic, ci aduceți dorințele voastre la cunoștința lui Dumnezeu, în orice privință, prin rugăciuni și cereri însoțite de mulțumiri. ⁷Iar pacea care vine de la Dumnezeu și care depășește orice capacitate de înțelegere omenească, vă va proteja inimile și mințile în Cristos Isus.

⁸În concluzie, fraților, să vă gândiți numai la ce este adevărat, la ce este

the prize that is mine because God has called me through Christ Jesus to life up there in heaven.

¹⁵All of us who have grown to be spiritually mature should think this way too. And if there is any of this that you don't agree with, God will make it clear to you. ¹⁶But we should continue following the truth we already have.

¹⁷Brothers and sisters, join together in following my example. Also, learn by watching those who are living the way we showed you.

¹⁸There are many who live like enemies of the cross of Christ. I have often told you about them. And it makes me cry to tell you about them now.

¹⁹The way they live is leading them to destruction. They don't serve God. They live only to please themselves. They do shameful things, and they are proud of what they do. They think only about earthly things. ²⁰But the government that rules us is in heaven. We are waiting for our Savior, the Lord Jesus Christ, to come from there. ²¹He will change our humble bodies and make them like his own glorious body. Christ can do this by his power, with which he is able to rule everything.

Some Things to Do

4¹My dear brothers and sisters, I love you and want to see you. You bring me joy and make me proud of you. Continue following the Lord like I have told you.

²Euodia and Syntyche, you both belong to the Lord, so please agree with each other. ³For this I make a special request to my friend who has served with me so faithfully: Help these women. They worked hard with me in telling people the Good News* together with Clement and others who worked with me. Their names are written in the book of life.¹

⁴Always be filled with joy in the Lord. I will say it again. Be filled with joy.

⁵Let everyone see that you are gentle and kind. The Lord is coming soon. ⁶Don't worry about anything, but pray and ask God for everything you need, always giving thanks for what you have. ⁷And God's peace, which is far greater than any control we have over our thinking, will stand guard over all your thoughts and feelings. You have this blessing because you belong to Christ Jesus.

⁸Brothers and sisters, continue to think about what is good and worthy of praise. Think about

¹ 4.3 Cartea Vieții Cartea lui Dumnezeu în care sunt scrise numele tuturor celor aleși; vezi Apoc. 3.5; 21.27.

¹ 4:3 book of life God's book that has the names of all God's chosen people. See Rev. 3:5; 21:27.

onorabil, la ce este drept, curat și plăcut, la ce este demn de laudă. Dacă este vreo virtute, dacă este vreo laudă, acestea să fie lucrurile la care să vă gândiți. ⁹Faceți ce ați învățat, ce ați primit și ce ați auzit de la mine și ce m-ați văzut făcând. Și Dumnezeu, care este sursa păcii, va fi cu voi.

Pavel mulțumește creștinilor filipeni

¹⁰M-am bucurat foarte mult în Domnul pentru că ați început să vă preocupați din nou de mine. Bineînțeles că v-ați gândit întotdeauna la mine, dar până acum nu ați avut ocazia să-mi arătați acest lucru. ¹¹Nu vorbesc astfel pentru că aș avea nevoie de ceva, căci am învățat să mă mulțumesc cu ceea ce am. ¹²Știu cum să trăiesc în lipsuri și știu cum să trăiesc în abundență, în orice moment și în orice condiții. M-am deprins să fiu sătul și să fiu flămând, să am destul sau să duc lipsă. ¹³Am puterea să fac față oricăror circumstanțe prin Cristos, care mă întărește.

¹⁴Oricum, ați făcut bine că ați luat parte la necazurile mele. ¹⁵Voi, filipenilor, știți că pe când am început să proclam Vestea Bună*, la plecarea mea din Macedonia, nici o biserică nu mi-a dat nimic, în afară de voi. ¹⁶Căci pe când eram în Tesalonic, mi-ați trimis de mai multe ori ajutoare pentru nevoile mele. ¹⁷Nu caut să obțin daruri de la voi, ci, mai degrabă, vreau să primiți binecuvântările care vin atunci când dăruieți. ¹⁸Am tot ce-mi trebuie și am totul din abundență. De când am primit prin Epafrodit darurile pe care mi le-ați trimis, am mai mult decât îmi trebuie. Aceste daruri sunt o ofrandă plăcut mirositoare, o jertfă bine primită, plăcută lui Dumnezeu. ¹⁹Iar Dumnezeul meu va avea grijă de toate nevoile voastre, potrivit cu mărirea Lui bogăție în Cristos Isus. ²⁰A Dumnezeului și Tatălui nostru să fie slava pentru totdeauna! Amin.*

²¹Salutați pe fiecare sfânt în Cristos Isus! Frații care sunt cu mine vă salută. ²²Toți sfinții de aici vă salută. În mod special vă salută și cei din casa Cezarului*.

²³Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi!

what is true and honorable and right and pure and beautiful and respected. ⁹And do what you learned and received from me. Do what I told you and what you saw me do. And the God who gives peace will be with you.

Paul Thanks the Philippian Believers

¹⁰I am so happy, and I thank the Lord that you have shown your care for me again. You continued to care about me, but there was no way for you to show it. ¹¹I am telling you this, but not because I need something. I have learned to be satisfied with what I have and with whatever happens. ¹²I know how to live when I am poor and when I have plenty. I have learned the secret of how to live through any kind of situation—when I have enough to eat or when I am hungry, when I have everything I need or when I have nothing. ¹³Christ is the one who gives me the strength I need to do whatever I must do.

¹⁴But it was good that you helped me when I needed help. ¹⁵You people in Philippi remember when I first told the Good News* there. When I left Macedonia,* you were the only church* that gave me help. ¹⁶Several times you sent me things I needed when I was in Thessalonica. ¹⁷Really, it is not that I want to get gifts from you. But I want you to have the benefit that comes from giving. ¹⁸I have everything I need. I have even more than I need. I have all I need because Epaphroditus brought your gift to me. Your gift is like a sweet-smelling sacrifice* offered to God. God accepts that sacrifice and it pleases him. ¹⁹My God will use his glorious riches to give you everything you need. He will do this through Christ Jesus. ²⁰Glory* to our God and Father forever and ever. Amen.

²¹Give our greetings to God's people there—to each one who belongs to Christ Jesus. Those in God's family who are with me send you their greetings. ²²And greetings to you from all of God's people here, including those from Caesar's* palace.

²³The grace* of the Lord Jesus Christ be with you all.

Scrisoarea lui Pavel către

Coloseni

Colossians

1 ¹Pavel, apostol* al lui Cristos Isus, prin voia lui Dumnezeu, și Timotei, fratele nostru,

²către sfinții lui Dumnezeu din Colose, care sunt frații noștri credincioși în Cristos. Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru!

³De câte ori ne rugăm pentru voi, Îi mulțumim lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, ⁴căci am auzit de credința voastră în Cristos Isus și de dragostea pe care o aveți pentru toți sfinții lui Dumnezeu, ⁵datorită speranței care este păstrată pentru voi în ceruri. Voi ați auzit de această speranță prin mesajul adevărat, adică prin Vestea Bună*, ⁶care a ajuns și la voi. Ea aduce roade și este răspândită în întreaga lume. Ea aduce aceleași roade și printre voi încă din ziua în care ați auzit de harul lui Dumnezeu și l-ați înțeles cu adevărat așa cum este el. ⁷Voi ați auzit de harul lui Dumnezeu de la dragul nostru Epafras, care lucrează împreună cu noi, fiind un slujitor credincios al lui Cristos pentru noi. ⁸Tot el ne-a spus și despre dragostea pe care v-a dat-o Duhul*.

⁹De aceea, ne rugăm neîncetat pentru voi, din ziua în care am auzit despre voi. Ne rugăm cerând să aveți o cunoaștere profundă a voii lui Dumnezeu, să vi se dea toată înțelepciunea și înțelegerea în lucrurile spirituale.

¹⁰Astfel veți fi pe placul lui Dumnezeu; veți trăi într-un mod care Îl onorează pe Domnul, aducând roade prin faptele voastre bune; Îl veți cunoaște din ce în ce mai bine

1 ¹Greetings from Paul, an apostle* of Christ Jesus. I am an apostle because that is what God wanted. Greetings also from Timothy, our brother in Christ.

²To the holy* and faithful brothers and sisters in Christ who live in Colossae.

Grace* and peace to you from God our Father.

³In our prayers we always thank God for you. He is the Father of our Lord Jesus Christ. ⁴We thank him because we have heard about the faith you have in Christ Jesus and the love you have for all of God's people. ⁵Your faith and love continue because you know what is waiting for you in heaven—the hope you have had since you first heard the true message, the Good News* ⁶that was told to you. Throughout the world, this Good News is bringing blessings and spreading. And that's what has been happening among you since the first time you heard it and understood the truth about God's grace. ⁷You heard it from Epaphras, our dear friend and co-worker. He is a faithful servant of Christ for you. ⁸He also told us about the love you have from the Spirit.*

⁹Since the day we heard these things about you, we have continued praying for you. This is what we pray:

that you will know fully what God wants;
that with your knowledge you will also have great wisdom and understanding in spiritual things;

¹⁰ that this will help you live in a way that brings honor to the Lord and pleases him in every way;
that your life will produce good works of every kind and that you will grow in your knowledge of God¹;

¹ 1:10 *that your life ... God* Or, "that your knowledge of God will produce more and more good works of every kind in your life."

pe Dumnezeu; ¹¹⁻¹²veți fi întăriți cu putere nemărginită, potrivit puterii Lui slăvite; astfel veți avea răbdare și veți fi perseverenți oricând; Îi veți mulțumi cu bucurie Tatălui, care v-a făcut demni de a avea o parte din moștenirea sfinților* care trăiesc în lumină. ¹³Dumnezeu ne-a eliberat de sub puterea întunericului și ne-a transferat în Împărăția Fiului Său iubit. ¹⁴În Fiul Său noi avem eliberarea și iertarea păcatelor.

În Cristos Îl vedem pe Dumnezeu

¹⁵El este imaginea Dumnezeului nevăzut și este primul născut din toată creația. ¹⁶Tot ce este în cer sau pe pământ a fost creat de El: și ceea ce se vede și ceea ce nu se vede, fie puteri cerești, fie autorități, fie domnii sau conducători. Totul a fost creat prin El și pentru El. ¹⁷El există dinainte de a se fi făcut ceva, și toate se țin prin El. ¹⁸El este Capul Trupului, care este Biserica. El este Începutul, primul înviat din morți, astfel încât să aibă întâietate în toate. ¹⁹Dumnezeu, în toată plinătatea Lui, a ales să trăiască în El și, tot prin El, să împace toate lucrurile cu El însuși, fie că sunt din ceruri, fie că sunt de pe pământ. ²⁰Dumnezeu a făcut pace prin sângele lui Cristos vărsat pe cruce. ²¹În trecut, erați despărțiți de Dumnezeu și, din cauza faptelor voastre rele, erați dușmanii Lui în gândurile voastre. ²²Dar acum, prin trupul omnesc al lui Cristos și prin moartea Lui, Dumnezeu v-a împăcat cu El, ca să vă prezinte înaintea lui Dumnezeu sfinți, curați și fără vină, ²³dacă rămâneți înrădăcinați și neclintiți în credința voastră și dacă nu vă îndepărtați de speranța Vestii Bune* pe care ați auzit-o, care a fost proclamată fiecărei făpturi de sub ceruri și al cărei slujitor am devenit eu, Pavel.

Lucrarea lui Pavel pentru Biserică

²⁴Acum mă bucur în suferințele mele pentru voi. Prin suferințele din trupul meu, eu împlinesc ceea ce mai are de suferit Cristos prin Trupul Său, care este Biserica.

¹¹ that God will strengthen you with his own great power, so that you will be patient and not quit when troubles come.

Then you will be happy ¹²and give thanks to the Father. He has made you able to have what he has promised to give all his holy people,* who live in the light.* ¹³God freed us from the power of darkness.* And he brought us into the kingdom of his dear Son. ¹⁴The Son paid the price to make us free. In him we have forgiveness of our sins.

Christ Is the Same as God

¹⁵No one can see God, but Jesus is exactly like God. Jesus rules over everything that has been made.¹ ¹⁶Through his power all things were made: things in heaven and on earth, seen and not seen—all spiritual rulers, lords, powers, and authorities. Everything was made through Christ and for Christ. ¹⁷He was there before anything was made. And all things continue because of him. ¹⁸Christ is the head of the body, which is the church.* He is the beginning of everything else. And he is the first among all who will be raised from death.² So in everything he is most important. ¹⁹God was pleased for all of himself to live in Christ. ²⁰And through Christ, God was happy to bring all things back to himself again—things on earth and things in heaven. God made peace by using the blood sacrifice of Christ on the cross.

²¹At one time you were separated from God. You were his enemies in your minds, because the evil you did was against him. ²²But now Christ has made you God's friends again. Christ did this by his death while he was in his body. He did this so that he could bring you before God. He brings you before God as people who are holy,* blameless, and without anything that would make you guilty before God. ²³Christ will do this if you continue to believe in the Good News* you heard. You must remain strong and sure in your faith. You must not let anything cause you to give up the hope that became yours when you heard the Good News. That same Good News has been told to everyone on earth, and that's the work that I, Paul, was given to do.

Paul's Work for the Church

²⁴I am happy in my sufferings for you. There is much that Christ must still suffer through his body, the church.* I am accepting my part of what must be suffered. I accept these sufferings in my

¹ 1:15 *rules ... made* Literally, "firstborn of all creation." ² 1:18 *first ... death* Literally, "firstborn from the dead."

²⁵Eu am devenit unul din slujitorii Săi, potrivit cu slujba care mi-a fost încredințată de Dumnezeu pentru voi. Este vorba despre împlinirea mesajului lui Dumnezeu. ²⁶Acest mesaj este adevărul secret, ținut ascuns de veacuri și de generații, dar care a fost făcut cunoscut de Dumnezeu sfinților Săi. ²⁷Dumnezeu a dorit să arate poporului Său cât de mare este printre neevrei bogăția slăvită a acestui adevăr ascuns, care este Cristos, care este și în voi și care este speranța noastră de a avea parte de slava lui Dumnezeu. ²⁸Noi Îl proclamăm pe El, îndrumând și învățând pe fiecare cu toată înțelepciunea, astfel încât fiecare să fie desăvârșit în Cristos când îl vom prezenta înaintea lui Dumnezeu. ²⁹Acesta este motivul pentru care lucrez eu, luptându-mă prin tăria lui Cristos, care lucrează în mine cu putere.

2¹Vreau să știți cât de mare este lupta pe care o duc pentru voi, pentru cei din Laodicea și pentru cei ce nu m-au cunoscut personal. ²Eu mă lupt pentru ca inimile lor să fie încurajate, pentru ca ei să fie uniți în dragoste, să aibă întreaga bogăție a convingerii care provine din înțelegerea lucrurilor și să cunoască deplin întregul adevăr ascuns al lui Dumnezeu, care este Cristos. ³În Cristos sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale cunoașterii.

⁴Vă spun lucrurile acestea pentru ca nimeni să nu vă înșele cu idei care par bune, dar sunt greșite. ⁵Deși nu sunt cu voi în trup, sunt cu voi în duh și mă bucur văzând rânduiala în care trăiți și tăria credinței voastre în Cristos.

Trăiți în Cristos

⁶Așa cum L-ați primit pe Cristos Isus ca Domn, tot așa continuați să trăiți în El! ⁷Înrădăcinați-vă în El și lăsați-L să fie temelie voastră! Întăriți-vă în credință, după cum ați fost învățați și arătați-I întotdeauna recunoștință lui Dumnezeu!

⁸Aveți grijă să nu vă înșele nimeni cu o filosofie goală și amăgitoare, care vine din tradițiile oamenilor și din ideile fără valoare ale oamenilor lumii, și nu de la Cristos. ⁹Dumnezeu, în plinătatea Lui, trăiește în Cristos, în trupul Său omenesc. ¹⁰În Cristos, ați fost împliniți și voi, și El este Capul oricărui conducător și al oricărei domnii.

body. ²⁵I became a servant of the church because God gave me a special work to do. This work helps you. My work is to tell the complete message of God. ²⁶This message is the secret truth that was hidden since the beginning of time. It was hidden from everyone for ages, but now it has been made known to God's holy people.* ²⁷God decided to let his people know that rich and glorious truth, which is for all people. That truth is Christ himself, who is in you. He is our only hope for glory.* ²⁸So we continue to tell people about Christ. We use all wisdom to counsel every person and teach every person. We are trying to bring everyone before God as people who have grown to be spiritually mature in Christ. ²⁹To do this, I work and struggle using the great strength that Christ gives me. That strength is working in my life.

2¹I want you to know that I am trying very hard to help you. And I am trying to help those in Laodicea and others who have never seen me. ²I want them to be strengthened and joined together with love and to have the full confidence that comes from understanding. I want them to know completely the secret truth that God has made known. That truth is Christ himself. ³In him all the treasures of wisdom and knowledge are kept safe.

⁴I tell you this so that no one can fool you by telling you ideas that seem good, but are false. ⁵Even though I am far away, my thoughts are always with you. I am happy to see your good lives and your strong faith in Christ.

Continue to Live in Christ

⁶You received Christ Jesus the Lord, so continue to live following him without changing anything. ⁷You must depend on Christ only. Life and strength come from him. You were taught the truth, and you must continue to be sure of that true teaching. And always be thankful.

⁸Be sure you are not led away by the teaching of those who have nothing worth saying and only plan to deceive you. That teaching is not from Christ. It is only human tradition and comes from the powers that influence¹ this world. ⁹I say this because all of God lives in Christ fully, even in his life on earth. ¹⁰And because you belong to Christ you are complete, having everything you need. Christ is ruler over every other power and authority.

¹2:8 powers that influence Or, "elementary rules of." Also in verse 20.

¹¹Atunci când v-ați dezbrăcat de trupul păcătos, aceasta fiind circumcizia lui Cristos, ați fost circumciși cu o circumcizie* care nu este făcută de mâna omului. ¹²Toate acestea s-au întâmplat când ați fost îngropați împreună cu El în botezul* prin care ați și fost înviați cu El, prin credința în puterea lui Dumnezeu, care L-a înviat pe Cristos dintre cei morți. ¹³Voi erați morți din punct de vedere spiritual din cauza păcatelor voastre și pentru că nu primiserăți încă circumcizia lui Cristos, dar Dumnezeu v-a dat viață împreună cu Cristos, prin care ne-a iertat și păcatele noastre. ¹⁴El a șters documentul¹ care ne stătea împotriva și care conținea toate acuzațiile Legii împotriva noastră, și l-a înlăturat din calea noastră, pironindu-l pe cruce. ¹⁵El a dezarmat autoritățile și domniile și le-a făcut de râsul lumii, triumfând asupra lor prin cruce.

Nu urmați regulile oamenilor

¹⁶Nimeni să nu vă judece cu privire la mâncare și băutură sau cu privire la o sărbătoare, aniversare sau zile de sabat*! ¹⁷Toate acestea nu sunt decât o umbră a lucrurilor care urmau să vină. Realitatea însă este a lui Cristos. ¹⁸Nu-i lăsați pe cei ce își găsesc plăcere într-o falsă umilință și în închinarea îngerilor să vă împiedice să luați premiul! Un astfel de om vorbește totdeauna despre viziunile lui și mintea lui care nu se gândește la cele spirituale îl face să se îngâmfe fără motive. ¹⁹Un astfel de om nu se ține legat de Capul, care este Cristos. Datorită lui Cristos, întregul trup, hrănit și strâns la un loc prin încheieturi și legături, crește așa cum vrea Dumnezeu.

²⁰Voi ați murit împreună cu Cristos și ați fost eliberați de puterile² care influențează această lume. De ce vă comportați atunci ca și cum ați fi ai lumii și vă supuneți unor reguli ca: ²¹„Nu lua!“, „Nu gusta!“, „Nu atinge!“? ²²Toate aceste lucruri pier o dată cu întrebuințarea lor. Acestea se bazează pe regulile și învățăturile oamenilor. ²³Aceste reguli au o aparență înțelepciune prin închinarea voită, prin falsa lor smerenie și

¹¹In Christ you had a different kind of circumcision,¹ one that was not done by human hands. That is, you were made free from the power of your sinful self. That is the kind of circumcision Christ does. ¹²When you were baptized,* you were buried with Christ, and you were raised up with him because of your faith in God's power. God's power was shown when he raised Christ from death.

¹³You were spiritually dead because of your sins and because you were not free from the power of your sinful self. But God gave you new life together with Christ. He forgave all our sins. ¹⁴Because we broke God's laws, we owed a debt—a debt that listed all the rules we failed to follow. But God forgave us of that debt. He took it away and nailed it to the cross. ¹⁵He defeated the rulers and powers of the spiritual world. With the cross he won the victory over them and led them defeated and powerless for the whole world to see.

Don't Follow Rules That People Make

¹⁶So don't let anyone make rules for you about eating and drinking or about Jewish customs (festivals, New Moon* celebrations, or Sabbath* days). ¹⁷In the past, these things were like a shadow that showed what was coming. But the new things that were coming are found in Christ. ¹⁸Some people enjoy acting like they are humble and love to worship angels.² They always talk about the visions* they have seen. Don't listen to them when they say you are wrong because you don't do these things. It is so foolish for them to feel such pride, because it is all based on their own human ideas. ¹⁹They don't keep themselves under the control of the head. Christ is the head, and the whole body depends on him. Because of Christ all the parts of the body care for each other and help each other. So the body is made stronger and held together as God causes it to grow.

²⁰You died with Christ and were made free from the powers that influence this world. So why do you act like you still belong to the world? I mean, why do you follow rules like these: ²¹“Don't eat this,” “Don't taste that,” “Don't touch that”? ²²These rules are talking about earthly things that are gone after they are used. They are only human commands and teachings. ²³These rules may seem to be wise as part of a made-up religion in which people pretend to be

¹ 2.14 *documentul* în el sunt înscrise toate încălcările Legii comise de noi (este vorba de Legea lui Moise). ² 2.20 *puterile* Sau: principiile elementare ale acestei lumi.

¹ 2:11 *circumcision* See the Word List. Paul uses it here in a spiritual sense of believers who share in the new agreement God gave his people through Jesus. ² 2:18 *worship angels* Or, “worship with angels” (that they see in visions).

printr-o purtare aspră față de trup. Dar ele nu sunt de nici un folos în încercarea de a nu satisface dorințele naturii noastre păcătoase.

Noua voastră viață în Cristos

3¹Dacă ați înviat împreună cu Cristos, preocupați-vă de lucrurile care sunt în cer, unde Cristos stă la dreapta lui Dumnezeu. ²Gândiți-vă la cele cerești și nu la cele pământești! ³Voi ați murit, iar acum viața voastră nouă este ascunsă împreună cu Cristos în Dumnezeu. ⁴Când Cristos, care este viața voastră, va apărea, atunci veți apărea și voi cu El în slavă.

⁵Alungați din viața voastră toate lucrurile rele care țin de natura voastră păcătoasă: desfrânarea, necurăția, pofta, dorințele rele și lăcomia, care este închinare la idoli. ⁶Din cauza acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu.¹ ⁷Și voi trăiați așa în trecut, pe când făceați astfel de fapte.

⁸Dar acum, renunțați la toate acestea: la mânie, furie, răutate, bârfa, vorbe urâte. ⁹Să nu vă mințiți unii pe alții, pentru că v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, cu faptele lui ¹⁰și v-ați îmbrăcat cu omul cel nou. Acest om nou este mereu înnoit și făcut după imaginea Creatorului lui spre cunoașterea deplină a lui Dumnezeu. ¹¹Aici nu mai este evreu și neevreu, circumcis* și necircumcis, barbar, scit², sclav și om liber, ci Cristos este totul și este în toți.

¹²Fiind aleșii lui Dumnezeu, sfinți și iubiți, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de compasiune, cu bunătate, smerenie, blândețe și răbdare. ¹³Îngăduiți-vă unii pe alții și iertați-vă unii pe alții ori de câte ori aveți ceva unii împotriva altora. Să vă iertați unii pe alții, cum v-a iertat și Domnul pe voi. ¹⁴Pe lângă toate acestea, îmbrăcați-vă cu dragostea care leagă totul într-o unitate perfectă. ¹⁵Fie ca pacea care vine de la Cristos să vă conducă inimile, căci la această pace ați fost chemați voi, într-un singur trup. Mulțumiți-I lui Dumnezeu pentru toate lucrurile,

¹ 3:6 versetul 6 Unele manuscrise grecești adaugă: „peste fiii neascultării”. ² 3:11 *scit* locuitor al Scitiei; în ochii popoarelor mai civilizate ale antichității, scitii erau socotiți ca cei mai sălbatici dintre toți barbarii.

humble and punish their bodies. But they don't help people stop doing the evil that the sinful self wants to do.

Your New Life in Christ

3¹You were raised from death with Christ. So live for what is in heaven, where Christ is sitting at the right hand of God. ²Think only about what is up there, not what is here on earth. ³Your old sinful self has died, and your new life is kept with Christ in God. ⁴Yes, Christ is now your life, and when he comes again, you will share in his glory.*

⁵So put everything evil out of your life: sexual sin, doing anything immoral, letting sinful thoughts control you, and wanting things that are wrong. And don't keep wanting more and more for yourself, which is the same as worshiping a false god. ⁶God will show his anger against those who don't obey him,¹ because they do these evil things. ⁷You also did these things in the past, when you lived like them.

⁸But now put these things out of your life: anger, losing your temper, doing or saying things to hurt others, and saying shameful things. ⁹Don't lie to each other, because you have left your old sinful life and what you did before. ¹⁰You have begun to live a new life in which you are being made new. You are becoming like the one who made you. ¹¹This new life brings you the true knowledge of God. ¹¹In this new life it doesn't matter if you are a Greek* or a Jew, circumcised* or not. It doesn't matter if you speak a different language or even if you are a Scythian.² It doesn't matter if you are a slave or free. Christ is all that matters, and he is in all of you.

Your New Life With Each Other

¹²God has chosen you and made you his holy people.* He loves you. So your new life should be like this: Show mercy to people, be kind, humble, gentle, and patient. ¹³Don't be angry with each other, but forgive each other. If you feel someone has wronged you, forgive them. Forgive others because the Lord forgave you. ¹⁴Together with these things, the most important part of your new life is to love each other. Love is what holds everything together in perfect unity. ¹⁵Let the peace that Christ gives control your thinking. It is for peace that you were chosen to be together in one body.³ And always be thankful.

¹ 3:6 *against ... him* Some Greek copies do not have these words. ² 3:11 *Scythians* Known as wild and uncivilized people. ³ 3:15 *body* Christ's spiritual body, meaning the church—his people.

întotdeauna! ¹⁶Cuvântul lui Cristos să locuiască din belșug în voi. Învățați-vă și sfătuiți-vă unii pe alții cu toată înțelepciunea. Cântați psalmi, imnuri și cântări spirituale cu inima plină de recunoștință față de Dumnezeu. ¹⁷Orice faceți, cu vorba sau cu fapta, să faceți în Numele Domnului Isus, mulțumind prin El lui Dumnezeu, Tatăl.

Relațiile cu ceilalți oameni

¹⁸Soțiilor, fiți supuse soților voștri, așa cum este potrivit în Domnul.

¹⁹Soților, iubiți-vă soțiile și nu vă purtați aspru cu ele.

²⁰Copiilor, ascultați în toate de părinții voștri, căci acest lucru este plăcut Domnului.

²¹Părinților, nu stârniți mânia în copiii voștri criticându-i mereu pentru tot ce fac, pentru că asta va duce la descurajarea lor.

²²Sclavilor, ascultați de stăpânii voștri de pe pământ în toate, nu numai atunci când vă supraveghează, și nu lucrați ca unii care vor să le facă pe plac oamenilor. Ascultați de ei cu toată inima, din respect pentru Domnul. ²³Orice faceți, faceți din toată inima, ca pentru Domnul, și nu ca pentru oameni. ²⁴Amintiți-vă că Domnul vă va da moștenirea voastră ca răsplată. Cristos, care este Domnul vostru, este Cel pe care-L slujiți. ²⁵Cel ce face rău va fi răsplătit, în mod nepărtinitor, după răul pe care l-a făcut.

4 ¹Stăpânilor, dați sclavilor voștri ce li se cuvine, în mod cinstit. Amintiți-vă că și voi aveți un Stăpân în ceruri.

Pavel le dă instrucțiuni creștinilor

²Perseverați în rugăciune, fiți atenți când vă rugați și aduceți-I mulțumiri lui Dumnezeu. ³Rugați-vă și pentru noi, pentru ca Dumnezeu să ne dea prilejul de a proclama mesajul *Veștii Bune**, și de a vorbi despre taina lui Cristos. Tocmai pentru că am predicat acest adevăr ascuns în Cristos sunt eu în închisoare. ⁴Rugați-vă să vorbesc în așa fel încât să fac mesajul foarte clar, așa cum ar trebui.

⁵Purtați-vă cu înțelepciune față de cei care nu sunt credincioși și folosiți din plin ocaziile care vi se oferă. ⁶Vorbirea voastră ar trebui să fie întotdeauna plăcută și dreașă cu înțelepciune, astfel încât să știți ce să răspundeți fiecărei persoane.

¹⁶Let the teaching of Christ live inside you richly. Use all wisdom to teach and counsel each other. Sing psalms, hymns, and spiritual songs with thankfulness in your hearts to God.

¹⁷Everything you say and everything you do should be done for Jesus your Lord. And in all you do, give thanks to God the Father through Jesus.

Your New Life at Home

¹⁸Wives, be willing to serve your husbands. This is the right thing to do in following the Lord.

¹⁹Husbands, love your wives, and be gentle to them.

²⁰Children, obey your parents in everything. This pleases the Lord.

²¹Fathers, don't frustrate your children. If you are too hard to please, they might want to quit trying.

²²Servants, obey your masters in everything. Obey all the time, even when they can't see you. Don't just pretend to work hard so that they will treat you well. No, you must serve your masters honestly because you respect the Lord. ²³In all the work you are given, do the best you can. Work like you are working for the Lord, not for people. ²⁴Remember that you will receive your reward from the Lord, who will give you what he promised his people. You are serving the Lord Christ. ²⁵Remember that anyone who does wrong will be punished for that wrong. And the Lord treats everyone the same.

4 ¹Masters, give what is good and fair to your servants. Remember that you have a Master in heaven.

Some Things to Do

²Never stop praying. Be ready for anything by praying and being thankful. ³Also pray for us. Pray that God will give us an opportunity to tell people his message.* I am in prison for doing this. But pray that we can continue to tell people the secret truth that God has made known about Christ. ⁴Pray that I will say what is necessary to make this truth clear to everyone.

⁵Be wise in the way you act with those who are not believers. Use your time in the best way you can. ⁶When you talk, you should always be kind and wise. Then you will be able to answer everyone in the way you should.

Vești despre însoțitorii lui Pavel

⁷Tihic, un frate scump, un slujitor credincios și un sclav împreună cu mine în Domnul, vă va spune totul despre mine. ⁸Tocmai din acest motiv îl trimit la voi, ca să aflați care este situația noastră și pentru ca să vă încurajeze. ⁹Împreună cu el îl trimit și pe Onisim, fratele nostru credincios și drag, care este unul dintre voi. Ei vă vor spune tot ce se întâmplă aici.

¹⁰Aristarh, cel închis cu mine, vă salută. La fel vă salută și Marcu, vărul lui Barnaba. În ce-l privește pe Marcu, ați primit deja instrucțiuni. Dacă vine la voi, primiți-l! ¹¹Isus, zis Iust, vă salută. Aceștia sunt singurii dintre credincioșii evrei care lucrează cu mine la vestirea Împărăției lui Dumnezeu. Ei au fost o mare încurajare pentru mine.

¹²Și Epafras vă salută. El este unul dintre voi și un slujitor al lui Cristos Isus. El se roagă întotdeauna cu ardoare pentru voi, pentru ca voi să ajungeți maturi și să cunoașteți deplin ceea ce dorește Dumnezeu pentru voi. ¹³Eu sunt martorul lui că lucrează din greu pentru voi, pentru cei din Laodicea și pentru cei din Hierapolis. ¹⁴Luca, iubitul nostru doctor, și Dima vă salută.

¹⁵Salutați-i pe frații din Laodicea, pe Nimfa și biserica ce se întâlnește în casa lui. ¹⁶După ce veți citi scrisoarea, aveți grijă să o citească și biserica din Laodicea. De asemenea, să citiți și scrisoarea pe care am trimis-o bisericii din Laodicea. ¹⁷Spuneți-i lui Arhip: „Ai grijă să duci până la capăt slujba pe care ai primit-o în Domnul!”

¹⁸Eu, Pavel, scriu această salutare cu mâna mea. Amintiți-vă că sunt în închisoare. Harul lui Dumnezeu să fie cu voi!

News About Those With Paul

⁷Tychicus is my dear brother in Christ. He is a faithful helper and he serves the Lord with me. He will tell you everything that is happening to me. ⁸That is why I am sending him. I want you to know how we are, and I am sending him to encourage you. ⁹I am sending him with Onesimus, the faithful and dear brother from your group. They will tell you everything that has happened here.

¹⁰Aristarchus, the one in prison here with me, sends you his greetings. Mark, the cousin of Barnabas, also sends his greetings. (I have already told you what to do about Mark. If he comes, welcome him.) ¹¹And greetings from Jesus, the one who is also called Justus. These are the only Jewish believers who work with me for God's kingdom. They have been a great comfort to me.

¹²Epaphras, another servant of Jesus Christ from your group, sends his greetings. He constantly struggles for you in prayer. He prays that you will grow to be spiritually mature and have everything that God wants for you. ¹³I know that he has worked hard for you and the people in Laodicea and in Hierapolis. ¹⁴Greetings also from Demas and our dear friend Luke, the doctor.

¹⁵Give our greetings to the brothers and sisters in Laodicea. Greetings also to Nympha and to the church* that meets in her house. ¹⁶After this letter is read to you, be sure that it is also read to the church in Laodicea. And you read the letter that I wrote to them. ¹⁷Tell Archippus, “Be sure to do the work the Lord gave you.”

¹⁸Here's my greeting in my own handwriting—PAUL. Remember me in prison. God's grace* be with you.

*Prima scrisoare
a lui Pavel către*

Tesaloniceni 1 Thessalonians

1 ¹Pavel, Silvan și Timotei, către Biserica din Tesalonic care este în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Isus Cristos. Harul și pacea lui Dumnezeu să fie cu voi!

Viața și credința tesalonicenilor

²Îi mulțumim întotdeauna lui Dumnezeu pentru voi toți și vă amintim în rugăciunile noastre. ³Noi amintim fără încetare înaintea Dumnezeului și Tatălui nostru lucrarea voastră care vine din credință, osteneala voastră izvorâtă din dragoste și răbdarea adusă de speranța în Domnul nostru Isus Cristos. ⁴Știm, frații mei iubiți de Dumnezeu, că ați fost aleși de El ⁵pentru că mărturia noastră despre Vestea Bună* a venit la voi prin cuvinte, dar și cu putere, cu Duhul Sfânt* și cu o convingere adâncă. Știți cum ne-am purtat printre voi, spre binele vostru. ⁶Și voi ne-ați imitat pe noi și pe Domnul, căci ați primit Cuvântul într-o vreme când sufereți și l-ați primit cu bucuria care vine de la Duhul Sfânt. ⁷De aceea, ați devenit un exemplu pentru toți credincioșii din Macedonia și din Ahaia. ⁸Căci Cuvântul Domnului s-a răspândit de la voi, nu numai în Macedonia și Ahaia, ci chiar mai departe, iar despre credința voastră s-a auzit peste tot. De aceea nu mai trebuie să adaug ceva. ⁹Toată lumea vorbește despre felul în care ne-ați primit, povestind cum v-ați întors la Dumnezeu de la idoli, ca să-I slujiți Dumnezeului viu și adevărat ¹⁰și ca să-L așteptați pe Fiul Său din ceruri, pe care Dumnezeu L-a înviat dintre cei morți, adică pe Isus, care ne scapă de pedeapsa care va veni din cauza mâniaei lui Dumnezeu.

Lucrarea lui Pavel în Tesalonic

2 ¹Fraților, știți că vizita pe care v-am făcut-o, n-a fost inutilă. ²Așa cum știți, înainte de a veni la voi, am suferit și am fost batjocoriți în Filipi. Dar, cu ajutorul Dumnezeului nostru, am avut curajul să vă

1 ¹Greetings from Paul, Silas, and Timothy. To the church* of those in Thessalonica, who are in God the Father and the Lord Jesus Christ. Grace* and peace be yours.

The Life and Faith of the Thessalonians

²We always remember you when we pray and we thank God for all of you. ³Every time we pray to God our Father we thank him for all that you have done because of your faith. And we thank him for the work you have done because of your love. And we thank him that you continue to be strong because of your hope in our Lord Jesus Christ.

⁴Brothers and sisters, God loves you. And we know that he has chosen you to be his people. ⁵When we brought the Good News* to you, we came with more than words. We brought that Good News with power, with the Holy Spirit,* and with the sure knowledge that it was true. Also you know how we lived when we were with you. We lived that way to help you. ⁶And you became like us and like the Lord. You suffered much, but still you accepted the teaching with joy. The Holy Spirit gave you that joy.

⁷You became an example to all the believers in Macedonia* and Achaia.* ⁸The Lord's teaching has spread from you throughout Greece and beyond. In fact, your faith in God has become known everywhere, so we never have to tell anyone about it. ⁹People everywhere are already telling the story about the good way you accepted us when we were there with you. They tell about how you stopped worshipping idols* and changed to serve the living and true God. ¹⁰And you began waiting for God's Son to come from heaven—the Son God raised from death. He is Jesus, who saves us from God's angry judgment that is coming.

Paul's Work in Thessalonica

2 ¹Brothers and sisters, you know that our visit to you was not a failure. ²Before we came to you, people in Philippi abused us with insults and made us suffer. You know all about that. And then, when we came to you, many people there

proclamăm și vouă Vestea Bună* a lui Dumnezeu, cu toată opoziția pe care a trebuit să o înfruntăm. ³Mesajul nostru de încurajare adresat vouă nu provine din eroare sau din motive false și nici nu încercăm să înșelăm pe cineva. ⁴Dimpotrivă, noi vorbim ca oameni aprobați de Dumnezeu și cărora li s-a încredințat Vestea Bună. Noi nu încercăm să facem pe placul oamenilor, ci să împlinim voia lui Dumnezeu, care ne cercetează inimile. ⁵Într-adevăr, noi nu am venit niciodată cu vorbe lingușitoare și, așa cum știți, nu v-am vorbit ca să ne îmbogățim, iar Dumnezeu ne este martor. ⁶Noi nu am căutat slavă de la oameni, nici de la voi, nici de la alții, deși am fi putut să vă cerem multe pentru că suntem apostolii* lui Cristos.

⁷Dimpotrivă, am fost blânzi cât am fost cu voi¹ și ne-am purtat ca o mamă care se îngrijește cu dragoste de copiii ei. ⁸Pentru că vă iubeam atât de mult și pentru că ne erați dragi, eram în stare să vă dăm nu numai Vestea Bună a lui Dumnezeu, ci și viața noastră. ⁹Fraților, vă amintiți că am muncit din greu, cu trudă. Am lucrat zi și noapte, ca să nu fim o povară pentru voi atâta timp cât vă proclamam Vestea Bună a lui Dumnezeu.

¹⁰Voi sunteți martori și Dumnezeu de asemenea, că ne-am purtat față de voi, credincioșii, cu sfințenie, cu dreptate și fără greșală. ¹¹Știți că ne-am purtat cu fiecare ca un tată față de copiii săi. ¹²Astfel, v-am încurajat, v-am mângâiat și v-am îndemnat să trăiți într-un mod plăcut lui Dumnezeu care vă cheamă să intrați în Împărăția și slava Sa.

¹³Îi mulțumim în continuare lui Dumnezeu pentru că, atunci când ați primit mesajul lui Dumnezeu pe care l-ați auzit de la noi, l-ați primit nu ca pe un mesaj venit de la oameni ci, așa cum și este: un mesaj care vine de la Dumnezeu și care lucrează și în voi, cei credincioși. ¹⁴Voi, fraților, ați urmat exemplul bisericilor lui Dumnezeu în Cristos Isus din Iudeea pentru că ați suferit din partea celor din neamul vostru aceleași lucruri pe care le-au suferit și cei din Iudeea de pe urma iudeilor. ¹⁵Ei i-au omorât pe Domnul Isus și pe profeți*, iar pe noi ne-au

¹2:7 „Am fost blânzi ... voi” Unele manuscrise grecești redau: „Am devenit copii cât am fost cu voi.”

caused trouble for us. But our God gave us the courage we needed to tell you his Good News.* ³When we encourage people to believe the Good News, it's not out of wrong motives. We are not trying to trick or fool anyone. ⁴No, it was God who gave us this work, but only after he tested us and saw that we could be trusted to do it. So when we speak, we are not trying to please people. We are only trying to please God. He is the one who can see what is in our hearts.

⁵You know that we never tried to influence you by saying nice things about you. We were not trying to get your money. We had no greed to hide from you. God knows that this is true. ⁶We were not looking for praise from people. We were not looking for praise from you or anyone else.

⁷When we were with you, as apostles* of Christ we could have used our authority to make you help us. But we were very gentle¹ with you. We were like a mother caring for her little children. ⁸We loved you very much, so we were happy to share God's Good News with you; but not only that—we were also happy to share even our own lives with you. ⁹Brothers and sisters, I know that you remember how hard we worked. We worked night and day to support ourselves, so that we would not be a burden to anyone while we did the work of telling you God's Good News.

¹⁰When we were there with you believers, we were pure, honest, and without fault in the way we lived. You know, just as God does, that this is true. ¹¹You know that we treated each one of you like a father treats his own children. ¹²We encouraged you, we comforted you, and we told you to live good lives for God. He calls you to be part of his glorious kingdom.

¹³Also, we always thank God because of the way you accepted his message. You heard it and accepted it like it was God's message, not our own. And it really is God's message. And it works in you who believe. ¹⁴Brothers and sisters, you are like God's churches* in Christ Jesus that are in Judea.² You were treated badly by your own people, just as God's people in Judea were treated badly by the other Jews there. ¹⁵Those Jews killed the Lord Jesus and the prophets.* And they forced us to leave their country. They are not pleasing to God, and they are against

¹2:7 *But ... gentle* Several Greek copies have “But we became babies.”

²2:14 *Judea* The Jewish land where Jesus lived and taught and where the church first began.

alungat. Ei nu sunt plăcuți lui Dumnezeu și sunt împotriva tuturor. ¹⁶Noi vorbim neevreilor ca să fie și ei mântuiți, iar ei încearcă să ne oprească să facem acest lucru. Astfel, ei își înmulțesc păcatele și, până la urmă, mânia lui Dumnezeu s-a revărsat din plin asupra lor.

Dorința lui Pavel de a-i vizita din nou

¹⁷În ce ne privește, fraților, ne-am despărțit de voi pentru puțin timp (ne-am despărțit în trup, nu în gând). De aceea, am devenit nerăbdători și dorim nespuse de mult să vă vedem. ¹⁸Da, am dorit foarte mult să venim la voi. Într-adevăr, eu, Pavel, am încercat de mai multe ori, însă Satan ne-a împiedicat să venim. ¹⁹Căci voi sunteți speranța noastră, bucuria sau cununa cu care ne vom lăuda înaintea Domnului Isus când va veni iarăși. ²⁰Da, voi sunteți slava și bucuria noastră!

3¹Pentru că nu mai puteam aștepta, ne-am hotărât să rămânem singuri în Atena ²și să-l trimitem pe Timotei. El este fratele nostru care lucrează împreună cu noi la proclamarea Veștii Bune* a lui Cristos. L-am trimis pe el pentru ca să vă întărească și să vă încurajeze în credința voastră ³pentru ca nimeni să nu fie clătinat de necazurile acestea. Știți voi înșivă că aceste necazuri sunt inevitabile. ⁴Pe când eram cu voi, vă avertizam că veți fi persecutați așa cum, de altfel, s-a și întâmplat. ⁵Fiindcă nu mai puteam aștepta, l-am trimis pe Timotei să-mi aducă vești despre credința voastră. Îmi era teamă ca nu cumva să vă fi înșelat Ispitiitorul și munca noastră printre voi să fi fost degeaba.

⁶Dar acum, Timotei tocmai s-a întors de la voi și ne-a adus vești bune cu privire la credința și dragostea voastră. El ne-a spus că vă amintiți cu plăcere de noi și că vreți să ne vedeți tot atât de mult pe cât vrem să vă vedem și noi. ⁷Credința voastră ne-a încurajat în aceste momente de greutate și necaz, fraților. ⁸Acum, când știm că stați neclintiți în Domnul, trăim cu adevărat. ⁹Cum Îi putem mulțumi lui Dumnezeu îndeajuns pentru voi și pentru toată bucuria pe care o avem în prezența Dumnezeului nostru datorită vouă? ¹⁰Zi și noapte ne rugăm cu ardoare să vă putem vedea din nou și să putem împlini ceea ce lipsește credinței voastre.

everyone else. ¹⁶And they are trying to stop us from teaching those who are not Jews. They don't want them to be saved. But they are just adding more and more sins to the ones they already have. Now the time has come for them to suffer God's anger.

Paul's Desire to Visit Them Again

¹⁷Brothers and sisters, we were separated from you for a short time. But even though we were not there, our thoughts were still with you. We wanted very much to see you, and we tried very hard to do this. ¹⁸Yes, we wanted to come to you. I, Paul, tried more than once to come, but Satan* stopped us. ¹⁹You are our hope, our joy, and the crown* we will be proud of when our Lord Jesus Christ comes. ²⁰You bring us honor and joy.

3¹⁻²We couldn't come to you, but it was very hard to wait any longer. So we decided to send Timothy to you and stay in Athens alone. Timothy is our brother. He works with us for God to tell people the Good News* about Christ. We sent Timothy to strengthen and encourage you in your faith. ³We sent him so that none of you would be upset by the troubles we have now. You yourselves know that we must have these troubles. ⁴Even when we were with you, we told you that we would all have to suffer. And you know that it happened just as we said. ⁵This is why I sent Timothy to you, so that I could know about your faith. I sent him when I could not wait any more. I was afraid that the devil who tempts people might have defeated you with temptations. Then our hard work would have been wasted.

⁶But now Timothy has come back from his visit with you and told us good news about your faith and love. He told us that you always remember us in a good way. He told us that you want very much to see us again. And it is the same with us—we want very much to see you. ⁷So, brothers and sisters, we are encouraged about you because of your faith. We have much trouble and suffering, but still we are encouraged. ⁸Our life is really full if you stand strong in the Lord. ⁹We have so much joy before our God because of you! So we thank God for you. But we cannot thank him enough for all the joy we feel. ¹⁰Night and day we continue praying with all our heart that we can come there and see you again. We want to give you everything you need to make your faith strong.

¹¹Acum fie ca Însuși Dumnezeu, Tatăl nostru și Domnul nostru Isus să ne călăuzească pașii înspre voi! ¹²Fie ca Domnul să vă facă să creșteți și să vă îmbogățească în dragoste unii pentru alții și pentru toți, așa cum și noi vă iubim pe voi! ¹³Fie ca El să vă întărească inimile, să le facă nevinovate și sfinte înaintea Dumnezeului și Tatălui nostru când va veni Domnul nostru Isus cu toți sfinții Lui¹.

O viață pe placul lui Dumnezeu

4¹Fraților, acum am să vă spun alte lucruri. Vă rugăm și vă îndemnăm, în Numele Domnului Isus, să trăiți înaintea lui Dumnezeu așa cum v-am învățat și așa cum și trăiți acum, astfel încât să trăiți din ce în ce mai mult după învățăturile noastre. ²Știți poruncile pe care vi le-am dat prin autoritatea Domnului Isus. ³Dumnezeu vrea să fiți sfinți, să vă feriți de imoralitate sexuală. ⁴El vrea ca fiecare să învețe să-și controleze trupul² în sfințenie și cinste, ⁵fără să se aprindă în poftele sale, așa cum fac păgânii care nu-L cunosc pe Dumnezeu. ⁶El vrea ca nimeni să nu înșele sau să profite de fratele său în această privință, căci Domnul va pedepsi toate aceste lucruri, așa cum v-am mai spus și v-am avertizat. ⁷Dumnezeu nu ne-a chemat să fim necurați, ci sfinți. ⁸De aceea, cel care respinge această învățătură nu-i respinge pe oameni, ci pe Dumnezeu, care vă dă și Duhul Său Sfânt.

⁹În ce privește dragostea pentru frați, nu este nevoie să vă mai scriu nimic, pentru că Dumnezeu v-a învățat să vă iubiți unii pe alții. ¹⁰Așa și faceți, iubindu-i pe toți frații și surorile voastre din Macedonia. Dar vă îndemnăm, fraților, să creșteți mereu în dragostea frățescă.

¹¹Propuneți-vă să aveți o viață liniștită, să vă vedeți de treaba voastră și să lucrați cu mâinile voastre, așa cum v-am poruncit ¹²pentru ca necredincioșii să respecte modul vostru de viață și să nu depindeți de nimeni.

Venirea Domnului

¹³Fraților, vrem să știți câte ceva și despre cei care au murit, astfel încât să nu fiți îndurerări asemenea celor fără speranță.

¹ 3.13 cu toți sfinții Lui Vezi Zah. 14.5; Mt. 25.31; 2 Tes. 1.7.
² 4.4 El vrea ... trupul Sau: Dumnezeu vrea ca fiecare dintre voi să învețe cum să trăiască cu soția sa în sfințenie și cinste.

¹¹We pray that our God and Father and our Lord Jesus will prepare the way for us to come to you. ¹²We pray that the Lord will make your love grow. We pray that he will give you more and more love for each other and for all people. We pray that you will love everyone like we love you. ¹³This will strengthen your desire to do what is right, and you will be holy* and without fault before our God and Father when our Lord Jesus comes with all his holy people.*

A Life That Pleases God

4¹Brothers and sisters, now I have some other things to tell you. We taught you how to live in a way that will please God. And you are living that way. Now we ask and encourage you in the Lord Jesus to live that way more and more. ²You know all that we told you to do by the authority of the Lord Jesus. ³God wants you to be holy.* He wants you to stay away from sexual sins. ⁴God wants each one of you to learn to control your own body. Use your body in a way that is holy and that gives honor to God.¹ ⁵Don't let your physical desires control you. The people of the world who don't know God do that. ⁶None of you should do wrong to any of your fellow believers* or cheat them in this way. The Lord will punish those who do that. We have already told you this and warned you about it. ⁷God chose us to be holy. He does not want us to live in sin. ⁸So anyone who refuses to obey this teaching is refusing to obey God, not us. And God is the one who gives you his Holy Spirit.*

⁹We don't need to write to you about having love for your brothers and sisters in Christ. God has already taught you to love each other. ¹⁰In fact, you love the brothers and sisters in all of Macedonia.* We encourage you now, brothers and sisters, to show your love more and more.

¹¹Do all you can to live a peaceful life. Mind your own business, and earn your own living, as we told you before. ¹²If you do these things, then those who are not believers will respect the way you live. And you will not have to depend on others for what you need.

The Lord's Coming

¹³Brothers and sisters, we want you to know about those who have died. We don't want you to be sad like other people—those who have no

¹ 4:4 God wants ... honor to God Or, "God wants each of you to learn to live with your wife in a way that is holy and that gives honor to God."

¹⁴Dacă credem că Isus a murit și apoi a înviat, credem că Dumnezeu îi va aduce înapoi prin Cristos și pe cei care au murit în Isus. ¹⁵Ce vă spunem acum este un mesaj de la Domnul. Noi, care suntem vii și care rămânem până la venirea Domnului, nu o vom lua înaintea celor care au murit. ¹⁶Când se va auzi porunca prin vocea arhanghelului¹ și când va suna trâmbița lui Dumnezeu, Domnul Însuși va coborî din cer, iar cei care au murit în Cristos vor învia primii. ¹⁷După aceea, noi, care mai suntem în viață, cei rămași până atunci, vom fi ridicați în nori împreună cu ei ca să-L întâlnim pe Domnul în cer. Astfel vom fi cu Domnul pentru totdeauna. ¹⁸Mângâiați-vă deci unii pe alții cu aceste cuvinte.

Pregătiți-vă pentru venirea Domnului

5 ¹Fraților, cu privire la timpuri și date, nu aveți nevoie să vă scriu nimic, ²pentru că știți și voi foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoț noaptea. ³Și când vor zice oamenii: „Avem pace și siguranță!“, va veni pe neașteptate distrugerea. Aceasta va veni așa cum vin durerile nașterii la o femeie însărcinată. Nimeni nu va putea scăpa. ⁴Dar voi, fraților, nu sunteți în întuneric ca să fiți surprinși de acea zi ca de un hoț. ⁵Voi toți sunteți ai luminii și ai zilei. Noi nu suntem ai nopții sau ai întunericului. ⁶Așa că, să nu dormim ca ceilalți oameni. Să fim treji, să ne stăpânim, ⁷fiindcă cei ce dorm, dorm noaptea și cei ce se îmbată, se îmbată noaptea. ⁸Dar noi, pentru că suntem ai zilei, să ne stăpânim! Să ne îmbrăcăm cu platoșa credinței și a dragostei și să ne punem pe cap coiful speranței mântuirii! ⁹Dumnezeu nu ne-a ales ca să-Și verse mânia peste noi, ci ne-a ales pentru ca noi să obținem mântuirea prin Domnul nostru Isus Cristos ¹⁰care a murit pentru noi pentru ca, fie că suntem în viață, fie că nu², să trăim cu El. ¹¹Încurajați-vă deci unii pe alții și întăriți-vă unii pe alții, așa cum și faceți de altfel.

Instrucțiuni finale și salutări

¹²Vă rugăm, fraților, să-i respectați pe cei ce lucrează din greu printre voi și care vă conduc în Domnul și vă sfătuiesc. ¹³Să aveți o stimă mare, plină de dragoste,

¹ 4.16 arhanghel căpetenie a îngerilor. ² 5.10 fie că suntem în viață, fie că nu lit. fie că suntem treji, fie că dormim.

hope. ¹⁴We believe that Jesus died, but we also believe that he rose again. So we believe that God will raise to life through Jesus any who have died and bring them together with him when he comes.

¹⁵What we tell you now is the Lord's own message. Those of us who are still living when the Lord comes again will join him, but not before those who have already died. ¹⁶The Lord himself will come down from heaven with a loud command, with the voice of the archangel,* and with the trumpet call of God. And the people who have died and were in Christ will rise first. ¹⁷After that, we who are still alive at that time will be gathered up with those who have died. We will be taken up in the clouds and meet the Lord in the air. And we will be with the Lord forever. ¹⁸So encourage each other with these words.

Be Ready for the Lord's Coming

5 ¹Now, brothers and sisters, we don't need to write to you about times and dates. ²You know very well that the day when the Lord comes again will be a surprise, like a thief who comes at night. ³People will say, “We have peace and we are safe.” At that time destruction will come to them quickly, like the pains of a woman who is having a baby. And those people will not escape.

⁴But you, brothers and sisters, are not living in darkness.* And so that day will not surprise you like a thief. ⁵You are all people who belong to the light.* You belong to the day.* We don't belong to the night* or to darkness. ⁶So we should not be like other people. We should not be sleeping. We should be awake and have self-control. ⁷People who sleep, sleep at night. People who drink too much, drink at night. ⁸But we belong to the day, so we should control ourselves. We should wear faith and love to protect us. And the hope of salvation should be our helmet.

⁹God did not choose us to suffer his anger. God chose us to have salvation through our Lord Jesus Christ. ¹⁰Jesus died for us so that we can live together with him. It is not important if we are alive or dead when Jesus comes. ¹¹So encourage each other and help each other grow stronger in faith, just as you are already doing.

Final Instructions and Greetings

¹²Now brothers and sisters, we ask you to recognize the value of those who work hard among you—those who, as followers of the Lord, care for you and tell you how to live. ¹³Show them the highest respect and love because of the work they do.

pentru ei, datorită lucrării lor. Trăiți în pace unii cu alții! ¹⁴Vă îndemnăm, fraților: muștrați-i pe cei leneși, mângâiați-i pe cei descurațați, ajutați-i pe cei slabi, aveți răbdare cu toți! ¹⁵Aveți grijă să nu răsplătească cineva cu rău pentru rău, ci întotdeauna încercați să faceți bine atât unii altora, cât și celorlalți oameni.

¹⁶Bucurați-vă întotdeauna! ¹⁷Rugați-vă tot timpul! ¹⁸Mulțumiți-I lui Dumnezeu în orice împrejurare, căci aceasta este voia Lui pentru voi, în Cristos Isus.

¹⁹Nu opriți lucrarea Duhului*! ²⁰Nu disprețuiți profețiile*, ²¹ci cercetați totul și păstrați ceea ce este bun. ²²Feriți-vă de orice fel de rău!

²³Fie ca Însuși Dumnezeuul păcii să vă sfințească întru totul și fie ca duhul, sufletul și trupul vostru să rămână nepătate până la venirea Domnului nostru Isus Cristos! ²⁴Dumnezeu, care vă cheamă, este credincios și va face într-adevăr lucrul acesta.

²⁵Fraților, rugați-vă și pentru noi! ²⁶Salutați-i pe toți frații cu o sărutare sfântă! ²⁷Vă rog insistent, în Numele Domnului, să citiți această scrisoare tuturor fraților! ²⁸Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi!

Live in peace with each other. ¹⁴We ask you, brothers and sisters, to warn those who will not work. Encourage those who are afraid. Help those who are weak. Be patient with everyone. ¹⁵Be sure that no one pays back wrong for wrong. But always try to do what is good for each other and for all people.

¹⁶Always be full of joy. ¹⁷Never stop praying. ¹⁸Whatever happens, always be thankful. This is how God wants you to live in Christ Jesus.

¹⁹Don't stop the work of the Holy Spirit.* ²⁰Don't treat prophecy* like it is not important. ²¹But test everything. Keep what is good. ²²And stay away from everything that is evil.

²³We pray that God himself, the God of peace, will make you pure—belonging only to him. We pray that your whole self—spirit, soul, and body—will be kept safe and be blameless when our Lord Jesus Christ comes. ²⁴The one who calls you will do that for you. You can trust him.

²⁵Brothers and sisters, please pray for us. ²⁶Give all the brothers and sisters the special greeting of God's people.¹ ²⁷I tell you by the authority of the Lord to read this letter to all the brothers and sisters. ²⁸The grace* of our Lord Jesus Christ be with you.

¹5:26 *the special greeting of God's people* Literally, "a holy kiss."

***A doua scrisoare
a lui Pavel către***

Tesaloniceni 2 Thessalonians

1 ¹Pavel, Silvan și Timotei, către biserica tesalonicenilor, către cei care sunt în Dumnezeu, Tatăl nostru și în Domnul Isus Cristos.

²Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru și de la Domnul Isus Cristos!

³Trebuie să-I mulțumim întotdeauna lui Dumnezeu pentru voi, fraților, și avem toate motivele să-I mulțumim pentru că dragostea pe care o aveți unii pentru alții se adâncește mereu iar credința voastră crește neîncetat. ⁴Noi ne lăudăm cu voi înaintea celorlalte biserici ale lui Dumnezeu vorbind despre răbdarea și credința cu care îndurați toate persecuțiile și necazurile.

Pavel vorbește despre Judecata lui Dumnezeu

⁵Aceasta este o dovadă că Dumnezeu judecă cu dreptate. El dorește să fiți considerați demni de Împărăția Sa, pentru care și suferiți acum. ⁶Într-adevăr, Dumnezeu consideră că este drept să-i răsplătească prin necazuri pe cei ce vă fac să suferiți, ⁷iar atât vouă cât și nouă, să ne dea odihnă când Se va arăta Domnul Isus, împreună cu îngerii puterii Lui. ⁸El va veni din cer, într-o flacără de foc și îi va pedepsi pe cei ce nu-L cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Vestea Bună* a Domnului nostru Isus. ⁹Pedeapsa lor va fi nimicirea eternă. Ei vor fi înlăturați din fața Domnului și a puterii Lui slăvite ¹⁰în ziua în care va veni să fie slăvit în poporul Său sfânt și admirat în toți cei care au crezut. Printre ei vă numărați și voi pentru că ați crezut mărturia noastră despre El.

¹¹De aceea, ne rugăm întotdeauna pentru voi, cerând ca Dumnezeu nostru să vă considere demni de viața pe care v-a chemat s-o trăiți. Ne rugăm ca, prin puterea Lui, Dumnezeu să împlinească orice intenție bună

1 ¹Greetings from Paul, Silas, and Timothy. To the church* of those in Thessalonica, who are in God our Father and the Lord Jesus Christ.

²Grace* and peace to you from God the Father and the Lord Jesus Christ.

³We thank God for you always. And that's what we should do, because you give us good reason to be thankful: Your faith is growing more and more. And the love that every one of you has for each other is also growing. ⁴So we tell the other churches of God how proud we are of you. We tell them how you patiently continue to be strong and have faith, even though you are being persecuted* and are suffering many troubles.

Paul Tells About God's Judgment

⁵This is proof that God is right in his judgment. He wants you to be worthy of his kingdom. Your suffering is for that kingdom. ⁶God will do what is right. He will punish those who are causing you trouble. ⁷And he will bring relief to you who are troubled. He will bring it to you and to us when the Lord Jesus comes from heaven for all to see, together with his powerful angels. ⁸He will come with burning fire to punish those who don't know God—those who refuse to accept the Good News* about our Lord Jesus Christ. ⁹They will be punished with a destruction that never ends. They will not be allowed to be with the Lord but will be kept away from his great power. ¹⁰This will happen on the day when the Lord Jesus comes to receive honor with his holy people.* He will be admired among all who have believed. And this includes you because you believed what we told you.

¹¹That is why we always pray for you. We ask our God to help you live the good way he wanted when he chose you. The goodness you have makes you want to do good. And the faith you have makes you work. We pray that with his power God will help you do these things more

și orice faptă care vine din credința voastră, ¹²astfel încât Numele Domnului nostru Isus să fie slăvit în voi, pentru ca și voi să fiți slăviți în El, potrivit harului Dumnezeuului nostru și al Domnului Isus Cristos.

Semnele premergătoare venirii Domnului

2¹Acum, fraților, vă scriem cu privire la venirea Domnului nostru Isus Cristos și la întâlnirea noastră cu El și vă cerem ²să nu vi se clatine ușor convingerile și să nu fiți tulburați de cineva care pretinde că are un duh de profeție*, de vreo învățătură oarecare sau de o scrisoare, chipurile, scrisă de noi, în care se spune că ziua Domnului a venit deja. ³Aveți grijă să nu vă înșele nimeni în nici un fel. Vă spun toate acestea pentru că ziua Domnului nu va veni până când nu va fi venit mai întâi apostazia¹ și până când nu se va fi arătat omul nelegiurii care este destinat pentru distrugere. ⁴El se va opune și se va ridica împotriva oricărui așa-zis dumnezeu și împotriva oricărui obiect de închinare. Va merge până acolo încât va sta ca Dumnezeu în Templul* lui Dumnezeu și se va proclama Dumnezeu.

⁵Amintiți-vă că vă spuneam aceste lucruri și când eram cu voi. ⁶Știți ce-l oprește ca să nu se descopere decât la vremea lui. ⁷Vă spun aceste lucruri pentru că puterea ascunsă a nelegiurii lucrează deja. Numai să fie înlăturat acela care acum îl oprește ⁸și atunci va fi descoperit cel nelegiuit. Domnul Isus îl va omorî cu suflarea gurii Sale și îl va nimici cu arătarea venirii Sale. ⁹Venirea celui nelegiuit va fi prin lucrarea lui Satan și va fi însoțită de toată puterea, de semne și minuni false ¹⁰și de înșelătorii rele. El îi va înșela pe cei pierduți, deoarece au refuzat să iubească adevărul pentru ca să fie mântuiți. ¹¹De aceea, Dumnezeu le va trimite o lucrare de rătăcire să lucreze în ei ca să creadă o minciună; ¹²pentru ca toți cei ce nu au crezut adevărul, ci și-au găsit plăcerea în ceea ce este rău, să fie condamnați.

¹2.3 *apostazie* părăsire a căii drepte a lui Dumnezeu; îndepărtare de Dumnezeu.

and more. ¹²Then the name of our Lord Jesus will be honored because of you, and you will be honored because of him. This can happen only by the grace* of our God and the Lord Jesus Christ.

Evil Things Will Happen

2¹Brothers and sisters, we have something to say about the coming of our Lord Jesus Christ. We want to talk to you about that time when we will meet together with him. ²Don't let yourselves be easily upset or worried if you hear that the day of the Lord has already come. Someone might say that this idea came from us—in something the Spirit* told us, or in something we said, or in a letter we wrote. ³Don't be fooled by anything they might say. That day of the Lord will not come until the turning away from God happens. And that day will not come until the Man of Evil appears, the one who belongs to hell.¹ ⁴He will stand against and put himself above everything that people worship or think is worthy of worship. He will even go into God's Temple² and sit there, claiming that he is God.

⁵I told you before that all these things would happen. Remember? ⁶And you know what is stopping that Man of Evil now. He is being stopped now so that he will appear at the right time. ⁷The secret power of evil is already working in the world now. But there is one who is stopping that secret power of evil. And he will continue to stop it until he is taken out of the way. ⁸Then that Man of Evil will appear. But the Lord Jesus will kill him with the breath that comes from his mouth. The Lord will come in a way that everyone will see, and that will be the end of the Man of Evil.

⁹When that Man of Evil comes, it will be the work of Satan.* He will come with great power, and he will do all kinds of false miracles, signs, and wonders.³ ¹⁰The Man of Evil will use every kind of evil to fool those who are lost. They are lost because they refused to love the truth and be saved. ¹¹So God will send them something powerful that leads them away from the truth and causes them to believe a lie. ¹²They will all be condemned because they did not believe the truth and because they enjoyed doing evil.

¹2:3 *belongs to hell* Literally, "is the son of destruction." ²2:4 *Temple* Probably the special building in Jerusalem where God commanded the Jews to worship. ³2:9 *false miracles, signs, and wonders* Here, amazing acts done by Satan's power.

Voi ați fost aleși pentru mântuire

¹³Dar noi trebuie să-I mulțumim întotdeauna lui Dumnezeu pentru voi, frați iubii de Domnul, căci Dumnezeu v-a ales de la început să fiți mântuiți, fiind sfințiți prin Duhul* și crezând adevărul. ¹⁴Dumnezeu v-a chemat la mântuire prin Vestea Bună* pe care v-am proclamat-o noi, astfel încât să obțineți slava Domnului nostru Isus Cristos. ¹⁵De aceea, fraților, stați tari și păstrați învățăturile care v-au fost transmise, fie prin viu grai, fie prin scrisoarea noastră.

¹⁶⁻¹⁷Fie ca Însuși Domnul nostru Isus Cristos și Dumnezeu, Tatăl nostru, care ne-a iubit și care ne-a dat, în harul Său, o mângâiere veșnică și o speranță neclintită, să vă încurajeze inimile și să vă întărească în toate lucrurile bune pe care le faceți și le spuneți!

Rugați-vă pentru noi

3¹În încheiere, fraților, rugați-vă pentru noi, pentru ca mesajul Domnului să se răspândească repede și să fie slăvit, așa cum a fost slăvit și printre voi. ²Rugați-vă să fim scăpați de oamenii răi și vicleni, căci nu toți cred în Domnul.

³Domnul este credincios. El vă va întări și vă va păzi de Cel Rău. ⁴Avem încredere, în Domnul, cu privire la voi și suntem convinși că faceți și veți continua să faceți ceea ce ați fost învățați. ⁵Fie ca Domnul să vă îndrepte inimile spre dragostea lui Dumnezeu și spre îndelunga răbdare a lui Cristos!

Datoria de a munci

⁶Acum vă poruncim, fraților, în Numele Domnului nostru Isus Cristos, să stați departe de orice frate care duce o viață de lenevie, care nu se potrivește cu învățăturile pe care le-ați primit de la noi. ⁷Vă spun aceasta pentru că voi înșivă știți cum să ne imitați fiindcă noi nu am fost leneși cât am stat cu voi ⁸și n-am mâncat pâinea nimănui pe gratis. Ci, cu trudă, am muncit din greu zi și noapte ca să nu fim o povară pentru nici unul dintre voi. ⁹Nu că noi nu avem dreptul să vă cerem să fim ajutați de voi, dar noi am muncit ca să fim un exemplu pentru voi, astfel încât să ne imitați. ¹⁰Când eram cu voi, v-am dat această poruncă: „Cine nu vrea să muncească, nici să nu mănânce!“

You Are Chosen for Salvation

¹³Brothers and sisters, you are people the Lord loves. And we always thank God for you. That's what we should do, because God chose you to be some of the first people¹ to be saved. You are saved by the Spirit* making you holy* and by your faith in the truth. ¹⁴God chose you to have that salvation. He chose you by using the Good News* that we told you. You were chosen so that you can share in the glory* of our Lord Jesus Christ. ¹⁵So, brothers and sisters, stand strong and continue to believe the teachings we gave you when we were there and by letter.

¹⁶⁻¹⁷We pray that the Lord Jesus Christ himself and God our Father will comfort you and strengthen you in every good thing you do and say. God loved us and gave us through his grace* a wonderful hope and comfort that has no end.

Pray for Us

3¹And now, brothers and sisters, pray for us. ²Pray that the Lord's teaching will continue to spread quickly. And pray that people will give honor to that teaching, the same as happened with you. ³And pray that we will be protected from crooked and evil people. Not everyone believes in the Lord, you know.

³But the Lord is faithful. He will give you strength and protect you from the Evil One.* ⁴The Lord gives us confidence that you are doing what we told you and that you will continue to do it. ⁵We pray that the Lord will cause you to feel God's love and remember Christ's patient endurance.

The Obligation to Work

⁶Brothers and sisters, by the authority of our Lord Jesus Christ we tell you to stay away from any believer who refuses to work. People who refuse to work are not following the teaching that we gave them. ⁷You yourselves know that you should live like we do. We were not lazy when we were with you. ⁸We never accepted food from anyone without paying for it. We worked and worked so that we would not be a burden to any of you. We worked night and day. ⁹We had the right to ask you to help us. But we worked to take care of ourselves so that we would be an example for you to follow. ¹⁰When we were with you, we gave you this rule: "Whoever will not work should not be allowed to eat."

¹2:13 to be ... people Some Greek copies say, "from the beginning."

¹¹Spunem toate acestea fiindcă am auzit că unii dintre voi duc o viață de lenevie. Sunt unii care nu-și văd de treaba lor, ci se amestecă în treburile altora. ¹²Le poruncim acestora și îi încurajăm în Domnul Isus Cristos să muncească în liniște și să-și mănânce astfel pâinea lor. ¹³Cât despre voi, fraților, să nu oboșiți niciodată să faceți ce este bine.

¹⁴Dacă cineva nu ascultă de ceea ce v-am scris în această scrisoare, identificați-l și să nu aveți nimic de-a face cu el, ca să-i fie rușine. ¹⁵Dar să nu-l considerați dușmanul vostru, ci muștrați-l ca pe un frate.

Cuvinte de încheiere

¹⁶Fie ca Însuși Domnul păcii să vă dea pace întotdeauna și în orice fel! Domnul să fie cu voi toți!

¹⁷Eu, Pavel, scriu această salutare cu mâna mea. Acesta este semnul de autenticitate pe care-l folosesc în fiecare scrisoare. Așa scriu eu.

¹⁸Harul Domnului nostru Isus Cristos să fie cu voi toți!

¹¹We hear that some people in your group refuse to work. They are doing nothing except being busy in the lives of others. ¹²Our instruction to them is to stop bothering others, to start working and earn their own food. It is by the authority of the Lord Jesus Christ that we are urging them to do this. ¹³Brothers and sisters, never get tired of doing good.

¹⁴If there are some there who refuse to do what we tell you in this letter, remember who they are. Don't associate with them. Then maybe they will feel ashamed. ¹⁵But don't treat them as enemies. Counsel them as fellow believers.*

Final Words

¹⁶We pray that the Lord of peace will give you peace at all times and in every way. The Lord be with you all.

¹⁷Here's my greeting in my own handwriting—PAUL. I do this in all my letters to show that they are from me. This is the way I write.

¹⁸The grace* of our Lord Jesus Christ be with you all.

**Prima scrisoare
a lui Pavel către**

Timotei

1 Timothy

1 ¹Pavel, apostol* al lui Cristos Isus prin porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și a lui Cristos Isus, speranța noastră,

²către Timotei, adevăratul meu fiu în credință. Har, îndurare și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Cristos Isus, Domnul nostru!

Avertisment cu privire la învățătorii mincinoși

³Vreau să rămâi în Efes, așa cum te-am rugat când mă duceam spre Macedonia, ca să le spui unora să nu-i mai învețe pe oameni doctrine mincinoase ⁴și să nu mai dea atenție basmelor și genealogiilor fără sfârșit. Acestea duc mai degrabă la controverse decât la înaintarea lucrării lui Dumnezeu care este prin credință. ⁵Scopul pe care-l urmăresc când vă spun acest lucru este acela de a promova dragostea care vine dintr-o inimă curată, dintr-o conștiință pură și dintr-o credință sinceră. ⁶Unii s-au îndepărtat de aceste lucruri și s-au ocupat cu vorbării fără sens. ⁷Ei vor să fie învățători ai Legii*, însă nu știu nici ce spun, nici măcar ce urmăresc abordând lucrurile despre care vorbesc cu atâta convingere.

⁸Acum noi știm că Legea¹ este bună dacă este folosită corect, ⁹având în vedere că Legea nu este pentru omul drept, ci pentru cei ce încalcă Legea și pentru cei nesupuși, pentru cei ce trăiesc împotriva voii lui Dumnezeu și pentru păcătoși, pentru cei ce nu sunt sfinți, pentru cei fără Dumnezeu, pentru cei ce-și omoară părinții, pentru ucigași, ¹⁰pentru cei desfrânați, pentru homosexuali, pentru negustorii de sclavi, pentru mincinoși, pentru cei ce jură fals și pentru cei ce se opun învățaturii sănătoase, ¹¹potrivit cu Vestea Bună* slăvită care vine de la binecuvântatul Dumnezeu, și care mi-a fost încredințată.

¹ 1.8 *Legea* probabil legea evreiască dată de Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai.

1 ¹Greetings from Paul, an apostle* of Christ Jesus. I am an apostle by the command of God our Savior and Christ Jesus our hope.

²To Timothy, a true son to me in the faith we share.

Grace,* mercy, and peace from God the Father and Christ Jesus our Lord.

Warnings Against False Teachings

³When I went to Macedonia,* I asked you to stay in Ephesus. Some people there are teaching things that are not true, and I want you to tell them to stop. ⁴Tell them not to give their time to meaningless stories and to long lists of names to prove their family histories. Such things only cause arguments. They don't help God's work, which is done only by faith. ⁵My purpose in telling you to do this is to promote love—the kind of love shown by those whose thoughts are pure, who do what they know is right, and whose faith in God is real. ⁶But some have missed this key point in their teaching and have gone off in another direction. Now they talk about things that help no one. ⁷They want to be teachers of the law,¹ but they don't know what they are talking about. They don't even understand the things they say they are sure of.

⁸We know that the law is good if someone uses it right. ⁹We also know that the law is not made for those who do what is right. It is made for those who are against the law and refuse to follow it. The law is for sinners who are against God and all that is holy, those who have no interest in spiritual things, and those who kill their fathers or mothers or anyone else. ¹⁰It is for those who commit sexual sins, homosexuals, those who sell slaves, those who tell lies, those who don't tell the truth under oath, and those who are against the true teaching of God. ¹¹That teaching is part of the Good News* that God gave me to tell. Through that Good News we see the glory* of God, who is the source of all blessings.

¹ 1:7 *law* Probably the Jewish law that God gave to Moses on Mount Sinai. See Ex. 19 and 20. Also in verse 8.

Mulțumiri pentru îndurarea lui Dumnezeu

¹²Îi mulțumesc lui Cristos Isus, Domnul nostru, care mi-a dat putere pentru că El m-a considerat vrednic de încredere și m-a pus în slujba Lui, ¹³deși în trecut eu L-am insultat pe Cristos și i-am persecutat cu violență pe cei care-L urmau. Dar mi s-a arătat îndurare, căci făceam aceste lucruri din neștiință, în necredința mea. ¹⁴Dar harul Domnului nostru s-a înmulțit nespun de mult o dată cu credința și dragostea care sunt în Cristos Isus.

¹⁵Un cuvânt demn de încredere și care merită să fie acceptat este acesta: Cristos Isus a venit în lume să-i mântuiască pe păcătoși, iar eu sunt cel mai mare dintre ei. ¹⁶Dar tocmai de aceea mi-a fost arătată îndurarea lui Dumnezeu: folosindu-mă pe mine, primul dintre păcătoși, Isus Cristos își putea arăta deplina Sa răbdare ca exemplu pentru cei ce aveau să creadă în El ca să primească viața eternă. ¹⁷A Împăratului etern, a Celui ce este nemuritor și nevăzut, Singurului Dumnezeu, a Lui să fie onoarea și slava pentru totdeauna! Amin.*

¹⁸Porunca pe care ți-o dau, fiule Timotei, potrivit cu profețiile* făcute despre tine cu mult timp în urmă, este ca, inspirat de ele, să te lupți lupta cea bună ¹⁹cu credință și cu o conștiință curată. Unii au respins conștiința curată și au părăsit credința. ²⁰Printre ei se numără și Imeneu și Alexandru pe care i-am dat pe mâna lui Satan ca să învețe să nu mai vorbească împotriva lui Dumnezeu.

Îndemn la rugăciune

2 ¹Îndemnul meu este, în primul rând, să se facă cereri, rugăciuni, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii, ²pentru conducători și pentru toți cei ce au autoritate, ca să putem duce astfel o viață liniștită și calmă, cu tot devotamentul și cu toată reverența pentru Dumnezeu. ³Acest lucru este bun și plăcut lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, ⁴care vrea ca toți oamenii să fie mântuiți și să ajungă la cunoașterea adevărului. ⁵Este un singur Dumnezeu și un singur Mijlocitor între Dumnezeu și om: Cristos Isus, care ca om ⁶S-a dat pe Sine ca plată pentru eliberarea tuturor oamenilor. Această mărturie a fost făcută la vremea ei. ⁷Iar eu am fost numit predicator și apostol* al acestei mărturii pentru ca ea să fie auzită

Thanks for God's Mercy

¹²I thank Christ Jesus our Lord because he trusted me and gave me this work of serving him. He gives me strength. ¹³In the past I insulted Christ. As a proud and violent man, I persecuted his people. But God gave me mercy because I did not know what I was doing. I did that before I became a believer. ¹⁴But our Lord gave me a full measure of his grace.* And with that grace came the faith and love that are in Christ Jesus.

¹⁵Here is a true statement that should be accepted without question: Christ Jesus came into the world to save sinners, and I am the worst of them. ¹⁶But I was given mercy so that in me Christ Jesus could show that he has patience without limit. Christ showed his patience with me, the worst of all sinners. He wanted me to be an example for those who would believe in him and have eternal life. ¹⁷Honor and glory* to the King who rules forever. He cannot be destroyed and cannot be seen. Honor and glory forever and ever to the only God. Amen.

¹⁸Timothy, you are like a son to me. What I am telling you to do agrees with the prophecies¹ that were told about you in the past. I want you to remember those prophecies and fight the good fight of faith. ¹⁹Continue to trust in God and do what you know is right. Some people have not done this, and their faith is now in ruins. ²⁰Hymenaeus and Alexander are men like that. I have given them to Satan* so that they will learn not to speak against God.

God Wants Us to Pray for Everyone

2 ¹First of all, I ask that you pray for all people. Ask God to bless them and give them what they need. And give thanks. ²You should pray for rulers and for all who have authority. Pray for these leaders so that we can live quiet and peaceful lives—lives full of devotion to God and respect for him. ³This is good and pleases God our Savior.

⁴God wants everyone to be saved and to fully understand the truth. ⁵There is only one God, and there is only one way that people can reach God. That way is through Christ Jesus, who as a man ⁶gave himself to pay for everyone to be free. This is the message that was given to us at just the right time. ⁷And I was chosen as an apostle* to tell

¹ 1:18 *prophecies* Things that prophets said about Timothy's life before those things happened.

(spun adevărul și nu mint). Eu am fost făcut învățător al credinței și al adevărului pentru neevrei.

⁸Vreau deci ca bărbații să se roage peste tot ridicând mâini curate către Dumnezeu, fără mânie și fără certuri.

⁹La fel, femeile să se îmbrace decent, cu modestie și cumpătate, fără să poarte părul împletit, fără podoabe de aur sau perle sau haine scumpe. ¹⁰Podoaba lor să fie faptele bune, așa cum le stă bine femeilor care susțin că se închină lui Dumnezeu.

¹¹Femeia să învețe în tăcere, în supunere totală. ¹²Nu-i dau voie femeii să-l învețe pe bărbat sau să-i spună bărbatului ce să facă, ci ea să rămână în tăcere. ¹³Căci întâi a fost creat Adam și apoi Eva. ¹⁴Și nu Adam a fost înșelat, ci femeia a fost înșelată și a păcătuit. ¹⁵Dar femeile¹ vor fi mântuite prin nașterea de copii dacă rămân în credință, dragoste, sfințenie și cumpătate.

Conducătorii Bisericii

3¹Un cuvânt demn de încredere este acesta: dacă vrea cineva să fie supraveghetor², atunci dorește un lucru bun. ²Un supraveghetor trebuie să aibă o viață ireproșabilă. El trebuie să fie credincios soției sale. ³Trebuie să fie treaz, stăpânit, cuviincios, ospitalier, capabil să-i învețe pe alții. Să nu fie nici bețiv, nici violent, ci blând și pașnic. Nu trebuie să fie iubitor de bani. ⁴Trebuie să aibă grijă de familia sa, s-o conducă bine și să-și țină copiii în ascultare și respect deplin. ⁵Dacă cineva nu-și poate conduce bine familia, atunci el nu va putea avea grijă de biserica lui Dumnezeu. ⁶El nu trebuie să fie convertit de curând ca să nu se umfle de mândrie și să atragă asupra sa pedeapsa de care a avut parte Diavolul. ⁷Pe lângă acestea, el trebuie să aibă o reputație bună printre cei din afara Bisericii ca să nu

people that message. (I am telling the truth. I am not lying.) I was chosen to teach those who are not Jews to believe and understand the truth.

Special Instructions for Men and Women

⁸I want the men everywhere to pray. Men who lift their hands in prayer must be pleasing to God. They must be men who keep themselves from getting angry and having arguments.

⁹And I want the women to make themselves attractive in the right way. Their clothes should be sensible and appropriate. They should not draw attention to themselves with fancy hairstyles or gold jewelry or pearls or expensive clothes. ¹⁰But they should make themselves attractive by the good things they do. That is more appropriate for women who say they are devoted to God.

¹¹A woman should learn while listening quietly and being completely willing to obey. ¹²I don't allow a woman to teach a man or tell him what to do. She must listen quietly, ¹³because Adam was made first. Eve was made later. ¹⁴Also, Adam was not the one who was tricked.¹ It was the woman who was tricked and became a sinner. ¹⁵But women will be saved in their work of having children. They will be saved if they continue to live in faith, love, and holiness with sensible behavior.

Leaders in the Church

3¹It is a true statement that anyone whose goal is to serve as an elder² has his heart set on a good work. ²An elder³ must be such a good man that no one can rightly criticize him. He must be faithful to his wife. He must have self-control and be wise. He must be respected by others. He must be ready to help people by welcoming them into his home. He must be a good teacher. ³He must not drink too much, and he must not be someone who likes to fight. He must be gentle and peaceful. He must not be someone who loves money. ⁴He must be a good leader of his own family. This means that his children obey him with full respect. ⁵(If a man does not know how to lead his own family, he will not be able to take care of God's church.^{*)}

⁶An elder must not be a new believer. It might make him too proud of himself. Then he would be condemned for his pride the same as the devil was. ⁷An elder must also have the respect of people who are not part of the church. Then he

¹2.15 *femeile* lit. Ea. ²3.1 *supraveghetor* în greacă, „episkopos”; un alt termen pentru „bătrân”, vezi Tit 1.5-9.

¹2:14 *Adam was not ... tricked* The devil tricked Eve, and Eve caused Adam to sin. See Gen. 3:1-13. ²3:1 *whose ... elder* Literally, “who aspires to supervision.” ³3:2 *elder* Here, literally, “overseer.” See “elders” in the Word List.

fie criticat și să nu cadă în capcana Diavolului.

Diaconii

⁸La fel, diaconii* trebuie să fie demni de respect și nu cu două fețe. Trebuie să nu fie bețivi și să nu umble după câștiguri necinstite. ⁹Ei trebuie să se țină de adevărurile adânci ale credinței noastre, având o conștiință curată. ¹⁰Acești oameni trebuie să fie mai întâi încercați. Apoi, dacă nu s-a găsit nimic împotriva lor, pot sluji ca diaconi. ¹¹La fel, femeile/ trebuie să fie demne de respect. Trebuie să nu fie bârfitoare, ci cumpătate și demne de încredere în toate. ¹²Bărbații care sunt diaconi trebuie să fie credincioși soțiilor lor și să-și conducă bine copiii și casa lor. ¹³Cei care slujesc bine ca diaconi își câștigă un loc de onoare și o mare îndrăzneală în credința lor în Cristos Isus.

Secretul vieții noastre

¹⁴Îți scriu aceste lucruri, deși sper să vin la tine în curând; dar dacă voi întârzia, ¹⁵să știi cum trebuie să se poarte cineva în familia lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temelie adevărului. ¹⁶Fără îndoială, adevărul ascuns al credinței noastre este mare. El a apărut în trup omenesc; a fost dovedit drept de Duhul*, a fost văzut de îngeri, a fost proclamat neevreilor, a fost crezut de lume și a fost înălțat la ceruri în slavă.

Învățătorii mincinoși

4 ¹Duhul* spune clar că, în timpurile din urmă, unii vor părăsi credința. Ei se vor lua după duhuri înșelătoare și după învățăturile demonilor* ²și ale unor oameni mincinoși și prefăcuți, a căror conștiință a fost

will not be criticized by others and be caught in the devil's trap.

Special Servants

⁸In the same way, the men who are chosen to be special servants* must have the respect of others. They must not be men who say things they don't mean or who spend their time drinking too much. They must not be men who will do almost anything for money. ⁹They must follow the true faith that God has now made known to us and always do what they know is right. ¹⁰You should test them first. Then, if you find that they have done nothing wrong, they can be special servants.

¹¹In the same way, the women¹ must have the respect of others. They must not be women who speak evil about other people. They must have self-control and be women who can be trusted in everything.

¹²The men who are special servants must be faithful in marriage. They must be good leaders of children and their own families. ¹³Those who do well as special servants are making an honorable place for themselves. And they will feel very sure of their faith in Christ Jesus.

The Secret of Our Life

¹⁴I hope I can come to you soon. But I am writing this to you now, ¹⁵so that, even if I cannot come soon, you will know how people should live in the family² of God. That family is the church* of the living God. And God's church is the support and foundation of the truth. ¹⁶Without a doubt, the secret of our life of worship is great:

Christ³ was shown to us in human form;
the Spirit* proved that he was right;
he was seen by angels.
The message* about him was told
to the nations;
people in the world believed in him;
he was taken up to heaven in glory.*

A Warning About False Teachers

4 ¹The Spirit* clearly says that in the last times some will turn away from what we believe. They will obey spirits that tell lies. And they will follow the teachings of demons.* ²Those teachings come through people who tell lies and trick others. These evil people cannot see what is right

¹3:11 *femeile* poate fi vorba despre soțiile diaconilor, dar probabil că ele sunt diaconite, cărora li s-a încredințat o slujbă anume; vezi Rom. 16.1.

¹3:11 *women* Probably the women who serve as special servants (See Rom. 16:1). It could be translated, "their wives," meaning the wives of the special servants, although there is no word for "their" in the Greek text. ²3:15 *family* Literally, "house." This could mean that God's people are like God's temple. ³3:16 *Christ* Literally, "who." Some Greek copies have "God."

însemnată cu fierul înroșit în foc. ³Ei interzic căsătoria și le impun altora să se ferească de unele mâncăruri pe care Dumnezeu le-a făcut să fie permise cu mulțumiri de către credincioșii care cunosc adevărul. ⁴Pentru că tot ceea ce a creat Dumnezeu este bun și nimic nu trebuie respins dacă este primit cu mulțumiri, ⁵căci este sfințit de Dumnezeu prin Cuvântul Său și prin rugăciune.

Să fii un bun slujitor al lui Cristos Isus

⁶Dacă-i vei învăța pe frați aceste lucruri, vei fi un bun slujitor al lui Cristos Isus, ca unul care ai fost crescut cu adevărurile credinței și hrănit cu învățătura bună pe care ai urmat-o. ⁷Evită basmele profanatoare ale femeilor bătrâne și continuă să te pregătești pentru slujirea lui Dumnezeu. ⁸Pregătirea fizică are o anumită valoare, dar slujirea lui Dumnezeu este valoroasă în toate felurile, pentru că este însoțită de o promisiune atât în viața aceasta, cât și în cea viitoare. ⁹Acesta este un cuvânt demn de încredere și care merită să fie acceptat. ¹⁰Din acest motiv lucrăm din greu și ne zbatem: pentru că ne-am pus speranța în Dumnezeul cel viu, care este Mântuitorul tuturor și, în special, al tuturor celor ce cred.

¹¹Să instruiesti și să înveți aceste lucruri! ¹²Nimeni să nu te disprețuiască pentru că ești tânăr! Să fii un exemplu prin modul în care vorbești și te porți, prin dragostea pe care o arăți, prin credința pe care o ai, prin viața ta curată. ¹³Până când voi veni eu, dedică-te citirii Scripturii* în public, încurajării și învățării! ¹⁴Nu neglija darul care ți-a fost dat prin profeție* când bătrânii* și-au pus mâinile peste tine! ¹⁵Acordă o mare atenție acestor lucruri, ocupă-te de ele, astfel încât toți să vadă cum progresezi. ¹⁶Ai grijă de tine și de învățătura ta! Rămâi în aceste lucruri, căci astfel te vei mântui și pe tine, dar și pe cei ce te ascultă.

Purtarea față de alți credincioși

5 ¹Să nu vorbești aspru unui om mai în vârstă; sfătuiește-l ca pe un tată! Pe cei tineri, tratează-i ca pe frați; ²pe femeile mai în vârstă, ca pe mame, iar pe femeile mai

and what is wrong. It is like their conscience has been destroyed with a hot iron. ³They say that it is wrong to marry. And they say that there are some foods that people must not eat. But God made these foods, and those who believe and who understand the truth can eat them with thanks. ⁴Everything that God made is good. Nothing he made should be refused if it is accepted with thanks to him. ⁵Everything he created is made holy* by what he has said and by prayer.

Be a Good Servant of Christ Jesus

⁶Tell this to the brothers and sisters there. This will show that you are a good servant of Christ Jesus. You will show that you are made strong by the words of faith and good teaching that you have followed. ⁷People tell silly stories that don't agree with God's truth. Don't follow what these stories teach. But teach yourself to be devoted to God. ⁸Training your body helps you in some ways. But devotion to God helps you in every way. It brings you blessings in this life and in the future life too. ⁹Here is a true statement that should be accepted without question: ¹⁰We hope in the living God, the Savior of all people. In particular, he is the Savior of all those who believe in him. This is why we work and struggle.

¹¹Command and teach these things. ¹²You are young, but don't let anyone treat you like you are not important. Be an example to show the believers how they should live. Show them by what you say, by the way you live, by your love, by your faith, and by your pure life.

¹³Continue to read the Scriptures* to the people, encourage them, and teach them. Do this until I come. ¹⁴Remember to use the gift you have, which was given to you through a prophecy¹ when the group of elders* laid their hands on² you. ¹⁵Continue to do these things. Give your life to doing them. Then everyone can see that your work is progressing. ¹⁶Be careful in your life and in your teaching. Continue to live and teach rightly. Then you will save yourself and those who listen to your teaching.

5 ¹Don't speak angrily to an older man. But talk to him like he was your father. Treat the younger men like brothers. ²Treat the older

¹ 4:14 *prophecy* Something said about Timothy's life before that thing happened. ² 4:14 *laid their hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give Timothy power for a special work.

tinere, ca pe surori, într-un mod întru totul cuviincios!

³Respectă-le pe cele cu adevărat văduve!
⁴Dacă o văduvă are copii sau nepoți, aceștia ar trebui să învețe să-și arate devotamentul față de Dumnezeu prin grija față de propria familie. În felul acesta, îi vor răsplăti pe părinții sau pe bunicii care i-au crescut. Acest lucru este plăcut înaintea lui Dumnezeu. ⁵Femeia care este cu adevărat văduvă și nu are pe nimeni își pune speranța în Dumnezeu și stăruie zi și noapte în cereri și rugăciuni. ⁶Dar văduva care trăiește în plăceri este moartă, chiar dacă trăiește. ⁷Învăță-i pe oameni aceste lucruri pentru ca nimeni să nu-i critice. ⁸Cel ce nu se îngrijește de rudele sale și în special de cei din familia sa a negat credința și este mai rău decât un necredincios.

⁹Pentru ca o femeie să fie trecută pe listă ca văduvă, ea trebuie să aibă cel puțin șaizeci de ani, să fi fost credincioasă soțului său, ¹⁰să fie cunoscută pentru faptele ei bune: adică, dacă a crescut copii, dacă a primit oaspeți, dacă a spălat picioarele¹ sfinților*, dacă i-a ajutat pe cei cu necazuri și dacă a făcut tot felul de fapte bune.

¹¹Să nu treci pe listă o văduvă mai tânără! Căci dorințele lor fizice puternice le distrag atenția celor tinere și ele uită de Cristos, dorind să se căsătorească, ¹²făcându-se astfel vinovate de încălcarea promisiunii pe care au făcut-o la început. ¹³Pe lângă acestea, se învață să fie leneșe și să se plimbe din casă în casă. Și nu numai că sunt leneșe, dar mai și bârfesc, se amestecă în treburile altora și spun lucruri pe care nu ar trebui să le spună. ¹⁴Deci vreau ca văduvele tinere să se căsătorească, să crească copii, să se ocupe de gospodărie și să nu dea dușmanului nici o ocazie să acuze. ¹⁵Spun acestea pentru că unele s-au întors deja după Satan.

¹⁶Dacă o credincioasă² are văduve în familie, atunci să le întrețină, iar Biserica* să nu fie împovărată astfel încât să le poată întreține pe cele cu adevărat văduve.

women like mothers. And treat the younger women with respect like sisters.

Taking Care of Widows

³Take care of widows who really need help. ⁴But if a widow has children or grandchildren, the first thing they need to learn is this: to show their devotion to God by taking care of their own family. They will be repaying their parents, and this pleases God. ⁵A widow who really needs help is one who has been left all alone. She trusts God to take care of her. She prays all the time, night and day, and asks God for help. ⁶But the widow who uses her life to please herself is really dead while she is still living. ⁷Tell the believers there to take care of their family so that no one can say they are doing wrong. ⁸Everyone should take care of all their own people. Most important, they should take care of their own family. If they do not do that, then they do not accept what we believe. They are worse than someone who does not even believe in God.

⁹To be added to your list of widows, a woman must be 60 years old or older. She must have been faithful to her husband. ¹⁰She must be known for the good she has done: raising children, welcoming travelers into her home, serving the needs¹ of God's people, helping those in trouble, and using her life to do all kinds of good.

¹¹But don't put younger widows on that list. When their strong physical needs pull them away from their commitment to Christ, they will want to marry again. ¹²Then they will be guilty of not doing what they first promised to do. ¹³Also, these younger widows begin to waste their time going from house to house. They also begin to gossip and try to run other people's lives. They say things they should not say. ¹⁴So I want the younger widows to marry, have children, and take care of their homes. If they do this, our enemy will not have any reason to criticize them. ¹⁵But some of the younger widows have already turned away to follow Satan.*

¹⁶If any woman who is a believer has widows in her family, she² should take care of them herself. Then the church* will not have that burden and will be able to care for the widows who have no one else to help them.

¹ 5:10 a spălat picioarele în vechime, acesta era un gest de ospitalitate din partea gazdei, față de oaspeți. ² 5:16 dacă o credincioasă unele manuscrise grecești redau astfel: „Dacă un credincios (bărbat sau femeie) are văduve în familie, ar trebui să le întrețină.”

¹ 5:10 serving the needs Literally, “washing the feet,” a social custom of the first century, because people wore open sandals on very dusty roads. ² 5:16 woman ... she Some Greek copies have “man or woman ... he/she.”

¹⁷Bătrânii* care conduc bine biserica ar trebui să fie considerați demni de a primi o cinste îndoită, în special cei care predică și îi învață pe alții. ¹⁸Căci Scriptura* spune: „Să nu legi gura boului care treieră grâul!”¹ și „Lucrătorul își merită plata.”²

¹⁹Să nu primești nici o acuzație împotriva unui bătrân, dacă nu e susținută de doi sau trei martori! ²⁰Mustră-i înaintea tuturor pe cei care păcătuiesc, pentru ca și celorlalți să le fie teamă.

²¹Înaintea lui Dumnezeu, a lui Cristos Isus și a îngerilor aleși, te rog fierbinte să respecti aceste lucruri, fără nici un fel de preferințe și fără părtinire.

²²Să nu-ți pui mâinile peste nimeni cu superficialitate! Să nu te faci părtaș păcatelor altor oameni! Ține-te întotdeauna curat!

²³Pe lângă apă, bea și câte puțin vin pentru stomacul tău și având în vedere deseale tale îmbolnăviri.

²⁴Păcatele unora ajung vizibile și merg mai înainte la judecată, în timp ce ale altora vin pe urmă și se vor vedea mai târziu. ²⁵La fel, faptele bune sunt evidente, și chiar cele care nu se văd nu pot rămâne ascunse.

6 ¹Toți care sunteți sclavi, considerați-i pe stăpânii voștri demni de respect, pentru ca Numele lui Dumnezeu și învățătura noastră să nu fie defăimate. ²Cei ce au stăpâni creștini să nu-i disprețuiască pentru că sunt „frați”. Dimpotrivă, ei ar trebui să lucreze mai bine pentru stăpânii lor pentru că cei care câștigă de pe urma muncii lor sunt credincioși pe care-i iubesc.

Învață-i și încurajează-i pe oameni să facă aceste lucruri!

Învățături false și adevăratele bogății

³Dacă cineva dă o altă învățătură, nefiind de acord cu toate cuvintele Domnului nostru Isus Cristos și cu învățătura care este conformă cu adevărata slujire a lui Dumnezeu, ⁴este plin de mândrie și nu știe nimic. Unui astfel de om îi place să se contrazică și să

More About Elders and Other Matters

¹⁷The elders* who lead the church in a good way should receive double honor¹—in particular, those who do the work of counseling and teaching. ¹⁸As the Scriptures* say, “When a work animal is being used to separate grain, don’t keep it from eating the grain.”² And the Scriptures also say, “A worker should be given his pay.”³

¹⁹Don’t listen to someone who accuses an elder. You should listen to them only if there are two or three others who can say what the elder did wrong. ²⁰Tell those who sin that they are wrong. Do this in front of the whole church so that the others will have a warning.

²¹Before God and Jesus Christ and the chosen angels, I tell you to make these judgments without any prejudice. Treat every person the same.

²²Think carefully before you lay your hands on⁴ anyone to make him an elder. Don’t share in the sins of others. Keep yourself pure.

²³Timothy, stop drinking only water, and drink a little wine. This will help your stomach, and you will not be sick so often.

²⁴The sins of some people are easy to see. Their sins show that they will be judged. But the sins of some others are seen only later. ²⁵It is the same with the good things people do. Some are easy to see. But even if they are not obvious now, none of them will stay hidden forever.

Special Instructions for Slaves

6 ¹All those who are slaves should show full respect to their masters. Then God’s name and our teaching will not be criticized. ²Some slaves have masters who are believers, so they are brothers. Does this mean they should show their masters any less respect? No, they should serve them even better, because they are helping believers, people they should love.

This is what you must teach and tell everyone to do.

False Teaching and True Riches

³Some people will teach what is false and will not agree with the true teaching of our Lord Jesus Christ. They will not accept the teaching that produces a life of devotion to God. ⁴They are proud of what they know, but they understand nothing.

¹5:17 *double honor* Or, “double pay.” ²5:18 Quote from Deut. 25:4. ³5:18 Quote from Lk. 10:7. ⁴5:22 *lay your hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give them power for a special work.

¹5.18 Citat din Dt. 25.4. ²5.18 Citat din Lc. 10.7.

discute în contradictoriu. De aici apar invidia, certurile, cuvintele defăimătoare, bănuielile rele ⁵și conflictele permanente ale oamenilor stricați la minte, lipsiți de adevăr și care consideră că devotamentul față de Dumnezeu este o sursă de câștig.

⁶Bineînțeles, devotamentul față de Dumnezeu îl îmbogățește pe om, dacă acesta este mulțumit cu ce are. ⁷Căci nu am adus nimic în lume și nici nu putem lua nimic din ea. ⁸Dar, dacă avem ce să mâncăm și cu ce să ne îmbrăcăm, vom fi mulțumiți. ⁹Însă cei ce doresc să ajungă bogați, cad în ispită. Sunt prinși în cursă din cauza poftelor rele care sunt dăunătoare și care îi duc pe oameni la decădere și distrugere. ¹⁰Căci dragostea de bani este rădăcina tuturor relelor. Unii oameni s-au îndepărtat de la credință din cauza poftelor de bani și s-au supus la o mulțime de chinuri.

Câteva lucruri pe care trebuie să ți le amintești

¹¹În ce te privește pe tine, tu, om al lui Dumnezeu, ține-te departe de aceste lucruri! Urmărește dreptatea, devotamentul față de Dumnezeu, credința, dragostea, îndelunga răbdare și blândețea! ¹²Luptă-te lupta cea bună a credinței! Câștigă pentru tine viața eternă la care ai fost chemat când ai făcut cea frumoasă mărturisire în fața multor martori. ¹³Îți poruncesc înaintea lui Dumnezeu care dă viață tuturor lucrurilor și înaintea lui Cristos Isus care a adus buna Sa mărturie înaintea lui Ponțiu Pilat*: ¹⁴împlinește porunca ce ți-a fost dată ca să rămâi fără pată și fără greșală până la venirea Domnului nostru Isus Cristos ¹⁵care va avea loc la momentul ales de Dumnezeu, fericitul și singurul Stăpânitor, Împăratul împărățiilor și Domnul domnilor, ¹⁶Singurul care este nemuritor, care trăiește într-o lumină orbitoare, de care nu se poate apropia nimeni, pe care nu l-a văzut și nu-l poate vedea nimeni. A Lui să fie slava și puterea eternă! Amin.*

¹⁷Poruncește-le celor bogați în bunurile acestei lumi să nu fie mândri și să nu-și pună speranța în averi nesigure, ci în Dumnezeu care ne dă toate lucrurile din plin ca să ne bucurăm de ele. ¹⁸Poruncește-le să facă binele, să fie bogați în fapte bune, să fie generoși și dornici să împartă cu alții ceea

They are sick with a love for arguing and fighting about words. And that brings jealousy, quarrels, insults, and evil mistrust. ⁵They are always making trouble, because they are people whose thinking has been confused. They have lost their understanding of the truth. They think that devotion to God is a way to get rich.

⁶Devotion to God is, in fact, a way for people to be very rich, but only if it makes them satisfied with what they have. ⁷When we came into the world, we brought nothing. And when we die, we can take nothing out. ⁸So, if we have food and clothes, we will be satisfied with that. ⁹People who want to be rich bring temptations to themselves. They are caught in a trap. They begin to want many foolish things that will hurt them. These things ruin and destroy people. ¹⁰The love of money causes all kinds of evil. Some people have turned away from what we believe because they want to get more and more money. But they have caused themselves a lot of pain and sorrow.

Some Things to Remember

¹¹But you belong to God. So you should stay away from all those things. Always try to do what is right, to be devoted to God, and to have faith, love, patience, and gentleness. ¹²We have to fight to keep our faith. Try as hard as you can to win that fight. Take hold of eternal life. It is the life you were chosen to have when you confessed your faith in Jesus—that wonderful truth that you spoke so openly and that so many people heard. ¹³Before God and Christ Jesus I give you a command. Jesus is the one who confessed that same wonderful truth when he stood before Pontius Pilate.* And God is the one who gives life to everything. Now I tell you: ¹⁴Do what you were commanded to do without fault or blame until the time when our Lord Jesus Christ comes again. ¹⁵God will make that happen at the right time. God is the only Ruler, the source of all blessings. He is the King of all kings and the Lord of all lords. ¹⁶God is the only one who never dies. He lives in light so bright that people cannot go near it. No one has ever seen him; no one is able to see him. All honor and power belong to him forever. Amen.

¹⁷Give this command to those who are rich with the things of this world. Tell them not to be proud. Tell them to hope in God, not their money. Money cannot be trusted, but God takes care of us richly. He gives us everything to enjoy. ¹⁸Tell those who are rich to do good—to be rich in good works. And tell them they should be happy to give

ce au. ¹⁹Dacă vor face aceste lucruri își vor strânge o comoară care va reprezenta o temelie bună pentru viitor, pentru ca și ei să aibă parte de adevărata viață.

²⁰Timotei, ai grijă de ce ți s-a încredințat! Ferește-te de vorbăria fără rost și profana-toare și de contradicțiile care țin de așa-numita „cunoaștere“, în mod greșit numită așa! ²¹Unii, care au pretins că au această cunoaștere, s-au îndepărtat de cre-dință. Harul lui Dumnezeu să fie cu tine!

and ready to share. ¹⁹By doing this, they will be saving up a treasure for themselves. And that treasure will be a strong foundation on which their future life will be built. They will be able to have the life that is true life.

²⁰Timothy, God has trusted you with many things. Keep these things safe. Stay away from people who talk about useless things that are not from God and who argue against you with a “knowledge” that is not knowledge at all. ²¹Some people who claim to have that “knowledge” have gone completely away from what we believe.

God’s grace* be with you all.

**A doua scrisoare
a lui Pavel către**

Timotei

2 Timothy

1 ¹Pavel, apostol* al lui Cristos Isus, prin voia lui Dumnezeu și trimis să vorbească despre promisiunea de a avea viață în Cristos Isus,

²către Timotei, un copil preaiubit. Har, îndurare și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Cristos Isus, Domnul nostru!

Mulțumiri și încurajări

³Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru tine atunci când te amintesc în rugăciunile mele pe care le înalț tot timpul, zi și noapte. El este Dumnezeul căruia Îi slujesc, așa cum I-au slujit și strămoșii mei, cu o conștiință curată. ⁴Aducându-mi aminte de lacrimile tale, îmi doresc foarte mult să te văd, ca să mi se umple inima de bucurie. ⁵Îmi amintesc de credința ta sinceră pe care, la început, a avut-o bunica ta Lois, iar apoi mama ta, Eunice și acum sunt convins că o ai și tu. ⁶De aceea, îți reamintesc să îți aprinzi flacăra darului lui Dumnezeu pe care l-ai primit când mi-am pus mâinile peste tine¹. ⁷Duhul pe care ni l-a dat Dumnezeu nu este un duh care să ne facă lași, ci unul care ne umple cu putere, dragoste și autocontrol.

⁸Așa că, să nu-ți fie rușine să fii martorul Domnului nostru și să nu-ți fie rușine nici de mine care sunt un prizonier pentru El. Fii alături de mine în suferința pentru Vestea Bună*, prin puterea pe care ne-o dă Dumnezeu. ⁹El ne-a mântuit și ne-a chemat să fim sfinți*, nu pentru că am fi făcut noi ceva, ci potrivit planului Său și pentru harul pe care ni l-a dat în Cristos Isus, înainte de începutul timpului, ¹⁰dar pe care ni l-a arătat acum prin venirea lui Cristos Isus, Mântuitorul nostru. El a distrus moartea și a adus la lumină viața și nemurirea prin

¹1.6 *mi-am pus mâinile peste tine* un semn care arăta că Pavel avea putere de la Dumnezeu să-i dea lui Timotei o binecuvântare specială.

1 ¹Greetings from Paul, an apostle* of Christ Jesus. I am an apostle because God wanted me to be. God sent me to tell people about the promise of life that is in Christ Jesus.

²To Timothy, a dear son to me.

Grace, mercy, and peace to you from God the Father and from Christ Jesus our Lord.

Thanksgiving and Encouragement

³I always remember you in my prayers day and night. And in these prayers I thank God for you. He is the God my ancestors* served, and I have always served him with a clear conscience. ⁴I remember that you cried for me. I want very much to see you so that I can be filled with joy. ⁵I remember your true faith. That kind of faith first belonged to your grandmother Lois and to your mother Eunice. I know that you now have that same faith. ⁶That is why I want you to remember the gift God gave you. God gave you that gift when I laid my hands on¹ you. Now I want you to use that gift and let it grow more and more, like a small flame grows into a fire. ⁷The Spirit* God gave us does not make us afraid. He is our source of power and love and self-control.

⁸So don't be ashamed to tell people about our Lord Jesus. And don't be ashamed of me—I am in prison for the Lord. But suffer with me for the Good News.* God gives us the strength to do that.

⁹God saved us and chose us to be his holy* people, but not because of anything we ourselves did. God saved us and made us his people because that was what he wanted and because of his grace.* That grace was given to us through Christ Jesus before time began. ¹⁰And now it has been shown to us in the coming of our Savior Christ Jesus. He destroyed death and showed us the way to have life. Yes, through the Good News Jesus showed us the way to have life that cannot be destroyed.

¹1:6 *laid my hands on* This act was a way of asking God to bless people in a special way—here, to give Timothy power for a special work.

Vestea Bună. ¹¹Eu am fost ales predicator, apostol* și învățător pentru a răspândi Vestea Bună. ¹²De aceea sufăr toate aceste lucruri. Dar nu-mi este rușine, pentru că știu în cine mi-am pus încrederea, și sunt convins că El poate păstra tot ce I-am încredințat, până în Ziua aceea*. ¹³Păstrează ca model învățătura sănătoasă pe care ai auzit-o de la mine, cu dragostea și cu credința care sunt în Cristos Isus. ¹⁴Păzește lucrul care ți s-a încredințat prin Duhul Sfânt* care trăiește în noi!

¹⁵Știi că toți cei din Asia m-au părăsit, inclusiv Figel și Hermogen. ¹⁶Fie ca Domnul să arate îndurare familiei lui Onisifor, căci el m-a încurajat de multe ori și nu i-a fost rușine de faptul că eram în închisoare. ¹⁷Dimpotrivă, când a ajuns în Roma, m-a căutat cu perseverență, până m-a găsit. ¹⁸Fie ca Domnul să facă astfel încât el să găsească îndurare de la Domnul în Ziua aceea! Știi foarte bine cum m-a ajutat pe când eram în Efes.

Un soldat loial al lui Cristos Isus

2 ¹În ce te privește pe tine, copilul meu, fii tare prin harul care se găsește în Cristos Isus! ²Ia învățăturile pe care le-ai auzit de la mine în prezența multor martori și încredințează-le unor oameni credincioși care vor fi capabili să-i învețe și pe alții. ³Ca un bun soldat al lui Cristos Isus, fii gata să ai partea ta de suferință! ⁴Nici un soldat nu se încurcă cu lucrurile vieții civile, dacă vrea să fie pe placul comandantului său. ⁵Dacă cineva participă la o competiție sportivă, va câștiga cununa învingătorului numai dacă va respecta regulile. ⁶Fermierul care a muncit din greu ar trebui să fie primul care să se bucure de recolta lui. ⁷Gândește-te la ce-ți spun, iar Domnul îți va da înțelegerea tuturor acestor lucruri.

⁸Amintește-ți de Isus Cristos care a înviat din morți și care este urmașul lui David*! Aceasta este Vestea bună* pe care o proclam. ⁹Din cauza ei sufăr eu, fiind chiar legat cu lanțuri, ca un criminal. Dar mesajul lui Dumnezeu nu este legat. ¹⁰De aceea, îndur totul de dragul celor aleși, pentru ca și

¹¹I was chosen to tell people that message as an apostle* and teacher. ¹²And I suffer now because of that work. But I am not ashamed. I know the one I have believed, and I am sure that he is able to protect what he has trusted me with until that Day.¹

¹³What you heard me teach is an example of what you should teach. Follow that model of right teaching with the faith and love we have in Christ Jesus. ¹⁴This teaching is a treasure that you have been trusted with. Protect it with the help of the Holy Spirit, who lives inside us.

¹⁵You know that everyone in Asia* has left me. Even Phygelus and Hermogenes have left me. ¹⁶I pray that the Lord will show mercy to the family of Onesiphorus. Many times Onesiphorus encouraged me. He was not ashamed that I was in prison. ¹⁷No, he was not ashamed. When he came to Rome, he looked and looked for me until he found me. ¹⁸I pray that the Lord Jesus will make sure Onesiphorus receives mercy from the Lord God on that Day. You know how many ways this brother helped me in Ephesus.

A Loyal Soldier of Christ Jesus

2 ¹Timothy, you are a son to me. Be strong in the grace* that we have because we belong to Christ Jesus. ²What you have heard me teach publicly you should teach to others. Share these teachings with people you can trust. Then they will be able to teach others these same things. ³As a good soldier of Christ Jesus, accept your share of the troubles we have. ⁴A soldier wants to please his commanding officer, so he does not spend any time on activities that are not a part of his duty. ⁵Athletes in a race must obey all the rules to win. ⁶It is the farmer who works hard that deserves the first part of the harvest. ⁷Think about what I am saying. The Lord will help you understand it all.

⁸Remember Jesus Christ. He is from the family of David.* After Jesus died, he was raised from death. This is the Good News* that I tell people. ⁹And because I tell that message, I am suffering. I am even bound with chains like someone who has really done wrong. But God's message is not bound. ¹⁰So I patiently accept all these troubles. I do this to help the people God has chosen, so that

¹ 1:12 Day The day Christ will come to judge everyone and take his people to live with him. Also in verse 18.

ei să obțină mântuirea care se găsește în Cristos Isus, împreună cu slava eternă.

¹¹Ceea ce îți spun acum este demn de încredere: dacă am murit cu El, vom și trăi cu El; ¹²dacă răbdăm, vom domni și noi cu El; dacă Îl lepădăm, și El Se va lepăda de noi; ¹³dacă suntem necredincioși, El rămâne credincios pentru că nu poate fi necredincios față de Sine Însuși.

Un lucrător aprobat de Dumnezeu

¹⁴Amintește-le tuturor lucrurile acestea! Avertizează-i înaintea lui Dumnezeu să evite disputele asupra cuvintelor! Aceste certuri nu sunt de nici un folos și îi distrug pe cei ce le ascultă. ¹⁵Străduiește-te să fii aprobat înaintea lui Dumnezeu, ca un lucrător căruia nu are de ce să-i fie rușine și care se poartă drept față de Cuvântul adevărului. ¹⁶Evită discuțiile lumești, lipsite de conținut, căci ele îi îndepărtează pe oameni de Dumnezeu, ¹⁷iar învățătura celor care se ocupă cu astfel de discuții se va răspândi precum cangrena. Printre aceștia se numără și Imeneu și Filet, ¹⁸care s-au abătut de la adevăr. Ei spun că învierea a avut deja loc și distrug credința unora. ¹⁹Totuși temelie tare pe care a pus-o Dumnezeu stă neclintită, purtând această inscripție: „Domnul îi cunoaște pe cei ce sunt ai Săi”¹ și: „Oricine spune că este al Domnului trebuie să se îndepărteze de rău.”

²⁰Într-o casă mare nu găsim numai vase de aur și de argint, ci și de lemn și de lut. Unele sunt pentru ocazii speciale, iar altele pentru ocazii obișnuite. ²¹Dacă se curăță cineva de necurăție, va deveni un vas pentru cinstire și va fi sfințit, fiind de folos Stăpânului și gata pentru orice lucrare bună.

²²Fugi de poftele tinereții și urmărește dreptatea, credința, dragostea și pacea împreună cu toți cei care se încred în Domnul cu o inimă curată! ²³Stai departe de discuțiile fără rost, pentru că știi că ele duc la certuri. ²⁴Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie bun cu toată lumea, capabil să învețe pe alții și îngăduitor. ²⁵El trebuie să-i îndrepte pe oponenții săi cu blândețe, sperând că Dumnezeu îi va putea

they can have the salvation that is in Christ Jesus. With this salvation comes glory* that never ends.

¹¹Here is a true statement:

- If we died with him, we will also live with him.
¹² If we remain faithful even in suffering, we will also rule with him.
 If we refuse to say we know him, he will refuse to say he knows us.
¹³ If we are not faithful, he will still be faithful, because he cannot be false to himself.

An Approved Worker

¹⁴Keep on telling everyone these truths. And warn them before God not to argue about words. Such arguments don't help anyone, and they ruin those who listen to them. ¹⁵Do your best to be the kind of person God will accept, and give yourself to him. Be a worker who has no reason to be ashamed of his work, one who applies the true teaching in the right way.

¹⁶Stay away from people who talk about useless things that are not from God. That kind of talk will lead a person more and more against God. ¹⁷Their evil teaching will spread like a sickness inside the body. Hymenaeus and Philetus are men like that. ¹⁸They have left the true teaching. They say that the day when people will be raised from death has already come and gone. And they are destroying the faith of some people.

¹⁹But God's strong foundation never moves, and these words are written on it: "The Lord knows those who belong to him."¹ Also, these words are written there: "Everyone who says they believe in the Lord must stop doing wrong."

²⁰In a large house there are things made of gold and silver. But there are also things made of wood and clay. Some of these are used for special purposes, others for ordinary jobs. ²¹The Lord wants to use you for special purposes, so make yourself clean from all evil. Then you will be holy,* and the Master can use you. You will be ready for any good work.

²²Stay away from the evil things a young person like you typically wants to do. Do your best to live right and to have faith, love, and peace, together with others who trust in the Lord with pure hearts. ²³Stay away from foolish and stupid arguments. You know that these arguments grow into bigger arguments. ²⁴As a servant of the Lord, you must not argue. You must be kind to everyone. You must be a good teacher, and you must be patient. ²⁵You must gently teach those

¹2:19 Citat din Num. 16:5.

¹2:19 Quote from Num. 16:5.

determina să-și schimbe modul de a gândi, să cunoască adevărul, ²⁶să-și vină în fire și să scape din cursa Diavolului în care au fost ținuți prizonieri ca să facă voia lui.

Zilele de pe urmă

3¹Amintește-ți că în zilele de pe urmă vor veni vremuri grele. ²Oamenii vor fi egoiști, lacomi de bani, aroganți, lăudăroși, insultători, neascultători de părinți, nerecunoscători, nesfinți, ³neiubitori, neiertători, defăimători, necumpătați, nu vor fi oameni după voia lui Dumnezeu; vor fi împotriva a ceea ce este bine, ⁴trădători, nestăpâniți, înfumurați și își vor iubi mai mult poftele lor decât pe Dumnezeu. ⁵Ei vor avea o formă de religie, dar îi vor nega puterea. Întotdeauna să stai departe de ei! ⁶Îți spun aceasta pentru că unii dintre ei reușesc să intre în case și să pună stăpânire pe femei ușurate, încărcate de păcate și conduse de tot felul de dorințe. ⁷Ei încearcă întotdeauna să învețe, dar nu reușesc niciodată să ajungă la o deplină cunoștință a adevărului. ⁸Așa cum Iane și Iambre i s-au opus lui Moise, tot așa se împotrivesc și aceștia adevărului. Mințile lor sunt stricate și credința lor nu este autentică. ⁹Dar ei nu vor ajunge departe, din cauza nebuniei lor care va fi știută de toată lumea, așa cum a fost cunoscută și cea a lui Iane și Iambre.

Îndemnuri finale

¹⁰Oricum, tu ai ținut pasul cu învățătura mea, cu modul meu de a trăi, cu scopul meu în viață, cu credința mea, cu răbdarea mea, cu dragostea mea, cu perseverența, ¹¹persecuțiile și suferințele mele. Știi ce mi s-a întâmplat în Antiohia, în Iconia și Listra și ce fel de persecuții am suportat. Dar Domnul m-a scăpat din toate. ¹²De fapt, toți cei care doresc o viață în care să I se dedice lui Cristos, vor fi persecutați. ¹³Dar oamenii răi și înșelători vor merge din rău în mai rău, înșelând și fiind înșelați.

who don't agree with you. Maybe God will let them change their hearts so that they can accept the truth. ²⁶The devil has trapped them and now makes them do what he wants. But maybe they can wake up to see what is happening and free themselves from the devil's trap.

Many People Will Stop Loving God

3¹Remember this: There are some terrible times coming in the last days. ²People will love only themselves and money. They will be proud and boast about themselves. They will abuse others with insults. They will not obey their parents. They will be ungrateful and against all that is holy. ³They will have no love for others and will refuse to forgive anyone. They will talk about others to hurt them and will have no self-control. They will be cruel and hate what is good. ⁴People will turn against their friends. They will do foolish things without thinking and will be so proud of themselves. Instead of loving God, they will love pleasure. ⁵They will go on pretending to be devoted to God, but they will refuse to let that "devotion" change the way they live. Stay away from these people!

⁶Some of them go into homes and get control over weak women, whose lives are full of sin—women who are led into sin by all the things they want. ⁷These women always want to learn something new, but they are never able to fully understand the truth. ⁸Remember Jannes and Jambres,¹ who fought against Moses*? In the same way, these people fight against the truth. Their thinking has been confused. They have failed in their faith. ⁹But they will not succeed in what they are trying to do. Everyone will see how foolish they are. That is what happened to Jannes and Jambres.

Last Instructions

¹⁰But you know all about me. You know what I teach and the way I live. You know my goal in life. You know my faith, my patience, and my love. You know that I never stop trying. ¹¹You know about my persecutions* and my sufferings. You know all the things that happened to me in Antioch, Iconium, and Lystra—the persecution I suffered in those places. But the Lord saved me from all of it. ¹²Everyone who wants to live showing true devotion to God in Christ Jesus will be persecuted. ¹³People who are evil and cheat others will become worse and worse. They will fool others, but they will also be fooling themselves.

¹3:8 *Jannes and Jambres* Probably the magicians who opposed Moses in Pharaoh's court. See Ex. 7:11–12, 22.

¹⁴Dar tu să continui în lucrurile pe care le-ai învățat și de care ai fost convins! Știi de la cine le-ai învățat ¹⁵și cunoști Sfintele Scripturi* încă din copilărie. Ele îți pot da înțelepciunea care duce la mântuire prin credința în Cristos Isus. ¹⁶Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și este de folos ca să învețe, să arate greșelile, să îndrepte, să îndrume în dreptate ¹⁷pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și întru totul echipat pentru orice faptă bună.

4 ¹Îți dau următoarea instrucțiune înaintea lui Dumnezeu și a lui Cristos Isus care îi va judeca și pe cei vii și pe cei morți, și în vederea venirii lui Cristos și a Împărăției Sale: ²predică mesajul lui Dumnezeu; efectuează-ți lucrarea și în momente potrivite și în cele nepotrivite; convinge, muștră, și încurajează-i pe oameni cu toată răbdarea, învățându-i cu atenție! ³Îți spun aceasta pentru că va veni o vreme când oamenii nu vor mai dori să asculte învățătura sănătoasă, ci își vor strânge învățători pe placul lor care le vor spune lucruri pe care vor ei să le audă. ⁴Ei își vor întoarce urechile de la adevăr și se vor lua după legende. ⁵Dar tu să te stăpânești în orice condiții, să rabzi suferințele, să proclami Vestea Bună, să duci la îndeplinire slujba pe care ți-a dat-o Dumnezeu.

⁶Eu sunt gata să fiu dat ca jertfă, iar vremea plecării mele a venit. ⁷Am luptat lupta cea bună; am terminat cursa; am păstrat credința. ⁸Acum mă așteaptă coroana dreptății. Domnul, Judecătorul cel drept, mi-o va da în acea zi. Și nu numai mie, ci tuturor celor care au așteptat cu dragoste venirea Sa.

⁹Să faci tot ce poți pentru ca să vii la mine cât mai curând, ¹⁰căci Dima m-a părăsit din dragoste pentru această lume și a plecat în Tesalonic. Crescens s-a dus în Galatia, iar Tit în Dalmația. ¹¹Numai Luca este cu mine. Ia-l pe Marcu și adu-l cu tine, căci am nevoie de ajutorul lui. ¹²Pe Tihic îl trimit în Efes.

¹⁴But you should continue following the teaching you learned. You know it is true, because you know you can trust those who taught you. ¹⁵You have known the Holy Scriptures¹ since you were a child. These Scriptures are able to make you wise. And that wisdom leads to salvation through faith in Christ Jesus. ¹⁶All Scripture is given by God. And all Scripture is useful for teaching and for showing people what is wrong in their lives. It is useful for correcting faults and teaching the right way to live. ¹⁷Using the Scriptures, those who serve God will be prepared and will have everything they need to do every good work.

4 ¹Before God and Jesus Christ I give you a command. Christ Jesus is the one who will judge all people—those who are living and those who have died. He is coming again to rule in his kingdom. So I give you this command: ²Tell everyone God's message.* Be ready at all times to do whatever is needed. Tell people what they need to do, tell them when they are doing wrong, and encourage them. Do this with great patience and careful teaching.

³The time will come when people will not listen to the true teaching. But people will find more and more teachers who please them. They will find teachers who say what they want to hear. ⁴People will stop listening to the truth. They will begin to follow the teaching in false stories. ⁵But you should control yourself at all times. When troubles come, accept them. Do the work of telling the Good News.* Do all the duties of a servant of God.

⁶My life is being given as an offering for God. The time has come for me to leave this life here. ⁷I have fought the good fight. I have finished the race. I have served the Lord faithfully. ⁸Now, a prize is waiting for me—the crown* that will show I am approved by God. The Lord, the judge who judges rightly, will give it to me on that Day.² Yes, he will give it to me and to everyone else who is eagerly looking forward to his coming.

Personal Notes

⁹Do your best to come to me as soon as you can. ¹⁰Demas loved this world too much. That is why he left me. He went to Thessalonica. Crescens went to Galatia. And Titus went to Dalmatia. ¹¹Luke is the only one still with me. Get Mark and bring him with you when you come. He can help me in my work here. ¹²I sent Tychicus to Ephesus.

¹ 3:15 *Holy Scriptures* Writings that Jews and followers of Christ accepted to be from God—the Old Testament. ² 4:8 *Day* The day Christ will come to judge everyone and take his people to live with him.

¹³Când vii, să-mi aduci haina pe care am lăsat-o în casa lui Carp, în Troa. De asemenea, să-mi aduci și cărțile, mai ales pe cele din piele.

¹⁴Alexandru, căldărarul, mi-a făcut mult rău. Domnul îl va răsplăti pentru ce a făcut. ¹⁵Ferește-te și tu de el, căci s-a opus în mod hotărât învățaturii noastre.

¹⁶Prima oară când a trebuit să mă apăr la judecată, nimeni nu m-a ajutat, ci toți m-au părăsit. Fie ca Dumnezeu să nu țină cont de aceasta! ¹⁷Însă Domnul a fost alături de mine și mi-a dat putere pentru ca predicarea mesajului să fie împlinită prin mine și pentru ca neevreii să-l audă. ¹⁸Astfel am fost salvat din gura leului. Domnul mă va scăpa de orice rău pe care va încerca să mi-l facă cineva și mă va duce nevătămat în Împărăția Sa cerească. A Lui să fie slava pentru totdeauna! Amin.*

Salutări finale

¹⁹Salută pe Priscila, pe Acuila și casa lui Onisifor. ²⁰Erast a rămas în Corint, iar pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet. ²¹Fă tot ce poți să vii înainte de sosirea iernii. Eubul, Pudens, Linus, Claudia și toți frații te salută.

²²Domnul să fie cu duhul tău! Harul lui Dumnezeu să fie cu tine!

¹³When I was in Troas, I left my coat there with Carpus. So when you come, bring it to me. Also, bring my books. The books written on parchment* are the ones I need.

¹⁴Alexander the metalworker caused me so much harm. The Lord will punish him for what he did. ¹⁵He fought against everything we teach. You should be careful that he doesn't hurt you too.

¹⁶The first time I defended myself, no one helped me. Everyone left me. I pray that God will forgive them. ¹⁷But the Lord stayed with me. The Lord gave me strength so that I could tell the Good News* everywhere. He wanted all those who are not Jews to hear that Good News. So I was saved from the lion's mouth. ¹⁸The Lord will save me when anyone tries to hurt me. He will bring me safely to his heavenly kingdom. Glory* forever and ever be the Lord's. Amen.

Final Greetings

¹⁹Give my greetings to Priscilla and Aquila and to the family of Onesiphorus. ²⁰Erastus stayed in Corinth. And I left Trophimus in Miletus—he was sick. ²¹Try as hard as you can to come to me before winter.

Greetings to you from Eubulus, Pudens, Linus, Claudia, and all the brothers and sisters here.

²²The Lord be with your spirit. Grace* be with you.

Scrisoarea lui Pavel către

Tit

1 ¹Pavel, un slujitor al lui Dumnezeu și apostol* al lui Isus Cristos, trimis să-i ajute pe aleșii lui Dumnezeu să ajungă la cunoașterea deplină a adevărului care este potrivit cu o viață dedicată lui Dumnezeu ²și care dă speranța vieții eterne. Dumnezeu, care nu minte, a promis viața eternă înainte de începutul timpului. ³La momentul potrivit, El Și-a făcut cunoscut mesajul prin vestirea care mi-a fost încredințată prin porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.

⁴Scriu această scrisoare către Tit, adevăratul meu fiu în credința pe care o împărtășim. Har și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Cristos Isus, Mântuitorul nostru!

Lucrarea lui Tit în Creta

⁵Te-am lăsat în Creta ca să pui ordine în lucrurile care au mai rămas de aranjat și ca să numești bătrâni* în fiecare cetate, așa cum te-am învățat. ⁶Poți să pui în această slujbă pe cineva care este fără vină, care este credincios soției sale și ai cărui copii sunt credincioși și nu pot fi acuzați de imoralitate sau neascultare. ⁷Un supraveghetor¹ trebuie să fie fără vină, pentru că îi este încredințată lucrarea lui Dumnezeu. Nu trebuie să fie încăpățânat, mânios, bețiv, violent și iubitor de câștiguri necinstite. ⁸El trebuie să fie ospitalier, să iubească ceea ce este bun, să fie înțelept, drept, sfânt și echilibrat. ⁹El trebuie să fie credincios mesajului adevărat, așa cum l-a învățat, astfel încât să-i încurajeze pe oameni cu învățătura sănătoasă și să-i înfrunte pe cei ce i se împotrivesc.

¹1:7 *supraveghetor* în greacă, „episkopos“.

Titus

1 ¹Greetings from Paul, a servant of God and an apostle* of Jesus Christ. I was sent to help God's chosen people have faith and understand the truth that produces a life of devotion to God. ²This faith and knowledge make us sure that we have eternal life. God promised that life to us before time began—and God does not lie. ³At the right time, God let the world know about that life. He did this through the telling of the Good News message,* and he trusted me with that work. I told people that message because God our Savior commanded me to.

⁴To Titus, a true son to me in the faith we share together.

Grace* and peace to you from God the Father and Christ Jesus our Savior.

Titus' Work in Crete

⁵I left you in Crete so that you could finish doing what still needed to be done. And I also left you there so that you could choose men to be elders* in every town. ⁶To be an elder, a man must not be guilty of living in a wrong way. He must be faithful to his wife. His children must be dependable.¹ They must not be known as children who are wild and don't obey. ⁷An elder² has the job of taking care of God's work. So people should not be able to say that he lives in a wrong way. He must not be someone who is proud and selfish or who gets angry quickly. He must not drink too much, and he must not be someone who likes to fight. He must not be a man who will do almost anything for money. ⁸An elder must be ready to help people by welcoming them into his home. He must love what is good. He must be wise. He must live right. He must be pleasing to God. And he must be able to control himself. ⁹An elder must be faithful to the same true message we teach. Then he will be able to encourage others with teaching that is true and right. And he will be able to show those who are against this teaching that they are wrong.

¹1:6 *dependable* This word can also mean "faithful" or "believers."

²1:7 *elder* Here, literally, "overseer." See "elders" in the Word List.

¹⁰Acest lucru este important, căci sunt mulți (mai ales printre cei care spun că toți neevreii trebuie să fie circumciși*) care se ridică împotriva Cuvântului, vorbind despre lucruri fără valoare și ducându-i în eroare pe alții. ¹¹Aceștia trebuie reduși la tăcere. Ei distrug familii întregi, învățându-i pe oameni ceea ce nu ar trebui să-i învețe, urmărind câștiguri necinstite. ¹²Un cretan, un profet de-al lor, a spus: „Cretanii mint întotdeauna, sunt niște fiare sălbatice și sunt cu toții lacomi și leneși.“ ¹³Această mărturie este adevărată. De aceea, mustră-i aspru, ca să aibă o credință puternică ¹⁴și să nu mai asculte basme evreiești și porunci ale unor oameni care s-au îndepărtat de adevăr. ¹⁵Pentru cei curați toate lucrurile sunt curate, dar pentru cei plini de păcat și necredincioși toate lucrurile sunt necurate, căci atât mințile cât și conștiințele lor sunt corupte. ¹⁶Ei susțin că-L cunosc pe Dumnezeu, dar faptele lor arată că, de fapt, nu-L recunosc. Ei sunt demni de dispreț, sunt neascultători și nu sunt în stare să facă nici o faptă bună.

Urmând adevărata învățătură

2¹Tu să spui întotdeauna lucruri potrivite cu învățătura sănătoasă! ²Sfătuiește-i pe cei mai în vârstă să fie cumpătați, demni de respect, înțelepți, tari în credință, în dragoste și în răbdare.

³La fel, sfătuiește-le pe femeile bătrâne să se poarte așa cum se cuvine, ca niște femei sfinte. Învață-le să nu fie defăimătoare, să nu aibă obiceiul de a bea prea mult. Să-i învețe pe alții ceea ce este bine, ⁴astfel încât să le sfătuiască pe cele tinere să-și iubească soții, copiii, ⁵să fie înțelepte și virtuozitate, să aibă grijă de casa lor, să fie bune și să-și asculte soții pentru ca nimeni să nu vorbească de rău Cuvântul lui Dumnezeu.

⁶Tot așa, încurajează-i pe cei mai tineri să fie înțelepți. ⁷Să fii un exemplu de fapte bune prin tot ceea ce faci! În învățătura pe care o dai altora să dai dovadă de integritate și demnitate! ⁸Să folosești o vorbire sănătoasă care să nu poată fi criticată, astfel încât cei ce ți se opun să fie făcuți de rușine, nemaiaivând ce zice împotriva noastră.

⁹Învață-i pe sclavi să facă tot ce le cer stăpânii lor, să fie pe placul acestora și să nu

¹⁰This is important, because there are many people who refuse to obey—people who talk about worthless things and mislead others. I am talking mostly about those who say that men who are not Jews must be circumcised* to please God. ¹¹These people must be stopped, because they are destroying whole families by teaching what they should not teach. They teach only to cheat people and make money. ¹²Even one of their own prophets said, “Cretans are always liars. They are evil animals and lazy people who do nothing but eat.” ¹³The words that prophet said are true. So tell those people that they are wrong. You must be strict with them. Then they will become strong in the faith, ¹⁴and they will stop paying attention to the stories told by those Jews. They will stop following the commands of those who have turned away from the truth.

¹⁵To people who are pure, everything is pure. But to those who are full of sin and don't believe, nothing is pure. Really, their thinking has become evil and their consciences have been ruined. ¹⁶They say they know God, but the evil things they do show that they don't accept him. They are disgusting. They refuse to obey God and are not capable of doing anything good.

Following the True Teaching

2¹You, however, must tell everyone how to live in a way that agrees with the true teaching. ²Teach the older men to have self-control, to be serious, and to be wise. They must be strong in faith, in love, and in patience.

³Also, teach the older women to live the way those who serve the Lord should live. They should not go around saying bad things about others or be in the habit of drinking too much. They should teach what is good. ⁴In this way they can teach the younger women to love their husbands and children. ⁵They can teach them to be wise and pure, to take care of their homes, to be kind, and to be willing to serve their husbands. Then no one will be able to criticize the teaching God gave us.

⁶In the same way, tell the young men to be wise. ⁷You should be an example for them in every way by the good things you do. When you teach, be honest and serious. ⁸And your teaching should be clearly right so that you cannot be criticized. Then anyone who is against you will be ashamed. There will not be anything bad that they can say about us.

⁹And tell this to those who are slaves: They should be willing to serve their masters at all times; they should try to please them, not argue

fie obraznici, ¹⁰să nu fure de la ei, ci să fie demni de încredere deplină pentru ca, prin tot ceea ce fac, să aducă onoare învățării lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.

¹¹Harul lui Dumnezeu care aduce mântuire tuturor oamenilor a fost revelat. ¹²El ne învață să renunțăm la trăirea împotriva lui Dumnezeu și la poftele lumești și să trăim în această lume într-un mod înțelept, drept și care arată devotamentul nostru pentru Dumnezeu, în așteptarea binecuvântatei noastre speranțe. ¹³Acea speranță se va împlini când va fi arătată slava marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor, Isus Cristos. ¹⁴El S-a dat pe Sine pentru noi ca să ne elibereze din orice formă de rău și să-Și curețe un popor care va fi numai al Lui și care va fi dornic să facă fapte bune.

¹⁵Învață aceste lucruri, încurajează și, cu autoritate deplină, îndreaptă-i pe cei ce greșesc! Nimeni să nu te disprețuiască!

Cum trebuie să trăim

3 ¹Adu-le tuturor aminte să fie supuși conducătorilor și autorităților, să asculte de ei, să fie gata să facă orice faptă bună, ²să nu vorbească de rău pe nimeni, să fie pașnici și îngăduitori și să arate blândețe întotdeauna față de toți oamenii.

³Spun acestea pentru că și noi am fost cândva ignoranți, neascultători și rățaciți. Am fost sclavii poftelor și plăcerilor de orice fel. Ne-am trăit viața în răutate și invidie, urând și fiind urâți de alții. ⁴Dar, când a fost arătată bunătatea și dragostea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, pentru omenire, El ne-a mântuit. ⁵Noi nu am fost mântuiți datorită unor fapte bune făcute de noi pentru a fi împăcați cu Dumnezeu, ci am fost mântuiți prin îndurarea Sa, prin curățirea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt*. ⁶Dumnezeu a turnat din plin Duhul Său peste noi prin Isus Cristos, Mântuitorul nostru, ⁷pentru ca acum, când am fost îndreptățiți prin harul Lui, să devenim moștenitori, potrivit speranței noastre de a avea viața eternă. ⁸Ceea ce îți spun este demn de încredere. Și vreau să insist asupra acestor lucruri, pentru ca cei care au crezut în Dumnezeu să se străduiască să fie cei dintâi în fapte bune. Aceste lucruri sunt bune și de folos pentru oameni.

with them; ¹⁰they should not steal from them; and they should show their masters that they can be trusted. Then, in everything they do, they will show that the teaching of God our Savior is good.

¹¹That is the way we should live, because God's grace* has come. That grace can save everyone. ¹²It teaches us not to live against God and not to do the bad things the world wants to do. It teaches us to live on earth now in a wise and right way—a way that shows true devotion to God. ¹³We should live like that while we are waiting for the coming of our great God and Savior Jesus Christ. He is our great hope, and he will come with glory.* ¹⁴He gave himself for us. He died to free us from all evil. He died to make us pure—people who belong only to him and who always want to do good.

¹⁵These are the things you should tell people. Encourage them, and when they are wrong, correct them. You have full authority to do this, so don't let anyone think they can ignore you.

The Right Way to Live

3 ¹Remind your people that they should always be under the authority of rulers and government leaders. They should obey these leaders and be ready to do good. ²Tell them not to speak evil of anyone but to live in peace with others. They should be gentle and polite to everyone.

³In the past we were foolish too. We did not obey, we were wrong, and we were slaves to the many things our bodies wanted and enjoyed. We lived doing evil and being jealous. People hated us and we hated each other. ⁴But then the kindness and love of God our Savior was made known. ⁵He saved us because of his mercy, not because of any good things we did. He saved us through the washing that made us new people. He saved us by making us new through the Holy Spirit.* ⁶God poured out to us that Holy Spirit fully through Jesus Christ our Savior. ⁷We were made right with God by his grace.* God saved us so that we could be his children and look forward to receiving life that never ends. ⁸This is a true statement.

And I want you to be sure that the people understand these things. Then those who believe in God will be careful to use their lives for doing good. These things are good and will help everyone.

⁹Evită teoriile nesăbuite, discuțiile despre istoriile familiilor, certurile și disputele cu privire la Lege, căci acestea sunt neproductive și fără folos. ¹⁰Îndepărtează-te de cel care provoacă dezbinare, după ce l-ai mustrat de două ori, ¹¹pentru că știi că un astfel de om are o minte coruptă și păcătuieste, condamându-se singur.

Un avertisment final

¹²Când îl voi trimite la tine pe Artema sau pe Tihic, vino la Nicopole cât mai curând posibil, să ne întâlnim, pentru că m-am hotărât să petrec iarna acolo. ¹³Ai grijă ca avocatul Zena și Apolo să aibă tot ce le trebuie pentru călătoria lor, astfel încât să nu le lipsească nimic. ¹⁴Oamenii noștri trebuie să învețe să fie cei dintâi în fapte bune, pentru împlinirea nevoilor zilnice, pentru ca să nu ajungă neproductivi.

¹⁵Toți cei care sunt cu mine te salută! Salută-i pe cei ce ne iubesc în credință. Harul lui Dumnezeu să fie cu voi toți!

⁹Stay away from those who have foolish arguments, who talk about useless family histories, or who make trouble and fight about what the law of Moses teaches. These things are useless and will not help anyone. ¹⁰Give a warning to all those who cause arguments. If they continue to cause trouble after a second warning, then don't associate with them. ¹¹You know that people like that are evil and sinful. Their sins prove that they are wrong.

Final Instructions and Greetings

¹²I will send Artemas and Tychicus to you. When I send them, try hard to come to me at Nicopolis. I have decided to stay there this winter. ¹³Zenas the lawyer and Apollos will be traveling from there. Do all that you can to help them on their trip. Be sure that they have everything they need. ¹⁴Our people must learn to use their lives for doing good and helping anyone who has a need. Then they will not have empty lives.

¹⁵All the people with me here send you their greetings. Give my greetings to those who love us in the faith.

Grace* be with you all.

Scrisoarea lui Pavel către

Filimon

¹Pavel, cel pus în lanțuri pentru Cristos Isus și fratele Timotei, către Filimon care lucrează împreună cu noi, ²către sora noastră Apfia, către Arhip, luptător împreună cu noi și către biserica ce se întâlnește în casa ta.

³Har și pace vouă de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Cristos!

Dragostea și credința lui Filimon

⁴De câte ori te amintesc în rugăciunile mele, Îi mulțumesc Dumnezeului meu ⁵căci aud de dragostea și credința ta: credința ta în Domnul Isus și dragostea pe care o ai față de toți sfinții*. ⁶Mă rog ca, prin credința pe care o împărtășim, să înțelegi toate lucrurile bune pe care le avem în Cristos. ⁷Am avut parte de o mare bucurie și încurajare datorită dragostei tale, pentru că inimile sfinților au fost înviorate de tine, frate.

Primește-l pe Onisim ca pe un frate

⁸Așadar, deși ca frate în Cristos am îndrăzneala de a-ți porunci să-ți faci datoria, ⁹vreau să-ți cer ceva în numele dragostei, așa cum sunt eu, Pavel, un om bătrân și acum pus în lanțuri pentru Cristos Isus. ¹⁰Te rog pentru fiul meu, Onisim, pe care l-am născut în lanțuri. ¹¹În trecut nu-ți era de nici un folos, dar acum îți este folositor¹ nu numai ție, dar și mie.

¹²Ți-l trimit înapoi pe el, inima mea. ¹³Aș fi dorit să-l țin ca să mă ajute în locul tău cât timp sunt în închisoare pentru Vestea Bună*. ¹⁴Dar nu am vrut să fac nimic fără acordul tău, pentru ca orice favoare pe care mi-o faci să nu fie din constrângere, ci de bunăvoie.

¹⁵Poate că el a fost despărțit pentru puțin timp de tine, ca să-l ai cu tine după aceea pentru totdeauna, ¹⁶nu ca pe un sclav, ci mai mult decât ca un sclav: ca pe un frate

¹11 *folositor* Onisim înseamnă „folositor“.

Philemon

¹Greetings from Paul, a prisoner for Jesus Christ, and from Timothy, our brother.

To Philemon, our dear friend and worker with us. ²Also to Apphia, our sister; to Archippus, a worker with us; and to the church* that meets in your home.

³Grace* and peace to you from God our Father and the Lord Jesus Christ.

Philemon's Love and Faith

⁴I remember you in my prayers. And I always thank my God for you. ⁵I thank God because I hear about the love you have for all of God's holy people* and the faith you have in the Lord Jesus. ⁶I pray that the faith you share will make you understand every blessing we have in Christ. ⁷My brother, you have shown love to God's people, and your help has greatly encouraged them. What a great joy and encouragement that has been to me.

Accept Onesimus as a Brother

⁸There is something that you should do. And because of the authority I have in Christ, I feel free to command you to do it. ⁹But I am not commanding you; I am asking you to do it out of love. I, Paul, am an old man now, and I am a prisoner for Christ Jesus. ¹⁰I am asking you for my son Onesimus. He became my son while I was in prison. ¹¹In the past, he was useless to you. But now he has become useful¹ for both you and me.

¹²I am sending him back to you, but it's like sending part of myself. ¹³I would like to keep him here to help me while I am still in prison for telling the Good News.* By helping me here, he would be representing you. ¹⁴But I did not want to do anything without asking you first. Then whatever you do for me will be what you want to do, not what I forced you to do.

¹⁵Onesimus was separated from you for a short time. Maybe that happened so that you could have him back forever, ¹⁶not to be just a slave, but better than a slave, to be a dear brother. That's

¹11 *useless ... useful* Paul here makes a play on words with the name Onesimus, which means "useful."

iubit. Îl iubesc foarte mult, însă tu îl vei iubi mult mai mult, nu numai ca pe un semen, ci și ca pe un frate în Domnul.

¹⁷Dacă într-adevăr mă consideri un prieten, primește-l ca și cum m-ai primi pe mine! ¹⁸Și dacă ți-a greșit cu ceva sau îți datorează ceva, pune totul în contul meu. ¹⁹Eu, Pavel, îți scriu cu mâna mea: îți voi da totul înapoi. Și nu mai trebuie să-ți spun că-mi datorezi chiar și viața ta. ²⁰Da, frate, aș vrea să am și eu un câștig în Domnul de pe urma ta. Înviează-mi deci inima în Cristos! ²¹Îți scriu această scrisoare cu convingerea că mă vei asculta. Și știu că vei face chiar mai mult decât te-am rugat.

²²De asemenea, să-mi pregătești și mie o cameră, căci sper ca, datorită rugăciunilor voastre, să fiu eliberat și să mă întorc la voi.

Salutări finale

²³Epafraș, cel închis cu mine pentru Cristos Isus, te salută. ²⁴La fel te salută și cei care lucrează cu mine: Marcu, Aristarh, Dima și Luca.

²⁵Harul Domnului Isus Cristos să fie cu duhul vostru!

what he is to me. So surely, he will be even more so to you, both as your slave and as one who shares your faith in the Lord.

¹⁷If you accept me as your friend, then accept Onesimus back. Welcome him like you would welcome me. ¹⁸If he has done any wrong to you or owes you anything, charge that to me. ¹⁹I, Paul, am writing this in my own handwriting: I will pay back anything Onesimus owes. And I will say nothing about what you owe me for your own life. ²⁰So, my brother, as a follower of the Lord please do this favor^l for me. It would be such a great encouragement to me as your brother in Christ. ²¹I write this letter knowing that you will do what I ask, and even more than I ask.

²²Also, please prepare a room for me. I hope that God will answer your prayers and that I will be able to come and see you.

Final Greetings

²³Epaphras is a prisoner with me for Christ Jesus. He sends you his greetings. ²⁴Also Mark, Aristarchus, Demas, and Luke send their greetings. They are workers together with me.

²⁵The grace* of our Lord Jesus Christ be with your spirit.

^l *20 please do this favor* Paul here makes another wordplay on the name Onesimus, using a verb related to it.

Scrisoarea către

Evrei

Hebrews

Dumnezeu a vorbit prin Fiul Său

1 ¹În trecut, Dumnezeu a vorbit strămoșilor noștri prin profeți*. Dumnezeu le-a vorbit de multe ori, în multe feluri. ²Dar, în ultima vreme, El ne-a vorbit prin Fiul Său. Prin El a creat Dumnezeu lumea și pe El L-a numit să fie moștenitor peste toate lucrurile. ³În El se vede slava lui Dumnezeu. El este reflectarea perfectă a naturii lui Dumnezeu. El este Cel care, prin Cuvântul Său plin de putere, susține toate lucrurile. După ce a spălat păcatele oamenilor, El S-a așezat la dreapta Maiestății divine, în ceruri.

Fiul este superior îngerilor

⁴El a devenit superior îngerilor, tot așa cum și numele pe care l-a primit este mai important decât al îngerilor.

⁵Căci nici unuia dintre îngeri nu i-a spus Dumnezeu:

„Tu ești Fiul Meu; astăzi Te-am născut.“

Psalmul 2.7

Și Dumnezeu nu a spus despre nici un înger:

„Voi fi Tatăl Lui, iar El va fi Fiul Meu.“

2 Samuel 7.14

⁶Și la fel, când Dumnezeu Îl aduce în lume pe Fiul Său, primul născut, El spune:

„Toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine!“

Deuteronom 32.43

⁷Despre îngeri, Dumnezeu a spus:

„Dumnezeu Își face îngerii vânturi, iar pe slujitorii Săi, flăcări de foc.“

Psalmul 104.4

⁸Dar despre Fiul Său, Dumnezeu a spus:

God Has Spoken Through His Son

1 ¹In the past God spoke to our people through the prophets.* He spoke to them many times and in many different ways. ²And now in these last days, God has spoken to us again through his Son. He made the whole world through his Son. And he has chosen his Son to have all things. ³The Son shows the glory* of God. He is a perfect copy of God's nature, and he holds everything together by his powerful command. The Son made people clean from their sins. Then he sat down at the right side¹ of God, the Great One in heaven. ⁴The Son became much greater than the angels, and God gave him a name that is much greater than any of their names.

⁵God never said this to any of the angels:

“You are my Son.

Today I have become your Father.” *Psalm 2:7*

God also never said about an angel,

“I will be his Father,
and he will be my son.”

2 Samuel 7:14

⁶And then, when God sent his firstborn² Son into the world, he said,

“Let all God's angels worship the Son.”³

Deuteronomy 32:43

⁷This is what God said about the angels:

“God changes his angels into winds⁴
and his servants into flaming fire.” *Psalm 104:4*

⁸But he said this about his Son:

¹1:3 *right side* The place of honor and authority (power). ²1:6 *firstborn* This word means that Christ was the first and most important of all God's children. ³1:6 “*Let ... Son*” These words are found in Deut. 32:43 in the ancient Greek version of the Old Testament and in a Hebrew copy among the Dead Sea Scrolls. ⁴1:7 *winds* This can also mean “spirits.”

- „Tronul Tău, Dumnezeule,
va rămâne pentru totdeauna.
Tu vei domni peste împărăția Ta
și hotărârile Tale vor fi
întotdeauna drepte.
- ⁹ Tu iubești dreptatea
și urăști tot ce este rău.
De aceea, Dumnezeule,
Dumnezeul Tău Ți-a dat
o bucurie mult mai mare
decât a celor care Te însoțesc.“
Psalmul 45.6–7
- ¹⁰Și Dumnezeu a mai spus:
„Doamne, la început Tu ai creat pământul,
iar cerurile au fost create de mâinile
Tale.
- ¹¹ Ele vor pieri, dar Tu vei rămâne;
toate se vor învechi,
așa cum se învechește o haină.
- ¹² Tu le vei împături ca pe o haină
și ele vor fi schimbate ca hainele.
Dar Tu nu Te vei schimba niciodată,
iar viața Ta nu se va sfârși niciodată.“
Psalmul 102.25–27
- ¹³Dumnezeu nu a spus niciodată unui înger:
„Stai la dreapta Mea, până îi voi pune
pe toți dușmanii Tăi
la picioarele Tale.“ *Psalmul 110.1*
- ¹⁴Îngerii sunt cu toții duhuri care-I slujesc
lui Dumnezeu și sunt trimiși să-i ajute pe
cei care vor primi mântuirea.

Superioritatea Noului Legământ

2¹De aceea trebuie să dăm mare atenție
adevărurilor pe care le-am auzit. ²Astfel
nu ne vom abate din drum. Căci, dacă
Cuvântul care a fost vestit prin îngeri s-a
dovedit a fi neclintit, astfel încât orice încăl-
care și orice neascultare și-au primit
pedeapsa meritată, ³cum vom scăpa atunci
noi de pedeapsă, dacă privim cu dispreț o
mântuire așa de mare? Această mântuire
ne-a fost vestită mai întâi de Domnul, apoi
ne-a fost confirmată de cei ce L-au auzit.
⁴Dumnezeu a adăugat mărturia Sa la mărtu-
ria lor prin semne, minuni, tot felul de

- “Your throne, O God, will continue forever
and ever.
You will rule your kingdom
with right judgments.
- ⁹ You love the right, and you hate the wrong.
So God, your God, has given you
a greater joy than he gave the people
with you.” *Psalm 45:6–7*

- ¹⁰God also said,
“O Lord, in the beginning you made the earth,
and your hands made the sky.
- ¹¹ These things will disappear, but you will stay.
They will all wear out like old clothes.
- ¹² You will fold them up like a coat,
and they will be changed like clothes.
But you never change,
and your life will never end.” *Psalm 102:25–27*
- ¹³And God never said this to an angel:
“Sit at my right side
until I put your enemies under your power.”
Psalm 110:1
- ¹⁴All the angels are spirits who serve God and are
sent to help those who will receive salvation.

Our Salvation Is Greater Than the Law

2¹So we must be more careful to follow what
we were taught. We must be careful so that
we will not be pulled away from the true way.
²The teaching that God spoke through angels was
shown to be true. And every time his people did
something against that teaching, they were pun-
ished for what they did. They were punished
when they did not obey that teaching. ³The salva-
tion we have is very great. So surely we also will
be punished if we act like it is not important. It
was the Lord Jesus who first told people about
this salvation. And those who heard him proved to
us that it is true. ⁴God also proved it by using
miraculous signs,* wonders,* and all kinds of
miracles.* And he proved it by giving people

¹ 1:13 *until I put ... power* Literally, “until I make your enemies a foot-
stool for your feet.”

miracole și prin daruri ale Duhului Sfânt*, pe care El le-a împărțit așa cum a dorit.

Cristos a devenit asemenea oamenilor pentru a-i mântui

⁵Dumnezeu nu i-a ales pe îngeri să fie conducători peste lumea viitoare, despre care vorbim acum. ⁶Undeva, în Scriptură*, este scris:

„Ce este omul,
ca să Te gândești la el?
Și ce este fiul omului,
ca să-Ți pese atât de mult de el?

⁷ L-ai făcut, pentru puțin timp,
inferior îngerilor.

I-ai dat slavă și onoare

⁸ și i-ai dat stăpânire peste toate
lucrurile.“

Psalmul 8.4–6

Dumnezeu l-a pus conducător peste toate și nu a lăsat nimic care să nu fie sub controlul lui. Dar acum noi nu vedem că toate lucrurile îi sunt supuse. ⁹Dar Îl vedem pe Isus, Cel care pentru puțin timp a fost făcut inferior îngerilor, încununat cu slavă și onoare, datorită suferinței și morții Sale. Datorită harului lui Dumnezeu, Isus a murit pentru toată omenirea.

¹⁰Dumnezeu a creat toate lucrurile și toate lucrurile subzistă prin El pentru a arăta slava Sa. Dumnezeu a vrut ca mulți fii și fiice să ia parte la slava Sa. De aceea a fost nevoie să-L facă desăvârșit, prin suferință, pe cel care deschide calea spre mântuirea lor.

¹¹Cel care îi sfințește pe oameni și cei ce sunt sfințiți au o origine comună. De aceea, Lui nu Îi este rușine să-i numească frații Săi. ¹²El spune:

„Voi vesti Numele Tău fraților Mei.
Îți voi cânta laude
în fața poporului Tău,
în mijlocul adunării.“

Psalmul 22.22

¹³Și mai spune:

„În Dumnezeu voi avea încredere.“

Isaia 8.17

Și, de asemenea:

„Iată-Mă, Eu și copiii
pe care Mi i-a dat Dumnezeu.“

Isaia 8.18

various gifts through the Holy Spirit* in just the way he wanted.

Christ Became Like People to Save Them

⁵God did not choose angels to be the rulers over the new world that was coming. That future world is the world we have been talking about. ⁶It is written some place in the Scriptures,*

“Why are people so important to you?
Why do you care about the son of man?¹
Is he so important?

⁷ For a short time you made him lower than the
angels.

You crowned him with glory* and honor.

⁸ You put everything under his control.²”

Psalm 8:4–6

If God put everything under his control, then there was nothing left that he did not rule. But we don't yet see him ruling over everything. ⁹For a short time Jesus was made lower than the angels, but now we see him wearing a crown of glory and honor because he suffered and died. Because of God's grace,* Jesus died for everyone.

¹⁰God—the one who made all things and for whose glory all things exist—wanted many people to be his children and share his glory. So he did what he needed to do. He made perfect the one who leads those people to salvation. He made Jesus a perfect Savior through his suffering.

¹¹Jesus, the one who makes people holy,* and those who are made holy are from the same family. So he is not ashamed to call them his brothers and sisters. ¹²He says,

“God, I will tell my brothers and sisters about
you.
Before all your people I will sing
your praises.”

Psalm 22:22

¹³He also says,

“I will trust in God.”

Isaiah 8:17

And he says,

“I am here, and with me are the children
God has given me.”

Isaiah 8:18

¹2:6 *son of man* This can mean any human, but the name “Son of Man” (see the Word List) is often used to mean Jesus, who showed what God planned for all people to be. ²2:8 *control* Literally, “feet.”

¹⁴Acești copii sunt oameni, din carne și din sânge. De aceea și Isus a devenit om din carne și sânge, asemenea lor, pentru ca, prin moartea Sa, să-l distrugă pe cel ce are puterea morții, adică pe Diavolul ¹⁵și să-i elibereze pe cei care au fost ținuți sclavi, de-a lungul întregii lor vieți, de teama de moarte. ¹⁶Este limpede că nu pe îngeri îi ajută El, ci pe urmașii lui Avraam. ¹⁷Așa că Isus a trebuit să fie făcut asemenea fraților Lui în toate privințele, pentru a putea deveni un mare preot* al lui Dumnezeu, un preot credincios și plin de milă, pentru ca să aducă iertarea pentru păcatele oamenilor. ¹⁸El Însuși a fost ispitit în ceea ce a suferit; de aceea El poate acum să-i ajute pe cei ce sunt ispitiți.

Isus este mai mare decât Moise

3¹De aceea, frați sfinți*, care ați fost chemați de Dumnezeu, gândiți-vă la Isus, Apostolul și Marele Preot al credinței pe care o mărturisim. ²Isus I-a fost credincios Celui ce L-a numit Mare Preot, după cum și Moise a fost credincios în toată Casa lui Dumnezeu. ³Omul care construiește o casă se bucură de mai multă onoare decât casa construită. La fel și Isus merită să I se acorde mai multă onoare decât Moise. ⁴Orice casă a fost clădită de cineva. Dar Dumnezeu este Cel care a clădit toate lucrurile. ⁵Moise a fost credincios ca slujitor în toată Casa Lui, ca mărturie a lucrurilor care urmau să fie vestite. ⁶Dar Cristos a fost credincios ca Fiu, peste Casa lui Dumnezeu. Și Casa Lui suntem noi, dacă ne păstrăm curajul și încrederea neclintită în speranța cu care ne lăudăm.

Să continuăm să-L urmăm pe Dumnezeu

⁷Astfel, după cum spune Duhul Sfânt*:

„Astăzi, dacă auziți glasul lui Dumnezeu,
⁸ nu refuzați să-L ascultați,
 împietrindu-vă inimile,
 așa cum ați făcut când v-ați răzvrătit
 împotriva lui Dumnezeu,
 când L-ați pus pe Dumnezeu
 la încercare în pustie,
⁹ unde părinții voștri M-au provocat
 punându-Mă la încercare;
 și timp de patruzeci de ani
 au văzut lucrurile pe care le-am făcut.

¹⁴These children are people with physical bodies. So Jesus himself became like them and had the same experiences they have. Jesus did this so that, by dying, he could destroy the one who has the power of death—the devil. ¹⁵Jesus became like these people and died so that he could free them. They were like slaves all their lives because of their fear of death. ¹⁶Clearly, it is not angels that Jesus helps. He helps the people who are from Abraham.* ¹⁷For this reason, Jesus had to be made like us, his brothers and sisters, in every way. He became like people so that he could be their merciful and faithful high priest* in service to God. Then he could bring forgiveness for the people’s sins. ¹⁸And now he can help those who are tempted. He is able to help because he himself suffered and was tempted.

Jesus Is Greater Than Moses

3¹So, my brothers and sisters, those chosen by God to be his holy people,* think about Jesus. He is the one we believe God sent to save us and to be our high priest.* ²God made him our high priest, and he was faithful to God like Moses* was. He did everything God wanted him to do in God’s house. ³When someone builds a house, people will honor the builder more than the house. It is the same with Jesus. He should have more honor than Moses. ⁴Every house is built by someone, but God built everything. ⁵Moses was faithful as a servant in God’s whole house. He told people what God would say in the future. ⁶But Christ is faithful in ruling God’s house as the Son. And we are God’s house, if we remain confident of the great hope we are glad to say we have.

We Must Continue to Follow God

⁷So it is like the Holy Spirit* says:

“If you hear God’s voice today,
⁸ don’t be stubborn as you were in the past,
 when you turned against God.
 That was the day you tested God
 in the desert.

⁹ For 40 years in the desert your people saw what I did.
 But they tested me and my patience.

¹⁰ De aceea M-am mâniat
pe oamenii din vremea aceea
și am spus:
«Oamenii aceștia întotdeauna gândesc
greșit.
Ei nu au recunoscut niciodată căile
Mele.»

¹¹ Atunci, în mânia Mea, am jurat:
«Ei nu vor intra niciodată
în odihna Mea.»” *Psalmul 95.7–11*

¹²Fraților, aveți grijă ca nici unul dintre voi să nu aibă o inimă rea, necredincioasă, care să se întoarcă de la Dumnezeu cel viu. ¹³Ci, mai degrabă, încurajați-vă unul pe altul în fiecare zi, cât încă mai este „astăzi”. Aveți grijă să nu fie nimeni înșelat de păcat și astfel să refuze să asculte. ¹⁴Căci cu toții avem parte de ceea ce-I aparține lui Cristos, dacă păstrăm cu perseverență, până la sfârșit, credința sigură pe care am avut-o la început. ¹⁵Așa cum spune Scriptura*:

„Astăzi, dacă auziți glasul lui Dumnezeu,
nu refuzați să-L ascultați,
împietrindu-vă inimile
așa cum ați făcut
când v-ați răzvrătit împotriva lui
Dumnezeu.“ *Psalmul 95.7–8*

¹⁶Cine sunt cei care au auzit glasul lui Dumnezeu și s-au răzvrătit? Nu sunt chiar cei care au fost scoși din Egipt prin Moise? ¹⁷Pe cine a fost mândru Dumnezeu timp de patruzeci de ani? Pe cei care au păcătuit și care au căzut morți în pustie. ¹⁸Despre cine vorbea Dumnezeu când a jurat că ei nu vor avea odihna promisă? Despre cei care nu L-au ascultat. ¹⁹Vedem deci că oamenii aceia nu au putut intra în odihna Lui din cauza necredinței lor.

4¹Promisiunea lui Dumnezeu, că putem avea odihna Lui, încă este în vigoare. Să avem grijă deci să nu se întâmple ca vreunul dintre voi să nu o primească. ²Și nouă ne-a fost spusă Vestea Bună, ca și lor. Dar mesajul pe care l-au auzit ei nu le-a fost de folos, pentru că ei l-au auzit, dar nu l-au primit cu credință. ³Noi, cei care am crezut, intrăm în această odihnă, așa cum a spus Dumnezeu:

¹⁰ So I was angry with them.
I said, ‘Their thoughts are always wrong.
They have never understood my ways.’

¹¹ So I was angry and made a promise:
‘They will never enter my place of rest.’” *Psalm 95:7–11*

¹²So, brothers and sisters, be careful that none of you is sinful, refuses to believe, and stops following the living God. ¹³But encourage each other every day. Do this while it is “today.”¹ Help each other so that none of you will be hardened because of sin and the way sin fools people. ¹⁴We all share together with Christ. This is true if we continue until the end to have the sure faith we had in the beginning. ¹⁵That’s why the Spirit said,

“If you hear God’s voice today,
don’t be stubborn as in the past
when you turned against God.” *Psalm 95:7–8*

¹⁶Who were those who heard God’s voice and turned against him? It was all the people Moses* led out of Egypt. ¹⁷And who was God angry with for 40 years? He was angry with those who sinned. And their dead bodies were left in the desert. ¹⁸And which people was God talking to when he promised that they would never enter his place of rest? He was talking to those who did not obey him. ¹⁹So we see that they were not allowed to enter and have God’s rest, because they did not believe.

4¹And we still have the promise that God gave those people. That promise is that we can enter his place of rest. So we should be very careful that none of you fails to get that promise. ²Yes, the good news about it was told to us just as it was to them. But the message they heard did not help them. They heard it but did not accept it with faith. ³Only we who believe it are able to enter God’s place of rest. As God said,

¹3:13 *today* This word is taken from verse 7. It means it is important to do this now, while there is still opportunity.

„În mânia Mea, am jurat:
«Ei nu vor intra niciodată
în odihna Mea.»“

Psalmul 95:11

Dumnezeu a vorbit astfel, deși lucrarea Lui fusese terminată încă de la crearea lumii. ⁴Undeva, în Scriptură, Dumnezeu vorbește despre ziua a șaptea astfel: „În ziua a șaptea, Dumnezeu S-a odihnit de toate lucrările Lui.”¹ ⁵Iar textul despre care am vorbit spune: „Ei nu vor intra niciodată în odihna Mea.”

⁶Cei cărora li s-a adus la început vestea bună despre ea n-au intrat în odihna lui Dumnezeu din cauza neascultării lor. Dar sunt oameni care vor intra în odihna Lui. ⁷De aceea Dumnezeu stabilește din nou o zi pe care o numește „astăzi”. Dumnezeu a vorbit despre această zi cu mulți ani mai târziu, prin David*, cum am spus în pasajul citat mai devreme.

„Astăzi, dacă auziți glasul lui Dumnezeu,
nu refuzați să-L ascultați,
împietrindu-vă inimile!” *Psalmul 95:7-8*

⁸Iosua* nu i-a condus pe oameni în odihna promisă de Dumnezeu. Dacă ar fi făcut-o, Dumnezeu nu ar fi vorbit mai târziu despre o altă zi. ⁹Deci încă rămâne să vină a șaptea zi, o zi de odihnă pentru poporul lui Dumnezeu. ¹⁰Cel ce intră în odihna lui Dumnezeu se va odihni după ce termină munca lui, așa cum și Dumnezeu S-a odihnit când Și-a terminat lucrarea. ¹¹Să ne străduim deci să intrăm în odihna lui Dumnezeu, pentru ca nimeni să nu urmeze exemplul celor ce nu L-au ascultat pe Dumnezeu și să fie pierdut.

¹²Cuvântul lui Dumnezeu este viu și activ. El este mai tăios decât o sabie cu două tăișuri. El taie atât de adânc, încât desparte sufletul de duh și oasele de măduva lor. Cuvântul lui Dumnezeu judecă gândurile și intențiile din mintea noastră. ¹³Nici un lucru din lume nu este ascuns privirii Lui, ci totul este gol și descoperit înaintea ochilor Lui. Și Lui trebuie să-I dăm socoteală pentru felul în care am trăit.

Isus este Marele nostru Preot

¹⁴Noi avem un Mare Preot care S-a dus în ceruri: pe Isus, Fiul lui Dumnezeu. De aceea să ne ținem tare de credința pe care o

“I was angry and made a promise:
“They will never enter my place of rest.”

Psalm 95:11

But God’s work was finished from the time he made the world. ⁴Yes, somewhere in the Scriptures* he talked about the seventh day of the week. He said, “So on the seventh day God rested from all his work.”¹ ⁵But in the Scripture above God said, “They will never enter my place of rest.”

⁶So the opportunity is still there for some to enter and enjoy God’s rest. But those who first heard the good news about it did not enter, because they did not obey. ⁷So God planned another special day. It is called “today.” He spoke about that day through David* a long time later using the words we quoted before:

“If you hear God’s voice today,
don’t be stubborn as you were in the past.”

Psalm 95:7-8

⁸We know that Joshua* did not lead the people into the place of rest God promised. We know this because God spoke later about another day for rest. ⁹This shows that the seventh-day rest² for God’s people is still to come. ¹⁰God rested after he finished his work. So everyone who enters God’s place of rest will also have rest from their own work like God did. ¹¹So let us try as hard as we can to enter God’s place of rest. We must try hard so that none of us will be lost by following the example of those who refused to obey God.

¹²God’s word³ is alive and working. It is sharper than the sharpest sword and cuts all the way into us. It cuts deep to the place where the soul and the spirit are joined. God’s word cuts to the center of our joints and our bones. It judges the thoughts and feelings in our hearts. ¹³Nothing in all the world can be hidden from God. He can clearly see all things. Everything is open before him. And to him we must explain the way we have lived.

Jesus Is the High Priest Who Helps Us

¹⁴We have a great high priest* who has gone to live with God in heaven. He is Jesus the Son of God. So let us continue to express our faith in

¹4:4 Citat din Gen. 2:2.

²4:9 *seventh-day rest* Literally, “Sabbath rest,” meaning a sharing in the rest God began after he created the world. ³4:12 *God’s word* God’s teachings and commands.

mărturisim! ¹⁵Noi nu avem un Mare Preot care nu poate să ne înțeleagă slăbiciunile, ci Unul care a fost ispitit în toate felurile, așa cum suntem și noi, dar El nu a păcătuit niciodată. ¹⁶Așa că putem veni cu încredere în fața tronului harului lui Dumnezeu, ca să primim îndurare și să găsim har, pentru a avea ajutor la vremea potrivită.

5 ¹Orice mare preot* este ales dintre oameni. El este pus să-i ajute pe oameni în lucrurile pe care trebuie să le facă pentru Dumnezeu. El trebuie să aducă daruri și jertfe pentru păcate. ²Marele preot este și el om, supus slăbiciunii. De aceea el poate să fie blând cu cei neștiutori și rătăciți. ³Din cauza slăbiciunii lui, marele preot trebuie să aducă jertfe atât pentru păcatele lui, cât și pentru ale poporului.

⁴Nimeni nu-și poate lua onoarea aceasta singur, ci marele preot trebuie să fie chemat de Dumnezeu, așa cum a fost Aaron*. ⁵La fel, nici Cristos nu și-a luat singur slava de a fi Mare Preot, ci o are de la Acela care I-a spus:

„Tu ești Fiul Meu; astăzi Te-am născut.“

Psalmul 2.7

⁶Iar în alt pasaj din Scriptură*, El spune:

„Tu ești preot pentru totdeauna,

la fel ca Melhisedec*.“ *Psalmul 110.4*

⁷În timpul vieții Sale pe pământ, Isus I-a adus rugăciuni și cereri cu strigăte mari și cu lacrimi Celui ce putea să-L scape de la moarte și a fost ascultat datorită reverenței Sale față de Dumnezeu. ⁸Deși era Fiul lui Dumnezeu, prin lucrurile pe care le-a suferit, Isus a învățat ascultarea. ⁹Și fiind făcut desăvârșit, El a devenit sursa mântuirii eterne pentru cei care ascultă de El, ¹⁰fiindcă a fost numit de Dumnezeu Mare Preot, la fel ca Melhisedec.

Imaturitatea cititorilor

¹¹Despre toate acestea avem multe lucruri de spus, dar ne este greu să vi le explicăm, pentru că nu vă mai străduiți să înțelegeți. ¹²Deși deja trebuia să fiți învățători, voi aveți nevoie de cineva care să vă învețe din nou primele lecții ale învățăturilor lui Dumnezeu. Voi aveți nevoie de lapte, nu de mâncare solidă! ¹³Oricine se hrănește cu lapte nu are experiența prin care să poată

him. ¹⁵Jesus, our high priest, is able to understand our weaknesses. When Jesus lived on earth, he was tempted in every way. He was tempted in the same ways we are tempted, but he never sinned. ¹⁶With Jesus as our high priest, we can feel free to come before God’s throne where there is grace.* There we receive mercy and kindness to help us when we need it.

5 ¹Every Jewish high priest is chosen from among men. That priest is given the work of helping people with the things they must do for God. He must offer to God gifts and sacrifices* for sins. ²The high priest has his own weaknesses. So he is able to be gentle with those who do wrong out of ignorance. ³He offers sacrifices for their sins, but he must also offer sacrifices for his own sins.

⁴To be a high priest is an honor. But no one chooses himself for this work. That person must be chosen by God like Aaron* was. ⁵It is the same with Christ. He did not choose himself to have the glory* of becoming a high priest. But God chose him. God said to Christ,

“You are my Son.

Today I have become your Father.” *Psalm 2:7*

⁶And in another part of the Scriptures* God says,

“You will be a priest forever,

just like Melchizedek.*” *Psalm 110:4*

⁷While Christ lived on earth he prayed to God, asking for help from the one who could save him from death. He prayed to God with loud cries and tears. And his prayers were answered because of his great respect for God. ⁸Jesus was the Son of God, but he still suffered, and through his sufferings he learned to obey whatever God says. ⁹This made him the perfect high priest, who provides the way for everyone who obeys him to be saved forever. ¹⁰God made him high priest, just like Melchizedek.

Warning Against Falling Away

¹¹We have many things to tell you about this. But it is hard to explain because you have stopped trying to understand. ¹²You have had enough time that by now you should be teachers. But you need someone to teach you again the first lessons of God’s teaching. You still need the teaching that is like milk. You are not ready for solid food. ¹³Anyone who lives on milk is still a baby and is not able to understand much about

recunoaște adevărata învățătură, căci este încă un copil. ¹⁴Dar mâncarea solidă este pentru oameni maturi ale căror simțuri spirituale s-au deprins prin practică să deosebească binele de rău.

6¹De aceea ar trebui să lăsăm deoparte adevărurile începătoare ale lui Cristos și să înaintăm spre maturitate, fără să mai revenim la primele învățături despre întoarcerea de la faptele rele și despre credința în Dumnezeu. ²Atunci am învățat despre botezuri¹, despre punerea mâinilor, despre învierea morților și despre judecata eternă. ³Dar acum, cu voia lui Dumnezeu, trebuie să creștem spre a ajunge la maturitate.

⁴Căci este imposibil ca aceia care au fost luminați odată, care au gustat darul ceresc, care au devenit părtași Duhului Sfânt* ⁵și au cunoscut bunătatea Cuvântului lui Dumnezeu și lucrările puterii veacului viitor, ⁶și totuși au căzut, să fie făcuți să-și schimbe din nou viața, pentru că Îl răstignesc încă o dată, pentru ei înșiși, pe Fiul lui Dumnezeu și Îl supun ridiculizării oamenilor.

⁷Oamenii se pot asemăna cu pământul care absoarbe ploaia căzută pe el. Dacă pământul aduce o recoltă folositoare celor care l-au semănat, el primește binecuvântarea lui Dumnezeu. ⁸Dar dacă aduce buruieni și măracini, nu-i de nici un folos și este în pericol să fie blestemat de Dumnezeu. Acest pământ va sfârși prin a i se pune foc.

Siguranța promisiunii făcute lui Avraam

⁹Preaiubiților, chiar dacă vorbim astfel, așteptăm din partea voastră lucruri mai bune care vor însoți mântuirea voastră. ¹⁰Căci Dumnezeu nu este nedrept ca să uite lucrarea voastră și dragostea voastră pentru El, pe care ați arătat-o ajutându-i pe sfinți*, așa cum și faceți în continuare. ¹¹Dar dorința noastră este ca voi să continuați să arătați același zel până la sfârșit, spre împlinirea completă a speranței voastre. ¹²Am dori să nu deveniți leneși, ci vrem să urmați exemplul celor care, având credință și răbdare, primesc moștenirea promisă.

living right. ¹⁴But solid food is for people who have grown up. From their experience they have learned to see the difference between good and evil.

6¹⁻²So we should be finished with the beginning lessons about Christ. We should not have to keep going back to where we started. We began our new life by turning away from the evil we did in the past and by believing in God. That's when we were taught about baptisms,¹ the laying on of hands,² the resurrection* of those who have died, and the final judgment. Now we need to go forward to more mature teaching. ³And that's what we will do if God allows.

⁴⁻⁶After people have left the way of Christ, can you make them change their life again? I am talking about people who once learned the truth, received God's gift, and shared in the Holy Spirit.* They were blessed to hear God's good message and see the great power of his new world. But then they left it all behind, and it is not possible to make them change again. That's because those who leave Christ are nailing him to the cross again, shaming him before everyone.

⁷These people are like land that gets plenty of rain. A farmer plants and cares for the land so that it will produce food. If it grows plants that help people, then it has God's blessing. ⁸But if it grows thorns and weeds, it is worthless and in danger of being cursed by God. It will be destroyed by fire.

⁹Dear friends, I am not saying this because I think it is happening to you. We really expect that you will do better—that you will do the good things that will result in your salvation. ¹⁰God is fair, and he will remember all the work you have done. He will remember that you showed your love to him by helping his people and that you continue to help them. ¹¹We want each of you to be willing and eager to show your love like that the rest of your life. Then you will be sure to get what you hope for. ¹²We don't want you to be lazy. We want you to be like those who, because of their faith and patience, will get what God has promised.

¹6:1–2 *baptisms* The word here may mean the baptism (brief 'burial' in water) of believers in Christ, or it may mean Jewish ceremonial washings. ²6:1–2 *the laying on of hands* This act was a way of asking God to bless people in a special way. Here, it probably refers to what was done to give people power to begin a new work.

¹6.2 *botezuri* poate fi vorba despre botezul creștin sau despre ritualurile evreiești de spălare.

¹³Dumnezeu i-a făcut o promisiune lui Avraam. Și pentru că nu era nimeni mai mare, Dumnezeu a jurat pe El Însuși ¹⁴și a spus: „Te voi binecuvânta nespun de mult și îți voi da foarte, foarte mulți urmași.”¹ ¹⁵Avraam a așteptat cu răbdare și a primit ceea ce îi promisese Dumnezeu.

¹⁶Când fac un jurământ, oamenii folosesc întotdeauna numele cuiva mai mare decât ei. Jurământul arată că ceea ce spune persoana respectivă este adevărat și astfel se pune capăt oricărei dispute. ¹⁷Dumnezeu a vrut ca toți cei care au primit promisiunea Lui să înțeleagă că planul Său nu se va schimba. De aceea, El a întărit promisiunea Sa cu un jurământ, ¹⁸astfel ca, prin două lucruri în care este imposibil ca Dumnezeu să mintă, să putem fi încurajați mult noi, cei care am alergat să prindem speranța care ne era oferită. ¹⁹Speranța aceasta este ca o ancoră, sigură și neclintită, pentru sufletul nostru. Ea pătrunde în Locul cel mai sfânt, dincolo de perdeaua Templului. ²⁰Isus a intrat primul acolo pentru noi și a deschis drumul. El a devenit pentru totdeauna Mare Preot, la fel ca Melhisedec.

Preotul Melhisedec

7¹Acest Melhisedec a fost împăratul Salemului și preot al Dumnezeului Preaînalt. Melhisedec a ieșit în întâmpinarea lui Avraam și l-a binecuvântat, când acesta s-a întors victorios după bătălia dată împotriva împăraților. ²Avraam i-a dat lui Melhisedec o zecime din tot ce luase [ca pradă de război]. Tradus, numele lui Melhisedec înseamnă în primul rând „Rege al dreptății”. Apoi el este „Rege al Salemului”, ceea ce înseamnă „Rege al păcii.” ³Nu știe nimeni cine au fost tatăl și mama lui Melhisedec sau strămoșii lui. Nu se cunoaște data nașterii sau data morții lui. La fel ca Fiul lui Dumnezeu, el rămâne preot pentru totdeauna.

⁴Vedeți deci cât de mare a fost acest om, dacă până și patriarhul Avraam i-a dat o zecime din prada de război! ⁵Legea cere urmașilor lui Levi care devin preoți să strângă zeciuiala de la popor, adică de la frații lor, deși aceștia sunt și ei urmași ai lui

¹³God made a promise to Abraham.* And there is no one greater than God, so he used himself to make a vow* that he would do what he said. ¹⁴He said, “I will surely bless you. I will give you many descendants.”¹ ¹⁵Abraham waited patiently for this to happen, and later he received what God promised.

¹⁶People always use the name of someone greater than themselves to make a vow. The vow proves that what they say is true, and there is no more arguing about it. ¹⁷God wanted to prove that his promise was true. He wanted to prove this to those who would get what he promised. He wanted them to understand clearly that his purposes never change. So God said something would happen, and he proved what he said by also making a vow. ¹⁸These two things cannot change. God cannot lie when he says something, and he cannot lie when he makes a vow.

So these two things are a great help to us who have come to God for safety. They encourage us to hold on to the hope that is ours. ¹⁹This hope is like an anchor for us. It is strong and sure and keeps us safe. It goes behind the curtain.² ²⁰Jesus has already entered there and opened the way for us. He has become the high priest* forever, just like Melchizedek.*

The Priest Melchizedek

7¹Melchizedek* was the king of Salem and a priest for God the Most High. He met Abraham* when Abraham was coming back after defeating the kings. That day Melchizedek blessed him. ²Then Abraham gave him one-tenth of everything he had.

The name Melchizedek, king of Salem, has two meanings. First, Melchizedek means “king of justice.” And “king of Salem” means “king of peace.” ³No one knows who his father or mother was or where he came from.³ And no one knows when he was born or when he died. Melchizedek is like the Son of God in that he will always be a priest.

⁴You can see that Melchizedek was very great. Abraham, our great father,* gave him one-tenth of everything that he won in battle. ⁵Now the law says that those from the tribe of Levi who become

¹6:14 Quote from Gen. 22:17. ²6:19 *curtain* The spiritual curtain in the heavenly temple, which was symbolized by the physical one that separated the inner sanctuary (and God's presence) from the other room in the Holy Tent and in the Jerusalem Temple. See “curtain” in the Word List. ³7:3 *No one ... came from* Literally, “Melchizedek was without father, without mother, without genealogy.”

¹6.14 Citat din Gen. 22.17.

Avraam. ⁶Melchisedec nu se trage din leviți. Cu toate acestea, el a luat zeciuială de la Avraam și l-a binecuvântat pe cel căruia Dumnezeu îi făcuse promisiunile. ⁷Toată lumea știe că cel care este mai important dă binecuvântarea, iar cel mai puțin important o primește. ⁸Leviții care strâng zeciuiala sunt oameni obișnuiți, care se nasc și mor. Dar Melchisedec este un om despre care Scriptura* spune că este încă în viață. ⁹Levi este cel ce strânge zeciuiala, dar se poate spune că atunci când Avraam i-a plătit zeciuială lui Melchisedec, și Levi i-a plătit. ¹⁰Căci, deși Levi nu se născuse încă, el se afla în trupul strămoșului său Avraam, când acesta s-a întâlnit cu Melchisedec.

¹¹Dacă desăvârșirea ar fi putut fi atinsă prin preoția leviților—căci prin aceasta a primit poporul Legea*—atunci de ce a mai fost nevoie de un alt fel de preot, nu asemenea lui Aaron, ci asemenea lui Melchisedec? ¹²Când avem un alt fel de preoție, cu siguranță avem și o altă lege. ¹³Cel despre care spunem aceste lucruri este Cristos. El nu era din tribul lui Levi și nimeni din tribul Lui nu a slujit la altar. ¹⁴Este clar că Domnul nostru descinde din tribul lui Iuda, iar Moise nu a spus nimic despre preoți în legătură cu acest trib.

Isus, preot asemenea lui Melchisedec

¹⁵Și totul devine și mai clar cu venirea acestui alt preot asemenea lui Melchisedec. ¹⁶El a fost făcut preot, dar nu pentru că ar fi îndeplinit cerința apartenenței la familia potrivită. El a fost făcut preot prin puterea vieții ce nu se va sfârși niciodată. ¹⁷Căci Scriptura* spune despre El: „Tu ești preot pentru totdeauna, la fel ca Melchisedec.”¹

¹⁸Vechea poruncă a fost lăsată deoparte pentru că era lipsită de putere și inutilă, ¹⁹căci Legea nu a făcut nimic desăvârșit. Acum ne-a fost dată o speranță mai bună prin care ne apropiem de Dumnezeu.

²⁰De asemenea, este important să știm că Dumnezeu a făcut un jurământ când Isus a fost făcut Mare Preot. Nu a existat nici un jurământ când ceilalți au devenit preoți. ²¹Dar Cristos a fost făcut preot cu un jurământ din partea lui Dumnezeu, care l-a spus:

priests must get one-tenth from their own people, even though they and their people are both from the family of Abraham. ⁶Melchizedek was not even from the tribe of Levi, but Abraham gave him one-tenth of what he had. And Melchizedek blessed Abraham—the one who had God’s promises. ⁷And everyone knows that the more important person always blesses the less important person.

⁸Those priests get one-tenth, but they are only men who live and then die. But Melchizedek, who got one-tenth from Abraham, continues to live, like the Scriptures* say. ⁹Now those from the family of Levi are the ones who get one-tenth from the people. But we can say that when Abraham paid Melchizedek one-tenth, then Levi also paid it. ¹⁰Levi was not yet born, but he already existed in his ancestor Abraham when Melchizedek met him.

¹¹The people were given the law* under the system of priests from the tribe of Levi. But no one could be made spiritually perfect through that system of priests. So there was a need for another priest to come. I mean a priest like Melchizedek, not Aaron.* ¹²And when a different kind of priest comes, then the law must be changed too. ¹³⁻¹⁴We are talking about our Lord Christ, who belonged to a different tribe. No one from that tribe ever served as a priest at the altar.* It is clear that Christ came from the tribe of Judah. And Moses* said nothing about priests belonging to that tribe.

Jesus Is a Priest Like Melchizedek

¹⁵And these things become even clearer when we see that another priest has come who is like Melchizedek.* ¹⁶He was made a priest, but not because he met the requirement of being born into the right family. He became a priest by the power of a life that will never end. ¹⁷This is what the Scriptures* say about him: “You are a priest forever—the kind of priest Melchizedek was.”¹

¹⁸The old rule is now ended because it was weak and worthless. ¹⁹The law of Moses* could not make anything perfect. But now a better hope has been given to us. And with that hope we can come near to God.

²⁰Also, it is important that God made a vow* when he made Jesus high priest.* When those other men became priests, there was no vow. ²¹But Christ became a priest with God’s vow. God said to him,

¹7:17 Citat din Ps. 110:4.

¹7:17 Quote from Ps. 110:4.

„Domnul a făcut un jurământ
și nu Se va răzgândi:
«Tu ești preot pentru totdeauna.»“

Psalmul 110.4

“The Lord has made a vow
and will not change his mind:
“You are a priest forever.””

Psalm 110:4

²²Cu atât mai mult, Isus a fost făcut garantul unui legământ mai bun.

²³Au existat mulți asemenea preoți, căci moartea îi împiedica să rămână în slujbă. ²⁴Dar El, fiindcă trăiește pentru totdeauna, are o preoție care nu poate fi transmisă de la unul la altul. ²⁵De aceea El poate să-i mântuiască pentru totdeauna pe cei care vin la Dumnezeu prin El, pentru că El trăiește etern ca să mijlocească pentru ei.

²⁶De un astfel de Mare Preot aveam nevoie: sfânt, fără vină și neîntinat; despărțit de păcătoși și înălțat mai presus de ceruri. ²⁷Isus nu are nevoie, ca ceilalți mari preoți, să aducă jertfe în fiecare zi, mai întâi pentru păcatele lor, apoi pentru păcatele poporului. Jertfa adusă de El când S-a dat pe Sine Însuși ajunge pentru totdeauna. ²⁸Legea pune ca mari preoți oameni care au și ei slăbiciunile lor. Dar promisiunea cu jurământ venită după Lege* Îl pune ca Mare Preot pe Fiul, care a fost făcut desăvârșit pentru totdeauna.

Isus și Noul Legământ

8¹Acesta este punctul principal în ceea ce vă spunem: noi avem un Mare Preot care stă la dreapta tronului ceresc al lui Dumnezeu. ²El slujește ca Mare Preot în Locul cel mai sfânt, în adevăratul locaș de închinare, care nu a fost făcut de oameni, ci de Dumnezeu. ³Orice mare preot are rolul de a aduce atât daruri, cât și jertfe. De aceea era nevoie ca și Marele nostru Preot să-I aducă ceva lui Dumnezeu. ⁴Dacă ar fi acum în viață, pe pământ, El nici nu ar fi preot, pentru că sunt deja preoți care Îi aduc daruri lui Dumnezeu, conform Legii. ⁵Slujirea lor este doar o imitație și o umbră a lucrurilor cerești, după poruncile primite de Moise din partea lui Dumnezeu când urma să ridice cortul de închinare¹. Dumnezeu l-a avertizat atunci: „Ai grijă să faci totul după modelul pe care ți l-am arătat pe munte!”² ⁶Lucrarea

²²So this means that Jesus is the guarantee of a better agreement* from God to his people.

²³Also, when one of those other priests died, he could not continue being a priest. So there were many of those priests. ²⁴But Jesus lives forever. He will never stop serving as a priest. ²⁵So Christ can save those who come to God through him. Christ can do this forever, because he always lives and is ready to help people when they come before God.

²⁶So Jesus is the kind of high priest we need. He is holy.¹ He has no sin in him. He is pure and not influenced by sinners. And he is raised above the heavens. ²⁷He is not like those other priests. They had to offer sacrifices* every day, first for their own sins and then for the sins of the people. But Jesus doesn't need to do that. He offered only one sacrifice for all time. He offered himself. ²⁸The law chooses high priests who are men and have the same weaknesses that all people have. But after the law, God spoke the vow that made his Son, who had been made perfect through suffering, to be a high priest who will serve forever.

Jesus Our High Priest

8¹Here is the point of what we are saying: We have a high priest* like we have been telling you about, who sits on the right side² of God's throne in heaven. ²Our high priest serves in the Most Holy Place.³ He serves in the true place of worship⁴ that was made by God, not by anyone here on earth.

³Every high priest has the work of offering gifts and sacrifices* to God. So our high priest must also offer something to God. ⁴If our high priest were now living on earth, he would not be a priest. I say this because there are already priests here who follow the law by offering gifts to God. ⁵The work that these priests do is really only a copy and a shadow of what is in heaven. That is why God warned Moses* when he was ready to build the Holy Tent*: “Be sure to make everything exactly like the pattern I showed you on the mountain.”⁵ ⁶But the work that has been given to

¹8.5 *cortul de închinare* un cort special în care preoții evrei l se închinau lui Dumnezeu și în care locuia Dumnezeu în mijlocul poporului Său. ²8.5 „Ai grijă ... pe munte!” Citat din Ex. 25.40.

¹7:26 *holy* Living in a way that pleases God. ²8:1 *right side* The place of honor and authority (power). ³8:2 *Most Holy Place* Literally, “holies” for “holy of holies,” the spiritual place where God lives and is worshiped. ⁴8:2 *place of worship* Literally, “Tabernacle” or “tent.” ⁵8:5 Quote from Ex. 25:40.

care I-a fost dată lui Isus este mult mai importantă decât a celorlalți preoți. La fel și legământul¹ al cărui mijlocitor este El este mai bun decât cel vechi pentru că se bazează pe promisiuni mai bune.

⁷Dacă primul legământ ar fi fost perfect, nu ar fi fost nevoie de un alt legământ, care să-l înlocuiască. ⁸Dar Dumnezeu îi acuză pe oameni și spune:

„Va veni vremea, spune Domnul,
când voi face un nou legământ
cu poporul Israel
și cu locuitorii din Iuda.

⁹ Acesta nu va fi ca legământul
pe care l-am făcut cu strămoșii lor
în ziua în care i-am luat de mână
și i-am scos din Egipt.
Ei nu au respectat legământul făcut cu
Mine,
așa că Mi-am întors fața de la ei“,
spune Domnul.

¹⁰ „Acesta este legământul
pe care îl voi face cu poporul Israel
în vremurile viitoare“, spune Domnul.
„Voi pune legile Mele în mintea lor
și le voi scrie în inima lor.
Eu voi fi Dumnezeul lor,
iar ei vor fi poporul Meu.

¹¹ Nu va mai fi nevoie ca cineva
să-l învețe pe fratele său sau pe vecinul
său, spunându-i:
«Cunoaște-L pe Domnul!»
Căci cu toții Mă vor cunoaște,
de la cel mai mic până la cel mai mare.

¹² Și le voi ierta greșelile
și nu-Mi voi mai aduce aminte
de păcatele lor.“ *Jeremia 31:31–34*

¹³ Prin faptul că Dumnezeu vorbește despre „un nou legământ“, El arată că primul este depășit. Și tot ce este depășit se învechește și curând nu va mai fi.

Închinarea sub Vechiul Legământ

9¹Primul legământ conținea reguli cu privire la închinare și la un loc pentru închinare pământesc. ²Acest loc era un cort. Prima parte se numea „Locul Sfânt“. În el se aflau sfeșnicul, masa și pâinile ofe-

Jesus is much greater than the work that was given to those priests. In the same way, the new agreement* that Jesus brought from God to his people is much greater than the old one. And the new agreement is based on better promises.

⁷If there was nothing wrong with the first agreement, then there would be no need for a second agreement. ⁸But God found something wrong with the people. He said,

“The time is coming, says the Lord,
when I will give a new agreement
to the people of Israel¹ and to the people of
Judah.*

⁹ It will not be like the agreement
that I gave to their fathers.
That is the agreement I gave
when I took them by the hand and led them
out of Egypt.
They did not continue following
the agreement I gave them,
and I turned away from them, says the Lord.

¹⁰ This is the new agreement I will give
the people of Israel.
I will give this agreement
in the future, says the Lord:
I will put my laws in their minds,
and I will write my laws on their hearts.
I will be their God,
and they will be my people.

¹¹ Never again will anyone have to teach their
neighbors or their family to know the Lord.
All people—the greatest and the least
important—will know me.

¹² And I will forgive the wrongs they have done,
and I will not remember their sins.”
Jeremiah 31:31–34

¹³God called this a new agreement, so he has made the first agreement* old. And anything that is old and useless is ready to disappear.

Worship Under the Old Agreement

9¹The first agreement* had rules for worship and a place for worship here on earth. ²This place was inside a tent. The first area in the tent was called the Holy Place. In the Holy Place were the lamp and the table with the special bread

¹8.6 *legământul* Dumnezeu face un legământ cu poporul Său. Pentru evrei, acesta consta în Legea lui Moise. Însă acum El a instituit un legământ nou cu poporul Lui, prin Cristos.

¹8:8 *Israel* First, Israel was the people descended from Jacob (see “Israel” in the Word List), but the name is also used to mean all of God’s chosen people. Also in verse 10.

rite lui Dumnezeu. ³În spatele celei de-a doua perdele se afla încăperea numită „Locul cel mai sfânt”. ⁴Aici erau un altar de aur pentru arderea de tămâie și chivotul legământului. Acest chivot¹ era acoperit în întregime cu aur. În chivot se găsea un vas de aur umplut cu mană*, toiagul lui Aaron care înfrunzise și tablele Vechiului Legământ. ⁵Deasupra chivotului se aflau heruvimi* care arătau slava lui Dumnezeu și care umbreau scaunul îndurării². Dar nu putem acum să vorbim în detaliu despre aceste lucruri.

⁶După ce totul a fost aranjat astfel, preoții au intrat în fiecare zi în prima încăpere pentru a îndeplini ceremonialul de închinare. ⁷Dar în cea de-a doua încăpere intră doar marele preot*, o dată pe an, și nu fără sânge pe care îl aduce lui Dumnezeu pentru păcatele sale și pentru păcatele pe care le fac oamenii fără să știe că păcătuiesc. ⁸Prin aceste două încăperi, Duhul Sfânt* ne arată că, atâta timp cât există prima încăpere, drumul spre Locul cel mai sfânt este încă închis. ⁹Aceste lucruri sunt un simbol pentru vremea de acum, când se aduc daruri și jertfe, care însă nu sunt în măsură să-l ridice pe cel ce se închină în acest mod la acea treaptă de perfecțiune cerută de conștiința sa. ¹⁰Ele nu sunt decât niște porunci pământești, asemănătoare celor referitoare la mâncăruri, băuturi și diferite spălări ceremoniale, valabile doar până la stabilirea unei noi ordini de către Dumnezeu.

Închinarea în timpul Noului Legământ

¹¹Dar acum Cristos a venit ca Mare Preot al lucrurilor bune ce urmau să vină. El a slujit într-un cort, care este mai important și desăvârșit. Acesta nu este făcut de mâna omului și nu aparține acestei creații. ¹²Când a intrat în Locul cel mai sfânt, o dată pentru totdeauna, Cristos nu a adus cu Sine sânge de țapi sau de viței, ci propriul Său sânge ca jertfă, obținând pentru noi eliberare eternă de păcat. ¹³Dacă sângele țapilor și al taurilor și cenușa unei vaci, stropite peste cei necurați, puteau să-i sfințească, făcându-i curați

offered to God. ³Behind the second curtain* was a room called the Most Holy Place.* ⁴In the Most Holy Place was a golden altar* for burning incense.* And also there was the Box of the Agreement.* The Box was covered with gold. Inside this Box was a golden jar of manna* and Aaron’s rod—the rod that once grew leaves. Also in the Box were the flat stones with the Ten Commandments of the old agreement on them. ⁵Above the Box were the Cherub angels* that showed God’s glory.* These Cherub angels were over the place of mercy.¹ But we cannot say everything about this now.

⁶Everything in the tent was made ready in the way I have explained. Then the priests went into the first room every day to do their worship duties. ⁷But only the high priest* could go into the second room, and he went in only once a year. Also, he could never enter that room without taking blood with him. He offered that blood to God for himself and for the sins the people committed without knowing they were sinning.

⁸The Holy Spirit* uses those two separate rooms to teach us this: that the way into the Most Holy Place² was not open while that first room was still there. ⁹This is an example for us today. It shows that the gifts and sacrifices* that the priests offer to God are not able to fully cleanse the consciences of the worshipers. ¹⁰These gifts and sacrifices are only about food and drink and special washings. They are only rules about the body. God gave them for his people to follow until the time of his new way.

Worship Under the New Agreement

¹¹But Christ has already come to be the high priest.* He is the high priest of the good things we now have. But Christ does not serve in a place like the tent that those other priests served in. He serves in a place that is better than that tent. It is more perfect, and it is not made by anyone here on earth. It does not belong to this world. ¹²Christ entered the Most Holy Place only one time—enough for all time. He entered the Most Holy Place by using his own blood, not the blood of goats or young bulls. He entered there and freed us from sin forever.

¹³The blood of goats and bulls and the ashes of a cow were sprinkled on those who were no longer pure enough to enter the place of worship.

¹ 9.4 *chivot* cutie specială din lemn, acoperită cu aur, în care erau păstrate tablele de piatră cu legile date de Dumnezeu prin Moise. ² 9.5 *scaunul îndurării* locul de deasupra chivotului legământului pe care marele preot stropia cu sângele unui animal, o dată pe an, pentru ispășirea păcatelor poporului.

¹ 9:5 *place of mercy* Or “mercy seat,” a place on top of the “Box of the Agreement,” where the high priest put the blood of an animal once a year to pay for the sins of the people. ² 9:8 *Most Holy Place* Literally, “holies” for “holy of holies,” the spiritual place where God lives and is worshiped. Also in verses 12, 24.

pe dinafară, ¹⁴cu atât mai mare este puterea sângelui lui Cristos care, prin Duhul* etern, S-a adus pe Sine Însuși ca o jertfă desăvârșită lui Dumnezeu. Sângele Lui ne curăță deplin conștiința. Astfel, curățiți fiind, ne putem închina Dumnezeului celui viu.

¹⁵De aceea, Cristos este Mijlocitorul unui Nou Legământ. El a murit pentru a-i elibera pe oameni de lucrurile rele pe care le făcuseră sub Vechiul Legământ. Pentru că El a murit, cei care au fost chemați de Dumnezeu pot să primească acum moștenirea eternă pe care a promis-o Dumnezeu.

¹⁶Când un om moare, el lasă un testament. Dar trebuie dovedit că omul care a făcut testamentul a murit ¹⁷pentru că dacă el mai este în viață testamentul nu poate fi folosit. El este valabil numai după moartea celui ce l-a făcut. ¹⁸De aceea, nici primul legământ nu a fost inaugurat fără sânge. ¹⁹După ce Moise a rostit înaintea întregului popor fiecare poruncă din Lege, el a luat sângele vițelilor și al țapilor, cu apă, lână roșie și isop și a stropit atât cartea, cât și tot poporul. ²⁰El a spus: „Acesta este sângele legământului pe care Dumnezeu v-a poruncit să-l respectați.”¹ ²¹La fel, el a stropit cu sânge cortul și toate lucrurile folosite pentru închinare. ²²Conform Legii, aproape orice lucru trebuie să fie curățat cu sânge. Fără vărsare de sânge nu există iertare.

Jertfa lui Cristos ne curăță de păcate

²³Aceste lucruri sunt imitații ale celor aflate în ceruri, și era nevoie să fie curățate prin acest fel de jertfe. Dar lucrurile cerești trebuie curățate prin jertfe mai bune decât acestea. ²⁴Cristos nu a intrat într-un loc sfânt făcut de mâini omenești, care este o imitație a celui adevărat. Cristos a intrat chiar în ceruri, pentru a Se prezenta acum, pentru noi, înaintea lui Dumnezeu. ²⁵Și El nu a intrat cu scopul de a Se aduce pe Sine Însuși ca jertfă de mai multe ori, așa cum marele preot* intră în fiecare an în Locul cel mai sfânt, aducând sânge care nu este al său, ²⁶fiindcă atunci ar fi trebuit să sufere de mai multe ori, încă de la crearea lumii. Dar

The blood and ashes made them pure again—but only their bodies. ¹⁴So surely the blood sacrifice of Christ can do much more. Christ offered himself through the eternal Spirit¹ as a perfect sacrifice* to God. His blood will make us completely clean from the evil we have done. It will give us clear consciences so that we can worship the living God.

¹⁵So Christ brings a new agreement* from God to his people. He brings this agreement so that those who are chosen by God can have the blessings God promised, blessings that last forever. This can happen only because Christ died to free people from sins committed against the commands of the first agreement.*

¹⁶When someone dies and leaves a will,* there must be proof that the one who wrote the will is dead. ¹⁷A will means nothing while the one who wrote it is still living. It can be used only after that person's death. ¹⁸That is why blood was needed to begin the first agreement between God and his people. ¹⁹First, Moses* told the people every command in the law. Then he took the blood of calves and mixed it with water. Then he used red wool and a branch of hyssop* to sprinkle the blood and water on the book of the law and on all the people. ²⁰Then he said, “This is the blood that makes the agreement good—the agreement that God commanded you to follow.”² ²¹In the same way, Moses sprinkled the blood on the Holy Tent.* He sprinkled the blood over everything used in worship. ²²The law says that almost everything must be made clean by blood. Sins cannot be forgiven without a blood sacrifice.

Christ's Sacrifice Takes Away Sins

²³These things are copies of the real things that are in heaven. These copies had to be made clean by animal sacrifices.* But the real things in heaven must have much better sacrifices. ²⁴Christ went into the Most Holy Place. But it was not the man-made one, which is only a copy of the real one. He went into heaven, and he is there now before God to help us.

²⁵The high priest* enters the Most Holy Place* once every year. He takes with him blood to offer. But he does not offer his own blood like Christ did. Christ went into heaven, but not to offer himself many times like the high priest offers blood again and again. ²⁶If Christ had offered himself many times, he would have needed to suffer many

¹9:20 Citat din Ex. 24:8.

¹9:14 *Spirit* Probably the Holy Spirit. See the Word List. ²9:20 Quote from Ex. 24:8.

acum Cristos a apărut o dată pentru totdeauna, la sfârșitul veacurilor, pentru a înlătura păcatul prin jertfa Sa. ²⁷Și după cum oamenilor le este sortit să moară o singură dată, apoi vine judecata, ²⁸la fel și Cristos, după ce a fost jertfit o singură dată pentru a lua păcatele multor oameni, Se va arăta a doua oară, nu pentru a lua păcatele, ci pentru a-i mântui pe cei care Îl așteaptă.

Cristos jertfit o dată pentru totdeauna

10 ¹Legea* era doar o imagine neclară a lucrurilor bune ce urmau să vină. Ea nu este imaginea exactă a realității. Oamenii continuau să aducă jertfe, an după an, dar Legea nu i-ar fi putut face niciodată desăvârșiți. ²Dacă Legea i-ar fi putut face pe oameni desăvârșiți, ar fi încetat aducerea de jertfe. Atunci cei care se închinau lui Dumnezeu ar fi fost curățați o dată pentru totdeauna și nu s-ar mai fi simțit vinovați pentru păcatele lor. ³Dar aceste jertfe sunt o aducere aminte a păcatelor în fiecare an. ⁴Pentru că nu este posibil ca sângele taurilor și al țapilor să curețe păcatele.

⁵De aceea, când a intrat în lume, Cristos a spus:

„Tu nu ai dorit nici jertfă, nici dar, ci
Mi-ai pregătit un trup.

⁶ Animalele omorâte și arse pe altar
sau jertfele pentru păcat
nu au fost pe placul Tău.

⁷ Atunci am spus:

«Iată-Mă! Am venit să fac voia Ta,
Dumnezeule,

după cum este scris despre Mine
în cartea Legii.» *Psalmul 40:6–8*

⁸Întâi, El a spus: „Tu nu ai dorit nici jertfe, nici dar, nici animale omorâte și arse pe altar, nici jertfe pentru păcat. Aceste lucruri nu erau pe placul Tău“ (deși erau cerute de Lege*). ⁹Apoi a spus: „Iată-Mă! Am venit să fac voia Ta.“ Astfel, Dumnezeu înlătură primul sistem de jertfe, pentru a-l aduce pe al doilea. ¹⁰Cristos a făcut voia lui Dumnezeu. Prin această voie suntem sfințiți noi, și anume, prin jertfirea trupului lui Isus Cristos, o dată pentru totdeauna.

¹¹În fiecare zi, fiecare preot își îndeplinește îndatoririle religioase. El aduce aceleași

times since the time the world was made. But he came to offer himself only once. And that once is enough for all time. He came at a time when the world is nearing an end. He came to take away all sin by offering himself as a sacrifice.

²⁷Everyone must die once. Then they are judged. ²⁸So Christ was offered as a sacrifice one time to take away the sins of many people. And he will come a second time, but not to offer himself for sin. He will come the second time to bring salvation to those who are waiting for him.

Christ's Sacrifice Makes Us Perfect

10 ¹The law* gave us only an unclear picture of the good things coming in the future. The law is not a perfect picture of the real things. The law tells people to offer the same sacrifices* every year. Those who come to worship God continue to offer those sacrifices. But the law can never make them perfect. ²If the law could make people perfect, those sacrifices would have already stopped. They would already be clean from their sins, and they would not still feel guilty. ³But that's not what happens. Their sacrifices make them remember their sins every year, ⁴because it is not possible for the blood of bulls and goats to take away sins.

⁵So when Christ came into the world he said,

“You don't want sacrifices and offerings,
but you have prepared a body for me.

⁶ You are not pleased with the sacrifices
of animals killed and burned
or with offerings to take away sins.

⁷ Then I said, ‘Here I am, God.

It is written about me in the book of the law.
I have come to do what you want.’”

Psalm 40:6–8

⁸Christ first said, “You don't want sacrifices and offerings. You are not pleased with animals killed and burned or with sacrifices to take away sin.” (These are all sacrifices that the law commands.)

⁹Then he said, “Here I am, God. I have come to do what you want.” So God ends that first system of sacrifices and starts his new way. ¹⁰Jesus Christ did the things God wanted him to do. And because of that, we are made holy through the sacrifice of Christ's body. Christ made that sacrifice one time—enough for all time.

¹¹Every day the priests stand and do their religious service. Again and again they offer the

jertfe, iar și iar, dar aceste jertfe nu pot înlătura păcatele. ¹²Însă Acest Preot a adus o singură jertfă pentru păcate, o dată pentru totdeauna, după care S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu. ¹³Iar acum așteaptă până când dușmanii Săi vor fi puși sub picioarele Sale. ¹⁴Printr-o singură jertfă, El i-a făcut desăvârșiți pentru totdeauna pe cei care sunt sfințiți prin ea. ¹⁵Despre lucrul acesta depune mărturie și Duhul Sfânt*, care, după ce spune:

¹⁶„Acesta este legământul
pe care-l voi face cu poporul Meu
în zilele ce vor veni, zice Domnul:
Voi pune legile Mele în inima lor
și le voi scrie în mintea lor.“

Jeremia 31.33

¹⁷adaugă:

„Le voi ierta păcatele și faptele lor rele.
Și nu Îmi voi mai aminti de ele.“

Jeremia 31.34

¹⁸Când păcatele au fost iertate, nu mai este nevoie de o jertfă pentru păcat.

Apropiati-vă de Dumnezeu

¹⁹De aceea, fraților, avem îndrăzneala de a intra în Locul cel mai sfânt datorită sângelui lui Isus. ²⁰Putem intra pe o cale nouă și vie pe care Isus ne-a deschis-o prin perdea, adică prin trupul Său. ²¹Și avem un Mare Preot care domnește peste Casa lui Dumnezeu. ²²Inimile noastre au fost curățate de sentimente de vină, iar trupurile noastre au fost spălate cu o apă curată. Să ne apropiem deci de Dumnezeu cu o inimă sinceră și cu deplină siguranță, datorită credinței noastre. ²³Să păstrăm cu perseverență speranța pe care o mărturisim, căci putem avea încredere că Dumnezeu Își va ține promisiunea.

Să ne ajutăm unii pe alții

²⁴Să ne gândim bine cum să ne încurajăm unii pe alții la dragoste și la fapte bune! ²⁵Să nu renunțăm să ne adunăm împreună, așa cum fac unii, ci să ne încurajăm unii pe

same sacrifices, which can never take away sins.

¹²But Christ offered only one sacrifice for sins, and that sacrifice is good for all time. Then he sat down at the right side of God. ¹³And now Christ waits there for his enemies to be put under his power.¹ ¹⁴With one sacrifice Christ made his people perfect forever. They are the ones who are being made holy.*

¹⁵The Holy Spirit* also tells us about this. First he says,

¹⁶“This is the agreement² I will make with my people in the future, says the Lord. I will put my laws in their hearts. I will write my laws in their minds.”

Jeremiah 31:33

¹⁷Then he says,

“I will forgive their sins and the evil they do—I will never remember them again.”

Jeremiah 31:34

¹⁸And after everything is forgiven, there is no more need for a sacrifice to pay for sins.

Come Near to God

¹⁹And so, brothers and sisters, we are completely free to enter the Most Holy Place.³ We can do this without fear because of the blood sacrifice of Jesus. ²⁰We enter through a new way that Jesus opened for us. It is a living way that leads through the curtain⁴—Christ’s body. ²¹And we have a great priest who rules the house of God. ²²We have been cleansed and made free from a guilty conscience. And our bodies have been washed with pure water. So come near to God with a sincere heart, full of confidence because of our faith in Christ. ²³We must hold on to the hope we have, never hesitating to tell people about it. We can trust God to do what he promised.

Help Each Other Be Strong

²⁴We should think about each other to see how we can encourage each other to show love and do good works. ²⁵We must not quit meeting together, as some are doing. No, we need to keep on

¹ 10:13 *to be put under his power* Literally, “to be made a footstool for his feet.” ² 10:16 *agreement* The new and better agreement that God has given to his people through Jesus. See the Word List. ³ 10:19 *Most Holy Place* Literally, “holies” for “holy of holies,” the spiritual place where God lives and is worshiped. ⁴ 10:20 *curtain* The spiritual curtain in the heavenly temple, which was symbolized by the physical one that separated the inner sanctuary (and God’s presence) from the outer room in the Holy Tent and in the Jerusalem Temple. See the Word List.

alții, cu atât mai mult cu cât vedeți că Ziua¹ se apropie!

Nu vă întoarceți de la Cristos

²⁶Dacă noi hotărâm să continuăm să păcătuim, după ce am cunoscut adevărul, atunci nu mai există nici o jertfă care să ne curețe de păcate. ²⁷Dacă noi continuăm să păcătuim, nu ne rămâne decât așteptarea plină de teamă a judecății și a focului violent care îi va arde pe toți cei răzvrățiți împotriva lui Dumnezeu. ²⁸Orice om care nu respectă Legea lui Moise este omorât fără milă, pe baza mărturiei aduse de doi sau trei martori. ²⁹Pedeapsa pe care o merită cel care L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu este cu mult mai mare. El a profanat sângele legământului care l-a sfințit, a insultat Duhul harului lui Dumnezeu! ³⁰Noi Îl cunoaștem pe Cel ce a spus: „Răzbunarea este a Mea; Eu voi răsplăti.”² El a mai spus: „Domnul va judeca poporul Său.”³ ³¹Este un lucru înfricoșător să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu!

Nu vă pierdeți curajul și bucuria

³²Amintiți-vă de zilele de la început, când, după ce ați primit lumina, ați îndurat o luptă grea, plină de multe suferințe. ³³Ați fost chiar insultați și persecutați în văzul tuturor. Alteori, ați stat alături de cei care treceau prin aceleași suferințe. ³⁴Ați luat parte la suferințele celor care se aflau în închisoare și ați acceptat cu bucurie confiscarea bunurilor voastre. Voi ați putut face aceste lucruri pentru că știați că aveți în ceruri o comoară mai bună, ceva care va rămâne pentru totdeauna.

³⁵Așa că, să nu vă pierdeți încrederea, căci ea vă va aduce o mare răsplată! ³⁶Trebuie deci să aveți răbdare, pentru ca, împlinind voia lui Dumnezeu, să puteți primi ce v-a promis El. ³⁷Încă puțin, foarte puțin timp și

„Cel ce trebuie să vină va veni;

El nu va întârzia.

³⁸ Cel drept, care este al Meu, va avea viață datorită credinței sale.

Dar dacă va da înapoi,

nu-Mi voi găsi plăcerea în el.”

Habacuc 2.3–4 (versiunea grecească)

encouraging each other. This becomes more and more important as you see the Day¹ getting closer.

Don't Turn Away From Christ

²⁶If we decide to continue sinning after we have learned the truth, then there is no other sacrifice* that will take away sins. ²⁷If we continue sinning, all that is left for us is a fearful time of waiting for the judgment and the angry fire that will destroy those who live against God. ²⁸Whoever refused to obey the law of Moses* was found guilty from the testimony given by two or three witnesses. Such people were not forgiven. They were killed. ²⁹So think how much more punishment people deserve who show their hate for the Son of God—people who show they have no respect for the blood sacrifice that began the new agreement* and once made them holy, or who insult the Spirit* of God's grace.* ³⁰We know that God said, “I will punish people for the wrongs they do; I will repay them.”² And he also said, “The Lord will judge his people.”³ ³¹It is a terrible thing to face punishment from the living God.

Keep the Courage and Patience You Had

³²Remember the days when you first learned the truth. You had a hard struggle with much suffering, but you continued strong. ³³Sometimes people said hateful things to you and mistreated you in public. And sometimes you helped others who were being treated that same way. ³⁴Yes, you helped them in prison and shared in their suffering. And you were still happy when everything you owned was taken away from you. You continued to be happy, because you knew that you had something much better—something that would continue forever.

³⁵So don't lose the courage that you had in the past. Your courage will be rewarded richly. ³⁶You must be patient. After you have done what God wants, you will get what he promised you. ³⁷He says,

“Very soon now, the one who is coming will come and will not be late.

³⁸ The person who is right with me will live by trusting in me.

But I will not be pleased with the one who turns back in fear.”

Habakkuk 2:3–4 (Greek version)

¹ 10.25 Ziua probabil ziua revenirii lui Cristos. ² 10.30 Citat din Dt. 32.35. ³ 10.30 Citat din Dt 32.36.

¹ 10:25 Day Probably the day Christ will come to judge everyone and take his people to live with him. ² 10:30 Quote from Deut. 32:35. ³ 10:30 Quote from Deut. 32:36.

³⁹Dar noi nu suntem dintre aceia care dau înapoi și sunt pierduți. Noi suntem aceia care avem credință, și de aceea suntem mântuiți.

Prin credință

11 ¹Credința înseamnă a fi sigur de lucrurile la care speri; înseamnă a fi sigur de lucruri pe care nu le poți vedea. ²Datorită credinței lor, oamenii din trecut au fost pe placul lui Dumnezeu.

³Prin credință înțelegem că întreaga lume a fost creată prin Cuvântul lui Dumnezeu, că ceea ce vedem a fost făcut din lucruri pe care nu le putem vedea.

⁴Prin credință Abel l-a adus lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât a lui Cain. Datorită credinței sale, Abel a fost declarat un om drept. Dumnezeu a depus mărturie despre dreptatea lui prin faptul că i-a primit darurile. Și deși Abel este mort, credința lui vorbește și astăzi.

⁵Prin credință Enoh a fost ridicat la Dumnezeu fără să fi trecut prin moarte. Scriptura* spune că, înainte de a fi ridicat, Enoh a primit mărturia că era un om pe placul lui Dumnezeu. Enoh nu a mai putut fi găsit, pentru că Dumnezeu îl luase să fie cu El. ⁶Fără credință este imposibil să fim pe placul lui Dumnezeu. Cel care vine la Dumnezeu trebuie să creadă că El există și că îi răsplătește pe cei care se străduiesc să-L găsească cu adevărat.

⁷Noe a fost avertizat de Dumnezeu că urmau să se întâmple lucruri pe care nu putea să le vadă. Prin credință Noe a ascultat și a construit o corabie pentru a-și salva familia. Noe a condamnat lumea de pe vremea lui și a devenit unul dintre oamenii care moștenesc dreptatea prin credința lor.

⁸Prin credință Avraam l-a ascultat pe Dumnezeu când El l-a chemat să plece într-un loc pe care urma să-l primească drept moștenire. Avraam a plecat, deși nu știa unde se ducea. ⁹Prin credință, el a locuit ca străin în ținutul pe care Dumnezeu i-l promisese. A locuit în corturi la fel ca Isaac și Iacov, care primiseră și ei aceeași promisiune. ¹⁰El a putut să facă acest lucru pentru că avea privirea îndreptată asupra cetății¹ cu temelii tari, al cărei Arhitect și Constructor este Dumnezeu.

¹ 11.10 *cetatea* cetatea spirituală unde poporul lui Dumnezeu trăiește împreună cu El. Mai este numită și Ierusalimul ceresc. Vezi Evr. 12.22.

³⁹But we are not those who turn back and are lost. No, we are the people who have faith and are saved.

Faith

11 ¹Faith is what makes real the things we hope for. It is proof of what we cannot see. ²God was pleased with the people who lived a long time ago, because they had faith like this.

³Faith helps us understand that God created the whole world by his command. This means that the things we see were made by something that cannot be seen.

⁴Cain* and Abel* both offered sacrifices* to God. But Abel offered a better sacrifice to God because he had faith. God said he was pleased with what Abel offered. And so God called him a good man because he had faith. Abel died, but through his faith he is still speaking.

⁵Enoch was carried away from this earth, so he never died. Before he was carried off, the Scriptures* say, he was a man who pleased God. Later, no one knew where he was, because God had taken Enoch to be with him. This happened to him because he had faith. ⁶Without faith no one can please God. Whoever comes to God must believe that he is real and that he rewards those who sincerely try to find him.

⁷Noah was warned by God about things that he could not yet see. But he had faith and respect for God, so he built a large boat to save his family. With his faith, Noah showed that the world was wrong. And he became one of those who are made right with God through faith.

⁸God called Abraham to travel to another place that he promised to give him. Abraham did not know where that other place was. But he obeyed God and started traveling, because he had faith. ⁹Abraham lived in that country that God promised to give him. He lived there like a visitor who did not belong. He did this because he had faith. He lived in tents with Isaac and Jacob, who also received that same promise from God. ¹⁰Abraham was waiting for the city¹ that has real foundations. He was waiting for the city that is planned and built by God.

¹ 11:10 *city* The spiritual "city" where God's people live with him. Also called "the heavenly Jerusalem." See Heb. 12:22.

¹¹Sara nu putea să aibă copii și Avraam era prea bătrân. Dar el a avut credință în Dumnezeu, a avut încredere că El Își va împlini promisiunea. Și Dumnezeu i-a făcut în stare să aibă copii. ¹²Și din acest om, care era atât de înaintat în vârstă încât nu mai avea mult de trăit, au ieșit atât de mulți urmași câte stele sunt pe cer și la fel de greu de numărat ca nisipul de pe malul mării.

¹³Acești oameni și-au păstrat credința până la moarte. Ei nu au primit lucrurile promise, dar le-au văzut de la distanță și s-au bucurat. Ei au recunoscut în fața tuturor că erau străini și călători pe pământ. ¹⁴Cei ce spun astfel de lucruri arată că ei sunt în căutarea unei patrii. ¹⁵Dacă ar fi continuat să se gândească la țara pe care o părăsiseră, ar fi avut ocazii să se întoarcă. ¹⁶Dar acum ei sperau să ajungă într-o țară mai bună, adică una cerească. De aceea, lui Dumnezeu nu-I este rușine să fie numit Dumnezeu lor și a pregătit o cetate pentru ei.

¹⁷⁻¹⁸Prin credință Avraam era gata să-l jertfească pe Isaac atunci când l-a pus Dumnezeu la încercare. Dumnezeu îi spusese: „Prin Isaac se vor naște urmașii tăi.” Deși promise promisiunea, Avraam era gata să-și jertfească singurul fiu. ¹⁹Avraam s-a gândit că Dumnezeu putea chiar să-l învie dintre cei morți. Și într-adevăr, el l-a primit pe Isaac ca și cum acesta s-ar fi întors dintre cei morți.

²⁰Prin credință Isaac a binecuvântat viitorul lui Iacov și al lui Esau. ²¹Prin credință, când Iacov era pe moarte, i-a binecuvântat pe fiecare dintre fiii lui Iosif. El s-a sprijinit în toiag și i s-a închinat lui Dumnezeu.

²²Prin credință Iosif, la sfârșitul vieții sale, a vorbit poporului Israel despre plecarea din Egipt și a dat instrucțiuni cu privire la înmormântarea sa.

²³Prin credință, când s-a născut Moise, părinții lui l-au ascuns timp de trei luni, pentru că văzuseră ce copil frumos era. Și ei nu s-au temut să încalce porunca împăratului.

²⁴Prin credință, când a crescut, Moise a refuzat să fie numit fiul fiicei faraonului. ²⁵El a ales mai degrabă să sufere alături de poporul lui Dumnezeu, decât să se bucure de plăcerile de scurtă durată ale păcatului.

¹¹Sarah was not able to have children, and Abraham was too old. But he had faith in God, trusting him to do what he promised. And so God made them able to have children.

¹²Abraham was so old he was almost dead. But from that one man came as many descendants as there are stars in the sky. So many people came from him that they are like grains of sand on the seashore.

¹³All these great people continued living with faith until they died. They did not get the things God promised his people. But they were happy just to see those promises coming far in the future. They accepted the fact that they were like visitors and strangers here on earth. ¹⁴When people accept something like that, they show that they are waiting for a country that will be their own. ¹⁵If they were thinking about the country they had left, they could have gone back. ¹⁶But they were waiting for a better country—a heavenly country. So God is not ashamed to be called their God. And he has prepared a city for them.

¹⁷⁻¹⁸God tested Abraham's faith. God told him to offer Isaac as a sacrifice. Abraham obeyed because he had faith. He already had the promises from God. And God had already said to him, "It is through Isaac that your descendants will come."¹⁷ But Abraham was ready to offer his only son. He did this because he had faith. ¹⁹He believed that God could raise people from death. And really, when God stopped Abraham from killing Isaac, it was like he got him back from death.

²⁰Isaac blessed the future of Jacob and Esau. He did that because he had faith. ²¹And Jacob, also because he had faith, blessed each one of Joseph's sons. He did this while he was dying, leaning on his rod and worshiping God.

²²And when Joseph was almost dead, he spoke about the people of Israel* leaving Egypt. And he told them what they should do with his body. He did this because he had faith.

²³And the mother and father of Moses* hid him for three months after he was born. They did this because they had faith. They saw that Moses was a beautiful baby. And they were not afraid to disobey the king's order.

²⁴⁻²⁵Moses grew up and became a man. He refused to be called the son of Pharaoh's daughter. He chose not to enjoy the pleasures of sin that last such a short time. Instead, he chose to suffer with God's people. He did this because he

¹⁷11:17-18 Quote from Gen. 21:12.

²⁶Moise a considerat că a suferi pentru Cristos valora mai mult decât comorile Egiptului, pentru că el avea privirea îndreptată spre răsplătire. ²⁷Prin credință Moise a plecat din Egipt fără să se teamă de mânia împăratului. El a rămas neclintit ca și cum L-ar fi văzut pe Cel Nevăzut. ²⁸Prin credință Moise a sărbătorit Paștele*. El a stropit pragul de sus și stâlpii ușii cu sânge, pentru ca Îngerul Morții¹ să nu omoare pe nici unul dintre primii născuți ai familiilor din Israel.

²⁹Prin credință poporul Israel a trecut Marea Roșie de parcă ar fi mers pe uscat. Când egiptenii au încercat să facă același lucru, s-au înecat cu toții.

³⁰Prin credință s-au prăbușit zidurile cetății Ierihon, după ce poporul le-a înconjurat timp de șapte zile.

³¹Prin credință prostituata Rahav nu a fost omorâtă împreună cu necredincioșii, ci a fost salvată pentru că i-a primit în casa ei pe spionii israeliți.

³²Și ce aș mai avea de spus? Nu am destul timp pentru a vorbi despre Ghedeon, Barac, Samson, Iefta, David, Samuel și despre profeți*. ³³Prin credință acești oameni au răsturnat împărății, au făcut dreptate și au primit lucrurile pe care Dumnezeu le promisese. Prin credință ei au închis gurile leilor, ³⁴au stins puterea focului și au scăpat de tăișul sabiei. Deși erau slabi, ei au primit putere, au fost viteji în lupte și au pus pe fugă armatele dușmanilor. ³⁵Unele femei i-au primit înapoi pe cei care le muriseră în familiile lor și care au fost înviați. Alții au fost torturați, dar nu au vrut să accepte să fie eliberați, căci vroiau să învie pentru a trăi o viață mai bună. ³⁶Unii oameni au fost ridiculizați și biciuiți, iar alții au fost puși în lanțuri și aruncați în închisoare. ³⁷Au fost uciși cu pietre, tăiați în două cu fierăstrăul sau uciși cu sabia. Au rătăcit îmbrăcați în piei de oaie sau de capră, au fost săraci, au fost asupriți și chinuți. ³⁸Ei, de care lumea nu era demnă, au pribegit prin deșerturi și prin munți, trăind în peșteri și grote făcute în pământ.

³⁹Toți aceștia, deși au ajuns cunoscuți pentru credința lor, nu au primit ceea ce le promisese Dumnezeu. ⁴⁰Dumnezeu a

had faith. ²⁶He thought that it was better to suffer for the Christ* than to have all the treasures of Egypt. He was waiting for the reward that God would give him.

²⁷Moses left Egypt because he had faith. He was not afraid of the king's anger. He continued strong as if he could see the God no one can see. ²⁸Moses prepared the Passover* and spread the blood on the doorways of the people of Israel, so that the angel of death¹ would not kill their first-born² sons. Moses did this because he had faith.

²⁹And God's people all walked through the Red Sea like it was dry land. They were able to do this because they had faith. But when the Egyptians tried to follow them, they were drowned.

³⁰And the walls of Jericho fell because of the faith of God's people. They marched around the walls for seven days, and then the walls fell.

³¹And Rahab, the prostitute, welcomed the Israelite spies like friends. And because of her faith, she was not killed with the ones who refused to obey.

³²Do I need to give you more examples? I don't have enough time to tell you about Gideon, Barak, Samson, Jephthah, David, Samuel, and the prophets.* ³³All of them had great faith. And with that faith they defeated kingdoms. They did what was right, and God helped them in the ways he promised. With their faith some people closed the mouths of lions. ³⁴And some were able to stop blazing fires. Others escaped from being killed with swords. Some who were weak were made strong. They became powerful in battle and defeated other armies. ³⁵There were women who lost loved ones but got them back when they were raised from death. Others were tortured* but refused to accept their freedom. They did this so that they could be raised from death to a better life. ³⁶Some were laughed at and beaten. Others were tied and put into prison. ³⁷They were killed with stones. They were cut in half. They were killed with swords. The only clothes some of them had were sheep skins or goat skins. They were poor, persecuted,* and treated badly by others. ³⁸The world was not good enough for these great people. They had to wander in deserts and mountains, living in caves and holes in the ground.

³⁹God was pleased with all of them because of their faith. But not one of them received God's great promise. ⁴⁰God planned something better for

¹11:28 *Îngerul Morții* lit. nimicitorul. Dumnezeu a trimis un înger să omoare toți întâii-născuți din familiile egiptenilor. Vezi Ex. 12:29-32.

¹11:28 *angel of death* Literally, "the destroyer." To punish the Egyptians, God sent an angel to kill the oldest son in each home. See Ex. 12:29-32. ²11:28 *firstborn* The first child born into a family.

pregătit pentru noi ceva mai bun. Atunci vor putea acești oameni să fie făcuți desăvârșiți, dar numai împreună cu noi.

Să urmăm exemplul lui Isus

12¹Avem mulți martori ai credinței. Ei ne înconjoară asemenea unui nor. Să aruncăm deci tot ce ne trage înapoi și păcatul care atât de ușor ne face să ne împiedicăm! Să alergăm cu perseverență în întrecerea care ne stă înaintea! ²Să ne ținem ochii ațintiți asupra lui Isus, conducătorul credinței noastre și cel care o duce la împlinire. Pentru bucuria care Îl aștepta, Isus a îndurat moartea pe cruce și a acceptat rușinea unei astfel de morți, iar acum stă la dreapta tronului lui Dumnezeu. ³Gândiți-vă la El, care a îndurat o opoziție atât de mare din partea oamenilor păcătoși, pentru ca să nu vă pierdeți curajul și să cădeți de oboseală.

Dumnezeu este ca un tată

⁴Ați luptat împotriva păcatului, dar nu ați ajuns încă să vă împotriviți până la moarte. ⁵Sunteți fiii lui Dumnezeu, dar ați uitat cuvintele de încurajare care v-au fost adresate:

„Fiul meu, nu disprețui
disciplinarea Domnului
și nu renunța când El te muștră!
⁶ Căci Domnul disciplinează
pe cine iubește
și îl pedepsește pe acela pe
care l-a acceptat ca fiu al Său.“

Proverbe 3.11–12

⁷Răbdați această disciplină! Ea arată că Dumnezeu Se poartă cu noi ca și cu fiii Lui, pentru că orice tată își disciplinează copilul. ⁸Dacă nu sunteți disciplinați așa cum sunt toți copiii, atunci sunteți copii nelegitimi, și nu fii adevărați. ⁹Părinții noștri naturali ne-au disciplinat și noi i-am respectat. Deci cu atât mai mult ar trebui să acceptăm disciplina Tatălui nostru spiritual și să trăim. ¹⁰Părinții noștri ne-au disciplinat pentru un timp, așa cum au crezut ei că este mai bine, însă disciplina aplicată de Dumnezeu este spre binele nostru, ca să devenim sfinți, asemenea Lui. ¹¹Disciplina nu este niciodată plăcută pe moment, ci este dureroasă. Dar mai târziu, după ce am trecut prin școala ei, disciplina aduce pacea unei vieți trăite potrivit cu voia lui Dumnezeu.

us. He wanted to make us perfect. Of course, he wanted those great people to be made perfect too, but not before we could all enjoy that blessing together.

We Also Should Follow Jesus' Example

12¹We have all these great people around us as examples. Their lives tell us what faith means. So we, too, should run the race that is before us and never quit. We should remove from our lives anything that would slow us down and the sin that so often makes us fall. ²We must never stop looking to Jesus. He is the leader of our faith, and he is the one who makes our faith complete. He suffered death on the cross. But he accepted the shame of the cross like it was nothing. He did this because of the joy that God put before him. And now he is sitting at the right side of God's throne. ³Think about Jesus. He patiently endured the angry insults that sinful people were shouting at him. Think about him, so that you won't get discouraged and stop trying.

God Is Like a Father

⁴You are struggling against sin, but you have not had to give up your life for the cause. ⁵You are children of God, and he speaks words of comfort to you. You have forgotten these words:

“My child, don't think the Lord's discipline is worth nothing,
and don't stop trying when he corrects you.
⁶ The Lord disciplines everyone he loves;
and he punishes everyone he accepts
as a child.”

Proverbs 3:11–12

⁷So accept sufferings like they are a father's discipline. God does these things to you like a father correcting his children. You know that all children are disciplined by their fathers. ⁸So, if you never receive the discipline that every child must have, you are not true children and don't really belong to God. ⁹We have all had fathers here on earth who corrected us with discipline. And we respected them. So it is even more important that we accept discipline from the Father of our spirits. If we do this, we will have life. ¹⁰Our fathers on earth disciplined us for a short time in the way they thought was best. But God disciplines us to help us, so that we can be holy* like him. ¹¹We don't enjoy discipline when we get it. It is painful. But later, after we have learned our lesson from it, we will enjoy the peace that comes from doing what is right.

Aveți grijă cum vă trăiți viața!

¹²Așa că întăriți-vă brațele obosite și genunchii tremurâzi! ¹³Mergeți pe calea cea dreaptă pentru ca să fiți mântuiți și pentru ca nu cumva slăbiciunea voastră să vă facă să vă abateți de la țintă.

¹⁴Încercați să trăiți în pace cu toți oamenii și să duceți o viață sfântă, căci fără sfințenie nimeni nu-L va vedea pe Domnul. ¹⁵Aveți grijă ca nimeni să nu se abată de la harul lui Dumnezeu și astfel să devină asemenea unei buruieni amare care crește și dă naștere la multe probleme și prin care mulți oameni pot fi tulburați și distruși. ¹⁶Aveți grijă ca nimeni să nu fie imoral sau un om lumesc, cum era Esau. Esau și-a vândut dreptul primului născut doar pentru o porție de mâncare. ¹⁷Și știți că după aceea a vrut să-și primească binecuvântarea, și chiar a plâns. Dar tatăl său a refuzat să i-o dea, pentru că Esau nu putea să schimbe ceea ce făcuse.

¹⁸Voi nu v-ați apropiat de un munte¹ care putea fi atins și care era cuprins de foc, de întuneric, de negură și de furtună; ¹⁹nici nu v-ați adunat la sunetul unei trâmbițe și n-ați ascultat glasul care a vorbit în așa fel, încât cei care l-au auzit au cerut să nu li se mai vorbească. ²⁰Căci ei nu puteau suporta ce li se poruncise: „Chiar un animal dacă se va atinge de munte, să fie omorât cu pietre.”² ²¹Și într-adevăr, imaginea aceea era atât de înfricoșătoare, încât Moise a spus: „Tremur de frică.”³

²²Dar voi v-ați apropiat de muntele Sion, de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul ceresc; de miile și miile de îngeri care s-au adunat cu bucurie; ²³de Biserica primilor născuți, ale căror nume sunt scrise în ceruri; v-ați apropiat de Dumnezeu, Cel ce judecă toți oamenii, și de duhurile oamenilor drepti, care au fost făcuți desăvârșiți; ²⁴de Isus, Mijlocitorul unui nou legământ și de sângele ce a fost stropit, care ne vorbește despre lucruri mai bune decât sângele lui Abel*.

Be Careful How You Live

¹²You have become weak, so make yourselves strong again. ¹³Live in the right way so that you will be saved and your weakness will not cause you to be lost.

¹⁴Try to live in peace with everyone. And try to keep your lives free from sin. Anyone whose life is not holy* will never see the Lord. ¹⁵Be careful that no one fails to get God's grace.* Be careful that no one loses their faith and becomes like a bitter weed growing among you. Someone like that can ruin your whole group. ¹⁶Be careful that no one commits sexual sin. And be careful that no one is like Esau and never thinks about God. Esau was the oldest son and he would have inherited everything from his father. But he sold all that for a single meal. ¹⁷You remember that after Esau did this, he wanted to get his father's blessing. He wanted that blessing so much that he cried. But his father refused to give him the blessing, because Esau could find no way to change what he had done.

¹⁸You have not come to a place that can be seen and touched, like that mountain the people of Israel* came to, that was burning with fire and covered with darkness, gloom, and storms. ¹⁹There is no sound of a trumpet or a voice speaking words like they heard. When they heard the voice, they begged to never hear another word. ²⁰They did not want to hear the command: “If anything, even an animal, touches the mountain, it must be killed with stones.”¹ ²¹What they saw was so terrible that Moses said, “I am shaking with fear.”^{2 3}

²²But you have come to Mount Zion,* to the city of the living God, the heavenly Jerusalem.⁴ You have come to a place where thousands of angels have gathered to celebrate. ²³You have come to the meeting of God's firstborn⁵ children. Their names are written in heaven. You have come to God, the judge of all people. And you have come to the spirits of good people who have been made perfect. ²⁴You have come to Jesus—the one who brought the new agreement* from God to his people. You have come to the sprinkled blood⁶ that tells us about better things than the blood of Abel.*

¹12.18 *munte* versetele 8–21 fac trimitere la evenimentele prin care a trecut poporul lui Israel pe Muntele Sinai, relatate în Ex. 9. ²12.20 Citat din Ex. 19.12–13. ³12.21 Citat din Dt. 9.19.

¹12:20 Quote from Ex. 19:12–13. ²12:21 Quote from Deut. 9:19. ³12:21 *Verses 18–21* These verses refer to things that happened to the people of Israel in the time of Moses as described in Ex. 19. ⁴12:22 *Jerusalem* Here, the spiritual city of God's people. ⁵12:23 *firstborn* The first son born in a Jewish family had the most important place in the family and received special blessings. All God's children are like that. ⁶12:24 *sprinkled blood* The blood (death) of Jesus.

²⁵Aveți grijă să nu refuzați să-L ascultați pe Cel ce vă vorbește! Acei oameni care au refuzat să-L asculte pe Dumnezeu, care i-a avertizat pe pământ, nu au scăpat. Deci cu siguranță nici noi nu vom scăpa, dacă ne întoarcem de la Cel ce ne vorbește din ceruri. ²⁶Vocea Lui a cutremurat atunci pământul. Dar aceeași voce ne-a promis acum că: „Voi mai face încă o dată să se cutremure pământul, dar, de data aceasta, se vor cutremura și cerurile.”¹ ²⁷Cuvintele „încă o dată” arată că toate lucrurile care au fost create, vor fi distruse, căci acestea pot fi clătinate. Deci numai lucrurile care nu pot fi clătinate vor rămâne.

²⁸Să fim recunoscători că noi am primit o împărăție care nu poate fi clătinată. Astfel, să-I slujim lui Dumnezeu cu reverență și cu teamă, într-un mod care să fie pe placul Lui, ²⁹fiindcă Dumnezeu nostru este „ca un foc mistuitor.”

Închinarea care este pe placul lui Dumnezeu

13 ¹Iubiți-vă în continuare ca frați și surori în Cristos! ²Nu uitați să fiți primitori de oaspeți, pentru că unii oameni, fiind ospitalieri, i-au găzduit, fără să știe, pe îngeri. ³Amintiți-vă de cei ce sunt în închisoare, ca și cum ați fi și voi închiși împreună cu ei! Și amintiți-vă de cei ce suferă, ca și cum ați suferi și voi!

⁴Căsătoria să fie respectată de toată lumea și să fie păstrată curată! Soții să fie fideli unul celuilalt, căci Dumnezeu va judeca pe cei desfrânați și pe adulteri. ⁵Păziți-vă sufletele de iubirea de bani și fiți mulțumiți cu ce aveți, pentru că Dumnezeu a spus:

„În nici un caz n-am să te las,
niciodată nu te voi părăsi.”

Deuteronom 31.6

⁶Așa că putem spune cu încredere:

„Domnul este ajutorul meu,
nu mă voi teme.
Ce rău mi-ar putea face un om?”

Psalmul 118.6

⁷Amintiți-vă de conducătorii voștri, care v-au vestit Cuvântul lui Dumnezeu! Aduceți-vă aminte cum au trăit și au murit

¹12.26 Citat din Hag. 2.6.

²⁵Be careful and don't refuse to listen when God speaks. Those people refused to listen to him when he warned them on earth. And they did not escape. Now God is speaking from heaven. So now it will be worse for those who refuse to listen to him. ²⁶When he spoke before, his voice shook the earth. But now he has promised, “Once again I will shake the earth, but I will also shake heaven.”¹ ²⁷The words “once again” clearly show us that everything that was created will be destroyed—that is, the things that can be shaken. And only what cannot be shaken will remain.

²⁸So we should be thankful because we have a kingdom that cannot be shaken. And because we are thankful, we should worship God in a way that will please him. We should do this with respect and fear, ²⁹because our God is like a fire that can destroy us.

Worship That Pleases God

13 ¹Continue loving each other as brothers and sisters in Christ. ²Always remember to help people by welcoming them into your home. Some people have done that and have helped angels without knowing it. ³Don't forget those who are in prison. Remember them like you are in prison with them. And don't forget those who are suffering. Remember them like you are suffering with them.

⁴Marriage should be honored by everyone. And every marriage should be kept pure between husband and wife. God will judge guilty those who commit sexual sins and adultery.* ⁵Keep your lives free from the love of money. And be satisfied with what you have. God has said,

“I will never leave you;
I will never run away from you.”

Deuteronomy 31:6

⁶So we can feel sure and say,

“The Lord is my helper;
I will not be afraid.
People can do nothing to me.”

Psalms 118:6

⁷Remember your leaders. They taught God's message to you. Remember how they lived and

¹12:26 Quote from Hag. 2:6.

ei și imitați exemplul credinței lor! ⁸Isus Cristos este același ieri, azi și întotdeauna.

⁹Nu vă lăsați abătuți de la drumul vostru de nici un fel de învățătură străină! Bine este ca inimile voastre să fie întărite prin harul lui Dumnezeu și nu prin respectarea unor reguli privind mâncărurile, căci regulile acestea nu le-au fost de nici un folos celor care le-au respectat.

¹⁰Noi avem un altar de pe care preoții care slujesc la cortul sfânt nu au dreptul să mănânce. ¹¹Marele preot* duce sângele animalelor în Locul cel mai sfânt, ca jertfă pentru păcate, dar trupurile animalelor sunt arse în afara taberei. ¹²De aceea și Isus a suferit în afara cetății, pentru a-Și sfinți poporul prin propriul Său sânge. ¹³Să ieșim deci din tabără, să mergem la El și să îndurăm aceeași umilire pe care a suferit-o El! ¹⁴Căci noi nu avem aici o cetate care să dureze, ci suntem în căutarea celei viitoare. ¹⁵Să aducem deci fără încetare, prin Isus Cristos, jertfa laudei noastre către Dumnezeu, prin cuvintele care mărturisesc Numele Lui! ¹⁶Să nu uitați să faceți bine altor oameni și să împărțiți cu ei ceea ce aveți, căci astfel de jertfe sunt plăcute lui Dumnezeu.

¹⁷Ascultați-i pe conducătorii voștri și respectați autoritatea lor! Acești oameni au grijă de sufletele voastre și sunt responsabili pentru voi. Ascultați-i, pentru ca ei să-și poată face lucrarea cu bucurie, nu cu durere și supărare. Durerea și supărarea lor nu vă vor ajuta la nimic.

¹⁸Rugați-vă pentru noi, căci suntem siguri că avem o conștiință curată și urmărim binele în tot ceea ce facem. ¹⁹În mod deosebit, vă rog să faceți lucrul acesta pentru ca Dumnezeu să mă trimită din nou la voi cât mai curând.

²⁰Prin sângele legământului etern, Dumnezeul păcii L-a înviat din morți pe Marele Păstor al oilor, pe Domnul nostru Isus. ²¹Fie ca Dumnezeul păcii să vă dea toate lucrurile bune de care aveți nevoie pentru ca voi să faceți voia Lui! Și fie ca El să lucreze în noi ce-I este plăcut, prin Isus Cristos! A Lui să fie slava pentru totdeauna! Amin.*

died, and copy their faith. ⁸Jesus Christ is the same yesterday, today, and forever. ⁹Don't let all kinds of strange teachings lead you into the wrong way. Depend only on God's grace* for spiritual strength, not on rules about foods. Obeying those rules doesn't help anyone.

¹⁰We have a sacrifice.¹ And those priests who serve in the Holy Tent* cannot eat from the sacrifice we have. ¹¹The high priest* carries the blood of animals into the Most Holy Place² and offers that blood for sins. But the bodies of those animals are burned outside the camp. ¹²So Jesus also suffered outside the city. He died to make his people holy* with his own blood. ¹³So we should go to Jesus outside the camp and accept the same shame that he had. ¹⁴Here on earth we don't have a city that lasts forever. But we are waiting for the city that we will have in the future. ¹⁵So through Jesus we should never stop offering our sacrifice* to God. That sacrifice is our praise, coming from lips that speak his name. ¹⁶And don't forget to do good and to share what you have with others, because sacrifices like these are very pleasing to God.

¹⁷Obey your leaders. Be willing to do what they say. They are responsible for your spiritual welfare, so they are always watching to protect you. Obey them so that their work will give them joy, not grief. It won't help you to make it hard for them.

¹⁸Continue praying for us. We feel right about what we do, because we always try to do what is best. ¹⁹And I beg you to pray that God will send me back to you soon. I want this more than anything else.

²⁰⁻²¹I pray that the God of peace will give you every good thing you need so that you can do what he wants. God is the one who raised from death our Lord Jesus, the Great Shepherd of his sheep. He raised him because Jesus sacrificed his blood to begin the new agreement* that never ends. I pray that God will work through Jesus Christ to do the things in us that please him. To him be glory* forever. Amen.

¹ 13:10 *sacrifice* Literally, "altar." Here, it means the sacrifice (offering) of Jesus. He gave his life to pay for people's sins. ² 13:11 *Most Holy Place* Literally, "the holies," the place in the Jewish Tabernacle or Temple where God met the high priest.

²²Fraților, vă rog să ascultați cu răbdare aceste cuvinte de încurajare, ținând seama de faptul că v-am scris o scrisoare scurtă. ²³Vreau să știți că fratele nostru Timotei a fost eliberat din închisoare. Dacă va ajunge aici în curând, mă va însoți când voi veni să vă văd.

²⁴Salutați-i pe toți conducătorii voștri și pe toți sfinții! Cei din Italia vă transmit salutări.

²⁵Fie ca harul lui Dumnezeu să fie cu voi toți! Amin.

²²My brothers and sisters, I beg you to listen patiently to what I have said. I wrote this letter to strengthen you. And it is not very long. ²³I want you to know that our brother Timothy is out of prison. If he comes to me soon, we will both come to see you.

²⁴Give my greetings to all your leaders and to all God's people. All those from Italy send you their greetings.

²⁵God's grace be with you all.

Scrisoarea lui *Iacov*

1 ¹Iacov, slujitor al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Cristos, către poporul lui Dumnezeu¹ împrăștiat în lumea întreagă: salutări!

Credința și înțelepciunea

²Fraților, să considerați drept o mare bucurie când treceți prin diferite încercări, ³căci știți că încercările prin care treceți vă fac mai răbdători. ⁴Iar răbdarea obținută ar trebui să se vadă în lucrarea voastră desăvârșită. Astfel, veți fi desăvârșiți, întregi și nu vă va lipsi nimic. ⁵Deci, dacă vreunul dintre voi are nevoie de înțelepciune, s-o ceară de la Dumnezeu, care dă tuturor oamenilor cu inimă largă, fără reproș, și Dumnezeu i-o va da. ⁶Dar să ceară cu credință și să nu se îndoiască deloc. Pentru că omul care se îndoiește este ca un val în mare, împins și aruncat de vânt încoace și încolo. ⁷Un astfel de om să nu creadă că va primi ceva de la Domnul, ⁸căci este indecis și inconstant în tot ceea ce face.

Adevărata bogăție

⁹Fratele care este într-o stare umilă să se mândrească în înălțarea sa, ¹⁰iar cel bogat, în umilința sa, pentru că el va pieri ca o floare sălbatică. ¹¹Soarele răsare și usucă planta cu arșița sa. Floarea cade, iar frumusețea ei dispare. La fel se va întâmpla și cu cel bogat. El va pieri o dată cu planurile pe care și le face.

Ispita nu vine de la Dumnezeu

¹²Binecuvântat este omul care rămâne credincios când este ispitit, pentru că, după ce a fost găsit bun, va primi cununa vieții eterne pe care Dumnezeu a promis-o celor ce-L iubesc. ¹³Când cineva este ispitit să nu

James

1 ¹Greetings from James, a servant of God and of the Lord Jesus Christ.

To God's people¹ who are scattered all over the world.

Faith and Wisdom

²My brothers and sisters, you will have many kinds of trouble. But this gives you a reason to be very happy. ³You know that when your faith is tested, you learn to be patient in suffering. ⁴If you let that patience work in you, the end result will be good. You will be mature and complete. You will be all that God wants you to be.

⁵Do any of you need wisdom? Ask God for it. He is generous and enjoys giving to everyone. So he will give you wisdom. ⁶But when you ask God, you must believe. Don't doubt him. Whoever doubts is like a wave in the sea that is blown up and down by the wind. ⁷⁻⁸People like that are thinking two different things at the same time. They can never decide what to do. So they should not think they will receive anything from the Lord.

True Riches

⁹Believers who are poor should be glad that God considers them so important. ¹⁰Believers who are rich should be glad when bad things happen that humble them. Their riches won't keep them from disappearing as quickly as wild flowers. ¹¹As the sun rises and gets hotter, its heat dries up the plants, and the flowers fall off. The flowers that were so beautiful are now dead. That's how it is with the rich. While they are still making plans for their business, they will die.

Temptation Does Not Come From God

¹²What great blessings there are for those who are tempted and remain faithful! After they have proved their faith, God will give them the crown* of eternal life. God promised this to all people who love him. ¹³Whenever you feel tempted to do something bad, you should not say, "God is

¹1.1 *poporul lui Dumnezeu* Literal: „cele douăsprezece triburi”. Credincioșii în Cristos sunt asemenea triburilor lui Israel, poporul ales al lui Dumnezeu în Vechiul Testament.

¹ 1:1 *God's people* Literally, “the twelve tribes.” Believers in Christ are like the tribes of Israel, God's chosen people in the Old Testament.

spună: „Ispita aceasta vine de la Dumnezeu“, căci Dumnezeu nu poate fi ispitit să facă rău și nu ispitește pe nimeni. ¹⁴Dorința fiecărui om este cea care îl ispitește când este atras și ademenit. ¹⁵Apoi dorința, o dată concepută, dă naștere păcatului, iar păcatul ajuns la maturitate aduce moartea.

¹⁶Iubiții mei frați, nu vă lăsați înșelați! ¹⁷Orice lucru bun și orice dar desăvârșit vine de la Dumnezeu, se coboară de la Tatăl care a creat luminile cerești. El nu Se schimbă niciodată, El rămâne întotdeauna același. ¹⁸Potrivit voii Sale, Dumnezeu ne-a născut prin Cuvântul adevărului, ca să fim cele dintâi roade ale creației Sale.

¹⁹Iubiții mei frați, înțelegeți bine acest lucru: grăbiți-vă mai bine să ascultați decât să vorbiți și nu vă mâniați repede. ²⁰Mânia unui om nu-l ajută să trăiască o viață pe placul lui Dumnezeu. ²¹Îndepărtați toată necurăția și orice urmă de răutate și primiți cu blândețe învățătura lui Dumnezeu care a fost semănată în voi. Această învățătură vă poate salva sufletele.

²²Nu vă limitați la auzirea Cuvântului lui Dumnezeu, ci puneți în practică învățătura sa. Dacă nu faceți altceva decât să ascultați citindu-se sau comentându-se Cuvântul lui Dumnezeu, vă înșelați pe voi înșivă. ²³Dacă cineva ascultă Cuvântul lui Dumnezeu, dar nu-l împlinește cu fapta, este ca un om care își privește fața într-o oglindă. ²⁴El își privește fața cu atenție, dar imediat ce pleacă din fața oglinzii uită cum arată. ²⁵Însă cel care studiază cu atenție Legea desăvârșită a lui Dumnezeu, care aduce oamenilor libertatea, și nu se abate de la ea și nu uită ce a auzit, ci pune în practică învățătura lui Dumnezeu, va fi binecuvântat în lucrarea sa.

Adevărata închinare

²⁶Cine se crede un om religios, dar nu-și ține în frâu limba, se înșală pe el însuși. Religia acestui om este inutilă. ²⁷Religia considerată de Dumnezeu ca fiind curată și neîntinată este aceasta: să ai grijă de orfani și de văduve în suferința lor și să te păzești pe tine însuși de influența rea a lumii.

tempting me.” Evil cannot tempt God, and God himself does not tempt anyone. ¹⁴You are tempted by the evil things you want. Your own desire leads you away and traps you. ¹⁵Your desire grows inside you until it results in sin. Then the sin grows bigger and bigger and finally ends in death.

¹⁶My dear brothers and sisters, don't be fooled about this. ¹⁷Everything good comes from God. Every perfect gift is from him. These good gifts come down from the Father who made all the lights in the sky. But God never changes like the shadows from those lights. He is always the same. ¹⁸God decided to give us life through the true message he sent to us. He wanted us to be the most important of all that he created.

Listening and Obeying

¹⁹My dear brothers and sisters, always be more willing to listen than to speak. Keep control of your anger. ²⁰Anger does not help you live the way God wants. ²¹So get rid of everything evil in your lives—every kind of wrong you do. Be humble and accept God's teaching that is planted in your hearts. This teaching can save you.

²²Do what God's teaching says; don't just listen and do nothing. When you only sit and listen, you are fooling yourselves. ²³Hearing God's teaching and doing nothing is like looking at your face in the mirror ²⁴and doing nothing about what you saw. You go away and immediately forget how bad you looked. ²⁵But when you look into God's perfect law that sets people free, pay attention to it. If you do what it says, you will have God's blessing. Never just listen to his teaching and forget what you heard.

The True Way to Worship God

²⁶You might think you are a very religious person. But if your tongue is out of control, you are fooling yourself. Your careless talk makes your offerings to God worthless. ²⁷The worship that God wants is this: caring for orphans or widows who need help and keeping yourself free from the world's evil influence. This is the kind of worship that God accepts as pure and good.

Dragostea față de toți oamenii

2¹Frații mei, voi aveți credință în Domnul nostru slăvit, Isus Cristos. Dar nu o manifestați purtându-vă cu unii oameni într-un fel și cu alții în alt fel. ²Să zicem că în adunarea voastră intră un om care poartă un inel de aur și haine scumpe și intră și un om sărac, îmbrăcat în haine zdrențăroase. ³Să zicem că vă purtați cu multă atenție cu omul îmbrăcat frumos și îi spuneți: „Dumneavoastră stați în locul acesta bun!”, iar celui sărac îi spuneți: „Tu stai acolo, în picioare!”, sau: „Stai jos, la picioarele mele!” ⁴Dacă faceți acest lucru, voi îi considerați pe unii oameni mai importanți decât alții. Gândurile rele dau naștere la această judecată părtinitoare.

⁵Iubiți frați, ascultați-mă! Dumnezeu i-a ales pe cei pe care lumea îi consideră săraci să fie bogați în credință și moștenitori ai Împărăției pe care a El promis-o celor care Îl iubesc. ⁶Dar voi ați arătat dispreț față de omul sărac. Oare nu bogații vă asupresc și vă târăsc prin tribunale? ⁷Și nu sunt ei aceia care își bat joc de numele bun pe care îl purtați?

⁸Dacă împliniți cu adevărat Legea împărătească, conform Scripturii* care spune: „Iubește-ți aproapele așa cum te iubești pe tine însuși!”¹, faceți ce este bine. ⁹Dar dacă vă purtați cu unii oameni ca și cum ar fi mai importanți decât alții, păcătuiți și sunteți dovediți vinovați de încălcarea Legii lui Dumnezeu. ¹⁰Vă spun aceste lucruri pentru că, dacă cineva face tot ceea ce spune Legea, cu o singură excepție, va fi vinovat de încălcarea întregii Legi. ¹¹Dumnezeu a spus: „Să nu comiți adulter!”² Același Dumnezeu a spus: „Să nu ucizi!”³ Deci, dacă nu comiți adulter, dar ucizi, ești vinovat de încălcarea Legii. ¹²Să vorbiți și să vă purtați ca unii care veți fi judecați de Legea care îi eliberează pe oameni. ¹³Dumnezeu îi va judeca fără milă pe cei ce n-au avut milă față de alții. Dar cel ce a arătat milă poate veni fără teamă la judecată.

Credința arătată prin fapte

¹⁴Frații mei, la ce-i folosește cuiva să pretindă că are credință, dacă nu face nimic pentru a o dovedi? Poate credința aceasta

Love All People

2¹My dear brothers and sisters, you are believers in our glorious Lord Jesus Christ. So don't treat some people better than others. ²Suppose someone comes into your meeting wearing very nice clothes and a gold ring. At the same time a poor person comes in wearing old, dirty clothes. ³You show special attention to the person wearing nice clothes. You say, "Sit here in this good seat." But you say to the poor person, "Stand there!" or, "Sit on the floor by our feet!" ⁴Doesn't this show that you think some people are more important than others? You set yourselves up as judges—judges who make bad decisions.

⁵Listen, my dear brothers and sisters. God chose the poor people in the world to be rich in faith. He chose them to receive the kingdom God promised to those who love him. ⁶But you show no respect to those who are poor. And you know that the rich are the ones who always try to control your lives. And they are the ones who take you to court. ⁷And the rich are the ones who insult the wonderful name of Christ, the name by which you are known.

⁸One law rules over all other laws. This royal law is found in the Scriptures*: "Love your neighbor/ the same as you love yourself."² If you obey this law, you are doing right. ⁹But if you are treating one person as more important than another, you are sinning. You are guilty of breaking God's law.

¹⁰You might follow all of God's law. But if you fail to obey only one command, you are guilty of breaking all the commands in that law. ¹¹God said, "Don't commit adultery."³ The same God also said, "Don't kill."⁴ So if you don't commit adultery, but you kill someone, you are guilty of breaking all of God's law.

¹²You will be judged by the law that makes people free. You should remember this in everything you say and do. ¹³Yes, you must show mercy to others. If you do not show mercy, then God will not show mercy to you when he judges you. But the one who shows mercy can stand without fear before the Judge.

Faith and Good Works

¹⁴My brothers and sisters, if someone says they have faith but do nothing, that faith is worth

¹ 2.8 Citat din Lv. 19.18. ² 2.11 Citat din Exod 20.14; Dt. 5.18. ³ 2.11 Citat din Exod 20.13; Dt. 5.17.

¹ 2:8 *your neighbor* Or, "others." Jesus' teaching in Lk. 10:25-37 makes clear that this includes anyone in need. ² 2:8 Quote from Lev. 19:18. ³ 2:11 Quote from Ex. 20:14; Deut. 5:18. ⁴ 2:11 Quote from Ex. 20:13; Deut. 5:17.

să-l mântuiască? ¹⁵Dacă un frate sau o soră nu au haine și le lipsește hrana de fiecare zi, ¹⁶iar voi le spuneți: „Dumnezeu să fie cu voi! Sper să vă încălziți și să mâncați pe săturate!“, dar nu le dați lucrurile de care au nevoie pentru trup, nu ați făcut nici un bine. ¹⁷La fel este și cu credința: dacă nu este însoțită de fapte, credința este moartă.

¹⁸Dar cineva poate să spună: „Tu ai credință, iar eu am fapte.“ Arată-mi credința ta fără fapte, iar eu îți voi arăta credința mea prin faptele mele. ¹⁹Credeți că există un singur Dumnezeu? Bine faceți! Dar și demonii* cred și tremură de frică.

²⁰Om nechibzuit! Vrei să vezi că, fără fapte, credința este inutilă? ²¹Strămoșul nostru Avraam a fost îndreptățit de Dumnezeu datorită faptelor sale, când l-a adus pe fiul său, Isaac, pe altar. ²²Vedeți deci că în cazul său credința a lucrat împreună cu faptele sale, iar credința a fost întregită prin fapte. ²³Astfel s-a împlinit pasajul din Scriptură care spune: „Avraam l-a crezut pe Dumnezeu și aceasta i-a fost considerată ca dreptate“¹; de aceea Avraam a fost numit „prietenul lui Dumnezeu“². ²⁴Vedeți deci că omul este îndreptățit prin fapte și nu numai prin credință.

²⁵La fel, prostituata Rahav³ a fost îndreptățită de Dumnezeu prin faptele sale, atunci când i-a primit pe soli în casa ei. Ea i-a ajutat să scape cu viață arătându-le un alt drum.

²⁶După cum trupul fără duh este mort, tot așa și credința fără fapte este moartă.

Cumpătarea în vorbire

3¹Frații mei, să nu fiți mulți învățători! Știți doar că noi, învățătorii, vom fi judecați mai aspru decât ceilalți. ²Cu toții greșim adesea. Dacă ar fi vreun om care să nu păcătuiască prin ceea ce spune, acela ar fi un om desăvârșit. El ar putea să-și controleze tot trupul. ³Noi punem zăbale în gura cailor, pentru ca ei să ne asculte și astfel să le putem dirija întreg corpul. ⁴Sau corăbiile: deși sunt atât de mari și sunt purtate de vânturi puternice, ele sunt conduse de o cârmă

nothing. Faith like that cannot save anyone. ¹⁵Suppose a brother or sister in Christ comes to you in need of clothes or something to eat. ¹⁶And you say to them, “God be with you! I hope you stay warm and get plenty to eat,” but you don’t give them the things they need. If you don’t help them, your words are worthless. ¹⁷It is the same with faith. If it is just faith and nothing more—if it doesn’t do anything—it is dead.

¹⁸But someone might argue, “Some people have faith, and others have good works.” My answer would be that you can’t show me your faith if you don’t do anything. But I will show you my faith by the good I do. ¹⁹You believe there is one God. That’s good, but even the demons* believe that! And they shake with fear.

²⁰You fool! Faith that does nothing is worth nothing. Do you want me to prove this to you? ²¹Our father* Abraham* was made right with God by what he did. He offered his son Isaac to God on the altar.* ²²So you see that Abraham’s faith and what he did worked together. His faith was made perfect by what he did. ²³This shows the full meaning of the Scriptures* where they say, “Abraham believed God, and God accepted Abraham’s faith. That faith made Abraham right with God.”¹ Abraham was called “God’s friend.”² ²⁴So you see that people are made right with God by what they do. They cannot be made right by faith alone.

²⁵Another example is Rahab. She was a prostitute, but she was made right with God by something she did. She helped those who were spying for God’s people. She welcomed them into her home and helped them escape by a different road.³

²⁶A person’s body that does not have a spirit is dead. It is the same with faith—faith that does nothing is dead!

Controlling the Things We Say

3¹My brothers and sisters, not many of you should be teachers. I say this because, as you know, we who teach will be judged more strictly than others.

²We all make many mistakes. A person who never said anything wrong would be perfect. Someone like that would be able to control their whole body too. ³We put bits into the mouths of horses to make them obey us. With these bits we can control their whole body. ⁴It is the same with

¹ 2:23 Citat din Geneza 15:6. ² 2:23 prietenul lui Dumnezeu Vezi 2 Cr. 20:7 și Is. 41:8. ³ 2:25 Rahav Vezi Is. 2:1-21.

¹ 2:23 Quote from Gen. 15:6. ² 2:23 Quote from 2 Chron. 20:7; Isa. 41:8. ³ 2:25 She helped... road The story about Rahab is found in Josh. 2:1-21.

foarte mică și sunt îndreptate încotro dorește cel care stă la cârmă. ⁵La fel și limba: este o parte mică a trupului, dar se laudă că a făcut lucruri importante. Gândiți-vă cum o flacăra mică poate să dea foc unei păduri mari. ⁶Limba este ca un foc. Dintre toate mădularele corpului nostru, ea este o lume de răutăți, căci limba răspândește răul întinându-ne întregul trup, și pune pe foc tot cursul vieții noastre, căci focul ei vine din iad. ⁷Toate speciile de animale, păsări, reptile și pești pot fi și au fost supuse de oameni. ⁸Dar nici un om nu poate să supună limba. Ea este un rău fără odihnă și este plină de o otrăvă care provoacă moartea. ⁹Cu ea Îl laudăm pe Domnul și Tatăl nostru, și tot cu ea îi blestemăm pe oameni, care au fost creați după asemănarea lui Dumnezeu. ¹⁰Din aceeași gură vine și lauda și blestemul. Or, lucrul acesta nu ar trebui să se întâmple, fraților! ¹¹Un izvor nu poate da și apă dulce și apă sărată prin aceeași crăpătură din pământ, nu-i așa? ¹²Fraților, poate un smochin să facă măslină? Sau poate o viță de vie să facă smochine? La fel, nici izvorul sărat nu poate da apă dulce.

Înțelepciunea care vine de sus

¹³Cine dintre voi este înțelept și are abilitatea de a înțelege? Să arate, prin purtarea lui bună, faptele sale bune făcute cu blândețea pe care i-o dă înțelepciunea! ¹⁴Dar dacă aveți în inimi gelozie amară și egoism, să nu vă lăudați cu înțelepciunea voastră! Lauda voastră ar fi o minciună, care ascunde adevărul. ¹⁵Aceasta nu este înțelepciunea care vine de la Dumnezeu. Ea este pământească, nu este spirituală, ci este demonică. ¹⁶Acolo unde este gelozie și egoism, acolo este dezordine și orice lucru rău. ¹⁷Dar înțelepciunea care vine de la Dumnezeu este mai întâi curată, apoi este plină de pace, blândă, lipsită de prejudecăți, plină de milă și aduce o recoltă de fapte bune. Ea este nepărtinitoare și sinceră. ¹⁸Roada dreptății este semănată în pace de către cei care fac pace.

Dați-vă pe voi înșivă lui Dumnezeu

4 ¹De unde vin certurile și neînțelegerile dintre voi? Nu vin ele chiar din pasiunile voastre, care se luptă în trupurile voastre? ²Vreți diferite lucruri, dar nu le primiți, și atunci ucideți și sunteți invidioși. Dar tot nu puteți obține ce vă doriți și atunci vă certați și

ships. A ship is very big, and it is pushed by strong winds. But a very small rudder controls that big ship. And the one who controls the rudder decides where the ship will go. It goes where he wants it to go. ⁵It is the same with our tongue. It is a small part of the body, but it can boast about doing great things.

A big forest fire can be started with only a little flame. ⁶The tongue is like a fire. It is a world of evil among the parts of our body. It spreads its evil through our whole body and starts a fire that influences all of life. It gets this fire from hell.

⁷Humans have control over every kind of wild animal, bird, reptile, and fish, and they have controlled all these things. ⁸But no one can control the tongue. It is wild and evil, full of deadly poison. ⁹We use our tongues to praise our Lord and Father, but then we curse people who were created in God's likeness. ¹⁰These praises and curses come from the same mouth. My brothers and sisters, this should not happen. ¹¹Do good water and bad water flow from the same spring? Of course not. ¹²My brothers and sisters, can a fig tree make olives? Or can a grapevine make figs? No, and a well full of salty water cannot give good water.

True Wisdom

¹³Are there any among you who are really wise and understanding? Then you should show your wisdom by living right. You should do what is good with humility. A wise person does not boast. ¹⁴If you are selfish and have bitter jealousy in your hearts, you have no reason to boast. Your boasting is a lie that hides the truth. ¹⁵That kind of "wisdom" does not come from God. That "wisdom" comes from the world. It is not spiritual. It is from the devil. ¹⁶Where there is jealousy and selfishness, there will be confusion and every kind of evil. ¹⁷But the wisdom that comes from God is like this: First, it is pure. It is also peaceful, gentle, and easy to please. This wisdom is always ready to help people who have trouble and to do good for others. This wisdom is always fair and honest. ¹⁸People who work for peace in a peaceful way get the blessings that come from right living.

Give Yourself to God

4 ¹Do you know where your fights and arguments come from? They come from the selfish desires that make war inside you. ²You want things, but you don't get them. So you kill and are jealous of others. But you still cannot get what you want. So you argue and fight. You don't

vă luptați. Fraților, motivul pentru care nu primiți ceea ce doriți este că nu-I cereți lui Dumnezeu. ³Iar când cereți, nu primiți pentru că cereți din motive greșite. Voi vreți să irosiți ceea ce ați primit satisfăcându-vă propriile voastre plăceri. ⁴Suflete adultere, nu știți că, dacă iubiți lumea, înseamnă că-L urâți pe Dumnezeu? Cine vrea să fie prieten cu lumea se face dușman al lui Dumnezeu. ⁵Credeți că degeaba spune Scriptura* că Duhul* pe care Dumnezeu L-a pus să locuiască în noi ne dorește cu gelozie? ⁶Dar harul pe care ni-l dă Dumnezeu este și mai mare. După cum spune Scriptura: „Dumnezeu stă împotriva celor mândri, dar dă har celor umili.”² ⁷De aceea, supuneți-vă lui Dumnezeu! Împotriviți-vă Diavolului, și el va fugi de la voi. ⁸Apropiați-vă de Dumnezeu, iar El Se va apropia de voi. Curățiți-vă mâinile, păcătoșilor, și purificați-vă inimile, oameni cu suflul împărțit! Voi, care încercați să urmați și lumea și pe Dumnezeu! ⁹Întristați-vă, jeliți și plângeți! Râsul să vi se prefacă în jale! Bucuria să vi se prefacă în întristare! ¹⁰Fiți umili înaintea Domnului și El vă va înălța.

Voi nu sunteți judecători

¹¹Fraților, nu mai vorbiți unul împotriva altuia! Cel ce spune lucruri rele despre frațele său sau îl judecă pe fratele său, vorbește împotriva Legii și judecă Legea. Și dacă judeci Legea, atunci nu faci ceea ce spune Legea, ci te faci pe tine însuși judecător. ¹²Este un singur Legiuitor și este un singur Judecător. El poate să salveze sau să distrugă. Dar cine ești tu, ca să-l judeci pe aproapele tău?

Lăsați-vă planurile în seama lui Dumnezeu!

¹³Ascultați acum, voi, cei care spuneți: „Astăzi sau mâine ne vom duce în orașul acela și vom rămâne acolo un an. Vom face comerț și vom câștiga o mulțime de bani.” ¹⁴Însă nu știți ce va aduce ziua de mâine, căci ce este viața voastră? Este ca un abur, care se vede pentru puțin timp, apoi dispare. ¹⁵Dimpotrivă, voi ar trebui să spuneți: „Dacă va vrea Domnul, vom fi în viață și vom face lucrul acesta sau acela.” ¹⁶Însă voi sunteți mândri și lăudăroși. Orice laudă de acest fel este rea! ¹⁷Cel ce știe ce este bine să facă și nu face lucrul acela, păcătuiește.

¹ 4.5 „Duhul ... gelozie” Sau: „Duhul pe care l-a pus în noi dorește cu invidie?” ² 4.6 Citat din Pv. 3.34.

get what you want because you don't ask God. ³Or when you ask, you don't receive anything, because the reason you ask is wrong. You only want to use it for your own pleasure.

⁴You people are not faithful to God! You should know that loving what the world has is the same as hating God. So anyone who wants to be friends with this evil world becomes God's enemy. ⁵Do you think the Scriptures* mean nothing? The Scriptures say, “The Spirit* God made to live in us wants us only for himself.”¹ ⁶But the grace* that God gives is greater. Like the Scripture says, “God is against the proud, but he gives grace to the humble.”²

⁷So give yourselves to God. Stand against the devil, and he will run away from you. ⁸Come near to God and he will come near to you. You are sinners, so clean sin out of your lives.³ You are trying to follow God and the world at the same time. Make your thinking pure. ⁹Be sad, be sorry, and cry! Change your laughter into crying. Change your joy into sadness. ¹⁰Be humble before the Lord, and he will make you great.

You Are Not the Judge

¹¹Brothers and sisters, don't say anything against each other. If you criticize your brother or sister in Christ or judge them, you are criticizing and judging the law they follow. And when you are judging the law, you are not a follower of the law. You have become a judge. ¹²God is the one who gave us the law, and he is the Judge. He is the only one who can save and destroy. So it is not right for you to judge anyone.

Let God Plan Your Life

¹³Some of you say, “Today or tomorrow we will go to some city. We will stay there a year, do business, and make money.” Listen, think about this: ¹⁴You don't know what will happen tomorrow. Your life is like a fog. You can see it for a short time, but then it goes away. ¹⁵So you should say, “If the Lord wants, we will live and do this or that.” ¹⁶But now you are proud and boast about yourself. All of this boasting is wrong. ¹⁷If you fail to do what you know is right, you are sinning.

¹ 4:5 “The Spirit ... himself” Other possible translations: “God strongly desires the spirit that he made to live in us.” Or, “The spirit that he made to live in us is full of envious desires.” See Ex. 20:5. ² 4:6 Quote from Prov. 3:34. ³ 4:8 so clean sin out of your lives Literally, “so wash your hands.”

Către cei bogați și egoiști

5¹Ascultați acum, voi, cei bogați! Plângeți și strigați cu durere din cauza necazurilor care vor veni peste voi! ²Bogățiile voastre au putrezit, iar hainele voastre au fost roase de molii. ³Aurul și argintul vostru au ruginit, iar această rugină va fi dovada răului pe care l-ați făcut. Ea va mânca din trupul vostru ca focul. Voi v-ați strâns comori în zilele de pe urmă. ⁴Voi nu le-ați plătit celor ce v-au secerat pământurile. Dar priviți, acești oameni strigă acum, iar strigătele lor au ajuns la urechile Domnului oștirilor¹. ⁵Ați trăit pe pământ o viață de lux și ați avut tot ce v-ați dorit. V-ați îngrășat inimile în ziua înjunghierii. ⁶Ați condamnat și ați omorât oameni nevinovați. Ei nu au făcut nimic împotriva voastră, dar voi i-ați omorât.

Fiți răbdători

⁷Frații mei, fiți deci răbdători, până la venirea Domnului! Gândiți-vă cum așteaptă agricultorul roada scumpă a pământului. El așteaptă cu răbdare să vină ploaia timpurie și ploaia târzie. ⁸Fiți și voi îndelung răbdători și nu vă pierdeți curajul, căci venirea Domnului este aproape. ⁹Fraților, nu vă mai plângeți unii de alții ca să nu fiți găsiți vinovați la judecată. Iată, Judecătorul este gata să vină. ¹⁰Fraților, gândiți-vă la profeții* care au vorbit în numele Domnului! Luați-i ca exemplu pentru răbdarea cu care au îndurat și au suferit. ¹¹Iată că noi îi numim fericiți pe cei care au răbdat totul cu resemnare. Ați auzit despre răbdarea lui Iov și ați văzut ce sfârșit i-a dat Domnul, pentru că Domnul este plin de îndurare și de milă.

¹²Mai presus de toate, frații mei, să nu vă mai jurați nici pe cer, nici pe pământ. Să nu mai faceți nici un alt fel de jurământ! Dacă spuneți: „Da“, să fie „Da“, și dacă spuneți: „Nu“, „Nu“ să fie, ca să nu fiți judecați de Dumnezeu.

¹³Are vreunul dintre voi necazuri? Să se roage! Este vreunul dintre voi bucuroși? Să cânte cântece de laudă! ¹⁴Este vreunul

¹ 5.4 Domnul oștirilor lit. Domnul Savaot, care înseamnă conducătorul tuturor puterilor cerești.

A Warning to Rich and Selfish People

5¹You rich people, listen! Cry and be very sad because much trouble will come to you. ²Your riches will rot and be worth nothing. Your clothes will be eaten by moths. ³Your gold and silver will rust, and that rust will be a proof that you were wrong. That rust will eat your bodies like fire. You saved your treasure in the last days. ⁴People worked in your fields, but you did not pay them. They are crying out against you. They harvested your crops. Now the Lord All-Powerful has heard their cries.

⁵Your life on earth was full of rich living. You pleased yourselves with everything you wanted. You made yourselves fat, like an animal ready for the day of slaughter.¹ ⁶You showed no mercy to good people. They were not against you, but you killed them.

Be Patient

⁷Brothers and sisters, be patient; the Lord will come. So be patient until that time. Look at the farmers. They have to be patient. They have to wait for their valuable crop to grow and produce a harvest. They wait patiently for the first rain and the last rain.² ⁸You must be patient too. Never stop hoping. The Lord is coming soon. ⁹Brothers and sisters, don't complain against each other. If you don't stop complaining, you will be judged guilty. And the Judge is ready to come!

¹⁰Brothers and sisters, follow the example of the prophets* who spoke for the Lord. They suffered many bad things, but they were patient. ¹¹And we say that those who accepted their troubles with patience now have God's blessing. You have heard about Job's patience.³ You know that after all his trouble, the Lord helped him. This shows that the Lord is full of mercy and is kind.

Be Careful What You Say

¹²My brothers and sisters, it is very important that you not use an oath when you make a promise. Don't use the name of heaven, earth, or anything else to prove what you say. When you mean yes, say only "yes." When you mean no, say only "no." Do this so that you will not be judged guilty.

The Power of Prayer

¹³Are you having troubles? You should pray. Are you happy? You should sing. ¹⁴Are you sick?

¹ 5:5 You made yourselves fat ... slaughter Literally, "You fattened your hearts for the day of slaughter." ² 5:7 first rain ... last rain The "first rain" came in the fall, and the "last rain" came in the spring. ³ 5:11 Job's patience See the book of Job in the Old Testament.

dintre voi bolnav? Să-i cheme pe bătrânii¹ bisericii să se roage pentru el, iar ei să-l ungi cu ulei în numele Domnului. ¹⁵Rugăciunea făcută cu credință îl va vindeca pe cel bolnav, iar Domnul îl va face bine. Și dacă a păcătuit, Dumnezeu îl va ridica. ¹⁶Mărturisiți-vă unii altora păcatele pe care le-ați făcut și rugați-vă unul pentru celălalt, pentru ca Dumnezeu să vă vindece. Rugăciunea fierbinte a unui om drept are o mare putere, care se vede în efectele sale. ¹⁷Ilie* a fost un om ca și noi. El s-a rugat insistent să nu plouă, și în ținutul acela nu a plouat timp de trei ani și jumătate. ¹⁸Apoi s-a rugat din nou și din cer a venit ploaie, iar pământul a adus roadă.

¹⁹Fraților, dacă vreunul dintre voi se îndepărtează de adevăr și cineva îl aduce înapoi, ²⁰să știe că cine întoarce un păcătos de la căile lui greșite, va salva sufletul acelui om de la moarte și va face ca multe păcate să fie acoperite.

Ask the elders* of the church* to come and rub oil on you¹ in the name of the Lord and pray for you.

¹⁵If such a prayer is offered in faith, it will heal anyone who is sick. The Lord will heal them. And if they have sinned, he will forgive them.

¹⁶So always tell each other the wrong things you have done. Then pray for each other. Do this so that God can heal you. Anyone who lives the way God wants can pray, and great things will happen. ¹⁷Elijah* was a person just like us. He prayed that it would not rain. And it did not rain on the land for three and a half years! ¹⁸Then Elijah prayed that it would rain. And the rain came down from the sky, and the land grew crops again.

Helping People When They Sin

¹⁹My brothers and sisters, if anyone wanders away from the truth and someone helps that person come back, ²⁰remember this: Anyone who brings a sinner back from the wrong way will save that person from eternal death and cause many sins to be forgiven.

¹ 5.14 *bătrânii* bărbați aleși să conducă o biserică, numiți și supraveghetori sau păstori.

¹ 5:14 *rub oil on you* Oil was used like medicine.

*Prima scrisoare a lui***Petru**

1 ¹Petru, apostol* al lui Isus Cristos, către cei ce trăiesc ca străini, risipiți în ținuturile Pontus, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia. ²Prin cunoașterea dinainte a lui Dumnezeu voi ați fost aleși cu mult timp în urmă, fiind făcuți sfinți*, prin Duhul*, pentru ascultare și pentru stropirea cu sângele lui Isus Cristos. Fie ca harul și pacea pe care Dumnezeu vi le-a dat să se înmulțească!

Mulțumiri pentru speranța vie

³Lăudat fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos! Dumnezeu a avut o mare îndurare față de noi. Prin îndurarea Sa, noi am fost născuți din nou, prin învierea lui Isus Cristos dintre cei morți, la o speranță vie ⁴și la o moștenire păstrată în ceruri pentru noi. Ea nu va pieri niciodată, nu se va strica și nu se va ofili. ⁵Cei ce vor primi mântuirea care este gata să fie făcută cunoscută la sfârșitul timpurilor sunteți voi, cei ocrotiți de puterea lui Dumnezeu prin credință. ⁶Lucrul acesta vă bucură foarte tare, deși acum trebuie să vă întristați pentru scurt timp, fiindcă treceți prin tot felul de încercări. ⁷Este nevoie să treceți prin aceste încercări, astfel încât credința voastră să fie pusă la încercare pentru a i se dovedi puritatea. Această credință valorează mai mult decât aurul. Aurul, deși piere, este încercat în foc pentru a se vedea dacă este pur. Așa că, atunci când Isus Cristos va apărea, credința voastră vă va aduce laudă, slavă și cinste. ⁸Deși nu l-ați văzut pe Isus, voi îl iubiți. Deși nu l-ați putea vedea acum, voi credeți în El și de aceea sunteți cuprinși de o bucurie care nu poate fi descrisă în cuvinte, o bucurie plină de slavă. ⁹Voi primiți acum rezultatul credinței voastre: mântuirea sufletelor voastre.

¹⁰Profeții* au vorbit despre harul care a fost păstrat pentru voi. Ei au cercetat cu

1 Peter

1 ¹Greetings from Peter, an apostle* of Jesus Christ.

To God's chosen people who are away from their homes—people scattered all over the areas of Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia. ²God planned long ago to choose you and to make you his holy people,* which is the Spirit's* work. God wanted you to obey him and to be made clean by the blood sacrifice of Jesus Christ.

I pray that you will enjoy more and more of God's grace* and peace.

A Living Hope

³Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ. God has great mercy, and because of his mercy he gave us a new life. This new life brings us a living hope through Jesus Christ's resurrection from death. ⁴Now we wait to receive the blessings God has for his children. These blessings are kept for you in heaven. They cannot be ruined or be destroyed or lose their beauty.

⁵God's power protects you through your faith, and it keeps you safe until your salvation comes. That salvation is ready to be given to you at the end of time. ⁶I know the thought of that is exciting, but for a short time now, you are having to suffer through different kinds of troubles. ⁷Why do these troubles happen? To prove that your faith is pure. This purity of faith is worth more than gold. Gold can be proved to be pure by fire, but gold will ruin. The purity of your faith will bring you praise and glory* and honor when Jesus Christ comes.

⁸You have not seen Christ, but still you love him. You can't see him now, but you believe in him. You are filled with a wonderful and heavenly joy that cannot be explained. ⁹Your faith has a goal. And you are receiving that goal—your salvation.

¹⁰The prophets* studied carefully and tried to learn about this salvation. They spoke about the

atenție și au încercat să afle cât mai multe despre această mântuire. ¹¹Duhul lui Cristos era în ei și le spunea de pe atunci despre suferințele pe care El urma să le îndure și despre slava care va veni după aceste suferințe. Profetii au încercat să afle vremea și împrejurările pe care le avea în vedere Duhul Sfânt* când le descoperea aceste lucruri. ¹²Dumnezeu le-a arătat acestor profeti că nu pentru ei înșiși, ci pentru voi spuneau ei lucrurile care acum vă sunt proclamate vouă prin cei care v-au predicat Vestea Bună*. Ei v-au predicat prin Duhul Sfânt care a fost trimis din ceruri. Chiar și îngerii doresc să afle despre aceste lucruri.

Fiți sfinți

¹³Pregătiți-vă deci mintea pentru lucru, fiți treji și puneți-vă toată speranța în harul care vă va fi dat la descoperirea lui Isus Cristos! ¹⁴Pe când erați neștiutori, făceați ceea ce vă dictau poftele voastre rele, dar acum fiți ca niște copii ascultători și nu mai trăiți ca altădată. ¹⁵Ci, după cum Cel care v-a chemat este sfânt, fiți și voi sfinți în tot ceea ce faceți! ¹⁶Așa spune Scriptura*: „Fiți sfinți, deoarece Eu sunt sfânt!”¹

¹⁷Și dacă vă rugați și-L numiți Tată pe Cel ce judecă pe toți oamenii la fel, potrivit cu faptele lor, cât timp sunteți în trecere pe acest pământ, trăiți cu teamă față de Dumnezeu! ¹⁸Voi ați trăit până acum o viață fără rost, iar acest fel de viață l-ați moștenit de la strămoșii voștri. Din acest fel de viață nu ați fost eliberați printr-o plată reprezentată de lucruri care pier, cum ar fi argintul sau aurul, ¹⁹ci prin sângele scump al lui Cristos, care este asemenea unui miel fără cusur și fără pată. ²⁰Cristos a fost ales mai înainte de crearea lumii, dar El a fost făcut cunoscut oamenilor în vremea din urmă, pentru voi. ²¹Prin Cristos, voi credeți în Dumnezeu, care L-a înviat din morți și I-a dat slavă. Deci credința și speranța voastră sunt în Dumnezeu.

²²Pentru că ați ascultat adevărul, ați fost curățiți. De aceea puteți să arătați o dragoste frățească sinceră. Iubiți-vă deci cu căldură unii pe alții, din toată inima! ²³Voi v-ați născut din nou, nu dintr-o sămânță pieritoare, ci dintr-una nepieritoare. V-ați născut din nou prin Cuvântul lui Dumnezeu, care

grace* that was coming to you. ¹¹The Spirit* of Christ was in those prophets. And the Spirit was telling about the sufferings that would happen to Christ and about the glory that would come after those sufferings. The prophets tried to learn about what the Spirit was showing them—when it would happen and what the world would be like at that time.

¹²It was made clear to them that their service was not for themselves. They were serving you when they told about the things you have now heard. You heard them from those who told you the Good News,* with the help of the Holy Spirit sent from heaven. Even the angels would like very much to know more about these things you were told.

A Call to Holy Living

¹³So prepare your minds for service, and have self-control. All your hope should be for the gift of grace* that will be yours when Jesus Christ comes. ¹⁴In the past you did not understand this, so you did the evil things you wanted to do. But now you are children of God, so you should obey him and not live the way you did before. ¹⁵Be holy* in everything you do, just as God is holy. He is the one who chose you. ¹⁶In the Scriptures* God says, “Be holy, because I am holy.”¹

¹⁷You pray to God and call him Father, but he will judge everyone the same way—by what they do. So while you are visiting here on earth, you should live with respect for God. ¹⁸You know that in the past the way you were living was useless. It was a way of life you learned from those who lived before you. But you were saved from that way of living. You were bought, but not with things that ruin like gold or silver. ¹⁹You were bought with the precious blood of Christ’s death. He was a pure and perfect sacrificial Lamb.* ²⁰Christ was chosen before the world was made, but he was shown to the world in these last times for you. ²¹You believe in God through Christ. God is the one who raised him from death and gave honor to him. So your faith and your hope are in God.

²²Now you have made yourselves pure by obeying the truth. Now you can have true love for your brothers and sisters. So love each other deeply—with all your heart. ²³You have been born again. This new life did not come from something that dies. It came from something that cannot die. You were born again through God’s

¹1.16 Citat din Lv. 11:44, 45; 19:2; 20:7.

¹1:16 Quote from Lev. 11:44, 45; 19:2; 20:7.

este viu și va rămâne pentru totdeauna.
²⁴După cum spune Scriptura:

„Toți oamenii sunt ca iarba,
 iar slava lor este ca floarea ierbii.
 Iarba se usucă, iar floarea cade,

²⁵ dar Cuvântul lui Dumnezeu
 rămâne pentru totdeauna.“ *Isaia 40.6–8*

Și tocmai acesta este Cuvântul care v-a fost
 predicat vouă.

Piatra vie și poporul ales

2¹Așa că renunțați la orice răutate, la
 înșelăciune, prefăcătorie și invidie și nu
 vorbiți pe nimeni de rău. ²Ca niște copii
 nou-născuți, să tânjiți după laptele spiritual
 și curat, astfel încât să creșteți și să fiți mân-
 tuiți. ³Acum ați gustat deja bunătatea
 Domnului.¹

⁴Veniți la Domnul Isus! El este Piatra vie,
 care a fost refuzată de oameni, dar care este
 valoroasă în ochii lui Dumnezeu și a fost
 aleasă de El. ⁵Și voi, asemenea unor pietre
 vii, sunteți zidiți ca un templu spiritual, for-
 mând un grup sfânt de preoți care să-I aducă
 jertfe spirituale lui Dumnezeu prin Isus
 Cristos. ⁶De aceea este scris în Scriptură*:

„Iată, pun în Sion² o piatră din capul
 unghiului³,
 aleasă și de mare valoare.
 Cine se încrede în El,
 nu va fi făcut de rușine niciodată.“

Isaia 28.16

⁷Piatra aceasta are o astfel de valoare pentru
 cei ce cred, dar pentru necredincioși:

„Piatra pe care au refuzat-o zidarii,
 a devenit piatra cea mai importantă a
 clădirii.“ *Psalmul 118.22*

⁸Pentru necredincioși, Isus este și:

„O piatră în care oamenii se împiedică
 și o stâncă ce îi face pe oameni să
 cadă.“ *Isaia 8.14*

¹2.3 ați gustat bunătatea Domnului Vezi Ps. 34.8. ²2.6 Sion
 alt nume pentru Ierusalim, cetatea poporului ales al lui
 Dumnezeu. ³2.6 piatra din capul unghiului cea mai importan-
 tă piatră a unei construcții.

life-giving message* that lasts forever. ²⁴The
 Scriptures say,

“Our lives are like the grass of spring,
 and any glory* we enjoy is like
 the beauty of a wild flower.
 The grass dries up and dies,
 and the flower falls to the ground.

²⁵ But the word of the Lord lasts forever.”
Isaiah 40:6–8

And that word is the Good News* that was told
 to you.

The Living Stone and the Holy Nation

2¹So then, stop doing anything to hurt others.
 Don't lie anymore, and stop trying to fool
 people. Don't be jealous or say bad things about
 others. ²Like newborn babies hungry for milk,
 you should want the pure teaching that feeds your
 spirit. With it you can grow up and be saved.
³You have already tasted the goodness of
 the Lord.

⁴The Lord Jesus is the living stone.¹ The people
 of the world decided that they did not want this
 stone. But he is the one God chose as one of great
 value. So come to him. ⁵You also are like living
 stones, and God is using you to build a spiritual
 house.² You are to serve God in this house as holy*
 priests, offering him spiritual sacrifices* that he will
 accept because of Jesus Christ. ⁶The Scriptures* say,

“Look, I have chosen a cornerstone*
 of great value,
 and I put that stone in Zion*;
 the one who trusts in him will never
 be disappointed.” *Isaiah 28:16*

⁷That stone has great value for you who believe.
 But for those who don't believe he is

“the stone that the builders refused to accept,
 which became the most important stone.”
Psalms 118:22

⁸For them he is also

“a stone that makes people stumble,
 a rock that makes people fall.” *Isaiah 8:14*

¹2:4 stone The most important stone in God's spiritual temple or house
 (his people). ²2:5 house God's house—the place where God's people
 worship him. Here, it means that believers are the spiritual building
 where God lives.

Oamenii se împiedică fiindcă nu ascultă Cuvântul lui Dumnezeu și pentru aceasta au fost sortiți.

⁹Dar voi sunteți un popor ales, o împărăție de preoți, un neam sfânt, sunteți oameni ai lui Dumnezeu. Astfel puteți să proclamați virtuțile perfecte ale Celui ce v-a chemat să veniți din întuneric la lumina Sa minunată.

¹⁰A fost o vreme când nu erați un popor, dar acum sunteți poporul lui Dumnezeu. A fost o vreme când nu vi s-a arătat îndurare, dar acum vi s-a arătat îndurarea lui Dumnezeu.

Buna purtare

¹¹Dragii mei prieteni, vă îndemn, ca pe unii care sunteți străini și călători prin lumea aceasta, să vă feriți de poftele trupului. Acestea luptă împotriva sufletului. ¹²Să aveți o purtare bună printre cei necredincioși! Astfel, chiar dacă ei vă vor acuza că faceți lucruri rele, tot vor vedea faptele voastre bune și Îl vor slăvi pe Dumnezeu în ziua cercetării.

Supuneți-vă autorităților!

¹³Fiți supuși oricărei autorități omenești, pentru Domnul! ¹⁴Fiți supuși împăratului care reprezintă autoritatea supremă! De asemenea, fiți supuși guvernatorilor, care sunt oameni trimiși de împărat pentru a-i pedepsi pe cei ce fac rele și pentru a-i lăuda pe cei care fac bine. ¹⁵Căci aceasta dorește Dumnezeu: făcând binele, voi să reduceți la tăcere oamenii necunoscători și fără minte. ¹⁶Purtați-vă ca niște oameni liberi, dar fără să folosiți libertatea ca pe o scuză pentru a face rău, ci purtați-vă ca niște slujitori ai lui Dumnezeu! ¹⁷Arătați respect față de toți oamenii, iubiți-i pe frații și surorile voastre în Cristos, temeți-vă de Dumnezeu, dați cinste împăratului!

Exemplul suferințelor lui Cristos

¹⁸Sclavilor, fiți supuși stăpânilor voștri, cu tot respectul! Fiți supuși nu numai celor care sunt buni și îngăduitori cu voi, ci și celor greu de mulțumit și aspri. ¹⁹Căci este un lucru demn de laudă, dacă un om rabdă durerea, suferind pe nedrept, pentru că Îl

People stumble because they don't obey what God says. This is what God planned to happen to those people.

⁹But you are chosen people, the King's priests. You are a holy nation, people who belong to God. He chose you to tell about the wonderful things he has done. He brought you out of the darkness of sin into his wonderful light.

¹⁰ In the past you were not a people, but now you are God's people. Once you had not received mercy, but now God has given you his mercy.¹

Live for God

¹¹Dear friends, you are like visitors and strangers in this world. So I beg you to keep your lives free from the evil things you want to do, those desires that fight against your true selves. ¹²People who don't believe are living all around you. They may say that you are doing wrong. So live such good lives that they will see the good you do, and they will give glory* to God on the day he comes.

Obey Every Human Authority

¹³Be willing to serve the people who have authority² in this world. Do this for the Lord. Obey the king, the highest authority. ¹⁴And obey the leaders who are sent by the king. They are sent to punish those who do wrong and to praise those who do good. ¹⁵When you do good, you stop ignorant people from saying foolish things about you. This is what God wants. ¹⁶Live like free people, but don't use your freedom as an excuse to do evil. Live like you are serving God. ¹⁷Show respect for all people. Love all the brothers and sisters of God's family. Respect God, and honor the king.

The Example of Christ's Suffering

¹⁸Slaves, be willing to serve your masters. Do this with all respect. You should obey the masters who are good and kind, and you should obey the masters who are bad. ¹⁹One of you might have to suffer even when you have done nothing wrong. If you think of God and bear the pain, this pleases

¹ 2:10 *In the past ... his mercy* See Hos. 2:23. ² 2:13 *people ... authority* Literally, "every human creation," meaning rulers, governors, presidents, or other government leaders.

are pe Dumnezeu în conștiința lui. ²⁰Ce laudă ar fi să suferiți cu răbdare când sunteți bătuiți pentru că ați făcut ceva rău? Dar dacă suferiți din cauză că ați făcut binele și suferiți cu răbdare, lucrul acesta este demn de laudă înaintea lui Dumnezeu. ²¹La aceasta ne-a chemat Dumnezeu, pentru că și Cristos a suferit pentru noi și astfel ne-a lăsat un exemplu, pentru ca noi să umblăm pe urmele Sale.

²²„El nu a făcut nici un păcat și din gura Lui nu a ieșit nici o minciună.“ *Isaia 53:9*

²³Când era insultat, nu răspundea cu insulte. Când a suferit, nu a amenințat pe nimeni, ci S-a lăsat în grija lui Dumnezeu, care judecă cu dreptate. ²⁴El a purtat păcatele noastre în trupul Lui, când era pe cruce. El a făcut aceasta pentru ca noi să murim față de păcatele noastre și să putem trăi pentru ceea ce este drept. ²⁵Altădată voi rătăceți ca niște oi, dar acum v-ați întors la Păstorul și Supraveghetorul sufletelor voastre.

Soți și soții

3 ¹În același fel, soțiilor, să fiți și voi supuse soților voștri! Atunci, dacă unii dintre ei nu au ascultat învățătura lui Dumnezeu, vor putea fi convinși să creadă datorită purtării soțiilor lor. Nu va fi nevoie de cuvinte, ²când vor vedea purtarea voastră curată și plină de respect. ³Frumusețea voastră să nu vină din exterior, din lucruri cum ar fi împletituri ale părului, bijuterii din aur sau haine frumoase. ⁴Ci frumusețea voastră să vină din interior, din inima voastră—frumusețea nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț în ochii lui Dumnezeu. ⁵Căci așa se împodobeau femeile sfinte din vremurile trecute, care aveau speranță în Dumnezeu. Ele au fost supuse soților lor, ⁶ca Sara, care îl asculta pe Avraam și îl numea „domnul meu“. Voi sunteți, cu adevărat, fiicele ei, dacă faceți binele fără să vă temeți de ceva.

⁷Tot așa și voi, soților, trăiți în înțelegere cu soțiile voastre! Tratați-le cu respect, știind că nu sunt la fel de puternice ca voi și că vor moșteni împreună cu voi harul aducător de viață al lui Dumnezeu. Faceți aceste lucruri pentru ca nimic să nu împiedice rugăciunile voastre!

God. ²⁰But if you are punished for doing wrong, there is no reason to praise you for bearing that punishment. But if you suffer for doing good and you are patient, this pleases God. ²¹This is what you were chosen to do. Christ gave you an example to follow. He suffered for you. So you should do the same as he did:

²²“He never sinned, and he never told a lie.” *Isaiah 53:9*

²³People insulted him, but he did not insult them back. He suffered, but he did not threaten anyone. No, he let God take care of him. God is the one who judges rightly. ²⁴Christ carried our sins in his body on the cross. He did this so that we would stop living for sin and live for what is right. By his wounds you were healed. ²⁵You were like sheep that went the wrong way. But now you have come back to the Shepherd and Protector of your lives.

Wives and Husbands

3 ¹In the same way, you wives should be willing to serve your husbands. Then, even those who have refused to accept God’s teaching will be persuaded to believe because of the way you live. You will not need to say anything. ²Your husbands will see the pure lives that you live with respect for God. ³It is not fancy hair, gold jewelry, or fine clothes that should make you beautiful. ⁴No, your beauty should come from inside you—the beauty of a gentle and quiet spirit. That beauty will never disappear. It is worth very much to God.

⁵It was the same with the holy* women who lived long ago and followed God. They made themselves beautiful in that same way. They were willing to serve their husbands. ⁶I am talking about women like Sarah. She obeyed Abraham,* her husband, and called him her master. And you women are true children of Sarah if you always do what is right and are not afraid.

⁷In the same way, you husbands should live with your wives in an understanding way, since they are weaker than you. You should show them respect, because God gives them the same blessing he gives you—the grace* of true life. Do this so that nothing will stop your prayers from being heard.

Îndemn la răbdare și pace

⁸În sfârșit, vă îndemn pe toți să trăiți în pace unii cu alții. Să aveți înțelegere unii cu alții, să aveți dragoste pentru frații voștri, să fiți miloși și umili. ⁹Nu întoarceți rău pentru rău și nu răspundeți la insulte cu alte insulte! Dimpotrivă, rugați-L pe Dumnezeu să-l binecuvânteze pe celălalt! Dumnezeu v-a chemat să faceți aceste lucruri, pentru a primi binecuvântarea Lui. ¹⁰Scriptura* spune:

„Cel care vrea să se bucure de viață
și să vadă zile bune,
să-și oprească limba de la rău
și să nu-și lase buzele
să rostească minciuni!

¹¹ Să se întoarcă de la rău și să facă binele!
Să caute pacea și să se străduiască s-o
păstreze!

¹² Căci ochii lui Dumnezeu
îi privesc pe cei care sunt buni,
iar urechile Lui ascultă rugăciunile lor.
Dar Domnul este împotriva celor
care fac răul.“ *Psalmul 34.12–16*

¹³Și cine te poate răni, dacă tu te străduiești să faci ce este bine? ¹⁴Dar, chiar dacă suferiți din cauza dreptății, ferice de voi! Deci, „nu vă temeți de amenințările lor și nu vă tulburați, ¹⁵ci sfințiți-L pe Cristos ca Domn în inimile voastre.“¹⁷ Fiți totdeauna pregătiți să răspundeți celor care vă întrebă care este motivul speranței pe care o aveți. ¹⁶Dar răspundeți-le cu bunătate și respect. Să aveți o conștiință curată, pentru ca atunci când sunteți insultați, celor care spun lucruri rele despre purtarea voastră bună în Cristos să le fie rușine de cele spuse. ¹⁷Căci este mai bine să suferiți pentru că ați făcut ceea ce este bine, dacă aceasta este voia lui Dumnezeu, decât pentru că faceți răul. ¹⁸Cristos Însuși a murit pentru păcate o dată pentru totdeauna. Cel Drept a murit pentru cei vinovați, pentru a vă aduce la Dumnezeu. Trupul Lui a fost omorât, dar El a fost readus la viață în Duh. ¹⁹Și în duh S-a dus și a predicat duhurilor din închisoare ²⁰care, în trecut, în vremurile lui Noe, nu Îl ascultaseră pe Dumnezeu. Dumnezeu i-a așteptat cu răbdare, pe când Noe construia arca. Doar puțini oameni, opt la număr, au intrat în ea și au fost salvați prin apă. ²¹Apa

¹3:15 Citat din Is. 8:12.

Suffering for Doing Right

⁸So all of you should live together in peace. Try to understand each other. Love each other like brothers and sisters. Be kind and humble. ⁹Don't do wrong to anyone to pay them back for doing wrong to you. Or don't insult anyone to pay them back for insulting you. But ask God to bless them. Do this because you yourselves were chosen to receive a blessing. ¹⁰The Scriptures* say,

“Do you want to enjoy a good life?
Then stop saying hurtful things
and telling lies.

¹¹ Stop doing evil, and do good;
You should do all you can to promote peace.

¹² The Lord sees the good people,
and he listens to their prayers.
But he is against those who do evil.”

Psalm 34:12–16

¹³If you are always trying to do good, no one can really hurt you. ¹⁴But you may suffer for doing right. If that happens, you have God's blessing. “Don't be afraid of the people who make you suffer; don't be worried.”¹⁷ ¹⁵But keep the Lord Christ holy in your hearts. Always be ready to answer everyone who asks you to explain about the hope you have. ¹⁶But answer them in a gentle way with respect. Keep your conscience clear. Then people will see the good way you live as followers of Christ, and those who say bad things about you will be ashamed of what they said.

¹⁷It is better to suffer for doing good than for doing wrong. Yes, it is better if that is what God wants. ¹⁸Christ himself suffered when he died for you, and with that one death he paid for your sins. He was not guilty, but he died for people who are guilty. He did this to bring you all to God. In his physical form he was killed, but he was made alive in the spirit. ¹⁹And in the spirit he went and preached to the spirits in prison. ²⁰Those were the spirits who refused to obey God long ago in the time of Noah. God was waiting patiently for people while Noah was building the big boat. And only a few—eight in all—were saved in the boat through the floodwater. ²¹And that water is like baptism,* which now saves you.

¹3:14 Quote from Isa. 8:12.

aceea reprezintă în mod simbolic botezul* care acum vă salvează și pe voi. Botezul nu este o înlăturare a murdăriei corporale, ci este o cerere adresată lui Dumnezeu pentru o conștiință curată. Și toate acestea sunt posibile prin învierea lui Isus Cristos. ²²El S-a dus în ceruri și Se află acum la dreapta lui Dumnezeu. El domnește peste îngeri, stăpâniri și puteri.

Purtarea celor credincioși

4 ¹Dacă Cristos a suferit în trup, înarmați-vă și voi cu același fel de gândire pe care l-a avut El. Pentru că cel care a suferit în trup, a sfârșit-o cu păcatul, ²astfel încât el să-și petreacă restul vieții sale pământești urmând voia lui Dumnezeu, și nu dorințele oamenilor. ³A trecut deja destul timp în care ați trăit făcând ceea ce fac necredincioșii. V-ați dedicat imoralității, poftelor, beției, chefurilor și distracțiilor și v-ați angajat într-un lucru interzis: închinarea la idoli. ⁴Acei necredincioși sunt surprinși acum când văd că voi nu vă mai avântați în același șuvoi de dezmăț cu ei, și vă vorbesc de rău. ⁵Însă vor da socoteală înaintea Celui care este gata să-i judece pe toți — pe cei aflați încă în viață, precum și pe cei care au murit deja. ⁶Unora le-a fost spusă Vestea Bună* înainte ca ei să moară. Ei au fost judecați de alții în viața lor de aici, de pe pământ. Dar a fost planul lui Dumnezeu ca ei să audă Vestea Bună pentru ca să poată avea o viață nouă în duhul¹.

Aveți grijă de darurile pe care vi le-a dat Dumnezeu

⁷Se apropie timpul când toate lucrurile se vor sfârși. Fiți deci cumpătați și treji, pentru a vă putea ruga. ⁸Mai presus de toate, continuați să vă iubiți profund unii pe alții, pentru că dragostea acoperă o mulțime de păcate. ⁹Fiți primitivi de oaspeți unii față de alții, fără să vă plângeți și să cârțiți! ¹⁰Fiecare dintre voi să-și folosească darul pe care l-a primit pentru a-i sluji pe ceilalți, ca niște buni administratori ai harului diferit al lui Dumnezeu. ¹¹Cel care vorbește, să vorbească ca și cum ar spune cuvinte de la Dumnezeu! Cel care slujește, s-o facă cu puterea pe care i-o dă Dumnezeu, pentru ca în toate lucrurile, Dumnezeu să fie slăvit

Baptism is not the washing of dirt from the body. It is asking God for a clean conscience. It saves you because Jesus Christ was raised from death. ²²Now he has gone into heaven. He is at God's right side and rules over angels, authorities, and powers.

Changed Lives

4 ¹Christ suffered while he was in his body. So you should strengthen yourselves with the same kind of thinking Christ had. The one who accepts suffering in this life has clearly decided to stop sinning. ²Strengthen yourselves so that you will live your lives here on earth doing what God wants, not the evil things that people want to do. ³In the past you wasted too much time doing what those who don't know God like to do. You were living immoral lives, doing the evil things you wanted to do. You were always getting drunk, having wild drinking parties and doing shameful things in your worship of idols.

⁴Now those "friends" think it is strange that you no longer join them in all the wild and wasteful things they do. And so they say bad things about you. ⁵But they will have to face God to explain what they have done. He is the one who will soon judge everyone—those who are still living and those who have died. ⁶Some were told the Good News* before they died. They were criticized by others in their life here on earth. But it was God's plan that they hear the Good News so that they could have a new life in the spirit.¹

Be Good Managers of God's Gifts

⁷The time is near when all things will end. So keep your minds clear, and control yourselves. This will help you in your prayers. ⁸Most important of all, love each other deeply, because love makes you willing to forgive many sins. ⁹Open your homes to each other and share your food without complaining. ¹⁰God has shown you his grace* in many different ways. So be good servants and use whatever gift he has given you in a way that will best serve each other. ¹¹If your gift is speaking, your words should be like words from God. If your gift is serving, you should serve with the strength that God gives. Then it is God who will be praised in everything through Jesus

¹4.6 *duhul* sau Duhul, adică Duhul Sfânt.

¹4:6 *in the spirit* Or "through the Spirit," meaning by the power of the Holy Spirit.

prin Isus Cristos. A Lui este slava și puterea pentru totdeauna. Amin.*

Suferința creștinului

¹²Dragii mei, nu vă mirați de persecuția înfricoșătoare care are loc printre voi pentru a vă pune la încercare. Nu o considerați un lucru neobișnuit, ¹³ci bucurați-vă că aveți parte de suferințele lui Cristos. Veți fi plini de bucurie și când va fi arătată slava Lui. ¹⁴Dacă sunteți insultați pentru că sunteți ucenicii lui Cristos, considerați-vă binecuvântați, pentru că Duhul slăvit al lui Dumnezeu rămâne peste voi. ¹⁵Nimeni dintre voi să nu sufere ca ucigaș, sau ca hoț, sau ca răufăcător, și nici pentru că s-a amestecat în treburile altora. ¹⁶Dar dacă unul dintre voi suferă pentru că este creștin, să nu-i fie rușine, ci să-I aducă slavă lui Dumnezeu pentru că poartă acest nume. ¹⁷A venit vremea să înceapă judecata, și va începe cu familia lui Dumnezeu. Și dacă începe cu noi, ce se va întâmpla cu cei care refuză să asculte Vestea Bună* a lui Dumnezeu?

¹⁸„Și dacă cel drept scapă cu greu, ce se va întâmpla cu omul păcătos sau care este împotriva lui Dumnezeu?

Proverbe 11.31 (versiunea grecească)

¹⁹Deci cei ce suferă pentru că aceasta este voia lui Dumnezeu, să-și încredințeze Lui sufletele și să continue să facă ce e bine, căci Creatorul lor este demn de încredere.

Sfaturi către bătrâni și tineri

5 ¹Îi îndemn acum pe bătrânii* care sunt printre voi (și eu sunt un bătrân și un martor al suferințelor lui Cristos, și unul care are parte de slava care se va arăta în viitor): ²păstoriți turma lui Dumnezeu care se află în grija voastră! Aveți grijă de ea, nu pentru că ați fi obligați, ci de bunăvoie, pentru că așa vrea Dumnezeu! Nu o faceți din lăcomie de bani, ci pentru că doriți să slujiți. ³Nu fiți asemenea unor dictatori față de cei ce v-au fost dați în grijă, ci fiți un exemplu pentru cei din turmă! ⁴Iar când Se va arăta Căpetenia păstorilor, veți primi cununa slavei, ale cărei frunze nu se vor ofili niciodată.

Christ. Power and glory* belong to him forever and ever. Amen.

Suffering as a Follower of Christ

¹²My friends, don't be surprised at the painful things that you are now suffering, which are testing your faith. Don't think that something strange is happening to you. ¹³But you should be happy that you are sharing in Christ's sufferings. You will be happy and full of joy when Christ shows his glory.* ¹⁴When people say bad things to you because you follow Christ, consider it a blessing. When that happens, it shows that God's Spirit, the Spirit of glory, is with you. ¹⁵You may suffer, but don't let it be because you murder, steal, make trouble, or try to control other people's lives. ¹⁶But if you suffer because you are a Christian, don't be ashamed. You should praise God for that name. ¹⁷It is time for judging to begin. That judging will begin with God's family. If it begins with us, then what will happen to those who don't accept the Good News* of God?

¹⁸“If it is hard for even a good person to be saved, what will happen to the one who is against God and full of sin?”

Proverbs 11:31 (Greek version)

¹⁹So if God wants you to suffer, you should trust your lives to him. He is the one who made you, and you can trust him. So continue to do good.

The Flock of God

5 ¹Now I have something to say to the elders* in your group. I am also an elder. I myself have seen Christ's sufferings. And I will share in the glory* that will be shown to us. I beg you to ²take care of the group of people you are responsible for. They are God's flock.¹ Watch over that flock because you want to, not because you are forced to do it. That is how God wants it. Do it because you are happy to serve, not because you want money. ³Don't be like a ruler over those you are responsible for. But be good examples to them. ⁴Then when Christ the Ruling Shepherd comes, you will get a crown*—one that will be glorious and never lose its beauty.

¹ 5:2 *God's flock* God's people. They are like a flock (group) of sheep that need to be cared for.

⁵Tot așa, și voi tinerilor, acceptați autoritatea bătrânilor! Fiți cu toții umili unii față de alții, pentru că:

„Dumnezeu stă împotriva celor mândri,
dar le dă har celor umili.“

Proverbe 3.34

⁶De aceea, fiți umili sub mâna puternică a lui Dumnezeu, pentru ca, la timpul potrivit, El să vă înalțe. ⁷Lăsați toate grijile în seama Lui, pentru că El Se îngrijește de voi.

⁸Fiți treji și vegheați, fiindcă dușmanul vostru, Diavolul, vă dă târcoale asemenea unui leu care răcnește și caută pe cine să devoreze. ⁹Împotriviți-vă lui fiind tari în credință, știind că frații voștri din întreaga lume trec prin același fel de suferință ca și voi.

¹⁰Și Dumnezeu oricărui har, care v-a chemat să aveți parte de slava Sa eternă în Cristos, după ce veți trece prin suferințe de scurtă durată, va îndrepta toate lucrurile, vă va întări, vă va da putere și vă va face neclintiți. ¹¹A Lui să fie puterea pentru totdeauna! Amin.

Salutări finale

¹²V-am scris cu ajutorul lui Silvan, pe care îl consider un frate credincios, această scurtă scrisoare, pentru a vă încuraja și a vă mărturisi că acesta este cu adevărat harul lui Dumnezeu. Rămâneți tari în acest har!

¹³Biserica din Babilon, care a fost de asemenea aleasă de Dumnezeu, vă transmite salutări. Vă salută și Marcu, fiul meu.

¹⁴Salutați-vă unii pe alții cu o sărutare de dragoste. Pacea să fie cu voi, toți cei care sunteți în Cristos!

⁵Young people, I have something to say to you too. You should accept the authority of the elders. You should all have a humble attitude in dealing with each other.

“God is against the proud,
but he gives grace* to the humble.”

Proverbs 3:34

⁶So be humble under God’s powerful hand. Then he will lift you up when the right time comes.

⁷Give all your worries to him, because he cares for you.

⁸Control yourselves and be careful! The devil is your enemy, and he goes around like a roaring lion looking for someone to attack and eat. ⁹Refuse to follow the devil. Stand strong in your faith. You know that your brothers and sisters all over the world are having the same sufferings that you have.

¹⁰Yes, you will suffer for a short time. But after that, God will make everything right. He will make you strong. He will support you and keep you from falling. He is the God who gives all grace. He chose you to share in his glory in Christ. That glory will continue forever. ¹¹All power is his forever. Amen.

Final Greetings

¹²Silas will bring this letter to you. I know that he is a faithful brother in Christ. I wrote this short letter to encourage you. I wanted to tell you that this is the true grace* of God. Stand strong in that grace.

¹³The church in Babylon¹ sends you greetings. They were chosen just as you were. Mark, my son in Christ, also sends his greetings. ¹⁴Give each other a special greeting² of love when you meet.

Peace to all of you who are in Christ.

¹5:13 *The church in Babylon* Literally, “She in Babylon.” ²5:14 *special greeting* Literally, “kiss.”

A doua scrisoare a lui

Petru

1 ¹Simon Petru, slujitor și apostol* al lui Isus Cristos, către cei care au primit o credință la fel de prețioasă ca a noastră, prin dreptatea Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Cristos.

²Harul și pacea să vă fie înmulțite, prin cunoașterea deplină a lui Dumnezeu și a lui Isus, Domnul nostru!

Virtuțile creștine

³Tot ce privește viața și închinarea față de Dumnezeu ne-a fost dat prin puterea divină a lui Isus, pentru că Îl cunoaștem pe Cel ce ne-a chemat prin slava și bunătatea Sa. ⁴Prin acestea, Isus ne-a dat acele mari și prețioase binecuvântări pe care ni le-a promis, pentru ca prin ele să puteți deveni asemenea lui Dumnezeu. Însuși și să scăpați de stricăciunea care există în lume din cauza dorințelor rele ale oamenilor.

⁵De aceea, dați-vă toată silința să adăugați la credința voastră bunătate; la bunătate, să adăugați cunoaștere; ⁶la cunoaștere, autocontrolul; la autocontrol, să adăugați răbdare; la răbdare, să adăugați închinare față de Dumnezeu. ⁷La închinarea față de Dumnezeu, străduiți-vă să adăugați dragostea frățească; la dragostea frățească, iubirea de oameni. ⁸Dacă aveți în voi aceste lucruri într-o măsură din ce în ce mai mare, ele nu vă vor lăsa să fiți ne folositori și neroditori, ci vă vor aduce la cunoașterea deplină a Domnului nostru Isus Cristos. ⁹Dar cine nu are aceste lucruri, nu vede departe, este orb și a uitat că a fost curățat de păcatele din trecut.

¹⁰De aceea, fraților, căutați cu atât mai mult să arătați că ați fost cu adevărat chemați și aleși de Dumnezeu, căci dacă faceți aceste lucruri nu vă veți împiedica și nu veți cădea niciodată. ¹¹Astfel, veți primi o intrare măreață în Împărăția eternă a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos.

1 ¹Greetings from Simon Peter, a servant and apostle* of Jesus Christ.

To all of you who share in the same valuable faith that we have. This faith was given to us because our God and Savior Jesus Christ always does what is good and right.

²Grace* and peace be given to you more and more, because now you know God and Jesus our Lord.

God Has Given Us Everything We Need

³Jesus has the power of God. And his power has given us everything we need to live a life devoted to God. We have these things because we know him. Jesus chose us by his glory* and goodness, ⁴through which he also gave us the very great and rich gifts that he promised us. With these gifts you can share in being like God. And so you will escape the ruin that comes to people in the world because of the evil things they want.

⁵Because you have these blessings, you should try as much as you can to add these things to your life: to your faith add goodness; and to your goodness add knowledge; ⁶and to your knowledge add self-control; and to your self-control add patience; and to your patience add devotion to God; ⁷and to your devotion add kindness toward your brothers and sisters in Christ; and to this kindness add love. ⁸If all these things are in you and growing, you will never fail to be useful to God. You will produce the kind of fruit that should come from your knowledge of our Lord Jesus Christ. ⁹But those who don't grow in these blessings are blind. They cannot see clearly what they have. They have forgotten that they were cleansed from their past sins.

¹⁰My brothers and sisters, God called you and chose you to be his. Do your best to live in a way that shows you really are God's called and chosen people. If you do all this, you will never fall. ¹¹And you will be given a very great welcome into the kingdom of our Lord and Savior Jesus Christ, a kingdom that never ends.

2 Peter

¹²De aceea, voi continua să vă amintesc aceste lucruri, deși le cunoașteți deja și sunteți întemeiați în adevărul pe care-l aveți. ¹³Dar consider că este drept ca, atâta timp cât mă aflu în trupul acesta, să vă țin treji, aducându-vă aminte, ¹⁴pentru că știu că în curând va trebui să părăsesc acest trup, așa cum mi-a arătat Domnul Isus Cristos.¹ ¹⁵Așa că îmi voi da toată silința și voi face în așa fel încât voi să vă aduceți totdeauna aminte de aceste lucruri, chiar și după plecarea mea.

Noi am văzut slava lui Cristos

¹⁶Atunci când v-am vorbit despre venirea cu putere a Domnului nostru Isus Cristos, noi nu ne-am luat după niște povești inventate în mod ingenios. Noi am văzut cu ochii noștri măreția Lui. ¹⁷El a primit cinste și slavă de la Dumnezeu Tatăl, când din slava minunată s-a auzit un glas, care spunea: „Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea.“ ¹⁸Noi am auzit acest glas venit din ceruri atunci când ne aflam cu El pe muntele sfânt.²

¹⁹Deci putem avea mai multă încredere în mesajul profeților*. Bine faceți că îi acordați atenție, căci este ca o lumină care strălucește într-un loc întunecos până la venirea zorilor și până când va răsări Luceafărul de dimineață în inimile voastre. ²⁰Mai întâi de toate, trebuie să înțelegeți aceasta: nici o profeție* din Scriptură* nu reprezintă interpretarea proprie a unei persoane. ²¹Căci nici o profeție nu a venit prin voia omului, n-a fost ceea ce a vrut să spună un om, ci oamenii au vorbit din partea lui Dumnezeu, după cum îi călăuzea Duhul Sfânt*.

Învățătorii mincinoși

2¹Totuși, printre oamenii lui Dumnezeu, au apărut unii profeți mincinoși*, așa cum vor fi și printre voi învățători mincinoși. Ei vor introduce, pe ascuns, învățături distrugătoare și nu-L vor recunoaște pe Stăpânul care a plătit pentru libertatea lor. Astfel, ei vor atrage asupra lor o distrugere rapidă. ²Mulți oameni îi vor urma în lucrurile imorale pe care le vor face. Din cauza lor, calea adevărului va fi vorbită de rău. ³Și, în lăcomia lor, ei vor încerca să tragă foloase de pe urma voastră, cu povești inventate de ei. Dumnezeu i-a condamnat

¹1.14 așa cum mi-a arătat Vezi Ioan 21.18-19. ²1.18 pe muntele sfânt vezi Mt. 17:1-8; Mk. 9:2-8; Lk. 9:28-36.

¹²You already know these things. You are very strong in the truth you have. But I am always going to help you remember them. ¹³While I am still living here on earth, I think it is right for me to remind you of them. ¹⁴I know that I must soon leave this body. Our Lord Jesus Christ has shown me that. ¹⁵I will try my best to make sure you remember these things even after I am gone.

We Saw Christ's Glory

¹⁶We told you about the power of our Lord Jesus Christ. We told you about his coming. The things we told you were not just clever stories that people invented. No, we saw the greatness of Jesus with our own eyes. ¹⁷Jesus heard the voice of the great and glorious God. That was when he received honor and glory* from God the Father. The voice said, “This is my Son, and I love him. I am very pleased with him.” ¹⁸And we heard that voice. It came from heaven while we were with Jesus on the holy mountain.¹

¹⁹This makes us more sure about what the prophets* said. And it is good for you to follow closely what they said, which is like a light shining in a dark place. You have that light until the day begins and the morning star brings new light to your minds. ²⁰Most important of all, you must understand this: No prophecy* in the Scriptures* comes from the prophet's own understanding. ²¹No prophecy ever came from what some person wanted to say. But people were led by the Holy Spirit* and spoke words from God.

False Teachers

2¹In the past there were false prophets* among God's people. It is the same now. You will have some false teachers in your group. They will teach things that are wrong—ideas that will cause people to be lost. And they will teach in a way that will be hard for you to see that they are wrong. They will even refuse to follow the Master who bought their freedom. And so they will quickly destroy themselves. ²Many people will follow them in the morally wrong things they do. And because of them, others will say bad things about the way of truth we follow. ³These false teachers only want your money. So they will use

¹1:17-18 Jesus heard ... holy mountain This event is described in the gospels. See Mt. 17:1-8; Mk. 9:2-8; Lk. 9:28-36.

de mult, și aceasta nu este doar o amenințare. Distrugerea lor este pregătită și stă să vină.

⁴Căci Dumnezeu nu a cruțat nici pe îngerii care au păcătuit, ci i-a trimis în carcerile întunecoase ale iadului¹, pentru a fi ținuți acolo până la judecată.

⁵Dumnezeu nu a cruțat lumea veche, ci l-a ocrotit numai pe Noe, un bărbat care a predicat oamenilor despre trăirea în dreptate. Dumnezeu a adus potopul peste o lume plină de oameni răi și i-a scăpat numai pe Noe și alte șapte persoane.

⁶Dumnezeu a condamnat cetățile Sodoma și Gomora* la distrugere, transformându-le în cenușă, și a făcut din ele un exemplu pentru oamenii din timpurile viitoare care vor trăi în păcat. ⁷Dumnezeu l-a salvat pe Lot, un om drept, care a suferit din cauza purtării imorale a oamenilor păcătoși. ⁸Acest bărbat drept, trăind în mijlocul lor, văzând și auzind ce se întâmpla, era torturat în sufletul său drept, zi de zi, din cauza faptelor lor rele.

⁹Domnul știe deci să-i scape pe cei devotați Lui din încercările lor și să-i păstreze pe cei nedrepti, sub pedeapsă, în timp ce așteaptă ziua judecării, ¹⁰în special pe aceia care urmează pofta necurată a naturii lor omenești și disprețuiesc autoritatea lui Dumnezeu.

Ei sunt plini de cutezanță și încăpățânați și nu se tem să-i vorbească de rău pe îngerii slăviți, ¹¹pe când îngerii, care au o putere și o tărie mai mare decât acești oameni, nu aduc nici o acuzație defăimătoare la adresa lor înaintea Domnului.

¹²Dar oamenii aceștia sunt asemenea unor animale lipsite de judecată, călăuzite de instinct, născute pentru a fi prinse și omorâte. Ei ridiculizează lucrurile pe care nu le cunosc. Așa cum sunt distruse animalele acestea, la fel vor pieri și învățătorii mincinoși. ¹³Și ei vor fi răniți, drept răsplată pentru răul făcut. Fericirea lor este să trăiască imoral ziua în amiaza mare. Ei sunt niște pete care întinează și își gustă din plin înșelăciunile în timp ce mănâncă împreună cu voi. ¹⁴Le scapără ochii aflându-se mereu în căutarea unei femei cu care să comită

you by telling you things that are not true. But the judgment against these false teachers has been ready for a long time. And they will not escape God who will destroy them.

⁴When angels sinned, God did not let them go free without punishment. He sent them to hell. He put those angels in caves of darkness, where they are being held until the time when God will judge them.

⁵And God punished the evil people who lived long ago. He brought a flood to the world that was full of people who were against God. But he saved Noah and seven other people with him. Noah was a man who told people about living right.

⁶God also punished the evil cities of Sodom and Gomorrah. He burned them until there was nothing left but ashes. He used those cities as an example of what will happen to people who are against God. ⁷But he saved Lot, a good man who lived there. Lot was greatly troubled by the morally bad lives of those evil people. ⁸This good man lived with those evil people every day, and his good heart was hurt by the evil things he saw and heard.

⁹So you see that the Lord God knows how to save those who are devoted to him. He will save them when troubles come. And the Lord will hold evil people and punish them while waiting for the day of judgment. ¹⁰That punishment is for those who are always doing the evil that their sinful selves want to do. It is for those who hate the Lord's authority.

These false teachers do whatever they want, and they are so proud of themselves. They are not afraid even to say bad things against the glorious ones.¹ ¹¹The angels are much stronger and more powerful than these beings. But even the angels don't accuse them and say bad things about them to the Lord.

¹²But these false teachers speak evil against what they don't understand. They are like animals that do things without really thinking—like wild animals that are born to be caught and killed. And, like wild animals, they will be destroyed. ¹³They have made many people suffer. So they themselves will suffer. That is their pay for what they have done.

They think it is fun to do evil where everyone can see them. They enjoy the evil things that please them. So they are like dirty spots and stains among you—they bring shame to you in the meals that you eat together. ¹⁴Every time they look at a woman, they want her. They are always sinning

¹2.4 *iadului* în greacă, Tartarus.

¹2:10 *the glorious ones* Literally, "the glories." These seem to be some kind of angelic beings, here probably evil.

adulter și nu încetează niciodată să păcătuiască astfel. Ei ademenesc sufletele nestatornice să păcătuiască. Inima lor este antrenată la lăcomie. Ei sunt blestemați!¹

¹⁵Ei au părăsit calea cea dreaptă și s-au rătăcit. Ei au urmat drumul pe care a mers Balaam², fiul lui Beor, căruia i-a plăcut să primească plata pentru răul făcut. ¹⁶Dar pentru neascultarea lui, el a fost muștrat: o măgăriță necuvântătoare a vorbit cu voce de om și a pus frâu nebuniei profetului.

¹⁷Învățătorii mincinoși sunt ca niște izvoare de apă seci, ca niște nori purtați de furtună. Pentru ei a fost păstrat un loc în cel mai adânc întuneric. ¹⁸Ei rostesc cuvântări deșarte, pline de mândrie și îi ademenesc cu poftesenzuale pe aceia care de-abia au scăpat de cei ce trăiesc în greșală. ¹⁹Învățătorii mincinoși promit acestor oameni libertatea, dar ei înșiși sunt sclavi ai stricăciunii. Căci orice om este sclavul acelui lucru care a pus stăpânire pe el. ²⁰Acești oameni au fost eliberați de necurăția din lume, prin cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos. Dar dacă, după aceea, ei sunt prinși din nou în lucrurile pe care le făceau, și acestea pun stăpânire pe ei, atunci starea lor din urmă este mai rea decât cea de la început. ²¹Ar fi fost mai bine pentru ei să nu fi cunoscut calea cea dreaptă, decât să o cunoască și să se întoarcă de la porunca sfântă ce le-a fost dată. ²²Ce li s-a întâmplat acestor oameni este ca în acest proverb adevărat: „Câinele s-a întors la ceea ce a vărsat”³ sau, cum se mai spune: „Scroafa spălată s-a întors să se tăvălească iarăși în mocirlă.”

Isus va veni din nou

3¹Dragii mei, aceasta este cea de-a doua scrisoare pe care v-o scriu. În amândouă am încercat ca, prin aducere-aminte, să vă trezesc mintea sinceră ²ca să vă amintiți cuvintele spuse în trecut de sfinții profeți* și de porunca Domnului și Mântuitorului nostru care v-a fost dată prin apostolii* voștri. ³În primul rând, trebuie să știți ce se va întâmpla în zilele de pe urmă: vor veni oameni batjocoritori, care vor acționa

this way. And they lead weaker people into the trap of sin. They have taught themselves well to be greedy. They are under a curse.¹

¹⁵These false teachers left the right way and went the wrong way. They followed the same way that the prophet Balaam* went. He was the son of Beor, who loved being paid for doing wrong. ¹⁶But a donkey told him that he was doing wrong. A donkey cannot talk, of course, but that donkey spoke with a man's voice and stopped the prophet from acting so crazy.

¹⁷These false teachers are like springs that have no water. They are like clouds that are blown by a storm. A place in the deepest darkness has been kept for them. ¹⁸They boast with words that mean nothing. They lead people into the trap of sin. They find people who have just escaped from a wrong way of life and lead them back into sin. They do this by using the evil things people want to do in their human weakness. ¹⁹These false teachers promise those people freedom, but they themselves are not free. They are slaves to a mind that has been ruined by sin. Yes, people are slaves to anything that controls them.

²⁰People can be made free from the evil in the world. They can be made free by knowing our Lord and Savior Jesus Christ. But if they go back into those evil things and are controlled by them, then it is worse for them than it was before. ²¹Yes, it would be better for them to have never known the right way. That would be better than to know the right way and then to turn away from the holy teaching that was given to them. ²²What they did is like these true sayings: “A dog vomits and goes back to what it threw up.”² And, “After a pig is washed, it goes back and rolls in the mud again.”

Jesus Will Come Again

3¹My friends, this is the second letter I have written to you. I wrote both letters to you to help your honest minds remember something. ²I want you to remember the words that the holy prophets* spoke in the past. And remember the command that our Lord and Savior gave us. He gave us that command through your apostles.*

³It is important for you to understand what will happen in the last days. People will laugh at you. They will live following the evil they want

¹ 2.14 sunt blestemați lit.: „sunt copii ai blestemului”, adică Dumnezeu îi va pedepsi. ² 2.15 Balaam Profet păgân din Vechiul Testament, chemat de Balac, împăratul Moabului, să blesteme Israelul. Vezi Num. 22-24. ³ 2.22 Citat din Pv. 26.11.

¹ 2:14 under a curse Literally, “children of a curse,” meaning that God will punish them. ² 2:22 Quote from Prov. 26:11.

conduși de poftele lor. ⁴Ei vor spune: „Ce s-a întâmplat cu promisiunea despre venirea Lui? Căci de când au murit strămoșii noștri, toate continuă să fie așa cum au fost de la începutul creației.“ ⁵Dar când afirmă aceste lucruri, ei uită în mod intenționat că cerul și pământul există de multă vreme, iar pământul a fost creat din mijlocul apei și cu ajutorul apei, prin Cuvântul lui Dumnezeu. ⁶Lumea de atunci a pierit tot prin apă, acoperită de potop. ⁷Și tot prin același Cuvânt, cerul și pământul de acum sunt păstrate pentru focul din ziua judecății și a distrugerii celor nelegiuți.

⁸Dar nu uitați un lucru, dragii mei: că pentru Domnul o zi este ca o mie de ani și o mie de ani este ca o zi.¹ ⁹Domnul nu întârzie în împlinirea promisiunii, așa cum consideră unii, ci El este îndelung răbdător cu voi pentru că vrea ca nimeni să nu piară, ci dorește ca toți oamenii să renunțe la căile lor rele.

¹⁰Dar ziua Domnului va veni asemenea unui hoț. În ziua aceea, cerurile vor dispărea cu un zgomot puternic. Toate elementele vor fi arse și astfel distruse, iar pământul și toate lucrările de pe el vor fi arse.² ¹¹De vreme ce toate vor fi distruse, așa cum v-am spus, gândiți-vă deci ce fel de oameni ar trebui să fiți. Ar trebui să trăiți o viață sfântă, slujind lui Dumnezeu. ¹²Să așteptați cu nerăbdare și să grăbiți venirea zilei lui Dumnezeu, când cerurile vor fi distruse de foc, iar elementele se vor topi de căldură. ¹³Dar noi, așa cum ne-a promis Dumnezeu, așteptăm un cer nou și un pământ nou, unde locuiește dreptatea.

¹⁴De aceea, dragii mei, pentru că așteptați cu nerăbdare aceste lucruri, străduiți-vă să fiți găsiți nepătați și fără vină înaintea lui Dumnezeu și în pace. ¹⁵Și țineți minte că răbdarea mare a Domnului nostru înseamnă mântuire, după cum v-a scris și dragul nostru frate Pavel, cu înțelepciunea care i-a fost dată, ¹⁶ca și în toate scrisorile lui, când vă vorbește despre aceste lucruri. Printre acestea sunt și câteva lucruri greu de înțeles, pe care cei ignoranți și instabili le răstălmăcesc, așa cum fac și cu alte Scripturi*, spre pierzarea lor.

to do. ⁴They will say, “Jesus promised to come again. Where is he? Our fathers have died, but the world continues the way it has been since it was made.”

⁵But these people don’t want to remember what happened long ago. The skies were there, and God made the earth from water and with water. All this happened by God’s word. ⁶Then the world was flooded and destroyed with water. ⁷And that same word of God is keeping the skies and the earth that we have now. They are being kept to be destroyed by fire. They are kept for the day of judgment and the destruction of all people who are against God.

⁸But don’t forget this one thing, dear friends: To the Lord a day is like a thousand years, and a thousand years is like a day. ⁹The Lord is not being slow in doing what he promised—the way some people understand slowness. But God is being patient with you. He doesn’t want anyone to be lost. He wants everyone to change their ways and stop sinning.

¹⁰But the day when the Lord comes again will surprise everyone like the coming of a thief. The sky will disappear with a loud noise. Everything in the sky will be destroyed with fire. And the earth and everything in it will be burned.¹ ¹¹In that way everything will be destroyed as I told you. So what kind of people should you be? Your lives should be holy² and devoted to God. ¹²You should be looking forward to the day of God, wanting more than anything else for it to come soon. When it comes, the sky will be destroyed with fire, and everything in the sky will melt with heat. ¹³But God made a promise to us. And we are waiting for what he promised—a new sky and a new earth. That will be the place where goodness lives.

¹⁴Dear friends, we are waiting for this to happen. So try as hard as you can to be without sin and without fault. Try to be at peace with God. ¹⁵Remember that we are saved because our Lord is patient. Our dear brother Paul told you that same thing when he wrote to you with the wisdom that God gave him. ¹⁶That’s what he says in all his letters when he writes about these things. There are parts of his letters that are hard to understand, and some people give a wrong meaning to them. These people are ignorant and weak in faith. They also give wrong meanings to the other Scriptures.* But they are destroying themselves by doing that.

¹ 3.8 o zi este ca o mie de ani Ps. 90.4. ² 3.10 vor fi arse Unele manuscrise grecești redau: „vor fi descoperite“.

¹ 3:10 will be burned Many Greek copies say, “will be found.” One copy says, “will disappear.” ² 3:11 holy Keeping away from sin and living only for God.

¹⁷Dragii mei, pentru că știți dinainte aceste lucruri, păziți-vă și nu vă lăsați duși în rătăcire de erorile acestor nelegiuiți și să vă pierdeți astfel stabilitatea, ¹⁸ci creșteți în harul și în cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos. A Lui să fie slava acum și pentru toată eternitatea!

¹⁷Dear friends, you already know about this. So be careful. Don't let these evil people lead you away by the wrong they do. Be careful that you do not fall from your strong faith. ¹⁸But grow in the grace* and knowledge of our Lord and Savior Jesus Christ. Glory* be to him now and forever! Amen.

Prima scrisoare a lui

Ioan

1 John

1 ¹Vă scriem despre ceea ce era de la început, despre ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și ce am atins cu mâinile noastre, cu privire la Cuvântul care dă viață. ²Viața a apărut, și noi am văzut-o; suntem martorii ei și vă vestim că viața eternă, cea care era cu Tatăl, ne-a fost arătată. ³Ce am văzut și ce am auzit, v-am vestit și vouă, ca să aveți părtășie¹ împreună cu noi. Iar părtășia noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său, Isus Cristos. ⁴Și vă scriem acestea pentru ca bucuria noastră² să fie deplină.

Dumnezeu ne iartă păcatele

⁵Acesta este mesajul pe care l-am auzit de la Isus Cristos și pe care vi-l vestim: Dumnezeu este lumină și în El nu este nici urmă de întuneric. ⁶Dacă spunem că avem părtășie cu El și continuăm să trăim în întuneric, mințim și nu urmăm adevărul. ⁷Dar dacă trăim în continuare în lumină, așa cum El este în lumină, avem părtășie unii cu alții, iar sângele lui Isus, Fiul Său, ne curăță de orice păcat.

⁸Dacă spunem că suntem fără păcat, ne înșelăm pe noi înșine și adevărul nu este în noi. ⁹Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curețe de orice lucru rău pe care l-am făcut. ¹⁰Dacă spunem că nu am păcătuit, Îl facem pe Dumnezeu mincinos și Cuvântul Său nu este în inimile noastre.

Isus este Ajutorul nostru

2 ¹Dragii mei copii, vă scriu acestea pentru ca să nu păcătuiți. Dar dacă cineva păcătuiește, avem un Avocat la Tatăl, pe

1 ¹We want to tell you about the Word¹ that gives life—the one who existed before the world began. This is the one we have heard and have seen with our own eyes. We saw what he did, and our hands touched him. ²Yes, the one who is life was shown to us. We saw him, and so we can tell others about him. We now tell you about him. He is the eternal life that was with God the Father. And God has shown him to us. ³We are telling you about what we have seen and heard because we want you to have fellowship² with us. The fellowship we share together is with God the Father and his Son Jesus Christ. ⁴We write these things to you so that you can be full of joy with us.

God Forgives Our Sins

⁵We heard the true teaching from God. Now we tell it to you: God is light,³ and in him there is no darkness.* ⁶So if we say that we share in life with God, but we continue living in darkness, we are liars, who don't follow the truth. ⁷We should live in the light, where God is. If we live in the light, we have fellowship with each other, and the blood sacrifice of Jesus, God's Son, cleanses us from all sin.

⁸If we say that we have no sin, we are fooling ourselves, and the truth is not in us. ⁹But if we confess our sins, God will forgive us. We can trust God to do this. He always does what is right. He will make us clean from all the wrong things we have done. ¹⁰If we say that we have not sinned, we are saying that God is a liar and that we don't accept his true teaching.

Jesus Is Our Helper

2 ¹My dear children, I write this letter to you so that you will not sin. But if anyone sins, we have Jesus Christ to help us. He always did what

¹1.3 *părtășie* părtășia creștină este acea legătură care îi leagă pe creștini unii de alții, de Cristos și de Dumnezeu. ²1.4 *noastră* în unele manuscrise, „voastră”.

¹1:1 *Word* The Greek word is “logos,” meaning any kind of communication. Here, it means Christ—the way God told people about himself. ²1:3 *fellowship* Associating with people and sharing things together with them. Believers in Christ share love, joy, sorrow, faith, and other things with each other and with God. Also in verse 7. ³1:5 *light* This word is used to show what God is like. It means goodness or truth.

Isus Cristos, Cel Drept. ²El este jertfa care șterge păcatele noastre, și nu numai ale noastre, ci ale întregii lumi.

³Prin aceasta putem fi siguri că-L cunoaștem pe Dumnezeu: dacă Îi împlinim poruncile. ⁴Cel care spune: „Îl cunosc pe Dumnezeu!“ și nu-I împlinește poruncile este un mincinos și adevărul nu este în inima lui. ⁵Dar oricine ascultă de învățătura Lui are în el dragostea deplină pentru Dumnezeu. Așa putem fi siguri că suntem în El. ⁶Cine afirmă că rămâne în El trebuie să trăiască așa cum a trăit Isus.

Dragostea pentru ceilalți

⁷Dragii mei, nu vă scriu o poruncă nouă, ci una veche, pe care ați avut-o de la început. Această poruncă veche este Cuvântul pe care l-ați auzit. ⁸Și totuși, ceea ce vă scriu este o poruncă nouă. Iar adevărul acesteia îl puteți vedea în viața lui Cristos și în viața voastră. Căci întunericul dispăre și lumina adevărată strălucește deja.

⁹Cine zice că este în lumină și își urăște fratele, este încă în întuneric. ¹⁰Cel care-și iubește fratele trăiește în lumină și în viața lui nu este nimic care să-l facă pe altul să păcătuiască. ¹¹Cel care-și urăște fratele este în întuneric, trăiește în întuneric și nu știe încotro merge, pentru că întunericul l-a orbit.

¹²Vă scriu, copilașilor, pentru că păcatele voastre au fost iertate datorită Lui.

¹³Vă scriu, părinților, pentru că-L cunoașteți pe Cel ce era de la început. Vă scriu, tinerilor, căci l-ați învins pe Cel Rău. V-am scris, copilașilor, pentru că-L cunoașteți pe Tatăl.

¹⁴V-am scris, părinților, căci Îl cunoașteți pe Cel ce era de la început. V-am scris, tinerilor, pentru că sunteți puternici, Cuvântul lui Dumnezeu trăiește în voi și l-ați învins pe Cel Rău.

¹⁵Nu mai iubiți lumea sau lucrurile din lume! Dacă cineva iubește lumea, atunci

was right, so he is able to defend us before God the Father. ²Jesus is the way our sins are taken away. And he is the way all people can have their sins taken away too.

³If we obey what God has told us to do, then we are sure that we know him. ⁴If we say we know God but do not obey his commands, we are lying. The truth is not in us. ⁵But when we obey God's teaching, his love is truly working in us. This is how we know that we are living in him. ⁶If we say we live in God, we must live like Jesus lived.

Jesus Told Us to Love Others

⁷My dear friends, I am not writing a new command to you. It is the same command you have had since the beginning. This command is the teaching you have already heard. ⁸But what I write is also a new command. It is a true one; you can see its truth in Jesus and in yourselves. The darkness* is passing away and the true light is already shining.

⁹Someone might say, "I am in the light,*" but if they hate any of their brothers or sisters in God's family, they are still in the darkness. ¹⁰Those who love their brothers and sisters live in the light, and there is nothing in them that will make them do wrong. ¹¹But whoever hates their brother or sister is in darkness. They live in darkness. They don't know where they are going, because the darkness has made them blind.

¹² I write to you, dear children,
because your sins are forgiven
through Christ.

¹³ I write to you, fathers,
because you know the one who existed from
the beginning.
I write to you, young people,
because you have defeated the Evil One.*

¹⁴ I write to you, children,
because you know the Father.
I write to you, fathers,
because you know the one who existed from
the beginning.
I write to you, young people,
because you are strong.
The word of God lives in you,
and you have defeated the Evil One.

¹⁵Don't love this evil world or the things in it. Whoever loves the world does not have the love

dragostea pentru Dumnezeu nu este în inima sa. ¹⁶Căci tot ce este în lume: lucrurile de care se simte atrasă natura noastră păcătoasă, ceea ce stârnește pofta ochilor noștri și mândria care se bizuie pe lucrurile pe care le avem nu sunt de la Tatăl, ci din lume. ¹⁷Lumea dispare împreună cu dorințele pe care le nutrește. Însă acela care face voia lui Dumnezeu trăiește în veci.

Dușmanii lui Cristos, anticriștii

¹⁸Copilașilor, sfârșitul e aproape. Ați auzit că vine Anticrist, însă acum sunt mulți anticriști care au apărut. Așa știm că sfârșitul este aproape. ¹⁹Ei au plecat dintre noi, dar nu sunt de-ai noștri. Căci dacă ar fi fost dintre ai noștri, ar fi rămas cu noi. Însă ei au plecat, ca să arate că nici unul dintre ei nu este de-al nostru.

²⁰Voi ați fost unși de Cel Sfânt cu Duhul Său. Așa că voi toți cunoașteți adevărul. ²¹Nu vă scriu pentru că nu știți adevărul, ci pentru că-l știți și pentru că din adevăr nu iese nici o minciună.

²²Nu este mincinos acela care zice că Isus nu este Cristosul? Un astfel de om este dușmanul lui Cristos, căci nu-L recunoaște nici pe Tatăl, și nici pe Fiul. ²³Cine Îl respinge pe Fiul, nu-L are nici pe Tatăl. Dar oricine-L recunoaște pe Fiul, Îl are și pe Tatăl.

²⁴Cât despre voi, ce ați auzit de la început să rămână în voi. Dacă rămâne în voi ceea ce ați auzit de la început, atunci Fiul și Tatăl vor rămâne în voi. ²⁵Și aceasta este promisiunea pe care ne-a făcut-o El: viața eternă.

²⁶Vă scriu acestea despre cei care încearcă să vă înșele. ²⁷Dar în ceea ce vă privește, voi aveți ungera pe care ați primit-o de la El și care rămâne în voi și astfel nu aveți nevoie să vă învețe cineva, de vreme ce această ungeră vă învață despre toate. Ceea ce vă învață este adevărat, și nu este minciună. Deci, așa cum v-a învățat ea, rămâneți în El!

²⁸Și acum, dragi copii, rămâneți în El, pentru ca atunci când Se va arăta Cristos, să avem încredere și să nu ne fie rușine la venirea Sa. ²⁹Dacă știți că El este drept, atunci să știți și că oricine practică dreptatea este copilul lui Dumnezeu.

of the Father in them. ¹⁶This is all there is in the world: Wanting to please our sinful selves, wanting the sinful things we see, and being too proud of what we have. But none of these comes from the Father. They come from the world. ¹⁷The world is passing away, and all the things that people want in the world are passing away. But whoever does what God wants will live forever.

Don't Follow the Enemies of Christ

¹⁸My dear children, the end is near! You have heard that the enemy of Christ* is coming. And now many enemies of Christ are already here. So we know that the end is near. ¹⁹These enemies were in our group, but they left us. They did not really belong with us. If they were really part of our group, they would have stayed with us. But they left. This shows that none of them really belonged with us.

²⁰You have the gift¹ that the Holy One² gave you. So you all know the truth. ²¹Do you think I am writing this letter because you don't know the truth? No, I am writing because you do know the truth. And you know that no lie comes from the truth.

²²So who is the liar? It is the one who says Jesus is not the Christ. Whoever says that is the enemy of Christ—the one who does not believe in the Father or in his Son. ²³Whoever does not believe in the Son does not have the Father, but whoever accepts the Son has the Father too.

²⁴Be sure that you continue to follow the teaching you heard from the beginning. If you do that, you will always be in the Son and in the Father. ²⁵And this is what the Son promised us—eternal life.

²⁶I am writing this letter about those who are trying to lead you into the wrong way. ²⁷Christ gave you a special gift. You still have this gift in you. So you don't need anyone to teach you. The gift he gave you teaches you about everything. It is a true gift, not a false one. So continue to live in Christ, like his gift taught you.

²⁸Yes, my dear children, live in him. If we do this, we can be without fear on the day when Christ comes back. We will not need to hide and be ashamed when he comes. ²⁹You know that Christ always did what was right. So you know that all those who do what is right are God's children.

¹ 2:20 *gift* Literally, "anointing." This might mean the Holy Spirit. Or, it might mean teaching or truth as in verse 24. Also in verse 27. ² 2:20 *Holy One* God or Christ.

Suntem copiii lui Dumnezeu

3¹Gândiți-vă la dragostea cea mare pe care ne-a arătat-o Tatăl! El ne-a iubit atât de mult, încât ne-a numit copiii ai lui Dumnezeu. Și suntem cu adevărat! Lumea nu ne cunoaște pentru că nu L-a cunoscut nici pe El. ²Dragilor, acum suntem copiii lui Dumnezeu și ce vom fi nu este dezvăluit încă. Știm însă că atunci când Cristos va veni din nou, vom fi ca El, fiindcă-L vom vedea așa cum este. ³Oricine are speranța aceasta, se curăță, așa cum El este curat.

⁴Oricine păcătuiește, încalcă Legea lui Dumnezeu, căci păcatul înseamnă încălcarea Legii. ⁵Voi știți că El S-a arătat ca să ia păcatele oamenilor și în El nu este păcat. ⁶Oricine rămâne în El nu mai persistă în păcat. Și oricine păcătuiește nu L-a văzut și nu L-a cunoscut niciodată.

⁷Dragi copii, să nu vă înșele nimeni! Cel care practică dreptatea este un om drept, așa cum Isus este drept. ⁸Acela care persistă în păcat este al Diavolului, fiindcă Diavolul păcătuiește de la început. Fiul lui Dumnezeu chiar pentru aceasta S-a arătat: pentru a distruge lucrările Diavolului.

⁹Orice persoană care devine copil al lui Dumnezeu nu mai persistă în păcat, fiindcă viața nouă¹ de la Dumnezeu rămâne în el. De aceea nu mai poate păcătui: pentru că a devenit copilul lui Dumnezeu. ¹⁰Așa putem deosebi copiii lui Dumnezeu de copiii Diavolului. Oricine nu practică dreptatea și nu-și iubește fratele nu este al lui Dumnezeu.

Să ne iubim unii pe alții

¹¹Acesta este cuvântul pe care l-ați auzit de la început: să ne iubim unii pe alții! ¹²Să nu fim cum a fost Cain*. El era al Celui Rău și și-a omorât fratele. De ce l-a omorât? Pentru că faptele sale erau rele, pe când cele ale fratelui său erau bune.

¹³Fraților, să nu vă mirați dacă vă urăște lumea! ¹⁴Noi știm că am trecut de la moarte la viață, pentru că ne iubim frații. ¹⁵Oricine

We Are God's Children

3¹The Father has loved us so much! This shows how much he loved us: We are called children of God. And we really are his children. But the people in the world don't understand that we are God's children, because they have not known him. ²Dear friends, now we are children of God. We have not yet been shown what we will be in the future. But we know that when Christ comes again, we will be like him. We will see him just as he is. ³He is pure, and everyone who has this hope in him keeps themselves pure like Christ.

⁴Anyone who sins breaks God's law. Yes, sinning is the same as living against God's law. ⁵You know that Christ came to take away people's sins. There is no sin in Christ. ⁶So whoever lives in Christ does not continue to sin. If they continue to sin, they have never really understood Christ and have never known him.

⁷Dear children, don't let anyone lead you into the wrong way. Christ always did what was right. So to be good like Christ, you must do what is right. ⁸The devil has been sinning since the beginning. Anyone who continues to sin belongs to the devil. The Son of God came for this: to destroy the devil's work.

⁹Those who are God's children do not continue to sin, because the new life God gave them¹ stays in them. They cannot keep sinning, because they have become children of God. ¹⁰So we can see who God's children are and who the devil's children are. These are the ones who are not God's children: those who don't do what is right and those who do not love their brothers and sisters in God's family.

We Must Love One Another

¹¹This is the teaching you have heard from the beginning: We must love each other. ¹²Don't be like Cain.* He belonged to the Evil One.* Cain killed his brother. But why did he kill him? Because what Cain did was evil, and what his brother did was good.

¹³Brothers and sisters, don't be surprised when the people of this world hate you. ¹⁴We know that we have left death and have come into life. We know this because we love each other as brothers and sisters. Anyone who does not love is still in death. ¹⁵Anyone who hates a fellow believer* is a

¹3:9 *viața nouă* în original: „sămânța lui Dumnezeu“.

¹3:9 *the new life God gave them* Literally, “his seed.”

își urăște fratele este un ucigaș. Și voi știți că nici un ucigaș nu are în el viața eternă!¹⁶Iată cum știm ce este dragostea: Cristos Și-a dat viața pentru noi. Și noi trebuie să ne dăm viața pentru frații noștri.¹⁷Cum putem spune că dragostea lui Dumnezeu rămâne în cineva care, deși are bogățiile acestei lumi, când își vede fratele în nevoie, nu-i arată milă?¹⁸Copilașilor, dragostea noastră nu ar trebui să se limiteze numai la vorbe, ci să fie o dragoste adevărată, dovedită prin fapte.

¹⁹⁻²⁰Prin aceasta vom ști că suntem ai adevărului și, când inima noastră ne condamnă, ne putem liniști inima înaintea lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este mai mare decât inima noastră și cunoaște totul.

²¹Dragilor, dacă inima noastră nu ne condamnă, atunci ne putem apropia cu încredere de Dumnezeu.²²Și orice vom cere, vom primi de la El, pentru că noi împlinim poruncile Sale și facem ce-I este plăcut Lui.²³Aceasta este porunca Lui: să ne punem credința în Fiul Său, Isus Cristos, și să ne iubim unii pe alții, așa cum ne-a poruncit El.²⁴Cine-I împlinește poruncile rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el. Știm că Dumnezeu rămâne în noi, prin Duhul* pe care ni l-a dat El.

Profeții falși

4¹Dragilor, să nu credeți în orice duh, ci puneți la încercare acele duhuri să vedeți dacă sunt de la Dumnezeu, pentru că mulți profeți falși* au ieșit în lume.²Iată cum putem cunoaște Duhul lui Dumnezeu: orice duh care mărturisește că Isus Cristos a venit pe pământ în trup este de la Dumnezeu.³Și orice duh care nu-L recunoaște pe Isus, nu este de la Dumnezeu. Acesta este duhul lui Anticrist, despre care ați auzit că vine și care este deja în lume.

⁴Copii, voi sunteți ai lui Dumnezeu. I-ați învins pe profeții falși, pentru că Cel care este în voi este mai mare decât cel care este în lume.⁵Ei sunt ai lumii, prin urmare ceea ce spun ei este din lume și lumea îi ascultă.⁶Însă noi suntem ai lui Dumnezeu. Iar cel care-L cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă.

murderer.¹ And you know that no murderer has eternal life.

¹⁶This is how we know what real love is: Jesus gave his life for us. So we should give our lives for each other as brothers and sisters.¹⁷Suppose a believer who is rich enough to have all the necessities of life sees a fellow believer who is poor and does not have even basic needs. What if the rich believer does not help the poor one? Then it is clear that God's love is not in that person's heart.¹⁸My children, our love should not be only words and talk. No, our love must be real. We must show our love by the things we do.

¹⁹⁻²⁰That's how we know that we belong to the way of truth. And when our hearts make us feel guilty, we can still have peace before God, because God is greater than our heart. He knows everything.

²¹My dear friends, if we don't feel that we are doing wrong, we can be without fear when we come to God.²²And God gives us what we ask for. We receive it because we obey God's commands and do what pleases him.²³This is what God commands: that we believe in his Son Jesus Christ, and that we love each other as he commanded.²⁴Anyone who obeys God's commands lives in God. And God lives in them. How do we know that God lives in us? We know because of the Spirit* he gave us.

John Warns Against False Teachers

4¹My dear friends, many false prophets* are in the world now. So don't believe every spirit, but test the spirits to see if they are from God.²This is how you can know God's Spirit. One spirit says, "I believe that Jesus is the Christ* who came to earth and became a man." That Spirit is from God.³Another spirit refuses to say this about Jesus. That spirit is not from God. This is the spirit of the enemy of Christ. You have heard that the enemy of Christ is coming, and now he is already in the world.

⁴My dear children, you belong to God, so you have already defeated these false prophets. That's because the one who is in you is greater than the one who is in the world.⁵And they belong to the world, so what they say is from the world too. And the world listens to what they say.⁶But we are from God. So the people who know God listen

¹3:15 *Anyone ... murderer* Those who hate someone have in their mind the same motive that causes murder. So, morally, hating is equal to murder. Jesus taught his followers about this sin. See Mt. 5:21-26.

Cel care nu este al lui Dumnezeu nu ne ascultă. Așa recunoaștem Duhul* adevărului și duhul amăgirii.

Dumnezeu este dragoste

⁷Dragilor, să ne iubim unii pe alții. Căci dragostea vine de la Dumnezeu și oricine iubește a devenit copilul lui Dumnezeu și-L cunoaște pe Dumnezeu. ⁸Cine nu iubește nu L-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este dragoste. ⁹Iată cum Și-a arătat Dumnezeu dragostea pentru noi: El L-a trimis în lume pe singurul Său Fiu, pentru ca noi să avem viață prin El. ¹⁰Aceasta este dragostea adevărată: nu faptul că noi L-am iubit pe Dumnezeu, ci faptul că El ne-a iubit pe noi, trimițându-L pe Fiul Său ca jertfă prin care păcatele noastre sunt iertate.

¹¹Dragilor, dacă așa ne-a iubit Dumnezeu, atunci trebuie să ne iubim și noi unii pe alții. ¹²Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu. Dar dacă ne iubim unii pe alții, Dumnezeu trăiește în noi, iar dragostea Sa este deplină în noi.

¹³Iată cum știm că trăim în Dumnezeu și că Dumnezeu trăiește în noi: prin aceea că ne-a dat Duhul Său. ¹⁴Noi am văzut și suntem martori că Tatăl L-a trimis pe Fiul să fie Mântuitorul lumii. ¹⁵Dacă cineva mărturisește că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămâne în el și el rămâne în Dumnezeu. ¹⁶Astfel, noi am cunoscut și ne-am pus încrederea în dragostea pe care o are Dumnezeu pentru noi. Dumnezeu este dragoste. Cine rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el. ¹⁷Astfel este făcută desăvârșită în noi dragostea, pentru ca noi să avem îndrăzneală în ziua judecății. Avem această îndrăzneală pentru că trăim în această lume așa cum trăiește El. ¹⁸În dragoste nu este frică. Dimpotrivă, dragostea desăvârșită alungă frica. Pedepsa este cea care aduce frica, și cine se teme nu a ajuns la o dragoste desăvârșită.

¹⁹Noi iubim pentru că El ne-a iubit mai întâi. ²⁰Dacă cineva spune: „Îl iubesc pe Dumnezeu“ și își urăște fratele, este un mincinos; pentru că cine nu-și iubește fratele, pe care îl vede, nu-L poate iubi pe Dumnezeu, pe care nu-L vede! ²¹Aceasta este porunca pe care o avem de la Dumnezeu: cine-L iubește pe Dumnezeu trebuie să-l iubească și pe fratele său.

to us. But the people who are not from God don't listen to us. That is how we know the Spirit that is true and the spirit that is false.

Love Comes From God

⁷Dear friends, we should love each other, because love comes from God. Everyone who loves has become God's child. And so everyone who loves knows God. ⁸Anyone who does not love does not know God, because God is love. ⁹This is how God showed his love to us: He sent his only Son into the world to give us life through him. ¹⁰True love is God's love for us, not our love for God. He sent his Son as the way to take away our sins.

¹¹That is how much God loved us, dear friends! So we also must love each other. ¹²No one has ever seen God. But if we love each other, God lives in us. If we love each other, God's love has reached its goal—it is made perfect in us.

¹³We know that we live in God and God lives in us. We know this because he gave us his Spirit.* ¹⁴We have seen that the Father sent his Son to be the Savior of the world, and this is what we tell people now. ¹⁵If someone says, "I believe that Jesus is the Son of God," then God lives in them, and they live in God. ¹⁶So we know the love that God has for us, and we trust that love.

God is love. Everyone who lives in love lives in God, and God lives in them. ¹⁷If God's love is made perfect in us, we can be without fear on the day when God judges the world. We will be without fear, because in this world we are like him.¹ ¹⁸Where God's love is, there is no fear, because God's perfect love takes away fear. It is his punishment that makes a person fear. So his love is not made perfect in the one who has fear.

¹⁹We love because God first loved us. ²⁰If we say we love God but hate any of our brothers or sisters in his family, we are liars. If we don't love someone we have seen, how can we love God? We have never even seen him. ²¹God gave us this command: If we love God, we must also love each other as brothers and sisters.

¹4:17 him Christ or God.

Copiii lui Dumnezeu înving lumea

5¹Oricine crede că Isus este Cristosul*, a devenit copilul lui Dumnezeu. Și oricine-L iubește pe Tatăl, îl iubește și pe copilul Său. ²Iată cum știm că-i iubim pe copiii lui Dumnezeu: prin dragostea față de Dumnezeu și prin împlinirea poruncilor Sale. ³Prin împlinirea poruncilor, ne arătăm dragostea față de Dumnezeu. Iar poruncile Lui nu sunt prea grele. ⁴Căci oricine devine copilul lui Dumnezeu învinge lumea. Iar ceea ce obține victoria asupra lumii este credința noastră. ⁵Cine este cel care învinge lumea, dacă nu cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?

Mărturia lui Dumnezeu despre Fiul Său

⁶Isus Cristos este Cel ce a venit cu apă¹ și sânge². Nu a venit numai cu apă, ci cu apă și cu sânge. Iar Duhul* este Cel ce depune mărturie, fiindcă Duhul este adevărul. ⁷Sunt trei cei care aduc mărturie: ⁸Duhul, apa și sângele, trei martori cu aceeași mărturie. ⁹Dacă acceptăm mărturia oamenilor, ar trebui să recunoaștem că mărturia lui Dumnezeu este și mai puternică. Iar mărturia lui Dumnezeu este despre Fiul Său. ¹⁰Cine crede în Fiul lui Dumnezeu, are această mărturie în el însuși; cine nu crede cele spuse de Dumnezeu, L-a făcut mincinos, căci nu a crezut în mărturia pe care a depus-o Dumnezeu cu privire la Fiul Său. ¹¹Aceasta este mărturia: Dumnezeu ne-a dat viață eternă și această viață este în Fiul Său. ¹²Cine are pe Fiul are viața. Însă cine nu-L are pe Fiul lui Dumnezeu nu are viața.

Avem viață eternă

¹³Vă scriu aceste lucruri vouă, celor care credeți în Numele Fiului lui Dumnezeu, ca să știți că aveți viață veșnică. ¹⁴Cu această încredere ne putem apropia de Dumnezeu: dacă cerem ceva după voia Sa, El ne ascultă. ¹⁵Și dacă știm că ne ascultă, orice am cere, putem considera că am și primit lucrurile pe care I le-am cerut.

¹⁶Dacă cineva își vede fratele comițând un păcat care nu duce la moarte, să se roage pentru el și Dumnezeu îi va da [fratelui] viață. Este vorba despre viață pentru cei care fac un păcat care nu duce la moarte. Există păcat care duce la moarte. Și nu spun că ar trebui să se roage cu privire la un astfel de

God's Children Win Against the World

5¹The people who believe that Jesus is the Christ* are God's children. Anyone who loves the Father also loves the Father's children. ²How do we know that we love God's children? We know because we love God and we obey his commands. ³Loving God means obeying his commands. And God's commands are not too hard for us, ⁴because everyone who is a child of God has the power to win against the world. ⁵It is our faith that has won the victory against the world. So who wins against the world? Only those who believe that Jesus is the Son of God.

God Told Us About His Son

⁶Jesus Christ is the one who came. He came with water¹ and with blood.² He did not come by water only. No, Jesus came by both water and blood. And the Spirit* tells us that this is true. The Spirit is the truth. ⁷So there are three witnesses that tell us about Jesus: ⁸the Spirit, the water, and the blood. These three witnesses agree.

⁹We believe people when they say something is true. But what God says is more important. And this is what God told us: He told us the truth about his own Son. ¹⁰Whoever believes in the Son of God has the truth that God told us. Whoever does not believe God makes God a liar, because they do not believe what God told us about his Son. ¹¹This is what God told us: God has given us eternal life, and this life is in his Son. ¹²Whoever has the Son has life, but whoever does not have the Son of God does not have life.

We Have Eternal Life Now

¹³I write this letter to you who believe in the Son of God. I write so that you will know that you have eternal life now. ¹⁴We can come to God with no doubts. This means that when we ask God for things (and those things agree with what God wants for us), God cares about what we say. ¹⁵He listens to us every time we ask him. So we know that he gives us whatever we ask from him.

¹⁶Suppose you see your fellow believer* sinning (sin that does not lead to eternal death). You should pray for them. Then God will give them life. I am talking about people whose sin does not lead to eternal death. There is sin that leads to death. I don't mean that you should pray about

¹ 5:6 apă probabil apa botezului lui Cristos. ² 5:6 sânge probabil sângele morții lui Cristos.

¹ 5:6 water This probably means the water of Jesus' baptism. ² 5:6 blood This probably means the blood Jesus shed on the cross.

păcat. ¹⁷Orice nedreptate este păcat. Totuși există și păcat care nu duce la moarte.

¹⁸Noi știm că oricine a devenit copilul lui Dumnezeu nu mai continuă să păcătuiască. Cel născut din Dumnezeu îl ocrotește și Cel Rău nu-l poate atinge. ¹⁹Noi știm că suntem ai lui Dumnezeu însă lumea întreagă este sub stăpânirea Celui Rău. ²⁰Dar noi știm că Fiul lui Dumnezeu a venit și ne-a dat pricepere ca să-L cunoaștem pe Cel Adevărat. Și noi suntem în Cel Adevărat prin Fiul Său, Isus Cristos. El este Dumnezeul Adevărat și viața eternă. ²¹Copilașilor, feriți-vă de idoli!

that kind of sin. ¹⁷Doing wrong is always sin. But there is sin that does not lead to eternal death.

¹⁸We know that those who have been made God's children do not continue to sin. The Son of God keeps them safe.¹ The Evil One* cannot hurt them. ¹⁹We know that we belong to God, but the Evil One controls the whole world. ²⁰And we know that the Son of God has come and has given us understanding. So now we can know the one who is true, and we live in that true God. We are in his Son, Jesus Christ. He is the true God, and he is eternal life. ²¹So, dear children, keep yourselves away from false gods.

¹ 5:18 *The Son ... safe* Literally, "The one who was born from God keeps him safe" or "... keeps himself safe."

A doua scrisoare a lui

Ioan

2 John

¹De la Bătrân¹, către Doamna² aleasă de Dumnezeu și către copiii ei, pe care-i iubesc în adevăr³. Nu sunt singurul care vă iubeste. La fel vă iubesc și toți cei care au ajuns să cunoască adevărul. ²Vă iubim datorită acestui adevăr care trăiește în noi și va fi cu noi pentru totdeauna.

³Harul, îndurarea și pacea să fie cu voi, de la Dumnezeu Tatăl și de la Isus Cristos, Fiul Tatălui, în adevăr și în dragoste!

⁴M-am bucurat foarte mult, căci am găsit pe unii din copiii tăi trăind în adevăr, după cum ne-a poruncit Tatăl. ⁵Și acum, te rog, Doamnă (nu că ți-aș scrie o poruncă nouă, ci aceeași, pe care o avem de la început): să ne iubim unii pe alții! ⁶Dragostea înseamnă să trăim potrivit poruncilor Sale. Aceasta este porunca pe care ați auzit-o de la început: să trăiți o viață plină de dragoste!

⁷Mulți înșelători au ieșit în lume și nu mărturisesc că Isus Cristos a venit pe pământ în trup. O astfel de persoană este Înșelătorul și Anticristul. ⁸Luați seama la voi înșivă, ca să nu pierdeți cumva răsplata pentru care am lucrat, ci să vă primiți întreaga răsplată!

⁹Cine nu rămâne în învățătura lui Cristos și trece dincolo de ea, nu-L are pe Dumnezeu. Cine rămâne în această învățatură, Îi are pe amândoi: și pe Tatăl, și pe Fiul. ¹⁰Dacă vine cineva la voi și nu aduce această învățatură, să nu-l primiți în casa voastră și să nu-l salutați! ¹¹Căci acela care-l salută, participă la faptele lui rele.

¹²Deși am multe lucruri să vă scriu, nu vreau să folosesc hârtie și cerneală. Sper însă că voi veni la voi să vă vorbesc

¹ *Bătrân* probabil că este vorba despre apostolul Ioan, dar termenul „bătrân” se referă, de asemenea, la un conducător al bisericii. ² *Doamna* probabil că este vorba despre o biserică locală, iar copiii sunt credincioșii din acea biserică. ³ *adevăr* adevărul sau Vestea Bună despre Isus Cristos care îi unește pe toți credincioșii.

¹Greetings from the Elder.¹

To the lady² chosen by God, and to her children. I love all of you truly. And I'm not the only one. All those who know the truth³ love you in the same way. ²We love you because of the truth—the truth that lives in us. That truth will be with us forever.

³Grace,* mercy, and peace will be with us from God the Father and from his Son, Jesus Christ as we live in truth and love.

⁴I was very happy to learn about some of your children. I am happy that they are following the way of truth, just as the Father commanded us. ⁵And now, dear lady, I tell you: We should all love each other. This is not a new command. It is the same command we had from the beginning. ⁶And loving means living the way he commanded us to live. And God's command is this: that you live a life of love. You heard this command from the beginning.

⁷Many false teachers are in the world now. They refuse to say that Jesus Christ came to earth and became a man. Anyone who refuses to accept this fact is a false teacher and the enemy of Christ. ⁸Be careful! Don't lose the reward that you have worked for. Be careful, so that you will receive all of your reward.

⁹Everyone must continue to follow only the teaching about Christ. Whoever changes that teaching does not have God. But whoever continues to follow the teaching about Christ has both the Father and his Son. ¹⁰Don't accept those who come to you but do not bring this teaching. Don't invite them into your house. Don't welcome them in any way. ¹¹If you do, you are helping them with their evil work.

¹²I have much to say to you. But I don't want to use paper and ink. Instead, I hope to come visit you. Then we can be together and talk. That will

¹ *Elder* This is probably John the apostle. "Elder" means an older man or a special leader in the church (as in Titus 1:5). ² *lady* This might mean a woman. Or, in this letter, it might mean a church. If it is a church, then "her children" would be the people of the church. Also in verse 5. ³ *truth* The truth or "Good News" about Jesus Christ that joins all believers together.

față în față¹, pentru ca bucuria noastră să fie
deplină. ¹³Copiii surorii tale² alese de
Dumnezeu te salută. make us very happy. ¹³The children of your sister/
who was chosen by God send you their love.

¹ 12 *față în față* lit.: „de la gură la gură”. ² 13 *surorii tale* ¹ 13 *sister* Sister of the “lady” in verse 1. This might be another woman or another church.

A treia scrisoare a lui

Ioan

3 John

¹De la Bătrân¹către prietenul meu drag, Gaius, pe care-l iubesc în adevăr².

²Dragul meu prieten, mă rog ca în toate să-ți meargă bine și să te bucuri de sănătatea trupului, așa cum știi că te bucuri de cea a sufletului. ³M-am bucurat foarte mult când au venit niște frați și au mărturisit despre credințioșia ta față de adevăr. Mi-au spus că ai continuat să urmezi calea adevărului. ⁴Eu nu am o bucurie mai mare decât să aud despre copiii mei că umblă pe calea adevărului.

⁵Dragul meu prieten, tu continui să lucrezi cu credințioșie în tot ce faci pentru binele fraților tăi, chiar dacă ei îți sunt necunoscuți. ⁶Ei au depus mărturie înaintea bisericii despre dragostea pe care o arăți. Te rog, ai grijă de ei să-și continue călătoria, într-un mod plăcut lui Dumnezeu. ⁷Căci au plecat să slujească Numelui lui Cristos și nu au primit nimic de la cei necredințioși. ⁸Deci noi ar trebui să ajutăm astfel de oameni, pentru ca să putem deveni împreună lucrători pentru adevăr.

⁹Am scris o scrisoare bisericii. Însă Diotref, căruia îi place să fie pe primul loc și dorește mereu să le fie conducător, nu acceptă ceea ce spunem. ¹⁰De aceea, când voi veni, îi voi aduce aminte despre ceea ce face. M-a acuzat pe nedrept prin cuvintele rele, însă nu s-a oprit aici: el nu-i primește pe frați, împiedicându-i pe aceia care vor să-i primească și dându-i afară din Biserică.

¹¹Dragul meu prieten, nu urma răul, ci binele. Cel care face binele este al lui Dumnezeu, iar cel care face răul nu L-a văzut niciodată pe Dumnezeu.

¹²Toți oamenii și adevărul însuși au depus o mărturie bună despre Dimitrie. Și noi depunem mărturie pentru el, iar voi știți că mărturia noastră este adevărată.

¹Greetings from the Elder.¹

To my dear friend Gaius, a person I truly love.

²My dear friend, I know that you are doing well spiritually. So I pray that everything else is going well with you and that you are enjoying good health. ³Some believers* came and told me about the truth² in your life. They told me that you continue to follow the way of truth. This made me very happy. ⁴It always gives me the greatest joy when I hear that my children are following the way of truth.

⁵My dear friend, it is good that you continue to help the believers. They are people you don't even know. ⁶They told the church* about the love you have. Please help them to continue their trip. Help them in a way that will please God. ⁷They went on their trip to serve Christ. They did not accept any help from people who are not believers. ⁸So we should help them. When we help them, we share with their work for the truth.

⁹I wrote a letter to the church, but Diotrophes will not listen to what we say. He always wants to be the leader. ¹⁰When I come, I will talk with him about what he is doing. He lies and says evil things about us, but that is not all. He refuses to welcome and help the believers who travel there. And he will not let anyone else help them. If they do, he makes them leave the church.

¹¹My dear friend, don't follow what is bad; follow what is good. Whoever does what is good is from God. But whoever does evil has never known God.

¹²Everyone says good things about Demetrius, and the truth agrees with what they say. Also, we say good about him. And you know that what we say is true.

¹ *Bătrân* probabil că este vorba despre apostolul Ioan, dar termenul „bătrân” se referă, de asemenea, la unul dintre conducătorii bisericii. ² *1 adevăr* adevărul sau Vestea Bună despre Isus Cristos care îi unește pe toți credințioșii.

¹ *Elder* This is probably John the apostle. “Elder” means an older man or a special leader in the church (as in Titus 1:5). ² *3 truth* The truth or “Good News” about Jesus Christ that joins all believers together. Also in verses 8, 12.

¹³Am multe lucruri să-ți scriu, însă nu vreau să folosesc cerneală și pană. ¹⁴Ci sper, mai degrabă, să te văd curând și să putem vorbi față în față. ¹⁵Pacea să fie cu tine! Toți prietenii te salută. Salută personal pe fiecare dintre prietenii noștri de acolo.

¹³I have many things I want to tell you. But I don't want to use pen and ink. ¹⁴I hope to visit you soon. Then we can be together and talk. ¹⁵Peace to you. The friends here with me send their love. Please give our love to each one of the friends there.

*Scrisoarea lui****Iuda***

¹Iuda, sclav al lui Isus Cristos și frate al lui Iacov, către cei chemați de Dumnezeu. Voi sunteți iubiți de Dumnezeu Tatăl și păstrați de El pentru Isus Cristos.

²Fie ca voi să vă bucurați într-o măsură din ce în ce mai mare de îndurare, pace și dragoste!

Dumnezeu îi pedepsește pe cei răi

³Dragi prieteni, deși am dorit mult să vă scriu despre mântuirea pe care o împărtășim, am simțit nevoia să vă scriu despre altceva, și anume: să vă rog să luptați pentru credința care a fost dată sfinților* o dată pentru totdeauna. ⁴Pentru că s-au strecurat printre voi oameni a căror pedeapsă a fost anunțată de mult timp în Scriptură*. Ei sunt lipsiți de reverență față de Dumnezeu, schimbă harul lui Dumnezeu în desfrânare și nu-L recunosc pe Isus Cristos, Domnul și singurul nostru Stăpân.

⁵Am vrut să vă amintesc (chiar dacă voi știți deja acestea) că Domnul, care a salvat poporul Său din Egipt, mai târziu i-a nimicit pe aceia care nu credeau. ⁶Vă mai amintesc și de acei îngeri care au renunțat la pozițiile lor de autoritate și și-au părăsit locuințele. Dumnezeu i-a aruncat în întuneric, unde sunt ținuți în lanțuri eterne, ca să fie judecați în Ziua cea Mare. ⁷Asemenea acelor îngeri sunt Sodoma și Gomora*, împreună cu cetățile din jur, care au practicat imoralitatea sexuală și relațiile împotriva naturii. Ele suferă pedeapsa focului etern, fiind un exemplu pentru noi.

⁸La fel sunt și aceștia care au venit printre noi; se lasă călăuziți de visele lor și își pângăresc trupurile. Ei nu acceptă autoritatea lui Dumnezeu și vorbesc împotriva îngerilor slăviți. ⁹Nici măcar arhanghelul¹

¹9 arhanghelul căpetenia îngerilor.

Jude

¹Greetings from Jude, a servant of Jesus Christ and a brother of James.

To those who have been chosen and are loved by God the Father and have been kept safe in Jesus Christ.

²Mercy, peace, and love be yours more and more.

God Will Punish Those Who Do Wrong

³Dear friends, I wanted very much to write to you about the salvation we all share together. But I felt the need to write to you about something else: I want to encourage you to fight hard for the faith that God gave his holy people.* God gave this faith once, and it is good for all time. ⁴Some people have secretly entered your group. These people have already been judged guilty for what they are doing. Long ago the prophets* wrote about them. They are against God. They have used the grace* of our God in the wrong way—to do sinful things. They refuse to follow Jesus Christ, our only Master and Lord.

⁵I want to help you remember some things you already know: Remember that the Lord saved his people by bringing them out of the land of Egypt. But later he destroyed all those who did not believe. ⁶And remember the angels who lost their authority to rule. They left their proper home. So the Lord has kept them in darkness, bound with everlasting chains, to be judged on the great day. ⁷Also, remember the cities of Sodom* and Gomorrah* and the other towns around them. Like those angels they were full of sexual sin and wrongdoing. And they suffer the punishment of eternal fire, an example for us to see.

⁸It is the same way with these people who have entered your group. They are guided by dreams. They make themselves dirty with sin. They reject God's authority and say bad things against the glorious ones.¹ ⁹Not even the archangel* Michael did this. Michael argued with the devil about who

¹8 the glorious ones Literally, "the glories." These seem to be some kind of angelic beings.

Mihail, pe când se certa cu Diavolul cu privire la trupul lui Moise, nu a îndrăznit să-l condamne pentru acuzațiile sale defăimătoare, ci a zis: „Domnul să te mustre!”¹⁰Însă acești oameni vorbesc de rău lucruri pe care nu le cunosc și se pierd singuri în lucrurile pe care le înțeleg în mod instinctiv, ca animalele fără minte. ¹¹Vai de ei! Au luat-o pe calea lui Cain*. Pentru bani, s-au aruncat în aceeași greșală ca Balaam și s-au răsculat asemenea lui Core, fiind nimicți ca el. ¹²Acești oameni sunt ca niște pete care întinează mesele voastre de dragoste. Fără teamă, ei mănâncă împreună cu voi și nu au grijă decât de ei înșiși. Sunt niște nori fără apă, purtați de vânturi încoace și încolo; sunt niște copaci de toamnă fără fructe; sunt dezrădăcinați și morți de două ori. ¹³Sunt ca valurile sălbatice ale mării, care spumegă de propriile lor fapte rușinoase. Sunt niște stele rătăcitoare, cărora li s-a păstrat, pentru întreaga eternitate, întunericul cel mai adânc.

¹⁴Și Enoch, al șaptelea de la Adam, a profetizat despre ei cu aceste cuvinte: „Iată, Domnul vine cu mii de mii de îngeri sfinți, ¹⁵ca să-i judece pe toți oamenii și să-i dovedească vinovați pe cei fără teamă de Dumnezeu pentru toate faptele lor rele pe care le-au făcut fără să se teamă de El și pentru cuvintele dure pe care le-au rostit împotriva Lui acei păcătoși fără teamă de Dumnezeu.”

¹⁶Aceștia se plâng întotdeauna și caută greșelile celorlalți. Își urmează propriile lor dorințe, gura lor spune lucruri pline de mândrie și-i lingușesc pe ceilalți pentru a obține un avantaj.

Un avertisment și câteva sfaturi

¹⁷Dar voi, dragii mei, amintiți-vă cuvintele care au fost rostite de apostolii* Domnului nostru, Isus Cristos. ¹⁸Ei v-au zis: „La sfârșitul timpului, vor veni batjocoritori, care vor lucra după propriile lor dorințe necurate.” ¹⁹Aceștia sunt cei care provoacă dezbinare. Ei sunt conduși de dorințele naturii lor păcătoase, nu au Duhul*.

²⁰Însă voi, dragii mei, trebuie să vă întăriți în credința voastră sfântă. Rugați-vă

would have the body of Moses.* But Michael did not dare to condemn even the devil for his false accusations. Instead, Michael said, “The Lord punish you!”

¹⁰But these people criticize things they don’t understand. They do understand some things. But they understand these things not by thinking, but by feeling, the way dumb animals understand things. And these are the things that destroy them. ¹¹It will be bad for them. They have followed the way that Cain* went. To make money, they have given themselves to following the wrong way that Balaam* went. They have fought against God like Korah¹ did. And like Korah, they will be destroyed.

¹²These people are like dirty spots among you—they bring shame to you in the special meals you share together. They eat with you and have no fear. They take care of only themselves. They are like clouds without rain. The wind blows them around. They are like trees that have no fruit at harvest time and are pulled out of the ground. So they are twice dead. ¹³Like the dirty foam on the wild waves in the sea, everyone can see the shameful things they do. They are like stars that wander in the sky. A place in the blackest darkness has been kept for them forever.

¹⁴Enoch, the seventh descendant from Adam, said this about these people: “Look, the Lord is coming with thousands and thousands of his holy angels ¹⁵to judge everyone. He will punish all those who are against him for all the evil they have done in their lack of respect for him. Yes, the Lord will punish all these sinners who don’t honor him. He will punish them for all the evil things they have said against him.”

¹⁶These people always complain and find wrong in others. They always do the evil things they want to do. They boast about themselves. The only reason they say good things about others is to get what they want.

A Warning and Things to Do

¹⁷Dear friends, remember what the apostles* of our Lord Jesus Christ said before. ¹⁸The apostles said to you, “In the last times there will be people who laugh about God.” They do only what they want to do—things that are against God. ¹⁹These are the people who divide you. They are not spiritual, because they don’t have the Spirit.*

²⁰But you, dear friends, use your most holy faith to build yourselves up even stronger. Pray

¹11 *Korah* He turned against Moses. See Numbers 16:1–40.

prin Duhul Sfânt*, ²¹rămâneți în dragostea lui Dumnezeu, așteptând îndurarea Domnului nostru, Isus Cristos pentru viața eternă.

²²Aveți milă de cei care au îndoieli! ²³Mântuiți-i pe alții, smulgându-i din foc! Fie-vă milă de alții, însă cu teamă, urând chiar și haina pătată de faptele lor păcătoase.

Lăudați-L pe Domnul

²⁴A Celui ce poate să vă păzească de poticniri și care poate să vă prezinte fără vină și cu mare bucurie înaintea slavei Sale, ²⁵a singurului Dumnezeu, Mântuitorul nostru, a Lui să fie slava, măreția și puterea și autoritatea, prin Isus Cristos, Domnul nostru, înainte de începutul timpului, acum și pentru totdeauna! Amin.*

with the help of the Holy Spirit. ²¹In this way, keep yourselves safe in God's love, as you wait for the Lord Jesus Christ in his mercy to give you eternal life.

²²Help those who have doubts. ²³Rescue those who are living in danger of hell's fire. There are others you should treat with mercy, but be very careful that their filthy lives don't rub off on you.¹

Praise God

²⁴God is strong and can keep you from falling. He can bring you before his glory* without any wrong in you and give you great joy. ²⁵He is the only God, the one who saves us. To him be glory, greatness, power, and authority through Jesus Christ our Lord for all time past, now, and forever. Amen.

¹ *23 that ... on you* Literally, "hating even their undershirt that is defiled from the flesh."

Apocalipsa Revelation

lui Ioan

1 ¹Aceasta este revelația¹ lui Isus Cristos, care I-a fost dată de Dumnezeu pentru a arăta slujitorilor Săi lucrurile care trebuie să se întâmple în curând. Isus a făcut-o cunoscută trimițându-Și îngerul la slujitorul Său Ioan, ²care a mărturisit despre tot ce a văzut. Este mesajul lui Dumnezeu și mărturia pe care i-a dat-o Isus Cristos. ³Binecuvântat este cititorul și binecuvântați sunt cei ce ascultă cuvintele acestei profeții, păstrând în inimile lor lucrurile scrise în ea. Căci timpul acela este aproape.

Ioan scrie Bisericii

⁴Ioan,

către cele șapte biserici* din Asia:

har și pace vouă, de la Cel ce este, Cel ce întotdeauna a fost și Cel ce vine, și de la cele șapte Duhuri, care stau în fața tronului Său, ⁵și de la Isus Cristos, Martorul credincios, Cel întâi-născut, primul înviat dintre cei morți, conducătorul împăraților pământului. A Celui care ne iubește și ne-a eliberat de păcatele noastre prin sângele Său ⁶și a făcut din noi o împărăție și preoți în slujba lui Dumnezeu, Tatăl Său, a Lui să fie slava și puterea pentru totdeauna! Amin.*

⁷Iată, El vine pe nori! Toți Îl vor vedea, chiar și aceia care L-au străpuns². Și toate popoarele pământului se vor jeli din cauza Lui. Da! Amin.

⁸„Eu sunt Alfa și Omega“³, spune Domnul Dumnezeu, „Cel ce este, Cel ce a fost întotdeauna și Cel ce vine, Cel Atotputernic.“

⁹Eu, Ioan, fratele vostru, sunt cel ce are parte, împreună cu voi, de suferința, de Împărăția și de răbdarea în Isus. Am fost pe insula Patmos*, pentru că am vestit Cuvântul lui Dumnezeu și am spus adevărul

John Tells About This Book

1 ¹This is a revelation¹ from Jesus Christ, which God gave him to show his servants what must happen soon. And Christ sent his angel to show it to his servant John, ²who has told everything he saw. It is the truth that Jesus Christ told him; it is the message from God. ³What great blessings there are for the person who reads the words of this message from God. And what great blessings there are for those who hear this message and do what is written in it. There is not much time left.

Jesus' Messages to the Churches

⁴From John,

To the seven churches* in the province of Asia*:

Grace* and peace to you from the one who is, who always was, and who is coming; and from the seven spirits before his throne; ⁵and from Jesus Christ. Jesus is the faithful witness. He is first among all who will be raised from death. He is the ruler of the kings of the earth.

Jesus is the one who loves us and has made us free from our sins with his blood sacrifice. ⁶He made us his kingdom and priests who serve God his Father. To Jesus be glory* and power forever and ever! Amen.*

⁷Look, Jesus is coming with the clouds! Everyone will see him, even those who pierced² him. All peoples of the earth will cry loudly because of him. Yes, this will happen! Amen.

⁸The Lord God says, “I am the Alpha and the Omega.³ I am the one who is, who always was, and who is coming. I am the All-Powerful.”

⁹I am John, your fellow believer.* We are together in Jesus, and we share these things: suffering, the kingdom, and patient endurance. I was

¹1:1 *revelație* traducerea cuvântului grecesc „*apokalupsis*“.
²1:7 *L-au străpuns* Vezi Zaharia 12.10, Ioan 19.34, 37. ³1:8 *Alfa și Omega* Prima și ultima literă a alfabetului grecesc.

¹1:1 *revelation* An opening up (making known) of truth that was hidden.
²1:7 *pierced* When Jesus was killed, he was stabbed with a spear in the side. See Jn. 19:34. ³1:8 *Alpha ... Omega* The first and last letters in the Greek alphabet, meaning the beginning and the end.

lui Isus. ¹⁰În ziua Domnului, eram sub influența Duhului* și am auzit în spatele meu un glas puternic, un glas ca sunetul unei trâmbițe. ¹¹Și a zis: „Scrie într-o carte ceea ce vezi și trimite-o celor șapte biserici: în Efes, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardes, Filadelfia și Laodiceea.“

¹²Atunci m-am întors să văd al cui glas era și, când m-am întors, am văzut șapte lampadare de aur. ¹³Iar în mijlocul lampadelor, pe cineva care semăna cu Fiul omului*. Era îmbrăcat într-o haină lungă până la pământ și era înfășurat la piept cu un brâu de aur. ¹⁴Capul și părul Îi erau ca lâna albă, ca zăpada, iar ochii Îi străluceau ca focul. ¹⁵Picioarele Îi erau ca bronzul care strălucește după ce-a fost topit în cuptor. Glasul Lui era ca sunetul multor ape, ¹⁶iar în mâna Sa avea șapte stele. Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, cu două tăișuri și înfățișarea Lui era ca a soarelui când strălucește în toată splendoarea sa.

¹⁷Când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca mort. Atunci, El Și-a pus mâna dreaptă peste mine și a spus: „Nu-ți fie teamă! Eu sunt Cel dintâi și Cel de pe urmă, ¹⁸Cel ce trăiește. Am fost mort și acum sunt viu pentru totdeauna. Eu am putere asupra morții și a Locuinței morților*. ¹⁹Așa că scrie ce-ai văzut, ce se întâmplă și ce se va întâmpla după acestea. ²⁰Acesta este înțelesul ascuns al celor șapte stele, pe care le-ai văzut în mâna Mea dreaptă și al celor șapte lampadare de aur: cele șapte stele sunt îngerii celor șapte biserici, iar cele șapte lampadare sunt cele șapte biserici.“

Către Biserica din Efes

2¹Scrie îngerului bisericii* din Efes: „Cel care ține în mâna Sa dreaptă cele șapte stele și care merge în mijlocul celor șapte lampadare de aur spune: ²Îți cunosc faptele, munca grea, răbdarea ta; și mai știu că nu-i poți suferi pe oamenii răi, că i-ai încercat pe cei ce pretindeau că sunt apostoli*, și nu

on the island of Patmos¹ because I was faithful to God’s message* and to the truth of Jesus. ¹⁰On the Lord’s Day, the Spirit* took control of me. I heard a loud voice behind me that sounded like a trumpet. ¹¹It said, “Write down in a book what you see, and send it to the seven churches: to Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardis, Philadelphia, and Laodicea.”

¹²I turned to see who was talking to me. When I turned, I saw seven golden lampstands. ¹³I saw someone among the lampstands who was “like the Son of Man.”² He was dressed in a long robe, with a golden sash tied around his chest. ¹⁴His head and hair were white like wool—wool that is white as snow. His eyes were like flames of fire. ¹⁵His feet were like brass that glows hot in a furnace. His voice was like the noise of flooding water. ¹⁶He held seven stars in his right hand. A sharp two-edged sword came out of his mouth. He looked like the sun shining at its brightest time.

¹⁷When I saw him, I fell down at his feet like a dead man. He put his right hand on me and said, “Don’t be afraid! I am the First and the Last. ¹⁸I am the one who lives. I was dead, but look, I am alive forever and ever! And I hold the keys of death and Hades.* ¹⁹So write what you see. Write the things that happen now and the things that will happen later. ²⁰Here is the hidden meaning of the seven stars that you saw in my right hand and the seven golden lampstands that you saw: The seven lampstands are the seven churches. The seven stars are the angels of the seven churches.

Jesus’ Letter to the Church in Ephesus

2¹“Write this to the angel of the church* in Ephesus:

“Here is a message from the one who holds the seven stars in his right hand and walks among the seven golden lampstands.

²“I know what you do, how hard you work and never give up. I know that you don’t accept evil people. You have tested those who say they are

¹ 1:9 *Patmos* A small island in the Aegean Sea, near the coast of modern Turkey. ² 1:13 *like the Son of Man* In Dan. 7:13 the phrase “son of man” means a human being, but also one who represents God’s people. It was later understood to be a prophetic reference to the Messiah, and it is the name Jesus used most often for himself.

sunt, și ai aflat că sunt mincinoși. ³Știu că ai răbdare și înduri suferințe din cauza Mea și știu că nu ai obosit.

⁴Însă am ceva împotriva ta: ai părăsit dragostea pe care o aveai la început. ⁵Așa că adu-ți aminte de unde ai căzut! Schimbă-ți inima și fă acele lucruri pe care le făceai la început! Dacă nu te schimbi, voi veni la tine și voi lua lampadarul din locul lui. ⁶Însă ai acest lucru în favoarea ta: urăști faptele nicolaiților* pe care și Eu le urăsc.

⁷Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* le spune bisericilor: «Celui ce va fi victorios îi voi da dreptul să mănânce din pomul vieții, care este în Paradisul lui Dumnezeu.»⁴

Către biserica din Smirna

⁸Scrive îngerului bisericii* din Smirna: „Cel dintâi și Cel de pe urmă, care a murit și a revenit la viață, spune astfel: ⁹«Îți cunosc suferința și sărăcia (deși ești bogat), defăimarea suportată din partea celor care zic că sunt iudei, (deși nu sunt), ci sunt o sinagogă a lui Satan. ¹⁰Să nu-ți fie teamă de lucrurile pe care le vei suferi! Ascultă! Diavolul are să vă arunce pe unii dintre voi în închisoare, ca să vă încerce, și veți suferi timp de zece zile. Însă fii credincios până la moarte și-ți voi da coroana vieții eterne!»

¹¹Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor: «Cel ce va fi victorios nu va fi nicidecum vătămat de a doua moarte.»⁴

Către biserica din Pergam

¹²Scrive îngerului bisericii* din Pergam: „Cel ce are sabia ascuțită cu două tăișuri spune: ¹³«Știu unde locuiești: acolo unde își are tronul Satan. Însă tu-Mi ții Numele și nu ai negat credința pe care o ai în Mine, nici chiar în vremea lui Antipa¹, martorul Meu credincios care a fost ucis în orașul vostru, unde locuiește Satan.

¹⁴Totuși, am câteva lucruri împotriva ta: ai câțiva oameni în Pergam care țin învățătura lui Balaam² care l-a învățat pe Balac cum să-l facă pe poporul Israel să păcătuiască, mâncând mâncare oferită idolilor* și

¹2:13 *Antipa* un martir din biserica din Pergam. ²2:14 *învățătura lui Balaam* Vezi Num. 22.20–25.5.

apostles* but are not. You found that they are liars. ³You never stop trying. You have endured troubles for my name and have not given up.

⁴“But I have this against you: You have left the love you had in the beginning. ⁵So remember where you were before you fell. Change your hearts and do what you did at first. If you don’t change, I will come to you and remove your lampstand from its place. ⁶But there is something you do that is right—you hate the things that the Nicolaitans¹ do. I also hate what they do.

⁷“Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches. To those who win the victory, I will give the right to eat the fruit from the tree of life,* which is in God’s paradise.*

Jesus’ Letter to the Church in Smyrna

⁸“Write this to the angel of the church* in Smyrna:

“Here is a message from the one who is the First and the Last, the one who died and came to life again.

⁹“I know your troubles, and I know that you are poor, but really you are rich! I know the insults you have suffered from people who say they are Jews. But they are not true Jews. They are a group² that belongs to Satan.* ¹⁰Don’t be afraid of what will happen to you. I tell you, the devil will put some of you in prison. He will do this to test you. You will suffer for ten days, but be faithful, even if you have to die. If you continue to be faithful, I will give you the crown* of life.

¹¹“Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches. Those who win the victory will not be hurt by the second death.

Jesus’ Letter to the Church in Pergamum

¹²“Write this to the angel of the church* in Pergamum:

“Here is a message from the one who has the sharp two-edged sword.

¹³“I know where you live. You live where Satan* has his throne, but you are true to me. You did not refuse to tell about your faith in me even during the time of Antipas. Antipas was my faithful witness³ who was killed in your city, the city where Satan lives.

¹⁴“But I have a few things against you. You have people there who follow the teaching of Balaam.* Balaam taught Balak how to make the people of Israel* sin. They sinned by eating food

¹2:6 *Nicolaitans* A religious group that followed wrong ideas. Also in verse 15. ²2:9 *group* Literally, “synagogue.” ³2:13 *faithful witness* A person who speaks God’s message truthfully, even in times of danger.

practicând imoralitate sexuală. ¹⁵De asemenea, ai oameni care țin învățătura nicolaiților.

¹⁶Deci, schimbă-ți inima! Căci altfel, voi veni la tine și voi lupta împotriva acelor oameni, cu sabia din gura Mea.

¹⁷Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor: «Celui ce va fi victorios îi voi da din mana* ascunsă. Și-i voi mai da o piatră albă; pe piatră va fi scris un nume nou, pe care nu-l știe nimeni în afară de cel care-l primește.»¹⁸

Către biserica din Tiatira

¹⁸Scrie îngerului bisericii* din Tiatira: „Fiul lui Dumnezeu, care are ochii ca strălucirea focului și picioarele ca bronzul strălucitor, spune: ¹⁹«Îți cunosc faptele, credința, lucrarea și răbdarea. Știu că acum faci mai multe lucruri bune decât la început. ²⁰Însă am ceva împotriva ta: tu permiți ca Izabela, acea femeie care se consideră pro-rociță, să-i înșele pe slujitorii Mei cu învățăturile ei, făcându-i să comită fapte imorale și să mănânce din mâncarea oferită idolilor*. ²¹I-am dat timp să-și schimbe inima și să renunțe la păcat, însă ea nu vrea să se schimbe și să renunțe la faptele ei imorale.

²²O voi arunca la pat în suferință, iar cei care au comis adulter cu ea vor suferi mult, dacă nu se lasă de faptele lor. ²³Îi voi omorî copiii și toate bisericile vor ști că Eu sunt Cel ce cunoaște gândurile și sentimentele oamenilor. Voi răsplăti fiecăruia dintre voi după faptele sale.

²⁴Am să spun acum ceva celorlalți din Tiatira, vouă, celor care nu urmați această învățătură și nu ați învățat așa-zisele «taine adânci» ale lui Satan: nu voi mai cere nimic în plus de la voi, ²⁵numai țineți ce aveți, până la venirea Mea.

²⁶Celui ce va fi victorios și trăiește până la sfârșit felul de viață pe care îl doresc Eu, îi voi da autoritate peste popoare.

²⁷ El le va conduce cu un toiag de fier și le va frânge în bucăți, ca pe niște vase de lut,¹

²⁸tot așa cum am primit și Eu autoritatea de la Tatăl Meu. Îi voi da și steaua dimineții.

¹ 2.26–27 Vezi Ps. 2:8-9.

offered to idols* and by committing sexual sins.

¹⁵It is the same in your group. You have people who follow the teaching of the Nicolaitans. ¹⁶So change your hearts! If you don't change, I will come to you quickly and fight against these people with the sword that comes out of my mouth.

¹⁷“Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches!

“I will give the hidden manna* to everyone who wins the victory. I will also give each one a white stone that has a new name written on it. And no one will know this name except the one who gets the stone.

Jesus' Letter to the Church in Thyatira

¹⁸“Write this to the angel of the church* in Thyatira:

“Here is a message from the Son of God, the one who has eyes that blaze like fire and feet like shining brass.

¹⁹“I know what you do. I know about your love, your faith, your service, and your patience. I know that you are doing more now than you did at first. ²⁰But I have this against you: You let that woman Jezebel do what she wants. She says that she is a prophet,¹ but she is leading my people away with her teaching. Jezebel leads my people to commit sexual sins and to eat food that is offered to idols.* ²¹I have given her time to change her heart and turn away from her sin, but she does not want to change.

²²“So I will throw her on a bed of suffering. And all those who commit adultery* with her will suffer greatly. I will do this now if they don't turn away from the things she does. ²³I will also kill her followers. Then all the churches will know that I am the one who knows what people feel and think. And I will repay each of you for what you have done.

²⁴“But you other people in Thyatira have not followed her teaching. You have not learned the things they call ‘Satan’s* deep secrets.’ This is what I say to you: I will not put any other burden on you. ²⁵Only hold on to the truth you have until I come.

²⁶“I will give power over the nations to all those who win the victory and continue until the end to do what I want. ²⁷They will rule the nations with an iron rod. They will break them to pieces like clay pots.² ²⁸They will have the same power I received from my Father, and I will give them the

¹ 2:20 prophet Jezebel was a false prophet. She claimed to speak for God, but she didn't really speak God's truth. ² 2:26–27 These verses are almost the same as Ps. 2:8–9.

²⁹Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor!»²⁹

Către biserica din Sardes

3¹Scrie îngerului bisericii* din Sardes: „Cel ce are cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele spune astfel: «Îți cunosc faptele: ai doar reputația că trăiești, și totuși ești mort! ²Trezește-te și întărește te rămâne, înainte să moară! Căci nu ți-am găsit faptele suficiente de bune înaintea Dumnezeului Meu. ³Adu-ți aminte de învățătura pe care ai primit-o și ai auzit-o! Rămâi credincios față de ea! Schimbă-ți inima și viața! Dacă nu te trezești, voi veni peste tine pe neașteptate, ca un hoț, și nu vei ști clipa în care voi veni. ⁴Totuși mai ai câțiva oameni în Sardes care și-au păstrat hainele nepătate. Ei vor merge împreună cu Mine, îmbrăcați în alb, pentru că merită. ⁵Cel ce va fi victorios va purta haine albe ca aceștia. Nu-i voi șterge numele din Cartea Vieții, ci îi voi recunoaște numele în fața Tatălui Meu și înaintea îngerilor Săi. ⁶Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor!»⁶

Către biserica din Filadelfia

⁷Scrie îngerului bisericii* din Filadelfia: „Cel care este Sfânt și Adevărat și are cheia lui David, Cel care, atunci când deschide o ușă, nimeni n-o mai poate închide, și când închide o ușă, nimeni n-o mai poate deschide¹, spune: ⁸«Îți cunosc faptele. Ascultă! Am pus înaintea ta o ușă deschisă, pe care nimeni nu o poate închide. Și cu toate că ai puțină putere, ai ținut învățătura Mea și nu Mi-ai negat Numele. ⁹Ascultă! Cât despre cei din sinagoga lui Satan, care spun că sunt iudei, dar mint, căci nu sunt, îi voi face să vină și să se închine la picioarele tale, ca să știe că te-am iubit. ¹⁰Pentru că ai împlinit porunca și ai îndurat cu răbdare, te voi proteja în vremea încercării care va veni peste întreaga lume, ca să-i încerce pe locuitorii pământului.

¹¹Eu vin curând. Păstrează ce ai, pentru ca nimeni să nu-ți ia coroana! ¹²Pe cel ce va fi victorios îl voi face un stâlp în Templul* Dumnezeului Meu și nu va mai ieși din el. Voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, noul

morning star. ²⁹Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches.

Jesus' Letter to the Church in Sardis

3¹“Write this to the angel of the church* in Sardis:

“Here is a message from the one who has the seven spirits and the seven stars.

“I know what you do. People say that you are alive, but really you are dead. ²Wake up! Make yourselves stronger before what little strength you have left is completely gone. I find that what you do is not good enough for my God. ³So don't forget what you have received and heard. Obey it. Change your hearts and lives! You must wake up, or I will come to you and surprise you like a thief. You will not know when I will come.

⁴“But you have a few people in your group there in Sardis who have kept themselves clean. They will walk with me. They will wear white clothes, because they are worthy. ⁵Everyone who wins the victory will be dressed in white clothes like them. I will not remove their name from the book of life. I will say that they belong to me before my Father and before his angels. ⁶Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches.

Jesus' Letter to the Church in Philadelphia

⁷“Write this to the angel of the church* in Philadelphia:

“Here is a message from the one who is holy and true, the one who holds the key of David.* When he opens something, it cannot be closed. And when he closes something, it cannot be opened.

⁸“I know what you do. I have put before you an open door that no one can close. I know you are weak, but you have followed my teaching. You were not afraid to speak my name. ⁹Listen! There is a group¹ that belongs to Satan.* They say they are Jews, but they are liars. They are not true Jews. I will make them come before you and bow at your feet. They will know that you are the people I have loved. ¹⁰You followed my command to endure patiently. So I will keep you from the time of trouble that will come to the world—a time that will test everyone living on earth.

¹¹“I am coming soon. Hold on to the faith you have, so that no one can take away your crown.* ¹²Those who win the victory will be a pillar* in the temple² of my God. I will make that happen for them. They will never again have to leave God's temple. I will write the name of my God on

¹3.7 «deschide o ușă ...» Vezi Is. 22.22.

¹ 3:9 group Literally, “synagogue.” ² 3:12 temple God's house—the place where God's people worship and serve him.

Ierusalim¹, care va coborî din cer, de la Dumnezeu Meu. Voi scrie pe el și noul Meu Nume.

¹³Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor!»“

Către biserica din Laodiceea

¹⁴Scrie îngerului bisericii* din Laodiceea: „Cel zis și Amin*, Martorul credincios și adevărat, Cel ce stăpânește peste toată creația lui Dumnezeu spune: ¹⁵«Îți cunosc lucrările, știu că nu ești nici rece, nici fierbinte. Cât aș vrea să fi fost rece sau fierbinte! ¹⁶Dar, pentru că ești călduț, nici rece și nici fierbinte, te voi scuipa din gura Mea! ¹⁷Tu zici: «Sunt bogat, m-am îmbogățit și nu am nevoie de nimic», dar nu știi că ești nenorocit, demn de milă, sărac, orb și gol.

¹⁸Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur purificat în foc, pentru a deveni bogat și haine albe cu care să te îmbraci, ca să nu-ți fie rușine când se va vedea faptul că ești gol, și alifie pentru ochi ca să poți vedea.

¹⁹Eu îi cert și-i disciplinez pe toți cei pe care-i iubesc. De aceea îți spun: fă totul pentru a-ți schimba inima și viața! ²⁰Ascultă! Eu stau la ușă și bat. Dacă-Mi aude cineva glasul și deschide ușa, Eu voi intra în casa lui și voi cina cu el, și el cu Mine.

²¹Pe cel ce va fi victorios îl voi lăsa să stea cu Mine pe tronul Meu, așa cum și Eu am fost victorios și am stat cu Tatăl Meu pe tronul Său.

²²Cine are urechi să asculte ceea ce Duhul* spune bisericilor!»“

Ioan vede un tron în ceruri

4¹După aceea, m-am uitat și am văzut în fața mea o ușă deschisă în cer. Iar glasul pe care-l auzisem și înainte vorbindu-mi ca sunetul unei trâmbițe a zis: „Urcă aici și-ți voi arăta ce trebuie să se întâmple în viitor.“ ²Imediat am fost sub influența Duhului*. Înaintea mea am văzut un tron în ceruri iar pe tron stătea cineva. ³Cel ce stătea acolo avea înfățișarea iaspisului și a sardiului. În jurul tronului era un curcubeu ca smaraldul. ⁴În jurul tronului erau alte douăzeci și patru de tronuri, iar pe ele stăteau douăzeci și

them and the name of the city of my God on them. That city is the new Jerusalem.¹ It is coming down out of heaven from my God. I will also write my new name on them. ¹³Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches.

Jesus' Letter to the Church in Laodicea

¹⁴“Write this to the angel of the church* in Laodicea:

“Here is a message from the Amen,² the faithful and true witness, the ruler of all that God has made.

¹⁵“I know what you do. You are not hot or cold. I wish that you were hot or cold! ¹⁶But you are only warm—not hot, not cold. So I am ready to spit you out of my mouth. ¹⁷You say you are rich. You think you have become wealthy and don't need anything. But you don't know that you are really miserable, pitiful, poor, blind, and naked. ¹⁸I advise you to buy gold from me—gold made pure in fire. Then you will be rich. I tell you this: Buy clothes that are white. Then you will be able to cover your shameful nakedness. I also tell you to buy medicine to put on your eyes. Then you will be able to see.

¹⁹“I correct and punish the people I love. So show that nothing is more important to you than living right. Change your hearts and lives. ²⁰Here I am! I stand at the door and knock. If you hear my voice and open the door, I will come in and eat with you. And you will eat with me.

²¹“I will let everyone who wins the victory sit with me on my throne. It was the same with me. I won the victory and sat down with my Father on his throne. ²²Everyone who hears this should listen to what the Spirit* says to the churches.”

John Sees Heaven

4¹Then I looked, and there before me was an open door in heaven. And I heard the same voice that spoke to me before. It was the voice that sounded like a trumpet. It said, “Come up here, and I will show you what must happen after this.” ²Immediately the Spirit* took control of me, and there in heaven was a throne with someone sitting on it. ³The one sitting there was as beautiful as precious stones, like jasper and carnelian. All around the throne was a rainbow with clear colors like an emerald.

⁴In a circle around the throne were 24 other thrones with 24 elders* sitting on them. The elders

¹ 3:12 *noul Ierusalim* cetatea spirituală înălțată de Dumnezeu pentru poporul Său.

¹ 3:12 *new Jerusalem* The spiritual city where God's people live with him. ² 3:14 *Amen* Used here, as a name for Jesus, it means to agree strongly that something is true.

patru de bătrâni¹. Ei erau îmbrăcați în haine albe și aveau coroane de aur pe cap.

⁵Din tron ieșeau fulgere și bubuituri de tunete. Iar în fața tronului ardeau șapte torțe în flăcări, care sunt cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu. ⁶În fața tronului era ceva ce arăta ca o mare de sticlă, limpede cum este cristallul. Iar înaintea tronului și de o parte și de alta erau patru ființe vii, pline cu ochi în față și la spate. ⁷Prima ființă vie arăta ca un leu. A doua ființă vie arăta ca un vițel. A treia ființă avea figura unui om, iar a patra ființă vie arăta ca un vultur care zboară². ⁸Fiecare dintre cele patru ființe avea câte șase aripi și toate erau pline cu ochi de jur-împrejur și înăuntru. Zi și noapte, ele spun fără încetare:

„Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul,
Dumnezeu, Cel Atotputernic,
care a fost, care este și care vine!“

⁹Ori de câte ori aceste ființe aduc slavă, onoare și mulțumire Celui ce stă pe tron și care este viu pentru totdeauna, ¹⁰cei douăzeci și patru de bătrâni cad cu fața la pământ înaintea Celui ce stă pe tron și I se închină³. Ei își aruncă înaintea tronului coroanele și spun:

¹¹„Doamne, Dumnezeul nostru,
Tu ești vrednic să primești
slavă, onoare și putere,
căci Tu ai creat toate lucrurile,
căci prin voia Ta au luat ființă și au
fost create.“

5¹Apoi am văzut un sul* de carte în mâna dreaptă a Celui ce stătea pe tron. Era scris pe amândouă părțile și sigilat cu șapte sigilii.

²Și am văzut un înger puternic, care anunța cu voce tare: „Cine este vrednic să rupă sigiliile și să deschidă sulul?“ ³Dar nu era nimeni în cer, pe pământ sau sub pământ care să poată deschide sulul sau să vadă ce este înăuntru. ⁴Am plâns mult, cu amarăciune, căci nimeni nu a fost găsit demn să deschidă sulul sau să se uite înăuntru.

¹4.4 *bătrâni* aceștia sunt probabil mari conducători ai poporului lui Dumnezeu; conducătorii celor douăsprezece triburi ale lui Israel și cei doisprezece apostoli ai lui Dumnezeu. ²4.7 *versetul 7* Vezi Ezech. 1.4-14. ³4.10 *se închină* se înclină cu fața la pământ: semn de adorare, de venerație, de respect față de Dumnezeu.

were dressed in white, and they had golden crowns on their heads. ⁵Lightning flashes and noises of thunder came from the throne. Before the throne there were seven lamps burning, which are the seven Spirits of God. ⁶Also before the throne there was something that looked like a sea of glass, as clear as crystal.

In front of the throne and on each side of it there were four living beings. They had eyes all over them, in front and in back. ⁷The first living being was like a lion. The second was like a cow. The third had a face like a man. The fourth was like a flying eagle. ⁸Each of these four living beings had six wings. They were covered all over with eyes, inside and out. Day and night they never stopped saying,

“Holy, holy, holy is the Lord God All-Powerful.
He always was, he is, and he is coming.”

⁹These living beings were giving glory* and honor and thanks to the one who sits on the throne, the one who lives forever and ever. And every time they did this, ¹⁰the 24 elders bowed down before the one who sits on the throne. They worshiped him who lives forever and ever. They put their crowns down before the throne and said,

¹¹“Our Lord and God!
You are worthy to receive glory
and honor and power.
You made all things.
Everything existed and was made
because you wanted it.”

Who Can Open the Scroll?

5¹Then I saw a scroll* in the right hand of the one sitting on the throne. The scroll had writing on both sides and was kept closed with seven seals.* ²And I saw a powerful angel, who called in a loud voice, “Who is worthy to break the seals and open the scroll?” ³But there was no one in heaven or on earth or under the earth who could open the scroll or look inside it. ⁴I cried and cried because there was no one who was worthy

⁵Atunci unul dintre bătrâni mi-a zis: „Nu mai plânge! Ascultă! Leul din seminția lui Iuda, Urmașul lui David, a învins; El poate să rupă cele șapte sigilii și să deschidă sulul.“

⁶Apoi am văzut un Miel stând în fața tronului și în mijlocul celor patru ființe vii și al bătrânilor. Mielul arăta ca și cum ar fi fost înjunghiat. El avea șapte coarne și șapte ochi. Acestea sunt cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu trimise peste tot pământul.

⁷El a venit și a luat sulul din mâna dreaptă a Celui ce stătea pe tron. ⁸Când a luat sulul, cele patru ființe vii și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului. Fiecare avea câte o harpă și vase de aur pline cu tămâie*, care reprezintă rugăciunile sfinților*.

⁹Ei cântau o cântare nouă și ziceau:

„Tu ești vrednic să iei sulul
și să-i rupi sigiliile,
căci Tu ai fost înjunghiat
și cu sângele Tău
ai răscumpărat oameni
pentru Dumnezeu,
din fiecare trib, limbă, popor și națiune.

¹⁰ I-ai făcut o împărăție
și preoți pentru Dumnezeul nostru,
și ei vor domni peste pământ.“

¹¹M-am uitat și am auzit glasul multor îngeri care erau în jurul tronului, al ființelor vii și în jurul bătrânilor. Numărul lor era de zece mii de ori zece mii și mii de mii. ¹²Și spuneau cu voce tare:

„Vrednic este Mielul
care a fost înjunghiat să primească
putere,
bogăție, înțelepciune, tărie, onoare,
slavă și binecuvântare!“

¹³Am auzit fiecare ființă din cer, de pe pământ, de sub pământ și din mare, da, fiecare ființă din întreg universul. Ele spuneau:

„Ale Aceluia ce stă pe tron și Mielului,
să fie toată binecuvântarea,
onoarea, slava și puterea pentru
totdeauna!“

¹⁴Cele patru ființe vii au răspuns: „Amin“ și bătrânii au căzut cu fața la pământ și s-au închinat.

to open the scroll or look inside. ⁵But one of the elders* said to me, “Don’t cry! The Lion¹ from the tribe of Judah has won the victory. He is David’s* descendant. He is able to open the scroll and its seven seals.”

⁶Then I saw a Lamb* standing in the center near the throne with the four living beings around it. The elders were also around the Lamb. The Lamb looked like it had been killed. It had seven horns and seven eyes, which are the seven spirits of God that were sent into all the world. ⁷The Lamb came and took the scroll from the right hand of the one sitting on the throne. ⁸After the Lamb took the scroll, the four living beings and the 24 elders bowed down before the Lamb. Each one of them had a harp. Also, they were holding golden bowls full of incense,* which are the prayers of God’s holy people.* ⁹And they all sang a new song to the Lamb:

“You are worthy to take the scroll
and to open its seals,
because you were killed;
and with your blood sacrifice
you bought people for God from every
tribe, language, race of people, and nation.

¹⁰ You made these people to be a kingdom,
and you made them to be priests for our God.
And they will rule on the earth.”

¹¹Then I looked, and I heard the voices of many angels. The angels were around the throne, the four living beings, and the elders. There were thousands and thousands of angels—10,000 times 10,000. ¹²The angels said with a loud voice,

“All power, wealth, wisdom and strength belong
to the Lamb who was killed.
He is worthy to receive honor, glory,* and
praise!”

¹³Then I heard every created being that is in heaven and on earth and under the earth and in the sea, everything in all these places, saying,

“All praise and honor and glory
and power forever and ever
to the one who sits on the throne
and to the Lamb!”

¹⁴The four living beings said, “Amen*!” And the elders bowed down and worshiped.

¹5:5 *Lion* Used here to refer to Jesus.

6¹Mielul a desfăcut primul sigiliu; m-am uitat și am auzit pe una dintre ființele acelea zicând cu un glas ca de tunet: „Vino!”²Atunci m-am uitat și am văzut un cal alb în fața mea. Călărețul său avea un arc și i s-a dat o coroană. Și a plecat călare, învingător și pentru a învinge mai departe.

³Când a desfăcut al doilea sigiliu, am auzit-o pe cea de-a doua ființă vie zicând: „Vino!”⁴Atunci a ieșit un alt cal, roșu ca focul. Iar călărețului său îi fusese dată puterea de a lua pacea de pe pământ și de a face oamenii să se omoare între ei. I-a fost dată o sabie mare.

⁵Când a desfăcut al treilea sigiliu, am auzit cea de-a treia ființă vie spunând: „Vino!” M-am uitat și am văzut un cal negru în fața mea. Cel ce stătea călare pe el ținea în mână o balanță.⁶Apoi am auzit un glas care părea să vină din mijlocul celor patru ființe vii, care spunea: „O măsură de grâu pentru salariul unei zile de muncă și trei măsuri de orz pentru salariul unei zile de muncă. Însă nu strica rezervele de ulei și vin!”

⁷Când a desfăcut al patrulea sigiliu, am auzit glasul celei de-a patra ființe, care spunea: „Vino!”⁸Atunci m-am uitat și înaintea mea era un cal palid, iar cel care stătea călare pe el se numea «Moartea» și Locuința morților îl urma. Li se dăduse putere peste o pătrime din pământ, să omoare oameni prin război, foamete, ciumă și prin animalele sălbatice de pe pământ.

⁹Când a desfăcut al cincilea sigiliu, am văzut sub altar* sufletele celor care fuseseră omorâți pentru că rămăseseră credincioși Cuvântului lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care o dăduseră despre El.¹⁰Ei strigau cu glas puternic: „Doamne, Tu, care ești sfânt și adevărat, cât timp va mai trece până când îi vei judeca și pedepsi pe locuitorii pământului care ne-au omorât?”¹¹I s-a dat fiecăruia dintre ei câte o haină albă și li s-a spus să mai aștepte puțin, până se va ajunge la numărul total al celor care sunt slujitori împreună cu ei și al fraților lor, care urmau să fie omorâți la fel.

¹²Când a desfăcut al șaselea sigiliu, m-am uitat și un mare cutremur a avut loc. Soarele s-a făcut negru ca haina de doliu, iar luna

The Lamb Opens the Scroll

6¹Then I watched as the Lamb* opened the first of the seven seals.* Then I heard one of the four living beings speak with a voice like thunder. It said, “Come!”²I looked, and there before me was a white horse. The rider on the horse held a bow and was given a crown.* He rode out to defeat the enemy and win the victory.

³The Lamb opened the second seal. Then I heard the second living being say, “Come!”⁴Then another horse came out, a red one. The rider on the horse was given power to take away peace from the earth so that people would kill each other. He was given a big sword.

⁵The Lamb opened the third seal. Then I heard the third living being say, “Come!” I looked, and there before me was a black horse. The rider on the horse held a pair of scales in his hand.⁶Then I heard something that sounded like a voice. The voice came from where the four living beings were. It said, “A quart¹ of wheat or three quarts of barley will cost a full day’s pay. But don’t harm the supply of olive oil and wine!”

⁷The Lamb opened the fourth seal. Then I heard the voice of the fourth living being say, “Come!”⁸I looked, and there before me was a pale-colored horse. The rider on the horse was death, and Hades* was following close behind him. They were given power over a fourth of the earth—power to kill people with the sword, by starving, by disease, and with the wild animals of the earth.

⁹The Lamb opened the fifth seal. Then I saw some souls under the altar.* They were the souls of those who had been killed because they were faithful to God’s message* and to the truth they had received.¹⁰These souls shouted in a loud voice, “Holy and true Lord, how long until you judge the people of the earth and punish them for killing us?”¹¹Then each one of them was given a white robe. They were told to wait a short time longer. There were still some of their brothers and sisters in the service of Christ who must be killed like they were. These souls were told to wait until all of the killing was finished.

¹²Then I watched while the Lamb opened the sixth seal. There was a great earthquake, and the

¹6:6 *quart* Literally, “*choenix*,” the amount of the daily ration of grain for a soldier. Equals about 1 liter.

s-a făcut toată ca sângele. ¹³Stelele din cer au căzut pe pământ, așa cum cad smochinele neocapte dintr-un smochin când este scuturat de un vânt puternic. ¹⁴Cerul s-a împărțit în două, ca un sul răsucit și toți munții și insulele au fost mutate din locul lor.

¹⁵Împărații pământului, conducătorii, comandanții militari, bogații, cei puternici și toți oamenii, fie sclavi, fie liberi, s-au ascuns în peșteri și printre stânci, în munți. ¹⁶Ei ziceau munților și stâncilor: „Cădeți peste noi și ascundeți-ne de fața Celui ce stă pe tron și de mânia Mielului, ¹⁷căci a venit ziua cea mare a mâniei Lui, și cine poate rezista?”

Cei 144 000 din poporul Israel

7 ¹După aceea, am văzut patru îngeri stând în cele patru colțuri ale pământului. Ei țineau cele patru vânturi ale pământului, astfel încât nici un vânt să nu sufle pe pământ, pe mare sau peste vreun copac. ²Apoi am văzut un alt înger înălțându-se de la răsărit. Acesta purta sigiliul Dumnezeului celui viu. El a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri căroră le fusese dată puterea să distrugă pământul și marea. ³El zicea: „Nu faceți rău pământului, mării sau copacilor, până nu punem un semn pe frunțile slujitorilor lui Dumnezeu!” ⁴Și am auzit numărul celor care fuseseră însemnați: erau o sută patruzeci și patru de mii de oameni însemnați din fiecare trib al poporului Israel.

- ⁵ Douăsprezece mii fuseseră însemnați din tribul lui Iuda, douăsprezece mii din tribul lui Gad,
- ⁶ douăsprezece mii din tribul lui Așer, douăsprezece mii din tribul lui Neftali, douăsprezece mii din tribul lui Manase,
- ⁷ douăsprezece mii din tribul lui Simeon, douăsprezece mii din tribul lui Levi, douăsprezece mii din tribul lui Isahar,
- ⁸ douăsprezece mii din tribul lui Zabulon, douăsprezece mii din tribul lui Iosif, douăsprezece mii din tribul lui Beniamin.

sun became as black as sackcloth.¹ The full moon became red like blood. ¹³The stars in the sky fell to the earth like a fig tree drops its figs when the wind blows. ¹⁴The sky was split in the middle and both sides rolled up like a scroll.* And every mountain and island was moved from its place.

¹⁵Then all the people—the kings of the world, the rulers, the army commanders, the rich people, the powerful people, every slave, and every free person—hid themselves in caves and behind the rocks on the mountains. ¹⁶They said to the mountains and the rocks, “Fall on us. Hide us from the face of the one who sits on the throne. Hide us from the anger of the Lamb! ¹⁷The great day for their anger has come. No one can stand against it.”

The 144,000 People of Israel

7 ¹After this happened I saw four angels standing at the four corners of the earth. The angels were holding the four winds of the earth. They were stopping the wind from blowing on the land or the sea or on any tree. ²Then I saw another angel coming from the east. This angel had the seal* of the living God. The angel called out with a loud voice to the four angels. These were the four angels that God had given the power to hurt the earth and the sea. The angel said to them, ³“Don’t harm the land or the sea or the trees before we mark the foreheads of those who serve our God.”

⁴Then I heard how many people had God’s mark on their foreheads. There were 144,000. They were from every tribe of the people of Israel²:

- ⁵ From the tribe of Judah 12,000
- from the tribe of Reuben 12,000
- from the tribe of Gad 12,000
- ⁶ from the tribe of Asher 12,000
- from the tribe of Naphtali 12,000
- from the tribe of Manasseh 12,000
- ⁷ from the tribe of Simeon 12,000
- from the tribe of Levi 12,000
- from the tribe of Issachar 12,000
- ⁸ from the tribe of Zebulun 12,000
- from the tribe of Joseph 12,000
- from the tribe of Benjamin 12,000

¹6:12 *sackcloth* Here, literally “sackcloth of hair.” This was a rough, dark cloth made from the hair of goats or camels that people sometimes wore as a symbol of mourning or sadness. ²7:4 *Israel* First, Israel was the people descended from Jacob (see “Israel” in the Word List), but the name is also used to mean all of God’s people.

Mulțimea în haine albe

⁹După aceea, m-am uitat și în fața mea era o mare mulțime pe care nimeni nu putea s-o numere. Erau acolo oameni din fiecare națiune, familie, popor și limbă. Stăteau înaintea tronului și a Mielului, erau îmbrăcați în haine albe și țineau ramuri de palmier în mâini. ¹⁰Ei strigau: „Mântuirea este a Dumnezeului nostru care stă pe tron și a Mielului!” ¹¹Toți îngerii stăteau în jurul tronului, al bătrânilor și al ființelor vii: ei au căzut cu fețele la pământ înaintea tronului și I s-au închinat lui Dumnezeu. ¹²„Amin! Binecuvântare, slavă, înțelepciune, mulțumire, onoare, putere și tărie Dumnezeului nostru pentru totdeauna! Amin!”¹², spuneau ei.

¹³Unul dintre bătrâni a început să vorbească și a spus: „Cine sunt și de unde vin cei care poartă hainele albe?”

¹⁴Eu i-am răspuns: „Tu știi, domnule!” El mi-a spus: „Aceștia sunt cei care au trecut prin necazul cel mare. Ei și-au spălat hainele și le-au albit în sângele Mielului. ¹⁵De aceea stau înaintea tronului lui Dumnezeu și I se închină zi și noapte în Templul* Său. Cel ce stă pe tron îi va adăposti cu prezența Lui. ¹⁶Nu vor mai fi niciodată flămânzi și nici nu le va mai fi vreodată sete. Nici soarele, nici vreo altă arșiță nu-i va arde vreodată. ¹⁷Căci Mielul, care este în mijlocul tronului, va fi Păstorul lor și îi va duce la izvoarele apei vieții. Și Dumnezeu va șterge orice lacrimă din ochii lor.”

Al șaptelea sigiliu

8 ¹Când a desfăcut Mielul al șaptelea sigiliu s-a făcut liniște în cer pentru o jumătate de oră. ²Apoi am văzut cei șapte îngeri care stăteau înaintea lui Dumnezeu și cărora li s-au dat șapte trâmbițe.

³Un alt înger a venit și a stat lângă altar*. El ținea o cădelniță de aur și i se dăduse multă tămâie*, pentru ca s-o ardă pe altarul de aur, din fața tronului, împreună cu rugăciunile sfinților. ⁴Iar fumul de tămâie s-a ridicat, împreună cu rugăciunile sfinților, din mâna îngerului, înaintea lui Dumnezeu. ⁵Atunci îngerul a luat cădelnița și a umplut-o cu foc din altar și l-a aruncat pe

The Great Crowd

⁹Then I looked, and there was a large crowd of people. There were so many people that no one could count them all. They were from every nation, tribe, race of people, and language of the earth. They were standing before the throne and before the Lamb.* They all wore white robes and had palm branches in their hands. ¹⁰They shouted with a loud voice, “Victory belongs to our God, who sits on the throne, and to the Lamb.”

¹¹The elders* and the four living beings were there. All the angels were standing around them and the throne. The angels bowed down on their faces before the throne and worshiped God. ¹²They said, “Amen*! Praise, glory,* wisdom, thanks, honor, power, and strength belong to our God forever and ever. Amen!”

¹³Then one of the elders asked me, “Who are these people in white robes? Where did they come from?”

¹⁴I answered, “You know who they are, sir.”

And the elder said, “These are the ones who have come out of the great suffering. They have washed their robes¹ with the blood of the Lamb, and they are clean and white. ¹⁵So now these people are before the throne of God. They worship God day and night in his temple.² And the one who sits on the throne will protect them. ¹⁶They will never be hungry again. They will never be thirsty again. The sun will not hurt them. No heat will burn them. ¹⁷The Lamb in front of the throne will be their shepherd. He will lead them to springs of water that give life. And God will wipe away every tear from their eyes.”

The Seventh Seal

8 ¹The Lamb* opened the seventh seal.* Then there was silence in heaven for about half an hour. ²And I saw the seven angels who stand before God. They were given seven trumpets.

³Another angel came and stood at the altar.* This angel had a golden holder for incense.* The angel was given much incense to offer with the prayers of all God’s holy people.* The angel put this offering on the golden altar before the throne. ⁴The smoke from the incense went up from the angel’s hand to God. The smoke went up with the prayers of God’s people. ⁵Then the angel filled the incense holder with fire from the altar and

¹ 7:14 *washed their robes* Meaning that they believed in Jesus so that their sins could be forgiven. ² 7:15 *temple* God’s house—the place where God’s people worship and serve him.

pământ. Și au fost tunete, zgomote, fulgere și un cutremur.

Primele șase trâmbițe

⁶Iar cei șapte îngeri, care țineau cele șapte trâmbițe, s-au pregătit să sune din ele.

⁷Primul înger a sunat din trâmbiță și au venit grindina și focul, amestecate cu sânge, care au fost aruncate pe pământ. O treime din pământ a fost arsă, o treime din copaci au fost arși, împreună cu toată iarba verde.

⁸Al doilea înger a sunat din trâmbiță și ceva ca un munte mare arzând în foc a fost aruncat în mare; și o treime din mare s-a făcut sânge. ⁹O treime din ființele vii care trăiau în mare au murit, iar o treime din corăbii au fost distruse.

¹⁰Al treilea înger a sunat din trâmbiță și o stea mare, care ardea ca o torță, a căzut din cer. A căzut peste o treime din râuri și izvoare. ¹¹Numele stelei era „Pelin“, așa că o treime din toate apele a devenit pelin*. Și mulți oameni au murit din cauza apei, pentru că se făcuse amară.

¹²Al patrulea înger a sunat din trâmbiță și o treime din soare a fost lovită, împreună cu o treime din lună și o treime din stele. De aceea, o treime din ele s-a întunecat, iar o treime din zi și o treime din noapte au rămas fără lumină.

¹³Atunci m-am uitat și am auzit un vultur zburând sus, deasupra capului meu, zicând cu glas puternic: „Vai, vai, vai de locuitorii pământului! Căci au mai rămas să sune din trâmbiță cei trei îngeri!“

9¹Al cincilea înger a sunat din trâmbiță, și am văzut o stea din cer căzând pe pământ. Ei îi fusese dată cheia fântânii Adâncului. ²Apoi a deschis Adâncul de unde a ieșit fum ca dintr-un cuptor mare. Soarele și cerul s-au întunecat din cauza fumului din Adânc.

³Din fum au ieșit niște lăcuste pe pământ și le-a fost dată o putere ca aceea a scorpionilor*. ⁴Li s-a spus să nu strice iarba pământului, nici vreo plantă verde sau vreun copac, ci să facă rău doar oamenilor care nu au semnul lui Dumnezeu pe frunte.

⁵Li s-a spus să nu omoare oamenii, ci să-i chinuie timp de cinci luni. Și i-au chinuit cu

threw it down on the earth. Then there were flashes of lightning, thunder and other noises, and an earthquake.

The First of Seven Trumpet Blasts

⁶Then the seven angels with the seven trumpets prepared to blow their trumpets.

⁷The first angel blew his trumpet. Then hail and fire mixed with blood was poured down on the earth. And one third of the earth and all the green grass and one third of the trees were burned up.

⁸The second angel blew his trumpet. Then something that looked like a big mountain burning with fire was thrown into the sea. And one third of the sea became blood. ⁹And one third of the created beings in the sea died, and one third of the ships were destroyed.

¹⁰The third angel blew his trumpet. Then a large star, burning like a torch, fell from the sky. It fell on one third of the rivers and on the springs of water. ¹¹The name of the star was Bitterness.¹ And one third of all the water became bitter. Many people died from drinking this bitter water.

¹²The fourth angel blew his trumpet. Then one third of the sun and one third of the moon and one third of the stars were struck. So one third of them became dark. A third of the day and night was without light.

¹³While I watched, I heard an eagle that was flying high in the air. The eagle said with a loud voice, “Terrible! Terrible! How terrible for those who live on the earth! The terrible trouble will begin after the sounds of the trumpets that the other three angels will blow.”

The Fifth Trumpet Begins the First Terror

9¹The fifth angel blew his trumpet. Then I saw a star fall from the sky to the earth. The star was given the key to the deep hole that leads down to the bottomless pit. ²Then the star opened the hole leading to the pit. Smoke came up from the hole like smoke from a big furnace. The sun and sky became dark because of the smoke from the hole.

³Then locusts* came out of the smoke and went down to the earth. They were given the power to sting like scorpions. ⁴They were told not to damage the fields of grass or any plant or tree. They were to hurt only those who did not have God’s mark on their foreheads. ⁵They were not

¹ 8:11 *Bitterness* Literally, “Wormwood,” a very bitter plant; here, it is a symbol of bitter sorrow.

o durere cum este cea provocată de un scorpion când acesta înțeapă un om.

⁶În zilele acelea oamenii vor căuta moartea, dar nu o vor găsi; vor dori să moară, însă moartea va fugi de ei.

⁷Lăcustele semănau cu niște cai pregătiți de luptă. Pe capete aveau ceva ca niște coroane de aur, iar fețele lor semănau cu cele omenești. ⁸Aveau părul ca al femeilor și dinții ca ai leilor. ⁹Aveau pieptul ca niște platoșe de fier, iar sunetul aripilor lor era ca zgomotul făcut de multe care trase de cai gonind la luptă. ¹⁰Aveau cozi cu ace, ca ale scorpionilor, iar puterea de a chinui oamenii timp de cinci luni stătea în cozile lor. ¹¹Îl aveau ca împărat pe îngerul Adâncului, al cărui nume, în ebraică, este Abaddon¹, iar în greacă, Apollyon.

¹²Primul mare necaz a trecut, dar aveți grijă, pentru că mai vin alte două nenorociri!

¹³Al șaselea înger a sunat din trâmbiță și am auzit un glas care venea din coarnele din cele patru colțuri ale altarului* de aur, care este înaintea lui Dumnezeu. ¹⁴Glasul i-a spus celui de-al șaselea înger cu trâmbiță: „Dezleagă-i pe cei patru îngeri care sunt legați lângă râul cel mare, Eufrat!” ¹⁵Așa că cei patru îngeri, care fuseseră pregătiți chiar pentru acea oră, zi, lună și an, au fost dezlegați ca să omoare o treime din oameni. ¹⁶Numărul soldaților de cavalerie era de două sute de milioane, pentru că le-am auzit numărul.

¹⁷Astfel arătau caii și călăreții lor în viziunea* mea: aveau platoșele de un roșu aprins, de un albastru ca hiacintul și de un galben ca pucioasa. Capetele cailor erau ca niște capete de leu, iar din gură le ieșea foc, fum și pucioasă. ¹⁸O treime din oameni au fost omorâți de aceste nenorociri: focul, fumul și pucioasa care ieșeau din gurile lor. ¹⁹Puterea cailor era în gurile și în cozile lor. Căci cozile lor sunt ca șerpii, iar cu capetele lor rănesc oamenii.

²⁰Ceilalți oameni, care nu fuseseră omorâți de aceste nenorociri, tot nu și-au schimbat inima și viața și nu au abandonat lucrurile pe care le făcuseră cu mâinile lor. N-au

given the power to kill them but only to cause them pain for five months—pain like a person feels when stung by a scorpion. ⁶During those days people will look for a way to die, but they will not find it. They will want to die, but death will hide from them.

⁷The locusts looked like horses prepared for battle. On their heads they wore something that looked like a gold crown. Their faces looked like human faces. ⁸Their hair was like women's hair. Their teeth were like lions' teeth. ⁹Their chests looked like iron breastplates. The sound their wings made was like the noise of many horses and chariots hurrying into battle. ¹⁰The locusts had tails with stingers like scorpions. The power they had to give people pain for five months was in their tails. ¹¹They had a ruler, who was the angel of the bottomless pit. (His name in Hebrew is Abaddon.¹ In Greek it is Apollyon.²)

¹²(The first terror is now past. There are still two other terrors to come.)

The Sixth Trumpet Blast

¹³The sixth angel blew his trumpet. Then I heard a voice coming from the horns on the four corners of the golden altar* that is before God. ¹⁴It said to the sixth angel who had the trumpet, “Free the four angels who are tied at the great river Euphrates.” ¹⁵These four angels had been kept ready for this hour and day and month and year. The angels were freed to kill one third of all the people on the earth. ¹⁶I heard how many troops on horses were in their army. There were 200,000,000.

¹⁷In my vision,* I saw the horses and the riders on the horses. They looked like this: They had breastplates that were fiery red, dark blue, and yellow like sulfur. The heads of the horses looked like heads of lions. The horses had fire, smoke, and sulfur coming out of their mouths. ¹⁸One third of all the people on earth were killed by these three plagues coming out of the horses' mouths: the fire, the smoke, and the sulfur. ¹⁹The horses' power was in their mouths and also in their tails. Their tails were like snakes that have heads to bite and hurt people.

²⁰The other people on earth were not killed by these plagues. But these people still did not change their hearts and turn away from

¹9:11 *Abaddon* în Vechiul Testament, acesta era numele pentru locul morții; vezi Iov 26:6 și Ps. 88:11.

¹9:11 *Abaddon* In the Old Testament this was a name for the place of death. See Job 26:6 and Ps. 88:11. ²9:11 *Apollyon* A name that means “Destroyer.”

încetat să se închine demonilor* și idolilor* din aur, argint, bronz, piatră sau lemn, [idoli] care nu pot să vadă, să audă sau să meargă. ²¹Și nu și-au schimbat inima și viața și nu au renunțat nici la uciderile, la vrăjile și la imoralitatea lor sexuală sau la hoțiile lor.

10 ¹Apoi am văzut un alt înger puternic coborând din cer. Era îmbrăcat într-un nor și avea un curcubeu în jurul capului său. Fața lui era ca soarele, iar picioarele ca stâlpii de foc. ²În mână avea un sul mic de carte, care era deschis. ³Și-a pus piciorul drept pe mare și piciorul stâng pe pământ. Apoi a strigat cu glas puternic, ca urletul unui leu. Când a strigat, și-au făcut auzite vocile cele șapte tunete. ⁴Când au vorbit cele șapte tunete, eram gata să scriu, însă am auzit un glas din cer spunând: „Păstrează secretul și nu scrie ce au spus cele șapte tunete!”

⁵Apoi îngerul pe care l-am văzut stând pe mare și pe pământ și-a ridicat mâna dreaptă spre cer ⁶și a jurat pe Cel ce trăiește etern, Cel ce a creat cerul și lucrurile din el, pământul și marea împreună cu tot ce au în ele. „Nu va mai fi nici o întârziere“, a spus el. ⁷„Dar când va veni timpul să fie auzit cel de-al șaptelea înger, când acesta va suna din trâmbiță, atunci planul ascuns al lui Dumnezeu va fi împlinit, conform Veștii Bune pe care a dat-o El slujitorilor Săi, profeții*.“

⁸Vocea pe care am auzit-o din cer, mi-a vorbit din nou, zicând: „Du-te și ia sulul deschis din mâna îngerului care stă pe mare și pe pământ!”

⁹Așa că m-am dus la înger și i-am cerut să-mi dea micul sul. El mi-a zis: „Ia-l și mănâncă-l! Îți va acri stomacul, dar în gura ta va fi dulce ca mierea.“ ¹⁰Atunci am luat micul sul din mâna îngerului și l-am mâncat. În gura mea era dulce ca mierea, dar după ce l-am mâncat, stomacul meu s-a acrit. ¹¹Apoi mi s-a spus: „Trebuie să profetești din nou despre multe popoare, națiuni, limbi și împărați.“

Cei doi martori

11 ¹Apoi mi s-a dat o nua de măsurat, de lungimea unui toiag, și mi s-a

worshipping the things they had made with their own hands. They did not stop worshipping demons* and idols* made of gold, silver, bronze, stone, and wood—things that cannot see or hear or walk. ²¹They did not change their hearts and turn away from killing other people or from their evil magic, their sexual sins, and their stealing.

The Angel and the Little Scroll

10 ¹Then I saw another powerful angel coming down from heaven. The angel was dressed in a cloud. He had a rainbow around his head. The angel's face was like the sun, and his legs were like poles of fire. ²The angel was holding a small scroll.* The scroll was open in his hand. He put his right foot on the sea and his left foot on the land. ³He shouted loudly like the roaring of a lion. After he shouted, the voices of seven thunders spoke.

⁴The seven thunders spoke, and I started to write. But then I heard a voice from heaven that said, “Don't write what the seven thunders said. Keep those things secret.”

⁵Then the angel I saw standing on the sea and on the land raised his right hand to heaven. ⁶The angel made a promise by the power of the one who lives forever and ever. He is the one who made the skies and all that is in them. He made the earth and all that is in it, and he made the sea and all that is in it. The angel said, “There will be no more waiting! ⁷In the days when the seventh angel is ready to blow his trumpet, God's secret plan will be completed—the Good News* that God told to his servants, the prophets.*”

⁸Then I heard the same voice from heaven again. It said to me, “Go and take the open scroll that is in the angel's hand. This is the angel who is standing on the sea and on the land.”

⁹So I went to the angel and asked him to give me the little scroll. He said to me, “Take the scroll and eat it. It will be sour in your stomach, but in your mouth it will be sweet like honey.” ¹⁰So I took the little scroll from the angel's hand and ate it. In my mouth it tasted sweet like honey, but after I ate it, it was sour in my stomach. ¹¹Then I was told, “You must prophesy* again about many races of people, many nations, languages, and rulers.”

The Two Witnesses

11 ¹Then I was given a measuring rod as long as a walking stick. I was told, “Go and

spus: „Ridică-te și măsoară Templul* lui Dumnezeu și altarul*”; apoi, numără-i pe cei care se închină acolo. ²Dar lasă deoparte curtea din afara Templului și n-o măsoară, căci a fost dată neevreilor. Ei vor călca în picioare sfânta cetate timp de patruzeci și două de luni. ³Și voi da autoritate celor doi martori ai Mei să profetească* pentru o mie două sute șazeci de zile, îmbrăcați în saci. ⁴Acești martori sunt cei doi măslini și cele două lampadare care stau înaintea Domnului pământului. ⁵Dacă încearcă cineva să-i rănească, le iese pe gură un foc care îi mistuie pe dușmanii lor. Deci dacă încearcă cineva să le facă rău, așa trebuie să moară. ⁶Ei au puterea să închidă cerul, ca nici o ploaie să nu cadă în timp ce ei profetează. Au puterea să transforme în sânge apele și să lovească pământul cu orice fel de nenorocire, ori de câte ori doresc.

⁷Când vor termina de rostit mărturia lor, fiara care iese din Adânc va porni război împotriva lor, îi va învinge și îi va omorî. ⁸Iar trupurile lor moarte vor zăcea pe strada marii cetăți (care este numită simbolic Sodoma* și Egipt), unde a fost răstignit și Domnul lor. ⁹Oamenii din toate popoarele, triburile, limbile și națiunile se vor uita la trupurile lor moarte timp de trei zile și jumătate și nu vor da voie să fie înmormântate. ¹⁰Locuitorii pământului se vor bucura de aceste lucruri. Ei vor sărbători, își vor trimite daruri unii altora, pentru că acești doi profeți* îi chinuieră pe locuitorii pământului.

¹¹Dar după trei zile și jumătate, duhul vieții a venit de la Dumnezeu, a intrat în ei și s-au ridicat în picioare. Și o mare spaimă i-a copleșit pe cei ce i-au văzut, ¹²iar cei doi profeți au auzit un glas puternic din cer, care le spunea: „Urcați-vă aici!” Așa că s-au urcat la cer într-un nor și toți dușmanii lor îi priveau.

¹³Chiar atunci a avut loc un cutremur puternic și o zecime din cetate s-a prăbușit. Șapte mii de oameni au murit în acel cutremur. Ceilalți oameni au fost foarte înfricoșați și au adus slavă Dumnezeului cerului.

¹⁴A trecut și a doua nenorocire. Însă cea de a treia nenorocire vine curând.

measure the temple¹ of God and the altar,* and count the people worshiping there. ²But don't measure the yard outside the temple. Leave it alone. It has been given to those who are not God's people. They will show their power over the holy city for 42 months. ³And I will give power to my two witnesses. And they will prophesy* for 1260 days. They will be dressed in sackcloth.*”

⁴These two witnesses are the two olive trees and the two lampstands that stand before the Lord of the earth. ⁵If anyone tries to hurt the witnesses, fire comes from the mouths of the witnesses and kills their enemy. Anyone who tries to hurt them will die like this. ⁶These witnesses have the power to stop the sky from raining during the time they are prophesying. These witnesses have power to make the water become blood. They have power to send every kind of plague to the earth. They can do this as many times as they want.

⁷When the two witnesses have finished telling their message, the beast will fight against them. This is the beast that comes up from the bottomless pit. It will defeat and kill them. ⁸The bodies of the two witnesses will lie in the street of the great city. This city is named Sodom* and Egypt. These names for the city have a special meaning. This is the city where the Lord was killed. ⁹People from every race of people, tribe, language, and nation will look at the bodies of the two witnesses for three and a half days. The people will refuse to bury them. ¹⁰Everyone on the earth will be happy because these two are dead. They will have parties and send each other gifts. They will do this because these two prophets brought much suffering to the people living on earth.

¹¹But after three and a half days, God let life enter the two prophets again. They stood on their feet. All those who saw them were filled with fear. ¹²Then the two prophets heard a loud voice from heaven say, “Come up here!” And the two prophets went up into heaven in a cloud. Their enemies watched them go.

¹³At that same time there was a great earthquake. A tenth of the city was destroyed. And 7000 people were killed in the earthquake. Those who did not die were very afraid. They gave glory* to the God of heaven.

¹⁴(The second terror is now past. The third terror is coming soon.)

¹11:1 *temple* God's house—the place where God's people worship and serve him. Here, John sees it pictured as the special building in Jerusalem for Jewish worship. Also in verse 19.

A șaptea trâmbiță

¹⁵Al șaptelea înger a sunat din trâmbiță și niște glasuri puternice din cer spuneau:

„Domnia asupra lumii
Îi aparține acum Domnului nostru
și Cristosului Său, care va domni
pentru totdeauna.“

¹⁶Cei douăzeci și patru de bătrâni, care stăteau înaintea lui Dumnezeu pe tronurile lor, au căzut cu fețele la pământ și I s-au închinat lui Dumnezeu. ¹⁷Ei spuneau:

„Îți mulțumim, Doamne, Dumnezeule
Atotputernic,
care ești și care-ai fost întotdeauna,
că Ți-ai luat puterea Ta cea mare
și ai început să domnești.

¹⁸ Neevreeii s-au mâniat, dar acum a venit și vremea mâniei Tale.

A venit timpul ca cei morți să fie judecați;
a venit timpul ca răsplata să fie dată
slujitorilor Țăi, profeții*, poporului Țău
și celor mici și mari, care Te onorează.
Este timpul să-i distrugi
pe cei care au distrus pământul!“

¹⁹Templul lui Dumnezeu din cer s-a deschis și s-a văzut chivotul legământului¹ Său în Templul Său. Au fost fulgere, zgomote, tunete, un cutremur și o furtună mare cu grindină.

Femeia și balaurul

12¹Atunci a apărut un semn mare în cer: era o femeie îmbrăcată în soare. Luna era sub picioarele ei și avea pe cap o coroană cu douăsprezece stele. ²Era însărcinată și striga în durerile și chinurile nașterii, căci era pe cale să nască.

³Apoi a apărut un alt semn în cer: înaintea mea era un balaur mare și roșu, care avea șapte capete și zece coarne, iar pe capete avea șapte coroane. ⁴Coada lui a măturat o treime din stelele de pe cer, aruncându-le pe pământ. Balaurul stătea în fața femeii care urma să nască, pentru a-i sfâșia copilul de îndată ce va naște. ⁵Ea a născut un fiu², care va conduce toate națiunile cu un toiag de fier. Copilul i-a fost răpit și dus

¹ 11.19 *chivotul legământului* cutie dreptunghiulară din lemn, acoperită cu aur, în care erau păstrate tablele legământului, un vas cu mană și toiagul lui Aaron. ²12.5 *fiu* lit. un copil de sex masculin.

The Seventh Trumpet Blast

¹⁵The seventh angel blew his trumpet. Then there were loud voices in heaven. The voices said,

“The kingdom of the world has now become the kingdom of our Lord and of his Christ.*
And he will rule forever and ever.”

¹⁶Then the 24 elders* bowed down on their faces and worshiped God. These are the elders who sit on their thrones before God. ¹⁷The elders said,

“We give thanks to you, Lord God All-Powerful.
You are the one who is and who always was.
We thank you because you have used your
great power
and have begun to rule.

¹⁸ The people of the world were angry;
but now is the time for your anger.
Now is the time for the dead to be judged.

It is time to reward your
servants, the prophets,*
and to reward your holy people,*
the people, great and small, who respect you.
It is time to destroy those people
who destroy the earth!“

¹⁹Then God’s temple in heaven was opened. The Box of the Agreement* that God gave to his people could be seen in his temple. Then there were flashes of lightning, noises, thunder, an earthquake, and a great hailstorm.

The Woman Giving Birth and the Dragon

12¹And then a great wonder appeared in heaven: There was a woman who was clothed with the sun, and the moon was under her feet. She had a crown of twelve stars on her head. ²She was pregnant and cried out with pain because she was about to give birth.

³Then another wonder appeared in heaven: There was a giant red dragon there. The dragon had seven heads with a crown on each head. It also had ten horns. ⁴Its tail swept a third of the stars out of the sky and threw them down to the earth. It stood in front of the woman who was ready to give birth to the baby. It wanted to eat the woman’s baby as soon as it was born.

⁵The woman gave birth to a son, who would rule all the nations with an iron rod. And her child

la Dumnezeu și la tronul Său. ⁶Femeia a fugit în deșert, unde Dumnezeu pregătise un loc pentru ea, ca să fie hrănită timp de o mie două sute șaizeci de zile.

⁷Atunci a izbucnit un război în cer. Mihail¹ și îngerii săi luptau împotriva balaurului. Balaurul lupta și el împreună cu îngerii săi. ⁸Dar nu a fost destul de puternic și ei și-au pierdut locul în cer. ⁹Balaurul cel mare, acel șarpe bătrân, numit Diavolul sau Satan, care înșală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ, iar îngerii lui au fost aruncați împreună cu el.

¹⁰Și am auzit din cer un glas puternic care spunea: „A venit clipa mântuirii, a puterii și a împărăției Domnului nostru! Iar Unsul Său [Cristosul] Și-a arătat autoritatea! Căci acuzatorul fraților noștri, care-i acuza zi și noapte înaintea Dumnezeului nostru, a fost aruncat din cer. ¹¹Ei însă l-au învins prin sângele Mielului și prin mărturia pe care au dat-o. Căci nu au ținut la viața lor, fiind gata să moară. ¹²Așa că, bucurați-vă ceruri și voi, cei care locuiți în ele! Dar vai de pământ și de mare, căci Diavolul a coborât la voi! Este plin de mânie, știind că nu mai are decât puțin timp.“

¹³Când balaurul s-a văzut aruncat pe pământ, a început s-o urmărească pe femeia care născuse copilul. ¹⁴Numai că femeii i-au fost date două aripi ca unui vultur mare, ca să zboare în deșert, într-un loc pregătit pentru ea. Acolo va fi hrănită trei ani și jumătate, departe de șarpe. ¹⁵Atunci șarpele, venind după femeie, a aruncat din gură, după ea, apă ca un râu, ca să fie măturată de valuri, ¹⁶însă pământul a ajutat femeia, deschizându-și gura și înghițind râul pe care-l aruncase din gură balaurul. ¹⁷Balaurul s-a înfuriat foarte tare pe femeie și a plecat să lupte împotriva copiilor ei, împotriva aceluia care împlinesc poruncile lui Dumnezeu și mărturisesc despre Isus.

¹⁸Și a stat² pe malul mării.

Cele două fiare

13 ¹Apoi am văzut o fiară ieșind din mare. Avea zece coarne și șapte capete, pe coarne având zece coroane, iar pe

was taken up to God and to his throne. ⁶The woman ran away into the desert to a place that God had prepared for her. There she would be taken care of for 1260 days.

⁷Then there was a war in heaven. Michael¹ and his angels fought against the dragon. The dragon and its angels fought back, ⁸but they were not strong enough. The dragon and its angels lost their place in heaven. ⁹It was thrown down out of heaven. (This giant dragon is that old snake called the devil or Satan, who leads the whole world into the wrong way.) The dragon and its angels were thrown to the earth.

¹⁰Then I heard a loud voice in heaven say, “The victory and the power and the kingdom of our God and the authority of his Christ* have now come. These things have come, because the accuser of our brothers and sisters has been thrown out. He is the one who accused them day and night before our God. ¹¹They defeated him by the blood sacrifice of the Lamb* and by the message of God that they told people. They did not love their lives too much. They were not afraid of death. ¹²So rejoice you heavens and all who live there! But it will be terrible for the earth and sea, because the devil has gone down to you. He is filled with anger. He knows he doesn’t have much time.”

¹³The dragon saw that he had been thrown down to the earth. So he chased the woman who had given birth to the child. ¹⁴But the woman was given the two wings of a great eagle. Then she could fly to the place that was prepared for her in the desert. There she would be taken care of for three and a half years. There she would be away from the dragon. ¹⁵Then the dragon² poured water out of its mouth like a river. It poured the water toward the woman so that the flood would carry her away. ¹⁶But the earth helped the woman. The earth opened its mouth and swallowed the river that came from the mouth of the dragon. ¹⁷Then the dragon was very angry with the woman. It went away to make war against all her other children. (Her children are those who obey God’s commands and have the truth that Jesus taught.)

¹⁸The dragon stood on the seashore.

The Beast From the Sea

13 ¹Then I saw a beast coming up out of the sea. It had ten horns and seven heads. There was a crown on each of its horns. It had an

¹ 12.7 *Mihail* arhanghelul, căpetenia îngerilor lui Dumnezeu; vezi Iuda 9. ² 12.18 *a stat* este vorba despre balaur; în unele manuscrise, este redat: „Și am stat“.

¹ 12:7 *Michael* The archangel—leader of God’s angels. See Jude 9. ² 12:15 *dragon* Literally, “snake.”

capete avea scrise nume insultătoare. ²Fiară pe care am văzut-o era ca un leopard, picioarele semănau cu cele ale unui urs, iar gura cu aceea a unui leu. Balaurul i-a dat ei puterea, tronul și marea sa autoritate. ³Unul din capetele sale arăta ca și cum ar fi fost rănit mortal, iar rana mortală se vindecase. Toată lumea era uimită și s-a luat după fiară ⁴și se închina balaurului, căci el dăduse autoritate fiarei. Ei se închinau fiarei zicând: „Cine mai este ca fiara și cine poate lupta împotriva ei?” ⁵I se dăduse voie să-și folosească gura pentru a spune cuvinte pline de mândrie și insulte la adresa lui Dumnezeu. Și i s-a dat voie să-și folosească autoritatea timp de patruzeci și două de luni. ⁶Astfel a început să rostească insulte împotriva lui Dumnezeu, împotriva Numelui Său, împotriva locuinței Sale și împotriva acelor care locuiau în cer. ⁷I s-a dat voie să lupte împotriva sfinților și să-i învingă. I s-a dat autoritate peste orice trib, popor, limbă și națiune. ⁸Toți aceia care locuiesc pe pământ i se vor închina, toți cei al căror nume n-a fost scris de la începutul lumii în Cartea Vieții Mielului, care fusese înjunghiat.

⁹Cine are urechi să asculte acestea:

¹⁰„Cel ce-i duce pe alții în captivitate,
va fi dus și el în captivitate.
Orice om care a ucis cu sabia,
va trebui să fie omorât și el cu sabia.

Aici este nevoie de răbdarea și credința sfinților.“

¹¹Atunci am văzut o altă fiară ieșind din pământ. Avea două coarne, ca ale unui miel, numai că vorbea la fel ca balaurul. ¹²Stătea în prezența primei fiare și dispunea de toată autoritatea pe care o avusese prima fiară. A făcut întreg pământul și pe locuitorii lui să se închine primei fiare, a cărei rană mortală fusese vindecată. ¹³A doua fiară a făcut minuni mari, chiar și aceea de a coborî foc din cer pe pământ, în fața oamenilor. ¹⁴A continuat să-i înșele pe locuitorii pământului. Acest lucru a fost posibil datorită minunilor pe care îi fusese permis să le facă în prezența primei fiare. Cea de-a doua fiară a spus locuitorilor pământului să facă o statuie a fiarei ce fusese rănită de sabie și nu

evil name written on each head. ²This beast looked like a leopard, with feet like a bear's feet. It had a mouth like a lion's mouth. The dragon gave the beast all of its power and its throne and great authority.

³One of the heads of the beast looked like it had been wounded and killed, but the death wound was healed. All the people in the world were amazed, and they all followed the beast. ⁴People worshiped the dragon because it had given its power to the beast, and they also worshiped the beast. They asked, “Who is as powerful as the beast? Who can make war against it?”

⁵The beast was allowed to boast and speak insults against God. It was allowed to use its power for 42 months. ⁶The beast opened its mouth to insult God—to insult his name, the place where he lives, and all those who live in heaven. ⁷It was given power to make war against God's holy people* and to defeat them. It was given power over every tribe, race of people, language, and nation. ⁸Everyone living on earth would worship the beast. (These are all the people since the beginning of the world whose names are not written in the Lamb's* book of life. The Lamb is the one who was killed.)

⁹Anyone who hears these things should listen to this:

¹⁰ Whoever is to be a prisoner,
will be a prisoner.
Whoever is to be killed with a sword,
will be killed with a sword.

This means that God's holy people must have patience and faith.

The Beast From Under the Earth

¹¹Then I saw another beast coming up out of the earth. He had two horns like a lamb, but he talked like a dragon. ¹²This beast stood before the first beast and used the same power the first beast had. He used this power to make everyone living on the earth worship the first beast. The first beast was the one that had the death wound that was healed. ¹³The second beast did great miracles.¹ He even made fire come down from heaven to earth while people were watching.

¹⁴This second beast fooled the people living on earth by using the miracles that he had been given the power to do for the first beast. He ordered

¹ 13:13 *miracles* False miracles—amazing acts done by the power of the devil.

murise. ¹⁵A doua fiară a primit puterea de a da viață statuii fiarei, pentru ca statuia fiarei să vorbească și să facă în așa fel încât toți aceia care nu se închinau statuii să fie omorâți. ¹⁶I-a obligat pe toți oamenii, mici și mari, bogați și săraci, liberi și sclavi, să-și pună un semn pe mâna dreaptă sau pe frunte, ¹⁷astfel încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde fără să aibă semnul fiarei, ce reprezenta numele fiarei sau numărul corespunzător numelui ei. ¹⁸Aici este nevoie de înțelepciune. Oricine are pricepere poate calcula numărul fiarei, pentru că acest număr este corespunzător numelui unui om. Numărul ei este șase sute șazeci și șase¹.

Cântecul celor răscumparați

14 ¹Atunci m-am uitat și în fața mea era Mielul stând pe Muntele Sion². Cu El erau o sută patruzeci și patru de mii de oameni care aveau scrise pe frunțile lor Numele Lui și al Tatălui Său. ²Apoi am auzit un glas din cer, ca vuietul unei cascade sau ca zgomotul unui tunet puternic. Glasul pe care l-am auzit era ca muzica harpiștilor cântând la harpele lor. ³Oamenii cântau o cântare nouă înaintea tronului, a celor patru ființe vii și a bătrânilor. Nimeni nu putea să învețe cântarea, în afară de cei o sută patruzeci și patru de mii care fuseseră răscumparați de pe pământ. ⁴Ei sunt aceia care nu au avut relații sexuale cu femei; ei sunt virgini³ și Îl urmează pe Miel oriunde merge El. Au fost răscumparați dintre ceilalți oameni și sunt prima roadă a recoltei pusă deoparte pentru Dumnezeu și Miel. ⁵Nu sunt vinovați de minciună și sunt fără vină.

Cei trei îngeri

⁶Apoi am văzut un alt înger zburând în înaltul cerului. El avea o Vestă Bună eternă pe care urma s-o proclame locuitorilor pământului, tuturor națiunilor, tuturor triburilor, în toate limbile și tuturor popoarelor. ⁷El striga: „Temeți-vă de Dumnezeu și slăviți-L, căci a venit vremea ca El să judece lumea! Plecați-vă înaintea Celui ce a făcut cerul și pământul, marea și izvoarele!”

people to make an idol* to honor the first beast, the one that was wounded by the sword but did not die. ¹⁵The second beast was given power to give life to the idol of the first beast. Then the idol could speak and order all those who did not worship it to be killed. ¹⁶The second beast also forced all people, small and great, rich and poor, free and slave, to have a mark put on their right hand or on their forehead. ¹⁷No one could buy or sell without this mark. (This mark is the name of the beast or the number of its name.)

¹⁸Anyone who has understanding can find the meaning of the beast's number. This requires wisdom. This number is the number of a man. It is 666.

God's People Sing a New Song

14 ¹Then I looked, and there before me was the Lamb,* who was standing on Mount Zion.¹ There were 144,000 people with him. They all had his name and his Father's name written on their foreheads.

²And I heard a sound from heaven as loud as the crashing of flood waters or claps of thunder. But it sounded like harpists playing their harps. ³The people sang a new song before the throne and before the four living beings and the elders.* The only ones who could learn the new song were the 144,000 who had been bought from the earth. No one else could learn it.

⁴These are the ones who did not do sinful things with women. They kept themselves pure. Now they follow the Lamb wherever he goes. They were bought from among the people of the earth as the first to be offered to God and the Lamb. ⁵They are not guilty of telling lies; they are without fault.

The Three Angels

⁶Then I saw another angel flying high in the air. The angel had the eternal Good News* to announce to the people living on earth—to every nation, tribe, language, and race of people. ⁷The angel said in a loud voice, “Fear God and give him praise. The time has come for God to judge all people. Worship God. He made the heavens, the earth, the sea, and the springs of water.”

¹13.18 666 Atât vechii iudei, cât și grecii foloseau pentru scrierea cifrelor literele alfabetului. Astfel un nume propriu putea fi exprimat prin suma pe care o reprezintă literele numelui său luate ca cifre. ²14.1 Muntele Sion un alt nume pentru Ierusalim, aici cu semnificația de oraș ceresc unde poporul lui Dumnezeu trăiește împreună cu El. ³14.4 virgini vezi 2 Cor. 11.2.

¹14:1 Mount Zion Another name for Jerusalem, here meaning the spiritual city where God's people live with him.

⁸A urmat un al doilea înger, care a strigat: „A căzut! Marea cetate a Babilonului a căzut! Ea a făcut ca toate națiunile să bea din vinul furiei lui Dumnezeu din cauza adulterului ei.“

⁹Apoi, i-a urmat un al treilea înger, spunând cu glas tare: „Oricine se închină fiarei și statuii ei și primește semnul pe frunte sau pe mână ¹⁰va bea din vinul mâniei lui Dumnezeu, vin nediluat, amestecat în cupa mâniei Lui. Acela va fi torturat în foc și pucioasă, în prezența îngerilor sfinți și a Mielului. ¹¹Iar fumul chinului lor se va ridica pentru totdeauna. Nu va fi zi sau noapte de odihnă pentru cei se ce închină fiarei și statuii sale sau pentru oricine a primit semnul numelui ei. ¹²Aici este nevoie de răbdarea sfinților, care țin poruncile lui Dumnezeu și care își păstrează credința lor în Isus.“

¹³Apoi am auzit un glas din cer zicând: „Scrie acestea: «Fericiți sunt cei care mor în Domnul de acum încolo!»“

„Așa este“, spune Duhul*. „Ei se vor odihni de truda lor, căci faptele lor îi urmează.“

Secerișul pământului

¹⁴Atunci m-am uitat și înaintea mea era un nor alb, iar pe nor stătea o ființă ce semăna cu „Fiul omului“*. Pe cap avea o coroană de aur, iar în mână, o seceră ascuțită. ¹⁵Un alt înger a ieșit din Templu, strigându-I cu glas tare Celui ce stătea pe nor: „Folosește-Ți seceră și strânge recolta, căci a venit vremea secerișului și recolta pământului este coaptă.“ ¹⁶Așa că Cel ce stătea pe nor Și-a învărtit seceră peste pământ și pământul a fost secerat.

¹⁷Alt înger a ieșit din Templul aflat în cer, având și el o seceră ascuțită. ¹⁸Iar din altar* a ieșit un alt înger care avea putere asupra focului. El a strigat cu glas tare către cel cu seceră ascuțită: „Folosește-ți seceră ascuțită și culege ciorchinii viței pământului, căci strugurii ei sunt copti.“ ¹⁹Iar îngerul și-a legănat seceră pe deasupra pământului, a cules strugurii viței pământului și a aruncat strugurii în teascul mâniei mari a lui Dumnezeu. ²⁰Strugurii au fost călcați în teasc în afara cetății și din teasc a ieșit

⁸Then the second angel followed the first angel and said, “She is destroyed! The great city of Babylon is destroyed! She made all the nations drink the wine of her sexual sin and of God’s anger.”

⁹A third angel followed the first two angels. This third angel said in a loud voice, “God will punish all those who worship the beast and the beast’s idol* and agree to have the beast’s mark on their forehead or on their hand. ¹⁰They will drink the wine of God’s anger. This wine is prepared with all its strength in the cup of God’s anger. They will be tortured with burning sulfur before the holy angels and the Lamb.* ¹¹And the smoke from their burning pain will rise forever and ever. There will be no rest, day or night, for those who worship the beast and its idol or who wear the mark of its name.” ¹²This means that God’s holy people* must be patient. They must obey God’s commands and keep their faith in Jesus.

¹³Then I heard a voice from heaven. It said, “Write this: What a blessing it will be from now on for those who belong to the Lord when they die.”

The Spirit* says, “Yes, that is true. They will rest from their hard work. What they have done will stay with them.”

The Earth Is Harvested

¹⁴I looked and there before me, sitting on a white cloud, was one who looked like the Son of Man.* He had a gold crown on his head and a sharp sickle* in his hand. ¹⁵Then another angel came out of the temple.¹ This angel called to the one who was sitting on the cloud, “Take your sickle and gather from the earth. The time to harvest has come, and the fruit on the earth is ripe.” ¹⁶So the one who was sitting on the cloud swung his sickle over the earth. And the earth was harvested.

¹⁷Then another angel came out of the temple in heaven. This angel also had a sharp sickle. ¹⁸And then another angel, one with power over the fire, came from the altar.* He called to the angel with the sharp sickle and said, “Take your sharp sickle and gather the bunches of grapes from the earth’s vine. The earth’s grapes are ripe.” ¹⁹The angel swung his sickle over the earth. He gathered the earth’s grapes and threw them into the great winepress of God’s anger. ²⁰The grapes were squeezed in the winepress outside the city. Blood flowed

¹ 14:15 temple God’s house—the place where God’s people worship and serve him. Also in verse 17; 15:5; 16:1.

sânge până la înălțimea căpăstrului cailor, pe o distanță de trei sute de kilometri.

Cele șapte nenorociri

15¹Atunci am văzut în cer alt semn mare și uimitor: șapte îngeri care aveau șapte nenorociri. Sunt ultimele nenorociri, pentru că o dată cu ele s-a sfârșit și mânia lui Dumnezeu.

²Apoi am văzut ceva ca o mare de sticlă amestecată cu foc, i-am văzut pe cei care au învins fiara și statuia ei și numărul corespunzător numelui ei. Aceștia stăteau pe marea de sticlă, ținând în mâini harpele pe care li le dăduse Dumnezeu. ³Ei cântau cântarea lui Moise, slujitorul lui Dumnezeu și cântarea Mielului:

„Mari și minunate Îți sunt faptele,
Doamne, Dumnezeu,
Atotputernicule!
Drepte și adevărate Îți sunt căile,
Împărat al popoarelor!

⁴ Cine nu se va teme de Tine, Doamne,
și cine nu-Ți va slăvi Numele?
Căci Tu ești sfânt.
Toate popoarele vor veni să se închine
înaintea Ta, căci judecata Ta dreaptă a
fost revelată.“

⁵După aceea m-am uitat și am văzut Templul ceresc, cortul mărturiei¹, deschizându-se ⁶și cei șapte îngeri, care purtau ultimele șapte nenorociri, au ieșit din Templu. Erau îmbrăcați în în curat, strălucitor și înfășurați cu brăie de aur în jurul pieptului. ⁷Una dintre cele patru ființe vii a dat șapte vase de aur celor șapte îngeri. Vasele erau umplute cu mânia lui Dumnezeu, care este viu pentru totdeauna. ⁸Templul era plin de fum, din slava și puterea lui Dumnezeu, pentru ca nimeni să nu intre în Templu înainte să se sfârșească cele șapte nenorociri aduse de cei șapte îngeri.

Vărsarea vaselor pline cu mânia lui Dumnezeu

16¹Apoi am auzit un glas puternic din cer zicând celor șapte îngeri: „Duceți-vă și vărsați pe pământ cele șapte vase ale mâniei lui Dumnezeu!“

out of the winepress. It rose as high as the heads of the horses for a distance of 200 miles.¹

The Angels With the Last Plagues

15¹Then I saw another wonder in heaven. It was great and amazing. There were seven angels bringing seven plagues. (These are the last plagues, because after these, God's anger is finished.)

²I saw what looked like a sea of glass mixed with fire. All those who had won the victory over the beast and his idol* and over the number of its name were standing by the sea. These people had harps that God had given them. ³They sang the song of Moses,* the servant of God, and the song of the Lamb*:

“Great and wonderful are the things you do,
Lord God All-Powerful.
Right and true are your ways,
Ruler of the nations.

⁴ All people will fear you, O Lord.
All people will praise your name.
Only you are holy.
All people will come and worship before you,
because it is clear that you do what is right.”

⁵After this I saw the temple, the holy place of God's presence,² in heaven. It was opened, ⁶and the seven angels bringing the seven plagues came out. They were dressed in clean, shining linen cloth. They wore golden bands tied around their chests. ⁷Then one of the four living beings gave seven golden bowls to the seven angels. The bowls were filled with the anger of God, who lives forever and ever. ⁸The temple was filled with smoke from the glory* and the power of God. No one could enter the temple until the seven plagues of the seven angels were finished.

The Bowls Filled With God's Anger

16¹Then I heard a loud voice from the temple. It said to the seven angels, “Go and pour out the seven bowls of God's anger on the earth.”

¹15:5 *cortul mărturiei* În Vechiul Testament, acesta era numele acelei părți din cortul închinării în care erau păstrate cele zece porunci scrise pe table de piatră. Acestea erau mărturia sau dovada legământului lui Dumnezeu cu poporul Său. Aici locuia Dumnezeu în mijlocul poporului Său. Vezi Ex. 25:8-22.

¹14:20 *200 miles* Literally, “1600 *stadia*,” a little more than 300km.
²15:5 *holy place of God's presence* Literally, “tent of the testimony.” In the Old Testament this was a name for the Holy Tent, the portable building where God lived among his people. Inside this tent were the Ten Commandments written on flat stones, which were the “testimony” or “proof” of God's agreement with his people. See Ex. 25:8-22.

²Primul înger a plecat și a vărsat vasul său pe pământ. Atunci bube înspăimântătoare și dureroase au apărut pe oamenii care aveau semnul fiarei și care se închinau statuii ei.

³Al doilea înger și-a vărsat vasul în mare. Marea a devenit sânge, ca acela al unui om mort, și toate viețuitoarele din mare au murit.

⁴Al treilea înger și-a vărsat vasul în râuri și izvoare, care au devenit sânge. ⁵Atunci l-am auzit pe îngerul apelor spunând Domnului:

„Tu ești Cel ce este și care a fost
dintotdeauna,
Tu ești Cel Sfânt.
Tu ești drept în judecata pe care ai făcut-o.
⁶ Fiindcă ei au vărsat sângele sfinților Tăi
și al profeților*,
și Tu le dai acestora să bea sânge. Așa
cum merită.“

⁷Apoi am auzit altarul* zicând:

„Da, Doamne, Dumnezeu,
Atotputernicule,
judecățile Tale sunt adevărate și drepte!“

⁸Al patrulea înger și-a vărsat vasul peste soare și i s-a dat puterea să ardă oamenii cu foc. ⁹Oamenii erau dogorâți de o arșiță mare. Ei au blestemat Numele lui Dumnezeu, care are autoritate peste aceste nenorociri, dar au refuzat să-și schimbe atitudinea și să-I dea slavă lui Dumnezeu.

¹⁰Atunci, al cincilea înger și-a vărsat vasul peste tronul fiarei, și împărăția ei a fost cuprinsă de întuneric. Oamenii și-au mușcat limbile de durere. ¹¹L-au blestemat pe Dumnezeul cerului pentru durerile și bubele lor, dar au refuzat să-și schimbe atitudinea și să renunțe la faptele lor rele.

¹²Al șaselea înger și-a vărsat vasul în râul cel mare, Eufrat, și apa i-a secat, pregătind calea pentru împărăția de la răsărit. ¹³Atunci am văzut cele trei duhuri rele, ca niște broaște, ieșind din gura balaurului, din gura fiarei și din gura profetului fals*. ¹⁴Sunt duhurile demonilor* și au puterea să facă minuni. Ele sunt trimise să strângă împărăția

²The first angel left. He poured out his bowl on the land. Then all those who had the mark of the beast and who worshiped its idol* got sores that were ugly and painful.

³The second angel poured out his bowl on the sea. Then the sea became blood like the blood of someone who has died. And everything living in the sea died.

⁴The third angel poured out his bowl on the rivers and the springs of water. The rivers and the springs of water became blood. ⁵Then I heard the angel of the waters say to God,

“You are the one who is and who always was.
You are the Holy One.
You are right in these judgments
that you have made.
⁶ The people have spilled the blood
of your holy people* and your prophets.*
Now you have given those people
blood to drink.
This is what they deserve.”

⁷And I heard the altar* say,

“Yes, Lord God All-Powerful,
your judgments are true and right.”

⁸The fourth angel poured out his bowl on the sun. The sun was given power to burn the people with fire. ⁹The people were burned by the great heat. They cursed the name of God, who had control over these plagues. But they refused to change their hearts and lives and give glory* to God.

¹⁰The fifth angel poured out his bowl on the throne of the beast. And darkness covered the beast’s kingdom. People bit their tongues because of the pain. ¹¹They cursed the God of heaven because of their pain and the sores they had. But they refused to change their hearts and turn away from the evil things they did.

¹²The sixth angel poured out his bowl on the great river Euphrates. The water in the river was dried up. This prepared the way for the rulers from the east to come. ¹³Then I saw three evil spirits that looked like frogs. They came out of the mouth of the dragon, out of the mouth of the beast, and out of the mouth of the false prophet.*
¹⁴(These evil spirits are the spirits of demons.* They have power to do miracles.¹ They go out to

¹ 16:14 *miracles* False miracles—amazing acts done by the power of the devil.

întregii lumi pentru bătălia Zilei mari a Dumnezeului atotputernic.

¹⁵„Ascultă! Voi veni la tine ca un hoț. Fericit este cel care stă treaz și cu hainele la îndemână, ca nu cumva să fie găsit mergând gol în public și să-i fie rușine!“

¹⁶Așa că duhurile i-au adus împreună pe împărați la locul numit în ebraică Armageddon.

¹⁷Al șaptelea înger a vărsat vasul lui în aer și un glas puternic a venit din Templu, de la tron, zicând: „S-a sfârșit!“ ¹⁸Atunci au început fulgerele, zgomotele, tunetele și un cutremur mare. A fost cel mai mare cutremur care a avut loc vreodată de la apariția omului pe pământ. ¹⁹Marea cetate s-a împărțit în trei, iar orașele neevreilor au căzut. Dumnezeu Și-a amintit de marele Babilon și i-a dat paharul plin cu vinul mâniei Sale aprinse. ²⁰Au dispărut toate insulele și munții n-au mai fost găsiți. ²¹O grindină mare, cântărind patruzeci de kilograme, a căzut din cer peste oameni și ei L-au blestemat pe Dumnezeu pentru nenorocirea grindinei care era atât de înspăimântătoare.

Babilonul

17¹Unul dintre cei șapte îngeri care aveau cele șapte vase a venit la mine și mi-a spus: „Vino și-ți voi arăta ce pedeapsă va primi marea prostituată care stă peste multe ape. ²Împărații pământului s-au destrăbălat cu ea și cei ce locuiesc pe pământ s-au îmbătat cu vinul adulterului său.“

³Fiind sub influența Duhului*, îngerul m-a dus într-o deșert. Acolo am văzut o femeie stând călare pe o fiară roșie, acoperită cu insulte la adresa lui Dumnezeu. Fiara avea șapte capete și zece coarne. ⁴Femeia era îmbrăcată în haine purpurii și roșii, fiind împodobită cu aur, pietre prețioase și perle. În mână ținea un pahar de aur, plin cu lucruri dezgustătoare și cu necurățiile prostituției sale. ⁵Pe fruntea ei, era scris un nume care avea un înțeles ascuns:

„MAREA CETATE A BABILONULUI,
MAMA PROSTITUATELOR
ȘI A TUTUROR LUCRURILOR
DEZGUSTĂTOARE DE PE PĂMÂNT“

the rulers of the whole world to gather them for battle on the great day of God All-Powerful.)

¹⁵“Listen! I will come at a time you don’t expect, like a thief. What a blessing it will be for those who stay awake and keep their clothes with them. They will not have to go without clothes and be ashamed for people to see them.”

¹⁶Then the evil spirits gathered the rulers together to the place that in Hebrew is called Armageddon.

¹⁷The seventh angel poured out his bowl into the air. Then a loud voice came out of the temple from the throne. It said, “It is finished!” ¹⁸Then there were flashes of lightning, noises, thunder, and a big earthquake. This was the worst earthquake that has ever happened since people have been on earth. ¹⁹The great city split into three parts. The cities of the nations were destroyed. And God did not forget to punish Babylon the Great. He gave that city the cup filled with the wine of his terrible anger. ²⁰Every island disappeared and there were no more mountains. ²¹Giant hailstones fell on the people from the sky. These hailstones weighed almost 100 pounds¹ each. People cursed God because of this plague of the hail. It was terrible.

The Woman on the Red Beast

17¹One of the seven angels came and spoke to me. This was one of the angels that had the seven bowls. The angel said, “Come, and I will show you the punishment that will be given to the famous prostitute. She is the one sitting over many waters. ²The rulers of the earth sinned sexually with her. The people of the earth became drunk from the wine of her sexual sin.”

³Then the angel carried me away by the Spirit* to the desert. There I saw a woman sitting on a red beast. The beast was covered with evil names. It had seven heads and ten horns. ⁴The woman was dressed in purple and red. She was shining with the gold, jewels, and pearls that she was wearing. She had a golden cup in her hand. This cup was filled with terribly evil things and the filth of her sexual sin. ⁵She had a title written on her forehead. This title has a hidden meaning. This is what was written:

THE GREAT BABYLON
MOTHER OF PROSTITUTES
AND THE EVIL THINGS OF THE EARTH

¹ 16:21 100 pounds Literally, “talanton” or “talent.” A talent was about 27 to 36 kilograms (60 to 80 pounds).

⁶Am văzut că femeia era îmbătată cu sângele sfinților și cu sângele celor care au murit purtând mărturia credinței lor în Isus.

Când am văzut-o, am fost foarte uimit. ⁷„De ce te miri așa?“, m-a întrebat îngerul. „Îți voi spune înțelesul secret al femeii și al fiarei pe care stă, fiara cu șapte capete și zece coarne. ⁸Fiara pe care ai văzut-o era vie odată, însă acum nu mai trăiește. Se va ridica din Adânc și se va duce spre distrugere. Apoi, cei care locuiesc pe pământ și al căror nume nu a fost scris în Cartea Vieții de la începutul lumii, vor fi uimiți când vor vedea fiara. Fiindcă odată ea a fost vie, acum nu mai trăiește, dar va veni din nou.

⁹Aici este nevoie de o minte înțeleaptă. Cele șapte capete sunt șapte dealuri pe care stă femeia. Sunt și șapte împărați. ¹⁰Primii cinci au căzut, unul domnește acum, iar celălalt nu a venit încă. Iar când va veni, nu va sta decât puțin timp. ¹¹Fiara, care era vie odată, însă acum nu mai trăiește, este ea însăși al optulea împărat. Acesta face parte dintre cei șapte și se va duce la distrugere.

¹²Cele zece coarne pe care le-ai văzut sunt zece împărați care nu au început încă să domnească, dar vor primi autoritatea să domnească pentru un ceas împreună cu fiara, ca împărați. ¹³Ei toți au același scop, căci vor da puterea și autoritatea lor fiarei. ¹⁴Vor lupta împotriva Mielului, dar Mielul, împreună cu cei chemați, aleșii și credincioșii Lui, îi va învinge. Pentru că El este Domnul domnilor și Împăratul împăraților.

¹⁵Apoi îngerul mi-a spus: „Apele pe care le-ai văzut, peste care stă prostituata, sunt popoare, mulțimi, națiuni și limbi. ¹⁶Cele zece coarne pe care le-ai văzut, împreună cu fiara, vor urî prostituata, o vor ruina și o vor lăsa dezbrăcată. Îi vor mânca trupul și o vor arde în foc. ¹⁷Pentru că Dumnezeu le-a pus în inimi să împlinescă gândul Lui, acceptând să dea fiarei puterea să conducă până la împlinirea Cuvântului lui Dumnezeu. ¹⁸Femeia pe care ai văzut-o este marea cetate, care domnește peste împărați pământului.“

Căderea Babilonului

18 ¹Apoi am văzut un alt înger venind din cer cu mare autoritate. Pământul s-a luminat de slava lui. ²El a strigat cu glas puternic, spunând:

⁶I saw that the woman was drunk. She was drunk with the blood of God's holy people.* She was drunk with the blood of those who told about their faith in Jesus.

When I saw the woman, I was fully amazed. ⁷Then the angel said to me, “Why are you amazed? I will tell you the hidden meaning of this woman and the beast she rides—the beast with seven heads and ten horns. ⁸The beast you saw was once alive, but now it is not. However, it will come up out of the bottomless pit and go away to be destroyed. The people who live on the earth will be amazed when they see the beast, because it was once alive, is no longer living, but will come again. These are the people whose names have never been written in the book of life since the beginning of the world.

⁹“You need wisdom to understand this. The seven heads on the beast are the seven hills where the woman sits. They are also seven rulers. ¹⁰Five of the rulers have already died. One of the rulers lives now, and the last ruler is coming. When he comes, he will stay only a short time. ¹¹The beast that was once alive but is no longer living is an eighth ruler. This eighth ruler also belongs to the first seven rulers. And he will go away to be destroyed.

¹²“The ten horns you saw are ten rulers. These ten rulers have not yet received their kingdom, but they will receive power to rule with the beast for one hour. ¹³All ten of these rulers have the same purpose. And they will give their power and authority to the beast. ¹⁴They will make war against the Lamb.* But the Lamb will defeat them, because he is Lord of lords and King of kings. And with him will be his chosen and faithful followers—the people he has called to be his.”

¹⁵Then the angel said to me, “You saw the waters where the prostitute sits. These waters are the many peoples, the different races, nations, and languages in the world. ¹⁶The beast and the ten horns you saw will hate the prostitute. They will take everything she has and leave her naked. They will eat her body and burn her with fire. ¹⁷God put the idea in their minds to do what would complete his purpose. They agreed to give the beast their power to rule until what God has said is completed. ¹⁸The woman you saw is the great city that rules over the kings of the earth.”

Babylon Is Destroyed

18 ¹Then I saw another angel coming down from heaven. This angel had great power. The angel's glory* made the earth bright. ²The angel shouted with a powerful voice,

- „A căzut! Marea cetate a Babilonului a căzut!
A ajuns un adăpost pentru demoni*,
un refugiu pentru orice duh rău,
pentru orice pasăre necurată
și pentru orice animal necurat și respingător.
- ³ Toate popoarele au băut din vinul prostituției sale.
Împărații pământului
au comis adulter cu ea,
și negustorii lumii s-au îmbogățit datorită puterii mării ei averi.“
- ⁴Și am auzit un alt glas din cer spunând:
„Ieșiți din cetate, poporul Meu,
ca să nu luați parte la păcatele ei și să nu suferiți nenorocirile
ce vor cădea peste ea!
- ⁵ Căci păcatele ei au ajuns până la cer și Dumnezeu Și-a adus aminte de ticăloșiile ei.
- ⁶ Purtați-vă cu ea așa cum s-a purtat ea cu ceilalți,
și plătiți-i dublu pentru faptele sale!
În paharul în care ea a turnat pentru alții,
voi să-i turnați o băutură de două ori mai tare!
- ⁷ Dați-i atâta suferință și supărare,
câtă slavă și lux a avut! Căci își zice:
«Stau pe tron ca o regină.
Nu sunt văduvă și niciodată nu voi jeli.»
- ⁸ De aceea, într-o singură zi vor veni toate nenorocirile acestea peste ea: foamete, întristare și moarte.
Va fi arsă în foc, pentru că Domnul,
Dumnezeul care a judecat-o, este puternic.
- ⁹Împărații pământului care au comis adulter cu ea și au avut parte de luxul său,
vor plânge și o vor boci, văzând fumul arderii sale. ¹⁰Ei vor sta departe de ea, de teama suferințelor sale și vor zice:
- «Vai! Vai de tine, mare cetate!
Cetatea tare a Babilonului!
Într-un singur ceas ți-a venit pedeapsa!»
- “She is destroyed!
The great city of Babylon is destroyed!
She has become a home for demons.*
That city has become a place
for every unclean spirit to live.
She is a city filled with all kinds
of unclean birds.
She is a place where every unclean and hated
animal lives.
- ³ All the peoples of the earth have drunk the wine of her sexual sin and of God’s anger.
The rulers of the earth sinned sexually with her,
and the merchants* of the world grew rich
from the great wealth of her luxury.”
- ⁴Then I heard another voice from heaven say,
“Come out of that city, my people,
so that you will not share in her sins.
Then you will not suffer any of the terrible
punishment she will get.
- ⁵ That city’s sins are piled up as high as heaven.
God has not forgotten the wrongs
she has done.
- ⁶ Give that city the same as she gave to others.
Pay her back twice as much as she did.
Prepare wine for her that is twice
as strong as the wine she prepared for others.
- ⁷ She gave herself much glory and rich living.
Give her that much suffering and sadness.
She says to herself, ‘I am a queen sitting on
my throne.
I am not a widow;
I will never be sad.’
- ⁸ So in one day she will suffer
great hunger, mourning, and death.
She will be destroyed by fire,
because the Lord God who judges her is
powerful.
- ⁹“The rulers of the earth who sinned sexually
with her and shared her wealth will see the smoke
from her burning. Then they will cry and be sad
because of her death. ¹⁰The rulers will be afraid of
her suffering and stand far away. They will say,
‘Terrible! How terrible, O great city,
O powerful city of Babylon!
Your punishment came in one hour!’

¹¹Negustorii lumii plâng și ei și o jelesc, căci nu le mai cumpără nimeni marfa. ¹²Ea cumpăra de la ei: aur, argint, pietre prețioase, perle, pânzeturile de in, purpură, mătase și pânză roșie; toate felurile de lemn parfumat și tot felul de lucruri făcute din fildeș, din lemn foarte scump, din bronz, din fier și marmură; ¹³scorțișoară, balsam, mirodenii, parfumuri și tămâie*; vin și ulei de măsline, făină fină și grâu, vite și oi, cai și căruțe, și sclavi — da, chiar și suflete omenești!

¹⁴ Lucrurile bune după care
a tânjit inima ta s-au depărtat de tine.
Tot luxul și tot farmecul tău au dispărut
și nu vor mai fi găsite niciodată.

¹⁵Negustorii care au vândut toate aceste lucruri și care s-au îmbogățit de pe urma ei vor sta departe de ea, de teama suferinței sale. Vor plânge și vor jeli, zicând:

¹⁶«Vai! Vai de tine, marea cetate!
Erai îmbrăcată în pânzeturile de in,
purpură și stofe roșii!

¹⁷ Împodobită cu aur, pietre prețioase și perle!

Toată această bogăție a fost distrusă într-un ceas!» Atunci toți căpitani de vase și toți aceia care navigau în orice direcție, marinarii și toți cei care-și câștigă pâinea pe mare au stat departe de cetate. ¹⁸Când au văzut fumul arderii sale, au strigat: «Care cetate a fost vreodată ca această mare cetate?» ¹⁹Apoi și-au aruncat țărână pe cap și, în timp ce plângeau și jeleau, au strigat:

«Vai! Vai de tine, mare cetate!
Toți aceia care au vase pe mare s-au
îmbogățit de pe urma bogăției ei,
dar iată că într-un ceas a fost distrusă!»

²⁰ Cerule, bucură-te de ea!
Și voi, toți sfinții, apostolii* și profeții*,
bucurați-vă!

Căci Dumnezeu v-a făcut dreptate
și i-a dat o asemenea pedeapsă!»

²¹Atunci un înger puternic a ridicat o piatră cât o mare piatră de moară și a aruncat-o în mare, spunând:

¹¹“And the merchants of the earth will cry and be sad for her. They will be sad because now there is no one to buy the things they sell— ¹²gold, silver, jewels, pearls, fine linen cloth, purple cloth, silk, and scarlet cloth, all kinds of citron wood, and all kinds of things made from ivory, expensive wood, bronze, iron, and marble. ¹³They also sell cinnamon, spice, incense, frankincense,* myrrh,* wine, olive oil, fine flour, wheat, cattle, sheep, horses, carriages, and slaves—yes, even human lives. The merchants will cry and say,

¹⁴ ‘O Babylon, the good things you wanted have left you.
All your rich and fancy things
have disappeared.
You will never have them again.’

¹⁵“The merchants will be afraid of her suffering and will stand far away from her. They are the ones who became rich from selling those things to her. They will cry and be sad. ¹⁶They will say,

‘Terrible! How terrible for the great city!
She was dressed in fine linen;
she wore purple and scarlet cloth.
She was shining with gold, jewels, and pearls!

¹⁷ All these riches have been destroyed
in one hour!’

“Every sea captain, all those who travel on ships, the sailors, and all those who earn money from the sea stood far away from Babylon. ¹⁸They saw the smoke from her burning. They said loudly, ‘There was never a city like this great city!’ ¹⁹They threw dust on their heads. They cried and were sad. They said loudly,

‘Terrible! How terrible for the great city!
All those who had ships on the sea became rich
because of her wealth!

But she has been destroyed in one hour!
²⁰ Be happy because of this, O heaven!
Be happy, God’s holy people* and apostles*
and prophets*!

God has punished her because of what she did
to you.”

²¹Then a powerful angel picked up a large rock. This rock was as big as a large millstone.* The angel threw the rock into the sea and said,

- „Cu așa violență va fi aruncată marea cetate a Babilonului, pentru a nu mai fi văzută niciodată.
- ²² Niciodată nu va mai fi auzit în tine sunetul harpiștilor, al muzicanților, al celor ce cântă din fluier și al trompetiștilor. Nu se va mai găsi în tine nici un meșteșugar. Nu se va mai auzi în tine nici sunetul morii.
- ²³ Nu va mai străluci în tine lumina unei lămpi. Nu se va mai auzi în tine glasul mirelui și al miresei sale. Negustorii tăi erau oamenii influenți ai pământului, căci toate națiunile au fost înșelate de vrăjitoria ta.
- ²⁴ În ea s-a găsit sânge de profeți, sânge de sfinți și sângele tuturor celor care au fost omorâți pe pământ.“

Nunta Mielului

19¹După aceea am auzit în cer ceva ce părea a fi glasul puternic al unei mari mulțimi de oameni. Ei spuneau:

- „Aleluia! Victoria, slava și puterea sunt ale Dumnezeului nostru,
- ² căci judecățile Lui sunt adevărate și drepte. El a judecat-o pe marea prostituată care a stricat pământul cu desfrâul ei. El a răzbunat moartea slujitorilor Săi pe care i-a omorât ea.“

³Și cei din cer au spus din nou:

„Aleluia! Fumul ei se va ridica pentru totdeauna!“

⁴Cei douăzeci și patru de bătrâni și cele patru ființe vii s-au aplecat și I s-au închinat lui Dumnezeu care stătea pe tron. Ei spuneau:

„Amin! Aleluia!“

⁵Atunci de la tron s-a auzit un glas care spunea:

- “That is how the great city of Babylon will be thrown down. It will never be found again.
- ²² O Babylon, the music of people playing harps and other instruments, flutes and trumpets, will never be heard in you again. No worker doing any job will ever be found in you again. The sound of a millstone will never be heard in you again.
- ²³ The light of a lamp will never shine in you again. The voices of a bridegroom* and bride will never be heard in you again. Your merchants were the world’s great people. All the nations were tricked by your magic.
- ²⁴ You are guilty of the death of the prophets, of God’s holy people, and of all those who have been killed on earth.”

People in Heaven Praise God

19¹After this I heard what sounded like a large crowd of people in heaven. The people were saying,

- “Hallelujah!¹ Victory, glory,* and power belong to our God.
- ² His judgments are true and right. Our God has punished the prostitute. She is the one who ruined the earth with her sexual sin. God has punished the prostitute to pay her back for the death of his servants.”

³These people also said,

“Hallelujah! She is burning and her smoke will rise forever and ever.”

⁴Then the 24 elders* and the four living beings bowed down. They worshiped God, who sits on the throne. They said,

“Amen*! Hallelujah!”

⁵Then a voice came from the throne and said,

¹19:1 *Hallelujah* This means “Praise God!” Also in verses 3, 4, 6.

„Lăudați-L pe Dumnezeu nostru,
voi, toți slujitorii Săi, mici și mari, care
vă temeți de El!“

⁶Apoi am auzit ceva care suna ca o mare
mulțime de oameni, asemenea vuietului
unei mari revărsări de ape și ca bubuitul
unor tunete mari. Și spuneau:

„Aleluia! Domnul,
Dumnezeu nostru,
Cel Atotputernic domnește!

⁷Să sărbătorim și să ne bucurăm, să-I
dăm slavă,
căci a venit timpul nunții Mielului,
iar mireasa Lui s-a pregătit.

⁸ I s-a dat să se îmbrace în pânzeturi de in
curate și strălucitoare.“

(Căci inul simbolizează faptele bune ale
sfinților.)

⁹Apoi îngerul mi-a spus: „Scrie așa:
«Bindecuvântați sunt cei invitați la ospățul
nunții Mielului.»“ Apoi mi-a spus: „Acestea
sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu.“

¹⁰Și am îngenuncheat la picioarele sale,
pentru ca să mă închin lui, însă el mi-a spus:
„Să nu faci una ca aceasta! Căci eu sunt slu-
jitor, împreună cu tine și cu frații tăi, care
depun mărturie despre Isus. Lui Dumnezeu
să I te închini! Pentru că mărturia lui Isus
este duhul profeției*.“

Călărețul de pe calul alb

¹¹Am văzut cerul deschis și înaintea mea
era un cal alb. Călărețul său se numea „Cel
credincios“ și „Cel Adevărat“, fiindcă El
judecă și face război cu dreptate. ¹²Ochii Lui
erau ca flacăra focului și pe cap avea multe
coroane, având scris un nume pe care nu-l
știe nimeni decât El Însuși. ¹³Era îmbrăcat cu
o haină înmuiată în sânge. Numele care I-a
fost dat este: „Cuvântul lui Dumnezeu“. ¹⁴Iar
armatele cerului îl urmau pe cai albi și îmbră-
cate în pânze albe de in. ¹⁵O sabie ascuțită a
ieșit din gura Lui, să o folosească pentru a
lovi națiunile. El va conduce popoarele cu un
toiaș de fier și va stoarce strugurii în teascul
mâniei lui Dumnezeu, Cel Atotputernic. ¹⁶Pe
haină și pe coapsă avea scris numele:

„ÎMPĂRATUL ÎMPĂRAȚILOR
ȘI DOMNUL DOMNILOR“

“Praise our God, all you who serve him!
Praise our God, all you small and great who
honor him!”

⁶Then I heard something that sounded like a
large crowd of people. It was as loud as the
crashing of flood waters or claps of thunder. The
people were saying,

“Hallelujah!
Our Lord God rules.
He is the All-Powerful.

⁷ Let us rejoice and be happy
and give God glory!

Give God glory, because the wedding
of the Lamb* has come.

And the Lamb’s bride has made herself ready.

⁸ Fine linen was given to the bride
for her to wear.

The linen was bright and clean.”

(The fine linen means the good things that God’s
holy people* did.)

⁹Then the angel said to me, “Write this: What
great blessings there are for those who are invited
to the wedding meal of the Lamb!” Then the
angel said, “These are the true words of God.”

¹⁰Then I bowed down before the angel’s feet to
worship him. But the angel said to me, “Don’t
worship me! I am a servant like you and your
brothers and sisters who have the truth of Jesus.
So worship God! Because the truth of Jesus is the
spirit of prophecy.*”

The Rider on the White Horse

¹¹Then I saw heaven open. There before me was
a white horse. The rider on the horse was called
Faithful and True, because he is right in his
judging and in making war. ¹²His eyes were like
burning fire. He had many crowns on his head. A
name was written on him, but he was the only one
who knew its meaning. ¹³He was dressed in a robe
dipped in blood, and he was called the Word of
God. ¹⁴The armies of heaven were following the
rider on the white horse. They were also riding
white horses. They were dressed in fine linen,
white and clean. ¹⁵A sharp sword came out of the
rider’s mouth, a sword that he would use to defeat
the nations. And he will rule the nations with a rod
of iron. He will crush the grapes in the winepress
of the terrible anger of God the All-Powerful. ¹⁶On
his robe and on his leg was written this name:

KING OF KINGS AND LORD OF LORDS

¹⁷Atunci am văzut un înger stând în soare. Cu un glas puternic, el a chemat toate păsările care zburau pe cer: „Veniți, strângeți-vă pentru marele ospăț al lui Dumnezeu, ¹⁸ca să mâncați trupurile împăraților, ale căpitanilor și ale oamenilor importanți, trupurile cailor și ale călăreților lor și trupurile tuturor oamenilor, liberi și sclavi, mici și mari.“

¹⁹Apoi am văzut fiara și pe împărații pământului cu armatele lor adunate să pornească război împotriva Celui ce era călare pe cal și a armatei Sale. ²⁰Fiara a fost prinsă, împreună cu profetul fals*, care făcuse minuni în fața ei și cu care îi înșelase pe aceia care primiseră semnul fiarei și se închinaseră statuii ei. Amândoi au fost aruncați de vii în iazul de foc și pucioasă. ²¹Restul armatelor au fost omorâte cu sabia ieșită din gura Călărețului. Și toate păsările s-au înfruptat din carnea lor.

Împărăția de o mie de ani

20 ¹Și am văzut un înger coborând din cer. În mână avea cheia Adâncului și un lanț mare. ²A prins balaurul, acel șarpe bătrân, care este Diavolul, Satan, și l-a legat pentru o mie de ani. ³L-a aruncat în Adânc, l-a închis și a sigilat intrarea de deasupra lui, ca să nu mai poată înșela națiunile până la sfârșitul celor o mie de ani. După aceea, trebuie să fie eliberat pentru scurt timp.

Înfrângerea lui Satan

⁴Atunci am văzut niște tronuri pe care stăteau niște oameni cărora le fusese dată autoritatea să judece. Și am văzut sufletele celor cărora le fusese tăiat capul din cauza mărturiei lor despre Isus și din pricina Cuvântului lui Dumnezeu. Ei nu se închinaseră fiarei și nici statuii ei și nu primiseră semnul ei pe fruntea sau pe mâna lor. Ei au înviat și au domnit cu Cristos timp de o mie de ani. ⁵(Ceilalți morți nu au înviat decât la sfârșitul celor o mie de ani.) Aceasta este prima înviere. ⁶Binecuvântați și sfinți sunt cei care au parte de prima înviere! Căci a doua moarte nu are nici o putere asupra lor și ei vor fi preoții lui Dumnezeu și ai lui Cristos și vor domni cu El timp de o mie de ani.

¹⁷Then I saw an angel standing in the sun. The angel said with a loud voice to all the birds flying in the sky, “Come together for the great supper of God. ¹⁸Come together so that you can eat the bodies of rulers and army commanders and famous men. Come to eat the bodies of the horses and their riders and the bodies of all people—free, slave, small, and great.”

¹⁹Then I saw the beast and the rulers of the earth. Their armies were gathered together to make war against the rider on the horse and his army. ²⁰But the beast was captured, and the false prophet* was also captured. He was the one who did the miracles¹ for the beast. He had used these miracles to trick those who had the mark of the beast and worshiped its idol.* The false prophet and the beast were thrown alive into the lake of fire that burns with sulfur. ²¹Their armies were killed with the sword that came out of the mouth of the rider on the horse. All the birds ate these bodies until they were full.

The 1000 Years

20 ¹I saw an angel coming down out of heaven. The angel had the key to the bottomless pit. The angel also held a large chain in his hand. ²The angel grabbed the dragon, that old serpent, also known as the devil or Satan. The angel tied the dragon with the chain for 1000 years. ³Then the angel threw the dragon into the bottomless pit and closed it. The angel locked it over the dragon. The angel did this so that the dragon could not trick the people of the earth until the 1000 years were ended. (After 1000 years the dragon must be made free for a short time.)

⁴Then I saw some thrones and people sitting on them. These were the ones who had been given the power to judge. And I saw the souls of those who had been killed because they were faithful to the truth of Jesus and the message* from God. They did not worship the beast or its idol.* They did not receive the mark of the beast on their foreheads or on their hands. They came back to life and ruled with Christ for 1000 years. ⁵(The rest of the dead did not live again until the 1000 years were ended.)

This is the first resurrection.* ⁶What great blessings there are for those who share in this first resurrection. They are God’s holy* people. The second death has no power over them. They will be priests for God and for Christ. They will rule with him for 1000 years.

¹ 19:20 *miracles* False miracles—amazing acts done by the power of the devil.

⁷Apoi, după ce se vor fi terminat cei o mie de ani, Satan va fi eliberat din închisoarea lui. ⁸Va ieși să înșele națiunile din cele patru colțuri ale pământului, pe Gog și Magog¹ și-i va aduna pentru război. Iar numărul lor va fi ca nisipul mării. ⁹Ei au mers pe toată întinderea pământului și au încercuit tabăra sfinților și cetatea iubită. Însă din cer a coborât un foc și i-a mistuit. ¹⁰Iar Diavolul, care îi înșelase, a fost aruncat în iazul de foc și pucioasă, acolo unde se află fiara și profetul fals*. Și vor fi chinuți zi și noapte, pentru totdeauna.

Judecata oamenilor

¹¹Apoi am văzut un tron mare și alb și pe Cel ce stătea pe el. Pământul și cerul au fugit dinaintea Lui, fără să lase vreo urmă. ¹²Apoi i-am văzut pe cei morți, mici și mari, stând înaintea tronului. Mai multe cărți au fost deschise, împreună cu o altă carte, aceea fiind Cartea Vieții. Morții erau judecați după faptele lor, care erau scrise în cărți. ¹³Marea a dat înapoi morții din ea, Moartea și Locuința morților au înapoiat morții care erau în ele. Fiecare om era judecat după faptele sale. ¹⁴Apoi Moartea și Locuința morților au fost aruncate în iazul de foc. Aceasta este a doua moarte: iazul de foc. ¹⁵Iar dacă în Cartea Vieții nu a fost găsit numele cuiva, acela a fost aruncat în iazul de foc.

Noul Ierusalim

21 ¹Atunci am văzut un cer nou și un pământ nou², pentru că primul cer și primul pământ dispăruseră, iar marea nu mai era. ²Am văzut și cetatea sfântă, noul Ierusalim, coborând din cer, de la Dumnezeu. Era gătită ca o mireasă împodobită pentru soțul ei. ³Și am auzit un glas puternic, venind dinspre tron, care spunea: „Locuința lui Dumnezeu va fi cu oamenii. El va locui cu ei și ei vor fi poporul Lui, iar Dumnezeu însuși va fi cu ei, Dumnezeul lor. ⁴El va șterge orice lacrimă din ochii lor și nu va mai fi moarte. Nu va mai fi nici jale, nici plâns, nici durere, căci lucrurile vechi s-au dus.“

⁵Apoi Cel ce stătea pe tron a spus: „Iată! Eu fac toate lucrurile noi!“ Și a mai spus:

¹ 20.8 Gog și Magog. Vezi Ezech. 38.22; 39.6. ² 21.1 cer nou și pământ nou. Vezi Is. 65.17; 66.22; 2 Pet. 3.13.

The Defeat of Satan

⁷When the 1000 years are ended, Satan* will be made free from his prison. ⁸He will go out to trick the nations in all the earth, the nations known as Gog and Magog. Satan will gather the people for battle. There will be more people than anyone can count, like sand on the seashore.

⁹I saw Satan's army march across the earth and gather around the camp of God's people and the city that God loves. But fire came down from heaven and destroyed Satan's army. ¹⁰And he (the one who tricked these people) was thrown into the lake of burning sulfur with the beast and the false prophet.* There they would be tortured day and night forever and ever.

People of the World Are Judged

¹¹Then I saw a large white throne. I saw the one who was sitting on the throne. Earth and sky ran away from him and disappeared. ¹²And I saw those who had died, great and small, standing before the throne. Some books were opened. And another book was opened—the book of life. The people were judged by what they had done, which is written in the books.

¹³The sea gave up the dead who were in it. Death and Hades* gave up the dead who were in them. Every person was judged by what they had done. ¹⁴And Death and Hades were thrown into the lake of fire. This lake of fire is the second death. ¹⁵And anyone whose name was not found written in the book of life was thrown into the lake of fire.

The New Jerusalem

21 ¹Then I saw a new heaven and a new earth. The first heaven and the first earth had disappeared. Now there was no sea. ²And I saw the holy city, the new Jerusalem,¹ coming down out of heaven from God. It was prepared like a bride dressed for her husband.

³I heard a loud voice from the throne. It said, “Now God's home is with people. He will live with them. They will be his people. God himself will be with them and will be their God. ⁴He will wipe away every tear from their eyes. There will be no more death, sadness, crying, or pain. All the old ways are gone.”

⁵The one who was sitting on the throne said, “Look, I am making everything new!” Then he

¹ 21:2 *new Jerusalem* The spiritual city where God's people live with him.

„Scrie că aceste cuvinte sunt demne de încredere și adevărate.“

⁶Atunci mi-a spus: „S-a sfârșit! Eu sunt Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul. Celui însetat îi voi da să bea fără plată din izvorul apei care dă viață. ⁷Cel ce va învinge va moșteni aceste lucruri. Eu voi fi Dumnezeu lui, iar el va fi copilul Meu. ⁸Dar lașii, necredincioșii, depravații, uci-gașii, imoralii, vrăjitorii, închinătorii la idoli* și toți mincinoșii își au partea lor în iazul cu foc și pucioasă. Aceasta este a doua moarte.“

⁹Atunci a venit unul dintre cei șapte îngeri care aveau cele șapte vase umplute cu cele șapte nenorociri și mi-a spus: „Vino și îți voi arăta mireasa, soția Mielului!“ ¹⁰În timp ce eram sub influența Duhului*, el m-a dus pe un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea sfântă, Ierusalimul, coborând din cer, de la Dumnezeu. ¹¹Avea slava lui Dumnezeu. Strălucirea ei era ca a unei pietre foarte scumpe, ca a pietrei de iaspis, străvezie cum este cristalul. ¹²Cetatea avea un zid lat și înalt. Avea douăsprezece porți, cu doisprezece îngeri la porți, pe porți fiind scrise numele celor douăsprezece triburi ale lui Israel. ¹³Erau trei porți la est, trei porți la nord, trei porți la sud și trei porți la apus. ¹⁴Zidul cetății era construit pe douăsprezece pietre de temelie. Pe ele erau scrise numele celor doisprezece apostoli* ai Mielului.

¹⁵Îngerul care-mi vorbea avea un toiag de măsurat făcut din aur, pentru a măsura cetatea, porțile și zidurile ei. ¹⁶Cetatea se înscrisă într-un pătrat perfect¹. Lungimea și lărgimea ei erau egale. Îngerul a măsurat cetatea cu toiagul și avea două mii două sute de kilometri². Lungimea, lățimea și înălțimea ei erau egale. ¹⁷Apoi i-a măsurat zidul. Acesta avea șaptezeci și doi de metri³, în unități de măsură omenești. ¹⁸Zidul era făcut din iaspis, iar cetatea era din aur pur, transparent ca sticla. ¹⁹Temeliile zidului cetății erau împodobite cu tot felul de pietre prețioase.

said, “Write this, because these words are true and can be trusted.”

⁶The one on the throne said to me, “It is finished! I am the Alpha and the Omega,¹ the Beginning and the End. I will give free water from the spring of the water of life to anyone who is thirsty. ⁷All those who win the victory will receive all this. And I will be their God, and they will be my children. ⁸But those who are cowards, those who refuse to believe, those who do terrible things, those who kill, those who sin sexually, those who do evil magic, those who worship idols,* and those who tell lies—they will all have a place in the lake of burning sulfur. This is the second death.”

⁹One of the seven angels came to me. This was one of the angels who had the seven bowls full of the seven last plagues. The angel said, “Come with me. I will show you the bride, the wife of the Lamb.*” ¹⁰The angel carried me away by the Spirit* to a very large and high mountain. The angel showed me the holy city, Jerusalem. The city was coming down out of heaven from God.

¹¹The city was shining with the glory* of God. It was shining bright like a very expensive jewel, like a jasper. It was clear as crystal. ¹²The city had a large, high wall with twelve gates. There were twelve angels at the gates. On each gate was written the name of one of the twelve tribes of Israel.² ¹³There were three gates on the east, three gates on the north, three gates on the south, and three gates on the west. ¹⁴The walls of the city were built on twelve foundation stones. On the stones were written the names of the twelve apostles* of the Lamb.

¹⁵The angel who talked with me had a measuring rod made of gold. The angel had this rod to measure the city, its gates, and its wall. ¹⁶The city was built in a square. Its length was equal to its width. The angel measured the city with the rod. The city was 12,000 stadia³ long, 12,000 stadia wide, and 12,000 stadia high. ¹⁷The angel also measured the wall. It was 144 cubits⁴ high. (The angel was using the same measurement that people use.) ¹⁸The wall was made of jasper. The city was made of pure gold, as pure as glass.

¹⁹The foundation stones of the city walls had every kind of expensive jewels in them. The first

¹ 21.16 *pătrat perfect* la vechii greci pătratul era întruchiparea perfecțiunii. ² 21.16 *două mii două sute km* 12 000 de stadii. ³ 21.17 *șaptezeci și doi de metri* 144 de coți.

¹ 21:6 *Alpha ... Omega* The first and last letters in the Greek alphabet, meaning the beginning and the end. ² 21:12 *Israel* First, Israel was the people descended from Jacob (see “Israel” in the Word List), but the name is also used to mean all of God’s people. ³ 21:16 *stadia* One *stadion* was one-eighth of a Roman mile or 192 meters. ⁴ 21:17 *cubits* A cubit is the length of a man’s arm from the elbow to the tip of the little finger, about half a meter.

Prima temelie era de iaspis, a doua de safir, a treia de calcedonie, a patra de smarald,²⁰ a cincea de sardonix; a șasea de sardiu, a șaptea de crisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de crisopraz, a unsprezecea de hiacint și a douăsprezecea de ametist.²¹ Cele douăsprezece porți erau alcătuite din douăsprezece perle, fiecare poartă fiind făcută dintr-o perlă. Străzile erau făcute din aur pur, ca sticla transparentă.

²²N-am văzut vreun templu în ea, fiindcă Domnul Dumnezeu, Cel Atotputernic și Mielul sunt templul ei.²³ Cetatea nu are nevoie de soare și nici de lună s-o lumineze, căci slava lui Dumnezeu o luminează și Mielul este sursa ei de lumină.²⁴ Popoarele vor merge în lumina ei, iar împărații pământului își vor aduce slava în ea.²⁵ Porțile ei nu vor fi niciodată închise, în nici o zi și acolo nu va fi noapte.²⁶ Strălucirea și bogăția națiunilor vor fi aduse în ea.²⁷ Nu va intra nimic necurat în ea, nimeni care face lucruri rușinoase sau trăiește în minciună, ci numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului.

Râul vieții

22¹Apoi îngerul mi-a arătat râul cu apa care dă viață. Râul era strălucitor cum este cristalul și țâșnea din tronul lui Dumnezeu și al Mielului,² coborând până în mijlocul străzilor cetății. Pe fiecare din malurile râului era pomul vieții, care rodește de douăsprezece ori pe an, câte o dată în fiecare lună. Frunzele pomului erau pentru vindecarea popoarelor.³ Nu va mai fi nici un blestem, iar tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi în cetatea aceea. Slujitorii Lui I se vor închina⁴ și-I vor vedea Fața, iar Numele Lui va fi pe frunțile lor.⁵ Nu va mai fi noapte și nici nu va mai fi nevoie de lumina lămpii sau a soarelui, căci Domnul Dumnezeu va revărsa lumină peste ei și ei vor domni pentru totdeauna.

⁶Atunci îngerul mi-a zis: „Aceste cuvinte sunt demne de încredere și adevărate. Domnul, Dumnezeul duhurilor profeților*, Și-a trimis îngerul ca să arate slujitorilor Săi lucrurile care trebuie să se întâmple în curând.“

⁷„Ascultă! Eu vin curând! Binecuvântat este cel care ascultă de cuvintele profeției* din această carte!“

foundation stone was jasper, the second was sapphire, the third was chalcedony, the fourth was emerald,²⁰ the fifth was onyx, the sixth was carnelian, the seventh was yellow quartz, the eighth was beryl, the ninth was topaz, the tenth was chrysoprase, the eleventh was jacinth, and the twelfth was amethyst.²¹ The twelve gates were twelve pearls. Each gate was made from one pearl. The street of the city was made of pure gold, as clear as glass.

²²I did not see a temple* in the city. The Lord God All-Powerful and the Lamb were the city's temple.²³ The city did not need the sun or the moon to shine on it. The glory of God gave the city light. The Lamb was the city's lamp.

²⁴The peoples of the world will walk by the light given by the Lamb. The rulers of the earth will bring their glory into the city.²⁵ The city's gates will never close on any day, because there is no night there.²⁶ The greatness and the honor of the nations will be brought into the city.²⁷ Nothing unclean will ever enter the city. No one who does shameful things or tells lies will ever enter the city. Only those whose names are written in the Lamb's book of life will enter the city.

22¹Then the angel showed me the river of the water of life, clear as crystal. The river flows from the throne of God and the Lamb.² It flows down the middle of the street of the city. The tree of life* is on each side of the river, and it produces fruit every month, twelve times a year. The leaves of the tree are for healing the nations.

³Nothing that God judges guilty will be there in that city. The throne of God and the Lamb will be in the city. God's servants will worship him.⁴ They will see his face. God's name will be written on their foreheads.⁵ There will never be night again. People will not need the light of a lamp or the light of the sun. The Lord God will give them light. And they will rule like kings forever and ever.

⁶The angel said to me, “These words are true and can be trusted. The Lord is the God of the spirits of the prophets.* God sent his angel to show his servants the things that must happen soon.”

⁷“Listen, I am coming soon! What great blessings there are for the one who obeys the words of prophecy* in this book.”

⁸Eu sunt Ioan, cel care a auzit și a văzut aceste lucruri. Când le-am auzit și le-am văzut, am îngenuncheat să mă închin la picioarele îngerului care-mi arăta toate aceste lucruri. ⁹Dar el mi-a spus: „Să nu faci una ca aceasta! Căci eu sunt slujitor împreună cu tine și cu frații tăi, profeții, și cu aceia care ascultă de cuvintele din această carte. Lui Dumnezeu să I te închini!”

¹⁰Apoi mi-a spus: „Nu ține secrete cuvintele profeției din această carte, căci acel timp este aproape. ¹¹Cel nedrept să fie nedrept în continuare, cel necurat să rămână necurat, cel drept să continue să facă ceea ce este drept, iar cel sfânt să rămână sfânt.”

¹²„Ascultă! Eu vin curând și aduc cu Mine răsplata, pentru a răsplăti pe fiecare după faptele sale. ¹³Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel din urmă, Începutul și Sfârșitul.

¹⁴Binecuvântați sunt cei ce-și spală hainele! Ei vor putea să mănânce din pomul vieții și să intre pe porți în cetate. ¹⁵Însă „câinii”, vrăjitorii, cei imorali, ucigașii, închinătorii la idoli* și toți cei care iubesc minciuna și cei care spun minciuni vor sta afară.

¹⁶Eu, Isus, Mi-am trimis îngerul să depună mărturie despre aceste lucruri în biserici. Eu sunt Rădăcina și Urmașul lui David, Luceafărul strălucitor de dimineață.”

¹⁷Duhul* și Mireasa spun: „Vino!” Și oricine aude aceasta, să spună: „Vino!” Lăsați-l pe cel însetat să vină! Căci oricine vrea, poate avea fără plată apa care dă viață.

¹⁸Îi previn pe toți cei care ascultă cuvintele acestei profeții că, dacă va adăuga cineva ceva la ele, și Dumnezeu îi va adăuga nenorocirile scrise în această carte. ¹⁹Iar dacă scoate cineva ceva din aceste cuvinte aflate în profeția cărții, și Dumnezeu îi va scoate partea lui de la Pomul Vieții și din cetatea sfântă despre care s-a scris în această carte.

²⁰Cel ce depune mărturie cu privire la aceste lucruri zice: „Da, Eu vin curând!” Amin*! Vino, Doamne Isuse!

²¹Harul Domnului Isus să fie cu voi toți!

⁸I am John. I am the one who heard and saw these things. After I heard and saw them, I bowed down to worship at the feet of the angel who showed them to me. ⁹But the angel said to me, “Don’t worship me! I am a servant like you and your brothers the prophets. I am a servant like all those who obey the words in this book. You should worship God!”

¹⁰Then the angel told me, “Don’t keep secret the words of prophecy in this book. The time is near for these things to happen. ¹¹Let anyone who is doing wrong continue to do wrong. Let anyone who is unclean continue to be unclean. Let anyone who is doing right continue to do right. Let anyone who is holy* continue to be holy.”

¹²“Listen, I am coming soon! I will bring rewards with me. I will repay everyone for what they have done. ¹³I am the Alpha and the Omega,¹ the First and the Last, the Beginning and the End.

¹⁴“What great blessings there are for those who washed their robes.² They will have the right to eat the food from the tree of life. They can go through the gates into the city. ¹⁵Outside the city are all those who live like dogs—those who do evil magic, those who sin sexually, those who murder, those who worship idols, and those who love to lie and pretend to be good.

¹⁶“I, Jesus, have sent my angel to tell you these things for the churches.* I am the descendant from the family of David.* I am the bright morning star.”

¹⁷The Spirit and the bride say, “Come!” Everyone who hears this should also say, “Come!” If anyone is thirsty, let them come; they can have the water of life as a free gift if they want it.

¹⁸I warn everyone who hears the words of prophecy in this book: If anyone adds anything to these, God will give them the plagues written about in this book. ¹⁹And if anyone takes away from the words of this book of prophecy, God will take away their share of the tree of life and of the holy city, which are written about in this book.

²⁰Jesus is the one who says that all of this is true. Now he says, “Yes, I am coming soon.”

Amen*! Come, Lord Jesus!

²¹The grace* of the Lord Jesus be with all people.

¹22:13 *Alpha ... Omega* The first and last letters in the Greek alphabet, meaning the beginning and the end. ²22:14 *washed their robes* Meaning that they believed in Jesus so that their sins could be forgiven.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>